

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARIES

A standard linear barcode consisting of vertical black lines of varying widths on a white background.

3 1761 00585344 5

Aristotle

~~L~~
~~A~~
~~X~~

COMMENTARIA
IN ARISTOTELLEM
GRAECA

PA
3902
A25
1882
4.5
EDITA CONSILIO ET AUCTORITATE
p. 1-3

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

VOLUMINIS V

PARS I THEMISTII ANALYTICORUM POSTERIORUM PARAPHRASIS

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI
MCM

THEMISTII
ANALYTICORUM POSTERIORUM
PARAPHRASIS

CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

199890
15/1/26

MAXIMILIANUS WALLIES

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI
MCM

P R A E F A T I O

Paraphrasis Analyticorum Posteriorum Themistiana¹⁾ quibus memoriae tradita est quotquot mihi innotuerunt libri manu scripti, duo genera sunt distinguenda fide atque pretio paene inter se paria. alterius princeps est omnium vetustissimus (saec. XII) Marcianus 211, eius tamen aetati fides non semper respondet; imprimis multis lacunis inquinatus est, quas librarius homoeoteleutis deceptus admisit. ab hoc et aetate (saec. XIV) et virtute proxime abest Laurentianus LVIII 32²⁾, ex quo saeculo XV descriptus est Laurentianus LXXII 24. e reliquis libris recentioribus unus Vindobonensis phil. gr. 41 (saec. XV—XVI) hue pertinere videtur.

Multo plures sunt alterius classis codices, quorum et aetate (saec. XIII) et praestantia principem locum obtinet Ambrosianus G 14 sup., aetate omnium codicium secundus a Mareiano, pretio certe nulli inferior. huius classis codices saeculis insequentibus praevalent, magis magisque negligentia librariorum aut arbitrio virorum doctorum in deterius mutati sed cognationis et originis communis notis manifestis servatis. sunt autem hi: saeculi XIV (secundum Bandinii Catalogum) Laurentianus LXXI 32. Parisinus 1918, Coislinianus 323, saeculi XV Laurentianus LXXII 25 et persimilis eius Parisinus 1888³⁾, saeculi XV—XVI Parisini 1886 et 2052, saeculi XVI Parisinus 1887, Oxoniensis Bodleianus Miscell. 133, Vindobonenses phil. gr. 110 et 155 (Barberini I 23 et II 29⁴⁾.

¹⁾ Cf. Chr. Brandis *Von den griechischen Auslegern des Organons* (Abhandl. d. Berl. Acad. 1833) p. 293 sq.

²⁾ f. 155 et 156 (p. 53,8 ποτεὶ πὲν οὖν — p. 55,23 πὲν οὖν εἰς) saeculo XV ex alterius classis codice Parisini 1888 simili addita sunt cf. p. VI n. 2.

³⁾ etiam Taurinensis 158 eiusdem saeculi huic classi annumerandus videatur, si quidem H. Schenkl Themist. Phys. paraphr. p. IX recte eum Parisini 1888 similimum dicit.

⁴⁾ quantum ex paucis quae mihi praesto erant iudicari potest.

Mixtus ex utroque genere est Parisinus 2062 (saec. XIV), ut qui ex alterius classis codice descriptus multis locis e libro Marciani simillimo correctus sit.

Recentiorem aliquem secundae classis librum secutus est qui primus anno MDXXXIV in Aldi aedibus paraphrasin edidit, Victor Trineavellus; ipse novavisse admnodum pauca videtur.

Latine eam plus quinquaginta annis ante (anno MCCCCCLXXX) Hermolaus Barbarus Patricius Venetus expressit, qui ipse quoque librum secundae classis adhibuisse videtur, quamquam difficile saepe est ex hoc liberiore translationis genere, quod Hermolaus ipse in epistula ad Sextum IV Pont. Max. data profitetur, cuius infra specimen praebeo, quiequam certius concludere.

Quae Chr. Brandis (b) tribus fere saeculis post e paraphrasi in Scholiorum volumine p. 195—251 excerptis, editionis principis textum paene immutatum repetunt nullis libris manu scriptis consultis¹⁾.

L. Spengelii denique editio, quae Lipsiae anno MDCCCLXVI emissa est, in Trineavelli textu posita est et lectionibus, quas Petrus Victorius exemplari Aldino, quod nunc in bibliotheca Monacensi est (A gr. b 1070), e Laurentiano LVIII 32²⁾ ascripsit. utriusque igitur familiae testis, quamvis non semper locuples et integer, novissimo editori praesto erat, ut, licet saepe fides utriusque ab eo non recte perpensa et Victorianis codicis auctoritas immerito neglecta sit, edita ab eo paraphrasis multo purior atque emendatior evaserit. leviora menda haud pauca Spengelius conciendo sustulit, atque etiam eorum quae in apparatu proponere satis habuit nonnulla recipere non dubitavi. multa sane, id quod etiam inter-

¹⁾ sed cf. p. 22,30 (Schol. p. 213 a 1, 2), 40,28 (239 b 17), 60,1 (249 a 4, 5), 63,32 (250 b 25); nam στόχοι quidem p. 60,1 errore ortum esse non potest.

²⁾ hunc, non, quod L. Spengel Praef. p. VI suspicatus erat, Laurentianum LXXII 24 apographon codicem Victorii fuisse vel inde apparebat, quod p. 16,14 editionis Speng. ad ὑπάρχον notatur 'ὑπάρχειν V, post hoc defecit pagina in V' et p. 18,30 ad τὸ μὲν οὖν 'hic incipit V', itemque p. 28,2 ad δῆλον 'post hoc vocabulum defecit pagina in V' et p. 29,30 ad (γεωμετρία) μὲν ἀν 'hic incipit denuo V', in Laurentiano autem LVIII 32 post p. 10,26 οὐ πᾶν γὰρ τὸ, extrema folii 121^α verba, folium excidit, quod continuuit p. 10,26, 27 κατὰ παντὸς—12,8 αὐτῷ φύσεως, et f. 126 p. 17,27 ἔστιν ἐξ ἀλλοῦ—19,1 προσθήκη, γεω- continens postea insertum est. maxime vero Sp. eo in errorem inductus est, quod Laurentianus LXXII 24 in eadem verba desinit (p. 53,24 τοῖς μὲν οὖσιν ὅν, τοῖς δὲ), in quaе Victorii codex desiit, Laurent. autem LVIII 32 inde demum a verbis p. 55,23,24 ἀνάγνης ὑπάρχει deficit. sed cum illum ex hoc descriptum esse constet, nihil inde aliud colligi potest nisi hunc in fine mutilum olim aliter exiisse. et re vera f. 155 (inc. ποιεῖ μὲν οὖν p. 53,8) —171 item atque f. 126 saeculo XV suppleta sunt.

pungendi ratione haud raro comprobatur, cum Themistii verba parum intellexisse ostendunt.

Restat ut quae subsidia critica huic editioni suppeterint quamque in iis utendis rationem inierim exponam. atque prioris classis Marcianus 211 (W) et Laurentianus LVIII 32 (S), codex Petri Victorii, alterius Ambrosianus G 14 sup. (A) et, praesertim cum hie in fine libri I (p. 29,7—41,6) deficiat, Parisinus 1888 (C), qui instar nobis recentioris huius classis propaginis sit, toti et collati et in apparatu critico notati sunt, ut e silentio semper codicem non notatum eum textu coneinere colligi possit. Aldinae (a) autem lectiones, quae et ipsa recentiorem secundae classis codicem sequatur, eo magis subnotare supersedi, quod editionis Spengelianae discrepantiam, quae plerumque eum illa facit, plenam indicavi. itaque Aldinam cum Spengelii textu consentire (a s), nisi ubi hunc codicium nostrorum auctoritati praetuli, non significavi¹⁾.

In reensenda denique codicum memoria hanc mihi legem imposui, ut, quoniam neutra classis alteri fide ita praestat, ut omnino praeferenda videatur, semper inquirerem utri aut sententia aut sermone aut Aristotelis verbis aliquid auctoritatis acreceret, ubi tamen his indicis carebam, id quod rarius accidit, alterius classis memoriam praeferrem, eius principi A paulo plus tribuerem quam vetustiori prioris classis principi W. ubi autem alterutrius aut utriusque classis codices ipsi in diversas partes abibant, consentaneum erat me eadem inita ratione aut Ambrosiani A aut Marciani W auctoritatem sequi. neque vero Laurentiani S aut Parisini C scripturas prorsus neglexi, quas ubi veritatis notas prae se ferre videbam, depravatae principum illorum memoriae praeferre non verebar, quamquam mihi conscius eram ut in librorum De anima (cf. Praef. p. v) ita in hae paraphrasi dubium saepe esse utrum, quae C solus vera suppeditare videretur, antiquitus tradita an ex ingenio emendata essent.

Ser. Berolini

Nonis Octobribus MCM.

M. WALLIES.

---

¹⁾ sed his quoque locis saepius, velut p. 12,7. 12 18,13 21,4 32,1 non as sed s notavi, id quod neminem decipiet, cum quaecunque Spengelius novavit praeterea indicaverim.

S U P P L E M E N T U M P R A E F A T I O N I S

C O N S P E C T U S C O D I C U M

W MARCIANUS 211 (Zanetti *Graeca D. Marci bibl. cod. manuscr.* p. 114) bombycinus saec. XII fol. 281. Themistii paraphrasis inc. fol. 247. colatus est a Torstrikio.

A AMBROSIANUS G 14 sup. bombycinus saec. XIII fol. 198 (16,50×12 cm) perexiguis litteris nitide scriptus non multis adhibitis compendiis. f. 10^v—29^r Θεμιστίου παράγραφος ι' ἀναλυτικῶν ὑστέρων β'. f. 29^v Θεμιστίου παράγραφος α' την ὑπὸ τὴν ἔτεραν (p. 29,6. 7). f. 41^r praeter schemata quaedam nihil continet. litterae derasae manu recentiore (saec. XVI?) renovatae sunt, id quod, ubi manus prima non iam agnoscit potuit, semper notatum est a Guillelmo Kroll, qui codicem diligentissime contulit.

S LAURENTIANUS LVIII 32 [Bandini II 479. 480] saec. XIII—XIV [saec. XII secundum Bandinum] foliorum 171 (20×14 cm), quorum f. 1—62 et 114—154 eodem tempore sed non eadem manu, ut videtur, scripta membranea, f. 63—113 chartacea sunt. f. 126 et 155—171 in membrana quae dicitur Medicea exarata saeculo XV addita sunt. Themistii paraphrasis inc. f. 114^v. hunc quoque codicem Guil. Kroll eadem diligentia contulit.

LAURENTIANUS LXXI 32 [Bandini III 18] chartaceus saec. XIV [secundum Bandinum] fol. 271. f. 91^r Θεμιστίου παράγραφος Ἀναλυτικῶν ὑστέρων. “subiungitur index capitum, quae in libro primo sunt XLIV, in secundo XXII”. inspexit codicem A. Torstrik:

p. 2,21 ὄρμῶντες || 23 ὄρμα.
p. 41,5 ἡ τοιαύτη] αὐτῇ || 42,8 γὰρ om. || 9 ὑπέρ || 11 πᾶς bis || 19 ἦπερ prius om. || 7 om. || 43,10 εἰδὼς δὲ ὅτι ἡ || 12 τοῦ alt. om. || 14 τῷ (ante κενόν) || 21 οὕτε εἰ διά τοιῶνδες || 24 τῷ (ante ἐπίστ.) || 25 post ὅτι add. καὶ.

p. 65,7—66,6. 65,17 καὶ alt. om. || 19 πρῶτα || 20 αὐτοῦ || 20. 21 δύναμιν ἔστι προσλαμβάνειν καὶ τὸ || 22 λάβοι || δυνατώτεροι || 24 post πατρούσης add. γὰρ || πρὸς δύμοιν || 26 διάστασιν || 27 ἔτι || τελουμένου || 66,1. 2 τοῖς—πράγμασιν || 3 αὐτῷ ἀποτίθεσθαι || 5 ἡ prius habet || 6 πᾶσαν.

LAURENTIANUS LXXII 24 [Bandini III 38. 39] chartaceus saec. XV

[saece. XIV secundum Bandinum] fol. 30 (20×15 cm) minutis litteris nitide scriptus. desinit f. 30^r in verba τοῖς μὲν οὖσι ὅν, τοῖς δὲ (p. 53,24), ubi in margine legitur λείπεται hunc codicem apographon esse Laurentiani LVIII 32 cum inde appareat, quod p. 10,26, 27 κατὰ παντὸς — 12,7, 8 αὐτῷ φύσεως, quae in S folio exciso desunt, ipso quoque in medio f. 6^v omittit, tum inde, quod ubi in S litterae postea restitutae evanuerunt, laeunas reliquit, velut p. 1,4, 5 τότε ἐν λα. 10 litt. ζενέα, ὀλοκλήρους κατὰ λα. 15 litt. πραγματείας. 19 ἀνάγκη λα. 14 litt. μὲν φυσικέσθια, 20 ἐργατεύοντες λα. 15 litt. εἰπεῖν. examinavit codicem Guil. Kroll, cui etiam haec deboeo:

p. 53,9 γάρ || 11 ἡγέτα || ἀπαντήσει || 12 ὠρυπτε || θάρατος om. || 14 τύχης || 16 ἔξωθεν || post πνεύματος add. ὡς || 17 γε om. || 18 τῇ τύχῃ om. || 22 γρόνον τὸν πρὸ αὐτῆς ἦ δητῶν ἢ γνωμένων.

LAURENTIANUS LXXII 25 [Bandini III 39] membraneus saec. XV fol. 42 nitidissime scriptus. exemplo sint haec a Torstrikio collata:

p. 1,3 οὐ δοκεῖ || 4, 5 σπιρρῶν ἔνεκεν || 14 κανόθρευτα || ἔνεκα || 22 εἰ δὲ ἐπὶ τειν || 2,11 post εἰς add. τὰ || 13 προσγόντες || 14 σημῆται || 21 ὄρμῶτες || 23 ὥρας || 25 περιγένεται || 28 σημαίνει om. || 30,31 καὶ οὗτος—προγνώστεως om. || 32 πρόσεστι, om. ἄρα 3,1 συνένει | 4 σύντικεν | 6 τῷ om. || 10 ἑστίν] ἄρχα || 11 τῷ (ante μὴ) || 13 μὴ om. 14 ἢ πρότερόν τις || μανθάνει—ἐπίσταται om. (v. Corr. et Add.) || 17 μὲν om. || 20 μανθάνομεν ἀν.

p. 41,2 ἐνότες | 4 νοήσει | 5 ἡ τοιαύτη] αὕτη || 42,7 τινα || 9 περὶ || 13 τῶδε τόδε | 15 ωρᾶς | 18 τῶδε τόδε | 19 ἢ om. || 43,2 ἔστι φύγη | 21 εἰ διά τοιώνδε | 25 post ὅτι add. καὶ ἐγίνετο | 28 συνεμφανέται | 29 οὐ || 32 ante σημεῖον add. τὸ | 41,7 ταῦτα | δὲ] μὲν | 7, 8 καὶ δὲ' ὁρίσμον τὸ τρίγωνον || 13 οὗ om. || 17 ἀποδεικτικὸν itemque vs. 18, 19 | 19 ἡπίστατο | 22 post ἀν add. τε | 23, 24 λαμβάνει | 45,4 δὲτ] ὅτα | 5 οὐγ] ἀλλ ὡνδ οὗτως ἔτερα | 9 ἐνδέχεται ἀποδεῖξει | 10 τῷ om. || 11 μὲν om. || 12 ἀποδεῖξει pr. || 13 post τίνος add. ὡς | 14 δὲ om. || 19 οὐδὲ' ἄρχον om. || post ἄκρος add. οὐν | 21 post ἄλλο add. τι | τῇ τὸ τί | τὸ alt. om. || 23 εἰ om. || 27 ante ἀποδεῖξει add. οὐν | 46,4 δὲ om.

p. 62,21 καὶ πῶς, om. τε || 29 ante ταύτης add. καὶ || 63,11 καὶ alt. et μὲν om. 16 γνομένου | 19 ἔτερόν γε || 22 ὥμοιων || 25 et 26 εἰ] ἵ | 27 ἐγνωμέθι | ἐγγίνεσθαι | 29 γνομένης | 31 γνομένης | τόπου] τόπου | 64,2 οὐ καὶ] οὐκ | 5 ἀν εἰδεν | 6 τοὺς ἄλλους | καὶ alt.] τὸ | 7 αἰσθητὸν | post καθόλου add. ἀντιλαμβάνεται | 8 αὐτά—έστιν τε τῷ] τὸ | 14 ἀναγάγγεται καὶ | 17 ante ἀρχῇ add. αἱ | 20 συνδεδέσθαι | διαιρετικῶς καὶ συνθετικῶς μεταβατικῶς | 23 παραπίπτεν | 24 ἀμφότερα | 25 οὐτοῦ | 26 συνεγέρτειν 65,3 ἐγκατατεναζόμενος καὶ] in haec verba desinit, sequuntur nullo relichto spatio, quasi nihil interciderit, eadem manu et in eadem membrana scripta haec (9 folia): παντὸς κόρακος καὶ πάσης κορώνης κατηγορηθῆσται τὸ μακρόβιον: ~ (rubr.) εἰ γάρ μὴ ἔστιν αἵτινοι ἔτερον λαμβάνομενοι οἷον τὸ ξηρὸν δὲ' οὐ μέσου κατηγορεῖται τὸ μακρόβιον κατὰ πάντων τῶν ιπὲ τὸ ἔπι πῶς δύναται τις λέγειν τὸ ἔπι πάντη μὲν τῷ ἔπι πάργειν καὶ καθολικώτερον εἶναι αὐτοῦ τὸ δὲ εἰ μὴ δύναται ἀντιστέψειν καὶ ὑπάρχειν πάντη τῷ ἔπι: ~ (rubr.) δια τι γάρ οὐκ ἔσται ἄλλο τι αἵτινοι παρὰ τὸ δὲ οἷον τὸ ἔπι, δὲ' οὐ μέσου τὸ ἔπι κατηγορηθῆσται κατὰ τοῦ ἔπι.... καὶ δὲ μὲν οὐδὲ διαίτημεν ἀρχὴν εἶναι κοινήν, ἀρχὴ ἢν εἴη ἔτοις γνωστές πάσης ἀρχῆς ἐπιστημονικῆς καὶ ἀποδεικτικῆς. ἔτοις ὕστερον δὲ λέγομεν τὸν οὐδὲν κοινήν εἶναι ἀρχὴν καὶ γνῶσιν πάσης ἀρχῆς ἐπιστημονικῆς καὶ ἀποδεικτικῆς, οὗτως πάλιν λέγομεν καὶ τὴν ἐπιστήμην ὅμοιας τῶν νοὶ λέγειν πρὸς ἄπειρας ἐπιστητῶν, τουτέστιν ἀρχὴν εἶναι καὶ γνῶσιν πάντας ἐπιστητοῦ.

TAURINENSIS 158 [Pasini Catal. p. 229] chartaceus saec. XV nunc turbato ordine f. 1—22 et 109—114 Themistii in Analyt. Post. paraphrasin continet v. p. V n. 3 et Them. Phys. p. IX.

BARBERINUS I 23 chartaceus forma minima saec. XVII potius quam XVI Henrici Schenkl iudicio paraphrasi Physieorum Themistianae (cf. p. VII) praepositum habet initium prooemii in Analyticorum Post. paraphrasin (usque ad p. 1,12 δυναμένως), ex quo A. Torstrik notavit haec:

p. 1,3 οὐ δοκεῖ || 4. 5 σμικρῶν ἔνεκεν || 6 τὴν Φειδίου || 10 εὐλογον.

BARBERINUS II 29 chartaceus saec. XVI. prooemium et p. 40,33—42,14 et 65,21—66,6 contulit A. Torstrik:

p. 1,3 δοκεῖ, οὐ || 4. 5 σμικρῶν ἔνεκεν || 6 μεταχεινὲν τὸν Φειδίου || 14 συγγραφῆς.
p. 41,4 τὸ οὐ || 5 ἡ ante ἀγ. οὐ || 42,12 ἐκλείπεται || 13 εἰ alt. οὐ.

PARISINUS 1886 [H. Omont *Invent. somm. des manuscrit. grecs de la bibl. nat.* II 159] chartaceus saec. XV—XVI fol. 219 [cf. Themist. Phys. p. VI] et f. 1—40^v et f. 182^r—219 Themistii in Anal. Post. paraphrasin continet. ex utraque nonnulla contulit H. Diels:

I. p. 1,3 δοκεῖ, in mrg. add. οὐ || 4. 5 σμικρῶν ἔνεκεν || 6 τοῦ φ. pr., τὴν φ. corr. || 21 μεταρρυτόμενοι || 2,3 περιελαμένω pr. || 6 προέξειν, ε prius superser. man. 2 || 7 παρὰ περὶ pr. || 32 οὖν addl. man. 2 || πρόσεστι, οὐ. ἀρα || 3,4 σύνισμεν || 6 τὸ οὐ. || 13 μὴ οὐ. || 20 τὰς γωνίας οὐ. || 22 τούτοιν ε τούτων corr. man. 2.

p. 42,1 βιβλίον δεύτερον tit. || 12 ἐκλείπεται (post αἴτιν) pr., ν del. man. 2. || post ζητοῦμεν del. εἰ ξετι ε vs. 9 illata || 19 ηπερ prius οὐ. man. 1 || ἡ συμβεβηκός || 43,6 οὐ || 8 ἡ σελήνη οὐ. || 15 post ἐκλείπεται del. ζητῶ δὲ τι ξετι τὸ ε vs. 10 translata.

II. p. 1,3 οὐ δοκεῖ || 4. 5 σμικρῶν ἔνεκεν || 6 φιδίου pr. || 9 post κατὰ add. τὴν || 14 κοινόμεθα τὸν τύπον || παιδίας || ἔνεκα || 18 ἔποιθ' || 19 διακένεται || ἀνάγκῃ, τιν η corr.

PARISINUS 1887 [H. Omont l. e.] chartaceus saec. XVI fol. 316 easdem Themistii paraphrases continent quae in Parisino 1888 inveniuntur cf. Them. Phys. p. VII. specimen dedit H. Diels:

p. 1,3 οὐ δοκεῖ || 4 ἐκλειστότας || 5 ἔνεκεν || 6 μεταχεινὲν || 12 δὲ (post τὸ) || 14 κοινόμεθα τὸν τύπον || ἔνεκα || 2,6 προέξειν || 14 σμύλης || 18 ἐφ'] ἔξ || ἡ τὰ prius] ἡτοι || 21 ὄρμῶντες || μὴ οὐ. || 23 γίνεται || ἡμᾶς; in ὥρᾶς corr. || 25 περγίνεται || 30. 31 καὶ οὗτος—προγνώσεως οὐ. || 32 πρόσεστι, οὐ. ἀρα || 3,1 συνιέναι || 4 σύνισμεν.

C PARISINUS 1888 [H. Omont l. e.] membraneus saec. XV fol. 245 (19,3 × 28 cm) bene scriptus cf. Them. De an. p. V, Phys. p. V. a rubricatore saepius in paginarum titulis, velut f. 5^v, 6^v, 7^v, 8^v, Θεοφράστου pro Themistii nomine positum est. ab eodem in margine capita numerata, velut ante p. 2,23 μὴ θορυβείτω β', ante p. 3,11 ἐκ δὲ τῶν γ', p. 5,5 δ', et scholia appieta sunt, velut f. 2^v

ἐκ προϋπαρχούσης	γνῶσις δια-	διδασκαλία
γίνεται γνώσεως	νοητική	καὶ μάθησις

ὅτι καὶ τῶν τεχνῶν τινὲς προειδότες ταῦλα μανθάνομεν.

φιλοσόφου	ἥγτορος
συλλογισμὸς	ἐνθύμημα
ἐπαγωγὴ	παράδειγμα

praeterea alia capitum descriptio nostrae similior, velut p. 5,5 β̄, 8,21 ̄,

9,32 δ, 13,10 ε, 15,20 ζ, 17,15 η, atramento in margine indicate est. accentare librum et descripsit et contulit C. Kalbfleisch¹⁾.

PARISINUS 1918 [H. Omont II 113] bombycinus saec. XIV fol. 197 f. 148^r—173^v Analyt. Post. paraphrasin continet. A. Torstrik notavit haec:

p. 1,1 tit. ut in A || 3 τε om. || οὐ δοκεῖ || 4 ἐκλειστόπτας || 4, 5 σμικρῶν ἔνεκεν
5 παραβάλλεσθαι pr. || 13 οὐτως || 14 κινούμενα pr.
ατ

p. 2,21 ὄρμαντες ead. man. || μὴ om. || 23 ὄρμας.

p. 3,28 ἐπιφύπτηται || ἐν τῷ εvan. || 29, 30 τρύπων δ — ἵστας ἔχει mrg.

p. 61,23—66,6 (f. 172^r—173^v). 23 ἀντιστρέψεν] ἀντί bis || 25 τοῦ—τοῦ || 26 post ἀνάγκης add. τὰ || 28 τὸ om. || 30 λάζης || 31 τοῦ (ante ἀποβάλλειν) || τὸ alt. om. 62,1 φυλλορεῖ δὴ om. || 2 ἐκεῖνοι αὐτὸς || 3 ζητοῦμεν || 4 αὐτοῖς ἀντιστρέψει || 9 τῷ τὸ
12 τῷ || οἰον—14 ὑπάρχει om. || 15 τὴν om. || 18 τοῦ prius om. || 29 ταύτης] ἀπόλτης
32 δὴ] μὴ || 63,7 μὴ om. || 11 καὶ alt. et μὲν om. || 14 τε θεωρία || 16 γνομένου
17 sq. ἐλέφορος || 19 post ἐμνημόνευτε lac. || 25 post εἰ add. ἡ || γιγνομένων || 26 post εἰ
add. ἡ || 27 ἐγγίνοντο || 31 γνομένης || τύπων || 31, 32 συνηρμόσθαι || 64,2 οὐ καὶ] οὐκ
ἡ om. || 5 ἀν om. || 8 αὐτὰ τε τῷ] τὸ || 14 ἀναγάγγηται καὶ || 16 τοῦ om. || 19 ἐνοῦν]
ἔντι post ὅπερ add. γάρ || 20 διατεικῶν καὶ συνθετικῶν μεταβατικῶν || 23 παραπίπεν
24 ἀμφιτερά μὲν om. || 25 αὐτοῦ || 26 συνεγέρειν || 65,3 ἄλλη om. || 4 παρὰ || 6 τὴν om.
8 οὐκ om. || 10 δὴ om. || τὸ ἀκριβέστερον || 15, 16 ἡμίν καὶ συνυπονομένους || 16 αἱ
16, 17 ἄπερ ὅρος || 17 καὶ alt. om. || 17, 18 στοχεῖον || 20 αὐτοῦ || 20, 21 δύναμιν ἐστὶ
προσλαμβάνειν καὶ τὸ δέ] καὶ || 26 αὐτοῦ || 27 ἔτι || τελογυμένου || 66,1. 2 τοῖς ὑπὸ τοῖς
δύναμιν νοεῖν πράγματιν || 3 αὐτῷ || 6 πᾶσαν.

PARISINUS 2052 [H. Omont II 184] chartaceus saec. XV—XVI bene scriptus fol. 287 inde a f. 231 post Ammonii in Categorias commentarium Themistii paraphrasin habet. specimen suppeditavit H. Diels:

p. 1,1 tit. ut in A || 3 οὐ δοκεῖ || 5 ἔνεκεν || 9 τινα om. || 13 πρῶτον || 20 ραχό-
πράγμα τερον om. || 2,6 προέξειν || 7 μέλλοντος ead. man. || 14 τε om. || 21 ὄρμαντες μὴ om. || 23 ὄρμας.

PARISINUS 2062 [H. Omont II 186] chartaceus saec. XIV fol. 224. f. 83^r Θεμιστέου παράφρασις ἀναλυτικῶν ὑπέρων. loci oblitterati correctoris manu restituti sunt. excerptis A. Torstrik haec:

p. 1,3 οὐκ ἔδοκει alio atramento corr. ex οὐ δοκεῖ || 4 σμικρῶν || 6 τὴν Φ. pr., τὴν τοῦ Φ. corr. || 12 τῷ μήκει pr., διὰ τὰ μῆκη corr. || 13 post τοι add. τῷ.

p. 39,24—41,6. 29, 30 ἐκάτερος δ τρόπος || 32 τῆς om. || 40,5 ὑπόζειται καὶ αὐτῆς
ἡ φύσις || 6 μὴ οὐτως || 8 δοξάζειν, ut videtur || 9 καὶ prius man. rec. || 11 δοξάζοντεν
16 λαμπάνη ἐν τῶν—21 ἀδύνατον madore deleta || 25 ἀμετάττατον || 26, 27 καὶ μὴ
ἔνδειται om. || 31 ταυτοῦ (ante καὶ) || 41,4 τὸ om. || 6 εἰς τὰς προτάσεις om.

p. 42,7 τινος om. in ras. || 8 γάρ om.

p. 63,3 ἔμφυτον, ἔμ in ras. || 6 δλέγον ex δλέγων corr. man. rec. || 7 οὖν μὴ in ras.
corr.; fuisse videtur οὖν || 8 οὐκ ἔστι in ras. man. rec. || 11 καὶ alt. et μὲν om. || 16 γνο-
μένοις || 19 καὶ alt. δέ || 24 ἐν τοῖς καὶ²⁾ ἔκαπτον evan. || 25 ἀργῆ—28 τι evan. || 29 ἐν
in ras. || 30 ante ἄλλος eras. ἔτερος καὶ || 31 γενέσθαι] ἔσθαι in ras. || 31, 32 συνηρμόσθαι
64,1 τὸ καθόλου τὸ καθόλου. πρῶτον δὲ in ras. minutis litt. || 2 οὐκ αὐτοῖς πός ἀσθητις;
3,4 τοῦτο τὸ λευκόν (litt. minutis in ras.) συναντίσθαιται, συναντίσθαιται || 5 ἀν om. || 8 αὐτῷ
δ ex a corr. man. rec. || 8 τε τῷ] τὸ || 10 post ἐνεργούσης add. καὶ || 11 ad συνάγεται
in mrg. συλλέγει || 14 ἀναγάγγηται καὶ || 19 ἐνοῦν corr. ex ἐντὶ || 20 διατεικῶν—συν-

¹⁾ sero animadvertisi hypothetae errore p. 1,14 n. θενα sigl. S pro C et p. 24,6 n.
ώστε δὲ sigl. C pro S positum esse.

θετικῶς—μεταβατικῶς pr., corr. man. rec. || καὶ tert.] τε || 22 αἰσθητας] θέσις in ras. plurium litt. || 23 ἐπιφώνησις] ἐπιφορά, υφορά corr. in ras. man. prim. || παραπίπτειν || 26 συναγείρειν] α corr. ex ε || 27 αὐτὸν, ν corr. || 65,3 ἄλλη om. || 5 ἀμφοῖν—10 ἀρχάς madore perierunt in fine fol. 104r || 10 ante ἀντιβέστερον eras. τὸ || 12 φύσεως corr. || 13 δύναμις corr. e δύναμει δὲ || 15,16 ἡμῖν καὶ συναξανομένοις || 16 εἰς τὰς ἀπλᾶς ἐνεργείας μόνον ἀρχῶν τε ἀπλῶν πραγμάτων τὰς νοήσεις, ἀπερ δρους ὀνομάζομεν, καὶ τῶν ἀσυνθέτων (ἀπλᾶς—ἀσυνθέτων minutis litt. in ras.) ἀπλουστάτων || 18 post ἄρχεται eras., ut videtur, καὶ || 19 πρῶτον corr. e πρῶτα || 20 αὐτοῖς] οἵς corr. || προβαίνοντα] α corr. || 20, 21 δύναμιν ἔστι προλαμβάνειν pr. || 21 τὸ || 22 ἰσχὺν ὁ νοῦς (ὁ νοῦς in ras. miuore) προσλάβῃ πρὸς τὴν || 23 γενώμεθα || 24 πρὸς ὅμοιον || 25 μὲν prius om. || 26 αὐτοῦ ex ἑαυτοῦ corr. || 27 εἴ || 28 δὲ corr. || 66,1 τὰ prius e τοῖς, ut videtur, corr. || τοῖς δύναρσι || 2 πράγματα corr., ut videtur, e πράγμασιν || 3 βεβαιωσάμενος pr.: ἀληθῆ βεβαιωσάμενος in ras. corr. || ἐν αὐτῷ ἀποτίθεται pr.: ἐν αὐτῇ ἐναποτίθεται in ras. corr. || 5 ἡ prius add. man. rec. || 6 πᾶσαν.

COISLINIANUS 323 [H. Omont III 182] bombycinus saec. XIV fol. 332, βιβλίον τῶν κατηχουμένων τῆς ιερᾶς λαύρας τοῦ ἀγίου ἀθανασίου. f. 11r—39r Θεμιστίου φιλοσόφου παράφρασις εἰς τὴν ἀποδεικτικήν. A. Torstrik notavit haec:

p. 1,3 οὐ δοκεῖ || 4, 5 σμικρῶν ἔνεκεν || 13 οὕτως || 16 πολλὰ] π om. || 2,6 προεξεῖν pr., σ add. man. 1 || 21 ὄρμαντες || 23 ἡμᾶς || 3,4 σύνισμεν || 6 τὸ om. || 13 μὴ habet || 17 μὲν om. || 19 et 20 γνωρίζει || 20 τὰς γνωτὰς om. || 21 νῦν] ἦν, ut videtur, pr. || 22 τούτων || 26 ἀλλὰ λόγος καὶ ἀπόδειξης || 27 τούτῳ (post παντὶ) || 28 ἐπικρύπτηται || 29 τρόπον δ—30 ἵσας ἔχει om. || 4,7 αὐτὴ || 14 ante τοιεύτης add. τῆς || 15 ὥστων || 22 γηνώσκωμεν || 24 et 26 ἀν om. || 27 τοῦτον] τοῦ add. man. 1 || 30 ἔτερα ταῦτα || 5,2 γίνεται om. || 6το] εἰ || 3 ἔστω] ὅδε || post φανερόν add. εἰναὶ || 5 post ἐπίστασθαι add. φανερόν || 10 ἐνδέχηται || ὑπολαμβάνομεν || 14 ἀποδίκτων pr. ἀν add. man. 1 || 15 ἔστι om.

p. 14,26 δὲ ἡ om. || 27 σοίσιο] οἷον τὸ || 28, 29 εἴτε ἡ σκαληγόν—ὅρθας mrg. man. 1 || 32 τὸ] τῶ || 15,4 post ἔχεις del. τὸ || 7 συναφερήσῃ || 8 συναφαίρεται || 8,9 ἐπει γε εἰ ἦν] οὕτως εἶδος || 11 ἔκεινον add. man. 1 || 12 σῶμάρηται || 15 τὰ σχήματα || 18 post συναφαίρεται prius pagina vacua relicta est || συναφείται alt. loco.

p. 42,5 παρὰ || 7 οὖν om. || 8 γάρ om. || 9 ἔπειτα—θεῖς om. || 10 εἰ—ὑποκειμένῳ superser. || 15 ἡμᾶς om. || 16,17 προβλημάτων || 19 ἡπέρ prius om. || ἡ om. || ἡπερ alt.] ὡπέρ || 43,1 ζητοῦμεν || 2 αὐτὴν || 7 ἔνεκεν om. || ἄρα || 8 ἄρα (post ἡ) || 10 ἡ habet || 12 τοῦ alt. om. || 13 τὸ alt. om. || 14, 15 ὁ γάρ—εἰναι om. || 16 ἐκλείπεται || post ἀντιφράττεσθαι add. εἰ || 18 τὸ (ante εἰναὶ) || ἡ (post ἀπλῶς) || 21 ἔστιν superser. || οὗτε εἰ διὰ τοιῶνδε || 23 εἰ] ἡ || 24 τῷ] τὸ || 25 post ἔτι add. καὶ || 26, 27 τὸ ἔτι γνόμων—διάτι om.

p. 64,20 συνθήσασθαι || διαιρετικῶς καὶ συνθετικῶς μεταβατικῶς || 23 παραπίπτειν || 24 ἀμφότερα || 25 αὐτοῦ τοῦ || 26 συνεγείρειν || 27 αὐτὸν || 65, 1, 2 τοῖς τὴν ἔννοιαν || 3 ἄλλη om. || 4 παρὰ || 6 τὴν om. || ἀποτελευτώσις πολλάκις || 13 οὕτως] 17 καὶ alt. om. || 17, 18 στοιχεῖον || 19 πρῶτα || 20 αὐτοῦ || 20, 21 δύναμιν ἔστι προσλαμβάνεται καὶ τὸ || 22 λάβοι || στάσιν || 23 γενώμεθα || 24 post πατγ. add. γάρ || πρὸς ὅμοιον || 27 εἴ || 66,1, 2 τοῖς ὑπὸ τοῖς ὀνόμασι νοεῖν πράγμασιν || 3 αὐτῷ || 6 πᾶσαν.

OXONIENSIS BODLEIANUS MISCELL. 133 [H. O. Coxe Catal. codl. biblioth. Bodl. I 697 cf. etiam Them. Phys. p. VI] chartaceus saec. XVI ante Physicorum Analyticorum Posteriorum paraphrasin continet, ex qua A. Torstrik enotavit:

p. 2,14 σωλῆς || 14, 15 προθυπιστάμενοι || 18 ἐξ] ἡ τὰ prius] ἤτοι || 21 ὄρραντες || μὴ om. || 25 περιγένεται || 26 ἔστι τι | 30,31 καὶ οὗτος—προγνώστεως om. || 32 πρόσεστη, om. ἄρα || 3,1 συνιέναι || 4 σύνισμεν || 5 εἰναι om. || 6 τὸ om. || 9 καλέσαι || 11 θὴ ||

12 οὐ om. || 13 ἡ γνῶσις, ἐκ δὲ τῶν προγνωσκομένων om. || 14 ὁ πρότερον τις || μανθάνει—ἐπίσταται om. || 16 διό τι] ὑποπίπτει || 19 πρῶτα || 20 τὰς γωνίας om.

VINDOBONENSIS phil. gr. 41 [Nessel p. 29] chartaceus saec. XV—
XVI fol. 341 olim Joannis Sambuci. f. 318^r—333^v librum I, f. 334^r—
341^v librum II paraphrasis Themistianae continet. specimen misit
S. Mekler Vindobonensis:

p. 1,1 Θεμιστίου παράρρησις ἀναλυτικῶν ὑστέρων πρῶτον εἰς τὴν ἀποδεικτικήν || 3 τε
om. || ὥφελος; || 4 τοὺς τρόπους || σμικρῶν ε corr., ut videtur || 6 τὴν τοῦ Φ. || 7 τὸ μὲν ||
11 τοῖς τοὺς, ut videtur, pr., in mrg. corr. || post μὲν add. καὶ || 12 διὰ τὰ μάκη ||
13 τῷ πρώτῳ || 20 διὰ] τῷ || 22 εἰ δὲ ἐπὶ τίνα || 2,1 τεχνικά τὴν || 2 post τούτοις add.
δὲ || 6 προέξειν || 7 διδασκαλού || 9 οὐδὲν || 14 τε om. || σμάλης pr. || 15 post δὲ add.
γίνεται || 21 μῆ om. || 22 post ταῦτα dimidium versum vacuum rel., pergit καὶ || 23 γί-
νεται || ὥρας || 24 διὰ] ἐκ || 25 οὐδὲν² ἐκ] οὐδὲν.

p. 42,2 πεταί] 6 ὥρα || 7 τίνος om. || 8 γάρ om. || 13 τέτταρα || εἰ ἔστι om. || ante
διὰ add. καὶ.

p. 63,7 ἐμρένον || 11 καὶ alt. et μὲν om. || 16 γνομένου || 17 sqq. ἐλλέβορος ||
19 ἐπερον—20 γνομένων om. || 24 ἔκστατα || 25 περὶ superscr. || ἐπὶ αὐτοῖς || 26 οὐν]
γάρ || ἐνυπαρχόντες pr. || 27 ἐγενόμεθα || 29 ἐγείρονται || γάρ om. || εἰς] ἡς ||
64,1 ἀποτίθεσθαι || post καθόλου add. πρῶτον καὶ || 2 οὐκ αὐτῇ || 3 τουδι] ταυτοῦ || post

λευκοῦ add. συναντιθάνται || 5 εἰπεν ἀνθρώπον || 7 ωδῆ] αἰσθητιν || 8 τε τὸ || 10 ἡ ||
post ἐνεργ. add. καὶ || 14 ἀναγάγηται (ταῦ, ut videtur, corr.) καὶ || 17 αἱ om. || 19 ἡν
καὶ || 20 καὶ tertium om. || 22 θέσις || 23 ἐπιφορά || παραπίπτει || 26 συμπερανέσθαι ||

26 συνεγγίζειν || 27 αὐτὸν || 65,1 τις || 3 ἄλλη om. || 5 ἄλλοτε καὶ ἄλλως, καὶ ἄλλως ineunte
f. 341^r iterat || 6 τὴν om. || 7 ἀποτινομένου || 13 δόναμις, om. δὲ || 14 ὅψις om. || 15 post
ἥμεν add. καὶ || 16 συναντινομένοις αἰεὶ καὶ συνεπιδιδοῦσι || post ἀπλᾶς add. ἐνεργεῖται
μόνον ἀρχῶν τε ἀπλῶν πραγμάτων τὰς νοήσεις || ἀπερ || 17 συνθέτων ἀπλουστάτων || 18 στο-
γεῖσον τὰς θ. || λευκὸν] λογυκὸν || 19 καὶ prius om. || 20 δὲ om. || 21 τῇ] τὸ || πλείωνα ||
22 ἰσχὺν ὁ νοῦς προσλάβῃ || καὶ prius om. || δυνατοῖ || 23 γενώμεθα || 25 μὲν prius om. ||
26 αὐτοῖς || 27, 28 περιπάτει τε καὶ δρόμους || 66,1 τοῖς ὀνόμασι || 3 τινὰ κρίματα] κρίματα
ἄληθη || αὐτῇ || 6 πᾶσαν || subscr. στοῖ ἀρχὴν ἀρχοῦστι τε τέλος εἰη δέξα τελοῦστι.

VINDOBONENSIS phil. gr. 110 [Nessel p. 65] chartaceus saec. XVI
fol. 544 cf. Them. Phys. p. VIII. IX. f. 12^r—23^v paraphrasis The-
mistianae in Anal. Prooemium et initium usque ad p. 14,12 ἐπ'
ἐνίων δὲ ἐλλείπει. f. 24^r haec excerpta: οἷον οἱ σοφοὶ μανθάνοντιν — τὸ
μέσον ἐπεσθαι (p. 26,15—21). ἐκ τῶν αὐτῶν: ἡ ἀριθμητικὴ γεωμετρίας ἀκρι-
βεστέρα — τοιοῦτον δὲ ἡ στιγμή (p. 37,16—18). τρίγωνόν ἔστι σχῆμα — περιεχό-
μενον (p. 44,8). f. 24^v alia manu scripta: ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ ταῦτα ἐλήγεθησαν
ἀπὸ σεσηπτῶν καὶ διερρογήτων πάντα τεμαχίων μικρῶν, κολληθέντων καὶ συ-
αρθέντων ὡπ' ἐμοῦ. ὅταν θατέρου — ἐν τῇ φυκῇ τύπους (sic) p. 60,9—63,31.
contulit S. Mekler p. 1,1—2,25 et 63,7—31, quae omnia eum Parisino
1888 (C) consentiunt praeter haec:

p. 1,3 γε || 4 ἐκλειστόπτεις.

p. 63,7 εἰδῶν || μὴ om. || 12 οὔτε || 25 et 26 εἰ || 27 ἐγγενώμεθα || ἐγγίνονται ||
29 ἀγέρονται || γνωμένης || 31 γενέσθαι || μείναντες.

VINDOBONENSIS phil. gr. 155 [Nessel p. 90] chartaceus saec. XVI
fol. 271 “ab Augerio Busbeckio, ut ipse solita propriae manus inscriptione

testatur, olim fuit comparatus Constantinopolii¹⁾. f. 44^r—71^r librum I, f. 71^v—88^r librum II paraphrasis Themistiana in Anal. Post. continet. f. 52^r post verba ἐπ' ἐνίων δὲ ἐλλείπεται, in quibus Vindob. 110 insistit, eadem manu scripta sunt haec: μέχρι τούτου οὐδὲν ἐλλείπεται, γάρ δὲ τὸ φύλλον κατ' ὄρδινα ὑστερον ἔγραψη παρ' ἐμοῦ τηγαθοῦς μαθητοῦ τοῦ καὶ μαχεῖρος monogrammate addito. f. 53^r inc. τρίτη δὲ τῆς ἀπάτης αἰτία (p. 14,13). neglegenter codex exaratus est, velut p. 1,10 παρέξασθαι, 22 καφαλάκινη, 2,9 μαθάνομεν. talibus exceptis quae S. Mekler contulit, e libro I p. 1,1—2,25, e libro II p. 42,1—14 et 63,7—66,6, iterum paene omnia cum Parisino 1888 (C) concinunt, a quo haec tantum discrepant:¹⁾

p. 1,4 ἐκλελοιπότας || 2,20 τε superser.
 p. 42,4 συνθέτου.
 p. 63,10 καὶ prius om. || 25 et 26 ἦ || 26 post ὑπὸ add. τῆς || 27 ἐγνόμεθα || 29 γνομένης || 31 γνομένης || 64,7 αἰτήσις || 13 γὰρ om. || 66,6 in subscr. τῆς alt. om.

a EDITIO ALDINA anno MDXXXIV a Victore Trincavello curata inscribitur: Τὰ τοῦ Θεμιστίου εὐχράδους ἀπαντα, τοιτέστι παραφράσεις καὶ λόγοι. ἀλεξάνδρου ἀφροδιτιέως περὶ ψυχῆς βιβλία δύο καὶ ἐν περὶ εἴμαρμένης. *Omnia Themistii opera, hoc est paraphrases et orationes. Alexandri Aphrodisiensis libri duo de anima et de fato unus* (cf. S. F. W. Hoffmann *Bibliogr. Lex.* III 469). f. 1^r—15^r Analyticorum Posteriorum paraphrasis.

Themistii Euphradae Peripatetici Nobilissimi: Paraphrasis in Posteriora analytica Aristotelis: interprète Hermolao Barbaro Patricio Veneto. V. Clarissimo. primum Venetiis a. MCCCCCLXXX typis confecta saeculo insequenti persaepe repetita est [cf. Hain *Repert. Bibliogr.* 15463—5]. ipse usus sum exemplari a. MCCCCCII Venetiis excuso. in epistula *Ad Sextum. IIII. Pont. Maximum* praemissa Hermolaus ipse de interpretandi ratione sua scribit haec:

Ne ille quoque minimus labor noster fuit: quod in his libris vertendis: non modo non expressimus verbum e verbo quod interpretes indisertos solere Cicero meminit: sed libere et translationibus et figuris et tropis usi sumus ad morem Romanum sensibus stantibus. Lusimus arbitratu nostro: sed sententiam integrum dedimus auctori. Tantum vero abest: ut aliquid praetermisserimus dissimulaverimus: ut illud periculum sit: ne . . . addidisse aliqua potius quam detraxisse invisoribus videri possimus. In plenum non tam latinum reddere Themistium quam certare cum eo volui.

Exemplo sint haec:

p. 4,18 sq. *Argumentor quod necesse sit eum: qui inquirit: id inquirere quod nesciat: in quod si casu aliquo inciderit: offendit: non animadvertis nec recognoscet id esse: quod quaerebat.*

p. 9,33 *Nec solum simpliciter veras sed etiam quae aliter esse non possent.*

p. 10,20, 21 *Constat argumento eo quod ii qui inductionem afferre et reprehendere hoc genus volunt solent alterum probare: aut quod aliquoi uni non insit: aut quod aliquando non insit.*

¹⁾ etiam diagramma, quod supra (p. X) ex C exscripsi, in Vindobonensibus 110 et 155 ad p. 2,5 invenitur, in quibus etiam capita item atque in illo numerantur, velut ante p. 2,23 μὴ θορυβεῖτω alterum caput (βοῶ) indicatur.

Ibid. 30 sq. Secundo modo accidentia illa; in quorum definitionibus collocantur subiecta: per se inesse dicuntur iis subiectis: quae in definitione sumuntur: declarante quid sint.

p. 14,8 sq. Quod tamen secus est quia nec numerus uti numerus est: neque magnitudo quia magnitudo: neque tempus in eo quod tempus in demonstrationes illas sufficiunt.

Ibid. 20 sq. Illa ergo demonstratio: quae confirmat duns rectas non coniunctum iri primum et universaliter concepta est.

Quemadmodum universale per inductionem accipi intelligendum sit.

Cap. XXXVI.

p. 64,14—66,6 Quamobrem modus quo universale constituitur: cognosciturque inductio est. Inductionem accipio hac parte aggressionem illam rationemque: per qua (sic) ex noticia particularium utcunque ad intelligentiam universalis venitur. Huius rationis assumptiones: ipsi erunt sensus. Nam sensus quoque principia et causae sunt ut singularia noscitur. Universale mentis opus est et ab ea effungitur. Hic enim proprium unire et cogere est; atque ut inquit Plato infinita fini obstringere. Dividit illa componitque: pluribus modis convariat: atque commutat: omnino agilis et permobilis natura eius deprachenditur. Porro inductionis huius in qua sensus vicem obtinet sumptorum: universale conclusionis: non statim a sumptis conclusio saequitur: nec parvo tempore absorbitur: sed inter sumpta et complexionem aliquanta vis incidit temporis. Nam sumpta illico afformare incipit sensus: sed quom processit admodum: ac diu exercitus est: tum ea vis animi quae intellectus nominatur: conclusionem ipsam subiungit. In hoc autem opus est aetate longa et risu multo: quia quod effusum sparsumque est: nisi spatio temporis cogi: et in unum conferri non potest.

Principia in nobis non natura esse insita: sed creari ab intellectu.

Cap. XXXVII.

Sed adeo paulatim sensimque assutur inductio haec: ut continuatione ipsa lateat: unde orta perfectaque sit. Quapropter contingit multos credere naturam homini noticiis quasdam ingenuisse sine doctrina: nec intellectum esse: qui de se illas promeret excitaretque: quod falsum est. Quam vero haec sola vis animae sit: quae universales et immediatas propositiones communiat hic docebimur. Habituum qui ad intelligentiam pertinent alii semper veri alii non semper sunt. Non semper veri opinio et ratiocinatio uterque enim earum rerum est: quae aliter esse possunt ac sunt. Sed opinio fere spectativi generis est ratiocinatio administrativi. Veri semper sunt scientia et intellectus et scientia principiorum non est. Nam scientia est noticia per demonstrationem quaesita: relinquitur intellectum esse quo principia debeantur. Nam principia exactius et exquisitius cognosci quam quae a principiis sunt oportet. Solus intellectus exquisitor omni scientia est. Intellectus igitur hic qui principia scientiarum ministrat quem primum natura indidit homini: et qui intellectus potentiae dicitur simplicissimus sit oportet. Hic ceu animae oculus est. Hic initio citas iudicio et ratione omni caret. Per hunc homo statim ab ortu suo ratiocinale animal natura existit. Hic nobiscum ab ineunte aetate ad obeuntem senectam augetur provehiturque. Primum notiones simplices capit quas terminos vocamus et incompositas voces: quae prima orationis tanquam elementa sunt. Nam hominem terram algidum candidum statim a pueris efferre et auditu ab aliis in complexu intelligere possumus. Deinde quoniam paulum processimus tum et progrederis confirmatur animus et simplicia incipit nectere et quid sit homo agnoscere. Adhuc proficisci longius actate quasi adultior fit ut iam et confolare universalia et commentari a se possit. Nec cessat progressus quousque ad expletionem quandam et absolutionem naturae perveniat et habitum intellectualem per quem ratiocinale animal sumus attollat. Ac certe accidit simile quiddam animo quod corpori nam parvuli primo sic iacent ut neque plectere se neque ingredi valeant. Deinde ut quadrupedes reptant tum erigunt se et incedunt ut bipedes nec indigent comite qui manum det adeo vero promovent hoc processu ut iam et ad cursum vegeti et ad omnes usus corporis firmi robustique sint. Eodem modo animus primum nominare tantum res potest: et intelligere quae

nominat. Tunc componere et meditari. Postremo universalia quaedam iudicia et notiones scrutatur quas protinusquam elicuit in se ipso deponit atque consignat.

Intellectum esse habitum principiorum quemadmodum scientia habitus est scitorum. Cap. XXXVIII.

Intellectus igitur principium scientiae est. Principio utriusque principiorum noticia tribuenda subiectiendale est. Quemadmodum scientiae omnia quae sciri per demonstrationem possunt ita enim principium ad principium se habet sicut scientia tota ad totum id quod subiectum scientiae est.

X (1)

THEMISTII
ANALYTICORUM POSTERIORUM
PARAPHRASIS

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ Α.

Ἐμοὶ συντάττεσθαι μὲν ἐξηγήσεις τῶν Ἀριστοτελικῶν βιβλίων μετὰ ρ. I τοσούτους τε καὶ ταιούτους οὐκ ἐδόκει πόρρωθεν εἶναι φιλοτιμίας ἀνισθελοῦς· οὔτε γάρ πολλὰ ἔστιν εὑρεῖν ἐλλειποπότες τοὺς πρότερους, τὸ τε μικρὸν ἃ 5 ἔνεκα παρεγγειρήσεων διοκλήρους καταβάλλεσθαι πραγματείας ὅμοιον τῷ τὴν Ἀθηνᾶν βουλομένῳ μετακινεῖν τὴν Φειδίου, ὅτι τὰ δεσμὰ τῆς κορηπίδος ὥστε ἀμείνω ποιήσειν. τὸ μέντοι ἐκλαμβάνοντα τὰ βουλήματα τῶν ἐν τοῖς βιβλίοις γεγραμμένων σὺν τάχει τε ἐξαγγέλλειν καὶ τῇ συντομίᾳ τοῦ φίλος- 10 σόφου κατὰ δύναμιν παρομαρτεῖν καίνον τε ἐδόκει καί τινα ὀψέλεισιν παρ- 10 ἔνεσθαι· εὐκόλον γάρ ἔστεσθαι διὰ τοῦ τοιούτου τρόπου τὴν ἀνάμνησιν ὑπειλήφαμεν τοῖς ἀπαξὶ μὲν τὰ Ἀριστοτέλους μεμαθήκοσιν ἀναλαμβάνειν 15 δὲ αὐτὰ συνεχῶς τῷ μήκει τῶν ὑπομνημάτων οὐ δυναμένοις. τὸ δὴ πρότερον τῶν Ὑστέρων ἀναλυτικῶν οὕτω συχνήσαι προελόμενοι σὸν πρώτῳ τὸν τύπον κοινούμεθα τῆς συγγραφῆς, | παιδεῖν τε ἔνεκεν ἀκριβῶς καὶ 2 15 φιλίας ἀληθινῆς, οὔτε λήσεσθαι τί σε τῶν μὴ δεόντως εἰρημένων οὔτε καταστωπήσειν πεπιστευκότες. πολλὰ μὲν οὖν ἔστι τῶν Ἀριστοτέλους βιβλίων εἰς ἐπίκρουψιν μεμγχανῆσθαι, οὐγκ ἡκιστα δὲ καὶ τὰ προκείμενα, 5 πρῶτον μὲν διὰ τὴν συνηθίην βραχυλογίαν, ἐπειδὴ ὅτι καὶ ἡ τάξις τῶν κεφαλαίων οὐ διακέριται. ὕστο δημητρίη συγγινώσκειν, εἰ τὰ μὲν 20 φανινήμεθα μακρότερον ἐρμηνεύοντες (οὐ γάρ ἐνηγειπεῖν διὰ τῶν ἴσων σαφέστερον), τὰ δὲ μεθαρμοττόμενοι καὶ μετατιθέντες ὡς ἄν φαίνοιτο 10 ἔκαστα τῶν κεφαλαίων περιγγραψένα. εἰ δέ τινα καὶ συντομώτερον ἐπι-

1 Inscripti ex Α, quocum in alterius libri titulo concinant SW: θ. π. εἰς τὸ πρῶτον τῆς ἀποδεικτικῆς ἀριστοτέλους μαίυσε. rubr. C: θ. φίλοςδέρου παράφρασις εἰς τὴν ἄ. . . . . (evan.) S itemque, sed τὸ ἀποδεικτικά W: θ. π. τῶν Ὑστέρων ἀναλυτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους s τλ.

2 ἀριστοτέλου W: ἀριστό S	3 τε om. S	οὐ δοκεῖ AC: ἐδόκει W
4 ἀριστρῶν Cs	5 ἔνεκεν AC	6 post τὴν alt. add. τοῦ SWs φιλέσιον W
8 τῇ superser. A	9 τινα om. Λ	11 post μὲν add. γάρ S 12 διὰ τὰ μήκη SW 13 οὕτως W πρῶτον Λ 14 κοινούμεθα τὸν τύπον C κενούμεθα pr. W γραφῆς Ss, pr. W ἔνεκα S 15 δεόντων pr. A 20 μακρότερον om. Α 22 δέ corr. W: δ' ἐπὶ ACS, pr. W

δεδραμήκανεν. οὐκ ἀξιον δυσχεραίνειν· οὐσα γάρ τεγνικὴν ἔχει τὴν μεσαρίαν, 2
οὐ συντείνει δὲ ἄγαν εἰς τὸν περὶ διποδεῖταις λόγου τούτως οὐκοῦ ἀξιον 15
ἐνδιατρίβειν τῷ φραστιῶντι ἐπινοῆσαι πραελομένῳ τῇς κατανοήσεως τῶν
γηγένειν.

5. Πρὸς πᾶσαν ἐπιστήμην καὶ πᾶσαν μάθησιν λογικὴν τὸν μέλλοντα
προσέξειν μὴ μάτην ἀνάγκη φυσικάς τινας ἔχειν ἀρχὰς. δι' ὧν προγνώσκει 20
τι περὶ τοῦ πράγματος οὐ γάρ οἶν τε παρὰ τὸν διδάσκοντος πάντα λαβεῖν,
ἀλλὰ δεῖ τι καὶ οἰκοθεν φέρειν εἰς τὴν μάθησιν συντελοῦν. οὕτω γάρ καὶ
παρὰ τοῦ γεωμέτρου μανθάνομεν, οὗτι σημεῖον ἔτειν οὐ μέρος οὐθέν, ἐπειδὴ 25
τοῦ μέρους ἔννοιαν προκεκτήμεθα, καὶ παρὰ τοῦ ἀριθμητικοῦ, οὗτι περιττὸς
οἱ διαιρούμενος εἰς ἄνισα, ἐπειδὴ τὰ ἄνισα προγνώσκομεν. καὶ οὐ μόνον
γε τὰς ἐπιστήμας ἀλλὰ καὶ τὰς τέχνας τοῦτον τὸν τρόπον περι-
ποιούμεθα· οὐκοῦδομεῖν | γάρ μανθάνομεν πηλοῦ καὶ λίθου προέχοντες 3
γῆνσιν, σκυτοτομεῖν δ' αὖ δέρματός τε καὶ σμήλης τὴν φύσιν προεπι-
15 στάζειν, ναυπηγεῖσθαι ὅρσιν, ὑφάνειν, χαλκεύειν. μάλιστα δὲ δῆλον
ἐπὶ τῶν οὐκ λόγου τι διδασκόντων. ὥσπερ οἱ διαιλεκτικοὶ καὶ οἱ ῥήτορες· 5
κέγρηνται γάρ οἱ μὲν ἐπαγωγῇ τε καὶ συλλογισμῷ, οἱ δὲ ἐνθυμήματι καὶ
παραδείγματι, ἐφ' ὧν ἀναγκαῖον ἡ τὰ καθ' ἔκαστον προγνώσκειν ἡ τὰ
λόγιματα ἡ τὰ ὅμοια. οὐ μόνον δὲ οἱ παρ' ἀλλων μανθάνοντες, ἀλλ' οὗτοι 10
20 καὶ αὐτοί τι ζητοῦσιν, ἔχοντές τινα ἐναργῆ τε καὶ φανερὰ ἐκ τούτων
ὅρμονται πρὸς τὸ τὰ ἀφανῆ ζητεῖν καὶ μὴ γνώριμα. ὥστε εἴπερ ἀλγήθῃ
ταῦτα, πᾶσα ἀν διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις λογικὴ ἐκ προϋπαρχούσης
γίνεται τοι γνώσεως. μὴ θορυβεῖται δὲ ἡμᾶς τὰ δὲ αἰσθήσεως γνωτούσκομεν, 15
ἐφ' ὧν οὐδὲν προγνώσκειν ἀνάγκη· οὐ γάρ οὐδὲ μαθήσεως τὰ τοιαῦτα
25 οὐδὲ ἐκ μεθόδου λογικῆς παραγίνεται.

'Εφ' ὧν τοίνου προγνώσκειν ἔστι τι ἀναγκαῖον, ἐπὶ τούτων διγύρως 20
οἵνιν τε προγνώσκειν· τὰ μὲν γάρ διτι ἔστι προϋπολαμβάνειν ἀναγκαῖον, τὰ
δὲ τί τὸ λεγόμενον ὄνομα σημαίνει ἔνινέναι δεῖ. ζητοῦντες μὲν γάρ οὐτά
τι τὸν σιδηρὸν ἡ λέθος ἔλκει, πρότερον διτι ἔλκει γνώσκομεν, καὶ ζητοῦντες
30 τί ἔστι κίνησις ἡ τὸ χρόνος, τίσμεν διτι ἔστι κίνησις καὶ χρόνος. καὶ οὗτος 25
μὲν εἰς τρόπος τῆς προγνώσεως· ἐφ' ὧν δὲ αὐτὸς τοῦτο ζητοῦμεν, εἰ ἔστιν
ἡ μῆ, καὶ μανθάνομεν, οἷον εἰ ἔστι θεός, ἀρα ἔστι πρόνοια, ἐπὶ τῶν

2 post τούτως add. δ' S, δὲ W

6 προέξειν AC

προγνώσκειν corr. W

πράγματι			
7 μέλλοντος Λ	διδασκάλου SW	9 περὶ Α	οὐδέν s et, ut videtur,
pr. Α	10 τοῦ alt. om. SW	8τι] δ S	11 post εἰς add. τὰ ACs
προγνώσκωμεν W	14 ante γνῶσιν add. τὴν Αs		σκυτομεῖν W
σμύλης C	14. 15 προεπιστάμεθα pr. W	15 post δὲ add. γνῶνται S, γνεῖται W	
16 οἱ alt. om. SW	18 ἡ τὰ prius] ἦτοι C	ἔκαστα s	21 ὄρμῶντες AC
καὶ] ὡς W	μὴ s: evan. S: om. ACW	ἀλητὴ pr. W	22 πᾶσα alt.
om. C	23 γνεῖται SW	25 λογικῶν W	περιγγένεται C
26 ἔστιν, om. τι, Ss, pr. W	27 ἀναγκαῖον προϊπολαμβάνειν s		28 σημαίνειν
om. s	ζητοῦντες—29 γνώσκομεν om. W	post γάρ add. δὴ Ss	30. 31 καὶ
οὗτος προγνώσεως om. C	32 θεός om. Α	πρέσεστι, om. δρα, AC	

τοιούτων. τί σημαίνει τὸ λεγόμενον ὅνομα, ξυνίεναι πρότερον | ἀναγκαῖον. 4
 τὸ μὲν οὖν διτὶ ἔστιν ἄνευ τοῦ τί σημαίνει γνώσκειν ἀμήχανον· τὸ δὲ τί
 σημαίνει γνώσκειν δύνατὸν καὶ χωρὶς τοῦ εἰδέναι διτὶ ἔστι· τί γάρ ἵππο-
 κένταυρος σημαίνει καὶ τί Σκύλλα συνίειν οὐκ εἰδένεις διτὶ ἔστιν. ἀλλὰ 5
 δὲ ζητοῦντες. οὐ γάρ δὴ τὸ τί σημαίνει ταῦταν ὑποληπτέον εἶναι τῷ ὀριζμῷ
 τῷ τὸ τί ἦν εἶναι δηλοῦνται. ἀλλ᾽ ίστεον διτὶ πάμπολο διαφέρει τοῦ τί ἔστι
 τὸ τί σημαίνει. τῶν μὲν γάρ σημανιομένων ὡφ' ἐκάστης φωνῆς καὶ οἱ
 πάνω ἀμαθεῖς συνιᾶσιν· οὐδὲτες οὖν οἰκεῖταις ὑμόγλωττος ἄνθρωπον ἀκούσας 10
 καλέσαι 11 ππον γῆγαν. οὐδὲ δὲ βάθμον ἐνεγκεῖν ὑδωρ ἐκόμισε· τί δὲ δημοτέ
 10 ἔστιν ἔκαστον τούτων καὶ τίς ἔκάστου τῆς οὐσίας ὀριζμής, εἰδέναι γαλεπὸν
 τῷ μὴ περὶ ταῦτα γεγραμματεύνω. ἐκ δὲ τῶν προειρημένων δῆλόν ἔστιν, 15
 διτὶ τὸ γνωρίζειν καὶ τὸ μανθάνειν οὐ μικρὸν διαφέρει, εἴ γε τῶν μὲν προ-
 γνωσκομένων ἡ γνῶσις, ἐκ δὲ τῶν μὴ προγνωσκομένων ἡ μάθησις, καὶ
 γνωρίζει μέν τις ἀ πρότερον ἐπίσταται, μανθάνει δὲ ἀ οὖν ἐπίσταται.
 15 καίτοι γε ἔνια καὶ γνωρίζειν ἔστιν εὐθὺς καὶ πρώτον μανθάνονται. οὗτοι 20
 δισα ὑπό τι καθύλου ἔστιν οὐ τὴν ἐπιστήμην πρότερον ἔχομεν· ὁ γάρ
 εἰδὼς μὲν διτὶ πᾶν τρίγωνον δυσὶν ὀριθαῖς ἕσταις ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας. μὴ
 εἰδὼς δὲ διτὶ τρίγωνον τοῦτο τὸ ἐνταῦθα γεγραμμένον, διται αὐτὸν θεάστηται 25
 πρώτων, μανθάνοι τ' ἀν ἀμα τοῦτο καὶ γνωρίζοι, ἀλλὰ οὐ κατὰ ταῦτον, ἀλλὰ
 20 μανθάνοι μὲν ἀν διτὶ τρίγωνον, γνωρίζοι δ' ἀν διτὶ δυσὶν ὀριθαῖς ἕσταις ἔχει.
 διτὶ μὲν γάρ τρίγωνον | νῦν οὐδὲν, διτὶ δὲ δυσὶν ὀριθαῖς ἕσταις ἔχει τῷ 5
 καθύλου προεπίσταται. δυσὶν γάρ τούτων ὑπάρχοντων περὶ τὴν γνῶσιν
 τούτων τοῦ γεγραμμένου τριγώνου, διτὶ τε τρίγωνον καὶ διτὶ δυσὶν ὀριθαῖς
 25 ἕσταις ἔχει, διτὶ μὲν τρίγωνον θεάσταται δεῖ καὶ τοῦτον τὸν τρόπον μαθεῖν, 5
 διτὶ δὲ δυσὶν ὀριθαῖς ἕσταις ἔχει, καὶ συλλογισμῷ τις ἀν λάβοι· τούτου γάρ
 οὐκ αἰσθητις κυρία ἀλλὰ λόγος καὶ ἀπόδειξις, ἡ δὲ ἀπόδειξις τῷ ἐπίστα-
 σιμα τὸ καθύλου· ἐπειδὴ γάρ παντὶ τοῦτο ὑπάρχει τῷ τριγώνῳ, τοῦτο δὲ το
 τρίγωνον. ὥστε ἡνίκ' ἂν ἔτι κρύπτηται τὸ τριγώνον ἐν τῷ γραμματεύῳ,
 τρόπον μέν τινα εἰδέναι φατέον διτὶ δυσὶν ὀριθαῖς ἕσταις ἔχει, τρόπον δ'
 30 ἄλλον ἀγνοεῖν· οὕτε γάρ ἀπλῶς εἰδέναι ῥητέον διτὶ δυσὶν ὀριθαῖς ἕσταις, 15

1 συνίεναι C: σ supra ἤ scriptum A   2 διτὶ—τοῦ expunxit S²   σημαίνει
 mrg. A   ἀμήχανον—3 γνώσκειν om. SW   4 καὶ τί Σκύλλα om. A
 σύνιειν AC   5 δεῖ W   6 τὸ om. AC   7 ἐφ' Λ   8 συνίασιν
 CS: ἔνιασιν s   ὑμόγλωττος S   9 καλέσαι CSW: ἀγαπεῖν As   10 ἔστιν
 SW: ἀρά ACs   καὶ ἡ man. rec. S   12 οὐ om. CSW   σμικρὸν SWs
 13 immo [ἐκ] τῶν δὲ μὴ om. SWs   14 ἀ πρότερον τις CSW (τις superscr. W)
 μανθάνει—ἐπίσταται om. SW   15 καὶ utrumque corr. W   16 εἰχόμεν pr. C, corr. C¹
 17 μὲν om. W: post ὁ (16) collocat s   18 ὅταν] διτὶ W   19 τ' ἀν] καὶ W
 ἀλλὰ οὐ—20 γνωρίζοι om. W   τοῦτο C   20 post ἔχει add. τὰς γωνίας SW
 21 δέος As   τῶ AC: τὸ SW   22 τούτων Λ: τούτων SW, compend. C   an ὑπαρχόν-
 των? cf. p. 23,1   25 συλλογισμός C   λάβῃ S   26 οὐκ ACs: οὐκ ἡ SW   ἀλλὰ
 —καὶ AC: ἀλλ ὁ—καὶ ἡ SWs   27 ἐπειτὸν W   τοῦτο³⁰ (post παντὶ) Λ   28 ante τρίγ. prius
 add. τὸ C   ἔτι κρύπτηται S: ἐπικρύπτηται ACW   29 ante εἰδέναι add. οὐκ C¹   τρίγονον δ'
 —30 ἕσταις ἔχει om. AC   29.30 τρόπον δ' ἄλλον W: ἄλλον δὲ τρόπον S: ἄλλοτρόπον δ' s
 30 οὗτε γάρ—p. 4.1 ἀγνοεῖν om. W, sed ὁ μηδὲ—ἀπλῶς πάλιν ἀγνοεῖν in mrg. rec. man. W

ἢ μηδὲ εἰ τρίγωνόν ἔστιν ἵσμεν, οὐτ' αὐτὸν πᾶλιν ἀπλῶς ἀγνοεῖν. οὐ τὸ καθό- 5
λου καινότερον ἐπιστάμεθα. διὰ ταῦτα οὖν οὐ φοβητέον ἐκείνους τοὺς
λόγους οὓς ἐγκεκαλυμμένους ὑνομάζουσιν οἱ σοφισταί· ‘ἅρ' οἶδας δῆπασαν
δυάδας οὗτοι ἀρτίας·’ φήσαντος δὲ ναί· ‘καὶ μὴν ταύτην οὐκ οἶδας ην κατέ- 20
δικομεν ἐν ταῖν χεροῖν. οὔτι' οὗτοι δυάδες, οὔτι' οὗτοι ἀρτία. δῆτε τὸ αὐτὸν οἶδας
τε καὶ οὐκ οἶδας’. ἄλλος οὐδὲν ἀποπον· οἶδα μὲν γάρ τὸ καθόλου πάθιος
πάσης δυάδος· εἰ δὲ αὕτη δυάδες, ἀγνοῶ. οὐχὶ διπερ οὖν ἐπισταμαι, τοῦτο
ἀγνοῶ, ἄλλος ἐπίσταμαι μὲν τὸ καθόλου. ἀγνοῶ δὲ τὸ καθὸ' ἔκαστον, διπερ εἰ
καὶ πάντα ἄνθρωπον εἰδὼς οὗτοι ζητόντες ἔστι τὸν ἐν Σαρδοῖ βαδίζοντα νῦν
οὗτος εἰ ἄνθρωπός ἔστιν, οὗτος εἰ ζητον, ἔχω γινώσκειν. οὐ γάρ ἐκείνως
γε ἀπαντητέον, ὡς ἐπιχειρῦσί τινες, οὗτοι οὐ | πᾶσαν ἴσμεν δυάδας ἀρτίαν 6
οὖσαν, ἂλλος ηγεμεν οὗτοι δυάδες· οὐχὶ ὅγεις γάρ τοῦτο γε παντελῶς, εἰπερ
ἴσασι μὲν οὖπερ τὴν ἀπόδειξιν ἔχουσι καὶ οὐ ἔλαβον, ἔλαβον δὲ τὴν ἀπό-
δειξιν οὐ μετὰ τοιαύτης προσθήκης, οἷον ἐκείνην είναι δυάδας ἀρτίαν ην ἀν
15 εἰδῶσιν οὗτοι δυάδες, ἄλλα πᾶσαν ἀπλῶς δυάδα καὶ πᾶν τρίγωνον. ἄλλος οὐδέν,
οἶμαι, καλύει τοὺς μανθάνοντας ἢ μανθάνοντι πῃ μὲν ἐπίστασθαι, πῃ
δὲ ἀγνοεῖν, καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ προσγινώσκειν, τὸ δὲ ζητεῖν. τούτοις δὲ 20
αὐτοῖς ζηρωμένοις καὶ πρὸς τὸν ἐν τῷ Μένωνι λόγον ἀπαντητέον, δις τὸ
ζητεῖν πειρᾶται διεικνύειν ἀδύνατον τῷ δεῖν μὲν ἀπαντά τὸν ζητοῦντα
25 ἐκεῖνον ζητεῖν δι μὴ οἶδε * * * καὶ γάρ εἰ κατὰ τύχην αὐτῷ περιπέσοι.
μὴ γνώσεσθαι διτοῦτο ἔστιν δι ζητεῖν. εἰ δὲ πᾶσα μὲν ζητησις ἔνεκα 30
τοῦ μανθάνειν ὑπάρχει, οὐκ ἔστι δὲ τὸ ζητεῖν δυνατόν. ἀν μὴ γινώσκωμεν,
δῆτε δυοῖν θάτερον περιλέπεται, η μηδὲν διλος ήματς μανθάνειν η ταῦτα
μόνον μανθάνειν δι ἐπιστάμεθα. οὗτον γάρ (ἄν) αὐτὸν καὶ γνωρίσαιμεν
25 δέξειρόντες διτοῦτα ἔστιν διώκομεν, διπερ, οἶμαι, οἰνέτην ἀποδράντα, 30
διν μὲν οὐκ ἴσμεν, οὐδὲ ζητεῖν (ἄν) οἶνόν τε ήματν εἴη, διν δὲ γινώσκομεν,
καὶ ζητεῖν δυνάμεθα καὶ δέξειρίσκειν. πρὸς δὲ τοῦτον τὸν λόγον, μᾶλλον
δὲ τὸ σόφισμα τοῦτο Πλάτων μὲν ξοικεν ἐνδιδόνται· σχεδὸν γάρ δημιουργεῖ 35
ταῦτα μανθάνειν δι ἴσμεν, ἀναμνήσεις ποιῶν τὰς μαθήσεις καὶ τὸ μαν-
θάνειν οὐδὲν διτερον τοῦ γνωρίζειν. ήμεῖς δὲ καὶ ταῦτα δέξειρα λέγομεν
εἶναι, καὶ μανθάνειν μέν φαμεν δι πρότερον ἡγνοοῦμεν. | γνωρίζειν δὲ δι 7
πρότερον ἡγιεινάμεθα, καὶ μηδὲν διλος καλύειν τὸν μανθάνοντα, διταν μαν-
θάνη, καὶ γνωρίζειν αὐτόν, κατ' ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο (καὶ προείρηται ήμεῖν

3 ἐγκεκαλυμμένους SW	σοφοί Λ	5 ταῖς W	αὐτῷ] ὑπὸ in ras., ut
videtur, Α	6 γάρ om. C	7 αὐτὴ Α: αὐτὸν C	10 ἔστιν om. S
10. 11 ἐκείνῳ τε S	12 οὖσαν om. S, superscr. W ¹	γε om. W	13 τὴν
prius superscr. W ¹	14 ante τοιαύτης add. τῆς Α	15 εἰδῶσιν Arist. s: ιδωσιν	
ACSW	16 πῶς—πῶς C	18 μέρυνοι C	14 p. 80 D
20 οὐχ (immo μὴ) οἰστον τε δι εἰναι ζητεῖν δι μὴ οἶδε recte supplet Spengel			22 ὑπάρχει
AC: ἔστιν SW	δὲ corr. W ¹	γινώσκομεν C	23 μηδὲ W
om. C	24 et 26 ἀν as: om. ACSW	29 Δ] non liquet (μέν?) S	24 μόνον
μαθήσεις om. SW	30 γνωρίζειν renovavit A	post ταῦτα add καὶ W	
ἔτερη ταῦτα A	31 μέν om. C	32 ἐπιστάμεθα ΑC	(μηδὲν διλος
renovavit A	post μανθάνοντα add. τι s	33 αὐτό, κατ' renovavit A	

ό τρόπος), ἀπλῶς δὲ ἀπασκαν διδασκαλίαν καὶ μάθησιν ἀπό τινων ὅμοιοι· 7 γουμενών καὶ φανερῶν προσέναι. ἐξ ὧν καὶ τὸ ἀφαίτης γίνεται δῆλον. Εἰτι μὲν οὖν ζητεῖν δύνατον καὶ ἀποδεικνύαι, διὰ τούτων ἔστω φανερόν· τί δέ ποτε ἔστιν ἀπόδειξις, ἐφεξῆς ἂν εἴη διδασκαλία.

5 2. Λέγεται τούτων τὸ ἐπίστασθαι πολλαχῶς· καὶ γάρ κοινῶς λέγεται 10 καὶ κυρίως· κοινῶς μὲν, δταν ἀπασκαν γνῶσιν ὑπωσθήποτε γινομένην, εἴτε διὸ τῶν συμβιθηκότων τῷ πράγματι εἴτε καθ' ἔτερον τρόπον, ἐπιστήμην διογόμενην· κυρίως δὲ καὶ ἀπλῶς ἔστιν ἐπιστήμη, δταν τὴν τε αὐτίαν 15 οἰώμεθα γνώσκειν δι' ἣν τὸ πράγματα ἔστιν, δτι ἐκείνου αἰτία ἔστι, καὶ δταν αὐτὸν μὴ ἐνδέχεται ἀλλως ἔχειν ὑπολαμβάνωμεν. δῆλον δὲ δτι τοιοῦτον ἔστι τὸ ἐπίστασθαι· ἀπαντεῖς γάρ οἱ τινὸς ἐπιστήμης μεταποιούμενοι οἱ μὲν οἰνοταὶ δεῖν οὔτως ἔχειν περὶ τοῦ πράγματος, οἱ δὲ καὶ ἔχουσιν 20 οὔτως. εἰσὶ μὲν οὖν καὶ ἔτεροι τοῦ κυρίως ἐπίστασθαι τρόποι· καὶ γάρ, ἡ δὲ δραστικὴν θεωρία καὶ ἡ ληψίς τῶν ἀναποδείκτων ἀρχῶν ἐπιστήμαι 25 καὶ λογιστικὴν· κυρίως· ἀλλὰ δτι γε καὶ τοῦτο εἰδός ἔστι τῆς ἀπλῶς ἐπιστήμης, καὶ ὅμοιοτείσθω. τὸ δὲ τοιοῦτον εἰδός τῆς ἐπιστήμης τοῦτο εὐθὺς ἀπόδειξιν λέγω· ἀπόδειξις γάρ ἔστι συλλογισμὸς ἐπιστημονικός, ὥστε εἴπερ τῷ συλλογισμῷ μὲν δεῖ τὰς προτάσεις αἰτίας | εἰναι τοῦ συμπεράσματος, τῷ δὲ 8 ἐπίστασθαι οἰομένῳ προσήκει γνώσκειν καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ πράγματος, καὶ 20 ἄμφω δεῖ συνδραμεῖν ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως καὶ τὰ λήγματα μὴ τῆς ἐπιφράζειν μόνον ἀλλὰ καὶ τοῦ πράγματος αἰτία τοῦ δεικνυμένου. ὡς ἡ μὲν γάρ συμπεράσματος αἰτίαν τοῦ πῦρ ἐνταῦθα κεκαθίσθαι τὸ τὴν τέφραν ὑπολεκεῖσθαι, ὡς [τοῦ] πράγματος δὲ οὐκέτι· οὐ γάρ ἡ τέφρα τοῦ πυρὸς αἰτία, ἀλλὰ τὸ πῦρ μᾶλλον ἐκείνης. ἀμφοτε τούτων συνδραμεῖν ἀναγκαῖον 25 10 καὶ τὸ ποιητικὸν συναγωγῆς ποιητικὸν εἰναι τοῦ γενέσθαι τὸ συναγθέν. ἀλλ' ἐπειδὴ πᾶν αἴτιον καὶ πρότερον τοῦ ποιουμένου καὶ οἰκεῖον αὐτῷ δτι μᾶλιστα, καὶ προτέρας εἰναι δεῖ καὶ οἰκείας τὰς προτάσεις τοῦ συμπεράσματος. καὶ ἐπειδὴ τὸ ἐπίστασθαι ἔστιν, δταν μὴ ἐνδέχεται ἀλλως ἔχειν 15 ὑπολαμβάνωμεν, διὰ τοῦτο καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐταῖς προσθέτεον· εἰ γάρ 30 τὸ φεύδος ἔχοιτε, συμβῆσται τὸν ἐπίστασθαιν ἐξ ἀνάγκης εἰναι ὑπολαμβάνειν δὲ μή ἔστιν, οἷον εἰ τινες φεύδεις προτάσεις συνήγαγον τὴν διά· 20 μετρον τῇ πλευρῇ σύμμετρον εἰναι. ἀλλ' εἰ πᾶσα μάθησις καὶ διδασκαλία

2 γίνεται οι. AC	δτι SW: εἰ AC	3 δεικνύαι S	ἔστω SW: ὁδε AC
post φανερὸν add. εἰναι AC	δέ AC: δή W: δὲ δὴ S	4 ante ἀπόδ. add. ἡ S	
5 post ἐπίστασθαι add. φανερὸν AC	8 ὄνομάζωμεν C: ὄνομαζομένην		
SW ἐπιστήμων SW	τε οι. SW	10 ἐνδέχεται A	ἔχειν οι. C
ὑπολαμβάνωμεν, supra νο compend. ειν deletum A		δὲ οι. W	10. 11 ante
τοιοῦτον add. τὸ C	II τινὲς C pr. corr. C ¹	12 οὖν τε pr. W	13 κυρίως
οι. S	14 οἱ δὲ W	15 ἔστι οι. A	17 ἀπόδει-
τικός S	19 καὶ prius οι. A	22 ante σωμ. add. τοῦ SWs	κεκαθίσθαι C
23 ἐπιλειτέσθαι C	τοῦ prius delevi	24 αἰτία ΑC: αἰτία SWs	25 συναγωγῆ
ποιητική S	post εἰναι addiderim καὶ	28 ἐνδέχεται A: ἐνδέχεται C	
30 ἐπίστημα S	31 εἰ ΑC: εἰσί SW	32 post εἰ add. καὶ C ¹	πᾶσα
διδασκαλία καὶ πᾶσα μάθησις SW			

ἐκ προγνωστικομένων ἐστί. δεῖ καὶ τοῦτο σώζεται ἐν τῇ ἀποδείξει. ἔσονται 8 τοῖνυν καὶ γνωριμώτεραι αἱ προτάσεις τοῦ συμπεράσματος διὰ τοῦτο, γνωριμώτεραι δὲ οὐ μόνον τὸν ἔτερον τρόπον, τῷ ἔννειναι τί σημαίνουσιν, ἀλλὰ εἰ καὶ τῷ εἰδέναι ὅτι εἰσί· τὸ γάρ ἀλληλές κατὰ τοῦτο. ἐξαριθμησάμεθα 5 τοῖνυν ὄποια προσδιορίσαμεν τοῖς λήμμασιν ὑπάρχειν τοῖς ἀποδεικτικοῖς· ἔστι δὲ τάδε αἰτίοις εἶναι καὶ οἰκείοις, ἀλληλέσι τε καὶ γνωριμῷ τέροις. 9 πᾶσα μὲν οὖν ἀποδείξις οὐκ ἐκ προτέρων μόνον ἀλλὰ καὶ ἐκ πρώτων· εἰ μὲν γάρ αἱ λαμβανόμεναι προτάσεις δι’ ἄλλων ἀποδεικνύοντο, πρότεραι μὲν ἔσονται τοῦ συμπεράσματος, οὐ πρῶται δέ· εἰ δὲ μὴ δι’ ἄλλων καὶ 10 μηδὲ ὅλως προσδέσοντα ἀποδείξεως, ἀλλὰ αὐτόθιν εἰσὶ πισταὶ καὶ ἐναργεῖς. ἦδη καὶ πρῶται, ὡς οἱ παλαιοὶ καλοῦσιν ἀξιώματα καὶ ἀμέσους προτάσεις, εἰς ἣ κρήπασας ἀνάγεσθαι καὶ ἐξ ὧν ἀποδείκνυσθαι τὰς εἰς συλλογισμὸν ἐπιστημονικὸν τιθεμένας· διὰ τοῦτο γάρ αὐτὰς καὶ ἀργάς ἀποδείξεως δύνονται 15 μάζασιν. εἰ δὲ οὕτως πρῶται καὶ οὕτως πρότεραι ἔσονται αἱ προτάσεις, 15 δῆλον ὡς τὸ πρότερον ἀν ἔχοιεν οὐ τὸ πρὸς ἡμᾶς ἀλλὰ τὸ πρὸς τὴν φύσιν (ἥμην μὲν γάρ πρότερα τὰ αἰσθητὰ καὶ καθ’ ἔκαστα, τῇ φύσει δὲ τὰ 16 καθόλου τε καὶ πόρρω τῆς αἰσθήσεως), ἐπεὶ καὶ τὸ γνωριμώτερον ἔσχονται οὕτως ὡς τῇ φύσει γνωριμώτεραι οὖσαι· τοιοῦτον γάρ η ἀποδείξις, οὐ πρὸς τὴν ἡμετέραν γνῶσιν καὶ συγκαταθέσιν ἀφορᾷ, ἀλλὰ πρὸς ἀλλήλειαν 20 καὶ ὡς ἔχει τὸ πρᾶγμα κατὰ φύσιν, κανὸν ἡμῖν μὴ δοκεῖ. ὁ γάρ ἐπιστη- 20 μονικὸς συλλογισμὸς τούτῳ μᾶλιστα τῶν λοιπῶν διενήργειν· ἐν μὲν γάρ τοις ἄλλοις δείξονται καὶ διὰ φυεῦσην τὸ ἀληθές, ὡς παρὰ τοῖς ὥντοροις πολλάκις, καὶ δι’ οὔστερων τὸ πρότερον, ὥσπερ οἱ διὰ σημείων συλλογισμοί, 25 καὶ δι’ ἀληθῆσην μὲν οὐκ οἰκείων δέ, ὥσπερ εἴ τις ἵστρος τὰ περιφερῆ τῶν τραυμάτων δισπατότερα ἀποδεικνύοι, διότι τὸ σχῆμα πολυχωρητότερον τῶν λοιπῶν· γεωμέτρου γάρ η ἀποδείξις, οὐκ ἵστρον. ταῦτα οὖν ἀπαντα παρατηρητέον ταῖς μείλικούσιαι προτάσεσι τὴν ἀκρίβειαν τῆς ἀποδείξεως διεπάσσειν. 10

Ἄμεσος οὖν πρήτας ἐστιν ἡς μῆτέστιν ἀλλη προτέρα καὶ ἡ οὐγὴ οἵην τε ἀποδείξαι. τοιαῦται δέ εἰσι μὲν καὶ ἐκ τῶν καθόλου, εἰσὶ δὲ καὶ ἐκ 30 τῶν αἰσθητῶν· ὅτι γάρ τὸ τριβώνιον τοῦτο λευκόν, ἀμεσός ἐστι πρήτας, ἀλλ’ οὐκ εἰσὶν αὐταὶ τῶν ἀποδείξεων ἀρχαί, ἀλλ’ αἱ καθόλου μᾶλλον· τὴν δὲ αἰτίαν μαθητόμεθα ἐφεξῆς. τῆς δὲ ἀμέσου προτάσεως τῆς ἀποδεικτικῆς 15 μὲν οὕτως τοιαύτη τὴν φύσιν ἐστὶν ὥστε ἀνάγκην εἶναι τὸν μανιθάνοντα ὄτιον

2 προτά(σεις) renovavit A	3 συνιέναι A: ξυνίεται S	4 τῷ CS: τὸ AW
κατὰ τοῦτο renovavit A	ἐξαριθμησάμεθα W	5 προσδιορίσαμεν W
6 καὶ οἰκείοις om. SW	7 μόνον pr. C, corr. C ¹	8 γάρ ἀναλαμβανόμεναι W
9 δὲ' om. C	καὶ om. Ss, pr. W	10 εἰν om. A
tert. SW: om. AC	11 εἰναι SW	12 αἱ εἰς δὲ? 15 τὸ
ex δὲ corr. W	12 post πρότερα add. ὡς SW	13 καὶ alt.
add. τὸ ACS	13 γνωριμώτερα S	14 εἰναι SW
21 τοῦτο W	14 διενήργει τὸν λοιπὸν C	15 τοῖς ἄλλαις AC
φυεῦσης W	15 τάληθές Ws	16 ταῖς ἄλλαις AC
πολυχωράτον Λ	16 τάληθές Ws	17 τοῖς ἄλλαις AC
29 μὲν om. AC	17 η̄ om. SW	18 τοῖς ἄλλαις AC
alt. om. AC	18 post καὶ prius add. αἱ Cs	19 διεπάσσειν S, pr. W
33 τοιαύτην Cs	20 ἀνάγκη W	20 τοῖς ἄλλαις AC

οίκοις εν αὐτὴν κομίζειν καὶ εἰδέναι παρ' ἔσωτοῦ, μῆσπερ ἔχει τὰ ἀξιώματα· 10 τὰς γάρ κοινὰς ἐννοίας ἀνάγκη ἔκπαστον ἔχειν φύσει καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι μαθεῖν. ὁ γάρ Θεόφραστος οὗτος ὅριζεται τὸ ἀξιώματα ἀξιώματα ἔστι 15 δόξα τις ἡ μὲν ἐν τοῖς ὅμοιοντις, ἐὰν ἵσται ἀπὸ ἤσιν, ἡ δὲ ἀπλῶς ἐν ὁ πάσιν, οἷον τὴν κατάφασιν ἡ τὴν ἀπόφασιν· ταῦτα γάρ καθάπερ σύμφυτα καὶ κοινὰ πᾶσι. διὸ καὶ ἡ προσηγορία τοῦ ἀξιώματος· ὁ γάρ ἀπλῶς καὶ ἐπὶ πάντων ἡ ὅλως ἐπὶ τῶν ὅμοιοντων τίθεται, ταῦταν ἀξιοῦμεν καὶ ἐπὶ 20 τῶν δε. Ἐν μὲν οὖν εἰδος τῆς ἀμέσου προτάσεως τοῦτο· ἔτερον δὲ θέσις, ηὗται ἀναπόδεικτος μὲν καὶ αὐτῆ, οὐ μέντοι παρ' ἔσωτοῦ δύναται φέρειν 10 αὐτὴν ὁ μανθάνων, ἀλλὰ παρὰ τοῦ διδάσκοντος χρὴ λαβεῖν. θέσεως δὲ τοῦ μὲν ὄρισμὸς καλεῖται, τὸ δὲ ὑπόθεσις. ὄρισμὸς μὲν οὖν ἔστι λόγος ὁ οὐκ εἶναι τὸ πρᾶγμα ἡ μὴ εἶναι λέγων, ἀλλ' ἡ τοῦτο ἔστιν | αὐτῷ τὸ II τί ἦν εἶναι· καίτοι ἔπειτα μὲν αὐτοῖς καὶ εἴναι τὸ πρᾶγμα οὐ λέγουσι τὸν ὄρισμόν· ἀλλ' οὐ τοῦτο λέγουσι προηγουμένως, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ὑπάρχειν 15 συμβεβηκός, προηγουμένως δὲ τί ἔστι λέγουσι· τοὺς γάρ ὄρισμάς μόνον καὶ ἔννεσθαι δεῖ. διὸ καὶ ἀπορήσειν ἄν τις, εἰ πρότασις ὅλως ὁ ὄρισμός· 20 ἰσοδυναμεῖ γάρ τῷ ὀνόματι καὶ γηπέρ φησιν Ἀριστοτέλης οὐ λαμβάνει τὸ εἶναι ἡ μὴ εἶναι. πῶς οὖν, εἰ μὴ πρότασίς ἔστι, προσγένοιτ' ἀν εἰδος τῆς ἀμέσου προτάσεως; ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐπιτικεπτέον. ἔστω δὲ οὖν τοῦτο ἔτερον 25 εἰδος τῆς θέσεως. ἔτερον δὲ ἡ ὑπόθεσις. κοινὸν μὲν οὖν ἀπάσης ὑποθέσεως τὸ μὴ ἐκ τῆς φυσικῆς ἐννοίας ἡρτησθαι ἀλλὰ τίθεσθαι παρὰ τοῦ τεχνίτου καὶ πρότασιν εἶναι· φανερὸν μὲν γάρ (τὸ) τοῦτο εἶναι ἡ μὴ εἴναι πάντως, οἷον κάνησιν εἶναι (ἢ μὴ εἶναι), ἐπειδὸν μὴ ὄντος μηδὲν εἶναι, ἀπὸ παντὸς ἄγεσθαι σημεῖον ἐπὶ πᾶν σημεῖον εὐθεῖαν· ἀλλ' οἵσαι μὲν γνώριμοι 30 τούτων εἰσὶ καὶ οἵσας ἀμά τῷ πυθέσθαι προσίσται ὁ μανθάνων. ὑποθέσεις αὗται καλοῦνται· οἵσαι δὲ οὐ σαφεῖς καὶ οὐ γνώριμοι, αὗται αἰτήματα λέγονται. 35 οὖν ἔστιν ἐν γεωμετρίᾳ τὰς ἀπὸ ἐλαττόνων ἡ δυοῖν ὄρθιῶν ἐκβαλλομένας συμπίπτειν. ἀπλῶς μὲν οὖν αἱ τοιαῦται ὑποθέσεις τε καὶ αἰτήματα. ηδη δὲ λέγονται τινες ὑποθέσεις καὶ τινα αἰτήματα οὔτε ἀμεσα οὔτε ἀναπόδεικτα, ἀλλὰ δεῖμενα (μὲν) ἀποδεῖξεως λαμβανόμενα δὲ γωρίς ἀποδεῖξεως ἐν τοῖς λόγοις. καὶ εἰσὶν οὐδὲ ἀπλῶς ὑποθέσεις ταῦτα οὔτε αἰτήματα, ἀλλὰ πρὸς ἐκεῖνον μόνον τὸν διδόντα καὶ συγχωροῦντα· ἀλλ' αἱ γε ἀποδεῖξεις 40 οὐκ ἐκ τῶν τοιούτων ἀλλ' ἐκ τῶν προτέρων διηρισμῶν.

Τί μὲν οὖν ἔστιν ἀμεσος πρότασις καὶ τί ἀποδεικτική καὶ τί ὑπόθεσις

1 αὐτὸν C	τὸ ἀξιώματα AC	3 Θεόφραστος]	Wimmeri fr. LXVI	4 ἐν prius
om. C	(οἷον) ἔαν conicio cf. p. 18,30 23,9	5 γάρ]	δὲ Α	σύμφωνα τα'
8 τοῦτο] τόδε Α	9 αὕτη AC	10 λαμβάνεν SW	11. 12 ἔστιν ὁ λόγος οὐχ ὁ Α	
11 δὲ om. C	12 οὐχὶ s	μὴ om. SW	14 ἀλλὰ—15 προηγουμένως om. W	
ὑπάρχειν Α: ὑπάρχει Cs: ἔστι S	15 συμβεβηκός A	μόνους C	16 ξυνείσθαι	
corr. W: ξυνείσθαι pr. Ws:	16 ξυνείσθαι ACS	ὅλος Λ	17 εἰπερ S	18 post ἢ
add. τὸ S	προσγένοιτ' AC, corr. W: καὶ γένοιτ' S, pr. W		19 τοῦτο alt. om. A	
post ἔτερον add. μὲν SWs	20 post ἀπάσης add. τῆς AWS		22 φανερὸν C: φα	
νερῶς ASWs	μὲν γάρ induxit W	τὸ addidi	23 κάνησις W	η μὴ εἴναι
			27 διεῖν CS	28 οὖν om. C
post καὶ induxit tūta W	30 μὲν addidi		34 ante ἀποδ. add. θέσις, S, del. W	

καὶ θέσις καὶ τί αἰτημα, ἐκ τούτων ἔτι φανερόν. ὃ δὲ εἴπομεν δεῖν 12 προσεῖναι ταῖς ἀρχαῖς τῆς ἀποδείξεως, καὶ τὸ σκαστὸν αὐτῶν ἀναληφόντες ἐπι-
σκεψώμεθα, εἰ καλῶς εἴπομεν. φαμὲν τοίνυν δὲ πρῶτον μὲν εἰκότως
εἰρήκαμεν γνωριμωτέρας εἶναι τὰς προτάσεις ἐν ταῖς ἀποδείξεσι τοῦ συμ-
5 περάσματος, εἴπερ δεῖ πιστεύειν τε καὶ εἰδέναι τὸ συμπέρασμα δι' ἑκείνας. 10
ἀλλὰ γάρ οἱς ἂν ὑπάρχῃ ταῦτον, θατέρῳ δὲ διὰ θάτερον, ἐκείνῳ μᾶλλον
ὑπάρχει δι' ὅ καὶ τῷ λοιπῷ ταῦτο τοῦτο συμβέβηκεν· ὥστ' εἴπερ τῷ
συμπεράσματι διὰ τὰς προτάσεις ὑπάρχει τὸ πιστεύεσθαι καὶ γινώσκεσθαι, 15
ταῖς προτάσεσιν ἀν μᾶλλον ὑπάρχου καὶ γάρ εἰ τὸν παιδαγωγὸν φιλοῦμεν
10 διὰ τὸν παιδα, τὸν παιδᾶ φιλοῦμεν ἀν μᾶλλον. ὥστ' ἐξ ἀνάγκης γνωρι-
μέτεραι αἱ προτάσεις. πολλάκις μὲν οὖν καὶ ἀπασαι δι' ὅ συλλογισμός,
πολλάκις δὲ οὐχ ἀπασαι μὲν ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἔναι· ἐνίας γάρ οὐ σφόδρα 20
γνωρίμους οὔσας δι' ἔτέρων ἀποδείξαντες οὕτω γράμμαθα. εἰ δὲ δεῖ τὰς
προτάσεις εἰδέναι μᾶλλον τοῦ συμπεράσματος, δυσὶν θάτερον ἀναγκαῖν, ἦ
15 καὶ ταύτας εἰδέναι δι' ἀποδείξεως ἢ βέλτιον διακείσθαι περὶ αὐτὰς τῆς
ἀποδείξεως· οὗτω γάρ ἔχομεν περὶ τὰ ἀξιώματα. οὐ μόνον δὲ τῆς ἐπι- 25
φορᾶς εἴναι δεῖ πιστότερα τὰ λαμβανόμενα ἀλλὰ καὶ τῶν ἁντοῖς ἐναντίων·
εἰ γάρ μηδὲν μᾶλλον τούτοις ἢ ἐκείνοις πιστεύοι, οὐ τῷ | συμπεράσματι 13
μᾶλλον πιστεύει τοῦ ἐναντίου, ὥστε ἡγούσθαι αὐτὸ δυνατὸν εἴναι καὶ
20 ἄλλοις ἔχειν καὶ οὐκ ἀμετάπτωτος εἴη τοῦ συναγγένετος ἢ ἐπιστήμη.

3. Τῷ δὲ παρ' ἡμῖν καλῶς λεγομένῳ οὐ καλᾶς τινες γράμμενοι ἕ
ἀναιρεῖν ἐπιγειροῦσιν ἀπόδειξιν. ἡμεῖς μὲν γάρ οἰόμεθα δεῖν, εἴπερ ἔτιν
ἀπόδειξις, τὰς προτάσεις ἐπιστηγάς εἴναι μᾶλλον τοῦ συμπεράσματος· οἱ δὲ
τοῦτο μὲν συγχωροῦσιν, οὐδὲν δὲ ἐπιστητὸν εἴναι τιθέμενοι διὰ μὴ δι' ἀπο-
25 δείξεως γίνεται, οὐκ ἐπιστήσεσθαι ἡμᾶς μᾶλλόν φασι τὰς προτάσεις, εἰ μὴ 10
καὶ αὐτὰς δι' ἀποδείξεως πιστωσόμεθα. ὥστ' εἰ μὲν ἀλλ' τὴν λαμβανο-
μένην πρότασιν εἰς δεῖν τινος πάλιν αὐτὴν δι' ἑτέρας ἀποδείκνυμεν, εἰς
ἄπειρον ποιησόμεθα τὴν ἀντωγῆν· ἀδύνατον δὲ τὰ ἀπειρα διελθεῖν. εἰ δὲ
30 δὲ στηγάμεθα ποιοῦσιν τὴν ἀντωγῆν· ἀγνωστα εἴναι συμβήσεται, εἴπερ οὐκ
ἔστιν αὐτὰ γνῶναι δι' ἀποδείξεως· ἀγνώστων δὲ οὐσῶν τῶν ἀρχῶν
πῶς ἀν γένοιτο ἐξ αὐτῶν τι γνωστόν; ὃν γάρ οὐκ ἔστι τὰ πρῶτα
εἰδέναι καὶ τὰς ἀρχάς, οὐκ ἔστιν οὐδὲ τὰ ἐκ τούτων ἐπίστασθαι, 20
εἰ μὴ τάχα ἐξ ὑποθέσεως. εἰ ἐκείνα ἔστι. τοῦτο μὲν οὖν ὅρισθαι

1 ἢ (ante θέσις) A	θέσις ⁵ ὑπό superser. S ²	τί om. C	αἰτήματα SW
δεῖ W, pr. S	2. 3 ἐπισκεψόμεθα A	3 ὅτι om. AC	εἰκότως om. AC
6 αἰτεῖ A	ἀν ὑπάρχῃ SW: ἐνυπάρχει AC	διὰ om. SW	7 ταῦτα SW
8 τὸ SW: καὶ AC	πιστεύεσθαι S	9 εἰ γάρ W	10 φιλοῦμεν
μᾶλλον C: inv. ord. SW	11 αἱ πρότεραι AC	οὖν om. s	12 δὲ καὶ
οὐχ W	15 κεῖθαι AC	17 πιστότερα εἴναι δεῖ Λς	αὐτοῖς Λ: ἐν αὐτοῖς C
18 ἢ superser. A	πιστεύω AC	19 πιστεύω AC: πιστεύσαι S	20 αὐτῷ W
21 ἡμῶν ci. fort. recte Spengel	22 γάρ om. W	24 post μὲν add.	
οὐ AC	25 οὖν W: οὗτε A: οὗτε CS (superser. δὲ S ²)	26 αἰτεῖ SW	27 ἀπο-
δεῖται οὐκείην SW	28 ἀγωγῆν SW	29 ἀπαντήσομεν s	30 αὐτὰ -31 οὖν ἔστι
om. W	33 πάκεινα om. εἰ C	οὖν W: om. ACS	

λέγουσιν· ἀμήγανον γάρ τὰ θετέρα γινώσκειν μὴ τὰ πρῶτα ἐπισταμένους. 13
 ἀλλ’ οὐκ ὁρθὸς τίθενται τὸ ἐπίστασθαι τοῦτο εἰναι μόνον τὸ δι’ ἀποδεῖ-
 ξεώς τι γινώσκειν (ἔστι γάρ ἐπίστασθαι πολλὰ καὶ ἀναπόδεικτα ἔχοντας, 25
 δημοσίᾳ τε ἀμαρτάνουσι· τοὺς πάντα ἀναπόδεικτα λέγουσιν οἱ πάντα ἀποδεῖκτὰ
 5 εἰναι τιθέμενοι), ἀλλ’ ὅτε περ ἔστιν ἐναργῆς τὸ πολλὰ τῆς δι’ ἑτέρων πάντεως
 προσθεῖσθαι, | οὗτος οὐδὲν ἡττον ἐναργῆς τὸ πολλὰ εἰναι γινώσκειν δι’ ἕαν- 11
 τῶν, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἐπιστητὰ τῶν δι’ ἀλλων γινωσκομένων, αἱ τε ἀργαὶ
 τῆς ἀποδεῖξεώς οὐκ ἀν εἰλεν δήπουθεν ἀποδεῖξεις ἀλλὰ προτάσσεις αὐτόθιθεν· 15
 ἐναργεῖς τε καὶ ἀμεσοὶ ὧν τε ἀργὴ πάλιν οὐ νοῦς, φ τοὺς ὄροις θηρεύ-
 10 ομεν ἐξ ὧν σύγκειται τὰ ἀξιώματα. ταῦτα γάρ ἀμείνω λέγειν η συγγραφεῖν
 μὲν αὐτοῖς ἐπιστητὰ εἴναι τὰ δι’ ἀποδεῖξεώς γινωσκόμενα, φεύγοντας δὲ
 τὴν εἰς ἀπειρον ἀναγωγὴν τὴν κύκλῳ δεῖξιν παράγειν. τοῦτο δ’ ἔστι 19
 κακῷ τὸ κακὸν ἴστθαι καὶ σώζειν ἐπιγειροῦντας ἀπόδειξιν μηδὲν ἡττον
 ἀναιρεῖν αὐτὴν τῶν τοῦτο προτιθεμένων. εἰ γάρ ἐκ προτέρων δεῖ τὴν
 15 ἀπόδειξιν εἰναι καὶ γινωριμωτέρων, ἀδύνατον δὲ τῶν αὐτῶν τὰ αὐτὰ ἀμα 25
 πρότεροι τε εἰναι καὶ θετέρα, ἀδύνατον διὰ τῆς κύκλῳ δεῖξεώς τι γινώσκειν,
 εἰπερ η κύκλῳ δεῖξις ἔστιν, δεῖται οἱς χρησθεῖσθαι πρὸς τὴν ἀλλων δεῖξιν,
 ταῦτα πάλιν διὰ τῶν δεικθέντων ἀποδεικνύωμεν. ισως μὲν οὖν καὶ προτέρα
 καὶ θετέρα τὰ αὐτὰ τῶν αὐτῶν δυνατὸν λέγειν, ἀλλ’ οὐγ ἀμα-ἀλλὰ καθ’ 20
 20 ζετερον καὶ ἔτερον τρόπον, οἷον τὰ μὲν πρὸς ἡμᾶς τὰ δὲ πρὸς τὴν φύσιν.
 ἀλλ’ η γε ἀπόδειξις ἀεὶ τὸν ζετερον τρόπον τῶν προτέρων παραλαμβάνει· εἰ
 δ’ ἐκ τῶν πρὸς ἡμᾶς προτέρων, λέγοιτο μὲν ἂν ίσως ἀπόδειξις, ἀλλ’ οὐγ 25
 ἀπόδειξις ἀλλὰ πρὸς ἡμᾶς. οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἔχει τὸ ἀποτέλεσμα η κύκλῳ
 δεῖξις, ἀλλὰ καὶ εἰς γελοῖον τι περιίσταται συμβαίνει γάρ λέγειν αὐτοὺς
 25 δι τὸ Α ἔστιν, εἰ τὸ Α ἔστιν. εἰ γάρ διὰ μὲν τοῦ Α τὸ Β δεικνύουσι,
 διὰ δὲ τοῦ Β τὸ Γ, διὰ δὲ τοῦ Γ αὐθίς | τὸ Α, δηλον οὐς δεικνύουσι τὸ 15
 Λ διὰ τοῦ Α· ἐξ οὐ γάρ ἀρχονται, εἰς ἐκεῖνο καὶ τελευτῶσιν· οὗτοι δὲ
 ἀπαντα δεῖξαι βάσιον. πολλαὶ δὲ καὶ ἀλλαὶ μογθηρίαι παρέπονται, διε
 30 ἐδεῖξαις ἐν τοῖς περὶ συλλογισμοῦ καὶ πάλιν λέγειν οὐκ ἀναγκαῖον. ταῦτα
 μὲν οὖν ἐπὶ πλέον τῶν ἵκανῶν ἐμπρόνακμεν ἔξωθεν ὥντα τῶν περὶ ἀπο-
 δεῖξεώς λέγων. ἐπανιώμεν δὲ διθεν ἐξέβημεν.

4. Ἐλέγομεν τοίνου δι τοι καὶ ἀληθεῖς εἰναι δεῖ τὰς ἐπιστημονικὰς προ-
 τάσσεις, καὶ οὐγ ἀπλῶς ἀληθεῖς ἀλλ’ ἀδυνάτους ἔτέρως ἔχειν, οπερ οὐδὲν 10

1 γάρ om. A	τὰ prius] τ corr. nescio unde A	πρότερα Cs	2 τὸ prius AC:
πρὸς τὸ SW	4 ἀποδεικτὰ AC	5 τῆς δι’—6 πολλὰ mrg. W	πέστε
6. 7 αὐτῶν ἀλλα S	8 οὐκ renovavit A	9 τε alt. ACSW: ἀλλ s	δεῖξεώς Α
ζργειt ACs	9. 10 θρῷαν, supra scriptum εύσ Α	10 ἀμεινον s	ἀργὴ SW:
om. A	προσάγειν AC	14. 15 καὶ γινωριμωτέρων τὴν ἀπόδειξιν εἰναι s	12 εἰς
15 ταῦτα W: post δὲ s	16 εἰναι πρότερα om. ἀμα et τε Α: ἀμα τε εἰναι πρότερα s	18. 19 post utrumque καὶ add. τὰ AC	
18 ἀποδεικνυμεν Α: ἀποδεικνύουμεν W		21. 22 η δ’ W	
19 ἀλλὰ AC: ἀλλ’ οὐ Ss: ἀλλὰ οὐ W	21 αἰτι S	22 μὲν ἀν	
om. W: οὐ om. S: μὲν om. s	23 τὸ om. SW	25 τὸ ο prius CSW: τόδε Α	
29 ἐν τοῖς περὶ συλλ.] Anal. Pr. II 5—7	λογισμοῦ pr. W	31 δὲ AC: τοῖνι SW	
32 καὶ induxit W	33 ἀδυνάτους scripsi cf. p. 15,22: ἀδυνάτως SW: ἀδυνάτον ACs		

ἄλλο ἔστιν η̄ τὸ δεῖν αὐτᾶς ἀναγκαίας εἶναι. καὶ τοῦτο μὲν δρυθῶς ἐλέγομεν.¹⁵ ἐπειδὴ γάρ καὶ τὸ δεικνύμενον ἀναγκαῖον (τοιοῦτον γάρ ἐν ταῖς ἀποδεικτικαῖς ἐπιστήμαις τὸ ἀδύνατον ἀλλως ἔχειν· καὶ δῆτι τοιοῦτόν ἔστιν, οὐκ ἀλλοθεν ταῦτα γινώσκουμεν η̄ τῷ τὴν ἀπόδεξιν ἔχειν καὶ τὸν ἐπιστημονικὸν συλλογισμόν), ἀνάγκη καὶ τὰς προτάσεις ἀναγκαίας εἶναι δὲ̄ ὅν τοῦτο συμπεραινόμεθα. ὥστ' ἐφεξῆς δὲν εἴη λαβεῖν τὰ προβλήματα ὑποτάξια ἔστι τὰ ἐν ταῖς ἀπόδεξεσι, καὶ τίνα τρόπου τῶν πρὸς αὐτὰ προτάσεων εὐπορήσομεν.²⁰ ἀρχὴ δὲ̄ ὁ περὶ τῶν προτάσεων λόγος· ἐκ τούτων γάρ ὁ συλλογισμός. ἐπειδὴ τοίνυν ἀπασα πρότασις ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου τινός, 10 γνωστέον δῆτι τὸν κατηγορούμενον ἐν ταῖς ἀποδεικτικαῖς προτάσεσιν οὐχ²⁵ ἀπλῶς δεῖ τοῦ ὑποκειμένου κατηγορεῖσθαι ἀλλὰ καθ'² αὐτό. τί τοίνυν ἔστι τὸ καθ'³ αὐτό, λέγωμεν ἡδη, πρότερον εἰπόντες τὸ | κατὰ παντός, 16 ἐπειδὴ ταῦτο ἀδύνατον σαφὲς ἀνεύ ἔκείνου γενέσθαι.

Κατὰ παντὸς μὲν οὖν τοῦτο λέγω ὃ ἀνη̄ μὴ ἐπὶ τινὸς μὲν τινὸς δὲ 15 μῆ, μηδὲ ποτὲ μὲν ποτὲ δὲ μῆ. οὗτος δὲ̄ ἔτερος τρόπος τοῦ κατὰ παντός ἔστιν η̄ δη̄ν ἐν τοῖς περὶ συλλογισμοῦ παραδεδώκαμεν· ἐκεῖ γάρ ἦν κατὰ παντός, εἰ καὶ πρὸς τινα χρόνον ἀπασιν ὑπῆρχεν· ἐνταῦθα δὲ καὶ τοῦτο φυλακτέον, οἷον κατὰ παντὸς ἀνθρώπου τὸ ζῆτον· καθ'⁴ οὐ γάρ ὁ ἀνθρώπος¹⁰ ἀληθῆς, καὶ τὸ ζῆτον, καὶ εἰ νῦν θάτερον ἀληθές, καὶ θάτερον. οὐδὲν δὲ 20 δῆτι τοιοῦτόν ἔστι τὸ κατὰ παντός· καὶ γάρ οἱ τὰς ἐνστάσεις πρὸς αὐτὸς φέροντες οὔνοται τὸ κατὰ παντὸς ἀναιρεῖν, εἰ μόνον εἴη τινὶ μὴ ὑπάρχον (η̄ εἰ ποτὲ εἴη μὴ ὑπάρχον). τὸ μὲν οὖν κατὰ παντὸς τοιοῦτόν ἔστι. 15

Καθ'⁵ αὐτὸς δὲ̄ λέγεται κατηγορεῖσθαι δῆσα κατὰ παντὸς κατηγορούμενα ἐν τῷ τί ἔστι τοῦ ὑποκειμένου κατηγορεῖται, οἷον ἀνθρώπου τὸ ζῆτον καὶ 25 πλατάνου τὸ φυτὸν καὶ τριγώνου γραμμή· τριγώνον γάρ τὸ ὑπὸ τριῶν²⁰ εὐθεῖῶν περιεχόμενον. οὐ πᾶν γάρ τὸ κατὰ παντὸς καὶ καθ'⁶ αὐτό· κατὰ παντὸς μὲν γάρ κύκνου τὸ λευκόν· αἱ̄ τε γάρ ὑπάρχει καὶ παντὶ κύκνῳ· ἀλλ' οὐκ ἐν τῷ δρισμῷ κατηγορεῖται. εἰς μὲν δὴ τοῦ καθ'⁷ αὐτὸς κατηγορουμένου τρόπος οὐτός ἔστιν, δὲς καὶ μάλιστα ἐν ταῖς ἀποδεξεσι παραλαμ- 25 βάντεται. ἔτερος δὲ * * * δῆσων δὴ συμβεβηκότων τισὶ τὸν λόγον ἀποδεδόντες τὰ ὑποκειμένα αὐτοῖς συνεφελκόμεθα ἐν τῷ λόγῳ, ταῦτα καθ'⁸ αὐτὰ ὑπάρχειν τούτοις λέγεται τοῖς ὑποκειμένοις, ἢ παραλαμβάνομεν ἐν τῷ | λόγῳ τῷ τὸ τί ἔστιν αὐτῶν δηλοῦντει. οἷον σιμότης καθ'⁹ αὐτὸς ὑπάρχει¹⁷

2 ἐπειδὴ C γάρ prius om. S 3 ἐπιστήμαις om. SW 4. 5 τοὺς ἐπιστημονικοὺς συλλογισμούς; S 5 ἀνάγκη initio paginæ iterat S δη̄ς ἂς SW 10 τὸ e ci. Sp. s ἀποδεικτικαῖς] κτικαῖς in ras. C¹ 12 λέγωμεν ci. Spengel: λέγομεν libri s cf. p. 29,5 post παντὸς add. κατηγορεῖσθαι C 13 ἐπειδὴ—14 παντὸς om. W ἔκεινον ἀνεύ S 14 τοῦτο λέγω] το λεγ., in ras. C¹ 15 τοῦ κατὰ παντὸς τρόπος S 16 ἐν τοῖς περὶ συλλ.] Anal. Pr. I 1 p. 24 b 29 ἀποδεδώκαμεν A 19 ἀληθῆς (ante καὶ τὸ) ACS 21 ὑπάρχειν SW 22 η̄—ὑπάρχον as: om. ACSW 26 καὶ om. A 26. 27 κατὰ παντὸς— p. 12,8 αὐτῷ φύσεως om. S, in quo excidit folium 27 γάρ alt. W: om. ACS ὑπάρχον s 28 δρισμῷ ACW: τί ἔστι s δη̄ς om. W 29 δη̄ς om. W ἐν om. W 30 lacunam indicavi 32 τούτοις om. C 33 τὸ A: om. CWS

ρινί· ὅριζόμενοι γάρ τὴν σιμότητα ἡνὸς κοιλότητα λέγομεν. καὶ τὸ εὐθὺν 17
γραμμῆ· τί γάρ ἔστιν εὐθύν; τὸ κατὰ γραμμῆν ἐξ ἕσου κειμένην τοὺς ἐφ'
έσαυτῆς σημείοις. καὶ τὸ περιττὸν ἀριθμῷ· τί γάρ ἔστι περιττόν; ἀριθμὸς ἡ
εἰς ἀνίσα διαιρούμενος. οὗτος ὑπάρχουσι καὶ αἱ ἀρεταὶ τῇ ψυχῇ· ἔκαστην
ἡ γάρ αὐτῶν ὥριζόμενος συμπαραλήψῃ μέρη τινὰ τῆς ψυχῆς ἢ δυνάμεις.
τρίτος δὲ τῶν καὶ¹ αὐτὰ ὑπαρχόντων τρόπος ὁ τῶν συμβεβηκότων ἔστιν.¹⁰
ὅταν μὴ ἄλλοις πρώτοις ὑπάρχῃ, οἷον τῇ ἐπιφανείᾳ τὸ κεχρῆσθαι.
τὸ μὲν οὖν κατηγορούμενα κατὰ τοὺς τρεῖς μάνους τούτους τρόπους καθ'
αὐτὰ ὑπάρχειν φαμέν. λέγεται δὲ καὶ τέταρτος ἄλλος τις τρόπος καθ'¹⁵
αὐτό, οὐκέτι τῷ ἔτέρου κατηγορεῖσθαι ἀλλ᾽ ἀπλῶς, οὗτοι μὴ δι'²⁰
μηδὲ ἐν ἄλλῳ· τοιαῦτα γάρ τὸ ἀπόρια τῆς οὐσίας. ὅτε οὖν οὗτος ὁ Καλλίας
λέγεται, καὶ αἴτιος τινα καθ' αὐτό. ὅσα μὴ κατὰ συμβεβηκότας τινῶν μηδὲ²⁵
κατὰ σύμπτωμα αἴτια, οἷον εἰ βαδίζοντος ἤστραψεν· οὐ γάρ διότι βαδίζει,
ἤστραψεν, ἀλλὰ συνέβη· καὶ εἰ τὰς ἀμπέλους ὄρυττων τις θησαυρὸν εὑρεν·
οὐ γάρ διὰ τὸ χρυσίον ὥρυττεν, ἀλλὰ συνέβη. εἰ δὲ σφάττοντος ἀπέιθανεν,
οὐκέτι τοῦτο λέγομεν οὐσίᾳ· καθ'³⁰ αὐτὸν γάρ αἴτιον τοῦ θανάτου. ταῦτα
μὲν οὖν τοῦ πλήρους ἔνεκα παρεμβέβληται τὰ σημαντινόντα τοῦ καθ'³⁵
οὐ δὲ πρότεροι δύν τρόποι δῆλοιν ὡς ἐκ τῶν ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχόντων εἰσίν·
οὐ γάρ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν ἢ τὰ ἐν τῷ ὅρισμῷ κατὰ | πάντων τῶν
ὑποκειμένων ἐν τῷ τι ἔστι λεγόμενα, ἢ πᾶσιν ἀν ἐν τῷ ὅρισμῷ τοῦ συμβεβη-⁴⁰
κότος λαμβάνηται τὸ ὑποκείμενον. οὗτοι μὲν οὖν τὰ ἐν τῷ ὅρισμῷ ἐξ ἀνάγκης
συνυπάρχει, φανερὸν καὶ ἄνευ λόγου· οὗτοι δὲ καὶ τῶν συμβεβηκότων δοσα οὐ
δυνατὸν ὥριστασι χωρὶς τῆς τοῦ ὑποκειμένου οὐσίας, καὶ ταῦτα ἀναγκαῖα,
δῆλοιν ἀν γένοιτο περὶ τούτων διαπορήσαι πρότερον. ἔκαστον τούτου τῶν
τοιούτων οὐ πέφυκεν ἀπαντει προσεῖναι τῷ δεκτικῷ· οὐ γάρ ἀπάση γίνεται σιμότης,⁴⁵
οὔτε τὸ ἀρτιον ἀριθμῷ, ὥστε καὶ εἰποι τις ἀν μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν τῇ γίνεται
τὸ σιμὸν ἢ τὸ ἀρτιον τῷ ἀριθμῷ. καὶ ἔστιν ἀληθῆς τὸ λεγόμενον, εἰ χωρὶς
ἔκαστον τις τὸ τοιούτον λαριβάνει. εἰ μέντοι γε ἐννοήσειεν, οὗτοι καὶ ἀντι-⁵⁰
κείμενα ἔκαστω τῶν τοιούτων ἔστιν, ἀρτίφ μὲν τὸ περιττόν, σιμότηται δὲ ἡ
γρυπότης, ἄλλῳ δὲ ἄλλο, γνωστεῖται οὗτοι πάντων ἐξ ἀνάγκης τὸ ἔτερον τούτων
τοῦ ὑποκειμένου κατηγορεῖται· πᾶς γάρ ἀριθμὸς ἢ ἀρτιος ἢ περιττός, καὶ
πᾶσα γραμμὴ ἢ καρπόλη ἔστιν ἢ εὐθίσια. ἡ γάρ ἀπόφασις ἐπὶ τῶν τοιούτων
τοιούτων οὐ πέφυκεν ἀπαντει προσεῖναι τῷ δεκτικῷ· οὐ γάρ ἀπάση γίνεται σιμότης,⁵⁵

2. 3 κειμένη—έσαυτῆς σcripsi e Philop. f. 15r: κείμενον—έσαυτοις libri s 6 αὐτὰ
W: αὐτὸ Α: αὐτὸ (sed καθ') C τρόπων Α 8 κατὰ τουτουσι μόνους τρόπους W
9 αὐτὸ s δὲ C: δὴ AW τις ἄλλος s τρόπος om. W: post 10 αὐτὸ^b
collocat C post τρόπος add. τοῦ s 10 μὴ ex μὲν, ut videtur, corr. et in
marg. Λ 11 οὗτος om. W: οὗτος C post Καλλίας add. καθ' αὐτὸ s
13 σύμπτωμα ex συμπτώματα corr. et in marg. Α αἴτιον Α post βαδίζοντος
add. τιον W 15 post συνέβη add. φανερὸν τοῦτο W 17 μὲν om. s 21 λαμβάνηται] ηται in ras. C^c
παραβέβληται καὶ τοῦ W 18 ἐξ om. W ad ὑποκειμένον, extremum folii verbum, ζῆται τὰ λείποντα et φανερὸν καὶ ἄνευ λόγου
οὗτοι inducta mrg. A 23 χωρὶς τῆς ὑποκειμένης W 24 περὶ τούτων om. W:
post διαπορήσαι collocat C 26 post ἀρτιον add. τῷ C εἴποι] εἰ superser. Λ
28 τὸ initio versus repetit C 28. 29 ἀντικειμένον W 29 ἀρτιον W
30 ἄλλο δὲ ἄλλο s

των θατέρου θάτερον τιθησιν. οὐταν λέγηται κατὰ τοῦ γένους τοῦ δεκτικοῦ· 18
ἀριθμὸς γάρ ὁ μὴ περιττὸς εὐθὺς ἀρτιος, καὶ οὐς ἡ μῆτε ὅρθη μῆτε γρυπὴ
σιμὴ πάντως ἐστίν. ἐπ’ ἐνίων γάρ ἐν πλείστιν ἡ ἀντιθεσις, ἐφ’ θεων ἡ
ὑπερβολὴ καὶ ἡ ἔλλειψις θεωρεῖται, ἐπεὶ καὶ μετάτης ἐν τοῖς τοιούτοις. 25
διὸ στ’ εἰπερ ἐπὶ παντὸς ἡ κατάφασις ἡ ἡ ἀπόφασις, ἡ δὲ ἀπόφασις τῶν
τοιούτων συμβεβηκότων *(τι)* τιθησι κατὰ τῶν δεκτικῶν, δῆλον ὡς θάτερον
ἄντι ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχοι παντὶ τῷ λαμβανομένῳ τῆς ὑποκειμένης αὐτῷ 30
φύσεως. τὸ μὲν οὖν κατὰ παντὸς καὶ καθ’ αὐτὸν διωρίσθω τούτον τὸν
τρόπον. |

10 Καθόλου δὲ λέγω διὸ ἀντι κατὰ παντὸς τε ὑπάρχῃ καὶ καθ’ αὐτὸν καὶ 19
ἡ αὐτό. οὖτ’ οὖν, εἴ τι καθ’ αὐτό, εὐθὺς καὶ καθόλου· ὁ γάρ δεύτερος
τρόπος τῶν καθ’ αὐτὸν καὶ οἱ μετὰ τούτον ἔτης οὐ καθόλου· οὖτ’
εἰ ἔχουσι τὸ κατὰ παντὸς, εὐθὺς καὶ καθόλου· τὸ γάρ λευκὸν κατὰ κύκνου 5
παντὸς καὶ τὸ μέλαν κατὰ κόρακος, οὐ μὴν καθόλου, διότι οὐ καθ’ αὐτό.
15 δεῖ τοίνυν ἄρχω συνδραμεῖν ἐπὶ τῶν καθόλου, τὸ *(κατὰ παντὸς καὶ τὸ)*
καθ’ αὐτό τε καὶ ἡ αὐτό. ταῦτα δὲ ἡστὶ τὰ αὐτὰ λέγομεν νῦν· ἐφ’ οἷς 10
γάρ θάτερον, καὶ θάτερον ἐφαρμόστε. οἷον τῇ γραμμῇ ὑπάρχει καθ’ αὐτὸν
τὸ μῆκος· ἐν γάρ τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· καὶ οὐ μόνον γε καθ’ αὐτὸν
ἄλλα καὶ ἡ αὐτό. καὶ τὸ εὐθὺς πᾶσιν ὑπάρχει τῇ γραμμῇ καθ’ αὐτὸν καὶ
20 ἡ αὐτό· οὐ γάρ ἐστιν ὄρισασθαι τὸ εὐθὺς δίγα τῆς γραμμῆς. ἀρ’ οὖν 15
ἄπαντα καθόλου κατηγορεῖται ὅσα ἐν τῷ ὄρισμῷ τίνος παραλαμβάνεται;
ταῦτα δ’ ἐστὶ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραί. ὑπάρχει γάρ αὐτοῖς καὶ τὸ κατὰ
παντὸς εἰναι καὶ τὸ καθ’ αὐτό. ἡ δεῖ καὶ τρίτης προσθήκης εἰς τὸ ἀκριβῶς
ὄρισασθαι τὸ καθόλου· δεῖ καὶ τὸ καθόλου πρὸς τῷ παντὶ ὑπάρχειν καὶ 25
25 καθ’ αὐτὸν ὑπάρχειν, ἐπὶ καὶ πρώτῳ ἐκείνῳ ὑπάρχειν καὶ μηδενὶ ἄλλῳ
προτέρῳ, οἷον τὸ δύο ὅρθιάς ἔχειν τῷ τριγώνῳ· παντὶ τε γάρ ὑπάρχει καὶ
καθ’ αὐτό (ἐκ γὰρ τῆς οὐσίας) καὶ πρώτῳ γε τῷ τριγώνῳ· οὐδὲνι γάρ εἰς
ἄλλῳ πρὸ τοῦ τριγώνου. οὖτ’ οὖν σχήματι καθόλου τὸ δύο ὅρθιάς ἔχειν
ὑπάρχει· οὐ γάρ ἄπαντι καὶ τῷ τυχόντι· οὐ γάρ τῷ τετραγώνῳ καὶ τῷ
30 πολυγώνῳ· οὔτε μὴν αὐθις τῷ σκαληγῷ· παντὶ μὲν γάρ τούτῳ καὶ τῷ
τυχόντι, οὐ | πρώτῳ δέ· τῷ τριγώνῳ γάρ πρὸ αὐτοῦ. Ἐ τοίνυν τῷ τυχόντι 20

1 post τιθησιν add. γένος φταῖ (φασὶ Α) τὸ ὑποκειμένον (εἰ margin. videlicet illata) Α W, γένος C
ὅταν—δεκτικοῦ οι. C post κατὰ τοῦ add. ὑποκειμένον As 3 ἡ alt. οι. s
4 ἡ οι. C 5 ἡ κ. ἡ ἀ. s ante τῶν add. ἐπὶ s 6 τι addidi
μετὰ Α 7 ἀν W: om. ACs ὑπάρχῃ Α: ὑπάρχει CWs αὐτῷ s: αὐτῇ AC:
αὐτῆς W 8 τὸ μὲν οὖν hinc iterum S 10 ἀν οι. C τε οι. As ὑπάρχῃ
S, corr. A: ὑπάρχοι pr. Α: ὑπάρχει CW 11 ἡ δὲ W δεύτερος ACS: τρίτος Ws
12 τούτων W οὖτ’ s: οὐ γάρ ACSW 14 autē κόρακος add. τοῦ C
15 τὸ ASW: καὶ C κατὰ—τὸ addidi 16 ἐφ’ οὐ SW 17 ἐφαρμόσει SW
αὐτῷ] τὸ superser. A 19 καὶ τὸ—20 ἡ αὐτό οι. AW 21 παραλαμβάνον-
ται SW 22 καὶ alt. οι. CW κατὰ οι. A 24 ἀφορίσασθαι SW
τὸ prius ASW: τὰ C τὸ alt. CSW: τῷ A 25 ante πρώτῳ add. τῷ SW
οὐδενὶ s 26 τῷ (post οἰον) Α τῷ superser. A 27. 28 οὐδενὶ—τριγώνου
οι. C 29 τριγώνῳ W 30 τοῦτο AS 31 ὡ As

καὶ πρώτῳ δείκνυται ὑπάρχον. τοῦτο καθόλου ὑπάρχει, καὶ ἡ ἀπόδειξις 20 τῶν οὖτων καθόλου ἐστὶν ἡ κυρίως γε ἀπόδειξις. καίτοι καὶ τῶν ὑπὸ τῷ καθόλου· ὁ γάρ τὸ τρίγωνον ἀποδεῖξας δύο ὥρμας ἔχον ἐδεῖξεν ὅτι καὶ τὸ 5 σκαληρόν ἀλλ’ ὥρμας ὁ γεωμέτρης οὐκ ἡ σκαληρὸν ἔχει τὴν ἀπόδειξιν 5 ἀλλ’ ἡ τρίγωνον. μὴ θορυβεῖτο δὲ ἡμᾶς τὸ παράδειγμα, ὅτι δεῖ πάντως τὸ καθόλου ἐξισάξειν τε καὶ ἀντιστρέψειν πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ἀλλ’ ἵστεον 10 ὅτι καὶ τὰ γένη ταῖς προσεγέρσι διαφοραῖς ὑπάρχει καθόλου, καίτοι ἐπὶ πλέον ὄντα, καὶ αἱ διαφοραὶ τοῖς εἰδεσιν· ἐπεὶ εἰ μὴ τοῦτο τις συγχωροίη, μόνων ἂν εἴη τῶν δριτῶν ἡ ἀπόδειξις.

10   5 Δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν ὅτι πολλάκις ἀπατώμεθα περὶ τοῦ καθόλου· 15 καὶ γάρ ἀποδεικνύντες αὐτὸν οὐ διοκοῦμεν ἀποδεικνύναι, καὶ μὴ δεικνύντες ἀποδεικνύναι νομίζουμεν. τρεῖς δὲ αἰτίαι τῆς ἀπάτης εἰστον. μία μὲν, ὅταν τι τῶν καθ’ ἔκαστον ἡ καὶ ἄτομον ἐφ’ οὐ ποιούμεθα τὰς ἀπόδειξις, οἷον 20 ἥλιος, σελήνη (γῆ), κόσμος· ἐπεὶ γάρ οὐδὲν ἐστιν ἀνωτέρω τῶν τοιούτων 15 οὐδὲ καινόν, ἀλλ’ ἐφ’ ἔκάστου τὸ ἄτομον (εἰς γάρ | ἥλιος καὶ μία σελήνη καὶ 21 μία γῆ καὶ εἰς οὐρανός), ὅταν τι τούτοις ὑπάρχον ἀποδεικνύωμεν. ἡ τῇ γῇ τὸ ἐν μέσῳ κεῖσθαι ἡ τῷ οὐρανῷ τὸ κύκλῳ φέρεσθαι. οὐκ οἰόμεθα καθόλου ὑπάρχον ἀποδεικνύναι, καίτοι μὴ καθ’ ὃ τοῦ ἐκάστουν αὐτῶν καὶ 5 ἄτομον ποιούμενοι τὴν ἀπόδειξιν· οὐ γάρ καθ’ ὃ ἥλιος εἰς, ἐκλείποντα αὐτὸν 20 ἀποδεικνύμενον ὑποτρεχούσης τῆς σελήνης, ἀλλὰ τοιαῦται εἰσιν αἱ γνόμεναι ἀποδείξεις, ὡς εἰ καὶ πλείους ἤσαν, δομοίως ἀριθμοί. ὥσπερ τοίνυν, εἰ τὸ 10 σκαληρὸν μόνον τρίγωνον ἦν, ἐδείκνυμεν δὲ αὐτῷ τὸ δύο ὥρματις ἵστας ἔχειν ὑπάρχον μηδὲν τῷ σκαληρὸν εἶναι προσχρώμενον ἀλλὰ τῷ τρίγωνον μόνον, οὐ τῷ σκαληρῷ τοῦτο ὑπάρχον ἐδείκνυμεν ἀλλὰ τῷ τριγώνῳ, καίτοι μόνον 25 τρίγωνον ὑπόκειται εἰναι τὸ σκαληρόν, οὕτως, ἐπειδὴ καὶ τὸν ἥλιον μείζονα 15 εἰναι τῆς γῆς ἀποδείκνυμεν, οὐ καθ’ ὃ εἰς μήνος ἐστίν, ἀλλὰ καθ’ ὃ ἥλιος, ἀγήλον ὡς οὐ τοῦδε ἐστιν ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἥλιου ἀλλὰ παντὸς ἀπλῶς τοῦ τοιούτου. ὕστε καὶ ὅταν γίγνηται ἐπὶ τῶν καθ’ ἔκαστα ὄντων ἡ ἀπόδειξις, 20 οὐ τὸ καθ’ ἔκαστον οὐτέποντα ἀποδείκνυσθαι ἀλλὰ τὸ καθόλου.

30   Δευτέρᾳ δὲ τῆς ἀπάτης αἰτίᾳ, ὅταν ἡ μὲν πλείουν καὶ διαφέροντα εἰδῇ τὰ τῆς αὐτῆς ἀποδείξεως κοινωνοῦντα, μὴ ἡ δὲ ἐκεῖνο καθ’ ὃ κοινωνοῦσιν ὀνοματεμένον. διαφέρουσι μὲν γάρ ἀλλήλων κατ’ εἰδος ἀριθμός καὶ μέγεθος 25

1 ὑπάρχον ex ὑπάρχειν corr. C   τούτῳ s   2 τῶν—ἀπόδειξις om. W   ἡ C
γε om. C   5 θαρβεῖτο C, supra λάνθάνει scriptum A   ὥρμας C   6 τε om. As
8 συγχωρεῖ SW   9 μόνον Ws   ἡ om. SW   11 αὐτὸ—δεικνύντες om. W
ἀποδεικνύντες (post μὴ) ei. Spengel   12 ὅτε A   13 ἡ καὶ ἄτομον ἡ C   6 AC
14 γῆ addidi   15 οὐδὲν SW   ἔκάστω SW   16 τοιούτων C   ἀποδείκνυμεν AC
19 αὐτὴν pr. S   20 ἀποδεικνύμενον s   21 εἰ prius superser. C¹   ἀριθμοῖς AC:
ἀριθμεῖν s   τοίνυν om. C   22 δὲ S   ὥρματις scripti cf. p. 3,20 sq.: ὥρμας
libri s   23 τῷ prius CW: τῷ AS   προσχρώμενοι] ω in ras. A   τῷ alt. C,
pr. S: τῷ AW, corr. S   24 οὐ τῷ—τριγώνῳ om. C   ἐδείκνυμεν] ἀν desiderat
Spengel   25 τὸ om. S   (τὸ) τὸ ei. Spengel   26 εἰναι om. AC: fort. ὄντα
28 γένηται ACs   ἔκαστα] καὶ alt. corr. (ex οὐ?) C   30 πλείω SW   32 κατ²
εἰδος ἀλλήλων SW   post ἀριθμός add. τε SW

καὶ γρόνος, ἀλλ' ἔάν τε ἀριθμοὶ τέσσαρες ἀνάλογον ὥστε, καὶ ἐναλλάξ εἰσιν ἀνάλογον, ἔάν τε μεγέθη τέσσαρα, ἔάν τε γρόνοι τέσσαρες. γίνεται δὲ | ἐφ' ἑκάστουν γωρίς ή ἀπόδειξις· οὐ γάρ ἔστιν ὄνομα κοινὸν οὐδὲ φύσις τις 22 ἀνωτέρα ἀριθμοῦ καὶ μετέθους καὶ γρόνου, ἐφ' η̄ δύναται τοῦτο καθόλου 5 ὑπάρχοντα ἀποδειγμῆναι. καθόλου μὲν γάρ ἀληθὲς τὸ ἔάν τινα ἀνάλογον 5 η̄, καὶ ἐναλλάξ ἀνάλογον εἶναι· οὐκ ἔχοντες δὲ ὑποθεῖναι τῷ 'τινά' κοινὸν ὄνομα ὠρισμένον τεραχίζουσι τὴν ἀπόδειξιν. καὶ οὖνται καθόλου δεικνύναι ἐφ' ἑκάστου τῶν εἰργμένων, οὐ δεικνύντες οὕτως· οὐδὲ γάρ η̄ ἀριθμὸς οὔτε μεγέθος οὔτε γρόνος ἀποχρῆνται εἰς τὴν ἀπόδειξιν. οὗτοι δὲ καὶ εἰς τις 10 10 γωρίς μὲν τὸ σκαληγὸν δύο ὁρμᾶς ἔχουν δεικνύσι, γωρίς δὲ τὸ ἴσοσκελές, καὶ γωρίς τὸ ἴσοπλευρον· ἀλλ' ἐπὶ τούτω μὲν τὸ κοινὸν ὁρᾶται, ἐπ' ἐνίνοι 15 δὲ ἔλλείπει.

Τρίτη δὲ τῆς ἀπάτης αἰτία τὸ δεῖξαντας, ὅτι παντὶ ὑπάρχει, οἷεσθαι 15 ἀποδειγμέναι ὅτι καὶ καθόλου, οἷον εἴ τις δεῖξεις γεωμέτρης, ἔὰν εἰς δύο 15 εὐθείες εὐθεῖα ἐμπίπτουσα τῶν ἐφεξῆς γωνιῶν ἔκατέραν ὁρμὴν ποιῇ, οἱ εὐθεῖαι οὐ συμπεσοῦνται· πάσαις μὲν γάρ τοῦτο ὑπάρχει ταῖς ποιούσαις 20 τοιαύτας τὰς γωνίας, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο πρῶτον παράλληλοι· καὶ γάρ εἰ μὴ ἔκατέραν ὁρμήν, τὰς δύο δὲ ἀμφα δυσὶν ὁρμαῖς ἵσταις ποιοῖεν, οὐδὲν ἡττον παράλληλοι δείκνυνται. πρώτου τοίνου η̄ ἀπόδειξις καὶ καθόλου τοῦ μὴ 25 20 συμπίπτειν τὰς δύο * * * ὁρμαῖς ἴσας· τοῦ δὲ 'ῶν ἔκατέραν ὁρμήν' κατὰ παντὸς μὲν οὐ μὴν καθόλου. πῶς οὖν γωνιῶμεθα εἴτε τὸ κατὰ παντὸς ἀποδείξημεν εἴτε τὸ καθόλου; δῆλον τούναν ὡς εἰ ταῦτα τριγώνῳ τε εἶναι καὶ σκαληγῷ, καθάπερ λωπόν καὶ φάρει, οἱ δεῖξας ὅτι τῷ σκαληγῷ 30 τὸ δύο | ὁρμᾶς ἔχειν ὑπάρχει, οὗτοις ἐπίσταται τὸ καθόλου· εἰ γάρ καὶ η̄ 23 τρίγωνον δύο ὁρμᾶς ἔχει, ἀλλὰ ταῦταν ὑπόκειται τριγώνῳ τε εἶναι καὶ σκαληγῷ. εἰ δὲ μὴ ταῦταν ἀλλ' ἔτερον, ὑπάρχει (δέ) η̄ τρίγωνον, οὐχ η̄ σκαληγόν, οἱ δὲ η̄ σκαληγὸν οἵσιτο εἶναι τὴν ἀπόδειξιν, οὐκ οὐδὲν ὅτι καθόλος λου. ἀλλ' αὐτό γε τοῦτο αὐθίς πῶς ἂν τις ἔξεύροι, εἴτε η̄ σκαληγὸν εἴτε η̄ τρίγωνον ἔχει τὰς δύο ὁρμᾶς; τοῦτο γάρ ήμεν πρὸς τὴν διάκρισιν ὃν προειπόμεθα ὑπολείπεται. οὐ τοίνυν ἀναιρεθέντος πρώτου τῶν προσόντων τῷ 10 πράγματι εὐθὺς καὶ τὸ κατηγορούμενον συναναριθεῖται, διὰ τοῦτο καὶ ὑπάρχειν αὐτῷ ἤργειν. οἷον τῷ τριγώνῳ τῷδι πρόστεστι μὲν καὶ τὸ χαλκῷ εἶναι, πρόστεστι δὲ καὶ τὸ σκαληγόν, πρόστεστι δὲ καὶ τὸ τρίγωνον, πρόστεστι δὲ 15

3 ἑκάστου S οὐδὲ] οὔτε s 5 τὸ C ἀνάλογα SW 6 εἶναι W: ἔσται ACSs
post δὲ add. τὸ S τῷ τινὰ om. SW κοινὸν post 7 ὠρισμένον collocat Λ, post
ὄνομα Cs 7 τεμαχίζουσι AS 8. 9 η̄—ἀποχρῶντα conicio 9 τῷ
om. Λ 10 ἔχειν AC δεικνύει CWs 11 post κοινὸν add. οὐκ ΛSW
ὁρᾶται] ὁ evan. A ἐνίων] νί corr. non liquet unde A 14 ἀποδειγμῆαι Ss
15 αἱ om. W 17 τὰς ante τοιαύτας collocat As: om. C 18 ἔκατέραν] ἔκατέ
evan. A: ἔκατέρ in ras. C¹ ὁρμήν] θ in ras. C¹ ποιεῖ W 19 post
καθόλου add. καὶ SW 20 lacunam indicavi; supple εὐθείες τὰς ποιούσας τὰς ἐφεξῆς
γωνίας δύο ὁρμᾶς omisso ἴσας C 24 οὗτος W 25 ἔχει δύο ὁρμᾶς SW
26 δὲ prius om. A δὲ alt. as: om. ACSW 27 οἵσιτο SW: οἷον τὸ A: οἵμενος Cs
30 πρὸ τὸ W 31 ἀναιρεῖται SW 32 πρόστεστι sic C τὸ χαλκῷ A: τῷ
χαλκῷ C: τὸ χαλκοῦ SWs 33 δὲ ubique om. W

καὶ τὸ σχῆμα. πρόσεστι δὲ καὶ τὸ πέρατα ἔχειν. ζητῶμεν τοῖνυν, καθ' 23
δὲ τὰν προειρημένων τὸ δόσι δρθάς ἔχειν αὐτοῦ κατηγορεῖται. ἀφελεῖ
τοίνυν τὸ χαλκοῦν εἶναι· ἀρ' οὖν συναφήρηκας τὰς δόσι δρθάς; οὐδαμῶς.
ἀφελεῖ καὶ τὸ σκαληγόν· ἀλλ' ἔτι ἔχει τὰς αὐτὰς γονίας. ἀφελεῖ καὶ τὸ 20
τρίγωνον· ἐνταῦθα δή τοι πρῶτον τὸ κατηγορούμενον συναπόλλοται· οὐ γάρ
ἔτι ἔχει τὰς δόσι δρθάς. ἀλλ' ἔρει τις. δητεὶ κανὸν τὸ σχῆμα ἀφέλγει, κανὸν
τὴν ἐπιφάνειαν κανὸν τὰ πέρατα, καὶ τὰς δόσι δρθάς συναφαιρήσῃ. ἀλλ' οὐχ
ἡ ταῦτα ἀναιρεῖται, ἀλλ' η τούτωις τὸ τρίγωνον συναναιρεῖται· ἐπεὶ γε εἰ 25
ἡν ἄνευ σχήματος η περάτων τρίγωνον εἶναι. καὶ μενοῦσιν αἱ δόσι δρθάς,
10 κανὸν ἐκεῖνα ἀφαιρεῖθη. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐχ οἷν τε. σὺ δὲ ἐπισκόπει δητεὶ¹
καὶ μενόντων ἐκείνων, λέγω δὲ τοῦ σχήματος καὶ τῶν περάτων. ἀναιρεῖται δὲ 24
δὲ τοῦ τρίγωνου συναγέργηται καὶ αἱ δόσι δρθάς. διει τοῦτο ἀρα ὑπάρχουσι
καὶ τούτῳ πρῶτῳ καθόλου· τῶν γάρ λοιπῶν τὰ μὲν οὐκ ἀναιρεῖταις δόσι
δρθάς ἀναιρούμενα, ὡς τὸ χαλκοῦν καὶ τὸ σκαληγόν, τὰ δὲ οὐ φυλάττει·
15 φυλαττάζομενα, ὡς τὸ σχῆμα καὶ τὰ πέρατα· δύναται γάρ σχῆμα μὲν εἶναι
μὴ δόσι δὲ ἔχειν δρθάς, οὖν τετράγωνον η πολύγωνον· μόνω δὲ τούτῳ καὶ
σωζομένῳ συστάζεται καὶ φιειρομένῳ συναφανίζεται. καλῶς οὖν εἰργηται 10
‘οὐ πρώτου ἀφαιρεῖται τὸ κατηγορούμενον συναναιρεῖται· συναναιρεῖται
μὲν γάρ καὶ τῷ σχήματι καὶ τοῖς πέρασιν. ἀλλ' οὐ πρώτοις.

20 6. Τούτοις τοῖνυν ἡμῖν ὀιωρισμένων δῆλον ὡς ἐκ τῶν καθόλου καὶ τῶν
καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων ἔστιν η ἀπόδειξις· εἰ γάρ ἔστιν η ἀποδεικτικὴ
ἐπιστήμη ἐξ ἀναγκαῖων ἀρχῶν καὶ ἀδύνατων ἀλλως ἔχειν, μόνα δὲ ἀναγκαῖως
κατηγορεῖται τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα καὶ καθόλου τοῖς πράγμασι, φανερὸν
δητεὶ ἐκ τοιούτων τινῶν η ἀπόδειξις. τούτῳ τῷ λόγῳ τινὲς παραβάλλονται
25 ‘εἰ τὰ σώματα τῶν ζώων ἐκ ἔρησην καὶ ὑγρῶν, σίτος δὲ καὶ οἶνος ἔρησην
καὶ ὑγρόν, ἐκ σίτου καὶ οἴνου τῶν ζώων ἔστι τὰ σώματα’. ἀλλ', ω βέλτιστε,
οὐκ ἀπέδειξας δητεὶ ταῦτα μόνα ἔρηση καὶ ὑγρός· Ἀριστοτέλης δὲ πρῶτον
ἀπέδειξε δητεὶ μόνα τὰ οὐτως ὑπάρχοντα ἀναγκαῖα. καίτοι καὶ ἀλλὰ πολλὰ
τῶν συμβεβηκότων ἀναγκαῖως ὑπάρχειν τοῖς ὑποκειμένοις ἀν εὔποιος, οὖν
30 τὸ λευκὸν τῇ γιρίν· ἀλλ' δητεὶ γε φύσιν ἔχει | τισὶν ἑτέροις μὴ ἀναγκαῖως
ὑπάρχειν, οὐχ οὖτως ἔστιν ἀναγκαῖον ὡς τὰ καθ' αὐτὰ καὶ τὰ καθόλου
κατηγορούμενα. ἐξ ἀληθῶν μὲν γάρ ἔστι καὶ μὴ ἀποδεικνύντα συλλο-
γίσασθαι, οὖν Καλλίτελος βαδίζει, πᾶς δι βαδίζων κινεῖται διὰ ποδῶν· ἀπο-
5 δεῖξαι δὲ οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ δὲ ἀναγκαῖων ἀρχῶν. σημεῖον δὲ δητεὶ η ἀπό-

1 δὲ om. W   ζητῶμεν ei. Spengel: ζητοῦμεν libri s cf. p. 10,12   2 τὸ om. A
3 συναφήρησας Λ   οὐδαμῶς in ras. W   4 ἔχει s   αὐτοῦ CW   7 καὶ] κανὸν A
συναφαιρεῖς SW   8. 9 ἐπεὶ γε εἰ ην pr. W: ἐπεὶ (ἐπει, ut videtur, S) δ' ὡς S, corr. W:
εἰς' εἰδος Λ: εἰ δ' οὖν δός sic C   9 μένουσιν libri s   10 ἀφερεθῆ pr. W
11 δητεὶ S   15 φυλαττάζομενa SW   τὸ σχῆμα scripti: τὰ σχήματα libri s   μὲν
om. C   16 δὲ prius om. C   πολυγώνιον AC   17 σώζεται SW   post εἴρηται
add. δητεὶ SW   19 τοῖς σχήματι S   ἀλλ' οὐ ex ἀλλὰ corr. A   πρώτοις] οἰς corr.
non liquet unde Λ   21 αὐτὰ A   22 ἀδύνατον SW   ἀναγκαῖως SW: ἀναγκαῖα
ἢν ACs   23 post φανερὸν add. οὖν SW   27 μόνα ταῦτα s   post μόνα add.
καὶ A   πρῶτος S   28 οὖτως C   31 οὖτως SW: οὖτω δὲ AC   33 δὲ om. C
post ποδῶν addiditerim Καλλίτελος ἥρα κινεῖται διὰ ποδῶν, sed cf. p. 21,30, 31

δειτές ἐξ ἀναγκαίων· καὶ γάρ τὰς ἐνστάσεις οὕτω φέρομεν πρὸς τοὺς οἰο- 25
μένους ἀποδεικνύαι, ὅτι οὐκ ἐξ ἀνάγκης. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τούτων ὅτι
γελοῖον παντελῆς οἱ τῷ ἐνδόξῳ κρίνοντες τὴν προτασιν τὴν ἀποδεικτικήν, 10
καθόπερ φέτο Πρωταγόρας ἀποδεικτικάς εἶναι προτάσεις καὶ ταύτας τὸν
5 ἐπιστάμενον ἐπιστήμην ἔχειν, τὸν δὲ ἔχοντα ἐπιστήμην εἰδέναι τί ἐστιν
ἐπιστήμη, εἰ γάρ καὶ τὸ ὄληθες οὐκ αὔταρκες πρὸς ἀπόδεξιν, ὅλλα δεῖ 15
καὶ τὸ οἰκεῖον προσεῖναι καὶ τὰ ὄλλα ἢ οὐταρκεῖν, σχολῇ γε τὸ πιθανὸν
ἀπογράψει.

"Οτι δὲ ἐξ ἀναγκαίων εἶναι δεῖ τὴν ἀπόδεξιν, φανερὸν καὶ ἐκ τούτων.
10 οὐ γάρ εἴσεσται, διὰ τί τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, ὁ μὴ τὰς προτάσεις ἀναγ- 20
καῖας γινώσκων. ἀλλ' ὅτι μὲν ἀναγκαῖον, ἵσως ἂν γινώσκοι, διὰ τί δ'
ἀναγκαῖον, οὐκ εἴσεσται. ὑπάρχει γάρ ἐξ ἀνάγκης τὸ ζῷον τῷ ἀνθρώπῳ.
ἀλλ' εἰ διότι περιπατεῖ, διὰ τοῦτο τις οὐντο οὐπάρχειν τὸ ζῷον, οἵδε μὲν γε
τὸ ἐξ ἀνάγκης οὐπάρχον, διὰ τί δ' ἐξ ἀνάγκης οὐπάρχει, παντελῶς ἀγνοεῖ.
15 ἔτι φθαρῆναι τὸν τοιοῦτον μέσον ἐνδέχεται, σώζεσθαι δὲ τὸ συμπέρασμα.
ὅ δὴ διὰ τοῦ τοιούτου μέσου γινώσκων τὸ συμπέρασμα. ἡγίκα ἂν φθαρῆ
τοιοῦτος ὥν, ἀπολάλεκε | τὸ διὰ τί. καίτοι θωμαστὸν αὐτὸν τε σωζό- 26
μενον καὶ τὸν πράγματος σωζόμενον καὶ τὸν λόγον ἔχοντος τὸν αὐτὸν μὴ
ἐπίστασθαι.

20 "Οτι μὲν οὖν τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον εἶναι δεῖ τὸ ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν, 5
ἀπαντεῖς δρολογοῦσιν. ἐγγωρεῖ δὲ αὐτό, φασί, καὶ ἐκ μέσου δείκνυσθαι μὴ
ἀναγκαίον. ἔστι γάρ τὸ ἀναγκαῖον καὶ μὴ ἐξ ἀναγκαίων συλλογίσασθαι,
ῶσπερ καὶ ἐκ μὴ ἀλληλῶν ἀλληλές· ἐκ μὲν γάρ τῶν ἀναγκαίων πάντως ἀναγ-
καῖον, οὐ πάντως δὲ τὸ ἀναγκαῖον ἐξ ἀναγκαίων· οὐ γάρ ὥσπερ τὸ ἐνδεχό- 10
μενον ἐξ ἐνδεχομένων προτάσεων, οὕτω καὶ τὸ ἀλιτον ἐξ ἀλιών. εἴρηται
δὲ καὶ ὑπὲρ τούτου ἐν τοῖς περὶ συλλογισμοῦ διὰ πλειόνων. ἀλλ' οἱ ταῦτα
λέγοντες ἀγνοοῦσιν ὅτι οὐχ ἀπλῶς εἶναι δεῖ τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, 15
ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀπόδεξιν· τὸ δὲ διὰ τὴν ἀπόδεξιν οὐδὲν ἄλλο η̄ διὰ
τὴν μέσον ἔστιν, οὐ μὴ οὐπάρχοντος ἐξ ἀνάγκης οὐκ εἴσεται ἀποδεικτικός.
30 οὐτ' ἀν τὸ διεικνύει τις, οὐτ' ἀν τὸ διότι. ἀλλ' εἰ μὲν οὐντο ἀναγκαῖον
αὐτὸν μὴ ὄντα, οἰήσεται καὶ ἐπίστασθαι μὴ ἐπιστάμενος· εἰ δὲ γινώσκοι 20
τὴν φύσιν αὐτοῦ, γινώσκοι ἀν διεικνύει τοιούτοις περιπατεῖσθαι. τις δὲ η̄ διαφορὰ τοῦ
ὅτι καὶ τοῦ διότι καλλιτον μὲν ἐφεδῆς μαθησόμεθα, ἀπογράψει δὲ νῦν ἐκ-

2 (ἀπο)δεικνύαι—3 τῷ ἐνδόξῳ om. W καὶ om. C 4 Πρωταγόρας] cf. Frei Qu.
Protag. p. 92 9 εἰναι om. AC: post ἀπόδεξιν habet s καὶ om. Λ 10 διὰ
om. Λ 11 ἀν γινώσκει W 12 οὐπάρχειν SW τῷ ζώνων sic W τῷ om. C
13 εἶδε W 14 διότι AC δ' om. A τελῶς pr., τελείως corr. rec. m. W
15 διεi pr. A τὸ initio paginæ repetit C post τὸ add. τοιοῦτον SW 16 ὅ δὴ
—συμπέρασμα om. CW τοῦ τοιούτου S: τούτου τοῦ A 17 ὥν om. s 18 ἔχοντα s
21 post ἀπαντεῖς add. γάρ W ἐγγωρεῖν s μὴ τοῦ A 22 ἀναγκαῖον εκ ἀναγκαῖον
corr. W ἔστι—ἀναγκαῖον om. W 23 ἐκ μὴ A: μὴ C: εἰ μὴ ἐξ SW: μὴ ἐξ s
26 υπὲρ τούτου AC: τοῦτο SW post τοῖς deleit ή Λ ἐν ταῖς περὶ συλλογισμοῦ]
Anal. Pr. II 2—4 29 οὐ κείσεται C 30 δεικνύοι Λ 31 καὶ om. SW
γινώσκει CW 32 μὴ W 33 τοῦ om. SW ἐφεδῆς] c. 13

ἥεσθαι παράδειγμα. ὅταν μὲν οὖν δεικνύωμεν ὅτι τὸ κυκλοφορικὸν 26 πέμπτον σῶμα ἔστι, τὸ ὅτι δεικνύσμεν. ὅταν δὲ δεικνύωμεν ὅτι δὲ ἀντί-φραξιν τῆς γῆς ἡ τῆς σελήνης γίνεται ἔκλειψις, τὸ διέτι. εἰ δὴ τις ἀμφω ταῦτα διὰ μέσων οὐκ ἀναγκαῖν δεικνύσσει. | οὐκ ἀποδεικτικῶς ταῦτα γνώσσεται. 27 5 εἰκότως οὖν τῶν συμβεβηκότων μὴ καθ' αὐτά. ὃν τρόπον διώρισται τὰ καθ' αὐτά, οὐκ ἔστιν ἀποδεικτικὴ ἐπιστήμη. οὐ γάρ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης δεῖξαι τὸ συμπέρασμα· τὸ συμβεβηκός γάρ ἐνδέξεται καὶ μὴ ὑπάρχειν· περὶ Ἀ τοῦ τοιούτου γάρ λέγω συμβεβηκότος.

Διὸ τί οὖν ἐρωτῶμεν ὅλως προτάσσεις τοιαύτας, εἰ μηδὲν συνάγουσιν 10 ἀναγκαῖον; ἢ κανὶ μὴ γίνηται κατὰ φύσιν αὐτοῦ τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον ἐπὶ ταῖς ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος προτάσσεσιν, ἀλλ᾽ ἔπειται ἐξ ἀνάγκης τῷ 10 τὰς προτάσσεις ἐκείνας θεμένῳ. ἀλλ᾽ ἵστως τὸ μὲν ἐρωτᾶν οὐδὲ ἀπο-δεικτικὸν δίκιος ἔστιν· οὐ γάρ ἐκ τοῦ δοθῆναι τὴν πρότασιν ἢ μὴ δοθῆναι τὸν ἐπιστημονικὸν ἥρτησθαι συλλογισμὸν προσήκει, ἀλλ᾽ ἐξ αὐτῆς τῆς 15 φύσεως τῶν πραγμάτων. μᾶλλον δὲ ἐπισκεπτέον ὅσα καθ' αὐτὰ ὑπάρχει περὶ ἔκπαστον γένος ὑπὲρ ὃν ποιούμεθα τὰς ἀποδείξεις· ἐκ γάρ τῶν τοιούτων καὶ περὶ τῶν τοιούτων εἰδίν οἱ κατ' ἐπιστήμην συλλογισμοὶ τὰ δὲ ἄλλως 20 συμβεβηκάτα οὐκ ἀναγκαῖα, οὐ μόνον δὲ τὰ ἐνδεχόμενα καὶ μὴ ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ ὅσα δὲν συνυπάρχει, μὴ καθ' αὐτὰ δέ· ἐπεὶ καὶ οἱ διὰ σημείων 25 συλλογισμοὶ λαμβάνουσι μὲν τοὺς μέσους δεῖ τῷ πράγματι συνυπάρχοντας· δεῖ γάρ τὸ γάλα ἔχειν ὑπάρχει τῷ τετοκέναι, καὶ ὁ καπνὸς τῷ πυρὶ· ἀλλ' οὐδὲν τούτους κυρίως ἀποδεικτικοὺς εἴποιμεν ἄν, ὅτι δὲ ὑστέρων τὸ πρότερον συλλογίζονται.

7. Ὅτι μὲν οὖν καὶ ἀναγκαῖας εἶναι δεῖ τὰς προτάσσεις, εἴρηται καὶ πλείω 25 τῶν ἴκανων· ὅτι δὲ καὶ οὐκίσις, ὅδηλον ἐκ τούτων. | εἰ γάρ δεῖ καὶ τὸ μέσον τῷ τρίτῳ καὶ τὸ πρῶτον τῷ μέσῳ καθ' αὐτὸν ὑπάρχειν, ὅδηλον ως οὖν 30 ἔστιν ἐξ ἄλλου γένους εἰς ἄλλο γένος μεταβῆναι τὰς ἀποδείξεις οὐδὲ ἐφαρ-μόσαι τὰς γεωμετρικὰς ταῖς ἀριθμητικαῖς· τὰ γάρ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἐξ τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους, εἰπερ ἐκ τῆς οὐσίας ἔκδοστοι. 35 ἀνωθεν γάρ μικρὸν ἀναλαθοῦσι ἥρτέον. ἐπειδὴ τρία ἔστι τὰ ἐν ταῖς ἀπο-δείξεσιν, ἐν μὲν δὲ δεικνύται ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν (τοῦτο δὲ ἔστι τὸ κατηγορούμενον ἐν τῷ συμπεράζυματι), ἐν δὲ τὰ ἀξιώματα ἐξ ὃν δεικνύται 40 (αὗται δὲ εἰσὶν αἱ προτάσσεις ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων), τρίτον δὲ τὸ γένος τὸ ὑποκείμενον καὶ ἡ φύσις τῆς τὰ πάθη καὶ τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα

1 δεῖ superser. S	3 τῆς prius om. AC	7 S	δέ AC	4 δεικνύει Cs
8 τοῦ om. SW(A p. 75a21)	9 προτάσσεις ὅλως Α	10 γίνηται W: γίνηται S: γίγη-		
αγται AC	ἐσωτεροῦ CS	12 τὰς om. SW	μὲν τὸ SW	οὐδὲ C: οὐκ Α:
οὐδὲν SW	12. 13 ἀποδεικτικῶς S	14 προσήκει συλλογισμὸν Cs	15 ἐσωτά C	
17 τῶν om. CSW	17 ἄλλα W	18 ἀναγκαῖον S	19 αἰτεῖ SW	
οὐ SW	20 δεῖ τοὺς μέσους W	τῷ πράγματι om. Α	21 αἰτεῖ S	
ὑπάρχειν S	24 post μὲν induxit εἶναι δεῖ Α	πλεῖστον SW	25 δεῖ] δη] W,	
pr. S	26 οὐκ] x add. rec. m. S	27 γένος om. C	28 ἐσωτά S	
29 post γένους add. εἶναι S	30 τρία bis C	εἰσὶ Α	31. 32 ἐν μὲν	
— συμπεράζυματι om. S	32 τὰ ACW: καὶ S	33 ἐσωτά S	34 τὰ prius	
om. S	ἐσωτά S			

δεικνύουσιν αἱ ἀποδεῖξεις. οἶνον ἀριθμὸς ἡ μέγεθος, ἐπισκέψασθαι δὲ πάτε 28
καὶ πῶς ἂν ἐνδέχοντο μεταβαίνειν τὰς ἀποδεῖξεις. ὅτιον τοῖνυν ὅτι ὅσων
μὲν τὰ γένη ἂν ἡ παντελῆς κεχωρισμένα, ὥσπερ ἀριθμητικῆς καὶ γεωμετρίας,
οὐκ ἔστι τὴν ἀριθμητικὴν ἀπόδειξιν ἐφαρμόσαι ἐπὶ τὰ τοῖς μεγέθεσι συμ- 29
5 βεβήκοτα· τὸ δὲ ἐφαρμόσαι λέγω χρήσασθαι τοῖς ἀποδειγμάτοις τὰ κατ'
ἄλλην ἐπιστήμην ἀποδεικνύμενα. ἐφ' ὃν δὲ ἔστι κοινωνία τοῖς γένεσι καὶ
οὐ παντελῆς αἱ φύσεις ἀλλήλων εἰσὶ κεχωρισμέναι αἱ ταῖς ἐπιστήμαις ὑπο-
κείμεναι, ἔνεστι συγγράψασθαι ἐπὶ τῶν τοιούτων τοῖς τῆς ἑτέρης ἀξιώμασι 29
τὴν ἑτέραν. οὕτω γάρ ἔχει πρὸς γεωμετρίαν μὲν ὀπτικήν συγγενὴ γάρ τὰ
10 ὑποκείμενα ἀμφοτέραις, μᾶλλον δὲ ἔστι θάτερον ὑπὸ θάτερον, εἴ γε αἱ
εὐθεῖαι καὶ αἱ γωνίαι καὶ τὸ παραλλήλους εἶναι καὶ τὸ συμπίπτειν καὶ 29
πάντα, οἵς γρῆται ὁ ὀπτικός, ἐκ γεωμετρίας ἔστι καὶ τὰς ἀργάς αὐτῆς παρ'
ἐκείνης λαμβάνει. ὅμοιας καὶ πρὸς τὴν ἀριθμητικὴν (ἢ) ἀριθμητικὴ φαίνεται
ἔχουσα· τὸ γάρ διπλάσιον καὶ ἐπίτριτον καὶ ἡμίσιον ἔκειθεν ἔχει τοῖς δια- 5
15 στήμασιν. ἀλλὰ καὶ ἡ ἴστρικὴ πολλαγοῦ συγγρῆται φυσικαῖς ἀποδεῖξεις·
τὸ γάρ ἀνθρώπειν σῶμα, περὶ δὲ πραγματεύεται, ὑπὸ τὸ φυσικὸν σῶμα
ἔστιν. ὅτι δὲ ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, δῆλον ἂν γένοιτο καὶ ἐντεῦθεν· ὁ
γάρ γεωμετρης οὐχ ὅπως, εἴ τι παντελῆς εἴη κεχωρισμένου τῶν γραμμῶν 10
καὶ τῶν ἐπιπέδων, δύναται δὲ ὑπὲρ αὐτοῦ γεωμετρικῶς ἀποδεῖξαι, οἶνον δὲ τι
20 τῶν ἐναντίων μία ἐπιστήμη, ἀλλ' οὐδὲ δύσα ταῖς γραμμαῖς ὑπάρχει καὶ
τοῖς ἐπιπέδοις, μὴ καὶ αὐτὰ δὲ μηδὲ ἡ γραμμαὶ καὶ ἐπίπεδα ἀλλ' ἔξωθεν 15
τῆς οὐσίας, οὐδὲ ὑπὲρ τούτων ἔχει λόγον διδύναι, οἶνον εἰ καλλίστη τῶν
γραμμῶν ἡ εὐθεῖα, ἢ εἰ μᾶλλον ἀντίκειται τῇ περιφερεῖ τῆς κεκλασμένης·
οὔτε γάρ περὶ καλοῦ τι λέγειν οὔτε περὶ ἐναντίου προσήκει λέγειν τῷ γεω-
25 μέτρῃ καθὸν γεωμετρης· κοινὰ γάρ ταῦτα καὶ πλείσιν ὑπάρχοντα γένεσιν. 20
διστε παρατηρητέον εἰς τὰς ἀποδεῖξεις καὶ τοὺς τόπους ἔκεινούς τοὺς πολυ-
χρόντους οὓς ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς παρειλήφαμεν. λέγω δὲ τούς τε ἀπὸ
τῶν ἀντικειμένων καὶ τῶν ὄμοιών καὶ τῶν συστοιχῶν· πολύκοινοι γάρ καὶ 25
οὐδὲν ἔχοντες οὐκέτο οὐδὲ προσεγγές ἐνὶ γένει. πῶς οὖν λέγομεν εἶναι
30 κοινά τινα ἀξιώματα, οἶνον ἂν ἀπὸ τῶν τοῖς τοῖς, καὶ ἐπὶ παντὸς τὴν κατάφασιν
ἢ τὴν ἀπόφασιν; ἢ οὐδὲ τούτοις ὡς κοινοῖς γρῶνται, ἀλλ' ἔκαστη προσο-

οι ο
1 post ἐπισκέψασθαι add. δὲ ASs, quod delendum censebat Spengel 2 ἐνδέχεται Λ
ὅτως S: post τι aliquid delevit A 3 ἀν ἡ C: ἡ AS: ἡ W: ἔστι s 4 οὐκ
evan. A 5 post λέγω add. τὸ S τὰ om. SW 8 συγχωρήσασθαι S
9 οὕτως A μὲν om. C: ἡ S 10 ἀμφοτέροις S μᾶλλον δὲ ἔστι θάτερον post
ὑπὸ θ. collocant SW 11 ὅπὸ θάτερων W εἴησε αἱ AC: αἱ γάρ SW: εἴ γε s
11 παραλληλα s 12 ἐν (sed γεωμετρίας) S αὐτῶν W 13 λαμβάνειν C
post ὄμοιος add. δὲ S περὶ S ἡ s: om. ACSW 15 ἡ om. SW
17 γάρ SW γένεσις ἀν pr. W, om. καὶ s 18 εἴ// κεχωρισμένων S
19 ὑπὸ S 20 οὐχ S 21 ἐντά δὴ S post καὶ addl. τὰ AS
21. 22 ἐξ αὐτῆς οὐσίας S 22 τοῦτον S δοῦναται AS καλλίστον S
23 περιφῆ κεκλασμένη S 24 λέγειν prius om. s 25 κοινά] φυσικῆς S
26 παραρητέον S 27 ἐν τοῖς διαλ.] cf. Top. II 8—10 30 ἀν om. Ws
31 ἡ οὐδὲ) in ras. 7 litt. C¹ 31. p. 19,1 προσωκεισθαι Λ

κειοῦται αὐτὰ τῇ τῆς ὥλης οἰκείᾳ προσθήκῃ, γεωμετρία μὲν ἀπὸ 30
ἴσων | μεγεθῶν, ἀριθμητικῇ δὲ ἀπὸ ἀριθμῶν, καὶ τὸ τῆς ἀντιφάσεως 30
ὅμοιώς λέγει γάρ ἐκάστη συμπλέκουσα τὸ γένος περὶ δὲ πραγματεύεται,
οἷς περιτός ἔστιν η̄ οὐκ ἔστιν. οὐκ ἄρα αὐταρκες πρὸς ἀπόδεξιν τὸ τὰς 5
προτάσεις ἀλγητεῖς εἰναι, οὐδὲ μὴν τὸ ἀναποδείκνυτος τε καὶ ἀμέσους. ἀλλὰ
δεῖ καὶ οἰκείας εἰναι καὶ μὴ πλείστη γένεσιν ἐφαρμόζειν. διὰ τοῦτο τὸν
Βρύσωνος τετραγωνισμὸν οὐκ ἄν τις εἴποι γεωμετρικὴν ἀπόδεξιν· γρῆται
γάρ ἀξιώματι ἀληθεῖ μὲν κοινῷ δέ τοισθι τὸν γάρ τὸν τὰ αὐτὰ μείζων
τε καὶ ἐλάττω, ἔκεινα εἰναι οὐσα ἀλλήλοις· οὐ γάρ ἐπὶ μεγέθους μόνον
10 ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἀριθμοῦ καὶ χρόνου καὶ ἐπὶ ἄλλων πολλῶν ἀληθεῖς τὸ ἀξιώματα.

Τί οὖν ἔστιν δὲ προσταύμβάνων ὁ Βρύσων φέτο τετραγωνίσειν τὸν 15
κύκλον, οὐδὲν μὲν πρὸς τὸν παρόντα λόγον ἔστι, τῶν φιλομαθῶν δὲ ἔνεκεν
εἰρήσθι. οἱ κύκλος, φησί, τῶν ἐγγραφομένων πολυγώνων ἀπάντων μείζων
ἔστι. τῶν περιγραφομένων δὲ ἐλάττων ὅμοιώς καὶ τὸ πολύγωνον τὸ μεταξὺ
15 γραφόμενον τῶν τε ἐγγραφομένων καὶ τῶν περιγραφομένων τῷ κύκλῳ· τῶν 20
αὐτῶν ἄρα μείζων τε καὶ ἐλάττων ἔστιν δὲ τε κύκλος καὶ τοῦτο τὸ πολύ-
γωνον, ὡστε καὶ ἀλλήλοις οὐσα διὰ τὸ ἀξιώματα τὸ εἰρημένον. ἀλλὰ τὸ
ἀξιώματα τοῦτο ἀληθεῖς μὲν ἔστιν, εἰ δὲ βύθισται, καὶ ἀμεσῶν καὶ ἀναποδείκνυτον, 25
διλλ’ οὐκ ἔχει σοι τὴν ἀρχὴν δι συλλογισμὸς οἰκείων τῷ δεικνυμένῳ· οὐδὲ
γάρ λαμβάνεις η̄ κύκλος ἔστιν, οὐδὲ η̄ μέγεθος. ὅμοιώς οὖν ἐπὶ τοῖς ἀπὸ
τῶν συμβεβηκότων συλλογιζομένοις· καὶ γάρ ἔκεινοι τὰ λήμματα τῆς
φύσεως τῆς ὑποκειμένης ἀπηρτημένα λαμβάνουσιν, οἱ δὲ ἀληθινῶς τε καὶ | 30
μὴ κατὰ συμβεβηκὸς ἐπιστάμενος ἐκ τῶν ἀρχῶν τῶν ἔκεινης καὶ ἐκ τῶν 31
καὶ ὡτὰ ὑπαρχόντων ἐπίσταται, ἐφ’ ἣν ἀνάγκη τὸν μέσον δρον καὶ τὴν
25 πρότασιν τὴν συνέγοισαν τὴν συλλογισμὸν ἦτοι γε ἐκ ταῦτοῦ καὶ ἐνὸς εἶναι οἱ
γένους παντάπατιν η̄ συγγενοῦς τε καὶ μὴ πόρρω διεστηκότος, ὡσπερ ἐφαρμεν
ἔχειν τὰ σύμφωνα διαστήματα πρὸς τοὺς ἀριθμούς. διὰ τοῦτο γάρ οὐα
τε γρῆσθαι ἀριθμητικὴ προτάσειν ἀριθμητικᾶς· μπασαι γάρ αἱ τοιαῦται τὸ
μὲν διτὶ φέρουσι παρ’ ἑαυτῶν, οἵνιν διτὶ σύμφωνον τὸ διὰ τεσσάρων διάτημα, 30
30 καὶ διτὶ συμπίτειν φαίνονται πόρρωθεν αἱ παράλληλοι, τὸ δὲ διάτημα παρὰ
τῶν ἀνωτέρω λαμβάνουσι· διὰ γάρ τὸν ἐπίτριτον λόγον σύμφωνον τὸ διὰ
τεσσάρων, καὶ διὰ τὰς ἐλάττους γωνίας συμπίτουσιν αἱ παράλληλοι. δισ- 15
φέρουσι δὲ αἱ τοιαῦται ἀποδεῖξεις τῶν ἐν τὸ γένος ἐχουσῶν ἀκριβῶς, διτὶ
ἐπ’ ἔκεινων μὲν οἱ τρεῖς δροι συμφυεῖς, ἐπὶ τούτων δὲ τὸ μὲν συμπέρασμα

1 γεωμετρία] με initio paginas add. rec. m. S	εὖν S et, ut videtur, A	2 εὖν,
ut videtur, A	3 γὰρ om. C: δὲ W	4 post οἷον add. ἀριθμὸς s
ACS: εἴτι W	5 τε om. A	6 δὴ S
ACSW	9 τε om. C	7 βρύσωνος S
		8 τὸ s: om. W
11 ἔστιν δὲ om. SW	12 θένειν W	13 fort. ἐγγραφομένων ⟨μὲν⟩
πολυγώνων—11 περιγραφομένων om. W	πάντων πολυγώνων C	14 ἐλάττων
A: ἐλάττων C	post ὅμοιος add. δὲ SWs	15 τε superser. S
CSW: εἰναι A	post οὐσα delevit δὲ τε κύκλος καὶ τὸ πολύγωνον S	16 καὶ prius
om. W	19 οὐδὲν S	22 ἀπηρτισμένα Λ
ἐκείνου libri s	25 ἐκ ταῦτοῦ om. S	26. 27 ἔχειν ἐφαρμεν S
	26. 27 ἔχειν τεσσάρων om. A	32 τεσσάρων om. A
		2*

τῆς ὑποβεβηκούσας ἔστιν ἐπιστήμης. τὸ δὲ μέσον τῆς ἀνωτέρας· τὸ γάρ 31
ἥμιλου ἀριθμοῦς ὑπάρχει καὶ¹ αὐτό, δι' ὅπερ σύμφωνον τὸ διὰ πέντε 20
διάστημα.

8. Φανερὸν δὲ καὶ ἔὰν ὡσιν αἱ προτάσεις καθόλου ἔξι δὲν ὁ συλλογι-
5 σμός, διὰ ἀνάγκη καὶ τὸ συμπέρασμα αἵδιον εἶναι τῆς τοιαύτης ἀποδεῖξεως.
αἱ γάρ προτάσεις αἵδιοι καὶ ἀναγκαῖαι, ἔξι ἀναγκαῖων δὲ ἀναγκαῖον καὶ ἔξι 25
αἵδιων αἵδιον.

Ἐνταῦθα τοῖνυν ἐπισκεπτέον τὸ συμπέρασμα, πῶς πρῶτον καθόλου,
ἔφ' ὃν αἱ προτάσεις πρότεραι | καθόλου· οὐ γάρ ἂν τὸ πρῶτον ὑπάρχοι 32
10 ἐν τῷ συμπεράσματι, εἰ προτέροις ὑπάρχει τοῖς λήμμασιν. η̄ πρῶτον μὲν
οὐκ ἀεὶ τὰς προτάσεις ἀναγκαῖν ἔστιν εἶναι καθόλου· καὶ γάρ εἴρηται
‘ἔὰν ὡσιν’, οὐχ ὅτι δεῖ πάντας εἶναι τοιαύτας. ἔπειτα ἐπὶ τῶν τοιούτων 5
οὐδὲν κωλύει μὴ τὸ φύσει καὶ καθόλου πρῶτον ὑπάρχειν ἐν τῷ συμπε-
ράσματι, ἀλλὰ τὸ πρῶτον τῶν δυναμένων ἀποδειχθῆναι. καὶ ἵσως ἂν τι
15 λέγοι τοῦτο λέγων ὁ Ἀλέξανδρος. ἄμεινον δὲ μὴ σφύραρα ἀκριβολογεῖσθαι 10
μηδὲ διαιρεῖσθαι νομίζειν Ἀριστοτέλην οὕτως ⟨ὅς⟩ τὸ καθόλου μὲν ἐν τῷ
συμπεράσματι δεῖν ὑπάρχειν, τὸ καὶ² αὐτὸ δὲ ἐν ταῖς προτάσεσιν· οὕτε
γάρ διαρρήδην που καὶ φανερῶς τοῦτο εἴρηται, οὕτε δυνατὸν σώζεσθαι τὸ
20 καθόλου πρῶτον ἐν τῷ συμπεράσματι, εἰ γε ἔὰν τῶν καθόλου δεικνύοιτο· 15
δῆλον γάρ ὡς ἀνάγκη τὸ κατηγορούμενον τῷ μέσῳ πρῶτον ὑπάρχειν, τὸ
δὲ ὡς ἀποδεικτὸν πρῶτον ⟨δὲν⟩ οὕτως εἶναι τὸ συμπέρασμα καθόλου. περὶ
μὲν οὖν τοῦ πρώτου συμπεράσματος, δι συνάγεται ἐκ τῶν ἀμέσων προτά-
σεων, ἵσως ἂν λέγαιτο πιθανός. περὶ δὲ τῶν ἐψεξῆς καὶ ἐκ προδειξεῖ- 20
μένων συναγομένων πῶς δὲν ἔτι χώραν ἔχοι λοιπόν; οὐδὲ γάρ ὡς ἀπο-
25 δεικτὸν πρῶτα ἐκεῖνα. ὥστε η̄ πάσας τὰς τοιαύτας ἀποδεῖξεις περιγραπτέον
τοὺς τὸ καθόλου νομίζοντας ἔξι ἀνάγκης ὑπάρχειν τῷ συμπεράσματι, η̄ συγ- 25
χωρητέον καὶ τὸ καθόλου περὶ τῶν προτάσεων λέγεσθαι, καθάπερ τὸ καὶ³
αὐτό, καὶ περὶ προτάσεων δὲ τῶν πρώτων καὶ δυναποδεικτῶν, εἰς δὲς ἀνάγεται
η̄ ἀποδεῖξεις. η̄ γάρ ἀκριβεῖα τῆς ἀποδεῖξεως ἐν τοῖς λήμμασι, τῷ συμ- 30
30 περάσματι δὲ ἀποχρήσει τὸ ἔὰν τῶν τοιούτων συνάγεσθαι | πρὸς τὸ γίνεσθαι· 33
ἀναγκαῖον τὸν συλλογισμόν. τοῦτο καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης δῆλον ποιεῖ·
εἰπὼν γάρ ὅτι ἔὰν ὡσιν αἱ προτάσεις καθόλου, οὐχ ὅτι ἔστι καθόλου

1 ἀποβεβηκούσας Α   2 ὑπάρχει om. SW   4 καὶ ὅτι ἂν SW   5 τῆς
ἀντῆς AC   6 ἀναγκαῖον] οὐ corr. non liquet unde A   8 πρῶτον AC: ἔσται SW
9 ὑπάρχοι C: ὑπάρχῃ AS: ὑπάρχει W   11 αἰεὶ S   13 καὶ om. C   14. 15 ἄν-
τι λέγον scripsi: ἀντιλέγοι ASW: ἀντιλέγων Cs   15 λέγων ASW: λέγει Os   6 om. S
γάρ C   post δὲ add. καὶ W   16 διορίεται S et, ut videtur, pr. W
οὕτως A: οὕτω CSW   ως addidi   μὲν καθόλου C   ἐν τῷ W: τῷ AS:
om. C   19 εἴτε A: εἰ καὶ C   21 ἀποδεικτὸν C: ἀποδεικτικὸν ASW
δὲ addidi   post συμπέρασμα add. τι W   22 οὖν om. S   23 λέγοι W
τῶν ex ὧν corr. A   24 ἔηγη C   25 περιγραπτέον CS, corr. A, pr. W: περι-
γραπτέον pr. A, corr. W, s   27 τὸ alt. ex τῶν corr. A   28 περὶ τῶν προτάσεων
καὶ τῶν προτέρων W   post τῶν add. τι A   30 δὲ post 29 τῷ collocant As
ἀποχρήσει post τοιούτων collocat C   τῶν om. A   ἀνάγεσθαι SW   32 ὅτι
καθόλου ἔστι SW

καὶ τὸ συμπέρασμα ἐπενήνογχεν, ἀλλ' ἔτι ἀδιον. ἦ τοίνυν ταῦτα ῥήτεον, 33
ἦ ἔτι δυνατὸν ἄριψω καθόλου θύραρχειν, καὶ τὸ ἐν τῷ συμπεράσματι δεικνύ-
μενον καὶ τὸ δὲ οὐδὲ δείκνυται, οἷον τῷ τριτώνῳ καὶ τὸ οὐδός ἔχειν δηθύς.
ὅπερ ἔστι τὸ δεικνύμενον, καὶ τὸ τὴν ἐκτῆς ἴσηγν εἶναι οὐδό ταῖς ἐντὸς καὶ
5 ἀπεναντίον, ὅπερ ἔστι δὲ οὐδὲ δείκνυται. ταῦτα μὲν ἀναγκαῖον ἦν διὰ τὸ
χρήσιμον ἐξεργάσασθαι.

Οὗ φησι δὲ ἀκολουθεῖν Ἀριστοτέλης τῷ τὴν ἀπόδεξιν εἶναι τῶν καθόλου καὶ ἀδίνων συγχωρεῖν εἶναι τὰς ἰδέας· οὐδὲ γάρ καθόλου ποιοῦσι τὰς ἰδέας οἱ τιθέντες, οὔτε ἐν τοῖς καθ' ἔκαστον ὑφεστάσσες ὥσπερ τὸ 15 καθόλου, ἀλλ' ἐν ἔκάστην παρὰ τὰ πολλὰ κεχωρισμένην οὖσαν καθ' ἔαυτήν, δι' ἣν καὶ τὰ πολλὰ εἶναι νομίζουσιν, ἐπεὶ τὸ μὲν καθόλου συνωνύμως κατηγορεῖται τῶν καθ' ἔκαστον, τῶν δὲ ἰδεῶν ὄμωνύμως τὰ καθ' ἔκαστον 20 μεταλλαχθήσεται. τὰς μὲν οὖν ἰδέας διὰ τοῦτα οὐκ ἀνάγκη εἶναι, εἰπερ ἀπόδεξις ἔσται· τὸ καθόλου δὲ ἀναγκαῖον· ἀλλως γάρ οὐκ οἶσθε τὸ μέσον 15 θηρεύειν.

Ἐκεῖνο δὲ φανερόν, ὃς εἰπερ ἀδίδιον εἶναι δεῖ τὸ συμπέρασμα ἐν ταῖς 25 ἀποδείξεις, οὐδὲν δὲ ἀπόδειξις ἔσται τῶν φιλοτῶν οὐδὲ ἐπιστήμη ἀπλῶς, ἀλλὰ οὕτως δτι καθόλου ἔστιν αὐτοῦ. πῶς γάρ ἂν γένοιτο ἀδίδιον ἔτι τὸ συναγρήψεν, ἐν ᾧ τὸ φιλοτόνον ὑποκείμενον περιέχεται, φ μάτις ἀεὶ τὸ 30 κατηγορούμενον ὑπάρχει μῆτε ἀπλῶς ἀλλὰ ποτὲ καὶ πώς; οἰον τῷ Σωκράτει 34 τὸ ζῆν εἶναι νῦν γάρ καὶ οὐχ ὅτι Σωκράτης, ἀλλ’ ὅτι ἄνθρωπος. ἐπειτα 38 οὐδὲ αἱ προτάσεις ἔσχουσι τὸ καθόλου λοιπὸν ἔτι καὶ τὸ καὶ^τ αὐτό, εἰπερ ἡ τὸ συμπέρασμα φιλοτὸν ἔσται, ἀλλ’ ἀνάγκη τὴν ἔτεραν αὐτῶν εἶναι φιλοτὴν καὶ μὴ καθόλου. ὥσπερ δὲ ἀπόδειξις οὐκ ἔστιν οὐδὲνδὲ τῶν φιλοτῶν, 45 οὕτως οὐδὲ δρισμὸς ἔστι τῶν φιλοτῶν· ὁ γάρ δρισμὸς η̄ ἀρχὴ ἀποδείξεως η̄ ἀπόδειξις θέσει διαφέρουσα η̄ συμπέρασμα ἀποδείξεως. ἀρχὴ μὲν ἀπο- 50 δείξεως, δταν η̄ ως πρότασις ἀμεσος η̄ ὡς δρος ἐν προτάσει λαμβάνηται. θέσει δὲ διαφέρουσιν ἀποδείξεις οἱ τὴν αἰτίαν ἔχοντες δρισμοί, οἰον τί ἔστιν ἔκλειψις ἥλιου; ἐπισκότησις φωτὸς δι’ ὑποδρομὴν σελήνης· τοῦτον γάρ 55 30 ἔνεστι μεταβάντας τὸν δρισμὸν ἀπόδειξιν ποιῆσαι, οἰον η̄ σελήνη τὸν ἥλιον ὑποτρέχει, τὸ ὑποτρέχον ἐπισκοτεῖ. συμπεράσματα δὲ ἀποδείξεών εἰσιν οἱ τὴν αἰτίαν παραλαμβάνοντες δρισμοί. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν δρισμῶν ἀκρι- 60 βέστερον ἐν τοῖς ἐπεζῆς ραμμησόμενα.

Ι ἀδύνατον A   3 καὶ τὸ—4 δεικνύμενον οὐ. A   τὸ prius W: om. CS   τῷ (ante
 δύσ) W   4 τὸ alt. s: om. ACSW   δυσὶ WS   καὶ alt. οὐ. C   5 post μὲν
 add. οὖν Cs   7 οὐ φησι κτλ.] c. II   τῶν] τὴν Λ   8 τωγχωρεῖν οὐ. A
 οὔτε ei. Spengel, sed cf. Ind.   9 ἐν τῇ C   11 μὲν οὐ. C   12 κατηγορεῖται]
 εἰται in ras. C¹   13 παραλαμβάνει Α   14 ἔσται [τῶν καθίσου] ei. Spengel, sed cf.
 p. 77a6   τὸ δὲ καθίσου ἁνάγκη C   18 post ὅτι add. οὐ SWs Arist., sed cf.
 p. 22,8 et Philop. f. 25r   αὐτοῦ ἔστι s Arist.   ἐν γὰρ C   19 αἰεὶ S
 20 Σωκράτη A   21 post ἔπειτα add. δὲ Α   23 ἔσται SW: τὸ πρώτον As: πρώτον C
 αὐτῆς W   25 ἔστι οὐ. SW   27 λαμβάνεται pr. C, corr. C¹   28 ἀπόδεξεως
 διεσφέρων C   τῷ τὸ C   31 ὑποκοτεῖ Α   εἰτιν ἀπόδεξεων SW   32 post
 τῇ add. διεκάη s   32, 33 ἀπρέβετερον οὐ. A   33 ἐν τῇs W   ἐν τοῖς ἐφ.] II 10

Αἱ δὲ τῶν πολλάκις γινομένων ἀποδεῖξεις καὶ ἐπιστῆμαι. οἷον σελήνης 34
ἐκλείψεως, πῶς ἀν εἰν ἀποδεῖξεις; ή γάρ ἔκλεψις οὐκ ἀδίστην. η καὶ ἐπὶ τούτων εἰδός τι κοινὸν φαίνεται τῶν κατὰ τὴν ὅμοιαν περιόδουν γινομένων. 25
οὐ γάρ ἐπὶ μιᾶς καὶ τῆσδε τῆς ἐκλεύσεως τῆς κατὰ τήγης τὴν ὥραν συμ-
5 βάσης γίνεται η ἀπόδειξις, ἀλλ᾽ ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἀπάστης, ην διὰ τὰς τοι-
αύτας αἰτίας ἀεὶ γίνεσθαι ἀναγκαῖον. οὗτος οὖν καὶ ἐπὶ τούτου τὸ καθήλου | 35
δεῖκνυται. οὐ τὸ καθ' ἔκαστον, εἰ μὴ ἄρα οὕτῳ τὸ καθ' ἔκαστον, διτού
τὸ καθήλου, καθημάπερ καὶ ἐπὶ τῶν φύματῶν ἀπεδείκνυται. πῶς οὖν τὸ
καθ' αὐτὸν καὶ τὸ καθήλου δεῖ προσεῖναι ταῖς ἀποδεῖξεσιν, εἰρήσθω τοσαῦτα. 5
10 9. Πάλιν δὲ ἀλληγ ἀρχὴν ποιησαρένους ῥητέον. εἰ γάρ ἐκ προτέρων
πᾶσα ἀπόδειξις, δηλοῦ ὡς οὐκ ἔστιν οὐδεμιᾶς ἐπιστήμης τὰς ἑαυτῆς ἀρχὰς
ἀποδεῖξαι οὐ γάρ ἔτι ἔσονται ἐκεῖναι ἀρχαί, εἰ δὲ ἐτέρων προτέρων ἀπο- 10
δεικνύοντα. οὐδὲ εἰ μὲν καὶ αὐτὰς πάλιν ἀποδεικνύειν ἀνάγκη, ἐπ' ἀπειρον
οὕτω προήξομεν εἰ δὲ τίθεσθαι ὡς ἐναργεῖς, ἐκεῖναι δήπουθεν δὲ εἰν
15 ἀρχαί, καὶ ὁ ταύτας εἰδὼς τὰς ἀρχὰς καὶ ἐκ τούτων ἀποδεικνὺς ρῦθλον
οὗτος τοῦ τὰς ὑστέρας γινώσκοντος κάκείναις γρωμένου. ἀρ' οὖν οὐκ ἔστιν 15
οὐδαμῶς ἀποδεῖξαι τὰς γεωμετρικὰς ἀρχὰς οὐδὲ τὰς ἀριθμητικὰς οὐδὲ τὰς
μηνιστικὰς οὐδὲ τὰς τῶν ἀλλων ἐπιστημῶν; η ἔστι μέν, οὐκ ἐκείνης δὲ τῆς
ἐπιστήμης τῆς ὡς ἀρχαὶς αὐταῖς κεχρημένης (οὐδὲ γάρ ἀν δύναιτο ἐκείνην 20
20 τῶν ἀρχῶν ἀρχὰς ἐτέρας ποιεῖσθαι). ἀλλὰ τινος ἐτέρας πασῶν ἀνωτέρας,
οὐρ' ην εἰσιν αἱ πᾶσαι ἐπιστῆμαι. οὕτω γάρ ἔσται δυνατὸν αὐταῖς κεχρῆσθαι
ταῖς ἐφεξῆς. εἰ ἔσονται ἀπασαι οὐπ' ἐκείνην, ὥσπερ καὶ οὐπὸ γεωμετρίαν η
διπική· ἀλλως γάρ ἀμάχανον, εἴπερ ἐξ οὐκείων καὶ συγγενῶν η ἀπόδειξις. 25
αὗτη δὲ ἔστιν η πολυόμηντος σοφία, καὶ ταύτην ἀπλῶς ἐπιστήμην κλητέον
25 καὶ μᾶλιστα ἐπιστήμην, η τὰ πρῶτα ἀπάντων αὕτια θεωρεῖ καὶ τὰ μᾶλιστα 30
αὕτια· μᾶλιστα γάρ αὕτια ὃν οὐδὲν αἴτιον.

Διὸ ταῦτα δὴ πάντα εἰκότως χαλεπόν ἔστι τὸ γνῶναι εἰ κατ' ἐπι-
στήμην ξεμεν η μή· γιλεπὸν γάρ τὸ γνῶναι εἰ ἐκ τῶν οἰκείων ἔκάστου 5
ἀρχῶν ξεμεν η οὐ, ὥσπερ ἔστι τὸ εἰδέναι καὶ τὸ κατ' ἐπιστήμην. ἀλλ' ἐάν
30 εὑρωμεν ἀλγήθη ράνον τὸ λήματα, εὐθὺς ἀποδεικτὸν ἤγγούμεθα τὸν συλ-
λογισμόν· τὸ δὲ οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ δεῖ συγγενεῖς εἶναι τὰς ἀρχὰς τοῖς δει-
κνυμένοις καὶ ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων. 10

10. Λέγω δὲ ἔκάστου γένους ἀρχὰς δές δεῖ εἰσὶ τίθεσθαι ἀναγκαῖον,

1 πολλῶν SW	γενομένων AC	2 ἀποδεῖξεις W:	ἀπόδειξις ACS	3 τὸ AC
γιγνομένων AC		4 τῶν (ante κατὰ) W	5 τοιαύτης SW	post τοιαύτης
add. δῇ C	5. 6 τῆς τοιαύτης SW	6 αἰεὶ S	post γίνεσθαι delevit	
δυνατὸν A	8 τοῦ κ. AC	ἀποδείκνυμεν s	post πῶς add. μέν s	
10 ποιησαρένοις C, corr. AW: ποιησαρένος S, pr. W: non liquet pr. A		12. 13 ἀπόδεικνυνται s	14 ἀν om. SW	12 ἐκεῖναι
om. C	post ἐκεῖναι add αἱ A	12. 13 ἀπόδεικνυνται s	14 ἀν om. SW	
17 οὐδαμῶς om. SW	ἀρχάς om. A	18 μονάδας SW	δέ] οὐδὲ C	
19 γρωμένης A	γάρ om. pr. W	21 πᾶσαι αἱ SW	ἔστι SW	
αὐτῇ SW	χρῆσθαι CW	22 post οὐπὸ add. τὴν s	γεωμετρίας pr. C,	
corr. C ¹	24 αὐτὴν A	25 πάντων S	27 πάντως Ws	εἴτε SW
κατ' om. pr. W	30 ἀποδεικτὸν bs	31 τοῖς—33 ἀρχάς om. W		

ἀποδεῖξαι οὐκ ἐνδέχεται· δυοῖν γάρ ὅντοιν ἀπογινώσκειν ἀναγκαῖον ἐφ' 36
ἀπάστης ραθήσεως λογικῆς, ὅτι τε ἔστι καὶ τί σημαίνει, τί μὲν οὖν σημαίνει τις
προεγνωκέναι οὐκ ἐπὶ τῶν ἀρχῶν μόνον ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν δει-
κνυμένων ἔστιν ἀναγκαῖον, εἴπερ ἀναγκαῖον συνιέναι τῆς ἀποδεῖξεως· τὸ δ'
ὅτι ἔστιν ἐπὶ μὲν τῶν ἀρχῶν προειδέναι, ἐπὶ δὲ τῶν ἑτῆς ἀποδεικνύναι.
μᾶλλον δὲ οὕτω διαιρετέον. ἐπειδὴ τρία ἔστιν ὑπὲρ ὃν ἔκάστη πραγμα- 20
τεύσται ἐπιστήμη, τό τε ὑποκείμενον γένος, οἷον ἀριθμὸς ἢ μέγεθος, καὶ
τὰ καὶ¹ αὐτὰ ὑπάρχοντα τούτῳ, οἷον τὸ ἄρτιον καὶ τὸ περιττὸν ἢ τὸ
δύο ὥρθις ἔχειν ἢ τὸ συμπίπτειν, καὶ πρὸς τούτους τὰ ἀξιώματα, οἷον ἐὰν 25
10 ἵσταται ἀπὸ ἵσων, ὅτι μὲν ἔστι τὸ γένος ὑποτίθεσθαι δεῖ, τί δὲ σημαίνει τὰ
ὑπάρχοντα καὶ² αὐτά, ἀλλ᾽ οὐδέ, καὶ δὲ ἔστι καὶ τί σημαίνει, τὰ ἀξιώματα.
οὐδὲ τί οὖν ἐπ' ἔκεινων μὲν ἔκάστου θάτερον, ἀμφότερα δὲ ἐπὶ τούτων; ὅτι 37
διὰ τῶν ἀξιωμάτων ἔκεινα συνάπτομεν πρὸς ἀλληλα καὶ συνάγομεν. ἔνια
μέντοι περιττὸν ὑποτίθεσθαι, ὅταν ἡ φανερὰ καὶ λίαν ἐναργῆ, οἷον τὴν 5
15 ὑποκειμένην φύσιν διτεῖν, διτεῖν ἡ σφρόδαρα γνώριμος καὶ παιδὶ φασιν· οὐ
γάρ ὑποτίθεται ὁ φυσικὸς εἰναὶ τι θεριὸν ἢ ψυχρόν, οὐδὲ διὰ τὸν ἰατρὸν εἰναὶ
τι ἀνθρώπειον σῶμα. ἀλλ᾽ ἡ γε ἀριθμητικὸς ἀριθμὸν ὑποτίθεται καὶ
μονάδα· οὐ γάρ ὅριών ἐκφανῆς ἡ τούτων οὐδία. πάλιν δὲ ἔτεροι τὸ τί 10
σημαίνει παριᾶσιν, ὅταν ἔκδηλον ἡ γελοῖον γάρ τὰ φανερὰ ἐξηγεῖσθαι. οὐκ
20 αἰτούμεθα δὲ εἰναὶ τινα ἀξιώματα δι' αὐτῶν πιστά καὶ ἐναργῆ καὶ δοκοῦντα
εἰναὶ τοιαῦτα. δοκοῦντα δὲ διτεῖν λέγω, οὐ πάντας λέγω συγχωρούμενα καὶ 15
διδόμενα· πάνυ γάρ ἂν εἴη διλέγα τὰ ἀξιώματα, εἰ ταῦτη κρίνοιτο. παντὶ
γάρ ἔστιν ἐνστῆναι κατὰ τὸν ἔξωθεν λόγον, ἀλλὰ κατὰ τὸν ἔνδον γε οὐ
παντί· καὶ γάρ τῷ καταλεῖπεσθαι ἵσταται ἵσων ἕπεται τὸν ἀξιωμάτων ἐρίζον ἄν
25 τις ἐνστᾶται, ἀλλ᾽ ἡ γλωττα τούτου κατ' Ἑἱριπῆδην φιλονεικεῖ, ἡ φρὴν δὲ 20
οὐδὲμις οὐδὲ³ ἡ ψυχή· ἡ δὲ ἀπόδειξις οὐ πρὸς τὸν ἔξω λόγον ἀλλὰ πρὸς
τὸν ἐν τῇ διανοίᾳ. οὐ τούτου ἐξ ὧν φιλέγγονται κριτέον τὰ ἀξιώματα, ἀλλ'
ἐξ ὧν ὑπολαμβάνουσι· πολλάκις γάρ ἀλλα μὲν φιλέγγονται, ἀλλα δὲ νοοῦνται, 25
τις περ οὐδὲ οἱ γεωμέτραι κέχρηται ταῖς γραμμαῖς οὐδὲρ ὃν διαλέγονται
30 καὶ δεικνύουσιν, ἀλλ᾽ ἡς ἔχουσιν ἐν τῇ ψυχῇ, ὃν εἰσι σύμβολα αἱ γρα-
φόρειναι. καὶ τούτου λέγωσι ποδιαίαν τὴν οὐ ποδιαίαν | ἡ ἵστηλευρον τὸ 38
οὐκ ἵστηλευρον, οὐχ οἵς γράφουσι προσεκτέον, ἀλλ᾽ οἵς νοοῦσι· τούτους γάρ
γρῶνται πρὸς τὴν ἀπόδειξιν· πρὸς μὲν γάρ τὸ συμπέρασμα τὴν καθόλου

1 ἀπόδειξι — 4 ἔστιν ἀναγκαῖον οἱ. C	οὗτων Α	2 διτεῖ τε ex διτε corr. W	post
σημαίνει prius delevit τὸ πρᾶγμα Α	τι μὲν οὖν σημαίνει οἱ. AS, pr. W	3 μόνων,	
ut videtur, pr. S	4 ἔνιεναι SW	8 ἡ (post ἄρτιον) CS	9 τούτοις οἱ. AC
10 ἀπὸ ἵσων ἵστα SW	13 διὰ AC: δὲ καὶ SW	ἔκεινων ΑC	εἰς Λ 14 λίαν
καὶ AC	15 καὶ παιδὶ φασιν deleverim	18 δὲ οἱ. AC	19 σημαίνει C
παρίσταν libri s	20 εἰδέναι pr. W	τινα—21 εἰναι οἱ. W	post τινα add. τὰ S
πάντη Α	ἐναργῆ καὶ οἱ. S	καὶ alt. οἱ. Λ	21 πάντα Α 22 ταῦτη]
πάντη Α	χρήσιο	23 ἔστιν οἱ. C	post ἀλλὰ add. καὶ Λ
ἐντός SW	24 τῷ S: τὸ ACWs	τῶν οἱ. s	25 γλῶσσα Α
κατ ² Εἱριπῆδην] Hippolyt.	612	φιλονεκεῖ κατ ² Εἱριπῆδην Λs	29 οὐδὲ οἱ. A
30 σύμβολα (σύμβολαι pr.) εἰσιν W	31 λέγουσι W	μὴ SW	32 εἰσ-
πλευρον pr.			

γραμμὴν ἔχουσιν, ἐπιδεικνύουσι δὲ τὴν ἔξεμένην· οὐ γάρ ἀν ἄλλως σοι 38 τὴν ἀληθίνην ἐνσημαίνοντο.

11. "Οτι δέ ἐστι τὰ ἀξιώματα λίαν ἐναργῆ, φανερόν. τί γάρ ἐναργέστερον τοῦ μηδὲν ἐνδέχεται τὸ αὐτὸν ἄμφα καταφάναι καὶ ἀποφάναι; οὗτοι γάρ αὐτῷ πεπιστεύκαμεν ἀδιδάκτως, ὅτες κεχρῆσθαι ὀκνοῦμεν εἰς τὰς 10 ἀποδεῖξεις ἐν τάξει λόγματος: διὸ γάρ τὸ πάνυ γνώριμον παρέλκειν δουκεῖ. πλὴν ἔστι γε ἐφ' ὃν ἀναγκαῖον. πήτε οὖν καὶ πῶς; θταν δὴ προκείμενον ἡ πρὶν τινος συμπεράνασθαι δτι τόδε μέν ἐστι, τὸ δὲ ἀντικείμενον οὐκ ἔστιν, οἶον δτι ὁ κόσμος πεπερασμένος μέν ἐστιν, οὐ πεπερασμένος δὲ οὐκ 15 ἔστι, τουτέστιν ἄπειρος οὐκ ἔστι. τότε γάρ ληπτέον δτι κατ' οὐδενὸς σώματος ἐνδέχεται τὸ πεπερασμένον ἄμφα φάναι καὶ ἀποφάναι, σῶμα δὲ ὁ κόσμος. καὶ ποιητέον ἀεὶ τὴν μείζονα πρότασιν τοιαύτην οὗτω γάρ καὶ 20 τὸ συμπέρασμα δύμοιον ἔσται. οὐ μόνον δὲ τοῦτο ἐναργές, δτι οὐκ ἐνδέχεται τὸ αὐτὸν ἄμφα καταφάναι καὶ ἀποφάναι, ἀλλ' δτι καὶ θάτερον περὶ παντὸς 25 ἐξ ἀνάγκης· τοιαύτη γάρ η τῆς ἀντιφάσεως φύσις, καὶ οὐγ. ὥσπερ τὰ ἐναντία ἀδύνατον μὲν συνυπάρχειν, οὐ μὴν θάτερον ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ παντὸς. 29 τούτῳ μέντοι γε ἡδη τινὲς ἀποδεῖξεις φανερώτερον γράνται τῷ ἀξιώματι, καὶ μᾶλιστα ὁ δὲ ἀδύνατον τρόπος· | τῷ γάρ ἀδύνατον ἀποδεῖξαι τὸ ἀντι- 39 κείμενον οὐ βούλεται συμπεράνασθαι τῇδησι τὸ λοιπόν, ἐξ οὐδενὸς ἔτερου 30 τὴν ἀνάγκην προσάγων τῷ λόγῳ η τοῦ δεῖν ἐπὶ παντὸς τὴν κατάφασιν η τὴν ἀπόφασιν. ἐπει γάρ η σύμμετρος, φασίν, η ἀσύμμετρος, εἰ μὴ η σύμμετρος, οὐ σύμμετρος ἐξ ἀνάγκης· τὸ γάρ σύμμετρον η οὐ σύμμετρον οὐδὲν ἄλλο ἔστιν η δτι θάτερον ἐξ ἀνάγκης τῆς ἀντιφάσεως, ὅπερ εἰ καὶ μὴ λέγουσι διαρρήδην, ἀλλὰ γράνται γε αὐτοῦ τῇ δυνάμει. ποιησία 25 δὲ θδιατέρον τὸ δέξιωμα ἀπὸ τοῦ καθόλου μετάγοντες εἰς τὸ προκείμενον 10 γένος· εἴρηται γάρ δτι τοῖς κοινοῖς ἀξιώμασιν οὐγ. ὡς κοινοῖς γράφετον εἰς τὰς ἀποδεῖξεις, ἀλλὰ προσαρμοστέον ταῖς ὑποκειμέναις φύσεις καὶ οἰκειότερα ποιητέον συστέλλοντας εἰς τὸ γένος ὑπὲρ οὐ τι βούλεμεθα ἀποδεῖξαι. ἔστι το 30 γάρ τινα κοινὰ ἀξιώματα, καθ' ἀ πάσαι κοινωνοῦσιν ἀλλήλαις αἱ ἐπιστῆμαι, 35 ἀλλὰ καὶ ἄλλαι δύο δυνάμεις, ὃν η μὲν φαυλοτέρα ἐπιστῆμης, η δὲ

1 ἔξεμένην SWs   3. 4 ἐναργέστερον C: ἐναργὲς ASW   4 post ἄμφα add. καὶ C καταφάναι] καὶ ex φ corr. Λ   5 γρῆσθαι C: καὶ γρῆσθαι fort. recte e ci. Sp. s δοκοῦμεν A   5. 6 ἐν ταῖς ἀποδεῖξεσιν C   6 διὰ γάρ C: ὥστε διὰ ACWs   δοκεῖ S 8 τὸ δὲ—9 μέν ἐστιν iterat C   9 δὲ, omisso οὐκ ἔστι, SW   10 τουτέστιν—ἔστι iterat C   τότε SW: τοῦτο τε AC   12 αεὶ SW   μείζω SW   οὗτως Α 14 τῷ αὐτῷ Λ   καταφάναι A, corr. C: καὶ φάναι SW   κατὰ s   16 δυνατὸν Λ: οὐ δυνατὸν s   μὴν] μὲν C   17 ἀποδεῖξεις C   18 ὁ διὰ τοῦ S: δτι δὲ W τῷ CS: τῷ AW   ἀδυνατεῖν C   19 οὐ s   βούλεται CW: βούλονται AS οὐδενὸς Ws   21 post ἀπόφασιν add. εἰναι s, sed cf. Vahlen Poet.³ p. 243 sq. ἀσύμμετρος] οὐ σύμμετρος s   εἰ μὴ as: η ACSW   22 post μὴ σύμμετρος
add. η CSW   ἀσύμμετρον (post γάρ) Λ   23 ἀντιφάσεως Α: φάνσεως SW
δὲ C   24 γε οὐν. W   25 τοῦ τῷ καθόλου μετάγειν SW   26 εὑρῆται] p. 18,31
δὲ A   27 προσαρμοστέον SW   φύσει S   οἰκειότερον ACSW
28 συστέλλεμενα s   περὶ SW   29 ἄλλαι W   30 ἄλλαι καὶ ἄλλαι, καὶ δύο SWs

ἀμείνων, λέγω δὲ τὴν διαλεκτικήν τε καὶ τὴν σοφίαν. ἐπικουνωνοῦσι δέ, 39
οὐχ ὅτι γρῶνται καὶ αὗται τοῖς ἀξιώμασι καθάπερ αἱ ἐπιστῆμαι, ἀλλ᾽ ὅτι
πειρῶνται ταῦτα συνιστᾶν ἀλλ᾽ οὐ μὲν ἐκ τῶν ἐνδέξιων. η δὲ καθ' ἔτερον
τρόπον. οὐ λέγομεν δὲ ἐπιστῆματα εἰναι τὴν διαλεκτικήν, διότι μηδὲν
5 ὠρισμένον ἔχει γένος, οἷον γραμμὰς η ἀριθμούς, καὶ οὐκ ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ
αὐτὰ ὑπαρχόντων ἀλλ' ἐκ τῶν διοκούντων περὶ ἑκάστου πρᾶξιν. διὸ
τοῦτο καὶ θαρσεῖ ἐρωτᾶν καὶ δύντος τε καὶ μὴ δύντος οἴσται δεῖξεν δὲ 40
βούλεται οὐ γάρ ἂν ἐγρῆτο παντὶ τῷ δοθέντι ἀδύνατον γάρ διὸ τῶν ἀντι-
κειμένων δεῖκνυσθαι τὸ αὐτό, ἀλλὰ καὶ τὸ θνητὴν συλλογίσασθαι τὴν ψυχὴν 5
10 καὶ τὸ ἀθάνατον. τῷ δὲ ἀποδεικνύντι θάτερον πρόκειται μόνον· ζητεῖ γάρ
τὸλγῆθες μόνον, οὐκ ἐρωτᾷ· εἰ γάρ μὴ δούλη τις ὅτι ἀεινῆτος, ἀλλὰ
θάτερον, στήσεται.

12. Ἄρ' οὖν οὐδέποτε δὲ ἀποδεικνὺς ἐρωτήσει οὐδὲ ἔστιν ἐρώτημα 10
ἐπιστήμηνοι διαλεκτικόν τε καὶ σοφιστικόν; η ἔστι μὲν ἐρώτημα
15 ἀποδεικτικόν, εἰπερ καὶ πρότασις ἀποδεικτική, οὐ πᾶν δὲ ἀποδεικτικόν.
οὐδὲ γάρ πρότασις πᾶσα ἀποδεικτική, ἀλλ' ἐξ τοῦ οὐκεῖνος
γίνεται συλλογισμός, ταῦτην ἔνεστι μεταλλαγμάνοντας εἰς ἐρώτηματα οὐκεῖνον 15
ποιεῖν τῆς ἐπιστήμης τὸ ἐρώτημα. ἐρωτήσει γάρ οἱ γεωμέτρης, οὐχ ἵνα
ἐκ τῆς ἀποκρίσεως λάβῃ τὴν πρότασιν τὴν πρὸς τὸν οὐκεῖνον συλλογισμόν
20 (φέρει γάρ αὐτὴν οἰκοδεσμόν, καλὸν μὴ παρ' ἄλλου λαμβάνη), ἀλλ' εἰ πότε 20
ἄλλου πειράσθαι βούλοιτο τοῦ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην ἐπαγγελλομένου.
οὐδούσην οὐδὲ ἀποκρινεῖται ἀπας πρὸς ἀπαν ἐρώτημα, ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸ
γεωμετρικὸν οἱ γεωμέτρης, οὐχ οἱ μουσικός, πρὸς δὲ τὸ μουσικὸν οὐχ οἱ
γεωμέτρης ἀλλ' οἱ μουσικός. ἀρ' οὖν οὐδὲ ἀρμονικῷ προσήκειν ἀν εἴποις 25
25 ἀριθμητικὸν ἐρώτημα. οὐδὲ ἰστρῳ φυσικόν, οὐδὲ | ὀπτικὸν γεωμέτρῃ; καίτοι 41
δεῖκνυται γε ἐξ ἀριθμητικῶν πολλὰ ἀρμονικὰ καὶ ἐκ τῶν γεωμετρικῶν
πολλὰ ὀπτικά. ἀποκριτέον οὖν καὶ περὶ τούτων, καθ' οὐκινωνοῦσιν ἀλλήλαις,
τισὶν ἐπιστήμαις γενικωτέραις· ὑπὲρ τῶν ἀρχῶν δὲ οὐκ ἀποκριτέον οὐδὲ ἐφ' α
ἔκαστον λόγου, καθὼν προσέρχεται. δῆλον τούτων ὅτι, κανὸν ἐλέγχηται γεω-
30 μέτρης ὑπὲρ τοῦ μὴ διαιρεῖσθαι δέχα τὸν τόνον, οὐχ η γεωμέτρης ἐλέγχεται.
ἀλλ' η συμβέβηκε τῷ τὰ μουσικὰ ἀγνοῦντι γεωμέτρῃ εἶναι. ὥστε ἐν
Ἄγεωμετρήτοις περὶ γεωμετρικῶν οὐ διαλεκτέον· λήσει γάρ οἱ φαύλως δια- 10
λεγόμενος· οὐ γάρ ὁσπερ τῶν ἐνδέξιων οἱ πολλοὶ κριταί, οὗτοι καὶ τῶν κατ'
λεγόμενος·

1 ἀμένων A	σοφιστικήν pr. W	2 ἀλλ' οἱ S	3 αὐτὰ SW	4 διπερ SW
οὐδὲν SWs	6 διὰ δὲ in ras. C ¹	7 θαρρεῖ SW	τε om. CSW	
8. 9 δοθέντων S	9 ἀλλὰ AC ¹ : οἰον SWs	10 ζητῶν τε a: fort. ζητῶν γάρ		
11 τὸ ἀλγῆθες C	μὴ γάρ A	δῶμα ACs	post διτι add. μὴ CSW, superser. A	
ἀεινῆτον SW	13. 14 ἐπιστημονικὸν ἐρώτημα s	15 ὁσπερ S	16 ἐξη; S	
17 εἰ Ss	18 γάρ οἱ om. S	20 ἀν Λ	λαμβάνοι Λ	22 ἀπο-
χρίνεται SW	23. 24 ὁ μουσικός οὐχ οἱ γεωμέτρης SW		24 εἴπεις W	
25 ἰστρῳκόν AC's	26 γεωμετρικῶν] με in ras. C ¹	27 κοινωνοῦσιν] νωι superser. C ¹		
28 ἐπιστήμης S	ἐφ' εἰ. Sp. s: ἀρ' Λ: οὐρ' CSW	29 καθάπερ εἴρηται s		
30 δέχα τὸν τόνον C: τὸν (τὸν) Α: τὸν δέχα AS: δέχα τούτον S, pr. W: δέχα τοῦ τόνου	corr. rec. m. W	διαγνοῦντι add. οἱ A: οὐς SW		
	διαγνοῦντι add. οἱ A: οὐς SW	31 post διαγνοῦντι add. οἱ A: οὐς SW		

ἐπιστήμην οἱ ἀνεπιστήμονες. ὃ δὲ σὺνεπιστήμων λέγεται διχῶς, η̄ τῷ παντελῶς 41
ἔννοιαν μὴ ἔχειν τοῦ πράγματος η̄ τῷ φαύλως ἔχειν· ἀγεωμέτρητος γάρ καὶ 15
οὐ μηδὲν περὶ τῶν παραλλήλων εἰδὼς καὶ οὐ συμπίπτειν αὐτὰς οὐδέμενης.
ἄλλα τοῦτο γε, εἰ καὶ γεωμετρικόν πώς ἐστιν ἀγρόημα, διότι περὶ τινὸς
ἢ ἐστι τὸν κατ' ἐπιστήμην, ἄλλα γαλεπώτερόν γε ἐκείνου καὶ ποικι-
λώτερον· πῶς δὲ γαλεπώτερον καὶ ποσαχῶς συμβαίνει καὶ πῶς πρὸς αὐτὸς 20
ἐνστατέον, παραδόσιοιν προϊόντες.

'Εν δὲ τοῖς μαθήμασιν οὐκ ἐστιν ὄμοιῶς οὐ παραλογισμός· διτέλον γάρ
λαμβάνει τὸ μέσον, εἴτε ὅμονυμον εἴτε μή· ὥρισται δὲ ἔκαστον, καὶ τὸ 25
10 ὄνομα ἑκάστου σχεδὸν δεῖξις ἐστι. τὸν γάρ κύκλον ἀκούσας εὐθὺς ὡρᾶ
γεωργιμένον ἐν αὐτῷ, καὶ οὐ φέρεται ἐπ' ἄλλο τι σημαινόμενον ἄλλ' ἐπ'
ἐκεῖνο οὐ τὸν ὄρισμὸν ἐποίησατο· εἰ δὲ λέγεται καὶ ἐπη̄ τινὰ κύκλος. |
ἄλλ' οὐκ ἐξ̄ ταῦτα κύκλον ὑπολαβεῖν τὸν γεωμέτρην ὁ τοῦ κύκλου λόγος 42
ἐνώπιον ἐν τῇ ψυχῇ. οἱ λόγοι δὲ οὐκ ἔχουσιν ὄρισμένα τὰ μέσα οὐδὲ ἐφ'
15 ὄρισμένων πραγμάτων, οἷον οἱ σοφοὶ μανθάνουσιν, οἱ μανθάνοντες οὐκ ἵσασιν, ἢ
οἱ σοφοὶ ἄρα οὐκ ἵσασι· τὸ γάρ μανθάνειν καὶ ἐπὶ τοῦ συνιέντος ὄμοιῶς
καὶ ἐπὶ τοῦ διδασκομένου. Η̄ ἀπάτη δὲ παρὰ τὸν μέσον ἐν τοῖς καθ' ὄμοι-
νυμίαν παραλογισμοῖς· ὁ γάρ δις λαμβάνομενος οὗτος, ὥστε ἔνεστιν αὐτὸν 10
εἰς ἄλλο καὶ ἄλλο σημαινόμενον μεταλαμβάνειν. ἐνίστε δὲ οὐ παρὰ τὸν μέσον,
20 παρὰ τὸ σχῆμα δὲ ἡ ἀμαρτία, ὥσπερ εἰ̄ τις ἐν δευτέρῳ σχήματι δύο κατα-
φατικαῖς γρψτο καὶ τῷ τοῖς ἄκροις ἀμφοτέροις τὸ μέσον ἔπειθαι.

Εἰ δὲ ἡ̄ ἀδύνατον ἐκ φεύδοντος ἀλληλῆς δεῖξαι, ῥάδιον η̄ τὸ ἀναλόειν· 15
ἀναλόειν δὲ λέγω νῦν τὸ τεθέντος τινὸς ἀληθίους συμπεράσματος τὰς προ-
τάσεις ἐξευρίσκειν δι' ὧν συνήγθη· τοῦτο γάρ ἂν εὔκολώτερον ἐποιοῦμεν
25 ἐν ὄρισμένοις ἔχοντες μᾶλλον τὴν ζήτησιν. ἐπειδὴ δέ, εἰ μὲν ἀληθεῖς αἱ
προτάσεις ἀληθὲς καὶ τὸ συμπέρασμα, οὐκ ἀντιτερέψει δέ, ἄλλ' ἐνδέχεται 20
τι συμπέρασμα ἀληθὲς καὶ δὲ ἐνδέχων συναγθῆναι, διὰ τοῦτο γαλεπὸν τὸ
ἀναλόειν· ἐν ἀπειρονις γάρ η̄ ζήτησις τῶν προτάσεων. ἄλλα καὶ ταύτη
διαφέρει τὰ μαθήματα τῶν διαλόγων, διτε δέ τοις η̄ ἀνάλυσις. 25
30 αἵτινον δέ· οὐδὲν γάρ φεύδοντος λαμβάνοντος εἰς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ συμπερά-
σματος, ἄλλ' οὐδὲν ἀληθὲς ἀπαν ἀπλῶς· οὔτε γάρ κοινόν τι οὔτε συμβε-
βηκός· ἄλλα οὐτα τῶν ὄρισμῶν καὶ τῶν καθ' αὐτὸς | ὑπαρχόντων προίσασι, 43
ταῦτα δὲ εὐαριθμητα καὶ ὄρισμένα. ἀπλουστέρα δὲ ἐν τοῖς μαθήμασιν η̄

2 φαύλως om. SW	4 ἐστιν AW: ἐστι τὸ CS	post διεύτι add. καὶ C
5 κατ' AC: κατὰ τὴν SW	5 τε Ws	5. 6 πιθάρητέρον Λ: ποικιλώτερον mrg. A
7 προϊόντες] c. 16	8 μαθήματικοῖς SW	όμοιῶς οὐκ ἐστιν As η̄ τοῦ S
9 δὲ C: γάρ ASWs	11 αὐτῶς ACW	ἐπ' alt. om. SW 12 ἐπὶ τινὰ W
14 ἐρῶν A: ὁ ὕπο Cs	15 ἵσασιν] v superser. A	16 post ὄμοιῶς add. δὲ Cs
17 τὸν ε. ei. Sp. s: τὸ ACSW	18 παραλαμβανόμενος SWs	19 καὶ ἄλλο om.
pr. W τὸ Α	21 τῷ W: τὸ ACS	22 ἡ̄ ἀδύνατον SW Arist.: οὐκ ἡ̄ (εἶναι
30 οὐδὲν γάρ AC: οὐτε οὐδὲν S: οὐτε οὐδὲν γάρ W	32 ἄλλα as: ἄλλ' η̄ ACSW	A) δυνατὸν ACs
τὸν ὄρισμὸν Α	κατὰ As	25 μᾶλλον ἔχοντες C
26 ante οὐκ add. ἄλλ' ΑC	29 ἀλόγων pr. W, corr. rec. m.	ἥσιον Cs: ἥσιον S
30 οὐδὲν γάρ AC: οὐτε οὐδὲν S: οὐτε οὐδὲν γάρ W	33 post δὲ alt. add. καὶ W	32 ἄλλα as: ἄλλ' η̄ ACSW

ἀνάλησις, ἥτι καὶ ἡ σύνθεσις ἀπλουστέρα καὶ ἡ αὐξήσις ἡ τῶν λόγων· οὐ 43 γάρ ὁσπερ ἐν τοῖς διαλόγοις διγῶς ἡ αὐξήσις, καὶ τῷ προσλαμβάνειν ἔξωθεν ἡ τῷ συμπεράσματι καὶ τῷ μέσου ἐπεμβάλλειν τοῖς λέξιμασιν, ἀλλ᾽ ἔτερος τρόπος ἐν τοῖς μαθήμασι μόνος. οὐδὲ γάρ τῷ δειγμέντι προσλαμβάνοντες 5 οὗτοι προτίσται, οἷον τῷ πρώτῳ θεωρήματι τὸ δεύτερον καὶ τῷ δευτέρῳ τὸ τρίτον καὶ οὗτοι ἐφεξῆς· μέσου δὲ σύνθεσις παρ' αὐτοῖς οὐκ ἔστι, οὐδότι μηδὲ ἔμμεσον τινα παραλαμβάνουσι πρότασιν. ὁσπερ δὲ καθ' ἐν *(η)* σύνθεσις, οὗτοι καθ' ἐν καὶ ἡ ἀνάλησις.

13. Τὸ δὲ ἐπίστασθαι δι' αἰτίου λέγεται διγῶς, ἐν μὲν ὅτι διὰ μέσου 10 τούτους· πᾶν γάρ μέσου αἰτίου τῆς συναγωγῆς τοῦ συμπεράσματος· ἐν δὲ διὰ τῆς τοῦ πράγματος αἰτίας τοῦ δεικνυμένου. Κατὰ μὲν οὖν τὸ πρῶτον σημανόμενον ἄπας συλλογισμὸς δι' αἰτίου· καὶ γάρ ἄπας διὰ μέσου τινός. κατὰ τὸ δεύτερον δὲ οὐκ ἄπας ἀλλ' ὁ διὰ τῆς αἰτίας τοῦ πράγματος·²⁰ τοιοῦτος δὲ μόνος ὁ κυρίως ἀποδεικτικὸν ἐλέγχομεν· ἐπεὶ λέγεται καὶ ὁ 15 ἔτερος ἀποδεικτικός, ὅταν ἔχῃ ταῦλα γοῦν οὐσα διωρίσαμεν. λεγέσθω τοίνυν τοῦ μὲν διότι συλλογισμὸς ὁ διὰ τῆς αἰτίας τοῦ πράγματος, τοῦ δὲ οὗτοῦ πᾶς ὁ διὰ μέσου καὶ δι' ἀληθῶν ἀληθής. ἔστι μὲν οὖν καὶ κατὰ τὴν οὐτὴν ἐπιστήμην ποτὲ μὲν τὸ διότι ἐπίστασθαι ποτὲ δὲ τὸ οὗτο, ἔστι δὲ καὶ 20 καθ' ἑτέρων μὲν τὸ οὗτο καθ' ἑτέρων δὲ τὸ διότι.

20 Πρῶτον μὲν οὖν εἴπωμεν πῶς κατὰ τὴν οὐτὴν ἐπιστήμην. εἰς μὲν οὖν τρόπους οὗτος ἐστιν· ἐπειδὴ γάρ τὸ τοῦ πράγματος αἰτίου καθ' αὐτὸν ὁ δεῖ οὐπάρχειν καὶ προσεγγῆς οὐ ἐστιν αἰτίου, ὁ μὲν δι' ἔμμεσων συλλογισμῶν τὸ οὗτο συλλογίζεται, ὁ δὲ δι' ἀμέσων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ διότι. οἶον ἐπὶ ἀστρολογίας ὁ μὲν ἀποδεῖξας τάχιμον δύνειν τὰ μεσημβρινὰ τῶν 25 βαρείων τῷ κινεῖσθαι ἐπ' ἐλάττονος περιφερείας ἀποδεῖξε τὸ διότι· διὰ γάρ ὁ αἱμέσων καὶ διὰ προσεγγοῦς αἰτίας τῷ πράγματι· ὁ δὲ ταῦτα τοῦτο συναγωγῶν τῷ πορρώτερον εἰναι τοῦ πόλου ἔδειξε μὲν καὶ αὐτὸς δι' ἀληθῶν ἀληθῆς, οὐ μὴν διὰ τῆς προσεγγοῦς αἰτίας τοῦ πράγματος οὐδὲ δι' ἀμέσων. τοῦτον ἐπὶ τῆς φυσικῆς ἐπιστήμης ὁ μὲν διότι αὐτοκόνητος, ἀθάνατον τὴν 30 ψυχὴν ἀποδεῖξας οὐ δι' ἀμέσων, ὁ δὲ διότι ἀρχὴ ζωῆς, διὰ τοῦτο ἀγένητος, δι' ἀμέσων· καὶ ὁ μὲν τὰ φυτὰ μὴ ἀναπνεῖν, οὗτοι μὴ ζῆσσα, δι' ἔμμεσων,

2 τὸ W	3 τὸ συμπέρασμα καὶ τὸ C	3 μέσον s	ἐπεμβάλλειν A
4 μόνος a: μόνοις; ACSWs	αἰτὶ S	6 οὐδὲ s	7 δὲ om. W, postea, ut videtur, add. S
5 ἡ as; om. ACSW		8 καὶ om. AC	13 δὲ τὸ δεύτερον s
14 post λέγεται add. S	δὲ W	15 τὰ ἀλλα S	γοῦν om. C
6 S	16 ὁ om. AW: ante ταῦλα. collocat C	17 δι' ἔμμεσων s	
7 ἀλλάλων C	καὶ alt om. C	18 ἔστι δὲ—19 διότι om. W	καὶ om. C
20 μὲν om. C	21 οὗτος om. SW	οὗτος ἐστιν ἐπειδὴ in ras. C ¹	
22 οὐπάρχειν δεῖ SW	post καὶ add. μὴ SW	ἔμμεσων AW	23 διὰ
μέσων S	τὸ tert. evan. A: τοῦ C	24 post ἐπὶ add. τῆς A	25 περι-
φορεῖς Ss	26 ἀμέσου SW	διὰ om. SW	27 τῷ] τὸ W
28 καὶ superscr. C ¹		29 ψυχικῆς ei. Spengel	
30 διὰ τοῦτο ἀγένητος deleverim	ἀγένητος ACSW	31 καὶ ὁ -ἔμμεσων om. W	

ὅ δὲ ὅτι μὴ πνεύμονα ἔχει, δι' ἀμέσων· οὐ γάρ τὸ μὴ εἶναι ζῷον προσε- 41
γχεῖς αἴτιον τοῦ μὴ ἀναπνεῖν (ἥν γάρ ἂν καὶ τὸ εἶναι ζῷον τοῦ ἀναπνεῖν
αἴτιον προσεχῆς· πολλὰ δὲ ζῷα μέν, οὐκ ἀναπνεῖ δέ, ὡς τὰ ἔντομα), ἀλλὰ
πρῶτον αἴτιον τοῦ μὴ ἀναπνεῖν τὸ μὴ πνεύμονα ἔχειν· τὸ ζῷον οὖν 45
οὐ πόρρωθεν εἰληπται αἴτιον, ἔτσι πάλιν καὶ οὐκ ἀμέσως κατηγορούμενον τοῦ
ἀναπνεῖν ἀλλὰ διὰ μέσου τοῦ πνεύμονα ἔχειν, τὸ δὲ μὴ εἶναι ζῷον ὑπερ-
βολή. τοιαύτην αἴτιαν καὶ Ἀνάγκαρις | ἀποδέδωκε τοῦ μὴ εἶναι παρὰ 45
Σκύθαις αὐλητάς τὸ μὴ εἶναι ἀμπέλους· πόρρω γάρ καὶ οὕτως προσεχῆς μὲν
γάρ τὸ μὴ μεθύσκεσθαι αἴτιον, τούτου δὲ τὸ μὴ εἶναι οὖν, τούτου δὲ τὸ
μὴ εἶναι ἀμπέλους. γίνονται δὲ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι τῆς τοιαύτης ἡ
αἴτιας συλληγησμού. λέγω δὲ [οἱ] τῆς πόρρωθεν, ὥσπερ οἱ νῦν εἰρημένοι·
ἐπεὶ γάρ τὸ ζῷον κατὰ μὲν τοῦ ἀναπνεῖν παντός, κατὰ φυτοῦ δὲ οὐδὲν,
τὰ φυτά οὐκ ἀναπνεῖ· καὶ ἐπειδὴ ἄμπελοι παρὰ μὲν τοῖς ἔχουσιν αὐλητ- 10
τριῶν εἰσί, παρὰ Σκύθαις δὲ οὐχ εἰσί, παρὰ Σκύθαις αὐλητρίδες οὐκ
15 εἰσίν. ἔτερος δὲ τρόπος, διαν δὲ ἀμέσων μὲν ἄμφω, ἀλλ' ὁ μὲν διὰ
τῆς κατίας ὁ δὲ διὰ τοῦ σημείου· ὁ μὲν γάρ διὰ τοῦ τετοκέναι τὸ γάλα
ἔχειν ἀποδείκνυσι τὸ διότι, ὁ δὲ διὰ τοῦ γάλα ἔχειν τὸ τετοκέναι τὸ διότι· 20
καὶ ὁ μὲν τὰς αὐλητρίδες διὰ τοῦ σφαιροειδοῦς τὸ διότι, ὁ δὲ
τὸ σφαιροειδὲς διὰ τῶν αὐλητρίδων τὸ διότι. πολλάκις μὲν οὖν συμβαίνει καὶ
25 ἀντιστρέψειν ἀλλήλους τὸ αἴτιον καὶ τὸ σημεῖον καὶ ἄμφω δεικνύσθαι δι'
ἀλλήλων, διὰ τοῦ σημείου μὲν ὡς τὸ διότι, διὰ θατέρου δὲ ὡς τὸ διότι. δι' 30
οὐ μὲν ὡς γνωριμωτέρου τοῦ συμπεράσματος, δι' οὐ δὲ ὡς αἴτιον τοῦ
πράγματος. πολλάκις δὲ οὐκ ἀντιστρέψει τὰ σημεῖα τοῖς αἴτιοις αὐτῶν.
εἰ μὲν γάρ καπνός, πάντως καὶ πῦρ· εἰ δὲ πῦρ, οὐ πάντως καπνός· καὶ 35
εἰ μὲν τέτοκεν, ἀνδρὶ πεπληγσίακεν· εἰ δὲ πεπληγσίακεν, οὐ πάντως τέτοκεν.
ἐπὶ δὲ τῶν τοιούτων ἡ μὲν τοῦ διότι δεῖξις ἔστιν, ἡ δὲ τοῦ διότι ἐκλείπει· 40
διὰ μὲν γάρ τοῦ σημείου τὸ αἴτιον ἔστιν ἀποδεῖξαι, διὰ δὲ τοῦ αἴτιον τὸ
σημεῖον οὐκέτι. ὥσπερ οὖν οὐδὲ πάντα τὰ αἴτιά τε καὶ αἴτιατὰ ἀντιστρέψει, ἡ
οὕτως οὐδὲ πάντα τὰ ἀντιστρέφοντα αἴτιά τέ ἔστι καὶ αἴτιατά· δυνατὸν γάρ
30 τοῦ αὐτοῦ αἴτιον πλείω σημεῖα πρὸς ἀλληλα ἀντιστρέψειν, οἷον τοῦ πυρέττειν

1 δὲ ex δι, ut videtur, corr. S	διότι Ws	διὰ μέσων A	1. 2 τοῦ—τὸ C
3 προσεχῆς s	ώσπερ SW	6. 7 ὑπερβολή, ut videtur, A cf. Philop. f. 39r	
7 ἀπέδωκε As	8 post Σκύθαις add. ἀνθρώπους SW	αὐλητρίδες s cf. vs. 14	τοῦ s
πόρρω—10 ἀμπέλους om. SW	οὗτος C	10 ante τῆς add. οἱ s	11 αἴτιας
om. W	οἱ prius delevi	εἰ	
13 ἐπεὶ C	οὐκ εἰστ̄ scripsi: οἱ CSWs	οἰρημένοι A	12 ἐπεὶ—15 οὐκ εἰσίν om. A
14 οὐκ εἰστ̄ scripsi: οἱ CSWs		παρὰ—15 οὐκ εἰσίν as: om. CSW	
15 διὰ μέσων pr. A	16 διὰ τὸ (post γάρ) W	17 fort. (ἀποδεικνύς) ἀποδεικνύσι;	
ἀποδεικνύσιν addebat Spengel	τὸ alt. ante γάλα colloct C: τοῦ W: om. s	18 καὶ	
6 μὲν—19 τὸ διότι om. A: καὶ ὁ μὲν—διότι om. SW	20 ἀλλήλων pr. W	τὸ αἴτιον	
—21 ἀλλήλων om. W	διέκυντι S	21 δὲ οὐ—23 πράγματος om. A	
22 post μὲν unc. incl. ὡς σημείου s	τοῦ prius C: τούτου τοῦ SWs	25 ἐπληγσίας	
(ante εἰ) SW	26 ἐπειδὴ AN	27 αἴτιον] al. corr.	
non liquet unde A	28 οὖν AC: δὲ SW	τε om. C: τα (sic) S	29 post τὰ
add. αἴτιατά SW	αἴτιατά—αἴτια SW	δύναται SW	30 ταυτοῦ S πηρός W

σημεῖα ἡ τε ταραχὴ τῆς ἀρτηρίας καὶ ἡ τοιάδε θερμότης. δείκνυται μὲν 46
οὖν δὲ ἀλλήλων καὶ τὰ τοιαῦτα, κατ’ οὐδέτερον δὲ ὁ τοῦ διότι συλλογή,
γηρασός, ἀλλὰ κατ’ ἀμφότερα ὁ τοῦ διτοῦ.

Κατὰ μὲν οὖν τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην οὗτοι ποτὲ μὲν τοῦ διτοῦ, ποτὲ δὲ τοῦ διότι
5 γίγνονται οἱ συλλογισμοί. πῶς δὲ κατ’ ἄλλην καὶ ἄλλην. λέγωμεν ζῷη. θταν δή
τινες ἐπιστῆμαι οὕτως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας διστάνειν τὴν ἑτέραν ὅπῃ τὴν 15
ἔτεραν, οἷον ὑπτικὴν πρὸς γεωμετρίαν, μηχανικὴν πρὸς στερεωμετρίαν καὶ
ἀρμονικὴν πρὸς ἀριθμητικὴν καὶ τὴν ναυτικὴν ἀστρολογίαν πρὸς τὴν μαθημα-
τικὴν ἀστρολογίαν· συνώνυμοι γάρ σχεδὸν ἔνιαι τῶν τοιούτων ἐπιστημῶν· τὸ 20
10 γάρ ὄνομα τὸ αὐτὸν καὶ ὁ λόγος οὐ πάντῃ ἔτερος· λέγεται γάρ μουσικὸς ὁ τε
ταῖς ἀκοαῖς γεγονηματισμένος καὶ ὁ τὸ μαθηματικὸν εἰδόνας. Ήπειρος οὖν ἐλέγειμεν, διτοῦ
ἔτιν τινες ἐπιστῆμαι οὕτως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας. τὸ μὲν διτοῦ τῶν αἰθιθητικῶν 25
εἰδένειν, τὸ δὲ διότι τῶν μαθηματικῶν· οὕτως γάρ ἔχουσι τῶν αἰτιῶν τὰς
ἀποδείξεις καὶ πολλάκις οὐκ ἵσσει τὸ διτοῦ, καθάπερ οἱ τὸ καθήλου θεωροῦντες
15 πολλάκις οὐκ | ἵσσει τὸ καθ’ ἔκαστον δι’ ἀνεπισκεψίαν· ἐγὼ γοῦν, διὰ 47
τί μὲν σύμφωνος ἡ ὑπάτη πρὸς τὴν μέσην ἔστιν, ἐκ τῶν μαθηματικῶν ἐπί-
σταμαι, αἰτίησίτοι δὲ τῆς συμφωνίας οὐχ οἵος τέ εἰμι διὰ τὴν περὶ τοῦτο
ἀγρυπνασίαν. ἀεὶ μέντοι γε ἀποδίδοσι τὸ αἴτιον αἱ μαθηματικώτεραι καὶ ἡ
λογικώτεραι καὶ μᾶλλον κεχρημέναι τοῖς εἰδέσιν ἀνευ τῶν ὑποκειμένων, οἷον
20 γεωμετρία ποιεῖ πρὸς ὑπτικὴν· ἡ μὲν γάρ τῷ εἰδεῖ μόνον τῆς εὐθείας
χρῆται, ήπειρος οὖν ἔστι μὲν καθ’ αὐτὸν ἀλλὰ πάντις ἐν οὐσίᾳ τινί· τὸ γάρ 25
εὐθὺς ἡ ἐν πέρι τῆς λίθῳ ἡ ἐν ἔνδρῳ ἡ ἐν ἄλιῳ τινί· ἔξετάζει δὲ αὐτὸν
6 ὁ γεωμέτρης οὐχ ἡ ἐν τοῖς τούτων ἔστιν, ἀλλὰ καθ’ αὐτόν· δὲ δὲ ὑπτικὸς
τὴν ἐν τῷ κανόνι εὐθείαν καὶ τὴν ἐν τῷ ἀξερίᾳ παραλλαγήνει. καὶ οὕτως
25 μέντοι γε πρὸς τὸν φυσικὸν ἐπὶ πολλῶν οὕτως ἔχει, ὡς ὁ γεωμέτρης πρὸς τὸ
τούτον. οἷον ἐπὶ τῆς ἔριδος· διτοῦ μὲν γάρ ἀνάκλασις τῆς ὄψεως ἡ ἱρις ἀπὸ
τοιοῦτος νέφους ἐπὶ τὸν ἔριν, ὁ φυσικὸς λέγει, διότι δὲ τοιαύτη τὸ σχῆμα
καὶ τὸ γράμμα, ὁ ὑπτικός. πολλαὶ δὲ καὶ τῶν μὴ ὑπὸ ἀλλήλας ἐπιστημῶν 30
ἔχουσιν οὕτως, οἷον ἰατρικὴ πρὸς γεωμετρίαν· διτοῦ μὲν γάρ τὰ θλικὰ τὰ
35 περιφερῆ βραδύτερον ὑγάπατεται, τοῦ ἰατροῦ εἰδένειν, διότι δέ, τοῦ γεωμέτρου.

14. Τῶν δὲ σγηματῶν ἐπιστημονικώτατον τὸ πρῶτον· αἱ τε γάρ 25
μαθηματικαὶ τῶν ἐπιστημῶν διὰ τούτου φέρουσι τὰς ἀποδείξεις. οὗτοι

1 σημεῖον SWs	5 λέγωμεν W: λέγομεν ACS	6. 7 ὑπὸ τὴν ἑτέραν] hinc deficit Λ
7 στερεωμετρίαν CW	8 ἀρμονικὴν τὴν κατὰ τὴν ἀκοὴν πρὸς ἀρμονικὴν τὴν μαθηματι- κὴν καὶ C 9 σχεδὸν C Arist.: om. SW	10 post λόγος add. καὶ C: δὲ s
11 λέγομεν C	11. 12 διτοῦ ἐξηντανομετρίαν C	11. 12 διτοῦ ἐξηντανομετρίαν C
12 αἰσθητῶν pr. W	13 αἰτιῶν C	14. 15 τὸ διτοῦ—ἵσσει om. W
C: σθεῖ om. pr. W	τούτου C	17 αἰσθέσθαι
εἰ μὲν S	τὰ διάστημα C	18 αἰτεῖ S
τὰ διάστημα C	21 post αὐτὸν delevit δὲ διτοῦς τὴν ἐν τῷ κανόνι εὐθείαν e vs. 23. 24 translata W	20 πρὸς διτοῦς τὴν αὐτὴν ποιεῖς
post ἐπιστημονικώτατον add. μᾶλιστα Cs ef. p. 30,5	22 ἐν (ante λίθῳ) superser. S	21 σγηματῶν C
30 βραδύτερα SW	εἰναι SW	31 σγηματῶν C
post ἐπιστημονικώτατον add. μᾶλιστα Cs ef. p. 30,5	τὸ (τοῦ S) δὲ διότι τοῦ SW	32 τούτων C

ἀριθμητική καὶ γεωμετρία καὶ δπική καὶ σχεδὸν ὅσας εἰρήκαμεν τοῦ διότι ποιεῖσθαι τὴν σκέψιν. σπανίως γάρ ἐν τῷ | μέσῳ σχήματι καὶ ἐπ' ὀλέθρῳ 48 ἡ τοῦ διότι ἀπόδεξις· καὶ γάρ ὅλως τὸ αἴτιον βούλεται μᾶλλον καταφατικὸν εἶναι καὶ καθ' αὐτόν τι ὑπάρχειν. ὥστε κυριωτάτη γνῶσις ἡ τοῦ διότι θεωρία, καὶ διὰ τοῦτο ἐπιστημονικὸν μᾶλλον καταφατικὸν εἶπειν¹ ἔτι τὴν τῶν ὄρισμῶν ἐπιστήμην διὰ τούτου μόνου θηρεῦσαι δυνατόν· οἱ μὲν γάρ ὄρισμοὶ ἐν τῷ καθόλου ὑπάρχειν· οὔτε δὲ ἐν τῷ μέσῳ σχήματι τοῦ ὑπάρχειν γίνεται συλλογισμός, οὔτε ἐν τῷ ἐσγάτῳ καθόλου. ἔτι πρὸς τούτους τῶν ἐμμέσων προτάσεων εἰς τὰς ἀμέσους διὰ τούτου 10 τοῦ σχήματος ἡ ἀναγωγή· ἐν γάρ ταῦτῃ σχήματι εἰς τὰς ἀμέσους ἀνάγεται ἐκάστη τῶν ἐμμέσων προτάσεων ἐν φασὶ συνάγεται· οὔτε δὲ τὴν καταφατικὴν συνάρτειν δυνατόν διὰ τοῦ δευτέρου, οὔτε τὴν καθόλου διὰ τοῦ τρίτου. δῆλον οὖν ὡς οὐδὲ ἀνάγειν αὐτὰς διὰ τούτων εἰς τὰς ἀμέσους ἐνδέγεται.

15. 15. "Αμεσοι δὲ προτάσεις οὐ καταφάσσεις μόνον εἰσίν, ἀλλὰ καὶ ἀποφάσσεις ὁμοίως δσαι μηδὲ δύνανται διὰ συλλογισμοῦ δειγμῆναι· αὗται δὲ εἰσὶν 20 ἐφ' ἤν οὐδετέρου τῶν ὅρων ἄλλος τις ὅλου κατηγορεῖται· ἐπὶ γάρ τῶν τοιούτων ἀνάγκη ἀμέσως μηδὲ ὑπάρχειν θατέρῳ θατέρον· εἰ γάρ ἔσται τι μέσον, ἀνάγκη πάντας αὐτὸν θατέρου κατηγορεῖσθαι καὶ γίνεσθαι διὰ τούτου συλλογισμὸν· 25 γισμὸν τῆς ἀποφάσσεως.

16. "Ο δὲ καὶ πρότερον μὲν εἰρήκαμεν, οὐκ ἀκριβῶς | δὲ εἰρήκαμεν, 49 νῦν ἀποδῆμεν, ἔτι διτὸν εἰδος ἀγνοίας ἔστιν, ἐν μὲν ἦταν παντελῶς μηδὲ ἔννοιάν τινα περὶ τοῦ πράγματος ἔχωμεν, ὡς λέγοντες ἀνάγνοεν οἱ παῖδες ἔτι δύο ὄρθιας ἕστις ἔχει τὸ τρέγωνον· αὕτη μὲν οὖν ἀφείσθι· καὶ ἡ 25 γάρ οὐδὲν ἔχει τεχνικῆς θεωρίας δεήμενον· ἔτερον δὲ εἰδος ἀγνοίας ἔστιν δὲ κατὰ διάθεσιν ἀγνοία, ἔτι διάκειται πιος ἔρδη κατ' αὐτήν· οἵτεται γάρ εἰδέναι τι 30 δὲ οὐκ ἐπίσταται· ταῦτην τινῶν συμβαίνει τὴν ἀγνοίαν γίνεσθαι μὲν καὶ περὶ τὰ ἀμέσως ὑπάρχοντα ἢ μηδὲ ὑπάρχοντα, γίνεσθαι δὲ καὶ περὶ τὰ διά τινος 35 μέσου, οὐχίδις δὲ περὶ ἀμφότερα. ἢ γάρ ἀνευ συλλογισμοῦ καθ' ἀπλῆν ἔννοιαν, (οἷον) ἔτι τὸ τρέγωνον οὐκ ἔχει δύο ὄρθιας γωνίας, ἢ ἔτι σύμμετρος

1 καὶ tertium om. SW 3 γάρ om. W 4 καθ' αὐτό τι SW: ὅτι C ὑπάρχει
C: fort. ὑπάρχον; an τι delendum? 5 τοῦτο C: τὸ SW τὸ τοιοῦτον σχῆμα C
6 ἐπιστήμην om. SW 6. 7 post δυνατὸν add. γνῶσιν S 9 ante τούτου add.
τοῦ C 10 ἡ om. C 11 δὲ in ras. C¹ 12 τὴν CS: τὸ W
15 γάρ CS 16 ὅσαι C: καὶ ὅσαι α: αἱ SWs συλλογισμῶν C 17 ἐφ' om. C
οὐ δι' ἐτέρου S 18 διοι C: ἄλλοι SW 18 ἔσται τι SW Arist.: ἄλλο τι ἔσται CS
19 τοῦτο C 20 τῆς om. C 21 πρότερον] c. 12
22 ἀποδιώσαμεν CS 23 ἔχομεν W 24 ὄρθις S μὲν om. S
25 γάρ om. SW 25 δυνάμενον C 27 ὑπολαμβάνει CS 28 ὄρθις ἔχειν CS
τῶν S ἐλάσσους Ws 29 εἰδη W τις C
30 οὐκ om. CS: non liquet W 32 διὰ συλλογισμοῦ ἡ καθ' C 33 οἷον addidi:
ἡ διὰ συλλογισμοῦ s

ἡ διάφερος· ταῦτα γάρ ἔνεστι καὶ χωρὶς συλλογισμοῦ τινος ὑπολαμβάνοντας 49
ἢ πατήσῃσι· δημοια γάρ ἔστι τοῖς κατὰ τὰς αἰσθήσεις παροράμασιν ἢ παρα-
κούσμασιν. ἔνεστι δὲ καὶ διὰ συλλογισμοῦ καὶ συναγωγῆς ἡμαρτημένης,
ἢ περ ἥδη ποικιλότερον· καὶ γάρ οἱ συλλογισμοὶ ποικιλοί, μᾶλλον δὲ οἱ παρα-
στησιμοὶ δι’ ὅν ἄν τις ἀπατήσει. τὸ μὲν οὖν ἀμέσως μὴ ὑπάρχον ἢ 50
ἔμμεσως ὑπάρχειν ὑπολαμβεῖν διὰ συλλογισμοῦ ἐν τῷ πρώτῳ μόνῳ γίνεται
σχέματι· ἐπεὶ γάρ τὸ ἀληθὲς ἦν ἀποφατικὸν καθόλου, τὸ φεῦδος ἔσται
καταφατικὸν καθόλου· τοῦτο δὲ ἐν ἀλλῷ σχέματι συνάγειν οὐκ ἐνδέχεται. 50
ἄνάγκη δὲ καὶ τὸ φεῦδος εἶναι καθόλου, ἐπειρ δὲ ἀποδεῖξες φαινομένης
10 καὶ συλλογισμοῦ συναγμήσεται, καὶ διὰ τοῦτο γαλεπωτάτην λέγω ταῦτην
τὴν ἀγνοιαν, ὅτι οἰησίς ἔστιν ἐπιστήμης καὶ βιώσεται τὰς ἔκεινης ἔχειν ὁ
(ἴδιότητας) διὰ τῶν καθόλου προϊούσαν καὶ τοῖς ἔκεινης κανόσι γραμμένη. τὸ
δὲ ἀμέσως καὶ ἔμμεσως παντὶ ὑπάρχον μηδὲν ὑπάρχειν καὶ ἐν πρώτῳ καὶ
ἐν δευτέρῳ σχέματι συνάγοιτο· ἂν, ποτὲ μὲν ἀμφοῖν τοῖν δυοῖν προτάσεων
15 φεῦδῶν λαμβανομένων, ποτὲ δὲ τῆς ἑτέρας. πῶς δὲ καὶ πότε οὖν τε, 10
δι’ αὐτῶν γυμνάσασθαι δεῖ τῶν Ἀριστοτέλους λέξεων· ἡμῖν γάρ ἀν τοῦτῳ
πολυγραφίαν παράσχου. ἀλλ’ ἔκεινο μᾶλλον ὥρητέον. ὅτι πρὸς τὰς φεῦδες
προτάσεις, δι’ ὅν προτάσαιν οἱ τῆς ἀπάτης συλλογισμοί, τὰς ἐντάσεις 15
ποιητέον οὐκ ἐπὶ μέρους οὐδὲ ἀντιφατικῶς ἀντικειμένας ἀλλ’ ἐναντίας καὶ
20 καθόλου· δεῖ γάρ αὐταῖς συγγράσσασθαι πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ ἀληθοῦς
καὶ ἐναντίου πρὸς τὴν ἀπάτην· οὗτοι γάρ αὐτὴν καὶ κομίζομεν ὡς δι’
αὐτῆς τούνακτίν ἀποδεῖξοντες. οὐ μὲν οὖν διαλεκτικῆς ἐντήσεται καὶ διὰ 20
τῆς ἐπὶ μέρους· καὶ γάρ οὐ πάντως καθοιλικὸν αὐτῷ πρόκειται τὸ συμ-
πέρασμα· ἡ δὲ ἀποδεικτικὸς ἐξ ἀνάγκης διὰ τῆς καθόλου παιήσει.
25 18. Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι, εἴ τις αἰσθητις ἐκλέλοιπεν, ἀνάγκη καὶ ἐπι- 25
τήμην ἐκλειστοπέναι, ἣν ἀδύνατον λαβεῖν, εἰπερ μανθάνομεν ἢ ἐπαγωγῆ
ἢ ἀποδεῖξει. ἔστι δὲ ἡ μὲν ἀπόδειξις ἐκ τῶν καθόλου, ἡ δὲ ἐπαγωγὴ ἐκ
τῶν κατὰ μέρους· ἀδύνατον οὖν ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν | τὰ καθόλου θεορήσαι 51
εἰ μὴ δὲ ἐπαγωγῆς· ἐπαγωγῆς γαντὶ δὲ τοῖς αἰσθητοῖς ἀδύνατον μὴ ἔχοντας
30 αἰσθησιν τὴν ἔκεινων γνωριστικήν. οὐκ ἄρα ἐνδέχεται λαβεῖν αὐτῶν ἐπι-
τήμην· οὔτε γάρ ἐκ τῶν καθόλου ἀνευ ἐπαγωγῆς, οὔτε ἐξ ἐπαγωγῆς ἢ
ἄνευ τῆς αἰσθήσεως. ἐπεὶ καὶ τὰ ἐξ ἀφαιρέσεως λεγόμενα δοκεῖ μὲν ἔξω-
τέρω κεῖται τῆς αἰσθήσεως καὶ τῇ διανοίᾳ γνωρίζεσθαι, δημος δὲ καὶ
ταῦτα δι’ ἐπαγωγῆς καὶ αἰσθήσεως γέγνεται γνωριμότερα· τῇ γάρ ἐπι-

1 ὑπολαμβάνοντος SW   2 ἀπατᾶσθαι s   παροράμασιν C   2. 3 παρακρό-
σμασιν S   4 δηλ. Cs   post γάρ add. καὶ C   5 η om. S   6 ὑπάρχειν
C: μὴ ὑπάρχον SW   7. 8 τὸ φεῦδος—καθόλου om. C   7 post τὸ alt. add. δὲ SW
φεῦδες om. ἔσται S   9 γάρ s   11 ἔκεινας C   12 ίδιότητας as: om. CSW
13 αν ἡ ἔμμεσως? cf. vs. 5   16 ὑπάρχων (post παντί) W   15 οὖν τε SW: οὐδὲν
οἷον C   16 Ἀριστοτέλους c. 16. 17   20 αὐτὰς συγγράψασθαι C   21 κομίζωμεν W
22 ἀποδεῖχνας SW   25 καὶ ὅτι S Arist.: καὶ C: ὅτι W: ὅτι καὶ s   28 τὰ
CArist.: τὸ SW   θεωρῆσαι s Arist.: ἐρωτᾶσαι CSW   29 post δὲ add. ἐν s
30 γνωστικήν s   31 οὔτε ἐξ ἐπαγωγῆς om. W   33. 34 καὶ τῇ—αἰσθήσεως
om. C   34 post καὶ add. δι’ s   γίνεται S

φανείᾳ ὅτι ρῆχος καὶ πλάτος μόνον ὑπάρχει, μᾶλλον πιστεύμεν ἐπαγθύντες, 51
καὶ τῷ τριγώνῳ ὅτι πλευραὶ τρεῖς, καὶ γάρ εἰ μὴ ὡς χωριστὰ ὑφέ-
στηκεν αὐτὰ καθ' αὐτά, ἀλλ' οὖν ἔστι δι' ἐπαγωγῆς αὐτῶν ἔνia θε-
κνύναι, ὅτι τοιάνδε ἔκαστον.

5 19. Ἐπεὶ δὲ πολλάκις εἰρήκαμεν, ὅτι τῷ μὲν ἀποδεικτικῷ τὰ καθ' 51
αὐτὰ κατηγορούμενα παραληπτέον, τῷ δὲ διαλεκτικῷ οὐ πάντως, ἀλλ'
ἔνίστε καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκός, ὅταν ἔνδοξα ἦ καὶ γνωριμότερα τῶν καθ'
αὐτὰ ὑπαρχόντων. τοῦτ' αὐτὸν διορίσωμεν ποσαγῆς λέγεται κατὰ συμβεβηκός 20
ἔτερον ἑτέρου κατηγορεῖσθαι. λέγεται τοιάνυν πλεοναχῆς· κατ' ἄλλο γάρ σῶμα
10 λευκόν· κατὰ γάρ τὴν ἐπιφάνειαν· καὶ ἀμπελος λευκή κατ' ἄλλο, διῆτι
τοὺς βότρυας φέρει λευκούς. ἀλλὰ κανὸν συμβεβηκός συμβεβηκός κατη-
γορῆσαι, ὡς τὸ μισικὸν τοῦ λευκοῦ. ἀλλὰ καὶ συμβεβηκός οὐδέποτε τῶν 25
μὴ καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων, ὡς τὸ λευκὸν τοῦ ἀνθρώπου. μᾶλιστα δὲ
λέγεται κατὰ συμβεβηκός | κατηγορεῖσθαι, ὅταν παρὰ φύσιν κατηγορῆται τοῦ 52
15 συμβεβηκότος τὸ ὑποκείμενον, οἷον τὸ λευκὸν ἐκεῖνόν ποτέ φαμεν εἶναι ἀν-
θρωπον. οὐχ ἡμοίως λέγοντες καὶ τὸν ἀνθρωπὸν εἶναι λευκόν· ὃ μὲν γάρ
τὸν ἀνθρωπὸν λευκὸν εἰπὼν οὐ τὸ ἑτέρῳ ὑπάρχον ὑπέμηκεν οὐδὲ τὸ δι' 5
ἔτερον ὑφέστως· οὐδέποτε γάρ καθ' αὐτὴν ὁ ἀνθρωπός· ὃ δὲ τὸ λευκὸν ἀνθρω-
πον εἰπὼν ὑποκείμενον ἔλαβε τὸ λευκόν, ὃ τὸ εἶναι παρὰ τοῦ φύσης συμ-
20 βέβηκεν ἔχει. τοῖς μὲν οὖν οὐδὲ διαλεκτικῶς ἐπιχειροῦσι ληπτέον καὶ τὰς 10
τοιάντας κατηγορίας, ὅταν ὥστιν ἔνδοξοι καὶ γνωρίμοι· τῷ δὲ ἀποδεικτικῷ
μᾶλλον παντὸς φυλακτέον τὰς παρὰ φύσιν κατηγορίας καὶ ὅλως τὰς κατὰ
συμβεβηκός πλὴν τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων, ὡς διωρίσαμεν.

Τοῦτο μὲν οὖν ἴσως καὶ διὰ τῶν προτέρων ὡμολόγηται. ἔκδεγεται 15
25 δὲ ἡμᾶς σκέψις οὐκ ἀγενῆς περὶ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων, πότερον
ἴτεται αἱ τοιάνται κατηγορίαι ἢ ἐπ' ἄπειρον πρήτασιν. ἔστι δὲ δὲ λέγω
τοιοῦτον. εἰ γάρ ὑποθοίμεθα ἔσχατον ὑποκείμενον εἶναι τὸ Γ, ἡπερ αὐτὸν 20
μὲν κατ' οὐδενὸς ἄλλου κατηγορεῖται, κατὰ δὲ τούτου τὸ Β ἀμέσως καὶ
πρώτως, καὶ πάλιν τοῦ Β τὸ Ε, καὶ τοῦ Ε τὸ Ζ ὡσαύτως, ἀρ' οὖν τοῦτο
30 ἀνάγκη στῆναι, ἢ ἐνδέχεται ἐπ' ἄπειρον προσέναι τοῦ μὲν Ζ πάλιν τὸ Η
κατηγορούμενον λαμβάνοντας, τοῦ δὲ Η τὸ Θ καὶ ἀεὶ ἐφεξῆς καὶ μηδέποτε 25
ἀποροῦντας; μία μὲν οὖν αὕτη τις ζήτησις. ἔτέρα δὲ αὐδίτις τοιάντη· εἰ
γάρ πάλιν ὑποθοίμεθα τὸ Α τοιοῦτον ὥστε αὐτοῦ μὲν μηδὲν ἔτερον κατη-
γορεῖσθαι, ἀλλ' εἶναι πρῶτον καὶ ἀνωτάτω, αὐτὸν μέντοι τῷ Θ ἀμέσως

1 πιστεύομεν s: ἐπιπτεύομεν CSW	2. 3 μὴ ἔστι χωριστὰ μηδὲ ὑφέστηκεν Cs	3. 4 δει- κνύναι ἔνia s
6 διαλεκτικῶν δὲ Cs	7 τὰ C: om. SWs	8 λέγεται om. SW
11. 12 καὶ —κατηγορεῖται s	12 ἀλλὰ καὶ SW: καὶ κανὸν C: fort. ἀλλὰ καν	
12. 13 τῶν —ὑπαρχόντων deleverim	14 κατηγορεῖται (post φύσιν) pr. W	15 ποτέ
om. W	17 οὐ SW: οὐδὲ C	18 πρίν CS: τῶν Ws
18 ὑφέστως s	20 ἔχειν C	20. 21 καὶ τὰς τοιάντας
om. C	διαλεκτικοῖς W	24 ὥμολογεῖται SW
22 πάντως μᾶλλον SW: fort. παντὸς μᾶλλον		
25 ἀγενῆς CSW	27 τοιοῦτο s	29 ἀρα, om. οὖν, C
ras. C) C: ὑποθοίμεθα SW	εἰ] ἀν rec. m. W	32 οὖν om. C
αὕτη τις SW: ἢ τοιάντη C: αὕτη ἢ s	33 μὲν om. C, pr. W	34. p. 33,1
ὑπάρχειν ἀμέσως s		

ὑπάρχειν, καὶ τὸ Θ πάλιν τῷ Η καὶ τοῦτο τῷ Ι, ἀρ' οὖν καὶ τοῦτο 53
τίτασθαι ἀνάγκη, ἥ καὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον ἐνδέχεται προσέναι, μηδὲν εὐρί-
σκοντας ἔτερον ὑποκείμενον δὲ μὴ κατ' ἄλλου κατηγορεῖται; διαφέρει δὲ τὸ
σκέμμα τούτη τοῦ προτέρου κατὰ τοσούτον, καθὶδρον ἐκεῖ μὲν εἰ ἐπ' αἱ
ἄπειρον ἀνεισι τὰ κατηγορούμενα, ἐσκοποῦμεν, ἐνταῦθα δὲ εἰ ἐπ' ἄπειρον
κάτεισι τὰ ὑποκείμενα. τρίτον δὲ ἐπὶ τούτοις πρόβλημα, εἰ τῶν ἄκρων
ώρισμένων καὶ ὅντος πρώτου κατηγορούμενου καὶ ἐσχάτου ὑποκείμενου τὸ 10
μεταξὺ ἄπειρα ἔσται, ως δὲ τῆς ληφθεῖσας προτάσεως εἰναὶ τινα μέσον
ὅρον καὶ μηδὲν ἄλλο ἄλλου ἀμέσως κατηγορεῖται. τὸ δὲ ταῦτα ζητεῖν
10 ἔστιν, εἰ ἐπ' ἄπειρον αἱ ἀποδείξεις προσίσι καὶ δεῖ τὸ λαμβανόμενον εἰς
ἄλλου δεῖξιν ἀποδεικτὸν ἔστι καὶ αὐτό, ἥ τίτανται αἱ ἀποδείξεις εἰς τὰς 15
ἀμέσους προτάσεις καὶ τοὺς ἐσχάτους ὅρους. ἥ αὐτὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἀπο-
δέξεων ζητήσεις, εἰ ἄμεσοι τινές εἰσιν ἥ μή τινες δὲ αἱ ἀμέσοι, προε-
δείξημεν. ἐπὶ δὲ τῶν ἀντιστρέψουσῶν προτάσεων οὐκ ὅμοίως τοῦτο τὸ
15 πρόβλημα διαιρετόν· οὔτε γάρ τὸ ἐσχατον ὑποκείμενον ὑποθεμένους ζητεῖν 20
δύνατόν, εἰ ἔστι τι πρῶτον κατηγορούμενον, οὔτε τὸ πρῶτον κατηγορού-
μενον λαμβάνουσιν ἐπιβλέπειν οἷόν τε, εἰ ἔστιν ἐσχατον ὑποκείμενον· τῷ
γάρ ἀντιστρέψειν πάντα ἀλλήλους, καὶ ἐπὶ θατέρου ζητᾶσι. ζητήσεις περὶ των
ἀμφοτέρων ὅμοίως, καὶ εἴπερ οἶν τε εὑρεῖν ἐπὶ τούτων τὸ ἐσχατον ὑπο-
20 κείμενον, εὐθὺς δυνατὸν εύρειν καὶ τὸ πρῶτον κατηγορούμενον· ἀντι-
στραφὲν γάρ τὸ ἐσχατον ὑποκείμενον πρῶτον κατηγορούμενον γίνεται. |

20. 21. Ἀρκτέον τούνων ἀπὸ τοῦ τρίτου προβλήματος, καὶ δεικτέον 54
δεῖ τὰ μεταξὺ οὐκ ἐνδέχεται ἄπειρα εἰναι, εἰ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ τὸ κάτω
τίτανται αἱ κατηγορίαι· λέγω δὲ ἄνω μὲν τὴν ἐπὶ τὸ καθόλου μᾶλλον,
25 κάτω δὲ τὴν ἐπὶ τὸ κατὰ μέρος. εἰ γάρ τοῦ Α ὅντος τοῦ πρώτου κατη-
γορούμενου καὶ τοῦ Ζ τοῦ ἐσχάτου ὑποκείμενου λέγοι τις τὰ μεταξὺ ἄπειρα
εἰναι, συμβῆσται τῷ ἀπὸ τοῦ Α ἀρχομένῳ μηδέποτε καθῆσειν ἐπὶ τὸ Ζ
καὶ ἀπὸ τοῦ Ζ πάλιν ἀρχομένῳ μηδέποτε ἀνήσειν ἐπὶ τὸ Α. σήστε οὐκ 10
ἔσται πεπερασμένα τὰ ἄκρα, ἀπέρι ὑπόκεινται, καὶ ὅμοιον τὸ συμβαῖνον, ως
30 εἴ τις ἀπὸ τῆς μονάδος ἀχρι τῆς δεκάδος πεπεράσθαι λέγων τὸν ἀριθμὸν
τὸν μεταξὺ τούτων ἄπειρον ποιεῖ. ἀλλ' ὥσπερ τοῦτο οὐκ ἐνδέχεται (ἔσσονται
γάρ οὕτως ἄπειροι οἱ ἀριθμοὶ ἐνεργείᾳ οἱ μεταξὺ τῶν ὡρισμένων ἀριθμῶν· 15
οὐκ ἔστι γάρ ἐν τῷ λαμβάνεσθαι ἥ γένεσις τῶν ἀπειρων, ἀλλ' ἐν τῷ εἰναι

3 ἔτερον ομ. a: fort. ἐτέρῳ	4 post εἰ add. αἰτὶ C	5 ἀνεισι] ἀν in ras. C ¹
κατηγορούμενα] κατηγορού in ras. C ¹	ἐσκοποῦμεν s	7 ὅντως S: οὗτος W
8 αἰτὶ SW 9 ἄλλον ἄλλου s	10 et 11 αἱ om. S, pr. W	13 post alt. ἄμεσοι
add. ἀποφάσεις Cs	13. 14 προεδείξαν] c. 2 p. 6,28 sq.	14 ἐπεὶ W ἀντι-
στρεφόντων SW	17 τῷ scripsi: τὸ libri s	18 post ζητήσεις add. καὶ s
20. 21 ἀντιστραφὲν—κατηγορούμενον om. W	23 ἐπεὶ, om. εἰ C	τὸ—τὸ Arist.:
τὰ—τὰ S: τὰ—τὰ CWS	κάτω—ἄνω S	24 ἐπὶ τοῦ W 25 τὸ Cs Arist.:
τὰ SW 25. 26 τοῦ ante πρώτου et ante ἐσχάτου om. a	26 λέγει C	27 τοῦ om. W
27. 28 ζ—ἐπὶ τὸ ἄ om. W	29 ώς C: ὥστ' SW: ὥσπερ s	30 dubito num recte
hic et alibi Spengel πεπεράνθαι, πεπέρανται scribendum esse censeat cf. Them. in Phys. (V 2) p. 89,11 n.	31 ποιεῖ ei. fort. recte Spengel	32 οἱ prius om. SW

καὶ προϋπάρχειν), οὗτοι καὶ ἐπὶ τῶν ὅρων, ὃν εἰσιν οἱ ἄκροι ὡρισμένοι, 54
ἀδόνατον τοὺς μεταξὺ ἀπείρους εἶναι. οὐ γάρ ὅμοιον τὸ ἐπὶ τῆς τῶν συν- 20
εχῶν διαιρέσεως, ἐφ' ὧν τῶν ἄκρων ὡρισμένων τῶν μεταξὺ μεριθῶν ἐπ'
ἄπειρον ἡ διαιρέσις· ἐκεῖ μὲν γάρ οὐ προϋπάρχει ἐνεργείᾳ τὰ λαμβανόμενα,
5 ἐνταῦθι δὲ ἀνάγκη τοὺς ὅρους λαμβανομένους προϋπάρχειν ἐνεργείᾳ· 25
εἰσὶ γάρ, καλὴ μὴ λαμβανωνται· ἐπὶ δὲ τῶν διαιρουμένων οὐδὲν ἔστι τῶν
ἀφαιρουμένων πρὸ τῆς ἀφαιρέσεως ἐνεργείᾳ. ὥστε ἀνάγκη τῶν ἄκρων ὡρι-
σμένων τὰ μέσα ἵστασθαι, καὶ τοῦτο οὖν ἐπὶ τῆς | καταφατικῆς ἀποδείξεως μόδος· 55
νον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἀποφατικῆς παραπλησίως· καὶ γάρ ἡ ἀπόφασις ἀεὶ προσ-
10 λήψις καταφάσεως δείκνυται, ὥστε εἴπερ ἴστανται αἱ καταφάσεις, ἴστανται
καὶ αἱ προσλήψεις τῶν ἀποφάσεων. οὗτοι μὲν οὖν τῶν ἄκρων ὡρισμένων 5
οὐκ ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι τὰ μέσα, δέδεικται ἵκανως. οὗτοι δὲ καὶ τὰ ἄκρα
ἀνάγκη ὠρίσθαι καὶ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ ἐπὶ τὸ κάτω, δεικτέον ἐφεξῆς, καὶ
πρῶτον γε διὰ τῶν κοινοτέρων ἐπιχειρήσεων, δι' ὧν οὐ τὰ καθ' αὐτὰ 10
μόνα ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπωστοῦν κατηγορούμενα ἀποδείξομεν εἰς ἄπειρον μὴ
προϊόντα.

22. Ἐπεὶ τοίνουν ἀπάντων τῶν κατηγορουμένων τὰ μὲν ἐν τῷ τί ἔστι
κατηγορεῖται, τὰ δὲ καθ' ἔτερον τρόπον, ταῦτα δὲ τὰ μὲν κατὰ φύσιν τὰ
δὲ παρὰ φύσιν, κατὰ φύσιν μέν, ὅταν οὐσίας τι συμβεβηκός, παρὰ φύσιν 15
20 δέ, ὅταν οὐσία συμβεβηκότος, τὰς μὲν παρὰ φύσιν κατηγορέας ὡς μηδὲ
κατηγορίας παρῷμεν, τὰς δὲ ἄλλας ἐπισκεψώμεθα, εἴτε ἴστανται εἴτε μὴ.
οὗτοι μὲν οὖν τὰ ἐν τῷ τί ἔστιν ἀνάγκη πεπεράσθαι, δηλον ἐνθέως· οὐ γάρ 25
ἄν την ἴστασθαι τοὺς ὅρισμοὺς παντὸς δεῖ γένους ὑπερκείμενον ἔχοντος καὶ
ὅρισμὸν δεχομένου, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ἄν εἴη τις ὅλως γνώριμος ὅρισμὸς
25 ἕκαστου τῶν γενῶν δεῖ προϋπάρχοντος γένους. δι γνῶναι μὲν οὐχ οἰόν τε
ἄνευ ὅρισμοῦ, διότι μηδὲ πρῶτον ἔστι μηδὲ ἀνωτάτω, ὅρισμα δὲ οὐκ εἰ-
20 θνέτεαι ἀπαντα· οὐδὲ γάρ ἐνδέχεται τὰ ἄπειρα διεξελθεῖν. τὰ μὲν οὖν
ἐν τῷ τί | ἔστι κατηγορούμενα διὰ ταῦτα ἀναγκαῖον ὠρίσθαι. οὗτοι δὲ καὶ 56
τὰ συμβεβηκότα, δεικτέον. δηλον τοίνυν οὗτοι ταῦτα οὐσίας ὑποκειμένης
30 κατηγορεῖται, η̄ οὗτοι ποιὰ η̄ οὗτοι πρός τι η̄ ποιοῦσα η̄ πάσχουσα
η̄ ποσὶ η̄ ποτέ, οὗταν γε ἐν καθ' ἔνδος κατηγορῆται. καίτοι φαῖται ἄν, οὗτοι 5
καὶ τὸ λευκὸν δίπτυχον λέγομεν καὶ τὸν βαθόζοντα διαλέγεσθαι καὶ τὸ ἀρτιον
διπλάσιον εἶναι· ἀλλὰ πᾶσαι αὗται κατὰ συμβεβηκός αἱ κατηγορίαι, καθάπερ
35 διλύφῳ πρόσθεν ὑπερμηνῆσαμεν· τὸ γάρ λευκὸν αὐτὸ δίπτυχον λέγομεν, οὐχ οὗτοι 10

1 οὖτας W	ἐπὶ οἱ. pr. W	6 ἔστι C	γάρ] δὲ S	ἄν pr. W
8 οὐκ οἱ. W	10 δείκνυται] τα in ras. C ¹	11 προλήψεις S	12 καὶ	
οἱ. pr. W	15 ἀποδεῖξωμεν W	μὴ οἱ. S	18 ταῦτα δὲ οἱ. C	
19 μέν οἱ. C	20 οὐσία ci. Spengel: οὐσίαν libri s		συμβεβηκότων SW	
21 τὰ δὲ ἄλλα C	ἐπισκεψώμεθα SW	23 δὲ παντὸς Cs		ὑπερκείμενον
SW: ὑποκειμένον C: γένος s	24 τις οἱ. SW		ante ὅρισμὸς add. δὲ SW	
25 γένους οἱ. SW	27 οἱ C	διελθεῖν C	28 ὠρίσθαι S: ὅρισθαι	
CW: ἴστασθαι s	30 ποια—πόσα CS	ποσὶ η̄ οὗτοι οἱ. pr. W	ποιοῦντα	
η̄ πάσχοντα W	33 κατηγορεῖται pr. W		34 διλύφῳ πρόσθεν] p. 32,8 sq.	

αὐτὸν καθ' αὐτὸν ὑφεστῶς τοσοῦτόν ἐστιν, ἀλλ' οὗτο τὸ ἔύλον ἐν τῷ τὸ λευκόν· 56
τερεπίσματι γάρ ἔστι τὸ εἶναι λευκότητά τινα καθ' αὐτὴν ἡ βαθίσιν ἡ
ἀριθμὸν ἡ ἐπιστήμην. δῆλον οὖν ὅπερ ἐλέγομεν. οὗτο τὰ συμβεβηκότα πάντα 15
τῆς οὐσίας κατηγορεῖται. τὰ δὲ τῆς οὐσίας κατηγορούμενα πάντως πεπέρασται·
5 τὰ γάρ γένη τῶν κατηγοριῶν πάντα πεπέρασται ἐπ' ἄμφω τὰ ἄκρα.

'Αναλογικῶς δ' ἂν τις διὰ τούτων ἐπιχειρήσεις συντομώτερον, οὗτο οὔτε 20
τοὺς κατηγορουμένους δροὺς οὔτε τοὺς ὑποκειμένους ἐπ' ἄπειρον ἐνδέχεται
προϊέναι κατὰ τὰς ἀποδεικτικὰς ἐπιστήμας, περὶ ὧν ἡ σκέψις ἐστίν. αἱ
μὲν γάρ ἀποδεῖξεις διὰ τῶν καθ' αὐτὸν ὑπάρχοντων· ταῦτα δὲ διττῶς. οὗτα
10 τε γάρ ἐν τῷ τί ἐστι καὶ ἐν τοῖς ὄρισμοῖς, ὡς τὸ πλήθυος τῷ ἀριθμῷ καὶ τὸ 25
ποσὸν καθ' αὐτὸν λέγεται ὑπάρχειν, καὶ ὧν αὐτὰ ἐν τοῖς ὄρισμοῖς ὑπάρχει
συμβεβηκότων | αὐτοῖς, ὡς τῷ ἀριθμῷ τὸ περιττόν. τούτων δὲ οὐδέτερα 57
ἐνδέχεται ἄπειρα εἶναι. οὔτε γάρ, εἰ τὸ περιττὸν τοῦ ἀριθμοῦ κατηγορεῖται,
ἄλλο τι δύναται τοῦ περιττοῦ κατηγορεῖσθαι, οὔτε τὸ περιττὸν ἐνυπάρχει τῷ
15 λόγῳ (τοῦ ἀριθμοῦ), καθάπερ ὁ ἀριθμὸς ἐνυπῆρχε τῷ λόγῳ τοῦ περιττοῦ· δεὶ 5
γάρ ἐλάττονες οἱ δροὶ τῶν ὑποκειμένων λαμβάνονται οἱ τοῦτον τὸν τρόπον·
κατηγορούμενοι, καὶ τελευτῶντες εἰς τὰ ἄπομα ἀπολεπτύνονται. ὥσπερ γάρ
τὸ περιττὸν τοῦ ἀριθμοῦ ἔλαττον, οὕτω πάλιν ἔλαττον τοῦ περιττοῦ τὸ 10
κατηγορούμενον ἔσται. ἡ τοίνυν διὰ τοῦτο ἀνάγκη ἔστασις τὰς τοιαύτας
20 κατηγορίας, ἡ οὗτο τῷ περιττῷ ὑπάρχοντα καθ' αὐτὸν καὶ τῷ ἀριθμῷ
ὑπάρχει, καὶ οὗτα ἐφεξῆς, πάντα καὶ τῷ δρῷ τῷ ὑποκειμένῳ, ὥστε καὶ
ἐν τῷ ὄρισμῷ τῷ πάντων ὁ ἀριθμὸς ἐνυπάρχει· ἄπειρά τε ἄρα ὑπάρχει τὰ καθ' 15
αὐτὰ ὑπάρχοντα τῷ ἀριθμῷ, καὶ ἐν ἀπείροις ὄρισμοῖς ὁ ἀριθμὸς ἐνυπάρχει.
ἄλλα ἀδύνατον τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἄπειρα εἶναι· ἐνεργείᾳ τε γάρ
25 ὑπάρχει τὰ τοιαῦτα καὶ ἄμφα. οὕτι δὲ ἀμήκανον τῷ ὑπάρχοντι καθ' αὐτὸν 20
καὶ οὕτι συμβεβηκότι ἄλλο τι ὑπάρχειν καθ' αὐτὸν συμβεβηκός· ἔσται γάρ
τὸ συμβεβηκός ὑποκειμένη τις φύσις καὶ οὐσία λοιπόν. οὐδὲ μὴν οὗτα ἐν
τῷ τί ἐστιν ὑπάρχει, οὐδὲ ταῦτα ἄπειρα· οὐδὲ γάρ ἀν εἴη ὄρισμασθαι.
δῆλον ἄρα οὗτο ἀνάγκη μήτε ἐπ' ἄπειρον προϊέναι τὰς ἀποδεῖξεις μήτε 25
30 πάντα εἶναι ἀποδεικτά, δῆλον ἔφαμέν τινας λέγειν κατ' ἀρχάς. πάντα μὲν
γάρ οὐκ ἔστιν ἀποδεικτά, εἴπερ μὴ πάσης προτάσσως μέσον | τινὰ δρον 58

1 ὑφεστὸς s	post ὅτι add. καὶ SWs	2 τερεπίσματα C	3 λέγομεν C
8 ἀποδεικτικάς] κτι in ras. C ¹	9 μὲν om. SW	10 γάρ om. W	
καὶ prius om. W	τῶν ἀριθμῶν W	αὐτὸ S	
αὐτὰ C: τὰ SW	11 καθ' αὐτὰ s	ὑπάρχειν λέγεται Ws	
αὐτὰ C: τὰ SW	12 συμβεβηκότα S	τῷ ἀριθμῷ s Arist.: ὁ ἀριθμὸς SW: ἀριθμὸς C	
τὸ περιττόν s Arist.: τῷ περιττῷ CS: τῶν περιττῶν W	ante τούτων add. καὶ		
13 ἄπειρα ἐνδέχεται C	14 ἀλλ' οὗτο W	τὸ om. C	15 τοῦ
ἀριθμὸς as: om. CSW	δὲ om. C	16 οἱ alt. SW: οἰον C	
om. C	18 ἔλαττον prius ante τὸ π. collocant Cs	οὕτως W	ἔλασσον (post
πάλιν) W	20 τὸ superser. C	21 ὑπάρχει SW	καὶ alt. om. Ws
ὅρῳ add. καὶ C	22 τῷ alt. C: τῶν SWs	23 αὐτὸ C	post
ras. C ¹	25 ὑπάρχει CS: ὑπάρχει CWS	27 καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντι s	
26 ἀλλ' οὗτο W	δὲτο S	τῷ καθ' αὐτὸ ὑπάρχοντι s	
ἡν ei. Spengel	30 ἀποδεικτικά pr. W	28 οὐδὲτο alt. s: οὔτε CSW: οὐ	
c. 3 p. 8,21 sq.	31 γάρ C: οὖν W	31 εἴπερ om. S	κατ' ἀρχάς]

ἔσται λαβεῖν, ἀλλ' ἵστανται ποτε εἰς τὰς ἀμέσους προτάσεις· ἀπεδείξαμεν 58 γάρ ὅτι τῶν ἄκρων ὡρισμένων ἀμήχανον τὰ μεταῖν ἄπειρα εἶναι. ἐπ' ἄπειρον δὲ οὐ πρηγμένοις αἱ ἀποδείξεις μὴ δυναμένου τινὸς δεῖ προσλαμ· 5 βάνεσθαι ὅρου τῷ συμπεράσματι.

24. Πότερον δὲ ἡ καθόλου δεῖξις τῆς ἐπὶ μέρους βελτίων, ἐπιτικεψύμενα. πορτέρον δὲ εἰπωμεν, πῶς ἂν δέξειν ἡ ἐπὶ μέρους. ὅτι τε γάρ καθ' αὐτὸν μᾶλλον· ὁ γάρ εἰδώς, ὅτι Καλλίας λογικός, μᾶλλον οὐδὲς Καλλίαν· λογικὸν τοῦ πάντα ἄνθρωπον λογικὸν ἐπισταμένου καὶ διὰ τοῦτο Καλλίαν· ἐκ μὲν γάρ τῆς ἐπὶ μέρους αὐτὸν ἐξ αὐτοῦ γινώσκομεν, ἐκ δὲ τῆς καθόλου ἐκ 10 τοῦ καθόλου. ἔτι τὸ μὲν καθόλου οὐδέν ἐστι, τὸ δὲ ἐπὶ μέρους μᾶλλον 15 ἔσται βελτίων οὖν ἡ τῶν σητῶν ἀπόδειξις ἡ τῶν μηδὲντων. ἔτι δὲ ἡ μὲν ἀπατὴ περὶ τὸ καθόλου· ὡς γάρ ὑπάρχοντος γωρίς τῶν κατὰ μέρος τὴν δεῖξιν ποιεῖται· ἡ δὲ οὐδέν δι μηδὲν ἐπαγγέλλεται. ταῦτα δὲ πιθανὰ μέν, φευδῆ δὲ ἀπαντα. καὶ γάρ τὸ καθ' αὐτὸν μᾶλλον ἐν τῷ καθόλου ἡ 20 15 ἐν τῷ κατὰ μέρος· τὸ γάρ δύο δρυμὸς ἔχειν ἐκ τοῦ τρίγωνον εἰναι καθ' αὐτὸν μᾶλλον ἡ ἐκ τοῦ σκαληγὸν ἀποδείκνυται. καὶ σητος τοῦ καθόλου γίνεται ἡ ἀπόδειξις· οὐ γάρ δρώνυμον τὸ καθόλου ἐστίν οὐδὲ φωνὴ μόνον 25 ἀλλ' ὑπόστασις, οὐ γωριστὴ μέν, ὥσπερ οὐδὲ τὰ συμβεβηκότα, ἐναργῶς δ' οὖν ἐμφαινομένη τοῖς πράγμασι. καὶ πολλὰ τοῖς καθ' ἔκαστα ὑπάρχει διὰ 20 τὸ κοινὸν μᾶλλον ἡ τὸ καθ' ἔκαστον, ὡς τὸ λογικὸν Σωκράτει οὐχ ὅτι 59 Σωκράτης ἀλλ' ὅτι ἄνθρωπος. ἔτι βελτίων ἀπόδειξις ἡ διὰ τοῦ μᾶλλον αἰτίου· μᾶλλον δὲ αἰτιον τὸ καθόλου τοῦ κατὰ μέρος· εἰς ἐκεῖνο γάρ ἵσταται ἡ ζήτησις τοῦ διὰ τί· οἷον διὰ τί τὸ τρίγωνον τέσσαροι δρυμοί ἔχει 5 τὰς ἑκτὸς γωνίας; ἀρ' ὅτι ξύλινον; ἀλλ' οὐκ αὕταρκες· ἀλλ' ὅτι σκαληγόν; 25 ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο· ἀλλ' ὅτι τρίγωνον ἀπλῆς; οὐδὲ τοῦτο ἐκανόν· ἀν δὲ εἰπωμεν (ἢτι) σχῆμα εὐδύγραμμον, ἵσταται ἡ ζήτησις τοῦ διὰ τί· πρὸς τούτοις ἡ μὲν 10 κατὰ μέρος τῶν ἀπείρων ἐγγύς· τὰ γάρ καθ' ἔκαστα ἄπειρα· ἡ δὲ καθόλου τῶν πεπερασμένων μᾶλλον ἐστιν. ἔτι ἀμεινον τὸ πλέον γινώσκειν τοῦ ἔλαττον. ἔτι μᾶλλον ἐξ ἀμέσων οὐδεν διὰ τῶν καθόλου μᾶλλον εἰδώς. 30 ἔτι δύναμει γινώσκει τὸ κατὰ μέρος δὲ τὸ καθόλου γινώσκων, δὲ δὲ τὸ κατὰ 15 μέρος εἰδὼς οὐδημῶς τὸ καθόλου. ἔτι τὸ μὲν νοητὸν μᾶλλον, τὸ δὲ εἰς αἰσθητὸν τελευτῇ. ὅτι μὲν οὖν ἡ καθόλου βελτίων τῆς κατὰ μέρος, τοσαῦτα ἡμῖν εἰρήσθω.

25. "Οὐτὶ δὲ ἡ καταφατικὴ τῆς ἀποφατικῆς βελτίων, ἐντεῦθεν δῆλον· 20

5 cap. 23 omisit Them. ante ἡ add. εἰ C 6 εἰπωμεν] supra ω scriptum o S τε om. pr. W 8 τούτου C 9 μὲν γάρ CSW: δὲ s 9. 10 ἐκ τοῦ καθόλου SW: τὸ καθόλου Cs: ἀλλο παρὰ τὸ καθόλου temptabat Spengel 11 ἡ om. C: ἡ (ἢ) conicio τῶν μη initio versus iterat C 12 ἀπατὴ scripsi: ἀπάτη libri s περὶ τοῦ C 16 σκαληγὸν SWs ἀποδέειται SW 18 οὐχ ὁριστὴ W 19 οὖν om. a φανομένη C 20 ante Σωκράτει add. τῷ s 20. 21 οὐχ ὅτι Σωκράτης om. S 21 βέλτιον S, pr. W 23 τέτταροι S 24 αἴταυρκες C 25 ἔαν s δὲ om. pr. W εἰπω s 26 ὅτι as: om. CSW 27 δὲ [τῶν] z. s 30 post ὁ prius add. τῶν W τὰ (post δὲ) C 31 τὰ z. Cs: τὸ z. voluit Spengel 32 βέλτιον pr. W

ἡ μὲν γάρ οὐ δεῖται ἀποφάσεως, ἡ δὲ οὐδὲ μηνῆς ἀποφάσεως οὕτα οὐ συμ- 59 περαίνεται· καὶ προτέρᾳ κατάφασις ἀποφάσεως καὶ ἀπλουστέρα.

26. Αἱρένων δὲ ἀπόδειξις ἡ δεικτικὴ τῆς εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπαγούσης· 20 ἡ μὲν γάρ δὲ προτίθεται ἐξ ἀρχῆς, τοῦτο καὶ συλλογίζεται, ἡ δὲ τούναντίον 5 οὐ | βιώλεται, ἀνελοῦσα δὲ δὲ συνεπέρανεν ἐπάνεισιν ἐπὶ τὸ προκείμενον ἐξ 60 ἀρχῆς· καὶ ἡ μὲν ἀπλῆ· κατηγορικὴ γάρ μόνον· ἡ δὲ μικτή· καὶ γάρ ὑπο- θέσει προσχρῆται.

27. Ἀκριβεστέρᾳ δὲ ἐπιστήμῃ ἐπιστήμης καὶ προτέρᾳ κατὰ πλείονας 5 τρόπους. καθ' ἔνα μέν, ἐὰν *{ἢ μὲν}* ἐκ τοῦ διότι τὸ διτὶ δεικνύῃ, ἡ δὲ 10 μόνον τὸ διτὶ χωρὶς τοῦ διότι· ἡ γάρ τοιαύτη δῆλον διτὶ οὐ διὰ τῶν πρώτων αἰτίων ἀλλὰ διὰ τῶν οὐστέρων καὶ τῶν σημείων ἀποδείκνυσι. κατ' ἄλλον 15 δέ, ἐὰν ἡ μὲν περὶ ὑποκείμενά τινα καὶ αἰσθητὰ πραγματεύηται, ἡ δὲ περὶ νοητὰ καὶ καθόλου, ὡς ἀριθμητικὴ πρὸς ἀρμονικὴν ἔχει καὶ γεωμετρία πρὸς διπτικήν, καὶ αἱ ἐπάνω δὲ πρὸς τὰς ὑπὸ αὐτάς. κατὰ τρίτον δὲ τρόπον, 20 15 ἐὰν ἡ μὲν ἀπλουστέρας χρῆται ταῖς ἀρχαῖς, ἡ δὲ προσθήκην τινὰ ἔχούσιας καὶ οἷον σύνθεσιν ἐπιδέχεται κατὰ τοῦτο, ὡς ἀριθμητικὴ γεωμετρίας ἀκρι- 25 βεστέρᾳ· ἡ μὲν γάρ ἀρχῇ κέρχεται θέσιν οὐκ ἔχούσῃ· τοιαύτη γάρ ἡ μονάς· ἡ δὲ προσευληφθεία καὶ θέσιν· τοιοῦτον δὲ ἡ στιγμή· καὶ στερεο-. 20 μετρία ἀκριβεστέρᾳ ἀστρολογίας· ἡ μὲν γάρ ἀπλῶς σῶμα λαμβάνει, ἡ δὲ 25 κινούμενον σῶμα.

28. Μία δὲ ἐπιστήμη ἔστιν ἡ περὶ ἐν γένος τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα μεθωροῦσι· ἐν δὲ γένος οὐδὲ αἱ πρῶται ἀρχαὶ αἱ αὐταὶ· μία οὖν ἐπιστήμη 25 γεωμετρία καὶ στερεωμετρία διὰ τοῦτο εἰσιν. ἔτεραι δέ εἰσιν ἐπιστήμαι δύον ἔτεραι αἱ ἀρχαὶ καὶ μὴ ἐκ τῶν ἑτέρων | αἱ ἔτεραι, ὥσπερ ἐπὶ γεω-. 61 25 μετρίας εἶχε καὶ διπτικῆς. δῆλον δὲ τοῦτο γένεται προϊόντιν ἐπὶ τὰς ἀνα- ποδείκτους ἀρχάς· αὗται γάρ εἰ μηδεμίαν ἔχοιεν συγγένειαν, ἔτεραι αἱ ἐπιστήμαι· ἐπιδή γάρ αἱ ἀρχαὶ ἐν τῷ αὐτῷ γένει τοῖς δεικνυμένοις, εἰ δὲ μηδὲν ἔχοιεν αὗται κοινὸν πρὸς ἀλλήλας, οὐδὲ τὰ δεικνύεντα ἔξει.

29. Πλείονος δὲ ἀποδείξεις είναι τοῦ αὐτοῦ ἐγχωρεῖ καὶ διὰ πλειόνων 30 μέσων, οὐ μόνον ὑπαλλήλων ἀλλὰ πολλάκις καὶ ἐξ ἑτέρου γένοντος τὸ ἀλλήλους· 10 ἐξ ὑπαλλήλων μέν, ἐὰν πλάτανον οὐσίαν δεικνύωμεν ποτὲ μὲν διὰ τοῦ δένδρου μέσου, ποτὲ δὲ διὰ τοῦ φυτοῦ ἐκ τῆς αὐτῆς συστοιχίας· ἐξ ἔτερο-

1 ἡ δὲ—ἀποφάσεως οὐν. W	οὖτα οὐν. S	2 ante ἀποφ. add. τῆς s
3 δὲ CS: δὲ ἡ Ws	6 μόνον C: μᾶλλον SW	8 ἐπιστήμη οὐν. W
προτέρᾳ post 9 τρόπους collocat C	πλείονος Cs	9 ἡ μὲν addebat Spengel
cf. vs. 12 et 15 11 αἰτίων οὐν. C	12 ἡ μὲν οὐν. C	14 αἱ οὐν. pr. W
16 ἐπιδέχεται s: ἐπιδέχεται SW: οὐν. C	post ἀριθμητικὴ add. πρὸς C	18 προσ-εὐληφτὰ libri s immo γάρ οὐ vs. 17
19 post στρ. add. δὲ Cs	δὲ S: δὲ καὶ CWS	23 στερεωμετρία C, pr. W
24 αἱ prius οὐν. C	αἱ alt. SW: οὐν. Cs	25 προϊόντης S
μίαν S	ώς C	26 οὐδε-
27 post ἀρχῇ add. αἱ S, rec. man. W: [αἱ αὐταὶ] s		28 post κοινὸν add. πρᾶγμα SW
31 post μὲν prius add. οὖν Cs	30 ἀλλήλους S: ἀλλαῖς καὶ ἀλλαῖς conicio	32 p. 38,1 ἑτέρου γεννῶν W

γενῶν δὲ μέσων, ἐὰν τὸν ἀνθρώπουν οὐσίαν θεικνύωμεν ποτὲ μὲν διὰ τοῦ 61 λογικοῦ, ποτὲ δὲ διὰ τοῦ δίποδος. συμβαίνει δὲ τὰ τοιαῦτα μέσα ἀλλήλοις 15 ἐπὶ μέρους ὑπάρχειν, ἐπειδὴ κατὰ παντὸς ἄμφω θατέρου τῶν ἄκρων ὑπάρχει.

5 30. Τοῦ δὲ ἀπὸ τύχης οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη δι' ἀποδείξεως (οὐ γάρ ἀναγκαῖον τὸ ἀπὸ τύχης), οὐδὲ μὴν ἀπλῶς συλλογισμός· οὔτε γάρ ἀναγκαῖον 20 οὔτε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὸ ἀπὸ τύχης, πᾶς δὲ συλλογισμὸς ἦ διὰ τῶν ἀναγ-
καίων μέσων ἦ διὰ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρότειν.

31. Οὐκ ἔστι δὲ ἀπόδειξις δι' αἰσθήσεως· ἡ μὲν γάρ ἀπόδειξις τῶν 25 10 καθόλου, ἡ δὲ αἰσθήσις τῶν καθ' ἔκαστα. καὶ γάρ εἰ τὸ τρίγωνον γῆσθανό-
μενα διὰ δύο | δρυμαῖς ίσας ἔχει, οὐδὲ εἰχομεν ἀν ἀπόδειξιν, διὰ πᾶν 62 τρίγωνον, ἀλλ' διὰ τοῦτο τὸ τρίγωνον μόνον οὖ γῆσθανόμενα. καὶ εἰ τὴν
ἔκλειψιν ἔωρημεν ἐπὶ τῆς σελήνης ὄντες διὰ γίνεται τῆς γῆς ἀντιφρατούσης, ὁ
οὐχ διὰ πάσα έκλειψις οὗτως, ἡπιστάμενα ἀν, ἀλλ' διὰ γῆς μόνη ἡν βλέ-
15 πομεν. ἀρχὴ μὲν γάρ ἀποδείξεως αἰσθήσις, καὶ τὸ καθόλου ονοῦμεν διὰ
τὸ πολλάκις αἰσθέσθαι· ἐκ γάρ τῶν καθ' ἔκαστα πλείστων τὸ καθόλου
θηρεύεται καὶ γίνεται δῆλον. οὐ μὴν διὰ τοῦτο ἀπόδειξις ἔστιν ἡ αἰσθήσις· 10
οὐδέποτε γάρ τὸ διότι δεικνυσιν, ἀλλ' ἀεὶ μόνον τὸ διὰ καθόλου γάρ ἔστι
τὸ διότι καὶ τὸ αἴτιον, οὐ τοῦδε μόνου τοῦ παρόντος καὶ δρωμένου ἀλλὰ
20 παντὸς τοῦ τοιοῦντος τὸ γάρ ἀντιφράττειν οὐ ταύτης μόνον αἴτιον τῆς ἐκλεψύως 15
ἀλλὰ πάσης ἀπλῶς. δισων τούνυν αἴτιον ἔτερον, περὶ τούτων διὰ τοῦ καθό-
λου γνῶσις τιμιωτέρα τῆς αἰσθήσεως, καὶ οὐ μόνον γε τῆς αἰσθήσεως ἐπὶ
τούτων ἀλλὰ καὶ τῆς νόησεως τῆς ἀπλῆς καὶ ἀνευ αἰτίας, οἷον εἴ τις
ἀπλῶς ἐννοούση τὸ τρίγωνον διὰ δύο δρυμαῖς ίσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας, 25
δίγκα τοῦ γινώσκειν τὴν ἐκτὸς οὖσαν ίσην ταῖς δύο ταῖς ἀπεναντίον τε καὶ
ἐντὸς οὖσαις. οὐ πᾶσα δὲ νόησις μετὰ τοῦ διότι τῆς ἀνευ τοῦ διότι
τιμιωτέρα, ἀλλ' δισων εἰπομεν [ἔφ' δισων] ἔτερον τὸ αἴτιον, ἐπει δη γε τῶν 30
πρώτων αἰτίων νόησις καὶ ἀνευ αἰτίας καὶ πασῶν τιμιωτάτη. ἀλλ' εἴπερ
οὐκ ἔστιν ἡ αἰσθήσις ἐπιστήμη, πῶς, εἴ τις αἰσθήσις ἐκλιμπάνει, καὶ ἐπι-
30 στήμην ἔφαμεν ἐκλιμπάνειν; ἡ τοῦτο εἰρήκαμεν | οὐχ διὰ αἰσθήσεως ταῦτον 63
ἐστιν ἐπιστήμη, ἀλλ' διὰ ἐκ τῆς αἰσθήσεως τὸ καθόλου θηρεύεται, ἐκλει-
πούσης δὲ τῆς ἀρχῆς καὶ τὰ μετὰ τὴν ἀρχὴν ἐκλείπειν ἀναγκαῖον. νῦν
μὲν γάρ ἀποροῦμεν, πῶς διὰ τῆς οὐλοῦ καίει ὁ Ηλιος· εἰ δὲ τὰς ἀκτίνας 5

6 συλλογισμοῦ C	7 τὸ prius om. W	8 προίσταιν C	9 αἰσθήσεων
(ων compend.) C	11 δρῆδες SW	12 τοῦτο μόνον τρίγωνον SW	οὗ om. C
γῆσθανόμενα, [διὰ δύο δρυμαῖς ίσας ἔχει,] s	εἴης Ws	τὴν om. C	13 ὄντες om. C
γίγνεται S	14 ἐπιστάμενα SW	15 ἐννοοῦμεν s	16 αἰσθεσθαι ei. Spengel
τὰ—17 δῆλα C	17 ἡ αἰσθήσις om. pr. W	18 τὸ διὰ μόνον C	19 τούτου
δὲ C	μόνον W	20 μόνον ταύτης s	21 ἀλλ' ἀπάσης s
τῶν SW: om. C	22 γε SW: δὲ C	23 οἷον εἴ γάρ τις SW	26 οὖσας pr. C
οὐ scripsi: ἡ libri s	πᾶσα om. Cs	post νόησις add. ἡ Cs	27 δισων S, rec.
man. W	εἰπομεν W	post διὰ add. ἡ s	30. 31 ταῦτον ἐστιν C:
ἐπὶ W	30 ἔφαμεν] c. 18 p. 31,25 sq.	31 ἐπιστήμην W	31. 32 ἐκλιπούσης S
32 ἐκλιμπάνειν SW	post ἐκλ. add. ἡν C		

έωρησμεν διαβαινούσας, ἡ πιστάμεθα ἂν οὐ κατ' αὐτὸν τὸ ὄραν καὶ αἰτίαν· 63
σθιτι ἀλλὰ * * * τὸ καθόλου καὶ τὸ αἴτιον.

32. Τὰς δὲ αὐτὰς ἀρχὰς πασῶν εἶναι τῶν ἐπιστήμην ἀδύνατον, οὕτε
τὰς προσεγεῖς οὔτε τὰς κοινὰς καὶ πρώτας. ὅτι μὲν οὖν τὰς προσεγεῖς 10
οὐκ οἶδον τε, δῆλον· εἰ γάρ συγγενεῖς μὲν αἱ ἀρχαὶ τοῖς δεικνυμένοις, τὰ
δεικνύμενα δὲ οὐ τὰ αὐτά, ὁ καὶ πολλάκις τῷ γένει διέστηκεν, ἀνάγκη καὶ
τὰς προτάσεις τῶν τοιύτων ἑτέρας εἶναι τῷ γένει· διὰ γάρ τῶν καθ' αὐτὰ
ὑπαρχόντων· ἀλλαὶ γοῦν ἀρχαὶ γεωμετρίας καὶ ἀλλαὶ ἀριθμητικῆς, καὶ 15
οὗτοις ἀλλαὶ ὡς μηδὲ ἐφαρμόζειν ἀλλήλαις. ὥστε η̄ τὰς ἑτέρας κατὰ τῶν
10 ἑτέρων κατηγορεῖσθαι η̄ ἐμβάλλεσθαι μέσας η̄ ὑποκείσθαι. ἀλλ' οὐδὲ τὰς
κοινὰς καὶ πρώτας, οἷον τὸ ἄπαν φάναι η̄ ἀποφάναι· οὕτε γάρ ἀποδείκνυται 20
τι ἐκ τούτων μόνων, ἀλλὰ πάντως πρόσκεινται ἔκαστη τῆς λαμβανούσης
αὐτὴν ἐπιστήμης οἰκεῖαι προτάσεις καὶ προσεγεῖς, οὕτε ὅλως κοινὰς αὐτὰς
15 φυλάττουσιν οἱ εἰς τὰς ἀποδείξεις παραλαμβάνοντες, ἀλλὰ προσοικειοῦν
πειρῶνται τῷ οἰκείῳ γένει. κοινὴ μὲν γάρ ἀρχὴ ‘ἐὰν τέσσαρα ἀνάλογον,’²⁵
καὶ ἐναλλὰξ ἀνάλογον’· λαμβάνει δὲ ὁ γεωμετρης ‘ἐὰν τέσσαρα μεγέθη’, ὁ
δὲ ἀριθμητικὸς | ‘ἐὰν τέσσαρες ἀριθμοί’, ὁ δὲ φυσικὸς ‘ἐὰν τέσσαρες κινήσεις 6.4
η̄ χρόνοι’. ἔτι εἰ ἡσαν ἀπασῶν τῶν ἐπιστήμην αἱ αὐταὶ ἀρχαὶ, ἡσαν ἀν
κατ’ ἀριθμὸν ὠρισμέναι, ὥσπερ καὶ τὰ γράμματα· νῦν δὲ αὐξῆνται ἐπὶ²⁰
20 πολὺ καθ’ ἔκαστην ἐπιστήμην· ἐπὶ πολὺ γάρ η̄ πρόσδος τῶν συμπερα-⁵
σμάτων. ἔτι εἰ ἡσαν αἱ αὐταὶ πασῶν ἀρχαὶ, ἐξ ἀπασῶν η̄ ἀν δείκνυσθαι
διτοῦν· ἀλλ' οὐ δείκνυται τὰ γεωμετρικὰ ἐκ τῶν μονικῶν. ὥστε οὕτε
πάντων αἱ αὐταὶ, οὕτε πάντων ἑτεραι, οὕτε πάντων συγγενεῖς.¹⁰

33. Τὸ δὲ ἐπιστητὸν καὶ ἐπιστήμην διαφέρει τοῦ οἰκείατοῦ καὶ δέξηται.
25 λέγω δὲ τῆς ἀληθίους δέξης· η̄ γάρ φευδής δόξα πρόδηλος ὡς οὐδὲν οἰκεῖν
ἐπιστήμη· η̄ τοῖνυν ἀληθῆς δόξα τῆς ἐπιστήμης διαφέρει δυσί, τῷ τε ὑπο-¹⁵
κειμένῳ καὶ τῷ τρόπῳ τῆς ὑπολήψεως· τῇ μὲν γάρ ὑπόκειται τὸ ἀναγ-
καῖον καὶ ἀδύνατον ἀλλας ἔχειν, τῇ δὲ τὸ ἐνδεχόμενον ἀλλας ἔχειν, καὶ
η̄ μὲν δι’ ἀναγκαίων, η̄ δὲ δι’ ἐνδεχομένων προτάσεων· οὗτος γάρ ἐκατέρας
30 τρόπος τῆς ὑπολήψεως. ὅτι μὲν οὖν περὶ τὰ ἐνδεχόμενα ἀλλας ἔχειν η̄²⁰
δόξα, δῆλον ἐκεῖθεν· οὕτε γάρ ἐπιστήμη τούτων ἐστίν· η̄ γάρ ἀν ἀδύνατα
ἀλλας ἔχειν· οὕτε νοῦς· λέγω γάρ νοῦν ἐν τῷ παρόντι τὴν ἀρχὴν τῆς

1 ἔωρησμεν SW   2 ἐπιστάμεθα W   3 οὐ κατ' αὐτὸν τὸ SW: αὐτῶν τῶ C: οὐκ αὐτῆς τῶ s
2 ἀλλὰ om. Cs   3 lacunam indicavi; desidero ἔχοντες κατὰ τὸ ὄραν καὶ αἰτίανεσθαι cf.
Arist. p. 88^a 14   4 οὕτε—προσεγεῖς om. W   5 καὶ prius om. C   6 μὴ C   11 an
(οἶδον τε) οἶδον?   7 φᾶναι, φ ex π corr., C   8 τι om. C   9 μόνον C   10 πρόσ-
κειται, sed ante πάντως a: πρόκειται C: πρόκειται SW et ante πάντως s   11 ἔκαστη s
13 οἰκεῖαι προτάσεις καὶ προσεγεῖς C: οἰκεῖαι πρότασις καὶ προσεγής SWs   12 κοινῶς SW
14 οἱ om. s   13 κοινὴ—ἀρχὴ s: κοιναὶ—ἀρχαὶ CSW   14 τέσσαρες SW   17 δὲ
δὲ CS: καὶ ὁ Ws   15 κοινὴ—ἀρχὴ s: κοιναὶ—ἀρχαὶ CSW   16 πράγματα SW   20 πρόσδος SW
21 πασῶν SW: ἀπάντων Cs   17 ἐξ ἀπασῶν post η̄ ἀν collocat C   18 η̄ s   21 πασῶν
ubique vult Spengel   19 πράγματα SW   22 πρόσδοτος SW
alt. add. τῆς s, quod delebat Spengel   23 post καὶ prius add. η̄ s   24 τοῦ om. W   25 post καὶ
28 post καὶ prius add. τὸ C   26 τε initio versus iterat S
libri s   30 ante τρόπος add. ὁ CS   27 καὶ Cs   28 εἰσαγέτερας scripsi: ἔκατέρας
31 ἔκειθεν om. S, pr. W   29 ἀδύνατον S

ἐπιστήμης ἡ τοὺς ὅρους γνωρίζομεν· οὗτε μὴν ἦν τις ἀναπόδεικτον ἐπι- 64
 στήμην καλέσεις, λέγω δὲ τὴν λῆψιν τῶν ἀμέσων προτάσεων. εἰ δὲ οἵς
 ἀλληθεύομεν ταῦτα ἔστι, νοῦς καὶ ἐπιστήμη καὶ δόξα, λείπεται | δόξαν εἶναι 65
 περὶ τὸ ἀληθῆς μὲν ἐνδεχόμενον δὲ καὶ ἄλλως ἔχειν· διὰ τοῦτο γάρ καὶ
 5 ἀβέβαιον ἡ δόξα, ὅτι ὑπόκειται καὶ φύσις αὐτῇ τοιαύτῃ. πρὸς δὲ τούτους
 οὐδεὶς οἴεται δοξάζειν, ὅταν οἴγηται ἀδύνατον εἶναι μὴ οὕτως ἔχειν περὶ τοῦ 5
 πράγματος, ἀλλὰ τότε ἐπίστασθαι ὑπολαμβάνει· ὅταν δὲ εἶναι οὕτως, οὐ
 μὴν ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐνδέχεται, τότε δοξάζειν. ὅτι δὲ καὶ τῷ τρόπῳ τῆς
 10 ὑπολήψεως διαφέρουσι, ἥτετον. ἔστι γάρ καὶ τὸ αὐτὸν καὶ διὰ τῶν αὐτῶν 10
 προτάσεων ὅτε μὲν ἐπίστασθαι ὅτε δὲ δοξάζειν, ἀν τε τοῦ ὅτι γίνηται μόνον 10
 συλλογισμός, ἀν τε καὶ τοῦ διότι. θεῖν καὶ δοξάζειν δὲν ὁ τὸ αὐτὸν
 διὰ τῶν αὐτῶν εἰδὼς ὅμοιως εἰδέναι, ὥστε εἰ κατ' ἐπιστήμην ἀτερος,
 καὶ ἀτερος παραπλασίως. ἀλλ' οὐκ ἀληθές· ἀν μὲν γάρ ὑπολαμβάνη μὴ 15
 ἐνδέχεται ἄλλως ἔχειν τὰς προτάσεις, ἀλλ' ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ καὶ τῆς
 15 οὐσίας τοῦ πράγματος, οὐ δοξάζει ἀλλ' ἐπιστήσεται. ἀν μέντοι ἀληθεῖς
 μὲν ὑπολαμβάνη, μὴ οὕτως δὲ ἔχειν ως ἔχουσι, τουτέστι μὴ ἐκ τῶν καθ'
 αὐτὰ ὑπαρχόντων, εἰδέναι δοξάζει τότε καὶ οὐκ ἐπιστήσεται. οὕτω μὲν 20
 οὖν τοῦ αὐτοῦ δόξαν εἶναι καὶ ἐπιστήμην ἐνδέχεται, ὅτι περὶ τὸ αὐτὸν ὑπο-
 κείμενον ἡ μὲν ἄλλως ἡ δὲ ἄλλως, καὶ δοξάζει διὰ τῶν αὐτῶν προτάσεων ἡ
 20 μὲν ως ἐνδεχομένων ἡ δὲ ως ἀναγκαίων. ως μέντοι γε τὰς αὐτὰς ἀλλή-
 λαις εἶναι τὴν δόξαν τε καὶ τὴν ἐπιστήμην ἀδύνατον· ἄλλο γάρ τὸ τί ἦν 25
 εἶναι ἕκαστη καὶ πολὺ διαφέρων ὁ τρόπος τῆς ὑπολήψεως, ὥσπερ δόξαν
 ἀληθῆ μὲν καὶ φευδῆ περὶ τοῦ αὐτοῦ [μὲν] εἶναι ἐνδέχεται, οὐ τὰς αὐτὰς
 δέ· | οὐ γάρ ταῦταν τὸ ἀβέβαιον τῷ βεβαίῳ καὶ τῷ μεταπεσεῖν δυναμένῳ 30
 25 τὸ ἀμετάπτωτον. διόπερ οὐδὲ οἰόν τε τὸν αὐτὸν περὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ δόξαν
 ἔχειν ἀμα καὶ ἐπιστήμην· ἀμα γάρ ἀν ὑπολαμβάνον καὶ ἐνδέχεται (καὶ 5
 μὴ ἐνδέχεται) ἄλλως ἔχειν τὸ αὐτό. ἀλλ' ἐν ἄλλῳ μὲν εἶναι περὶ ταῦταν
 δόξαν, ἐν ἄλλῳ δὲ ἐπιστήμην συμβαίνει· ἐν Ἐπικούρῳ μὲν γάρ δόξα ἦν
 30 δοξῆς σελήνης ὑποτρεχούσης ὁ ἥλιος ἐκλιμπάνει· φευτο γάρ αὐτὸν ἐνδέχεται
 καὶ ἄλλως ἔχειν· ἐν Ἰππάρχῳ δὲ ἐπιστήμη. τὴν δὲ αὐτὴν ψυχὴν περὶ 10
 τοῦ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ ἀμήγανον δοξάζειν τε καὶ ἐπίστασθαι.
 δόξα μὲν οὖν τοῦτο ἔστιν.

34. Ἀγγίνοια δὲ εὐστογία τις ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ καὶ λῆψις τοῦ μέσου,

3 δόξα (ante εἶναι) SW	4 ἐνδεχομένων pr. W	5 καὶ prius om. S	6 ὑπόκειται καὶ W:			
inv. ord. CSs	φύσις αὐτῇ as: ἡ φύσις αὐτῆς C: αὐτῆς ἡ φύσις SW		6 ὅτι οἴεται C			
μὴ οὕτως SW: οὕτως C: ἄλλως s Arist.		7 ὑπολαμβάνοι S	δὲ s: δὲ δέον SW: δοξῆ C			
8 ἐνδέχεται pr. W	δοξάζειν W: δοξάζει CSs	9 καὶ prius om. Cs				
10 τοτὲ — τοτὲ C	γίγνηται S: γίνεται W	11 δοξάζειν C: δοξάζειεν S: δοξά- <td>ζοιεν W: δοξάζοι as</td> <td>12 ιδέαν, ut videtur, S</td> <td>13 γάρ om. C</td> <td>15 ἀν δὲ s</td>	ζοιεν W: δοξάζοι as	12 ιδέαν, ut videtur, S	13 γάρ om. C	15 ἀν δὲ s
16 ὑπολαμβάνη as: λαμβάνη CSW	τοῦτο δὲ ἔστι C	μὴ — 18 τοῦ αὐτοῦ om. C				
18 post καὶ add. οὐκ C	22 διαφέρειν SW	post ὥσπερ add. καὶ s				
23 μὲν alt. CSW: om. as	25 ἀμετάστατον C	26. 27 καὶ μὴ ἐνδέχεται as:				
om. CSW cf. Arist. p. 89b1	27 τὸ om. CS	ταῦτων scripsi: τούτου libri s				
28 δόξαν (post γάρ) W	29 δὲ om. S	ἐκλιμπάνει] μ supscr. C ¹	30 ἐπι-			
	31 ταῦτο — ταῦτω S		στήμην C			

οίον εἴ τις ίδων, δτι ἡ σελήνη τὸ λαμπρὸν ἀεὶ πρὸς τὸν ἥλιον ἔχει, ταχέως 66
 ἐνενόησε τὴν αἰτίαν, δτι διὰ τὸ φωτίζεσθαι ἐκ τοῦ ἥλιου, ἡ διαλεγόμενη
 θεασάμενος τῷ τραπεζίτῃ ἔγνω δτι δανείζεται· δταν γάρ τις ίδων ἡ ἀκηύσας
 τὸ τὰ ἄκρα ἀλληλοις ἐνυπάρχειν εὑθὺς τὸν μέσον νοήσῃ, οὐτος λέγεται ω
 5 ἀγγίνους εἶναι, καὶ ἡ τοιαύτη δύναμις ἐστιν ἀγγίνοια οίον ἀνάλυσίς τις
 οὖσα τοῦ συμπεράσματος εἰς τὰς προτάσεις καὶ εὑρεσις ταχεῖα τοῦ μέσου. |

1 ἀεὶ τὸ λαμπρὸν s
 ante ἀγγίνοια add. ἡ s

2 ἐνόησε C
 οὐτα S

4 νοήσει W
 6 τέλος τοῦ πρώτου rubr. subser. C

5 αὕτη ἡ δ. C

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΑΝΑΛΥΤΙΚΩΝ ΥΣΤΕΡΩΝ Β.

1. Ἐπειταὶ δὲ εὐθὺς ἐπισκέψασθαι τὰς τῶν ζητουμένων διαφοράς· αἱ 67 δὲ αὐταὶ εἰσὶ καὶ τῶν εὑρισκομένων ἐκ ζητήσεως, ἐπειδὴ πᾶσα ζήτησις εὑρέσεως χάριν. ζητοῦμεν τοίνυν ἦ περὶ ἀπλοῦ τινος καὶ ἀσυνθέτου ἦ 5 5 περὶ συνθέτου καὶ ἐν προτάσει. καλῶ δὲ ἀπλοῦν μὲν διηγείται ὃ ποτε μιᾶς κατηγορίας, οἷον ἵπποκένταυρον ἦ θεόν, σύνθετον δὲ ἀριστερά η σελήνη ἐκλείπει καὶ τὸ δίκαιον φύσει ἔστιν. εἰ μὲν οὖν περὶ ἀπλοῦ τινος ζητοῦμεν, πρῶτον μὲν εἰ ἔστι ζητοῦμεν, ἐπειτα τί ἔστι· πρῶτον μὲν γάρ ζητοῦμεν 10 εἰ ἔστι θεός, ἐπειτα τί ἔστι θεός. εἰ δὲ ὑπὲρ συνθέτου καὶ ἐν προτάσει, 10 πρῶτον μὲν εἰ ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ τῷ κατηγορούμενον ἐν τῇ προτάσει, ἐπειτα διαίρεσιν τοῦτο μάθωμεν, διὰ τί οὖν ὑπάρχει καὶ πῶς ὑπάρχει· μαθόντας γάρ δι τὴν σελήνην ἐκλείπει, ἐφεῖται διὰ τίνα αἰτίαν ἐκλείπει, ζητοῦμεν. 15 τέσσαρα οὖν ἔστιν, εἰ ἔστι, τί ἔστιν, εἰ ὑπάρχει τόδε τῷδε, διὰ τί ὑπάρχει, 68 δύο μὲν περὶ τῶν ἀπλῶν, δύο δὲ περὶ τῶν συγκειμένων.
- 15 2. Μὴ θορυβείτω δὲ ἡμᾶς, εἰ ἔτέραν ἐν τοῖς Τοπικοῖς τῶν προβλητάτων τὴν διαίρεσιν πεποιημέθα· μόνων γάρ ἐκεῖ τῶν διστοκτικῶν προβλητάτων ἐρρήθησαν αἱ διαφοραί, ἀπαντά δὲ ἐκεῖνά ἔστιν ἐν συνθέσει καὶ μόνιμο τῷ τρόπῳ τῆς προτάσεως διαφέρει· ἦ γάρ ὡς γένος τόδε τῷδε ὑπάρχει, ἦ ἦ περ ἴδιον τόδε τοῦδε, ἦ ἦ συμβέβηκε τόδε τῷδε, ἦ ἦ περ

1 Θεμιστίου—β ASW: Θ. π. εἰς τὸ β τῆς ἀποδεικτικῆς Ἀριστοτέλους maiusc. rubr. C: Θ. π. τῶν 'Υστέρων ἀναλυτικῶν τοῦ Ἀριστοτέλους. Βιβλίον δεύτερον. maiusc. s 2 πεται A 3 ζητητήσεως S 6 ἄρα] ἔστιν ὅτε, ut videtur, pr. W: ὅτι, del. ἔστιν, rec. man. W 7 τινος ουν. SW 7 μὲν—8 εἰ om. W 8 γάρ C: om. ASW 9 ζητοῦμεν alt. om. S 9 ἐπειτα—θεός om. W περὶ Cs 13 εἰ alt. om. W τῷδε τῷδε CSs ante διὰ add. καὶ ACs 14 μὲν—δύο δὲ om. W 15 ὡμᾶς AC ἐν τοῖς Τοπικοῖς] 1 4 16 μόνον s 16. 17 ζητητάτων SWs 17 ἐρήθησαν S: ἐρήθησαν pr. W διαφοραὶ] διὰ superser. A ἔστιν ante ἐκεῖνα collocant SW: εἰσιν A 17. 18 καὶ μόνων renovavit A 18 τῷδε τῷδε CS 19 ἦ—ἴδιον renovavit A ἦ περ prius Cs: εἴπερ ASW ἦ scripsi: εἰl CSWs: om. A συμβέβηκε C ἦ περ alt. C: εἴπερ ASW

ὅρισμὸς τὸδε τοῦδε. καὶ γάρ ἀν ωπέρ ὥρισμοῦ ζητῶμεν διαιλεκτικῶς, 68 πρότασιν αὐτὸν ποιήσαντες οὕτω ζητοῦμεν, οἷον ἀρ' ἔστιν ἡ ψυχὴ ἀριθμὸς ἔκαυτὸν κινῶν, ὡς ἐνόμιζε Ξενοκράτης. ὅταν δὲ ἐπιστημονικῶς μετίωμεν τὸ τι ἔστιν, οὐδέπω πρότασις ἡμῖν τὸ ζῆτημα. ἀλλ' οὐδὲ τὸ διὰ τι ἔστι 15 πρόβλημα διαιλεκτικόν· οὐ γάρ διδωτιν ἐ πυνθανόμενος ἐλέσθαι τὸ ἔτερον τῆς ἀντιφάσεως μόριον· οὐδὲ γάρ ἐλέγχου γάριν πυνθάνεται, ἀλλ' ἐπιστήμης ἔνεκεν μέτεισι τὴν αἰτίαν. ὁ μὲν οὖν ζητῶν ἄρα ἔστι λαβεῖν τι αἰτίον 20 τοῦ κενὸν εἶναι καὶ τοῦ τὴν σελήνην ἐκλείπειν. ὁ δὲ εἰδὼς μὲν διτὶ ἔστι κενόν. εἰδὼς δὲ διτὶ η σελήνη ἐκλείπει, ζητῶν δὲ τι ἔστι τὸ κενὸν καὶ διὰ τι η σελήνη ἐκλείπει, τίθεσθαι μὲν φαίνεται διτὶ ἔστι τις αἰτία καὶ τῷ κενῷ τοῦ εἶναι καὶ τῇ σελήνῃ τοῦ ἐκλιμπάνειν, ζητεῖ δὲ τις ἔστιν η 25 αἰτία. δῆλον δέ· διτὸν γάρ ἐξεύρη τι ἔστι τὸ κενόν, ἐξεύρε τι ἔστι τὸ αἰτίον τοῦ κενὸν εἶναι· ὁ γάρ ὥρισμὸς καὶ τὸ τι ἦν εἶναι αἰτίος ἐκάστῳ τοῦ 15 εἶναι· καὶ πάλιν διτὸν ἐξεύρη διὰ τι η σελήνη ἐκλείπει, ἐξεύρε τις ἔστιν η 69 αἰτία τοῦ τὴν σελήνην ἐπισκοτεῖσθαι· εἰ γάρ ἐκλείπει διὰ τὸ ἀντιφράττεσθαι τὸ φῶς ὑπὸ τῆς γῆς, η ἀντιφράτης τοῦ φωτός ἔστιν αἰτία τοῦ ἐκλιμπάνειν. αἰτίας οὖν ζῆτησις πανταχοῦ η τοῦ εἶναι ἀπλῶς η τοῦ τόπος τῷδε ὑπάρχειν. διτὶ δὲ ἀληθὲς τοῦτο, φανερὸν ἐντεῦθεν· ἐφ' ὧν γάρ αἰσθητὸν τὸ αἰτίον η 20 τοῦ εἶναι η τοῦ τοιόνδε εἶναι, ἐπὶ τούτων οὐδὲν ἐπιζητεῖται, οὔτε εἰ ἔστιν, οὔτε τι ἔστιν, οὔτε εἰ τοιόνδε, οὔτε [εἰ] διὰ τι τοιόνδε· εἰ γάρ ημεν ἐπὶ τῆς σελήνης 10 καὶ τῆς ἀντιφράτεως η σθανόμεθα, οὔτε εἰ ἔστιν ἔκλειψις ἐζητήσαμεν, οὔτε τι ἔστιν ἔκλειψις, οὔτε εἰ τῇ σελήνῃ συμβαίνει, οὔτε διὰ τι συμβαίνει. καὶ οὐ λέγω διτὶ τὸ αἰσθάνεσθαι τῆς αἰτίας ταῦτὸν ἀν ἦν τῷ ἐπισταθμῷ, ἀλλ' 15 διτὶ ἐκ τοῦ αἰσθάνεσθαι τὸ καθόλου ἀν ἐγένετο καὶ τὸ ἐπισταθμῷ. ζητῶντες μὲν οὖν τὸ διότι τὸ διτὶ γνώριμον ἔχομεν, ἀποδεικνύντες δὲ τὸ διτὶ τὸ διότι πάντως συνεξεύρισκομεν· ἐπὶ γάρ τῆς κυρίως ἀποδείξεως τοῦ διτὶ 20 καὶ τὸ διότι συναναφαίνεται, εἴπερ ὅρθως ἐλέγετο ἐπὶ τῆς ἀποδείξεως τὸ μέστον αἴτιον εἶναι μὴ τοῦ συμπεράσματος μόνον ἀλλὰ καὶ τοῦ πράγματος. 30 οὐ μὴν ἐπὶ γε τοῦ τι ἔστι καὶ εἰ ἔστιν δροῖος ἔχει, ἀλλὰ πρὸ μὲν τοῦ τι ἔστι τὸ εἶναι τὸ πρᾶγμα ὑποκείσθαι γρεῖν· αὐτὸ δὲ τὸ εἶναι διτὸν ζητεῖται, οὐτε πολλάκις μὲν ὁ ὥρισμὸς συνεκφαίνεται, πολλάκις δὲ οὐ, ἀλλὰ καὶ σημεῖον

1 καὶ γάρ renovavit A	2 (ποιήσα)ντες οὕτιον renovavit A	οὕτως W
οἷον om. SW	ἔστι ψυχὴ C	3 Ξενοκράτης renovavit A
renovavit A	5 (πυνθανόμενος) renovavit A	4 τὸ ζῆτη(μα)
7 ἄρα corr. rec. man. W	8 ἄρα (post ξούτεν) W	10 εἰδὼς δὲ] καὶ s
ἡ om. Ws	12 τοῦ alt. om. A	13 διτὸν corr. W
15 διτὸν ἐξεύρε A	ἡ alt. om. SW	14 τὸ (post ἐκάστῳ) S
20 ἐπιζητεῖται corr. W	21 εἰ alt. delevi	19 αἰσθητῶν S
τῇ om. W	25 post διτὶ add. καὶ AC	22 ἐζητή-
ευρίσκωμεν S	κυρίας, ut videtur, pr. A	26 οὖν om. SW
29 οὐ C	30 ἐπει Λ	27 συνεξ-
ante σημεῖον add. τὸ ACs	31 ζητεῖται, ut videtur, pr. A	28 ἐλέγετο] I 2 συνεμφαίνεται ACs
		32 δὲ om. C

ἔτοι' οἵτε ἀπόγρη καὶ τῶν ἐπομένων τι λαβοῦσι τὴν οὐσίαν ἐνδεῖξασθαι τοῦ ζητουμένου· τὰ δὲ τοιαῦτα τῆς μὲν εὑρέσεως εἰπεῖν ἀνώτης | ἀρχαῖ, οὐκ ἔστι 70 δὲ καὶ τοῦ πράγματος αἴτια. πῶς μὲν οὖν τὰ σύνθετα τῶν ζητουμένων ἀποδείκνυται, εἰρηται πρότερον· περὶ δὲ τοῦ τί ἐστιν εἴπωμεν νῦν, εἰ ἄρα 5 οὖν τε καὶ τοῦτο ἀποδείκνυνται. ἀρχὴ δὲ ηὗδε τῆς σκέψεως.

3. Ἀρ' ἔστι τὸ αὐτὸν κατὰ τὸ αὐτὸν δὲ ὁρισμοῦ εἰδέναι καὶ ἀποδεῖξεως; κατὰ τὸ αὐτὸν δὲ εἶπον. οἵτι γινώσκοιμεν (μὲν) ἀντὶ τρίγωνον καὶ δι' ὁρισμοῦ τί ἐστιν, οἵτι σχῆμα ἐπίπεδον ὑπὸ τριῶν γραμμῶν περιεχόμενον, γινώσκοιμεν δ' ἀντὶ καὶ δι' ἀποδεῖξεως, οἵτι οὐσὶν ὅρμαῖς ἔσταις ἔχει, ἀλλ' 10 οὐ κατὰ ταῦτον, ἀλλὰ τὸ μὲν ἡ τί ἐστιν, τὸ δὲ ἡ συμβέβηκεν αὐτῷ ἔτερον. πρῶτον μὲν οὖν λεκτέον, εἰ παντὸς οὐ ἀπόδειξις, τούτου καὶ ὁρισμός. ἡ δὲ δύνατον· ἀπόδειξις μὲν γάρ καὶ ἀποφατικοῦ καθόλου, ὁρισμὸς δὲ οὐκ ἔστι 15 δι' ἀποφάσεως. ἀρ' οὖν παντὸς οὐ ὁρισμός, τούτου καὶ ἀπόδειξις; ἡ καὶ τοῦτο οὐσίως ἀμφίγανον· αἱ γὰρ ἀρχαὶ τῶν ἀποδεῖξεων καὶ οἱ πρῶτοι ὅροι 20 ὁρισμῷ μὲν γνώριμοι γίνονται, ἀποδεῖξει δ' οὐ, ἡ εἰς ἀπειρον βαδιεῖται.

'Αλλ' ἄρα τίνος τοῦ αὐτοῦ ὁρισμός τε καὶ ἀπόδειξις; τοῦτο γάρ λοιπόν. ἐπεὶ τούνον κεῖται ήμερη ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, οἵτι τὸ ἀποδεικτὸν ἐπίστασθαι ἔστι μόνως, οἵταν ἔχωμεν αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν, εἰ δι' ὁρισμοῦ τὸ ἀπο- 25 δεικτὸν ἐπίστασθαι οὖν τε εἴη, ἐπίστατο ἀντὶ τις τὸ ἀποδεικτὸν καὶ μὴ ἔχων 20 αὐτοῦ τὴν ἀπόδειξιν· οὐδὲν γάρ κωλεῖ μὴ ἀμφα ἔχειν· ἀλλ' ἀποτοπον. οὐδὲν 25 ἄρα δι' ἀποδεῖξεως ἀμφα ἐπιστητὸν καὶ δι' ὁρισμοῦ. καὶ γάρ ἐκ τῆς ἐπαγγῆς ἵκανῶς ἀν τοῦτο πεισθείημεν. οὐδεὶς γάρ ὁρισμὸς ἡ τῶν καθ' αὐτὸν ὑπαρχόντων ἀποδείκνυσιν ἡ τῶν ὑπαρχόντων γε ἀπλῶς· καὶ γάρ εἰ λαμ- 30 βάνοι τι τῶν καθ' αὐτόν, ἀλλ' οὐ δι' ἀποδεῖξεως λαμβάνει· οὐ γάρ ἀποδεί- 35 κνυσιν οἵτι ζῆσιν, ἀλλὰ λαμβάνει, οὐδὲ οἵτι λαρικόν, ἀλλὰ τίθησιν. Εἴτι δὲ μὲν ὁρισμὸς τὴν ὅλην οὐσίαν γνώριμον ποιεῖ, ἡ δι' ἀπόδειξις τὰ καθ' αὐτὰ 40 ὑπάρχοντα· ταῦτα δὲ φανερῶς οὖν οὖσια. Εἴτι δὲ μὲν ὁρισμὸς δείκνυσι τὸ τί ἡν εἰναι τοῦ πράγματος ὑπὲρ οὐ λέγει· οὐδεμίᾳ δὲ ἀπόδειξις τὴν οὐσίαν δείκνυσι καὶ συμπεραίνεται, ἀλλὰ τίθησι καὶ λαμβάνει, οἷον ὡς αἱ μαθη- 45 50 ματικαὶ τέ μονάς, τί τὸ περιττόν, καὶ αἱ ἀλλαὶ οὐσίως. Εἴτι πᾶσα ἀπόδειξις τί κατὰ τίνος δείκνυσιν· ἐν δὲ τῷ ὁρισμῷ οὐδὲν οὐδενὸς κατηγορεῖται, οὔτε τὸ ζῆσιν κατὰ τοῦ πεζοῦ, οὔτε τὸ πεζὸν κατὰ τοῦ ζῆσου, οὔτε κατὰ τοῦ ἐπιπέδου τὸ σχῆμα, οὔτε κατὰ τοῦ σχήματος τὸ ἐπίπεδον· οὔτε γάρ χρῆται 55 τῷ καθόλου προσδιορισμῷ, οὔτε ἀληθεύσει, εἰ χρῆσται. ἀλλ' οὐδὲ κατὰ

3 δὲ καὶ renovavit A καὶ om. W 6 κατὰ ταῦτα S: om. A εἰδένεται
δὲ ὁρισμοῦ SW 7 τὸ αὐτὸν as: ταῦτὸν ACW: ταῦτα S δὲ SW: μὲν CA

μὲν addidi 7. 8 καὶ δι' ὁρισμοῦ τὸ τρίγωνον C 9 ὑπαρχόντων γινώσκοιμεν A 10 post
αὐτῷ 2 litt. delevit A 11 μὲν om. S post οὐ add. ἐστιν SWs 13 οὐ om. C
15 ἡ [καὶ] εἰς s 16 λείπεται s 17 ἐν τοῖς ἔμπροσθεν] 12 p. 71b 28. 29 ἀποδεικτὸν
as: ἀποδεικτικὸν ACSW itemque vs. 18. 19 cf. Arist. p. 90b 10. 21. 22 ἐπιστάμεθα s
18 ἔστι om. As 19 ἡπίστατο ἀντὶ AC καὶ om. s 21 ante καὶ prius add. τε S
22 οὐδὲν γάρ (δὲ) ὁρισμὸς conicio αὐτὰ s itemque vs. 24 23 post ὑπαρχόντων prius
add. τι s 23. 24 λαμβάνει CSWs 25 post alt. οἵτι add. τὸ SW 26 αὐτὸν S
27 οἵτι S 30 τὸ om. s 34 τὸ κ. W ἀληθεύει AC post κατὰ add. τοῦ SWs

ἀνθρώπου κατηγορεῖται ὁ ὄρισμός· οὐδὲ γάρ μέρος ὁ ἀνθρωπός τοῦ ὄρισμοῦ 71
ῶσπερ μέρος τοῦ συμπεράσματος ὁ ὑποκείμενος· ὁ δὲ εἰπὼν ἀνθρωπός εἰ-
έσται ζῷον πεζὸν δίπουν¹ οὐχ ὄρισμὸν εἰρηκεν ἀλλὰ πρότασιν τὸν ὄρισμὸν
κατηγορούμενον ἔχονταν. ἔτι ἔτερον ζήτημα παντελῶς τὸ τί ἔστι καὶ διτε-
5 αὐτῷ τὸδε ὑπάρχει, καὶ ἔτερα παντελῶς, οὐχ ὡς τὸ μὲν καθόλου εἶναι τὸ
δὲ ὑπ’ αὐτό, ὡς τὸ | ισοσκελὲς καὶ τὸ τρίγωνον· τῶν δ’ οὕτως ἑτέρων 72
ἔτεραι καὶ αἱ ἐπιστῆμαι. φανερὸν ἅρα διτε τοῦ αὐτοῦ οὐδενὸς ἐνδέχεται ὄρισμὸν
τε εἶναι καὶ ἀπόδειξιν.

4. Ἄλλ’ ἅρα αὐτὸν τὸν ὄρισμὸν ἀποδεῖξαι ἐνδέχεται, διτε τοῦδε ἔστιν, 5
10 οἷον διτε τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν ὄρισμός ἔστιν ἀνθρώπου; τοῦτο δὲ σχεδὸν
μὲν ζῷον προβοτόν τὸδε ἔστι καὶ διά τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων, ἃτιον δὲ καὶ
χωρίσαντας ἐπικεκύαται. εἰ δὴ πᾶς συλλογισμὸς τὸ κατό τινος ἀποδείκνυσι 10
διά τινος μέσου, δεῖ δήπουθεν καὶ τὸν ὄρισμόν, διτε ἀποδεικνύηται διτε
ἀνθρώπου ἔστι, διά τινος ἀποδείκνυσι μέσου· τὸν δὲ δὴ μέσον τοῦτον
15 ἀνάγκη καὶ αὐτὸν ὄρισμὸν εἶναι ἀνθρώπου· οὕτω γάρ ἔσται ἀπόδειξις·
ἐπειδὴ γάρ ἀνθρωπός ἔστι ζῷον λογικὸν θυγητόν, ζῷόν ἔστι πεζὸν δίπουν. 15
ἔτέρως δ’ οὐκ ἔσται συλλογισμὸς τοῦ τί ζῇ εἶναι· εἴτε γάρ ἐπὶ πλέον ὁ
μέσος ληφθείν τοῦ ἀνθρώπου εἴτε ἐπ’ ἔλατον, εἴτε ἀντιστρέψοι μέν, μηδ
ἐν τῷ τί ἔστι δὲ κατηγοροῦτο, οὐδὲ ἅρα διμέσον ἄκρος ἐν τῷ τί ἔστι 20
20 κατηγορημήσεται. εἰ δὲ ταῦτα ἔστιν ἀληθῆ, τὸν ἀποδεικνύντα τοῦ ἀνθρώπου
τὸ τί ζῇ εἶναι προσλαβεῖν ἀλλο δεῖ τί ζῇ εἶναι. πόθεν δὲ διτε τὸ ζῷον
πεζὸν δίπουν τοῦ ζῷου λογικὸν θυγητόν ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορεῖται, 25
ἢ τὸ ζῷον λογικὸν θυγητόν τοῦ ἀνθρώπου; οὐ γάρ εἰ δικολουθεῖ τὸ Α τῷ
Β καὶ τοῦτο τῷ Γ, ἔσται τὸ Α τοῦ Γ τὸ τί ζῇ εἶναι· οὐ γάρ πάντα τὰ
25 ἀκολουθοῦντα ως ὄρισμοι ἀκολουθοῦσιν· ἀκολουθεῖ γάρ καὶ τὰ γένη καὶ τὰ 73
τῆια καὶ τὰ ἀγώριστα συμβεβηκότα. εἰ μὲν τοίνου ἀπλῶς λήψεται τὸ Α
τῷ Β ἀκολουθεῖν καὶ τὸ Β τῷ Γ, ἀποδεῖξει ἀλλο τι ὑπάρχειν αὐτῷ· εἰ δὲ

1 δ alt. om. S	3 ante ζῶον add. τὸ W	πεζὸν ζῶον A	4 an ἔστι (τι)?
4. 5 διτε αὐτῷ τῷδε C	5 οὐγ] ἀλλὸ οὐγ] δυτας (sic, δ corr. C ¹) ἔτερα C	7 post	
ἄρα add. καὶ SWs	post διτε add. οὐ S	τοῦ αὐτοῦ C, corr. W: τοῦ AS	9 ἅρα]
ἔτι W	ἐνδέχεται ἀποδεῖξαι C	10 τὸ om. C	11 μὲν om. C
4. 5 διτε αὐτῷ τῷδε C	5 οὐγ] ἀλλὸ οὐγ] δυτας (sic, δ corr. C ¹) ἔτερα C	7 post	
ἄρα add. καὶ SWs	post διτε add. οὐ S	τοῦ αὐτοῦ C, corr. W: τοῦ AS	9 ἅρα]
ἔτι W	ἐνδέχεται ἀποδεῖξαι C	10 τὸ om. C	11 μὲν om. C
προβοτόν C, renovatum A: προβοτόν SW	12 χωρίσαντες S	δὴ SW: μηδ	
renovatum A: γάρ s: om. C	13 post τινος add. ως C	renovatum A: γάρ s: om. C	14 δὴ om. C: μηδ pr. W
15 post εἰντι delevit τοῦ S	ἀνθρωπὸν renovatum A	οὕτως W	16 ἔστι
prius om. SW	post θυγητόν add. in marg. τοιοῦτον δὲ C ² : τὸ δὲ ζῷον λογικὸν		
θυγητὸν addiderim	post δίπουν add. recte in marg. ἀνθρωπός ἅρα (l. ἅρα) ζῶον πεζὸν		
	ai		
δίπουν C ²	17 ἔτερος A, pr. C; corr. C ²	ἔτι A: ἔστι CSW	17. 18 ληφθείη
ό μέσος SW	19 δὲ om. W	τὸ δὲ ζῷον SW: ἅρα A: οὐδέποτε s: om. C	ό μέσος SW: οὐδέποτε s: om. C
οὐκ C	20 ταῦτα μὲν ἀληθῆ S	post ἄκρος add.	
	20. 21 τὸ τί ζῇ τοῦ ἀνθρώπου τὸ τί ζῇ εἶναι Α:		
τί alt. SW: τὸ τί ΑC: τοῦ αὐτοῦ τὸ τί s	21 προλαβεῖν post δεῖ s	post ἀλλο add. τι ACs	
22 εἰ om. S, pr. W: pall. atr. superser. C	22 ἐν τῷ] τὸ Α		
Spengel ex Arist. p. 91b2	ἀπαντά SW	24 τῷ γ (post a) ci.	
5 litt. W	26 ἀγωρίστως As	25 post γένη add. τῶν ante lacunam	
	27 ante ἀποδεῖξει add. οὐκ ACs		

δὲ προσδιορίεται ἐν ταῖς προτάσεσιν ὅτι τὸ Β τοῦ Γ ἐν τῷ τί ἔστι κατη- 73
γορεῖται, τὸ ἐν ἀρχῇ λήψεται καὶ αἰτίζεται· οὐ γάρ βούλεται τὸν δρισμὸν
ἀποδεῖξαι, τούτου προλαμβάνει τινὰ δρισμὸν εἶναι χωρὶς ἀποδεῖξεως. ἔστι
οὐδὲν ἡττον καὶ ὁ ἔτερος δρισμὸς διὰ τοῦ ἑτέρου δεικνύοιτο, ὥσπερ ἀλλο- 10
5 τριώτατον ἀποδεῖξεως.

5. Ἀλλὰ μὴν οὐδὲν ἡ *(ἢ)* τῶν διαιρέσεων ὄδος συλλογίζεται, καθιστάπερ
ἐν τῇ ἀναλύσει τῇ περὶ τὰ σχήματα εἴρηται· οὐδὲν μοῦ γάρ ἐξ ἀνάγκης τοῖς
τεθεῖσιν ἔπειται τὸ δεικνύμενον. ὥσπερ οὐδὲν ἐν ταῖς ἐπαγωγαῖς, ἀλλὰ σχεδὸν 15
10 ἅπας ὁ λόγος ἐρωτᾶται μέχρι τοῦ συμπεράσματος καὶ τῷ συγχωρεῖσθαι
λαμβάνεται, οὐ τῷ ἔπειται τοῖς κειμένοις. ἀρ' ὁ ἀνθρωπος ζῆσθαι η̄ ἄψυχον;
εἰτ' ἔλαβε ζῆσθαι, οὐ συλλελόγισται. πάλιν ζῆσθαι ἀπαντᾷ η̄ πεζὸν η̄ ἔνυδρον· 20
εἰτ' ἔμηκε πεζόν. οὐ συνήγαγεν· εἴτα δίπουν η̄ ἄπουν; καὶ δόντος δίπουν
τὸ θλού φρεσὶν εἶναι ζῶν πεζὸν δίπουν. ὄρφες οὖν ὡς ἅπας ὁ λόγος δι'
ἐρωτήσεως καὶ συγχωρήσεως πρόεισιν, οὐ τῷ ἔχειν τι ἀναγκαῖον. ἀλλ'
15 οὐδὲν εἰ τὸ καθ' ἔκαστον ἀλγήθε, η̄δη καὶ ἀπαντα ἀμάρα· οὐ γάρ, εἰ σκυτεύς 25
καὶ ἀγαθός, η̄δη καὶ σκυτεύς ἀγαθός. ἀλλ' οὐδὲν εἰ πάντα ἀλγῆθη, η̄δη καὶ
ἐν τῷ τί η̄δη εἶναι. τοσοῦτον δ' η̄ διαιρέσις προϊόργου ποιεῖ, | δὲτι καὶ οἵτα 74
συλλογισμῷ δεῖξαι ἐνδέχεται, καὶ ταῦτα προχείρως λαμβάνει· ἔνεστι γάρ
συλλογίσασθαι, δὲτι ὑπάρχει τῇ ἀνθρώπῳ τὸ ζῆσθαι, μέσον λαβόντας *[καὶ]* τὸ
20 αἰσθητικόν, καὶ ἔτι τὸ πεζόν, ἀλλο τι ποιησαμένους *[τὸν]* μέσον δρον. συλλο- 5
γισμὸν μὲν τούτους η̄ διαιρέσις οὐ ποιεῖ, διδάσκει δὲ δῆμως γε κατ' ἄλλον
τρόπον· οὐδὲν γάρ η̄ ἐπαγωγὴ συλλογίζεται, ἀλλ' δῆμως διδάσκει γέ τι καὶ
δείκνυσι. μᾶλιστα δὲ η̄ διαιρέσις χρήσιμος, ἀντὶ γιγνηται κατὰ τὸν δέοντα
τρόπον, πρῶτον μὲν λαμβάνουσα τὰ ἐν τῷ τί ἔστιν ἀπαντα, εἴτα μηδὲν 10
25 μῆτε παραλείπουσα μῆθ' ὑπερβαίνουσα μέχρι τῶν ἀτόμων εἰδῶν. ὑπερ-
βαίνει μὲν οὖν ὁ τὸ ζῆσθαι εὐθὺς εἰς τὸ δίπουν καὶ πολύπουν διαιρῶν· πρώτη
γάρ η̄δη η̄ διαιρέσις εἰς τὸ πεζόν καὶ πτηνόν. παραλιμπάνει δὲ ὁ τὸ πεζὸν 15
εἰς τὸ δίπουν καὶ τετράπουν διαιρῶν· παρήσι γάρ τὸ πολύπουν καὶ ἀπουν.
ἀλλ' δῆμως καὶ ἀπαντα ταῦτα φυλάσσεται, διαιρήσει μὲν κατ' ἐπιστήμην,
30 οὐδὲν δὲ συλλογιεῖται· ὥσπερ γάρ ἐπὶ τῶν συμπερασμάτων τῶν ἄνευ τοῦ

θε

1 προσδιορίεται Α	προτάσεσιν Λ	3 προσλαμβάνει AC	4 fort. ηττον <i>(ἄν)</i> sive ηττον
καὶν ὁ om. AC	ἀρθρός Α	post ἑτέρου add. ἀν s	6 διὰ as Arist.: om. ACSV
7 εἴρηται] Anal. Pr. I 31	τῇ alt.] τῷ, ut videtur, S		9 τὸ (post καὶ) AC
10 οὐ τῷ S: οὕτως ACWs	fort. <i>(οἷον)</i> sive <i>(ώς)</i> ἀρ'	11 ἀπαντα ζῶον SW Arist.	
12 οὐ] εἰ A	ἀπουν]	C: immo τετράπουν cf. vs. 28	
13 φήσεις As: φήσει C	15 τὸ om. SW	καὶ ἀπαντα η̄δη SW	17 πρὸ
ἔργου W	18 συλλωγισμῷ S	λαμβάνειν Λ	post λαμβάνει add. εἰ SW
19 τῷ ζῶον W	καὶ delevi	20 παῖδὸν W	παιησάμενοι W
ομ. as		22 οὐ W	τὸν ACSW:
μέσον δρον ante ἄλλο collocat s		23 γένηται SW:	γένηται AC: γένοιτο s
γένοιτο A: μετά Λ		24 λα-	μετά Λ
25 μῆτε SW: τι ACs	ἀτόπων Λ	26 πολύπουν καὶ δίπουν S	
27 παραλαμβάνει SW	28 τὸ prius post καὶ collocant SW	παρέται A: παρ-	
λείπει C	30 δὲ om. W	λείπει	λείπει

μέσου λεγομένων τὸ διὰ τί φανερὸν οὐκ ἔστιν, οὗτως οὐδὲ ἐπὶ τοῦ λόγου 74
θν συντίθησιν ἡ διαιρέσις, ἀλλ᾽ ἔκάστου μὲν ἵσως τῶν ἐν τῷ λόγῳ τὴν
αἰτίαν ἀποδέσει γράμμενος τῇ διαιρέσει, οἷον ὅτι ἐμψύχον, διότι οὐκ ὄψυχον,
καὶ ὅτι λογικόν, διότι οὐκ ἄλογον, τὸν δὲ ἄπαντα λόγον ὑρισμὸν εἶναι οὐκ εἰ-
5 ἀποδεῖται.

6. 'Αλλ' ἀρὰ τοῦτον ἔστι τὸν τρόπον ἀποδεῖται τὸ τί ἦν εἶναι, οἷον
εἴ τις ὑποθέμενος καὶ λόγων, ὅτι πᾶς λόγος ὁ συγκείμενος ἐκ τῶν ἐν τῷ
τί ἔστι καὶ | ἰδίων ὑρισμός ἔστι καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, προσλάβοι 'οὗτος δὲ 75
οἱ λόγοι, φέρε τὸ ζῷον πεζὸν δίπουν, τοῦτον σύγκειται τὸν τρόπον, οὗτος
10 ἄρα ὑρισμὸς ἔστιν ἀνθρώπου'; ἡ οὗτος καὶ πολλῷ γελοιότερος ὁ τρόπος·
φανερώτερον γάρ τιθησιν δὲ βούλεται δεῖξαι· τὸ γάρ φάναι, ὅτι ζῷον πεζὸν 5
δίπουν ἐκ τῶν ἐν τῷ τί ἔστι καὶ ἰδίων κατηγορεῖται, οὐδὲν ἀλλοι φάναι
ἔστιν ἡ ὅτι ταῦτα ὑρισμὸς ἔστιν ἀνθρώπου. ταῖς προτάσεσιν οὖν τέθηκε
τὸ συμπέρασμα, οὐ δυνάμει (τοῦτο μὲν γάρ οὐδὲν ἄτοπον) ἀλλ' ἐνεργείᾳ. 10
15 ἔτι σχεδὸν οὐδὲν διαφέρει συλλογῆς οὐδένος τε [καὶ] ἀντὶ λήμματος ποιεῖσθαι
τὸν λόγον τοῦ συλλογισμοῦ καὶ ὑρισμὸν ἀποδεικνύντας ἀντὶ προτάσεως τιθέναι
τὸν λόγον τοῦ τί ἦν εἶναι, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τῷ συλλογῆς οὐδὲν λέγομεν τὸ τί
ἔστι συλλογισμός, οὗτος οὐδὲν ἐν τῷ τὸν ὑρισμὸν ἀποδεικνύναι λέγειν χρὴ
τί ἔστιν ὑρισμός· δεῖ μὲν γάρ ἀνριθῶς ἐγραφέναι καὶ τί ἔστι συλλογισμὸς
20 καὶ τί ἔστιν ὑρισμός, διότε αὐτοὺς γινώσκειν, διόταν ταῦτα ποιῶμεν, καὶ
τοὺς ἀμφισβητοῦντας δύνασθαι πειθεῖν, μέρος δὲ τῶν ἀποδείξεων μὴ οἰεῖσθαι 20
τοὺς λόγους τούτους.

'Αλλ' εἰ μηδὲ τοῦτον τὸν τρόπον, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεώς γε ἵσως ἐν-
δέχεται· ἐξ ὑποθέσεως δὲ λέγω νῦν ἐξ ὑποθετικοῦ συλλογισμοῦ. εἴη δ'
25 διὸ οὗτος ὁ τρόπος· εἰ τοῦ κακοῦ λόγος ἔστι τὸ διαιρετόν (ἔστω γάρ τὸ 25
διαιρετὸν ὑρισμὸς τοῦ κακοῦ), ἔσται τοῦ ἐναντίου δὲ ἐναντίος· τοῦ ἀγαθοῦ
ἄρα λόγος τὸ διαιρετόν. ἀλλ' ὅρκς ὅτι κανταῦθα τὸ τί ἦν εἶναι δεῖξαι
βουλόμενος ἔτερον τὸ τί ἦν εἶναι λαμβάνει, καὶ ταῦτα | οὐδὲν ἡττον ἀφανὲς ἡ 76
τὸ διεκνύμενον· ἀμφω γάρ ὅμοιος ἡ ἀδηλα ἡ ἀδηλα τὰ ἐναντία. φανερὸν
30 δὲ ὅτι καὶ τὸν τοῦ κακοῦ λόγον δεῖξαι βουλόμενος λήψεται τὸν τοῦ ἀγαθοῦ·
τοῦτο δὲ τί ἔστιν ἡ τὸ δι' ἀλλήλων δεικνύναι; ἐφ' ὃν δὲ μηδὲν ἔστιν δὲ
ἐναντίον, πῶς ἔχαρκεσσι ἡ μέθιδος ἡ τοιαύτη;

7. Τάχα οὖν εἴποι τις ἀν ὅτι δι' ἐπαγωγῆς ὀνυματόν. καὶ πῶς; ἐπα-
γωγὴ μὲν γάρ ἐκ τῶν καθ' ἔκαστον, ὑρισμὸς δὲ οὐδεὶς τῶν καθ' ἔκαστον.

1 τί superser. A 6 τοσοῦτον C τὸν om. C 7 ἐν τῷ om. C 8 post
προσλάβοι add. δὲ τὸ SW δὲ om. s 10 post ἔστιν add. τοῦ S οὗτος καὶ scripsi:
inv. ord. libri s δὲ om. W 11 ὅπερ s δεῖξεν ('ex corr.) S τὸ ζῷον
τὸ πεζὸν s 12 τί om. W 13 ante ταῖς add. ἐν s 14 οὐ] δὲ A 15 τι b
καὶ delevi λήμματος S 19 δεῖ-20 ὑρισμὸς om. W γάρ om. C
23 εἰ] δὲ A ἀλλ' alt. om. C γε as: τε A: ποτε C: om. SW 24 ὑπο-
θέσεως-εἰ] om. W 26 δὲ ἐναντίος τοῦ ἐναντίου s 27 post ἄρα add. δὲ A
28 ἡγ om. W τοῦτο, quod ci. Spengel, in marg. alio atram. C ἡ] ἦν A
30 τὸν alt. om. W 31 δὲ alt. om. A 32 post πῶς add. οὐκ AC 33 τάχα
AC: τί SW οὖν] ἀν (non om. alt. ἀν) C 34 ἔκαστα (ante ἔρ.) A

καὶ ἐπαγωγὴ μὲν ἄλλο κατ' ἄλλου, ὁρισμὸς δὲ τῶν ἀνευ σομπλοκῆς λεγο- 76
μένων. τίς δὲ οὖν λείποι τρόπος καθ' ὃν δεῖξουεν τὸ τί ἦν εἶναι; οὐ γάρ
δη τῷ δακτύλῳ γε καὶ τοῖς ὄμφασιν ἡ ἄλλῃ τινὶ τῶν αἰσθήσεων. ἐπει
καὶ τοῦτ' ἄν τις ἀπορήσειν, εἰ ἔστιν ὅλως δεῖξις τοῦ τί ἦν εἶναι· ἀνάγκη 15
5 γάρ τὸν εἰδότα τί ἔστιν ἄνθρωπος ἡ ἀτιθὺν ἄλλο ἀμφα εἰδέναι καὶ διτε ἔστι·
τὸ γάρ μὴ ὅν πως ἄν τις εἰδεῖται τί ἔστιν; ἀλλὰ τί μὲν σημαίνει τούνομα,
δυνατὸν γινώσκειν, ὅταν εἴπω τραγέλαφος· τί δὲ ἔστι τραγέλαφος, γινώσκειν
οὐκ ἔνι τὸν εἰπερ ἔστιν ἀγνοοῦντα. ὥστε δὲ δεικνύοντα τὸ τί ἦν εἶναι ἀμφα 20
ἄν δεικνύοντα καὶ διτε ἔστιν. ἀλλὰ πᾶνατον· ἑνὸς γάρ η μία δεῖξις· τὸ δὲ
10 τί ἔστιν ἄνθρωπος καὶ τὸ εἶναι ἄνθρωπον ἄλλο, καὶ τοῦ μὲν ὁρισμὸς, τοῦ
δὲ ἀπόδειξις· διτε μὲν γάρ ἔστι πρόνοια καὶ διτε θεός, ἀποδεικνύμεν. πως 25
οὖν δὲ ὁριζόμενος ἀμφα ἄν καὶ συλλογίζοιτο; καίτοι τοῦτο φυλάττονται αἱ
ἐπιστῆμαι, καὶ χωρὶς μὲν τὸ τί ἔστι, χωρὶς δὲ τὸ διτε ἔστιν ἀποδεικνύονται.
ὅταν δὲ ἀποδεικνύωσι τὸ | διτε ἔστι, τὸ τί σημαίνει πρᾶτον λαμβάνονται· λαμ- 77
15 βάνονταις γάρ τι σημαίνει τὸ τρίγωνον. διτε τὸ περιέχεσθαι οὐ πὸ τριῶν εὐθεῖῶν,
οὕτω δεικνύονται διτε συνιστάντες αὐτὸ ἐκ τριῶν εὐθεῖῶν· ἀρχὴ γάρ πάσης 5
ζητήσεως τὸ τί σημαίνει. ὥστε η μία πλειόνων δεῖξις ἔστιν· δὲ γάρ δεικνύεις
τὸ τί ἦν εἶναι οὐκ εἰσται διτε ἔστι. φανερὸν δὲ καὶ ἐκ τῶν ἀποδιδομένων
ὄρων ὡς οὐ δεικνύονται ἀμφα τῷ εἶναι τὸ πρᾶγμα· δὲ γάρ λέγων 'κύκλος
20 ἔστι σχῆμα ἐπίπεδον οὐ πὸ μιᾶς γραμμῆς περιεχόμενον' οὐ δεικνύονται διτε 10
ἔστιν· οὐδεμιὰ γάρ αἰτία τοῦ εἶναι τὸ κύκλον ἐσημαίνεται τῷ λόγῳ. ἀλλ'
οὐδὲ διτε κύκλου λόγος ἔστιν, ἐμφανέσται τις ἀνάγκη· δύνατο γάρ ἄν τις
καὶ δρεπαγάλκου φάσκειν αὐτὸν εἶναι· οὐδὲν γάρ ἔχει προσδηλούμενον δι τοῦ 15
κύκλου λόγος διτε κύκλου ἔστιν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἔξωθεν. εἰ δὲ μὴ δει-
25 κνυστιν διτε ἔστιν δι τὸ τί ἦν εἶναι ἀποδεικνύει, οὐκέτε ἄν δὲ ὁ ὁρισμὸς ἀπο-
δεῖξοι τὸ πρᾶγμα τί ἔστιν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τί σημαίνει. οὕτω δὲ καὶ μὴ
οὗτων ἔσσονται ὁρισμοί· καὶ γάρ ἵπποκένταυρος σημαίνει (τι) καὶ οἱ τὰς 20
ἔπιμορτητας ἀποδιδόντες τῶν ὄνομάτων, οἷον ἄνθρωποι τὸ διαρθροῦν τὴν
σῆπα καὶ ἵππου τὸ ίσεσθαι τοῖς ποσί, μᾶλλον δὲ ἀπαντεῖς (λόγοι) ὁρισμοί, καὶ
30 διαλεγούσεισθα ἄν ἀπαντεῖς ὁρισμοῖς, καὶ (ἥ) Ἰλιάς ὁρισμὸς (ἄν) εἴη, λέγω δὲ

1 post μὲν deletum γὰρ Α	2 οὐκ ἀντί SW	εἰπος C, renovatum A
δεῖξαιμεν Α	4 post καὶ deletum τοῦ C	δῆλως ἔστι As 8 τῶν W 9 δέ]
γὰρ C	11 μὲν om. AC	post ἀποδείκνυμεν add. τί δέ ἔστι πρόνοια, καὶ τί θεός, ὅριζμεθα in marg. man. post., ut videtur, C: totum locum sic restituere malim: τί μὲν γάρ ἔστι πρόνοια (καὶ τί θεός, ὅριζμεθα· δέ δέ ἔστι πρόνοια) καὶ ἔστι θεός, ἀποδείκνυμεν
12 δὲ om. C	14 πρῶτον—15 σημαίνει om. W	15 post γὰρ add. τὸ C
17 τὸ τί SW: δέ AC	πλειόνων δεῖξις SW: πλείους δεῖξεις ACs	18 οὐκ om. C
20 δεῖκνυσιν corr. W: δεῖκνυει S	21 αἵτια post κύριον collocant As	23 ὅριζάλκου
Α: ὅριζάλκων S: ὅριζάλκου s	φάντα s αὐτὸν om. S προσήλούμενον AC	
24 κύριον alt. as: κύριος ACSW	25 δέ ἔστιν om. Ws	δὲ alt. om. W 25. 26 ἀπο-
δεῖξοι S: ἀποδεῖξῃ ²⁹ W: ἀποδεῖξει C: ἐπίδοι Α: ἀποδοῃ̄ s	26 τί prius] δέ τι S	
τοῦνομα CWS	27 τι addidi	28 ἐπικολογίας SWs ἀνθρώπων SW
29 ἵππον SW	ἱππασθαι C λόγοι as Arist.: om. ACSW	30 διαλεγό-
μεθεὶς ἀν W	ἱρισμοῖς C: ὥρισμούς ASWs	ij et ἀν alt. as Arist.: om. ACSW

οὐ τοῦνομα ἀλλὰ τὴν ὑποκειμένην ποίησιν τῷ ὄνόματι, καὶ τὸ “τίς πόθεν τῇ εἰς ἀνδρῶν” καὶ τὸ “ἥμεν ὡς ἐκέλευες” καὶ τὸ “ἄνδρα μοι ἔννεπε, μοῦσα” καὶ τὸ “Ἔλιού θεν με φέρων”. ἔκαστος γάρ τούτων ἴσοδυναμεῖ καὶ ταῦτὴν 78 σημαίνει ὁ μὲν ἐρωτήσει, ὁ δὲ ἀποκρίσει, ὁ δὲ προσιμώτης, ὁ δὲ διηγήσει. 5 ἀλλὰ γελοῖον· γιωρίς γάρ τοῦ μηδὲ δρισμὸν εἶναι τὸν ἐξηγούμενον λόγον, τί σημαίνει τὸ λεγόμενον ὄνομα, οὐδὲ αὐτὸν τοῦτο προσδηλώσται ἐν αὐτῷ, 15 οἵτι ἔξι ἀνάγκης ἴσοδυναμεῖ τῷ ὄνόματι· οὐ γάρ ἂν θέσει ἥπι τὸ ὄνόματα, οὐδὲ ἂν ἥσαν ὄμωνυμίαι. ἔκ μὲν τούτου τούτων οὕτε δρισμὸς καὶ συλλογισμὸς φαίνεται ταῦτὴν ὅν, οὕτε ταῦτον συλλογισμός τε καὶ δρισμός, * * * οὕτε¹⁰ 10 εἶναι τὸ πρᾶγμα ἀποδείκνυσιν, οὔθι ὅτι ἔκείνου ἐστὶν οὐδὲ ποδέδοσται, δείκνυσι.

8. Πελλιν δὲ σκεπτέον, τί τούτων λέγεται καλῶς ἢ μὴ καλῶς, καὶ πῶς οἱόν τε ἀποδείξιν δρισμοῦ γενέσθαι. λέγωμεν οὖν ἀνωμεν ἀναλαβόντες. 15 ὕστερον γάρ τὸ διότι ζητοῦμεν ἔχοντες τὸ ὅτι ἐστιν, ἐνίστε δὲ καὶ ἣμα δῆλα γίνεται, οὐ μὴν πρότερον γε δυνατὴν γνωρίσαι τὸ διότι ἐστὶ τοῦ ὅτι ἐστιν, 15 οὗτος δὲὶ ζητοῦμεν τὸ τί ἦν εἶναι ἔχοντες τὸ εἶναι τὸ πρᾶγμα· μάταιον 20 γάρ, ὡς πολλάκις εἴρηται, ἀγνοουμένου τοῦ εἶναι τὸ τί ἦν εἶναι περιεργάζεσθαι. οὗτε τούτου κειμένου οὐκ ἀνάγκη προποδεικνύναι τοὺς δρισμούς· 25 ἔχοντες γάρ αὐτὸν ὑποκειμένου οὗτον προΐκασι. καθάπερ δὲ καὶ ἀποδεικνύντες τὸ ὅτι καὶ τὸ διότι συνεξεύρισκομεν (οἱ αἰτίας γάρ η ἀποδείξις), οὗτοι πολλάκις 30 ἀποδεικνύντων τὸ εἶναι καὶ τὸ τί ἦν εἶναι συναναφαίνεται. πότε οὖν τοῦτο καὶ πῶς. ἀναλαβοῦσι δηρέον. | τὸ εἶναι πολλαχῶς ἐν ταῖς ἀποδείξεσι μέτιμεν.²⁰ 35 ἐνίστε μὲν γάρ ἀπὸ συμβεβηκότος καὶ πόρρω τῆς οὐσίας τοῦ πρᾶγματος, ἐνίστε δὲ (καὶ ἀπὸ τοῦ πρᾶγματος) καὶ τοῦ ἔκεινου τι ἔχειν, οἷον ὅτι εἰσὶ θεοί, ἀπὸ συμβεβηκότος μὲν, ὅτι εἰσὶ βασιοί, ὡς Χρύσιππος φησιν, ἀπὸ δὲ τοῦ πρᾶγματος, 40 45 ὅτι θεραπεύουσιν, ὅτι προλέγουσιν. ὅτι κινοῦνται τὸν ἀπειρον χρόνον ποικιλας κινήσεις. ἔστι δὲ καὶ τῶν ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ πρᾶγματος τὰ μὲν ἐγγυτέρω τὰ δὲ πορρωτέρω, καθάπερ ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν εἰρημένων παραδειγμάτων. ὅσα μὲν οὖν¹⁰ 50 ἀπὸ συμβεβηκότων γιγάντων μέντοι εἰδέναι καὶ τί ἐστι· σχεδὸν γάρ οὐδὲ ὅτι ἔστι, τηνικαῦτα γιγάντων σκορεψι· οὐδὲν γάρ η κατὰ συμβεβηκότος γνῶσις ἀναγκαῖον ἔχει. ὅσα δὲ¹⁵ 55 ἀπὸ τῶν οἰκείων τε καὶ ἔξι αὐτοῦ τοῦ πρᾶγματος, ἀπὸ τούτων ἥδη δῆμον

1 post ἀλλὰ add. καὶ AC   τίς πόθεν κτλ.] α 170, κ 251, α 1, i 39   2 ἥμεν SW
 ἐκέλευες S   post μοῦσα add. πολύτυπον S   3 φέρε Λ: φέρε C   ἔκαστον W
 5 εἶναι om. SW   6 ἀποδηλοῦται (ἀπὸ renovatum Α) AC   7 post δόνοματα add.
 ἀλλ' C   8 καὶ W Arist.: οὕτε ACS   9 φαίνεται—συλλογισμός om. W   ὃν CS Arist.:
 εἶναι Α   τοῦ αὐτοῦ Cs   τε καὶ δρισμός iteravit, iterata delevit C   lacunam
 indicavit; supple ex Arist. p. 92b37 πρὸς δὲ τούτοις ὅτι ὁ δρισμός   10 post ἔστεν add.
 ἐξείνει S   ἀποδέδοσται As   post δείκνυσι add. δὲ AC   12 δρισμὸν C   λέγωμεν
 W: λέγομεν ACS   λαβόντες A   17 κειμένου SW: μόνου AC   οὐδὲν delebat
 Spengel   προεπιδεικνύναι AC: προσταποδεικνύαι ei. Spengel   τοῦ δρισμοῦ Λ: τὸν
 δρισμὸν Cs   18 δὲ καὶ W: δὲ s: γάρ ACS   19 τὸ alt. om. s   συνευρίσκομεν AC
 20 ἀποδεικνύντων, quod ei. Spengel, C: ἀπειρεικνύτων ASWS   καὶ—εἶναι om. W
 22 τοῦ superser. A   22. 23 ἐνίστε δὲ om. AC   23 ἀπὸ τοῦ πρᾶγματος as, καὶ addidi:
 om. ACSW   τὸ (post καὶ) S   24 φησιν εvan. S   25 κινεῖται S, corr. W
 27 δὲ S   30 οὐδὲ AC   31 ἀπὸ alt. s: ἐπὶ ACSW

εἰς τὸ τί ἔστι μεταβαίνομεν. ὥστε ὅπως ἂν ἔχομεν παρασκευῆς πρὸς τὸ 79 γινώσκειν τὸ εἶναι, οὗτος ἔχομεν παρασκευῆς πρὸς τὸ γινώσκειν τὸ τί ἦν εἶναι. γυμναστέον δὲ ἐπὶ παραδείγματος. προκείσθω ζητεῖν εἰ σελήνης 20 ἔκλειψις ἔστιν. ὁ μὲν δὴ δεικνὺς ὅτι ἔστιν ἐκ τοῦ πανσέληνον οὖσαν μὴ 5 ποιεῖν σκιὰν ἀπὸ συμβεβηκότος μεθύοδευτος τὸ πρόβλημα, καὶ οὐδὲν ὁ τοιοῦτος προύργου ποιεῖ πρὸς τὸ εἰδέναι τί ἔστιν ἔκλειψις. ὁ δὲ λέγων, ὅτι ἀντι- 25 φράττεται τὸ φῶς ὑπὸ γῆς μεταξὺ πιπτούσης ἐν τῇ πανσελήνῃ αὐτῆς τε καὶ τοῦ ἡλίου καὶ διὰ τούτο ἔκλειπται, ἅμα τε ἀκριβῶς καὶ οἰκείως διδάσκει σελήνης ἔκλειψιν εἶναι καὶ | προσεπιδιδάσκει τί ἔστι σελήνης ἔκλειψις· λέγει 80 10 γάρ αἰτίαν τὴν ἀκριβῆ τῆς ἔκλειψεως· αὕτη δέ ἔστιν ὁ λόγος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι· συντρέχει γάρ ἐπὶ τούτων ὁ τοῦ πράγματος ὄρισμὸς τῇ αἰτίᾳ δι' ἣν 15 ἔστι. τί ἔστιν ἔκλειψις; ἀντίφραξις ὑπὸ γῆς τοῦ φωτός. αἰτία οὖν ἔστιν ἡ ἀντίφραξις. τί ἔστι βροντή; πυρὸς ἀπόσβεσις ἐν νέφει. δῆλον δέ· εἰ γάρ μεταβάλλοις εἰς τὸ διὰ τί τὰ προβλήματα, αὐτὰ ἀποδοθήσεται σοι τὰ 20 αἴτια. διὰ τί ἔστιν ἔκλειψις; διὰ τὴν ἀπὸ γῆς ἐπισκήτησιν. διὰ τί ἔστι 25 βροντή; διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ πυρός. δῆλον τοίνυν ἐξ ἀπάντων τῶν εἰ- ρημάνων διὰ τοῦ ὄρισμοῦ καὶ τοῦ τί ἦν εἶναι ἀπόδεξεις μὲν οὐκ ἔστι, δῆλος μέντοι γίνεται δι' ἀποδείξεως ἐφ' ὅσων τὸ εἶναι δι' αἰτίας ἀποδείκνυται.

9. Ἐκεῖνο μάντοι γε ἀναγκαῖον διορίσασθαι, ὡς οὐκ ἐφ' ἀπάντων 15 20 τοῦτο συμβαίνει ὃν ζητοῦμεν τοὺς ὄρισμούς, ἀλλὰ τῶν ἄλλοις ὑπαρχόντων, οἷον ἔκλειψεως, βροντῆς· ταῦτα γάρ τὰ ἀποδεικτά, καὶ ἄλλο ἐπὶ τούτων τὸ μέσον τε καὶ τὸ αἴτιον τοῦ συμπεράσματος καὶ τοῦ πράγματος. ἐπὶ δὲ 25 τῶν καθ' αὐτὰ ὄντων καὶ μὴ ἐν ἄλλῳ οὐκέτι οὖν τε ἐφ' ἀπάντων τῇ αὐτῇ γρήγορασθαι μεθόδῳ· οὐ γάρ τὸ *(τοῦ)* εἶναι αἴτιον ἄλλο ἔστιν ἐφ' ἀπάντων, οἷον τῶν πρώτων καθ' ἔκάστην ἐπιστήμην, δὲ καὶ εἶναι καὶ τί ἔστιν 30 ὑποθέσθαι δεῖ η̄ ἄλλον τρόπον φανερὰ ποιῆσαι, ἐξ ἐπαγωγῆς η̄ πίστεως η̄ ἐμπειρίας, καὶ οὐ δι' ἀποδείξεως τὰ τοιαῦτα· ἀρχαὶ γάρ εἰσιν ἀποδείξεως. ὅπερ ἤδη ποιοῦσιν αἱ ἐπιστῆμαι· καὶ γάρ τὸ εἶναι | μονάδα καὶ τὸ 35 ἀριθμητικὸς ὑποτίθεται. οὐκοῦν οὐδὲν εἰ ἔστι θεός, δι' ἀποδείξεως γίνεται γνώριμον· οὐ γάρ ἀποδεικτὸν τὸ θεός εἶναι· οὐ γάρ ἔστι λαβεῖν αἴτιον ἔτερον· τὸ γάρ ὡφελεῖν καὶ τὸ κινεῖσθαι τὸν ἀπαντα γρόνον δεικτικὰ 5 μὲν τῆς οὐσίας καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ πράγματος, οὐ μὴν αἴτια τοῦ εἶναι. η̄ τάχα ἔστι καὶ ἐκ τῶν τοιούτων ὄρισμάν τινα ἀποδοῦναι, οἷον θεός ἔστι

1 ἔχομεν Α	3 γάρ AC	4 δὴ οὐ. Α: οὖν s	5 οὐθὲν AC
6 προέργου W	6.7 ὅτι ἀντιφράττεται SW: ἀντιφράττεται Α: ἀντιφράττεσθαι Cs		
8 ἔκλειπτεν SWs	10 post γάρ add. τὴν SW	11 τούτοις AC	12 ἔστι. τῇ
ἔστιν ὅτι SW	γῆν ACW	13 η̄ οὐ. W	ἀπόφραξις AC
βάλλοις C: μεταβάλλεις A: μεταβάλλης SW: μεταβαλεῖς s		πρόβλημα, ατα superscr. A	14 μετα-
15 ὑπὸ s	ἀποστότησαν A, pr. C; corr. C ¹	19 ἀπαντα SW	20 τοῖς C,
pr. W	21 βροντῶν, ut videtur, pr. A	22 τὸ οὐ. S	23. 24 τῇ αὐτῇ
post γρήγορασθαι collocant SW	24 γρήγοραι C	τοῦ as: οὐ. ACSW	
ἄλλ. δὲ C	25 τῶν πραγμάτων C	26 δεῖν W	29 εἰ S, corr. W: τῇ ACs
ἀποδείξεων Λ	30 ἀποδεικτικὸν W	θεός S	31 τὸν ἀπειρον SW cf. p. 49, 25
δεικτὰ S			

ζῆσιν διῆσιν εὐποιητικὸν ἀνθρώπων. η̄ εἶπερ ἔστιν ὑρισμὸς ταῦτα, εὐθὺς 81
καὶ αἰτίου τοῦ εἶναι· τὸ γάρ τι ἦν εἶναι αἰτίου καὶ ἀργῆ.

10

10. Ὁρισμὸς δὲ πολλαχῶς λέγεται. εἰς μὲν δὲ τί σημαίνει τούναρα
ἔξηγούμενος, δει οὐδὲ ὑρισμὸς ἀν καλοῖτο δικαίως ἀλλὰ λόγος ὀνοματώδης.
5 πολλάκις γάρ ἔχοντες τὸν τοιοῦτον λόγον οὔτε εἰ ἔστι τὸ πρᾶγμα, οὔτε τίς αἰτία τοῦ εἶναι αὐτό, γινώσκομεν· τί μὲν γάρ σημαίνει τὸ κενόν, συνίεμεν,
οὔτε δὲ εἰ ἔστι κενόν, οὔτε τίς αἰτία τοῦ εἶναι κενόν, ἔχομεν ἀν λέγειν.
ἐνίστε δὲ τὸ μὲν ὅτι ἔστι μανθάνομεν ὑπὸ τοῦ τοιούτου λόγου, διὰ τί δὲ 20
ἔστιν, οὐκέτι, οἷον ἔκλειψίς ἔστιν, ὅταν πανσάληνος οὖσα μὴ φαίνηται.
10 οὗτος μὲν οὖν δὲ τρόπος σημαίνει μέν τι, δείκνυσι δὲ οὐδέν. ἄλλος δέ
ἔστιν ὕρος δὲ μετὰ τοῦ τί ἔστι καὶ τὴν αἰτίαν ἐκδιδάσκων δι' ἦν ἔστι,
καὶ μόνος δὲ τοιοῦτός ἔστιν ὕρος οἷον ἀπόδειξις τοῦ τί ἔστι θέσει 25
μόνῃ διαφέρων τῆς ἀποδείξεως· τὸν γάρ αὐτὸν λόγον ἀλλως μὲν ἀπόδει-
κνύντες λέγομεν, ἄλλως δὲ ὄριζόμενοι. ἀποδεικνύντες μὲν γάρ λέγομεν ἐν
15 τῷ νέφει ἔστι πυρὸς ἀπόσβεσις· η̄ τοῦ πυρὸς ἀπόσβεσις βροντή ἔστιν· ἐν 82
τῷ νέφει ἄρα βροντή ἔστιν· ἐν γάρ πρώτῳ σχήματι συνεχῶς πρόεισιν δὲ
λόγος· ὄριζόμενοι δὲ λέγομεν [βροντή] ἔστι πυρὸς ἀπόσβεσις ἐν τῷ νέφει'. 5
τρίτος δέ ἔστιν ὕρος, ὅταν τοῦ τὴν αἰτίαν ἔχοντος ὑρισμοῦ αὐτὸν καθ' αὐτὸν
λέγωμεν τὸ συμπέρασμα, οἷον βροντή ἔστι ψόφος ἐν νέφει. τέταρτος ἔστιν
20 ὕρισμὸς δὲ τῶν ἀμέσων καὶ πρώτων, δει οὐτε θέσει διαφέρει τῆς ὀποδείξεως
(οὐδὲ γάρ ἔχει τὴν αἰτίαν προσδηλουμένην) οὐδὲ γάρ ἔστιν αἰτίνι τι τῶν 10
πρώτων καὶ ἀμέσων), οὔτε συμπέρασμα ἀποδείξεως, ἀλλὰ μᾶλλον ἀργὴ
τῆς ἀποδείξεως καὶ θέσει τοῦ τί ἔστιν ἀναπόδεικτος ἀφαιρουμένου δὴ τοῦ
πρώτου τρεῖς ἀν εἰνοὶ σύμπαντες ὕρισμοι. εἰς μὲν οὖν ὕρισμὸς λόγος 15
25 τοῦ τί ἔστιν ἀναπόδεικτος· εἰς δὲ λόγος θέσει διαφέρων τῆς ἀποδείξεως·
εἰς δὲ [λόγος] συμπέρασμα ἀποδείξεως. δὲ τὴν αἰτίαν ἔχων λόγος τίνι
τούτων ὑπάγοιτο ἂν; οἷον ὅργη ἔστιν ὅρεξις ἀντιλυπήσεως, βροντή ἔστι πυρὸς
ἀπόσβεσις ἐν νέφει. τάχα οὖν καὶ αὐτὸν ἀμεσοί τε καὶ ἀναπόδεικτοι. 20
φυνερὸν τούτων ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι ἀπόδειξις μὲν οὐδενὸς ἔστιν ὕρισμοῦ,
μόνοι δὲ ἐκεῖνοι τῶν ὕρισμῶν θέσει τῆς ἀποδείξεως διαφέρουσιν οἱ τὴν
30 ἀπόδειξιν τοῦ πράγματος προεκδιδάσκοντες, οἱ καὶ μάλιστα ἐπιστημονι-
κώτατοι τῶν λόγων.

1 εὐποιητικὸν]	ἢ corr. W	ἔστι καὶ δ. s	3 ante ὕρισμὸς add. δ SW
λέγεται om. SW	ἢ, τι ACS	4 οὐδὲ ²] οὐ superser. alio atram. C	5 τὸν om. C
6 σημαίνει in ras. C ¹	ξυνίεμεν Ws	7 κενὸν εἶναι A	9 ἔκλειψις (sic) S
10 τι] τι ἔστι A	12 ἔστιν δ τοιοῦτος C	τοῦ τι as: ἔστι τὸ τι AC:	
τοῦ ἔστι τὸ τι SW	13 διαφέρον C	14 μὲν om. C	16 post γάρ add.
τῶ SW	17 δὲ om. C	18 ἔστιν om. A	19 λέγωμεν] λ corr. C ¹ : λέγομεν AW
20 ὕρισμὸς bis, semel deletum C	21 προσδηλουμένην scripsi cf. p. 48,23: προσδηλου- μένην libri s	22 post ἀμέσων adl. ἔστιν s	
23 τῆς om. SW	23 ἀναπόδεικτος S	24, 25 ὡρισμὸς λόγος τὸ AC	
25 post ἀποδείξεως delevit ἀλλὰ μᾶλλον ἀργὴ τῆς e vs. 22 illata A	26 εἰς—συμπέ- ρασμα mrg. A	27 ἀντὶ λυπήσεως As	
30 γάρ C	31 immo αἰτίαν τοῦ	32, p. 52,1 τῶν λόγων δὲ αἰτίαν AC	4*

11. Αἰτίαι δὲ τέσσαρες· μία μὲν τὸ τί ἦν εἶναι, μία δὲ ἐκ τίνων ὑποκειμένων, ἣν λέγομεν ὅλην, ἔτερα δὲ | Θεοὶ ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, ἔτερά 83 δὲ οὖς ἔνεκα. πᾶσαι δὲ αὗται φαίνονται ἐν ταῖς τοῦ διὰ τί ἀποδείξεσι καὶ γίνονται ὅροι μέσοι τῶν τοιούτων ἀποδείξεων. καὶ πῶς μὲν τὸ τί ἦν εἶναι, 5 φθιτάντες εἴπομεν. ἀποδίδοται δὲ καὶ ἡ ὅλη καὶ λαμβάνει τοῦ μέσου τὴν ἁγώνα. μαθισταὶ μὲν γάρ ἐπὶ πάσης ἀποδείξεως ὁ μέσος ἐστὶν οἷον ὅλη τῷ συλλογισμῷ· οὐτος γάρ ὁ ποιῶν τὰς δύο προτάσεις ἐφ' αἷς τὸ συμπέρασμα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἴδιαν λεγομένην ὅλην ποιλάκις ἀποδιδόντες 10 πεπούμεθα τοῦ ζητεῖν τὸ διὸ τί. διὰ τί γάρ τὰ ἡμέτερα φθιτά σώματα; 10 διτὶ σύγκειται ἐξ ἐναντίων· τὸ δὴ συγκείσθαι ἐξ ἐναντίων ὅλη τε καὶ μέσος ὅρος τοῦ τὰ σώματα εἶναι φθιτά. διὰ τί καλλιστον ὁ κόσμος; διτὶ θέδεις αὐτὸν ἐδημιούργησεν· ἐνταῦθα τὸ πρῶτον κινῆσαι αὐτὸν τε καὶ μέσον ἐστι. 15 διὰ τί καθήκει Σωκράτει γραμεῖν; διτὶ παιδῶν ἐψίσθαι αὐτῷ καθήκει· ἡ διὰ τί πεποίηκε τὸν κόσμον ὁ θεός; διτὶ ἀγαθὸς ἦν· τοῦτο δὲ ἐστι τὸ οὖ 15 ἔνεκα. ἡ γένεσις οὖν τοῦ μέσου καὶ αἰτίου τὴν αὐτὴν οὐκ ἔχει τάξιν ἐφ' 20 ἀπάντων, ἀλλ' οὐ μὲν πρώτην, ὡς ἐπὶ τῶν κινητικῶν, οὐ δὲ τελευταίαν, ὡς ἐπὶ τῶν τελῶν καὶ ὄντων ἔνεκεν, οὐδὲ ὅμια, ὡς ἐπὶ τῶν ὑρισμῶν καὶ τοῦ τί ἦν εἶναι. οὐδὲν δὲ κωλύει τὸ αὐτὸν καὶ ἔνεκά τινος εἶναι καὶ ἐξ ἀνάγκης τὴν ὅλην αἰτίαν δεικνυμένοις, οἷον διὰ τί δίεισι διὰ τοῦ λαμπτῆρος 25 20 τὸ φῶς; καὶ γάρ ἐξ ἀνάγκης διέρχεται τὸ λεπτομερέστερον διὰ τῶν μειζόνων πύρων καὶ ἔνεκά τινος, | τοῦ μὴ προσπατέσιν. τηλαγυγέστερον δὲ 84 ἐπὶ τῶν θείων σωμάτων· καὶ γάρ ἐξ ἀνάγκης κύκλῳ κινεῖται, διτὶ τὸ σῶμα αὐτοῖς οὔτε βραρὸν οὔτε κυνῆφόν ἐστι, καὶ ἔνεκά τινος· ἔνεκα γάρ τῆς πρὸς τὸ θεῖον ὑμοιότερως. πλεῖστα δὲ ἡ φύσις καὶ ἐξ ἀνάγκης ἀμμα καὶ ἔνεκά 3 25 του ποιεῖ· ἀξεῖται γάρ οἱ ἐμπροσθεμενοὶ ὑδόντες καὶ διὰ τὴν ὅλην (ἐξ ὑστέου γάρ ἀναφύονται λεπτοτέρου) καὶ τοῦ διαιρεῖν ἔνεκα τὴν τροφήν· καὶ ἡ βροντή, διέτι τε ἀποσβεννυμένου τοῦ πυρὸς ψυφεῖν ἀνάγκη, καὶ ἵνα φοβηνται τοι 30 οἱ ἐν τῷ ταρτάρῳ, καθάπερ οἱ Ήμεραρόεις λέγουσι. καὶ δηλως διτὴ ἡ φύσις ἔκαστου, ἡ μὲν κατὰ τὸ εἶδος, δι ταῦτα τῇ οὖ ἔνεκεν. ὑφίσταλμοῦ 30 γάρ εἶδος τὸ ὄραν, καὶ τούτου ἔνεκεν ὑφίσταλμός, καὶ ὥτων τὸ ἀκούειν, καὶ τούτου ἔνεκεν ὧτα· ἡ δὲ κατὰ τὴν ὅλην καὶ τὴν ἀνάγκην (διερισται δὲ 15 ἐν τοῖς Φυσικοῖς πῶς λέγομεν τὴν ὅλην ἀνάγκην)· εἰ γάρ ὑφίσταλμὸι ἔσονται.

1 τὸ s Arist.: ἡ ACSV	ἔκ τινων libri s	3 αὐταὶ AC	4 μέσοι ὄροι s
5 εἴπομεν] p. 50,6 sq.	ἀποδίδοντε W	καὶ alt. om. W	6 οὖσιν om. C
post οὖσι add. ἡ s	8 πολλαχῶς SW	10 ἐξ ἐναντίων alt. om. SW	ἄμεσος C
11 κάλλιστος C	13 σωκράτη A	γραμεῖν as: φρεμὲν SW: τὰ μὲν A: om. C	
ὅτι] δύστι C	παιδῶν CW	αὐτῶν Λ: αὐτὸν s	καθήκειν (post αὐτῷ) A
14 πεποίηκε AC (ε prius superser. in ras. C ²): ἐποίησε SW	τοῦ οὖ Λ	16 πρώτων SW	
17 τελῶν corr. W	οὖ (post καὶ) ei. Spengel	ἔνεκα s	18 εἰναι
alt. om. S	19 δεικνύμενος Λ: δεικνύμενον C	οὐδὲ C	20 μικρο-
μερέστερον Arist. (sed λεπτομερέστερον D)	23 αὐτῆς W	25 ποιεῖ] εἰ corr. W	
πλατεῖς AC	26 ἀναφύονται C: ἀναφέρονται ASWs	ἔνεκεν SW	28 οἱ prius
om. C et, ut videtur, Λ	πυγαργέρει Λ	29 τοῦ οὖ Λ	ἔνεκα Λς itemque
vs. 30. 31	30 τὸ prius om. C	31 γάρ (post διώρ.) Λ	32 ἐν τοῖς Φυσικοῖς II 8—9

ἔξ ἀνάγκης δεῖ τοιαύτης ὥλης, καὶ εἰ δόδοντες, τοιαύτης. καὶ οὐ μὲν τοι· 84
αὐτῇ ἀνάγκῃ αὐτῆς ἔκάστῳ σύμφυτος· οὐ γάρ ὥλη σύμφυτος ἔκάστῳ, καὶ το-
αὶ κατ' αὐτὴν ἐνέργειαι οὗτοις ἀνηκαῖαι. οὐτὶς ἀγώριστοι τοῦ πράγματος, ὡς
γῆ μὲν τὸ κατωφερές, διότι βαρεῖται, πυρὶ δὲ τὸ ἀνωφερές, διότι κοῦφον.
5 διόπερ οὐδὲ παρὰ φύσιν οὐδὲ ἔξωθεν οὐδὲ βίᾳσις η ἀνάγκη, ἀλλὰ μᾶλλον
κατὰ τὴν ὄρυχην ἔκάστου καὶ οἰον ἔκούσιος· ἐκ γάρ τῆς οὐσίας ὄρυσται καὶ εἰ
τῆς φυσικῆς ἔκάστου κατασκευῆς, η δὲ βίᾳσις ἀλλαχθήει καὶ παρὰ τὴν
ὄρυχην καὶ τὴν φύσιν. ποιεῖ μὲν οὖν καὶ η φύσις ἀπαντά ως ἔποις εἰπεῖν
ἐνεκά του. ποιεῖ δὲ καὶ η διάνοια· τέλους γάρ | χάριν καὶ ἀγαθοῦ η δύνατος 85
10 η φαινομένου. ἀπὸ τύχης δὲ οὐδὲν ἐνεκά του γίνεται, εἰ καὶ γίνεται ἐν
τοῖς ἐνεκά του· γίνεται γάρ τηνικάτα, γρίκα ἂν ἔτερον ἀπαντήσῃ τοῖς γινο-
μένοις ἑτέρου χάριν· ὠρυττε γάρ τις φρέάτης δύστος ἐνεκεν, οὐ χρυσίου, καὶ ἡ
προσήλθε λουσόμενος, οὐδὲ οὐα ἀπολάβῃ τὸ ἀργύριον. συμβαίνει μέντοι
πολλὰ καὶ τῶν ἀπὸ τέχνης γινομένων η διάνοιας καὶ ἀπὸ τύχης καὶ ταῦτα-
15 μάτου· οὐγάνων γάρ ἄν τις φυγροῦ πιδὸν οὐδὲ ἐνεκεν ὑγείας ἀλλὰ δι' ἡδονήν, 10
καὶ σωθεῖη ἄν τὸ σκάψος ἔξωθεν ὑπὸ τοῦ πνεύματος εἰς φιλάνθρωπον
χωρίν. ἀλλ' οὐδὲ οὐκία γε ἀπὸ τύχης ἄν γένοιτο οὐδὲ εκλίη, οὐδὲ πᾶσαι
αἱ τέχναι ἡμίων ἐπικοινωνοῦται τῇ τύχῃ, ἀλλ' αἱ μὲν ἡττον αἱ δὲ μᾶλλον,
μᾶλιστα δὲ αἱ σταγαστικαί.

20 12. Ταῦτα μὲν οὖν ἕστις πλείω τῶν ἴκανῶν ως πρὸς τὴν παροῦσαν 15
ὑπόθεσιν. αἱ δὲ η κατ' εἶδος καὶ τὸ τί ην εἰναι αἰτία συντρέγει κατὰ
τὸν χρόνον τοῖς πρὸς αὐτῆς η οὖσιν η γινομένοις, ην ἔφαμεν ἐπὶ πολλῶν
καὶ μέσον δρον λαμβάνεται τοῦ συλλογισμοῦ, καὶ ἔστι τὸ τοιοῦτον αἴτιον 20
τοῖς μὲν οὖσιν ὅν, τοῖς δὲ γινομένοις γινόμενον, τοῖς δὲ γεγενημένοις γεγε-
25 νημένον, καὶ τοῖς ἐσομένοις ἐσόμενον. οἷον διὰ τί γέγονεν ἐκλεψίς; οὗτοι
γέγονεν ἐν μέσω η γῆ· καὶ γενήσεται, διότι ἐν μέσῳ γενήσεται· καὶ ἔστι,
διότι ἔστι. ταῦτη τοι καὶ ἀντιτρέψει πρὸς ἀλληλα τὸ οὗτος αἴτιον καὶ εἰ
τὸ αἴτιατόν. ἐπὶ δὲ τῶν μηδὲν ἀλλὰ τῶν προλαμβανόντων κατὰ χρόνον
(τοιαῦτα δὲ πολλὰ | τῶν ποιητικῶν, ως τὸ εἰς Σάρδεις ἐμβαλεῖν τοῦ πο- 86
30 λειρῆσαι πρὸς Μήδους, καὶ τὸ προσαρπάζαι Ἐλένην τοῦ Ἰλιου καταστρα-
φῆναι), ἐπὶ τούτων οὐ σώζεται η ἀντιτροφή, οὐδὲ τὴν αὐτὴν ἀνάγκην

1 εἰ] οἱ W	2 αὐτῆς AW: αὐτῶν S: om. fort. recte C	4 βαρύ S	ἀνω ΛC
ὅτι (ante κοῦφον) SW	5 βίᾳσις SW	9 ἐνεκά του] ἔκάστου Λ	διάνοια (sic)
W: φύσις CS	10 εἰ καὶ mrg. S	11 ἀπαντήσαι SW	12 ὠρυττε (sic) S
ὅδατος om. ACS	οὐδὲ ἐνεκεν CS: ἐνεκεν οὐ s	13 λάζη s	αντε συμβάνειν
add. καὶ ACSs	14. 15 τοῦ αὐτομάτου Λ: αὐτομάτου W	15 οὐγάνων ACS	
ἄν om. CS	ἐνεκα s	16 ἔξωθεν W	17 γε om. W
		κα	18 τῇ τύχῃ
om. W	21 τὸ Ws	μετὰ Λ	21. 22 κατὰ τὸν χρόνον om. S
22 τοῖς — οὖσιν η γινομένοις s: τῶν (corr. W: τὸν Λ) — δύτων η γινομένων ACSW			
ἔφαμεν] cf. ad p. 52,5	23 μέσων W	τοὺς συλλογισμοὺς Λ: συλλογισμῶν CS	
24 μηδὲν Α	25 οὗτοι] διότι Ws	27 διότι ἔστι mrg. S	28 τὸ om. W
om. fort. recte as	παραλαμβανόντων S	ἐν γρανῶ, in marg. κατὰ, Λ: κατὰ τὸν	
χρόνον s	29 ταρπῶσθεις, ut videtur, Λ	ἐμβάλλειν W	30 τὸ om. ACS

λαμβάνει κάτωθεν καὶ ἄνωθεν ἀρχομένοις, ἀλλ᾽ ἀρχομένων μὲν ἀπὸ τῶν 86 αἰτίων οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχει τὰ συμπεράσματα, ἀρχομένων δὲ ἀπὸ τῶν αἰτιατῶν τὴν ἀνάγκην ἔχουσιν οἱ συλλογισμοί. εἰ μὲν γάρ οἰκία, δεῖ τοίχους προϋπάρχει· εἰ δὲ τοίχους, δεῖ θεμέλια· εἰ μέντοι θεμέλια, οὐ 10 5 πάντως τοίχους· εἰ δὲ καὶ τοίχους, οὐ πάντως οἰκίαν. διθαυμάσειν ἂν τις· εἰ γάρ μὴ πάντως αἴτιον τὸ πρότερον γινόμενον τοῦ μετ' αὐτῷ γινομένου, τί αἴτιον τοῦ συνέρειν τὴν γένεσιν καὶ τοῦ γένεσθαι αἴτιον ἀεὶ μετὰ τὸ πρῶτον γενόμενον καὶ μὴ διαλείπειν; η̄ ὁ χρόνος συνεχῆς ἐν 15 φαντασίᾳ ποιεῖ τοῦ συνεχῆς εἶναι τὰ γινόμενα τοῖς γεγονόσιν· η̄ γάρ γένεσις 10 ἐν χρόνῳ, ἐπειὶ τὸ γεγενῆσθαι πέρας ἐστὶ τῆς προλαβούσης γενέσεως καὶ οἷον σημεῖον γραμμῆς. ὕσπερ δὲ ληφθέντος σημείου διήρησται γραμμὴ 20 καὶ οὐκ ἔστι συνεχῆς η̄ ἐφεξῆς τῇ προτέρᾳ. (οὗτῳ τὸ γεγενῆσθαι διαιρεῖ τὰς γένεσεις καὶ οὐκ ἔστι συνεχῆς η̄ ἐφεξῆς τῇ προτέρᾳ)· ἐν πέρατι γάρ χρόνου τὸ γεγονέναι. ἀλλ᾽ οὔτε οἰκεῖα ταῦτα τῆς πραγματείας τῆς προκειμένης, 15 15 ἀκριβέστερόν τε περὶ αὐτῶν ἐν τοῖς περὶ κινήσεως εἰρηγται.

²⁵ ’Εκείνο δὲ οὖν φανερόν, διτὶ ἐν τοῖς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγομένοις ἀπὸ τῶν αἰτιατῶν ἐπὶ τὰ αἴτια καὶ ἀπὸ τῶν ὑστέρων ἐπὶ τὰ πρότερα η̄ ἀνοδός ἐστιν ἀναγκαῖα. εἰ μὲν γάρ συνεχῆς η̄ γένεσις ἦν, πάντως ἀν | παρενέπιπτεν ἀεὶ 87 τοῦ ὑστερόν τε καὶ αἰτιατοῦ καὶ τοῦ πρότερον τε καὶ αἴτιον μέσον τε καὶ 20 αἴτιον ἄλλο. ἐπειδὴ δὲ οὐ συνεχῆς, ἵσταται εἰς ἀμεσα η̄ λῆψις τῶν ὅρων· εἰ γάρ οἰκία, τοῖχοι· εἰ δὲ τοῖχοι, θεμέλια· εἰ δὲ θεμέλια, λίθοι καὶ 5 πηλός· μεταξὺ δὲ τῶν ὅρων τούτων οὐδέν.

’Επειὶ δὲ ὄρῶμεν ἐν τοῖς γινομένοις κύκλῳ τινὰ γένεσιν οὖσαν, ἐπὶ τῶν τοιούτων καὶ η̄ κύκλῳ δεῖξις χώραν ἔχει· πάντα γάρ ἀλλήλους ἀντι- 25 στρέφει καὶ γίνεται αἴτιά τε καὶ αἰτιατά, η̄ τε ἀκολουθία παραπλήσιος 10 κάτωθεν τε καὶ ἄνωθεν ἀρχομένοις, οἷον ἐπὶ παραδείγματος· βεβρεγμένης τῆς γῆς ἀνάγκη ἀτμίδα γενέσθαι, τούτου δὲ γενομένου νέφος· τούτου δὲ γε- 20 νομένου ἀνάγκη βεβρέγθαι τὴν γῆν· τοῦτο δὲ γάρ ἀρχῆς, ὕστε κύκλῳ 15 περιελήλυθεν· ἐνδεικνύει τὸ πρῶτον. μάλιστα δὲ ἐπὶ τῶν ἀδίσιων τε καὶ ἀναγκαῖων γινο- μένων τὸ προϊόντον ἐστιν· ἐπ’ ἔκεινων γάρ η̄ κύκλῳ δεῖξις ἐστιν ἀναγκαῖα 25 ἐφ’ ἦν καὶ η̄ κίνησις κύκλῳ τε καὶ ἀναγκαῖα. ἐπὶ δὲ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ 20 πολὺ γινομένων ἐπ’ εὐθείας οἱ συλλογισμοὶ καὶ οὐ πανταχόθεν, ὡς εἰρηγται,

2 ἔχειν W 4 τοῖχοι (post δὲ) ci. Spengel 5 καὶ om. W 6 γενόμενον
—γενομένου W 7 τί W: τὸ πᾶς CS: τί τὸ s αἴτιον alt. deleverim
8 τὸ om. ACS καὶ μὴ διαλείπειν post 7 γίνεσθαι collocant CS διαλείπειν A
9 η̄] καὶ S 10 γεγενῆσθαι, ν ex γ corr., A: γεγῆσθαι W: γεγονέναι CS 11 ante
γραμμῇ add. η̄ s 12 οὐκέτι s οὗτῳ—13 προτέρᾳ as: om. ACSW
13 ἐν] οὗτως ἐν τῷ W γάρ post ἐν collocant As 15 τι S αὐτῶν as: αὐτῆς
λεγ
ACSW ἐν τοῖς περὶ κιν.] Phys. VI 16 οὖν superser. C¹ γίνομέναις A: γινομένοις
malim cf. vs. 33 18 γάρ om. A παρενέπιπτεν scripsi cf. Arist. p. 95 b 23: παρέπιπτεν
libri s 20 δὲ om. W 23 ἐπειδὴ, om. δὲ, S γένησιν S 24 χώρων S 25 δια-
λογίθησις s 27. 28 γινομένου W 29 ὄτουσον A 30 τὸ om. W τε om. Ws
ἀναγκαῖων A 31 ἐμέινων (sic) S 33 λεγομένων ACSs πάντοθεν A

ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὑστέρων ἀρχομένοις, ἐφ' ὧν καὶ τὰ μέσα τῆς αὐτῆς 87 φύσεως, τουτέστιν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ τε καὶ ἐνδεχόμενα. ἀλλ᾽ ἐπανιτέον 25 θέμεν ἔξεβημεν.

13. Ἐπεὶ γάρ τὸν ὄρισμὸν οὐχ οἶν τε ἀποδεικνύαι, εἰ καὶ δῆλος 5 γίνεται δι' ἀποδεῖσις, ἀνάγκη μέθοδον εὑρεῖν δι' ἣς δυνησόμεθα εὑρίσκειν τε καὶ θηρεύειν τοὺς ὄρισμαίς. τῶν δὴ ἐν τῷ τί ἐστιν | ὑπάρχοντων καὶ 88 ἐπὶ πλέον τὰ μὲν οὕτως ἐπὶ πλέον ὑπάρχει ὥστε καὶ ἐπεκτείνειν ἔω τοῦ γένους καὶ τῆς ὑποκειμένης φύσεως, τὰ δὲ οὕτως ὥστε ἵστασθαι μέχρι τοῦ γένους. οἷον τῇ τριάδι ὑπάρχει μὲν [ἀριθμὸς καὶ] τὸ ὄν, ὑπάρχει δὲ 10 τὸ περιττόν, ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπερτείνει τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν φύσιν ἐξ ἣς ἡ τριάς ὑπάρχει γάρ καὶ ἀλλοις δι' μή εἰσιν ἀριθμοί· τὸ δὲ μέχρι τῆς φύσεως ἵσταται ταύτης ὑπάρχει μὲν γάρ καὶ τῇ πεντάδι καὶ τῇ ἑβδομάδι καὶ ἐννεάδι καὶ τοῖς ἀλλοις, ἀλλ' οὐκ ἔξεισι γε τὸν ἀριθμόν. ἐκλεκτέον δὴ 15 τὰ τοιαῦτα τῶν ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενων μέχρι τοσούτου ποιουμένους 15 ἔκλεξιν, ἔως ἂν τοσαῦτα λάβημεν πρῶτον, ὃν ἔκαστον μὲν ἐπὶ πλέον ὑπάρχει, ἀπαντα δὲ μὴ ἐπὶ πλέον. οἷον τῇ τριάδι ὑπάρχει μὲν ἀριθμός, ὑπάρχει δὲ τὸ περιττόν, ὑπάρχει δὲ τὸ πρῶτον ἀμφοτέρως, καὶ ὡς μὴ 20 μετρεῖσθαι ἀριθμῷ καὶ ὡς μὴ συγκεισθαι ἐξ ἀριθμῶν· τοῦτο τοίνυν ἐστὶν ἡ τριάς, ἀριθμὸς περιττὸς πρῶτος καὶ ὡδὸν πρῶτος· τούτῳ δὲ ἔκαστον τὸ μὲν 25 καὶ τοῖς περιττοῖς ὑπάρχει πᾶσι, τὸ δὲ καὶ τῇ ὄντι διαδοτό, πάντα δὲ οὖδεν πλὴν τοῦτον. ὅτι δὲ ὄρισμὸς οὗτος διάλογος τῆς τριάδος, δῆλον ἐστιν ἐκ τῶνδες. κείσθω γάρ ἡμῖν τὸν ὄρισμὸν ἐξ ἀνάγκης τε δεῖν ὑπάρχειν καὶ μόνιμον ἐκείνῳ τῷ πράγματι, οὐ βιώλεται εἰναι ὄρισμός. ὅτι μὲν οὖν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει φανερόν· πάντα γάρ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται· τὰ δὲ οὕτω 30 κατηγορούμενα καθόλου τε καὶ ἀναγκαῖα. ὅτι δὲ καὶ μόνιμον, δειπτέον· εἰ γάρ μὴ μόνιμο, δῆλον ὅτι ὡς γένος καὶ ἐπὶ πλέον. τίνι οὖν ἄλλῳ δι' μὴ τριάς ἐστι; πᾶς οὖν δι τοιωτος | λόγος ὄρισμός ἐστι καὶ τὸ τί ἦν εἰναι 35 σημαίνει. οὕτω καὶ τὸν ἀνθρωπὸν ἔκλεξαντες ὄρισμόμεθα τὸ ζῆν καὶ τὸ

- 1 post ἀλλὰ add. καὶ Λ 2 ὡς om. AW τὸ om. ACS 6 δὲ S: δὴ οὖν s 7 post πλέον alt. add. τε AW post ἐπεκτείνειν add. καὶ As 9 ὑπάρχει prius bis, semel delectum C μὲν ὑπάρχει As ἀριθμὸς καὶ τὸ ὄν, ὑπάρχει δὲ W: ἀριθμὸς, τοῦτο ἐνυπάρχει δὲ Λ et om. τοῦτο C: ὄρισμὸς ἐνυπάρχει δὲ S: τὸ δὲ s: ἀριθμὸς καὶ delevi cf. vs. 16 11 post καὶ add. ἐν ACSs τὸ as: τὰ ACSW 12 ἴστανται ACS ταύτης ἴσταται W ἔβδομη W 13 καὶ ἐννάτη AC: καὶ τῇ ἐννάτῃ W: om. s ἔξεστι A: ἔξω CS τοῦ ἀριθμοῦ ci. Spengel: ἀριθμὸς CS δὲ ACS 14 τῶν om. pr. W 15 ante ἔζλ. add. τὴν s ἔκλεψην W πρῶτον—16 ἐπὶ πλέον] ὥστε μὴ περιττεύειν μὲν οὖν ἔνεκα εἰληπται, ἐπὶ πλέον δὲ εἰναι τῶν ἄλλων CS ἔκαστον W: ἔνεκα τὸν Α 16 ὑπάρχει—πλέον om. Α ὑπάρχει (ante ἀπαντα) s μὴ om. pr. W ἀριθμὸς μὲν ὑπάρχει W ὑπάρχει μὲν—20 ὑπάρχει iterat W 17 post δὲ prius add. καὶ CS post τὸ alt. add. μὲν CS ἀμφοτέρως] ω ex o, ut videtur, corr. S 19 περιττὸς om. CS ὡ δὲ πρῶτως CS γάρ ex Arist. scripserim 21 ὅτι—λόγος] ὥστε τοῦθος ὄρισμὸν εἰναι s ὅτι δὲ om. W post δὲ add. δὲ ACS τῆς alt. om. A 22 ἐστιν (compend. superser.) ἐκ τῶνδες Λ: ἐστι CSws δὲ CN καὶ—24 ὑπάρχει om. W 23 οὖν ἔξι hinc deficit S 25 τε om. s 26 μόνον (ο alt. ex ω corr.) Α ὅτι s: οὖν Α: οὖν δὲ W: om. C post γένος add. ἐξ ὑπάρχοι s ἄλλο Α 27 ἐστι prius om. W τὸ om. A

λογικὸν καὶ τὸ θυητὸν ἥ τὸ ζῆσθαι καὶ τὸ πεζὸν καὶ τὸ δίπουν. ἐπὶ μὲν 89
οὖν τῶν ἀτέμων εἰδῶν τοῦτον τὸν τρόπον ποιητέον.

Ἐπὶ δὲ τῶν γενῶν τῶν εἰς εἰδὴ διαιρουμένων τοιᾶδε χρηστέον μεθόδῳ.
δεῖ λαβεῖν πρῶτον μὲν ἔκείνου τοῦ γένους τὰ ἄτομα εἰδη, οἷον ἀριθμοῦ
5 δυάδα, τριάδα (ταῦτα γάρ ἄτομα εἰδη εἴη ἀλλὰ τοιαῦτα), καὶ 10
γραμμῆς τὴν εὐθεῖαν καὶ περιφερῆ καὶ κεκλασμένην, καὶ γωνίας τὴν διεῖσαν
καὶ ἀριθμεῖσαν καὶ ὀρθήν. εἰτ' ἐπειδὴ ἄτομα ταῦτα ἔστιν εἰδη, ληπτέον
αὐτῶν τὸν δρισμὸν κατὰ τὴν ὑφηγημένην μέθοδον, καὶ διὰ κοινὰ ἐν
τοῖς ἀπάντων δρισμοῖς ἔνεστιν, ἐκλεκτέον. οἷον τί εὐθεῖα γραμμῆς; μῆκος 15
10 ἀπλατές οὖν τὰ μέσα ἐπιπροσθεῖ τοῖς ἄκροις. τί περιφερῆς γραμμῆς; μῆκος
ἀπλατές πρὸς ὅπερ ἀφ' ἔνδε στρεψίν πάσιν αἱ προσπίπτουσαι εὐθεῖαι ἴσαι
εἰσὶ; τί κεκλασμένη γραμμῆς; μῆκος ἀπλατές τοιόνδε. ἐν δὴ πᾶσι τούτοις 20
τοῖς δρισμοῖς τὸ μῆκος ἀπλατές κοινὸν ἐνυπάρχει· τοῦτο οὖν ἔχοντας ἀνα-
τρέχειν αὐθίς ἐπὶ τὴν γραμμὴν καὶ σκοπεῖν ἐν ποιᾷ κατηγορίᾳ, καὶ ἐπειδὴ
15 ἐν ποσῷ, τούτῳ συνθετέον τῷ γένει διὰ κοινὰ εὑρομενὸν ἐν τοῖς τῶν ἀτέμων
εἰδῶν δρισμοῖς, καὶ ἔσται γραμμῆς δρισμὸς ποσὸν μῆκος ἀπλατές· ἔσται 25
γάρ ἵδια τοῦ γένους διὰ κοινὰ ἔστιν ἐν τοῖς δρισμοῖς τῶν ὅπ' αὐτὸν ἀτέμων
εἰδῶν· οὕτω γάρ λαμβάνεται τὸ κοινὰ ὡς μὴ ὑπερπίπτειν τὸ γένος· διότι
δὲ οὐχ ὑπερβαίνει τὸ γένος, μόνῳ τῷ γένει ὑπάρχει· τὸ γάρ γένος ἐκ τῶν
20 εἰδῶν σύγκειται, | καὶ ὥσπερ ἔστι τὰ γένη διὰ τὰ εἰδη, οὕτω καὶ διὰ 90
ὑπάρχει αὐτῷ, διὰ τὰ εἰδη ὑπάρχει. ἀρχαὶ οὖν εἰσὶ τῶν δρισμῶν οἱ τῶν
ἀπλῶν εἰδῶν δρισμοί. ἀπλᾶ δὲ λέγω τὰ ἄτομα· τὸ γάρ ἀπλοῦν ἀρχὴ
πανταγοῦ. ἐν δισὶς μὲν οὖν ταῦταν καὶ κοινὸν ὑπάρχει τῶν ἀτέμων 5
εἰδῶν δρισμοῖς, τοῦτον θηρεύεται τὸν τρόπον οὗ τοῦ γένους λόγος. ἐν δισὶς
25 δὲ μηδὲν κοινὸν μηδὲ ταῦτόν, οὐδὲ ἀνέρες ἐν γένος εἴη ταῦτα τὰ ἄτομα
εἰδη. οἷον ζητῶ τί ἔστι μεγαλοψυχία· λαμβάνω δὴ πρῶτον τὰ αἰσθητὰ 10
ταῦτης τῆς φύσεως, τὸν καθ' ἔκαστον μεγαλοψύχους, τὸν Ἀλκιβιάδην, τὸν
Αἰαντα, τὸν Ἀγιλλέα. τί δὴ πάντες οὗτοι κοινὸν καὶ δμοιον ἔχουν; τὸ
μὴ ἀνέγεσθαι οὐ βριτόμενον· ὁ μὲν γάρ ἐπολέμησεν, ὁ δὲ ἐμήνισεν. ὁ δὲ
30 ἀπέκτεινε ἑαυτόν. ἀλλὰ καὶ Διογένης μεγαλοψυχος καὶ Σωκράτης. ἀφ' 15
οὖν καὶ οὗτοι διὰ τὸ μὴ ἀνέγεσθαι οὐ βριτόμενοι; οὐδαμῶς, ἀλλ' οὕτι κατε-
φρόνουν τῶν ἐκ τῆς τύχης. ἀλλος οὖν λόγος ἐξ ἔκείνων τῶν ἀνδρῶν
εὑρίσκεται μεγαλοψυχίας, καὶ ἀλλος ἐκ τούτων ἔξεισιν· ἐξ ἔκείνων μὲν τὸ 20
γαλεπῶς ἔχειν πρὸς ἀτιμίαν, ἐκ τούτων δὲ τὸ καταφρονητικῶς ἔχειν τῆς

4 μὲν οἱ. W 5 δυάδα (καὶ) ci. Spengel 6 ἀν om. AW: ante εἰδη collocat s 7 καὶ
prius] τὴν C post καὶ alt. add. τὴν ACs εἴτε τῶν ante lac. 4 litt. W 9 τοῖς
οἱ. W 10 ἀπάντων W: ἀπ' αὐτῶν AC: αὐτῶν s 10 οὐ—11 ἀπλατές om. W 11 post ισαι add. ἀλλήλαις corr. W 12 post ἀπλατές
7 ης AC post μέσα add. μὴ C 11 post ισαι add. ἀλλήλαις corr. W 13 post κατηγορίᾳ
add. καὶ As πᾶσι (πάσῃ pr.) δὴ W 14 post γραμμὴν add. δεῖ s post κατηγορίᾳ
add. ἔστι s 15 τούτων A: ταῦτα s 16 εὑρομενας: εὑρομεν ACW 17 ισαι
(post ἀπλ.) C 18 post διάτι add. μὲν οὖν A 19 δὲ, quod post
μόνῳ habent libri, transposui 20 κοινὸν καὶ ταῦτὸν C 21 ὑπάρχει A: ὑπάρχει ἐν τοῖς s
27 an Ἀγιλλέα—Αἰαντα? cf. Arist. p. 97b18 22 ἔχοντες καὶ δμοιον W 29 ὁ μὲν—31
οὐ βριτόμενοι om. A 32 τῆς ψυχῆς pr. W 33 ἔκείνων W: ὧν AC

τόχης. οὐτοι μὲν οὖν τῶν ἀτόμων εἰδῶν εἰσὶν ἂν ὄρισμαί. πῶς δ' ἂν ἐκ 90 τούτων ὁ τοῦ γένους ἡμῖν θηρευθείη; ζητῶ δηλατεῖν τὸ κοινὸν ἐν τῷ γαλεπῶς ἔχειν πρὸς ἀτιμίαν καὶ ἐν τῷ καταφρονητικῶς ἔχειν τῆς τύγχης· ἔστι δὲ καὶ οὐδέποτε ἄρα γένος η̄ μεγαλοψυχία, ἀλλ' εἰδὴ οὔτοι κεχωρισμένα, ἵνα 91 5 μάτιος ἑνὸς κοινωνοῦντα μόνον, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα ὅμωνυμα. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων δηλόν ἐστιν ὅτι πολλῷ ἥπιόν ἐστι τὸ ἀτομον εἰδὸς ὄρισμαθαι 91 5 η̄ τὸ γένος· τὰ γάρ ὑπάρχοντα κοινὰ τοῖς καθ' ἔκαστον γνωριμώτερά ἐστιν η̄ τὰ τοῖς εὑθεῖται συντιθεται δὲ ἐκ μὲν τῶν καθ' ἔκαστον ὁ τοῦ εἰδῶν ὄρισμός, ἐκ δὲ τῶν εἰδῶν ὁ τοῦ γένους. ζητῶν δ' ἂν καὶ ὅμωνυμία δια- 10 λέθιοι κατὰ τὸ εἶδος η̄ τὸ γένος ἐνοῦσα, ὅτι τὸ μὲν εἶδος αἰτιθητῶς λέγεται, ταῦτα δὲ λέγειν ἐστιν εἴτε ὅμωνυμα εἴτε μή, οἷον τὸν γεγραμμένον ἄνθρωπον καὶ τὸν ἔμψυχον, η̄ δὲ ἐν τοῖς γένεσιν ὅμωνυμία κατὰ τὴν ἀνα- φορὰν τὴν ἐπὶ τὰ εἰδὴ γνωρίζεται. ζῆται γάρ ὅμωνύμως τὸ γεγραμμένον, 10 15 οὗτοι καὶ ἄνθρωποις ὅμωνυμως ὁ γεγραμμένος. εἰ δὴ ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, διάρχον ἐστιν, ὡς ἔοικεν, ἀπὸ τῶν εἰδῶν συντιθέντας ἐξευρίσκειν τοὺς ὄρισμούς η̄ ἀπὸ τῶν γενῶν διαιροῦντας. ἀλλ' ὅμως πρὸς τὸ λαμβάνειν τὰ καθύλου 15 καὶ καθ' αὐτὰ κατηγορούμενα η̄ κατὰ τὰς διαφορὰς διαιρεῖσι τῶν γενῶν γρήσματος ἐπειδὴ καὶ τάξει τινὶ γρῆται πρὸς τὴν ἔκλεξιν τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων· ἀεὶ γάρ συντιθέσι τῷ διαιρεθέντι γένει τὴν διαφορὰν τὸ 20 20 δίλον γένος ποιεῖ, καὶ πάλιν ἐκεῖνο διαιροῦσα πρόεισιν, ἔως ἂν ποιήσῃ τὸν ὄρισμὸν ἐκ δύο συμπληρούμενον, τοῦ γένους καὶ τῆς τελευταίας διαφορᾶς. γένους δὲ εἰπον, οὗτοι πᾶσαι αἱ πρὸς τῆς τελευταίας διαφορὰι μετά τοῦ γένους συντιθέμεναι ἐν γένος ἐποίουν τὸ δίλον, ἐνὶ μὲν οὐ πάντως ὀνομασμένον 25 δημάται δύναμιν δὲ ἐνὸς ἔχον γένους· ἐπὶ πλέον τε γάρ καὶ ἐν τῷ τί ἐστι 25 κατηγορεῖται. οὐ δὲ τοιοῦτος τρόπος θαυμαστῶς πάνι συμβάλλεται πρὸς τὴν τάξιν καὶ τὸ μηδὲν παραλιμπάνειν τῶν ἐν τῷ τί ἐστιν ὑπαρχόντων· ἀνάγκη γάρ ἀεὶ τὰς μείζους διαφορὰς προτέρας τιμέναι καὶ μὴ ὑπερβαίνειν, ἐπεὶ 92 μὴ τοῦτον τὸν τρόπον ποιούμενοι τὴν διαιρέσιν διέλοιμεν ἀν πολλάκις τὸ γένος οὐκ εἰς τὰς τοῦ γένους διαφοράς, οἷον τὸ ζῆται εἰς ὅλόπτερον καὶ 30 σχιζόπτερον· οὐ γάρ εἰσιν αὗται τοῦ ζήου διαφοραί, ἀλλὰ τοῦ πτηγοῦ ζήου· τοῦ δὲ ζήου τὸ πτηγόν, τὸ πεζόν, τὸ ἔνυδρον. εἰς ταῦτας τοίνυν διελόμενος πρῶτον τὸ ζῆται τὰς διαφορὰς λοιπὸν τοῦ πτηγοῦ ζήου λάμβανε ὡς ἐνὸς γένους διαφοράς, τὸ ὄλόπτερον καὶ σχιζόπτερον. πρῶται τοίνυν τοῦ γένους διαφοραὶ 10

1 οὗτοι—3 τῆς τύγχης om. C οὗτοι as: οὗτοι AW ἀν ὄρισμα as: inv. ord. A:
 οἱ ὄρισμοί W 2 τὸ δῆλον A 4 οὐκ ἄρα Λ 4. 5 ἐνὸς ὀνόματος W 5 κατέπερ W
 δὲ C 6 ἐστιν om. s η̄ ἐστιν ὄρισματοι τὸ ἀτομον εἰδὸς C 7. 8 ἐστιν η̄ CW: ἔστι
 δὲ Λ: η̄ s 8 συντιθένται s 9 τῶν εἰδῶν δὲ C 9. 10 λάθοι C 10 ἐνοῦσα
 om. C 15 συντιθέντας A εὑρίσκειν Λs 16 τὸ κ. Λs 17 ἐντά τὸ
 18 τάξει corr. W 19 συντιθέσαι C τὴν om. C 20 ἀν] οὐ W 21 ἐκ as:
 εἰς ACW συμπληρούμενον as: συμπληρούμενα AW: πληρούμενα C 21 ἔχον, quod
 ei. Spengel, C: ἔχοντας AWS 25 θαυμαστῶς W 26 τὸ addidi παραλιμπάνει C
 28 τὸν τρόπον τοῦτον Λs 29 τοῦ superser. C 31 ζῆου δὲ Λ 32 τὰς
 om. W πτηγοῦ om. pr. W 33 πρῶτη—διαφορὰ s τοίνυν iterat C

εἰς ἀπαντήσεις τὸ γένος, ζῷου μὲν εἰς ἀπαντήσεις, ὅρνυθος δὲ εἰς 92
ἀπαντά ὄρνιν, λγόθος δὲ εἰς ἀπαντά ἰχθύν. οὗτοι γάρ βαδίζοντει σοι κατὰ
τὴν τοιαύτην δόδον τε καὶ τάξιν ἔστι γνώσκειν ὅτι μηδὲν παραλείπεις· ἀλλως
δὲ ἀναγκαῖον καὶ παραλιπεῖν καὶ μὴ εἰδέναι. Σπεύσιππος δὲ οὐ καλῶς 15
5 λέγει φάσκων ἀναγκαῖον εἶναι τὸν ὄριζόμενον πάντα εἰδέναι· δεῖ μὲν γάρ,
φησι, γνώσκειν τὰς διαφορὰς αὐτοῦ πάσας, αἵς τῶν ἄλλων διενήγογχεν,
ἀδύνατον δὲ εἰδέναι τὰς διαφορὰς τὰς πρὸς ἔκαστον μὴ εἰδότας αὐτὸν 20
ἔκαστον. πρῶτον μὲν οὖν οὐκ ἀναγκαῖον πάσας εἰδέναι τὰς διαφορὰς·
μυρίαι γάρ καὶ ἀπὸ συμβεβηκότων εἰσίν, αἵς ἀλλήλων πολλὰ διαφέροντα
10 ὅμις ὑπὸ ταῦτην εἰδός ἔστιν, ὡς Σωκράτης Πλάτωνος καὶ Ξάνθος Καλλίου·
αἱ τοιαῦται γάρ οὐ ποιοῦσιν ἑτέραν οὐσίαν οὐδὲ ὄρισμάν. ἔπειτα τὸν 25
διελόμενον τὸ γένος εἰς τὰς προσεγγίεις καὶ ἀντικειμένας διαφοράς, οἷον τὸ
ζῷον εἰς τὸ λογικὸν καὶ τὸ ἀλογόν, καὶ γνώσκοντα ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐξ
ἀνάγκης ὑπὸ θάτερον καὶ λαβίντα τὸ λογικὸν οὐκέτι ἀναγκαῖον εἰδέναι |
15 καθ' ὅσων τὸ ἀλογόν λέγεται, ἡ ἑτέρα διαφορά· αὐταρκεῖς γάρ πρὸς τὸ 93
λογικὸν γνώσκειν ὅτι μὴ ὅπ' ἔκεινο ήν ὁ ἄνθρωπος. καὶ πάλιν ὅσων τὸ
λογικὸν ζῷον διέληγε εἰς τὸ θυητὸν καὶ ἀθάνατον καὶ λάβηγε ὅτι θυητὸν ὁ
ἄνθρωπος, οὐκέτι ἔξεστάσει κατὰ πόσων τὸ ἀθάνατον. ὅσων δὲ οὖτοι βαδίζοντα 5
ἔφαρμόσῃ τὸν λόγον τῷ εἰδέσι καὶ μηδέτι προσδέσται διαφορᾶς, ξέσει τὸν
20 λόγον τῆς οὐσίας. οὐδὲ γάρ ἔκεινο ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι τὸ πάντως ἐμπίπτειν
τὸ εἶδος εἰς τὴν ἑτέραν τῶν ἀντικειμένων διαφορῶν αἰτημά ἐστι μὴ συγ- 10
γωρούμενον· εἰ γάρ αἱ προσεγγίεις τοῦ γένους ληφθεῖεν καὶ οὕτως ἀντικειμένων
ίνας μηδεμίαν μεταξὺ εἶναι, ἀμάρχανον μὴ πίπτειν ὑπὸ μίαν τούτων τὸ εἶδος.

Πρὸς δὲ τὸ συντιθέναι τοὺς ὄρισμοὺς διὰ τῶν διαιρέσεων τριῶν δεῖ 15
25 στοχάζεσθαι τούτων· πρώτου μὲν τοῦ λαβεῖν τὰ κατηγορούμενα ἐν τῷ
τί ἔστι (ταῦτα δέ ἔστι τὸ γένος) καὶ συντιθέναι τὰς τούτων διαφοράς·
ἀδιορμάς δὲ εἰλήφαμεν ἐκ τῶν Τοπικῶν ὕσπερ ὅτι συμβέβηκε τόδε τῷδε,
οὕτως καὶ ὅτι γένος τόδε τοῦδε κατασκευάζειν καὶ ὅτι διαφορὰ οὐσιώδης. 20
Θεύτερον δὲ φροντιστέον τοῦ τάξιον τὰς διαφορὰς τὸν δέοντα τρόπον· τάξεις
30 δὲ οὕτως, ἐὰν προτέραν τὴν μείζονα λαμβάνῃς. τὸ δὲ δὴ τρίτον μέριμνα
τούτου προάγειν τὴν διαιρέσιν ὡς τελευτᾶν εἰς ἀτομον εἰδός ἡ ὥλως 25
ἔφαρμόζειν καὶ ἔξισάζειν τῷ ὄριστῳ, καπέσται οὕτω θαρροῦντα κατασκευάζειν
ὅτι ὄρισμὸς δὲ τοιοῦτος λόγος, εἴπερ ἐν τῷ τί ἔστι κατηγορεῖται καὶ ἔξισάζει.

'Αεὶ δέ ἔστι πᾶς ὄρος καθόλου, καθάπερ δὴ καὶ πᾶσα ἐπιστήμη καὶ 30
35 πᾶσα τέχνη τῶν καθόλου· τὸ γάρ ὑγιεινὸν ὁ ἱατρὸς οὐ τοῦδε οἶδε τοῦ

1 et 2 post εἰς add. ubique δὲ W   ἐμπίπτουσι C: ἐμπίπτειν Λ: ἐμπίπτει Ws   τοῦ γένους
pr. A   ἀπαντά alt.] δὲ πάν corr. W   2 δὲ οἰη. Ws   3 ἔνεστιν W   παραλίπτεις Λ
4 πεύσιππος AC   5 an ὄριζόμενόν τε?   7 εἰδότα ci. Spengel   9 καὶ οἱ. C
διαφέρονται AC   10 εἰσιν W   ξοῦθος C   12 τὸ alt. οἱ. W   14 λαμβάνοντα W
ἀνάγκη (post οὐκέτι) C   15 αὐτρεκές W   γάρ οἱ. C   16 ἔκεινο ην AC: ἔκεινην corr. W: ἔκεινο s   19 ἔφαρμόσει pr. A   εἰδέναι as: εἰδέναι ACW   20 post
ἔκεινο add. γε s   21 διαφορῶν scripsi: διαφοράν libri s   22 post προσεγγίεις add. αἱ A
23 τούτῳ W   24 αἱρέσιων W   26 τὰ γένη s   27 τὸ τῷδε Α   28 τῷδε] τὸ super-
scr. C¹   τοῦδε] δὲ εἰ τ corr. C¹   30 δὴ οἱ. W   31 προσάγειν AC   33 καὶ evan. A
ἔξισάζειν W   34 ἔστι] δὲ W   35 τοῦ z. W   ὑγιεινὸν as Arist.: ὑγιαίνον ΛC: ὑγιάζον W

διφθιλημοῦ ἀλλ' ἀπλῶς τοῦ εἰδούς καὶ ἀπλῶς τοῦ διφθιλημοῦ. ὥσπερ | δὲ 94 ἐπὶ τῶν ἀποδεῖξεων πρῶτον ἀπάντων ἀπαιτητέον τὸ συλλογιστικῶς προῆγθαι, οὗτος ἐπὶ τῶν ὄρισμῶν τὴν σαφήνειαν. ἀσαφείας δὲ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα αἴτια, μάλιστα δὲ αἱ μεταφοραί, ἃς φυλακτέον ἐν τοῖς ὄρισμοῖς διὰ τὸ 5 ἔλλεισθαι ἐπὶ πλείω. περὶ μὲν οὖν ὄρισμοῦ, πῶς γίνεται δῆλος δι' ἀποδεῖξεως, καὶ πῶς δεῖ θηρεύειν αὐτόν, ἀρκείτω τοσαῦτα.

14. Πόρος δὲ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ διὰ τί καὶ τὸ δύνασθαι τοῦτο ἐπιγητοῦσι προβλήμασι ὁρδίως ὀπαντᾶν καὶ ταύτας παρασκευαστέον τὰς 10 διαιρέσεις καὶ τὰς ἀνατομὰς ἔχειν δεῖ προχείρους οἵσαι πεποίηνται Ἀρι-10 στοτέλει· αἱ γάρ οὐκεῖται καθ' ἔκαστον γένος δώσουσιν ἀφορμὰς πρὸς τὴν ἀπόδοσιν τοῦ διὰ τί. τὰ γάρ ὑπάρχοντα κοινὰ ἔκαστῳ γένει διὰ τούτων τεθεώρηνται, οἷον τῷ ζῷῳ· τὸ μὲν γάρ ἔμψυχον καὶ αἰσθητικὸν ἐκ τῶν 15 διαιρέσεων· διελόμενοι γάρ τὴν οὐσίαν εἰς ἔμψυχον καὶ ἄψυχον τὸ ζῷον εὑρομεν ἐν τῷ ἔμψυχῳ, καὶ τὴν οὐσίαν τὴν ἔμψυχον εἰς τὴν αἰσθητικὴν 15 τε καὶ μὴ τὸ ζῷον εὑρομεν ἐν τῇ μοίρᾳ τῇ αἰσθητικῇ. τὸ δὲ διὰ πᾶν 20 ζῷον ἔει διγροῦ τινος καὶ στερεοῦ διὰ τῶν ἀνατομῶν εἰληπται. πάλιν ἐπὶ τῶν προσεγμῶν εἰδῶν τοῦ ζῷου, οἷον τοῦ ὄρνιθος ἢ τοῦ ἵγμονος, ταῦτα ποιητέον, τὰ κοινὰ καὶ παντὶ ὑπάρχοντα ἢ ὄρνιθι ἢ ἵγμοι τὰ μὲν ἐκ τῶν διαιρέσεων τοῦ ἀνωτέρω γένους λαμβάνοντας τὰ δὲ ἐκ τῶν ἀνατομῶν. εἰ 25 20 γάρ ταῦτα ἔχομεν πρόχειρα, ἐπὶ πολλῶν εὐρήσομεν τὸ διὰ τί· ὅτα γάρ παντὶ τῷ γένει ὑπάρχει, διὰ τὸ γένος ὑπάρχει τοῖς εἰδέσι. διὰ τί σχιζόπτερον ὁ ἀλεκτρυών; διότι ὄργεν. διὰ τί | πνεύμονα οὐκ ἔχει ὁ γλάνις; διότι 95 ἴγμος. κανὸς μὴ γένος δὲ ἢ τὸ κοινὸν μηδὲ ὀνομασμένον ἐνὶ ὀνόματι, ἀλλὰ πάθος τοιοῦν πλείσιον ὑπάρχον ἐκ φύσεως, οἷον τὸ κερατοφόρον, σκοπεῖν καὶ 25 τούτῳ δεῖ τὰ ἐπόμενα, οἷον τὸ ἔχοντον ἔχειν, τὸ μὴ ἀμφάδοντα εἶναι (ταῦτα 5 δὲ ἐκ τῆς ἀνατομῆς), καὶ πάλιν τίσιν ἔπειται τὸ κερατοφόρον, οἷον βούσιν, ἐλάφοις, προβάτοις· ἔκαστῳ γάρ τούτων ὑπάρχει τὰ ἐπόμενα τῷ κερατοφόρῳ διὰ μέσον τούτῳ αὐτῷ. διὰ τί βοῦς ἔχειν ἔχει; ὅτι κερατοφόρον ἔστι. διὰ τὸ 10 τί ἔλαφος μακροβίων; διὰ ἀγολον. ἀλλ' ἐνταῦθα ἔστι μέσον δὲ ἐξ ἀνατομῆς 30 εἰληπται, οὐ τὸ ἐπόμενον τῷ μέσῳ. συμβαίνει δὲ τοῖς μὲν κατὰ πάθος κοινοῖς τὰ ἐπόμενα ἐκ τῶν ἀνατομῶν ἔξευρισκεν καὶ ἐκ τῶν διαιρέσεων. ἔστι δέ τινα κατὰ ἀναλογίαν κοινά, οἷον σηρπεῖον καὶ ἄκανθα καὶ δεστοῦν· 15 καὶ αὐτὰ δὲ ἐκλεκτέον εἰς τὴν περὶ τὰ προβλήματα εὐπορίαν.

15. Τὰ δὲ αὐτὰ προβλήματά ἔστι τῷ τὸ αὐτὸν αἴτιον τε καὶ μέσον

1 ἀλλ.—διφθιλημοῦ om. W	τοῦ alt. om. C	2 τοῦ σ. W	4 διαφοραὶ C	5 πλεῖστον Λ
post οὖν add. τοῦ Ας	6 ἀρκεῖτω ei. Spengel: ἀρκεῖσθω libri s	7 τὸ as: τοῦ ΑCW		
9 προχείρως ACs	10 τὴν om. s	12 τὸ ζῶν W	14 et 15 εὔρωμεν C	
17 ταυτό C	19 ἀνωτέρω W: ἀνωτέρου Cs: non liquet A	20 τοῦ Α		
21 διὰ τοῦ γένους C	21. 22 γιζόπτερον Α	22 γλανίς, om. δ, W	23 εἴη AC	
24 κερατοφόρος W: κερατόφρον s	25 οὗτον C	τὸν (ante ἔχ.) W	μὴ om. AC	
ἀμφάδοντα C	26 κερατόφρον ACs	27 γάρ] δὲ s	κερατόφρων ACs	28 διὰ
μέσον δὲ τούτῳ αὐτοῖς C	κερατόφρον s	29 ἔλαφος C: ἄνθρωπος AW		
add. τὸ s	οὐ C	μὲν om. s	post ἔστι	
30 οὐ C	συμβαίνει bis C	31 ἀτόμων Α	εὔρεσκεν W	
καὶ om. A	ἐξ alt. om. C	32 τινα om. C	ταῦτα W	σήπιον s
καὶ prius om. s	ἄκανθαν Α	33 an ταῦτα?	δὴ s	τὴν om. pr. W

έχειν, οἷον διὰ τί ἡ λίθος ἡ μαργητίς ἔλκει καὶ τὸ ἥλεκτρον καὶ ἡ σικυῖα; 95 πάντων γάρ τὸ αὐτὸν μέσον τε καὶ αἴτιον, ἡ ἀντιπερίστασις, ὡς φησὶ Πλάτων. 20 ἔστι δὲ ταῦτὸν τὸ μέσον ἡ εἰδὴς ἡ γένει· εἰδὴς μὲν δὲ προείρηται· ἀέρος γάρ ἀντιπερίστασις ἀπάντων αἰτία· γένει δὲ οἷον διὰ τί ἡγή; καὶ διὰ τί 5 ἀνάκλασιν, ἀλλ’ οὖ μὲν ἀέρος, οὖ δὲ ὁψεως, οὖ δὲ φωτός. ὅστε καὶ τὰ προβλήματα ἀκολουθήσει τὸ μέσωφ, καὶ τὰ μὲν τῷ εἰδεῖ τὰ αὐτὰ ἔσται. τὰ δὲ τῷ γένει· ἔστι δὲ καὶ καθ’ ἔτερον τρόπου τὰ αὐτὰ ἀλλήλους προ- 96 βλήματα, δταν θατέρου τὸ αἴτιον ἐξηρτημένον ἡ τῆς θατέρου αἰτίας καὶ 10 τάττηται ὑπ’ ἔκεινην. οἷον διὰ τί δὲ Νεῖλος φιλίνοντος τοῦ μηνὸς μᾶλλον ῥεῖ; διότι γειμεριώτερος φιλίνων ὁ μῆν. καὶ ἔστιν ἐν πρόβλημα τούτῳ. 5 διὰ τί δὲ φιλίνων γειμεριώτερος ὁ μῆν; διότι ἡ σελήνη τηγικαῦτα ἀπολείπει [τὸ φῶς]. καὶ ούδε τῷδε προβλήματα συγέδονος ὑφ’ ἐν μέσον ἔστιν καὶ μίαν αἰτίαν τὴν σύνοδον. ἀλλὰ τοῦ μὲν προσεγγῆς αἴτιον, τοῦ λείπειν τὸ 15 φῶς, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον τοῦ γενέσθαι τὸν μῆνα γειμεριώτερον, κατὰ τρίτον δὲ τοῦ μᾶλλον ῥεῖν τηγικαῦτα τὸν ποταμόν.

16. Περὶ δὲ αἴτιον καὶ οὖ αἴτιον καὶ τάδε ἄν τις ἀπορήσεις πρὸς τοὺς εἰρημένους (λέγω δὲ αἴτιον μὲν τὸ μέσον, οὖ αἴτιον δὲ τὸ συμπέρασμα), (εἰ) 15 δισπερ τοῦδε ὄντος τοῦ μέσου τόδε ἔπειτα τὸ συμπέρασμα, οὗτοι καὶ τοῦδε 20 τοῦ συμπεράσματος ὄντος τόδε ἔστιν ἐξ ἀνάγκης τὸ αἴτιον. εἰ μὲν γάρ οὗτοις, ἀντιστρέφει τε ἀλλήλους καὶ κύκλῳ αὐτὰ δεύκνυνται δυνατόν. δισπερ 25 διτι ἔκλείπεις ἡ σελήνη διὰ τὸ τὴν γῆν ἐν μέσῳ εἶναι, οὗτοις διτι ἡ γῆ ἐν μέσῳ ἔστι διὰ τὸ τὴν σελήνην ἔκλείπειν. ἀλλ’ ἀτοπὸν ἐν ἀποδέξει τὸ δι’ ἀλλήλων καὶ ἀμφα. ἀλλ’ οὐδὲ δι’ αἴτιον θατέρου οὐδὲ διὰ προτέρου τῇ ἐπινοίᾳ. 30 οὖ γάρ ἔστιν αἴτιον τοῦ τὴν γῆν ἐν μέσῳ εἶναι τὸ τὴν σελήνην ἔκλείπειν, 25 ἀλλὰ μέσον τοῦ συλλογισμοῦ καὶ τοῦ συμπεράσματος ἵσως αἴτιον, τοῦ πράγματος δὲ οὐδαμῶς. δῆλον δέ· οὐ γάρ ἐν τῷ δρισμῷ τῆς γῆς καὶ τοῦ μέσην εἶναι ἡ ἔκλειψις ἐμφαίνεται τῆς σελήνης, ἀλλ’ ἐν τῷ δρισμῷ 35 τῆς ἔκλειψεως τὸ τὴν γῆν ἐν μέσῳ εἶναι. εἰ | δὲ οὐκ ἀντιστρέφει καὶ τὸ 40 μὲν αἴτιαν, (τὸ) συμπέρασμα, τὸ δὲ οὖ αἴτιαν, τὸ μέσον τε καὶ αἴτιον, πλείω μέσα ἐνδέχεται εἶναι καὶ αἴτια τοῦ αὐτοῦ συμπεράσματος. ἀλλ’ ἀδύνατον· καθηλόου γάρ ἔστι τὸ τε αἴτιον καὶ οὖ αἴτιον, καὶ ἀμφω δύοις 5 ὑπάρχειν ἀφείται τῇ ὑποκειμένῃ φύσει, ητίς ποτ’ ἄν ἦ· οἷον εἰ τοῖς δένδροις

1 τί superser. A ἡ primum om. W τὸ om. AC σικύα b, at cf. Them. in Phys. (V 2) p. 45,2 2 φησὶν δὲ A [Πλάτων] cf. Tim. 59 A 79 B 4 τί prius superser. A 5 τί superser. A 7 ταῦτα A ἔστι C 9 θατέρω (post τῆς) C 10 τάττηται] ταύτην W φιλίνοντος—11 γειμεριώτερος om. pr. W 12 τῇ σελήνῃ s 12. 13 τὸ φῶς ἀπολείπει W: τὸ φῶς, quod om. Arist. delevi 14 τοῦ prius s: τὸ ΑCW ἀπολείπειν s 15 φῶς om. pr. W 17 post δὲ add. τοῦ s 18 εἰ s: om. ACW 21 an δυνατόν, (οὖτον)? 22 ἐν prius superser. A 23 διὰ τοῦ A 24 ἀλλ’ οὐδὲ scripsi: οὐ ΑCW: ἀλλ’ οὐ s 26 μέσον τοῦ as: μὲν τοῦ W: τοῦ μέσου AC post ἵσως add. τὸ W 28 μέσον C ἔκχαλνεται A 29. 30 καὶ τῷ μὲν αἴτιον ταῦτὸν συμπεράσματι δὲ οὖν ἔτι δὲ ταῦτὸν τὸ μέσον W 30 τὸ primum addidi τε om. C post καὶ add. τὸ ACs 31 καὶ αἴτια post συμπεράσματος collocat C 33 ὀφείλει ὑπάρχειν C ἡ C: ἡν AWS

αἰτίον τοῦ φυλλορροεῖν τὸ πλατύφυλλον ἢ τὸ πήγνυσθαι τὸν ὄπόν, οἷς τε 97
τὸ φυλλορροεῖν, τούτοις καὶ τὸ πήγνυσθαι τὸν ὄπόν, καὶ οἷς τὸ πήγνυσθαι
τὸν ὄπόν, τούτοις καὶ τὸ φυλλορροεῖν. οὐδὲν δ' ἀτοπον, εἰ τὸ τοιοῦτον 10
αἴτιον ἐν καὶ ἀντιστρέψει πρὸς τὸ συμπέρασμα· οὐ γάρ ὄμοιώς δειγμάτων
5 δι' ἀλλήλων, ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς συλλογισμὸς μόνον, τὸ δὲ καὶ ὡς ἀπόδειξις ἥδη.

17. Πλείω δὲ ταῦτον μέστα τε καὶ αἴτια εἶναι οὐχ οἶν τε. εἰ μὴ ἄρα διὰ 15
συμβεβηκότος ἡ δεῖξις ἢ διὰ σημείου προτοῦ· οἷον διὰ τί τὸ δένδρο φυλλορ-
ροεῖ; διότι ὑπιδοῦται ἡ διότι λευκαίνεται· ἢ τὸ πῦρ κέκαυται; διότι ἄν-
θρακες ὑπολείπονται ἡ διότι τέφρα. ἀλλ' εἴρηται πολλάκις ὅτι οὐδὲ ὀπόν-
10 δεῖξις τὸ τοιοῦτον οὐδὲ αἴτια τοῦ πράγματος τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ τοῦ συμπερά-
σματος μόνον. ἔξοριστέον οὖν ἀπαντα μὲν τὰ τοιαῦτα, μάλιστα δὲ τὸ κατὰ
συμβεβηκόν τῶν ἀποδείξεων· οὐ γάρ τὰ προβλήματα περὶ τῶν κατὰ συμ-
βεβηκόν ἐρωτᾶται· οὐδεὶς γάρ ζητεῖ, διὰ τί ἀναδενδράς φυλλορροεῖ ἡ μέλαινα
ἡ ἡ ἀμπελος ἡ ἡ πλατάνος ἡ ἀμφιλαχφῆς τε καὶ ὑψηλή, ἀλλὰ διὰ τί
15 δένδρον φυλλορροεῖ. τούτου δὲ ἐν αἴτιον πᾶσι τοῖς δένδροις, καὶ μάλι-
στικάτως· τὸ γάρ αἴτιον τοῦ φυλλορροεῖν ὄρισμός ἐστι τοῦ φυλλορροεῖν 98
καὶ τὸ τί ἦν εἶναι, οἷον τὸ πήγνυσθαι τὸν ὄπόν, καὶ τῆς ἐκλείψεως ἡ ἀντί-
φράξις, καὶ ἔστιν ἐν ταῖς ἀποδείξεσιν οὖν μὲν αἴτιον τὸ μεῖζον ἄκρον τῶν
20 ἐν τῷ συμπεράσματι ὄρων, φ' δ' αἴτιον τοιοῦτον, τὸ δὲ αἴτιον τὸ μέσον. ἡ
λάγης οὖν τοῦ μείζονος ἄκρου τῶν ἐν τῷ συμπεράσματι τὸ μέσον ἐστὶ καὶ
πάντῃ ὄμοιον ἐκείνῳ· εἰ μὲν ὄμωνυμον, ὄμοιον ἐκείνῳ καὶ τὸ μέσον· εἰ
δὲ ἀνάλογον, καὶ τὸ αἴτιον τὸν αὐτὸν τρέπον.

Περὶ δὲ τοῦ ἀντιστρέψεων ἀλλήλων τὸ τε αἴτιον καὶ οὐ αἴτιον καὶ φ' 10
αἴτιον ὡδε ἔχει. λέγω δὲ φ' μὲν αἴτιον τὸ ὑποκείμενον, τὸ δένδρον ἡ τὴν
25 συκῆν. οὖν δὲ αἴτιον τὸ φυλλορροεῖν, αἴτιον δὲ τὸ πήγνυσθαι τὸν ὄπόν ἡ
ὑπιδέγκτο. τὸ μὲν δὴ αἴτιον καὶ οὐ αἴτιον εἴρηται ὅτι ἐξ ἀνάγκης πρὸς 15
ἄλληλα ἀντιστρέψει, εἰπερ οὕτως ἔχει πρὸς ἄλληλα ὡς ὄριστον τε καὶ
ὄρισμός. πρὸς δὲ *(τὸ)* ὑποκείμενον πῶς; τοῦτο γάρ διοριστέον. εἰ μὲν
δή τι τῆς φύσεως τῆς ὑποκείμενης αἰσθητόν τε καὶ καθ' ἔκαστον λάβησι,
30 οὐκ ἀντιστρέψει, οἷον ἐπὶ τοῦ φυλλορροεῖν εἰ λάβησις ἀμπελον ἡ συκῆν· 20
ἐπὶ πλέον γάρ ἔκάστου καὶ τὸ ἀποβάλλειν τὰ φύλλα καὶ τὸ πήγνυσθαι τὸν

1 τοῦ] τὸ Α	τὸ πλατύφυλλον ἢ τὸ in ras. C ¹	τὸν] τὸ Κ	2 φυλλορροεῖν Α
τούτων C	πήγνυσθαι καὶ τὸν W post oīs add. zai W	3 τὸ alt. om. W	4 ἀντι-
	συλλογισμῷ—ἀποδείξει s	5 ὡς καὶ Α	6 πλεῖσται W τοῦ
ἀδοῦ Cs	8 διότι alt. pr. W: διά τι W corr. s	9. 10 οὕτε—οὕτε ei. Spengel	
10 ἀλλά—11 τὰ τοιαῦτα C: om. AW	13 η̄ post lacun. 6 litt. W	14 ἡ primum	
πλατάνη C	ἡ terti. om. W	15 αἴτιον εὐ Λ	17 τὸ prius om. pr. W
καὶ alt.] η̄ W	η̄ om. W	16 οὗ C, pr. W: οὐ Α, corr. W	μὲν pr. W, s:
		γάρ A, corr. W: om. C	γάρ AW
W: om. C	post τῶν add. γάρ AW	19 ω δὲ C, pr. W: οὐδὲ corr.	
W: οὐκ Α	τὸ prius CW: οὐ Α: δ s	21 εἰ alt.] η̄ Λ	22 ἀνάλογον C: ἀν-
λογία AWs	24 ξεῖ om. Α	23 η̄ C: μὴ AWs	25 τὸ prius] τοῦ Α
om. pr. W	τὸ alt. ex τοῦ corr. W	26 post ἀνάγκης add. τὰ Α	δὲ alt.
τὸ alt. ex τοῦ corr. W	27 πρὸ		
ἄλληλα ξεῖ C	28 τὸ s: om. ACW	29 τῆς alt. om. C	30 φυλλορροεῖν Α
οὐς			
λάβησι Α	η̄ W: zai ACs	31 γάρ om. pr. W	τὸ alt. om. s

δόπον· εἰ δὲ πάντα ὅσα φυλλορρεοῦ, ἀντιστρέφει τε καὶ ἔξισοῦται. δεῖ δὴ^(δῆ) 98
ζητεῖν δὲ κοινῇ πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς φυλλορροοῦσιν, ὅπως ἐκείνῳ αὐτῷ περι-^{ει-}
λαμβάνωμεν καὶ ἐπ’ ἐκείνου ζητῶμεν τὸ διὰ τί· τούτῳ γάρ πρώτῳ αἰτιον
ἔσται τὸ μέσον καὶ πρὸς τοῦτο αὐτὸν ἀντιστρέψει. εὑρίσκω δὴ τὸ πλατύ-^{ει-}
5 φυλλὸν κοινῇ πᾶσι τοῖς φυλλορροοῦσιν ὑπάρχον· πρὸς τοῦτο οὖν ἀντιστρέψει τὸ
καὶ τὴν αἰτιον καὶ τὸν αἰτιον. γίνονται δὲ ἐπὶ τῶν τοιούτων προθλημάτων
τέσσαρες ὅροι, τὸ φυλλορροεῖν, τὸ πήγνυσθαι τὸν ὅπον, τὸ πλατύφυλλον,⁹⁹
ἡ συκῆ, δύο μὲν ἄκροι, δύο δὲ μέσοι· ἀλλ’ ὁ μὲν τῷ ὑποκειμένῳ
προσεγγίζει τε καὶ ἐπὶ πλέον, ὁ δὲ τῷ κατηγορουμένῳ προσεγγίζει τε καὶ
10 ἀντιστρέψων.

18. Τί δὴ μᾶλλον αἰτιον ἐρεῖς ἐφ’ ὧν πλείω τὰ μέσα; ἡ τὸ προσεγγέεις ἡ
ἐκάστηρ· δι’ ἐκεῖνο γάρ αὐτῷ καὶ τὸ πορρωτέρῳ ὑπάρχει, οἷον τῇ συκῇ
τὸ πλατύφυλλον μᾶλλον αἰτιον τοῦ φυλλορροεῖν· διὰ τοῦτο γάρ αὐτῇ καὶ
θάτερον αἰτιον ὑπάρχει, λέγω δὴ τὸ πήγνυσθαι τὸν ὅπον. ἀλλὰ πῶς ἐπ’
15 ἐνίνα πλείω φανερῶς τὰ αἴτια; ἐκλείψεις γάρ καὶ τὸ τὴν γῆν ἐν μέσῳ τοῦ
εἶναι καὶ τὸ τὴν σελήνην. ἡ οὖ τῆς αὐτῆς, ἀλλὰ τὸ μὲν τοῦ ἥλιου, τὸ
δὲ τῆς σελήνης. ἀρ’ οὖν οὐδὲ ἔσονται πλείους τοῦ αὐτοῦ ὄρισμοί; ἡ τοῦ
μὲν ὀνόματος, οὐκέτι δὲ καὶ τοῦ πράγματος τοῦ αὐτοῦ. περὶ μὲν οὖν τα-
20 ἀποδείξεως εἰρηται καὶ πῶς ἔστι καὶ πῶς γίνεται εἰρηται δὲ ἀμα καὶ περὶ
ἀποδεικτικῆς ἐπιστήμης ταύτης γάρ ἔργον ἀπόδειξις.

19. Περὶ δὲ τῶν ἀρχῶν τῆς ἀποδείξεως, πῶς τε γίνονται γνώριμοι
καὶ τίς ἡ γνωρίζουσα ἔξις, ἐντεῦθεν ἔστι δηλον προπορθῆσαι πρῶτον. 20
ἀνάγκη γάρ ἡτοι γινώσκειν τὰς πρώτας ἀρχὰς ἡ μὴ γινώσκειν· εἰ δὲ γι-
νώσκειν, ἡτοι δι’ ἀποδείξεως ἡ ἀλλον τρόπον, ἡτοι δι’ ἐπιστήμης ἡ δι’
25 ἑτέρας δυνάμεως· πολλὰ γάρ χωρὶς ἀποδείξεως ἐπιστάμεθα, καθάπερ δὴ
καὶ τοὺς ὄρισμούς. ἦτι μὲν οὖν ἀναγκαῖον γινώσκειν τὰς ἀρχὰς τῷ μέλ-^{ει-}
λοντι γινώσκειν τὰ ἔξι ἐκείνων, εἰρηται πρότερον, καὶ ἦτι γε μὴ δι’ ἀπο-
δείξεως οὐδέν τε. λείπεται τοίνυν ἐπισκέψασθαι, πότερον ἐπιστήμη τῶν |
ἀμέσων ἀρχῶν ἔστιν ἡ τετερόν τι γένος δυνάμεως. ἀρχὴ δὲ ταύτης 100
30 τῆς θεωρίας· ἀρα ἔξι ἀρχῆς ἐνοῦσαι διαλεκτήμασιν ἡμᾶς ἡ διστερον τελειου-
μένοις ἐγγίνονται; τό τε γάρ ἐνοῦσας διαλανθάνειν ἀδύνατον· οὐδὲ γάρ ἀπό-
δειξιν ἔχοντας λανθάνειν δυνατόν, μήτι γε δὴ γινῶσιν ἀποδείξεως ἀκρι-
βεστέραν· τό τε λαμβάνειν μὴ ἔχοντας πρότερον οὐκ εὐδιάθετον τοῖς τιθε-
μένοις πᾶσαν διστακλίαν καὶ μάθησιν ἐκ προπαρχούσης γίνεσθαι γινώσκειν.
35 οὐδὲν γάρ πρότερον τῶν ἀρχῶν. ἀλλως οὖν οὐκ ἔστι διαφυγεῖν ταύτας τὰς
ἀπωρίας, εἰ μή τις εὑρεθείη δύναμις τῆς ψυχῆς καθ’ ἣν οὖν τε γι-

1 ἔξισοῦσθαι (sic) C δὴ addidi: οὖν s 2 ἐκεῖνο Λ, pr. C; corr. C¹ αὐτὸν AC
3 πρῶτον W 4 τοῦτο] τὸ W αὐτοῖς A: αὐτὰ C ἀντιστρέψειν AW
6 post καὶ alt. add. τὸ W δὲ] οὖν s 12 τῷ Α πορρότερον s 15 πλείω
om. As τὴν om. A 16 ἡ—17 σελήνης om. C ἡτοι W 18 post ὀνόματος
add. ἔσονται s τοῦ prius om. As τοῦ αὐτοῦ om. W 21 καὶ πῶς, om. τε, C
22 ἔσται s 25 πολλὸν C 27 εἰρηται] c. 3 γε om. W 28 πρότερον W
29 ἀρχὴ δὲ (ἢ) conicio cf. p. 44,5 post δὲ add. καὶ CW ταύτης CW: ἀπλέτης A
ἀπλῆς s 30 ἀρα A: ἀρ’ C: ὅτι ἀρα W 32 μήτοι As 33 ἀδιάθετον Α

νόσκειν μηδὲν ἔτερον πρότερον αὐτῆς γινώσκωντας· ταύτη γάρ μόνη προσήκει 100
ἄν ή ληψίς τῶν ἀρχῶν. φαίνεται δὲ αὕτη γε πᾶσιν ὑπάρχειν τοῖς ζῷοις.¹⁵
ἔχουσι γάρ δύναμιν σύμφυτον κριτικήν, ἣν καλοῦμεν αἰσθήσιν. ἐνούσης δ'
αἰσθήσεως τοῖς μὲν τῶν ζῴων ἐγγίνεται μονῇ τοῦ αἰσθήματος, καὶ φυλάτ-
5 τούσιν ἐπὶ πολὺ τοῦτο οὐ γῆσθοντο, τοῖς δὲ οὐκ ἐγγίνεται, τοῖς μὲν θλιψ,
ῶστε περὶ εὐλαῖς καὶ μυσίαις καὶ ἐμπίσι, τοῖς δὲ ἀμυδρῶς καὶ ὀλίγων, οἷον ²⁰
ὑρέσιν τισὶ φωνῶν καὶ ὀδῶν ὑποζηγίσι. θσοις μὲν οὖν μὴ ἐμμένει τὰ
αἰσθήματα ἐν τῇ ψυχῇ, τούτοις οὐκ ἔστι γνῶσις ἔξω τῶν αἰσθήσεων.
θσοις δὲ καὶ δέρχα τοῦ αἰσθητοῦ δύνατὸν τὸ αἰσθῆμα ἔχειν ἐν τῇ ψυχῇ,
10 οἷον καὶ ἀπελθόντος Σωκράτους τὸν τύπον καὶ τὴν μορφήν, τούτοις προσ-²⁵
γίνεται καὶ ἔτέρα γνῶσις, ἡ μνήμη, καὶ τοῖς μὲν ἀτελεστέροις ὥστ' ἔχειν
τὸν τύπον μόνον ἐπὶ πολὺ τῇ προλαβούσῃς αἰσθήσεως, τοῖς δὲ ὥστε καὶ ¹⁰¹
τὰ δημιαὶ συνάπτειν δύναται καὶ ἐφαρμόζειν· καὶ ταῦτα ἡδη τέλειά τε καὶ
λογικά, ἐν οἷς ή τοῦ δημοίου θεωρία τε καὶ διάκρισις. ἐκ μὲν οὖν τῇ
15 αἰσθήσεως ἐγγίνεται μνήμη, ὥσπερ λέγομεν, ἐκ δὲ μνήμης πολλάκις τοῦ αὐτοῦ
γνωμένης ἐμπειρία· αἱ γάρ πολλαὶ μνήμαι τῷ ἀριθμῷ μία ἐμπειρίᾳ
ἐστιν. θτι μὲν γάρ τόδε ἔστιν ἑλλέβορος τὸ καθῆραν, γῆσθε καὶ ἐμνη-
μόνευσεν· ἀλλὰ καὶ θτι τόδε ἑλλέβορος τὸ πάλιν καθῆραν, γῆσθε αὐθίς
καὶ ἐμνημόνευσε, καὶ αὐθίς γε ἔτερον καὶ πάλιν ἄλλο. πολλῶν δὲ ¹⁰
20 μνημῶν ἐκ πολλῶν αἰσθήσεων γνωμένων ἐμπειρίᾳ ἀθροίζεται μία τοῦ
καθηκόντος τὸν ἑλλέβορον· θτις συναυξανομένης τε καὶ προσλαμβανούσης
αἰσθήσιν δημοίαν καὶ μνήμην πήγνυται ἡδη τὸ καθόλου καὶ ἐμμένει τῇ ¹⁵
ψυχῇ, θτι πᾶς ἑλλέβορος καθαίρει. καὶ ἔστι τὸ καθόλου τὸ δημοίου καὶ
ταῦτὸν ἐν τοῖς καὶ ἔκαστον καὶ τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς, καὶ τοῦτο τέχνης
25 ἀρχὴ καὶ ἐπιστήμης, τέχνης μέν, εἰ περὶ τῶν ὑπὸ αὐτῆς γνωμένων, ἐπι-
στήμης δέ, εἰ περὶ τῶν ὑπὸ φύσεως. οὗτοι οὖν ἐξ ἀρχῆς ἐνυπάρχουσιν αἱ ²⁰
ἀρχαὶ (τέλειοι γάρ ἀν ἐγενόμεθα), οὗτοι ἀπ' ἄλλης ἔξεως ἐγγίνονται γνω-
μονικωτέρας ὥστ' ἐξ ἀνάγκης τι προειδέναι, ἀλλ' ἀπὸ αἰσθήσεως καὶ μνήμης
διεγέρονται καὶ ἀθροίζονται. οἷον γάρ ἐν μάχῃ τροπῆς γενομένης εἰς ἔστη,²⁵
30 καὶ πάλιν ἔτερος ἔστη, καὶ πάλιν ἄλλος καὶ ἡδη τοσοῦτοι ὥστε παράταξιν
καὶ ἀρχὴν αὐθίς μάχης γενέσθαι. οὗτωι μείναντος ἐν τῇ ψυχῇ τύποι συν-
ημόσθη καὶ ἄλλοις καὶ αὐθίς ἄλλοις, καὶ τοσοῦτον ἡδη τὸ πλῆθος ὡς
ἰσχυρὸν τὸ καθόλου γενέσθαι. ή ψυχὴ οὖν αἰτία τοιαύτην ἔχουσα φύσιν ³⁰
ὅτε τῶν | αἰσθητῶν παραρρεόντων ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν δημοίων τύπων καὶ ¹⁰²

οἷς
1 immo αὐτῇ 3 ἔμφυτον W 4 τῇς Α 6 ὡς Α ἄλλον Ws 7 ὀρνέτις Ws
οὖν s 11 καὶ alt. et μὲν om. CW post ἀτελεστέροις add. οὗτοις s 16 γνωμένου AC
17 ἑλλέβορος C itemque in sequentibus 18 ἄλλα – 19 ἐμνημόνευσε om. W
18 αὐθίς C: οὖν Α: om. s 19 post ἐμνημόνευσε(γ) add. αὐθίς Α: πάλιν s επερόν
γε C 21 συναυξανόμενης s 22 post ὄμοισιν add. δὲ W ante τῇ add. ἐν Ws
εἰ 24 ἔκαστα W 25. 26 τέχνης—ἐπιστήμης om. W 25 ή Α: ή C 26 εἰ Α:
ή C γνωμένης Α 27 ἐγενόμεθα s οὗτοι οὗτοι pr. W ἐγγίνεσθαι C
29 ἐγέρονται W 30 ἔστηται pr. W 31 μάχης—32 αὐθίς om. W γενέσθαι
as: γενομένης AC 32 τοσοῦτοι b ἡδη τὸ superser. C¹

ἐναποτελεῖσθαι τῇ μνήμῃ, συλλέγουσαν τὸ καθόλου τὸ ἐν τοῖς καθ' ἔκαστον 102
ὅμιοιν, οὐ καὶ αὐτῷ πας ἡ αἰσθησίς συνεφάπτεται. ὅταν γάρ Σωκράτους ἡ
αἰσθάνηται, συναντιλαμβάνεται καὶ ἀνθρώπου, καὶ ὅταν τοῦ λευκοῦ,
συναίσθεται καὶ λευκοῦ· οὐ γάρ ὡς ταῦτον παντελῶς συναίσθεται Καλλίν
5 τε καὶ ἀνθρώπου· οὐδέποτε γάρ εἰπεν *(ἄν)* ἀνθρωπὸν ἔτερον εἰ μὴ Καλλίν· ἀλλ'
ὅταν ὥρᾳ Σωκράτην, τότε ὥρᾳ ἐν αὐτῷ καὶ τὸ πρὸς τὸν ἄλλους ὅμιον καὶ 10
κοινόν. ὥστε τρόπον τινὰ καὶ αἰσθησίς τοῦ καθόλου, ἀλλ' οὐχ οὕτως ὥστε
αὐτὸν χωρίσαι καὶ ἀφελεῖν καὶ καθ' ἑαυτὸν γνῶναι, ἀλλὰ συγκεχυμένον τε τῷ
καθ' ἔκαστον καὶ μᾶλλον εἰς ἐκεῖνο ἀποτετραμένον. ἀλλ' ἔτερα δύναμις 15
10 ἔστιν, ἡ τῆς αἰσθήσεως περὶ τὸ κατὰ μέρος ἐνεργούσης τὸ ἐν ἐκ πολλῶν
καὶ τὸ ἀδιάφορον ἐκ διαφόρων καὶ ταῦτην ἐξ ἔτερων συνάγει, οἷον τὸν ἄν-
θρωπον ἐκ Καλλίνου καὶ Ἀριστωνος καὶ τὸ ζῆντον ἐξ ἀνθρώπου καὶ λέοντος 20
καὶ τὴν οὐσίαν ἐκ φυτοῦ καὶ ζῴου· ἀνειστὶ γάρ μέχρις ἂν εἰς ἐν παντελῶς
τὰ πολλὰ ἀναγάγῃ τε καὶ συνδέσται. ὥστε ἐπαγωγὴ ὁ τρόπος ἔστι τῆς
15 συστάσεως τοῦ καθόλου καὶ τῆς γνῶσεως, καθὼλος λέγεται ἐπαγωγὴ πᾶς ὁ
ἐκ τῶν κατὰ μέρος τὸ καθόλου κεφαλαιούμενος λόγος. ἦδη δὲ τοῦ τοιούτου 25
λόγου τὰ μὲν λήμματα θήσουσιν αἱ αἰσθήσεις· ἀρχαὶ γάρ αὐταις καὶ κατίαι
τῶν κατὰ μέρος ὑπολήψεων· τὴν δὲ καθόλου ἐπιφορὰν δὲ νοῦς ποιήσεται·
τούτου γάρ ἔργον ἔδη τὰ πολλὰ ἐνοῦν καὶ τὰ ἀπειρά, ὅπερ φησὶ Πλάτων, 30
20 πέρατι συνδέσασθαι· καὶ γάρ διαιρετικὸς καὶ συνθετικὸς *(καὶ)* μεταβατικός 103
τε καὶ ἄλλως πολυτρόπως εὐκινητότατος. ἔσται δὲ οὐχ ὅφ' ἐν οὐδὲ εὐθὺς
οὐδὲ ἐν γρόνῳ διέγινε ἡ τε τῶν λημμάτων τῆς ἐπαγωγῆς ταύτης αἰσθησίς
καὶ ἡ τοῦ καθόλου ἐπιφύλησις, ἀλλὰ πλείω γρόνον μεταξὺ παρεμπίπτειν 5
ἀμφοτέρων ἀνάγκη· καὶ τὰ μὲν λήμματα εὐθὺς ἡ πρώτη ἡμῖν ἀρξαμένη
25 αἰσθησίς τίθησι πόρρω δὲ ἔδη προελθούσης δὲ νοῦς ἐξ αὐτῶν τὸ καθόλου
συμπεραίνεται· διὰ τί μέντοι διὰ μακροῦ; ἐπειδὴ διὰ γρόνου συναγείρειν
πέφυκε τὸ καθόλου. λανθάνει δὲ αὐτὴς δὲ τρόπος ἐπαγωγὴ τις ὡν, 10

1 συνάγουσαν As post καθόλου add. πρῶτον δὲ τὸ καθόλου W 2 οὐ καὶ as:
οὐδὲ ACW αὐτῇ AC ἢ om. AC συνάπτεται A 3 post αἰσθάνεται
add. συναντιλαμβάνεται Λ συναντιλαμβάνεται] ε εχ η, ut videtur, corr. A post
οὐδὲ
λευκοῦ add. συναίσθεται (*η corr.*) W 4 ὡς A 5 εἰδεν C: εἰπας pr. W
ἄν, quod post γάρ add. as, post εἰπεν addidi 6 τοῦς ἄλλους CW: ἀλλήλους As
7 ὥσπερ pr. W αἰσθησίν C post καθόλου add. αντιλαμβάνεσθαι C
οὐχ om. Α 8 αὐτὰ C ἑαυτὰ C τε τῷ as: τε τῷ Α: τῷ CW
9 ἀνατετραμένον Λ 11 τὸ διάφορον W συλλέγει W 13 παντελῶς om. W
14 ἀναγάγῃ τε as: ἀναγάγηται ACW καὶ non liquet Α συνδέσεται pr. C;
corr. C¹ 15 καθ' ὄν W 16 λόγος om. pr. W 17 ante ἀρχαὶ add. αἱ C
19 ἐνοῦν] ἐν δὲ W post καὶ add. περάνεται s Πλάτων] cf. Phileb. c. 14
p. 27 D 20 συνθήσασθαι Α: συνθετέσθαι C διαιρετικῶς — συνθετικῶς — μετα-
βατικῶς AC καὶ tert. as: om. ACW 21 τε om. Ας ὑφανδεις pr. W: ὅφ' ἐνὸς
corr. W post εὐθὺς superscr., ut videtur, ἡ A 22 σύνθετις W 23 ἐπι-
φορὰ W πολὺν s παρεμπίπτειν as: παρεμπίπτειν ΑCW cf. p. 54,18 24 ἀμφο-
τέρων as: ἀμφότερα (τερα renouavit Α) AC et post ἀνάγκη W ἀρξαμένη ἡμῖν As
25 αὐτοῦ AC 26 διέτι s ἐπειδὴ διὰ om. s συναγείρειν AC
27 αὐτὸς C: αὐτὸν AW: om. s

καὶ παρὰ τῆς φύσεως λαμβάνειν ἀλλ' οὐ παρ' ἑαυτοῦ δόξειν ἂν τὰς ἐγγοίας 103 τοῖς ἀπειροτέροις. Ήτι δὲ νοῦς ἔστιν ὁ τὰς καθόλου καὶ ἀμέσους προτάσεις ἐγκατασκευαζόμενος καὶ οὐδεμίᾳ (*ἄλλη*) δύναμις, δῆλον κατεύθυνται· τῶν γάρ 15 περὶ τὴν διάνοιαν δέξειν ταῖς μὲν οὐκ ἀεὶ ἀληθεύσιν, ταῖς δὲ ἀεὶ οὐκ 5 σεῖς μὲν δόξῃ καὶ λογισμῷ, ἀμφοῦ μὲν δύντων περὶ τῶν ἄλλοτε *ἄλλως* ἐγίντων. ἄλλὰ τῆς μὲν εἰς αὐτὴν τὴν θεωρίαν ἀποτελευτώτης πολλάκις, τοῦ δὲ εἰς πρᾶξιν ἀποτελειωμένου τὸ σύνολον· αἷς δὲ ἀεὶ δυνάμεσιν ἀληθεύσιν, ἐπι- 20 στήμηται τοῖς συνεπιδίδωσι, καὶ νοῦς· καὶ οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη τῶν ἀρχῶν· δι' ἀποδεξίων γάρ η γε ἀκριβῶς ἐπιστήμη· λείπεται δῆλον οὗτοι νοῦν εἶναι τὸν γνωρίζοντα 10 τὰς ἀρχάς. καὶ γάρ δὴ προσήκει μὲν ἀεὶ ταῖς ἀρχαῖς ἀκριβέστερον γι- 25 νώσκεσθαι τῶν μετὰ τὰς ἀρχάς· γάρ νος δὲ οὐδὲς ἀκριβέστερος ἐπιστήμης. νοῦς οὖν ἡ ληπτικής τῶν ἀρχῶν, νοῦς δὲ ὁ πρῶτος καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐγκατασκευαζόμενος τῷ λογικῷ ζῷῳ. δυνάμει δὲ οὔτος ὥν ἔστιν ἀπλούστατος καὶ ὑπερ ἀλητής τις καὶ ἄκριτος τῆς ψυχῆς ὅψις, καθ' | ἣν ἔξι ἀρχῆς 104 15 ἔστι φύσει λογικὸν ζῷον ἡ ἀνθρωπος. οὔτος δὲ ὁ νοῦς καὶ προσιδύντις ἡμῖν συναυξάνεται ἀεὶ καὶ συνεπιδίδωσι, τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὰς ἀπλᾶς, ἀςπερ δρους δημοσίουμεν, καὶ τῶν ἀσυνθέτων καὶ ἀπλουστάτων τοῦ λόγου στοι- 5 γείων θέσεις καὶ τὰς ἀπλᾶς ἀντλήψεις· ἀνθρωπον γάρ η λευκὸν ἀρχεται καὶ λέγειν πρῶτον τὰ παιδία καὶ νοεῖν, ἐπειδὴν ἐγκατασκευάζεται λόγος 20 αὐτοῖς· προβάνοντος δὲ ἥδη καὶ τοῦ συντιθέναι ταῦτα τὰ ἀπλᾶ δύναμιν 10 προσλαμβάνει καὶ τί ἀνθρωπός ἔστιν ἥδη διανοεῖσθαι. ἐπειδὴν δὲ πλείσια ἰσχὺν λάβῃ, καὶ πρὸς τὴν τοῦ καθόλου σύστασιν καὶ νόησιν δυνατώτεροι γινόμεθα. Ξως ἂν τὴν λογικὴν ἔξιν, καθ' ἣν ἥδη λογικοὶ γεγόναμεν, συστη- 25 σώμεθα πατσούστης τι τῆς ψυχῆς προσόμοιον τῷ σώματι· καὶ γάρ τοῦτο ἀρχήμενον μὲν τελειοῦσθαι πρῶτον μὲν ἰσχὺν λαμβάνει πρὸς αὐτὴν τὴν διανάστασιν καὶ τὴν δὲ ἔσωτοῦ γαμούμεν δρματιν, εἰδίντες τοῦτον καὶ πρόσεισιν εἰς τὸ πρόσθεν ἐπὶ μικρόν, καὶ οὕτως ἀεὶ τελειούμενον εἰς περίπατον τε 20 καὶ δρόμον καὶ τὴν πρὸς ταῦτα ῥώμην προέρχεται. οὕτω δὴ καὶ ὁ νοῦς

- 1 παρὰ corr. W   3 συγκατασκευαζόμενος Α   ἄλλη as; om. ΑCW   γάρ om. s
 4 παρὰ AC   ταῖς prius corr. W   5 μὲν alt.] δὲ Α   τὰ—ἔχοντα s
 6 αὐτὴν om. s   τὴν om. ACs   θεωρίας Α   πολλάκις om. W: ante ἀποτελευ-
 τώτης collocat s   7 ἀποτελειωμένου] οὐ corr. non liquet unde Α   9 ἐπιστήμη om. W
 10 ἀκριβέστερον W: τὸ ἀκριβέστερον As: τῷ ἀκριβεστέρῳ C   11 τῶν] τὰ Α   13 δύνα-
 μις, om. δὲ, W   ἔστιν deletum W   15 φύσει om. A   post ἡμῖν add. καὶ W
 16 συναυξάνεται C: συναυξανόμενος As: συναυξανόμενος W   ἀεὶ καὶ om. W   post
 μὲν add. γάρ As   post ἀπλᾶς add. ἐνεργείας μόνον ἀρχῶν τε ἀπλῶν πραγμάτων τὰς
 νοήσεις W   ἀςπερ CW   17 ante τῶν add. τὰς C   καὶ alt. om. AC   18 στο-
 γείων Α   post σταχ. add. τὰς AWS   καὶ om. W   post λευκὸν add. ἀν-
 θρωπον W   19 καὶ prius om. W   πρῶτα Α et post παιδία C   20 αὐτοῦ AC
 post δύναμιν add. ἔστι Α, ἀρχεται C   21 προσλαμβάνειν AC   τὸ AW   22 post
 ἰσχὺν add. δ νοῦς W   λάβῃ C: λάβοι Α: πρὸς λάβῃ W: λάβωμεν s   καὶ prius
 om. W   σύνστασιν W   συνεπιδίδωσι As   23 γινώμεσι W: γεγόναμεν, προβά-
 νομεν μᾶλλον C   γεγόνασιν W   24 πατσεῖ γάρ τι η ψυχὴ C   post πατσούστης
 add. γε s   πρὸς ὕδωριν Α   25 μὲν prius om. CW   26 αὐτοῦ W   27 ἐπὶ ei. Spengel: ἔτι libri s   τελειοῦμένου, τελειον renovatum, Α   27. 28 περιπάτους—
 δρόμους W   28 δὲ C

τὸ μὲν πρῶτον ὀνομάζειν δύναται μόνον καὶ τὸ ὅπο τὰ ὀνόματα νοεῖν¹⁰⁴ πράγματα, ἔξης δὲ καὶ συντίθεναι καὶ διανοεῖσθαι, εἴτα τὸ τελευταῖν καθόλου τινὲς κρίματα βεβαιωσάμενος ἐν αὐτῷ ἀποτίθεται. νοῦς οὖν ἀρχὴν ἐπιστήμης, καὶ ἡ μὲν ἀρχὴ τῶν ἀρχῶν γνῶσις, ἡ δὲ πᾶσα ἐπιστήμη τοῦ 5 παντὸς ἐπιστητοῦ· ὡς γάρ ἡ ἀρχὴ πρὸς τὴν ἀρχήν, οὕτως ἡ πᾶσα πρὸς πᾶν.

1 δύνατός W	1. 2 τοῖς—πράγμασιν A	τὰ δύνατα as: τοῖς δύνασι (δύναμις renov. A) ACW	3 post κρίματα add. ἀληθῆ W	αὐτῷ scripti: αὐτῷ AC:
αὐτῇ W: ἑαυτῷ s		ἐναποτίθεται W	5 ἡ prius om. Ws	6 πᾶν C:
πᾶσαν AWs	τέλος τῆς τοῦ θεμιστίου παραφράσεως εἰς τὰ τῆς ἀπόδεικτικῆς τοῦ ἀριστοτελεώς rubro subscr. C			

I N D I C E S

I N D E X V E R B O R U M

- Αρέβατος 40,24
 ἀγαθός (τοῦ ἀ. λόγος) 47,26 sq.
 ἄγαν 2,2
 ἀγειν εὐθείαν 7,24
 ἀγενής (σκέψις οὐκ ἀ.) 32,25
 ἀγένητος 27,30
 ἀγεωμέτρητος expl. 26,2,3
 ἄγνοια (διττὸν εἶδος) 30,22 sq. γαλεπωτάτη
     31,11
 ἀγνόημα γεωμετρικόν 26,4
 ἀγυμνασία (περὶ τούτο) 29,18
 ἀγχίνοια οὐλὸν ἀνάλασίς τις οὐσία τοῦ συρ-
     περάζματος εἰς τὰς προτάσεις καὶ εὑρεσίς
     ταχείᾳ τοῦ μέσου 41,5,6
 ἀγγίνους expl. 41,5
 ἀδιάφορος 64,11
 ἀδιδάκτως (πιστεύειν) 24,5
 ἀδύνατος. ὁ δὲ ἀδύνατος τρόπος 24,18 sq.
 ἀεικίνητος (ψυχή) 25,11
 ἀήρ (ἀντιπερίστατος, ἀνάλαστος) 60,3,6
 ἀθάνατος (λογικὸν ζῷον) 58,17
 ἀθροίζειν (ἐκ πολλῶν αἰσθήσεων) 63,20,29
 ἀίδιος i. q. ἀνάγκατος 16,25 20,5 sq.
 αἰσθάνεσθαι τῆς αἰτίας dist. ἐπίστασθαι 43,
     24,25 αἰσθήτη (coni. ὑποκείμενα) 37,12
 αἰσθητις (τὰ δὲ αἰσθήσεως γνωστόμενα)
     2,23 3,26 τῶν καθ' ἔκαστα (ἔστι) — ἀρχὴ
     ἀποδείξεως — οὐδέποτε τὸ διότι δείκνυσσεν,
     ἄλλο δεῖ μόνον τὸ δέι 38,10 sq. τρόπον
     τινὰ τοῦ καθόλου (ἔστι) 64,7,10
 αἰσθητικός 46,20 59,12,14
 αἴτειν τὸ ἐν ἀρχῇ (coni. λαμβάνειν) 46,2
     med. 23,20
 αἴτημα dist. ὑπόθεσις 7,26 sq. ἀπλῶς opp.
     πρὸς τὸν διδόντα καὶ συγγωρῶντα ibid.
     28 sq. μὴ συγγωρόμενον 58,21

- αἰτία. ὁ διὰ τῆς αἰτίας τοῦ πράγματος συλ-
     λογισμός 27,13,16 (opp. ὁ διὰ τοῦ ση-
     μεοῦ) 28,16 προσεγγής αἰτία 27, 26, 28
 πόρρω, πόρρωθεν 28,5 sq. αἰτίας ζήτησις
     43,18 ἡ κατ' εἶδος καὶ τὸ τι ἣν εἶναι
     αἰτία 53,21
 αἰτιατός 28,28, 29 53,28 sq. cf. αἴτιος
 αἴτιος. πᾶν αἱ καὶ πρότερον τοῦ ποιουμένου
     καὶ οὐκέτι αὐτῷ ὅτι μάλιστα 5,26 ὅλως
     τὸ αἱ βούλεται μᾶλλον καταφατικὸν εἶναι
     κτλ. 30,3,4 καθόλου ἔστι τὸ διότι καὶ
     τὸ αἱ 38,19 ὥσπερ οὐδὲ πάντα τὰ αἴτιά
     τε καὶ αἰτιατὰ ἀντιστρέφει κτλ. 28,20 sq.
     cf. 53,27 αἴτια τινα καθ' αὐτά opp.
     κατὰ συμβεβηγός, κατὰ σύμπτωμα 11,12.
     13 τὰ πρώτα ἀπάντων αἴτια — καὶ τὰ
     μάλιστα αἱ. expl. 22, 25, 26 προσεγγής,
     προσεχώς, πρώτον, πορρωτέρω αἴτιον 28,
     2 sq. 60,14 62,12 διὰ τῶν πρώτων αἱ.
     ἀποδεικνύναι οἱρ. διὰ τῶν ὑστέρων 37,11
     ἢ τῶν πρώτων αἰτίων γάρσις 38,28 αἴτιον
     δέ οὐδὲν γάρ 26,30
 ἀκοή plur. 29,11
 ἀκολουθεῖν logice 21,7 45,23 sq. 60,7
 ἀκολουθία logice 54,25
 ἀκούειν c. inf. 3,8
 ἀκριβεία τῆς ἀποδείξεως 6,27 20,29
 ἀκριβής (παιδεία) 1,14 (αἰτία) 50,10
 ἀκριβολογεῖσθαι 20,15
 ἀκριτος (coni. ἀλογος) 65,14
 ἀκρος. τοῖς ἀ. ἀμφοτέροις 26,21 τὸ μεῖζον,
     ἴλιστον 61,18 sq.
 ἀκτίς (διαβανούσας) 38,33
 ἀλεκτρυών 59,22
 ἀλήθεια 5,29 6,19
 ἀληθεύειν 44,34 τωτ 40,3

- ἀληθινός (φύλα) 1,15
 ἀλλά in apodosi post εἰ καὶ, καν̄ sim. 14,
 25 17,11 44,24 ἀλλά—γε 24,24 26,4,5
 47,23 v. praeterea γε
 ἀλλαγόθεν 53,7
 ἀλλήλων. δι' ἂ. δεικνύναι 29,2 τὸ δι' ἂ.
 καὶ ἅμα 60,24
 ἀλλοθεν (γνώσκειν) 10,3
 ἀλλος καὶ ἀλλος 4,33 26,19 29,5 cf. 37,30
 ἀλλω ἀλλο 11,30 ἀλλως μὲν—ἄλλως δέ
 51,13,14
 ἀλλοτε ἄλλως 65,5
 ἀλλέτριος superl. (ἀποδείξεως) 46,4,5
 ἀλιγος 47,4 58,13 sq. 65,14
 ἄμα. τὸ δι' ἀλλήλων καὶ ἅμα 60,24
 ἄμαθής 3,8
 ἄμαρτία παρὰ τὸν μέσον, παρὰ τὸ σχῆμα
 26,20
 ἄμβλως (γνώσις) 56,7
 ἄμεσος coni. ἀναπόδεικτος 51,28 πρότασις
 (coni. ἀξιωμα) 6,11 30,15 33,12 al. ἀπό-
 φασις 33,13 ἀμέσως ὑπάρχειν 30,18,31
 31,5 sq. 32,34 κατηγορεῖν (coni. πρώτως)
 32,28 33,9
 ἄμετάπτωτος 8,20 40,25
 ἄμηχανος 3,2 9,1 22,23 35,25 36,2 40,31
 55,23
 ἄμπελος 61,14,30 λευκή 32,10
 ἄμυδρως 63,6
 ἄμφιλαχής (πλάτανος) 61,14
 ἄμφισβητεῖν 47,21
 ἄμφω. καὶ ἂ. 5,20 ἀμφοῖν τοῖν δυοῖν προ-
 τάσεων 31,14
 ἄν c. opt. fut. 48,25 in apodosi irreali
 omissum 13,24 26,22 43,22 c. optat. (?)
 35,28
 ἄν τε—ἄν τε 40,10,11
 ἀνάγειν εἰς logice 6,12 30,10,13 64,14
 ἀναγκαῖος opp. ἐνδεχόμενος 39,29 40,20
 ἐκ μὲν γάρ τῶν ἀ. πάντως ἀναγκαῖον, οὐ
 πάντως δὲ τὸ ἂ. εἰς ἀναγκαῖον 16,23,24
 cf. 20,6 ἀπόλως opp. διὰ τὴν ἀπόδειξην
 16,27,28 ἔχειν τὸ ἂ. 46,14
 ἀνάγκη logice 24,20 53,31 sq. οἷον ἔκού-
 σις ibid. 5 sq.
 ἀναγωγὴ εἰς logice 30,10 εἰς ἀπειρον 8,28
 9,12
 ἀναδειρότας ἡ μέλανα 61,13
 ἀναιρεῖν 8,22 9,14 10,21 14,30 sq. al.
 ἀνάλκασις δέρος, ὅψεως, φωτός 60,6 ἀπὸ
 τοιοῦδε νέφους ἐπὶ τὸν ἥλιον 29,26,27
 ἀναλαμβάνειν (τὰ Ἀριστοτέλους) 1,11 8,2
 9,21 ἀνωθεν—ἀναλαβοῦσι ἡγετέον 17,30
 sim. 49,12, 21
 ἀναλογία. κατὰ ἀναλογίαν κονά 59,32
 ἀνάλογον 39,15, 16 61,22
 ἀναλύειν expl. 26,23
 ἀναλύσις opp. σύνθετος 27,1,8 τοῦ συμ-
 περάσματος εἰς τὰς προτάσεις 41,5
 ἀνάμνησις 1,10 ἀναμνήσεις ποιῶν τὰς μα-
 θήσεις (Πλάτων) 4,29
 ἀναπνεῖν 27,31 sq.
 ἀναπόδεικτος 9,3 sq. ἀρχαὶ 5,14 37,25
 26 ἐπιστήμη expl. 40,1,2 θέσις, λόγος
 τοῦ τι ἔστιν ἀναπόδεικτος 51,23 sq.
 ἀνατομή. ἐκ τῆς ἂ. 59,26 sq.
 ἀνατρέχειν ἐπὶ τι 56,13, 14
 ἀναφορά (ἐπὶ τὰ εἰδη) 57,12,13
 Anaphora 14,32 sq. 43,9, 10
 ἀναφύεσθαι (εἰς δοτέον) 52,26
 ἀνεπιστήμων λέγεται δηγῶς 26,1 sq.
 ἀνήκειν logice ἐπὶ τι 33,28
 ἀνθραξ 61,8, 9
 ἀνθρώπειος (σῶμα) 18,16 23,17
 ἀνθρωπος 4,10 38,1 def. 45,1 sq. 46,10 sq.
 47,10 sq. 55,28 οἷον ἀνθρώπου (ἐπωρό-
 της) δὲ διαρθροῦν τὴν ὅπα 48,28 γεγρα-
 μένος, ἔμφυγος 57,11 sq.
 ἀνίέναι logice 64,13 ἐπ' ἀπειρον 33,5
 ἀνιδός ἐπὶ τὰ αἴτια, τὰ πρότερα 54,17
 ἀντιθεσις 12,3
 ἀντιτείμενος (τόπος ἀπὸ τῶν ἀντιτείμενων)
 18,28 ἀντιφατικῶς 31,19
 ἀντιληψις plur. (ἀπλα) 65,18
 ἀντιλύπησις 51,27
 ἀντιπερίστασις δέρος 60,4
 ἀντίφασις. τὸ τῆς ἂ. 19,2 ἡ τῆς ἂ. φύσις
 24,15 τὸ ἔτερον τῆς ἂ. μάριον 43,6
 ἀντιφατικῶς ἀντιτείμενος opp. ἐναντίος
 31,19
 ἀντίφραξις τῆς γῆς 17,2, 3
 ἀντιφράττειν pass. ὑπὸ τῆς γῆς 43,16 50,
 6,7
 ἀνω log. expl. 33,24 ἀνωτέρω 19,31 (γένος)
 59,19 ἀνώτερος (φύσις, ἀποτήμη) 14,3 20,1
 22,20 ἀνωτάτων (coni. πρώτων) 32,34 34,26
 ἀνωθεν ἀναλαμβάνειν 17,30 49,12 ἀρχεσθαι
 54,1, 26
 ἀνωφελής 1,3
 ἀνωφερής 53,4
 ἀξιοῦν 7,7
 ἀξιωμα def. 6,11 Theophr. 7,3 sq. ἡ προσ-

- ηγορία τοῦ ἀ. expl. ibid. 6 τὸν δρόνας ἐξ
ῶν σύγκειται τὰ ἀ. 9,10 ἐπιστήμης 18,8
κοινά ibid. 30 19,8 24,26 cf. 23,9. 11 sq.
ἀπαιτεῖν 59,2
ἀπαντάν (ἐκείνως) 4,11. (πρὸς τὸ) 18 59,8
ἀπαρτᾶν *seizinge*. ἀπηρτημένος τοὺς 19,22
ἀπάτῃ *error* 13,12 sq. (παρὰ τὸν μέσον)
26,17 οἱ τῆς ἀ. συλλογισμοὶ 31,18
ἀπαυδῆν *coni.* ἵστασθαι 8,29
ἀπειρος. τὰ ἀ. πέρατι συνδήσαθαι Plat.
64,19 τὸν ἀ. γρόνον 49,25
ἀπειρος *imperitus*. οἱ ἀπειρότεροι 65,2
ἀπεναντίον. ταῖς ἑντὸς καὶ ἀ. (γωνίεις)
21,5 38,25
ἀπλατῆς (*μῆκος*) 56,10 sq.
ἀπλοῦς opp. μικτός (ἀπόδειξις) 37,6 (εἶδος)
56,22 *coni.* ἀσύνθετος 42,4 sq. superl.
(*τοιχεῖον*) 65, 17 ἀπλῶς *coni.* κυρίως
5,8
ἀποβάλλειν φύλλα 61,31
ἀποδεικνύναι c. acc. c. inf. 13,26 27,24
47,5 ὅμοια τε ἀμφιτάνους τοῖς πάντα
ἀναπόδειτα λέγουσιν οἱ πάντα ἀποδει-
τά εἰναι τιθέμενοι 9,4 cf. 33,11 35,
30,31 50,21,30 ὡς ἀποδεικτὸν πρῶτον
20,21, 24
ἀποδεικτικός (*λῆμμα*) 6,5. (*πρότασις*) 32
10,10 16,3 (ἐρώτημα) 25,15 κυρίως
(συλλογισμός) 17,22 27,14 ὁ ἀποδεικτικός
31,24 32,5, 21 ἀποδεικτικῶς εἰδέναι 16,
29 γηρώσκειν 17,4
ἀποδειξις. εἰδὸς τῆς ἐπιστήμης 5,16 ἔργον
τῆς ἀποδεικτικῆς ἐπιστήμης 62,20 τῷ
ἐπισταθμῷ τὰ καθόλου 3,26 τῶν καθόλου
(ἔστι) 38,9 δὲ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόν-
των 35,9 αἱ τε ἀρχαὶ τῆς ἀ. οὐκ ἀν
εἰν διέπουσθεν ἀποδεῖξις 9,8 cf. 35,29
62,25 ἀρχὴ ἀποδεῖξις αἰσθησίς 38,15
οὐδὲμιτά ἀ. τὴν οὐδαίαν δέκινους καὶ συμ-
περαίνεται, ἀλλὰ τίθηται καὶ λαμβάνει 44,
28 ἡ ἀπρίβεια τῆς ἀ. ἐν τοῖς λῆμμασι
20,29 τὸ διά τὴν ἀ. (ἀναγκαῖον) expl.
16,28 ἀπλῶς opp. πρὸς ἡμᾶς 9,22 κυ-
ρίως 13,2 43,27 φαινομένη 31,9 κατα-
φατική, ἀποφατική 34,8 sq. 36,34 δὲ
ἀποδεῖξις λαμβάνει 44,24 χωρὶς ἀ.
προλαμβάνει 46,3 ἀλλοτριώτατον ἀπο-
δεῖξας ibid. 5 εἰς τὸν περὶ ἀποδεῖξιος
λόγον (συντετέντων) 2,2
ἀποδιδόναι *exhibere, praestellare* 30,22 τὸν
λόγον τοὺς 10,30 αἴτιν, τὸ αἴτιον 28,7
29,18 47,3 τὰς ἐπυμάτητας τῶν ὄνομάτων
48,28 pass. 48,18 50,14 52,5 al.
ἀπόδοσις (τοῦ διὰ τὸ) 59,7,11
ἀπόκρισις 49,4
ἀπολεπτύνειν pass. 35,17
ἀπορεῖν 32,32 εἰ 7,16 τοῦτο, τάδε 48,4
60,17
ἀπορία 62,36
ἀποτελεῖνειν med. εἰς 65,7
ἀποτελεστῶν εἰς 65,6
ἀποτιθέναι med. ἐν αὐτῷ 66,3
ἀποτρέπειν (ἀποτετραμμένον εἰς) 64,9
ἀπούσις 46,12, 28
ἀπόφασις. τὴν κατάφασιν ἡ τὴν ἀ. 7,5 cf.
12,5 18,31 ἥμεσος 33,12, 13 ἀεὶ προσ-
λήψει καταφάσεως δείκνυται 34,9 διὰ μόνης
ἀ. εἶναι 37,1 v. κατάφασις
ἀποφατικός. ἡ ἀ. (ἀπόδειξις) διὰ μόνης
ἀποφάσεως οὖσα οὐ συμπεράνεται 37,1
ἀπογρῆσθαι? 14,9
ἀπογρῆναι 16,8, 33 20,30 44,1 cf. 14,9
ἄρα. ζητῶν ἄρα ἔστι κενόν 43,7 cf. 2,32
ἄρα in apodosi 45,19 εἰ ἄρα 44,4 εἰ μὴ
ἄρα 22,7 61,6
ἀργότερον 53,13
ἀρετή 11,4
ἀριθμητικός (*πρότασις*) 19,28 (ἀρή) 22,
17 (ἐρώτημα) 25,25 sq. ὁ ἀριθμητικός
2,10 23,17 39,17 ἡ ἀριθμητική 18,13
39,8
ἀριθμός 19,2, 10, 27 23,7 sq. 35,3 39,17
ἀπειρος, ὥρισμένος 33,32
ἀρμονικός 25,24 ἡ ἀρμονική 18,13 19,28
29,8
ἀρτῶν. ἡρῆσθαι ἐκ 7,21 17,14
ἀρτηρία 29,1
ἀρτειος 23,8 al. τὸ ἀ. διπλάσιον 34,32
ἀρχή. φυσική 2,6 ἡ ληψίς τῶν ἀναποδείτων
ἀ. 5,14 ἀρχαὶ τῶν ἀποδεῖξεων 6,31 al.
δεῖ συγγενεῖς εἶναι τὰς ἀρχὰς τοῖς δεικνυ-
μένοις 22,31 cf. 37,26 39,5 ἐπλευπόσησης
τῆς ἀ. καὶ τὰ μετά τὴν ἀ. ἐπλεύσειν ἀνα-
γκάζον 38,32 ἀπλούστεραι opp. προσθήκην
τινὰ ἔχουσαι 37,15 ἀλληρὰ ποιησάμενοις
ὅρτεον 22,10 εἰς ἀρχής 37,4 63,26
65,14 κατ' ἀρχάς 35,30
ἀστρολογία 27,24 ναυτική, μαθηματική
29,8 37,19 cf. στερεομετρία
ἀσύμμετρος 24,21
ἀσύνθετος *coni.* ἀπλοῦς 42,4 65,17
ἀτελής 65,11

- ἀτιμία 56,34 57,3
 ἀτομος 11,11 13,13. 15,19 (εὐη) 46,25
 56,2 sq.
 ἀτοπος 4,6 9,23 44,20 47,14 60,23 61,3
 αὐ πάλιν 4,1
 αὐθις (οὗτε μὴν αὐθις) 12,30 14,28 32,32
 αὐλητρίς 28,13. 14
 αὐξεσθαι εἰπὶ πολὺ 39,19
 αὐξησις τῶν λόγων 27,1 sq. σελήνης 28,
 18 sq.
 αὐτάρκης (πρός τι) 16,6 19,4 36,24 58,15 al.
 αὐτόθεν 6,10 9,8
 αὐτοκένητος (ψυχή) 27,29
 ἀφαιρεῖν (ἀφέλε) 15,2 sq. 34,7 51,23 (coni.
 ζωρίζειν) 64,8
 ἀφαιρεσις 34,7
 ἀφανής 2,21 5,2
 ἀφιέναι (ἀφέτω) 30,24
 ἀφορᾶν πρός τι 6,19
 ἀφορμή (ἔχειν ἀπό) 49,28. 29 (λαμβάνειν
 ἐκ) 58,27 (διδόναι πρός τι) 59,10
 ἀγολος 59,20
 ἄγρι c. gen. 33,30
 ἀγώριστος (τὰ ἀ. συμβεβηκότα) 45,26 53,3
 ἀγύγος 47,3 59,13
- Βαδίζειν 15,33 34,32
 βάδισις 35,2
 βάθρον 3,9
 βαρός 52,23 sq.
 βέβαιος 40,24
 βεβαιοῦν med. 66,3
 βέλτιστος. ὡς βέλτιστη 15,26
 βίατος (ἀνάγκη) 53,5
 βιβλίον 1,2. 8, 17
 βόρειος 27,25
 βάτερος (λευκός) 32,11
 βούλημα plur. (τῶν ἐν τοῖς βιβλίοις γεγραμ-
 μένων) 1,7
 βοῦς 59,26 sq.
 βραχυλογία (συνήθη) 1,18
 βωμός 49,24
- Γάλα ἔχειν 17,21 28,16. 17
 γαμεῖν 52,13
 γάρ scilicet 3,27
 γε. ἡ κυρίως γε ἀπόδειξις 13,2 sim. 4,11.
- 12 24,7 38,27 49,14 ἀλλά—γε 5,15 7,
 32 9,21 14,28 23,23 al. ἦτοι γε 19,25
 καὶ —γε 2,12 12,27 62,27 63,19 al.
 καίτοι γε 3,15 25,25 μέντοι γε 11,28
 24,17 23,18. 25 40,20 50,19 al. ὅμως
 γε 46,21. 22
 γελοῖος 9,24 16,3 23,19 47,10 49,5
 γένεσις 54,7 ἐν χρόνῳ (ἐπει) ibid. 9
 γενικής compar. (ἐπιστήμη) 25,28
 γένος. καθόλου κατηγορεῖται 12,22 ταῖς
 προσεχέσι διαφοραῖς ὑπάρχει καθόλου 13,7
 ἐν γ. οὐ αἱ πρώται ἀρχαὶ αἱ αὐταὶ 37,22
 γένει διετηκέναι, ἔτερον εἶναι 39,6. 7
 ὡς γ. ὑπάρχειν 42,18 θεῖ τοῦ γ. 56,17
 ἐκ τῶν εἰδῶν σύγκειται ibid. 19 sq. 57,9
 γεωμετρης 2,9 6,26 13,4 18,18 sq. 25,
 23 sq. 29,25
 γεωμετρία 7,27 18,9 sq. 22,22 37,23. 24
 39,8
 γεωμετρικής 25,23 sq. 39,22 (ἀπόδειξις)
 19,7 (ἀρχῇ) 22,17 γεωμετρικός ἀπὸ
 δεῖξαι 18,19
 γῆ 13,14 sq. 50,7 sq. ὡς γῆ τὸ καταφερές
 (σύμφυτον) 53,4
 γίνεσθαι. τὸ γεγονῆσθαι πέρας ἐστὶ τῆς
 προλαβούσης γενέσεως 54,10 ἐν πέρατι
 γρόνου τὸ γεγονέναι ibid. 13. 14
 γινώσκειν δὲ αἰσθήσεως 2,23 δυνάμει 36,
 30 καθ' ἑαυτό 64,8 γνωστές 8,31 γνω-
 στέον ὅτι 10,10
 γλάνις 59,22
 γλῶττα (Eurip.) 23,25
 γνωρίζειν dist. μανθάνειν 3,12 sq. def.
 4,31 τῇ διανάζ 31,33
 γνώριμος (δὲ ἔαυτῶν) 9,6 (πατέ) 23,15
 γνώριμόν τι ἔχειν 43,26 ποτεῖν 44,26
 γνωριστικός (αἰσθητις) 31,30
 γνῶσης dist. μάθησις 3,13 ἡ ἡμετέρα γν.
 6,19 κυριωτάτη 30,4 κατὰ συμβεβηκός
 49,30
 γνωστικός compar. (ἔξις) 63,27. 28
 γοῦν. ὅταν ἔχῃ τὰλλα γοῦν 27,15
 γράμμα plur. (κατ' ἀριθμὸν ωρισμένα) 39,19
 γραμματεῖον 3,28
 γραμμή 10,25 sq. 18,18 sq. (ἡ καθόλου,
 ἀληθινή ορρ. ἡ ἔξυπνη) 24,1 54,11
 (εὐθεῖα, περιφερής, κεκλασμένη) 56,6 sq.
 def. ibid. 16
 γράφειν ἐν τοῖς βιβλίοις 1,8 ἀνθρωπον,
 ζῷον 57,11 sq. geometr. 3,18. 23 (με-
 ταξί) 19,15 23,30 sq. 26,11

- γρυπός (ἥς) 12,2
 γρυπότης 11,30
 γυμνάζειν med. (περὶ ταῦτα) 3,11 (ταῖς ἀκοσίαις) 29,11 (ὅταν τῶν λέξεων) 31,16
 (ἐπὶ παραδείγματος) 50,3
 γωνία 18,11 (δέσια, σύμβλεπα, ὁρθή) 56,6
- Δάκτυλος 48,3
 δεικνύναι, τὸ δεικνύμενον (πρᾶγμα) 5,21
 21,4 37,27,28 39,5,6 46,8 47,29 al.
 med. 52,19
 δεικτικός τινος 50,31 ἡ δ. ἀπόδειξις opp.
 ἡ εἰς ἀδόκιμον ἀπάγουσα 37,3 sq.
 δεῖξις 8,27 33,11 36,13 48,9 ἡ κύκλῳ δ.
 9,12 sq.
 δεῖν, τὸν δέοντα τρόπον 46,23 58,29
 δεῖστας 1,15
 δεκάς 33,30
 δεκτικός 11,25 12,1,6
 δένδρον 37,32
 δέρμα 2,14
 δεσμός, τὰ δεσμὰ τῆς κρηπῖδος 1,6
 δέγχεσθαι ὑδατὸν 34,24
 δῆ, δὲ δῆ 45,14 58,30 λέγω δῆ 62,14
 δῆλος, δῆλον δέ, δέ ταν γάρ 43,13 sim. 50,
 13 60,27 δῆλον ποιεῖν 20,31
 δημιουργεῖν 52,12
 δῆποτε, τί δὲ δ. 3,9
 δῆπονθεν 9,8 22,14 45,13
 διαβαίνειν 39,1
 διάθεσις, κατὰ διάθεσιν ἄγνοια expl. 30,
 28 sq.
 διατρεῖν τὴν τροφὴν 52,26 γραμμήν, τὰς
 γενέσεις 54,11,12 logice 23,6 33,15
 34,6 εἰς 2,11 11,4 κατ' ἐπιστήμην 46,
 29 ἀπὸ τῶν γενῶν opp. ἀπὸ τῶν εἰδῶν
 συντίθενται 57,16 sq. med. 20,16 δῆτα
 (τὸν τόνον) 25,30
 διαίρεται log. (τῶν συνεγένων, ἐπ' ἀπειρον) 34,3,4 (τῶν προβλημάτων) 42,16 sq.
 συλλογισμὸν οὐ ποιεῖ 46,21 sq.
 διαίρετικός 64,20
 διακεῖσθαι βέλτιον περὶ τι 8,15 πάσι 30,29
 διακρίνειν 1,19
 διάκρισις 14,29 63,14
 διαλέγεσθαι 34,32
 διαλέπειν intr. 54,8
 διαλεκτικός (coni. σοφιστικός) 25,14 (προ-
 βλήματα) 42,16 τὰ δ. i. q. τὰ Τοπικά
 18,27 ὁ διαλεκτικός 2,16 31,22 32,6
 ἡ διαλεκτική opp. ἡ σοφία 25,1 sq. δια-
 λεκτικῶς ἐπιχειρεῖν 32,20 ζητεῖν 43,1
 διάλογος, οἱ δ. dist. τὰ μαθήματα 26,
 29 sq.
 διαμαρτύρειν, διαμαρτημένος 30,27
 διανάστατος 65,26
 διανοεῖσθαι 65,21 66,2
 διάνοια opp. αἴσθησις 31,33 opp. φύσις
 53,9 ὁ ἐν τῇ δ. λόγος opp. ὁ ἔξι λόγος
 23,27
 διαπορεῖν περὶ τινος 11,24
 διαρρόον τὴν ὅπα 48,28
 διαρρήδην 20,18 24,24
 διάστημα music. 18,14,15 τὰ σύμφωνα δ.,
 τὸ διὰ τεσσάρων, τὸ διὰ πέντε 19,27 sq.
 διατάχειν 6,27
 διαφέρειν, διενήνογχε i. q. διαφέρει 6,21
 58,6
 διαφορά log. 12,22 προσεγγίεις 13,7 προσ-
 εγγίεις καὶ ἀντικείμεναι 58,12 sq. τελευταῖα,
 πρώτη, μετ' αὐτῷ 57,21 sqq. 58,30 οὐσιώδης
 ibid. 28
 διάφορος 64,11
 διδασκαλία, πᾶσαν δ. καὶ μάθησιν ἐν
 προσπαρχούσῃς γνῶσθαι γνῶσεως 62,34
 διδάσκειν, διδάσκων 2,7. (διὰ λόγου)
 16,7,10
 διδάσκαι concedere (coni. συγγιωρεῖν) 7,32
 17,13 43,8 al.
 διεγίρειν 63,29
 διέρχεσθαι 52,20
 διέγησις 49,4
 διέλεναι 52,19
 διεστάναι πόρρω διεστηκέναι log. 19,26
 τῷ γένει 39,6
 δικαίος (φύσει) 42,7
 διορίζειν 12,8 16,7 27,15 32,8, 23 al. med.
 50,19
 διορίσμός 7,33
 διπήγυς 34,32,34
 διπλασίας 18,14
 διπονής 38,2 46,12 sq.
 δίγα διαφεῖσθαι 25,30 c. gen. 12,20 38,
 25 63,9
 διώκειν 4,25
 δοκεῖν, ἐν τῶν δοκούντων περὶ ἐνάστου
 opp. ἐν τῶν καὶ^τ αὐτὰ ὑπαρχόντων 25,6
 δόξα ἀληθής, ψευδής 39,25 δ. ἀληθής τῆς
 ἐπιστήμης διαφέρει δοκεῖ ibid. 26 sq.
 δρόμος 65,28

- δύναμις (ἀξιώματος) 24,24 τῆς φυγῆς 62,
25, 29, 36 plur. 24,30 κατὰ δύναμιν 1,9
δυνάμει 65,13
δυνατός (πρός τι) 65,22
δύνεται 27,24
δυσίατος 6,25
δυσκεραίνειν 2,1
- Ἐάν τε — ἔάν τε 14,1,2
ἔαυτῶν. ἔαυτοὺς ὥρημεν 60,5
ἔβδομάς 55,12
ἔγγινεσθαι 63,27
ἔγγράφειν πολύγωνον 19,13 sq.
ἔγκαλόπτειν. τοὺς λόγους οὓς ἔγκεκα-
λυμένους ὀνομάζουσαν οἱ σοφισταὶ 4,3
ἔγκατασκευάζειν pass. (νοῦς, λόγος) 65,
13, 19, med. ibid. 3
εἰδέναιται. ἵστεον ὅτι 3,6 13,6
εἰδος. τοῖς εἰδεσιν ἄνευ τῶν ὑποκειμένων
29,19 τὸ ἄτομον εἰ 57,6 sq. κατὰ τὸ
εἰ, δ ταῦτὸν τῷ οὖ ἔνεκεν 52,29
εἰκότως ν. ἐοικέναι
εἰναι. τὸ εἶναι παρά τινος ἔχειν 32,19 τὸ
τι ἦν εἶναι αἴτιον καὶ ἀρχή 51,2 οὐδὲν
μὲν πρὸς τὸν παρόντα λόγον ἔστι 19,12
εἴπερ 2,21 4,12 5,17 8,5 7,22 29 9,17 saepe
εἴτα. εἴθ? ὕστερον 65,26
εἴτε — εἴτε utrum — an 14,21. 22. 28
εἴτε — εἴτε μή 26,9 34,21 57,11
ἔκαστος i. q. ἐνάτερος 23,12 τῶν ιδεῶν
ὅμωνόμως τὰ καθ' ἔκαστον μεταλλαχθάνει
21,12 τὰ καθ' ἔκαστα ἀπειρα (ἔστι) 36,27
ἔκβαίνειν. θέντες ἔξεβημεν 9,31 55,3
ἔκβάλλειν geom. 7,27
ἔκδέχεσθαι 32,24
ἔκδηλος 23,19
ἔκδιδάσκειν 51,11
ἔκεινος praeuniuans 31,17 50,19 54,16
58,20 ἔκεινος 4,10
ἔκλιψιμονάσειν (τὰ βουλήματα) 1,7
ἔκλέγειν 55,13. 28 59,33
ἔκλειπτειν deficere 28,26 38,31. 32
ἔκλειψις τῆς σελήνης 17,3 50,4 sq. def.
51,9 opp. τοῦ ἡλίου 62,15 sq.
ἔκλεξις 55,15
ἔκλιψιμόνασειν 38,29. 30 40,29 43,12. 17
ἔκονόσιος. οἷον ἡ. (ἀνάγκη) 53,6
ἔκτιθέναι med. 16,33
ἔκτος (γωνία) 21,4 36,24 38,25
- ἔκφαντις 23,18
ἔλαφος 59,27 sq.
ἔλεγχειν pass. ὑπὲρ τοῦ c. inf. 25,30
ἔλεγχος 43,6
ἔλκειν (τὸν σθόρον) 2,29 60,1 pass. ἐπι-
πλεια 59,5
ἔλλειβρος 63,17 sq.
ἔλλειπτειν omittere 1,4 intrans. 14,12
ἔλλειψις opp. ὑπερβολή 12,4
ἔμβάλλειν pass. (μέτας) 39,10
ἔμμενειν τῇ φυγῇ 63,22
ἔμμεστος ὑπάρχειν 31,6 sq.
ἔμπειρις 50,27
ἔμπιπτειν geom. 14,15
ἔμπιτις 63,6
ἔμπιπρος οὐθεν. ἐν τοῖς ἡ. 44,17 διὰ τῶν ἡ.
εἰρημένων 45,11
ἔμφαίνεσθαι 48,22 τοῖς πράγμασι 36,19
ἐν τῷ ὄρτισμῷ 60,28
ἔμψυχος 47,3 57,12 59,12 sq.
ἔναλλαξ 39,16
ἔναντίος opp. ἀντιφατικῶς ἀντικείμενος
31,19 ἄρχω δύματος ἡ δῆλα ἡ δῆλα τὰ
ἡ. 47,29 πρός τι 31,21
ἔναποτιθέναι med. τῷ μνήμῃ 64,1
ἔναργχος 2,20 6,10 9,5. 6 22,14 (*Ιάν*) 24,
3 sq. al. ἔναργχος 36,18
ἔνδεικνύναι med. 44,1
ἔνδειχμενος. ἡ. προτάσεις opp. ἀναγκαῖαι
39,29 40,20 τὸ ἡ. ἔτι ἡ. προτάσεων 16,
24. 25
ἔνδιατρίβειν τοῖς 2,3
ἔνδιδόναι πρός τι 4,28
ἔνδον. κατὰ τὸν ἡ. (λόγον) opp. κατὰ τὸν
ἔξιθεν) 23,23
ἔνδοξος. τῷ ἡ. κρίνειν 16,3 ἐν τῶν ἡ.
συνιστῶν 25,3 τῶν ἡ. οἱ πολλοὶ κρίται
ibid. 33
ἔνειναι. ἐνηγ 1,20 ἔνι 48,8
ἔνεργειν περὶ τι 64,10
ἔνθεσις μέσου 27,6
ἔνθύμημα coni. παράδειγμα opp. συλλογι-
σμός 2,17
ἔννεάς 55,13
ἔννοεῖν ἀπλῶς 38,24
ἔννοια τονός 2,10 κοινή 7,2 φυτεύῃ ibid.
21 ἀπλῆ (ἄνευ συλλογισμοῦ) 30,33 (coni.
ἄνευ αἰτίας) 38,23 ἔννοιαν ἔχειν περὶ¹
τινος 30,23 sq. λαμβάνειν παρὰ τῆς
φύσεως, παρ² ἔαντος 65,1
ἔνοιη τὰ πολλά 64,19

- ἐνσημανίειν med. 24,2 pass. (τῷ λόγῳ)
48,21
- ἐνστασίς (φέρειν) 10,20 (ποιεῖθαι, κομίζειν) 31,18, 21
- ἐντομος. τὰ ἐ. (ζῷα οὐκ ἀναπνεῖ) 28,3
ἐντός (γωνία) 3,17 21,4 38,24 sq.
- ἐνυδρος 57,31
- ἐξαγγέλλειν 1,8
- ἐξαριθμεῖν med. 6,4
- ἐξαρκεῖν 47,32
- ἐξαρτᾶν. ἐξαρτήθαι πνος 60,9
- ἐξεργάζεσθαι 21,6
- ἐξετάζειν 29,22 58,18
- ἐξευρίσκειν 4,25, 27 26,24 43,13 sq. 57,15
59,31
- ἐξηγεῖσθαι 23,19 49,5 51,4
- ἐξηγησίς plur. 1,2
- ἐξηγεῖσθαι 66,2 οἱ μετὰ τοῦτον ἐ. 12,12 τὰ ἐ. 23,5
ἐξένειν. ἄλλος (λόγος) ἐκ τούτων ἔξειν
56,33 log. c. acc. 55,13
- ἐξις 63,27 λογική 65,23
- ἐξιστάζειν (coni. ἀντιστρέψειν) 13,6 58,32,33
- ἐξισοῦν pass. (coni. ἀντιστρέψειν) 62,1
- ἐξορίζειν 61,11
- ἐξω (coni. οὐκ ἀμέσως) πατηγορούμενον 28,5
πρὸς τὸν ἐ. λόγον opp. πρὸς τὸν ἐν τῷ
διανοίᾳ 23,26 ἐξωτέρῳ κεῖθαι τῆς αἰσθή-
σεως 31,32,33
- ἐξωθεῖν. τὸ σκάφος ἐξωθέν 53,16
- ἐξωθεῖν προσλαμβάνειν 27,2 ἀλλὰ τοῦτο μὲν
ἐ. 48,24 τῶν λόγων 9,30 τῆς οὐσίας
18,21 κατὰ τὸν ἐ. λόγον (opp. κατὰ
τὸν ἔνδον) 23,23 coni. παρὰ φύσιν, βίαιος
(ἀνάγκη) 53,5
- ἐστινέναι τινὶ 39,25 43,8 64,14 c. infin.
videri 1,16 4,28 ὡς ἔστιν 57,15 εἰσ-
τως 8,3 17,5 22,27 καὶ μάλιστι 61,16
- ἐπαγγέλλειν med. 25,21
- ἐπαγγωγή coni. συλλογισμός opp. παράδει-
γμα 2,17 ἐξ ἐ. (opp. δὲ ἀποδεῖσθεις)
50,26 ἐκ τῶν καθ' ἔκστασιν — ἄλλο πατ-
- ἄλλο (opp. ὁρισμός) 47,34 sq. def. 64,15
- ἐπανιέναι θεν ἐξέβημεν 9,31 55,2 ἐπι τῷ
προσείμενον 37,5
- ἐπάνω. αἱ ἐ. (ἐπιστήμαι) 37,14
- ἐπεῑ etenim 13,8 27,14 31,32 48,3 ἐπεῑ γε
15,8 38,27 al.
- ἐπειράζειν μέσους τοῖς λήμασι 27,3
- ἐπεσθαι c. infin. 42,2 log. 26,21 46,8 sq.
60,19 c. infin. 7,13
- ἐπιβλέπειν εἰ 33,17
- ἐπιδεικνύειν 24,1
- ἐπιδημεῖν τι 59,8 pass. 43,20
- ἐπικοινωνεῖν 25,1 (τῷ τόχῳ) 53,18
- ἐπικρυψίς. εἰς ἐ. μεμηγμένη 1,17
- ἐπιλαμπάνειν med. τῶν ὄμοιών τύπων
63,34
- ἐπινοεῖν 2,3
- ἐπίνοια. πρότερον τῷ ἐ. 60,24
- ἐπίπεδος (τρίχη) 48,20 τὸ ἐ. 18,19 sq.
- ἐπιπροσθεῖν τοῖς ἀρσοῖς 56,10
- ἐπισκέπτεσθαι 7,19 8,2,3 17,15 18,1 al.
- ἐπισκοπεῖν 15,10
- ἐπισκοπεῖν 21,31 pass. 43,16
- ἐπισκόπησις φωτός 21,29 πόλη γῆς 50,15
- ἐπιστασθαι ἄδη sq. τοῦ κυρίου ἐ. τρόποι
ibid. 13 def. ibid. 28 ἔστι γάρ ἐπί-
στασθαι πολλὰ καὶ ἀναπόδεικτα ἔγοντας
9,3 cf. 62,25 opp. αἰσθάνεσθαι 43,24 sq.
- ἐπιστητός 8,24 sq. 44,21 66,5
- ἐπιστήμη coni. μάθησις λογική 2,5 dist.
τέχνη ibid. 12 dist. ἡ ἀληθῆς δοξά 39,
26 sq. καθ' αὐτήν 35,3 κυρίως καὶ
ἀπλῶς 5,8 sq. ἀπλῶς, μάλιστα 22,24
ἀπρίως 65,9 οὐκ ἔστιν οὐδεμιᾶς ἐ. τὰς
ἔσυντης ἀργής ἀποδεῖξαι 22,11 τρίτη ἔστιν
ὑπὲρ ὧν ἐνάστη πραγματεύεται ἐ. 23,7 sq.
ἀργή ἐπιστήμης 66,4 ἐπιστήμην ἔχειν
16,5 οἱ κατ' ἐπιστήμην συλλογισμοί 17,
17 κατ' ἐπιστήμην εἰδέναι 22,27 sq.
- ἐπιστημονικός συλλογισμός (expl.) 6,21 sq.
10,4 17,14 πρότασις 9,32 ἐρώτημα 25,
14 superl. λόγοι 51,31 ἐπιστημονικῶς
μετειναι 43,3
- ἐπιτρέψειν τι συντομώτερον 2,2
- ἐπιτριτος 18,14 λόγος 19,31
- ἐπιφάνεια 11,17 15,7 32,1, 10
- ἐπιφέρειν δτ 21,1
- ἐπιφορά i. q. συμπέρασμα 5, 20, 21 8,16.
17 (καθόλου) 64,18
- ἐπιφύνησις (τοῦ καθόλου) 64,23
- ἐπιγειεῖν 4,11 διά τούτων 35,6 c. infin.
8,22
- ἐπιγείρησις plur. (κοινότεραι) 34,14
- ἐπος. ὡς ἐ. εἰπεῖν 53,8
- ἐριζεῖν 23,24
- ἐρμηνεύειν μαρτύρετον 1,20
- ἐρωτῶν προσάστεις 17,9 τὸ ἐ. οἵδε ἀπο-
δεικνύοντος ὅλως ἔστιν ibid. 12
- ἐρώτημα (ἐπιστημονικόν, διαλεκτικόν, τοφιστι-
κόν) 25,13 sq.
- ἐρώτησις 49,4 opp. συγχώρησις 46,14

- εσχατος δρος 33,12
 ἐτερογενής 37,32
 ἐτερος και ἐτερος 9,20
 ἐτυμότης plur. (τῶν ὀνομάτων) 48,28
 εὐαριθμητος coni. ὥρισμένος 26,33
 εὐδιάθετος 62,33
 εὐθύς. τὸ εὐθύς (def.) 11,1.2 29,22 εὐθεῖα
     (γραμμή) 7,24 10,26 14,15,16 18,11 29,
     20, 24 def. 56,9,10 εὐθύς adv. logice
     5,16 12,11,13 22,30 51,1 εὐθέως 34,22
 εὐκίνητος superl. 64,21
 εὐκολος 1,10 εὐκολώτερον 26,24
 εὐλή 63,6
 εὐποιητικός (ἀνθρώπων) 51,1
 εὐπορεῖν προτάσεων 10,7
 εὐπορτα (περὶ τὰ προβλήματα) 59,33
 εῦρεσις (ταχεία τοῦ μέσου) 41,6 42,4 44,2
 ἐφαρμόζειν coni. συνάπτειν 63,13 τί τινι
     17,27 58,19 ἐπί τι 18,4 expl. ibid. 5
     intrans. τινι 19,6 39,9 58,32 al.
 ἐφαρμόττειν ἐπί τινι 12,17
 ἐφεσῆς 6,32 16,33 32,31 34,13 42,12 και
     οὕτως ἡ. 27,6 και θα ἡ. 35,21 ἡ. ἢν
     εἴη 5,4 10,6 ἐν τοῖς ἡ. 21,33 τὰ ἡ.
     coni. ἐκ προδειπημένων συναγόμενοι 20,23
     αἱ ἡ. γωνίαι 14,15 αἱ ἡ. (ἐπιστῆμαι) 22,22
     ἡ ἡ. (γραμμή, γένεσις) 54,12,13
 ἐφίεσθαι παθων 52,13
 ἔχειν οὕτως περὶ τινος 5,12 περὶ τι 8,16
     ὅπως ἀν ἔχωμεν παρασκευῆς — οὕτως
     ἔχομεν παρασκευῆς 50,1.2 c. infin. 4,10
- Ζητεῖν τι 2,20 sq. 33,9 τἀληθεῖς 25,10
 ἐπι, περὶ τινος 33,18 τὰς τῶν ζητουμέ-
 νων διαφοράς 42,2
 ζήτημα 43,4 45,4
 ζήτησις 32,32 33,13 36,23, 26 πᾶσα ζ.
     ἔνεκα τοῦ μανθάνειν 4,21 εὐρέσεως γάριν
     42,3 ἀρχὴ πάσης ζ. τὸ τι σημαίνει 48,17
     ἐν τινι ἔχειν τὴν ζ. 26,25 sq. τὰ εὑρι-
     τκόμενα ἔτι ζ. 42,3
 ζωή. ἀρχὴ ζωῆς 27,30
 ζῷον (αι τοῦ ζ. διαφοραὶ) 57,29 sq. (ἔμ-
     ψυχον, αἰσθητικόν) 59,12 sq.
- ^νΗ comparat. omissum ante dativ. 8,19 18,
 23 βέλτιον διακείσθαι περὶ αὐτὰς τῆς
- ἀποδείξεως (i. e. ἡ περὶ τὴν ἀπόδειξιν)
 8,15, 16
 ἥδη δὲ initio enuntiati 7,28 logice 6,11
     46, 15, 16 49, 31 61,5 63,13 al.
 ἥκειν. τὸ διπλάσιον — ἔκειθεν ἥκει τοῖς
 διαστήμασιν 18,14
 ἥλεκτρον 60,1
 ἥλιος 13,14,15 sq. μείζονα εἶναι τῆς γῆς
     ibid. 25 ἔκλεψις 21,29 sq. cf. 40,29 sq.
     50,8 πῶς δὲ τῆς ὑέλου καίτι 38,33
 ἥμισιος. τὸ ἡ. 18,14 20,2
 ἥντεν ἄν c. coni. 3,28 16,16 53,11
 ἥτοι, ἥτοι γε — ἡ 62,23, 24 19,25
- Θαρρεῖν. Θαρρῶν 58,32
 Θαρσεῖν c. infin. 25,7
 Θαυμαστῶς πάνυ 57,25
 Θεῖος. θ. σώματα 25,22 τὸ θ. ibid. 24
 Θεμέλιον 54,4 sq.
 Θεός. εἰ ἔστι θεός 2,39 42,6 sq. 48,11 49,
     23 (οὐδὲ — δὲ ἀποδείξεως γίνεται γνώρι-
     μαν· οὐ γάρ ἀποδεικτὸν τὸ θεόν εἶναι)
     50,29 sq. αἴτον (scil. τὸν κόσμον) ἔνη-
     μιούργησεν 52,11 sq. def. ibid. 33
 Θεραπεύειν 49,25
 Θερμός 23,16
 Θερμότης 29,1
 Θέσις plur. τινός 65,18 θέσιν ἔχειν 37,17.
     18 θέσει 49,7 logice εἰλος τῆς ἀμέσου
     προτάσεως expl. 7,8 sq.
 Θεωρεῖν 37,22 pass. 59,12 al.
 Θεώρημα 27,5
 Θεωρία 62,80 65,6 τεχνική 2,1 30,25 ἡ
     δι ορισμῶν θ. 5,14 τοῦ διάτι 30,5 τοῦ
     ὅμοιον 63,14
 Θηρεύειν (τοὺς ὄρους) 9,9 (τὸ μέσον) 21,15
     pass. 38,17, 31 56,24
 Θητητός (λογικὸν ζῆσθαι) 58,17
 Θορυβεῖν. μὴ θορυβεῖτω δὲ ἡμᾶς 2,23 13,5
     42,15
- Τάσθαι κακῷ τὸ κακόν (v. Aeschylus)
 9,13
 Ιατρική 18,15
 Ιατρός 6,24, 26 23,16 25,25
 Ιδέα 21,8 sq.
 Ιδίος. ἥπερ ιδίον τόδε τοῦδε 42,19 τὰ ίδια

- 45,26 εονι. τὰ ἐν τῷ τί ἔστι 47,8,12
 τοῦ γένους 56,17 ἰδιαιτέρον 24,25
 ἰδιότης pl. 31,12
 ἵναναι med. τοῖς ποσὶ 48,29
 ἵκανάς. ἐπὶ πλεόν, πλείω τῶν ἵκανῶν 9,30
 17,25 53,20
 ἵπποκενταυρος 3,3. 4 42,6 48,27
 ἵππος. ἵππου (ἔτυμότης) τὸ ἵσθμαι τοῖς ποσὶ¹
 48,29
 ἱρις def. 29,26
 ἵσοδυναμεῖν ταῦν 7,17 49,3,7
 ἵστριπλευρος 23,31,32
 ἵσσος. ἔάν οὖτις μὲν τῶν 7,4 18,30 sq. 23,
 10 καταλείπεσθαι ἵσσα τῶν ἵσων ἀραιρέ-
 θέντων 23,24 ἔξι ἵσους κεῖθαι τινὶ 11,2
 ἵστασθαι 25,12 εἰς τὰς ἀμέσους προτάσεις
 33,11 μέχρι τοῦ γένους 55,8,12
 ἴσγύα. ἴσγυν λαμβάνειν 65,22,25
- Καθατέρειν 63,17 sq.
 καθήκειν log. ἐπὶ τι 33,27 *decre* 52,13
 καθόλου. τὸ κ. expl. 63,23 sq. συνω-
 νόμως κατηγορεῖται τῶν καθ² ἔκστον
 21,11 τὸ κ. οὐδένεν ἔστι 36,10 ὡς ὑπάρ-
 χοντος χωρὶς τῶν κατὰ μέρος ibid. 12.
 τὸ καθ³ αὐτὸν μᾶλλον ἐν τῷ κ. ἢ ἐν
 τῷ κατὰ μέρος ibid. 14 οὐ γάρ ὅμώ-
 νυμον τὸ κ. ἔστιν οὐδὲ φωνὴ μόνον ἀλλ᾽
 ὑπόστασις κτλ. ibid. 17. ἢ κ. (ἀπό-
 δειξις) τῶν πεπερασμένων μᾶλλόν ἔστιν
 ibid. 27. δυνάμει γινώσκεται τὸ κατὰ μέρος
 ὁ τὸ καθόλου γινώσκων ibid. 30 τὸ κ.
 νοοῦμεν διὰ τὸ πολλάκις αἰσθέσθαι 38,15
 εονι. νοητά 37,13
 καίτειν 5,22 38,33 61,8
 κακίνας 1,9
 καίτοι 7,13 13,2. 24 15,28 16,17 al. c. par-
 tic. 13,7,18 καίτοι γε ν. γε
 κακός. εἰ τοῦ κ. λόγος ἔστι τὸ διαιρετόν
 47,25 sq.
 καλός. καλλιον μανθάνειν 16,33
 κανῶν 29,24 plur. (ἐπιστήμης) 31,12
 καπνός 17,21 28,24
 καταβάλλειν med. πραγματεῖας 1,5
 κατανόησις 2,3
 κατασιωπᾶν 1,16
 κατασκευάζειν ὅτι 58,32
 κατασκευή (φυσική) 53,7
 καταστρέψειν pass. 53,30
- κατάφασις. ἐπὶ παντὸς ἡ κ. ἢ ἡ ἀπόφασις
 7,4 12,5 18,30 προτέρᾳ ἀποφάσεως καὶ
 ἀπλουστέρᾳ 37,2
 καταφατικός. εἰ τις ἐν δευτέρῳ σχῆματι
 δύο καταφατικαῖς προτάσεις γράψτο 26,
 20,21 ἢ κ. (ἀπόδειξις) οὐ δεῖται ἀπο-
 φάσεως 37,1
 καταφρονεῖν τῶν ἐκ τῆς τύχης 56,32
 καταφρονητικῶς ἔχειν τῆς τύχης 56,34
 57,3
 κατέχειν ἐν ταῖν χεροῖν 4,4,5
 κατηγορεῖν. τὸ κατηγορούμενον 17,32 οἱ
 κ. δροι opp. οἱ οὐποκείμενοι 35,7 cf. 10,9
 πρῶτων κατηγορούμενον 33,7 sq. κατὰ
 φύσιν, παρὰ φύσιν 34,18 sq. ἐν τῶν ἐν
 τῷ τὸ ἔστι καὶ ιδίων 47,12
 κατηγορία 42,6 παρὰ φύσιν 34,20 τὰ
 γένη τῶν κ. πάντα πεπέρασται ἐπ' ἄμφω
 τὰ ἄκρα 35,5
 κατηγορικός (ἀπόδειξις) 37,6
 κατιέναι logicē ἐπ' ἄπειρον 33,6
 κάτοπτρον 60,5
 κάτω log. expl. 33,25
 κάτωθεν (ἄρχεσθαι) 54,1,26
 κατωφερής 53,4
 κενός. τί σημαίνει τὸ κ., εἰ ἔστι κενόν
 51,6,7 43,7 sq.
 κερατοφόρος 59,24 sq.
 κεφαλαιον (ἡ τάξις τῶν κ.) 1,19,22
 κεφαλαιοῦν med. ἐν τῶν κατὰ μέρος τὸ
 καθόλου 64,16
 κινεῖν. τὸ πρῶτον κινῆσαι 52,12 κινεῖσθαι
 διὰ ποδῶν 15,33 τὸν ἄπειρον, τὸν
 ἀπαντά γράνον 49,25 50,31
 κίνησις 2,30 7,23 τέσσαρες κ. 39,17
 ἀρχὴ τῆς κ. 52,2 κύκλῳ 54,32
 κινητικός 52,16
 κλέειν. κεκλασμένη (γραμμή) 18,23 def.
 56,12
 κλίνη 53,17
 κοιλότης ἡνός 11,1
 κοινός (πρὸς ἀλλήλας) 37,28 ἔννοιαι 7,2
 ἔξιωμα 19,8 ἀρχαὶ (εονι). πρῶται opp.
 προτεχεῖς 39,4 κοινότεραι ἐπιγειρήσεις
 34,14 τὸ κ. 59,23 opp. τὸ καθ² ἔκστον
 36,20 κατὰ πάθος, κατὰ ἀναλογίαν 59,
 31,32 κοινῶς (opp. κυριώς) 5,5,6 κοι-
 νότερον (ἐπίστασθαι) 4,2
 κοινοῦν med. τινὶ τι 1,14
 κοινωνεῖν τῆς αὐτῆς ἀποδειξεως 13,31
 ὀνόματος ἔνος 57,5

- κομίζειν οῖκοθεν 7,1 ἔνστασιν 31,21
 κόραξ 12,14
 κόσμος εἰς 13,14 πεπερασμένος 24,9 sq.
 διὰ τί κάλιστον: — διὰ τί πεποίησε τὸν
 κ. ὁ θεός: 52,11 sq.
 κοῦφος 52,23 sq.
 κρηπίς 1,6
 κρίμα 66,3
 κρίνειν τῷ ἐνδέξιῳ 16,3 ταῦτῃ 23,22 ἐξ
 ὅν φύεγονται ibid. 27
 κριτής 25,33
 κύκλος (τετραγωνίζειν) 19,12 sq. 26,10 sq.
 def. 48,19 κύκλῳ φέρεσθαι 13,17 περι-
 ἐργεσθαι 54,28 γένεσις ibid. 23 κύκλης
 ibid. 32 ἡ κύκλῳ δεῖξις 9,12 sq. (expl.
 ibid. 17) 56,24 sq. 60,21
 κυκλοφορίας, τὸ κ. πέμπτον σῶμά ἔστι
 17,1
 κύκνος 10,27 12,13
 κύριος (τυνάς) 3,26 superl. 30,4 κυρίως
 (opp. κοντᾶς) 5,6. (coni. ἀπλᾶς) 8
- λαμβάνειν 37,19 παρ' ἄλλοι 25,20 ὅτι
 24,10 συλλογιζειν 3,25 πρότασιν εἰς
 δεῖξιν 8,26. 27 33,10 opp. ἀποδεικνύναι
 44, 25, 29 coni. τιθέναι opp. συλλογί-
 ζεσθαι 46,10 ἐν τῷ λαμβάνεσθαι opp.
 ἐν τῷ εἶναι καὶ προύπαρχειν 33,33
 λέγειν. λέγω δέ 15,11 18,27 25,1 39,25
 40,2 al. λέγω δῆ 62,14 ἵνως ἂν τι λέγοι
 τοῦτο λέγων 20,15
 λείπειν intrans. *reliquum esse* 48,2 *deficere*
 60,14 λείπεται ἐπισκέψαθαι 62,28 c.
 ace. c. inf. 65,9
 λέξις plur. (Ἀριστοτέλους) 31,16
 λεπτομερής. τὸ λεπτομερέστερον 52,20
 λεπτός compar. (δέστον) 52,26
 λευκάνειν pass. 61,8
 λευκότης 35,2
 λῆμα logice 2,19 5,20 19,21 20,10 22,30
 (ἐν ταξει λῆματος) 24,6 27,3 47,15
 64,17. 22 sq. ἀποδεικτικόν 6,5 ἡ ἀκρί-
 βεια τῆς ἀποδείξεως ἐν τοῖς λ. 20,29
 ληπτικός (τῶν ἀρχῶν) 63,12
 λῆψις τῶν ἀρχῶν 5,14 63,2 τῶν ἀμέσων
 προτάσεων 40,2 τοῦ μέσου ibid. 33
 τῶν ὅρων 54,20
 λίαν ἐναργής 23,14 24,3
 λιθος 2,13 54,21 ἡ λ. (ἡ μαγῆτις) 2,29 60,1
- λογικός (opp. ἀλογος) 38,2 47,4 58,13 sq.
 (coni. τέλειος) 63,14 λ. ἔξι, καθ' ἥν
 ἥδη λογικοὶ γεγόναμεν 65,23 μάθησις,
 μέθοδος 2,5. 22. 25 23,2 αἱ λογικώτεραι
 (ἐπιστῆμαι coni. μαθηματικώτεραι καὶ
 μᾶλλον κεχρημέναι τοῖς εἰσεσιν ἄνευ τῶν
 ὑποκειμένων) 29,18. 19
- λόγος coni. ἀπόδειξις opp. αἰσθητις 3,26
 φανερὸν καὶ ἄνευ λόγου 11,22 λόγοι
 διδόναι ὑπέρ τενος 18,22 i. q. ὄρισμός
 47,16. 17. 25 sq. 48,22 sq. al. τὸν λ.
 ἔχειν τὸν αὐτόν 16,18 ὁ τοῦ κύκλου
 λόγος ἐνόν τὸν τῷ φυγῇ 26,13 κατὰ
 δεύτερον, τρίτον λόγον (opp. προσεγγῆς)
 60,15. 16
- λοιπός. λοιπόν adv. 20,24 21,22 35,27
 57,32
- λούειν med. 53,13
- λωπίον 14,23
- Μαγῆτις λιθος 60,1
 μάθημα 29,11 plur. ibid. 16 opp. οἱ διά-
 λογοι 26,29 sq.
- μαθηματικός (διτρολογία) 29,8. 9. (opp.
 αἰσθητικός) 13. (compar.) 18
- μάθησις 2,8 coni. διδασκαλία 62,34 λογική
 2,22 23,2
- μακρόβιος 59,29
- μακρός. διὰ μακροῦ 64,26 μακρότερον
 ἐρμηνεύοντες 1,20
- μᾶλλον. μᾶλλον δέ 4,27 17,15 18,10 23,6
 31,4 34,24 48,29 al. ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον
 ἥρητον 31,17 μᾶλλον παντός 32,22
 μᾶλιστα superlativo additum 51,31
- μανθάνειν dist. γνωρίζειν 3,12 sq. 4,31
 οἱ παρ' ἄλλων μανθάνοντες opp. δσοι
 αὐτοὶ τι ζητοῦσιν 2,19 ὁ μ. 7,25 plur.
 26,15 sq.
- μάταιος 49,15
- μέγεθος math. 19,2. 9. 20 23,7 39,16
- μεθαρμότετειν med. (coni. μετατιθένει) 1,21
- μεθοδεύειν (τὸ πρόβλημα) 50,5
- μέθοδος 47,32 55,5 56,8
- μεθόσκειν pass. 28,9
- μετέζων πρότασις 24,12 διαφορά 57,27 58,30
- μένιν 21,5
- μέντοι 1,7 4,33 7,9 al. μέντοι γε ν. γε
 μέρος. τὸ δ' ἐπὶ μέρους (opp. τὸ καθόλου)

μαζήλον ἔστι 36,10 ή κατὰ μέρος (ἀπόδειξις) τῶν ἀπέιρων ἔγγρος *ibid.* 27 δυνάμει γενόσκεται τὸ κατὰ μέρος ὁ τὸ καθόλου γνώσκων *ibid.* 30 αἱ κατὰ μέρος ὑπολήψεις 64,18
μεσημβρινός. τὰ μ. 27,21
μέσος. πᾶν μέσον αἵτινος τῆς συναγωγῆς τοῦ συμπεριέσματος 27,10 cf. 43,29 ὁ μ. ἐστὶν οἷον ὅλη τῷ συλλογισμῷ 52,6 ἐπὶ τῶν συμπεριέσμάτων τῶν ἄνευ τοῦ μέσου λεγούμενων 46,20 sq. ή μέση μης. 29,16 ἐν μ. κείσθαι 13,17
μεσόδητης 12,4
μεταβαλίνειν ἀπὸ τονος εἰς 50,1
μεταβάλλειν εἰς (τὰ προβλήματα) 50,14
μεταβατικός 64,20
μετάγειν εἰς 24,25
μετακινεῖν (τὴν Ἀθηνᾶν τὴν Φειδίου) 1,6
μεταλαμβάνειν τῶν ἰδεῶν ὄμωνύμων 21,13 εἰς 25,17 26,19
μεταξὺ πίπτειν 50,7
μεταπίπτειν 40,24
μεταποιεῖσθαι τίνος ἐπιστήμης 5,11
μεταποιεῖθεναι 1,21 21,30
μεταπέντειν τι (ἐπιστημονικῶς) 43, 3. (τὴν αἰτίαν) 7 49,21, 22
μὴ, μηδέ, μηδεῖς post ὅτι 16,32 post διτί 25,4 27,6 34,26 58,21 η μὴ κατὰς in interv. obl. 49,11 cf. εἴτε
μῆκος τῶν ὑπομνημάτων 1,12 geom. 12, 18 32,1 ἀπλατές 56,9 sq.
μηχανεῖν ἐπὶ πλέον τῶν ικανῶν 9,30
μήν. οὐδὲ μήν 19,5 38,6 οὐ μήν ἀλλὰ καὶ 52,8
μήτι γε δή 62,32
μηχανᾶν. εἰς ἐπίκρυψιν μεμηχανῆθαι 1,17
μηχανική 29,7
μικρός. οὐ μικρὸν διαφέρει 3,12 ἐπὶ μικρὸν 65,27
μικτός (ἀπόδειξις ορρ. ἀπλῆ) 37,6
μοιρα. ἐν τῇ μ. τῇ αἰσθητῇ 59,15
μονάς 33,30
μόνος. εἰς μόνος 13,26
μορφή 63,10
μονικός (ἀρχή) 22,18 25,23 32,12 39,22 ὁ μονικός 25,23, 24 def. 29,10
μονικότητα plur. 9,28
μονία 63,6
μορφή 58,9

Ναὶ 4,4

ναυπηγεῖν med. 2,15

ναυτικός (ἀστρολογία) 29,8

νέφος 29,27

νοεῖν (ορρ. φέργεσθαι, γράψειν) 23,28 sq. (τὸ καθόλου) 38,15 65,19 66,1 νοητά (coni. καθόλου) 37,13

νόησις ή ἀπλῆ καὶ ἄνευ αἰτίας 38,23 μετά, ἄνευ τοῦ διύτη *ibid.* 26 τῶν πρότων αἰτίων *ibid.* 28 τοῦ καθόλου (coni. σύστασις) 65,22

νοέσι, φέτος ὅρος θηλεύομεν 9,9 ερπ. 39,32 τὴν καθόλου ἐπιφρόράν ποιήσεται 64,18, 19 μόνος ἀκριβέστερος ἐπιστήμης, ληπτικός τῶν ἀργῶν 65,11 sq.

Ξηρός 15,25 sq.

ξύλινος 36,24

ξυνίεναι v. συνίεναι

Ο. παρὰ τοῦ φε συμβέβηκε 32,19

δδε. τάδε praeunintians εἰ 60,17

δδές 63,7

δδέος (οἱ ἔμπροσθεν δ.) 52,25 53,1

δθεν quare 40,11

οἶενθαι. οἶμαι (in parenthesis) 4,25

οἶησις (ἐπιστήμης) 31,11

οἰκεῖος. οἰκείως (coni. ἀκριβῶς) διδάσκειν 50,8

οἰκέτης 3,8 4,25

οἰκτία 54,3 sq.

οἰκοδομεῖν 2,13

οίκοιον (φέρειν, κομίζειν) 2,8 7,1 25,20

οίνος 15,25, 26 28,9

οἶνον ὡς 44,29 tamquam 37,16 52,6 53,6 54,11 scilicet 61,17

δκνεῖν c. inf. 24,5

δλένληρος (πραγματεία) 1,5

δμπα 48,3

δμαγενής 7,4, 7

δμάγλωττος 3,8

δμοιος (τόπος ἀπὸ τῶν δμοίων) 18,28 τὸ πρός τοὺς ἄλλους δμοῖον 64,6

δμοιωτις πρός τὸ θεῖον 52,24

δμολογεῖν 4,28 (δμολογεῖσθω) 5,16 16,21

(ἢ τῶν προτέρων ὠμολόγηται) 32,21

δμολογόμενον (coni. φανερόν) 5,1, 2

- ὅμωνυμία. (ἐν τοῖς καθ' ὅμωνυμίαν παραλογισμοῖς) 26, 17, 18 (plur.) 49, 8, 57, 9 sq.
- ὅμώνυμος 26, 9 36, 17 57, 5 sq. 61, 21 ὅμωνυμως (τῶν ίδεων μεταλαμβάνειν) 21, 12 57, 14, 15.
- ὅνομα 49, 6 sq. τὸ δὲ ἐκάστου σχεδὸν δεῖξε
ἔστι 26, 10 ορρ. πρᾶγμα 62, 18 τὰ ὑπὸ^{τὰ δὲ πράγματα} 66, 1
- ὅνομάζειν 66, 1 ὀνομασμένον ἐνὶ ὀνόματι 59, 23
- ὅπος 61, 1 sq.
- ὅπτικός 25, 25 δὲ ὅπτικός 18, 12 ἢ ὅπτική 18, 9 22, 23 29, 7 37, 14, 23
- ὅπως. οὐγέ δὲ — ἀλλ᾽ οὐδέ 18, 18
- ὅπωσδήποτε 5, 6
- ὅπωσδην 34, 15
- ὅραν. ὥρας 46, 13 47, 27
- ὅργη def. 51, 27
- ὅρθος. ῥῆς 12, 2 γωνία 7, 27 14, 15 sq. al.
- ὅρθωσις. τὴν δὲ ἔαντο γαμρόθεν δ. 65, 26
- ὅρίζειν. ὥρισασθαι οὐκ ἐνδέχεται ἀπαντα 34, 26 τὸ ὥριστόν 58, 32
- ὥρισμός (τὸ τί ἦν εἶναι ὅηλῶν) dist. τὸ τί σημαίνει 3, 5 sq. cf. 44, 27 expl. 7, 11 sq. τοὺς δὲ μόνον ξυνίεσθαι δεῖ. διὸ καὶ ἀπορήσειν ἄν τις εἰ πρότασις ὅλως δὲ ὥρισμός ibid. 15 sq. cf. 43, 1, 2 48, 1 αἵτιος ἐκάστῳ τοῦ εἶναι (conit. τὸ τί ἦν εἶναι) 43, 14 οὖν ἔστι δὲ ἀποφάσεως 44, 12 λόγος συγκειμενος ἐπ τῶν ἐν τῷ τί ἔστι καὶ ίδεων 47, 8 ὥρισμός οὐδεὶς τῶν καὶ? ἔκαστον ibid. 34 dist. λόγος ὀνοματόδημος 51, 4 ἐκ δύο συμπληρόμενος, τοῦ γένους καὶ τῆς τελευταῖς διαφορᾶς 57, 21 πλείους τοῦ αὐτοῦ ὥρισμοι (τοῦ μὲν ὀνόματος, οὐκέτι δὲ καὶ τοῦ πράγματος τοῦ αὐτοῦ) 62, 17 ἡ δὲ ὥρισμῶν θεωρία 5, 14
- ὥρμασθαι ἐκ (πρὸς τὸ ζητεῖν) 2, 21 53, 6
- ὅρνεον 63, 7
- ὅρος expl. 65, 17 οἱ τρεῖς δ. 19, 34 οἱ πρῶτοι δ. 44, 14 νοῦς φ. τοὺς δ. θηρεύομεν 9, 9 ἐπιτεήμη ἢ τοὺς δ. γνωρίζομεν 40, 1
- ὅρύττειν 53, 12
- ὅς δὲ οὗ μὲν — δὲ οὗ δὲ 28, 22
- ὅσπερ 4, 7 9, 33 20, 2 21, 4, 5 22, 29 al. ἡπερ adverb. 7, 17 42, 19
- ὅστεον (λεπτότερον) 52, 25
- ὅστισδήποτε 61, 26
- ὅταν γε 34, 31
- ὅτε — ὅτε 40, 10
- ὅτι ante verba citata 20, 32
- οὗ μὲν — οὗ δὲ 52, 16, 17 60, 6
- οὗ post εἰ 4, 22 16, 6 17, 4 60, 29, 30
- οὐδέ — οὐδέ 53, 5 60, 24 61, 9, 10 altero οὐδέ εξειπίτε 35, 28
- οὐδέπω logice 43, 4
- οὐθείς 2, 9 24, 19 cf. 50, 5
- οὐκέτι logice 11, 16 28, 28 48, 25 51, 9 58, 14 62, 18 al.
- οὖν i. q. οὖν 3, 8 δὲ οὖν 7, 19 36, 18 54, 16 τι μὲν οὖν post gen. absol. 23, 2 ἀλλ᾽ οὖν in apodosi (post καὶ εἰ μή) 32, 3 ἀρδὲ οὖν ibid. 29 διὰ τί οὖν 42, 11
- οὐρανός 13, 16. (τὸ κύκλωφ φέρεσθαι) 17
- οὔς 52, 30, 31
- οὐσία 64, 13 coni. ὑποκειμένη τις φύσις 35, 27 τενάς 3, 10 al. ἔμψυχος, ἄψυχος, αἰσθητική 59, 13 sq. τὰ τῆς οὐσίας κατηγορούμενα πάντως πεπέρασται 35, 4 ἐκ τῆς οὐσίας (τοῦ πράγματος) 12, 27 17, 29 40, 15 πόρρω τῆς οὐσίας τοῦ πράγματος 49, 22
- οὐσιώδης (διαφορά) 58, 28
- οὕτε — τε 54, 14, 15 οὐχ — οὕτε 7, 31 οὐδὲ — οὕτε 21, 8, 9
- οὗτος praenuntians infin. 9, 2 εἰ 48, 4 ad sequentia referendum 16, 9 17, 25 καὶ ταῦτα (τοῦτο?) 47, 28
- οὗτος post partic. 8, 13 20, 21 48, 16 49, 18 οὗτος δὲ 21, 18 40, 17, 18 53, 3
- οὐφελεῖν c. inf. 60, 33
- οὐφθαλμός 52, 29 sq.
- οὐφ. τοι. τὸ διαρθρόν τὴν ὄπα 48, 20
- οὐψίς. ἀνάλατος τῆς δ. 29, 26 τῆς ψυχῆς 65, 14
- Πάθος. τὸ καθόλου π. (δυάδος) 4, 6 κατὸν πλείους τούπαρχον 59, 24
- παιδαγωγός 8, 9
- παιδεία (ἀρρεβής) 1, 14
- παιδίον 65, 19
- παις 8, 10 23, 15 30, 23 52, 13
- παλαιός. οἱ π. 6, 11
- πάμπολυς. πάμπολος (διαφέρει) 3, 6
- πανσέληνος 50, 4 sq. 51, 9
- παντάπασι 19, 26
- πανταχθείην 54, 33
- παντελῶς 1, 12 16, 3, 14 45, 4, 5 61, 4 al.

- πάντη 29,10 61,21
 πάντως 7,23 11,30 12,3 13,5 16,23 20,
   12 saepe οὐ π. 16,24 23,21 28,24. 25
   31,23 al.
 πάντων 23,22 24,6 57,25
 παρά. τιθέσθαι παρά τοῦ τεχνίτου 7,21 τῷ
   παρ' ἡμῖν (ἡμῶν?) καλῶς λεγομένῳ 8,21
 παραβάλλειν τί τινι 15,24
 παράγειν (δεῖξιν) 9,12
 παραγίνεσθαι (οὐαὶ μαθήσεως, ἐκ μεθόδου
   λογικῆς) 2,25
 παράδειγμα (conī. ἐνθύμημα opp. ἐπαγωγή)
   2,18 13,5 17,1
 παραδιδόναι docere 10,16 26,7
 παράκουσμα 31,2. 3
 παραλαμβάνειν (ἐν ταῖς ἀποδείξεις) 10,29.
   (ἐν τῷ λόγῳ) 32 (ἐν τῷ ὄρισμῷ) 12,21
   18,27 (πὴν αἰτίᾳ) 21,32 (πρότασιν)
   27,7 29,24 32,6 (εἰς τὰς ἀποδείξεις) 39,14
 παραλείπειν (conī. ὑπερβάνειν) 46,25
 παραλιμπάνειν 46,27 57,26
 παράλληλος 14,17 sq. 18,11 (συμπίπτειν
   φάνονται πόρρωθεν αἱ π.) 19,30 sq.
 παραλογισμός (καθ' ὅμιλον μέραν) 26,17.
   18 31,4. 5
 παραρρεῖν 63,34
 παρασκευάζειν (διαρέσεις) 59,8
 παρασκευή 50,1. 2
 παράταξις 63,30
 παρατηρεῖν 9,26 εἰς 18,26
 παρεγγείρησις plur. 1,5
 παρεῖναι. πρὸς τὸν παρόντα λόγον, τὴν παροῦ-
   σαν ὑπόθεσιν 19,12 53,20 τοῦ παρόντος
   καὶ ὄρισμένον 38,19 ἐν τῷ παρόντι 39,32
 παρέλκειν 24,6
 παρεμβάλλειν 11,17
 παρεμπίπτειν 54,18 64,23
 παρέπεισθαι 9,28
 παρίεναι 23,19 34,21
 παρομαρτεῖν (πῇ συντομίᾳ τοῦ φιλοσόφου) 1,9
 παρόραμα 31,2
 Participium absolutum subiecto omisso
   36,12 49,20 64,25 65,20
 παύειν med. τοῦ ζητεῖν 52,9
 πεῖσταις 57,31
 πειθεῖν τοὺς ἀμφισβητοῦντας 47,21 ἵκανῶς
   ἄν τοῦτο πειθεῖμεν 44,22
 πειρᾶσθαι ἀλλού 25,21
 πέμπτος (σώμα) 17,2
 περαίνειν (περεῖν) πεπεράσθαι 33,30 34,22
   πεπέρασται 35,4. 5
- Comment. Arist. V 1. Themist. in Analyt. Post.
- πέρας geom. 15,7. 9 sq. γράφου 51,13
 περιγράψειν 1,22 20,25 geom. (opp.
   ἐγγράψειν) 19,14 sq.
 περιεργάζεσθαι (τῇ) 49,16
 περιέχειν pass. geometr. 10,26 48,15. 20
   log. ἐν 21,19
 περιίστασθαι (εἰς γελοῖόν τι) 9,24
 περιλαμβάνειν logice τινὶ τι 62,2. 3
 περιλείπειν pass. 4,23
 περίσθοις. τῶν κατὰ τὴν ὥμοιαν π. γινο-
   μένων 22,3
 περίπατος 65,27
 περιπίπτειν τινὲ 4,20
 περιποιεῖν med. 2,12
 περιπτός def. 2,10 11,3 praeterea saepe
 περιφέρεια (κινεῖσθαι ἐπ' ἐλάττονος π.)
   27,25
 περιφερίς. τροχόμα 6,24 γραμμή 18,23
   def. 56,10. 11
 πῆ μὲν — πῆ δὲ 4,16
 πηγανύναιται pass. (τὸν διπόνι) 61,1. 2 sq. (τὸ
   καθόλου) 63,22
 πηλός 2,13 54,22
 πιθανός (opp. ψευδής) 36,13 πιθωνός
   (λέγειν) 20,23
 πίνειν ψυχρό 53,15
 πίπτειν log. ὑπό τι 58,23
 πιστεύειν perfect. i. q. prae. 1,16 24,5
   τὸ πιστεύεσθαι 8,8
 πίστις (δι' ἔτέρων) 9,5 50,26
 πιστός (ἀντόθεν conī. ἐναργῆς) 6,10
 πιστοῦν med. (δι' ἀποδείξεως) 8,26
 πλάτανος 10,25 37,31 (ἡ ἀμφιλαρῆς τε
   καὶ ὑψηλή) 61,14
 πλάτος 32,1
 πλήν. πλὴν ἔστι γε 24,7
 πλήρης. τοῦ πλήρους ἔνεκα 11,17
 πλητεάζειν ἀνδρὶ 28,25
 πνεύμων 28,1 sq.
 πόθεν. π. δὲ ὅτι 45,21
 ποιητικός (συναγωγῆς, τοῦ γενέσθαι τὸ
   συναγένειν) 5,25 53,29
 ποικίλος (κινήσεις) 49,25 compar. (conī.
   γαλεπώτερον) 26,5 31,4
 πόλιος. τῷ πορφύτερον εἶναι τοῦ π. 27,27
 πολυγραφία (παρέχειν) 31,17
 πολύγωνον 12,30 15,16 ἐγγραφομενον,
   περιγραφόμενον 19,13 sq.
 πολύκοιτος (τόποι) 18,28
 πολύποιος 46,26 sq.
 πολὺς. τῶν ἐνδέξιων οἱ πολλοὶ κριταὶ 25,

- 33 ἐπὶ πολὺ αὔξεσθαι, πρόδοσις 39,19,20
τὰ ἐπὶ τὸ π. λεγόμενα, γινόμενα 54,16,32,33
- πολυτρόπως 64,21
- πολυύμνητος 22,24
- πολύγρηστος (τόπος) 18,27,28
- πολυχώρητος compar. (σχῆμα) 6,25
- πόρρω (αἵτια) 28,8 (τῆς οὐσίας) 49,22
πορρώτερον εἶναι 27,27 τὸ πορρώτερον
(αἵτιον) 62,12
- πόρρωθεν (φύλοτιμίας ἀνωρετοῦς) 1,3 αἴτιον
28,5
- πρᾶγμα. τοῦ πρ. αἵτια τοῦ δεικνυμένου
opp. ἐπεφορά 5,21 sq. opp. συμπέρασμα 43,29 50,22 60,27 61,10 opp. εὑρέσεως ἀργαῖ 44,3 δρισμός opp. ὄνομα 62,18
- πραγματεία 1,5 (προκειμένη) 54,14
- πραγματεύεσθαι περὶ τε 18,16 19,3 37,12
ὑπέρ τινος 23,6
- προάγειν (τὴν διάφεσιν) 58,31 pass. συλλογιστικῶς 59,2
- προαιρεῖσθαι *sibi proponere* 1,13 2,3
- προαιρεσινόναι 49,17
- προαρπάζειν 53,30
- προβαίνειν 65,20
- πρόβατον 59,27
- πρόβλημα (διαλεκτικᾶ) 42,16 sq. 60,7 sq.
- προγινώσκειν 2,6 sq. 23,1,3
- πρόγνωσις 2,31
- προδεικνύναι 20,23 33,13
- πρόδηλος 39,25
- προειδέναι 23,5 63,28
- προεπίστασθαι 2,14, 15 3,22
- προέρχεσθαι 53,13 (πόρρω) 61,25 (εἰς)
65,28
- προέγειν γνῶσιν 2,13
- προηγεῖσθαι. προηγούμενος 7,14, 15
- προήκειν ἐπ’ ἄπειρον 22,14 36,3
- προΐέναι εἰς τὸ πρόθεν 65,26 aetate ibid.
15 παραδίσωμεν προϊόντες 26,7 logice
27,5 49,18 (ἐν πρώτῳ σχήματι) 51,16
57,20 al. ἀπό τινων διαλογούμενων 5,2
ἐκ 25,5 διά τινων 26,32 31,12,18 38,8
46,14 61,7 ἐπ’, εἰς ἄπειρον 32,26, 30
33,10 34,16 35,8, 29 ἐπὶ τὰς ἀναποδείκτους ἀργάς 37,25
- προεῖσθαι. τὰ προκείμενα (βιβλία) 1,17
τῆς πραγματείας τῆς πρ. 54,14
- προκτάσθαι perf. (ἔννοιαν) 2,10
- προλαμβάνειν ε. aec. e. inf. 46,3 *prae-*
cedere προλαμβάνων (κατὰ γρόνον) 53,28
54,10 63,12
- προλέγειν *vaticinari* 49,25
- πρόνοια 2,32 48,11
- πρόσδοσις τῶν συμπεράσμάτων 39,20
- προσίμιον 49,4
- πρός. ταῖς πρὸς αὐτῆς ἡ οὐσίας ἡ γνωμένοις
53,22
- προσάγειν τὴν ἀνάγκην τῷ λόγῳ 24,20
- προσαρμόζειν τί τινι 24,27
- προσγίνεσθαι 7,18 63,10, 11
- προσδεῖσθαι 6,10 9,6 58,19
- προσδηλοῦν. ἔχει προσδηλούμενον 48,23
51,21
- προσδιορίζειν 6,5 med. 46,1
- προσδιορισμός (καθόλου) 44,34
- προσεῖναι i. q. ὑπάρχειν τινί 8,2 11,25
14,30 sq. 16,7 22,9
- προσεκδιδάσκειν 51,31
- προσεπιδιδάσκειν 50,9
- προσέχειν πρός τι 2,6 τινί 23,32
- προσεχής (τινί) 18,29 διαφοραὶ 13,7 58,
12, 22 αἵτια 27,26, 28 sq. ἀργαῖ 39,4
- προτάσεις (eoni. οἰτεῖαι) ibid. 13 εἰπῇ 59,
17 δρός (τῷ ὑποκειμένῳ, τῷ κατηγορού-
μένῳ) 62,9 sq. προσεχῆς (ὑπάρχειν eoni.
καθ’ αὐτό) 27,22 (αἵτιον) 28,3 60,14
- προστογόρια 7,6
- πρόσθεν. ὀλέην πρόσθεν 34,34
- προσθήκη 4,14 12,23 19,1 37,15
- προστίσθαι 7,25
- προσλαμβάνειν 37,18 63,21 65,21 logice
19,11 (ἔξιθεν τῷ συμπεράσματι, τῷ
δειχθέντι) 27,2,4 36,3,4 45,21 47,8
- πρόσληψίς pl. (τῶν ἀποφάσεων) 34,10,11
- προστικειοῦν (τῷ οἰκείᾳ γένει) 39,14 med.
18,31
- προσόμοιος 65,24
- προσπίπτειν γεωμ. αἱ προσπίπτουσαι εὐ-
θεῖαι 56,11
- προσπταίειν 52,21
- προσγρῆσθαι 13,23 37,7
- πρότασις. τῷ συλλογισμῷ δεὶ τὰς πρ.
αἵτιας εἶναι τοῦ συμπεράσματος 5,18 sq.
εἰπερ τῷ συμπεράσματι διὰ τὰς πρ. ὑπάρχει
τὸ πιστεύεσθαι καὶ γνώσκεσθαι, ταῖς πρ.
ἄν μάλλον ὑπάρχοι 8,8 sq. cf. ibid. 23
ἀπασα πρ. ἐξ ὑποκειμένου καὶ κατηγορού-
μένου 10,9 ἀναγκαῖα, ἐνδέχομένη 30,29
ἐν προτάσει (eoni. σύνθετος) 42,5 sq. τῷ
τρόπῳ τῆς πρ. διαφέρειν ibid. 18
- πρότερον. τοὺς πρότερον (sc. ἔξιγγάτας) 1,4
- προτιθέναι med. 9,14 14,29, 30 37,4

- προσπάρχειν (ἐνεργείζ) 34,1 sq. 54,4 τενός
34,25
- προσπτος (ὅτια τῶν ἐμπροσθεν εἰργμένων)
45,11
- προσδρόμος παιεῖν 46,17 50,6
- πρόχειρος. πρόχειρόν τι ἔχειν 59,9. 20
προχέιρως λαμβάνειν 46,18
- πρώτος. τὰ πρ. καθ' ἐκάστην ἐπιστήμην
50,25 πρώτως (coni. ἀρέσως) 32,29
- πυνθάνεσθαι 7,25 dial. (ἢ πυνθανόμενος)
43,5, 6
- πῦρ 5,22 sq. 17,21 28,24 61,8
- πυρέττεν (πυεῖα) 28,30
- Πρατώνη 2,3
- ρήπτωρ plur. 2,16 6,22
- ρῆς 11,1 sq.
- ρυτιδοῦν pass. 61,8
- ρώμη (πρὸς τεῖτα) 65,28
- Σαφήνεια 59,3
- σαφηνίζειν 1,13
- σελήνη 13,14. 15 sq. 21,29 sq. 40,29 42,
6 sq. 50,3 sq.
- σημαίνειν. τὸ τί σημαίνει dist. τὸ τί ἡν
είναι δηλοῦν, τὸ τί ἔστι 3,5 sq. ἀργὴ
πάσης ζητήσεως 48,17 τῶν σημανομένων
ὑπὸ ἐκάστης φωνῆς 3,7 τὰ σημανομένα
τοῦ καθ' αὐτό 11,17 ἀλλο τι σημανο-
μενον 26,11.19 τὸ πρῶτον σ. 27,11.12
- σημεῖον. οἱ διὰ σημείων συλλογισμοὶ 6,23
opp. οἱ διὰ τῆς αἵτιας 28,16 sq. διὰ τῶν
σ. ἀποδεικνύνται (coni. διὰ τῶν ὑστέρων)
37,11 geometr. (def.) 2,9 7,24 11,3
54,11
- σιδηρος 2,29
- σικοῖα (σικά b) 60,1
- σιμός. τὸ σ. 11,27 ρῆ def. 12,3
- σιμότης 10,33 sq. 11,25 sq.
- σίτος 15,25. 26
- σικληνός (εργάνων) 12,30 sq. 14,23 sq. 36,
16,24
- σικόρος 53,16
- σικέματα 33,1
- σικέψις (οὐκ ἀγενής) 32,25 44,5
- σικυτεύς 46,15. 16
- σικυτοτομεῖν 2,14
- σικλη 2,14
- σιφία (ἢ πολυύμνητος) 22,24 (opp. δια-
λεκτική) 25,1
- σιρφίσμα 4,28
- σιφιστής 4,3
- σιφιστικός (coni. διαλεκτικός opp. ἐπιστη-
μονικός) 25,14
- σιφός 26,15
- σπανίως 30,2
- στερεομετρία. ἀκριβεστέρα ἀστρολογίας 37,
18,19 μία ἐπιστήμη γεωμετρία καὶ στ.
ibid. 23
- στερεός 59,16
- στοιχεῖον (ἀσύνθετα καὶ ἀπλούστατα τοῦ
λόγου) 65,18
- στοχαστικός (τέγγατ) 53,19
- συγγένεια 37,26
- συγγενής (ἢ ἀργαὶ τοῖς δεινομενοῖς) 22,31
39,5
- συγγενώσκειν 1,19
- συγγραφή 1,14
- συγκαταθεσις 6,19
- συγκείσθαι (ἔκ) 47,7. 9 συγκείμενος (opp.
ἀπλοῦς) 42,14
- συγκείν pass. τεί 64,8
- συγκρήσθαι 18,8. 15 31,20
- συγκρητίν (coni. θεόντα) 7,32 9,10 46,9 al.
- συγκρήσις (opp. ἐρώτησις) 46,14
- συκή 61,25. 30 62,8
- συλλέγειν τὸ καθόλου 64,1
- συλλογής εσθαι θητὴν τὴν φυγὴν 25,9
- συλλογισμός εοικ. ἐπαγωγή opp. ἐνθύμημα
2,17 τῷ σ. δεῖ τὰς προτάσεις αἵτιας εἶναι
τοῦ συμπεράσματος 5,17. 18 οἱ τῆς ἀπάτης
συλλογισμοὶ 31,18 opp. πρᾶγμα 60,26
ἐν τοῖς περὶ συλλογισμοῦ 9,29 10,16 16,26
- συμβαίνειν 22,4.5 τὸ συμβαίνον 33,29
τεῖ 43,23 c. acc. c. inf. 5,30 8,29
9,24 38,2 40,28 perfect. τεῖ 42,19 al.
τὸ συμβεβηκός ἐνδέχεται καὶ μὴ ὑπάρχειν
17,7 ὅτι δὲ καὶ τα συμβεβηκότα (σει. ὥριστα) 34,29 sq. τὰ συμβεβηκότα πάντα
τῆς οὐσίας κατηγορεῖται 35,3 cf. ibid. 26
τὰ ἀγάριστα συμβεβηκότα 45,26 cf. 36,18
κατὰ συμβεβηκός αἵτια (coni. κατὰ σύμ-
πτωμα) 11,12 ἢ κατὰ συμβεβηκός γνῶσις
49,30
- συμβάλλειν med. πρός τι 57,25
- σύμβολον 23,30
- σύμμετρος 24,21 sq.
- συμπαραλαμβάνειν 11,5

- σύμπας. οἱ σ. ὄρισμοί 51,24
 συμπεραίνειν 37,5 med. 10,5. 6 (περὶ τίνος) 24,8. 19. 37,1 (coni. διεκτικόναι) 44,29
 συμπέρασμα. τῷ σ. διὰ τὰς προτάσεις ὑπάρχει τὸ πιστεύειν καὶ γνώσκειν 8,8 sq. cf. 5,18 οὐχ ἀπλῶς εἶναι δεῖ ἀναγκαῖον ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀπόδειξιν 16,27 αἴτιον τοῦ συμπέρασματος opp. τοῦ πράγματος 43,29 50,22 60,26 61,10
 συμπίττειν geom. 7,28 18,11 19,30.32 23,9
 συμπλέκειν log. 19,3
 συμπληροῦν pass. (ἐκ δύο) 57,21
 σύμπτωμα. κατὰ σύμπτωμα αἴτια 11,13
 συμφοής (ὅροι) 19,34
 σύμφωνος (τινί) 7,5 53,2
 συμφωνία 29,17
 σύμφωνος (διατήματα) 19,27. 29 sq.
 συνάγειν (coni. συνάπτειν πρὸς ἀλληλα) 23,
 13 i. q. συλλέγειν (τὸ ἀδιάφορον ἐκ διαφόρων) 64,11 *concludere* 5,25. (c. acc. c. inf.) 31 8,20 (ἐκ) 20,24 21,19 (διά τινων) 26,24. 27 46,12 al.
 συναγέρειν (τὸ καθόλου) 64,26. 27
 συναγωγή 5,25 τοῦ συμπεραίσματος 27,10
 ἡμαρτημένη (coni. συλλογισμός) 31,3
 συνατεσθάνεσθαι 64,4
 συνανατιρεῖν 14,31 sq.
 συναναφαίνειν pass. 43,28 49,20
 συναντιλαμβάνειν med. (ἀνθρόπου) 64,3
 συναπολλύναι med. 15,5
 συνάπτειν (πρὸς ἀληγλα coni. συνάγειν)
 23,13 (coni. ἐφαρμόσειν) 63,13
 συναρμόζειν pass. 63,31.32
 συναυξάνειν pass. 63,21 65,16
 συναφαίρειν 15,3. (fut. med.) 7
 συναφανίζειν pass. 15,17
 συνδεῖν med. (coni. εἰς ἐν ἀνάγειν) 64,14.
 (τὰ ἀπειροπέρατι) 20
 συνείρειν (τὴν γένεσιν) 54,7
 συνεκφαίνειν pass. 43,32
 συνεξευρίσκειν 43,27 49,19
 συνεπιδιδόναι (coni. συναυξάνεσθαι) 65,16
 συνεφάπτεσθαι τίνος (ἢ αἰσθητός) 64,2
 συνεφέλκειν med. (τὰ ὑποκείμενα ἐν τῷ λόγῳ) 10,31
 συνέχειν (τὸν συλλογισμόν) 19,25
 συνεχής 34,2. 3 54,8. 9 sq. συνεχῶς 1,12
 51,16
 συνήθης (βραχυλογία) 1,18
 σύνθεσις (opp. ἀνάλυσις) 27,1. 7 (ἐπιδέχεσθαι) 37,16 (ἐν σ. είναι) 42,17
 σύνθετικός 64,20
 σύνθετος (coni. ἐν προτάσει) 42,5 sq.
 συνίστανται τινάς 3,8 23,4 τοὺς ὄρισμοὺς μόνον
 ξυνίσθαι δεῖ 7,16
 συνιστᾶν 25,3
 συνιστάναι (τρίγωνον ἐκ τριῶν εὑθεῶν)
 48,16 med. 65,23. 24
 σύνοδος 60,14
 σύνολος. τὸ σ. adverb. 65,7
 συντάττειν med. (ἔξηγγίζεις) 1,2
 συντείνειν εἰς 2,2
 συντελεῖν εἰς 2,8
 συντιθέναι (ὅργον) 47,2 (τῷ γένει) 56,15
 (ἐκ) 57,8. (opp. διαφέρειν) 15 sq. (ὄρισμούς, διαφοράς) ibid. 24. 26 (τὰ ἀπλὰ) 65,20 66,2
 συντομία 1,8
 σύντομος. συντομώτερον 1,22
 συντρέχειν 5,20. 24 12,15 τοῦ 50,11 (κατὰ τὸν χρόνον) 53,21
 συνυπάρχειν log. 11,22 17,19. 20 24,16
 συνωνύμως (κατηγορεῖν) 21,11
 συσσώζειν 15,17
 σύστασις τοῦ καθόλου 64,15 65,22
 συστελλεῖν εἰς 24,28
 σύστοιχος (τόποι ἀπό τῶν σ.) 18,28
 σφέδρα (γνώριμος) 8,12 (ἀκριβολογεῖσθαι)
 20,15 23,15
 σχῆμα (coni. χρῶμα) 29,27 ἐπίπεδον 48,20
 logice ἡμαρτία παρὰ τὸ σχ. opp. παρὰ τὸν μέσον 26,20 διεύπερον, μέσον 28,10
 30,2 sq.
 σχίζοπτερος 59,21.22
 σχολή. σχολῆ γε 16,8
 σώζειν 6,1 9,13 15,17 16,15 sq. 20,18 53,31
 σῶμα (τὰ σ. τῶν ζῴων) 15,25 (πέμπτον)
 17,2 (ἀνθρώπιον, φυσικόν) 18,16 24,11
 (ἀπλῶς, κινούμενον) 37,19. 20 (διὰ τὰ ἡμέτερα φύσιτά σ.) 52,9 sq. 65,24
- Τάξις (τῶν κεφαλαίων) 1,18 52,15 57,18. 26
 ἐν τάξει λόγιματος 24,6
 ταραχή (τῆς ἀρτηρίας) 29,1
 τάττειν ὑπό τι log. 60,10
 ταύτη (χρήνειν) 23, 22 (διαφέρειν) 26, 28
 ταύτῃ τοι 53,27
 τάχα 47,33 50,33 51,28 εἰ μὴ τάχα 8,33
 ταχύς. τάχιον 27,24
 τάχιος. σὺν τάχει 1,8

- τε—τε 62,31.33
 τέλειος 63,13.27
 τελειοῦν pass. 62,30.31 65,25.27
 τελευταῖος, τὸ τ. adverb. 66,2
 τελευτὴν εἰς log. 9,27 35,17 58,31
 τέλος. ὡς ἐπὶ τῶν τελῶν καὶ ὃν ἔνεκεν 52,17
 τεμαχίζειν (τὴν ἀπόδειξην) 14,7
 τετραγωνίζειν τὸν κύκλον 19,11
 τετραγωνισμός (Βρύσωνος) 19,7
 τετράγωνον 12,29 15,16
 τετράπους 46,28 cf. ad vs. 12
 τέφρα 5,22.23 61,9
 τέχνη dist. ἐπιστήμη 2,12 opp. φύσις 63,
 25 τὰ ἀπὸ τέχνης γινόμενα ἢ διανοής
 53,14 οὐδὲ πᾶσαι αἱ τέχναι ὄμοιοις ἐπι-
 κοινωνοῦσι τῇ τέχνῃ ibid. 18
 τεγνικός (Θεωρία) 2,1 30,25
 τεχνίτης 7,22
 τηλαυγής, τηλαυγέστερον 52,21
 τηνικῆτα 49,29 53,11 60,12.16
 τιθέναι εἰς 6,13 τί τινος, κατά τινος 12,
 1.6 opp. ἀποδικόνυμα, συνάρτην (coni.
 λαμβάνειν) 44,25.29 46,12 47,11. (ταῖς
 προτάσεσι τὸ συμπέρασμα) 13 med. προ-
 τάσις 17,12 c. acc. e. infin. 8,24 9,2.5
 62,33.34
 τίκτειν 17,21 28,16 sq.
 τοι. ταῦτη τοι 53,27
 τοινούν 2,26 5,24 8,3 9,32 10,9.11 11,24
 12,15. 31 al. μὲν τοῖνον 45,26 46,
 21 al.
 τοιόσδε 29,1.27 32,4 43,21.22 56,12 se-
 quentia praenuntians ibid. 3
 τοιοῦτος sequentia praenuntians 32,27.32
 τοῖχος 54,4 sq.
 τόνος 25,30
 τόπος dialecte 18,26
 τοσοῦτος. εἰρήθω τοσοῦτα 22,9 τοσοῦτον
 —ὅτι 46,17
 τραπεζίτης 41,3
 τραῦμα (δυσιατέρα) 6,25
 τριβώνιον 6,30
 τρίγωνον 10,25 30,27 sq. 32,2 38,24 def.
 44,7 sq.
 τύπος τῆς συγγραφῆς 1,14 (coni. μορφή)
 63,10.12. 31.34
 τύχη. καταφρονητικῶς ἔχειν τῆς τ. 57,3
 τῶν ἐκ τῆς τ. 56,32 κατά τόχην 4,20
 τγιαίνειν 53,15
 ὑγιής log. 4,12
 ὑγρός 15,25 sq. 59,16
 ζλη (ἐπιστήμης) 19,1 i. q. ἐκ τίνων ὑπο-
 κειμένων 52,2 λαμβάνει τοῦ μέσου τὴν
 γύρων ibid. 5 sq. ιδίως λεγομένη ibid. 8
 ἡ δὲ (φύσις) κατὰ τὴν ο. καὶ τὴν ἀνάγκην
 ibid. 31
 ὑπάρχειν τούτη log. 51,27
 ὑπάλληλος 37,30.31
 ὑπάρχειν περὶ τι 3,22 μᾶλλον 8,7 sq.
 ἀδόνατον τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα ἀπειρά-
 ειναι 35,24
 ζπατος. ἡ ὑπάτη mus. 29,16
 ὑπέρ e. gen. i. q. περί e. gen. 17,16 18,
 19.22 23,6.29 24,28 25,28 42,9 43,1
 44,28 al. ἐλέγχειν ὑπέρ τοῦ e. inf. 25,30
 ὑπερβαίνειν log. 46,25 57,27 τὸ γένος
 56,19
 ὑπερβολή (opp. Ἐλλειψις) 12,4 28,6
 ὑπερβοτείθαι log. 34,23
 ὑπερπίπτειν log. τὸ γένος 56,18
 ὑπερτείνειν log. τὸν ἀριθμόν 55,10
 ὑπό. μανθάνομεν ὑπὸ τοῦ τοιούτου λόγου
 51,8 οὐχ ὅφε ἐν οὐδὲ εὐθὺς 64,21
 ὑποβαίνειν. τῆς ὑποβεβηκυίας ἐπιστήμης
 (opp. τῆς ἀνωτέρας) 20,1
 ὑποδρομή (σελήνης) 21,29
 ὑποζύγιον 63,7
 ὑποθεσίς expl. 7,11 sq. dist. αἴτημα ibid.
 25 sq. ἀπλῶς opp. πρὸς τὸν διδόντα καὶ
 συγχωρόντα ibid. 28 sq. ὑποθέσει προσ-
 γράψθαι 37,6 ἐξ ὑποθέσεως expl. i. q.
 ἐξ ὑποθετικοῦ συλλογισμοῦ 47,24 ὡς πρὸς
 τὴν παροῦσαν b. 53,21
 ὑποθετικός (συλλογισμός) 47,24
 ὑποκεισθαί τινι 10,31 12,7 40,5 al. ὁ ὑπο-
 κειμένος (ὅρος opp. ὁ κατηγορούμενος) 10,9
 35,7 45,2 ἔσχατον ὑποκειμενον 32,27 33,
 7 sq. τὸ ὑποκειμενον 61,24 sq. ἐλάττονες οἱ
 δροι τῶν ὑποκειμένων λαμβάνονται 35,16
 ὑποκειμένα τινα καὶ αἰσθήτα 37,12 ὑπο-
 κειται e. acc. e. inf. 13,25 14,25 al.
 ὑπολαμβάνειν 5,10.29.30 saepe opp.
 φθεγγεῖθαι 23,28
 ὑπόληψις. τρόπος τῆς b. 39,27.30 40,9.
 22 κατὰ μέρος 64,18
 ὑπομεμήσκειν 34,34
 ὑπόνυμη 1,12
 ὑπόστασις opp. φωνή 36,18

- οποιαὶ θένται 32,17 τινὲς ὅμοια 14,6 med.
τι 23,14 33,15 ὅτι 23,10 sq. e. acc. e.
inf. 23,16 32,27
- οποτέρεχεν (ἢ σελίγη) 13,20 (τὸν ἡλιον)
21,31 40,29
- οστερος, δι' οστέρων τὸ πρότερον συλλα-
γήσθαι 17,22
- οφαίνεται 2,15
- οφηγεῖσθαι, κατὰ τὴν ὑφηγημένην μέθυσον
56,8
- οφιστάναι, ὑφέστηκεν αὐτὰ καθ' αὐτά 32,
2,3 τὸ δι' ἔτερον ὑφεστώς ibid. 18 ἐν
τοῖς καθ' ἔκαστον ὑφεστώσας (ἰδεας) 21,9
- φαντασία τινάς 54,9
- φᾶρος 14,23
- φέρεται το ὄχηθεν 2,8 25,20 παρ' ἑαυτῷ
7,9 19,29 ἔνστασιν 10,21 φέρει 47,9
φέρεσθαι ἐπὶ τι 26,11
- φθάνεται, φθάσαντες εἰπορεύεν 52,5
- φθέγγεσθαι opp. ὑπολαμβάνειν, νοεῖν 23,
27 sq.
- φθείρεται paiss. 15,17 16,15,16
- φιλάνθρωπος (χωρίον) 53,16
- φιλία ἀληθινή 1,15
- φιλομαθής 19,12
- φιλονεικεῖν 23,25
- φιλόσοφος, ὁ φ. i. e. Aristoteles 1,8. 9
- φιλοτιρία (ἀνωφελής) 1,3
- φρέαρ 53,12
- φρήν (Euripid.) 23,25
- φυλάσσεται, φυλάττεται *serrare* 10,18 15,
14,15 39,14 46,29 63,4,5 φυλάττεσθαι
τι 48,12
- φυσικός (ἀρχή) 2,6 (ἴννοτα) 7,21 (ἀπο-
δεῖξεις) 18,15. (σῶμα opp. ἀνθρώπιον σ.)
16 (ἐρωτήμα) 25,25 (ἐπιστήμη) 27,29
(κατασκευή) 53,7 ὁ φυσικός 23,16 29,25
39,17
- φύσις opp. τέχνη 63,26 τινάς 2,14 16,32
17,15 (τῆς ἀντιφάσεως) 24,15 plur.
18,7 ὅλως διττὴ ἡ φ. ἐκάστου 52,29 sq.
ἀνωτέρα 14,3 ὑποκειμένη 12,8 17,34
19,22 (eoni. οὐσία) 35,27 55,8 60,33
61,29 plur. 24,27 ἐκ τῆς αὐτῆς φ.
- (eoni. τοῦ αὐτοῦ γένους) 17,29 ἐκ φύσεως
(ὑπάρχον) 59,24 κατὰ φύσιν 6,20 17,10
παρὰ φύσιν 53,5,8 κατηγορεῖν, κατη-
γορεῖται 32,14 sq. 34,18 sq. πρὸς τὴν φ.
opp. πρὸς ἥμας 6,15 9,20
- φυτόν 10,25 27,31 28,12,13 37,32
- φωνή 3,7 plur. 63,7 opp. ὑπόστασις 36,17
- φῶς (ἀντίφραξις τοῦ φωτάς) 43,17 50,7 sq.
φωτίζειν pass. (ἐκ τοῦ ἡλίου) 41,2
- Χαλεπῶς ἔχειν πρὸς ἀτιμίαν 56,34 57,2
- χαλκεύειν 2,15
- χαμόθεν 65,26
- χρεών 43,31
- χρῆσθαι, κεχρῆσθαι i. q. χρῆσθαι 2,17
22,19 21 23,29 24,5 29,19 37,17
- χρόνος 2,30 19,10 (τέσσαρες) 39,18 (συ-
εχής ὡν) 54,8 πρὸς τινα χρ. 10,17
κατὰ τὸν χρ. συντρέχειν, προλαμβάνειν 53,
22,28 διὰ χρόνου 64,26
- χρυσίον 53,12
- χρῆμα 29,28
- χρωνικότεροι, τὸ κεχρῆσθαι 11,7
- χώρα, χωρῶν ἔχειν 20,24 54,24 λαρβάνειν
(τοῦ μέσου) 52,6
- χωρίζειν 45,12 57,4 (eoni. ἀφελεῖν) 64,8
παρὰ τὰ πολλὰ κεχωρισμένην οὖσαν καθ'
ἐκατήν (τὴν ιδέαν) 21,10 χωριστός 36,18
- χωρίς adv. 14,3 χ. μὲν — χ. δέ ibid. 10
48,13
- Ψυχή 23,26 (θυητή, ἀθάνατος) 25,9 27,30
(ἀριθμός ἑαυτὸν κτινῶν) 43,2 ἔχειν, ἐνεῖναι
ἐν τῇ φ. 23,30 26,14
- ψυχρός 23,16 53,15
- Ὦρα 22,4
- ῶστε in apodosi post εἰ 4,23
- ώφελεια 1,9
- ώφελειν 50,31

II INDEX NOMINUM

- Ἄλθηνᾶ (τὴν Φειδίου) 1,6
 Λῖας (μεγαλόψυχος) ex Arist. exempl. 56,28
 Λεσχύλος. fragm. 349 Nauck² 9,13
 Ἀλέξανδρος (τις ἢν τι λέγοι τοῦτο λέγων)
 20,15
 Ἀλκιβιάδης (μεγαλόψυχος) ex Arist. exempl.
 56,27
 Ἀναλοτικά. τὸ πρότερον τῶν Ὅστερων
 ἀναλοτικῶν 1,13
 Ἀνάγκαρις ex Arist. exempl. 28,7
 Ἀριστοτέλης. τὸ Ἀριστοτέλους 1,11 πολλὰ
 μὲν οὖν ἔστι τῶν Ἀριστοτέλους βιβλίων
 εἰς ἐπίκριψιν μεριῇ/χνήσκαι, οὐχ ἡκιστα
 δὲ καὶ τὰ προκείμενα κτλ. ibid. 16 ἥπερ
 φησιν Ἀ. 7,17 πρῶτον ἀπέδειξεν ὅτι μόνα
 τὰ οὗτοις ὑπάρχοντα ἀναγκαῖα 15,27 ἀμει-
 νον δὲ μὴ σφόδρα ἀκριβολογεῖσθαι ρητὸν
 διαιρεῖσθαι νομίζειν Ἀριστοτέλην 20,16
 τοῦτο καὶ αὐτὸς Ἀ. ὅδηλον ποιεῖ ibid. 31
 οὐ φῆσι δὲ ἀκολουθεῖν τῷ τὴν ἀπόδειξιν
 εἶναι τῶν καθόλου καὶ αἰδίων συγχωρεῖν
 εἶναι τὰς ίδεας 21,7 δὲ αὐτῶν γρανάτα-
 σιμαι δεῖ τῶν Ἀριστοτέλους λέξεων 31,16
 τὸς ἀνατομῶς ἔχειν δεῖ προγείρους οἵσαι
 πεποίηται Ἀριστοτέλης 59,9,10
 Ἀριστοτελικός (βιβλίων) 1,1
 Ἀρίστων exempl. 64,12
 Ἀγιλλεός (μεγαλόψυχος) ex Arist. exempl.
 56,28
 Βρόσων (τετραγωνισμός) 19,7 sq.
 Διογένης (μεγαλόψυχος), ubi Arist. Lysan-
 dri exemplo utitur 56,30
 Ἐλένη 53,30
 (ἐξηγηταί). τοὺς πρότερον 1,1 cf. 4,11 8,21
 Ἐπίκουρος ορρ. Ἐπίπαργος (fr. 347 Usevieri)
 40,28
- Εὐριπίδης (Hippolyt. 612) 23,25
 [Θεμίστιος]. Ἐροί — οὐκ ἔδοκε πόρρωθεν
 εἶναι φιλοτιμίας ἀνωφελοῦς — καὶνόν τε
 ἔδοκε καὶ τινα ὠφέλειαν παρέξειν —
 τὸ δὴ πρότερον τῶν Ὅστ. ἀναλ. οὕτω σα-
 φηνίσαι προελήμενοι σοὶ πρώτῳ τὸν τόπον
 κοινούμενος τῆς συγγραφῆς 1,2 sqq. ἡμεῖς
 δὲ καὶ ταῦτα ἔτερα λέγομεν εἶναι κτλ. 4,
 30 sq. ἡμεῖς μὲν γάρ οἰόμεθα κτλ. 8,22.
 23 ἐγὼ γοῦν διὰ τέ μὲν σύμφωνος ἡ
 ὑπάτη πρὸς τὴν μέσην ἔστιν, ἐκ τῶν μαθη-
 μάτων ἐπίσταμαι κτλ. 29,15
 Θεόφραστος οὕτως ὄριζεται τὸ ἀξιωμα 7,3
 [Πλίον] 53,30
 Ἐπιπαργός ορρ. Ἐπίκουρος 40,30
 Καλλίας exempl. 11,11 15,33 36,7,8 58,
 10 64,4 sq.
 Μένων Platonicus vid. Ind. III
 Μῆδος 53,30
 Νεῖλος ex Arist. exempl. 60,10
 Σάνθος exempl. 58,10
 Σενοκράτης. ἕρ. ἔστιν ἡ ψυχὴ ἀριθμὸς
 ἐστῶν κανῶν, ὡς ἐνόμιζε Σ. 43,3
 [Τιμηρος] α' 170, i 39, κ 251 19,1—3
 Ηλάτων ἀναμνήσεις ποιῶν τὰς μαθήσεις 4,28
 πάντων τὸ αὐτὸν γέσον τε καὶ αἴτιον, ἡ
 ἀντιπερίστασις, ὡς φησὶ Πλ. 60,2 exempl.
 58,10 cf. Ind. III
 Ηρωταγόρας. καθάπερ φέτο Πρ. ἀπόδει-
 κτικάς εἶναι προτάσεις καὶ ταύτας τὸν ἐπι-
 στάμενον ἐπιστήμην ἔχειν, τὸ δὲ ἔχοντα
 ἐπιστήμην εἰδέναι τέ ἔστιν ἐπιστήμη 16,4
 Ηρογάρρειος ex Arist. exempl. 52,28
 Σάρδεις. τὸ εἰς Σ. ἐμβαλεῖν 53,29
 Σαρδώ. τὸν ἐν Σαρδοῖ βαδίζοντα 4,9
 Σκύθας ex Arist. exempl. 28,8 sq.

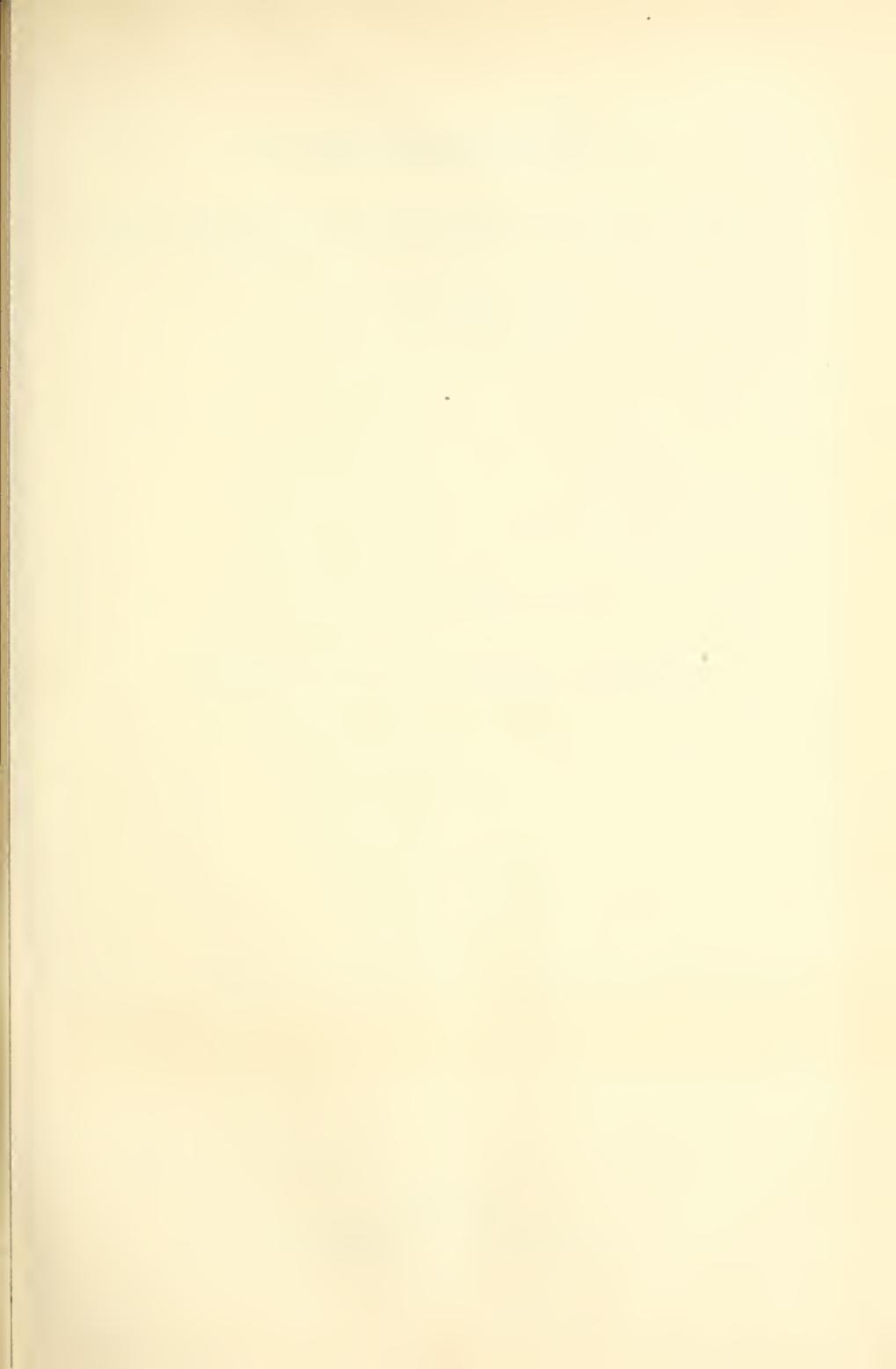
- Σκύλλα 3,4
 Σπεύσιππος οὐ καλῶς λέγει φάσκων ἀναγκαῖον εἶναι τὸν ὄρεζμενον πάντα εἰδέναι 58,4
 Σωκράτης exempl. 21,20, 21, 36,20, 21, 58,
 10, 63,10, 64,2 sq. διὰ τί καθήκει Σωκράτει γαμεῖν; 52,13 μεγαλέψυχος 56,30
 Τοπικά 42,15 58,27 v. Ind. III
 Φειδίας. τὴν Ἀθηνᾶν — τὴν Φειδίου 1,6
 Φυσικά 52,32 v. Ind. III
 Χρόσιππος. ὅτι εἰσὶ θεοί, ἀπὸ σωρθεβηκότος μέν, ὅτι εἰσὶ βιωτοί, ὡς Χρόσιππος φησιν 49,24

III LOCI PLATONICI ET ARISTOTELICI

Plat. Phileb. c. 14 p. 27 D	64,19	Topic. I 4	42,15
Meno c. 14 p. 80 D	4,18	II 8—10	18,27
Timaeus c. 24 p. 59 A c. 36 p. 79 B	60,2	II—IV	58,27
Arist. Anal. Prior. I 1 p. 24 ^b 29	10,16	Physic. II 8—9	52,32
1 31	46,7	VI	54,15
II 5—7	9,29		

ADDENDA ET CORRIGENDA

- p. 2,23 not. ὑμᾶς SW] l. CW
 p. 3,14 not. μανθάνει — ἐπίσταται om. SW] l. CSW
 ibid. 19 not. καὶ W] l. τε καὶ W
 ibid. 29, 30 not. ἀλλοτρόπον] l. ἀλλον τρόπον
 p. 5,10 not. ὑπολαμβάνομεν, supra] l. ὑπολαμβάνομεν W, supra
 p. 39,29 not. ante ἔκατέρας add. 29
 p. 42,7 not. 7 μὲν—8 εἰ] l. 8 εἰ—μὲν
 p. 48,1 l. σωρπλοκῆς.

COMMENTARIA
IN ARISTOTELLEM
GRAECA

EDITA CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

VOLUMNIS V

PARS II THEMISTII IN PHYSICA PARAPHRASIS

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI
MCM

THEMISTII
IN ARISTOTELIS PHYSICA
PARAPHRASIS

CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

HENRICVS SCHENKL

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI
MCM

P R A E F A T I O

Libri manuscripti, qui Physicorum paraphrasin a Themistio conscriptam sive integrum sive eius partes tantum contineant, mihi innotuerunt hi:

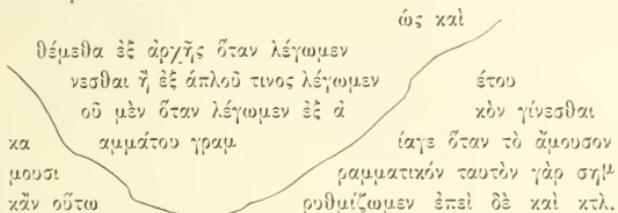
VINDOBONENSIS philosoph. et philolog. 1888 (descriptus a P. Lambecio *Comm.* VII p. 85 sqq., quem exscribit ut solet Nessel *Catal.* part. IV p. 106 sqq.), olim Ioannis Sambuci; chartae. saec. XVI, scriptus a Mathusala monacho (fol. 134 v. Μαθουσάλας ὁ ἀσκητής — — ἐν νήσῳ τῇ Κύπρῳ), de quo cf. quae infra exponam in describendo codice V. post Simplicii prooemium (usque ad 8,30) et Georgii Pachymeris quaedam ad Physica spectantia continet Themistii paraphrasin integrum foll. 9—134. singulis libris praefiguntur inscriptiones tales: Θεμιστίου παράφρασις τοῦ τῆς (in primo libro add. Ἀριστοτέλους) φυσικῆς ἀλφα. inspexi Graecii.

VRATISLAVIENSIS Magdalenaeus 1442 (accurate descriptus a Iacobo B Freudenthal *Catalogi codd. graec. qui in bibliotheca urbica Vratisl. adservantur* p. 80 sq.); bombycinus, saec. XIV ineuntis. continet inde a fol. 44 (nam quae praecedunt, quippe ab alio seriba exarata, pro peculiari libro habenda sunt) post Simplicii prooemium (usque ad 8,30) Themistii paraphrasin mutilatam; exciderunt enim inter fol. 128 et 129 quattuor folia integra, in quibus scripta fuerant Themistii verba inde a 139,8 περὶ φερείς usque ad 148,16 ἀριστέον, et simili iactura factum est ut a 163,3 φερεῖν usque ad finem desiderentur omnia. singuli libri inscriptione parent, nisi quod ante tertium librum legitur κεφάλαια τοῦ γ' βιβλίου περὶ κινήσεως περὶ ἀπείρου et ante quartum κεφάλαια τοῦ δ' βιβλίου περὶ τόπου περὶ κενοῦ περὶ γρόνου; utrumque nisi fallor ab alia manu insertum. eodex est lectu difficillimus, non solum propter minutissimas litterarum formas et compendia plurima, sed etiam propterea, quod pleraque folia madore infecta sunt, ut in marginibus haud pauca expalluerint aut paene prorsus evanuerint. contuli ipse Graecii.

PARISINUS 1888 (cf. H. Omont, *Inventaire sommaire* II p. 159); membr., C saec. XV. continet Themistii paraphrasin in Aristotelis Analytica posteriora, deinde paraphrasin Physicorum (fol. 38^v—143^r) cum Simplicii prooemio (usque ad 8,30), quam excipiunt eiusdem Themistii paraphrases

- in libros De anima et in Parva qu. voc. Naturalia. libri singuli hunc in modum inscripti sunt: Θεμιστίου παράφρασις τοῦ τῆς φυσικῆς ἀλφα. contulit et descriptis diligentissime C. Kalbfleisch.
- D PARISINUS 1890 (cf. Omont l. c.); chartae., saec. XV. Physieorum paraphrasin solam continet. liber primus inscriptus est: Θεμιστίου παράφρασις (εἰς τὸ πρῶτον add. manus altera) τῆς Ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως. κεφάλαια τοῦ πρώτου κτλ. excerptis nonnulla A. Torstrik.
- E PARISINUS 1889 (cf. Omont l. c.); chartae., saec. XVI. nihil de eo compertum habeo praeter paucas quasdam scripturas a Torstrikio enotatas.
- F OXONIENSIS Baroccianus 152 (cf. H. O. Coxe *Catal. codd. bibliothecae Bodleianae* I p. 564 et Diels *Praef.* in *Simpl.* I p. XV); chartae., saec. XV. continet post Simplicii in Aristotelis Physica libros I II III integros et IIII mutilatum inde a fol. 360 Themistianae paraphraseos librum quartum; quem additum esse, ut iactura illa operis Simpliciani aliqua quidem ex parte compensaretur, recte perspexit Diels. inscriptio haec praefixa est: Θεμιστίου φύλασσόν παράφρασις εἰς τὸ τέταρτον τῆς φυσικῆς ἀκροάσεως. specimina quaedam scripturae ipse sumpsi Oxonii.
- G OXONIENSIS Bodleianus Miscell. 133 (cf. Coxe l. c. p. 697); chartae., saec. XVI. continet post Themistii paraphrasin in Analytica posteriora (inde a fol. 81) paraphraseos in Physica libros I et II, scripta a Leonello Leono Patavii a. 1518. inscriptio primi libri haec est: Θεμιστίου παραφράσεως εἰς τὰ περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως τοῦ Ἀριστοτέλους βιβλίον πρῶτον; secundi haec: Θεμιστίου Εὐφράδου (!) εἰς τὸ δεύτερον τῶν φυσικῶν Ἀριστοτέλους. lectiones nonnullae excerptiae sunt a Torstrikio et me ipso.
- K PARISINUS 1886 (cf. Omont l. c.); chartae., saec. XVI, continet Themistii paraphrasin in Analytica posteriora, scriptam a Ioanne Francisco Asulano, deinde ab alio scriba exaratam (inde a fol. 41) Physieorum paraphrasin, tum paraphrasin in Parva Naturalia (rursus ab Asulano descriptam), denique iterum paraphrasin in Analytica posteriora, a tertio quodam librario confectam. titulus primi libri: Θεμιστίου παράφρασις εἰς τὸ α τῆς Ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως. κεφάλαια τοῦ πρώτου. scripturae specimina excerptis Torstrik.
- L PARISINUS 1891 (cf. Omont l. c.); chartae., saec. XVI. continet Themistium in Physica et (inde a fol. 142) in Parva Naturalia, denique capita parphraseos in Analytica posteriora (fol. 174—179). inscriptiones librorum tales sunt: Θεμιστίου παράφρασις εἰς τὸ σ' τῆς (τοῦ add. manus altera) Ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροάσεως. totum librum contulit et accurate descripsit C. Kalbfleisch.
- M MUTINENSIS Estensis 4 (II. A. 4); bombycinus, saec. XIV ineuntis. continet Physica Aristotelis et (inde a fol. 108) Themistii paraphrasin integrum. formae minimae est litterisque minutissimis et compendiis satis frequentibus memorabilis atque haec tenus codicis Vratislaviensis (B) non dissimilis; differt eo, quod multo nitidius conscriptus meliusque conser-

vatus est quam ille. unum damnum sustulit, eum in fol. 120^r parva lacinia, qua agglutinata librarius chartae fissoram texerat, perdita ea quoque, quae illie scripta erant, perierunt; ut nunc eorum loco lacunae extant atque ea, quae huius editionis pag. 23 vv. 21—26 leguntur, hanc fere speciem praebent:

quod detrimentum reparare studuit saeculo nisi fallor XV amanuensis quidam verbis ὅταν — μεταρρυθμίζωμεν in margine additis. — singulis libris inscriptiones praefixa sunt haec: Θεμιστίου (inde a secundo libri Τοῦ αὐτοῦ) παράφρασις εἰς τὸ Α φυσικῆς ἀκροάσεως. liberum pretiosissimum neque a T. W. Allen Anglo neque ab Italisch inter codices graecos Mutinenses reensitum mihi indieaverat Hieronymus Vitelli, descripsit hunc breviter V. Puntoni in *Indice dei cod. greci d. bibl. Estense d. Modena, Studi ital.* IV 384. ipse contuli.

NEAPOLITANUS Borbonicus III D 7 (cf. Cyrillus Catal. II p. 380), iam N a Dielesio Simpl. I *Praef.* p. XVI, deinde a Vitellio Philop. *Praef.* p. XI commemoratus; accurate denique librum deseripsit multaque specimenina excerptis in Dielesii usum idem Vitelli, cuius schedis utor. praeterea ex octavo libro nonnulla enotavit E. Lommatsch. est chartac., saec. XIV, continetque Aristotelis Physicorum et De generatione animalium libros. Physica duplice commentario instrueta sunt, eius altera columna Philoponi nomine praefixo excerpta e Simplicio plerumque facta praebet, altera (quae Simplieio nomen prae se fert) Themistii paraphrasin exhibit integrum praeter 54,1 (ταῦτα)—19 (ἱρώταρχος), quae omissa esse adnotavit Vitelli.

PARISINUS 1887 (cf. Omont l. e.); chartac., saec. XVI. eadem Themistii scripta continet, quae in Parisino 1888 (C) leguntur eodemque ordine collocata. inscriptiones librorum tales sunt: Θεμιστίου παράφρασις τοῦ τῆς φυσικῆς ἀ. specimen excerptis Torstrik, descriptionem diligenter factam suppeditavit R. Heinze Argentoratensis.

BARBERINUS I, 23 24 25; chartac., s. XVII potius quam XVI. tam Q parvae est formae, ut e tribus, quibus constat, voluminiibus primum 344 paginis compositum libros I et II tantum contineat, secundum libris III et IIII, tertium libro VIII expleatur. desiderantur libri V, VI, VII. singuli libri inscripti sunt hunc in modum: Τοῦ Θεμιστίου εἰς τὰ περὶ φυσικῆς ἀκροάσεως βιβλίαν α. primo libro praefixa est pars prologi Themistiani in Analytica posteriora usque ad δυναμένας (p. 1, 16

Sp.). scripturas quasdam enotavit Torstrik; ipse deinde librum Romae inspexi.

R VATICANUS 1025; membranac., saec. XV (commemoratus a Dielesio Simpl. I *Praef.* p. XVII). inde a fol. 8^r usque ad 56^v continet Themistii libros I II III integros et IIII usque ad 112,3 ἀπο[λέ]υται Aristotelis verbis commentarii instar in margine adscriptis. quae praeterea in eo insint, ignoro. librorum inscriptiones in eo non inveniuntur. ex exemplo maculis vel foraminibus foedato eum descriptum esse aut saltem originem ducere inde adparet, quod in omnibus paginis a scriba spatia vacua relieta sunt. contulit totum librum accurate Io. Tschiedel.

S LAURENTIANUS Mediceus LXXXV, 18 (cf. Bandini III p. 277); membran., saec. XV. continet Themistii paraphrasin in Physica nec quiequam ultra. inseriptio primi libri talis est: Θεμιστίου παραφράσεως τὸ πρῶτον εἰς φυσικὴν ἀκρόασιν; in reliquorum librorum titulus ultima tria verba omissa sunt, in tertio περὶ κινήσεως καὶ ἀπείρου addita. totum librum diligentissime contulit W. Kroll.

T LAURENTIANUS Mediceus LXXXV, 14 (cf. Bandini III p. 273); chartae., saec. XV, olim Harmonii Atheniensis (αὕτη ἡ βιβλίος ἐστὶν Ἀριονίου τοῦ Ἀθηναίου. ἔχει φλουρία ἐν fol. 1^r scriptum est). continet (a fol. 1 usque ad 151) Themistii paraphrasin in Physica a duobus librariis scriptam, cui subscriptum est κατὰ μῆνα αὐ τούς οἵτινες εἰσί; deinde duobus foliis vacuis interpositis Platonis quaedam sequuntur a tertio quodam scriba exarata. inscriptione libri carent praeter secundum, cui rubricator hunc titulum praefixit: Τοῦ αὐτοῦ παράφρασις εἰς τὸ β' φυσικῆς ἀκρόασεως. hunc quoque librum totum excussit W. Kroll.

U LAURENTIANUS Mediceus LXXXV, 13 (cf. Bandini III p. 272); chartae., saec. XV (non XIV, ut visum est Bandinio). Physicorum paraphrasin solam continet. librorum singulorum inscriptiones tales sunt: Θεμιστίου παράφρασις εἰς τὴν φυσικὴν ἀκρόασιν τοῦ Ἀριστοτέλους βιβλίον ἄ. scripturae specimina a W. Kroll et me ipso enotata sunt.

V VINDOBONENSIS philosoph. et philol. 110 (cf. P. Lambeccii *Commentar.* VII p. 79 et Nessel part. IV p. 65 sqq.); chartae., saec. XVI. in fol. 243^v haec subscriptio legitur: Μαθουσάλας ὁ μαγικὸς καὶ ταύτην τὴν ἀγαθὴν βιβλίον ἑαυτῷ ἐξέγραψεν ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ ὅρει σινῆ (cf. fol. 11^v Μαθουσάλας μουζίων ὁ μαγιστρός), quem Mathusalam complurium codicium philosophorum Vindobonensium scriptorem eundem puto atque librarium codicis Sinaitie 128 (cf. Gardthausen *Catal.* p. 25) a. 1548 exarati. codex ab Aug. Busbeckio Constantinopoli emptus post Georgii Pachymeris in Physica annotationes Simplicii prologum (usque ad 8,30), cui inscribitur Θεμιστίου παράφρασις προλογίσμενα εἰς τὴν φυσικὴν Ἀριστοτέλους ἀκρόασιν, alia quaedam ad Physicen spectantia, deinde (a fol. 12) Themistianae paraphraseos in Analytica posteriora prologum et initium (usque ad ἐλλείπει 22,14 Sp.), denique fol. 28^r Physicorum paraphrasin continet Simplicii commentario

quasi scholiis marginalibus circumdatam. sequuntur paraphrases in libros de anima et in Parva quae vocantur Naturalia. inscriptiones librorum eadem atque in Parisino 1888 (C), nisi quod in primo libro Ἀριστοτέλους additum est. ipse excussi Graecii.

VENETUS S. Marci 205 (cf. Zanetti *Codd. graec. S. Marci* p. 112); W chartae., saec. XV ineuntis. continet (inde a fol. 17) Aristotelis Physica et Metaphysica. Physicis praefixa sunt folia quaedam, in quibus inveniuntur Simplieii prologus (usque ad 8,30) et Themistianae paraphraseos libri I II integri et III initium usque ad 68,15 ἀλληλα (quod in primo folio 14a legitur foliis 15 et 16 vacuis relictis). deinde ab eodem, nisi fallor, librario inde a tertio libro Themistii verba in margine textus Aristotelici adscripta sunt (ita ut initium tertii libri usque ad 68,15 bis in hoc codice exstet) usque ad ξείσταται καὶ (193,16). primus liber inscriptionem hanc gerit: Θεμιστίου μετάρρητος τοῦ τῆς φυσικῆς ἀλφα; ceteri libri titulis carent. ipse contuli Graecii.

PARISINUS 1859 (cf. Omont, *Inv. somm.* II p. 153); bombycinus, saec. XIV. continet Aristotelis Physica et De partibus animalium libros et illa quidem cum commentario marginali e Simplieio Philopono Themistio conflato (de cuius indole cf. Diels *Simpl.* vol. II *Praef.* XI sq.). loci Themistiani, quos indieavit Torstrik, si exceperis pauca quaedam verba e sexto libro excerpta (202,29 ξα—203,4 ἀνιαίρετον), ad octavum librum spectant (sunt autem hi: 221,7 πρῶτον—15 κινεῖν; 17 καὶ γὰρ—222,1 δημίαν; 14 ὅσπερ—19 ἀναπνέον; 223,15 καὶ τῆς—17 φθορᾶς; 20 οὖν—25 ἀνάγκης; 224,6. 7 καὶ πᾶλιν—9 τέπον; 15 ἐ γὰρ—19 διατήθησι; 26 εἰ γὰρ—225,6 κινεῖται; 226,1 ὅστεραι—4 ὑπόρχει; 229,30 ξεῖται—230,12 ἀμερῶν; 20 κινούμενον—231,9 μελαίνεσθαι; 233,1 ἀρχὴ—3 εὐθεῖαι; 16 ὑπὸ—234,10 ὁγοῦ) neque ipse, dum librum Parisiis evolvo, praefer haec quiequam inveni.

TAURINENSIS 158 (cf. Pasini *Catal.* p. 229); chartae., saec. XV Y exeuntis. continet fragmenta codicis eiusdem olim, dum integer erat, Parisini 1888 (C) simillimi, nunc turbato ordine, ut fors ferebat, conglutinata. indicabo, quae in codice etiam nunc legantur, ne quis post me in conquirendis laciinis denuo operam consumat.

Them. in Analyt. post. fol. 1—22 et 109—114

Them. in Phys. 85,14 πεπερασμέναι—111,5 τόπῳ	fol. 23— 36
125,14 οὗτε βαρὺ—138,26 μεταβάλλει ταῦ	fol. 82— 88
138,26 τα—154,23 ἀριθμός τις	fol. 73— 81
171,16 ἀλλὰ τὰς—187,17 ἡμεῖς	fol. 103—108
187,17 σωγγωροῦμεν—207,31 ἀποδοῦναι	fol. 94—102

	227,20 εἰς αὐτὴν usque ad finem; deinde κεφαλαια τῶν περὶ ψυχῆς βιβλίων ἀριστοτέλους	fol. 61. 62 fol. 63. 64 vacua
	Them. in librum I de anima — 16,21 II. κανήσεις	fol. 37—45
	libros II et III 69,3 ὄσφρησις — 80,19 οὐδὲν	fol. 89—93
Z	Them. in Parva Naturalia	fol. 65—72 et 53—60
Z	ESCORIALENSIS Φ III 9 (cf. Miller p. 171); bombycinus, saec. XIV. 'continet Aristotelis Physica cum excerptis liberioribus ex Simplicio et Themistio quorum utrumque citare solet' Diels Simpl. vol. II <i>Praef.</i> p. XII. unum tantum specimen (52,16 ἀλλ' — 24 ἐπάνω) suppeditavit Torstrik.	
	His libris manu scriptis XXII adnumeranda sunt duo exemplaria typis impressa:	
a	EDITIO ALDINA a. 1534 a Victore Trinacavellio curata, descripta a S. F. W. Hoffmann (<i>Bibliograph. Lexikon</i> vol. III p. 469); in qua Physicorum paraphrasis exstat iude a fol. 15b usque ad 63b. singuli libri hunc in modum inseripti sunt: Θεμιστόν παράφρασις εἰς τὸ πρῶτον τῆς τοῦ Ἀριστοτέλους φυσικῆς ἀκροδύσεως. usus sum exemplo quod adseratur in bibliotheca universitatis Graecensis, in quo homo quidam vetus hic vel illie menda, quibus scatet liber iste. sustulit.	

Praeterea codicis instar habenda est:

HERMOLAI BARBARI Patricii Veneti versio latina absoluta et Sexto IV
papae dedieata a. 1480, proximo anno (cf. Hain *Rep. bibliogr.* 15463)
in lucem emissa. saepius repetita est (cf. Hofmann l. c. p. 470); ego
usus sum exemplo Graecensi editionis Venetii per Iohannem Hertzog
a. 1500 impressae (Hain 15465), quae ex editione Veneta a. 1499 (Hain
15464) pendet emendata, si titulo fides habenda est, positis in locis
propriis castigationibus quam plurimis quas auctor idem post primam
huius operis impressionem addidit'.

Descriptio librorum numero satis magno iam quanti singuli aestimandi sint quibusque necessitudinibus invicem coniuneti ut cognoscatur, proponam scripturae varietatem integrum ad quosdam locos e quam plurimis libris enotatam atque primum quidem ad prooeium (cap. 1) insertis, ubi ex re visum est, lectionibus ex Hermolai Barbari versione petitis. excerpti sunt libri A B C D E G K L M N O Q R S T U V W a; moneo autem libri E scripturas non ultra 1,13, K non ultra 2,4,5, G usque ad 2,7 tantum mihi praesto fuisse. litterarum apices elisiones γ ἐπελυντικόν talia non curavi.

p. 1,² τῆδες] ἐν τῷδε Ε: δὲ ἐν τῇδε Q marg. (autem Hermolaus): τῷ Κι || γραψῆ Κ || ποιήσαθαι W COVA; explicare Herm. || τῆς τε] τῷν τῆς DKLQa || 3 τῶντα non vertit Herm. || 4 καὶ om. DKLQa et Herm. || ἀντὶ om. DKLQa N || ἔχουσεν O: possunt Herm. ||

5 γε Μ₂Τ W₂ DKLQa N (G?): τε Μ₁ COVAE BRSU || 6 τῷ — γνωσμένῳ Τ: τῷ — γνωσμένῳ Μ WCOVAE BRSU NG: τοῦ — γνωσμένου DKLQa: *is-qui-cognoscit* Herm. || 9 ἔκαστον om. DKLQa E || ὄνομα om. W COVA || 10 μελλόν B KLa (de Q et D ambi-
go) || διὰ τῆς δὲ DKLQa || 11 δυναμένους αὐτὰ διαλέγειν W COVAE || αὐτὰ om. R || καὶ εἰς ἡμιτόνια DKLQa || ἀν] μὲν DKLQa || 12 περὶ ἀρχῶν MT WCOVAE SN: περὶ τῶν ἀρχῶν BRU G DKLQa E || μετά] μὲν DL₁ || ἔχομεν λέγειν μετά ἀποδείξεως N || ἔχομεν MT O₁ || εἰ] ὡς DKLQa: *ut-demonstretur* Herm. || ἡ ex εἰ B₂ || 13 τὰ πρότερον LQa || εὑρεῖν superscr. C || 14 post φύσιν add. εἰτὶ DKLQa: *solet referri* Herm. || 15 τὸ] τοῦ D₁L₁ || γνωριμότερον C || 16 post ὄνομάτα add. τῶν γραμμάτων N || γραμμάτων M marg. (γρ.) BRSU G DKLQa: στοιχείων M text. T W COVA N || 17. 18 γράμματα τῶν ὄνομάτων] δὲ στοιχεία γηγον τὰ σύνθετα N || 18 ἀνάπτατι δὲ] ἀνάπτατι τε DKQLa (R?) || πορτα K || τὰ

19 πρὸς δὲ τὴν φύσιν N: R om. haec vocabula in lacuna IV litt. || πρότερον T (in M compend. scripturæ) DKLQa || τῶν om. N || 20 σύνθετα] ἀπλούστερα U || p. 2,1 τῶν τῇ φύσει N || ὑποδειζόμεν DKLQa || τῶν om. N || 2 μὲν om. COVA || ἔκεινη post ἀποδείξις N || 3 μὴ in marg. suppl. U || 4. 5 οὐ ταραχτέον MT WCOVA BRSU GL₂a: οὐ παρακτέον NQ: οὕτως ἀρχετόν DK: οὕτως ἀρχετόν L₁ || 5 τούτου D₁ || γνωριμότερα C || γνωριμότερα — (6) μᾶλλον sic vertit Herm.: *cognobiliora si quidem nobis communia sunt aliquanto quam propria.* sunt enim tamquam compositoria quam propria || 6 οὐτὸς γάρ] εἰ γε DLQa || 7 ὅσσον S || 8 κεφαλῆ D₁ || εἴποι ἀν τάχιον W COVA: τάχιον ἀν εἴποι N || ὅτι om. COVA || 9 προσώπων SU || ἦ om. D || ἦ MT: ἦ δὲ rell. libri || ὑπὸ] ἀπὸ R || λόγον a || 10. 11 καίτοις L₁: ὡς γε S₂D₂Qa || καίτοι—συγκεχυμένα] *quippe que magis promiscua confusoriaque sunt quam particularia* Herm. || 11 ὅλον μὲν τι W COVA DL₁ N: ὅλον μέντοι MTQ: μὲν ὅλον BRSU || 12 ὅτι VA || ante μέρη add. τὰ N || 13 καὶ περὶ MT: περὶ

v
cett. || κοινῶ D || κεφαλέων L || περὶ om. DLQ₁ (in marg. add. man. 2) a || 14 δὲ MT: om. cett. || 15 τοῦ om. W COVA N || σωλαγισμούς CO (in W compendium scripturæ) || προτάττεται (τάττε in ras. man. 2) B: προτέταται V (et in marg. γρ. προτέταται) A: προ-
τέταται O || καὶ διαλεκτικὸν om. Q || 16 τὰ λίτια ἐκάστου W COVA || 17 τὰ om. DLQa || διεκρίνουσι COVA || δὴ VA || 19 καὶ μητέρες] μητέρες δὲ W COVA || τὰς om. a || ἄρρεν καὶ θῆλυ DLQa, Herm.: ἥδον COVA || 19. 20 καταλαμβάνοντες D₁L₁ || 20 κοινὸν DLQa || πρὸν ἦ διορίζειν W COVA || γονὸν D₂ (ε τενὸν) LQa || εἴπειν D: εἴπεις L₁ || 21 τὸ ὄνομα R || τοὺς ὀρισμοὺς DLQa || post δὲ add. καὶ Q || 22 ἀνθρώπου LQa || ὀρι-
σμένον DL₁ || μὲν om. Q || 23 τέ] τι MT || καὶ om. OVA (C?) || 23. 24 καθ' ἀτέρων B₁ || 24 τοῦ om. B₁ || γεγραμμένου) πεπερασμένου OVA (C?)

Deinde, ut de libris NXY iudicium fieri possit, addo lectiones codi-
cum quatenus mihi innotuerunt ad tres octavi libri locos spectantes:

p. 226,1–4 (MTCVSLaXN)

p. 226,1 ὡς ὑστέρα MTS₁: ὑστέρα L₂: ὑστεραι X (qui in hoc vocabulo incipit) V (C?) φθορᾶς S₁C₁ || ὅτι om. XCV || αὐτόθι X || σύγκριτις καὶ διάκριτις ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορᾶς Δ. οἰεται σύγκριτιν λέγων τὴν γένεσιν, διάκριτιν δὲ τὴν φθορὰν εἴτε κτλ. X || 2. 3 ἡ γένεσις καὶ ἡ φθορᾶ X || 4 ὑπάρχον S (οτ in ras.) L₂: ὑπάρχῃ M: ὑπάρχει XCV NL₁ ||

p. 229,31–231,9 (MTCVYSULQaXN)

p. 229,31 τὸ νῦν om. X || πέρας μὲν τὸ X || 32 καθ²] μεθ² VX (C?) || 230,2 μᾶλλον —(2) ἔστιν ἐν ὧ om. Q || δὲ² X || 2 ἀποτέθηκε T: τέθηκεν X || ἡ Σωκράτης X || τι om. CVY || 3 πρώτως CV (Y?) || ἀποτέθηκε TSUQN_X: ἀποτέθηκε M₁a: ἀπέθηκε CVY || ὡς superscr. T — τὸν om. LQa X(?) || προσῆκε X || 4 ὡς δέκατοι προσῆμα Y || δὲ] δὴ N || 5 προσῆκε X || 6 ἔτι] δὲ² CVY || τὸν Σωκράτην T || ἐν τῷ ὅλῳ V: ὅλωρ (om. ἐν) Q || 7 καὶ om. T(C?) VY || 7. 8 τῷ μέλλοντι οὗτος (sic U¹) τῷ σώματι οὗτως S: τῷ μέλλοντι οὗτος N || 8 εἰ —(9) ἀρχή om. Q || ἔχειν C || 9 λέγοντο CVYN || ἀποθηκεῖ U || 10

τοῦτο — τεθνηκένατ om. V || καὶ om. Y || τὸν Σωκράτην CV(Y?) || 11 τὰ νῦν ὁμ. X || 12 ἀλλὰ — (20) ἄνω praetermisit X || 13 οἰκειότερον T (in M compendium scripturae ambiguum) || δὲ om. Q || 14, 15 λογικότερον U || 15 δεῖξεν — (16) φοράν om. Q || μηθενὸς V || 17 ἐπὶ τῷ ἡλθε (cum lacuna) || 18 γε in M non satis perspicue scriptum: τε T || 19 ἐφ' δ — συνεχῶς om. CVY || 20 δὲ MTYQLa || ἄνω MTCVYXN: ἀν καὶ SUL₁: ἀν QL₂a || μὴ superser. C || 21 εἰσυγάζεις QLa || 22 κάτω ἄνω καὶ εἰς κάτωθεν συνεχῶς κινεῖσθαι X || 23 καὶ οὕτως T₁: οὕτως (om. καὶ) X || ἀπαντήσατε CVY || 24 ἐκ τῶν ἄνω X || 25 ἐπὶ τῷ κάτω om. QLa || ἀφαιρότο MTCVYSUNX: ἀφαιρότο ἀν L₁: φαιρότο ἀν

ει

L₂a: φέροιτο ἀν Q || 27 λαμβανομένη T || στάσις] στάσις M: στάσις TSUN || 28 τῶν εἰρημένων om. X || 30 χρῶμα οὐσία τὸ] ἐκ τοῦ μέλανος U || 30, 31 ὅτι τύχη καὶ ἔσχε τὸ λευκόν X || 23, 1, 1 ὥν] δὲ VY(C?) || 2 ὥντι] ἐν LQa || τὸ αὐτὸν X || μεταβάλλει] μεταλαμφάντ M || 2, 3 ἐκ τοῦ λευκοῦ πάλιν X || 3 ἐν ἀλλῳ] ἐν ἀλλῳ X || εἴη] εἰεν X || ἐν om. MTCVYN || φορά N || 4 ξαντοῦ Q || η γένεσις Y₁ || γένεσις] παλιν ἐκ Q || ἐν] καὶ ἐκ X: η CVY || 6 καὶ om. T || lacuna in M 9—10 litt., in T 8, S 13, U 15, Q 9, L et a 10: sine lacuna CVY: σὺ πρώτων X: πρότερον εἴπομεν N || 7 εἰη] η X: εἴη τὸ αὐτό QLa || καὶ] τὸ T || 8 τοῦ] in M compend. non satis certum: τὸ T || πέρας om. X || 9 τοῦ] τὸ T

p. 233,16—234,10 (MTCVSLaXN)

p. 233,16 κινήσθαι om. CV || 18 πλεονά τε X: πλέον ἀπε CV || 19 ἐν om. N || 20 κινήσται ἀν CVN: κινήστειν ἀν X || 21 ἐπὶ δισημερίαν MCSLaN: δυσημερίαν TV: ήμισημερίαν X || 22 ἀκαρεῖς χρόνη] ἀνακαρεῖς χρόνω τὴν X: ἐν ἀκαρεῖς χρόνῳ T || περάγει] περέξει

ου

X: περιγράφει T || 24 πεπερασμένον M (πε alt. in ras.) || 25 λείπεται LaX: λεῖ M: λείπεται CVS || δὴ X || 26 ἤτοι] η V || 27 ἀλλῃ μεῖσιν CVN || 28 ὅσον om. X || τὸν αὐτὸν ὅγκον κινεῖ T || πλειόν C (ων in ras.): πλειόνων La: οὐ πλειόν N || 29 ἔστιν X || ὅπερ] η τε X || 30 λόγον η] χρόνον X || 31 ὕσπερ] ὕστε X || ὅσων MCV: ὅσον X || 23, 1, 1 ἡ ἀπειρος δύναμις (ἡ ἀπειρος postea om.) X || ὅσωπερ N: ὅσον X || 2 τοῦ χρόνου—(3) τοῦ] καθ' ὃν κινεῖται η ἀπειρος κινήσις τὸ διάστημα η X || κινήσις] δύναμις V (marg. γρ. κινήσις) || 3 η V text., η marg. || σύνολον T (λ ε corr.) || 4 η] TCS (marg. η) L₁: κινήσις X || δη δύναμις η X || ἐλάσσων M: ἐλάττων CVSLaN: πεπερασμένη τε καὶ ἐλάττων X || 5 θλως] ὅτι CV || ἀρήγησαν] ἀδύνατον X || 6 μετ' MCVS₂N: μεῖσιν TS₁La: μεῖσιν

ο

X || 7 ἀρκεῖ δέ] ἀλλὰ καὶ X || καὶ om. X || 8 μὴ] καὶ X || 10 ἔλκων S: ἔλκων La

Ex his facile adparet librum Taurinensem (Y) quam aretissime cohaerere cum CV, sed ita ut propius ad Vindobonensem (V) quam ad Parisinum (C) accedat; id quod certius etiam demonstrabitur his scripturis e septimo libro excerptis: 205,9 ἀεὶ τοῦ φίλοντας] καὶ τοῦ φιλ. C: om. haec verba VY || 13 καταράθοι C (?): μεταράθοι VY || 18 γαλκόν C: γαλκοῦν VY || 29 γε] τίς C: τί V: τις ἄν Y || 30 τὸ CY₂: τίγ V: ἦν Y₁ || 32 η C (?): καὶ VY. — non eadem est constantia codicis Neapolitani (N), etsi haud paucis locis cum CV congruit; immo mixtae ut dici solet recensionis eum esse multis testimoniosis evineitur. cf., ut exempla proferam praeter ea quae iam antea indicata sunt, 8,22 τὸ πάντα MT: τὰ πάντα WCVBRSla: τὸ δὲ τὰ πάντα N || 5,12 ἔχοντα BRLa: ἔχοντα S: om. MTWCV: in N superser. || 11,15 εἰς] ὁ εἰς NT || 2,29 γε om. BRSUN et Simpl. || 13,27 λαβοῦσα] λαβοῦσαν LaN || 4,12 ὁ Ἡράκλειτος N cum Philopono || 16 οὐδὲν] οὐ N cum Aristot. | 28 ποσὸν καὶ ποιόν (sic FI Aristot. 185^a27): ποιὸν καὶ ποσόν N et E Aristot. (cf. Diels Zur Textgesch. p. 13) || 35,11, 12 αὐτοῖς ἀργὴν ἔχοντα] ἔστοις ἔχοντα

ἀρχὴν N ex Aristot. multa poteram addere, quibus pro certo demonstratur eum qui Themistiani textus recensionem, qualis codice N traditur, instituit scripturae varietatem undique non indiligerenter concessisse; at sufficiat exempla quaedam lueulentissima adferre, quibus manifestum fit Neapolitanum librum ex archetypo marginalibus notis referto derivatum esse. cf. 1,16—18 (supra pag. XI) || 5,1 εἰναι συμβεβηκὸς ἄρα (ἄρα superser. W) WC et (add. ἡ οὐσίαν) V; ib. 2 ἵππος] ἵππος ἡ ὡς συμβεβηκὸς ἐν τῷ δὲ N; ib. 3 οὐνται μὲν γάρ συμβεβηκὸς om. WCVN || 8,20 (cf. app. crit.); ib. 22. 23 ἀμήγανον] καὶ τὸν ὄρισμὸν ἀμήγανον, οἷον N || 10,21 προσέτι δὲ] εἰ γάρ ἔσται τὸ δπερ δὲ τὸ αὐτὸν καὶ λευκόν N quae verba ad ea quae in Themistio sequuntur εἰ—λευκόν ex Aristotele 186^b6 olim margini adscripta fuerant. praeterea homo ille multis locis suo tantum ingenio innitus multa novavit: cf. 3,18 ἡ φυσικὴ] ἡ φυσικὴ N || 5,13 ἡμάτιον καὶ φύρος καὶ ἔνδυμα N || 7,4 φαμεν ταῦτον] ταῦτὸν φαμέν N || 9,14 κατάφασις (sic leg.)] κατάφασις ἔστιν N || 10,30 εἰναι πάλιν αὐτὴν] πάλιν αὐτὴν εἰναι, multaque alia. — quodsi iam in libro Neapolitano adeo grassata est interpolatoris licentia, ut interdum paraphraseos paraphrasin legere tibi videaris, magis etiam hoc verbum eadit in codicem Parisinum X, cuius excerpta Themistiana e libro quodam codicum CV non dissimili sumpta esse videntur.

Codex Baroccianus F, qui quartum librum solum exhibet, iam propter crebras lacunas quasi gemellus Vaticani (R) aestimandus est, ex eodem libro mutilo atque ille descriptus. ne desint exempla, hos excreibam locos, in quibus, quae desunt in R, uncis quadratis [ ], quae in F, rotundis ( ) inclusa sunt:

103, 1 νῦν [καθάπερ (ἐν τοῖς ἀγγείοις καὶ μένει μὲν)] δ

2 καὶ [(ἔτερα τῶν σωμάτων) ἐκ δὴ] τούτου

20 αὐτὰ [(μὲν οὔτε ἔχει τόπον οὔτε) καὶ] κεῖται

21 καθ' ἐ[(αυτά τῇ δὲ πρὸς] ἡμᾶς) σχέσει

22 [καὶ νοεῖσθαι];

104,10 λέγους [(οἱ πρὸς τῷ μηδὲν αὐτῷ προστι!) θέναι καὶ καθάπαξ αὐτὸν ἀναιροῦσι(ν . εἰ γάρ ἐπιχειρήσεις)] φασί

30 [σὺλλα (ἀδύνατον. τί γάρ) διητεῖ] τῆς

ib. τῆς [στιγμῆς (οὐδὲ τῆς γραμμῆς)] οὐδὲ

vides Vaticanum librum aut ab homine sive segniore sive hebetioris oculi aut eo tempore descriptum esse quo communis fons iam magis depravatus erat. notabile praeterea, quod 103,1 pro ἔνεστι F habet ἔστι, proximo versu autem pro δέχεται ἐνδέχεται; ib. 20 pro κινεῖται κεῖται R, καὶ κεῖται F. ceterum haud raro inter se dissentunt velut 102,8 σφήκ R: ἡ σφήκ F || 103,16. 17 ἡ φύσις ante πάμπολο coll. || 20 ταῦτα] τὰ R; ex F nihil adnotavi || 28 δι] εἰ F || 29 αὐτῷ] αὐτὸν F; ut haud iniuria mireris exempla ex uno eodemque archetypo descripta tantopere inter se dissentire. — Bodleianus (G), ex quo in prooemio perpaucas tantum lectiones enotatas habeo, ut suo generi adsignetur, sufficit has scripturas e secundo

libro adferre: 64,30 πολλαγησ] πολλάκις GSU || 66,3 ζενεκα GSU || 14 γὰρ] δὲ GSU; unde verisimile fit libris SU et ipsis artius inter se cognatis quasi tertium socium eum adnumerandum esse. — minus certa res est in E, quippe qui, cum alioquin eum CVA faciat (enotavit Torstrik ex eo haec: 3,7 τοσαῦτα (om. γε) CVAE || 10 οὖν om. CVAE || 11 τούτων CVAE, tamen ter (cf. supra pag. 1, 2, 9, 12) ad DKLQa proprius accedere videatur. mixtae fortasse recensionis est. — Escorialensem (Z) denique (si quid e versibus paucissimis a Torstrikio collatis concludere licet; cf. pag. X) cum B ubique facere seito, nisi quod non desunt in eo verba οὐτας καὶ τὸ καμέναςθαι 52,21 in B omissa, at similem propter causam omittuntur v. 23 ὡς εἴγε εἴη τεταγμένον.

Restat Hermolai Barbari versio; quem, cum plus decem lustris ante Trineavelli editionem in lucem emissam opus suum absolverit, codice quodam manuscripto usum esse manifestum est. at quoniam verba Themistii adumbravit magis quam vertit, multa male intellexit, multa loquacius quam accuratius expressit: ipse effecit, ut etsi nonnumquam sive verba latina sive sententiae cum hoc illove codicem genere (saepeissime cum WCVA) consentire videantur, tamen nusquam ad pristinam scripturam redintegrarendam immo ne ad textus quidem historiam quam vocant illustrandam ullus libri sit usus. specimen propono e cap. 10 libri octavi (usque ad 234,5 ἀδόνωτα) sumptum.

Probatum est supra primum motorem oportere immobilem et sempiternum esse: nunc parte operis summa individuum et incorporeum esse dicebamus. ac primum quidem constituamus: omne quod monetur a corpore non natura nutuue suo : sed aliena vi atque extrinsecus moveri : cernimus non eorum quae hoc genere mouentur et mouent : vim maiorem diutius mouere idem ponderis : quam minorem : sed et velocius idem spatii conficit : quo valentius fit quam quo infirmius. eadem mola asinus aut mulus die integro tantum tritici exterit comminuitque : quantum biduo sit optabile homini molere. item mulus momento propemodum versat : quamquam homo rix hora torqueat. hec si latissime nota perspectaque sunt : impossibile est ut id quod perpetua mouetur : moueat a corpore. nam aut finitum diceris corpus mouens esse aut infinitum. certe infinitum esse non potest : finitum ergo. si finitum deinceps : quero finita sit vi : an infinita. si finita : afferri igitur poterit vis maior alia hec : aut diutius eandem molem ac magnitudinem permouebit. aut quanto vis minor. non diutius quia tempore infinito nihil est diutius. nec quanto vis minor : quia quae maior est equalis minori esse non potest. dices infinitam esse vim corporis celum mouentis. quiequid igitur tempore finita vis mouet : mouebit infinita non tempore : quia vires ille nulla proportionis consensione iunguntur. prohinc quemadmodum assignari non potest : quanto infinita vis finitam excedat : ita non potest quanto minus illud sit tempus : in quo infinita vis mouet : quam id in quo mouet finita. aut ergo infinita vis non mouebit id quod finita et minor potest : aut mouebit momento non tempore. quorum utrumque absurdissimum est.

Hos quoque versus perlegere ne pidgeat te, ut discas, qualibus lumenibus Themistii orationem simplicem atque ieiunam exornare studeat Italus ille (graeca verba leguntur 226,4 οὗτοι μὲν — 6 φεύγεσθαι).

Ita prima pars propositionis nostre asserta est : sine motu locali nullum motum posse consistere. nunc paucis altera quoque verissima esse monstrabitur : sine ceteris motibus motum localem posse institui. sed quid hoc facilius? quenam obsecro necessitas? vt id quod in loco fertur : augescat et alterascat : nascatur atque intereat.

Itaque operae pretium non esse visum est versionis illius scripturas (duobus tribus locis exceptis) in commentario critico commemorare.

Ex iis, quae adhuc exposita sunt, satis puto manifestum est quattuor librorum genera esse distinguenda haec:

- I) MT
- II) W COVAY (E?) NX
- III) BGSU FR (Z?)
- III) DKLQa (E?);

cumque hac descriptione omnino bene convenire titulorum, qui singulis paraphraseos libris praefixi sunt, rationes qui operam impenderit non negabit. at cum, hi libri omnes ut conferantur eorumque scripturae accurate enotatae proponantur, nec facile fieri possit nec pro huius editionis rationibus necessarium sit, iam quaerendum est, quinam libri in unaquaque classe optimi ideoque digni sint qui elegantur, ut totius classis quasi imaginem referant; nec minus qui, ubi vetustiores aut meliores deficiunt, in illorum locum substituendi sint.

Atque in prima classe res plana et aperta. etenim Laurentianum 85,14 (T) cum libro Mutinensi (M) coniunctissimum esse, ita ut ex eo pendere aut certe iuxta eum nullius momenti esse videatur, vel eo evincitur, quod quae in M desunt (cf. 6,30. 20,16. 28,20. 25. 53,10. 54,3 al.) in T quoque desiderantur enetra quodque nonnunquam eiusmodi iacturas T suo Marte explore vel sarcire conatus est; velut 151,16 δές in δέ mutavit et 196,2 διελήλυθέ τι τοῦ μεγέθους post κινηταὶ inseruit. quin etiam nova eaque satis gravia damna accesserunt in recentiore libro, in quo, ut e multis exemplis pauca quaedam adferam, omissa sunt haec: 18,2 γένη—(3) πρόσθιν; 38,22 οὗτοι—(24) εἰδεῖ; 57,2 νῦν ἄρα—(4) συμβεβηκός; 66,7 καὶ εἰπερ—(8) ἀνάγκης; 72,19 καὶ πρὸς—έκάστου; 74,9 χαλεπὴν—(10) εἴπωμεν; 217,23 δέ—(28) κινεῖται. adde quod haud paucis locis codicis T scripturas vix explicare poteris nisi e Mutinensis libri lectionibus, ut 4,23. 7,15. 39,23. 47,2. 70,2 (cf. Corrig.) 131,14. 134,33 (cf. Corrig.). 137,16; et quod saepe vocabula in M per compendia exarata in T corrupte scripta inveniuntur. eave igitur, ne Laurentiano libro propriam quandam virtutem attribuas sive propter ea quae in illo emendatione

leguntur quam in reliquis libris (cf. 1,6. 33,6. 51,2. 138,27. 145,17) sive ob Spengelii coniecturas nonnullas occupatas (cf. 20,14. 89,13. 166,17. 196,10. 199,10. 201,2. 212,5. 31) neve te fallant menda tritissima, quibus seatet M quaeque quilibet homo medioeriter doctus corrigere poterat, in T sublata (velut 8,30. 16,17. 21,16. 17. 43,11. 47,23. 49,23. 57,10. 88,18. 95,20. 229,15). quae scripturae utrum ingenio nescio cuius grammatici debeantur an ex aliis libris sumptae sint, parum refert; hoc verisimilius puto, quoniam permultis locis T a M discrepans modo cum hac modo cum illa classe consentit, atque saepissime cum secunda (27,13. 89,13 δη' ει. 100,2. 131,4. 133,20. 156,24. 177,23. 184,23. 185,30. 193,1. 196,19. 203, 18. 216,22. 219,21. 221,8. 225,4. 19. 234,28), aliquanto rarius cum ceteris (cum tercia: 93,15. 99,17. 18. 160,16. 200,10. 203,27. 204,11. 230,27; cum quarta: 96,8. 101,1 οὐ. 142,2. 144,31. 145,10. 227,14; cum L_a: 36,4. 192,17. 18. 203,26; cum WB: 147,26. 149,25. 203,18; cum WL: 195,4. 234,17; cum BL: 85,9. 196,8. 210,5,6. 233,31; cum eodd. Paris. 1888 et Vindob. 110 saepius, velut 27,15. 34,7 καὶ om. 47,24 τῇ οὐ; cum Paris. 1888 198,26; cum Vindob. 110 212,3. 217,19). praeterea T ad Simplicium eiusve libros proprius accedit 8,20. 146,4. 12. 150,26 (F). 153,17 (E). 163,5. 192,7. 223,2; secundum Aristotelis verba correctus esse videtur 20,24. 108,19. 138,12 (E). 140,5. 143,12. 171,13 (E). 196,7. his exemplis quae e schedis meis facilis negotio augere poteram, satis demonstratum esse puto T descriptum esse e libro codicis M alioquin simillimo, sed scripturis discrepantibus et coniecturis asperso. manifestum tenes interpolatorem 63,16 (τὰ ἐν τῇ φύσει) et 199,25.

De secundae classis libris ut certius iudicium fieri possit, scripturis antea p. Xsqq. enotatis adieci selecta quaedam exempla ad primum librum spectantia e Parisino 1888 (C) et Vindobonensi 110 (V), quos integros collatos habui: 5,3 οὖν om. CV; 6,17 δῆ] μὴ; 8,14 μὴ pr.] μὲν; 8,29 ἐπεδείξαμεν] ἀπεδείξαμεν CV et N; 9,15 οὐχ om.; 10,11 ἀν. om.; 10,15 οὐδέν; 16,20 ἐν pr. om.; 16,30 ἀρχαῖ; 17,8 ἀνύνωτα (ut MB); 17,11 ἐν τῷ νῷ; 17,24 cf. app. er.; 25,32 γάρ om.; 29,3 cf. app. er.; 31,23 ἦ] καὶ; 32,5 τὸ pr. om.; 32,9 ἦ (ut MBL); 30 τὸ; ib. αὐτῆς] αὐ (C₁VA); 33,32 φθείρεται om.; 34,7 καὶ om. satis inde appareat in hac classe libros C(O)VA similem in modum a W distare¹⁾ atque in prima T a M: nempe ut quae W habet sive bona sive mala in illis repetantur novis mendis plurimis, perpaucis

¹⁾ Notatu dignum est, quod eius discrepantiae vestigia in ipso codice W supersunt. in quo initium libri tertii (usque ad 68,15) bis scriptum est, primum in fol. 14^a (W'), deinde in margine textus Aristotelici (W''), utriusque partis lectionibus sic inter se dissentientibus: 67,3 ἀνάγκαιον MBLW': ἀνάγκη W''C — 11 ὑπάρχει MBLW': ὑπάρχει W''C — 20 αὐτῆς MBLW': αὐτῶν W''C — 21 ἄλλο om. W''C — 68,2 οἶάν τε MBLW': οἶάν τε W''C. reliquae scripturae ambobus communes sunt. observabis ubique W' cum reliquis libris consentire, W'' cum recentioribus secundae classis codicibus: unde ire colligas librorum I et II memoriam, qualis exstat in codicis W primis foliis, paulo meliorem esse quam reliqua, quae in margine Physicorum exarata sunt.

quae probari aut saltem laudari possint; simulque in adhibendis libris CV inde a 193,16 (ubi W deficit) summa cautione opus esse, ne omnes horum codicium scripturae toti classi adseribantur. nonnumquam in his quoque libris Themistii verba ex Aristotele interpolata (cf. 29,7. 94,8. 155,3. 177,25. 179,4. 186,3) vel secundum Simplicii et Philoponi testimonia immutata leguntur (cf. 27,28. 76,1; 58,21. 149,8. 152,1. 153,25); eum reliquis classibus rarius congruere videntur quam T (eum tertia 19,7; eum quarta 10,32. 60,14. 96,17. 152,15). neque desunt exempla, quibus demonstretur singulos quoque libros, nec solum C et V(A), sed etiam, quod magis mirum est, V et A ab eodem librario exaratos interdum inter se discrepare. in quae accuratius inquirere operae pretium non est. hoc unum commemorabo in librum Parisinum a recentiore quodam amanuensi haud paukas scripturas illatas esse e diversissimis fontibus congestas; et supplevit homo ille interdum quae in WC₁V omissa sunt (velut 19,10. 30. 27,2. 7. 33,2) et multa emendare studuit sive alienis opibus usus (C₂M 53,19; C₂L 49,14; C₂R 39,2 εἰ] εἰδός; C₂ Simpl. 143,2. 198,26; C₂ Aristot. 171,24. 172,24) sive suo ingenio (142,29). atque talibus scripturis, quae ne in V et A quidem prorsus desunt, etsi nihil valent ad verba Themistii recensenda, hoc saltem manifestum fit artem criticam vel per saee. XV et XVI numquam penitus neglectam iaceuisse. — longe aliter res in tertia classe se habet, cuius libri plurimum inter se dissideant, nisi quod S et U propinquā cognatione inter se coniuneti esse videntur; cf. praeter ea quae p. XIV exscripsimus haec exempla: 4,27 καὶ κατὰ τὰ πράγματα SU; 5,7 δὲ om.; ib. μηδὲν; 7,23 ἀπωνία; 8,10 δεῖξαι] εἴναι; 10,9 οὐ] τὸ; 10,10 δὲ] γε. a SU(G) aliquantum distant RF, multo magis Vratislaviensis (B), qui etsi reliquis libris duobus fere saeulis est antiquior, tamen tantum abest ut illorum sit archetypus atque fons, ut ne multis quidem numeris pluris aestimandus sit. plurima enim in eo omissa sunt (cf. 45,2. 27. 51,18. 103,15. 104,27. 106,3. 116,32 al.) vel temere immutata (cf. 67,20. 103,5. 113,31. 114,25), quae in reliquis incorrupta leguntur. quid? quod ex omnibus illis scripturis, quas ut libro B peculiares in adnotatione critica commemoravi, hae tantum ceterorum huius classis codicium auctoritate confirmantur: 2,29. 3,15. 33 (δὲ). 6,7. 13,21. 15,19. 18,28. 25,13. 40,2. 49,24. 54,12. 55,17. 71,27 (cf. Corrig.) 76,8. 78,7 (ἐνεργῆ RS). 80,14 sq. 82,30. 84,4. 87,8 (οὕτως ὄντως BRS). 88,19. 93,16. 19. 32. 95,24. 99,5. 101,11. 104,10. 109,15. 112,3. 120,5. 8. 31 (δικος). 136,8 sq. 154,4 (τὸ μέρος); reliquae in solo B leguntur et praeter eas multae aliae quas consulto omisi. ubi B deficit (139,8—148,16 et inde a 163,3 usque ad finem), S elegi, non U, cum in hoe neglegentius scripto permulta omissa esse viderem. quae in primae et secundae classis libris notavimus ea in tertia quoque observare lieet: seilicet S(U) et R nonnumquam ad alias classes propius accedere (SL 5,8 ὑποκειμένου om.; 26 καλλία SU, unde orta est stulta illa codicis L scriptura καλλίας; praeterea 6,21. 36,3. 110,25. 120,24.

129,22. 162,11. — RL 7,7. 8 *αὐτὸν εἰναι]* εἰναι αὐτὸν L: *αὐτόν* R; 40,14 *νοῦτον* RL; 100,2) vel cum Aristotelis libris consentire (S 38,28. 44,6. 153,25.—R 94,4) vel cum Philopono (102,12) vel cum Simplicio (58,22. 93,9). coniecturas memoratu dignas enotavi e S 26,20. 32,7, R 101,3. 102,15. atque haec exempla ut specimina pro multis similibus, quae adferre poteram, hic posita esse scito. — ad quartam denique classem quod attinet, in adferendis codicis L scripturis acquievi, quoniam is nisi spe-
cimina quae mihi praesto erant fallunt duplieis recensionis L₁ et L₂a vestigia exhibit plenissima et integerima, D autem eius plane gemellus aut paulo inferior est, eum K potius cum L₁, Q cum L₂a facere videantur. Aldinam editionem e L₂ totam pendere e quavis fere huius libri pagina cognoscitur (cf. 17,25. 58,21. 65,7. 110,25), etsi Trineavellius nonnulla e L₁ recepit (70,7. 73,7. 115,19. 206,21), alia coniectura emendare conatus est (cf. 19,23. 206,17.).

His igitur libris M (vel C) B (vel S) L L₂a nitendum nobis est in Physicorum paraphrasi receusenda, plurimum inter se dissentientibus quorumque nullus Prodromi Tzetzarumque immo ne Planudis quidem et Metochitae tempora superet, plerique autem vel post Trielinii aetatem exarati sint. En fundamentum nimis instabile. quo intentiore eura aliunde quaerenda sunt auxilia, quibus utamur in libris istis recte aestimandis. circumspicientibus vero nonne ultro se offerre videntur eiusmodi adiumenta, quibus nihil optatius nobis contingere possit? habemus ipsa Aristotelis verba, habemus Philoponi et Simplicii commentaria antiquis et bonis libris tradita, quorum uterque haud exigua Themistiani operis partes exscripsit. et sane expedita esset via, si in arte critica exercenda his testimoniis ita nobis licet uti, ut discrepantibus Themistii libris scripturae eum Aristotele vel Simplicio vel Philopono consentientes essent recipiendae, reiciendae quae dissentiant. sed invidit nobis hoc fortuna. quid enim quaero faciendum, ubi ipsi quos adigi oportebat arbitri inter se dissident? talis discordiae haec collegi exempla:

59,17 M = Arist. : WBL = Philop.

77,13 M = Philop. : BL = Arist. : W = Arist. et Simpl.

134,5 MW = Arist. : BL = Simpl.

184,11 BL = Arist., Simpl. : W = Philop. : M lacunosus

59,14 MBL = Philop. : W = Simpl.

75,1 MWB = Simpl. : L = Philop.

75,18 MWB *καὶ θεός* : *εἰςθεός* vel *εἰςτα* Philop. : *καὶ* L, Simpl.

117,8 MW = Simpl. : BL = Philop.

151,25 MW = Alexander : BL = Simpl.

35,7 MW = Arist., Philop. : BL = Simpl.

84,12 *κωλύεται* M, Philop., Simpl. : *κωλύσεται* WBL; cf. 87,21 *κωλύεται* M : *κωλύσεται* WBL, Philop.; 134,30 *κωλύεται* M, Simpl. : *κωλύσεται* WBL

43,27 M = Philop. 233,1 : WBL = Philop. 232,33

62,17 M₂ = Arist., Philop., Simpl. 377,25 (cf. Corrig.): WBL = Simpl. 383,23

161,25 MW = Simpl. 764,25 : BL = Simpl. 762,3

71,27 cf. adnot. er.

praeterea frequenter accidit, ut iisdem locis et Themistii et Philoponi (vel Simplicii) libri mirum in modum inter se et congruant et diserepant, velut

105,1	MBL	Themistii	= K	Philoponi	: W = GM
116,20	MBL	-	= MK	-	: W = G
109,23	MBL	-	= M	-	: W = GK
81,18	MBL	-	= LK	-	: W = M
105,1	WBL	-	= GM	-	: M = K
75,11 sqq.	MWL	-	= K	-	: L = LM
75,26	MWB	-	= LM	-	: L = K
87,20	MB	-	= M	-	: WL = KL
135,6	M	-	= E	Simplicii	: WBL = F
147,1	cf. app. er.				
119,28	MWB ₂	-	= E	-	: B ₁ L = F
179,10	MW	-	= F	-	: BL = ACM
149,7	MBL	-	= F	-	: W = E
80,12	MB	-	= F	-	: WL = E (cf. 66,16 sq.)
166,15	MWB	-	= M ₂ ACF	-	: L = M ₁

Aliam adfert difficultatem, quod neque Philoponus neque Simplicius quos adferunt Themistii locos ad verbum exscribere, sed eadem fere licentia, quam ille in Aristotelis verbis reddendis adhibuit, uti solent¹⁾ (cf. quae Diels adn. ad 951,30 = Them. 188,13) et ibi quoque ubi verbum verbo reddunt minutissima tamen quaedam immutata exhibent (velut Simplicius 192,18—21 ter articulum a Themistio omissum inseruit). quod quin plus semel factum sit, ut sermo Themistii impolitus et vulgari propior²⁾ aliquanto elegantior evaderet, nullus dubito (cf. 52,4. 106,14 et imprimis 193,11; in Philopono simile quid observavi 129,24). neque prorsus neglegendum est fieri potuisse, ut iam Simplicio, quem pluribus Themistii exemplis usum esse constat (cf. 1051,9 ὁ Θεμιστίου ἐν οἷς ἔγνων ἐγώ βιβλίοις), hic vel ille locus turbatus aut varie in variis libris manuseriptis traditis legeretur (fortasse tale quid accidit 156,3). denique, quod summi momenti est, Themistii verba ex utroque per medii aevi tempora interpolari potuisse nemo puto negabit, qui secum reputaverit in libris NXZ commentaria extare e Themistio Philopono Simplicio excerpta; Themistianae paraphrasi in V integrum Simplicii commentarium in margine adscriptum, in ABRCOVW Simplicii prooemium praefixum esse; in F Themistium ad supplendum Simpliciani operis defectum adhibitum esse. quid? quod in libro B inter ipsa Themistii verba 4,6 post τριγάνου haec leguntur: πῶς τοῦτο ἀδύνατον. οὐτι οὐσῆς μὲν οὐσίας ἡτοι ταῦτα οὐσται καὶ ποιόν, η̄ ἀμφά ἐν τε καὶ οὐχ ἐν τὸ δύ. μὴ οὐσῆς δὲ ἐπειδὴ μὴ οὐτι τῆς οὐσίας χωριστὸν τὸ ποιὸν οὐδέ ἀντὶ εἴη (del. man. 2

¹⁾ Ne hoc quidem designatus est Simplicius, sententias e variis Themistiani sermonis laciinis consutas pro genuinis venditare; cf. quae adnot. ad 155,26.

²⁾ Quin etiam obscurior interdum, nisi Aristotelis ipsius verba in comparationem vocaveris. neque id Themistium egisse putaverim, ut quasi alterum Physicorum exemplar conderet, quo lecto superseder possit labore archetypi inspiciendi, sed ut subsidia praestaret ad reconditas philosophi sententias scrutandas.

et in marg. adser. τὸ ὀβελισμένον ἔξειληπται εἰς τὸ κείμενον | reliquis cum margine abscissis), quae verba ad Aristot. 185^a29 = Th. 5,7 spectantia e Simplicii quodam libro ED simili (ed. Diels 75,14 sqq.) olim margini adscripta deinde a librario inseito textui ineulcata esse patet. his omnibus respectis longe absum, ut e libris Themistianis quo quis saepius cum Philopono vel Simplicio congruat, eo meliorem habendum eum esse existimem. immo contrarium sentio. itaque quod secunda et quarta classes frequentius quam reliquae cum illis auctoribus faciunt (quod ex tabula subiecta facile adgnosces), id suspicioni magis quam laudi vertendum esse censeo¹⁾.

eum Philopono faciunt:

- M 85,6. 107,13.
- WBL 56,6. 62,1. (75,13,?) 91,15. 110,26. 119,8.
- W 56,1. 75,13 (?). 79,9. 82,1. 106,1. 122,27.
- B₂ 104,33.
- L 31,16. 55,15 sqq. 56,6. 10. 75,1,6. 76,5. 19. 80,23. 82,4. 92,12. 113,13.
- L_{2a} 109,24.
- MWB 91,16. 92,4.
- MW 65,1. 68,24.
- WB 136,2.
- WL 96,18.
- BL 56,1. 75,13

eum Simplicio:

- M 119,27. 134,30. 148,14. 151,2 192,19 (M₂).
- WBL 5,34 (W₂). 43,9. 46,16. 47,8. 54,8. 61,14. 72,2. 114,12. 141,25. 163,22. 170,5.
- WBL_{2a} 162,19.
- W 53,14. 60,23. 77,13. 84,10. 98,18 (?). 134,2. 148,29. 150,29. 151,5. 154,23.
- W₂ 152,8. 159,5.
- M₂BL 71,21.
- B 2,29. 40,2. 109,15. 163,21. — B₂ 151,16.
- L 4,2. 39,2. 49,17 sq. 52,1. 4. 23. 53,21. 61,2 62,3. 64,1. 73,21. 75,18. 84,10. 125,32. 133,21. 161,18.
- L_{2a} 162,17 sqq. 163,21. 192,17 sq.
- MWB 43,29. 55,1 (M₂WB). 57,12 sqq. 64,3 sq. 65,24. 77,4. 161,13. 163,6.
- MW 88,1. 170,23. 188,20.
- M₂W 192,16 sq.
- W₂B₂ 16,7.
- WL 61,5. 66,16 sq. 117,13. — WL_{2a} 130,25.
- BL 7,29. 43,27. 67,21. 130,18. 156,3.

praeterea notanda haec:

WBL	—	—	—	—	55,7. 117,6.
BL	—	—	—	—	55,6. 59,16. 84,10.
L	—	—	—	—	55,6. 59,16. 84,10.
L cum Aristotele et Simplicio					32,30. 165,9.

Idem fere in Aristotelicis testimoniis examinandis experieris. nam cum

¹⁾ Interpolationis exempla manifestissima qui quaerit, inspiciat 162,11 sqq. (L_{2a}) vel 159,5 sqq. (W).

Themistii paraphrasin non solum florente etiamtum antiqua doctrina sed etiam recentioribus saeculis cum Physicorum textu conferre numquam desierint grammatici (cuius rei documentum praebet ipsa paraphrasis in M Aristotelis operi adiuneta, in WRNXZ sive integra sive una cum aliorum commentariorum fragmentis margini scholiorum instar adscripta), mirum plane esset, si nulla omnino talium studiorum in libris Themistianis superessent vestigia¹⁾. et exstant adhuc, cum in libro M, in quo bis (77,14. 198,1) Aristotelis nomen invenitur, olim in margine puto additum, ut legentes ad philosophi ipsius verba revocarentur, semel (171,13) amplissimus Physicorum locus simili quodam casu inter Themistii verba receptus legitur, tum in multis codicium singulorum vel complurium scripturis cum Aristotelis verbis consentientibus, quas maximam partem antiquitus e Physicorum textu illatas esse mihi persuasum est. Iapsum igitur opinione esse censeo Torstrikium, qui in censura editionis Spengelianae (*Litt. Centrallb.* 1866 p. 1135) omnia ad Aristotelici textus amussim conformare studuit. hac quoque ex parte observavi primam et tertiam classem ab Aristotele saepius differre, secundam et quartam proprius ad eius verba accedere. etenim cum centum eiusmodi loci colligi possint, ex his M ab Aristotele discrepantem inveni 71 locis, W(C) 49. B(S) 58, L 48, L et L₂a 39.

Quodsi iis quae adhuc disseruimus effici videtur, ut M et B paulo digniores fide esse videantur quam W et L, tamen incertiora haec esse quam quibus iusta recensio inniti possit minime me fugit. itaque, ne quid temptatum relinquem. aliam viam ingredi atque instituta quaestione, quali Physicorum textu usus sit Themistius, periculum facere constitui, numquid inde fructus ad singulos Themistii libros aestimandos redundaret. atque indagavi quaedam et per se haud spernenda quaeque sine dubio magni facienda essent in quaestione quam tractamas solvenda: dummodo frequentiores aut saltem minus inter se dissimiles essent loci, quibus et Themistii et Aristotelis libri dissentient. at cum e cunctis octo libris quadraginta tantum eiusmodi locos ut colligerem mihi contigerit cumque in hoc numero ne duo quidem exempla inveniantur inter se congruentia nisi semel (L = I), in tanta penuria omnem spem abiciendam esse cognovi certi aliquid eliciendi. ut ipse de hac re iudicare possis, locos in conspectu ponam.

27,31 M = E : WBL = FI

20,32 W = I : MBL = EF

23,22 M₂ = E : M₁WBL = FI

36,25 L = E : MWB = FI

77,23 M = FI : WBL = E

17,8 B₂L = FI : MWB₁ = E

96,16 W = E : MBL = FI

90,27 L = F : MWB = E; I diff.

¹⁾ Igitur si quis Aristotelis textum qualis fertur in M et W accurate conferendum fuisse contendenterit, me habebit adsentientem. neque neglegendum puto quod cod. Parisinus 1859 (X), quem multum valere in Physicis recensendis perspexit R. Shute (*Anecd. Oxon. class. ser. vol. I* p. 175sqq.), in margine exhibet excerpta Themistiana ad secundam classem pertinentia (cf. p. XIII). sed haec aptius iustae ac plenae Physicorum editioni, quam ab H. Vitellio exspectamus, reservantur.

23,15. 49,5 L = I : MWB = EFGI	146,2 B = EFGI : MWL = H
44,28 L = EF : MWB = I (?)	152,30 MW = I : BL = EFGH
52,13 L ₁ : E ₂ : MWBL ₂ a = E ₁ FI	179,5 M = EF : WBL = HI
46,5 L ₂ a = EI : MWBL ₁ = F	173,15 M sim. EH : WBL = FI
22,15 sqq. MW = FI : BL = E	177,28 L ₂ a = FHI : MWBL ₁ = E
122,24 M = F : variant cett. et Arist. EGI	178,6 MW = FH : BL = E
102,2 W = GI : MBL = EF	193,10 L = E : MWB = FHIK
122,3 B = F : MWL = EGI	197,12 L ₂ a = EHIK : MWBL ₁ = F
111,5 L = EFI : MWB = G	236,1 M = FI : MB = EHK (L dub.)
108,10 L = EGI : MWB = F	226,22 M = EFIK : W = H; BL interpol.
121,12 MW = FGI : BL = E	214,19 W = EFHI : MBL = K
129,27 M sim. FGHI : WBL = E	225,1 L = E : MWB = FHIK
152,13 W = I : MBL = EFGH	235,30 L = EFHK : WWB = I
130,22 W = FGI : MBL = EH	235,31 L ₂ a = FH : MWBL ₁ = EIK
140,25 W = FGHI : MBL = E	222,1 L ₂ a = FHIK : MWBL ₁ = E
144,5 B = E : MWL = F; sim. GHI	
154,12 B = FI : MWL = EGH	

Sed ne labor impensus pereat, liceat hic aliquanto longius excurrere et quae de Aristotelis textu a Themistio adhibito explorata habemus expponere. itaque iam locos, quibus omnes Themistii codices cum singulis vel pluribus Aristotelis libris consentiunt, sedulo congestos et in unum laterculum collectos propono, omissis quae casui possint tribui (quamquam in his quoque hand raro memoriae antiquitus traditae religiose adhaesisse videntur vel recentissimorum saeculorum librarii) levioribusque discrepantiis et excluso libro septimo. atque consentiunt libri Themistii

cum	in libris			in l. IV		in l. IV		in l. V		in l. VI		in l. VIII	
	I	II	III	1-8	EFGI	EFGHI	EFHI	EFHI	EFHIK	EFHI	EFHIK	EFHIK	EFHIK
E	8	16	18	18		12		4		10		7	
F	4	11	5	6		5		2		2		0	
G				0		3							
H						8		1		0		1	
I	2	3	5	5		4		3		4		1	
K										0		0	
EF	2	3	1	4		1		1		0		1	
EH						4		1		0		0	
EI	3	2	7	2							0		
EK											0	16	
FG					2		0						
FH						1		1		0		1	
FI	15	25	19	2		1		5	.	1		1	
FK										0		1	
GI				4	0								
HI						1		1		1		0	
HK										2		0	
EFG				0		1							
EFH					0		1		0			0	

eum	EFI	in l. IV 1—8	in l. IV 8—14	in l. V	in l. VI	in l. VIII
		EFGI	EFGHI	EFHI	EFHK	
		1	1	0	0	0
EFK					0	1
EGH			3			
EGI		1	1			
EHI			1	0	0	1
EHK					0	1
FGI		21	1			
FHI			3	10	0	5
FHK					2	0
GHI			1			
HHK					0	1
EFGI			4			
EFGH			1			
FHIK					3	0
FGHI			22			
FHIK					15	7

His omnibus computatis atque ad centenarium numerum redactis si quaevis eris quotenis locis inter centenos contra singulos Aristotelis libros faciat Themistii memoria, hae evadunt rationes

	I. I	I. II	I. III	I. IV, 1—8	I. IV, 8—14	I. V	I. VI	I. VIII
contra E	0.62	0.65	0.5	0.61	0.63	0.75	0.68	0.41
F	0.32	0.35	0.55	0.45	0.48	0.76	0.58	0.64
G				0.60	0.54			
II					0.44	0.52	0.5	0.64
I	0.42	0.5	0.43	0.45	0.51	0.36	0.6	0.65
K						0.45	0.41	

Mirum in modum numeros sibi constantes velim observes; scilicet appareret Themistium in libris I—V omnino libris FI (praeter lib. III) favere, praeterea in quarti libri parte priore ad librum II, in sexto ad K magis inclinare, in his omnibus vero (excepto libro tertio) a codicis E memoria recedere; at rursus in octavo libro codicum EK vestigia sequi¹⁾. simulque manifestum fit Themistianis testimonii, si qua iis inest auctoritas, egregium in modum confirmari opinionem eorum, qui in Aristotelis Physicis recensendis non omnia ad unius libri E quamvis antiquissimi et haudquaquam spernendi arbitrium deferenda esse contenderunt. nam, si quid video, quod in octavo libro frequentius cum codice E congruit Themistius, id non istius libri virtuti sed codici K potius tribuendum est.

Sed iam altera suboritur quaestio. utrum Themistius unum idemque Physicorum exemplar fideliter expressisse putandus est an suo iudicio usus e variarum scripturarum vel conjecturarum farragine quae vera sibi videbentur elegisse? equidem cur hoc veri similius putem quam illud indicabo. primum quibusdam Simplicii locis velut 950,3 Ἀλέξανδρος καὶ Ἀσπάσιος

¹⁾ Cf. quae Diels adnot. ad Simpl. 1123,7 sq. memorabile certe est Simplicio nec Porphyrium ultra quintum neque Aspasium ultra sextum librum praesto fuisse videri.

καὶ Θεμίστιος γράφουσιν (sim. 1253,6; cf. 441,38 ὁ πιθανὸς Θεμίστιος) edocemur, etsi Themistius ipse iustum Physicorum editionem non condidit (cf. 854,20 καὶ ὁ Θ. ταῦτην ἔστι καὶ ἀπόδεξεσθαι τὴν γραφήν; sim. 728,10), tamen eius auctoritatem aliquanti aestimari solitam esse in arte critica exercitanda. qui honor certe ei non configisset, si uni tantum recensioni addictus fuisset. deinde quod Simplicio plura Aristotelis exemplaria manu versanti aliquotiens accidit, ut cum eundem Aristotelis locum bis terve adferret, sibi ipse obloqueretur (cf. Diels *Zur Textgeschichte der Aristotelischen Physik* Berol. 1882 p. 26), idem semel in Themistio quoque (149,11) observare licet. in primis autem ratio habenda est libri septimi, cuius recensionem duplē iam ante Themistii aetatem exstitisse certum est. cuius exordium, quale apud Themistium et in utraque Aristotelici textus recensione legitur. exscribam, quo luculentius appareat, quam caute et considerate paraphrastes modo ex hoc modo ex illo fonte hauserit modo sua interposuerit.

Aristotelis recensio
principalis (243a11)

ἄπαν δὴ τὸ φερόμενον ἡ
ὑφ' ἐαυτοῦ κινεῖται ἡ δὲ
ἄλλου· ὅσα μὲν οὖν αὐτῷ
ὑφ' αὐτῶν κινεῖται, φανερὸν
ἐν τούτοις, ὅτι ἄμα τὸ κινού-
μενον καὶ τὸ κινοῦν ἔστεν·
ἔνυπάρχει γάρ αὐτοῖς τὸ
πρώτων κινοῦν — — —
(15) ὅσα δὲ δὲ δὲ ἄλλου κι-
νεῖται,

Aristotelis recensio vulgaris
(243a21)

ἄπαν δὴ τὸ φερόμενον ἦτοι
αὐτὸν ὑφ' αὐτοῦ κινεῖται ἡ
ὑφ' ἑτέρου· εἰ μὲν οὖν
ὑφ' αὐτοῦ, φανερὸν
5 ὡς ἐν ἐαυτῷ τοῦ κινοῦντος
ὑπάρχοντος ἄμα τὸ κινοῦν καὶ
τὸ κινούμενον ἔσται — — —
— τὸ δὲ δὲ ὑφ' ἄλλου κινού-
μενον

10

(244a18 οὐδὲν μεταβῆν τοῦ κι-
νούμενου καὶ τοῦ κινοῦν-
τος; infra v. 27 τοῦ φερο-
μένου) τετραγῶς
τέτταρα γάρ εἰδῃ τῆς δὲ ἄλλου
λοι φορᾶς, ἔλεις ὡσιες
οὐχιας δίνησις. ἀπασαὶ γάρ
αἱ κατὰ τόπον κινήσεις.
ἀνάγονται εἰς ταύτας —
— — —

20

(19) ὅταν τὸ ἀπὸ αὐτοῦ κινοῦν
ἐπικόλουθον (ἐπακολουθοῦσιν
dett.) ὠθῇ — (20) ἡ δὲ ῥίψις,
ὅταν σφιδροτέραν ποιήσῃ τὴν
ἀπὸ αὐτοῦ κινήσιν

τῆς κατὰ φύ-
σιν φορᾶς — —

(cf. supra v. 15) τέτταρα γάρ
εἰδῃ τῆς δὲ ἄλλου φορᾶς; 30

(244a14) ἀδύνατον δὲ ἡ
ἀπὸ αὐτοῦ πρός ἄλλο ἡ ἀπ-

Themistii paraphrasis
p. 204

ἐπειδὴ πᾶν τὸ φερόμενον ὑφ'
αὐτοῦ κινεῖται ἡ δὲ ἄλλου,
ὅσα μὲν
ὑφ' ἐαυτοῦ κινεῖται, δῆλον
5 ὃς ἄμα ἐν ἐαυτοῖς τὸ κινοῦν
ἔγει. ἐν-
υπάρχει γάρ αὐτοῖς ἡ κινητι-
κὴ δύναμις. δόσα δὲ δὲ δὲ
ἄλλου κινεῖται τὴν κατὰ τόπον
10 φοράν, ἐπὶ τούτων ἐπισκεπτέ-
ον, εἰ μηδέν ἔστι μεταβῆν τοῦ
τε προσεγγύς κινοῦντος κα-
τοῦ φερομένου.

τετραγῶς τοίνυν ὑφ' ἄλλου
ταῦτα κινεῖται. ἡ γάρ ἔλευσον
15 κινήσεις τέτταρες εἰσιν, ὡσιες
οὐχιας δίνησις. καὶ γάρ
ἔλεις οὐχιας δίνησις. καὶ γάρ
τὰς ἄλλας πάσας εἰς ταύτας
ἀνάγεται συμβάνει — — —

20 γάρ ῥίψις καὶ αὐτὴ ὑπὸ τὴν
ῶσιν ἔστι.

σφιδρα γάρ ὡσιες ἔστιν ἡ
ῥίψις αὐτοῦ μὲν οὖν ἐπ-
ακολουθοῦσιντος σφιδροτέρας
εἰ δὲ

τέσσαρες οὗτοι τρόποι τῆς
30 ὑφ' ἄλλου φορᾶς,
ἀδύνατον δὲ ἡ ὠθοῦσιντα μὴ
ἀπετεθαι ἡ τὸν ἔλευσα τὴν

ἄλλου πρὸς αὐτὸν κινεῖν μὴ
ἀπτόμενον, ὥστε φανερὸν
ὅτι τοῦ κατὰ τόπον κτινού-
μένου καὶ κινοῦντος οὐδὲν
ἔστι μεταξύ. ἀλλὰ μήν οὐδὲ
τοῦ ἀλλοιούμενου καὶ τοῦ
ἀλλοιούντος τοῦτο δὲ δηλον
εἴτε ἐπαγωγῆς. ἐν ἀπασὶ γάρ 40

συμβάνει ἄμα εἰναι τῷ ἔσχα-
τον ἀλλοιοῦν καὶ τῷ ἀλλοι-
ούμενον — —

(245^a3) ἀλλοιούνται τῷ ἀλ-
λοιούμενον ὑπὸ τῶν αἰσθη-
τῶν)

(244^a24) φανερὸν δὴ ὅτι τὸ κινού-
μενον καὶ τὸ κινοῦν ἄμα καὶ 35 τοῦ προσεγώς κινοῦντος οὐδὲν
οὐδὲν αὐτῶν ἔστι μεταξύ.
αὐτῶν αὐτὸν αὐτὸν
μένου καὶ τοῦ ἀλλοιούντος
οὐδέν ἔστι μεταξύ. τοῦτο δὲ
μεταξύ. ἀλλ᾽

οὐδὲ τοῦ ἀλλοιούμενου καὶ
τοῦ ἀλλοιούντος.

εἴτε ἐπαγωγῆς. ἐν 40

ἄπασι γάρ συμβάνει τε εἰναι
τὸ ἔσχατον ἀλλοιοῦν ἔσχατον
καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιού-
μενον. τὸ γάρ πιὸν ἀλλοιού-

τῶν τῷ αἰσθητὸν εἶναι. αἰσθη-
τὰ δὲ ἔστιν, οἷς διαφέρουσι
τὰ σώματα ἀλλήλων¹⁾, οἷον
βαρύτης κουφάτης —

(244^b9) καὶ ἡ θερμότης
50 καὶ ἡ ψυχρότης. 50

[^a) τε om. E] [^b) at σώμα
σώματος διαφέρει sex
Bekkeri codices ad 244^b18.]

(244^b11) ἡ γάρ αἰσθησις ἡ
κατ' ἐνέργειαν κίνησίς ἔστι 55 γεια αὐτῶν κίνησίς ἔστι διά 55 ἐνέργειαν αἰσθήσις ἀλλοιό-
διά τοῦ σώματος.

(244^b26) ἡ γάρ ἐνέρ-
γεια τῶν εἰναι τὸ σώματος.

ἀπτεται δὲ καὶ τὸ θερμα-
νον καὶ τὸ ψυχρον καὶ τὸ
λευκαίνον καὶ τὸ τὴν αἰσθησιν
κινοῦν. καὶ γάρ αἱ κατ'

similem in modum discrepantes Aristotelici textus scripturas conflasse vi-
deri Themistium adnotavi 92,22. 105,1 sqq.

Ultimo denique loco pono, quo res mihi confici atque absolvit videtur,
si quidem in materia tam subtili absolvit quicquam potest. etenim fre-
quenter animadvertisimus, ubi Aristotelis codices inter se discrepant sive
verbis varie collocatis sive aliud in modum, Themistii paraphrasin neutrā
partem sequi, sed quasi tertiam viam ingredi vocabulis aut aliter collo-
catis aut omissis aut nova quadam voce inducta. eius consuetudinis ex-
empla potiora, cum permagni momenti sint ad Themistii rationes perspic-
endas, adponam additis ubi e re visum est Philoponi et Simplicii testi-
moniis correctisque vel suppletis nonnullis quae in adnotatione minus
recte aut minus plene scripsoram¹⁾ (Si^a Si^c Si^p eadem significare scito
atque apud Dielesium *Zur Textgesch.*).

a) 45,27 (195^a25) οὐδὲν ἀγάθον αὐτὸν εἰπεῖν Th. et (μηδὲν) DE Sic 322,2: μηδὲν εἰ. αὐ.
ἄγ. E Aristot.: αὐ. μ. εἰ. ἀγ. FI Aristot.: μ. αὐ. ἀγ. εἰ F Simpl.

49,31 (196^b5) τὴν τόχην αἰτίαν μὲν εἶναι Th.: μὲν εἶναι αἰτία ἡ τόχη Sil 332,33:
εἰ. αἱ. μ. ἡ τ. E Aristot.: εἰ. μ. αἱ. ἡ τ. FI Aristot.: εἶναι μέντοι (μ. εἰ. M) ἡ τ.
Phil 266,6.

93,31 (206^b28) δύο ἐποίησε τὰ ἀπειρα Th.: δυάδα ποιῆσαι τὰ αἱ. Sip 499,4: δύο τὰ
ἄπ. εἰ. E Aristot. et Philop. 473,5: ἀπ. δύο ἐπ. FI Aristot.

¹⁾ Non recepi locum a Dielesio *Zur Textgesch.* p. 26 commemoratum 184^b23, quia
Themistii illa ἡγούμενες (3,4) et ἐγένεσι (2,5) ad Aristot. 181^b22 et 25 spectare
existimo.

- 99,14 (208^a10) ἄλλου γένεσιν εἶναι Th. et Simpl. 515,27: θατέρου εἰ. γ. E Aristot.: γ. θ. εἰ. FI Aristot.
- 167,27 v. adn. cr.
- 181,8 (231^a28) οὐδὲν ἔσχατον τοῦ ἀμεροῦς Th.: ξ. τ. ἀ. οὐ. E Aristot.: ξ. οὐ. τ. ἀ. FHIK Aristot.
- 196,19 (237^a26) δὲ πᾶς γρόνος Th. (οὗν πᾶς γρ. Philop. exc. Ven. 869,13): γρ. δὲ πᾶς E (δ' ἄπας) FHI Aristot.: π. δὲ γρ. K Aristot. (cf. Sip 995,5).
- 221,5 (257^a30) πρότερον δεῖ καὶ αἰτίον Th.: αἱ.—πρ. καὶ ἀρχικότερον Sip 1233,3: δὲ αἱ. δεῖ πρ. FHI Aristot.: ὅν δεῖ πρ. αἱ. EK Aristot.: καὶ πρώτως αἱ. πρ. Philop. Exc. Par. 833,32
- 224,32.33 (260^a4) τὸν αὐτὸν δεῖ κινῆσαι Th.: δεῖ τὸν αὐ. κ. K Aristot. (partim erasa praebet E' Diels ad Simpl. 1262,32): τὸν αὐ. κ. Simpl. l. c.: δεῖ κ. τὸν αὐ. E Bekkeri: τὴν αὐτὴν δεῖ κ. τ. αὐ. FHI Aristot. (δεῖ τὴν αὐτὴν σγέσιν φυλάττεν Philop. Exc. Paris. 839,22; cf. 894,4).
- b) 39,11 (193^a6) φύσις Th.: αὔτη φ. E Aristot., Philop. 215,15. 21, Sie 277,24 et E Sie 277,19: φ. αὕ. FI Aristot. et F Simpl. 277,19: αὕ. ή φ. D Simpl. 277,19.
- 60,15 (199^a8) τέλος ἐστιν Th. et Sil 374,29: τέλος ἐστι τι E Aristot.: τέλος τι ἐστι FI Aristot. et Sie 288,24. 375,26. 377,26: ἐστι τέλος τι Philop. 308,16.
- 63,23 (200^a1) ἐξ ἀνάγκης νομίζειν Th.!): ἐξ ἀ. γεγενῆθαι ν. E Aristot.: γεγ. ἐξ ἀν. ν. FI Aristot.
- 73,22 (201^a30) δυναμέσι πόσον Th.: δυνατὸν π. εἶναι E Aristot.: δυνατὸν εἰ. π. FI Aristot.
- 88,30 (205^a26) τὸ ἄπειρον Th.: ἄπ. Sip 484,9: ἐν ἀ. Sip 484,8: τὸ ἐν καὶ ἀ. EI Aristot., Philop. 446,21. 28 τὸ ἀ. καὶ ἐν F Aristot.
- 99,12 (208^a7) ἀληθεῖς Th.: ἑτέρας ἀ. E Aristot., Phil 493,22: ἀ. ἐ. FI Aristot.
- 107,6 (209^a27. 28) ἐνάστον Th.: ἐ. ἐστιν E Aristot., Phil 522,18: ἐ. ἐν. FGI Aristot.
- 145,11 (219^a6) δοκεῖ Th.: δοκεῖ τις EGI Aristot.: δ. τι F Aristot.: τις δ. H Aristot., Sie 710,6
- 154,2 (220^a29) φαμέν Th.: εἶναι φ. EF Aristot.: φ. εἰ. GHI Aristot., Sie 733,33. 761,15
- 154,10 (221^a7) δῆλον Th., Alexander apud Simpl. 735,9 (cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 6 et praeterea Philop. 749,19 sqq.): δὲ δῆλον H Aristot.: δῆλον δὲ EFGI Aristot.
- 178,6 (229^a29) ή κινήσις Th.: ὑποκείμενος ή κ. H Aristot.: ή κ. υποκ. EFl Aristot.: υποκ. Sie 907,2
- 225,2 (260^a7) διὰ τὸ ἄλλως καὶ ἄλλως ἔχειν Th.: ηδη διὰ τὸ ἀ. καὶ ἀ. ε. FHIK Aristot., Phil Exc. Ven. 894,6: διὰ τὸ ἀ. καὶ ἀ. ξ. ηδη E Aristot.
- [huic generi fortasse adscribendum est 79,17 (202^a36) ταύτης τῆς ἐπιστήμης οἰκεία ή θεωρία Th.: τῆς ἐπ. ταύτης οἱ. ή θ. Phil 390,24: ταύτης τῆς ἐπ. οἱ. ή θ. περὶ αὐτοῦ F Aristot.: ταύτης τῆς ἐπ. οἱ. ή θ. ή π. αὐ. I et ed. Basil. Aristot., Sip 452,19 (E: ή περὶ om. F): τῆς ἐπ. οἱ. ή περὶ αὐτὸ θ. E Aristot. (ή περὶ αὐτὸ θ. E rec. in lit. Bekker): τῆς ἐπ. οἱ. ή θ. ταύτης Bekkeri textus (unde? num ex E pr.?), sed subesse videtur Bekkeri error.]
- c) 58,11 (198^a2) τὸ Th. (cf. Sip 367,18 sq.): τό τε FI Aristot., Sie 367,22: γάρ τό τε E Aristot.
- 74,8 (202^a1) λείπεται Th.: λ. δη̄ E Aristot.: λ. τοίνυν FI Aristot. — cf. 27,13 (190^a31) τοίνυν Th.: δὲ EI Aristot., Sip 212,16, Phil 155,11.

ἢ νομίζειν MWB, νομίζετ L. at fortasse in illa littera ν latet compendium verbi γιγνεσθαι (γ: cf. quae exp. p. XXXIII), qua coniectura probata priori generi adnumerandum esset exemplum.

- 76,24 (202^a23) τὸ μὲν Th.: τὸ μὲν γάρ FI Aristot., Philop. 376,11,12: τὸ μὲν ὅῃ E Aristot.
- 196,12 (237^a15) καθ? ζεκτον Th.: κ. ε. τῶν νῦν EFI Aristot., Sip 994,12 sq.: κ. ε. νῦν HK Aristot. om., Philop. Exc. Par. 811,9.
- d) 97,17 (207^b25) ἀποδεῖσθαινεν Th.: πειρασθείσθαι λέγεν FI Aristot.: ἐροῦσθαι E Aristot.
- 121,11 (212^b16) ἔστι Th.: πειράζεται E Aristot.: δι πειράζεται FGI
- 219,12 (255^a34) χρώμενος Th.: θεωρῶν FHIK Aristot.: ἐνεργῶν E Aristot. (cf. Simpl. 1213,34).

Multa in his exemplis incerta sunt quaeque plures ansas ad dubitandum dent, anne quae Aristotelis memoria in duas partes divergente in alterautra leguntur, post Themistii demum aetatem ex ipsis Themistii scripturis orta sint¹⁾. et sane quae in paraphrasi observavimus, discrepantibus testibus silere Themistium, idem in Aristotelis quoque singulos libros cadere eis quae sequuntur exemplis demonstratur, in quibus saepius itidem incertus haereas, utrum tot et tantarum turbarum causae in Aristotele an in Themistio quaerenda sint.

- 29,1 (190^b30) τὰ αἴτια Th.: τὰς ἀρχὰς FI Aristot., Sil 218,13, Sic 218,17, Phil 165,4: om. E Aristot.
- 86,24 (204^b33) ἄπιν Th., I Aristot.: ἄπιντα F Aristot.: ἄπιν μὲν E Arist.
- 99,11 (208^a6) καὶ ἐνεργεῖται Th., Sip 515,20 (cf. Philop. 493,20): ἐπελθεῖται E Aristot.: om. FI Aristot., Phil 493,17.
- 107,3 (209^b24) ἵνα ἀΐρο Th. (ἵνα πρότερον ἀΐρο KM Philop. 522,14: πρ. ἵνα ἀΐρο G): ἀΐρο ἵνα EGI Aristot., F Sic 543,8: ἀΐρο F Aristot., E Simpl.
- 111,7 (211^a1) εἶναι τοῦ πράξιμος Th., Philop. 540,5 (cf. Simpl. 565,13): τοῦ πρ. εἰ. FGI Aristot.: τοῦ πρ. E Aristot.
- 118,11,12 (212^a7) τι μέγα εἶναι Th., Sic 581,9: μέγα τι εἶναι EGI Aristot., Phil 585,5, Sil 581,3: μέγα εἶναι F Aristot.
- 120,5 (212^b3) γάρ Th.: δ? EFG Aristot., Sil 591,9: om. I Aristot.
- 135,9 (216^b22) φανερὸν οἶνται εἶναι Th.: οὐ. φ. εἰ. FGHI Aristot., Phil 667,6, Sic 682,28 (cf. lemma v. 19): οὐ φ. E Aristot.
- 140,11 (217^b33) ἀν τις Th.: τις ἀν GHI Aristot.: τις ἀν καὶ E Aristot.: τις F Aristot.
- 165,6 (224^a23) εἶναι μονοτικό Th.: μ. εἰ Aristot.: μ. εἰ. E₂FHI Aristot., Sic 802,19.
- 171,18 (226^a24) κατά τὸ ποσὸν Th.: καὶ κατά τὸ π. F Aristot.: καὶ τὸ π. HI Aristot. (cf. AC Sip 558,9; καὶ om. FM): καὶ ποσὸν E Aristot. et Metaphys.
- 177,24 (229^b3) γάρ—τοι ἡγιάζεσθαι τῷ νοτάζεσθαι Th.: τῷ νοτ. γάρ τῷ ὥη. FHI Aristot. (cf. Sip 903,25): τῷ νοτ. (et. om.) E Aristot.
- 179,6 (230^b6) ἐναντίαι καὶ φύσει Th.: ἐν. αἱ φ. FI Aristot.: αἱ ἐν φ. E Aristot.: ἐν. φ. II Aristot., Sic 911,24: φ. ἐν. Sic 911,19.
- 189,5 (233^b18) ἀλλ? ὅτι καὶ ὅτι Th.: ἀλλά καὶ ὅτι EFIK Aristot.: ἀλλ? ὅτι II Aristot.
- 212,2 (251^b21) γράφου—ἐπομένου Th.: —ἔτ. γρ. EHIK Aristot., Sip 1156,15: om. γράφου F Aristot.

¹⁾ Themistii Philoponi Simplicii libri sicut ex Aristotele interpolati sunt, ita Physicorum rursus codices ex illorum auctorum verbis damnum accipere potuisse ut credam, iisdem adducor argumentis, quae supra adtuli p. XXI. fortasse huc spectat 118,7 (212^a3) μήτε ὅῃ μήτε εἶδος μήτε διάστημα Th.: μ. τὸ εἰ. μ. ἣ δ. μ. δ. τι Aristot. (sed τὸ εἰ δελ. E₂; διάστ. δελ τι F); cf. praeterea 7,4 (185^b29) λελεύωνται Th., Sic 91,22, Philop. 43,13, Aristot. ed. Basil.: λελεύωμένος EFI Aristot., Philop. 43,21. — non liquet quid statuendum sit de 178,30 (230^a29) εἰ δὲ Th., Bekkeri textus (unde?): εἰ δὴ FI Aristot.: ἢ εἰ EH et ed. Basil. Aristot.

230,28 (264,21) οὐ μία ἔστεν Θ.: οὐκ ἔστιν μία FHI Aristot.: οὐ μία EK Aristot.

Quantas difficultates illae disreparantiae afferant ad genuinam scripturam recuperandam, lueulentissime demonstretur hoc uno exemplo, eius forma in libris manuscriptis novies immutata adparet 224,20 (259^b 24,25)

καθάπερ εἴπομεν	ἔσεσθαι	τις ἄπαυστος καὶ ἀθάνατος κίνησις	MC Them.
- -	-	ἄπαυστός τις - - -	SL Them.
- -	ἐν τοῖς οὖσιν	- - - -	ed.Bas.Aristot.
- -	ἔμπροσθεν	- om. - -	E Aristot.
- -	ἐν τοῖς οὖσιν ἔσεσθαι	- - - -	FH Aristot.
- -	- - - -	καὶ ἀθάνατός τις -	I Aristot.
ἔσεσθαι καθάπερ εἴπομεν	- - - -	τις καὶ ἀθάνατος -	K Aristot.
- -	δέδεικται ἄπαυστός τις ἐν τοῖς οὖσιν καὶ ἀθάνατος	-	A Sic 1260,12
- -	- - - -	καὶ ὀθάνατος ἐν τοῖς οὖσιν	M Simpl.

si variae istae scripturae in novem libris manuscriptis ad idem stemma redenuntibus legerentur, numquid probabilius ex cogitari posset, quam olim in archetypo communi totum locum sic exaratum fuisse

ἐν τοῖς οὖσιν τις

καθάπερ εἴπομεν, ἔσεσθαι ἄπαυστος καὶ ἀθάνατος κίνησις

atque deinde non solum quae superscripta sunt variis locis inserta esse sed etiam in libro quodam, Simplicii et libri K Aristot. fonte communi, ἔσεσθαι illud et ἐν τοῖς οὖσιν sedes mutavisse indeque illorum librorum scripturas ortas esse? at cum non soli Aristotelii, sed etiam Themistio et Simplicio res agatur, talem explicandi rationem nemo puto adhibebit.

Sed etiamsi multa ex exemplorum a nobis adlatorum numero exigenda sunt ut nimis perplexa atque obscura itidemque multa, ut in quibus labes e Themistio in Aristotelis libros fluxisse videatur, tamen restant haud pauci loci, quibus Themistium, cum testes inter se dissidere vidisset, consulto ab utroque recessisse veri simillimum est. quem morem neque primum eum induxisse et longo tempore post eum secutos esse grammaticos haud est quod pluribus demonstrem. multo enim ante Themistii aetatem paraphrases confectas esse idque scriptioris genus secundum artis leges exercitari coeptum esse constat. quin ipse Themistius Eugenium patrem his studiis se deditisse narrat or. XX p. 287,10 ed. Dind. idemque sese, cum admodum iuvenis se ad paraphrases conscribendas applicaret, thesauros tantum a patre et socero (de quo cf. or. XXI p. 297,10) pro hereditate acceptos prompsisse fatetur or. XXIII p. 355,26. quamobrem nemini mirum esse potest illius immutandi consuetudinis tot scriptorum memoriae perniciosissimae non solum apud Philoponum Simpliciumque¹⁾ (quod iam e locis a me congestis facile perspicitur; cf. praeterea Diels *Zur Textgesch.* p. 26), sed etiam in Themistii libris frequentissima inveniri vestigia, e quibus ad Aristotelem spectantia haec enotavi exempla:

¹⁾ 163,21 πασῶν εἶναι MWB Th.: εἶναι πασῶν L Th.: πασῶν (εἶναι om.) Si 768,15. talia saepe inveniuntur.

- 23,15 (189^b27) ἐν τῷ στοιχεῖον MB₂ Them., E Aristot., L Philop. 150,14, Sip 208,1,
Sic 208,4: τὸ ἐν τῷ στ. W: τὸ στ. B₁: ἐν στ. F Aristot.: ἐν τῶν στοιχείων L
Th., I Aristot., K Philop.
- 46,13 (195^b15) τὰ σωματεῖον MW Th.: σωμπλ. BL Th.: σωμπλ. ταῦτα Aristot.
- 54,17 (197^b8) οὐδὲν—τε ποτε MW Th.: οὐ.—ποτε τε BL Th.: οὐ.—ποτε Aristot.:
τε ποτε (om. οὐ.) Sip 316,12.
- 82,18 (203^b28) πολλαχοῦ MW Th.: ἀλλαχοῦ BL Th.: πανταχοῦ Aristot., Sic 467,18,
Philop. 408,7.
- 94,11 (207^a3) δέτι τι ἔστιν ἄλλο ἔξω λαβεῖν M Th.: δέτι τι ἄ. ἔστι. ἔξω λ. WBL Th.:
δέτι τι ἄ. ἔξω λαμβάνειν ἔστι E Aristot.: δέτι τι ἔξω ἔ. λαμβ. F Aristot.: δέτι τι ἔ.
ἔξω λαυβ. I Aristot.: ἔ. τι δέτι λαβεῖν (λαβεῖν δέτι τι F) ἔξω Sip 500,16: δέτι—ἔστι
τι—ἔξω λαβεῖν Philop. 474,9.—cf. 94,9 (207^a1) μηδὲν ἔστι ἔξιν λαβεῖν, ἡμεῖς
δὲ οὐ δέτι τι ἔστιν ἔξω λαβεῖν Th., indeque Sip 500,10: μηδὲν ἔστι λ. (λ. τι L)
ἔξω, ἔγων δέ —, οὐ — δέτι τι ἔστι λ. (λ. om. L) ἔξω Philop. 474,2: μηδὲν ἔξω,
ἄλλο οὐ δέτι τι ἔξω ἔστι Aristot. — 94,16 (207^a8) δέτι τι λαβεῖν ἔστιν ἔξω Th.,
Aristot. (λαμβάνειν E): δέτι τι ἔστιν ἔξω Sic 500,26 sq.
- 120,6 (212^b3) τὰ μὲν κατὰ δύναμιν, τὰ δὲ — — ἐν τόπῳ MW Th.: τὰ μὲν κ. δ.
ἐν τ., τὰ δὲ BL Th.: τὰ μὲν ἔστιν ἐν τ. Aristot., Sip 591,9: ἐν τ. om. Sip 591,13
- 122,24 (213^a10) τοῦ M Th. et F Aristot.: οὖν τοῦ W Th.: οὖν BL Th.: om. EGI
Aristot. et Sip 597,4.
- 156,16 (221^b19) καὶ τὴν ἐργατικὴν M Th., Sic 744,25: καὶ τὴν ἡρ. μετρήσει WBL
Th.: μετρ. καὶ τ. ἐρ. Aristot.
- 187,28 (233^b6) ἔσται πᾶς γρόνος MW Th.: ἔ. γρ. (πᾶς in marg.) S Th.: π. ἔ. γρ.
L Th.: ἔ. δ. γρ. π. F Aristot.: ἔ. δ. π. γρ. EHIK Aristot.
- 212,11 (251^b29) εἶναι τίνα M Th. (τὴν) et E Aristot.: εἶναι CSL Th.: τίνα εἶναι
FHK Aristot.

His igitur locis in in examen vocatis mihi persuasi diversas scripturas quae in Aristotelis libris circumferuntur plerasque novisse Themistium inque iis sive probandis sive reiciendis non auris, ut ita dicam, arbitrio usum esse, sed consilio et ratione operam posuisse. qua quid effecerit tabula illa p. XXII sq. expressa ostendit.

Sed iam unde digressi sumus revertamur quaestionemque incohataam, cui codicum generi praeter cetera fides habenda sit, instauremus. quam quaestionem iam missis omnibus extraneis testimoniis in propria singularum classium virtute examinanda et aestimanda totam versari deberi cognovimus. at priusquam de classibus illis vel codicum generibus tractemus, nonnulla quae ad communem archetypum pertinent exponere liceat. et constat quidem omnes quotquot existant libros ad unum idemque exemplar redire lacunis deformatum, e quibus duae adhuc in cunctis libris manuseriptis indicatae sunt spatiis vacuis relictis, 231,6 et 137,27. his adde tertium exemplum omni dubitatione exemptum, 73,18, ubi στοιχεῖς tabula in libris MWB(RS) intercidit, in codicis B margine et in L nonnullisque aliis quartae classis suppleta est aliunde; aliunde dieo, non quia Themistium aliud quiequam exhibere potuisse atque Philoponum et Simplicium inter se consentientes negaverim, sed quod ea quae B marg.

et L praebent, propter illud νοῦς et δόξα aut e doxographorum copiis (cf. Diels p. 282) aut e Iamblicheo deprompta videntur. praeterea haud pauci exstant loci, quibus etsi lacunarum memoria in chirographis evanuit, tamen in scripturae diserepantia certissima supersunt vestigia, velut 47,20 sq. ἐπανήκοντα ML, ζηκοντα W, om. B. similia observari possunt 12,4. 14,5 (ubi in B pro ἐξ ὅντων ἄρα οὗτοι haec relictis spatiis leguntur ξένοι τοις . . . οὗτοι). 47,13. 78,4. 125,23. 132,9. 184,11 (BL ex Aristotele vel Simplicio emendatos esse puto). 202,11 ((πρῶτοι). id quoque memorabile in variis libris frequentiores lacunas nonnumquam intra pauearum paginarum fines inveniri; velut 152,16 (W). 153,13 et 19 (B). 154,22 sq. (W). 157,21 (L). 159,9 (B); vel 117,28. 118,1 (B), vel 131,34 (B). 132,9 (W). 135,12 (B). quamobrem non dubitavi aliis quoque locis, ubi oratio aut non cohaerere aut hiare videbatur sive in omnibus libris sive in melioribus pluribusve, cum in reliquis damnum aliunde expletum videatur, eandem vitii causum sumere¹⁾; velut 4,2 (L = Simpl.). 31,16 (L = Philop.). 67,13 (L₂a = Aristot.). 81,4. 85,9. 153,5. 160,9. 161,29. 166,2 (L₂a = Aristot.) 171,10. 172,26. 193,1. 196,2. 201,5. 202,11. 204,10. 210,26. 218,1. 222,5. 229,15. et fortasse eadem ratione alibi quoque utendum erat; ut nunc mihi persuasum est 47,1 post μάνον excedisse τὸ δυνάμενον vel τὸ οἷον τε. quamquam cavendum est, ne temere insertis quae si legerentur ferri possent Themistium emendas, non Themistii libros. velut saepius animadverti in Themistii libris brevitati ita studeri, ut duobus contrariis inter se oppositis altera pars, quippe quae facile audiri possit, omittatur (cf. in primis 197,24 et 85,6. 196,14. 197,1. 202,10). — lacunae illae utrum librariorum socordiae tribuendae sint an

¹⁾ vereor ne in locis quibusdam tractandis, qui in libro M omisis aliquot verbis mutilati sunt, nimium tribuerim huius codicis auctoritati; velut 6,30. 38,32. 47,8. 53,10. 54,3. 62,6. [nolo diffiteri mihi quoque non paucis locis praestantiam codicis M, quam negare non ausim, nimis religiose observatam esse videri. mihi quidem quattuor classium codices etsi puritate distant tamen omnes aliquatenus genuini fontis participes esse videntur. velut p. 162,19 οὐτοις γάρ ἀν ἐν ἄμα καὶ οὐχ ἐν γενήσεται Themistianum non credo. sane sic M; at ἀν omittunt WB et pro ἐν exhibet ἀν L₁. ergo in archetypo fuit γάρ ἀν ἄμα, correctum in γάρ ἐν ἄμα: idque quod unice verum est exhibet Simplicius. neque magis credo ἀλλὰ φῆσι τόδε τις ἀν τοις quod rescriptum est p. 170,8 ex M, qui corrupte φῆσαι τό τις ἀν habet. quidni simpliciter cum ceteris φῆσαι τις ἀν? similiter crucem ego p. 114,12 tollam scribendo ὀλως δὲ οὐδὲ δυνατὰ ἔννοεις ubi MW οὗτοι δυνατοί, BL οὗτε δυνατά praebeat. nam Simplicius sententiam tantum referens scribit δὲ ἀδύνατα. quodsi verum esset, quod eruditissimus editor sagaciter coniecit, bona lectiones deteriorum e Simplicio aliisque commentis haustas esse, cur non simpliciter illud δὲ ἀδύνατα descriperunt BL? ego in Themistio illud sequor quod in Platone et Demosthene aliisque neglegi a viris doctis graviter fero quodque in Aristotelis Physicis evicisse mihi videor, ultra stemmatis rectas lineas ultra citroque vagari librariorum libidinem, quippe qui non sint fere stupidi prototyporum sectatores, sed curiosi editores, quales nos, qui sive melioribus libris sive ingenio nisi textum corruptum in pristinum nitorem restituere studeamus. ergo non canone universalis in eiusmodi scriptoribus recensendis, sed sensu magis et iudicio ad singulos locos accommodato opus esse videtur. Diels.]

archetypi condicioni, plerumque in ineerto est; at eodiceem illum, e quo omnia quotquot exstant huius operis exemplaria manaverunt, passim difficilem lectu aut situ corruptum fuisse multis lectionibus edocemur, ut 231,20 (cf. praeterea 166,23 et 225,16); eundemque adnotationibus modo brevioribus modo amplioribus instructum fuisse multa emblemata testimonio sunt (cf. 8,20. 21,16 sq. 22,20. 175,21. 222,9 [ubi in ζητη latet ζητον vel ζητι] al.). neque neglegendum est saepissime libros ita inter se diserepare, ut suspicio fiat vocabula vel singula vel compluria olim margini vel inter lineas scripta fuisse sive explanandi sive emendandi causa; cf. 4,12. 17,17. 25,5. 52,11. 73,2. 107,1. 124,1 sq. 198,16. 213,33. et nonnumquam accidit, ut utraque demum scriptura in unum conflata genuina Themistii lectio restituatur aut restitui posse videatur (cf. 84,4. 96,23. 132,29. 177,21. 197,12). in primis codex M tales dittographias quae vocantur servavit (ut 32,6. 61,14. 130,2. 230,27; cf. etiam quae postea p. XXXVII de huius libri scripturis marginalibus exponuntur).

Denique in archetypo illo multa per compendia scripta fuisse videtur adhibitis non solum signis tachygraphicis ut aiunt, quibus singulae litterae vel syllabae, finales imprimis, exprimuntur, sed etiam alio illo notandi genere, quo diversum in modum uti solebant qui diversas artes exercebant, aliter grammaticus, aliter medieus vel iureconsultus vel theologus: nempe ut vocabulorum ad artem spectantium primae tantum litterae ponantur. utriusque generis exempla quaedam adponam e codice M, qui plurima huius consuetudinis vestigia retinuit, collecta.

α	λλ
ἀναγκαῖον: αν	μεταβάλλον: μεταβάζ
ἀδέσ, ἀδέῃ, ἀδῆς: αυ (at interdum	ταύτης: ταυ
ἀδέῳ accenratioς αω seribitur)	πέρας: πρ
γεννητική π ^θ	ποιητικοὶ: ποιη
γράψεται: γΗΓ	παραδείγματος: π
δυνάμει: Δυντ, Δ	παρακείμενος: π
έκάστου: έκα (at hic vel illie accu-	σημαίνει, σημαίνοι, σημαίνῃ al.:
ratius εξ ^α ₈)	Η ^τ (at subinde Η ^τ)
έλάττονι: έλ ^α ₇ ^{τ̄}	συμπεράσματος: συμ
ένεργείᾳ: ένερ	συλλογισμῷ: συλλ
έξανάγκης: έξ ^α vel έξαν	ρΗ'
εὐθεῖα: έυ	γράφον, —ον, —η, —ον: φ ^θ (at φοι)

Multa inde vitia, quae in Themistii libris inveniuntur, aut explicantur aut emendantur; cf. 4,32. 16,10. 39,28. 47,2. 56,1. 67,12 (L; idem error 70,32). 89,13. 136,8 sq. 174,22 (verbi γέγνεσθαι compendia etsi in M non apparent, tamen in W inveniuntur; cf. 17,21 et 64,12). 188,9. 201,5. 227,14. nescio, an aliis quoque locis eadem medicina adhibenda sit (de 63,23 cf. p. XXVI adn. 1). simul vero appetet in vocabulis usitatioribus, quoniam una eademque scriptura σ vel η pro σημαίνει σημαίνη σημαίνοι adhibetur, non nimium tribendum esse librorum lectionibus quales sunt σημαίνει ἀν, ζταν σημαίνει (vel σημαίνοι) similia. sed restat aliud idque maioris momenti. etenim cum alterum illud compendiorum genus ($\sigma\pi$, μ) frequentissimum sit in scholiis atque adnotationibus (maximam partem semiuncialibus quae dicuntur litteris) in codicem marginibus exaratis, nonne verisimile fit illud quoque Themistiani operis exemplar unde omnes qui existant codices derivati sunt, scriptum fuisse commentarii instar in libri cuiusdam Aristotelici marginibus? quidni autographum Themistii exemplar eodem modo confectum fuisse censeamus?

Expositis quae de archetypi indole atque condicione cognoscit possunt iam inquirendum, quae classis proxime ad communem fontem accedat. cuius quaestيونis discrimen si positum esset in munditie quada sermonis et specioso nitore, ut quo commodius et expeditius leguntur eo maioris aestimandi essent libri, sine dubio secunda classis (W) ceteris praefferenda esset. mirum profecto quot locis eius lectiones cum Spengelii coniecturis consentiant; cf. 82,31. 86,12. 92,12. 94,24. 95,12. 97,10. 104,8. 113,23. 120,32. 121,15. 124,28. 136,9. 137,18. 140,14. 26. 141,21. 150,19. 151,4. 163,19. 167,16. 175,21. 179,1,2. 180,2. 211,33. 213,12; Victorii emendationes in W occupatae sunt 106,3. 142,7. at-tamen id ipsum suspectum esse debet; nonne enim quae Spengelius primo quasi impetu in Themistio emendavit eadem quoque graeculum quendam grammatices atque philosophiae non ignarum divinando assequi potuisse censes? quae suspicio eo confirmatur, quod in W praeter paucas scripturas egregias (velut 170,22. 179,24) plurimae inveniuntur aut falsae aut prorsus inutiles. saepe in W articuli a Themistio omissi supplentur (12,1,¹⁾) 15,6. 17,9. 19,9. 26,23; cf. quae iam antea de Simplicio exposui p. XIX) vel verbum εἰναι (73,20. 109,30); est ubi praepositiones immutentur (20,29. 33,14) vel alium in modum Themistii sermo corrigatur nulla necessitate cogente (1,2. 2,19. 20. 4,24. 13,29. 19,9. 22,13. 24,34. 29,27. 33,28. 68,13. 77,28. 102,8. 105,1). quam audacter interdum in W grassata sit mutandi libido, his locis inspectis facile cognoscas: 3,25. 5,28. 14,21. 21,24. 51,11. 105,9. 141,28. 170,8 sq. 179,10 al. eodem spectant frequentissima exempla, ubi in W vocabula

¹⁾ Ubi multa suppetunt exempla, in primis tantum libri locis exscribendis acquievisse, e reliquis selecta quaedam addidisse me scito.

alio ordine posita leguntur, quam in ceteris libris (cf. 1,11. 2,8. 16. 3,32 sq. 9,12. 18,26. 20,21 sq. 22,12. 27. 25,37. 26,1 sq. 27,18. 29,18. 30,13. 31. 31,10. 33,14). appareat classis W archetypum a grammatico quodam studiose lectitatum atque quod ad sermonem correctum esse; quo tamen studio haudquaquam prohibitum est, quin plurima et satis gravia vitia adhuc in istis libris legantur; cf. 3,18. 7,27. 11,21. 16,8. 17,4. 21,24. 18,32. 21,2. 5,15. 22,27. 24,14. 25,9. 18. 26,11. 13. 31,13. 32,14. 16,29. 33,3. 12,22. addo elenchem innumerorum fere locorum qui singulis vocibus omissis in W mutilati sunt: 1,9. 2,15. 31. 3,26. 28,31. 4,25. 5,19. 6,24. 8,12. 26. 11,1. 13,1. 2,9. 32. 18,8. 19,9. 10. 16,30. 20,19. 24. 22,3. 20. 23,15. 24,8. 13,32. 25,37. 26,19. 27,2. 7,18. 28,16. 29,15 sq. 30,28. 30,34. 31,23. 32,6 (v. Corrig.) 28. 33,2. 3,24. 26. rarius plura vocabula vel integra enuntiata excederunt velut 5,3 (quae verba olim in margine exarata postea falso loco rursus ineuleata sunt 5,1) et 7,29. 168,8. 175,30. — correctoris, qui librum W tetigit, non magna est auctoritas; semel (13,27) verum sensit, saepius erravit (9,1. 104,33. 118,4); plerumque cum L facit (3,15. 32. 7,15. 12,8. 13,29. 16,12. 100,18. 105,6. 115,16), semel eum M (132,1). Aristotelem quoque et Simplieium adhibuisse videtur (cf. 152,8. 168,1).

Quae de W diximus, in L quoque cadunt. in hoc enim ut in illo plurima omissa sunt (1,4. 9,10. 2,13. 17,27. 3,19. 4,26. 5,8. 6,19. 23. 7,9. 27. 8,6. 9,11. 13. 12,22. 14,15. 15,1. 17,2. 7. 18,15. 19,14. 16,30. 20,12. 25. 22,33. 23,4,7. 10. 25,8. 26,14. 27. 28,7. 26. 29,1. 30,22. 32,30. 34,10), plurima interpolata leguntur (1,11,14. 2,10 sq. 4,17. 6,13. 7,8 sq. 23. 9,5,12. 10,23. 11,4. 11,14. 18. 14,9. 16,13. 17,19. 19,10,15. 20. 21,12. 26,9. 27,2. 28,6. 31,26. 28; cf. praeterea 69,19. 73,14. 74,6. 84,19. 105,20 al.), plurima licentius et ad libidinem immutata (2,22. 3,4. 22. 5,26. 28. 6,23. 8,2. 9. 9,11. 10,9. 11,4. 33. 13,2. 14,7. 19. 15,9. 16,10 sq. 24. 17,2. 19,8. 30. 22,1. 24,7. 25,21. 22. 27,30. 28,10. 20. 30,32. 31,2. 70,23. 82,22), plurimis denique locis L verba aliter collocat (3,29. 4,10. 5,13 sq. 7,7 sq. 9,9. 10,11. 13,10. 16,21. 17,11. 18,10. 20,1. 21,11. 28,25). quamobrem ut in W ita in L quoque diorthotae eiusdam vestigia mihi adgnoscere videor, qui etsi nonnulla feliciter emendavit in aliis saltem acumen ingenii monstravit (cf. 2,4 sq. 3,34. 8,30. 10,11. 13,2. 14,5. 17,1. 20,3. 22,21. 33,18. 20. 60,9 [ubi in idem quod Diels suasit incidisse videtur]. 24. 96,4. 130,25. 137,6. 145,8. 175,34. 194,25 [idem Spengel coni.]. 199,25 sq.), tamen saepe, ubi corrupti aliquid invenit aut odoratus est, coniecturis induxit aut supervacaneis aut perversis; cf. praeter exempla iam antea adlata 1,6. 12. 17,8. 19,11. 33,21. 46,5. 145,18. 169,10. 214,23. 218,20. 229,11 multaque alia. restat ingens agmen locorum, quorum scriptura in L socordia vel inscitia librariorum depravata est; cf. 1,2. 13. 18. 2,1. 6,20. 21. 3,14. 4,4. 5,10. 19. 6,1. 21,22. 7,25. 8,12. 9,6. 8,13. 14. 10,11. 11,22. 26. 12,7. 13,6. 27. 14,21. 31,32. 16,2. 3,6. 17,3. 25. 18,10. 13,20,10. 21,20. 22,28. 24,3. 12,18. 19,22. 25,30. 26,10,18. 30,29. 31,10.

33,9. 34,9. — de codicis L correctore L₂ (cum quo tantum non ubique editionem Aldinam consentire iam antea p. XVIII commemoravi) non ita facile est iudicium. qui cum haud raro (cf. 7,25. 58,21. 142,10. 173,14. 176,17) manus primariae scripturas corruptas hariolando magis etiam corruperit cumque aliis locis quin suo Marte rem gesserit dubitari non possit (cf. 19,10. 22,1. 26,2. 27. 28,28. 33,1. 88,10. 108,18. 202,10 sq. et in primis 167,13 ubi quod olim temptaverat rursus delevit): ibi quoque, ubi solus genuinam Themistii manum restituit, coniectura eum verum assecutum esse putaveris, ut 15,19. 16,4. 32. 50,16. 205,9. 225,29. attamen eundem aliis libris usum esse in corrigendo libro L multis probatur exemplis. etenim non solum nonnulla quae in L₁ omissa sunt supplevit (ut 16,26. 18,7. 23,24. 70,17) et scripturas quasdam egregias aut speciosas quae in L₁ inveniuntur (2,4 sq. 22,21. 194,25) delevit reliquorum codicum memoriam secentus, sed etiam ad singulas classes inclinat et saepissime quidem ad W (128,27. 130,25. 140,13. 154,4. 158,27. 161,3. 171,17. 175,14. 23. 183,9. 184,7 sq.; ad W₂ 134,14); rarius ad M (162,13. 171,19. 183,28; M marg. 177,25), ad MW (199,20), ad M marg. W (135,6). quo magis mirum est eum et multa alia vitia intacta reliquisse et in primis lacunas vel maxime conspicuas praeterisse (ut 9,13 sq. 123,6. 124,30. 143,18. 155,1). haud inepte inde suspiceris correctorem L₂ exemplari quodam usum esse quartae quidem classis sed aut paulo emendatiore quam L₁ aut passim ex aliis libris correcto et interpolato.

De tertia classe post ea quae iam p. XVII exposui non multa habeo quae dicam, nisi etsi haud pauca in eius libris corrupta aut mutilata leguntur, multo rarius in ea quam in secunda et quarta coniecturas et interpolationes inveniri (cf. 3,15. 84,4 in solo B 22,22. 67,20. 87,23. 103,5. 113,31. 114,25. 117,1. 120,16. 128,4).

Denique breviter eos locos tractemus, ubi bina codicum genera consociata invicem inter se opponuntur. atque saepe W et L congruent modo in probis scripturis (ut 21,7 63,1. 27. 74,12. 77,25. 80,12. 12 sq. 89,11. 100,13. 101,8. 109,26. 120,25. 166,18. 188,9. 234,17; ambigua res est 87,16. 156,29. 197,12; quas tamen cunctas ab homine vel mediocriter docto inveniri potuisse nemo negabit) modo in pravis lectionibus quae frequentiores sunt (12,13. 13,4. 17,8. 19,31 [sim. 54,11. 65,21]. 21,2. 49,9. 54,23. 65,13 sq. 21. 82,12. 89,4. 90,12. 16. 93,6. 94,4. 99,16. 27. 100,23. 120,24. 123,25. 30. 127,30. 161,1. 195,4. 234,11). haud raro W et L leviter inter se differunt, sed ita ut utraque lectio e codicis M et B consentientium scriptura orta esse videatur; cf. 17,14 sq. 18,26. 37,33. 65,12. 77,14. 91,13. 100,2. 29. 182,21. 193,7. 215,15. memorabile sane et correctorem codicis B aliquotiens cum WL facere, non numquam recte, ut 8,31. 76,28. 107,13, saepius prave, ut 13,13. 40,6. 70,32. 119,8. 124,27. utramque lectionem corruptam deprehendas 90,16. — quodsi quis ex his exemplis colligere posse sibi videretur duas illas classes W et L e communi quodam foute fluxisse, egregie falleretur. idem

enim eodem iure, immo rectius, in classes B et L quadrare contendenis multisque probaveris exemplis. easdem enim utraque classis lacunas aut servat sive maiores (119,16. 202,15) sive minores (3,19. 4,26. 7,20. 32. 8,5. 11,14. 31,1. 32,17) aut (28,20) explet; easdem ambo exhibent conjecturas (15,21. 16,32. 21,16. 22,31. 25,26) vel interpolationes (1,12. 2,27. 5,13. 7,28. 10,23. 15,1. 2,23. 23,12. 24,5. 28,14. 35,5. 105,14); denique eundem saepissime exhibent verborum ordinem a MW discrepantem (2,30. 3,24. 4,32. 10,8. 12,1. 13. 15,29. 18,26. 20,13. 32,27 sq.). artissimo quodam cognationis vinculo B et L coniunctos esse inde quoque cognoscitur, quod quartae classis (L) scripturae interdum e tertiae classis (B) corruptelis ortae esse videntur; ut 6,7. 36,4. 52,21. 57,26. 86,6. 87,29. 95,19. 100,25. 129,22. 134,14. 145,18. e contrario L proprius abest a fonte communis quam S (B deficiente) 188,20. cf. praeterea haec exempla: B₂L 3,33. 4,32. 17,8. 28,1. 124,3. 203,18; BL₁ 23,11. 107,24. 162,13; B₁L₁ 12,4; B₁L 86,8. 100,1. 119,28. (v. Corrig.). praeter ceteros locos memoratu dignus est 130,25, ubi codicis B lectio ἀν-

^{x 9}
χροούμενον nisi ex huiusmodi scriptura ἀναρρούμενον explicari non potest et similia observare licet 17,17. 65,3. 78,26. 129,12. neque negaverim satis multis locis codicum BL scripturas ut emendatores recipendas esse; cf. 4,5. 5,12. 6,1. 7,11 (?). 17,14. 24,18. 32,7. 30. 46,8. 49,12. 97, 14 (?). 107,15. 110,21. 112,17. 130,25. 210,5 sq. 233,31.¹⁾ at omnino BL ubi consentiunt, deteriores esse atque fide minus dignos quam MW mili concedes, si praeter exempla iam antea congesta hos locos respexeris: 36,4. 106,8 sq. 124,3. 126,16. 145,17. 196,8. 222,5 (quibus fortasse addi debet 198,23). est ubi utrique parti fidem deneges velut 6,19. 17,1. 25,5. 119,28. ubi B et L consentientibus M et W inter se differunt, primae classis scripturae plerumque genuinae videntur (17,31. 55,3. 156,16), rarissime secundae (132,11). — ne tertiae quidem quac exegitari potest rationis (ML: BW) exempla desiderantur. praestantiores plerumque codicium ML scripturae (cf. 41,11. 141,26; 12,27. 23,11. 33,4. 73,3; 36,25. 42,5. 49,6. 53,3. 81,23. 147,14. 149,25. 151,3. 190,17); raro WB meliora exhibit (74,2. 118,3. 144,12). addo L₁ saepius cum M, L₂ cum WB facere (ut 15,5. 85,29. 100,18. 127,7. 158,27).

Satis puto his exemplis demonstratum, quam late in plurimos rivulos dissipata sit operis Themistiaui memoria, quam parum sibi constent singula codicium genera, quam saepe inter se iterum iterumque sint collata²⁾, ut stemmatis quod vocant iusti conficiendi omnis spes sit abiencia. attamen etsi hac ex parte minus prospere nobis res cessit, ali-

¹⁾ Summa tamen cautione opus est, ne fucata specie decipiaris. velut nunc 40,11 Dielesio adsentior, qui ζητως illud in SL traditum reiciendum atque e corrupta codicium MW scriptura ὥπτερ genuinum illud πῶς; (^{πῶς}) eliciendum esse recte perspexit.

²⁾ Exempla luculentissima, ut per pauca e multis adferam, invenies 12,4. 14,16. 120, 16. 192,16 sq.

quid saltem fructus perceperimus ex ingenti illa quam perserutati sumus variarum lectionum farragine. etenim nisi toto caelo ut aiunt erravimus, manifestum fit singulas classes eo digniores fide esse, quo propius ad primam (M) accedunt. iam hoc unum restat, ut de iis locis, quibus M solus reliquis libris opponitur, quaestionem instituamus. atque initium capiamus a primae classis scripturis vitiosis quae et numerosae sunt et nonnumquam sat graves. multa in M corrupte scribuntur (ut 4,1. 23. 5,17. 18. 7,22. 10,5. 11,29. 15,26. 23,14. 26,3. 28,12. 19. 30,16. 37,4. 38,24. 51,30. 62,1. 71,10. 94,14. 103,7. 10. 107,19. 174,6) vel lacunis deformata sunt sive majoribus (6,30. 28,25. 53,10. 54,3. 112,27. 151,15. 153,1. 214,30) sive minoribus (20,16. 26,1. 47,13. 58,10. 60,8. 62,6. 71,12. 76,11. 84,12. 16. 90,8. 110,14. 122,14. 126,8. 130,3. 206,11). neque magni faciendum puto quod in M nonnumquam Spengelii (ut 47,3. 104, 23. 118,28. 119,20) et Victorii (46,15) coniecturae occupatae sunt aut aliae scripturae emendatores existant, quas invenire vel invita Minerva cuilibet contingat (ut 11,18. 20,20. 25,5 [cf. Corrig.]. 198,23); certe talia ne levissimum quidem momentum adferunt ad eiusmodi quaestiones disceptandas. at duo sunt in primis quibus prima classis commendari videatur. primum quod M haud paucas scripturas exhibit corruptas quidem sed ab interpolationis labe immunes, ita ut vulneris sanandi spes relictas, cum in reliquis libris coniecturis temere invectis omnia turbata sint. cf. 17,1. 21,16. sq. 23,14. 24,10. 31,28. 84,2. 99,21. 113,10. 116,1. 124,1 sq. 126,14. 166,13. 171,10. 172,26. 173,14; et (quos locos a ceteris segregando, quoniam Dielesii acumen virtutem codicis M sub tenui corrup-telae tegmine delitescentem perspexit) 53,12. 93,22. 174,22. deinde frequenter libri WBL coniecturis indulgent inutilibus, ubi codicis M scripturae aliquid difficultatis indoctis praebent vel offensionis fastidiosis, sive propter sententiam paulo reconditiorem (1,6. 33,29. 37,2. 167,7) sive propter breviloquentiam homine philosophante et in primis Aristotelico non indignam (cf. 6,23 sq. 8,22. 51,29 et in primis verba dicendi ter in WBL interpolata 24,2 sq. 48,6. 169,6), sive propter simplex atque ineultum quo Themistius uti solet genus dicendi, quod indefesso studio perpolire inde a Philoponi temporibus usque ad saec. XVI num-quam desissee videntur graeculi. velut inseruerunt WBL verbum εἴπει 4,7. 68,16; articulum 31,26. 109,8. 110,5. 131,25; πότερον in interrogatione dis-iunctiva quae vocatur 17,18; εἰ in enuntiati bipartiti parte altera (ἢ εἰ —ἢ οὐ) 2,8. 31,5; ἀλλά, οὖν, καί, ut suavius enuntiata se excipient, 32,3. 51,16. 37,2. at deleverunt quae abundare videbantur: καί 2,13. 78,28; οὐ 8,29; καί (= τοὐτέστι) 158,21; non tulerunt ἄν repetitum 71,2; τέ pro εἴ 110,4; ἀπό pro ὑπό positum 30,14; ἄν eum indie. fut. coniunctum 14,25; ἀλλότρους eum dativo consociatum 4,19. cf. praeterea 5,27. 15,10. 18,20. 25,1. 69,27. 183,24 multaque alia quae enumerare longum est. — liber M nonnullis locis a recentiore quodam amanuensi correctus est, qui hic illieve coniecturas adscripsit (53,9. 113,10).

saepius cum reliquis codicem generibus congruit modo cum hoc modo cum illo faciens, velut cum W 93,12; 117,12. 147,20; WB 87,9. 152,8. 199,1; cum WL 120,16. 156,1. 203,27; cum BL 127,9 (et fortasse 116,22); cum L 20,19. bis homo ille lectiones in margine adscripsit: 107,13 (= WB₂L) et 14 (B₂L). reliquae quae in margine apparent scripturae ab ipso codice librario additae sunt, ut mihi quidem visum est¹⁾. atque tribus his locis

71,21 M text. W: M marg. BL, Simpl.

109,21 M text.: M marg. WBL

214,23 M text. WB: M marg. (γρ.), Simpl., Philop.; sim. L
quin praestantiores sint scripturae in margine exaratae, dubitare non
licet. ambigua res est

10,33 M text. W₁B: M marg. (γρ.) W₂L

106,24 M text.: M marg. (γρ.) WBL;

at primaria scriptura praeferenda videtur his locis:

8,31 M text. W: M marg. BL

15,27 M text., Simpl.: M marg. (γρ.) WBL

55,1 M text. L: M marg. WB

114,21 M text. B₁L: M marg. WB₂

denique digna sunt quae hie commemorentur verba illa ad 83,4 adscripta, quae fortasse ad commentarium quoddam Philopono et Simplicio vetustius referenda esse in adnotatione significavi.

Atque his argumentis et rationibus adducor e quattuor (vel quinque) illis
quas distinxii codicem classibus optimam esse primam: non quo in ea solam
operis Themistiani salutem consistere credam, sed quia, cum Physicorum
paraphrasis omnino male tradita et multifariam corrupta sit, illa utope
minus interpolata reliquis aliquanto saltem praestare videtur. quamobrem,
ubicumque diversae scripturae tamquam aequali examine inter se oppo-
nuntur, primam classem sequi non dubitavi. neque iterum iterumque omni-
bus quae hue spectant perpensis est eur hanc opinionem deponam; nisi
quod de quibusdam codicis M lacunis aliter nunc sentio; cf. p. XXX adn.

De editione Aldina a Victore Trincavellio curata quae e pessimo
quodam codice ad genus L₂ pertinenti expressa est, iam egi p. XVIII.
qui Trincavellium exceptit Leonardus Spengel, ut erat ingenii acuti et
cum linguae Graecae tum philosophiae peritissimus, multa recte admini-
stravit, aliquantum adiutus collatione codicis S²⁾ a Pietro Victorio confecta.

¹⁾ Etenim propter atramentum pallidum et ductus minutissimos non ubique facile
dinoscuntur librarii et correctoris manus.

²⁾ Hunc esse librum a Victorio cum Aldinae exemplo nunc Monaci adservato (A. gr.
b 1070) collatum, non Laur. 85,15 (U), id quod suspicatus erat Spengel praef. p. VI,
certiores finis cum inscriptionibus libri tertii et quarti tum scripturis nonnullis libro S
peculiaribus, velut 205,9 ζαθ]^τ] ζαι — 206,29 λέγομεν — 206,31 πτώσεως. ceterum hoc loco
commemorare licet neque codicem S a Victorio ea qua par erat diligentia excussum

sed cum neque primae neque secundae classis exemplis uti posset, eum in tenebris micantem saepius errasse non est quod miremur.

Denique de hac editione quae dicenda sunt quam brevissime absolvam. codicis M varietatem in adnotatione adseripsi integrum vilissimis quibusdam (velut ταῦμάτου pro ταῦτομάτου) omissis. e W enotavi lectiones potiores fere omnes, e B selectas; denique e L L₂a attuli quibus opus esse videbatur, ut de Spengeliani textus fontibus certiores fierent legentes. in Aristotelis verbis conferendis atque Simplicii et Philoponi commentariis adhibendis post ea quae antea p. XVIII sqq. exposui me nimis prolixum fuisse nemo puto insimulabit. miram interpungendi quam Spengelius secutus est rationem iam a Torstrikio merito reprehensam ut par erat immutavi, qua in re me non semper constantem fuisse sero intellexi. indices condidi, quales reliquis huius sylloges voluminibus addi solent, nisi quod Aristotelis vocabula, quae in paraphrasin suam transtulit Themistius, consulto omisi quippe quae commodius e Bonitzii indice petantur.

---

esse (velut in prima et secunda pagina hae omissae sunt scripturae ab Aldina discrepantes: 1,5 γε] τε—11 εἰς alt. om. — 12 τῶν om. — 14 ἐστι om. — 18 τε] δὲ—2,7 δῆλο] δέσσον — 19 τὰς γνωτίζας — ἡ θῆλυ — 21 τὸν δριζμόν; inde a 9,7 usque ad 13,29 nihil e S enotatum est) et Spengelium nonnulla a Victorio adnotata neglexisse aut perperam descriptissime; velut 9,8 S exhibet εἰναι — 14,31 δὴ ad 126,27 Sp. pertinet, non ad v. 28 — 27,25 περὶ om. S — 142,27 οὐ] καὶ S — 144,26 τὸ] τῷτο S — 144,24 δὲ om. V² Sp.: at lineola a Victorio ducta non ad δὲ spectat, sed ad Ἀριστοτέλην in v. 25; cf. praeterea 189,29.

ADDENDA ET CORRIGENDA

3,2 adn. *adde*: post μελανής deesse quaedam coni. Bonitz *Stud.* IV, 382 adn. 13 || 4,20 adn. ante ἄν M *adde* 31 || 5,13 adn. *post* λώπιον MW *adde* (Aristot. 185^b20) || 5,23 *post* οὖν *adde comma* || 5,25 l. ὅμοιως; || 6,22 l. φιλόταιοφον; || 6,23,24 l. καὶ ἐν τὸν Σ. καὶ πολλὰ || 6,26 adn. *adde* οἱ ὄντερον FI Aristot. 185^b26: οἱ ὄντεροι E || 7,2 adn. *adde* κακῷ κτλ.] cf. Aeschyli fragm. 349 ed. Nauck² || 7,4 adn. cf. *praef. p. XXVII adn. 1* || 9,14 l. κατάφεσις || 9,25 adn. l. 186^a32 || 10,8 adn. l. τὸ δὲ αὐτὸ BL || 10,30 *dele comma post* εἴναι || 14,16 adn. l. διελέχθειν M₁L || 16,6 l. ἐπιλείψει || 16,7 adn. l. τὸ λόγῳ L₂a || 17,8 adn. l. ἀνότητος L₁ || 18,3 l. ταῦτα || 23,15 adn. (ἐν τῷ στοιχ. κτλ.) cf. *praef. p. XXIX* || 23,17 adn. *adde* ἡμεῖς] sic E Aristot. 189^b30: ἡμεῖς γε FI λέγομεν] sic FI Aristot. ib.: λέγομεν E || 23,22 adn. l. λέγομεν WBL || 23,26 adn. l. μεταρρυθμίζωμεν M₂WB || 24,10 adn. *adde τὸν*] δὲ FI Aristot. 190^a8: om. E || 24,32,33 l. τέσσες (καὶ — μουσικῶν), ὁμοιῶς || 25,5 adn. l. μὲν om. WBL || 26,21 adn. *adde εἴτε*] εἴτε M (ἢ γε Laur. 85,14) || 31,5 adn. et hic et alibi pro s. v. (supra versum) l. superscr. || 31,10 adn. l. τὸ ἀπλῶς μὴ δύ W || 32,5 adn. *dele* μὴ δύτος om. W et v. 6 l. τοῦ δύτος om. W τοῦ alt.] τὸ B₁L₁ || 32,15 l. χωρίζει κατὰ τὸν λόγον || 36,13 adn. *pro e. v. 29 l. e. v. 12* || 39,11 adn. cf. *praef. p. XXVI* || 40,16 l. ἐπιπέδα. ἢ οὐχ ὁμοιῶς, ἀλλ᾽ || 40,18 adn. *pro* 167,19 l. 42,11 || 41,2 adn. *adde* δὲ περὶ δὲ M || 41,14 adn. l. μηδὲ BL —: μὴ MW || 43,26 adn. ante ἢ οὐλη γὰρ *adde* 26, 27 || 44,11 adn. l. 194^b17—23 || 44,29 adn. *pro* 29 l. 28 || 45,19 adn. *pro* δὲ l. δὲ pr.] || 45,22 *dele signum corruptelae* || 45,27 adn. cf. *praef. p. XXV* || 46,11 l. αὔτιος? ἢ δὲ || 46,21 adn. l. ἢ καὶ θλως FI || 47,1 cf. *praef. p. XXX* || 47,13 adn. *pro* διά—αὐτόματον] sic I Aristot. 195^b32, Simpl. 327,11: διὰ τὴν τ. καὶ διά τὸ αὐτ. E Aristot.: καὶ διά τ. καὶ διά τὸ αὐτ. F Aristot.; cf. Philop. 259,13 || 48,9 l. ἀει, || 49,5 adn. *pro* L: l. L, || 49,31 adn. cf. *praef. p. XXV* || 50,16 ε adn. sic. l. οἶνον τε L₂a: οἰνῶται M: οἰνῶται WB: οἶνον τε καὶ L₁ || 50,22 adn. l. ιανὸν ἔστω || 52,1 adn. l. L, Simpl. || 54,17 adn. cf. *praef. p. XXIX* (l. Aristot. 197^b7) || 55,1 adn. l. (cf. Simpl. 347,6) M marg., WB || 56,1 adn. l. W, Philop.: || 58^a11 adn. cf. *praef. p. XXVI*: l. γὰρ τὸ τε E || 60,15 adn. cf. *praef. p. XVI* || 60,25 adn. *pro* 25 l. 24 || 62,2 *dele semicolon post* κάτινον || 62,6 add. *pro* 196^a10 vel l. 199^b10 vel || 62,17 cf. *praef. p. XVIII*, ubi numeri SimPLICIANI corrig. || 63,16 l. ἀπλῶς || 63,23 adn. l. γενέθσαι εἰς ἀνάγκης νομίζοτε FI (ceterum cf. *praef. p. XXVI adn. 1* || 63,28 adn. *adde* πεφύκει L: 'malum πέρυσι' Spengel) || 65,11 adn. l. cf. v. 12 || 66,5 adn. *pro* ἀρχῆ L l. ἀρχῆ I || 66,6 adn. l. γίγνεσθαι E || 66,16,17 adn. *posi* περὶ καρδίαν MB *adde*, Aristot. de anima 403a31 (The-mistii paraphrasis 7,31 ed. Heinze); post 392,27 *adde* (cod. T Aristot. de anima) || 67,4 l. δὲ, || 67,8 l. φρεν· || 67,14 l. κινήσει, || 68,6 l. ὡς || 69,12 l. μὲν || 69,22 l. γενέθσαι, || 70,2 adn. sic l.: εἰ οὖν WBL: καὶ οὖν M corr. (sed ita, ut prima littera sit incerta et compendium pro αι adhibitum simillimum sit litterae γ) u καὶ γοῦν Laur. 85,14 || 71,27 adn. l. ἐνεργετὰ ἄν B || 72,21 l. καλύξες || 72,29 adn. *dele* (an Victorinus?) || 73,16 l. διάγραμμα || 73,21 *dele comma post* ἐνεργετὰ || 73,22 adn. cf. *praef. p. XXVI* || 74,20 adn. *adde* διάτι κτλ.] cf. Philop. 366,25 sqq. || 75,21 *pro* τ. ἢ || 76,14 *dele punctum post* κινήτῳ || 76,24 adn. cf. *praef. p. XXVII* || 77,13 adn. l. διαφέρους καὶ ἐναντίας ἄμα Simpl. 442,29 || 71,14 adn.: compendium illud pro Ἀριστοτέλης accipiendo est || 77,26 adn. *pro* W₂ l. W(?) || 78,18 l. ταῦτὸν || 78,26 adn. sic l.: ἄν τω MBL: οὖτω W: αὐτῷ a || 79,15 adn. *dele* om. || 79,17 adn. cf. *praef. p. XXVI* || 79,26 adn. *post* Spengel *adde* (ex Them. de anima 11,27 ed. Heinze) || 80,1 verba οὕτε—τέπιψ parentheseos signis includenda ||

80,10 adn. l. ητις ἀπειρος WBL || 80,12 adn. dele B post Simplicii || 82,15 adn. adde super τούτων in B legitur τῶν ἀνθέτων || 82,18 adn. post ὥστε W adde (ex Aristot. 203b27) || ib. adn. cf. praef. p. XXIX || 87,8 adn. sic. l.: οὔτως ὅντος MW: οὔτως ὅντως B: ὅντως L || 87,21 adn. cf. praef. p. XVI || 88,1 adn. l. κάτω ἡ ἄνω BL || 88,30 adn. cf. praef. p. XXVI || 89,3 dele comma post ἀπειρος || 89,13 Spengelii conjecturam occupavit Bonitz Stud. I,201 || 89,20 adn. l. ἐν αὐτῷ M || 90,27. 28 pro Aristot. ib. l. Aristot. 205b32 || 93,31 adn. cf. praef. p. XXVII || 94,11 adn. cf. praef. XXIX || 95,19 adn. pro WL l. WB || 98,11 l. συναφαιρότο || 98,19 adn. adde Ἀριστοτέλης] De caelo Γ 6 305a25 sq. || 98,24 l. ταῦτα || 99,11 adn. cf. praef. p. XXVII || 99,12 adn. cf. praef. p. XXVI || 99,14 cf. praef. p. XXVI || 99,21 adn. pro WBR l. WBL || 100,5 adn. l. πεπέρασται W: || 102,2 adn. l. περὶ τοῦ τόπου W || 104,8 adn. pro WBL: l. MBL || 104,25 l. ἔρα δὲ || 105,2 adn. dele ὅλως B || 105,9 l. λέγειν || 105,13 l. κατὰ τὸν τόπον || 107,3 adn. cf. praef. p. XXVII || 107,6 adn. cf. praef. p. XXVI || 107,13 et 14 adn.: quae in margine codicis M leguntur, a man. 2 scripta sunt || 107,22 adn. l. ἐπ' αὐτὸν W || 108,9 l. φησι || 108,15 adn. l. σάθρον B1 || 109,1 l. μέρει: ὡς || 109,13 l. σώματα, ὅτι || 110,5 adn. post WBL adde ut EF Aristot. || 111,7 adn. (εἶναι) cf. praef. p. XXVII || 113,13 adn. post κατὰ MWB adde (χάρξ?) || 114,14 adn. ante μηδέ τι ἔτερον L adde 15 || 115,25 dele semicolon post οὐσία || 116,9 l. γάρ || 116,20 dele comma post μέρος || 117,5 l. ἄλλω || 118,11. 12 adn. cf. praef. p. XXVII || 119,28 adn. sic. l. ὅλως MWB₂ et E Simplicii: ὅλος B₁: ὅλος a F Simplicii || 120,5 adn. cf. praef. p. XXVII || 120,6 adn. cf. praef. p. XXIX || 122,24 adn. cf. praef. p. XXIX || 125,19 adn. l. BL₂a || 127,29 l. καταβάλλεται; || 128,25 adn. l. μηδὲ ἐν κινεῖσθαι E || 128,29 l. δέ, || 129,18 adn. sic. l. βασιτούντων MW et (v super t) B: βασιτούντων L || 132,28 adn. l. κινητρέως MWL₁ || 133,1 l. δόθεσται, τὴν ὑπόθεσιν παρατιθέον, δι? || 134,30 adn. cf. praef. p. XVIII || 134,33 adn. sic. l. πηγεται M (γ inc.) || 135,9 adn. cf. praef. p. XXVII || 137,4 ἔξαιρουμένου M recipiendum erat; cf. 114,1 || 136,7 adn. adde γιεύνους πεθοι] cf. Philop. 699,7 sqq. || 137,1 adn. pro 1 l. 2 || 137,19 l. μὲν || 140,25 adn. l. ταῦτα || 141,15 adn. post Spengel adde (om. Simpl. 699,2) || 143,18 adn. ante ἐν τῷ πολλῷ adde 19 || 145,11 adn. cf. praef. p. XVI; pro p. 12. l. p. 18 || 149,22 l. Ἀθήνησι || 149,22 adn. post 85,14 adde a man.¹ || 151,11 adn. l. Aristot. 220a9 || 151,16 adn. de Laur. 85,14 cf. praef. p. XV || 154,2 adn. cf. praef. p. XXVI || 154,4 adn. (ἢ) κατὰ τὸ μέρος B) dele τὸ μέρος || 154,10 adn. cf. praef. p. XXVI || 154,12 l. ἐν || 157,32 adn. ad 158,2 pertinet || 158,14 l. ἄμφι γάρ ἂν εἴη || 160,5 l. γκριβολογήσθω et in adn. adde ἄγριβολογείσθω libri: corr. Spengel || 160,24 comma post ἀγριαδή transfer || 165,6 adn. cf. praef. p. XXVII || 171,18 cf. praef. p. XXVII || 172,22 adn. pro EHI l. FHI || 175,17 adn. l. in marg. add. man.¹ || 175,28. 29 l. προκειμένης. (non;) || 175,33 συνεχῆς—γρόνος parentheseos signis includenda || 175,34 adn. l. ἀποδοθῆ L || 176,21 pro δῆ l. δὲ || 177,24 adn. cf. praef. p. XXVII || 178,6 adn. cf. praef. p. XXVI || 178,30 adn. cf. praef. p. XXVII adn. 1 || 179,6 adn. cf. praef. p. XXVII || 179,10 l. εἶναι post λυπηρὰν coll. (sec. Aristot. 230b8) || 184,30 l. ὑποτιθέσθαι || 188,26 adn. num. 26 transfer ante δῆ || 191,1 adn. l. praeter I || 192,17. 18 adn. pro (v. 17. 18) l. (v. 16. 17) || 193,6 adn. pro FI Aristot. l. El Aristot. || 196,2 adn. de cod. Laur. 85,14 cf. praef. p. XV || 196,7 adn. pro C¹ l. C || 196,12 adn. cf. praef. p. XXVII || 196,19 adn. cf. praef. p. XXVI || 203,18 adn. pro (γρ.) l. (γρ.) || 212,2 adn. cf. praef. p. XXVII || 214,19 adn. pro La l. L || 215,15 adn. dele) post Laur. || 216,8. 9 adn. ante ὑποτιθέσθαι adde 9 || 219,12 adn. cf. praef. p. XXVII || 221,5 adn. cf. praef. p. XXVI || 222,1 adn. pro L₁a l. L₂a || 222,5 adn. post ἀειτό adde (sic MC: αἰτό SL) || 224,20 adn. cf. praef. p. XXVIII || 224,32. 33 adn. cf. praef. p. XXVI || 225,2 adn. cf. praef. p. XXVI.

Praeterita in locis Aristotelicis qui in summis paginis indicati sunt haec velim emendes: 14. l. p. 187a30 || 16.17 l. 188a3 || 36.37 l. 192b34 || 40.41 l. 193b32 || 55.56 l. 197b30 || 60 l. 199a16 || 78.79.80 l. 202b21 || 79 80 l. 203a8 || 96 l. b 13 || 103 l. Δ1 (pro A 7) || 123 l. 213a13.

THEMISTII
IN ARISTOTELIS PHYSICA
PARAPHRASIS

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ Α ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ.

Ed.
Spengelii
p. 105

1. Πρόκειται τῇδε τῇ συγγραφῇ ἐπιστήμην τινὰ πορίσασθαι τῇς τε 5 φύσεως καὶ τὸν ὅπ' αὐτῆς γινομένον. τὸ μὲν γάρ ἄνευ λόγου ταῦτα γνώσκειν ῥάδιον καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις· ἀπαντες γάρ ἂν εἰπεῖν ἔχομεν οὐ 5 γε τὴν αἰσθησιν ὑγιαίνοντες, οἵτιοι τοῦτο μέν ἔστιν γῆ, τοῦτο δὲ ὅδωρο, τοῦτο δὲ φυσόν, τοῦτο δὲ ζῆντον· ἀλλὰ τῷ μετ' ἐπιστήμης γνωσμένῳ καὶ τὰς ἀρχὰς 10 αὐτῆς πρότερον αἰσθηκη γνώσκειν. δηλοῦσι δὲ τοῦτο καὶ αἱ λογικῶτεραι τῶν τεχνῶν· γραμματικοὺς γάρ λέγομεν οὖν τοὺς ἐπακούοντας τῶν ὀνομάτων, 15 ἀλλὰ τοὺς εἰπεῖν ἔχοντας, ἃς ὅσων ἔκαστον ὄνομα σύγκειται στοιχείων, μουσι- 10 κούς τε αὐτὸν οὐ τοὺς αἰσθανομένους τῶν μελῶν διὰ τῆς ἀκοῆς, ἀλλὰ τοὺς διατὰ δυναμένους εἰς τόνους καὶ ἡμιτόνια. πῶς ἀνὴρ οὖν τι περὶ ἀρχῶν μετὰ ἀπόδειξεως ἔχομεν λέγειν, εἴ γε ή μὲν ἀπόδειξις ἐκ προτέρων, εἰ δὲ τὰ πρότερα ἐπιζητούμεν, ἀρχὰς τῶν ἀρχῶν εὑρεῖν βου- 106 λησόμεθα; τὸ πρότερον οὖν διχώς· καὶ πρὸς ἡμᾶς καὶ πρὸς τὴν φύσιν. πρὸς ἡμᾶς μὲν οὖν πρότερον τὸ γνωριμώτερον ἡμῖν καὶ δέ ἐχον ἀν κατα- 15 λάβισμεν, οἷον τὰ ὀνόματα καὶ αἱ συλλαβαὶ τῶν γραμμάτων· πρὸς δὲ τὴν φύσιν πρότερα τὰ κατὰ τὴν οὐσίαν ἀπλούστερα, οἷον τὰ γράμματα τῶν ὀνομάτων, ἀνάπταλιν δὲ ή πορείᾳ· ἡμεῖς μὲν γάρ ἀπὸ τῶν συνθέτων ἐπὶ τὰ ἀπλούστερα πρὸς δὲ τὴν φύσιν πρότερα ἀναλόγομεν, ή φύσις δὲ ἐκ τῶν 20 ἀπλῶν τὰ σύνθετα μηχανᾶται. οἷαν μὲν οὖν περὶ τῶν συγκειμένων ποιώ- 10

Inscriptionem dedi ex M; de ceteris libris cf. Praef. 2 πορίσασθαι MBL: ποιή-
σασθαι W τῇς τε MBW: τὴν τῇς L 4 καὶ om. L ἀν om. L
5 γε M₂W₂L: τε M₁W₁B 6 τῷ—γνωσμένῳ Laur. 85,14: τῷ—γνωσκομένῳ MWB:
τοῦ—γνωσκομένου L 7 αὐτῆς (sc. τῇς φύσεως; cf. Philop. 9,17) M: αὐτοῦ WBL
9 ἔκαστον om. L ὄνομα om. W 10 μελῶν BL δι' ἀκοῆς L
11 δυναμένους αὐτὰ διαλένειν W καὶ εἰς ἡμιτόνια L ἀν] μὲν L 12 περὶ¹
τῶν ἀρχῶν BL (cf. Simpl. 4,13) ἔχομεν M εἰς γε] ὡς γε L 13 πρό-
τερα] πρότερον L malim totum locum sec. Philop. 10,11 hunc in modum consti-
tuere: πῶς ἀν—ἔχομεν λέγειν; εἴ γε ή μὲν ἀπόδειξις ἐκ προτέρων, δει δὲ τὰ πρότερα ἐπι-
ζητούμεν, ἀρχὰς τῶν ἀρχῶν εὑρεῖν βουλησόμεθα. τὸ πρότερον οὖν κτλ. 14 post
φύσιν add. ἔστι L 16 γραμμάτων M in mrg. (γρ.) BL: στοιχείων M text. W
18 ἀνάπταλιν τε L 19 πρότερον a (in L compendium scripturæ)

μεθα λόγον, ἐκ τῶν φύσει προτέρων αὐτὸν ἀποδεῖξομεν· οὗτον δὲ περὶ τῶν 106 ἀρχῶν, ἐκ τῶν πρὸς ἡμᾶς προτέρων. καὶ ἔστιν ἑκείνη μὲν ἡ κυρίως ἀπόδεξίς, αὕτη δὲ εἰ καὶ μὴ κυρίως, ἀλλὰ ἡμῖν ἴκανῶς. ἐὰν οὖν ἀρχήψεμα ταῦτα 5 περὶ τῶν ἀρχῶν λόγου ἀπὸ κοινῶν τινων καὶ πλεοντινών παραχρήτων, οὐ τὸ ταραχτέον ἀπὸ γάρ τούτων ἐπὶ τὰ ἵδια βαδιούμεθα. γνωριμώτερα δ' ἡμῖν τὰ κοινὰ τῶν ἱδίων ἔστιν· οἷον γάρ σύγκειται μᾶλλον καὶ δισπερ ἐν τοῖς αἰσθητοῖς, εἰ προσήγεται τὸ ζῷον. ὅλου τοῦ σώματος ἡ ὄψις θᾶττον ἀντιλαμβάνεται 20 ἡ κεφαλῆς τε καὶ γειρῶν καὶ ποδῶν (οὗτα γοῦν εἴποι τάχιον δὲ οὗτοι ζῷον τὸ προσὺν ἢ ἀνθρωπος), οὗτως ἐν τοῖς ὑπὸ λόγου θεωρουμένοις τὰ 10 καθύλου τε καὶ κοινὰ σαφέστερα ἡμῖν τῶν προσεγγῶν καὶ ἱδίων ἔστιν, καὶ ταῦτα μᾶλλον ἔκεινων συγκεχυμένα· ἔστι γάρ καὶ τῷ νῷ οἷον ὅλον μὲν τὸ καθύλου, οἷον δὲ μέρη ὡσα ἔκεινον περιλαμβάνει. οὗτω δὲ καὶ οἱ ἡγέτορες ποιοῦνται καὶ περὶ τῶν κοινῶν κεφαλαίων | πρῶτον, εἰδί³ οὗτως περὶ τῶν 107 ἱδίων εἰδούς ἑκάστου διδάσκοντες. οὗτω δὲ καὶ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς ὁ περὶ 15 τοῦ συλλογισμοῦ λόγος προτείτεται τοῦ τε ἀποδεικτικοῦ καὶ διαλεκτικοῦ καὶ σοφιστικοῦ (ἀπὸ γάρ τῶν κοινῶν ὄρμαμενοι ῥάρον ἑκάστου τὸ ἱδία καὶ τὸ προσεγγῆ διακρίνομεν) καὶ αἱ πρῶται δὲ ἡμῖν φαντασίαι γίνονται ἀδιάρηθρωτοι καὶ ἀπὸ τῶν κοινῶν· τὰ γοῦν παιδία προσαγορεύει πάντας τοὺς ἀνδρας πατέρας καὶ μητέρας τὰς γυναικας τὸ ἄρρεν ἢ θῆλυ καταλαμβάνει· 20 νοντα ώς κοινὰ ῥάρον, πρὶν διορίζειν τοὺς γονέοιν τὰ ἱδία. εἴποις δ' ἂν κατά τινα τρόπουν ὄρμών ἔχειν καὶ τούνομα πρὸς τὸν ὄρισμόν, λέγω δὲ ὄνομα μὲν οἶνον ἀνθρωπον, ζῷον δὲ πεζὸν ὄπεον τὸν ὄρισμόν· τὸ μὲν γάρ ὄλοσχερῶς καὶ συγκεχυμένως σγμαίνει καὶ οἶνον τέ ἔστι κεῖθαι καὶ καθ'⁴ 25 ἔτέρων πλειόνων κατὰ τὸν γεγραμμένου καὶ πεπλασμένου, δὲ δὲ ὄρισμὸς ἔστιν εἰς τὰ μέρη διαιροῦντι τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν. ἀναλαβόντες οὖν ἀρκτέον ἐντεῦθεν.

2. Ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν ἢ μίαν ἢ πλείους εἶναι· ἀλλ' εἴτε μίαν, ἢ κινου- 20 μένην ἢ ἀκίνητον, ἢ πεπερασμένην ἢ ἀπειρον· εἴτε πλείους, καὶ ταύτας γε αὐτὸν κινουμένας γε ἢ ἀκινήτους, ἢ πεπερασμένας κατ' ἀριθμὸν ἢ πολλινὰς ἀπείρους. εἰσὶ γάρ τινες καὶ οἱ ἀπείρους θέμενοι τὰς ἀρχὰς ὥσπερ Ἀνα- 30 ἕσηγέρας τε καὶ Δημόκριτος· ἀλλὰ Δημόκριτος μὲν μίαν οὐσίαν ταῖς ἀτόμοις εἴ-⁵

1 ὑποδεῖξομεν L   4. 5 οὐ ταραχτέον MWBL_{2a}: οὗτως ἀρκτέον L₁ (ἀρκτέον commate post λόγου posito Spengel; exspectes οὐ θορυβητέον vel simile quid; cf. Simpl. 18,82)
 6 οἷον γάρ MWB: εἴ γε L   7 προσίοι Spengel (ut cf. Ind. i. v. εἰ)   8 εἴποις ἂν τάχιον W   9 ἢ M: ἢ οὗτοι WBL   10.11 καίτοι] καίτοι γε L₁: ὡς γε L_{2a}   11 ὅλον μὲν τι WL: ὅλον μέντοι M: μὲν ὅλον τὸ B   13 καὶ M: om. WBL   περὶ (post οὗτως) om. L   14 δὲ M: om. WBL   15 τοῦ om. W   προτέταται B (τάττε in ras. man. 2): προτέταται Vind. 188 text.: προτέταται Vind 110 et mrg. (γρ.) 188   16 τὰ ἱδια ἑκάστου W   17 τὰ om. L   18 προσαγορεύει] sic F Aristot. 184^b 13: ὑπολαμβάνει I: utrumque E   19 καὶ μητέρας MBL: μητέρας δὲ W   τὰς om. a
 ἢ] καὶ L   20 κοινὸν L   post πρὶν add. ἢ W   γονοί L   21 τοὺς ὄρισμούς L   22 ἀνθρώπου L   23 τέ] εἰ M   27 εἴτε] εἰ L (cf. Aristot. 184^b 15)
 post κινουμένην] add. γε BL   28 ἢ pr.—(30) ἀπείρους exscr. Simpl. 42,12 (οἱ μέντοι Εὐφραδῆς Θεμίστιος παραφράζων—φησιν)   29 γε om. B, Simpl.   post πεπερασμένας add. καὶ Simpl.   30 καὶ οἱ MW: οἱ καὶ BL   31 τε om. W

ὑποτιθεὶς τοῖς σχῆμασιν αὐτοῖς ἐξαλλάσσει μόνοις, Ἐναξιόρρας δὲ ἐν ταῖς δημοιμερέσις | ἐναντίτητας, θερμότητας φυγρότητας, λευκότητας μελανίας.¹⁰⁸ δηγρέθησαν δὲ καὶ εἰς τὰς ἄλλας δόξας οἱ περὶ τῶν ὄντων πάλαι φιλοσοφήσαντες· ὅντα γὰρ ἐνόμιζον τὰς ἀρχὰς ἐκεῖνοι καὶ ζητοῦντες, πόσα τὰ 5 ὄντα. τὰς ἀρχὰς ἐζήτουν ὑπόστας θεέσον ἐστίν, εἰ μὴ τάχα Παρμενίδης καὶ ἡ Μέλισσος ἐν τῷ ὃν καὶ ἀκίνητον λέγοντες οὐ μίαν τὴν ἀρχὴν ἔλεγον καὶ ἀκίνητον· ἡ γὰρ ἀρχὴ πλείου δήπουθεν ἐστηῇ συνεισάγει, καὶ τοσαῦτά γε ὅσων ἔστιν ἀρχή· πρός τι γὰρ ἡ ἀρχὴ καὶ τινῶν. ἀλλὰ καὶ τὸ ἀκίνητον 10 λέγειν τὸ ὃν φανερὸς ποιεῖ μὴ λαμβάνοντας τὸ ὃν ἀντὶ τῆς ἀρχῆς· πῶς 10 γὰρ ἂν ἔτερον τι γένετο ἐξ ἀρχῆς μὴ κινουμένης; ἔστι μὲν οὖν ὁ πρὸς τούτους λόγος οὐ τῷ φυσικῷ προσήκων· τί δήποτε; ἀνακριθεὶς γὰρ τὰς φυσικὰς ἀρχὰς, ὥσπερ ἔργην, μᾶλλον δὲ τὴν φύσιν αὐτήν, κίνησιν μὴ τιθε-¹⁵ μενοι. συστῆσαι δὲ τὰς οὐκείας ἀρχὰς οὐδεμιᾶς ἔστιν ἐπιστήμης, ὥσπερ οὐδὲ γεωμετρίας γραμμὰς καὶ σημεῖα, οὐδὲ ἀριθμητικῆς μονάδας, ἀλλ’ ἐπὶ 15 ταύταις ὑποκειμέναις περάνυσσι τὰ ἐφεζῆς, ἐπεὶ δὲ γέ ἔστι φύσις πόθεν 20 ἀν ὁ φυσικὸς ἀποδεῖται; πότερον ἔκ τινων φυσικῶν; ἀλλ’ αἰτήσεται τὸ ζητούμενον. ἀλλ’ ἐξ ἔτερων; ἀλλ’ οὐχ ἡ φυσικὸς ἀποδεῖται. εἰ μὲν οὖν ἔχει τινὰ προτέρουν ἐστητῆς ἐπιστήμης ἡ φυσική, παρ’ ἐκείνης λήψεται τὰς ἀρχὰς ὥσπερ καὶ παρὰ ταῦτης ἡ λατρικὴ καὶ παρὰ γεωμετρίας ἡ διπτική.²⁵ εἰ δὲ μή, χρήσεται τῇ κοινῇ πατῶν τῶν τεχνῶν μεθόδῳ τῇ δι’ ἐνόδεων· ἀλλ’ εἴτε οὕτως εἴτ’ ἐκείνως, οὐχ ἡ φυσικὸς δώσει λόγον ἀλλ’ ἡ διαλεκτικὸς ἡ φιλόσοφος. τὸ μὲν οὖν πόσαι καὶ τίνες | αἱ τῆς φύσεως εἰσιν¹⁰⁹ ἀρχαὶ διδάσκειν ἀναγκαῖον τῷ φυσικῷ, τὸ δὲ ὡς ἔστιν θλως ἡ φύσις, οὐκ ἔστι φυσικοῦ. ἀλλ’ οὐδὲ φανερῶς ἀναγριθεῖσι τὴν φύσιν, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ 25 λέγουσι φανερῶς, ἀλλ’ ἐξ ἀν λέγουσι τοῦτο συμβαίνει. ὁ γὰρ κίνησιν μὴ ἀδιδύνεις οὐ δώσει δήπου καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, αὗτη δέ ἔστιν ἡ φύσις. εἰ μὲν οὖν τηροῦντες τὰς ἀρχὰς ἐν τοῖς ἐζῆς τι παρελογίζοντο, ἀκίνητοι δὴ ἐπιδεικνύνται τῷ φυσικῷ, πῃ φενακίζουσιν· εἰ δὲ δι’ ὃν παρακρούονται, τὰς ἀρχὰς αὐτὰς ἀναγριθεῖν, οὐκ οὐκεῖτον τὸ λύειν τοὺς¹¹⁰ 30 λόγους αὐτῶν τοῦ μετίντος τὴν ἐπιστήμην, ἐπεὶ καὶ τὰ φυεδογραφήματα ὅσα μὲν σφίζει τὰς γεωμετρικὰς ὑποθέσεις λυτέον τῷ γεωμέτρῃ, οἷα δὲ μάχεται πρὸς ἐκείνας, παραιτήσον, οἷον δύο τινὲς κύκλουν ἐπιχειρήσαντες¹¹⁵ τετραγωνίζειν Ἱπποκράτης τε ὁ Νίκος καὶ ὁ Ἀντιφῶν. τόν μὲν οὖν Ἱπποκράτους λυτέον· τὰς γὰρ ἀρχὰς φυλάττων παραλογίζεται τῷ μόνον μὲν

1 αὐτοῖς M: αὐτὰ WB: αὐτὰς L	2 δημοιμερέσις L	ἐναντίτητες, θερμότητες
φυγρότητες, λευκότητες μελανίας B ₁ W ₁	4 ὄπόσαι L	7 συνεισάγει κτλ.] ex
Alexandro; cf. Simpl. 46,15	13 οὐδεμία a (compendium scripturæ in L)	
14 ἀριθμητικὸν L μονάδα L	15 ταύταις W ₂ L: ταύταις ταῖς M ₁ W ₁ B	
ἡ ante φύσις add. B	16 ἀν om. W	17 φυσικῶς B ἡ φυσικὸς] cf.
Simpl. 47,11	18 ἐσωτῆ W	19 περὶ bis B ἡ pr. om. BL
ἡ alt. om. L	22 ὄπόσαι L	24 καὶ εἰ MW: εἰ καὶ BL 25 συμβαίνει]
ποιοῦσι W	28 δεικνύνται W	29 τὰς αὐτὰς ἀρχὰς L 31 μὲν om. W
32 ἐκείνας; W ₂ L: ἐκείνους MW ₁ : ἐκείνα B	32. 33 τετραγωνίζειν ἐπιχειρήσαντες W: ἐπεγεί- ρησαν τετραγωνίζειν L	34 τῷ L: τὸ M ₂ WB
33 τε] δὲ B ₁	6 alt. om. B ₂ L	1*

έκεινον τὸν μηνίσκον τετραγωνίσαι δις γράψεται περὶ τὴν τοῦ τετραγώνου 109 πλευρὰν τοῦ εἰς τὸν κύκλον ἐγγραφούμενου, * * * ἀπόδειξιν πρὸς Ἀντι-²⁰ φῶντα δὲ οὐκέτι ἀνέχοι λέγειν δι γεωμέτρης, δις ἐγγράφων τρίγωνον ἵσθι πλευρῶν εἰς τὸν κύκλον καὶ ἐφ' ἑκάστης τῶν πλευρῶν ἔτερον ἴσοισκειλές 5 συνιστᾶς πρὸς τῇ περιφερείᾳ τοῦ κύκλου καὶ τοῦτο ἐφεῖῆς ποιῶν φέτος ποτε ἐφαρμόσειν τοῦ τελευταίου τριγώνου τὴν πλευρὰν εὐθεῖαν οὖσαν τῇ περιφερείᾳ. τοῦτο δὲ τὴν ἐπ' ἄπειρον τοιχὴν ἀναιροῦντος ἦν ὑπόθεσιν δι γεωμέτρης λαμβάνει. πρῶτον μὲν οὖν διὰ τοῦτο | ἀξιον ἦν παρατήσασθαι 110 τὸν Παρμενίδου καὶ Μελίστου λόγον, ἐπειτα δι τοῖς καὶ παρά- 10 διοῖς τῶν ἀνδρῶν διόξα. τί γάρ διαφέρει τὸ λέγειν ἐν τῷ δι λέγειν Δίνωνα τὸ διν εἰναι, ἢ πρὸς ἀλληλην θέσιν τινὰ διαλέγεσθαι τῶν λόγου ἔνεκα ἡ λεγομένων, ὡς Ἡράκλειτος ἔλεγε ταῦτα εἶναι τὰ ἐναντία; καὶ οἱ λόγοι δὲ ἀμφιτόπειροι οἵτις κέρχορηται, ἀντικρύς εἰσιν ἐριστικοί· καὶ γάρ τὰς προτάσεις ψευδεῖς καὶ τὸ σχῆμα φέρουσιν ἀσυλλόγιστον, φορτικώτερος δὲ δι Μελίστου.¹⁰ 15 πιεῖ γάρ οὐδὲ διητικοῦν ἀπορίαν. οὐδὲ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ φύσεως μὲν οὐδὲν λέγουσιν (πῶς γάρ οὐ γε ἀναιροῦντες τὴν φύσιν;), φυσικὸς δὲ ἀπορίας συμβαίνει λέγειν αὐτοῖς, τὰς ἐκ τοῦ κενοῦ καὶ τοῦ ἀπείρου καὶ τῆς κινή- 20 σεως, ἕστις ἔχει καλῶς ἐπὶ μικρὸν διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν· εἰ γάρ καὶ τὰ φυσικῷ μῆ προσήκων δι λόγος, ἀλλὰ φιλοσόφῳ γε οὐκ ἀλλότριος. ἐρῶμεν δὲ πρὸς τοὺς ἄνδρας οὓς ἔνα κινήσαντες αὐτῶν τὴν δόξαν θώμασθαι οὕτως 25 φύσιν καὶ κίνησιν· ταῦτα γάρ ἡμῖν διὰ τὸ ἐναργὲς ὑποκείσθω, ἀλλως δὲ τὸν περιόντος ἀ λέγουσιν ἔξεταστέον καὶ πρῶτον γε αὐτὴν τὴν δόξαν καθ' ἔσυτὴν κχωρίς τῶν λόγων οἵτις ἐπιχειροῦσιν αὐτὴν κατασκευάζειν.

'Αρχὴ δὲ οἰκειοτάτη πασῶν τί σημαίνει τὸ διν αὐτοῖς ἐρωτήσαι, πότε-²⁵ 20 ρον οἴνοντα πολλαχῶς αὐτὸν λέγεσθαι ἢ μοναχῶς· εἰ μὲν γάρ πολλαχῶς. τὸ δισπερ ἡμεῖς ἐν ταῖς Κατηγορίαις ἔδειξαμεν, κατὰ τὸ δύνομα διν λέγοισιν τὸ διν ἐν, πολλὰ δὲ κατὰ τὴν ὑπόστασιν καὶ τὰ πράγματα· εἰ γάρ ἔσται καὶ οὐσία καὶ ποιὸν καὶ ποσόν, εἴτε καὶ ἀπολελυμένα ταῦτα ἀπ' ἀλλήλων εἴτε σὺν ἀλλήλοις τὸ εἶναι ἔχοντα, πολλὰ τὰ δύντα γενήσεται, καν μία III 25 φωνὴ πάντων κατηγορῆται. εἰ δὲ μοναχῶς, οὕτω δὲ τῷ πράγματι λέγοισιν διν καὶ τῷ σημανομένῳ, ἀλλ' εἰ ἐν πράγμα σημαίνει, ἢ ὡς γένος διν ἐν σημαίνον ἢ ὡς εἶδος ἢ ὡς ἀτομον. ἀλλ' εἴτε ὡς δι γένος, πολλὰ τὰ δύντα· εἴτε ὡς εἶδος, δημοίως· κατὰ γάρ πλειόνων καὶ

1 παρὰ M   2 lacuna in L expleta est his verbis insertis: πάντα δὲ μηνίσκον οἶδον τε τετραγωνίζειν λαβεῖν εἰς (e Simpl. 58,16)   4 τὸ B   5 συνιστᾶς B₂ L (compendium scripturæ in B₁): συνιστᾶ MW   7 δὲ M: δὲ ἢν WB, δ' ἢν L 10 ἡ τῶν ἀνδρῶν δόξα L   12 ὡς M: οἷον ὡς WBL (cf. Philop. 29,13)   17 τὰς γάρ ἔχ L   19 φιλοσόφῳ M: φιλοσόφου WBL   21 ἀλλως δὲ] 'fort. ἀλλ' ὡς Spengel 23 λόγων WBL: ἀλόγων M (cf. Philop. 30,17), ἀλλων Laur. 85,14   24 αὐτοὺς W 25 γάρ om. W   26 ὡς L   ταῖς om. BL   30 δὲ] καὶ mavult Spengel ἀν M: ἀν (post 2 litt. ras.) ἐν W: ἀν ἐν BL   32 ἀν ἐν MW et fort. B₁: ἐν ἀν B₂ L σημαίνοι L: in MW compendium scripturæ (ση), σημαίνη B₂: σημαίνει B₁ ἀτομον] cf. Porphyrius apud Simpl. 74,9

διαφερόντων ταῦτα κατηγορεῖται. λείπεται τοῖνυν ὡς ἄπομον ἐν εἶναι τὸ III
ὅν, ὡς ἡ Καλλίας, ὡς ὁ Βουκέψαλος ἵππος, ὡς τοῦ τὴν μέλαν πότερον
οὖν οὐσίαν τοῦτο ἔροῦσιν ἡ συμβεβηκός; οἰσται μὲν γάρ συμβεβηκός, το
τοτεύ ὁ μὲν ἀπειρον ὁ δὲ πεπερασμένον λέγητο τὸ ὅν· τὸ γάρ ἀπειρον
5 καὶ πεπερασμένον ἐν γένει τῷ ποσῷ· τὸ μὲν γάρ ποσὸν ἀδιεξίτητον,
τὸ δὲ ποσόν ὡρισμένον. εἰ μὲν οὖν ὑποκειμένου τινῆς ταῦτα κατηγορεῖται,
δύο δὲν λέγοιεν τὰ ὄντα, οὐσίαν καὶ ποσόν· εἰ δὲ κατὰ μηδενὸς
ὑποκειμένου φέρουσι τὸ ποσόν, τοῦτο ἥδη καὶ ἀδύνατον εἶναι συμβεβηκός
τοτεύ ἀνευ ὑποκειμένης οὐσίας. εἴτε τὸ ἐν κατ' ἀριθμὸν ὕσπερ τὸ ὅν,
10 λέγεται καὶ αὐτὸν πολλαχῶς. λέγεται γάρ ἐν κατὰ ἀριθμὸν ἡ ὡς συνεχέες,
ἀς μίαν εἶναι εἴποιμι διὰ τὴν γραμμήν, ἡ ὡς τὸ ἀδιαίρετον φύσει ὡς τὸ
στριμένον καὶ ἡ στιγμή, ἡ ὡς ἔνα καὶ τὸν αὐτὸν ἔχον λόγον, ὡς ἐν λέγεται
λώπισιν καὶ ὑπάτιον. κατὰ τίνα οὖν τῶν τριῶν τρόπων ἐν λέγουσιν κατὰ
ἀριθμὸν εἶναι τὸ ὅν; οὕτε γάρ ὡς συνεχέες (διαιρετὸν γάρ ἐκεῖνό γε εἰς 25
15 πολλά). μᾶλλον δὲ εἰς ἀπειρα. εἰ γάρ διότι ἤγωται, ἐν αὐτῷ λέγουσιν, ἦτι
ἐστὶ διαιρετὸν ἔροῦσιν αὐτὸν κατὰ τοῦτο πολλὰ εἴναι. ἀλλ' ὡς ἀδιαίρετον
δεῖ λαμβάνειν τὸ μέρος τοῦ ὅλου· ταῦτη γάρ λέγεται καὶ συνεχέες ἡ κατ' 30
ἐνέργειάν ἐστιν ἐν. ὅλλα πρῶτον μὲν οὐδαμῶς διαστέλλονται τὸ κατ' II
ἐνέργειαν τοῦ δυνάμει. ἔπειτα (συγκεχωρήσθω γάρ αὐτοῖς τοῦτο) ἐκεῖνό γε
20 πάντας ὄμοιογήσουσιν ὅτι συνεχῆ τε καὶ ἤγωμένα οὐχ ὄμοιομερῆ μάνον
ἐστάν, πλεῖστα δὲ καὶ ἀνομοιομερῆ, τὰ σώματα λέγοντα τῶν ζῷων καὶ τῶν
φυτῶν. ἤγωται γάρ καὶ τούτων τὰ μέρη, καὶ οὐ σύγκειται ὕσπερ σωρός.
διὰ τί οὖν εἰ τῆς γραμμῆς τὸ μέρος ἐν τε καὶ ταῦτῃ τῇ γραμμῇ, ἦτι μὴ
διήργηται τῆς ὅλης, οὐδὲ ἔσται καὶ ἡ γειρ ταῦτῃ Σωκράτει καὶ ὁ ποὺς δὲ 10
25 ὄμοιόντας ὁ γάρ αὐτὸς λόγος. εἰ δὲ ἀμφω τὰ αὐτὰ τῷ αὐτῷ, καὶ ὅλλαγκοις
δίπου τὰ αὐτά. ἔσται οὖν ταῦτα ποὺς γειρ ὄφθαλμὸς κοιλία. τοῦτο τὸ
ζῆτρημα κατ' ἰδίαν ἐτύγχανε λόγου παρὰ τοῖς παλαιοῖς, πότερον ταῦτα τῷ θλῷ 15
τὸ μέρος ἡ ἔτερον ἀπήγνητα γάρ ἀπορον ἐξ ἔκατέρου· εἰ μὲν ταῦτα, διποτέρηται·
εἰ δὲ ἔτερον, ἦτι καὶ τὸ ὅλον ἔαυτον· οὐ γάρ δὴ τοῦ μὲν τὸ μέρος ἔτερον, τοῦτο
30 δὲ οὐ, ὅλλα πάντα ὄμοιόντα ἔτερα τοῦ ὅλου, πάντα δὲ ἡν τὸ ὅλον. καὶν ἐπὶ τῶν
ἐκ διωριζμένων δὲ μερῶν ἐρωτήσῃς τὸν λόγον, τὰ αὐτὰ ἀπορα ἀπαντήσεται 20
οἷον οὐλίας ἡ γυροῦ. λέγεται δὲ ἡ λύσις ἐν ὅλοις· οὐ γάρ ὅληθές. εἰ
κατ' ἰδίαν ἔκαστον τῶν μερῶν λαμβανόμενον ἀλλο τοῦ ὅλου, διὰ τοῦτο καὶ
πάντα ἅμα ληφθέντα ἔτερα γίνεσθαι τοῦ ὅλου· τὰ γάρ πάντα ἔκάστου τῶν 25

I post εἶναι add. συμβεβηκός ἄρα οἰσται W (ἀρά s. v.) 3 οἰσται μὲν γάρ συμβεβηκός om. W 8 ὑποκειμένου om. L εἶναι M: εἶναι τι WBL 10 γάρ δὲ L
11 τὸ ἀδιαίρετον] cf. Philop. 45,19 12 ἔχον BL (cf. Simpl. 81,9): om. MW
13 λόπισιν MW: λόπισιν τε BL τρόπων BL₂a: τρόπον MWL₁ (fortasse recte)
13, 14 κατὰ om. L συνεχής M 14 οὕτε γάρ — (17) ἐν] cf. Simpl. 81,16 sqq.
17 καὶ om. L συνεχής M 17 WB₂L: ἡ M, ἡ B₁ 18 ἐν] ὅν M
19 συγκεχωρήσθω L: συγκεχωρέσθω Spengel γάρ om. W 26 κοιλία] καλλίας L
(cf. Alexander apud Simpl. 85,8) 27 παλαιοῖς M: πᾶλαι WBL 28 ἀπορον]
χρονον L προσόρηται W 29 τῷ] τὸν B 32 εἰ — (p. 6,1) ὅλον]
eadem fere Simpl. (ouo Alexander, cuius verba ante illud μῆποτε δὲ v. 29 finiuntur)
84,34 sqq. 34 ἔκάστου W₂BL Simpl.: ἔκάστῳ MW₁

ἐν αὐτοῖς ἔτερα, τὰ πάντα δὲ ἡν τὸ δλον. εἰέν. ἀλλ' ὡς μὲν συνεχὲς διὰ 112 ταῦτα οὐκ ἐροῦσιν ἐν εἶναι τὸ ὄν, ὡς δὲ ἀδιαιρέτον ἵσως. μονάς οὖν ἡ σημεῖον ἔσται πάντα τὰ ὄντα γῇ θάλαττα οὐρανός, οὗ τί γένοιτ' ἂν ἀποπληκτήτερον; πῶς δὲ ἐν σημείῳ παιώντα ἀπολείψουσιν; | οὔτε γὰρ σχῆμα 113 5 οὔτε πάθος ἐν τῷ ἀμερεῖ. φρούδον δὲ αὐτοῖς ἔσται καὶ τὸ ποσόν· οὐ γάρ ποσὸν τὸ σημεῖον, ἀλλὰ πέρας ποσοῦ καὶ οὔτε ἀπειρον οὔτε πεπερασμένον τὸ ὄν. ἀλλὰ ταῦτα γε αὐτοὶ κατηγοροῦσι τοῦ ὄντος. ἔτι τὸ πέρας ἀδιαιρέτον, οὐ τὸ πεπερασμένον ἔστιν· εἰ δὲ ὡς πέρας ἀδιαιρέτον τὸ ὄν, δηλούντι 10 καὶ οὐ πέρας ἔστι, καὶ ἐκεῖνο συνεισαχθῆσται· πρός τι γὰρ τὸ πέρας 10 καὶ ἀεὶ σὸν ἀλλω. ἀλλὰ μὴν εἰ ὡς μέθυ καὶ οἶνος ἐν τὰ πάντα ἔστι, τὸν Πρακτείτου λόγον συμβάνει λέγειν αὐτοῖς· ταῦτὸν γὰρ ἔσται παρ' αὐτοῖς 15 κατὰ τὸν λόγον τῆς οὐσίας φυτὸν ἄνθρωπος πτηὸν τὸ ἀγαθὸν τὸ κακόν, ἀπλῶς τάνατία. συναληγεῖται δὲ οὕτως καὶ ἡ ἀντίφασις· εἰ γὰρ ταῦτον ἔστι τὸ λευκὸν εἶναι καὶ μέλαν εἶναι, ταῦτὸν ἔσται λευκόν τε καὶ οὐ λευκόν· τὸ 20 γάρ μέλαν ἦν οὐ λευκόν. εἰ δὲ ταῦτον ἔστιν ἡ κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις, οὐδὲ τί καὶ τὸ ὄν οὐκ ἐροῦσι μὴ ὅν καὶ τὸ ἐν οὐχ ἐν, καὶ οὕτως ἀποπάτερον τι νεανιεύσονται, οὐχ ἐν εἶναι τὸ ἐν ἀλλὰ μηδὲν δλως τιθέμενοι; ἐὰν δὲ δὴ 25 λέγωμεν οὕτως, ‘Σωκράτης φιλόσουφος ἔστιν’, ‘Σωκράτης διπηγύς ἔστιν’, ἀρα ταῦτὸν ἐν ἀμφοτέροιν τοῖν λόγοιν σημανούμεν; ἢ πολὺς ὁ γέλως ταῦτὸν τῷ 30 ποσῷ τὸ ποιὸν ὑπολαμβάνειν κατὰ τὸν λόγον. εἰ οὖν τις ἔργειτο ἡμᾶς ‘καθ’ ὑμᾶς δὲ πῶς ἔσται ἐν ὁ Σωκράτης, ὅταν λέγηται αὐτὸν καὶ σιμὸν καὶ δίπηγυν εἰς 35 καὶ φιλόσοφον· οὐ γάρ δὴ πλήθυς ἔσται ὑμῖν ὁ Σωκράτης ἀπλῶς, τὸ δὲ ἐν αὐτοῦ παντελῶς ἀφαιρήσεσθε, ἀλλὰ δώσετε καὶ ἔνα τὸν Σωκράτην καὶ πολλοὺς εἶναι’, πῶς οὐκ ἀντιστρέψει καὶ καθ’ ἡμῶν | ὃ ἐκ τῆς ἀντιφάσεως 40 114 ἔλεγος; ταῦτὸν γὰρ καὶ οὕτως ἐν τε καὶ οὐχ ἐν ἀμα γενήσεται. οὕτος δὲ λόγος Λυκόφρονα μὲν καὶ τοὺς ὅστερον τῶν ἀρχαίων οὕτως διεθορύβησεν, ὅστε Λυκόφρων μὲν ὑπολαμβάνων ὃν τὸ ἔστι κατηγορεῖται, ταῦτα εἶναι 5 μόνα, τῆς μὲν οὐσίας τὸ ἔστι κατηγόρει οἵνοις ‘Σωκράτης ἔστιν’. εἰ δέ τι τῶν συμβεβηκότων κατ’ αὐτοῦ λέγοιτο, ἵνα μὴ πολλὰ γένοιτο ὁ Σωκράτης, 30 (οὐκέτι τὸ ἔστι τῶν συμβεβηκότων προσκατηγόρει· οὐ γὰρ ἔλεγε ‘Σωκράτης

1 ἐν αὐτοῖς] ἐν αὐτῷ D Simpl., ἐντοῖς Ea εἰέν] εἰναι L μὲν BL: μὴ M et fort. W₁ (in quo duae vel tres litterae erasae) 3 σημεῖα B₁ 4 ἀπολείψουσιν L: ἀπολήψουσι (—ι) MWB 5 πάθο M (ο in ras.) 6 πέρας ποσοῦ] cf. Simpl. 82,11 7 ταῦτα γε MW: ταῦτα τε B, ταῦτα καὶ L 12 num post φυτὸν excidit ζῶν? τάγαθὸν B 13 post ἀπλῶς add. δὲ L συναληγεῖται — (17) τιθέμενο] ex Porphyrio; cf. Simpl. 82,28 sqq. 19 ἀμφοτέροιν scriptis: ἀμφοῖν BL: αὐτοῖν MW ἢ M: ἢ WBL ὁ om. L ποιῷ et 20 ποσὸν M: ποσῷ et ποιῷ WBL 20 ἡμᾶς] ὑμᾶς L_a 21 δὲ] γε L: γε δὲ Laur. 85,18 ἐν] δὲ M (corr. man. rec.) 22 ὑμῖν MWB: ὑμῖν L 23 παντελῶς om. L ἀφαιρεθῆσεθ L ἀλλὰ scriptis: ἀλλ’ εἰ libri ἐν et 24 πολλὰ M (cf. 91,5sq.): ἔνα et πολλοὺς WBL 24 ἀντιστρέψει a ὑπῶν M rec. BL ἐν om. W 28 μόνω M (in W compendium scripturæ) τῆς μὲν — ἔστιν] cf. Simpl. 91,8 29 γένοιτο M: γένοιτο WBL 30 quae uncis inclusi, habent WBL: omissa sunt in M et puto iam deerant in archetypo. ad explendam lacunam (si modo lacunosus est locus) sufficiunt verba ἀπλῶς Σωκράτης; cetera a grammatico Philoponi (49,22) non immemori addita esse videntur

λευκός ἐστιν' ἡ 'Σωκράτης διπηγχύς ἐστιν', ἀλλ' ἀπλῆς 'Σωκράτης' λευκός 114 τε καὶ δίπηγχος', κακῷ τὸ κακὸν ἴώμενος· πρότασιν γάρ ἀνήρει καὶ ἀποφαντικὸν λόγον. Πλάτων δὲ μετερρύθμιζε τὸν λόγον ἀντὶ τοῦ 'λευκός ἐστιν' λέγων 'λελύκωται'. ήμεις δέ φαμεν ταῦτα εἶναι δύνασθαι ἐν τε καὶ οὐχ 15 5 ἐν, ἀλλ' οὐ κατὰ ταῦτα οὐδὲ ἄμφι. τοῦτο μὲν γάρ ἀμήχανόν πως, ἐκεῖνο δὲ ἀληγόρεις τε καὶ δυνατόν, τὸν αὐτὸν τοῦτον Σωκράτην ἐν μὲν εἴναι κατὰ τὸ ὑποκείμενον, πλειόν δὲ κατὰ τὸν λόγον· ἀλλος γάρ λόγος μουσικὸν αὐτὸν 20 εἴναι καὶ ἀλλος δίπηγχος. οὐκ ἀντιφάσεις οὖν ταῦτα, ὥστε μάτην ἐθορυβοῦντο, καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ συνεχοῦς διαιρέσεως ταύτῃ· εἰ μὲν γάρ δὴ καὶ 10 ἐνδιδόσαν καὶ ταῦτὸν ὡμολόγουν ἐν τε καὶ πολλὰ εἴναι, ἀλλ' ἐν μὲν ἔστω καὶ πολλά, οὐχ ἄμφι δέ, οὐδὲ κατὰ ταῦτα τὰ ἀντικείμενα, ἀλλ' ἐνεργείᾳ 25 μὲν ἐν δυνάμει δὲ πολλά, ὥσπερ εἰ λέγουμι τὸν πυρὸν δυνάμει μὲν εἴναι στάχυν ἐνεργείᾳ δὲ μή· ταῦτα γάρ οὐκ ἐστιν ἀντιφάσεις, εἰ μερινήμεθα τῶν διορισμῶν οἵς χρώμεθα πρὸς τὰς σοφιστικὰς ἐνοχλήσεις. | 30

15 3. Τόνδε δὴ τρόπον ἐπισῦσιν ἀδύνατον φαίνεται ἐν εἴναι τὰ δύτα καὶ 115 τοὺς λόγους αὐτῶν λύειν οὐ χαλεπόν· εὐθὺς γάρ ἀσυλλόγιστος ὁ λόγος Μελίσσου· φησὶ γάρ 'εἰ γέγονε τὸ δύν, ἀρχὴν ἔχει· οὐ γέγονε δέ, οὐκ ἄρα ἀρχὴν ἔχει· διὸ καὶ ἀπειρον καὶ δέν'. δέον γάρ τὸ τοῦ λήγοντος ἀντικείμενον προσλαβεῖν καὶ ἐπαγγεῖν τοῦ ἡγουμένου τὸ ἀντικείμενον (οὗτος γάρ 20 συνίσταται καὶ συλλογισμὸς κατὰ τὸν δεύτερον τῶν ὑποθετικῶν), ὁ δὲ τοῦτο μὲν οὐκ ἐποίησε· συνήγαγε γάρ ἂν διὰ μή προούθετο, διτι τὸ δύν οὐ γεγένηται, 10 τὸ δὲ ἀντικείμενον τοῦ ἡγουμένου προσλαβὼν ἐπήνεγκε τὸ τοῦ λήγοντος ἀντικείμενον. τοιούτων δὲ συλλογισμῶν πολλὴ τις ἀφθονία· 'εἰ ἄνθρωπός 25 εἴστι, καὶ ζῷόν ἐστιν· οὐκ εἴστι δὲ ἄνθρωπος, οὐδὲ ἄρα ζῷον'. 'εἰ περιπατεῖ, 30 κινεῖται· οὐ περιπατεῖ δέ, οὐδὲ ἄρα κινεῖται'. εἰτα καὶ δύμωνιμός γράμμενος τῆς ἀρχῆς ἀπατῶν οἰεται· ἀρχὴ γάρ τις ἐστι κατὰ χρόνον, ὡς λέγουμεν ἀρχὴν ἔχειν τῆς γενέσεως τὸ ζῷον τὴν γθὲς ημέραν· η δέ τις η κατὰ τὸ πρᾶγμα αὐτὸν καὶ τὸ μέγεθος, ὡς φαμεν ὅδοις καὶ διαστήματος ἀρχὴν εἴναι. 20 καὶ τούτου διται λέγη Μέλισσος 'ἄπαν τὸ γενόμενον ἀρχὴν ἔχει', 'ποίαν ἀρχὴν'; ἐρησόμεθα αὐτόν· ἄπαν μὲν γάρ ἀρχὴν ἔχει τὴν κατὰ χρόνον δὲ γίνεται κατ' οὐσίαν ἀπλῶς, ὡς ἄνθρωπος ἵππος ἐλάia πλάτανος, οὐχ ἄπαν δὲ τὴν κατὰ τὸ μέγεθος, οἷον δὲ γίνεται κατ' ἀλλοιώσιν καὶ ἀλλράν μετα- 25

5 ἀμήχανόν πως Μ: ἀμήχανον ὄντως WBL	6 τὸν αὐτὸν—(8) δίπηγχον] ex Alexandre (cf. Simpl. 96,26)
7. 8 εἴναι αὐτὸν L	8. 9 post ἐθορυβοῦντο add. μάτην δὲ
9 καὶ οὐ. L	11 οὐδὲ οὐ. MW
10 τοῦτον W ₂ : τόν τε δὴ τρόπον τοῦτον (ex Aristotele) L: τόνδε δὴ τὸν τρόπον Laur. 85,18; unde διωρισμένων Spengel	14 διορισμένων Laur.
11 τόνδε δὴ τρόπον τοῦτον Laur. 85,14	15 τόνδε δὴ τρόπον MW, B: τὸν δὲ δὴ τρόπον
16 τοὺς λόγους αὐτῶν exscr. Simpl. 102,31	17 δὲ οὐ. B (cf. Simpl. 105,9)
17 καὶ οὐ. BL	20 καὶ οὐ. BL
18 λέγοντος M	21 λέγοντος L
19 πολλὴ τις ἐστιν ἀρχοντός L	22 πολλὴ τις ἐστιν ἀρχοντός L
20 οἰεται] cf. Diels Zur Textgesch. p. 16	23 κατὰ χρόνον ε corr. m. 1 B (χρονική Simpl. 106,1 et Philop. 52,28)
21 κατὰ τὸ μέγεθος BL	24 καὶ οὐ. BL
22 πολλα — (30) ἔχει om. W	25 οὐδὲ (δὲ in ras.) M
23 πολλα — (30) ἔχει om. W	26 δύμωνιμος L ₁ : δύμωνιμος L ₂ a
24 πολλα — (30) ἔχει om. W	27 ηγετος W γεννήσεως L
25 πολλα — (30) ἔχει om. W	28 τὸ ζῷον BL (ut Simplicii libri 105,32)
26 πολλα — (30) ἔχει om. W	29 ηγετος BL
27 πολλα — (30) ἔχει om. W	30 τὸ om. BL

βιολήν· γίνεται γάρ καὶ χρύσταλλος καὶ τυρός, οὐ μὴν ἔστι λαβεῖν ἀρχὴν II5 τοῦ μεγέθους θίνεν ἡρέστο πρῶτον τῆς πηξεως. πάλιν δὲ θταν ἐπάργη ‘τὸ μὴ γενόμενον ἀρχὴν οὐκ ἔχει’. παραπλησίως ἔξεταστέον τίνα λέγει τὴν zo ἀρχήν· | τὴν μὲν γάρ κατὰ χρόνον οὐκ ἔχει τὸ μὴ γενόμενον, τὴν κατὰ 116 5 μέγεθος δὲ οὐδὲν κωλύεται ἔχειν, ὡς ζῆλιος σελήνη καὶ τὰ λοιπὰ ἄστρα, ὥστε εἰ μὲν ἐν ταῖς προτάσεσι περὶ τῆς κατὰ μέγεθος ἀρχῆς διαλέγεται, τῆς μὲν ἀκολουθίας φροντίζει τοῦ συμπεράσματος, Φεύδεται δὲ ἀμφω λαμ- 10 βάνει· εἰ δὲ τὴν κατὰ χρόνον ἀρχὴν αὐτῷ σημαίνει τὸ ἀξιώματα, ἀλη- θεύει μὲν ἐν οἷς τίθησι, συμπεραίνει δὲ οὐχ διδούλεται· βιούλεται μὲν γάρ 10 ἀν τὸ μέγεθος ἀπειρον δεῖξαι τοῦ ὄντος, δείκνυσται δὲ οὐ τὸ μέγεθος, ἀλλὰ 10 τὸν χρόνον. ἔπειτα καὶ ἀκίνητόν φησι τὸ ὄν· οὐδὲν γάρ ἔχειν ὅπου κινη- 15 θῆσται· ἐν τε ὃν καὶ ἀπειρον πανταχῷ. διὰ τί ὡς γενναῖε; Μηνὶ μὲν γάρ οὐκ ἀν μεταβάνοι, κινεῖσθαι δὲ αὐτὸν κατὰ μόρια πῶς οὐκ ἐνδέχεται; εἰ 20 μὴ καὶ τὴν θάλατταν ἀκίνητον εἶναι φύεις, θτι μὴ πᾶσα μεταβάνει τόπον 15 ἐκ τόπου, καίτοι κινουμένην κατὰ μόρια φανερῶς. ἀλλοιώσιν δὲ ητοι κίνη- 25 σιν οὐ νενόμικας; η διὰ τί καὶ ταύτην προσαφήμασι τοῦ ἀπειρον· οὐ γάρ δὴ καὶ τὸ θερμαίνεσθαι καὶ τὸ φύγεσθαι τόπου προσδεῖται· φορτικὸς οὖν 20 διπερ ἔφην ὁ λόγος, καὶ ἐφ’ ἐνὶ σαλεύων ἀπόπι τῷ μοναχῷ λέγεσθαι τὴν ἀρχήν, διπερ εἰ μὴ συγχωροῖτο, εὐφώρατος η κακουργία. ἀλλὰ γάρ ἵσως 25 κατὰ τὸν λόγον [τὸν λογισμὸν] ἐν ἀν φαίνεται τὸ ὄν. ἀλλ’ εἰ μὲν ἀντὶ τῆς ἀρχῆς τὸ ὄν ἐλάμβανε Μέλισσος μίαν τὴν ἀρχὴν λέγων κατὰ τὸν λόγον, 25 ταῦτὸν ἄν τισι φυσικοῖς ἔλεγε. τὸ πάντα δὲ ἐν εἶναι κατὰ τὸν λόγον ἀμή- 30 γανον, ἀνθρωπὸν ἵππον τὰ ἐναντία. πρὸς μὲν οὖν τοῦτον καὶ ταῦτα πλείω τῶν ἴκανῶν.

35 Πρὸς Παρμενίδην δὲ ἔξῆς ῥήτεον. οὗτοι μὲν τοῖνυν εἰρηται πρὸς τὴν II7 δόξαν, κοινὰ καὶ πρὸς τοῦτον. οἵτια δὲ οὗτοι πρὸς τὸν λόγον δὲ ἐρωτᾷ, οἱς ἔστι τοιόσδε κατὰ τὴν δύναμιν· ‘τὸ παρὰ τὸ ὄν οὐκ ὄν, τὸ οὐκ ὄν οὐδέν, 5 ἐν ἄρα τὸ ὄν’. φεύδεται μὲν οὖν θτι μοναχῶς λαμβάνει λέγεσθαι τὸ ὄν λεγόμενον πολλαχῶς, καθ’ οὗσος ἐπεδεῖξαμεν τρόπους· θμοιν γάρ τι λέγειν, 30 τὸ παρὰ τὸν καρκίνον οὐ καρκίνος ἔστιν, τὸ παρὰ τὸν κύνα οὐ κύων ἔστι· δύναται δὲ καὶ τὸ παρὰ τὸν κύνα κύων εἶναι καὶ τὸ παρὰ τὸν καρκίνον 10 καρκίνος· τὸ γάρ παρὰ τὸν θαλάττιον κύνα οὐκ ἔστι μὲν κύων θαλάττιος,

1 χρύσταλλος MWL	2 δὲ om. B	ἐπαγάγγη L	5 ante ηλιος in B una
littera erasa	καὶ om. BL	6 τῆς om. L	9 τίθεται L
Spengel	11 καὶ om. E Aristot. 186 ^a 16	12 πανταχοῦ L	10 ἀν defendum
μὲν om. W	13 μεταβάτη W, μεταβάτην MB	14 φησί M; num φήσεις (?)	
20 τὸν ante λόγον om. B	τὸν λογισμὸν MW (in quo ἐν superscr.), B: ητοι τὸν λογισμὸν Neapolit. III D 7: τὸν ὄρισμὸν (e Simpl. 114,15) Laur. 85,14: τὸν λογισμὸν del. L		
22 τὸ M: τὰ WBL	26 οὗτοι om. W	27 sq. Parmenidei syllogismi formam, qualem Theophrastus constituit, ex Alexandro desumptis Themistius (cf. Simpl. 115,11)	
28, 29 φεύδεται—τρόπους] cf. Simpl. 117,16 sqq., ubi λέγεσθαι om.		29 ἐπεδεῖξαμεν]	
ἐν Κατηγορίαις add. Simpl.	γάρ τι M: γάρ τοι WBL	30 τὸν pr.] τὸ M	
cancri exemplo Simpl. quoque uitetur 117,19 sqq.		31 δὲ M (in marg. γάρ) W:	
γάρ BL	τὸν ante κύνα] τὸ MB,		

οὐράνιος ὃς ἡ γερσαῖς, καὶ εἰ τι παρὰ τὸ ὄν ἔστιν, οἷον εἰ τὸ παρὰ τὴν II7
οὐσίαν, ἐκεῖνο οὐκ οὐσία, ποιήτης μέντοι γε ἡ ποιότης εἶναι δυνήσεται·
καὶ εἰ τι παρὰ τὴν ποιότητα, οὐ ποιήτης, οὐσία μέντοι γε ἡ ποιότης εἶναι II8
δυνήσεται, καὶ οὐδὲν κωλύει πολλὰ οὗτος εἶναι τὰ ὄντα. οὗτοι μὲν οὖν
5 φεύδεται Παρμενίδης ὅτι δὲ μὴ συλλογίζεται, δῆλον ἂν γένοιτο ἐξ ὑποθέ-²⁰
σεως, εἰ τῷ αὐτῷ σχῆματι τοῦ λόγου ἔτερα λήμματα ἐναρμόσαιμεν. ὑπο-
κείσθιο γάρ οὐδὲ τοῦ ὄντος μάνον σημαίνεσθαι τὸ λευκόν, τὸ δὲ παρὰ τὸ
λευκὸν μηδὲν εἶναι, καὶ πλεκέσθω παραπληρίως ὁ λόγος· εἰ τι παρὰ τὸ
λευκόν ἔστιν, ἐκεῖνο οὐκ ἔστιν λευκόν, τὸ δὲ μὴ λευκὸν οὐδέν ἔστιν. τί εἰ
10 δὴ συνάγεται; τὸ παρὰ τὸ λευκόν μηδὲν εἶναι. εἰ γέροντας ἐν τοῖς ἀναλυ-
τικοῖς, οὖντας ὅτι τοῦτο συνάγεται· ὃ δὲ ἐπάγει ‘μόνον ἄρα τὸ λευκόν ἔστιν’ II8
διὰ τί οὖν ἔφη φορτικώτερον εἶναι τὸν Μελίσσου λόγον; ὅτι τούτῳ μὲν αἱ
προτάσσεις συνετέθησαν τεχνικῶς· οὐ γάρ ἀπόφασις τὸ οὖν ὄν· οὐ γάρ ἀν
ἔλαβεν ὑποκείμενον τὸ οὐκ ὄν ἐν τῇ δευτέρᾳ προτάσει, ἀλλὰ κατάφασιν ἐκ τοῦ
15 μεταθέσεως· Μελίσσῳ δὲ καὶ τὰ λήμματα τὴν ἀντιστροφὴν εἴχεν οὐγ-
νητῇ. ἀλλὰ δῆτα αὐτῷ συγχωρέσθω συμπεραίνεσθαι, μόνον ἄρα ἔστιν τὸ
λευκόν. τί οὖν κωλύει πολλὰ εἶναι τὰ λευκά, κύρον χιόνα ψιμούθιον τοῦ
γάλα; καίτοι τί λέγω; ταῦτα μὲν διέστηκεν ἀπὸ ἀλλήλων καὶ τὸ πλήθιος
20 εὐχάριστον ἀπαντεῖ. ἀλλ᾽ ἐν ἔστω μάνον τὸ λευκὸν συνεγέδει καὶ ἡγωμένον.
25 ἀλλ᾽ οὐδὲ τοῦτο ἐν ἔστιν εἰ σκοποίης κατὰ τὸν λόγον, ἀλλὰ δύο τούλαχι-
στον ἐν αὐτῷ τὸ τε ὑποκείμενον σῶμα καὶ ἡ λευκότης, δύο δὲ οὐχ ὡς
δυνάμενα γωρίς ἀλλήλων ὑποστῆναι ποτε· τοῦτο μὲν γάρ ἀμήχανον ὅλως
λευκὸν εἶναι τι καθ᾽ ἑαυτὸν γωρίς ὑποκειμένου τινός. ἀλλ᾽ ὅτι πάμπολο
30 διαφέρουσαν ὁ λόγος αὐτῶν εὑρίσκει τὴν φύσιν· τὸ μὲν γάρ ἔστι σῶμα τοῦ
λευκωμένον, τὸ δὲ γρῦπχυ διαχριτικὸν ὅψεως· ταῦτα δὲ οὕπω διέκρινε
Παρμενίδης. ἀλλὰ νὴ Δία συκοφαντοῦμεν τὸν ἄνδρα· τὸ γάρ ὄν ἐκεῖνος ἐν
λέγων οὐ συμβεβηκός ἔλεγεν οὐδὲ τῶν ἐν ἀλλῷ τὸ εἶναι ἐχόντων, ἀλλὰ
τὸ κυρίως ὄν καὶ μᾶλιστα ὄν καὶ ὡς ἀνήμεις εἰπομένει, τὸ διπερ ὄν· τοῦτο τοῦ
γάρ ἡμῖν σημαίνει τὸ μᾶλιστα ὄν, ὥσπερ Πλάτωνι τὸ αὐτούν· οὐ γάρ
35 οὗτοις ἀπόπληρχτος ἦν Παρμενίδης ὥστε ἀγνοεῖν, ὅτι τὸ συμβεβηκός ὑπο-
κειμένου τινὸς ἀεὶ δεῖται πρὸς τὴν ὑπόστασιν, διπερ εἰ μόνον εἴη τὸ συμ-
βεβηκός ὄν, αὐτὸ δῆποιούθεν οὐκ ὄν | ἔσται· ἔτερον γάρ τοῦ ὄντος, μᾶλλον II9

1 καὶ—(4) ὄντα exscr. Simpl. 117,22 sqq.   ἔστιν] ἔστι, τοῦτο οὐκ ὄν W₂   εἰ τὸ]
εἰ Simpl.; εἰ τι vel τὸ Spengel   2 post οὐσία add. μὲν Simpl.   δυνήσεται] οὐ
κωλύεται Simpl.   3 verba καὶ εἴτε—(4) δυνήσεται male repetita in L   3. 4 εἶναι
δυνήσεται om. Simpl.   4 οὗτος ante οὐδὲν Simpl.   5 μηδὲ L   6 ἐναρ-
μένωμεν L (unde ἐναρμόσαμεν Spengel   8 εἶναι] οὖν L (unde ὄν Spengel)
παραπληρίως L   9 οὐκ ἔστιν ἐκεῖνο L   11 διπάγει μάνον (ἄρει om.) L
12 ἔφην Spengel   φορτικώτερον ἔφη W   τὸν τοῦ Μελίσσου L   13 ἀπόφασιν
L (omissis verbis τὸ οὐκ ὄν v. s.; unde verba οὐ γάρ ἀν delenda esse censuit Spengel)
14 κατάφασιν L   17 cf. Simpl. 119,13 sqq.   ψιμούθιον B₁, ψιμμύθιον W
19 μάνον ἔστω WL   24 ὁ λόγος αὐτῶν M: αὐτῶν ὁ λόγος WBL   τὸ μὲν—(25)
ὅψεως] cf. Simpl. 119,22 sqq.   25 οὕπω Spengel ex Aristot. 186^a33: οὕτε libri
27 ἀλλὰ—(29) αὐτούν] cf. Simpl. 122,26 sqq.   28 εἰπομένει Spengel: εἰπωμεν libri

δὲ συμβήσεται ἀμα τε εἶναι αὐτὸν καὶ μὴ εἶναι, εἶναι μὲν εἰ τῷ ὅντι ὑπό- 119
κείται, μὴ εἶναι δὲ εἰ μόνον τέθειται εἶναι τὸ συμβεβηκός· ἐπεὶ καὶ τοῦτο
οὐκ ἡγήσει πάντως, ὡς εἰ διὰ ταύτην τὴν ἀτοπίαν καὶ τὴν οὐσίαν εἶναι ὃν 5
συγχωρήσειεν, ἐπειδὴ οὐχ οὖν τε τὸ συμβεβηκός δίχα αὐτῆς ὑποστῆγει,
5 δὲ μόνον εἶναι νομίζει, πολλὰ αὐτῷ πάλιν σημαίνει τὸ ὅν, πολλὰ δὲ ὡς
ἔκαστον εἶναι τε καὶ ὑφεστάναι κατ' ἔδιον λόγου, εἰ καὶ μὴ γωρίζοιτο ἀπ' 10
ἄλληλων. ἀλλ' οὐκ ἔχει καλῶς ἀνδρὶ παλαιῷ τοσαύτην ἐναντιολγίαν
προσάπτειν, ἀλλ' ἔστω, δεδόθω αὐτὸν τὸ ὅν σημαίνειν τὸ μάλιστα ὅν καὶ
ὅπερ ὃν καὶ τὴν οὐσίαν καὶ τὸ αὐτὸν καὶ ὃ μηδενὶ συμβέβηκεν ἄλλῳ,
10 μᾶλλον δὲ φῶ τὰ ἄλλα συμβέβηκεν. ἀλλὰ καὶ οὗτοις αὐτὸν τὸ ὅπερ ὃν ἔσται 15
μὴ ὅν. ἀρά δὲ εἴποις ὃν τὸ ὅπερ ὃν τοῦτο καὶ λευκὸν ἢ μέλαν ἢ ὅ τι
ὄντος; ὑπάρχειν γάρ τι τῇ οὐσίᾳ δηλονότι συγχωρήσεις, εἴπερ ὑπόκειται
πᾶσιν. ἔστω δὴ τὸ ὅπερ ὃν τοῦτο καὶ λευκόν. ἀλλὰ τὸ λευκὸν οὐκ ἢ
ὅπερ ὃν· ἐκεῖνο μὲν γάρ ἐστήματε τὴν οὐσίαν, τοῦτο δέ ἐστι συμβεβηκός. 20
15 εἰ δὲ μὴ ὅπερ ὃν τὸ λευκόν, οὐδὲ ὃν ὅλως· μόνον γάρ ὑπόκειται εἶναι τὸ
ὅπερ ὃν. οὐχ οὕτως οὖν μὴ ὃν τὸ λευκὸν ὡς πῆγε μὲν εἶναι πῆγε δὲ μῆ,
ἀλλ' ὡς παντελῶς μὴ εἶναι διὰ τὴν ὑπόθεσιν· οὐδὲ γάρ συμβεβηκέναι τῷ 25
λευκῷ τούτῳ τὸ ὅν εἴποι τις ἄν· αὐτὸν γάρ ὑπόκειται ἄλλῳ ὑπάρχον. τού-
του δὴ οὕτως ἔχοντος καὶ τοῦ λευκοῦ παντελῶς μὴ ὄντος, εἰ λέγαιμεν
20 ὑπάρχειν αὐτὸν τῷ ὅπερ ὄντι, τῷ μάλιστα ὄντι τὸ μάλιστα μὴ ὃν ὑπάρχειν
ἐροῦμεν. ἀτοπὸν μὲν δῆ, καὶ τοῦτο προσέστι δέ, εἰ τὸ ὅπερ ὃν ἔσται | 30
λευκόν, τὸ λευκὸν δὲ οὐκ ὃν, τὸ ὅπερ ὃν ἔσται οὐκ ὃν. καὶ μηδεὶς ὑπό- 120
λάβῃ παραλογίζεσθαι ήματε· οὐ γάρ ἐπειδὴ συμβεβηκός ἐστι τὸ λευκόν, ὁ
τὸ λευκὸν ὑπάρχει, ἐκεῖνο ἔσται συμβεβηκός· οὐδὲν γάρ δμοιον παραβάλλε- 5
25 ται. ὁ μὲν γάρ λέγων συμβεβηκός τὸ λευκὸν εἶναι τι καὶ αὐτὸν διδωσι
παρὰ τὴν οὐσίαν· ὃν γάρ αὐτὸν πάντως ὑπολαμβάνων οὕτως ἐτέρῳ συμ-
βαίνειν λέγει. εἰ δὲ ἄλλο ὃν τὸ ὑποκείμενον ἄλλου ὄντος μετέχει τοῦ
λευκοῦ, οὐκ ἔσται ταῦτὸν ὅπερ ἐκεῖνο. ἐνταῦθι δὲ ἀπλῶς μὴ ὃν καὶ 10
πάντη μὴ ὃν φησι τὸ λευκόν, οὐκοῦν οὐδὲ ὡς συμβεβηκός αὐτὸν κατηγο-
30 ρήσει τοῦ ὄντος, ἐπεὶ θήσεται εἶναι, πάλιν αὐτό. εἰ δὲ εἶναι, καὶ ὅπερ
ὅν εἶναι· καὶ πάλιν ὡσαύτως τὸ ὅπερ ὃν πλείω σημαίνει. ἀλλ'
εἰ μὴ ὡς συμβεβηκός ἢ γένος ἢ εἰδος, ἀπλῶς οὖν οὐκ ὃν τὸ 15
ὅπερ ὃν. εἰεν· ὀλλ' οὐδὲ σῶμα ἵσως τὸ ἄπειρον οὐδὲ τὸ μετέθους
θέσιν ἐροῦσιν, ἵνα μήτε εἰς μόρια πολλὰ διαιρεῖν ἀναγκάζωνται μήτε
35 συμβεβηκότα προσάπτεσι. πότερον οὖν ὁριοῦνται τὸ ὅπερ ὃν καὶ λόγου 20

1 εἰ] ἢ L, item v. 2 5 δῆ] ἐν M 8 αὐτὸν τὸ ὃν MW: τὸ ὃν αὐτὸν BS: τὸ ὃν αὐτῷ Spengel
8. 9 καὶ ὅπερ ὃν M: καὶ τὸ ὅπερ ὃν WBL 9 μηδαμῶς L 10 δέ] τὸ a (γε
codd. Laur. 85,13 et 18) 11 δέ] γάρ L εἴποις L: εἴπης MB, εἴπη W
λευκὸν καὶ μέλαν L 18 ἄλλω M₁ L₁, ἄλλο M₁WBL₂ 22. 23 ὑπολάβοι L
23 οὐδὲ L post ἐπειδὴ add. καὶ BL 28 ἔστι L 29 οὐδὲ W
32 ἢ γένος ἢ εἰδος scripsi: ὡς γένος ἢ εἰδος MWB: ὡς γένος ἢ ὡς εἰδος Paris. 1888: ἢ ὡς γένος
ἢ ὡς εἰδος L 33 μεγέθους θέσιν MWB: μέγεθος ἔχειν M in marg. (γρ.), W₂L; quod
si probaveris, malum ἔχον vel potius μεγέθους μετέχον. nec tamen θέσεως notionem ab hoc
loco prorsus alienam esse contendere. (cf. Philop. 500,15) 34 ἀναγκάζονται B₁W₁

τινὰ αὐτοῦ τῆς οὐσίας ἀποδώσουσιν ἢ καὶ τοῦτο ἀφαιρήσουνται; εἰ μὲν 120
γάρ ἀφαιρήσονται τὸν ὄρισμόν, οὐκ οἶδα τί λοιπὸν ὑπὲρ αὐτοῦ δυνή-
σονται λέγειν ἢ γράψειν, εἰ μήτε ὡς συμβεβηκός μήτε ὡς γένος μήτε
ώς εἶδος μήτε ὡς διαφορὰν μήτε ὡς ὄρισμόν, ὅλως μηδὲ ὡς ὑπογραφὴ 25
ἔξουσιν αὐτοῦ κατηγορίαν· εἰ δὲ ποιήσουνται τινα λόγον, τοῦτον ἀνάγκη
διαιρεῖσθαι εἰς ὅπερ ὄντα· οἷον (ὑποκείσθω γάρ ἀνθρωπος εἴναι τὸ ὅπερ
ὅν) φημι ὅτι καὶ τὸν ὄρισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀνάγκη ἐξ ὅπερ ὄντων
συγκείσθαι καὶ εἶναι ὅπερ ὄντα καὶ τὸ ζῆσθαι καὶ τὸ δίπουν· 121
εἰ γάρ μὴ ὅπερ ὄντα, συμβεβηκότα πᾶλιν γενήσεται, ἀλλ’ οὐκ ἐνδέχεται
10 τινι συμβεβηκέναι τὰ τὸν ὄρισμὸν αὐτοῦ συμπληροῦντα. ὅτι δὲ τοῦτο
ἀληθές, ὁρδίως οἷαν διδάξειν. τὰ συμβεβηκότα τοίνυν ἢ τοιαῦτά ἔσται ὃ
ώς οἱά τε ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχειν, ὡς τὸ καθῆσθαι καὶ διαιλέγεσθαι,
ἡ τοιαῦτα ὡς ἐν τῷ λόγῳ τοῦ συμβεβηκότος τὸ ὑποκείμενον περιέχεσθαι,
ώς σιμότης ἐν ῥινί, τὸ περιττὸν ἐν τῷ ἀριθμῷ καὶ τὸ ἄρτιον· σιμότης
15 τε γάρ ἔστι κοιλότης ἐν ῥινί, περιττός τε ἀριθμὸς εἰς ἀνισα διαιρούμενος. 10
κατὰ τίνα οὖν τῶν τρόπων τούτων συμβεβηκός ἔσται τὸ ζῆσθαι; πότερον
κατὰ τὸν πρότερον; οὐκοῦν ἔσται ποτὲ οὔτε ζῆσθαι ὁ ἀνθρωπος οὔτε
πεζὸν οὔτε δίπουν, οὔτε διαιλέξεται ποτε οὔτε καθεδεῖται. ἀλλὰ κατὰ
τὸν δεύτερον; ἀλλ’ ἀδύνατον. οὐ γάρ ὁ ἀνθρωπος ἐνυπάρχει τῷ λόγῳ 15
20 τοῦ ζῆσθαι καὶ τῷ λόγῳ τοῦ πεζοῦ καὶ τῷ λόγῳ τοῦ δίποδος, ἀλλ’
ἐκεῖνα ἐν τῷ τοῦδε ὄρισμῷ περιέχεται· καθόλου γάρ θεα τινὸς ἐν τῷ
ὄριστικῷ λόγῳ παραλαμψάνεται, ἐν τῷ τούτων ὄρισμῷ τὸ ὄριστὸν ὑπάρχειν 25
ἀδύνατον· ἔσται γάρ οὕτως τὸ ὅλον τοῦ μέρους μέρος, μέρος μὲν γάρ ἀν-
θρώπου τὸ ζῆσθαι· μετὰ γάρ ἀλλων συντεθὲν ποιεῖ τὸν ἀνθρωπον· εἰ δὲ ὁ
25 ἀνθρωπος ἐνυπάρχει τῷ λόγῳ τοῦ ζῆσθαι, τὸ ὅλον ἐνυπάρχει τῷ μέρει καὶ
ἔσται τοῦ μέρους μέρος· οὕτε γάρ εἰ τι σύγκειται ἐκ πλειών οἷον τὸ
λελευκωμένον ἐκ τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ σώματος, τοῦτο οὐκ ἐνυπάρχει τῷ
τοῦ λευκοῦ γρόγυρατος ὄρισμῷ. ἀλλ’ ἵσως οὐκ ἀνθρώπῳ τὸ ζῆσθαι καὶ τὸ
δίπουν συμβέβηκεν, ἀλλ’ ἐτέρῳ τινὶ. ἐγὼ δὲ τοῦτο | ἐμπαραλιμπάνω, ὡς 122
30 ὁ τοῦτο λέγων δύο ἥδη τὰ ὅπερ ὄντα ποιεῖ· ἀλλ’ ἐκεῖνο ἀπορῶ, μᾶλλον
δὲ οἶδα, ὡς εἰ ταῦτα ἔσται συμβεβηκάτα, καὶ τὸ ἐκ τούτων ἔσται συμβε-
βηκός ὁ ἀνθρωπος ἢ ὅτι δήποτε ἔστι τὸ ὅπερ ὅν. διὸ τοῦτο μὲν καὶ
35 λέγειν πολλῆς μανίας, εἰ δὲ μὴ συμβέβηκε ταῦτα ὡς ἐπέδειξα τῷ ἀνθρώ-
πῳ, δηλογούντει ὁ λόγος τοῦ ἀνθρώπου εἰς ὅπερ ὄντα διαιρεῖται. Ὅταν
τοῦ εἴπω τὸν λόγον, τὴν οὐσίαν λέγω καὶ τὴν φύσιν ητις ἂν ἢ τοῦ ὅπερ
ὄντος. πολλὰ οὖν καὶ οὕτω τὰ ὅπερ ὄντα, εἰ καὶ ἀχθόριστα καὶ ἀδιαιρέτα 10
τοῦ ὅπερ ὄντος, καὶ τὸ ὅπερ ὅν ἐξ ἀχθόριστων μὲν καὶ ἀδιαιρέτων ὑπάρχει,

1 αὐτοῦ om. W 4 ἐπιγραφὴ L (cf. Philop. 72,12) 6 ante ἀνθρωπος add. L

9 ὃν τι EI Aristot. 186^b 17 (sed ὄντα F) 11 τὰ ante τοιαῦτα add. L 14 καὶ ante
τὸ περιττὸν add. L (at cf. ex. e. Philop. 73,3); ceterum cum toto hoc loco cf. Alexander apud

Simpl. 76,12 sqq. τῷ om. BI. 17 δ om. L (cf. Simpl. 128,12) 18 post ὅτουν

add. ὅπερ L οὕτε (ante καθεδεῖται) οὐδὲ WBL 21 περιέχονται W 22 ὄριστικῷ]

ὄρισμῷ a (typoth. err.) τῷ τὸν L ὄριστικὸν W 26 ἔστι L 29 ἐμπαραλιμ-
πάνω M (πιντ ἐμπαραλιμπάνω? de μὲν παραλιμπάνω cogitavit Spengel) 33 ἐπέδειξα L

ἔξι ὅπερ δὲ ὄντων. ὅμως τούτῳ μέντοι τῷ λόγῳ καὶ προσέτι γε τῷ Ζῆ¹²² νωνος, δις ἐκ τοῦ συνεχές τε εἶναι καὶ ἀδιαιρέτον ἐν εἶναι τὸ ὅν κατεσκεψί¹²³ αἵσε, λέγων ὡς εἰ διαιρεῖται, οὐδὲ ἔσται ἀκριβῶς ἐν, οὐδὲ τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν τῶν σωμάτων μάτην ἐνέδησάν τινες ἔδη καὶ ὑπεγώρησαν· λόειν γὰρ 5 αὐτοὺς ἐπεχείρουν οὐκ αὐτοὺς ἐκείνους κινοῦντες, ἀλλὰ ἔτερα εἰσάγοντες ἀπορώτερα. Ξενοκράτης μὲν πρὸς τὴν ἐπ' ἀπειρον τομὴν τὰς ἀτέμους²⁰ γραμμάς, ἵνα φύγῃ ταῦτὸν ἐν τε καὶ πολλὰ λέγειν, ἵνα ἀντιφασιν κακῆς ὑπελάμβανεν, ἔτέρᾳ περιπτίπετεν ἀντιφάσει χαλεπωτέρᾳ ταῦτὸν ἄμα ποιῶν μέρεθής τε καὶ οὐ μέγεθος. καίτοι ταῦτὸν μὲν ἐν τε καὶ πολλὰ λέγειν²⁵ 10 οὐκ ἔστιν ἀντικείμενα, εἰ διαιροῦτο τις τὸ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ· ταῦτὸν δὲ ποιεῦν γραμμήν τε καὶ ἀδιαιρέτον, ἀντικρύς ἔστιν ποιοῦντος τὴν γραμμὴν οὐ γραμμὴν. Πλάτων δὲ τὸ παρὰ τὸ ὅν οὐκ ἐν εἶναι διδοὺς τὸ πρότερον λῆμμα τοῦ Παρμενίδεος λόγου, ἀλλὰ καὶ τὸ ὅν ἐν εἶναι συγχωρῶν, ἥπερ¹²³ 15 ὃ φέτο ὁ λόγος συνάγειν, οὐκέτι τὰ πάντα ἐν εἶναι συνωμολόγειν εἶναι γὰρ 15 ἔφασκε πως καὶ τὸ μὴ ὅν· τὸ μὲν γὰρ ὄντως ὃν ἀπέφανε τὴν ἰδέαν, 5 τὴν δὲ ἄμορφον καὶ πρώτην ὅλην εἶναι μέν, μηδὲν δὲ τοῦ ὄντος εἶναι· συγκεῖσθαι γὰρ τὸ ὃν πάλιν ἔκ τε τοῦ ὄντος δὲ καὶ ἐν εἶναι ἐδίδου, κάκι τοῦ μὴ ὄντος δὲ τὴν ὅλην ὑπελάμβανεν. ἔτι δὲ οὐκ οἰδα ὅπως²⁰ 20 καὶ οὗτος φυγῶν τὴν ἀντίφασιν παραδέχεται· εἰ γὰρ ἐν μὲν σημαί¹²⁴ τοῦ νειν τὸ ὃν συγχωρεῖ, φησὶ δὲ παρὸ τὸ ὃν τοῦτο καὶ ἔτερον εἶναι, ἀμα τε ἐν λέγει τὸ ὃν καὶ πλείω ποιεῖ τὰ ὄντα, τοῦτο δὲ τί διαφέρει τοῦ τὸ ὃν²⁵ 25 ἐν τε καὶ οὐχ ἐν λέγειν; οὐδὲν γὰρ διύτι τὸ μὲν κυρίως εἶναι φησι, τὸ δὲ οὐ κυρίως, ἀποφυγγάνει τὸ ἀπότοπον, εἰ μὴ καὶ μᾶλλον ἀλίσκεται διαφορὰν¹²⁵ γὰρ τῶν ὄντων ποιῶν πλείω φανερῶς ἀριθμὸν αὐτοῖς ἀποδιδωσιν. ήμεται¹²⁶ δέ φαμεν εἰ καὶ ἐν σημαίνει τὸ ὅν, ὅμως ἐνδέχεται καὶ τὸ μὴ ὃν εἶναι λέγοντας μὴ τὰ ἀντικείμενα λέγειν· οὐ γὰρ τὸ ἀπλῶς μὴ ὃν καὶ ἔξω τοῦ²⁰ 30 ὄντος εἶναι φαμεν. τοῦτο γὰρ ἀντικρυς τὴν ἀντίφασιν ὑπομένειν ἔστιν καὶ τοῦ συγχωρήσαντα μίαν εἶναι φύσιν τοῦ ὄντος πάλιν ἔτεραν εἰσάγειν, ἀλλὰ τὸ²⁵ 35 τί μὴ ὃν τοῦτο καὶ τί ὃν οὐκ ὀκνοῦμεν λέγειν. τὸ γὰρ μίαν φύσιν σημαίνειν τὸ³⁰ 40 τὸ ὃν οὐ πάντως τὴν κατ' ἀριθμὸν μίαν σημαίνειν ἔστιν, ἀλλὰ καὶ τὸ⁴⁵

1 ὄντων δὲ BL	1. 2 ante Ζήγωνος add. τοῦ W	2 ἐκ—κατεσκεψί ^{ες}] eadem
fere Simpl. 139,20	τε αὐτὸ εἶναι Simpl. E: τὸ αὐτὸ εἶναι cett. Simplioī libri	
3 εἰ—(4) σωμάτων exscr. Simpl. (ἢ Θεμίστιος)	διαρροτο Simpl.	οὐδὲν Simpl.
libri		
4 μάτην scripti coll. Simpl. 138,23: ἦν MW ₁ B ₂ L ₂ a: om. B ₁ L ₁ : eras. in W		
7 φεύγη L	8 ὑπολαμβάνων LW ₂	9 μὲν om. B
		ταῦτὸν (12) γραμμὴν]
exscr. Philop. 83,85 sqq.	11 ἀντικρυς ποιεῖν ἔστι Philop.	13 Παρμενίδου WL ₁
ἐν εἶναι τὸ ὃν BL: μὲν εἰ (εἰ om. D) ἐν τὸ ὃν Simpl. 134,19 (unde ex Alexandro haec sumpta esse docemur)	14 ὃ φέτο φέτο τὸν λόγον vel ὡς φέτο δέ λόγος συνάγει Spengel; at mihi φέτο ε Philop. S1,31 pro genuino vocabulo ὄφελεν (cf. Philop. 82,8 ὥπερ τὸ τοῦ συλλογισμοῦ συμπέρασμα ἔβούλετο) huc illatum esse videtur	17 συγκεῖσθαι
—(8) ὑπελάμβανεν] isdem fere verbis usus exscr. Philop. 82,5 sq.		τὸ ὃν πάλιν] τὸ
πᾶν Philop.	18 δ (ante τὴν) ὥπερ Philop.	post ὅλην add. εἶναι Philop.
21 τοῦτο—(24) ἀποδιδωσιν] cf. Philop. 82,16 sqq.	22 καὶ οὐχ ἐν post λέγειν Philop.	
οὐδὲν οὐ L	26 λέγοντες Spengel (commate post εἶναι posito)	27 post τοῦτο add. μὲν WB
	28 συγχωρήσαντα μίαν εἶναι τὴν τοῦ ὄντος φύσιν Philop. 82,20	

τὴν κατὰ γένος καὶ τὴν κατ' εἶδος. τί οὖν κωλύει τὸ ὃν τοῦτο ὡς γένος 123
ἐν εἰναι; ἔστω δὴ ζῷον τὸ ὃν· ὁ τούνν λέγων τὸν κύνα μὴ ὃν εἰναι, οὐκ
ἔστω τοῦ ὄντος τὸ μὴ ὃν λαμβάνει, ἀλλ' ὅτι φῆσθαι ὁ κύων οὐκ ἂν ἐπιπος
κύων ἔσται. | οὐκ ἔστιν οὖν χρεία παρ' αὐτῷ τὸ ὃν ἀλλής φύσεως εἰσαγό- 124
5 μένης, ἵνα μὴ πάντα γένηται ἔν, ἀλλ' ἔκεινο μόνον σημαντέτω τὸ ὃν τὸ
αὐτὸν καὶ ὅπερ ὄν. ἀλλ' θμως οὐκ ἀποκεκλείσμεθα τοῦ πολλὰ λέγειν
τὰ ὄντα κατ' ἀριθμὸν ἢ κατ' εἶδος ὡς εἴρηται. πρὸς μὲν οὖν Παρρησενί δ
δηγη καὶ Μέλιστον ἀρκείτω τὰ εἰρημένα.

4. Οἱ δὲ τὸ ὃν ἀντὶ τῆς ἀρχῆς λαμβάνοντες οὓς καὶ φυσικοὺς εἰπεῖν
10 οὐκ ὀκνήσαιεν ἀν τις, οὕτως λέγοντες τὸ ὃν ὡς μίαν ἀρχήν, εἰς δύο διῃρέ-
θησαν τρόπους· οἱ μὲν γάρ ἐν τι τῶν στοιχείων τὴν ἀρχὴν ὑποτίθενται 10
κακπειτα ἐκ τούτου τὰ λοιπὰ δημιουργοῦσι πυκνότητα καὶ μανότητα γράμμε-
ναι, ὃν ἐναντία καθολικώτερα ἀν τις εἰποι τὴν ὑπεροχὴν καὶ τὴν ἔλλειψιν,
οὐφ' ἀ καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν αἱ Πλάτωνος ἀρχαί. ἀλλὰ Πλάτωνι 15
μὲν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν τὴν ὅλην σημανεῖ, τὸ δὲ ἐν τὴν ποιητικὴν
αἰτίαν. λέγω δὲ τὸ εἶδος· οἱ φυσικοὶ δὲ τὸ μὲν ἐν ποιοῦσιν ὑποκείμενον
καὶ ὅλην, τὰ ἐναντία δὲ διαφοράς τε καὶ εἰδή. ἔτεροι δὲ τῶν στοιχείων
μὲν οὐδέν, ἀλλο δὲ δὲ δι πυρὸς μὲν πυκνότερον ἀέρος δὲ λεπτότερον, ὡς Ἀνα- 20
ξίμανδρος. οὗτος δὲ οὐκέτι διλοιπότερος γρῆται πρὸς τὴν γένεσιν τῶν ἑρεξῆς,
25 ἀλλ' ἐκκρίνεσθαι φῆσιν ἐξ ἀπείρου τοῦ στοιχείου τὰς ἐναντιότητας ἐνυ-
παρχούσας, ὥσπερ γε καὶ οἱ πολλὰ ὑποθέμενοι τὰς ἀρχάς, ἐν δ' αἰτίαιν 25
τὸ ποιητικόν, Ἀναξαγόρας τε καὶ Ἐμπεδοκλῆς, ὁ μὲν τὰς τε δημοιμερείας
καὶ τὸν νοῦν, ὁ δὲ τὰ στοιχεῖα τὰ τέσσαρα καὶ τὸν σφαιρὸν· καὶ γάρ οὐτοι
παραπλήσιος Ἀναξιμάνδρῳ οὐ κέχρηται πρὸς τὴν γένεσιν ἀλλοιώσει, ἀλλ'
30 ἐκ τοῦ μάγματος ἐκκρίνουσιν ὡς ἐνυπάρχοντα ἥδη τὰ ἡμῖν γίνεσθαι δο- 30
κοῦντα· ἀλλ' ὁ μὲν καὶ παύει τὴν ἐκκρίσιν ταύτην καὶ πᾶλιν ἄρχεται 125
κατὰ περιόδους, Ἀναξαγόρᾳ δὲ ἀπαύει ἀρχὴν λαβθῆσα οὐκέτι τελευτῇ· καὶ
τούτῳ μὲν ἀπειρα τὰ στοιχεῖα, τῷ δὲ τὰ τέτταρα. δύο δὲ Ἀναξαγόραν
ἔσοικεν εἰς ταύτην τὴν δόξαν ὑπάρχεισθαι ὃν μὲν ἐν ἔστιν τὸ δρᾶν ἐκ τῶν 5
35 ἐναντίων γιγνόμενα τὰ ἐναντία· οὐ γάρ ἡγούμενος δύναεθαι τὸ ἐναντίον εἰς
τὸ ἐναντίον μεταβάλλειν (φεύγεισθαι γάρ ἀν οὕτως τὰς ἀρχάς) ἐνυπάρχειν
ἡγεῖται τοῖς ἐναντίοις τὰ ἐναντία· δεύτερον δὲ καὶ μαλιστα ἡ κοινὴ δόξα 10
τῶν φυσικῶν καθ' ἣν ἀπαντεῖς δημοίως οὐδὲν ἐκ τοῦ μὴ ὃντος γίνεσθαι
ὑπελάμβανον· διὸ τοῦτο γάρ λέγουσιν ‘ἢν δημοῦ πάντα’ καὶ ‘τὸ γίνε-
35 σθαι συγχρένεσθαι’ εἰστι καὶ τὸ φεύγεισθαι διακρίνεσθαι'. καίτοι γε

1 τὸ ὃν om. W 2 ἐν L: om. MB: post εἰναι W τοίνυ] οὖν L ὃν om. W
3 ὃν] ὃν a 4 παρ̄ MB (πρὸς s. v.): πρὸς WL 6 ἀποκεκλείμεθα L (de M ambigo)
9 καὶ om. W 10 ἀν τις ante εἰπεῖν L ὃν in ras. M 13 καθολικώτερα MB
text.: καθολικώτερον B superscr. WL 15 ἐν] ὃν W 21 πολλοὶ B τὰς
ἀρχὰς] τὰ ὄντα E Aristot. 187a 22; cf. Diels Zur Textgesch. p. 16 27 ἀναξαγόρα
W.; ἀναξαγόρας MW₁ BL λαβθῆσαν L (unde Ἀναξαγόρας—λαβὼν coni. Spengel)
28 ἀπειρα M (δὲ e corr.) 29 ὑπαγένεσθαι W μὲν ἐν] ὃν μὲν W₂ L
32 καὶ om. W. 34 τὰ πάντα Aristot. 187a 30 praeter E

'Αναξιγόρας ἀλλοιοῦσθαι τὸ γίνεσθαι λέγει, ἀλλ' ἐτῶν πραγμάτων δῆλος 125
ἐστιν οὐ γινώσκων τὴν οἰκείαν φωνήν· τὴν γάρ σύγκριτιν ἀλλοιώσιν ὅντα
μάζει, ἀλλὰ μήπω ταῦτα. ἀλλὰ καὶ συλλογισμῷ κέχρηται πρὸς ταῦτα
τὴν δῆξαν· ἐπειδὴ πᾶν τὸ γινόμενον ἐξ ὄντων ἡ ἐκ μὴ ὄντων, οὐκ ἐκ μὴ 20
5 ὄντων δέ, ἐξ ὄντων ἄρα· οὕτω δὲ ἀκολουθεῖν τὸ πάντα ἐνυπάρχειν ἔκάστιο
ἐξ οὐ γίνεσθαι τί φαμεν, οἶον ἐν τῷδε τῷ διατί τοῦτο τρέχας δεστά νεῦρα σάρ-
κας, ἀναίσθητα δὲ ἡμῖν εἰναι διὰ μικρότητα. καὶ τοῦτο προσέλκαθεν ἐφε-
ῆται πᾶν ἐν παντὶ μεμήχθαι λέγων, ἐπειδὴ καὶ γίνεσθαι πᾶν ἐκ παντός. τί 25
ποτε οὖν αἴτιον τοῦ μὴ πάντα δυοια φαίνεσθαι, εἰ γε πάντα δυοιας ἐκ
10 πάντων; διτι μὴ πάντα, φησίν, ἐξ ἵσης ἐν ἔκάστιο κατὰ τὸ πλῆθος, ἀλλὰ
καὶ ἔκαστον ἐν τι πάντων ὑπερέχει καὶ πλεονάζει οἶον ἐν τῷδε μὲν
ὑδάτια, ἐν τῷδε δὲ σάρκια· καὶ τοίνυν τὸ | φαινόμενον διδωρὸς πάπλων πλεο- 126
νάζοντος οὕτως δοκεῖν, ἐπεὶ μήτε μὲν διδωρὸς εἰλικρινῶς τι μήτε σάρκα μήτε
γῆν εἰναι.

15 Τάχια οὖν ἀκίλουθον μετὰ τοὺς ἀναιροῦντας παντελῶς τὰς ἀρχὰς τοὺς 5
ἀπερίους τὰς ἀρχὰς λέγοντας ἐπιστέψασθαι· εἰ γάρ καὶ αὐτοὶ διελεγχθεῖν,
ώμοιλόγητ' ἂν ηδὴ τὰς ἀρχὰς εἰναι τῶν φυσικῶν πεπερασμένας. πρῶ-
τον μὲν οὖν ἐκεῖνο θαυμαδῶσα, πῶς ἐπιστήμην τινὰ περὶ φύσεως παραδώσειν
ἡμῖν ὑπεισχυούσενοι λανθάνουσιν ἀδύνατον τὴν κατάληψιν αὐτῶν ἐπιδεικνύν- 10
20 τε· εἰ γάρ ἐπίστασθαι μὲν τότε ἔκαστον ὑπολαμβάνομεν, διταν εἰδῶμεν
αὐτοῦ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ αἴτια, τῶν ἀπείρων δὲ ἔχειν γνῶσιν οὐκ ἐγχωρεῖ,
ό τὰς ἀρχὰς γοῦν λέγων ἀπείρους ἀναιρεῖ τὴν ἐπιστήμην τοῦ πράγματος. 15
καὶ εἰ μὲν τὸ πλῆθος αὐτῶν ἀπειρον λέγων 'Αναξιγόρας τὰς ποιότητας
ἀριθμῷ περιώριζεν, ἐξ ὑπόσων μὲν ἔκαστον, οὐκ ἀν εἴχομεν ἀποδιδόναι,
25 ἐξ ὑπόσων δὲ εὐπορήσουμεν ἀν· νῦν δὲ οὐδὲ τοῖς εἰδεσιν οὔτε τῷ
πλήθει τὰς δύμοιομερείας ἄγων εἰς ἀριθμὸν φενακίζει διδάξειν ἐπαγγελλό- 20
μενος, ἢ πρῶτος αὐτὸς ἀγνοεῖν οὐκ ἀρνεῖται. τοῦτο μὲν οὖν ἔξω τοῦ
πράγματος, ἐκεῖνο δὲ αὐτῷ πῶς οὐκ ἀποτον ἀπαντήσεται διὰ τοῦτο
πᾶν ἐν παντὶ μεμήχθαι λέγοντι, διτι τῶν δύμοιομερῶν ἔκαστον δυνατὸν ἐπ' 25
30 ἀπειρον καὶ αὐξεῖν καὶ καθαιρεῖν, καὶ οὔτε τούλαχιστον οὔτε τὸ μέγιστον
λαβεῖν; διτι δὴ τοῦτο ἀδύνατον, ἐντεῦθεν φανερόν. δύμοιογεῖται μὲν γάρ
ἄπαν τὸ σύνθετον ἐκ μερῶν ἐκ μερῶν δὲ λέγω τοιούτων δὲ καὶ γιρισθῆ- 127
ναι δύναται κατ' ἐνέργειαν ἀλλήλων τε καὶ τοῦ δλου, καὶ τὸ δλον τοῖς
μέρεσιν ἀκολουθεῖν κατὰ τὸ μέγεθος, οἶον εὶς μικρὰ τὰ μέρη, μικρὸν

4 ἐπεὶ B   ἐξ ὄντων M: ἡ ἐξ ὄντων WBL (ex Aristot. 187^a33; cf. Philop. 89,9)

5 τὸ L: τῷ MWB: num ἀκολουθεῖ αὐτῷ?   6. 7 σάρκες a   7 σμικρότητα L (ut F

Aristot. 187^a37)   προσελάμβανε L   8 μεμήχθαι hic et ubique libri fere omnes

9 τὸ αἴτιον L   μῆ] μὲν M (et Paris. 1888 a man. 1)   γε] τε γάρ M

15 τὰς οὐ. L   16 διελεγχθεῖν M₂ W₂: διελεγχθεῖν M₂ L (in quo ut in a διελέγθειν),
διαλεγχθεῖν BW₁   17 ὥμοιλόγητ' Diels: ὥμοιλόγηται M: ὥμοιλόγητο BW₁: ὥμοιογεῖτο W₂ L

19 ὑπεισχύμενοι L   21 αὐτὰς L   ἀπείρων] ἀρχῶν W   25 εὐπορήσουμεν M:
εὐπορήσαμεν WBL: fort. εὐπορήσαμεν Spengel   οὐδὲ] οὔτε Spengel   30 καθαί-
ρειν B   31 δὴ WB (de M ambigo; Laur. 85,14 δὴ): δὲ L   ἐντεῦθεν ἀδύνατον
libri: corr. Spengel   32 δὲ] ἀν L

τὸ δὲ οὐν· εἰ μεγάλα ἔκεινα, μέγα καὶ τοῦτο, καὶ εἴ τις ἄπειρον ἐπ' ἔκεινων 127
 ἡ πρόσδος ἐπ' ἀμφότερα, ἐπ' ἄπειρον εἰναι καὶ τοῦ συνθέτου· καὶ *(εἰ)*
 σάρκα καὶ νεῦρα καὶ ὅστα ὑπηρικαῦν γίνεται δυνατόν, ἐνδέχεται δῆπου
 καὶ ζῷον· καὶ εἰ τὰ μέρη τοῦ φυτοῦ, καὶ αὐτὸ τὸ φυτόν· καὶ τὸ ἀντιστρέ-
 5 φον τούνων δύοις ἀλληλές, εἰ μὴ δυνατὸν τὸ δὲ, οὐδὲ τὰ μέρη. ὠρισται 10
 δὲ τὰ μεγέθη τῶν τε ζῴων καὶ τῶν φυτῶν καὶ κατ' αὐτὸν Ἀναξαγόραν·
 ὠρισται ἄρα καὶ τῶν μορίων καὶ οὐκ ἐνδέχεται ὑπηρικηνοῦ εἰναι σάρκα
 ἀνθρώπου, ὡς δύνασθαι καὶ τὴν ἐν κέγγῳ φ μετὰ παριμορίων ἄλλων ὑπάρ- 15
 χουσαν ἔτι καθαρεῖν ἐπὶ τὸ ἔλαττον οὕσαν ἔτι σάρκα· τοῦτο γάρ θαυμαστόν.
 10 ἀλλ' ζως φαίη ἂν πρὸς αὐτοὺς οἵτις αὐτῷ μαχημένους Ἀναξαγόρας, ὡς
 οὐκ ἀν ἐγὼ συγχωρήσαιμι τῇ τῶν δύοις μερῶν αὐξήσει τε καὶ μειώσει καὶ
 τὰς διαφορὰς ἀκολουθεῖν τὰς κατὰ μέγεθος τῶν τε ζῴων καὶ τῶν φυτῶν· 20
 τοῦτο γάρ ὑπῆρχεν ἄν, εἰ τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτά ἐξ ἔκαστου τῶν δύοις με-
 ρῶν εἰδούς μίαν δύοις μερεῖσιν εἶχε, μίαν δυστοῦ καὶ μίαν αἴματος καὶ πρὸς
 15 μίαν ἐφ' ἔκαστου τῶν ἄλλων. νῦν δὲ πλῆθος ἐφ' ἔκαστου τῶν δύοις· 25
 μερῶν εἰδούς καθ' ἔκαστον εἰδούς τῶν ζῷων. οὐδὲν οὖν ἄτοπον σάρκα μὲν
 ἐπ' ἄπειρον καθαρεῖν, ζῷον δὲ μηκέτι· τὴν γάρ ἐν τῷ ζῷῳ σάρκα ἐκ
 πλειόνων σαρκῶν εἴναι τῶν ὡς ἀργῶν καὶ στοιχείων. ἀλλ' εἰ καὶ τοῦτο
 οἵτις ἔχει, ἀλλ' ὅρισα | γε χρὴ τῶν στοιχείων τούτων τὸ μέγεθος. ὥρισ 128
 20 γάρ δώσει δῆπου τινὰ ἀριθμὸν ἀφ' οὐ συντεθέντα τὰ στοιχεῖα ταῦτα τὴν
 ἐν ζῷῳ σάρκα ποιῦσιν. ἔστω δὲ καθ' ὑπόθεσιν οὗτος ὁ ἀριθμὸς τεττά-
 ρων ἢ πέντε σαρκίων. εἰ δὴ δύναιτο τῶν σαρκῶν τούτων ἔκαστον ἐπ' 5
 ἄπειρον καθαρεῖσθαι, ἔσται ἐκ τεσσάρων τηλικαῦτη σάρκη οὕτως μικρά,
 ὑπηρικην εἰναι τὴν ἐν ζῷῳ σάρκα ἀμήχανον, μᾶλλον δὲ τί ποτε ἔστι τὸ
 25 λέγειν τὴν ἀνθρώπου σάρκα ἐκ πλειόνων εἴναι σαρκίων; διὰ τί γάρ καὶ 10
 τῶν σαρκίων τούτων ἔκαστον οὐκ ἔσται ἐκ πλειόνων σαρκίων, εἴγε ἐπ'
 ἄπειρον τῶν δύοις μερεῖσιν ἡ διαίρεσις; ἀλλὰ κακεῖνο παγγέλοιν τὴν μὲν
 τοῦ ἐλέφαντος σάρκα ἐξ ἐλαττόνων εἴναι σαρκίων, τὴν δὲ τοῦ κάνωπος ἐκ
 πλειόνων. οὐδὲν γάρ ἔτι διοίσει τὸ ἐκ πλειόνων ἢ ἐλαττόνων λέγειν 15
 30 ἀριθμού τὴν ἀργῆν ὑπάρχοντος τοῦ μεγέθους καὶ ἐπὶ τὸ μεῖζον καὶ
 ἐπὶ τὸ ἔλαττον. ὅλως δὲ τὸ καθαρεῖν ἐπ' ἄπειρον σάρκα οὐδὲ σάρκα
 ἔτι φυλάττειν ἔστιν· ὡς μὲν γάρ σώματος οὐκ ἀδύνατον ἐπ' ἄπειρον

1 καὶ ante τὸ δὲ add. BL γε] τε M ἐπ' ante ἔκεινων om. L 2 καὶ εἰ
 scrispsi: καὶ MW: καὶ γάρ B: εἰ γάρ L 3 δυστοῦ (sed ἡ s. v.) B 6 αὐτὸν τὸν
 ἀναξαγόραν W 9 καθαρεῖν B (ut v. 17) τοῦλαττον L 10 αὐτοὺς M: τοὺς
 WBL 11 τε om. Simpl. δύοις μερεῖσιν aF Simpl. 12 τὰς κατὰ μέγεθος διαφορὰς
 ἀκολουθεῖν (om. καὶ) Simpl. 13 εἰ—(14) αἴματος, (11) τῷ—(12) φυτῶν, (15) δὲ—
 (16) εἰδούς, (16) ἄτοπον—(17) μηκέτι exscr. hoc ordine Simpl. 168,25 14 δύοις
 μερεῖσιν] τὴν συντιθεῖσαν add. Simpl., qui alia quoque immutat 15 ἐφ' εἰς Simpl.
 δύοις μερεῖσιν ML₁ Simpl.: δύοις μερεῖσιν WBL₂a 16 εἰδούς a 19 ἔχοι B
 ὥρισ L₂: ὅρα MWBL₁ 21 εἰς δὴ BL 23 εἰς τῶν BL τεττάρων
 L, δὲ B 26 εἴγε] εἴτε M 27 δύοις μερεῖσιν L διαιρεσις M text. (cf. Simpl.
 170,17): καθαρεῖσι M marg. (γρ.) WBL παγγέλοιν W 29 λέγειν ἢ ἐλαττό-
 νων B (ἢ in ras. 5 litt.) L 32 σώμα L, unde σώματα a

νοεῖσθαι τὴν τομήν, ὡς δὲ σαρκὸς ἀμήχανον παντελῶς· διαφεύγεται γὰρ 128 οὐκ εἰς μακρὸν τὸ σαρκίνον. τοῦτο δὲ οὐκ οἶδα προσομοιογύμενον Ἀνα-
ξιγόρα· ἀφίητοι γὰρ κατ' αὐτὸν αἱ ἀρχαὶ. εἰ δὴ ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν,
καὶ τὸ μέγεθος ὕβρισται τῆς ἐλαχίστης σαρκός, ἀναγκαῖς ἀδύνατον ἐν 25
5 ἑκάστῳ πάντα μεμῖχθαι. τί δῆποτε; διτὶ πᾶν σῶμα πεπερασμένον, εἰ καὶ
σμικρότατα ἀπ' αὐτοῦ πεπερασμένα ἀφαιροῦτο, ὅμως ἐπιλείψει ποτε, γι-
γνέσθιο δὲ ὁ λόγος μὴ κατὰ τὸ λόγῳ | θεωρητόν. καὶ (εἰ) τοῖνυν ἐκ τοῦτο 129
τοῦ ὄντος ἡ σάρξ ἀποκρύπτοτο συνεχῶς, ἀναλώσει δῆποτι πᾶσιν τὴν ἐνυ-
πάρχουσαν· οὐ γὰρ οἴον τε εἰς ἀπειρον προΐέναι τὴν ἔκκρισιν τῆς ἐλαχίστης
10 σαρκὸς ὡρισμένης. ὃνοιν τοῖνυν ἀναγκαῖον θάτερον, ἡ τὴν ἔκκρισιν ἐπι-
λείπειν καὶ μηκέτι τὸ λοιπὸν ὄντος σάρκα ἔχειν ἐν τῷ συγκρίματι, ἡ ταύ-
της μὴ παυσομένης ἐμπειριελῆθθαι πεπερασμένῳ μεγέθει (λέγω δὲ τὸ τοῦ
ὄντος) ἀπειρα σαρκία τὸν ἀριθμὸν τὰ ἥδη καὶ ἐνυπάρχοντα· τοῦτο γὰρ 10
ὑπεραίρει πᾶσαν θαυματουργίαν. πρὸς δὲ τούτοις εἰ πᾶν μὲν σῶμα ἀφαι-
15 ριθέντος τιὸς ἔλαττον ἀνάγκη γίγνεσθαι, τῆς δὲ σαρκὸς ὕβρισται τὸ ποσὸν
καὶ μεγέθει καὶ σμικρότητι, φανερὸν ὡς ἐκ τῆς ἐλαχίστης σαρκὸς οὐδὲν
ἐκκριθῆσται σῶμα· ἔσται γὰρ ἔλαττόν τι τῆς ἐλαχίστης. πᾶς οὖν ἄπαν 15
ἐν ἀπαντῇ; ἡ σμικρολογογύμενα ταῦτα λέγοντες; εἰ γὰρ ἄπαν ἐν ἀπαντῇ, οὐ
σάρξ ἔσται μόνον ἐν τῇ ἐλαχίστῃ σαρκὶ, ἀλλὰ καὶ αἷμα καὶ ὄστον καὶ
20 ἐγκέφαλος καὶ πάλιν ἐν ἑκάστῳ τούτων οἷον ἐν τῷ αἷματι σάρξ ἑτέρα καὶ
αἷμα ἔτερον καὶ ὄστον ἀλλοῦ καὶ πρὸς γε αὗθις ἐν ἑκάστῳ τούτων ὅμοιας 20
τὰ ἀλλα πάντα· καὶ τοῦτο ἔσται ἀπέραντον. καὶ πῶς οὐ πλατὺς ὁ λῆρος
ἐν τῷ σμικροτάτῳ σαρκίῳ σάρκα ἀπειρον ὑπάρχειν καὶ ὄντος ἀπειρον καὶ
γῆν καὶ ἀέρα; καὶ ταῦτα, ὅπερ δὴ καὶ πρόσθεν ἔφην, ὅντα ἥδη καὶ ὑφε-
25 στῶτα καὶ ἔστατα καὶ ἀλλήλων κεχωρισμένα δὲ καὶ μάλιστα ἀποτοπον· ἐν ᾧ 25
γὰρ κεχώρισται, πεπεράτωται. ὅρους γὰρ τὰ γωρίζουσαν ἀπ' ἀλλήλων καὶ
μεγέθει καὶ τόπῳ λαμψάνει· ἔσονται οὖν κατ' αὐτὸν αἱ ἀρχαὶ καὶ κατὰ
πλῆθος ἀπειροι καὶ κατὰ μέγεθος· τοῦτο δέ ἔστιν ἀπειράκις ἀπειροῦς εἶναι. 130
εἰ δέ τις βοηθῶν Ἀναξιγόρα· τὰς μὲν ἀρχάς οἵοιτο ἀμίκτους εἶναι, ἐπειδὴ
30 καὶ ἀρχάς, ἐν δὲ τοῖς αἰσθητοῖς καὶ συγκρίμασι πάντα ἐν πᾶσι μερῖζθαι,
μετενεγκάτῳ τὸν λόγον καὶ ἐπὶ τῶν συγκριμάτων οἷον ὄντος αἰσθητοῦ· δ
τούτῳ γὰρ δῆκουσθεν ὅμοιας ἐνυπάρχει σάρξ τε καὶ ὄστα ἀπειρα κεχωρι-

2 μακρὸν L: μικρὸν W ₁	οἰσθα W ₁	3 δὲ L	4 ὠρίσθαι W ₂ et fort. L ₁
ἀναγκαῖον L _{2a} : ἀναγκαῖον MWBL ₁ : πνυ ἀνάγκη οὖν?		6 ἐπιλείψει ποτε L	
7 τὸ λόγῳ W ₂ B (τὸ in ras.) cum Simpl. 170,27: τῷ λόγῳ MW ₁ L ₁ et fort. B ₁ : τὸ τῷ λόγῳ L (τὸ λόγῳ Simpl. D)	εἰ post καὶ addidi, post τοῖνυν W	8 ἦ] εἰ L	
8 συγγνῶς W	10 ἀναγκαῖον B, ἀνάγκη L (cf. Philop. 105,17)		10. 11
ἀπολείπειν L	12 τὸ] τῷ W ₂ L	13 ἥδη καὶ in ras. spatii angustioris M	
post γὰρ ins. δὴ L	17 τι] τε M	19 καὶ post αἷμα om. M; fortasse scriben- dum αἷμα καὶ ἄμμα ὄστον (cf. Simpl. 172,8 σάρκα καὶ αἷμα ὄστον καὶ ἐγκέφαλον)	
21 ὄστον ἔτερον καὶ αἷμα ἀλλοῦ L	24 ἐμπροσθεν L	26 πεπεράτωται] om. L ₁ :	
πεπέρασται L _{2a}	29 εἰ δὲ τις—(p. 17,4) διαμαρτύρεται] ex Alexandro (cf. Simpl. 173,8)	31 καὶ M: om. WBL	32 τούτῳ L _{2a} : τοῦτο MWBL ₁
BL (cf. Simpl. 172,24)			ὄστον

σμένα, συγκεκριμένα ὅντα καὶ ταῦτα ἐκ πάντων· αἰσθητὰ γάρ καὶ ἐκφρίζεσθαι 130
δυνάμενα, ὡςτε καὶ τούτων {ἐν} ἑκάστῳ πάλιν ἔτερα ὑπάρχειν. οὐ γάρ δὴ
διακριθήσεται ποτε εἰς τὰς εἰλικρινεῖς καὶ πρώτας ἀρχάς· τοῦτο γάρ ήμεν 10
αὐτῆς ἀμήχανον εἶναι διαφαρτύρεται. πῶς οὖν τοῦτο αὐτὸν πράττειν δι νοῦς
5 προθύμεται; πῶς δὲ οὐκ ἀνήστος τοῖς ἀδυνάτοις ἐπιχειρῶν; καίτοι τὸ μη-
δέποτε τὰ ὅντα διακριθήσεσθαι κατὰ τύχην δρθῶς φησιν Ἀναξαγόρας· 15
ἀχώριστα γάρ τὰ συμβεβηκότα τῆς οὐσίας ἔστιν. τί οὖν ἔξει πέρας ὁ
φρονιμώτατος νοῦς ἢ ἀνήνυτα μοχθῶν; εἴη μήτε κατὰ ποσὸν διακρίνει
ποτὲ τὰς ἀρχὰς (εἰς ἀπειρον γάρ αὗται διαιροῦνται) μήτε κατὰ τὸ ποιόν
10 (ἀγάγωριστα γάρ τῆς οὐσίας τὰ πάθη, οἷον χρώματα λέγω καὶ ἔξεις καὶ τὰ 20
λοιπὰ συμβεβηκότα), ὥστε τὸ μὲν οὐδὲ ἔκεινος τῷ νῷ συγχωρεῖ, τὸ δὲ
ἥμεις διὰ τὸ ἀληθῆς ἀφαιρούμεθα, ἐπεὶ καὶ τοῦτο οὐκ ὀρθῶς Ἀναξαγόρας
τὸ διὰ τοῦτο οἰεῖσθαι τὴν σάρκα ἐκ σαρκίων συντίθεσθαι καὶ τὸν χρυσὸν
25 εἰς χρυσίων, ἐπειδὴ καὶ διαιρεῖσθαι πᾶν ὅμιοιμερὴ συμικρό-
τερα ὑπελάμψανεν· εἰ δέ τι φθειρόμενον διαλύεται, ἐξ ἔκεινών γίνεσθαι
συντιθέμενον. τοῦτο τούτων οὐχ ἕκανὸν πρὸς ἀπόδειξιν· ὃ γάρ πηλὸς καὶ |
εἰς πηλοὺς διαιρεῖται καὶ εἰς ὄντα καὶ γῆν. πόθεν οὖν ἀν μᾶλλον εἰποις 131
γίγνεσθαι τὸν πηλὸν; ἐκ πηλαρίων μικρὸν ἢ μᾶλλον ἐκ γῆς καὶ ὄντας;
ἢ τοῦτο μέν ἔστιν ὅντως γίνεσθαι πηλόν, ἔκεινο δὲ μείζω γίνεσθαι; οὐ γάρ 5
20 ὡς αἱ πλίνθοι συντιθέμεναι τὸν οῖκον ποιοῦσιν, οὕτως δταν ἐξ ἀρέος ὄντωρ
γένηται, διάτια μικρὰ συνιόντα τὸ πᾶν ὄντωρ ἐποίει· τοῦτο γάρ αὐτοῖς ἡ
καλὴ σύγκρισις βούλεται. ἀλλ’ αὐτὸν μὲν ὄρῶμεν εἰς ὄντωρ μεταβαλλόμε-
νον τὸν ἀρέον καὶ ἀλλοιούμενον καὶ τοῦτό ἔστιν ἐξ ἀρέος ὄντωρ γενέσθαι.
οὕτω δὲ καὶ Ἐμπεδοκλῆς τὴν γένεσιν κατασκευάζει (κατὰ γάρ σύγκρισιν
25 καὶ διάκρισιν), ἀλλ’ ὅμις κουφότερα ἀμαρτάνει· πεπερασμένας γάρ τιθεται
τὰς ἀρχάς. ἀλλ’ οὕπω καρδὸς περὶ τούτων.

5. Ἀλλ' ἐκεῖσες ἐπάνειψι, οὗτοι τὰναντία ἀπαντεῖς ἀρχὰς ποιοῦσιν οἵ τε λέγοντες ἐν τῷ πᾶν καὶ ἀκίνητον, οἵ τε πλείω, μᾶλλον δὲ ἀπειρα· καὶ γὰρ ὁ Παρμενίδης ἐν τοῖς πρὸς ὅδεαν τῷ θερμὸν ποιεῖ καὶ τῷ ψυχρὸν ἀρχάς, 20 30 ὃν τὸ μὲν πῦρ τὸ δὲ γῆν προσαγορεύει, καὶ Ἀναξαράρας ἐν ταῖς ὅμοιο- μερείσις τὴν ἐναντίωσιν καὶ Ἀναξίμανδρος ἐκκρίσει τὴν γένεσιν κατὰ σύγ-

1 συγκεκριμένα scripsi: συγκείμενα M: συγκρίματα WBL	έκχρινεσθαι L: έγκρινεσθαι
MW(?)B 2 ἐν addidi πάλιν om. L ὑπάρξει M: ὑπάρξει WB: ἐνυπάρξει L	
3 τὸ εἰλικρινὲς L 4 αὐτὸ W (in M comp.) 6 ὄντα M (α in ras.) 7 τῆς	
om. L 8 ἦ] καὶ mavult Spengel ἀνήνυτα MB: ἀνύνητα W, ἀνύνητος L, ἀννυτα	
L ₂ a, ἀννυτα Spengel μήτε] μὴ M (fortasse recte) κατὰ τὸ ποσὸν B ₂ L (at cf. E Aristot. 188a11 et Simpl. 176,3 et 10) διεκρίνον WL 9 ante κατὰ add. τὰ W	
11 τὰ μὲν M, ὃ μὲν L ₁ συγχωρεῖ τῷ νῦν L 12 τὰληθές BL 14 χρυσῶν BL: χρυσέων M: χρυσῶν W 14. 15 σμικρότερα MB: σμικρότατα W: σμικρότερον L	
17 οὖν ἢν MW: ἢν οὖν B, οὖν L (ἢν in marg. add, sed rursus del.) a ἢν ante γίνεσθαι add. L 18 ἐξ M: πότερον ἐν WBL 19 τὸν ante πτηλόν add. L 21 γένηται	
ML: γίνηται B: ȝ W σμικρά L αὐτὴ W 24 γάρ] τὴν W (om. in Par. 1888	
et Vindob. 110) τῷγάρισμα (pr. in ras.) M 25 διάβρεσιν L κουφό L (unde κουκύστερον a) 31 ἔκπορτει BL: ἔγνοιέται M: ἔν κράτει W	τῷ

κρισιν, ὥστε καὶ διάκρισιν, καὶ Δημόκριτος πλῆρές τε καὶ κενόν, ἀλλὰ καὶ 131
 θέσει καὶ σχήματι καὶ τάξει τὰς γενέσεις ποιῶν ἐναντιώσει ποιεῖ· γένη 25
 γάρ ἀπαντα ταῦτα ἔστιν ἐναντίων, ἡ θέσις τοῦ ἄνω κάτω, πρόσθεν
 ὅπισθεν, ἀριστεροῦ δεξιοῦ, τὸ σχῆμα εὐθυγράμμου περιφεροῦς, ἢ κατ' 132
 5 ἕκεινόν ἔστιν ἐναντία· περὶ δὲ Ἡμπεδοκλέους καὶ Πλάτωνος καὶ τῶν ἄλλων 132
 φυσικῶν ὅσοι μάνωσιν καὶ πύκνωσιν ἐπίθεντο τὰ ἐναντία, καὶ πρότερόν γε
 προειρήκαμεν. καὶ νὴ Δία εὐλόγιας ἔμοιγε δικοῦσιν ἐπὶ τοῦτο ἀπαντες
 ἐληγούμεναι· δεῖ γάρ τὰς ἀρχὰς πρῶτον μὲν ἐξ ἀλλήλων μὴ εἶναι (ἔσται 5
 γάρ οὗτοις ἑκάστη ἄμα ἀρχή τε καὶ οὐκ ἀρχή), δεύτερον δὲ μηδὲ ἐξ ἀλλων
 10 (εἰ γάρ μὴ πρῶται εἰσεν, πῶς ἀνείσθησι) καὶ τρίτον ἐξ τούτων εἶναι τὰ
 πάντα· τοῦτο γάρ μαλιστα ἴδιον τῶν ἀρχῶν. ταῦτα δὴ ἀπαντα τοῖς πρώ- 10
 τοις ἐναντίοις ὑπάρχει. πρῶτα δὲ ἐναντία λέγω τὰ γενικώτατα· οὐκ ἐξ
 ἀλλων μὲν γάρ, δεῖ δὴ καὶ πρῶτα· οὐκ ἐξ ἀλλήλων δέ, δεῖ δὴ καὶ ἐναν-
 τία. καὶ μηδὲν ταραχθῆ: λέγομεν γάρ ἐκ λευκοῦ τὸ μέλαν γίνεσθαι, οὗτοις
 15 μὲν γάρ γίνεται ἐξ ἀλλήλων τὰ ἐναντία, ὥπερ κυριώτερον εἴποις ἂν οὐκ ἐξ 15
 ἀλλήλων, ἀλλὰ μετ' ἀλληλα. ἀλλὰ πῶς εἴποις μὴ γίνεσθαι ἐξ ἀλλήλων
 τὰ ἐναντία; ὡς λέγομεν ἐκ χαλκοῦ γίγνεσθαι τὸν ἀνδριάντα· οὐ γάρ ὡς
 ὑπομένοντος θατέρου θάτερον μετὰ τοῦ φυλάττειν τὴν οἰκείαν φύσιν γεννῶν- 20
 τος τὸ ἐναντίον· δεῖ μὲν γάρ αὐτὰ σφέζεσθαι ὡς ἀρχάς, εἰ δὲ σφέζενα
 20 εἰς ἀλληλα μεταβάλλει, συνυπάρχοι ἂν τὰ ἐναντία, ὥπερ ἀμηγανον. πῶς
 δὲ καὶ ἐκ τούτων τὰ ἄλλα; δεῖ κατὰ μεταβολὴν ἡ γένεσις, ὡς δειγμήσεται,
 εἰς δὲ τὰ ἐναντία πᾶσα μεταβολὴ. ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ σφάδρα αὐτόθεν γνώ- 25
 ριμον τὸ λεγόμενον, ἐπισκεψώμεθα αὐτὸν μικρὸν ἀνωμεν ἀρέσμενοι. ληπτέον
 δὴ πρῶτον δεῖ τῶν ὄντων οὐδὲν οὔτε ποιεῖν πέφυκεν οὔτε πάσχειν
 25 τὸ τυχόν ὑπὸ τοῦ τυχόντος· οὐ γάρ ποιεῖν πέφυκεν ἀνθρωπος ἵππον, οὔτε
 πέφυκε πάσχειν | ἀδάμας ὑπὸ σιδήρου· καὶ τοίνου οὔτε γίγνεσθαι πέφυκε 133
 τὸ τυχόν ἐκ τοῦ τυχόντος· οὐ γάρ ἀν γένοιτο λευκὸν ἐκ μουσικοῦ, ἀλλὰ
 πάντως ἐκ μέλανος ἢ ἔανθοῦ ἢ τυνος ἐτέρου τῶν μέσων χρωμάτων. καίτοι 5
 φαίνεται τις ἀν δεῖ τοῦτο οὐκ ἀληθῆς· εἴποι γάρ ἀν τις τὴν ἀγδόνα λευκὴν
 30 ἐκ μουσικῆς γεγονέναι. ἀλλ' οὐκ ἢ μουσικὴ πρότερον ἦν, ἀλλ' ἢ μέλανα·
 ἐπειδὴ γάρ συμβαίη ποτ' ἀν τῷ μέλανῳ καὶ μουσικῇ εἶναι, τότε οὐκ
 ἀν ἐκ μέλανος οἰεὶ γίγνεσθαι τὸ λευκὸν ἀλλ' ἐκ μουσικοῦ; ἀλλὰ διαιρεῖ 10

1 πλῆρες] sic etiam I (et fort. E) Aristot. 188a22: τὸ στερεὸν Aristot. vulgo et Simpl. (cf. Diels Zur Textgesch. p. 11) 7 νὴ Δία om. L₁ (ut Aristot. 188a27) 8 μὴ εἶναι om. W 10 μὴ γάρ L πρῶτα L 11 δὴ M: δὲ WBL (ut Philop. 110,32)
 12 γενικώτατα] sic Simpl. quoque 182,14: γενικώτερα Philop. 111,1 13 ἄλλον L
 15 γάρ om. L 16 εἴποι om. W₁, add. W₂ in marg. 20 μεταβάλλει M:
 μεταβάλλον WBL πῶς—(22) μεταβολή] exscr. Philop. 118,7 sqq. 21 τὰ ἄλλα]
 cf. Diels ad Simpl. 182,12 6τε] ἔστι W (ut vid.): διέστι Philop. 22 τάναν-
 τία L 24 τῶν ὄντων M: ἀπάντων τῶν ὄντων WBL (ut FI Aristot. 188a32: πάντων
 τῶν ὄντων E cum Simpl. et Philop.) πάσχει a 26 πάσχειν πέφυκε BL
 πέφυκε γίγνεσθαι W οὔτε MB: οὐδὲ L (ex Aristot. 188a33 vel. Philop. 111,1), οὐ
 W; obversatur alterum membrum οὔτε φύεται εἰς τὸ τυχόν cf. 19,12 27 τὸ λευκὸν
 Aristot. 188a35 praeter F 28 ἐτέρων B 32 λευκὸν] μουσικὸν W

τοῦ καθ' αὐτὸν τὸ κατὰ συμβεβηκός καὶ πάντως εὑρήσεις ἐκ μέλανος ἡ 133
ἔκανθος ἡ φαιοῦ καθ' αὐτὸν γιγνόμενον τὸ λευκόν, οὐδὲν δὲ κωλύει τὸ μέλαν
τοῦτο ἡ μουσικὴ εἶναι ἡ πολιτικὸν ἡ στρατηγικὴν ἡ γαλκευτικὴν· ὥστε
οὐκ ἀν φθάνοις καὶ ἐκ πολιτικοῦ τὸ μέλαν γίγνεσθαι λέγων καὶ ἔξι ὁριθμη- 15
τοῦ τικοῦ πάλιν καὶ ἐκ πτηγοῦ καὶ ἐκ δίποδος, ἀλλὰ πᾶσιν αὖται κατὰ συμ-
βεβηκός αἱ γενέσεις, καθ' αὐτὸν δὲ γίγνεται τὸ λευκὸν ἐκ μέλανος ἡ τὸ
σύνολον εἰπεῖν ἐκ μὴ λευκοῦ καὶ ἐκ τούτου γε οὐχ ἀπαντος (καὶ γάρ
ἴπποκένταυρος οὐ λευκὸν καὶ σκύλλα οὐ λευκόν), ἀλλὰ ἐφ' οὗ τὸ φαιόν ἡ 20
τὸ ἔκανθον ἡ τὸ ἐρυθρὸν ἀρμόζει λέγειν. οὕτως καὶ τὸ μουσικὸν ἐκ μὴ
10 μουσικοῦ, ἀλλ' οὐκ ἐκ τοῦ κίνος οὐδὲ τῆς νεώς· ἀλλὰ καὶ ἀμούσιον ἀν
τις ὄρθις προσαγορεύεται καὶ εἴ τι μεταξὺ μουσικοῦ τέ ἐστι καὶ ἀμούσιον. εἰ
οὐδὲ δὴ φθείρεται τι εἰς τὸ τυχόν· οὐ γάρ φθείρεται καθ' αὐτὸν τὸ λευκὸν
εἰς μουσικὸν πλὴν εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκός, οἷον φθαρείη ποτ' ἀν λευκότης 134
ἐπικαυμέντος ἀνθρώπου, φθαρείη δὲ ἀν εἰς μελανίαν. εἰ δὲ καὶ συμβαίη
15 καὶ μουσικὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον κατὰ συμβεβηκός, καὶ εἰς μουσικὸν φθα-
ρείται ἡ λευκότης· ὅμοιώς δὲ καὶ τὸ μουσικὸν εἰ φθείροιτο, εἰς τὸ ἀμούσιον δ
οὐκ εἰς τὸ μέλαν φθαρείται. οὐ μάνον δὲ ἐφ' ὧν κατὰ σύγκρισιν καὶ διάκρισιν ὡς ἐπὶ
τῶν συντετμένων· ὁ γάρ αὐτὸς λόγος, λανθάνει δὲ ἐπὶ τούτων ἐνίστε. θτὶ μὴ 20
κείται ἐπὶ πολλῶν ταῖς ἀντικειμέναις διακένεται σύνηθες ὄνομα ὥσπερ τῷ λευκῷ
καὶ τῷ μέλανι· ἀλλ' ἐπ' ἐνίναν μὲν αἱ στεργήσεις τούτων ὄνοματάνται, ἐπ' ἐνίναν
δὲ οὐδὲ αὐται, ἀλλὰ αἱ τῶν ἑτέρων ἀντιφάσεις μόναι. τὰ μὲν γάρ κοινὰ ὄντα· 15
ματα εἴποιμεν ἀν ἐπὶ τῶν συνθέτων ἀπάντων ἀρμονίαν τε καὶ ἀναρμοστίαν, ἐξ
ὧν αἱ γενέσεις καὶ εἰς τὸν γίγνεται τὸν λόγον τοῦτον οὐκ ἔχομεν ἐκ τῆς
25 συνηθείας, ἀλλ' ὅμως ἀπαν γίνεται τὸ ἡρμονέμον ἐκ ἀναρμόστου καὶ φθείρε-
ται εἰς ἀνάρμοστον οὐκ εἰς τὸ τυχόν, ἀλλ' εἰς τὸ ἀντικείμενον· οὐ γάρ ἡ ἀν-
θρώπου ἀρμονία φθείρεται εἰς τὴν ἵππου ἀναρμοστίαν οὐδὲ δὴ τοῦ κυνός εἰς
τὴν τοῦ φυτοῦ οὐδὲ γίνεται ἐξ ἐκείνων, ἀλλὰ φθείρεται μὲν ἀνθρώπος εἰς
30 ἀνθρώπου ἀναρμοστίαν, φθείρεται δὲ ἵππος εἰς ἵππου, κανὸν ἀντὶ τοῦ ἡρμοσ-
τοῦ καὶ ἀναρμόστου τὸ τεταγμένον καὶ ἀτακτον ὄνοματης κανὸν τὸ σύν-
θετον καὶ τὸ ἀτύνθετον καὶ τὸ ἐσχηματισμένον καὶ τὸ ἀσχηματιστον, ὅμως
ταῦταν ἐν πᾶσιν εὑρήσεις. λάβε γάρ καθ' ἔκαστον παράδειγμα· ἡ τῆς

1 τοῦ] τα (inc.) W 7 γε ομ. B₁ 8 σεύλλα οὐ λευκὴ L 9 τὸ ante ἔκανθον
ομ. W ante μὴ add. τοῦ W 10 οὐκ ομ. W οὐδὲ] οὐδὲ ἐκ L post ἀλλὰ add. δ
L₂ 11 προσαγορεύεται καὶ scripti sec. Simpl. 185,17: προσαγορεύεται MBW: προσαγο-
ρεύεται ἡ L μουσικοῦ τέ ἐστι M: τί ἐστι μουσικοῦ W: τί ἐστι (μουσικοῦ superscr. man. 2)
B: μουσικοῦ ἐστι L 13 εἰς τὸ E Aristot. 188^b4 κατὰ τὸ συμβεβηκός B (at cf.
Aristot. 188^b4) 14 ἔκανθον Laur. 85,18 καὶ ομ. L 15 post ἄνθρωπον ins.
τοῦτον L 16 δὲ ομ. L εἰ ομ. W 20 πολλαῖς W (at cf. Simpl. 185,27) post
ὥσπερ add. καὶ L (ἐκεὶ Simpl. 185,26) 21 τούτων] αὐτῶν κανῶς Philop. 120,1
22 αὐταὶ MBW (αἱ στεργήσεις Philop. ibid.) ἀντίτασις B₁: ἀποφάσεις Philop. ibid. et
114,31 23, 24 verba εἰς ὃν — (27) ἀναρμοστιαν bis scripta in L, sed ita ut priore loco
omittantur verba (25, 26) ἀνάρμοστον — (27) φθ. εἰς 24 αἱ ομ. L₁a 29 ἵππου] ἵππον
αἱ ἵπποι in M legendum sit, incertum 30 καὶ (ante ἀτακτον) ομ. W 31 τὸ ante
ἀτύνθετον ομ. L καὶ (πιστ ἀτύνθετον)] καὶ L τὸ ante ἀσχηματιστον ομ. W.

οἰκίας τάξις ἐξ ἀταξίας γίνεται οὐ τῆς τυχούσης οὐδὲ οῖσα γένοιτο ἀν 135
νεώς, ἀλλ' οῖσα γένοιτο ἀν οἰκίας ἀταξία ἐκ τοῦ μὴ συγκεῖσθαι τοὺς λίθους
ώς δεῖ καὶ τὰς πλάνθους, καὶ φύείρεται τοίνυν εἰς ταύτην τὴν ἀταξίαν.
πάλιν ὁ σωρὸς γίνεται τῶν πυρῶν ἐκ τοῦ μὴ συγκεῖσθαι τοὺς πυροὺς, οὐκὶ 5
ἐκ τοῦ μὴ συγκεῖσθαι τὰ ἔντα, καὶ φύείρεται τοίνυν οὐκ εἰς ἔνταν διατ-
ρεσιν, ἀλλ' εἰς πυρῶν. ὁ ἀνδριάς ὄμοιός ἐκ τῆς ἀνδριάντος ἀσχημοσύνης·
καὶ ἵνα μὴ καθ' ἔκαστον λέγω, δῆλόν ἐστιν ὡς ἀπαν γίγνεται τὸ γυρνό- 10
μενον καὶ φύείρεται τὸ φύειρόμενον ἥτις ἐναντίων ἥτις εἰς ἐναντία καὶ τὰ
τούτων μεταξύ, οἷς καὶ αὐτοῖς ἐξ ἐναντίων ἥτις γένεσις ὡς ἐπὶ τῶν γρωμά-
10 των· ὅστε καθόλου διορίσασθαι ἀληθές, ὅτι πάντα τὰ φύσει γυρνόμενα ἥτις
ἐναντία ἐστιν ἥτις ἐναντίων, ἐναντία μὲν τὰ ἄκρα, ἐξ ἐναντίων δὲ τὰ 15
μεταξύ. γρὴ δὲ μηνημονεύειν, ὅταν λέγωμεν ἐξ ἐναντίων καὶ εἰς τὰ ἐναντία
εἰναι τὰς γενέσεις καὶ τὰς φύοράς, ὡς οὐκ ἐξ ὑπομενόντων οὐδὲ εἰς ὑπο-
μένοντα λέγομεν (οὗτω γάρ ἀν ἡμῖν αὐτοῖς μαχοιμεθα), ἀλλ' ὃς φαμεν 20
15 τόδε ἀπὸ τοῦδε καὶ τόδε γίγνεσθαι μετὰ τόδε. μέγρι μὲν οὖν ἐπὶ τοσοῦ-
τον σχεδὸν συνηκολουθήκασιν καὶ τῶν ἄλλων οἱ πλεῖστοι· πάντες γάρ οἱ
τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς ὑπ' αὐτῶν καλουμένας ἀρχάς, καίπερ ἀνεύ τοῦ πειθεῖν
ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς, δικασταὶ τὰ ἐναντία ποιοῦσιν ὥσπερ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας
ἀναγκασθέντες· διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων τῷ τοὺς μὲν πρότερα καὶ
20 γενικώτερα, τοὺς δὲ ὕστερα καὶ εἰδικώτερα λαμβάνειν, καὶ τοὺς μὲν λόγῳ,
τοὺς δὲ αἰσθήσει γνωριμώτερα· οἱ μὲν γάρ θερμὸν καὶ ψυχρὸν καὶ ἔγραψαν 25
καὶ ὑγρόν. ὕστερα δὲ καὶ εἰδικώτερα καὶ γνωριμώτερα τῇ αἰσθήσει· οἱ δὲ 136
τὸ μέγα καὶ τὸ μικρὸν καὶ τὸ ἄρτιον καὶ τὸ περιττὸν καὶ νεῖκος καὶ φιλίαν
πρότερά τε καὶ γενικώτερα καὶ γνωριμώτερα τῷ λόγῳ. πώς μὲν ἔτερα
25 λαμβάνουσιν (ἄλλοι γάρ ἄλλα), πώς δὲ ταῦτα μόνα· πάντα ταῦτα γάρ ἀνά-
λογον ἔχει πρὸς ἄλληλα. ὡς γάρ ἔχει τὸ νεῖκος πρὸς τὴν φιλίαν καὶ τὸ
περιττὸν πρὸς τὸ ἄρτιον, οὗτοις τὸ ψυχρὸν πρὸς τὸ θερμὸν καὶ τὸ ἔγραψαν 30
πρὸς τὸ ὑγρὸν ἔχει· τὰ μὲν γάρ ἐκ τῆς συστοιχίας ἐστι τῆς ὑπὸ τῆς
σύγκρισιν καὶ τὴν ὑπεροχήν, τὰ δὲ ἐκ τῆς ὑπὸ τὴν διάκρισιν καὶ τὴν ἔλλει-
30 ψιν. ἀλλ' ὅτι μὲν ἐναντίες δεῖ τὰς ἀρχὰς εἰναι, φανερὸν ἐκ τούτων.

6. Ἐγέρμενον δὲ εἰπεῖν, πόσαι τὸν ἀριθμὸν εἰναι ἄν. δέδεικται γάρ ὡς
οὕτε μίαν εἰναι δυνατὴν οὕτε ἀπέιρους· μίαν μὲν ὅτι δύο τὰ ἐναντία, ἀπει- 15

1 ἀν γένοιτο L	3 τὰς πλάνθους L: τούς πλάνθους MWB	9 ἐναντίων M
10 διορίσασθαι L	12 τὰ om. L	13 τὰς γενέσεις εἰναι BL
Laur. 85,14 (at coni. Spengel)	15 ἐπὶ τοσοῦτον] τούτου Aristot. 188 ^b 26 praefer E	14 λέγομεν
pr.: cf. Diels <i>Zur Textgesch.</i> p. 11	16 καὶ τῶν ἄλλων om. M	17 ἀρχάς
om. B	19 τοὺς M (in ras.) L: τὰ WB	καὶ αντε γενικώτερα om. W
20 τὰ δὲ WB	εἰδικώτερα M (cf. Philop. 270,28): ἴδικώτερα WBL	τούς in ras. B ₂
(item v. 21)	21 γνωριμώτερον α	21, 22 ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν W
ῶστε Laur. 85,14 ex Aristot. 188 ^b 36	21 καὶ γενικώτερα om. W	22 εἰδι- κώτερα M (cf. v. 20): ἴδικώτερα WBL
28 συστοιχίας L	25 γάρ ante ἔτερα transp. W	ταῦτα
W (cum I Aristot. 189 ^a 12)	29 ὑπὸ περὶ W (at cf. Philop. 124,17)	32 μία
ante τὰ ἐναντία add. καὶ B ₂	τὰ ἐναντία sic I quoque Aristot. ib.: τὸ ἐναντίον EF	

ρους δὲ ὅτι τὰ ἐναντία ἀμήγχυνον ἄπειρα εἰναι· δίχα γάρ ἂν διαιρεθεῖν¹³⁶ καὶ προσέστη τὴν ἐπιστήμην τῶν δύνων ἀφαιρεθῆσόμεθα. ἔτι δὲ περὶ μίαν φύσιν καὶ περὶ ἓν γένος μία ἐστὶν ἐναντίωσις, γένος δὲ ἐν λέγεται ἀκριβῆς οὐδὲ τὴν διαέρεσιν εἰς εἰδῆ ποιούμεθα, οὐδὲ εἰς γένη· οὗτον περὶ γρῦπμα τὸ²⁰ μέλαν καὶ τὸ λευκὸν ἡ περὶ τὸν χυμόν τὸ γλυκὺν καὶ τὸ πικρόν· ἐναντίωσιν γάρ λέγει τὴν σχέσιν τῶν δυεῖν ἐναντίουν. καὶ τούτου περὶ τὴν ἔνυλον καὶ γενητὴν οὐσίαν, ἡς τὰς ἀρχὰς ἐπιζητοῦμεν, μία ἡ ἐναντίωσις, ἄλλως²⁵ τε τί κωλύει λέγειν πεπερασμένας; Ἐμπεδοκλῆς γοῦν πεπερασμένας ὑποθέμενος βέλτιον ποιεῖ τὰ γιγνόμενα Ἀναστήρου.

10 Εἰ δὲ δὴ ταῦτα ἀλληλὴ λέγομεν καὶ μία ἐστὶν | ἐναντίωσις περὶ μίαν¹³⁷ φύσιν, ἀρά μόνας τὰς ἀρχὰς ὑποθέτεον τὰ δύο πρῶτα ἐναντία ἡ δεῖ συγχέει τινα ὅλην αὐτοῖς καὶ ὑποκείμενον; ἐμοὶ μὲν τοῦτο καὶ ἀναγκαῖον δοκεῖ· σκέψαι δὲ καὶ σὺ κατὰ σαυτόν, εἰ δύναται πυκνότης μανότητα²⁵ ποιεῖν καὶ³⁰ ἐσαυτὴν ἡ θερμότης ψυχρότητα³⁵ ἡ τὴν φιλίαν τὸ νεῖκος ἡ τοῦ μπακίν ἐκάστη τὴν ἄλλην, μᾶλλον δέ — τὸ λέγω ποιεῖν; — εἰναι καθ' ἐσαυτὴν ἐκάστη καὶ ὑφεστάναι⁴⁰ ἡ θερμότης καθ' ἐσαυτὴν ἡ ψυχρότης [ἡ σύγκρισις ἡ διάκρισιν]. ἡ μᾶλλον τρίτον τι τούτοις ἔτερον ὑποθέτεον, περὶ δὲ καὶ αὐτὰ ὑποστήσεται καὶ γεννήσει τὰ ἐφεξῆς διατιθέν πως ἀνὰ μέρος τὸ ὑποκείμενον. αὐτὰ μὲν γάρ οὐδὲ⁴⁵ ἐν ὑπομένοιν ἄλληλα οὐδὲ⁵⁰ ἂν ὑποδέξαιτο σιρφομένη τὴν σύγκρισιν ἡ διάκρισις ἡ τὴν μανότητα⁵⁵ η πυκνότης, ὑπο-⁵⁵ γωρεῖ δὲ ἀλλήλους τὸ ἔτερον ὑφ' ἐπέρου τινὸς δεῖ τὸ εἰσὶὸν δεχομένου. διὰ τοῦτο καὶ οἱ παλαιοὶ τοῖς ἐναντίοις ἡ μίαν τινὰ φύσιν ἡ πλείους ὑπετίθεσαν. πρὸς τούτοις δὲ ὅρα καὶ ἐκ τοῦ λόγου τὸ ἀναγκαῖον. τὰς ἀρχὰς⁶⁰ οὐκ ἐν ὑποκείμενῳ θετέον· εἴη γάρ ἂν οὕτως τῆς ἀρχῆς ἀρχή· τὸ γάρ⁶⁵ ὑποκείμενον πρότερον καὶ ἡ οὐσία τῶν ἐν αὐτῇ, τὰ ἐναντία δὲ ἐν ὑποκείμενῳ πάντως⁷⁰ οὐκ ἀρά ἀρχαὶ τὰ ἐναντία. πάλιν οὐδὲν τῶν δύνων ὁρῶμεν ὑποκείμενα τὰ ἐναντία, τὰς δὲ ἀρχὰς ὑποκείσθαι δεῖ πᾶσιν· οὐκ ἀρά ἀρχαὶ⁷⁵ τὰ ἐναντία. πάλιν οὐκ εἰναι φαμεν οὐσίαν ἐναντίαν οὐσία, οὕκουν οὐσίαι τὰ ἐναντία, εἰ δὲ μὴ οὐσίαι, δῆλον ὡς οὐδὲν ἀρχαὶ· οὐ γάρ δῆπου τὰς⁸⁰ ἀρχὰς τῶν οὐσιῶν οὐκ οὐσίας ποιήσομεν. εἰ τούτουν δὲ μὲν πρότερος | λόγος⁸⁵ 138 ἐναντίωσιν εἰναι δεῖν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἀναγκάζει, δὲ οὐ φασιν

2 ἀφαιρησόμεθα WL   τε] τὸ W   3 γένος—(5) πικρόν] verbis aliquantum mutatis adfert Philop. 135,25 (ἢ θερμότεον)   4 εἰδῆ] ἥδη B (corr. man. 1) W₂   5 ἡ] δεῖ W
6 δυεῖν M: δύο W: δυοῖν BL   7 γενετὴ MB (at cf. Simpl. 191,27)   7. 8 ἄλλως
τε] ‘ὤστε?’ Spengel   10 quae apud Aristot. leguntur 189^a17 ἔτι δὲ—(20) μένεν
a Themistio praetermissa   11 μόνας M (cf. Simpl. 199,6): δύο (β') μόνας WBL,
πρῶτα δύο L   12 αὐταῖς M (at cf. Simpl. 199,7 τὸ τοῖς ἐναντίοις ὑποκείμενον)
μὲν] μὲν οὖν L   13 ἡ (ἢ ἡ E) πυκνότης Aristot. 189^a22   15 ἐκάστῳ W
δὲ τί L: δὲ¹ ἔτι MWB   16 ἡ (ante θερμότης) οὖν BL   16. 17 ἡ σύγκρισιν καὶ
διάκρισιν M (et Laur. 85,18), quae verba ut e. v. 20 vel Philop. 140,8 illata delevi: ἡ σύγκρισις
καὶ διάκρισις WBL   18 γεννήσει B₂L: γεννήσει MWB₁   διατιθέντα Laur. 85,18
(quod probat Spengel)   19 οὖτ²—οὗτ² scribendum esse monet Spengel   ὑπομέ-
νεται B₁L (unde ὑπομενεῖν Spengel)   20. 21 ὑποχρεεῖ L   22. 23 ὑποτ-
θεται L   24 θετέον] εἰναι W   28 et 29 οὐσίατ] οὐσία bis L

ἀρχὰς εἶναι τὰ ἐναντία, συνακτέον αὐτὸς τὸ τρίτον προσθέντας, λέγω δὲ 138 τὴν ὅλην, διὰ καὶ μᾶλλον ἀρχὴν (πρότερον γάρ), ἀλλ᾽ ὅμως δεῖται κακείνων.⁵ καὶ⁶ ἔαυτὴν γάρ οὐδενὸς αὐτὴν ποιητική. Ἡπειροντο οὖν τῆς ἀληθείας καὶ⁷ οἱ ἀρχαῖ· καὶ γάρ ἐκεῖνοι μίαν τινὰ φύσιν ὑπετίθεσαν τοῖς ἐναντίοις, δι᾽⁸ δὴν καὶ⁹ ἐν τὸ πᾶν ἐκάλουν οἵνον ὕδωρ η̄ πῦρ η̄ τὸ μεταξύ. βέλτιον δὲ οἱ¹⁰ τὸ μεταξύ· τὸ γάρ πῦρ η̄δη φανερῶς συμπλέκεται τοῖς ἐναντίοις. Θερμὸν το¹¹ γάρ καὶ ἔηρὸν κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν τὸ πῦρ, δεῖ δὲ μηδὲν ἔχειν τῶν ἐναντίων ἐν τῷ οἰκείῳ λόγῳ τὸ ὑποκείμενον· ἀνάγκη γάρ η̄ μὴ ὀλέχεσθαι¹² θάτερον τῶν ἐναντίων η̄ φύσιερεσθαι· ἀμφορία δὲ τῇ περὶ τῆς ἀρχῆς ἐννοίᾳ¹³ διαμάχεται. διὸ οὐκ ἀλόγως ποιοῦσιν οἱ τὸ ὑποκείμενον ἔτερον τῶν στοιχείων τούτων ποιοῦντες, τῶν δὲ ἄλλων οἱ σέρα· καὶ γάρ οὐ ἀηρ¹⁴ η̄κιστα¹⁵ ἔχει τῶν ἄλλων αἰσθητὰς διαφοράς. τρίται δὲ οἱ τὸ ὕδωρ ὑποτιθέντες. θερμαίνεται γάρ καὶ φύγεται καὶ¹⁶ κεῖται καὶ πήγυνται ὑπο-¹⁷ μένον. ἀλλὰ πάντες γε τὸ ἐν τοῖς ἐναντίοις σχηματίζουσιν οἵνον πυκνότητα¹⁸ μανότητην καὶ τῷ μᾶλλον καὶ τῷ η̄ττον, ταῦτα δέ ἐστιν ὅλως ὑπεροχὴ καὶ ἔτ-¹⁹ λειψὶς δηλονότι· καὶ οἴοις παλαιά τις εἶναι καὶ αὕτη η̄ δόξα, διὸ δεῖ τρεῖς εἶναι τὰς ἀρχὰς τὸ ἐν καὶ τὴν ὑπερογήν καὶ τὴν ἔλλειψιν, πλὴν τὸν μὲν²⁰ ἀριθμὸν τῶν ἀρχῶν τὸν αὐτὸν ἀπαντεῖ λέγουσιν, οὐχ ὡςαύτως δὲ ἀπαντεῖς. οἱ μὲν γάρ παλαιοὶ τὰ μὲν δύο ποιεῖν, τὸ δὲ ἐν πάσχειν. Πλάτων δὲ²¹ ἀνάπολιν, ὕσπερ καὶ τὸ πρότερον εἴρηται. τὸ μὲν οὖν φάναι | τρία [τὰς 139 ἀρχὰς] τὰ στοιχεῖα (περὶ γάρ στοιχείων τῶν ἐνυπαρχόντων τοῖς γινομένοις ήμιν ὁ λόγος) δόξειεν ἄν καὶ σφόδρα εὐλογογίαν εἶναι, τὸ δὲ πλειόν τριῶν οὐκέτι· πρὸς μὲν γάρ τὸ παθεῖν αἰταρχεῖς τὸ ὑποκείμενον, πρὸς δὲ τὸ²² ποιῆσαι τὰ ἐναντία. εἰ δὲ προσθείται τις η̄ ἐναντίωσιν ἄλλην η̄ ὑποκείμενον,²³ καὶ²⁴ ἔκαστον ἀναγκασθήσεται διπλατιάζειν· εἴτε γάρ ἐναντίωσιν ἄλλην, καὶ²⁵ ὑποκείμενον ἔτερον· εἴτε ὑποκείμενον ἔτερον, ἔτεραν καὶ²⁶ ἐναντίωσιν. εἰ μὲν²⁷ οὖν ταῦτα ἐξ ἑκατέρας τριάδος γενήσεται, περιττὴ παντελῶς η̄ ἔτερα· εἰ δὲ¹⁰ ἄλλα ἐξ ἑκατέρας, πρῶτον μὲν οὐκ εἴσονται πάντων τῶν γενητῶν αἱ αὐταὶ²⁸ ἀρχαὶ (οὐδὲ εἰς ἄλληλα μεταβάλλει τὰ στοιχεῖα γη̄ πῦρ ὕδωρ ἀηρ),²⁹ ἔπειτα³⁰ τί δήποτε δύο μόνον εἴσονται τριάδες καὶ οὐχὶ πλεῖστος καὶ οὐχὶ ἀπειρος; οὐδένα γάρ εὔρισκω λόγον, διὸ δύο μὲν εἶναι κατασκευάζει, πλεῖστος δὲ μή· εἰ γάρ δεῖ γρήγορειν τὰς τῶν ζῴων καὶ τὰς τῶν φυτῶν, διὰ τί δὲ³¹ καὶ τὸ καθ'³² ἔκαστον εἰδος τῶν ζῷων καὶ καθ'³³ ἔκαστον εἰδος τῶν φυτῶν³⁴ οὐ διοίσουσιν; ἔπειτα ὥρωμεν τρεφόμενα τὰ μὲν ζῷα ἐκ τῶν φυτῶν, τὰ²⁰

1 συνακτέον L_{2a} προσθέντας L 3 καθ' αὐτὴν L αὐτὴ MWB (et Philop. cod. K 139,5): αὗτη L καὶ om. W 6 η̄δη] sic E quoque Aristot. 189b4; η̄ FI 10 διὸ καὶ οὐκ E Aristot. 189b5 (διὸ οὐκ FI) 12 τῶν ἄλλων ἔχει W 13 ψυχραίνεται W 14 γε Spengel ex Aristot. 189b8; τε MWB: om. L (ut Philop. 142,9) ἐν] εν W 15, 16 καὶ ἔλλειψις δηλονότι MW et FI Aristot. 189b10 (ubi τε καὶ legitur): δηλονότι καὶ ἔλλειψις BL et E Aristot. 20 τὸ pr. om. W φάσσειν E Aristot. 189b16 21 τὰ στοιχεῖα L₁ (ex Aristot. ib.) et Spengel e coni.: τὰς ἀρχὰς (quae verba aut e Simpl. 204,28 aut e Philop. 148,20 illata esse videntur) τὰ στοιχεῖα MWB: τὰ στοιχεῖα καὶ τὰς ἀρχὰς L_{2a} 22 παρ' αὐτὸν add. B 23 μὲν om. E Aristot. 189b19 26 καὶ] superser. W: η̄ L₁ 27 ἐξ ἔτερας W παντελῶς περιττὴ W 31 κατασκευάζει BL 32 τὰς alt. om. B₁ 33 τῶν—εἰδος om. L

φυτὰ δὲ γενόμενα ἐκ τῶν στοιχείων. ὡς εἶναι φανερὸν τὴν εἰς ἀλλήλα 139 πάντων μεταβολῆν· εἰ δὲ δύο μὲν ποιῆσαιμεν ἐναντίωσις, ὥν δὲ τὸ ὑποκείμενον, εἰ μὲν μεταβαλλούσεν εἰς ἀλλήλας, τὰ αὐτὰ πάλιν ἄποτα ἀκολουθοῦσι· εἰ δὲ καὶ γέγονται ἐξ ἀλλήλων, περιττή πάλιν εὑθὺς η̄ ἔτέρα· αἱ 5 αὐταὶ γάρ ἀλλήλαις οὕτω γενήσονται. ἐπεὶ γάρ τῶν ἐναντίων η̄ μεταβολὴ εἰς ἐναντία, ἕστω μία μὲν ἐναγγίωσις η̄ τὸ β, ἔτέρα δὲ η̄ τὸ δ. εἰ δὴ τὸ α 140 ὡς εἰς τὸ β, οὕτως καὶ εἰς τὸ δ, ταῦτὸν ἀν εἰη τὸ β καὶ τὸ δ. καὶ εἰ τὸ β ὡς εἰς τὸ α, οὕτως καὶ εἰς τὸ γ, ταῦτὸν ἀν εἰη τὸ α καὶ τὸ γ· καὶ γάρ εἰς ἐναντίον η̄ μεταβολὴ καὶ ἐν ἐναντίον. ἀλλὰ δὴ καὶ ἔφαμεν 10 πρότερον περὶ μίαν φύσιν μίαν εἶναι καὶ ἐναντίωσιν, μία δὲ η̄ φύσις καὶ η̄ οὐσία η̄ γενητή τε καὶ ἔνυλος· εἰ γάρ καὶ πλείων εὑρίσκοντο, ὑπαγένεσιν τὸν 20 τὰς πρώτας τὰς ἐν τῷ γένει καὶ προσεγγῖς τῆς οὐσίας οἷον ὡς ἐπὶ τῆς ποιότητος εὑρίσκονται, προσεγγῆς ἐναντίωσις, οὐ ποιότητος, η̄ εἰ τις αὐτῆς τῆς ποιότητος προσεγγῆς ἐναντίωσις εὑρεθεῖη, εἰς 15 ἐκείνην ἀναγγέλθονται καὶ αἱ ἄλλαι. Ήταν μὲν οὖν οὕτως ἐν τῷ στοιχεῖον οὕτως πλειόν 25 διεῖν η̄ τριῶν. φανερὸν ἐτούτῳν πότερον δὲ δύο η̄ τρία, πολλὴν ἀπορίαν ἔχει.

7. Ήδε οὖν ἡμεῖς λέγομεν πρῶτον περὶ πάσης καθόλου γενέσεως ἐπελθόντες, οὐ τῆς κατ' οὐσίαν μόνον ἀλλὰ καὶ τῆς κατ' ἀλλοίωσιν, οἷον οὐ μόνον πᾶς ἄνθρωπος γίνεται καὶ φύσιν, ἀλλὰ καὶ πᾶς ἄνθρωπος μας· 20 σικὸς καὶ πᾶς Καλλίας γραμματικός· ὅπον γάρ ἐκ τῶν κοινῶν τὰ περὶ ἔκαστον θειαὶ θεωρήσομεν, ὡς καὶ προβούθεμεν ἐξ ἀρχῆς. Ήταν τοίνυν λέγωμεν ἔτερον ἐξ ἔτέρου γίγνεσθαι, η̄ ἐξ ἀπλοῦ τινος λέγωμας η̄ ἐκ συνθέτου· ἐξ ἀπλοῦ μὲν ήταν λέγωμεν ἐξ ἀμούσου μουσικὸν γίγνεσθαι καὶ ἐξ 25 ἀγράμματος γραμματικὸν η̄ γη̄ Δία γε ὅτι τὸ ἀμούσον μουσικὸν γίγνεται 25 καὶ τὸ ἀγράμματον γραμματικόν· ταῦτὸν γάρ σημαίνει καν | οὕτω τὴν λέξιν 141 μεταρρυθμίζωμεν, ἐπειδὴ καὶ ήταν λέγωμεν τὸν ἀνθρώπον γίγνεσθαι μου-

1 γενόμενα B 4 δὲ om. L γίγνοιτο L₁, γίγνοντε L₂: γίγνοντο a (unde de γίγνοντο cogit. Spengel) 5 γενήσονται BL 7 καὶ ante εἰς om. L εἰ] εἰς B₁ 10 η̄ om. L καὶ post φύσις om. L 11 γενητή M (at cf. Simpl. 207,30) η̄ ante ἔνυλος add. WB πλείους BL₁ 12 καὶ ante ἐπὶ add. BL 13 τὸ—(14) οὐ ποιότητος legitur apud Simpl. 207,9 sq. (τὸ γάρ λευκὸν καὶ μέλαν) 14 οὐ ποιότητος M η̄ εἰ τις scripsi sec. Alexandrum (apud Simpl. 207,11), ex quo hausisse videtur Themistius: εἰ τις M: εἰ τις οὖν WBL ἀδ̄ M (compendio ambiguo usus): ἀντὶ W 15 οὖν om. W η̄ τὸ στοιχεῖον MB₂ et E Aristot. 189^b27 (cf. Philop. 150,14): τὸ ἐν τῷ στοιχεῖον W: τὸ στοιχεῖον B₁: ἐν στοιχεῖον F Aristot.: ἐν τῶν στοιχείων L et I Aristot. 16 οὐσιῶν WBL τριστὸν W 21 ὅτι L (ut F Aristot. 189^b32) verba inde ὡς καὶ usque ad ἐπεὶ (141,1) munitata in M (cf. praeft.); η̄ταν—μεταρρυθμίζωμεν in margine add. M₂ η̄ταν—(22) συνθέτου] cf. Philop. 152,19 sq. 22 τὸ⁹ M (o in ras. M₂) λέγομεν M₂ et E Aristot. 189^b30 (cum quo consentit cod. M Philoponi 151,7): λέγομεν M₁WBL (φραμέν Philop. 152,19) 23 καὶ—(24) γίγνεται om. Paris. 1888 et Vindob. 110 (de W ambigo) 24 η̄—(25) γραμματικὸν om. L₁ γίγνεται MBL₂a: γίγνεται M₂ Laur. 85,14 et archetypus codd. Paris 1888 et Vindob. 110 (cf. quae adm. ad v. 23) η̄ταν—γίγνηται Victorius e coni. (ut videtur sec. Spengelii adnotationem; in Laur. S5,18 certe η̄τι—γίγνεται legitur) 26 μεταρρυθμίζωμεν L: μεταρρυθμίζωμεν M¹WBL ἐπειδὴ scripsi: ἐπεὶ δὲ MWB: ἐπεὶ L

σικόν, ἀπλοῦν καὶ τότε λαμβάνομεν οὐ μόνον τὸ μεταβάλλον οἶνον τὸν 111
ἄνθρωπον, ἀλλὰ καὶ εἰς δὲ μεταβάλλει, τὸ μουσικόν. ἐδὴ μέντοι συμπλέ-
ξαντες τὸν ἄρμουσον ἄνθρωπον γίγνεσθαι μουσικόν, συντίθεμεν ἐν τῇ λέξει
ταύτη τῷ το μεταβάλλον, τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἐξ οὐ μεταβάλλει, τὸ ἄρμουσον.
5 τούτον τούντιν τῶν διεῖν τὸ σύνθετον ἡμῖν ποιούντων, λέγω δὲ τοῦ ἄνθρω- 10
που καὶ τοῦ ἄρμουσου, διαφορά τις εὑρίσκεται καὶ κατὰ τὴν λέξιν καὶ κατὰ
τὰ πρόγραμματα, εἰ ἀπλᾶ καὶ χωρὶς λέγοντο. κατὰ μὲν τὴν λέξιν, δῆτα τὸ μὲν
διχός ἂν σχηματισθεῖη· λέγομεν γάρ καὶ ἐξ ἄρμουσου γίγνεσθαι μουσικὸν
καὶ τὸ ἄρμουσον γίγνεσθαι μουσικόν, θάτερον δὲ οὐκέτι παραπλησίως, ἀλλ’ 15
10 ἐπὶ μὲν τῶν πλείστων τόδε μόνον· φαμὲν γάρ τὸν ἄνθρωπον γίγνεσθαι μου-
σικόν, οὐκ ἐξ ἄνθρωπου γίγνεσθαι μουσικόν, καὶ Καλλίαν γραμματικόν, οὐκ
ἐκ Καλλίου γραμματικόν· ἐπ’ ὅλιγων δὲ τὸ ‘ἐκ τούδε’ δόξειν ἀν εὐλογώ- 20
τερον λέγεσθαι η τὸ ‘τόδε’, οἷον ἐκ χαλκοῦ ἀνδριάντα γίγνεσθαι φαμεν, οὐ
τὸν χαλκὸν ἀνδριάντα καὶ ἐξ πλίνθων γίγνεσθαι οἰκίαν, οὐ τὰς πλίνθους
15 γίγνεσθαι οἰκίαν. καὶ αὕτη μὲν κατὰ τὴν λέξιν η διαφορά, ἐκείνη δὲ κατὰ τὴν
φύσιν καὶ πολλῷ φανερωτέρα· τὸ μὲν γάρ ἐν ταῖς μεταβολαῖς ὑπομένει, τὸ δὲ 25
οὐχ ὑπομένει· οἱ μὲν γάρ ἄνθρωπος μουσικὸς γενόμενος ἄνθρωπός ἔστι καὶ
ὑπομένει, τὸ δὲ ἄρμουσον οὐχ ὑπομένει· οὗτος ἀν τὸ λέγης τὸ ἄρμουσον
γίγνεσθαι μουσικόν, τὸ ἄρμουσον ὑπομένει, οὗτος ἀν τῷ ἄνθρωπῳ συμπλέκεται· 112
20 τὸν ἄρμουσον ἄνθρωπον γίγνεσθαι μουσικόν, οἱ ἄρμουσοις ἄνθρωποις ὑπομένει.
λέγω δὲ τὸ ὅλον τοῦτο καὶ σύνθετον ἐκ τῶν διεῖν. οὗτω δὴ τούτων διω-
ρισμένων τὸ μὲν ὑπομένον ὅλην καλῶ, τὸ δὲ μὴ ὑπομένον στέρησιν, τὸ
25 ἄρμουσον τὸ ἀγγράμματον. ταῦτα δὲ φαντασθείημεν ἀν τὰ αὐτὰ εἰναι τῇ ὅλῃ
κατ’ ἀριθμόν· οὐδὲ γάρ δύναται καθ’ αὐτὰ ὑποστῆναι ποτε, ἀλλὰ περὶ τῶν
ἄνθρωπον τὸ ἄρμουσον καὶ τὸ ἀγγράμματον θεωρεῖται· οἱ λόγοι δέ σοι αὐτὰ το
διακρίνειν. οὐ γάρ ταῦταν ἄνθρωπῳ τε καὶ ἄρμουσῳ εἰναι ἄνθρωπῳ.
μεμνήσθαι δὲ γρή καὶ τῶν προτέρων διαφορῶν δῆτα τὸ μὲν ὑπομένειν
ἔφηγ, τὸ δὲ οὐχ ὑπομένειν· τὸν μὲν γάρ ἄνθρωπον σφέζεσθαι, τὸ δὲ
30 ἄρμουσον μή· καὶ τοῦτο εἰκότως· γινομένης γάρ εἰς τὸ μουσικὸν τῆς 15
μεταβολῆς ὑπεξίσταται μὲν τὸ ἐναντίον τῷ εἰσιόντι, μένει δὲ δὲ οὐκ
ἀντίκειται. ἵνανὴ δὲ καὶ η κατὰ τὴν λέξιν διαφορά, ἔφηγ δὲ ἐπὶ μὲν
τῆς στερήσεως καὶ τὸ ‘ἐκ τούδε’ λέγεσθαι καὶ τὸ ‘τόδε’· καὶ γάρ ἐξ 20
ἄρμουσου μουσικὸν καὶ τὸ ἄρμουσον γίγνεσθαι μουσικόν, δμοίως δὲ καὶ ἐπὶ
τοῦ συνιέτου· ἐπὶ δὲ τῆς ὅλης οὐκέτι ὄμοιώς καθ’ ἔαυτὴν λεγομένης, ἀλλ’

2. 3 συμπλέξαντες M: συμπλέξαντες εἴπωμεν WBL	3 τὸν] τὸ L	4 τὸ] τὸν L
5 διεῖν M: διεῖν WBL	ante τὸ add. τῶν BL	7 λέγοιτο L
10 τόδε scripsi sec. Aristot. 190a7: τε τόδε M: τὸ τόδε WBL	12 ὅλιγον L	13 τὸ
ante τόδε om. W	τόντος πλίνθους W	16 φανερώτερα M: φανε-
14 ἀνδριάντος W	17 γιγνόμενος B	ρώτερον L
τόντος πλίνθους W	18 οὗτος ἀν] ὅταν MW (quo servato si in v. 19 cum W dele-	18 γιγνόμενος B
veris verba τὸ ἄρμουσον ὑπομένει εἰ οὐδὲ scripseris pro οὗτος, certe deterior evadet sententia)	19 συμπλέκει L	21 διεῖν M: διεῖν WBL
λέγης] λέγομεν L	22 τὸ μὲν ὑπο-	22 τὸ μὲν ὑπο-
25 σοι αὐτά] τοιαῦτα α	26 fort. διακρίνειν Spengel	κείμενον L
Aristot. 190a17: ταῦταν τὸ EI	ἀμούσῳ τε καὶ ἀνθρώπῳ εἰναι (alt. ἀνθρώπῳ om.) W	ταῦταν sic F
32 τὸ ante τόδε om. W	34 τῶν συνιέτων W	ἐπει L

έφ' ὃν μὲν θάτερον ἔφ' ὃν δὲ θάτερον μᾶλλον ἀρμόζει· τὸν μὲν ἄνθρω· 112 πον γίνεσθαι γραμματικὸν οὐκ ἐξ ἀνθρώπου γραμματικόν, ἐκ δὲ ἕλκων τὴν καὶ ναῦν, οὐ τὰ ἕλκα γίνεσθαι ναῦν. καίτοι φαίτης ὃν οἰκειότερον εἶναι τὸ μὲν ἐκ τοῦδε¹ τῇ στερήσει, θάτερον δὲ τῷ ὑπομένοντι καὶ τῇ ὅλῃ² σημαίνει 113 ὃ μὲν γάρ μᾶλλον ἐκείνη ἡ πτῶσις τὸ ἐκχωροῦν. ἡ δὲ ὅλη καὶ ὑφιστάμενον³ ἀλλ' ὅμως λέγεται τὸ ‘ἐκ τοῦδε’ καὶ ἐπὶ τῆς ὅλης ὡς προειρήκαμεν, λέγεται δὲ ἐπ' ἐκείνων ἐφ' ὃν οὐκ ἔσται ὀνομασμένον τὸ ἀντικείμενον, ἀλλ' ἐνυπάρχει μὲν τῇ ὅλῃ, δῆλον δὲ οὐκ ἔστιν. τότε γάρ τὸ ‘ἐκ τοῦδε’ κατὰ τῆς⁴ 10 ὅλης κατηγορούμενης ὡς ἐχρούσης ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ἐναντίον τῇ μελλουσῇ μορφῇ⁵. τὴν γάρ ἀντικειμένην ἀμορφίαν τῷ σχήματι τοῦ ἀνδριάντος οὐκ ἔχοντες ὀνομάζει ἐκ τοῦ γαλοῦ λέγομεν γίγνεσθαι τὸν ἀνδριάντος ὡς ἐνυπαρχούσης αὐτῷ καὶ τῆς ἀμορφίας. σχέδιον οὖν τοῦτο λέγομεν, ὡς ἐκ τοῦ⁶ 10 ἀμορφώτου γαλοῦ κατὰ τὴν ἀνδριάντος ἀμορφίαν γίγνεται ὁ ἀνδριάντος, καὶ ἐκ τῶν ἀσχηματίστων ἔλων κατὰ τοῦτο τὸ σχῆμα γίγνεται ἡ ναῦς⁷. εἰ γάρ⁸ 15 καὶ τῇ⁹ λέξει μὴ φανερῶς, τῇ¹⁰ δυνάμει γε τοῦτο σημαίνομεν· διήπερ ἐξ¹¹ 15 ἀργῆς διαρρόμενος ἔφτη τὸ ‘ἐκ τοῦδε’ καὶ ἐπὶ τοῦ συνθέτου λέγεσθαι ὡς ἐκ τοῦ ἀγραμμάτου ἀνθρώπου τὸν γραμματικόν, ἀλλ'¹² ἐπὶ τινων μὲν καὶ διαρρήδηγης ὡς ἐπὶ τούτου, ἐπ'¹³ ἐνίων δὲ τῇ¹⁴ δυνάμει ὡς ἐκ τοῦ γαλοῦ τὸν ἀνδριάντα. καὶ τοίνυν ὅταν λέγωμεν ‘ἐξ ὅδατος ἀλήρ γίγνεται’, καὶ τότε λέγο·¹⁵ 20 μεν τὸ ‘ἐκ τοῦδε’ ὡς ἐκ τοῦ συνθέτου· σύνθετον γάρ ἔστι τὸ ὅδωρ ἐκ τε τοῦ ὑπομένοντος καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῷ εἰδεῖ τῷ ἐνυπάρχοντι μέλλοντος ἀέρος γενήσεσθαι· διὰ τοῦτο γάρ οὐδὲ ὑπομενόντων αὐτῶν, ἀπερ ἦν, γίγνεται τὰ¹⁶ 25 ἐξ αὐτῶν· οὐδὲ γάρ τὸ σύνθετα ἐλέγομεν ὑπομένειν ὅλα, οἷον τὸν ὄμβουστον ἀνθρωπον ὅταν γίγνεται μουσικός. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἵστως πέρα τῶν ἴκανῶν.

25 Δεῖται δὲ πάντως τῆς στερήσεως ἡ ὅλη πρὸς τὰς γενέσεις· μὴ γάρ¹⁷ οὕτης ταύτης περὶ αὐτῆς πᾶς ἀν | τι γένοιτο; ἐξ αὐτοῦ; ἥδη γάρ ἀν¹⁸ 144 φθινούς η̄ γίγνεται· δεῖται μέντοι ὡς συμβεβηκόντας ἄλλης φύσεως ἄλλῃ φύσει, εἰ καὶ μὴ καθ' ὑπόστασιν, κατὰ γοῦν τὸν λόγον· πάλιν γάρ εἰπερ ἐν τῇ οἰκείᾳ οὐσίᾳ τὴν στέρησιν ἔχει συνειλημμένην, φθείροιτο ἀν ταῖς¹⁹ 30 εἰς τὸ εῖδος μεταβολαῖς, εἴης τὸ εἰναι αὐτῆς ἐν τῇ ἐστερῆσθαι· καίτοι λέγομεν τῆς ὅλης τὸ εἰναι ἐν τῇ δυνάμει, ἡ δὲ δύναμις δηλούντη μετὰ τῆς στερήσεως· οὐδὲ γάρ ἔστι δύναμις (ἄν) εἰη μὴ σὺν αὐτῇ πάντως καὶ τῆς στερήσεως νοούμενης. ἵνα οὖν μὴ τοῦτο διαταράττῃ,²⁰ 35 καλῶς ἔχει μικρὸν ἄνωμεν ἀγαλαζεῖν. ἔκαστῳ τούτων τῶν ὑπωσθῆποτε²¹ ὑφεστάτων τὰ μὲν ὑπάρχει καθ' αὐτὸν κρινούμενη, τὰ δὲ παραβαλλομένη πρὸς ἔπειρον, οἷον τῷ ἔλωλ τὸ μὲν εἶναι διπήγει καθ' αὐτό, τὸ δὲ διπλα-²² 40 σύρι πρὸς ἔπειρον. καὶ τοίνυν τῇ ὅλῃ τὸ μὲν εἶναι τι καὶ ὑπάρχειν ὅλως

1 ἀρμόζει M: ἀρμόζειn WBL 5 μὲν om. BL ἐκείνη M: μὲν ἐκείνη W: ἐκείνη μὲν BL ή δὲ ὅλη scripsi: ἥδη δὲ MW: ἥδη δὲ BL καὶ ὑφιστάμενον M: τὸ ὑφιστάμενον WBL 8 τὸ om. L 9 ἐστωp W 12 αὐτοῦ a (in L compendium scripturae)
 13 γίγνεσθαι B 14 τὸ om. W 17 post τὸν γραμματικὸν add. ἀνθρωπον W
 18 ἐπὶ τούτων W 21 ἐνυπάρξαντι L 22 γενήσεσθαι] γίγνεσθαι I 26 ἐξ αὐτοῦ
 MW: ἐξ αὐτῆς BL (interrogationis signo ante ἐξ sublato) 27 ἡ M: εἶναι ὁ WBL,
 30 αὐτῷ L 32 ἀν add. Spengel 37 τῇ μὲν ὅλῃ τὸ εἶναι W ὅλως om. W

καθ' αὐτό, τὸ δὲ δυνάμει εἶναι πρὸς ἔτερον· οὐ γάρ δὴ καὶ πρὸς τὸ ὅλη¹⁴⁴ εἶναι τὸ δυνάμει ἔχει· εἰνὶ γάρ ἀν οὕτως τὸ ὅλη τὸ ὅλη εἶναι, ἀλλὰ δῆλον, ὡς οὖσά τι πρῶτον αὐτή καὶ ὑπάρχουσα ἐνεργείᾳ οὕτως ὅλη τινῶν ἔστι²⁰ καὶ τὸ δυνάμει πρὸς ταῦτα ἔχει· τὸ μὲν οὖν ὄνομα τῆς ὅλης πάντως τὸ⁵ δυνάμει συνεψέλκεται καὶ πρὸς ἄλλα λέγεται ὅλη, πρὸς ταῦτα ἔστι καὶ δυνάμει, οὐ μὴν τὸ γε εἶναι αὐτῆς τοιοῦτόν ἔστιν ὡς μόνον πρὸς ἔτερα²⁵ εἶναι. ἀλλὰ γχλεπὸν μὲν ὡς ἀληθῆς καταληξθῆναι τῆς σχέσεως ταύτης ἀπογυμνουμένην· φανεῖ δ' ἀν προσκαρτεροῦντι. πᾶλιν οὖν ἀναληπτέον. διεῖν γάρ ὁνομάτων περὶ αὐτῆς λεγομένων ὑποκείμενον τε καὶ¹⁰ 10 ὅλης τὸ μὲν ἔοικεν ἀπτεσίθαι μᾶλλον αὐτῆς ἐκείνου τοῦ εἶναι δὲ κέκτηται³⁰ καθ'¹ | ἔαυτήν, τὸ δὲ ἥπερ τοῦτον πρὸς δὲ μηκέτι ἔχει· ἀμφότερα μὲν γάρ τῶν πρὸς¹⁴⁵ ἀλληλα· καὶ γάρ ἡ ὅλη τινὸς καὶ τὸ ὑποκείμενον τινί. ἀλλ' οὖταν μὲν ὡς ὅλη τινὸς λαμβάνηται, τότε ἔσται μετὰ στερήσεως καὶ τοῦ δυνάμει· λέγεται⁵ δὲ γάρ ἡ ὅλη τοῦ μήπω γεγενημένου· οὗταν δὲ ὡς ὑποκείμενον, οὐ πάντως¹⁵ 15 μετὰ στερήσεως· ὑποκείσθαι μὲν γάρ οὐ κωλύεται καὶ τῷ ἐνυπάρχοντι εἰδει· ὅλη δὲ πῶς ἀν εἴη τούτου λοιπὸν πρὸς δὲ μηκέτι ἔχει τὸ δυνάμει;²⁰ ὕστε καὶ τὸν γχλοκόν, μέχρι μὲν ἀσχημάτιστός ἔστιν, εἴποις ἀν ὅλην εἶναι¹⁰ τοῦ ἀνδριάντος· οὗταν δὲ διορισθῆ τῇ μορφῇ, οὐκέτ' ὅλη ἀλλ' ὑποκείμενον.²⁵ σημεῖον δέ, οὗτι κατὰ τὸ ὑποκείμενον μένουν ὁ γχλοκός αὐτὸς οὗτος ἀλλοτε²⁰ ἀλλως γίγνεται ὅλη· ὅπερ γάρ φασιν ἐ Βοηθός, ἡ ὅλη ἐν τοῖς ποιοῖς οὐκέτι³⁰ ὅλη διαμένει· ἀμφορφός γάρ καθ' αὐτὴν καὶ ἀνεῳδεος εἴγε ὅλη, ἀλλ' εἰς¹⁵ 15 ὑποκείμενον ἥδη περίσταται· μετ' εἰδούσις γάρ τοῦτο καὶ πέρατος καὶ ὑποκείμενον εἰδει καὶ πέρατι. ἡ μὲν γάρ ὅλη πρὸς τὸ ἔσόμενον ὠνομάζεται²⁵ φαίνεται, τὸ δὲ ὑποκείμενον πρὸς τὸ ἥδη ἐνόν· καὶ εἴη ἀν τὸ πρᾶγμα²⁰ τοῦτο, δὲ λέγομεν ὅλην. ὑποκείμενον τι φυμβεβίζηκεν ἐν τῇ φύσει τὸ δεκτικὴν εἶναι τῶν ἐναντίων· ὕστερον γάρ τοῦ εἰδούσις, οὕτως καὶ τῆς στερήσεως³⁰ ἔστι δεκτική· πῶς οὖν ἀποιος καθ'¹ ἔαυτήν; οὗτη νῆ Δία μὴ στέρησιν ἐνταῦθα ποιότητος σημαίνει τὸ ἀποιον, ἀλλ' ἀπόφασιν ὡς τὸ ἀγράμματον,²⁵⁵ ὡς τὸ ἀμούσον ἀντὶ τοῦ μὴ γραμματικοῦ καὶ μὴ μουσικοῦ. εἰ δὲ ἔστη-

1 δὲ ομ. M   1. 2 εἶναι ὅλη W   2 ὅλη τὸ ὅλη εἶναι MWBL₁: τὸ δυνάμει τὸ ὅλη εἶναι L_{2a}. manifestum est aut contradictionis (velut εἴη γάρ ἀν οὕτως ὅλη τὸ ὅλη εἶναι καὶ ἀμα τὸ μὴ ὅλη εἶναι) aut circuli qui vocatur vitiosi (velut εἴη γάρ ἀν οὕτως ὅλη τὸ ὅλη εἶναι καὶ τοῦτο ἐπ' ἄπειρον) mentionem desiderari; certe nibili est quod praebent L_{2a}   3 αὐτή WBL: αὐτῷ M   7 καταλειψθῆναι MB   8 ἀπογυμνουμένης Paris. 1888; in W compendium ambiguum   9 δυεῖν M: δυοῖν WBL   μὲν ante γάρ add. L   10 αὐτῆς (super της ras.) M: αὐτοῦ L   11 ἔτερον W   12 ἀληγλα L: ἀλλ ΜWB   ζεν—(15) στερήσεως]^a

ex Alexandro; cf. Simpl. 211,13 sqq.   13 λαρβάνεται W   14 ή ομ. L   18 δὲ τὸ a (hypothetica errore) διορισθῆ B₂L: διωρισθῆ MWB₁   ὅλην L   19 αὐτὸς ομ. W²⁰ ἀλλως Laur. 85,18 (ω corr. ec o): ἀλλως MB (fortasse recte, modo scribas ὅλη): ἀλλου WL Βοηθός] cf. Simpl. 211,15 sqq., qui non ex Themistio (Zeller III 1° 625), sed ex Alexandro (Diels Simpl. IX p. XXXII) hausisse videtur   ἀλλ—(22) περίσταται bis ser. in W

23 ante πρὸς add. ή W   24 καὶ —(27) δεκτική ex Alexandro; cf. Simpl. 211,20 sqq.²⁴
25. 26 δεκτική M (δε in ras.): δε κτητικὸν WB₁: δεκτικὸν B₂L   27 καὶ ante καθ'⁵ add. L_{2a}   αὐτὴν L   νῆ Δία ομ. L₁

μαίνε στέρησιν, ποιήτητα ἀντῆ προσετίθει τὸ ἄποιον· καὶ γάρ οὐ στέρησις οὐσιεὶ ποιότης. ἐφ' ὧν γοῦν ἀλληλής ἀπόφεσις, οὐ | στέρησις οὐ 146 συνέπεται· οὐ γάρ ἐφ' ὧν τὸ μὴ δίκαιον, καὶ τὸ ἀδίκον. οὐδὲ ἐφ' ὧν τὸ μὴ κοριδῶν, καὶ τὸ φαλακρόν. οὐδαμῶς οὖν τὸ εἶναι τῆς θήκης ἐν τῷ ὅ ἐστεργῆθαι, ἀλλὰ ὥσπερ οὐ κηρὸς δυνάμενος λέιων γενέσθαι (οὐδὲ γάρ ἀντὶ τοῦ ἔτι κηρὸς ἡνίκα λέων ἐγένετο), οὕτω καὶ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον δυνάμενον ἀπάστας δέγεται τὰς μορφὰς ἐν στεργήσει μέν ἐστιν ἀπατῶν, οὐ μὴν καθὸ ὑποκείμενον ἔστι, κατὰ τοῦτο ἔστιν ἐν στεργήσει· οὐδὲ γάρ ἀντὶ τοῦ ὑποκείμενον ἔστι, εἰ στεργήσει τινὰς μορφὴν ἀφωρίζετο. ἀλλὰ καθὸ συμβέβηκεν το 10 αὐτῷ οὗτοι τινὶ καὶ αὐτῷ καὶ πρὸς ἄλλα εὐφυῶς ἔχειν. διὰ τοῦτο καὶ ὑρισθεῖσα ὅπο τινος εἰδους ὑποκείμενον μὲν οὐδὲν κωλύεται εἶναι, οὐκὶ δὲ οὐκ ἔστιν ἔτι τούτου. τοῦτο μὲν οὖν καὶ εἰς ὕστερον ἐπιτεκόμεθα, ἐπανιτέον 15 δὲ διθενπερ ἐξέβημεν. πολλαχοῦς τοίνυν τοῦ γέγνεθαι λεγούμενου καὶ τῶν μὲν οὐ γέγνεθαι ἀπλῶς λεγομένων ἀλλὰ τόδε τι γέγνεθαι, ἀπλῶς δὲ γέγνεθαι 15 λεγομένων τῶν οὐσιῶν (τὸ μὲν γάρ λευκὸν οὐχ ἀπλῶς γέγνεθαι ἀλλὰ 20 τόδε τι πάντως· σῶμα γάρ γέγνεται λευκὸν καὶ διπλῆσιν γέγνεται οὐχ ἀπλῶς ἀλλὰ τοῦτο τὸ ἀνδρὸν· φυτὸν μέντοι γέγνεται ἀπλῶς καὶ ἄνθρωπος γέγνεται ἀπλῶς), κατὰ τοσούτους οὖν τρόπους τοῦ γέγνεθαι λεγούμενου ἐπὶ μὲν τῶν συμβέβηκότων φανερὸν τὸ ὑποκείμενον· η γάρ ζῆρον η φυτὸν η 25 20 σῶμα ὅλως ἐφ' οὐ τὸ ποιὸν η τὸ ποιὸν η τὸ πρὸς ἔτερον γέγνεται, ἐπὶ δὲ τῶν οὐσιῶν τῶν γέγνεθαι ἀπλῶς λεγομένων οἱγεται τις ἵσως μηδενὸς διτεθαι ὑποκείμενου· μὴ γάρ γέγνεθαι τὴν γηγομένην οὐσίαν· αὐτῇ δὲ ἔστιν η πρώτῃ καὶ αἰσθητῇ η μήτε ἐν ὅπο κειμένῳ μήτε καὶ ὑποκειμένῳ νοοῦ. ὡς οὖν καὶ αὐταὶ δέονται τινος ὑποκειμένου πρὸς τὰς γενέσεις, εἰ 25 25 καθολικότερον περὶ πάντων τῶν γηγομένων ἐπιτεκόμεθα, γένοιτο ἀν φανερὸν· εὐρήσομεν γάρ καὶ ἐκάστην τῶν λοιπῶν οὐσιῶν ἐκ τινος γηγομένην ὑποκειμένου, ὥσπερ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά ἐκ τοῦ σπέρματος. καθόλου τοίνυν ἀπαντα τὰ γηγόμενα η μετασχηματίζει γέγνεται μόνη ὡς ἀνδριάς (οὐδὲν γάρ ἔτερον ἐξαλλάττεται ἐν τῷ γαλκῷ πλὴν τοῦ σχήματος 30 καὶ τῆς θέσεως τῶν μερῶν), η προσετίθει ὡς τὰ αὐξανόμενα, η ἀραιότεραι το 10 ὡς ἐκ λίθου Ερμῆς, η συνιέται ὡς οὐκία. η ἀλλοιώτεραι τῇ τε κατά τινα ποιήτητα παθητικήν, ητις ίδιας ἀλλοιώσις, καὶ τῇ κατ' οὐσίαν, ητις κυρίως μεταβολή· αὕτη δὲ ἔστιν η κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὸ τι ην εἶναι 15

- 1 προσετίθηται ποιον Μ (α in ras.) 2 η ante ἀπόφασις add. L οὐ om. W
 5 ἀντι om. a 6 ἐγένετο B: ἐγένετο L 7 δέγεται τὰς μορφὰς om. W
 10 ἀλλα scripsi: ἄττα M: ἀλληλα ἄττα W et (ἄττα) B, ἀλλα ἄττα L 12 ἐπανιτέον L
 13 οὐδεν παρεξέβημεν W et Laur. 85,14 16 γέγνεται alt. om. W 17 ἀλλά del?
 Spengel 18 ἀπλῶς γένεται W τρόπους om. W 22 αὔτη L (cf. Simplic. 212,29)
 24 αὔται L 25 ἐπιτεκόμεθα Laur. 85,14, Par. 1888, Vindob. 110: ἐπιτεκόμεθα
 Spengel 28 τργματίζει Par. 1888 et Vindob. 110 ut M Philoponi 156,20 29 apud
 Aristot. 190^b6 post ἀνδριάς add. in I ἐν γαλκῷ, sed omittunt haec verba EF: cf. Philop.
 156,24 30 αὐξανόμενα L 31 ὡς ἐκ λίθου ἐρμῆς M (sim. E Aristot. 190^b7): ὡς
 ἐκ λίθου ὁ ἐρμῆς Bl. (in quo ὡς ex ὁ corr. man. 2) et sim. Aristot. vulg. cum Philop.
 156,32: ὡς ὁ ἐκ λίθου ἐρμῆς W

ἀπαλλαγή. ταῦτα δὲ ἀπαντα ἐφ' ὑποκειμένου τινός, οὐ μόνον τὰ ἄλλα, 147
ἄλλα καὶ ἐφ' ὃν ἡ κυρίως μεταβολή· εἶναι γάρ δεῖ πάντας καὶ ὑπο-
κειτθαι περὶ ὅ γίγνεται σωρόμενον ἡ μεταβολή, ὡς περὶ ὅ γίγνεται ἡ πρόσ-
θεσις, περὶ δὲ γίγνεται ἡ ἀπαρίστεις, περὶ δὲ γίγνεται ἡ σύνθετις· ὅστε 20
δὲ ὅτιον ἐκ τῶν εἰρημένων. έτι τὸ γίγνομενον ἀπαντεῖται σύνθετόν ἔστιν ἔκ τε
τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς μορφῆς ὥσπερ καὶ ἐξ οὐδὲ ἐγίγνετο καὶ τοῦτο
σύνθετον ἦν ἔκ τε τοῦ ὑποκειμένου καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῷ ἐσμόμενῳ· λέγω 25
δὲ ἀντικειτθαι μὲν τὴν ἀμοιβάν, ὑποκειτθαι δὲ τὸν ἀνθρώπον καὶ τὴν
μὲν ἀσχημοσύνην καὶ τὴν ἀμορφίαν καὶ τὴν ἀταξίαν ἀντικείμενον, ὑποκε-
10 μενον δὲ τὸν γαλούν ἢ τὸν λίθον ἢ τὸν χρυσόν. φανερὸν οὖν ὡς εἴπερ
τῶν φύσεις ὅστων ταῦτα εἰσὶν ἀργαλ καὶ | αἴτια, ἐξ ὃν ὡς ἐνυπαρχόντων 148
ἔκκαστον γίγνεται καὶ ὁ συμπληροῦ ἔκάστου τὸ εἶναι, έτι ταῦτα ἔστιν ἐξ
ὃν σύγκειται ἔκκαστον, τὸ τε ὑποκείμενον καὶ ἡ μορφή· σύγκειται δὲ οὐδὲ
ώς ἐκ πλίνθων ἡ οἰκία ἀλλὰ τῷ λόγῳ· ἀλλος γάρ ἀνθρώπου λόγος καὶ 5
15 ἀλλος μουσικοῦ. ἔστι δὲ τὸ ὑποκείμενον, ὅταν αὐτὸν νοῆται καθ' αὐτόν,
ἀριθμῷ μὲν ἐν, λόγῳ δὲ δύο· λέγω δὲ τοῦτο διὰ τὴν στέρησιν, ἡ συμβέ-
βηκεν τῇ ὅλῃ. ἀκούεις δὲ καὶ νῦν. διαφέρουσι τῷ λόγῳ, εἰ καὶ ἐν εἰσιν
ἀριθμῷ καθιάπερ Σωκράτης σιμός, ὁ μὲν ἀνθρώπος καὶ ὁ χρυσός· κανὸν ἐπὶ τὸ
τὴν πρώτην ὅλην ἐκ τούτων ἀνέλθης, ἀριθμητὰ καὶ τόδε τι, χρυσὸς μὲν
20 καὶ ἀνθρώπος φανερῶς. ἡ δὲ πρώτη ὅλη μᾶλλον ἀριθμητὴ ἢ ἡ στέρησις·
οὐ γάρ οὔσα καθ' ἑαυτὴν ἀριθμητή, ὅμως μᾶλλον ἔστιν ἀριθμητὴ ἢ ἡ 15
στέρησις· ἡ γάρ σύγκρισις αὐτῇ πρὸς τὴν στέρησιν· καθ' ὅσον γάρ τῇ
συναμφοτέρῳ δὲ ἔστιν ἀκριβῶς τόδε τι, ταύτην μᾶλλον συμβαίνει συνεργεῖν
ἢ τὴν στέρησιν ὑπομένουσάν πως καὶ ἀναφανομένην ἐκείνης ὑπεξιούσης,
25 κατὰ τοσοῦτον ἔχει μᾶλλον αὐτὴ τὸ τόδε τι, ἡ δὲ στέρησις οὐδὲμαῶς ἔχει 20
τὸ τόδε τι πῶς γάρ ἡ μηδὲ μένουσα; ἀλλὰ καὶ τῆς ὅλης μὲν οὐ κατὰ
συμβεβηκός γίγνεται τὸ γινόμενον (ἐνυπάρχει γάρ αὐτῷ), ἐκ δὲ τῆς στερή-
σεως κατὰ συμβεβηκός· τὸ γάρ τῇ ὅλῃ συμβεβηκέναι ἡ κυρίως ἔστιν 25

1 ὑπαλλαγή B₂L; fortassis ἄλλαγή ex Alexandro, a quo tota ista ἀλλοιώσεως bipartitio
pendet (cf. Simpl. 214,22), restituendum 3 σωζομένη Laur. 85,18 (at cf. Philop.
157,22) 3. 4 πρόθετις B₁L 6 post ὥσπερ add. γε L 7 τοῦ ante ὑπο-
κειμένου om. L 9 ἡ ἀταξίαν F1 Aristot. 190^b15 (sed E καὶ τὴν) 10 οὖν] δὲ L
11 ταῦτα delendum videtur Spengelio; at cf. Philop. 159,15 et Simpl. 216,18
12 ἔκάστου] ἔκάστω M (at cf. Simpl. 216,17; Philop. 159,16) 14 ἐκ τῶν πλίνθων
BL (at cf. Simpl. 216,28) 15 νοεῖται W 16 τοῦτο om. W 19 τόδε τὸ M
20 φανερῶς BL; φανερὸς M: φανερὸν W (ἀπλῶς Simpl. 217,18) ἀριθμητική L ἡ
στέρησις—(21) ἀριθμητή om. MW 22 καθ' ὅσον—(25) τόδε τι] cf. Simpl. 217,17 sqq.
25 μᾶλλον ἔχει L αὐτῇ Spengel tacite ἡ δὲ στέρησις οὐδὲμαῶς ἔχει τὸ
τόδε τι om. M 26 τι om. L 28 τῷ τῷ I₂a collatis Philoponi
verbis 161,16 sqq.: ἡ μὲν ὅλη καθ' αὐτὸν ὃν οὔσα καθ' αὐτὸν ἀν εἴη καὶ ἀρχὴ καὶ κυρίως
ἀρχή, ἡ δὲ στέρησις, ἐπειδὴ κατὰ συμβεβηκός ὃν ἔστι, κατὰ συμβεβηκός ὃν εἴη ἀρχὴ haud
inepte in Themistio aliquid intercidisse conieciat quispiam. attamen ἐπέχειν malim in
loco difficillimo, in quo tractando Simplicius et Philoponus de εἰδους ratione prorsus
diversa tradunt; quorum apud illum (217,21) de materia primaria κανὸν γάρ ἔλαττον
τοῦ εἰδους ἔχει τοῦτο legitur, apud hunc (164,8) μᾶλλον τόδε τι τοῦ εἰδους ἡ ὅλη. at
Themistius εἰδους ne verbo quidem mentionem facit

ἀργήν· διόπερ κυρίως μὲν λέγων δύο ἑρεῖς εἰναι τὰ αἰτια προτηγουμένως 118 τὴν τε ὥλην καὶ τὴν μορφήν, εἴποις δὲ ἂν αὐτὰ καὶ τρία διὸ τὴν στέρησιν καὶ ἔστι μὲν ὡς τάναντία εἰσὶν ἀργαῖ (λέγω δὲ ἀπλούστερον νῦν ἐναντία τὴν | στέρησιν καὶ τὸ εἰδος· μετὰ ταῦτα γάρ ὅπως ἀλλήλους ἀντί 149 5 καίτιαι ἐπιδείξω), οὗται δὲ ὡς οὐ τὰ ἐναντία· πάσχειν γάρ αὐτὰ ὑπ’ ἀλλήλων ἀδύνατον. ἀλλὰ καὶ τοῦτο διεσωτέρως οὐ ποτείμενες τὴν ὥλην αὐτοῖς· πόσαι μὲν οὖν εἰσὶν ἀργαῖ τῶν περὶ γένεσιν φυσικῶν καὶ ὅπως πόσαι, ἢ προεργαταὶ καὶ δῆλον δεῖ τοῖς ἐναντίοις ὑποκείσθαι τι καὶ τὰ ἐναντία δύο εἶναι, τρόπον δέ τινα ἄλλον οὐκ ἀναγκαῖον· ἵκανὸν γάρ ἔστιν τὸ ἔτερον 10 τῶν ἐναντίων ποιεῖν τῇ ἀπουσίᾳ καὶ παρουσίᾳ τὴν μεταβολήν, ὥστε τὸ 10 εἶδος τὴν γάρων ἀποπληροῖ καὶ τῆς στέρησεως· ἡ γάρ στέρησις οὐ φύσις τις καὶ εἶδος ἔστιν, ἀλλ’ ἀπουσία τοῦ εἰδούς.

“Ἡ δὲ ὑποκείμενη φύσις ἐπιστητὴ κατὰ ἀναλογίαν· ὡς γάρ πρὸς ἀνδράντα γαλκὸς ἡ πρὸς κλίνην ἕύλον, οὕτως αὕτη πρὸς τὴν οὐσίαν τὴν τα 15 σύνθετον ἔχει καὶ ἀπλῶς πρὸς ἀπαν τὸ οὐ· ὑποκείμενη γάρ τῇ οὐσίᾳ δηλανότι καὶ τοῖς ταύτῃ συμβεβηκόσιν ὑπόκειται. πότερον δὲ οὐσία τὸ εἶδος ἢ τὸ ὑποκείμενον, οὐπω δῆλον· οὐπω δὲ δῆλον καὶ ὅπως τὸ εἶδος ἀργῆν· 20 καὶ πότερον ἀφθαρτὸν ἀπαν ἡ τι καὶ φυταρτόν· καὶ εἰ μὲν ἀπαν ἀφθαρτον, πῶς οὐκ ἀδίον ἀπαν, εἰ δὲ οὐχ ἀπαν ἀφθαρτον, πῶς ἀπαν ἀργῆν· ταῦτα 20 δὲ ἀπαντα ἀνακείσθω νῦν· ἴσως γάρ οὐδὲ φυσικῷ πρέπων ὁ λόγος, ἀλλὰ ἡ περὶ τῶν ἀδίον θεωρία τοῦ ὑπέρ τοῦτον.

8. “Οὐτὶ δὲ μόνος οὕτω λύσται καὶ ἡ τῶν ἀργαίων ἀπορία, λέγομεν μετὰ ταῦτα· ἔτησαντες γάρ οἱ κατὰ φύλοσοφίαν πρεσβύτατοι τὴν ἀληθείαν καὶ τὴν φύσιν τῶν ὄντων ἐξετράπησαν τῆς ἀληθείας οἷον ὅδόν τινα ἄλλην 150 25 ἀπωτιθέντες ὑπὸ ἀπειρίας τοῦ διαλέγεσθαι, ὥστε φασὶν οὔτε γίγνεσθαι τῶν ὄντων οὐδὲν οὔτε φύεται τοις διά τὸ ἀναγκαῖον μὲν ἀεὶ γίγνεσθαι τὸ γινόμενον ἢ ἐξ ὄντως ἡ ἐκ μὴ ὄντος, ἀλλ’ οὔτε ἐξ ὄντως (εἰναι γάρ ἤδη) οὔτε ἐκ μὴ ὄντως (ἀμήγανον γάρ· δεῖ γάρ ὑποκείσθαι τι πάντως). Οὐδενὶ ἀναιροῦντες τὴν γένεσιν ἐποίουν ἐκ προϋπαρχόντων τὰ ὄντα συγχρίσει καὶ θέτει 30 καὶ ἐκκρίσει καὶ τοιαύταις τισὶ μηγχαναῖς προσγράψενοι, τὸ δὲ ἐφεξῆς τούτῳ

1 τὰ αἰτια] τὰς ἀργαῖς Fl Arist. 190 b 30: om. E μὲν om. M₁ (et Laur. 85, 18)
τὰ om. L 3 εἰσὶν] αἱ L: εἰσὶν αἱ Par. 1888 et Vindob. 110 5 τάναντία L:
delevit Spengel 6 ὑποθέντες L (e Philop. 165, 13) 7 εἰσὶν] sic I Aristot. 191 a 3:
εἰσειν αἱ Paris. 1888 et Vindob. 110; E Aristot.: αἱ F Aristot. et Philop. 166, 7 (MK₂;
om. K₁ L), Simpl. 219, 20 ὅπως] πῶς Spengel ex Aristot. 191 a 4 8 δῆλόν ἔστι
(δ. ἔσται F) ὑποκείσθαι τι (τι ὑπ. F) τοῖς ἐναντίοις Aristot. 191 a 4 11 οὐ φύσις om. B
ἡ γάρ στέρησις—(12) ἀπουσία] ex Alexandro (cf. Simpl. 222, 22) 13 ὡςπερ E
Aristot. 191 a 8 14 κύτη L 15, 16 δηλονότι om. W 17 καὶ ὅπως—(19) ἀργῆ] exser. Philop. 168, 12 sqq., apud quem desunt verba (18) μὲν—(19) εἰ δὲ, fortasse librariorum
culpa, ut coni. Vitelli 18 ἡ καὶ τι W 20 ἀπαντα MW: πάντα BL 22 λέγωμεν
Aristot. 191 a 24 praeter F 24 τὴν φύσιν τῶν ὄντων Aristot. 191 a 25 praeter E
τῆς ἀληθείας κατ. cf. Philop. 169, 15 sq. (ubiq; ἀπειρίας διαλεκτικῆς) 26 ἀεὶ aut εἰναι (sec.
Aristot. 191 a 28) aut εἰναι Spengel 27 ἡ ἐξ ὄντων ἡ ἐκ μὴ ὄντων W ante
εἰναι ius. ἀμήγανον γάρ B 28, 29 ἀναιροῦντες—(30) προσγράψενοι] cf. Philop.
169, 26 sqq.

συντιθέντες οὐδὲ εἶναι πολλὰ ἔφασαν. ἀλλὰ ἔν· εἰ γάρ πολλά, διαφέροντα 150
ἔσται, τὰ δὲ τοῦ ὄντος διαφέροντα μὴ εἶναι. ἐκεῖνοι μὲν οὖν ταύτην ἔλαβον
τὴν δόξαν διὰ τὰ εἰρημένα, ἡμεῖς δὲ λύομεν τὴν ἀπορίαν κατὰ δύο τρό· 15
πους. οὖν ὁ μὲν πρότερος οὗτος· τὸ ἔξ ὄντος η̄ μὴ ὄντος γέγνεσθαι η̄ τὸ
5 μὴ οὖν η̄ τὸ οὖν γέγνεσθαι· η̄ πάτσχειν τι η̄ ποιεῖν, ἵνα καθολικώτερον εἴπω
(λάμβανε δή μιον τὸ λεγόμενον οὐκ ἐπὶ τῆς κυρίως γενέσεως μάνον, ὡς
ὅταν λέγωμεν ἄνθρωπον γέγνεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάσῃς ἀπλῶς, ὡς καὶ 20
ὅταν λευκὸν γέγνεσθαι λέγωμεν η̄ μουσικόν), ταῦτα δὴ πάντα λέγεται διχῶς
καὶ δύο σημαντίει. καὶ ἵνα σοι γένηται σαφέστερον τοῦτο, ἐπὶ παραδείγματος
10 πρῶτον κατάμαθε· λέγομεν τὸν ἱατρὸν ποιεῖν τι η̄ πάτσχειν, τοῦτο δὲ διγῶς 25
λέγομεν, η̄ καθ' αὐτό, τοιτέστι καθὸ ἔστιν ἱατρός, η̄ κατὰ συμβεβηκός, ὅταν
μὲν θεραπεύῃ, καθ' αὐτὸ ποιεῖ καθὸ ἱατρός, ὅταν δὲ οἰκοδομῇ, οὐ καθὸ ἱα-
τρός, ἀλλ' ὅτι τῷ ἱατρῷ συμβέβηκεν οἰκοδομικῷ εἶναι· πάλιν ἀν μὲν γένη-
ται ἀπὸ ἀμελείας | ἀνίατρος, πάτσχειν αὐτόν φαμεν καθὸ ἱατρός, ἀν 151
15 δὲ γέγνηται λευκός, οὐ καθὸ ἱατρός, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός, ὅτι ἐκ
μέλανος, δ συμβεβήκει αὐτῷ. καὶ τοίνυν τὸ ἐκ μὴ ὄντος γέγνεσθαι η̄ τὸ
μὴ οὖν γέγνεσθαι δύο σημαντίει. ἐν μὲν ὧς ἐνυπάρχοντος τοῦ μὴ ὄντος καὶ 5
δεχομένου τὸ εἶναι, διπερ ἔστιν ἀδύνατον· καὶ τοῦτο ἔστιν δ σημαίνει τὸ ἐκ
μὴ οὖντος γέγνεσθαι η̄ μὴ οὖν. τοῦτο δὲ φῶντα δηλοῦσθαι μάνον ἐκ τῆς
20 φωνῆς ταύτης οἱ παλαιοὶ καὶ διὰ τοῦτο ἀνήρρουν γένεσιν. ἔτερον δέ, ὡς
ἔξιταμένου τοῦ μὴ οὖντος καὶ ἐκχωροῦντος τῷ ἐσομένῳ, ὡς ἐκ τοῦ ἀμού· 10
τοῦ τὸ μυσικόν· καὶ τοῦτο ἔστι κατὰ συμβεβηκός ἐκ τοῦ μὴ οὖντος· τὸ
γάρ οὕτως λεγόμενον ἐκ τίνος γέγνεσθαι ὡς μὴ ὑπομένοντος κατὰ συμβε-
βηκός ἐκ μὴ οὖντος γέγνεται. οὕτω φαμὲν ἐκ μὴ οὖντος ἡμεῖς γέγνεσθαι τὰ 15
25 γιγνόμενα, ἐπειδὴ ἐκ τῆς στερήσεως, η̄ ἔστι καθ' αὐτὴν μὴ οὖν, ἐκχωρού-
σης καὶ ἔξιταμένης γέγνεται· η̄ καὶ οὕτως κατὰ συμβεβηκός ἐκ μὴ οὖντος,
ἐπειδὴ ἐκ τῆς ὥλης η̄ συμβεβήκει τὸ μὴ οὖν η̄ στέρησις· οὕτω δὲ δύναται
καὶ ἐνυπάρχειν τὸ μὴ οὖν, ἀλλ' οὐ τὸ καθ' αὐτὸ μὴ οὖν, ἀλλ' φ τοῦτο συμ- 20
βέβηκε, τοῦτο δέ ἔστιν η̄ ὥλη. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἐκ οὖντος γέγνεσθαι καὶ τὸ οὖν
30 γέγνεσθαι ὀπλῶς μὲν ἀμέρχανον καὶ καθὸ οὖν (ἥδη γάρ ἔστιν), κατὰ συμβεβηκός
δὲ ἐκ οὖντος οὐδὲν ἀδύνατον. ἵνα γάρ μᾶλλον μάθης δ λέγω, μεταβοῦμεν εἰς τι 25
παράδειγμα. ὑποκείσθω τοίνυν κύων εἰς ἕπιπον μεταβάλλειν η̄ ἀλλο ὄντιον
ζῷον εἰς οὗτοῦ ζῷου, δ δὴ καὶ γέγνεται ἐπ' ἐνίων. ὡς οὖν ἐπὶ τούτων δ
λέγων, ὅτι ζῷον ἐκ ζῷου γέγνεται, οὐ τοῦτο λέγει, ὅτι η̄ ζῷον (οὐ γάρ τὸ
μᾶλλον W 32 τοίνυν] γάρ L 33 δη̄] δὲ a 34 ὅτι alt. om. W

2 τὰ] τῷ a	3 τὴν ἀπορίαν] τὰ εἰρημένα B	4 η̄ ἐκ μὴ οὖντος Aristot. 191a35
praeter E	6 δή M: δέ WBL	8 λευκὸν γέγνεσθαι λέγωμεν M: λέγωμεν λευκὸν
γέγνεσθαι WBL	10 αὐτὸ ante πρῶτον ins. BL	post διγῶς add. η̄ πλεοναχῶς E
Aristot. 191b2	12 καθ' αὐτὸ] καὶ καθὸ L	ποιῆ M 13 συμβεβηκε τῷ ἱατρῷ W
14 ἀπὸ M: ὑπὸ WBL	ἱατρὸν M ₁	15 γέγνεται ταῖτε Spengel: γίγνεται MWBL: γίγνεται Vindob. 110
18. 19 ἐκ μὴ̄ sic E Aristot. 191b9: μὴ̄ ἐξ FI	16 οὐ̄ M	συμβεβήκει W, συμβεβήκοι B
22 τοῦ om. L	22 τοῦ om. L	24 γέγνεσθαι L ₁ (in quo 22 τὸ — 24 οὖντος om.) a in Aristot. 191b16 γέγνεται τι, praeter F qui om. τι
28 τὸ alt. om. W	29 τὸ pr.] τὰ L	30 μὲν om. W 31 μάθης δ λέγω
μᾶλλον W	32 τοίνυν] γάρ L	34 δη̄ alt. om. W

ζῆσθαι καὶ ζῆσθαι | μεταβάλλει εἰς ἄλλο ζῆσθαι, ἢν μεταβάλλῃ εἰς ἄλλο, οὐδὲ 152 τὸ γιγνόμενον ζῆσθαι ἀντί γένοιτο, καθὸ ζῆσθαι ἐκ ζήσου ἀντί γένοιτο), ἀλλὰ τὸ λεγόμενόν ἐστιν ὅτι ἔκ τινος, ἢ συμβέβηκε ζῷῳ εἶναι, ἄλλο γίγνεται φῶς καὶ τῷ ζῷῳ εἶναι ὑπάρχει· οὕτως καὶ εἰ γένοιτο ὅδωρος, τὸ δὲ ὅν 5 ἐξ ὄντος γίγνεται λέγεται, οὐχ ὅτι τὸ δὲ ζῷον γίγνεται οὐδὲ τὸ γιγνόμενον ἐστιν ζῷη, ἀλλ' ὅτι ἔκ τινος, οὖν τὸ κατηγορεῖται, ἔτερον γίγνεται φῶς καὶ αὐτὸν τὸ δὲ ὑπάρχει. ὥσπερ δὲ εἰ γένοιτο ζῆσθαι, καθὸ ζῆσθαι ἐστιν, 10 οὐκ ἐκ ζῆσου ἀντί γένοιτο, ἀλλὰ ἐκ μὴ ζῆσου οὗν σπέρματος, οὕτως εἰ γένοιτο ἀπλῶς ὅν, ἐξ οὐδενὸς ἀντὶ τῶν ὄντων γίγνοιτο, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ πάντη μὴ ὄντος, ὥσπερ δὴ παντελῶς ἀμήχανον· οὐδὲ ἀντὶ τὸ γένοιτο τὸ ἀπλῶς ὅν. 15 καὶ ἐξ ὄντος οὐκ καὶ μὴ ὄντος ἡ γένεσις καὶ τοῦτο οὐκ ἐστιν ἀντίφασις· 15 οὐδὲ γάρ κατὰ ταῦτα. ἀλλ' ἐξ ὄντος μὲν, ἐπειδὴ ἔτερόν τι ἐστιν, ἐκ μὴ ὄντος δέ, ἐπειδὴ τοῦτο οὐκ ἐστιν δὲ γίγνεται, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἐκ τί μὲν ὄντος δὲ οὐ γίγνεται, τι δὲ μὴ ὄντος δὲ γίγνεται, ὥστε ἡ στέρησις καὶ ἡ 20 15 τοιαύτη φύσις αὐτῆς τηρεῖ τὴν γένεσιν, οὔτε τοῦ ὄντος ἢ δὲ τὸ γιγνόμενον, διότι συνυπάρχει τῇ ὄλη, (οὔτε τοῦ μὴ ὄντος ἢ μὴ δὲ, διότι οὐκ ἐνυπάρχει τῇ ὄλῃ). εἰς μὲν δὴ τρόπος οὕτως τῆς λόσεως, ἄλλος δὲ ἐκ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ· ἐκ γάρ τῆς ὄλης γίγνεται τὰ γιγνόμενα ἐκ τοῦ δυνάμεις μὲν ὄντος, ἐνεργείᾳ δὲ μὴ ὄντος, καὶ ταύτης δὲ τῆς λόσεως ἡ τῆς 25 στέρησεως φύσις αἰτία· αὕτη γάρ ἐστιν ἡ πιοισσα τὴν ὄλην δυνάμεις μὲν εἶναι, ἐνεργείᾳ δὲ μὴ. οὐκούν πάντη ἀπόβλητος ἡ στέρησις πρὸς τὰς γενέσεις οὐδὲ ἐν | τῇ χώρᾳ τοῖς ἄλλοις αἰτίοις τοῖς κατὰ συμβεβηκός 153 λεγομένοις, ὡς τὸ λευκὸν ἢ μέλαν, τὰ τῷ ἀνθρώπῳ συμβεβηκότα τῷ γιγνόμενῷ μουσικῷ· τὰ μὲν γάρ οὐδὲ ὄλως συντελεῖ τι πρὸς τὰ γιγνόμενα, 25 ἡ δὲ στέρησις τὸ δίλον τοῦτο κατὰ συμβεβηκόντας αἰτία καὶ ἀρχή ἀδύνατον· γάρ γενέσθαι μὴ ὑπάρχειντος ἐν τῷ ὑποκειμένῳ ἐναντίου.

9. "Ωςτε μεμπτέον οὐκ ἀπεικότως τοὺς ταύτην παριδόντας τὴν φύσιν.
ὅσοι μὲν * * τοίνυν ἐνεργείᾳ ποιοῦσιν τὸ ὑποκείμενον καὶ τὴν ὄλην, εἴτε 10

- 1 ἄλλο pr. om. BL (at cf. Simpl. 239,17) 2 ἢ γένοιτο L, quae verba delenda esse censet Spengel; mihi aptior videtur enuntiati conformatio qualis legitur apud Simpl. 239,12: οὐδὲ τὸ γιγνόμενον ζῆσθαι, ἐὰν καθὸ ζῆσθαι γίγνεται, ἐκ ζῆσου ἀντί γένοιτο 3 ὅτι—
(7) ὑπάρχει exscr. Philop. 179,9 sqq. 5 τὸ ζῷον δὲ Philop. (at in cod. M δὲ s. v.)
οὐδὲ M: οὐδὲ δὲ WBL 6 δὲ in ras. M 7 φῶς δὲ Philop. αὐτῷ Spengel; at cf. Philop. 179,14 (ubi τὸ om.) 8 οὕτως κτλ.] cf. Philop. 180,3 sqq. 9 ἄλλα
W et (ἐν s. v.) B 10 ὥσπερ δὴ) δὲ ἐπειδὴ L ἀμήχανον δὴ παντελῶς W τὸ
ἀπλῶς μὴ δὲ W 11 καὶ ἐξ ὄντος—13 γίγνεται] exscr. Philop. 172,14 sqq.
12 κατὰ ταῦτα] κατὰ αὐτὸν B,L 13 δὲ MBL: ἢ W (ἢ Vindob. 110) 15 οὔτε
—(17) ὄλη exscr. Philop. 181,9 sqq. 16 sq. quae unciis inel. om. MWB: e Philo-
pono (οὔτε ἐκ μὴ ὄντος ἢ μὴ δὲ διότι οὐκ ἐστι συνουσιωμένη ἡ στέρησις τῇ ὄλῃ) sup-
plevit L 17 ἄλλως B (compr.) 18 οὐδὲ τοῦ δυνάμεις—(19) ὄντος exscr. Philop.
181,16 sqq. 20 αὐτῷ κτλ.] cf. Philop. 173,21 23 ἀνθρώπῳ om. B
τῷ om. W 26 προϋπάρχειντος L ἐναντίου M: τοῦ ἐναντίου WBL
28 ἐπ' ante ἐνεργείᾳ add. L collatis, quae leguntur apud Simpl. 242,20 ὅσοι τὸ δὲ ἐν
ποιοῦσιν ἡ δοσὶ πάντα ἐνεργείᾳ προϋπάρχειν λέγουσι et apud Philop. 182,14, lacunam indicavi,
quam WBL sarcire studuerunt verbo εἶναι post ποιοῦσιν inserto

πῦρ εἴτε ἀέρα εἴτε ἄλλο τι τῶν σωμάτων, οὐχ ἡ πτοντο τοῦτο οὗτοι τῆς στερή- 153
σεως· Πλάτων δὲ τὴν ὥλην μηδὲν τῶν ὄντων εἶναι εἰπὼν ἐπέβαλε πως
καὶ τῇ στερήσει, οὐχ ἴκανῶς. συμβαίνει γάρ αὐτῷ ποιεῖν τὰς γενέσεις ἐκ τοῦ
τοῦ μὴ ὄντος ἢ μὴ ὄν· κατὰ τοῦτο αὖτε ἐπλῶς μὴ ὄντος
ποιεῖται τὰς γενέσεις· οὐ γάρ οἰόν τε ἐνὸς ὄντος τοῦ ὄντος καὶ τοῦ παρὰ
τοῦτο μὴ ὄντος οὐ πᾶς μὴ ὄντος, οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός μὴ ὄντος, ἀλλ’ 20
ἄπλῶς μὴ ὄντος, ὡς φέτο Παρμενίδης, σφέσθαι τὴν τῆς ὥλης φύσιν,
ἢ πᾶς μὲν ἔστιν πᾶς δὲ οὐ, καὶ δυνάμει μὲν ἔστιν, ἐνεργείᾳ δὲ
10 οὐ. εἰ δὲ ἐκ μὲν τοῦ ὄντος τοῦ ἐνὸς δὲ μόνον ἔστιν, οὐδὲν ἀν
γένοιτο (ἀμετάβλητον γάρ ἐκεῖνο), δεῖ δὲ εἰ τι γίγνεται ἐξ ἑτέρου τινὸς 25
γίγνεσθαι, πᾶν δὲ τὸ παρ’ ἐκεῖνο τὸ ὄν οὐκ ὄν, παντελῶς ὁ τὴν μὲν
δέξαν ταύτην ἀποδεχόμενος, γένεσιν δὲ εἶναι διδόνει ἐκ τοῦ μὴ ὄντος
αὐτὴν παράγει, | καὶ διαρρήδηρ τοῦτο μὴ λέγῃ. ἀλλ’ οὐδὲν ἐκεῖνο ὅρμῶς, 151
15 διτὶ μὴ κατὰ τὸν λόγον χωρίζει τὴν ὥλην τῆς στερήσεως, ἀλλ’ ἐπειδὴ τῷ
ἀριθμῷ ταύτον εἰσιν, οὔτεται ὁμοίως ἔχειν αὐτὰς καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῇ δυ-
νάμει τῆς φύσεως. ήμεταις μὲν γάρ τὴν ὥλην καὶ στέρησιν ἐτερον εἶναι φαμεν 5
καὶ τούτων τὴν ὥλην κατὰ συμβεβηκός μὴ ὄν, διτὶ αὐτῇ συμβέβηκεν ἡ στέρησις
τῇ οὕσῃ πως τὸ πάντη μὴ ὄν· καὶ οὐ τὴν μὲν ἐγγὺς τοῦ ὄντος εἶναι (ἐγγὺς γάρ
20 ἔστι τὸ συνήθετον καὶ πως ἡδη καὶ μέρος αὐτοῦ), τὴν δὲ ἀπουσίαν ἐκείνου· 10
καὶ οὐτως οὐκ ἐκ τοῦ ἀπλῶς μὴ ὄντος ἡμῖν αἱ γενέσεις, ἀλλ’ ἐκ τοῦ
κατὰ συμβεβηκός μὴ ὄντος καὶ δυνάμει ὄντος· οἱ δὲ τὸ μέγα καὶ τὸ
μικρὸν λέγοντες, εἴτε ἐν σημαίνουσι τοῖς ὀνόμασιν εἴτε δύο, τῆς ὥλης
διμοις ἀμφότερα κατηγοροῦσιν. ἐκεῖνοι μὲν οὖν οὐ πράγματα τρία λέγουσι 15
25 τὰς ἀρχὰς ἀλλ’ δινόματα· τὸ γάρ μέγα καὶ τὸ μικρὸν οὐ τὸ μὲν αὐτοῖς
τὴν ὥλην σημαίνει, τὸ δὲ τὴν στέρησιν, ἀλλ’ ἀμφού τὴν ὥλην, τὴν δὲ στέ-
ρησιν παρεώρων καὶ οὐ χωρίζουσι τῷ λόγῳ· ήμεταις δὲ πάμπολι διαφέρε- 20
ρειν ταῦτα φαμεν· ἡ μὲν γάρ ὥλη μένουσα συναντία τῇ μορφῇ τῶν γυνο-
μένων ἔστιν ὥσπερ μῆτηρ, ἡ δὲ ἑτέρα μοιρα τῆς ἐναντιώσεως, λέγω δὲ
30 τὴν στέρησιν, πολλάκις ἀν φαντασθείη τῷ πρὸς τὸ φύσιοποιὸν αὐτῆς

3 οὐχ ἴκανῶς M: ἀλλ’ οὐχ ἴκανῶς WBL ex Aristot. 191^b35 et Simpl. 242,22 (at οὐχ
ἴκανῶς δὲ Philop. 182,18) 5 αὖ scripsi: ἀν libri μὴ ὄντος om. W 6 ποιεῖται B₁:

οἶο

ποιεῖται M, ποιεῖτο WB₂L (cf. Simpl. 243,7) ἀν—ποιοῖ coni. Spengel τοῦ] τὸ B₁L₁
7 τοῦτο BL: τούτου MW οὐ BL: ἢ MW (quo servato fortasse enuntiatum ἢ πᾶς μὴ
ὄντος post οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός μὴ ὄντος collocandum est): ἢ (in marg. γρ. ὡς) Laur.
85,18 8 σφέσθαι—(9) οὐ] exscr. Philop. 185,8 sqq. 9 η] οι W 10 εἰ δὲ
ἔκ—(14) λέγη] exscr. Philop. 185,2 sqq. 14 αὐτὴν] αὐτὰ W 15 χωρίζει κατὰ τὸν
λόγον M: κατὰ τὸν λόγον χωρίζει WB et (χωρίζει) L 16 αὐτὰ W 17 τὴν om. BL
17 φαμὲν εἶναι E Aristot. 192^a4 (εἶναι φαμεν F1) τὴν ὥλην—(20) ἐκείνου] exscr.
Simpl. 246,21 sqq. 19 αὖ τὴν scripsi (πάλιν τὴν Simpl.): αὐτῇ MWL: αὐτὴ B: αὐτὴν
Spengel 23 εἴτε—(24) κατηγοροῦσιν] exscr. Philop. 186,4 sqq. 24 ἐκεῖνοι—(27)
στέρησιν] exscr. Philop. 186,8 sqq. 27. 28 ταῦτα διαφέρειν BL 28 μὲν om. W
29 λέγω δη W 30 τῷ om. L φύσιοποιὸν scripsi sec. Simpl. 249,7: ποιὸν
MWB: κακοποιὸν (ex Aristotele 192^a15 vel Simplicio 249,7) L αὐτοῦ MW

ἀτενίζοντι τὴν διάνοιαν οὐδὲ εἶναι τὸ παράπαν· φιλορικὴ γάρ τοῦ εἰναὶ 154
ἐστι καὶ τοῦ εἰδούς, ὃ ἐστιν ἔκάστιψ τὸ εῦ καὶ τὸ ἀγαθόν. καίτοι θαυμαστὸν
μέν, εἰ ἐστι φιλείρουσα τὸ εἶναι, θαυμαστὸν δέ, εἰ μή ἐστι ποιουσα τὸ
γίγνεσθαι· οὐ γάρ ἂν γίγνοιτο τι μή φιλειρομένου τινός, αὐλλ᾽ ἣν ἄπαντα 30
5 ἀΐδια.

Τὰ κακὰ οὖν ἐκ ταύτης καὶ διὰ ταύτην· ἡ γάρ ὥλη τῷ στερήσεως
εἶναι δεκτικὴ καὶ τὸ δυνάμει ἔχειν ἀσθενεστέρα ἐστὸν τὴν ὕστερα κατέχειν δὲ
τὰς μορφὰς ὅν μεταλαμβάνει. πόλιν οὖν μεταλαμβάνει; ὅτι ὀρέγεται τοῦ δ
θείου καὶ ἐφίεται τοῦ ἀγαθοῦ. λέγω δὲ ἀγαθόν τε καὶ θεῖον τὸ
10 πρῶτον εἶδος, τὸ πρῶτον αἴτιον, πρὸς δὲ πάντα νένευκεν, ἢ σπεύδει πάντα
ἥμοιοιθῆναι καὶ διὸ δύσον ἔκαστον δύναται· δύναται δὲ ὡς πέφυκεν ἔκαστον.
ἡ δὲ ἔφεσις αὕτη πᾶς ἐν τῇ ὥλῃ; τὴν δὲ ἔφεσιν ἀληθινὴν ἡ πρόνοια το
ὅρεξιν ἐνυπάρχειν τοῦ καλοῦ τῷ αἰσχρῷ καὶ τῷ ἐνδεεῖ τοῦ αὐτάρκους,
τούτῳ δὲ τῷ εἰδεῖ τῷ πρώτῳ καὶ ἀόλῳ καὶ γιωριστῷ καὶ τοῖς παρὰ τοῦ
15 τοῦ γιοργηούμενοις τοῖς ἐνύλοις ἐναντίον μέν ἐστιν ἡ στέρησις, ἡ δὲ ὥλη
νένευκεν ἐπ' αὐτὸν καὶ ὀρέγεται; εἰ δὲ ἔχει τὴν στέρησιν ἐν τῇ φύσει, το
τῆς ἑαυτῆς φιλοράς ἀντίστοιτο· φιλορά γάρ τοῦ ἐναντίου ἡ παρουσία
τοῦ ἐναντίου· εἰ γάρ δὴ οὐδὲ ἄλλο τι ἡ στέρησις, ἄλλα ταύτων ἀκριβῶς
τῇ ὥλῃ. πῶς σφύζοιτο ἀντίστοιτο· ἐν τῷ τινος εἶδος μεταλαμβάνειν; ὅτι 20
φησί, καὶ τότε ἐνυπάρχει περὶ αὐτῶν· ἄλλοι γάρ ἐστέρηται πάντως
ἡ ὥλη, καὶ εἰ τοῦδε τινος μεταλαμβάνει, εἰπερ ἐν τῷ λόγῳ τῆς ὥλης ἡ
στέρησις οὐχὶ τοῦδε τινος ἄλλα πάντων ὄμοιος ἀντίστοιτο· φιλείρουται δὲ οὖν
καὶ τοῦ (εἰ) τι μὲν ἔχοι τὸν εἰδῶν, τὸ δὲ μή. εἰ οὖν μηδὲ τὸ εἶδος ἐφίεται ἑαυτο
τοῦ (οὐδὲ γάρ ἐπιθετὸς ἑαυτοῦ) μήτε τὸ ἐναντίον (φιλορικὰ γάρ ἄλλήγον
25 τὰ ἐναντία), λείπεται τὴν ὥλην εἶναι τὴν ὀρεγμένην τοῦ εἰδούς, ὕστερον δὲ
εἰ θῆλο ἀρρενος ἡ αἰσχρὸν καλοῦ· αἰσχρὸν δὲ οὐκ ὡς αἰσχρότερος· οὐ γάρ
καθ' αὐτὴν αἰσχρόν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβήκης ἡ μετέχει τῆς στερήσεως.

Φιλείρεται δὲ καὶ γίγνεται ἡ ὥλη ἐστι μὲν ὡς ἐστι δὲ οὐ· κατὰ συμ
βεβήκης μὲν γάρ φιλείρεται, ἐπειδὴ τὸ συμβεβήκης αὐτὸν φιλείρεται καθ'
30 αὐτόν, τοῦτο δὲ ἐστιν ἡ στέρησις· φιλείρεται οὖν ἐπειδὴ τὸ ἐν αὐτῇ φιλεί
ρεται, ὡς τὸν ἀμφορέα φιλείρεται φαμεν, ὅταν ὁ ἐν αὐτῷ οὖνος φιλορή
κατὰ δὲ τὴν οἰκείαν φύσιν οὐ φιλείρεται· οὐδέποτε γάρ ἀπόλλυσι τὸ δυνά-

1 ἐνατενίζοντι L_{2a} φιλορικὴ—(2) ἀγαθόν] cf. Philop. 187,5 sq. 2 καὶ ante
τὸ ἀγαθόν om. W θαυμαστὸν—(5) ἀΐδια] exser. Philop. 187,15 sqq. (ὧς ὁ Θεμί-
στιός φησι) 3 μέν om. W φιλείρεται W 4 ante φιλειρομένου add. καὶ
WB (in quo φιλοριουμένοι); at cf. Philop. I. e. 6 τῷ Laur. 85,14: τῆς MW: τῷ
τῆς BL. 9 ἐμφίεται L 11 ὥμοιοιθῆναι B ἔκαστον om. L: in ras. B₂
12 ἀληθινὸν W 14 γιωριστῷ καὶ ἀόλῳ W περὶ W 16 ἔχοι L_{2a}
18 εἰ L: οὐ MWB 20 ἐνυπάρχει L: ἐνυπάρχειν MWB 21 καὶ εἰ scripsi: καὶ MWB:
καὶ L μεταλαμβάνῃ L (in B compendium scripturae) 22 πάντα W φιλείρεται
W 23 εἰ addidi ἔχοι M: ἔχοι W: ἔχοι BL μηδὲ] μήτε Spengel: cf. ind.
i. v. οὐδὲ 24 οὐδὲ] οὐ W 26 εἰ om. W 28 η superser. B ἡ ante ἐστι
add. καὶ W ante οὐ add. ως L_{2a} (ex Aristot. 192a 26) 29 αὐτῷ M (cf. Philop.
190,11): αὐτῷ WBL 31 ως—φιλορῆ] exser. Simpl. 253,21 sq.

μει, ἀλλ᾽ ἀρχαρτος καὶ ἀγένητος. εἴτε γάρ γίγνεται, ὑποκείσθαι τι δεῖ 156 πρῶτον ἐξ οὐ ἐνυπάρχοντος γίνεται, τοῦτο δέ ἐστιν αὐτῆς, ὡστε πρὸν γενέσθαι ἔστιν· εἴτε φθείρεται, εἰς τοῦτο ἀφέσται ἔσχατον, ὡστε ἀφθαρμένη ἐστὶ πρὸν φθαργνα. καὶ περὶ μὲν ὅλης ὀρκείων ταῦτα, ὅτι ἀρχαρτος, ὅτι 15
5 ἀγένητος, ὅτι ἔτερον τῆς στεργήσεως, ὅτι πρῶτον ὑποκείμενον, ἐξ οὐ πρῶτον γίγνεται ἔκαστον ἐνυπάρχοντος μὴ κατὰ συμβεβηκός, τοῦτο δὲ διὰ προστεθείκαμεν πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῆς στεργήσεως· γίγνεται γάρ καὶ ἐκ τῆς στεργήσεώς τι, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός. περὶ δὲ τῆς κατὰ τὸ εἶδος ἀρχῆς, πύτερον μία ἡ πολλαὶ καὶ τίνες εἰσὶν, οὐκέτι φυσικοῦ διωρίσαι, ἀλλὰ τῆς 20
10 πρώτης φύλοσοφίας· περὶ δὲ τῶν φυσικῶν καὶ φυλαρτῶν εἰδῶν, ἡ μηδὲ κυρίως ὀργαί, ἀλλὰ τῶν ἐν γενέσει καὶ ὡς στοιχείων ἐν τοῖς ὄντερον 25
διεικνυμένοις ἐροῦμεν.

1 ἀγένητος W: ἀγέννητος MBL   ἐγήνετο Aristot. p. 192a29; cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 5   2 τὸ ἔξ oὐ Aristot. 192a29 FI (ἔξ oὐ E)   γίνεται τι (sec. Aristot. ib. 32 et Simpl. 254,3) et postea γενέσθαι ἔσται (sec. Aristot. ib. 33 Spengel (at ἔστι Simpl. 254,5 et M Philop. 190,32)   αὐτή MWL₂a: αὐτή (!) B: αὐτό L₁
 5 ἀγένητος MW: ἀγέννητος BL   9 πολλά L   10 καὶ τῶν φύσεων FI Aristot.
 192b1 (cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 8)   μηδὲ] μὴ L

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ Β ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΛΣΕΩΣ.

1. Ἀλληγ τοίνου ὀρχὴν παιησάμενοι τῆς παρούσης θεωρίας οἰκειοτέρα πειραμῶμεν ἀποδῦναι, τί ποτέ ἐστι τοῦτο ο καλοῦμεν φύσιν. ἔστι δῆ τῶν ὄντων τὰ μὲν διὰ φύσιν, τὰ δὲ διὸ ἄλλας αἰτίας· διὸ ἄλλας μὲν 5 αἰτίας οἷον κλίνη βάθρον στρατηγία θησαυροῦ εὑρεσις (τούτων γάρ τὰ μὲν διὰ τέχνην ἐστί, τὰ δὲ διὰ τύχην, τὰ δὲ διὰ προαιρεσιν), διὰ φύσιν 10 δέ ἐστι τὰ τε ζῷα καὶ τὰ μέρη τούτων· τῶν γάρ φύσει καὶ τὰ μέρη φύσει καὶ οὐχ ὥσπερ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν, οἰκίᾳ μὲν διὰ τέχνην, λίθῳ δὲ οὐκέτι. καὶ τὰ φυτὰ διὰ φύσιν, ἔτι δὲ καὶ τὰ ἀπλᾶ τῶν σωμάτων, γῇ, 15 πῦρ, θώρ, ὅρη. εἰ δὲ λαβούμεν, τόνι διαφέρει τὰ φύσει τῶν μὴ φύσει, τοῦτ' ἀν εἴη φύσις. διαφέρει δὲ τῷ τὰ μὲν φαίνεσθαι ἐν αὐτοῖς ὀρχὴν ἔχοντα καὶ αἰτίαν κινήσεως τε καὶ στάσεως· φανερώτατα μὲν τὰ ζῷα· καὶ γάρ κινεῖται τόπον ἐκ τόπου καὶ αὔξεται καὶ φθίνει καὶ ἀλλοιοῦται ἐκ τῆς | ἐν αὐτοῖς αἰτίας· τὰ φυτὰ δὲ τὰς μὲν ἄλλας ἔχει κινήσεις, τῆς δὲ 20 μεταβατικῆς κατὰ τόπον ἀφήρηται, ὥσπερ γε καὶ τὰ ἀπλᾶ τῶν σωμάτων μηδην ἔξι αὐτῶν ἔχει τὴν κατὰ τόπον. οὐ μόνον δὲ κινεῖται, ἀλλὰ καὶ 25 ἴσταται διὰ τῆς ἐν αὐτοῖς αἰτίας τὰ φυτικὰ σύμπαντα σώματα ἐκτὸς τοῦ θείου· τοῦτο γάρ κινήσεως ὀρχὴν ἔχει μόνον ἐν ἑαυτῷ, κλίνη δὲ καὶ 30 ιμάτιον καὶ εἴ τι τοιοῦτον ἄλλο γένος ἐστίν, καθ' οὗτον μὲν κλίνη λέγεται καὶ ιμάτιον, οὐδεμίαν ὀρχὴν ἔχει μεταβολῆς ἔμφυτον. ἡρεμεῖ γάρ δεὶ τὸ εῖδος τὸ ἐκ τῆς τέχνης ἐπιτεθέν, καθ' οὗτον δὲ συμβέβηκεν αὐτοῖς λιθίνοις 35 ἢ γηίνοις εἶναι ἢ μικτοῖς ἐκ πλειόνων στοιχείων, κατὰ τοῦτο ἀν καὶ κάτω

1 ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ] τοῦ αὐτοῦ M; de ceteris libris cf. Praef. 4. 5 διὸ ἄλλας μὲν αἰτίας om. W 5 post στρατηγία addl. πολιτεία BL; cf. Simpl. 261,15 κλίνην οἰκίαν αἴλητον 7 δὲ] cf. E Aristot. 192 b 9 et Philop. 202,22 μέρη τούτων MW (μέρη αὐτῶν Aristot. et Philop. l. c.): τούτων μέρη BL (eum Simpl. 261,29) τῶν γάρ κτλ.] ex Alexandro (cf. Simpl. 261,29 sqq.) 8 τεχνητῶν Laur. 85,14 e corr.: τεχνητῶν M: τεχνητῶν BL: τεχνῶν W 10 δὲ M: δὴ WBL (cf. Simpl. 261,9 et 266,6; Philop. 195,51 sqq.) 11 τῷ] τῷ M 12 τε] δε vel γε B φανερώτατον a (in L compendium scripturae) 13 καὶ γάρ — (18) ἑαυτῷ] exscr. Philop. 203,5 sqq. 14 αὐτοῖς tacite Spengel, αὐτῆς W τὰ φυτά — (16) τόπον] ex Alexandro (cf. Simpl. 265,1 sqq.) κινήσεις ἔχει B (corr. m. 1) 15 κατὰ] τῆς κατὰ Philop. γε καὶ] om. Philop. (practer L, in quo καὶ) 18 θείου] e Porphyrio (cf. Simpl. 264,30) τοῦτο — ἑαυτῷ] ut E Aristot. 192 b 13 19 καὶ εἴ] ἢ E Aristot. 192 a 16 καθέτον — λέγεται] cf. Philop. 203,17; Simpl. 265,12 ante κλίνη add. ἢ W 20 ὀρχὴν] ὄρμην Aristot. 192 b 18 (cf. Simpl. 265,15) ἡρεμεῖ — (21) ἐπιτεθέν] exscr. Philop. 203,21 22 εἶναι ante λιθίνοις E Aristot. 192 b 19 κατὰ] καὶ κατὰ E Aristot. 192 b 20

φέροιτο ἀφεθέντα καὶ εἰς σηπεδόνα ἂν μεταβάλλοι, ὥστε εἴη ἀνὴρ φύσις 158
ἀργῆ καὶ αἰτία τοῦ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμεῖν ἐν οἷς ἔστιν. ἀρὰ οὖν φυσικὸν
σῶμα ὃ ἀνδριάς (φέροιτο γάρ ἂν κάτω) καὶ ἔχει τὴν αἰτίαν ἐν ἑαυτῷ τῆς
κινήσεως; ἢ οὐκ ἐν ἑαυτῷ πρώτῳ κακῷ λέγεται ἀνδριάς, ἀλλ᾽ ἐν τῷ
5 χαλκῷ; ἀλλ᾽ ἡ ναῦς ἣν ὁ κυβερνήτης κινεῖ, πῶς οὐ ταῦτη τὴν κίνησιν 20
φύσιοι ἔχει, δοσον γε ἐπὶ τῷ λόγῳ; ἐν αὐτῇ γάρ ἔστιν ὁ κυβερνήτης καὶ
ἐν αὐτῇ πρώτῃ· οὐ γάρ ἐν ἄλλῳ τινὶ καὶ πρὸ τῆς νεώς· οὐ γάρ τὴν
κυβερνητικὴν λέγω· αὕτη μὲν γάρ ἐν πρώτῃ ἂν εἴη τῇ ψυχῇ, ἀλλὰ τὸν
κυβερνήτην τὸν κατέχοντα τὸ πηδάλιον. ἀλλὰ ἥρτέσθω ὡς οὐ κακὸν αὐτὴν 25
10 ἡ ναῦς ὑπὸ τοῦ κυβερνήτου κινεῖται· οὔτε γάρ ἐν τῷ λόγῳ τῆς νεώς ὁ
κυβερνήτης οὔτε ἡ ναῦς ἐν τῷ λόγῳ τοῦ κυβερνήτου, οἴτε πέρι τῆς καὶ δύο
τρόποι τοῦ κακοῦ αὐτόν. διὸ καὶ χωρίζεται κυβερνήτης νεώς, ἐπειδὴ μὴ κακὸν 30
αὐτὸν ὑπάρχει τῇ νηῇ, ἐπεὶ καὶ ὁ νοσῶν ἵατρός | καὶ ἑαυτὸν ὑγιάζων ἐν 159
ἑαυτῷ μὲν ἔχει πρώτῳ τὴν κινοῦσαν ἀργήν, τουτέστι τὴν τέχνην, ὑγιά-
15 ζεται δὲ καὶ κινεῖται οὕτως οὐ κακὸν αὐτόν· οὐ γάρ ἡ νοσεῖ (πᾶς γάρ ὁ
νοσῶν ὑγιάζετο ἀνὴρ φύσιος), ἀλλ᾽ ἡ συμβέβηκε τῷ νοσοῦντι καὶ ἵατρῷ
εἰναι. διὸ καὶ χωρίζεται ταῦτα ἀπὸ ἄλληλων, ὅμοιως δὲ καὶ τῶν ἄλλων
ζηταστον τῶν ποιουμένων· ποιούμενα γάρ δημοκάτω τὰ τεχνικά· οὐδὲν γάρ
αὐτῶν ἔχει ἐν ἑαυτῷ τὰς ἀργὰς τῆς ποιήσεως, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐν ἄλλοις
20 καὶ ἔχωμεν ἔχει, οἷον οἰκία καὶ τῶν ἄλλων τῶν γειτονικάτων ζηταστον. τὰ
δὲ ἐν αὐτοῖς μέν, ἀλλ' οὐκ ἐν πρώτωις οὐδὲ κακὸν αὐτόν, ὥσπερ εἰρήκαμεν.
διὸ δὴ ταῦτα γνωριμάτερον ποιητέον τὸν δρισμόν, ἦτι φύσις ἔστιν ἀργὴ
καὶ αἰτία τοῦ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμεῖν ἐν ᾧ πρώτως ὑπάρχει κακὸν αὐτὸν καὶ 15
μὴ κατὰ συμβεβήκος. φύσις μὲν οὖν τοῦτο ἔστιν, φύσιν δὲ ἔχει θεῖα τὴν
25 ποιώτην ἔχει ἀργήν· καὶ εἰσὶ ταῦτα πάντα οὐσία· σύνθετα γάρ ἡδη ἔξ-
ῆλης καὶ εἰδότις ἔστιν. ἡ γάρ φύσις δεῖ τὸ ὑποκείμενον ἔχει καὶ ἐν ὑπο-

2 οἵσιν M	ἄρα B	3 γάρ post ἀν L, om. Laur. 85,18	4 πρώτως
Aristot. 192 b 22 (cf. quae adn. Diels ad Simpl. 266,4)		καθό scripsi: καὶ οὐ	
MW: καὶ εἰ B: καὶ L ₁ : καὶ ἦ L _{2a}		5. 6 φύσει τάντην ἔξι τὴν κίνησιν L	
7 πρὸ τῆς] πρότης α	8 μὲν om. W	εἴη L: ἦ MWB. confidentius de hoc	
loco agerem, si minus obscura essent, quae de Alexandri opinione tradidit Simpl. (268, 13 sqq.). Philoponus (196,26 sqq.) Themistium sequi nec tamen eius rationes intellegere videtur	9 ἐκατήν L	12 διά] διά τοῦτο BL	12. 13 καὶ ⁹ ἐκατό FI
Aristot. 192 b 22	13 ἐπει suspectus est; aut e. v. 29 male repetitum est aut aliquid intercidisse videtur	ἰατρός] ἰατρός τις EI Aristot. 192 b 24: τις om. F	
14 πρώτῳ L: πρώτοι MWB	15 πᾶς—(16) ἐκατό ⁹] cf. Philop. 204,10	17 ἀπ-	
om. I Aristot. 192 b 27	19 αὐτῶν] αὐτὸν B, om. L	πουήσεως] κινήσεως Laur.	
85,18, quod et hic et apud Aristot. 192 b 29 restituendum esse censem Spengel			
20 ἔχειν] ἔχειν M: om. L (sec. Aristot. l. c.)	21 καὶ ⁹ αὐτὸν M (cf. Simpl. 266,12):		
καὶ ⁹ αὐτὰ WBL	22 δῆ] δὲ L	ἀργῆ—καθ ⁹ αὐτὸν (23)] cf. Philop.	
204,24 sq.	23 πρώτῳ dubitanter Spengel (cf. quae adn. ad v. 4)	καὶ om. B	
24 κατὰ om. E Aristot. 192 b 22	τὴν om. EF Aristot. 192 b 34 (habet I)		
25 εἰσι] ἔστι Aristot. 192 b 33	ταῦτα πάντα MWB et FI Aristot. 192 b 33: πάντα ταῦτα		
L et E Aristot. (cf. Simpl. 270,8)	οὐσία ML: οὐσίαι WB (cf. Simpl. 270,3 et 11,		
ubi af οὐσία)	σύνθετα κτλ.] ex Alexandro (cf. Simpl. 270,15)		

κειμενῷ ἔστιν, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ οὐχ ὡς τὰ συμβεβηκότα, ἀλλ᾽ ὅτι ἀργὴ¹⁵ ἔνυλος. οὐ τῶν καθ' αὐτὸν ὀντωτῶν. κατὰ φύσιν δὲ λέγεται τά τε φύσιν ἔχοντα καὶ πρὸς τούτους αἱ τῶν φύσιν ἐγόντων κατὰ φύσιν ἐνέργειαι, οἷον τοῦ πυρὸς ἡ ἄνω φορά· οὕτε γάρ φύσις τοῦτο (ἥ γάρ τῆς φορᾶς ἀργὴ²⁰ αἱ φύσις, οὐκ αὐτῇ ἡ φορά) οὕτε ἔχει φύσιν (οὐ γάρ ὑποκειμένον τί ἔστιν ἡ ἐνέργεια). κατὰ φύσιν δέ ἔστιν. ῥιτεῖ ἐπὶ πλεῖστον τὸ κατὰ φύσιν λέγεται τοῦ φύσιν ἔχειν. λέγεται δὲ τὸ 'κατὰ φύσιν' καὶ 'φύσις', ἀλλὰ τούτου γε | ἐπ'²⁵ 160 ἐλαττονί φύσει γάρ ἔστιν τινα οὐκ ὄντα κατὰ φύσιν, ὡς τὰ ἐκ γενετῆς προώρματα. ἔστι μὲν γάρ καὶ ταῦτα ἔργα τῆς φύσεως, σφαλομένης δὲ 10 καὶ οὐχ ἡ πέφυκε προϊόντας. ταῦτα μὲν διωρίσθω· ὡς δ' ἔστιν ἡ φύσις, αἱ πειρᾶσθαι δεικνύναι γελοῖον· φανερὸν γάρ δὲ πολλὰ τοιαῦτα τῶν ὄντων ἔστιν, οὐδὲ φύσιν ἔστι καὶ φύσις, καὶ ζῷα οὐδὲν ἐναργέστερον ἔστι τούτου, διὸ δὲ ἀφανεστέρου τὸ φανερὸν ἐπιδεικνύναι οὐκ εἰδότων ἔστιν χρεῖαν ἀποδεῖξις· οὕτε πρίνει τὸ δι' αὐτὸν καὶ μὴ δι' αὐτὸν γνώριμον. τοῦτο 15 δὲ ἄν τις καὶ περὶ γρωμάτων ἀξιώσις πηρὸς ὃν ἐκ γενετῆς, ῥιτεῖ συλλογισμῷ μαθεῖν δὲ τὰ γρωμάτα ὄντα ἔστιν· ἀλλ' εἰ καὶ ἔώρα, περιττὸς ἀν τὴν ὁ συλλογισμός· νῦν δὲ διομάτων ἀκούσεται μόνον, γρωμάτα δὲ αὐτὸν²⁰ 15 ὁ συλλογισμὸς οὐ διδάξει· οὐ γάρ συλλογισμῷ γρωμάτα, ἀλλ' οὗτοι κρίνεται. εἰ δή τις καὶ τὸν νοῦν πηρὸς ὃν τὰ ἐναργῆ μὴ τὸ καθορᾶν, τούτῳ²⁵ 20 καὶ συλλογισμοὺς παρεχόμενα, λόγους μὲν ἐροῦμεν, πράγματα δὲ αὐτὸν οὐ διδάξουμεν. τοῦτο μὲν δὴ ὄντει λόγου θετέον.

²⁰ Ζητηέσον δὲ ἔκεινον, πότερον ἐν τι σημαίνει πρᾶγμα ἡ φύσις ἡ τῶν πολλαχῶν λεγομένων ἔστιν. ἔστι δὲ διωνυμία τις ἐμφανίζεται τῷ διόματι· λέγεται δὲ ἔνα μὲν τρόπον ἡ ὄλη φύσις, διττὴ δὲ αὐτῇ, ἡ μὲν²⁵ 25 τῶν ἐπὶ μέρους καὶ τινὸς ὅλη τις ἀμόρφωτος μὲν πρὸς ἔτερον, οὐ μὴν ἀπλῶς, ὡς οἰκίας πλίνθου, πλίνθων δὲ γῆ καὶ θάλαττα, φυτοῦ δὲ τὰ στοιχεῖα· ἡ δὲ ἀνωτάτω καὶ ἀπλῶς ἀνείσθεις οὖσα. ἀλλοι δὲ τρόπον ἡ μορφὴ καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ κατὰ τὸν λόγον οὐσία. τρίτη δὲ ἡ κατὰ τὴν γένεσιν λεγο·³⁰ 30 μένη καλεῖται φύσις, αὕτη δὲ ἔστιν ἡ ἐπὶ τὸ εἶδος καὶ τὴν μορφὴν κίνη·³⁵ 35 αἱς καὶ δόδος. ἀλλη δὲ ἡ ταύτης αἵτια τῆς κινήσεως ἐνυπαρχουσατε ἐκάστῳ τῶν φύσεις ὄντων, ηὗται δὴ καὶ μᾶλιστα φύσις λέγεται. λέγεται δὲ καὶ πᾶσα οὐσία φύσις ὁ πωταδήποτε συνεπάσσα, εἴτε ἀπλῆ εἴτε σύνθετος. περὶ αἱ μὲν οὖν τῶν ἄλλων ἔνθισι ἀν παρηῇ λέξιν, νῦν δὲ περὶ τῆς ὅλης καὶ τοῦ

2 οὐ M: καὶ οὐ WBL   καθ' αὐτὸν M: καθ' αὐτὰ WBL   κατὰ φύσιν MWB: κατὰ τὴν φύσιν L   4 φορᾶς ἀργὴ WBL: φύσεως ἀργὴ M   5 τι bis ser. in M
6 ὥστε—(7) ἔχειν] exscr. Philop. 200,7   7 τοῦτο L   8 φύσεις κτλ.] cf. Simpl.
271,12; Philop. 200,8   10 διωρίσθω MB   12 ἐναργέστερόν L: ἐνεργέστερόν MWB
13 ἀφανεστέρων L   χρείας L   15 καὶ περὶ γρωμάτων ἄν τις W   πηρὸς ὃν]
τυφλὸς ὃν W ex Aristot. 193^a 7 (ubiq. ὃν τυφλὸς EI)   17 μόνων BL   19 ἐναργῆ]
ἐν αὐτῇ L (at ἐναργῇ a)   καθορῶν M (quod servari possit vocabulo ὥστε vel ὡς post
δὲν inserto, ita ut ad πηρὸς ὃν tacite addatur τοῦτο ἀξιώσει ε. v. 11): καθορῶν WBL, unde
καθορόφη Spengel¹ 21 μὲν] γάρ W   22 ζητητέον κτλ.] cf. Philop. 207,19 sq.
ἔκεινον M: ἔκεινο μᾶλιστα WBL   24 δὲ] γάρ L   29 ἡ* M   33 παρῆ MB:
παρήσοι W: παρῇ, πάσι L   λέξιν L.   post ὅλης add. τε BL.

εἰδούς ἐπισκεπτέον, τί μᾶλλον ἀν νοοῦτο φύσις. ἐνίοις μὲν γάρ ή ὅλη φύσις¹⁶¹ μᾶλλον δοκεῖ, οἷον κλίνης φύσις τὸ ἔύλον, ἀνδριάντος δὲ ὁ χαλκός. κατὰ τοῦ δὲ τὴν αὐτὴν αἰτίαν καὶ ὅδατος φύσις τὸ πρῶτον αὐτῷ ὑποκείμενον ἀμορφώτατόν τε καὶ ἀσχημάτιστον· σημεῖον δέ φησιν¹⁶² Ἀντιφῶν, διτεῖ εἰ τις κατεργάζεται κλίνην καὶ λάβῃ δύναμιν ἡ σημεδών, ὥστε ἀφεῖναι βλαστόν, οὐκ ἂν¹⁵ γενέσθαι κλίνην ἀλλὰ ἔύλον, ὡς τοῦτο μὲν κατὰ συμβεβηκόντες ὑπάρχον αὐτῷ, τὴν κατὰ ὕωμαδόν διαθεσιν· ὕωμαδόν γάρ καλεῖ τὴν μορφήν, τὴν δὲ οὐσίαν ἔκεινην οὖσαν, ἣ διαιμένει ταῦτα πάσχουσα συνεχῶς. εἰ δὲ καὶ ἄλλο τι πρὸς τὸ ἔύλον λόγον ἔχει, ὥσπερ τὸ ἔύλον πρὸς τὴν κλίνην,²⁰ τοῦ οἵοντος ὥσπερ αὐτὸν ὑπόκειται τῇ κλίνῃ, οὕτως ὅδωρ ἡ γῆ ἡ τῶν ἄλλων διτούν ὑπόκειται τῷ ἔύλῳ, ἐκεῖνη τὴν φύσιν εἶναι τοῦ ἔύλου ὥσπερ τὸ ἔύλον τῆς κλίνης. διὰ τοῦτο οὗτοι μὲν πῦρ ἐνόμισαν τὴν ὅλην τῶν ὄντων, καὶ φύσιν τοῦτο ἐνόμισαν τῶν ὄντων· οὗτοι δὲ ὅδωρ ὅλην,²⁵ ταῦταν καὶ φύσιν· οὗτοι δὲ πλείους τὰς ὅλας, πλείους καὶ τὰς φύσεις, τὰ δὲ ἄλλα πάντα πάθη τούτων καὶ ἔξεις καὶ διαθέσεις· δεῖ μὲν γάρ ἀεὶ τὴν φύσιν σύρζεσθαι τῶν ὄντων, τοιοῦτον δὲ τὸ | πρῶτον ὑποκείμενον μόνον,¹⁶² τὰ δὲ ἄλλα γίνεται καὶ φύσειςται ἀπειράκις. οὕτοι μὲν οὖν τοῦτον τὸν τρόπον τὴν ὅλην προσοικεῖνσι τῇ φύσει.

Οἱ δὲ ὑπὲρ τοῦ εἰδούς ιστάμενοι καὶ τοῦτο ἀληθέστερον λέγεσθαι⁵ φύσιν ὑπολαμβάνοντες πρότερον κέχρηγται τοῖς ἐπὶ τῶν τεχνητῶν παραδείγμασιν. ὡς γάρ ἐπ' ἀνδριάντος καὶ νεώς καὶ τῶν ὑπὸ τέχνης δημιουργουμένων εὑροις ἀν οὐκ ἐν τῇ ὅλῃ τὴν τέχνην, ἀλλ' ἐν τῷ εἰδεῖ, οὕτω καὶ ἐπὶ φυτοῦ καὶ ἐπὶ ζῴου καὶ τῶν ὑπὸ φύσεως γινομένων εὑροις ἀν¹⁰ οὐκ ἐν τῇ ὅλῃ τὴν φύσιν ἀλλ' ἐν τῷ εἰδεῖ· καὶ καθάπερ ἐπὶ τῶν τεχνητῶν τὸ εἰδός ἔστιν ἡ τέχνη, οὕτως ἐπὶ τῶν φυσικῶν τὸ εἰδός ἔστιν ἡ φύσις· οὐ γάρ τὰ ἔντα τῆς νεώς τέχνη οὐδὲ ὁ χαλκός τοῦ ἀνδριάντος, ἀλλὰ τὸ σχῆμα καὶ ἡ μορφή· τοῦτο γάρ ἔστι τὸ κατὰ τέχνην γεγονός¹⁵ καὶ τεχνικόν. οὕτως οὖν οὐδὲ τὸ πρῶτον ὑποκείμενον ἡ φύσις, ἀλλ' ὁ λόγος ἔκάστου καὶ τὸ τί ἦν εἶναι· τοῦτο γάρ ἔστι τὸ κατὰ φύσιν γεγονός²⁰ καὶ τὸ φυσικόν· οὔτε ἡ ὅλη φύσιν, πρὸν τὸ εἰδός τοῦ ἀνδριάντος λαβεῖν, οὔτε ἡ ὅλη φύσιν, πρὸν τινα μορφὴν ὑποδέξασθαι, οἵοντες δυνάμει σάρξ καὶ τὸ δυνάμει ὀστοῦν, οἵταν γένηται ὀστοῦν ἐνεργείᾳ. εἰ δὲ

I νοοῦτο M (ο alt. e corr.) post γάρ add. ἀν L 2 δοκεῖ M (ε in ras.): δοκεῖ—εἰναι EI Aristot. 193a10 (εἰναι om. F) 5 ἀφεῖναι libri et DE Simpl. 274,3: ἀνεῖναι Aristot. 193a14 et alF Simpl. 6 ὡς om. W 8 οὐσίαν (ut Aristot. 193a16) M: οἰστέαν οὐσίαν WBL 10 οἴοντες MB et (οἶον εἶ) WL₂: οἶον L₁a 14 καὶ φύσιν om. W 15, 16 τὴν φύσιν δεῖ B et (αἰστὸν) L 16 μόνον om. L 18 τὴν ὅλην προσοικεῖονται M: προσοικεῖονται τὴν ὅλην WBL 20 τεχνῶν W: τεχνητῶν L 24 φύσιν] τέχνην M (prave e v. 8 illatum) 25 post οὕτως add. καὶ L 27 ἄλλα —γεγονός] exscr. Philop. 215,1sqq. γενέσμενον Philop. 28 τεχνικός a: τὸ τεχνικόν Laur. 85,18 (ex Aristot. 193a32) 30 πρὶν] πρὸς L₁a 31 οἴοντες MWB: οἶον ἡ L 32 καὶ τὸ δυνάμει ὀστοῦν om. M. Spengel γένηται (σάρξ καὶ) ὀστοῦν sec. Simpl. 276,20 supplendum esse coni.; mihi Philopono potius, qui solius carnis mentionem fecit 215,3, obtemperandum atque δυνάμει σάρξ, οἵταν γένηται σάρξ ἐνεργείᾳ scribendum esse videtur εἰ δὲ — (39,2) φύσις] exscr. Philop. 215,4 sq.; Simpl. 276,21 sq.

άμα τῷ τὸν εἰδὸς λαβεῖν καὶ ἔχει φύσιν καὶ κατὰ φύσιν ἐστίν, τὸ εἰδὸς ἀν 162
εἴη ἡ φύσις. εἰ δὲ οὐχ ὡς σχῆμα οὐδὲ ὡς εὐεῖδὲς ἐλέγομεν ἢ δυσειδές, 25
ἄλλα καθ' ὁ ἔκαστον ὄριζόμενοι τὸ τί ἐστιν ἀποδίδομεν· καὶ γάρ αὐτὸν καὶ
τοῦτο ἴστενον, διτι φύσις μὲν ἔκάστου τὸ εἶναι ἔκάστου καὶ καθόλον ἐστιν
5 ἔκαστον ὁ ἐστιν· ἔστι δὲ ἔκαστον ὁ ἐστιν κατὰ τὸ εἰδὸς, οὐ κατὰ τὸ ὑπο- 163
κείμενον· ὥστε τὸ εἰδὸς ἡ φύσις. τοῦτο δὲ ἡμεῖς τὸ εἰδὸς οὐκ ἐλέγομεν
χωριστὸν καθ' ὑπόστασιν, ἀλλὰ κατὰ λόγον, τὸ δὲ ἐκ τούτου καὶ 5
τῆς ὅλης φύσις μὲν οὐκ ἐστιν, φύσις δέ τὸ γάρ εἰδὸς καὶ ἡ ὅλη συνδύσα-
σθέντα οὐκέτι λέγονται φύσις, ἀλλὰ τὸ γενόμενον ἐκ τούτων, οἷον τὸ φυτὸν
10 καὶ τὸ ζῷον φύσει μὲν εἶναι λεγθήσεται, οὐκέτι δὲ φύσις. καθ' ἔαυτὸν
μέντοι γε ἔκαστον καὶ ἴδια λαμβάνοντι μᾶλλον φύσις τὸ εἰδὸς τῆς ὅλης. 10
εἰ γοῦν ἔτι γένοιστο τι καὶ φύσιτο πρὶν ἀπαν τὸ εἰδὸς ἀπολαβεῖν, λέγομεν
οὕπω τὴν αὐτοῦ φύσιν ἔχει· ἔκαστον γάρ τότε καὶ ἔστι καὶ εἰναῖ τι λέ-
γεται, διταν ἢ ἐντελεχείᾳ. τοιτέστιν διταν ἀπειλήζῃ τὴν αὐτοῦ φύσιν καὶ
15 τελεότητα, τὸ δὲ εἰδὸς ἡ τελειότης, διτε καὶ συλλογισμέθα ἄν, οὐ τῇ 15
παρουσίᾳ τὰ φύσει ὄντα φύσει ἐστί, τοῦτο ἔστι φύσις· τῇ δὲ τοῦ εἰδούς
παρουσίᾳ τὰ φύσει ὄντα φύσει ἐστί, τὸ εἰδὸς ἄρα φύσις. πρὸς Ἀντιφῶντα
δὲ οὐ χαλεπὸν εἰπεῖν, ὡς εἰ διὰ τοῦτο τὴν ὅλην φύσιν φύσιν, διτι γένοιστο 20
ἀν ἐκ κλίνης, εἰ λαβῇ σηπεδόνα βλάστημα, τὸ ἕύλον οὐ κλίνη. γίνεται δὲ
20 καὶ ἐξ ἀνθρώπου ἀνθρωπός, πῶς οὐκ ἀν εἴη τὸ εἰδὸς φύσις; ὃ γάρ ἀνθρω-
πος εἰδὸς, ὡς ἐκ τοῦ ὄρισμαυ δῆλον· τὸ μὲν γάρ τεγχικὸν εἰδὸς οὐδὲ ἡμεῖς 25
ἀν εἰποιειν φύσιν, διόπερ οὐδὲ τῆς κλίνης τὸ εἰδὸς φύσις ἐστίν· οὐ γάρ ἐστιν
ἀρχὴ κινήσεως ἐνυπάρχουσα. τὸ μέντοι φυσικὸν καὶ ἔνυλον εἰδὸς δεῖ ἐξ ὅμοίου
τὴν γένεσιν ἔχει· κύρων γάρ ἐκ κυνής καὶ ἔπιπος ἐξ ἔπιπου. ἔτι πᾶν τὸ γέγο-
25 μενον λέγεται | γίγνεσθαι τοῦτο, ἐφ' ὃ ἡ πρόσδοσις καὶ οὐκ ἀφ' οὐ. διὰ τὸ 164
γάρ τὸ ἕύλον βαθύρον γίγνεσθαι λέγεται ὑπὸ τοῦ τέκτονος καὶ οὐχὶ ἕύλον
διταν σχῆματίζεται εἰς βαθύρον; ‘διτι πρόεισιν’, εἰποις ἄν, ‘εἰς τὴν τοῦ βαθύρου
μορφὴν ἐκ τῆς τοῦ ἕύλου.’ διὰ τὸ δὲ τὸ διδωρο εἰς ἀέρα μεταβάλλον
ἀέρα φῆς αὐτὸν γίγνεσθαι, οὐγὶ διδωρο; διτι τοῦ μὲν ἀπολείπει τὸ εἰδὸς, τοῦ

1 λαβεῖν om. W   2 εἴη om. L: post φύσις transtulit Simpl.   φύσις] σάρξ Philop.
εἰ] ἔτι Spengel   3 καθ' ὅ] φ E Aristot. 193^a2   αὐ] οὖν L   7 ἀλλὰ M et Aristot.
193^a5: ἀλλὰ μόνον WBL   8 ή om. L   8. 9 συνδιατθέντα WL   9 φύσεις W
τὸ ἐκ τούτων γενόμενον W   10 οὐκ ἔστι L   καθ' αὐτὸν L   11 φύσις] αὗτη φύσις E
Aristot. 193^a6: φύσις αὐτῇ Fl   13 ἔαυτοῦ B   ‘malim ἔχειν’ Spengel   ἔκαστον—(16)

φ'
φύσις] ex Alexandro (cf. Simpl. 277,31 sqq.)   14 ἀπειλήζῃ L: ἀπειλήζει MW
15 συλλογισμέθα—(17) φύσις exscr. Philop. 209,33 sqq.   16 ante παρουσίᾳ add. ᾧ
(compendio ambiguo) B   18 ὅλην] φύσιν W   19 λάβη M: λάβει WBL
ἡ σηπεδόν βλάστημα Spengel; at cf. Simpl. 278,11 εἰ γένοιστο βλάστημα   23 ἀρχὴ
om. M (post κινήσεως ins. Laur. 85,14)   24 ἔτι—(p. 40,3) φύσις] eadem fere
leguntur apud Simpl. 279,2 sqq. et Philop. 211,10 sqq.   25 τοῦτο γίγνεσθαι BL
26 γενέσθαι W   27 εἴποις L: εἴποι MWB   28 δὲ τὸ MWB: δὲ ὅταν L:
δὲ εἰ τὸ Spengel   μεταβάλλον scripsi: μεταβάλλι M: μεταβάλλη BL: μεταβάλλει L:α:
μεταβάλλῃ W   29 οὐγὶ M: οὐγὶ WBL: καὶ οὐγὶ Philop.   ἀπολείπειν W

δὲ σπεύδει λαβεῖν. οὗτως οὖν καὶ τὸ φυσίμενον ἡγίκα φύεται λέγεις,¹⁶⁴ ἐπειδὴ εἰς φύσιν ἔρχεται, φύεται λέγεις. ἐπειδὴ καὶ οὐκ ἀπὸ φύσεως ¹⁰ μέν, ἔρχεται δὲ ἐπὶ τὸ εἶδος, ὅστε καὶ οὗτως τὸ εἶδος φύσις. οὐ γάρ
μετεπερ ἡ ἵστρευσις ἔρχεται μὲν εἰς ὑγείαν, δημομάζεται δὲ ἀπὸ τοῦ ποιοῦν-⁵ τος τῆς ἵστρευσις, οὐχ οὗτως ἡ φύσις ἡ ὡς γένεσις ἔχει πρὸς τὸ εἶδος,
ἀλλὰ μᾶλλον ὡς ἡ ὑγίανσις. θεὶ ὁδὸς εἰς ὑγείαν, καὶ ὡς θέρμανσις, θεὶ ¹⁵
ὁδὸς εἰς θερμότητα, ἀπὸ τῶν τεγχηνῶν ὄντων ἔρχεται οὗτως ἡ φύσις θεὶ ὁδὸς
εἰς φύσιν ἔστι, διὸ τοῦτο καλεῖται φύσις. ἐπεὶ οὖν ἐδείχαμεν ὅτι τὸ εἶδος
μᾶλλον τῆς ὑλῆς φύσις ἔστιν, γνωστέον ὅτι ἡ φύσις ἡ ὡς μορφὴ λέγεται ²⁰
διγῆς· καὶ γάρ ἡ στέργησις εἶδος πώς ἔστι, διὸ φύσις καὶ τὰ πηρώματα.
ἀλλὰ τοῦτο μὲν θπως ἐνδέχεται λέγειθαι, θτερον ἐπιτεκψύμεθα· ἐπιτεκ-²⁵
ψύμεθα δὲ καὶ πῶς ἡ στέργησις ἐναντίν τῷ εἶδει καὶ πῶς ἐξ ὀντικειμέ-
νων ἡ γένεσις ἀπλῆ καὶ ἡ τῆς οὐσίας.

2. Νῦν δὲ ίσως οὐκ ἀπὸ τρόπου θεωρήσαι, τίνι διαφέρει ὁ μαθημα-¹⁰
τικὸς τοῦ φυσικοῦ· περὶ σώματα γάρ ἀμφω καὶ τὰ σώματα συμβεβηκάτα,
οἷον μήκη | καὶ στηράδες καὶ στερεὰ καὶ ἐπίπεδα, η̄ οὐχ ὅμοιώς; ἀλλ’ ὁ ¹⁵
μὲν φυσικὸς ὡς αἱ̄ει μεθ’ ὑλῆς ὄντα θεωρεῖ, ὁ δὲ χωρίζει τῷ λόγῳ τῆς
ὑλῆς καὶ ὁ μὲν τῆς θεωρίας ἔχει τὴν ἀναφορὰν ἐπὶ τὸ φυσικὸν σῶμα τὸ
ἐν κινήσει (καὶ γάρ θταν τὰ σχήματα θεωρῆ, ὡς πέρατα φυσικοῦ σώματος ²⁰
αὐτὰ θεωρεῖ), ὁ δὲ μαθηματικὸς οὐχ ὡς πέρατα, ἀλλ’ ὡς εἴδη τινὰ ὄντα
καθ’ αὐτὰ ἀπάσχεις ἔξω κινήσεως. μᾶλλον δὲ ίσως ἀν δέξειεν ὁ ἀστρο-²⁵
ικός ἔγγρος εἶναι τοῦ φυσικοῦ· περὶ κινημάτων γάρ οὗτος τὸν λόγον ποιεῖ· ³⁰
ταῦ, λέγει δὲ καὶ περὶ μεγέθους καὶ περὶ σχήματος, ἀ καθ’ ἔκατεν ὑπάρχει
τοῖς σώμασι τοῖς φυσικοῖς. περὶ δὲν ἀνάγκη καὶ τὸν φυσικὸν εἰδέναι. εἰ
γάρ τι μέν ἔστιν ἥλιος εἶται, τῶν δὲ καθ’ αὐτὰ αὐτῷ ὑπαρχόντων οὐδὲ
ὅτιον. οὐκ ἔσται ἀλγθῶς ἐπιστήμων. εἰ οὖν ἀμφότεροι λέγουσι καὶ περὶ ³⁵
σχημάτων ἥλιου καὶ σελήνης καὶ πότερον ἡ γῆ σφαιρειδῆς καὶ ὁ κόσμος,
τίνι διαφέροιεν ἄν; τῇ καὶ οὗτοι περὶ ταῦτα μέν, οὐχ ὠσαύτως δέ; καὶ γάρ
ὁ ἀστρολόγος διμοίως τῷ γεωμέτρῃ τὰ συμβεβηκάτα τοῖς θείαις σώμασι ⁴⁰
θεωρεῖ, οὐχὶ τὴν οὐσίαν αὐτῶν προσεξετάζων, οὐδὲ θεὶ τὰ τοιαῦτα σχή-

2 λέγεις] λέγεται B (e Simpl. 279,7) 3 οὐ γάρ κτλ.] cf. Philop. 216,5 sqq.

4 η̄ om. W 4 (et 5) ὑγείαν L 5 οὐχ οὖτως] οὖτως Philop.: οὐχ οὖτω

δ̄ Aristot. 193^b16 η̄ ὡς γένεσις] cf. Simpl. 278,36; ἐπὶ τῆς γενέσεως Philop.

6 η̄ om. L ὑγείανσις B η̄ ante θέρμανσις add. WB,L utrum ὅτι an δὲ in

M scriptum sit, incertum 9 τῆς ὑλῆς μᾶλλον W η̄ pr. superscr. B 11 θπως

BL: ὥστε MW (fortasse πᾶς² Diels) λέγεται] σημαίνεται L 12 καὶ post

δὲ om. L 13 ἀπλῆ M: η̄ ἀπλῆ WBL 14 νυν L 15 σώμα BL, σώματα

W; fort. σώματ̄ Spengel (at cf. Simpl. 290,34) 17 οὐς om. W 18 ἀναφορὰν

BL: διαφορὰν MW (cf. 167,19) 20 αὐτὰ WBL: αὐτὸ M 21 καθ’ αὐτὰ

ὄντα L 23 καθ’ αὐτὰ L 26 καὶ ante περὶ om. WL 27 ἥλιος καὶ

σελήνης] sic F Aristot. 193^b29: σελήνης καὶ ἥλιος Ei καὶ πότερον] sic Ei Aristot.

193^b30; καὶ δὴ π. Ei.; καὶ δὴ καὶ π. F σφαιρειδῶς L ὁ κόσμος καὶ ἡ γῆ E

Aristot. 193^b30; cf. Diels Zur Textgesch. p. 13 28 ταῦτα Spengel: αὐτὰ libri

30 προεξετάζων B τὰ τοιαῦτα] cf. Philop. 220,21

ματα καὶ μεγέθη καὶ αἱ κινήσεις οἰκεῖα τῇ τοιαύτῃ οὐσίᾳ. οὐδὲ τὰς δυνά- 165
μεις αὐτῶν, οὐδὲ ὅτι βέλτιον οὗτως· τῷ φυσικῷ δὲ περὶ ταῦτα καὶ ἐκ
τούτων ἡ θεωρία. καὶ δὲ οὐκοῦ μὲν περὶ κινουμένων τῶν θείων σωμά- 25
των τὸν λόγον ποιῶνται, ἀλλ' οὐ μὲν τὸ ποσὸν τῆς κινήσεως. οὐ δὲ τὸ
ποιὸν ἔχεται, οὐ μὲν ὅτι ἡ φύσις ἐν τοσῷδε χρόνῳ τοσόνδε κινεῖται, οὐ δὲ
ὅτι κύκλῳ φέρεται ἢ τοιᾶσδε εἰ τόγοις διὰ τὴν τοιαύτην οὐσίαν. καὶ τὸ 166
σχῆμα δὲ ὅτι σφαιρικόν, οὐ μὲν ἐπειδὴ μὴ πύρινον οὐδὲ γῆνον ἀλλ' αἰθέ-
ριν, οὐ δὲ ἐπειδὴ πανταχόθεν δυμάτις ὑρᾶται· δὲ διαφέρει τὸν γάρ τὴν ὥλην οὐ
προσποιοῦνται οἱ μαθηματικοὶ παντελῶς, ἀλλὰ τὸ τρίγωνον αὐτὸν ἡ κύβον 5
10 λαβόντες οὕτως θεωροῦσιν ἄνευ ὥλης τε καὶ κινήσεως. ταῦτα δὲ εἰ μὲν
καὶ καθ' ὑπότασσιν ἔχοντες, ἀδύνατα δὲ ὑπετίθενται· οὐ γάρ ἔστιν ὑπό-
τασσις τῶν περάτων καθ' ἔσυτά χωρὶς ὃν ἔστιν πέρατα· νῦν δὲ ἐπειδὴ
τῷ λόγῳ μόνον αὐτὸν διαιροῦσιν, ὡς πέρικας καὶ χωρίζεσθαι, οὐδὲν αὐτοῖς 10
ἔπειται φεύδοις· οἱ δὲ τὰς ίδεας λέγοντες ἢ μηδὲ τῷ λόγῳ χωριστά, ταῦτα
15 καὶ ὑπότασσει χωρίζουσι. καίτοι περιττὸν μὲν καὶ ἄρτιον καὶ εὐθὺς καὶ
καρπύλον καὶ σχῆμα καὶ γραμμὴν ἔστιν δρίσασθαι μὴ προσλαμβάνοντας 20
ἐν τῷ λόγῳ κινήσιν καὶ ὥλην, σαρκὸς δὲ καὶ ὅστος καὶ ἀνθρώπου λόγον
ἀποδιδύναι ἡ τοῦ τοιούτου σώματος καὶ δὲ τοῦ βλαστοῦ χωρὶς τῶν 25
20 σκελῶν. ὅτι δὲ τοῦτο ἀληθές, ὅγλον καὶ τῶν μαθημάτων ὅσα ἔστι φυσικώ-
τερα· προσγράψαι γάρ κινήσει τε καὶ αἰσθήσει, οἷον διπτικὴ καὶ ἀρμονικὴ καὶ
ἀτρονομία· γραμμὴν γάρ λαβοῦσα παρὰ γεωμετρίας, ἣν ἔκεινη φυσικὴν
οὖσαν οὐχ ὡς φυσικὴν ἔχεται, ἀλλὰ χωρίσασα τῆς ὥλης τῷ λόγῳ λαβοῦσα 30
οῦν τὴν τοιαύτην γραμμὴν, ἐπειδὴ γραφίουσιν αὐτῆς κατ' ἐνέργειαν ὑφεστώ-
25 σης, οὐκέτι χωρίζουσι κινήσεως τε καὶ ὥλης, ἀλλὰ καὶ κέγρηται ὡς φυσικῇ
τε καὶ κινουμένῃ· τῇ γάρ διόπτρας εὐθεῖᾳ μεθ' ὥλης ἤδη χρῶνται καὶ |
κινήσεως. εἰ δὲ καὶ ὅσα τῷ λόγῳ δυνατὸν χωρίζειν δὲνται, ὅταν ἐνέργειά 167
ὄντα λαμβάνηται, οὐδὲ τῷ λόγῳ χωρίζεται, πόσι μᾶλλον φυλακτέον ἔστι
χωρίζειν ἐνέργειά τὰ μηδὲ κατ' ἐπίνοιαν χωριστά;

3 post περὶ add. T B (compendio ambiguo) 4 οὐ μὲν τὸ ποσὸν κτλ.] ex Alexandro
(cf. Simpl. 291,30 sqq.); Philoponus (221,1sqq.) Themistium sequi videtur 6 τοιῶδε B
7 ἐπειδὴ] ὅτι W 9 ἀλλ' αὐτὸν τρίγωνον L 11 καὶ om. WB ἀδύ-
νατόν L 12 αὐτὰ L 14 περὶ ante τὰς ιδίας add. F Aristot. 193^b36 μηδὲ
WBL (cf. Philop. 225,3. 227,13 et Simpl. 293,29; infra v. 29): μὴ M 16 ἔστω] ut
F Aristot. 194^a3 (ἴσται El) 19 βλαστοῦ Spengel: βλαστοῦ MWB: βλεσοῦ L; cf.
discrepaniam scripturae ad Simpl. 124,8 21 προσγράψαι cf. Philop. 226,16; Simpl.
294,25 22 λαβοῦσα L παρὰ] περὶ fortasse M 23 λαβοῦσα Laur.
85,18 et Vatic. 1025: λαβοῦσα MWBL 25 τε om. L καὶ post ἀλλὰ
om. L 26 ante διόπτρας add. ἐν τῇ L 27 εἰ—(29) χωριστά:]
exscr. Philop. 227,11 sqq. ὅτι] οὖν Philop. 28 ὄντα] ὄντος L:
ὑφεστηκότα Philop. 29 ἐνέργειά] τῇ ὑπότασσει Philop. e Them. (v. 15) μηδὲ
Spengel, ut Philop. 227,13 (cf. 224,10; 225,2): μήτε libri; at cum apud Philop. 224,20
μηδὲ τῷ λόγῳ καὶ τῇ ἐπίνοιᾳ legatur, Themistium μήτε κατὰ λόγον μήτε κατ' ἐπίνοιαν
scripsisse haud inepte conicias

Ἐπειδὴ τούνυν ἡ φύσις διγῶς, τὸ τε εἶδος καὶ ἡ ὥλη, ὥσπερ ὁ περὶ 167 σιμότητος λέγων περὶ ἀμφοῖν ἔρει, καὶ τῆς ὥλης καὶ τοῦ εἰδούς (τοιοῦτο γάρ τὸ κοιλότης ἐν ῥινί), μᾶλλον μέντοι κατὰ τὸ εἶδος ὑριεῖ (κατὰ γάρ τοῦτο σιμῷ εἰναι), οὕτως καὶ περὶ τῶν φυσικῶν λεκτέον ὡς ἐν ὥλῃ μὲν 10 5 καὶ μεθ' ὥλης ὄντων, τὸ μέντοι εἶναι ἢ ἔστι παρὰ τοῦ εἰδούς ἐχόντων, ὥστε καὶ ὁ ὄριζμενος προσγράφεται μὲν τῇ ὥλῃ, ὑριεῖται δὲ κατὰ τὸ εἶδος, καὶ γάρ ὅτι καὶ ἀπορήσειν ἀν τις, ἐπειδὴ δύο αἱ φύσεις, περὶ 15 ποτέρας τοῦ φυσικοῦ λέγειν· πότερον περὶ ἑκατέρας ἴδιᾳ ἡ περὶ τοῦ ἐξ ἀμφοῖν; ἀλλ' εἰ μὲν περὶ τοῦ ἐξ ἀμφοῖν, δεῖ καὶ περὶ ἑκατέρας εἰλέναι. 10 εἰς μὲν οὖν τοὺς ἀρχαῖους ἀποβιλέψαντι δόξειν ἀν μόνον ὁ περὶ τῆς ὥλης 20 λόγος διαφέρειν τῷ φυσικῷ· ἐπὶ μικρὸν γάρ τι μέρος Ἐμπεδοκλῆς καὶ 25 Δημόκριτος τὸ εἶδος ὠνειροπόλησαν, ὁ μὲν τὸ νεῖκος καὶ τὴν φύσιν ἀρχὰς θέμενος εἰδοποιούς, Δημόκριτος δὲ τὰ σχήματα· εἰς δὲ τὴν ἐκ τῶν προ-ειρημένων ἀνάγκην μᾶλλον ὁ περὶ τῆς μορφῆς καὶ τοῦ εἰδούς, οὐ μέντοι 15 γε ὡς τῆς ὥλης παντάπασιν ἐκλανθάνεσθαι. εἰ γάρ ἡ τέχνη μιμεῖται τὴν 25 φύσιν, τῆς δὲ αὐτῆς τέχνης εἰδέναι τὸ εἶδος καὶ τὴν ὥλην μέγρι τινὸς οἷον λατρικῆς. ὑγείαν καὶ γρήγορην καὶ φλέγμα ἐν οἷς ἡ ὑγεία, ὅμοίας δὲ καὶ οἰκε-δόμου τὸ τε εἶδος τῆς οὐκίας καὶ τὴν ὥλην δτι πλίνθοι καὶ | ἕντα, καὶ 168 20 τῶν ἄλλων οὗτως ὅμοιών, καὶ τῆς φυσικῆς ἀν εἴη τὸ γνωρίζειν ἀμφοτέρας τὰς φύσεις. ἔτι τε τῆς αὐτῆς τὸ τέλος εἰδέναι καὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος, οἷον 25 λατρικῆς ὑγείαν καὶ τὰ πρὸς ὑγείαν. οὐδὲ ἄρα τὸ εἶδος γινώσκειν, τούτῳ 5 καὶ τὴν ὥλην· ἔνεκα γάρ τοῦ εἰδούς ἡ ὥλη. δτι γάρ τὸ εἶδος καὶ ἡ τοιαύτη φύσις τέλος τῶν φυσικῶν σωμάτων ἔστιν, οὗτως ἀν καθόλου μάθοις, δταν κινούμενόν τι συνεγρᾶς κάτα ἀφικόμενον εἰς τι ἔσχατον καὶ 25 τέλος παύσηται τῆς εἰς τὸ πρόσθιον ὄντος. τοῦτο τῆς κινήσεως τέλος εἴης 10 καὶ τὸ οὖδε ἔνεκα. νήσι δέ μοι τὴν κίνησιν ἀνεμπόδιστον προϊδοσαν καὶ περατουμένην καθ' αὐτήν, οὐκ ἔξωθλέν τινος αἰτίας αὐτὴν ἐπισγράψης. τοιοῦτον οὖν τέλος τὸ εἶδος· ἐπὶ τοῦτο γάρ αἱ φυσικαὶ κινήσεις ἐλθοῦσαι 15 ἡ γένεσις καὶ ἡ αὔξησις τελειοῦνται τε καὶ ἔστανται καὶ ἐπειτα ἀνακάμ- 30 πτουσι. γελοίως δὲ ὁ ποιητὴς ‘ἔχει τελευτὴν ἥσπερ οὖνεκ’ ἐγένετο’. ἔστι μὲν γάρ τι ἔσχατον καὶ ὁ θανάτος, οὐ πᾶν δὲ τὸ ἔσχατον τέλος καὶ οὖδε ἔνεκα, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον (πᾶν γάρ ὀργανισμὸν τινος ἐφίεται), καὶ ἡ αὔξησις 20 οὐ θανάτου γάριν ἐγίνετο εἴγε καὶ πρὸ τοῦ θανάτου παύεται πολλάκις,

1 ἐπει Aristot. 194 a 12   2 σιμῷ Aristot. 194 a 13   περὶ ἀμφοῖν] cf. Simpl. 299,30   3 γάρ τὸ] γάρ ἡ dubitanter Spengel   5 μέντοι WBL: μὲν τι M παρὰ M (comp.) L: περὶ WB   6 ὁ om. L   7 διγῶς ἀπορήσειν E₂Fl Aristot. 194 a 15 ἐπει Aristot. 194 a 16   περὶ om. W   11 μικρὸν τὸ γάρ W   12 ὁ μὲν—(13) σχήματα] cf. Simpl. 300,16 sqq.   13 εἰς] εἰ W   15 ἐκλανθάνεσθαι BL: ἐκλα-θάνεται MW   17 ὑγείαν et ὑγεία L   20 τε] ‘aut δὲ aut delendum’ Spengel   τὸ alt. om. W   21 ὑγείαν bis L   24 post μάθοις iterat ἀν W δταν M (δ e corr.)   δταν—(27) ἐπισγράψη] exser. Philop. 235,13 sqq.   κάτα] εἰτα L₁ ut Philop.   27 οὖν ἔξωθλέν τινος] οὐδεμίας Philop.   30 ante τελευτὴν add. τὴν L οὐπερ W οὖνεκ] MW: οὖνεκ B; οὖν ἔνεκ L   31 τέλος τε καὶ WBL   32 βέλτιστον Spengel (ut Aristot. 194 a 33); at cf. Philop. 236,17   33 ἐγένετο WB   εἴγε] εἴτε M

ἀλλὰ τῆς τελειότητος καὶ τοῦ εἰδούς, καὶ οὕταται καθ' αὐτήν, ὅταν εἰς 168 τὸ τοιοῦτον τέλος ἀφίκηται, ὃ δὲ θάνατος τελευταῖν οὐχ ὡς σκυπός, ἀλλ' εἰς 169 ὡς ἀναγκαῖον σύμπτωμα τῆς τοιαύτης οὐσίας. ἔτι καὶ ποιοῦσιν αἱ τέχναι τὴν ὥλην αἱ μὲν ἀπλῶς, αἱ δὲ εὑρεγόν· ἀπλῶς μὲν οἰκοδομικὴ τὰς πλάνης θυσις, εὑρεγὸν δὲ πλαστικὴ τὴν κηρόν. εἰ δὲ ταῖς ποιητικαῖς συμβαίνει πολλαχοῦ τὸ ποιεῖν τὴν | ὥλην, πᾶς οὐ ταῖς θεωρητικαῖς τὸ γινώσκειν 169 αὐτὴν ἀναγκαῖον; ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς τέλος ὄντες (πολλὰ γάρ καὶ ἡμῶν γίνεται χάριν) οὐ μόνον ἔμεν τὰ ἡμῶν ἔνεκεν, ἀλλὰ καὶ γράμμεθα αὐτοῖς. πῶς δὲ ἡμεῖς καὶ δι τοῖς διχῶς τὸ τέλος, ἐν τοῖς ἡθικοῖς λέγεται σκέμμασιν. οὐ δὲ 10 χρὴ δὲ θαυμάζειν, εἰ ποιοῦσιν ἔνιαι τέχναι τὴν ὥλην, ὅπου γε καὶ ὅσαι αὐτῶν ἀρχιτεκτονικαί, αἵπερ δοκοῦσι μάλιστα τοῦ εἰδούς ἔνεκεν ἐπιτάττειν ταῖς ὑπὸ αὐτές, ὅμως καὶ τῆς ὥλης λόγον ποιοῦνται. δύο δέ ἐστιν εἶδοι 10 τῶν τοιούτων τεχνῶν καὶ ὅμως ἀμφοῦ τῆς ὥλης φροντίζει, ὡς ἡ μὲν γρῆται τῷ εἰδεῖ μόνῳ. τῇ δὲ ὑπὸ αὐτὴν ὄποιον τοῦτο ἐστιν καὶ ὅπως ἀν 15 γένοιτο, ἐπιτάσσει· οὗτῳ γάρ ἔχει κυβερνητικὴ πρὸς ναυπηγικήν· γρῆται μὲν γάρ τῷ εἰδεῖ τῆς νεώς ὁ κυβερνήτης, ὑφῆγείται δὲ ἐργαζομένῳ τῷ 15 ναυπηγῷ ποιὸν σχῆμα νεώς πλωτιμώτερον. οὐ μέντοι γε ἐκ παντὸς ἔνους ναυπηγοῦντος ἀνάγγειτο ἄν, ἀλλὰ μέλει καὶ ὥλης αὐτῷ· τὸ γάρ εἰδος ὡς γρῆται τοιαῦτος ὥλης προσδέεται, εἰ μέλει τὸ ἑαυτοῦ ἔργον εὖ ἀποδώσειν. 20 20 ἀλληδὲ δέ τίς ἐστιν τῶν ἀρχιτεκτονικῶν λεγομένων, ἡ γρῆται μὲν οὐκέτι τῷ εἰδεῖ, ἀλλ' ἐργάζεται αὐτῷ καὶ ποιεῖ, ταῖς δὲ ὑπὸ αὐτὴν ἐπιτάσσει περὶ τῆς ὥλης ὡς ναυπηγικὴ τῇ τε ὄλιτομικῇ καὶ τῇ πριστικῇ. ὅσπερ δὲ ἐν τοῖς κατὰ τέχνην ζταν γίγνονται ὑπὸ τῆς τέχνης ἡ ὥλη, τοῦ εἰδούς γάρ 25 γίνεται καὶ τοῦ ἔργου, οὗτῳ ἐφ' ὧν οὐ γίνεται ἀλλὰ ἐστιν, τοῦ εἰδούς ἔνεκεν ἐστιν καθάπερ ἐν τοῖς φυσικοῖς. εἴρηται δὲ δι τῷ τὸ τέλος γινώσκοντι καὶ τὰ πρὸς τὸ τέλος γινωστέον. ἔτι τῶν | πρὸς τι ἡ ὥλη· ἡ 170 γάρ ὥλη τινὸς εἰδούς καὶ ἀλληγορικής, δηλον δὲ ὡς προσεγγής, ὥστε δὲ ὑπάτερον εἰδῶς καὶ θάτερον εἰσεται ἐξ ἀνάγκης. περὶ μὲν οὖν τῆς ὥλης μέχρι τοιούτου ὁ φυσικὸς ἐπιτακτεῖται, ὥστε τὴν περὶ αὐτῆς θεωρίαν εἰς 5

1 ante καὶ οὕταται ins. ἀμέλει L	καὶ] ὡς B	2 τοιοῦτο W	3 ἔτι]
ἐπει Aristot. 194 ^a 33	4 γάρ ante pr. ἀπλῶς add. L	ἀπλῶς μὲν—(7) ἀναγκαῖον]	
cf. Simpl. 303,3 sqq.	τὰς] τοὺς W	8 οὐ—αὐτοῖς] cf. Simpl. 304,6 sq.	
9 post ἡμεῖς add. τέλος WB et (add. τὸ ante τέλος) L sec. Simpl. 303,29 (ἀλλὰ πῶς ἡμεῖς τέλη καὶ πῶς γράμμεθα πάσιν; ἡ δι τοῖς διχῶς τὸ τέλος), qui genuina verba Themistii, qualia M praebet, male intellexisse et interpusuisse videtur		ἡ δι in Themistio coni. Spengel (sec. Simpl.): δι τοῖς (om. καὶ) W	10 εἰ—(12) ποιοῦνται] cf. Simpl. 304,21 sqq.
11 μάλιστα om. W (at cf. Simpl.)	ἐπιτάσσει M	12 δέ] sic E Aristot. 194 ^b 1:	
δῆ I: δῆ καὶ F	14 μόνῳ MW: μόνον BL	15 ἐπιτάσσει La	γρῆται L
17 πλοιωτέρον B	18 μέλει MW	19 μελλεῖ	MW,
μέλει B	22 ὥσπερ—(24) ἐστέν] cf. Simpl. 305,17 sqq.	26 ἔτι] ἐστι	W
ἡ ὥλη γάρ cod. M Philoponi 232,33	27 εἰδοῦς M: εἰδῶς ὥλη WBL (e Philop. l. c.; at cf. Philop. 233,1)	ώστε καλ.]	
cf. Simpl. 305,29	ἡ ante προσεγγής add. BL (e Simpl. 305,31)	cf. Simpl. 306,5 sq.	29 ὁ
28 περὶ (44,1) ἐπαναζέρεν] exscr. Simpl. 306,5 sq.			
φυσικὸς ἐπιτακτεῖται MWB, Simpl.: ἐπιτακτεῖται ὁ φυσικὸς I.			

τὸν εἰδός ἐπαναφέρειν, περὶ δὲ αὐτοῦ τοῦ εἰδούς ἄχρι τινὸς οὐδὲ μὴ 170 γωρίζειν αὐτὸν τῆς ὅλης, ἀλλ᾽ ὥσπερ ὁ ἴατρὸς νεῦρον ἔξετάζει οὔτεως ὁ φυσικὸς ἀνθρωπὸν. εἰ γάρ καὶ γωρίζεται ποτε τὸ ἔνυλον εἰδός, ἀλλὰ λόγῳ γε, οὐδὲ ὑποστάσει. μαρτύριον δὲ τοῦ πάντα ἔνυλα εἶναι τὰ φυσικὰ 10 5 εἰδῆ τὸ πάντα. οὗτα γίνεται ὑπὸ τοιούτων, καὶ αὐτὰ γίγνεσθαι τοιαῦτα. ἄνθρωπος γάρ ἄνθρωπον γεννᾷ καὶ ἥλιος, ὥστε ἀμφότερα ἔνυλα τὰ ποιητικὰ αἰτια, καὶ τὸ προσεγγές ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸ πρῶτον ὁ ἥλιος. εἰ δέ 15 τι γωριστὸν εἶδος κατ' οὐδίναν ἔστι καὶ οὐποτες ἔχει πρὸς τὰ φύσεις καὶ τί ἔστι, τῆς πρώτης ἔργον φύλασσις διορίσαι. περὶ μὲν τῶν ἀρχῶν τῶν 10 10 ὡς στοιχείων ἕκανε τὰ εἰρημένα ἔστω.

3. Ἀναλαβόντες δὲ ἄνωθεν περὶ τῶν αἰτίων πειραμῆμεν ἀποδοῦνται 20 καθ' οὓς οὐδεὶς λέγεται τρόπους. ἔνα μὲν οὖν τρόπον αἴτιον λέγεται ἐξ οὐ γίνεται τι ἐνυπάρχοντας, οἷον ὁ γαλοῦς τοῦ ἀνδριάντος καὶ ὁ γρυπός τῆς φιλῆς καὶ τὰ τούτων γένη προσεγγῶς μὲν γάρ ὅλη τῆς φιλῆς οὔτος ὁ 15 γρυπός, ὡς γένος δὲ ὁ γρυπός καὶ τὸ σῶμα. ἀλλον δὲ τρόπον τὸ εἰδός 25 καὶ τὸ παράδειγμα, τουτέστιν ὁ λόγος τοῦ τοῦ ήλην εἶναι. παράδειγμα δὲ εἰπον οὐχ ὡς οἱ τάς ιδέας λέγοντες αὐτό τι καθ' αὐτὸν ὑφεστάτως καὶ γωριστὸν εἶδος, ἀλλ' ἐπειδὴ ὥρισται τὸ εἰδός ἐκάστου τῶν ὑπὸ φύσεως 171 γνωμένων, οἷον ἀνθρώπου ἵππου βοὸς ἐλαίας συκῆς πλατάνου, καὶ ἡ ταῦτα 20 δημιουργοῦσα ἀρχὴ μέχρι τοιούτου πρόσεις κινοῦσα τὴν ὅλην μέγρις οὐ τὸ εἰδός τούτο καὶ τὴν μορφὴν τελείων ἐναρμόνισαι τῇ ὅλῃ. ἔπειδεν η 5 ἀρχὴ πρώτη τῆς μεταβολῆς, οἷον ὁ βουλεύσας αἴτιος καὶ ὁ πατήρ τοῦ τέκνου. πρώτην δὲ εἰπον οὗτοι καὶ τὰ ὅργανα δοκεῖ κινήσεως αἴτια γίγνεσθαι, ἀλλ' οὐ πρῶτα. πρὸς τούτοις ἔτερον αἴτιον ὡς τὸ τέλος, τοῦτο 10 25 δέ ἔστι τὸ οὐ δύνεται, οἷον αἴτιον τοῦ περιπατεῖν ἡ ὑγεία καὶ οὐ μόνον τοῦ περιπατεῖν, ἀλλὰ πάντων ἀπλῶς. οὗτα ὑπὸ τοῦ ποιοῦντος τὸ τέλος γίγνεται μεταξὺ τοῦ τέλους, ἀλλοι ἐξ ἀλλοι, τούτων ἀπάντων αἴτιον ἡ ὑγεία, οἷον ἰσχυνασίας καθάρσεως φαρμακείας, τῶν πρὸς ταῦτα ὀργάνων· πάντα 15

1 περὶ—(3) ἄνθρωπον] exser. Simpl. 308,11 sqq. (ὁ Θεμίστιος— παραφράζων— — φησίν)
 τινὸς codd. Themistii et Simplicii; τίνος; Spengel et Diels μὴ superser. B 2 ἴατρὸν
 EF Aristot. 194 b 11: τὸν ἴατρὸν I 3 εἰ γάρ—(4) ὑποστάσει] ex Alexandro; cf. Simpl.
 307,27 5 ante τοιούτων add. τῷν L 6 ante ἥλιος add. ὁ Laur. 85,18 (ut
 F Aristot. 194 b 13) 9 πρώτης τῆς φύλασσις διερίσαι ἔργον F Aristot. 194 b 15: φύλ.
 ἔργον διορ. τῆς πρ. I: φύλ. τῆς πρώτης ἔστιν E τῶν ante ω; om. W 10 τὰ
 εἰρημένα ἔστω MW: ἔστω τὰ εἰρημένα BL 11 Aristot. 194 b 17—25 praetermisit
 Them. 12 λέγονται W αἴτιον τρόπον W 14 προσεγγῶς—(15) σῶμα]
 cf. Simpl. 310,13 sqq. ὅλην B 16 ὁ λόγος ὁ EI Aristot. 194 b 27 (ὁ λόγος F)
 παράδειγμα—(18) εἰδός] cf. Simpl. 310,23 17 αὐτό τι BL: αὐτόθι MW (αὐτὴν καθ'
 αὐτὴν τινα E Simpl. 310,23; τινα om. cett.) 17. 18 γωριστὸν—(21) ὅλη] cf. Philop.
 244,20 sqq. 19 post ἵππου add. καὶ B 20 ἀρχὴν W μέχρι τοιούτου
 κτλ.] ex Alexandro (cf. Simpl. 311,18) Aristot. 194 b 27—29 praetermisit The-
 mistius 22 ὁ ante πατήρ om. L 23 πρῶτον W καὶ τὰ ὅργανα—
 (24) πρῶτα] cf. Simpl. 315,15 sq.; Philop. 245,25 25 αἴτιον om. W (ut Aristot.
 194 b 33) ὑγεία L (item v. 27) 26 post ἀλλὰ add. καὶ W 27 post
 τούτων add. μᾶλλον Laur. 85,18 29 ἰσχυνασίας MWB et 1 Aristot. 194 b 36: ἰσχυνασίας L

γάρ τοῦ τέλους ἔνεκα ταῦτα καὶ ὅσα ἔργα, ὡς τὸ περιπατεῖν, καὶ ὅσα ὄργανα. 171
 ὡς σικυῖα σμῆλη. τὰ μὲν οὖν αἴτια σχεδὸν τοσαυταγῶς λέγεται, συμβαίνει
 δὲ πολλαχῶς λεγομένων τῶν αἰτίων πολλὰ τοῦ αὐτὸν γίγνεσθαι αἴτια, οὐ 20
 κατὰ συμβεβηκός μέν, οὐ μὴν κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οἷον φιλῆς χρυσο-
 γάρος τε καὶ χρυσός ἀμφώ μὲν αἴτια καθ' αὐτά, ἀλλ' οὐ μὲν ὡς δημι-
 ουργός, οὐ δὲ ὡς ὄλη. δύναται δέ τινα καὶ ἀλλήλων αἴτια εἶναι, οἷον οἱ
 πόνοι τῆς εὐεξίας καὶ αὕτη τοῦ πονεῖν, ἀλλ' οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον, ἀλλὰ τα-
 τὸ μὲν ὡς τέλος ἡ εὐεξία, οἱ πόνοι δὲ ὡς ἀργὴ τῆς κινήσεως ποιητικοὶ
 γάρ οἱ πόνοι τῆς εὐεξίας καὶ τέλος ἡ εὐεξία τοῖς πόνοις. ἔτι δύναται
 10 ταῦταν αἴτιον εἶναι τῶν ἐναντίων, ἀλλ' οὐχ ὁσκύτως ἔχον. οὐ γάρ | παρὸν 172
 αἴτιος τῆς σωτηρίας τῆς νεώς οὗτος ἀπὸν τῆς ἀνατροπῆς, ὡς οὐ κυθερή-
 της. ἀπαντα μέντοι γε ὥσπερ ἔφην εἰς τέσσαρας τρόπους πίπτει τοὺς
 φανερωτάτους καὶ πάλιν γε αὐτοὺς ἀκριβείας ἔνεκεν ἔξαριθμητέον. πρῶτον δ'
 μὲν εἰς τὴν ὄλην καὶ τὸ ὑποκείμενον, οὐχ εἰς δὲ οὐ τρόπος τῆς ὄλης.
 15 ἄλλως γάρ ὑπόκειται τὰ στοιχεῖα ταῖς συλλαβαῖς (κατὰ σύνθεσιν γάρ) καὶ
 ἄλλως ἡ κυρίως ὄλη δέχεται τὸ εἰδός (κατὰ ἄλλοισις γάρ). γῇ δὲ καὶ
 ὅδωρ κατ' ἀμφῷ τοῖς τῶν ζῴων σώμασι. καὶ τὰ μέρη τῷ ὄλῳ καθ' ἔτε-
 20 ρον τρόπον καὶ αἱ προτάσεις τοῦ συλλογισμοῦ τῷ συμπεράσματι. δεύτερον
 δὲ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὸν λόγον. καὶ τοῦτο δὲ λέγεται πολλαχῶς, ὅλον
 γάρ ἔπι τοῖς ἐκ μερῶν συγκειμένοις, ὅλον δὲ οὐ σὺν τοῖς μέρεσι (τοῦτο δι
 γάρ γέρη τὸ συναμφότερον), ἀλλὰ τὸ ἔπι πᾶσιν αὐτοῖς ἐπιθεωρούμενόν τε
 καὶ ἐπιγιγνόμενον οἷον ἡ τελειότης, καὶ τὸ καθ' οὐ δύναται ὄλη, σύν-
 θεσις δὲ ἐπὶ τοῖς συντιθεμένοις, εἰδὸς δὲ ἐπὶ τῆς κυρίως ὄλης. εἰς τρίτον
 δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, οἷον τὸ σπέρμα καὶ τὸν ἴατρὸν καὶ τὸν βου-
 25 λεύσαντα καὶ ὄλως τὸ ποιητικὸν αἴτιον. τέταρτον δὲ τὸ τέλος καὶ τὸ ἀγα-
 θύν· τὸ γάρ οὐ ἔνεκα βέλτιστον καὶ τέλος τῶν ἄλλων ἐθέλει εἶναι, δια-
 φέρει δὲ οὐδὲν ἀγαθὸν αὐτὸν εἰπεῖν ἡ φαινόμενον ἀγαθόν. τὰ μὲν οὖν τα-
 30 αἴτια ταῦτα καὶ τοσαῦτα ἔστιν.

'Αποδιδόντες δὲ αὐτὰ πολλαχῶς ἀποδιδομεν ἐφ' ἔκάστου εἰδόσυς τῶν
 ποιητικοῦ καὶ τῆς τοιαύτης αἴτιας. γάρ τοι προσεγγῶν

2 ὡς σικυῖα σμῆλη οι. B (cf. Simpl. 316,7) σικύα Spengel τοσαῦτα L
 7 καὶ—(9) εὐεξίας οι. W αἵτη Spengel: αἵτη libri (αὐτὸν L₁) 8 τῆς οι. L
 9 ἔτι δύναται κτλ.] cf. Simpl. 319,4sq. 10 ἔχον Spengel e Simpl. 319,9: ἔχοντων libri
 οὐ γάρ παρὸν αἴτιος] οὐ γάρ παρὸν αἴτιον et postea τοῦτο ἀπὸν Spengel coll. Aristot. 195^a12 et
 Simpl. 319,11: at fortasse in scriptura illa vitiosa ἔχοντων ansa emendationis quaerenda est
 12 τέτταρας WL πίπτει τόπους E Aristot. 195^a15; cf. Diels *Zur Textgesch.* 13
 13 ἔνεκεν MWB et ed. Ald. Simpl. 319,22: ἔνεκα L (οι. libri Simplicii) 15 ἄλλως]
 cf. Simpl. 319,32 σύνθετον (et v. 16 ἄλλουσις) ex Alexandro (cf. Simpl. 320,1)
 19 δὲ] 'fort. δὲ' εἰς Spengel (cf. Simpl. 320,12) 20 δύναται οὐ —(22) ἐπιγιγνόμενον] cf.
 Simpl. 320,14 (ubi post οὐ add. τὸ) 22 καθ' οὐ δύναται οι. L; ego in loco diffi-
 cillimo quicquam decernere non ausim 23 συντεθεμένοις WB₁ 23, 24 τρίτον δὲ εἰς
 Spengel 24, 25 βουλεύσοντα W 25 δύναται L 25, 26 τάχαθόν L 27 οὐδὲν
 Μ: οὐδὲν WB (μηδὲν εἰπεῖν αὐτὸν ἀγαθὸν E Aristot. 195^a25: αὐτὸν μηδὲν εἰπεῖν ἀγ. FI)
 αὐτὸν —ἀγαθόν οι. B 30 γάρ οι. W

ἢ κοινότερον, προσεγγίζεις μὲν ὅταν λέγωμεν αἴτιον τῆς | ὑγείας τὸν ἰατρόν, 173
κοινότερον δὲ ὅταν τὸν τεχνίτην. πάλιν ἢ καθ' αὐτὸν ἢ κατὰ συμβέβηκός·
καθ' αὐτὸν μὲν γάρ αἴτιον τῆς ὑγείας ὁ ἰατρός, ἀλλ' ἐπειδὴ συμβέβηκεν
αὐτῷ Ἀκουμενῷ εἶναι, αἴτιον ἂν εἰποιμεν καὶ τὸν Ἀκουμενὸν τῆς ὑγείας. 5
5 καὶ τὰ περιέχοντα τὸ συμβέβηκός [αἴτιον] καὶ αὐτὸν τὰ αἴτια πολλάκις
λέγεται, οἷον ἄνθρωπος τῆς ὑγείας αἴτιος καὶ τὸ ζῷον. ἔστι δὲ καὶ τῶν
συμβέβηκότων ἀλλα πορρώτερα καὶ ἐγγύτερα, οἷον ὁ λευκός καὶ ὁ 10
μουσικὸς αἴτιος γίγνεται τῆς ὑγείας, ἢ συμβέβηκε τῷ ἰατρῷ λευκῷ ἢ
μουσικῷ εἶναι. πάλιν ταῦτα ἔστιν ἀποδιδόναι ἢ συμπλέκοντας ἢ χωρίς,
10 συμπλέκοντας μὲν ὁ Ἀκουμενὸς ἰατρὸς αἴτιος τῆς ὑγείας ἢ λευκὸς ἰατρός³
χωρίς δὲ ὁ Ἀκουμενὸς αἴτιος ἢ ὁ ἰατρὸς αἴτιος⁴. ἐξ οὗ οἱ τρόποι τῶν 15
ἀποδόσεων· ἢ γάρ ὡς τὸ προσεχές καὶ καθ' ἔκαστον, ἢ ὡς τὸ γένος, ἢ
ἢ κατὰ συμβέβηκός, ἢ ὡς τὸ γένος, ἢ ὡς τὰ συμπλεκόμενα, ἢ χωρίς. τοῦτο
δὲ οὐκ ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων εὕροις ἂν οὕτω
15 γιγνόμενον, οἷον ἐπὶ τῆς θλησ. οὔτος ὁ χαλκὸς αἴτιος τοῦ Διαδούμενου καὶ
ἀπλῶς χαλκὸς καὶ τὸ σῶμα. πάλιν τὸ ἐρυθρὸν (ἔστω γάρ ἐρυθρὸς ὁ
χαλκὸς) καὶ ἀπλῶς ὁ ἐρυθρὸς καὶ ἔτι μᾶλλον ὁ κεχρωματισμένος καὶ
συντιθεῖς ὁ ἐρυθρὸς χαλκὸς ἢ ὁ μέλας χαλκός. τοῖς δὲ αἴτιοις ἀνάλογόν 20
τε καὶ δέξιου καὶ | τὰ αἴτια τὸ λέγεται· ἢ γάρ προσεγγίζεις αἴτιατὸν ἀποδεί.
20 δομεν ἢ τὸ γένος τούτου, οἷον Πολύκλειτος ἐποίησε τόνδε τὸν Διαδούμενον ἢ
τὸν ἀνδριάντα ἢ θλως τὴν εἰκόναν· διμοίως ἐπὶ τοῦ κατὰ συμβέβηκότος, ἵνα
μὴ καθ' ἔκαστον ἀπομηκύνωμεν. ἔκαστος δὲ τῶν ἔξι τούτων τρόπων διχῶς 5
αὐθιμις ἀποδίδοται, ἢ γάρ δυνάμει ἢ ἐνεργείᾳ· διαφέρει δέ, διτι τὰ μὲν
ἐνεργοῦντα αἴτια ἀμα τέ ἔστι καὶ οὐκ ἔστι τοῖς ἐνεργοῦμένοις αἴτιατοις,
25 οἷον ὁ τέμνων τῷ τεμνομένῳ καὶ ὁ πρίζων τῷ πριζομένῳ, τὰ δὲ κατὰ 10
δύναμιν οὐκ ἀεί· φεύγεται γάρ οὐχ ἀμα ὁ οἰκοδόμος τῇ οἰκίᾳ οὐδὲ δ

1 κοινώτερον L	ὑγείας L (et sic ubique fere)	2 τὸν om. W	3 ὁ om.
E Aristot. 195 ^a 30	4 ἀκουμενῷ M: ἀκουμενῷ WB: κακουμένῳ L	ἀν] ἀρ ⁵ W	
εἴποιμεν post Ἀκουμενὸν L	τὸν om. L	Ἀκουμενὸν] cf. quae adn. antea	
5 τὸ συμβέβηκός αἴτιον MWB: delevi αἴτιον (coll. Aristot. 195 ^a 36): τὸ κατὰ συμβέβηκός αἱ. L (e Simpl. 323,8)	τὰ ante αἴτια om. L _{2a} (et EI Aristot. 195 ^a 29)		
7 τῶν ante ἀλλων add. L	πορρώτερον καὶ ἐγγύτερον Spengel (ex Arist. 195 ^b 2);		
malim πορρώτερον καὶ ἐγγύτερον (cf. Simpl. 325,1)	8 ὑγείας B: ὑγείας L, αἴτιας MW		
ἢ fort. καὶ Spengel	10 (et 11) Ἀκουμενός] cf. quae adn. ad v. 4 (v. 11 in M quoque ἀκούμενος legitur)	11 οὖ MWB: ὃν L	13 ἢ ὡς τὸ συμβέβηκός Spengel ex
Aristot. 195 ^b 14 et Simpl. 324,14 sqq.; possis etiam ἢ (ὧς τὰ) κατὰ συμβέβηκός supplere			
post ἢ ὡς τὸ γένος inserendum esse τοῦ συμβέβηκότος (sec. Simpl. l. c.) censet Spengel			
τὰ ante συμπλεκόμενα om. BL: συμπλεκόμενα ταῦτα Arist. 195 ^b 15	ώς ante χωρὶς		
excidisse putat Spengel; at cf. Simpl. 324,16	15 διαδούμενον M et Victorius e coni.:		
διδούμενον WBL	16 τὸ ἐρυθρὸν M: τόδε τὸ ἐρυθρὸν (e Simpl. 325,8) WB: τοῦτο τὸ		
ἐρυθρὸν L	17 ὁ pr. om. M (in quo ρυθρὸ in ras. man. 2) W	19 αἴτιατά] cf.	
Simpl. 324,23	20 τόνδε τὸν scripsi (sec. Simpl. 324,27): τοῦτο τὸ MWB: τὸ L		
(unde τὸν Spengel)	21 ἢ θλως] sic E Aristot. 195 ^b 8: ἢ καὶ θλως F	αν συμβέβηκός ?	
22 ἀπομηκύνωμεν W	ἔκαστος MWB: in B comp. inc.: ἔκαστοι L		
23 ἀποδίδοται MWB: ἀποδίδονται L	25 ὁ bis om. E Aristot. 195 ^b 18.19	πρίζων]	
cf. Philop. 253,15	26 ὁ ante οἰκοδόμος om. M (cf. Simpl. 326,3; Philop. 253,18)		

τέκτων τῷ βαθμῷ. τὸ δυνάμει δὲ λέγω νῦν οὐ μόνον ἐνεργῆσαι, ἀλλὰ καὶ 174 τὸ πεπαυμένον τῆς ἐνεργείας. δεῖ δὲ ἀεὶ τὸ αἴτιον ἑκάστου τὸ κυριώτατον καὶ προσεχέστατον ζητεῖν. τοῦτο δὲ ἔστιν ἐφ' ὃ παύεται ή ζήτησις τοῦ 15 διὰ τί, οἷον 'διὰ τί αἴτιος οὗτος τῆς οἰκίας; οὗτοι οἰκοδόμοις. διὰ τί δὲ οἵως 5 οἰκοδόμος αἴτιος οἰκίας; οὗτοι τὴν οἰκοδομικὴν ἔχει τέχνην'. ἐνταῦθι δὲ ἐλθόντα στῆναι ἀνάγκη· η γάρ ἐτῆς εὐήθυης ἐρώτησις. πρώτη ἀρχαί 20 τέχνη αἴτια τῆς οἰκίας. λεκτέον δὲ καὶ τὸ γένος τῶν γενῶν αἴτια καὶ τὰ καθ' ἔκαστον * * *, οἷον ἀνδριαντοποιὸς μὲν ἀνδριαντος αἴτιος, οὗτος δὲ τουδί, καὶ τὰ μὲν δυνάμει αἴτια τοῖς δυνάμει, τὰ δὲ ἐνεργοῦντα τοῖς ἐνερ- 10 γουμένοις αἴτιατοις. πόσα μὲν οὖν τὰ αἴτια καὶ ποσαχῶς ἀποδίδοται, διώρισται καθ' ἔκαστον ἡμῖν.

4. Λέγεται δὲ καὶ η τύχη πολλῶν αἴτια καὶ τὸ αὐτόματον καὶ πολλὰ καὶ εἶναι καὶ γίγνεσθαι διὰ | τύχην καὶ τὸ αὐτόματον. ταῦτα μὲν ὑπὸ 175 15 τίνα τρόπου τῶν προειρημένων αἴτιων ἔστιν καὶ πότερον ταῦτὸν τύχην καὶ τὸ αὐτόματον η ἔτερον καὶ οἵως τί ἔστιν ἐκάτερον, ἐπισκεπτέον. <πρότερον ἐπισκεπτέον> δέ, εἰ ἔστιν οἵως ἀρχὴ γάρ αὕτη. φαίνεται γάρ 5 ἄν τις κενὸν ὄνομα τὴν τύχην εἶναι· καὶ γάρ ἐφ' ὃν αἴτια λέγεται καὶ ὀνομάζεται, πάντας ἔστιν αἴτιον ὠρισμένον λαβεῖν ἐκ τῶν προ- 20 αποδεδομένων τρόπων ήμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, οἷον εἰς τὴν ἀγοράν τις 25 ἐλθόντων, ἵνα τῷ δεῖνι διαλεχθείη, κατέλαβε τὸν ἑταῖρον ἐξ ἀποδημίας ἐπανή- 10 κοντα, δινέψολετο μὲν λεῖπεν, οὐκ ϕέτο δὲ τηνικαῦτα. τούτου γάρ εἰ ἔριο τὴν αἴτιαν καὶ διπος κατεῖλητε τὸν ἑταῖρον, ἀπὸ τύχης μὲν διν φαίνεται, κενολογεῖ δέ. πῶς γάρ ἀπὸ τύχης, ἀλλ' οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτοῦ προαιρέσεως, καθ' θην προειλετο εἰς τὴν ἀγορὰν προειλεύειν; τί γάρ; εἰ μὴ τούτου προ- 15 25 ἥλθεν ἔνεκεν, ἀλλὰ οἴλου του, ἀλληγο τυὰ αἴτια τῆς θέας τοῦ φίλου περιβλεπτέον καὶ οὐ τὴν πρόσοδον. εἰ δὴ τὴν μὲν τύχην ἀρίστον αἴτιαν

1 τὸ δυνάμει — (2) ἐνεργείας] cf. Simpl. 326,7   2 δεῖ — (5) τέχνην] cf. Philop. 253,30—254,1   τὸ κυριώτατον Spengel: τὸ κατιρώτατον W: τὸ κατιρώτερον M (praeterea v. 3 προσεχέστερον Laur. 85,14): τὸ κυριώτερον BL; at vide, ne illa verba ut glossae e Philopono 253,30 illatum delenda sint (cf. 258,16)   3 δὲ WB   ὃ M et Spengel e coni.: δ WBL   4 διὰ τί κτλ.] cf. Philop. 258,20 sqq.   5 ἐνταῦθα — (7) οἰκίας] exser. Philop. 258,21 sqq.   8 lacunam indicavi, quae in WBL verbis ἀντιθέτον τοῖς καθ' ἔκαστον (sec. Simpl. 326,31) expleta est; fortasse Themistius scriptis τὰ καθ' ἔκαστον τῶν καθ' ἔκαστον   9 lacunam indicavi, quae in FI Aristot. 195^b26   10 δεις scripsi: δ δὲ M: δὲ WBL   9 μὲν om. W   13 καὶ εἶναι om. M: καὶ om. B   11 διὰ τὴν E Aristot. 195^b32: καὶ διὰ F (διὰ post καὶ repet. EF)   12 μὲν M (μὴn Laur. 85,14): μὲν οὖν WB: οὖν L   14 αἴτιῶν L   η τύχη Arist. 195^b34 praeter I   15 ταῦτα Spengel   15. 16 alterum ἐπισκεπτέον excidisse recte sensit Spengel; sed erravit eo, quod γάρ delendum esse censuit, cf. Simpl. 328,16 et Philop. 259,18   17 κενὸν ὄνομα] cf. Simpl. 330,28; Philop. 259,25   18 ἔστιν αἴτιον] εἶναι τι αἴτιον Arist. 196^a1 (at τι om. F): τὰ αἴτια Simpl. 328,27   19 προσποιόδομένων a   20 ἑταῖρον] χρεώστην Simpl. (v. 33), φίλον Philop. (v. 28)   20. 21 ἐπανήκοντα ML: ηκοντα W: om. B 21 ἐβούλευετο L (et K Philop. 259,29)   22 ante ἀπὸ τύχης add. οὖν M solus αὐτοῦ Spengel   24 προσέχετο L   τι γάρ; ει scripsi: εἰ γάρ ει libri: καὶ γάρ ει Spengel   25 ἔνεκα L   26 ει δὴ κτλ.] cf. Philop. 260,6 sqq. (ubi τιθέμεναι)

καὶ οἱ τιθέντες νομίζουσιν, ἐφ' ἑκάστῳ δὲ τῶν ἀπὸ τύχης λεγομένων ἐστὶν 175 αἰτίουν ὥρισμένον λαβεῖν, πῶς οὐκ ὅνυμα λέγουσιν ἀνεύ πράγματος οἱ τὴν τύχην ὡς αἰτίαν τινῶν ἀποσεμνύνοντες; οὐ παραπτέον δὲ οὐδὲ τοὺς παλαιώνες, ὅσοι περὶ αἰτίων ἐφίλοισιν φησαν, ιδον οὐδέ τις αὐτὴν ἐν τούτοις κατα- 5 ριθμήσαιτο.. ταῦτα μὲν οὖν εἴποιεν ἀν τὴν τύχην ἐξελαύνοντες ἐκ τῶν 25 πραγμάτων. ήμεῖς δὲ τὸν μὲν πρότερον λόγον τούναντίν περιτίνειν οὖν βιούλεται. θεούλεται | μὲν γάρ ἀναιρεῖν τὴν τύχην, λανθάνει δὲ αὐτὴν 176 μᾶλλον κρατύνων. εἰ γάρ ἔχοντες ἀπαντες ἀπαντα τὰ γιγνόμενα εἰς ὥρισμένας αἰτίας ἀνάγειν ἀεὶ, καὶ τοῦτο οὐκ ἀγνοοῦντες δῆμος οὐχ ἀπαντα 10 ἀπὸ τύχης γενέσθαι λέγομεν, ἀλλὰ τὰ μὲν τὰ δὲ οὖ, δηλον ὡς αἰτίων τι 5 παρὰ τὴν ὥρισμένην αἰτίαν ἡ τύχη, εἴγε ἀπαροῦμεν μὲν οὐδέποτε ὥρισμέ- 15 νης ἀργῆς, αἰτιώμεθα δὲ ἐπ' ἐνίων οὐ τὴν ὥρισμένην καὶ πρόσδηλον ἀργῆν, ἀλλὰ τὴν τύχην ὡς οὖσαν ἔτερον παρ' ἐκείνην. διὰ τί γάρ 10 'Αγιλλένς μὲν ἐκ προαιρέσεως λέγεται ἀνηρηκέναι τὸν "Εκτορα," "Ἄδραστος 15 δὲ ἀπὸ τύχης τὸν Κροίσου παῖδα; ἔχογεν γάρ καὶ τοῦτον ἐπ προαιρέσεως λέγειν καθάπερ τὸν "Αγιλλέα. ἐξήρκει γάρ αὐτοῖς κάπι τούτου ληρεῖν. ὡς εἰ μὴ προείλετο ἀφεῖναι τὸ δόρυ, οὐκ ἀν δὲ οἱ Κροίσου παῖς ἀνηρεῖθη· ἀλλὰ τὰ προείλετο μὲν ὅτε ἀφῆκε τὸ δόρυ, προείλετο δὲ οὐ κατὰ τοὺς Κροίσου παιδός, ἀλλὰ κατὰ τοὺς θηρίους. τῆς μὲν οὖν ἀφέσεως αἰτιῶν τὴν προαιρέ- 20 σιν, τοῦ φόνου δὲ μή· πῶς γάρ; δε εἰ προήδει συμβήσομενον, οὐκ ἀν ἐπειμψε τὸ ἀκόντιον· ὅστε καλῶς ἀπὸ τύχης λέγεται καὶ οὐκ ἀπὸ προνοίας ὁ τοιοῦτος φόνος. οὕτως καὶ συγγνώμης ἐπὶ τούτοις τυγχάνουσιν, καὶ ὁ Κροίσος εὐγνώμων ἦν οὐ παροξυνόμενος πρὸς τὸν δράσαντα. εἰ δὲ μηδεὶς ἐμνημόνευσε τύχης τῶν παλαιῶν, τί τοῦτο; ἐκείνων γάρ ἔγκλημα τοῦτο, 25 οὐχὶ τῆς τύχης ἀναίρεσις. φαίνονται μὲν γάρ ὡς ἀληθῆς οὐδαμοῦ λόγον πεποιημένοι περὶ αὐτῆς, οὐκ 'Εμπεδοκλῆς, οὐκ 'Αναξαγόρας, οὐκ ἄλλος τις· οὔτε γάρ ἐν διη ἔλεγον αἰτίων, φόντο εἶναι τὴν τύχην, | οἷον φιλίαν 177 ἡ [το] κείνος ἡ νοῦν ἡ πῦρ, οὔτε τι προσόμοιον τούτοις, ἀλλ' οὐδὲν τοῦτο

καὶ οἱ. W	3 οὐδὲ om. L	4 ἐψηλοσέριταιν L	οὐδεῖς (an οὐδὲ εἰς?)
—(5) κατηρθμάσατο Spengel; οὐδεῖς — ἀπηρθμάσατο Philop. 260,18 sq.			4. 5 κατα- ρυθμάσατο W
5 εἴποιεν scripsi: εἴποιεν libri		6 μὲν om. W	ante τούναντίον add. φαρὲν WBL περαντεν Spengel: παρανεῖν libri (περανεῖν Laur. 85,18)
7 βούλεται μὲν —(22) τυγχάνουσιν] isdem fere verbis Simpl. 329,27 sqq.			8 τὰ om. L
9 δεῖ om. Simpl.	10 ἀπὸ — τὰ δὲ οὗ] aliter Simpl., cf. Philop. 260,26		δὲ WB
11 τύχη (?) M	τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. εἰ γάρ Simpl.	13 ὡς —ἐξετῆν] aliter	
Simpl.	15 ἐχρήν — (16) ὥς] καίτοι καὶ οὗτος Simpl.	17 ἀργῆναι BL	
ὅ τοι Κροτίου Simpl.	18 ὅταν ἀργῆναι libri (quod defendere non audeo; cf. Schmid <i>Atticismus</i> II, 60); corr. Spengel: ἀργῖναι Simpl. et Philop. 261,7	19 ἀργίσεως W	
(inc.) αἰτιῶ] αἰτίαν — ἥρτεον Simpl.		20 μή· πῶς γάρ;) οὐδειρῦνς· πῶς γάρ προσείτεο Simpl.	
21 ἐπειμέψι om. W		22 οὐτας] διὸ Simpl. τούτους]	
τοῖς τοιούτοις Simpl.	23 εὐγνάμων ἦν scripsi: εὐγνάμων ὁν libri fere omnes		
ων			
(εὐγναμῶν B, εὐγνωμῶν L ₁ , εὐγνωμῶν ὁν L _{2a}): εὐγνάμων Spengel; εὐγνωμονῶν Victorius			
26 ἄλλῳ ^{ων} M	27 αἰτίον L	28 τὸ del. Spengel (cf. Arist. 196 a 18; Simpl. 330,11)	
πᾶσι ἦ νοῦν Fl Aristot. ib.			

πρὸς τὸν λόγον ἔστιν, ἐπεὶ καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν οὐδένα ἐπισήσαντο 177 λόγον, ἀλλ' ὅ γε γρῖνος ἕξευρεῖν τὴν ἀλήθειαν. καίτοι θαυμαστὸν 5 μὲν, εἰ μηδὲν ὑπολαμβάνοντες τὴν τύχην ὅμως οὐκ ἐπειθον τοὺς ἀνθρώπους ὡς ἐπὶ κενὸν ὄντος φέρονται, θαυμαστὸν δέ, εἰ γνώσκοντες οὖσαν 5 κατέλιπον διδάξαι ὅπως ἔστιν. ἐγὼ δὲ ἀναμιμνήσκομαι, ὡς Ἐμπεδοκλῆς καὶ ἄκον περιπίπτει που τῷ διόρυτι καὶ γράμμενος εἰς ἀπόδοσιν τῆς 10 φυσιολογίας τῇ τύχῃ πολλάκις λανθάνειν σιέται· τῆς γάρ τοῦ ἀέρος ἀποκρίσεως τῇ τύχῃ αἰτιᾶται λέγων

ώς οὗτοι συνέκυροις θέων τότε, πολλάκις ὁ ἄλλως,

10 καὶ τὰ μόρια τῶν ζῴων τὰ πλεῖστα ἀπὸ τύχης γενέσθαι φησίν. ἀλλ' 15 οὗτοις μὲν εἰς μικρὰ αὐτῇ καταχρήματος, εἰ μηδένα αὐτῆς πεπούται λόγον, ηὔτονος ἀξιος κατηγορίας ἀν εἴη. Δημοκρίτῳ δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις πῶς οὐκ ἀξιον ἐγκαλεῖν; οἱ τὰ μέριστα αὐτῇ προστιθέντες οὐδὲ ἐλαχίστου λόγου μεταδῶνται τοὺς ἀπέριον οὐρανούς καὶ τὴν δίνην 20 15 καὶ τὴν κατέχουσαν τάξιν εἰς ἄλλο μὲν οὐδὲν αἰτίου ἀναφέροντες. τύχης δὲ ἀνάγκας τελέσθαι μόνης καὶ τοῦ αὐτομάτου. καίτοι καὶ τοῦτο αὐτὸν καθ' ἑαυτὸν θαυμάζω τῶν ἀνδρῶν, εἰ τὰ μέριστα καὶ θείστατα τῶν φαινομένων, τὸν 25 οὐρανὸν καὶ τὴν τῶν ἀστρων γορείαν, ἐν οἷς οὐδὲν ἀρριστον οὐδὲ ἀτακτον, εἰς τὸ αὐτόματον ἀνάγουσι καὶ τὴν τύχην δρῶντες καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ 20 20 ζῷα καθ' ὥρισμένας αἰτίας καὶ τεταγμένας γινόμενα, εἴτε φύσιν εἴτε νοῦν εἴθ' ἔτερόν | τις δυναμάζειν βούλοιτο τὰς αἰτίας· οὐ γάρ περὶ τούτου νῦν 178 διαφέρομαι, ἀλλ' οἵτι γε πόρρωθεν τὸ ἀλογον καὶ ἀτακτον καὶ αὐτόματον τῆς γενέσεως τούτων δηλόν ἔστιν. διὰ τί γάρ οὐ γίγνεται ὅ τι ἔτυχεν ἐξ οὗτοι ἔτυχεν, εἰ τύχη τὸ αἰτίον ἦν, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπου μὲν ἀνθρωπος, ἐκ 5 25 5 δὲ ἐλαίας ἐλαίαν, καὶ οὐδεὶς ἀπὸ τύχης φησίν ἵππου ἐξ ἵππου τετέχθαι ἢ τὸν ἀσταγγὺν ἐκ τοῦ πυροῦ βεβλαστηκέναι. εἰ ταῦτα μὲν οὗτοις, ἂν καὶ ἐμποδίζεται καὶ διακόπτεται πολλάκις, ὃ δὲ οὐρανὸς καὶ τὰ ἀστρα καὶ ἡ 10 ἀκίνητος καὶ διαιωνίζουσα τάξιν οὐ κατὰ νοῦν οὐδὲ κατὰ λόγον συντέτακται, ἀλλ' ἐκ ταύτης τούτου καὶ τύχης, ἀμφότερα οὖν ἀμαρτάνουσι, καὶ οἵτι πάντα 30 των αὐτὴν αἰτιῶνται καὶ οἵτι μηδὲν ὑπὲρ αὐτῆς ἡμᾶς διδάσκουσιν. εἰσὶ δέ τινες οἵ τὴν τύχην αἰτίαν μὲν εἶναι καὶ πάνυ πολλῶν πεπιστεύκασιν, 15 οὐκ ἔχοντες δὲ *(περὶ)* τὴν φύσιν αὐτῆς ἀποδοῦναι εὐσχήμονα λόγον ἀπο-

2 θαυμαστὸν — (5) ὅπως ἔστιν] exscr. Simpl. 330,27

5 παρέλιπον (e Simpl. 330,29)

L: I Aristot. 196a20: παρέλιπον EF Aristot. post ἀναμιμνήσκομαι add. νῦν WBL

6 περιπίπτοι WB 9 Emp. 167 Stein πολλάκις WL 10 φησίν] φησίν οὗτος

E Aristot. 196a24 11 μηδὲν α 12 κατηγορίας] cf. Philop. 261,31 (ἐπιστάσεως

Simpl. 331,16) δημοκρίτῳ BL: δημόκριτος MW 14 λόγοι W δίνην

L et Paris. 1888 corr.: δίκτην MBW 16 αὐτὸν om. E Aristot. 196a28 καθ'

αὐτὸν L 17 τὰ μέριστα — (19) τύχην] exscr. Simpl. 331,30 17. 18 τὸν οὐρανὸν

L (e Simpl.): τῶν οὐρανῶν MWB 18 τὴν om. W ἀστέρων W (ut aDF

Simpl. 19. 20 τὰ ante ζῷα om. BL 21 εἰ τι ἔτερον Aristot. 196a30 (τι om. F)

23 διὰ τι — (25) τετέχθαι] exscr. Simpl. 331,26 sqq. ὅ τι] διότι M 24 τόχοι B

29 οὖν om. L 31 εἰναι αἰτία μὲν ἡ τύχη E Aristot. 196a5, εἰναι μὲν αἰτία ἡ τύχη FI

32 περὶ addidi αὐτοῖς M₁ post ἀποδοῦναι add. εἰς L

διηράσκουσιν ἄδηλον αὐτὴν αἰτίαν ἀνθρωπίνη διαινοίᾳ τιθέμενοι. ἐσίκασι 178
δὲ ἐξ ὧν λέγουσιν θεῖόν τι καὶ δαιμονιώτερον αὐτὴν ὑπολαμβάνειν· ταύτης¹²⁰
δὲ καὶ οἱ πολλοὶ τῆς δόξης εἰσὶ σεβόμενοι τὴν τύχην καὶ νεώς οἰκοδο-
μοῦντες αὐτῇ μετὰ τῶν θεῶν.. σκεπτέον σοῦν ἡμῖν ὕσπερ ἔφην, περὶ
5 αὐτῆς κατὰ τὴν συνήθη μέθοδον.

5. "Οτι μὲν οὖν ἔστιν καὶ ἐν οἷς ἔστιν ἡ τύχη, λάβοιμεν ἂν οὕτως. 25
τῶν γιγνομένων τὰ μὲν ὠστάτως δεῖ γίνεται ὡς τὰ ἀΐδια, τὰ δὲ ὡς ἐπὶ¹²¹
τὸ πλεῖστον ὡς τὰ φύσει, τὰ δὲ ἀντικείμενα τούτοις ὡς τὰ ἐπ' ἔλαττον.
ἐπειδὴ γάρ εἰσὶ τινα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γιγνόμενα, δῆλον ὡς ἔστι τινα καὶ ἐπ'
10 ἔλαττον, ἢ | τὴν ἀναγκαίαν ἐκείνων γένεσιν διακόπτει. πότερον οὖν ἐν τοῖς 179
ἔξ ἀνάγκης ἡ τύχη; καὶ τίς ἂν εἴποι τὸν ἥλιον ἀπὸ τύχης ἀνατέλειν ἢ
δύνεσθαι τήμερον; ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπὶ τὸ πλεῖστον; ἀλλ' οὐδεὶς λέγει Καλλίαν
ἐκ τύχης πενταδάκτυλον γενέσθαι ἢ καῦμα ἐν τοῖς ὑπὸ κύνα ἢ χειμῶνα 5
κατὰ τὸν τοξέτην ὅντος ἥλιου. ἀρ' οὖν ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον ἡ τύχη;
15 τοῦτο γάρ ἡ κοινὴ δόξα φησί· τὰ τε γάρ ὑπὸ τύχης γινόμενα σπανίας
οἰόν τε συμβαίνειν καὶ τὰ σπανίας συμβαίνοντα ἀπὸ τύχης οἰόν τε γίνε- 10
σθαι· καὶ τοῦτο μὲν ἐνταῦθα μενέτω τὸ τὴν τύχην ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον
εἶναι. πάλιν δὲ ἀλλως διαιρουμένοις τῶν γιγνομένων τὰ μὲν ἔνεκά τινος
γίνεται, ὕσπερ δὲ τῶν ἡμεῖς ἐκτείνωμεν τρίχας ἢ κάρφος ἀναιρώμεθα. τούτων 15
δὴ ποῦ τακτέον τὴν τύχην; φημὶ ὡς ἐν τοῖς ἔνεκά του. πῶς δέ, ἀναιρε-
ναι μικρὸν βιούλομαι· νῦν δὲ ἀναθεμένοις τοῦτο. οὐ γάρ εἰς μακρὰν ἀπο-
δειχθήσεται, τὸ συμβαίνον δὲ ἐκ τῶν λημμάτων συλλογισθείσθα. κεῖται 20
δὴ τὴν τύχην ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον εἶναι, κεῖται δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔνεκά του.
25 τί δὴ τὸ ἐκ τούτων συμπερινόμενον; τό τινα γίνεσθαι καὶ ἐπ' ἔλαττον ἐν
τοῖς ἔνεκά τινος γιγνομένοις. τοῦ δὴ χάριν ὑπῆρχην τουτὶ συλλογίσασθαι
πρὸ τῆς θατέρου τοῦν λημμάτον διδασκαλίας; δητὶ τὸ ἔνεκά τινος οὐκ ἐν εἰς
τοῖς ὠστάτως ἔχουσι μόνον, οὐκ ἐν τοῖς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὄμοιώς. ἀλλ'
οὐ δεῖ θαυμάζειν, εἰ καὶ ἐν τοῖς ἐπ' ἔλαττον εὑρεθεῖη, εἶται. πῶς οὖν
30 ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἐν τοῖς ἔνεκά του; | προσδεῖ γάρ δὴ τούτου 180

1 ἄδηλον κτλ.] cf. Simpl. 333,3   3 σεβόμενοι κτλ.] cf. Simpl. 333,12   6 λάβοιμεν
Spengel: λάβωμεν libri (an λάβωμεν αὐτὸν οὕτως scribendum?)   7. 8 ἐπὶ τὸ πολὺ FI
Aristot. 196b11: ἐπὶ πολὺ E   9 ἐπειδὴ MW(?)B: ἐπεὶ fort. e Philop., qui haec verba
usque ad (10) διακόπτει a Themistio mutuatus est 267,7   εἰσὶ] ἔστι BL (ut Philop.)
11 εἴπη B   ἥλιον] cf. Simpl. 343,14   12 λέγει om. W   13 πεντα-
δάκτυλον] cf. Philop. 267,25   χειμῶνι M₁   14 ἄρα L   15 τουτῷ W
καὶ post τοῦτο γάρ add. WBL   ὑπὸ τύχη B   σπανίας] cf. Philop. 267,27
16 οἴονται τε] οἴονται B₁   οἴονται τε] οἴονται M₁WB: οἴονται τε καὶ L₁   18 πάλτῳ] cf.
Philop. 267,29   19 τὰ δὲ MWB: τὸ δὲ L   20 ὕσπερ om. W   ἐκτε-
νωμένων MWB: ἐκτείνομεν L; cf. Simpl. 335,14   21 ποῦ
τακτέον κτλ.] cf. Philop. 268,3   τύχην] ψυχὴν L   22 σμικρὸν L   ἀναθέ-
μενοι Spengel; at audiendum puto ἀναθεμένοις τοῦτο ικανὸν ἔστιν   23 συλλογισθείσθα W
24 δὴ] δὲ tacite Spengel (fort. B₁)   26 ὑπερχθην W   27 πρὸς τοῖς (τοῖς in
τῆς corr.) B   28 οὐκ MWB: οὐδὲ L   30 τούτῳ scripsi: τούτῳ MWB: τοῦτο L

τῷ λόγῳ. πάντες δὲ συμφαῖεν ἄν, διτὶ οὐσα γίνεται ὑπὸ διανοίας καὶ ὑπὸ 180 φύσεως, ἔνεκα τίνος γίνεται, οἷον τὸ προελθεῖν ἔπει τῆς οἰκίας (ἢ γὰρ τοῦ λούσασθαι ἔνεκεν ἢ τοῦ τῷ φύλῳ διαλεχθῆναι) καὶ τὸ πεσεῖν ἐκ τοῦ ἐστέγους τὴν κεραμίδα (τοῦ γὰρ εἰς τὸν οἰκεῖον ἐνεχθῆναι τόπον, φημὶ δὲ 5 εἰς τὸν κάτω τὸ βαρὺ καὶ γῆριν σῶμα, ἐπειδὴ οὐχ ἐκανῶς ἀνείχετο). διτὰν μὲν οὖν ἔκεινο τὸ τέλος αὐτοῖς ἀπαντήσῃ μόνον, οὐ καὶ τὴν ἀρχὴν ἁρπάζειν, ἔτερόν τι παρὰ τὸ προκείμενον ἐξ ἀρχῆς, ἔνταῦθα ἀναφαίνεται ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. προηλθε μὲν γὰρ ὑπὲρ τοῦ λούσασθαι, περιέπεσεν δὲ 10 τῷ λυττῶντι κυνί· καὶ κατηγέλθη μὲν ἡ κεραμίς ὑπὲρ τοῦ τὴν οἰκείαν γάρ τον ἀπολαβεῖν, ἐπειδὴ παρὰ φύσιν ἦν αὐτῇ τὸ αἰωρεῖσθαι, ἔπληξε δὲ παριόντα τὸν ἄνθρωπον. ἔστι μὲν οὖν καὶ τῶν οὗτως συμβαίνοντων ἢ τὴν φύσιν ἢ τὴν προαιρέσιν αἰτίαν ποιεῖν, ἀλλ᾽ οὐ καθ' αὐτήν· οὐ γὰρ τούτων χάριν οὔτε προηλθεν δὲ ἄνθρωπος οὔτε δὲ κέραμος κατηγέλθη, 15 ἀλλ' εἰ ἄρα, κατὰ συμβεβηκός. τοῦτο οὖν ἔστιν ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον, διτὰν αἰτία γίνεται κατὰ συμβεβηκός ἡ φύσις τιὸς ἢ ἡ προαιρέσις. οὗτως ἔλεγον τὴν τύχην ἐν τοῖς ἔνεκα τίνος εἶναι, διτὶ ἐν τοῖς ἀπὸ διανοίας καὶ 20 ἀπὸ φύσεως, διτὰν γίνεται ταῦτα κατὰ συμβεβηκός τινων αἴτια, γίνεται δὲ κατὰ συμβεβηκός τινων αἴτια, διτὰν ἀλλα τινὰ αὐτοῖς ἀπαντήσῃ καὶ μὴ ὅν χάριν ἐγίνετο· ἔστι γὰρ ὥσπερ τῶν ὅντων τὰ μὲν καθ' | αὐτά, τὰ δὲ 181 κατὰ συμβεβηκός, καθ' αὐτὰ μὲν ἡ οὐσία, κατὰ συμβεβηκός δὲ τὰ ταύτη συμβεβηκότα, οὗτως καὶ τῶν αἰτίων τὰ μὲν καθ' αὐτὰ αἴτια, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, καθ' αὐτὸ μὲν αἴτιον τῆς οἰκίας δὲ οἰκοδόμος, κατὰ συμ- 25 βεβηκός δὲ δὲ λευκὸς ἢ δὲ μουσικός· καὶ τὸ μὲν καθ' αὐτὸ ωρισμένον, τὸ παριόντα· 30 κατὰ συμβεβηκός ἀρίστον· ἀπειρα γάρ ἀν τῷ οἰκοδόμῳ συμβαίνει· τοιοῦτον δὲ καὶ ἡ τύχη καὶ διὰ τοῦτο ἀρίστον. διαφέρει δὲ τῶν ἀλλων τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων ἡ τύχη, διτὶ ἔκεινων μὲν ἔκαστον, ἐπειδὴ τῷ 10 καθ' αὐτὸ αἰτίῳ συμβεβηκε, οὗτως αἴτιον καὶ αὐτὸ λέγεται τὸ λευκὸν ἢ τὸ μουσικὸν ἢ τὸ περιπατοῦν ἢ τὸ καθήμενον, διόπερ οὐδὲ αἴτιον κυρίως ἔστι τὸ τιμοῦτον, ἐπὶ δὲ τῆς τύχης ἡ αὐτὴ πρᾶξις καὶ μία ἀλλου μὲν 15 καθ' αὐτὴν αἴτια, ἄλλου δὲ κατὰ συμβεβηκός· τὸ γὰρ ὀρύζαι τοῦ μὲν

1 δὲ MWB: δὴ L οὐσα τε Aristot. 196b 22 praeter F, qui om. τε γίνηται L
 2 γίνονται L προελθεῖν Laur. 85,14: προελθεῖν libri rell. 3 ἔνεκα L τὸ scripsi:
 τοῦ libri 7 ἐγίνετο M: ἐγίνετο WBL 9 γὰρ om. W 10 καὶ om. a τὴν om. M
 (cf. Philop. 261,15) 11 αἰωρεῖσθαι MB: ἄνω κεῖσθαι W: γίωρεῖσθαι L 12 τὸν
 παριόντα W: παριόντα (om. τὸν) L 14 γὰρ] δὲ B 16 γίνηται MWB: γίνηται L,
 post οὗτως add. οὖν WBL 17 post ὅτι add. ἔστιν L ἐν τοῖς (ante ἀπὸ δια-
 νοίας) om. W 18 αἴτια] om. Aristot. 196b 23; cf. Diels Zur Textgesch. p. 26
 γίνεται — (19) αἴτια om. B 20 ἐγίνετο MWB: ἐγίνετο L 23 καὶ ante καθ' δ
 add. Laur. 85,14 24 δὲ ante μουσικός; om. L 26 καὶ alt. om. W διαφέρει — (27)
 συμβεβηκε] exscr. Simpl. 337,15 sqq. 27 ὅτι διέτι Simpl. ἐπειδὴ] κατὰ συμ-
 βεβηκός αἴτιον λέγεται, διότι Simpl. 29 τὸ ante μουσικὸν om. L καὶ τὸ καθήμενον B
 αἴτιον M: αἴτιον τίνος WBL 30 ἐπὶ — (p. 52,6) γινομένος] Simpl. 337,19—27 et
 32—35 τύχης] θλητικός M

φυτεῦσαι καὶ⁵ αὐτὸν, τοῦ δὲ τὸν θησαυρὸν εὑρεῖν κατὰ συμβεβηκός, 181
ῶστε ἔκει μὲν ἐν τοῖς αἰτίοις ἡ διαφορά (τὸ μὲν γάρ καὶ⁷ αὐτό, τὸ δὲ
κατὰ συμβεβηκός), ἐνταῦθα δὲ ἐν τοῖς τέλεσι τοῦ μὲν καὶ⁸ αὐτό, τοῦ δὲ 20
κατὰ συμβεβηκός. ἔχει μέντοι γε καὶ τὸ ἀόριστον μηδὲν ἦτον, εἰ μὴ καὶ
5 μᾶλλον, ἡ τύχη· τὸ γάρ εὑρεῖν τὸν θησαυρὸν πολλοῖς ἂν καὶ ἀπειροῖς
αἰτίοις ἐπισυμβαίη χάριν ἄλλου τινὸς γινομένοις, τοῦ φυτεῦσαι χάριν 25
δρύσσοντι, τοῦ θεμέλια καταβάλλεσθαι, τοῦ διαγαγεῖν ὅχετὸν φρεατείας
ἔνεκεν λάκκου μνήματος ἡρίου μυρίων ἄλλων. καθάπερ οὖν ἐλέχθη καὶ
πρότερον (οὐδὲν γάρ ἄτοπον σχολὴν ἔγοντα τὰ αὐτὰ πολλάκις σφραγεῖας
10 ἔνεκεν ἀναλαμβάνειν), διταν | τὰ ἔνεκα του γινόμενα γένηται τίνος αἴτια 182
κατὰ συμβεβηκός, τὰ τούτοις οὕτως ἀπηγνηκότα ἀπὸ τύχης λέγεται γεγο-
νέναι ἡ ταῦτομάτου, οἷον ἔνεκα μὲν τοῦ λούσασθαι προηλθεν, ἀπέλαψε δὲ
τὸ ἀργύριον περιτυχών τῷ δεδανεισμένῳ κομιζόμενῳ τὸν ἔρανον· τοῦ γάρ 5
ἀπέλαψεν αἴτιον κατὰ συμβεβηκός τὸ προελθεῖν (οὐ γάρ τούτου χάριν
15 ἐγίνετο)· ὡς εἰ τούτοις γε ἔνεκεν, οὐκ ἀν ἐλέγετο ἀπὸ τύχης ἀπειληγέναι
τὸ ἀργύριον· ἀλλ’ οὔτε εἰ κατὰ ἀνάγκην εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐφοίτα, οὔτε 10
εἰ κατὰ συνήθειαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον· οὐκέτι γάρ παράλογον τὸ τοιοῦτον
οὐδὲ σπάνιον. καὶ τοῦτο δὲ ἐπὶ τῆς τύχης θεωρήτεον, διτι τὸ κατὰ συμ-
βεβηκός οὐκ ἐπὶ τοῦ ποιητικοῦ μόνον αἴτιου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ τέλους 20
20 εὑρίσκεται· ὥσπερ γάρ τὸ προελθεῖν κατὰ συμβεβηκός αἴτιον τοῦ κομίσασθαι, 15
οὕτω καὶ τὸ κομίσασθαι κατὰ συμβεβηκός τέλος τοῦ προελθεῖν· καὶ τὸ μὲν
ώς ποιητικὸν αἴτιον τύχη καλεῖται, τὸ δὲ ὡς τελικὸν τὸ ἀπὸ τύχης. δεῖ
δὲ καὶ τοῦτο ἀόριστον εἶναι καὶ μὴ τεταγμένον, ὡς εἴγε εἴη τεταγμένον, 25
οὐκέτ' ἀπὸ τύχης ἔστιν. εὐλόγια δὲ καὶ τοῦτο ἀόριστον· κατὰ συμβεβη-
25 κός γάρ καὶ τοῦτο καὶ οἵτινες τε ἦν οὐ τὸ κομίσασθαι ἀπαντῆσαι μόνον τὸ
προελθεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ πληρῆναι καὶ τὸ θεσσαλίαν τὴν πομπήν· ἐν μὲν
γάρ ἔστιν οὐ γάριν ἐγένετο τὸ προελθεῖν, ἀπειρα δὲ τὰ τούτῳ δυνάμενα 30
ἐπισυμβεβηγαν. δῆλον ἄρα ἐκ τῶν εἰρημένων, διτι τύχη ἔστιν αἴτια κατὰ
συμβεβηκός ἐν τοῖς οὕτως ἐξ ἀνάγκης οὔτε ἐπὶ τὸ πολὺ γινομένοις, ἀλλ’ ἐν
30 τοῖς ἐπ’ ἔλαττον καὶ τούτων γε ἐν τοῖς ἔνεκα του κατὰ προσάρεσιν. 183

1 τοῦ δὲ L Simpl.: τὸ δὲ MWB   4 ἔχοι L   τὸ ante ἀόριστον om. BL
μηδὲν MWB: οὐδὲν L, Simpl.   εἰ καὶ μὴ W   5 post μᾶλλον add. τῶν ἄλλων
τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτίων Simpl.   6 αἴτιον. L   τοῦ φυτεῦσαι—(8)
μυρίων ἄλλων] cf. Simpl. 335,35 sqq.   9 τὰ αὐτὰ πολλάκις MW: πολλάκις τὰ αὐτὰ BL
σαφηνεῖας] συναφεῖας Laur. 85,18   10 παραλαμβάνειν L   11 λέγεται L: λέγεται
καὶ
καὶ MWB (fortasse in archetypo λέγεται γεγονέναι ἡ ταῦτομάτου scriptum erat; cf. Aristot. 196^b 31 ἀπὸ ταῦτομάτου καὶ ἀπὸ τύχης)   13 κομιζόμενος L₁ (ut E₂ Aristot. 196^b 34;
cf. Diels Zur Textgesch. p. 5)   15 ἐγένετο W   16 εἰ] ἡ L   17 τὸ τοιοῦτον
MBL: ὁ τοιοῦτον W   19 μόνον MWB: μόνον L   20 αἴτιον M: αἴτιον ποιη-
τικὸν WB, ποιητικὸν ἔστι L   20 κομίσασθαι MWB: ἀπόλαβεν L   21 κομίσασθαι
MW (in B verba οὕτω καὶ τὸ κομίσασθαι om.): ἀπόλαβεν L   22 ὡς ante τελικὸν
om. W   23 εἴγε] εἴτε M   post τεταγμένον add. τε καὶ ώρισμένον L (fort. ex
Simpl. 338,2)   25 ἀπαντῆσαι delendum videtur Spengel; at cf. Simpl. 338,34
25. 26 τὸ προελθεῖν MWB: τῷ προελθεῖν L   28 ἐπιβῆναι L

διόπερ ἐν δσοις διάνοια, ἐν τούτοις καὶ τύχῃ· ἡ γάρ προαιρεσις οὐκ ἀνεύ 183 διανοίας. ἀόριστα μὲν οὖν τὰ αἰτια ἀνάγκη εἶναι ἀφ' ὧν γένοιτο ἂν τὸ ἀπὸ τύχης, θέντε δοκεῖ ἡ τύχη ἀόριστον εἶναι· πάντα γάρ τὰ κατὰ συμβολήν τύχης αἰτια τὸ ὠρισμένον οὐκ ἔχει· ταύτη γάρ μᾶλιστα τῶν καθ' αὐτὰ διαφέρει, ὅτι ἐπ' ἑκείνων μὲν ἔστιν ὄρισαστας εἰπεῖν τόδε τοῦδε αἴτιον, οἷον τὸν οἰκοδόμον τῆς οἰκίας, ἐπὶ δὲ τῶν κατὰ συμβεβηκός οὗ· οὐκέτι γάρ μᾶλλον ὁ λευκὸς ἢ ὁ μουσικός. οὗτος οὖν καὶ τοῦ κομίσασθαι τὸ 10 ἀργύριον προειδόντα ἀπειρα τὸ πλῆθος αἰτια· καὶ γάρ ιδεῖν τινα καὶ βουλόμενος καὶ διώκων καὶ φεύγων καὶ θεασάμενος. εἰ μὲν οὖν τὰ καθ' αὐτὰ αἰτια λέγει, οὐδὲν ἀν γίνεται δόξειν ἀπὸ τύχης. παράλογον δὲ οὐδὲν 15 θαυμαστὸν τὴν τύχην λέγεσθαι (ὅ γάρ λόγος ἐν τοῖς ἐξ ἀνάγκης ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ), ἀλλ' ἐπεὶ κατὰ συμβεβηκός αἰτιον ἡ τύχη, ἀεὶ δὲ ἐν τούτοις ἡντινα ἐγγυτέρω τε καὶ πορρωτέρω (ἐγγυτέρω μὲν ὁ Πολύχλειτος αἰτιος τοῦ 20 ἀνδριάντος, πορρωτέρω δὲ ἀνθρωπος), οὗτω γένοιτο ἂν καὶ ἐν τοῖς ἀπὸ τύχης αἰτιοῖς, οἷον ὑγείας αἰτιον ἐγένετο τῷ νοσοῦντι ἡ πνεῦμα ἢ εἰληθέρησις ἢ τὸ κείρασθαι καὶ ἀραιωθῆναι τὴν κεφαλὴν μηδὲν τούτων ἔνεκα 25 τῆς ὑγείας ποιήσαντι, ἀλλ' ἡ τοῦ πρᾶξαι χάριν ἢ τοῦ θεασάσθαι τινα ἢ τοῦ τὴν κόρμην ἀποδέσθαι· καὶ γάρ ἐνταῦθα προσεχέστερον τῆς ὑγείας τὸ πνεῦμα αἰτιον τοῦ κείρασθαι. ὅταν μὲν οὖν τὰ κατὰ συμβεβηκός ἀλλήλοις 20 ἀντεκεστάσωμεν, | ἔστιν εὑρεῖν προσεχέστερα καὶ πορρωτέρα· ὅταν δὲ 184 ἀπλῶς ζητήσωμεν, τί ἀν αἰτιον γένοιτο τοῦ ἀπὸ τύχης, οὐκ ἔστιν ὄρισαντας εἰπεῖν τόδε τι· ἀπειρα γάρ καὶ ἀόριστα ληφθῆναι δύναται, καθάπερ ἔφημεν πολλάκις προειρηκότες.

Ἐντυχία δέ ἔστιν, ὅταν τοιοῦτον τι ἀπαντήσῃ τέλος, οἷον ἀν τις καὶ 25 προειλθετο ἐξ ἀρχῆς, ἀτυχία δέ, ὅταν μὴ τοιοῦτον. τύχη δὲ ἀγαθὴ μὲν λέγεται, ὅταν ἀγαθόν τι ἀποβῇ, φαύλη δέ, ὅταν φαῦλον. εντυχία δὲ καὶ 10

1 καὶ MWB: ἡ L 3 ἀπὸ τῆς τύχης θέντε καὶ ἡ τύχη—εἶναι δοκεῖ E Aristot. 197^a9
ἀόριστον ML (cf. Aristot. ib. τοῦ ἀόριστον): ἀόριστος WB 4 ταύτη—(6) οὗ] exscr.
Simpl. 340,22 sqq. τῶν καθ' αὐτὰ BL: τῆς καθ' αὐτὰ MW 5 ὅτι] καθὸ
Simpl. μὲν om. Simpl. post αἰτιον add. εἶναι Simpl. 6 οἵον—οἰκίας
om. Simpl. οὗ] οὐκέτι Simpl. 8 καὶ ante βουλόμενος om. BL 9 καὶ
θεασάμενος M₁WBL: καὶ θεασάμενος M₂ Spengel e coni.; om. haec verba E Aristot. 197^a17,
ante καὶ φεύγων leg. in FI; cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 6 10 post τύχης ins. WBL
haec: εἰ δὲ καὶ τὰ (τὰ om. W) κατὰ συμβεβηκός παραδέχαιτο, γίγνοιτ' ἂν τι καὶ ἀπὸ τύχης,
quae ex Aristot. 197^a12 sqq. facta esse videntur. ceterum qui sententiarum ordinem apud
Themistium ab Aristotelis verbis valde discrepantem respexerit, non sine veritatis specie
coniciat in Themistii libris hic nonnulla turbata esse; cf. etiam Simpl. 341,20
12 δεὶ δε ἐν Diels: οὐδὲ ἐν M: ἐν δὲ WBL; cf. Philop. 277,24 sqq. 13 περα-
τέρω W ἐγγύτερον L 14 πορρωτέρων WI. ἀνθρωπος MBL: ὁ ἀνθρωπος W,
Simpl. 342,30 15 αἰτια fort. delendum (cf. Simpl. 342,28) 19 αἰτιον M
(Par. 1888 in marg.), Spengel e coni.: αἰτιον WBL τοῦ] τὸ W 6ταν κτλ.] cf.
Simpl. 343,10 sqq. 20 ὅταν—(22) δύναται] exscr. Simpl. 343,12 sqq. 21 γένοιτο
L, Simpl. τοῦ] τῶν Simpl. ante οὐκ add. τότε Simpl. 23 ἔφημεν W
24 Εντυχία—(25) τοιοῦτον] paraphrasis sunt eorum quae in cod. E Aristot. ante 197^a25
leguntur (cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 36); mirum in modum Themistii verba cum iis quae
sequuntur confusa reddidit Philop. 279,17 sqq.

ἀτυχία, ὅταν μέγεθος ἔχῃ ταῦτα. καὶ τὸ παρὰ μικρὸν μέγα ἀγαθὸν λαβεῖν 184 καὶ γενόμενον ἐγγὺς ἀτυχίᾳ μεγάλη, ὅτι ὡς ὑπάρχον αὐτὸν ἥδη λέγει ἡ διάνοια (τὸ γάρ παρὰ μικρὸν (ῶσπερ οὐδὲν ἀπέχειν δοκεῖ)). ὁμοίως δὲ καὶ τὸ παρὰ μικρὸν) μέγα κακὸν λαβεῖν εὐτυχίας λέγεται εἶναι μεγάλης. ἀλλὰ 15 5 καὶ ἀβέβαιος ἡ εὐτυχία εὐλόγως· ἡ γὰρ τύχη ἀβέβαιος· οὔτε γάρ ἔει ἀνάγκης, οὔτε ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.

6. Ἐστι μὲν οὖν καὶ τὸ αὐτόματον αἴτιον κατὰ συμβεβηκός, ὡς προ-
είρηται, ἐν τοῖς ἐπ’ ἔλαττον γενομένοις καὶ ἔνεκά του, διαφέρει δὲ τῆς 20 τύχης, ὅτι τὸ αὐτόματον ἐπὶ πλέον ἐστὶ καὶ λέγεται. τὸ μὲν γάρ ἀπὸ 10 τύχης πᾶν καὶ ἀπὸ ταῦτομάτου, οὐ πᾶν δὲ τὸ ἀπὸ ταῦτομάτου καὶ ἀπὸ τύχης· ἡ μὲν γάρ τύχη καὶ τὸ ἀπὸ τύχης ἐστίν, οἷς ἂν καὶ τὸ εὐτυχῆσαι 25 ὑπάρχει, καὶ ὅλως πρᾶξίς τις· διὸ καὶ ἀνάγκη περὶ τὰ πρακτὰ εἶναι τὴν 25 τύχην, πρακτὰ δὲ τὰ κατὰ προαιρέσιν, ὡς ἐν Ηθικοῖς εἰρηται. σημεῖον δέ, ὅτι ἡ εὐτυχία δοκεῖ | ταῦτὸν εἶναι τῇ εὐδαιμονίᾳ, ἡ δὲ εὐδαιμονία 185 15 εὐπρᾶξία τις καὶ περὶ πρᾶξιν, ὅστε δοσὶς μὴ ἐνδέχεται πρᾶξιν, οὔτε ἀπὸ τύχης τι ποιῆσαι τούτοις ἐνδέχεται. καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἄψυχον οὐδὲν οὔτε θηρίον τι ποιεῖ ἀπὸ τύχης, ὅτι οὐκ ἔχει προαιρέσιν, οὐδὲ 5 εὐτυχία οὐδὲ ἀτυχία ὑπάρχει τούτοις, εἰ μὴ ἄρα καὶ ὅμοιότητα, 20 ὡς περ ἔφη Πρώταρχος εὐτυχεῖς εἶναι τοὺς λίθους ἔει ὥν οἱ βωμοὶ καὶ τὰ ἀγάλματα, ὅτι σεβόμεθα αὐτοὺς μηδὲν εἰς τοῦτο συντελέσαντας, τοὺς δὲ 10 ὅμοίσυγας αὐτῶν, ἀν οὕτω τύχη, καταπατοῦμεν. ὑπάρχει δὲ τῶν ἀψύχων τισὶ καὶ οὕτως τὸ ἀπὸ τύχης, ὅταν τις ἀπὸ τύχης τι πράξῃ διὰ τοιούτων ὀργάνων, οἷον ὁ τὸν τύραννον Προμηθέα πλήκτας μὲν ὑπὲρ τοῦ ἀνελεῖν, 25 διακόψας δὲ τὸ φῦμα καὶ λασάμενος· εὐτυχεῖς γάρ ἂν οὕτω λέγοιτο τὸ 15 ξέφος, ἐπεὶ προσκυνοῦτο ὑπὸ τοῦ θεραπευθέντος. τὸ δὲ αὐτόματον οὐκέτι καθ’ ὅμοιότητα ἀλλὰ κυρίως ἀν καὶ τοῖς ἀψύχοις ὑπάρχοι καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν ζῷων ἀλόγοις, οἷον ἵππος ἐκ ταῦτομάτου ἐσώθη ληφθεὶς ὑπὸ τῶν

1 ἔχη. ταῦτα δὲ καὶ τὸ W

2 ἀτυχία et v. 4 εὐτυχίας] appareat Themistium sequi scripturam codd. FI Aristot. 197a28 δυστυχεῖν ἢ εὐτυχεῖν (εὐτυχεῖν ἢ ἀτυχεῖν E); similiter Philop. 279,24sqq. erravit igitur Spengel, qui εὐτυχία et ἀτυχίας edidit 3 ὕστερ — (4) μικρὸν om. M: in WBL fort. ex Aristot. 197a30 locus explexus est; nam Themistium illud ἀπέγειν sine ulla explicazione transcripsisse mihi persuadere non possum (cf. Simpl. 243,32 ἀπέγειν τοῦ ὅλου et Philop. 280,6 τοῦ τελοῦς ἀπέγειν)

4 εἶναι λέγεται L

5 οὔτε γάρ MBL: οὕτω^τ (om. γάρ) W 8 γενομένοις M: γενομένοις WBL, Simpl. 345,10 (at cf. Philop. 283,27) 10 πᾶν καὶ deest in Aristot. 197a37 (FI om. πᾶν), at cf. Simpl. 345,21 11 τὸ ante ἀπὸ τύχης om. WL 12 οἵσις EF Aristot. 197b1 (ἐν οἵσις I): ἐν οἵσις Philop. 284,25 12 ὑπάρξει (W?) B: ὑπάρξει Spengel: ὑπάρξειν Aristot. 197b2 πρακτὰ WBL: πράγματα M (nonnulli alii) τὴν om. E Aristot. 197b3 13 τὰ om. B 3 Ηθικοῖς Nic. A 1, p. 1094a19; cf. Simpl. 345,23

λέγεται W 15 οἵσις E Aristot. 197b5 16 ἔμψυχον W 17 θηρίον τι ποιεῖ MW: θηρίον ποιεῖ τι BL: om. τι Aristot. 197b8 21 ὑπάρξει E Arist. 197b12

22 πράξει W (cf. E Simpl. 346,22) 23 οἴον — (25) θεραπευθέντος] exscr. Simpl. 346,23 προμυθέα WL, ut E Simpl. 346,23 ὑπέρ] ἀπὸ W: ἐπὶ Simpl. 25 fortasse ἐπει

〈χάν〉: καὶ τάχα ἀν καὶ Simpl. προσκυνεῖτο W (ut E Simpl.) θεραπεύοντος α

τὰ δὲ αὐτόματα W 26 κυρίως W 30 πάρχοι L: ὑπάρχει MWB 27 τῶν ζῷων ἀλόγοις MWB: ἀλόγοις τῶν ζῷων L ληφθεῖς ἐσώθη (corr. m. 1)

πολεμίων, ὅτι ἡλθε μὲν τοῦ πιεῖν ἔνεκεν, ἐλθόντη παρὰ τοῦ 185 δεσπότου· καὶ ὁ τρίπους ἐκ ταύτομάτου κεῖται οὕτως ὥστε καθῆσθαι ἐπ' αὐτοῦ, οὐ τούτου κατέπεσεν ἔνεκεν· καὶ τὸ τέλος δὲ τὸ ἀπαντῆσαν ἔξωθεν εἶναι δεῖ καὶ οὐκ ἐν τῇ φύσει τοῦ πράγματος· εἰ γάρ ὁ πεσδὼν λίθος 25 5 κυβικὸν ἔχει τὸ σχῆμα, οὐκ ἐν ταύτομάτου κεῖται πρὸς τὸ καθέζεσθαι· ἐπιτηδείως· ἐν τῇ φύσει γάρ ἦν αὐτοῦ τὸ πάντως, εἰ πίπτει, κατὰ τοιοῦτον πεσεῖν τρόπον. καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ | τὸ πῦρ ἀπὸ ταύτομάτου κινεῖται ἄνω· 186 10 φύσις γάρ αὐτῇ τοῦ πυρός. τὸ μὲν οὖν ἀπὸ ταύτομάτου τοιοῦτον λέγω, τὸ δὲ κοινὸν δ καὶ ἐπὶ τῆς τύχης ἂν λέγοιτο. ἀπὸ τύχης δέ ἐστιν ὅσα γίνεται 15 5 τὸ τέλος, ὃν χάριν ἐπράχθη. ὅταν γάρ βαδίσωμεν ὑπὲρ τοῦ τὴν γαστέρα διαχωρίσαι, τοῦτο δὲ μὴ συμβεβήκῃ, μάτην φαμὲν βεβαδικέναι, ὡς τούτου 20 15 ὑπάρχοντος μάτην τὸ περιουκὸς ἄλλου ἔνεκα, ὅταν μή τι γένηται ἐκεῖνο, οὐδὲ ἔνεκεν ἦν ἡ ἐπεφύκει· ἐπεὶ εἴ τις φαίνεται μάτην, ὅτι οὐκ ἔξελιπεν 25 20 ὁ ἥλιος, γελοῖος ἂν εἴη οὐ γάρ ἦν τοῦτο ἐκείνου ἔνεκα. οὗτον δὲ καὶ 20 τοῦνομα τοῦ ταύτομάτου παρὰ τὸ μάτην γεγονέναι. πολλάκις μὲν οὖν τῷ 25 25 μάτην γιγνομένῳ οὐδὲν ἔτερον ἥκολούθησεν, ὅλλα μόνον τὸ τοῦ οἰκείου τέλους ἡμαρτηκέναι, ὡς τῷ περιπατοῦντι τὸ μή καθαρόθηναι καὶ τοῦτο ἐστὶ μάτην, πολλάκις δὲ ἔτερόν τι καὶ οὐχ οὖν πέπρακται ἔνεκεν, ὡς τὸ χρυσόν 25 30 εὑρεῖν τῷ βαδίζοντι διὰ κάθαρσιν, καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ ἀπὸ ταύτομάτου.

1 ἔνεκα L	παρὰ M: ὑπὸ (cf. Simpl. 346,6) margo MWB	2 καθεῖσθαι B ₁ : καθε-
αὐτῆς		
σθῆναι L	3 ἔνεκα B	καὶ — (8) πυρὸς exscr. Simpl. 347,14 sqq.
	καὶ — (8) πυρὸς exscr. Simpl. 347,14 sqq.	καὶ τὸ
τέλος δὲ τὸ ἀπαντῆσαν] καλῶς δὲ τὸ ἀπαντῆσαν τέλος Simpl.		ἀπαντῆσαν BL: ἀπα-
τῆσαν M: ἀπαρτίσαν W	4 δεῖ MWB (δεῖν φησι Simpl.): δοκεῖ L	πράγματος
add. Simpl. εἰπερ ἐκ ταύτομάτου γένοιτο	εἰ γάρ — (8) πυρὸς] exscr. Philop. 288,19 sqq.	post
5 ἔχει libri Themistici et Simplicii (ἔχοι E corr.): πέσοι — ἔχων Philop.		τὸ om. I.
κεῖται — (6) ἐπιτηδείως] ἂν λέγοτα πρὸς καθέδραν ἐπιτηδείως καταπεσεῖν Simpl.		καθέ-
ζεῖσθαι· ἐπιτηδείως γάρ ἐν τῇ φύσει Philop.	6 πίπτει MWB: πίπτοι I., Simpl., Philop.	δέσθαι
6. 7 κατὰ τοιοῦτον πεσεῖν τρόπον M: τοιοῦτον καταπεσεῖν τρόπον WBL: τοῦτον τρόπον καταπεσεῖν	7 καὶ om. BL, Simpl., Philop.	
Simpl.: τοῦτον καταπεσεῖν τὸν τρόπον Philop.		
8 τὸ μὲν — (9) λέγοιτο] cf. Simpl. 347,25	10 παρὰ MBL: περὶ W	11 τῷ
γάρ — (12) τύχης] ex Alexandro (cf. Simpl. 348,12 sqq.)	12 οὐ in ras. M ₂	
ante ἐπὶ add. ὡς BL	14 σημεῖν ἔτειν om. W	15 τὸ τέλος M: τὰ τέλη WBL,
βαδίσωμεν MWB: βαδίσῃ μέν τις L (e Philop. 290,2)		16 συμβεβήκη seripsi: συμβε-
βηκε MWB: συμβῆ L (e Philop.)		βηκε
ὑπάρχοντος μάτην libri: τοῦτο ὑπάρχον τὸ μάτην Spengel (at cf. Philop. 290,5)		17 ἄλλου]
ἄλλο? οὐ M	μή τι M: μήτε B: μήτε τοῦτο W: μη̄ L	18 ἔνεκα M: ἔνεκα WBL
ἥ τι libri Them. et Simpl. 348,25: ἥ τι καὶ FI Aristot. 197 b 27, om. E Aristot.		19 δὲ?
δῆλη Spengel (sec. Aristot. 197 b 29)	20 τοῦ ταύτομάτου W	μάτην] αὐτὸς μάτην Spengel
(sec. Philop. 290,7)	πολλάκις κτλ.] cf. Simpl. 348,28	24 ἔστι τὸ M: ἔστιν WBL

διαφέρει δὲ τὸ ἀπὸ ταῦτομάτου τοῦ μάτην, ἥ καὶ τελικὸν τοῦ ποιητικοῦ,
καθίσταται καὶ τὸ ἀπὸ τύχης τῆς τύχης. οὐλως γάρ δταν | τι τοιοῦτον 187
ἀποβῆ. ὅπερ ἔχει μὲν οἰκεῖα ποιητικά, γίνεται δὲ μὴ τῶν οἰκείων προ-
ϋπαρξάντων, ἀλλ' ἐτέρων τινῶν, οὓς καὶ αὐτοῖς ἔτερον οἰκεῖον ἡχολογοῦθει
5 τέλος, τότε τὰ μὲν προϋπάρχεαντα μάτην λέγεται γεγονέναι. δτι μὴ γέγονεν ἐξ
αὐτῶν ἀπερ προέκειτο· τὰ δὲ ἐπισυμβάντα ἐκ ταῦτομάτου δτι μὴ προϋπαρξά-
σης ἐγένετο τῆς οἰκείας ἀρχῆς, οἷον ὁ λίθος καταπεσών ἐπάταξ τὸν παριόντα·
ἐνταῦθα γάρ τὸ μὲν πατάξαι τέλος, τὸ δὲ πεσεῖν ποιητικὸν αἴτιον εἰπομέν
ἄν. ἀλλὰ καὶ τὸ πατάξαι ἐτέρων εἰχεν οἰκείαν ἀρχὴν οὐ τὸ πεσεῖν, ἀλλὰ 10
10 φέρε τὸ βληθῆναι ὑπό τινος, ὥστε τι πατάξαι· καὶ τὸ πεσεῖν οὐ τὸ πατάξαι
τέλος εἶχεν, ἀλλ' εἰς τὸν οἰκεῖον ἐνεγκλήναι τόπον, ἀλλήλων δὲ ἐγένετο
κατὰ συμβίβηκός τὸ μὲν αἴτιον, τὸ δὲ τέλος. ὁ δὲ προϊὼν μὲν ὑπὲρ τοῦ 15
πρᾶξαι τι, πληγεὶς δὲ καὶ ἀναστρέψας μάτην μὲν προῆλθεν, ἀπὸ ταῦτομάτου
δὲ ἐπλήγη, τάχα δὲ οὗτος καὶ ἀπὸ τύχης· τὸ ἀπὸ ταῦτομάτου γάρ ἐπὶ⁵
15 πλέον. γνοίς δ' ἂν κάκεῖθεν. δταν γάρ τι παρὰ φύσιν γένηται, οἷον
πολλὰ τέρατα τίκτεται, τότε οὐκ ἀπὸ τύχης, ἀλλ' ἐκ ταῦτομάτου φαμὲν 20
γεγονέναι, οἷον τὸν ἑσαδάκτυλον ἢ στρουθοκέφαλον. ἢ ταῦτα οὐκ ἔστιν ἀπὸ⁵
ταῦτομάτου; ἔχει γάρ οἰκείαν αἰτίαν τὴν προϋπάρχασαν ἐν αὐτοῖς. ἢ γάρ
ψύκιν ἢ ἔλλειψιν ἢ πλεονασμὸν τῆς ὅλης. ἀλλὰ φύσει τις δτι καὶ οὐ πεσῶν 25
20 λίθος οὗδον εἶχε τὴν βαρύτητα. ἀλλὰ τοῦ πεσεῖν μὲν αὐτὴ ποιητική, τοῦ
πληγεῖ δὲ οὐ, δὲ φύσαιεν ἐκ ταῦτομάτου. τι μὲν οὖν ἔστιν ἡ τύχη καὶ τί⁵
τὸ αὐτόματον, εἴρηται, καὶ τις ἡ πρὸς ἄλληλα τούτων διαφορά. ἀνάγονται
δὲ εἰς τὸ ποιητικὸν εἰδὸς τῶν αἰτίων, δτι ποιητικῆς αἰτίους ἐπισυμβαίνει 188
25 ἡ φύσις ἢ διανοίᾳ, φύσει μὲν κατενεγκθεὶς ὁ λίθος διὰ τὸ βάρος ἐπάταξε,
διανοίᾳ δὲ διορύττων θεμέλιον θησαυρὸν εὑρεν· ἔστι δὲ οὕτε τὸ διορύττειν τύχης καθ'⁵
τύχης εἴσιτο, οὔτε τοῦ θησαυροῦ ἡ εὑρεσις· ὀρύξεις γάρ ἄν τις θη-
σαυρὸν εύρησεν ἐλπίζων, ἀλλ' δταν τοῦτο ἐκείνου μὴ γένηται χάριν,
ἀπαντήσῃ δὲ ἀλλήλους· καὶ οἷον συγκρούσῃ, ἢ τούτων συνυδρομὴ τύχη

1 διαφέρει — (13) τέλος] exscr. Philop. 290,25 sqq. τὸ ἀπὸ ταῦτομάτου τοῦ μάτην
W: Philop. τὸ ἀπὸ ταῦτ. τοῖς μάτην M: τὸ ἀπὸ ταῦτ. τὸ μάτην B: τοῦ ἀπὸ ταῦτ. τὸ
μάτην L τὸ ante τελικὸν add. BL Philop.; τελικὸν αἴτιον Alexander apud Simpl.
349,18 (ex quo totum hunc locum sumpsit Themistius) 3 post ἀποβῆ add. τέλος
Philop. post ποιητικά add. αἴτια, item post οἰκείου (v. 4) αἰτίων Philop.
6 ἀπερ M: δ WBL, Philop. ἐκ ταῦτομάτου L, Philop.: ἐξ αὐτομάτου MWB
7 ὁ om. Philop. παριόντα] προϊὼντα Spengel 10 post φέρε add. εἰπεῖν Philop.
τι scripsi: τὸ MWB: om. L et Philop. 11 ἐγένοντο Philop. 14 οὗτος MWB:
οὗτος L 18 ἔχει — (22) οὗ] exscr. Philop. 291,13 spp. προϋπάρχασαν
MWB: προϋπάρχουσαν L 19 φύσει MWB, Vitelli ad Philop. e coni. (φήσει
codd. Philop.): φησί L 20 μὲν om. W 21 οὗ, δ L: οὐκ MWB (fortasse plura
exciderunt) 24 φύσει κτλ.] cf. Simpl. 353,26 sqq. 25 διανοίᾳ δὲ διο-
ρύττων WBL: διανοίᾳ διορύττον M; non desideratur τις (quod habet Simpl. 353,29),
sed ante φύσει μὲν deesse videtur οὗ εὑρε M 26. 27 καὶ ante
θησαυρὸν add. BL 27 εὑρήσκειν a (unde εὑρίσκειν Spengel) 28 συγκρού-
σει L

καλεῖται. ἐπειδὴ δὲ ή τύχη καὶ τὸ αὐτόματον ἐπ’ ἔκείνων ἐπεδείχθησαν, 188
ἔφ’ ὁν νοῦς ἡ φύσις γένοιτο ἀν αἰτια κατὰ συμβεβηκός, νοῦς ἄρα καὶ
φύσις πρότερα τύχης καὶ αὐτόματου· ἀεὶ γάρ πρότερα τὰ καὶ³ αὐτὰ τῶν
κατὰ συμβεβηκός, ὥστε δοι τοῦ παντὸς τύχης αἰτίαν ἀποδιδόσιν,
5 δῆλον δὲτι νοῦν πρότερον καταλείψουσιν. εἰ οὖν ἐξ ἀνάγκης αὐτοῖς ἀκολου- 195
θεῖ τὸν νοῦν αἴτιον τίθεσθαι, δῆρα πῶς τὸ λειπόμενον γελοῖτον· εἰ γάρ κατὰ
συμβεβηκός αἴτιος ὁ νοῦς τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ εὑρίσκω τίνος καθ’ αὐτὸν ἔστι
ποιητικός.

7. "Οτι δὲ τοσαῦτα αἴτια τὸν ἀριθμὸν δσα λέγομεν, δῆλον ἔκειθεν. 20
10 ἑρωτώμενοι γάρ ἐφ’ ἑκάστου διότι ἔστιν ἔκαστον, ἡ τὸν ὄρισμὸν ἀποκρινό-
μεθα ἔσχατον, ὡς ἐν τοῖς μαθηματικοῖς, οἷον ‘διὰ τί αἴδεις ἵσαι; δὲτι ἐν
κύκλῳ ἀπὸ τοῦ κέντρου· διὰ τί δὲ αἱ ἀπὸ τοῦ κέντρου ἐν κύκλῳ ἵσαι; δι- 25
τι κύκλος ἔστι σχῆμα ἐπίπεδον’ καὶ ὥσπερ δρίζονται οἱ γεωμέτραι· ἡ τὸ
κινήσαν πρῶτον, οἷον ‘διὰ τί ἐπολέμησαν Φωκεῖς Θηβαῖοι; δὲτι ἐσύλησαν
15 οἱ Φωκεῖς τὸν νεών’, ἡ τὸ οὐ | ἔνεκεν, ‘διὰ τί ἐπολέμησε τοῖς “Ελλήσιν ὁ 189
βασιλεὺς; ἵνα ἄρετη τῶν ‘Ελλήνων’, ἡ ἐπὶ τὴν ὅλην ἐσχάτην ἐρχόμεθα,
οἷον ‘διὰ τί ἐσάπτη τὸ βάθρον; δὲτι ἕβλινον ἦν’.

‘Ο φυσικὸς δὲ εἰς ἀπάσας ἀνάγων τὸ διὰ τί ἀποδώσει. διὰ τί δ
ἀνθρωπος ἀποιηνήσκει; ἡ γάρ δια ζῆπον ἔστι λογικὸν θνητόν, ἡ δὲτι τὸ
20 ποιητικὸν αὐτοῦ ἡ ψυχὴ πρόεισι καὶ ἀπεισιν, ἡ δὲτι ἐξ ὅλης ἔστι φιλαρτῆς,
ἡ δὲτι βέλτιον αὐτῷ τὸ ἀποιηνήσκειν. ἔρχεται δὲ τὰ τρία εἰς ἐν πολλάκις, 10
τὸ εἶδος, τὸ οὐ ἔνεκα, θεῖν ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως· ἡ γάρ φύσις καὶ ὡς
τέλος καὶ ὡς εἶδος καὶ ὡς ποιητικὸν αἴτιον τῶν φύσει γιγνομένων ἔστιν,
δομοίως δὲ καὶ ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ καὶ ἀνθρωπος ἀνθρωπον * * * αὐτὸς ὁν κατὰ
25 τὸ εἶδος τῷ γεννωμένῳ· καὶ πάντα δὲ ὅλως δσα κινούμενα κινεῖ τε προσεγῶς 15
καὶ οὐ δι’ ἔνδος μέσου δμοιοιειδῆ ἔστι τοῖς ὑπ’ αὐτῶν γινομένοις, λέγω

1 ἐπει W (cf. Philop. 293,8 et quae adn. Vitelli)	ἐπεδείχθησαν M: ἔδειχθησαν W:
ἀπεδείχθησαν BL 3 καθ ³ ἔστιν τὰ W	4 ὥστε δοι κτλ.] cf. Simpl. 354,19
τοῦ om. E Aristot. 198 ^a 12 ἀποδημωτιν L	7 οὐρανοῦ Spengel: ἀνθρώπου libri
καθ ³ αὐτὸς Spengel ἔστι MW: ἔσται BL	10 ὄρισμὸν WB: ἀριθμὸν M: ὅρον L
(εἶδος Simpl. 361,24) 11 ισαι hic et sim. saepius MB	12. 13 δύοτι MWB,
Simpl. 361,29: δτι L 14 οἶον om. W τι] τοῦτο L Φωκεῖς Θηβαῖοι]	cf. Simpl. 361,33 ἔστιλησαν M 15 ἔνεκα L; malim ἔνεκεν, οἶον διὰ τι] διότι
L (et sic saepius) 16 ἔσχατα L, ἔσχατα a 17 ἐσάπτη] ἐσώμη M 18 πάσας	BL, Aristot. 198 ^a 23 et Alexander ap. Simpl. 366,18 19 δ ἀνθρωπος Philop. 297,24
cod. nonn. η] hic et in vv. 20, 21 καὶ Simpl. 362,8 20 ἡ ψυχὴ αὐτοῦ BL (αὐτῶν α);	ceterum cf. Philop. 297,27 πρόσεται Simpl. 362,9 et Philop. 297,26 (practer L)
21 αὐτοῦ W εἰς τὸ θν Aristot. 198 ^b 25; cf. Diels Zur Textgesch. p. 6 22 θεῖν MBL:	καὶ θεῖν W, τὸ θεῖν Spengel (sec. Simpl. 363,33), τὸ δ ³ θεῖν Aristot. 298 ^a 26 22. 23
καὶ ὡς εἶδος καὶ ὡς τέλος W 24 ψυχῆ] cf. Philop. 302,9 sqq. quae in lacuna	καὶ ὡς εἶδος καὶ ὡς τέλος W 24 ψυχῆ] cf. Philop. 302,9 sqq. quae in lacuna
interciderint, cognoscitur e Simpl. 364,11 καὶ ἔστιν αἴτιος δ πατήρ τῷ γεννωμένῳ ταῦτον	sec. Simpl.: γεννωμένῳ M (i super γε) B, γιγνομένῳ L, γινόμενον (om. τῷ) W πάντα δ]
ῶν αὐτῷ κατὰ τὸ εἶδος; in L γεννᾷ ὁ (ex Aristotele) insertum est 25 γεννωμένῳ scripsi	sec. Simpl.: γεννωμένῳ M (i super γε) B, γιγνομένῳ L, γινόμενον (om. τῷ) W πάντα δ]
πάντων W τε] τὸ M. nescio an totus locus aliquantum turbatus sit; cf. Simpl. 364,22 sqq.	πάντων W τε] τὸ M. nescio an totus locus aliquantum turbatus sit; cf. Simpl. 364,22 sqq.
26 οὐ δι’ ἔνδος MW (cf. Simpl. 364,22); δι’ οὐδενὸς BL δμοιοιειδῆ	MWB (in quo δμοιο δη cum lacuna): δμοιοιειδῆ L (ut Simpl. 364,21 sqq.)

δὲ ἐπὶ τῶν φυσικῶν περὶ γενέσεως γάρ τοῦτον τὸν τρόπον σκοποῦσι τὰς 189 αἰτίας, τὶ γίνεται μετὰ τὶ (ἔνεκα γάρ τοῦ εἰδούς ἡ φύσις κινεῖται πρὸ 20 αὐτοῦ καὶ διαν αὐτὸν ἔξεργάσηται παύεται τῆς εἰς τὸ πρόσθιν πρόσδον), τὶ ἔπανθε καὶ ἀλλοιώθη ὑπέρ ἐστὶν ὅλη, τὶ ἐποίησεν καὶ ἐκίνησεν. ἀλλὰ 5 τοῦτό γε οὐ πᾶν, ἀλλὰ τὸ προσεγές καὶ εἴ τι κινούμενον. εἰ δέ τι ἀκίνητον ὃν ἀρχὴ καὶ κινήσεως γίγνεται, οὐκέτι φυσικὸς ἀλλ᾽ ὁ πρῶτος 25 φυλόσοφος διορίσειεν. διὸ καὶ τρεῖς αἱ πραγματεῖαι. η μὲν περὶ κινούμενα καὶ φύσιτά, η δὲ περὶ κινούμενα ἄριθματα δέ, η δὲ περὶ ἄριθματα καὶ ἀκίνητα. διπταὶ γάρ αἱ ἀρχαὶ αἱ κινούσται φυσικῶς, ὃν η ἑτέρα οὐ φυσι-
10 ακή· οὐ γάρ ἔχει κινήσεως ἀρχὴν ἐν αὐτῇ οὐδὲ φύσιν, τοιοῦτον δέ ἐστιν 190 εἴ τι κινεῖ μὴ κινούμενον, ὥσπερ τὸ παντελὲς ἀκίνητον καὶ τὸ πάντων πρῶτον. κατὰ πάντας οὖν τοὺς τρόπους ἀποδοτέον τὸ διὰ τί, καθάπερ 5 καὶ προειρήκαμεν καὶ πάλιν ἐροῦμεν γυμνασίας χάριν· διὰ τί τόδε ἐγένετο; ἐπειδὴ τόδε ἦν αὐτοῦ ποιητικόν, ὑπέρ ἐν μὲν τοῖς ἀιδίοις ἀπλῶς ποιεῖ καὶ 15 δὲ ἀνάγκης (τῷ γάρ πρώτῳ τὸ δεύτερον ἔπειται), ἐν δὲ τοῖς γενητοῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ ἐπειδὴ τόδε μέλλει γενήσεσθαι, ἀνάγκη τήνδε προ- 10 ὑπάρχειν τὴν ὅλην, ὥσπερ ἐν τῷ συλλογισμῷ οὐχ οἷόν τε γενέσθαι τὸ συμπέρασμα μὴ προληφθεισῶν τῶν προτάσεων, καὶ διὰ τοῦτο ἦν τὸ τί ἦν εἶναι καὶ ὁ λόγος τοῦ πράγματος, δὲ πολλάκις, ὥσπερ ἔφην, συντρέχει 15
20 τῷ οὐ ἔνεκα, διαν λαμβάνηται διὰ βέλτιον οὕτως ἔχειν αὐτῷ· ἀμεινον γάρ ἦν τοιόνδε εἰδός εἶναι ἀνθρώπου καὶ μὴ ἄλλως. τὸ βέλτιον δὲ οὐχ ἀπλῶς, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἔκάστου οὐσίαν ληπτέον· οὐ γάρ ἐν πᾶσιν τέλος τὸ ἀριστον· 25 ἐν γάρ ἀν ἦν τοῦτον τὸν τρόπον ἀπάντων τὸ τέλος, ἀλλ᾽ ἀμά τῶν ἐν τῇ 20 οἰκείᾳ φύσει δυναμένων ἔκάστου γενέσθαι. διαν μὲν οὖν οὕτω λαμβάνηται
25 ὁ λόγος, ὡς εὐθὺς ἔχειν τὸ βέλτιον οὕτως ἡ ἄλλως, ὁ αὐτὸς γίνεται τῷ οὐ ἔνεκα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν φυσικῶν διαν δὲ μηκέτε ἐγγωρῆ τοῦτο ποιῆσαι, 25 μένει τὸ εἰδός μόνον, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν· οὐ γάρ ὥσπερ ἐπ’ ἀνθρώπου καὶ ἵππου καὶ φυτοῦ δυνάμεθα ἐπιδεικνύναι ὑπάρχειν ἀεὶ τῷ

1 περὶ—(4) ἐκίνησεν leguntur apud Aristot. 198a33—35; (5) εἰ δέ τι—(9) ἀκίνητα ib. 198a28—31. unde appetat Themistium in ordinandis enuntiatis Alexandri opinionem secutum esse, de qua rettulit Simpl. 366,15   2 τὶ μετὰ τὶ γίνεται FI Aristot. 198a34, τὶ μεταγίνεται E   3 ἔνεκα—(3) προσδόν] cf. Philop. 303,21 sqq.   4 παύεται WBL:

παύεται M	4 η ὅλη W	6 ἀρχὴ καὶ ἀρχοντ L, ἀρχοντ a	9 αἱ post ἀρχαὶ om. L	10 ἐν ἑαυτῇ Laur. 85,18 (ut FI Aristot. 198b1): om. M	11 τὸ τε FI Aristot. 198b2, γάρ τὸ E παντελῶς Spengel	12 post πρῶτον desunt, quae leg. apud Aristot. 198b3 καὶ τὸ τέ ἐστι—δεῖ κατὰ πάντας] καὶ πάντως E Aristot. 198b5, πάντως FI 14 αἰδίοις BL, Philop. 305,19: αἰδίοις MW	15 τῷ γάρ—(16) πλεῖστον] cf. Philop. 305,19 sqq.	16 pro ἐπὶ—γενήσεσθαι in W legitur τὸ διὰ τί καθάπερ καὶ πρότερον εἰρήκαμεν (cf. supra v. 12sq.)	20 τῷ τὸ W, τῶν L ₁ οὕτως βέλτιον W	21 εἶναι εἰδους W ἄλλως Par. 1888 et Simpl. 369,6: ἄλλοις MWB: ἄλλας L ₁ : ἄλλος L ₂ : ἄλλα a τὸ βέλτιον—(22) οὐσίαν] cf. Simpl. 369,6	22 οὐσίαν ληπτέον] οὐσίαν. Λεκτέον (hinc cap. 8 incipit) Aristot. 198b9.10	23 ἀν] lac. 2 litt. in M	24 διαν μὲν κτλ.] cf. Simpl. 368,33 sqq.	25 ἄλλως] ἀληθῶς W τῷ τὸ B	26 ἔνεκεν L ἐγγωρεῖ W
-----------	-----------	-------------------------------	-----------------------	---	---	---	--	--	--	--	--	--------------------------	--	----------------------------	-----------------------

εἰδει τὸ τοῦ κρείττονος ἐσταγάσθαι, οὐχ οὕτως ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν· λῆρος γάρ εἴ τις ἐπιγιειρόν δεικνύναι, θτι τῷ μὲν κύκλῳ βέλτιον ἦν τὸ 191 τὰς ἀπὸ κέντρου γραμμὰς ἵστις ἔχειν, τῷ τετραγώνῳ δὲ τὰς περιεγούσας αὐτόν.

5 8. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν φύσιν ἔνεκά του ποιεῖν πολλάκις ἡμῖν ἔμπροσθεν ἐξηγηται, καὶ τοῦτο αὐτὸν δεικτέον· ἔχει γάρ τινας σμφισθῆσεις. ἀποδεικτέον δέ, ὅπως ἔχει τὸ ἀνάγκαιον τὰ φυσικά, ἐπειδὴ πάντες σχεδὸν οἱ περὶ φύσεως διαλεχθέντες εἰς τὴν ἀνάγκην ἀνάγουσι τὰς αἰτίας, οὐδὲν ἄλλο τὴν ἀνάγκην ἢ τὴν ὅλην νομίζοντες εἰναι· ἐπεὶ γάρ τὸ θερμὸν τοι- 10 10 ονδὲ καὶ τὸ ψυχρὸν καὶ ἔκαστον τῶν ὄλικῶν, δὲ τίθεται ἀρχὴν ἔκαστος, ἐξ ἀνάγκης τόδε ἐγένετο. καὶ γάρ δισὶ ποιητικῇς αἰτίας ἐμνημόνευσαν, δισον ἀψάμενον γαίρειν ἔπισιν ὡς Ἐμπεδοκλῆς τε καὶ Ἀναξαγόρας, καὶ εἰ δή τις 15 ἄλλος τῶν παλαιῶν. λέγουσι δέ τινες τὴν φύσιν οὐχ ἔνεκά του ποιεῖν, οὐδὲ δι τοῦ βέλτιον οὕτως, ἀλλ' ὥσπερ οὐσιὸν ὁ Ζεὺς οὐχ ἵνα τὸν τοῦ 15 δεῖνον σῖτον αἰδησῃ, οὐδὲ διαφθείρῃ τὸν καίμανον ἐν τῇ θλιψι, ἀλλ' διτοι 20 διε μὲν διὰ τὴν ὄλικὴν ἀνάγκην· διεὶ γάρ τὴν ἀναγθεῖσαν ἀτμῶν ψυχθῆναι καὶ 25 διῶρ γενομένην κατενεγχθῆναι, κατενεγχθείσης δὲ συμβαίνει τὸν μὲν αὐτῆθηναι σῖτον, τὸν δὲ ἀπολέσθαι. οὕτω δὴ τί κωλύει καὶ τὰ μέρη τῶν 20 ζῴων γενέσθαι μὲν ἐξ ἀνάγκης τοιάδε, ἐπειδὴ ἐξ ὅλης τοιάσθε, ἀλλ' διτοι 25 μὲν οὕτω συνδράμηται ὥστε ἐπιτηδείως ἔχειν ἀλλήλοις καὶ πρὸς ἐν ἕργον ἀπαντα συντελεῖν, ὥσπερ ἐγένετο ἄν, εἰ καὶ ἔνεκά του ἐγένετο, ταῦτα μὲν 30 σφύζεσθαι ἀπὸ ταῦτομάτου συστάντα, οἷον ἐπὶ τῶν ὀδόντων; φαίνεται γάρ ἄν 192 τις ἐξ ἀνάγκης μὲν αὐτοὺς ἀντατέλλειν τοὺς μὲν ἔμπροσθεν ὑξεῖς, τοὺς δὲ γημφίσους πλατεῖς, οὐχ ἵνα οἱ μὲν διαιρῶσιν, οἱ δὲ λεαίνωσιν, ἀλλὰ ἀνα- 35 τέλλειν μὲν οὕτως διά τινα ὄλικὴν ἀνάγκην, συμπεσεῖν μέντοι τὴν τοιαύτην ἃ θέσιν αὐτῶν ἐπιτηδείως ἔχειν πρὸς τὴν ἐργασίαν τῆς τροφῆς. δισα δὲ μὴ οὕτως συμπίπτει, ὥστε μίαν γρείαν ἀπαντα συμπληροῦν, ταῦτα ἀπόλλυσθαι, 40 ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς τὰ βουγενῆ καὶ ἀνδρόπρωρα. ἀ μὲν οὖν λέγουσι, ταῦτά ἐστιν, λέγουσι δὲ λίγα ἀσύνετα. διὰ τί; διτι τὰ μὲν τῆς φύσεως 10

1 τὸ om. W (de M ambigo) κρείττονος B ἐπὶ — (4) αὐτὸν] ex Alexandro; cf. Simpl. 368,1sqq. 2 λῆρος] γελοῖος L (e Philop. 306,7) 3 ἀπὸ τοῦ W: ὑπὸ B₁: ἐκ τοῦ Alexander (τοῦ om. Simpl. ed. Ald.) τῷ δὲ τετραγώνῳ Alex. 6 καὶ] ἥδη L 7 δὲ] δὲ καὶ BL: δη E Aristot. 198^b10 8 οὐδὲν ἄλλο κτλ.] cf. Simpl. 369,21 9 εἶναι νομίζοντες BL ἐπεὶ M et F Simpl. 369,23: ἐπειδὴ WBL (ex Aristot. 198^b12 vel Simpl. Ea) 10 καὶ τὸ ἔκαστον F Aristot. 198^b13 δὲ τίθεται ἀρχὴν ἔκαστος] cf. Philop. 312,6 11 ἐγένετο] γίνεται E Aristot. 198^b14, γίνεται καὶ πέφυκε FL ποιητικῇ] cf. Simpl. 369,26 12 τε] γε Laur. 85,18 14 ὥσπερ — (18) ἀπολέσθαι] cf. Simpl. 371,6 sqq.; Philop. 307,1sqq. φασίν MBL et Philoponi libri (ut vid.): om. W (ut Simpl.): φαστιν ed. Philop. 14. 15 τοῦ δεῖνος MWB: τοῦ δεῖνα I.: τοῦδε Philop. 16 ἀναγθεῖσαν MWB: ἀνενεγχθεῖσαν L (fort. e Simpl. vel Philop.) 17 συμβαίνει M (ut Aristot. 198^b21): συνέβη WBL et Philop. (συμβάλειν Simpl.) 18 δη MWB: δὲ L: οὖν Simpl. 371,16 23 αὐτοὺς ἐξ ἀνάγκης ἀνα- τέλλειν μὲν W 24 λεαίνουσιν L 25 συμπεσεῖν κτλ.] cf. Philop. 307,13 27 συμπίπτει M₁WB₂L: συμπίπτοι M₂B μίαν] μὴ W 29 τοιαῦτά fort. M₁ τὰ μὲν — (p. 60,3) οὕτως] cf. Simpl. 372,30

έργα η τὸν αὐτὸν ἀεὶ γίνεται τρόπον η κατά γε τὸ πλεῖστον ὄμοιώς.¹⁹² ἀνθρωπος γάρ εἴς ἀνθρώπου καὶ ἵππος εἴς ἵππου ὄμοιώς καὶ οἱ ὀδόντες οὗτοις. τὰ δὲ ἀπὸ τύχης ἐπ' ἔλαττον καὶ σπανίως· τότε γάρ λέγεται ἀπὸ 15 τύχης οἵτινες, διταν ὑπὸ κύνα, καὶ καῦμα ἀπὸ τύχης, διταν ἐν χειμῶνι. εἰ 5 τοίνυν τῆς φύσεως μὲν πάμπολι τὸ ὠρισμένον, τῆς τύχης δὲ πάμπολι τὸ ἀδρίστον, οὐκ ἀν εἴη τὰ τῆς φύσεως ἔργα ἀπὸ τύχης τε καὶ ταῦταμάτου, ἀλλ' ὡς ήμεις λέγομεν, ἔνεκά του. φύσεως δὲ ἔργα τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτά 20 καὶ τὰ μόρια, ἐν οἷς οὐδὲν εἰκῇ οὐδὲ μάτην οὐδὲ ἐνδέον οὐδὲ περιττόν ἐστιν. δὲ Ζεὺς οἵτινες τὸ μὲν μὴ ἔνεκα τοῦ τὸν ἐμὸν σῖτον αὐξᾶσαι, 10 ἀλλὰ τί τοῦτο πρὸς τὸ μηδὲνὸς ἔνεκα οἵτινες; οὐ γάρ, εἰ μὴ τῶν ἐμῶν πυρῶν ἔνεκεν, οὐδὲνὸς ἔνεκεν· ἀλλ' ὡς μὲν ὑπὸ τοῦτος ἔνεκεν ἀλλου του γίνεται προγγομένως ὑπὸ τῆς φύσεως, καὶ τοῦτο μάθοις ἂν ἐν οἷς περὶ τοῦ κόσμου διαλεξόμεθα· προσγρῆται μέντοι τῷ κατὰ φύσιν γιγνομένῳ τούτῳ 15 η γεωργική· σπείρει γάρ τηνικαῦτα, ἥντικα | καὶ οὐδήσεσθαι προσδοκᾷ. ἐν 193 5 οἵσις τοίνυν τῶν γιγνομένων τέλος ἐστίν, εἰς δὲ περατουται η κίνησις καὶ προϊοῦσα συνεχῶς τελευτῆ, ἐν τούτοις ἀπαντα τὰ πρὸ τοῦ τέλους τοῦ τέλους ἔνεκεν γίγνεται, ἐν δὲ τοῖς τῆς φύσεως ἔργοις τὸ τοιωτον ἐστιν 5 εὑρεῖν ἀκριβῶς· συνεχῶς γάρ κινεῖται καὶ πρόεισιν ἀδιαλείπτως μέχρι τοῦ τὸ τέλος ὀλόκληρον περιποιήσασθαι· καὶ γάρ η πόσα καὶ η καλάμη καὶ δὲ 20 στάχυς καὶ αἱ ποικιλαὶ καὶ παμπληθεῖς αὐται μορφαὶ προίσαι μέχρι τοῦ πυροῦ, εἰτα ἐντεῦθεν στάσις ηδη καὶ ἡρεμία, ὅπει δῆλον οὐτι πάντα ἐκεῖνα 10 τοῦ πυροῦ ζάριν ἔγνετο. οὐδὲν πομπάπτει ἄρα τὸ πρὸ τοῦ τέλους τῷ τέλει, ἀλλ' ἐκείνου πέφυκεν ἔνεκα γίγνεσθαι· οὐδὲν γάρ εἰ η φύσις οἰκίαν ἐποίει, 25 ἀλλως δὲν ἐποίησεν η ὡς πέφυκεν οἰκία [ἔνεκα] γίγνεσθαι, πέφυκεν δὲ τοῦ γίγνεσθαι οἰκία τῶν πρὸ τοῦ τέλους τοῦ τέλους ἔνεκεν γιγνομένων. λίθοι γάρ ἀρμάζονται καὶ ἔντα πρίεται καὶ πλάσσεται κέραμος τῆς σκέπτης ἔνεκεν δὲ τέλος ἐστιν οἰκίας. ἀλλ' οὐδὲν εἰ η τέχνη ζῷου ἐποίει, ἀλλως δὲν ἐποίησεν η ὡς η φύσις ἐποίησεν· ἐποίησε δὲν ἔνεκα τοῦ τέλους τὰ πρὸ 30 αὐτοῦ. τὸν αὐτὸν ἄρα καὶ η φύσις τρόπον. ὅλως δὲ η τέχνη τὰ μὲν 30 ἐπιτελεῖ, δὲ η φύσις ἀδυνατεῖ ἀπεργάζεσθαι, ὑγείαν καὶ σαρκώσεις φαρμα-

2 ὄμοιώς om. BL 6 καὶ ἀπὸ ταῦταμάτου W 7 φύσεως δὲ ἔργα κτλ.] cf. Philop. 311,17
 8 οὐδὲν WBL: om. M οὐδὲν] 'scrib. ubique οὕτε' Spengel ἐνδέον] ἐνδεῶς Laur.
 85,18 9 τὸ τῷ L₁, del. L₂, om. a; οὐτω μὲν Diels 11 πυρῶν ἔνεκα W
 ξενεκεν ἀλλου του M(?)B: ξενεκα ἀλλου του L: ἀλλου του ξενεκεν W 14 δ γεωργικὸς L
 οὐδήσεσθαι L et Par. 1888: οὐδήσεσθαι MWBa ἐν οἵσις—(21) ἡρεμία] exscr. Simpl.
 375,15sqq. (ex Alexandro Themistium haec sumpsisse appetet e Simpl. 374,31sqq.); ἐν
 οἵσις—(16) γίγνεται exscr. Philop. 308,15sqq. 15 γιγνομένων MB et (γν.) W: γενο-
 μένων L τέλος ἐστί τι E Aristot. 199^a8: τέλος τι ἐστί FI: ἐστί τέλος τι Philop. 308,16
 16. 17 τοῦ τέλους alt. om. W (ut F Simpl.) 17 ξενεκα BL (a Simpl.)
 20 ποικιλαι W 23 ξενεκα ἐκείνου πέφυκε W, ἐκείνου ξενεκα πέφυκε Simpl.
 25 οἰκία ξενεκα M(?)WB: ξενεκα del. L 27 ἀλλ.—(29) αὐτοῦ] exscr. Simpl.
 377,4sq. 29 τρόπον καὶ η φύσις L δὲ] τι FI Aristot. 199^a15 (δὲ E)
 30 ἀπεργάζεσθαι E Aristot. 199^a15 et Simpl.: ἀπεργάζεσθαι FI post σαρκώσεις add.
 καὶ W

κείσις ιατρική, δταν ἡ φύσις ἔξασθενήσῃ, τὰ δὲ μιμεῖται γράφουσα καὶ 193 πλάσσουσα παντοίας ζώων καὶ φυτῶν λόγεις. ὅμοιώς οὖν ἔχει κατ' ἀμφοτέρας τὰ τέλη πρὸς τὰ πρὸς αὐτῶν. μάλιστα δὲ φανερὸν ἐπί τινων ζώων, δτι ἡ φύσις ἔχει τὸ ἔνεκά του, οἷον μυριήκων ἡ ἀραχνῶν, ἢ μηδὲ τέχνη 5 μηδὲ προαιρέσει | ποιοῦντα ὅμως ἔνεκά του ποιεῖ, καὶ ἡ χειλιδῶν οἰκοδομεῖ 194 τὴν νεοτιάν δτι μάλιστα ἀσφαλῶς συνδέουσα κάρφεστι τὸν πηλὸν καὶ σγῆμα πολυχωρότατον τε καὶ ίσχυρότατον ἐργαζομένη καὶ ἡ μέλιττα θαυμαστὴ τῆς τῶν ἔξαγάνων συνθέσεως, τῆς δὲ ἀλκιόνης τὴν καλιάν ἤκιστα ἀν δῆδωρ λυμαίνοιτο. πολλὰ ἀν ἔχοιμεν λέγειν, εἰ βιοληθείμεν τὸ λογοειδὲς 10 τῶν ζώων ἐπιδεικνύναι. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν ζώων, δπου καὶ ἐν τοῖς φυτοῖς διώκει πάντως ἡ φύσις τὸ ἔνεκά του; τά τε γάρ φύλλα ἔνεκα το 15 τῶν καρπῶν καὶ αἱ ῥίζαι ἔνεκα τῆς τροφῆς, ἐπει τι διὰ τί πρὸς Διὸς οὐκ ἄνω μὲν αἱ ῥίζαι, κάτω δὲ οἱ κλάδοι; διὰ τί δὲ οὗτας ἀμφιέννυσι τὰ σπέρματα τῶν καρπῶν τὰ μὲν ἕντος τὰ δὲ χιτῶνιν ἐνδύουσσα, εἰ μὴ πολλὴν 20 εἰχε πρήνουιαν τοῦ μὴ διαλεῖπειν τὴν γένεσιν τὴν ἐξ ἀλλήλων, ὥστε δῆλον το 25 ἐξ ἀπάντων τῶν εἰρημένων, δτι ἡ φύσις ἔνεκά του ποιεῖ. διτή δὲ αὕτη, ἡ μὲν ὡς ὅλη, ἡ δὲ ὡς μορφὴ καὶ τέλος· αὕτη ἔνεκεν ἀρα τοῦ εἰδοῦς· κυριωτέρα γάρ αἰτία τὸ εἶδος καὶ ὁ λόγος καὶ ἡ μορφή, οἱ δὲ πολαιοὶ τὴν 30 ὅλην ἐξέμνυναν περιττῶς· μόνην γάρ ἦδεσσαν. καὶ φαίη τις ἀλλ’ εἰ τὸ ἔνεκά του διώκει πάντως ἡ φύσις, πῶς οὐκ ἀεὶ κατορθοῖ; πῶς δὲ οὐκ ἀεὶ κατορθοῖ τὸ ἔνεκά του ἡ τέχνη; ἀλλὰ καὶ τὸ φάρμακον ἔβλαψε πολλά· 35 καὶ τοῦ σώματος δι’ ἀσθένειαν οὐκ ἐνεγκόντος καὶ ὁ κλινόποντος κατεάγη συμπηγνύμενος· ἀλλ’ ὅμως ἐδόθη τὸ φάρμακον, ἵνα ὠφελήσῃ, καὶ ὁ κλινόποντος ἔξειργασται διὰ τὴν κλίνην, ὥστε ἡ καὶ τῆς τέχνης ἀφαιρετέον τὸ 40 ἔνεκά του ἡ καὶ τῇ φύσει | συγχωρέσθαι· ἀμφότερα γάρ ἐπὶ τὸ πλείστον μὲν κατορθοῦσιν, ἐν οἷς καὶ μάλιστα φανερὸν τὸ οὖν ἔνεκα, ἐπ’ ἔλαττον δὲ ἀμφατάνουσιν, ἀλλ’ ὅμως ἐμφαίνεται καὶ ἐν τούτοις, δτι ἐστοχάζοντο μέν τινος ἀγαθοῦ, διήμαρτον δὲ ἀκουσσαι τοῦ τυχεῖν διὰ τὴν τῆς ὅλης ἀσθέτης 45 νειαν. καὶ γάρ δταν διαμαρτάνωσιν, οὐκ ἐκτοπίζεται που μακράν, οὐδὲ πόρῳ τοῦ προκειμένου τὸ σράλμα. οὐδέποτε γοῦν ἐξ ἀνδρὸς πλάτανος ἐτέχθη, ἀλλὰ μάλιστα μὲν ἀνήρ· εἰ δὲ μή, γυνή· εἰ δὲ μή, ζῷον· εἰ δὲ το

1 ἔξασθενήσῃ] cf. Philop. 316,21   2 παντοίων L et Simpl. 378,10   ante ὅμοιώς
quaedam excidisse putat Spengel coll. Aristot. 199^a17 (et Simpl. 378,12)   οὖν ἔχει
scripsi: ἀν ἔχη MWB: ἀν ἔχοι L   2. 3 κατ’ ἀμφοτέρας MBL: ἀμφότερα W
3 τινων] ‘malim τῶν’ Spengel; at cf. Philop. 311,1   5 καὶ ἡ χειλιδῶν—(9) λυμαίνοιτο]
cf. Simpl. 379,8sqq.   οἰκοδομεῖ WL et Simpl.: οἰκονομεῖ MB   6 κατὰ libri et
E Simpl.: κατὰ a F Simpl.   7 ίσχυρότερον W, ίσχυρότατον B   8 ἔξαγάνων L
ἀλκιόνης B   καλιάν L   9 λυμαίνοιτο MWB: λυμάνοιτο L   10 καὶ τί
δεῖ κτλ.] cf. Philop. 317,6   11 ἡ φύσις διώκει πάντως BL   τά τε γάρ—(15)
ἀλλήλων] cf. Simpl. 379,19 sqq.   ἔνεκέν W   14 τῶν καρπῶν M   post
καρπῶν add. ἀκριβῶς WBL (ἀσφαλῶς Simpl.)   17 post τοῦ εἰδοῦς add. ἡ ὅλη WBL
18 κυριωτέρα] cf. Alexander apud Simpl. 380,13   19 ἐσέμνηγαν L   καὶ
MWB: ναι L   20 πῶς MW: πῶς αὐτὸς BL (at cf. Philop. 318,3)   28 ἀγαθοῦ]
ἀριθμοῦ W   29 ἐκτοπίζεται κτλ.] cf. Simpl. 384,1 sqq.

μή, σάρξ. καὶ ἡ κέγχρος ἡ συκῆν ἐποίησεν ἡ ἔρινεν, οὐ δρῦν οὐδὲ
ὄχνην· ἡ τε ἑλαία πάλιν ἑλαίαν ἡ κότινον· καὶ οὐ πλάτανον ἡ πίτυν.
τοιαῦτα καὶ τὰ Ἐμπεδοντέους ‘βουγενῆ’ καὶ ‘ἀνδρόπρωφρα’ ἐπὶ τῆς τῶν ζῷών
συστάσεως, ἑλαιόπρωφρα δὲ ἐπὶ τῶν ζῷών οὐδὲ ἐκεῖνος ἐτόλμησεν εἰπεῖν, 15
5 μᾶλλον δὲ ὑπὲπι τῶν φυτῶν ἀμπελογενῆ καὶ τοιαῦτα ἀλλ’ ἄττα δραμα-
τουργῆσαι ἐθάρρησε, καίτοι μᾶλλον ἐχρῆν· ἦτον γάρ ἐν τοῖς φυτοῖς τὸ
ἔνεκά του. περιττὸν μὲν οὖν τερατολογίαν τοιαύτην λόγου τινὸς ἀξιῶσαι, 20
ὅμως δὲ ἥρτεον, ὡς εἰ καὶ ἐγένετο κατὰ τὴν ἐξ ἀρχῆς σύστασιν βουγενῆ
καὶ ἀνδρόπρωφρα, οὕτως δὲν ἐγένετο ὡς τὰ τέρατα τοῦ σπέρματος ἔκαστης
10 νοῦντος καὶ διαφθειρομένης τινὸς ἀρχῆς, οὐκ εὐθὺς ἡμιτόμων ζώων ἡμιτό-
μοις συγκολλαμένων· οὐδὲ γάρ τὸ δόλοφές, ὡς αὐτὸς δονομάζει, καὶ δόλολη-
ρον καὶ δυνάμενον σφίζεσθαι εὐθὺς ζῷον συνίσταται, ἀλλ’ ἀπὸ σπέρματος
γίνεται κρατούσης τῆς μορφῆς. Ὡλες δὲ οἱ τὸ ἔνεκά του τῆς φύσεως
ἀφαιρούμενοι (τὸ) τί ἔστι καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς καταλείπουσιν· ὁ γάρ φύσει
15 μέν τινα γενέσθαι λέγων οὐκ ἔνεκά του δέ, μάτην καὶ τοῦνομα λέγει | 30
τῆς φύσεως· φύσει γάρ ἔστιν δσα ἀπὸ τινος ἀρχῆς ἐνυπαρχούσης κινού· 196
μενα ἀρικνεῖται κατὰ τάξιν ἐπὶ τι τέλος, ἀλλ’ οὐκ ἐπὶ τὸ τυχόν
ἀπὸ τῆς τυχούσης ἀρχῆς. τοῦτο μὲν γάρ ἐν τοῖς ἀπὸ τύχης
συμβαίνει καθάπερ εἰρήται, ἐνταῦθα δὲ ὠρισται ἀφ’ ἔκαστης ἀρχῆς 5
20 ἔκαστον τέλος καὶ κατορθοῦνται ἐπὶ τὸ πλεῖστον, οὐ σπανιάκις οὐδὲ ἐπ’
ἄλλαττον ὕσπερ τὰ τυχηρά. τί οὖν ἀπὸ τύχης τὰ φύσει γίνεσθαι λέγουσιν;
οὐκ ἔστι γάρ συνάψαι φύσιν καὶ τύχην, εἰ μὴ τηγάλλως δυνάμενα συγκολλᾶν 10
βιούλοιο, ἐπεὶ τά γε ἐξ ἀμφοῖν σημαινόμενα παντελῶς ἀλλήλων διέστηκε.
νὴ Δία· οὐ γάρ δρῶμεν βιολευομένην τὴν φύσιν, ὕσπερ ἡρῶμεν τοὺς ἔνεκά
25 του ποιοῦντας. οὕτω δ’ ἂν οὐδὲ ταῖς πολλαῖς τῶν τεγγιῶν συγγωροῖεν τὸ

ἔνεκά του· οὐδὲ γάρ ὁ τέκτων βούλευεται, πότερον δεῖ πρίειν πρότερον ἢ 196 ἀποξέειν, οὐδὲ ὁ γραμματιστής, πῶς αὐτὸν δεῖ γράφειν α β , οὐδὲ ὅταν γράψῃ Κλέωνα ἐπιτυχοπεῖται, τί πρότερον ἢ δεύτερον τῶν στοιχείων αὐτῷ γραπτέον· ὁ οἰκοδόμος ὡσταύτως οὐ βούλευεται, πότερον τοὺς θεμελίους 5 πρώτους ἢ τοὺς τοίχους ἢ τὴν δροσὴν ἔξεργαστέον, ὁ ὑφάντης, ὁ λαοῦντος· ἀλλ' ὥρισται καὶ τῶν ἔργων ἔκαστον καὶ ἡ τάξις ἡ φέρουσα ἐπεὶ τὸ προκείμενον τέλος καὶ τὴν ὁδὸν ἔκαστος τῶν δημιουργῶν δεύτεροι τὴν τεταγμένην. ὄμοιώς δὲ καὶ ἡ φύσις· παραδίειγμα γάρ ἔστι τῆς τέχνης. ἡ διαφορὰ 10 εἰς ἐν τῷ τὴν μὲν ἔξω, τὴν δὲ ἔνδον είναι τοῦ ἔργου, ἐπεὶ θῶμεν ἐν τοῖς ἕδουσι είναι τὴν τεκτονικήν, καὶ οὐκ ἄν ἔτερον τρόπον ἐργάσαιτο | τὴν 197 κλίνην, ἀλλὰ καθάπερ νῦν ἔξω οὖσα. ὥστε εἰ νῦν ἔχει τὸ ἔνεκά του, καὶ τότε ἄν εἰχεν ὄμοιώς, ἤντα ἄν ὡς φύσις εἰργάζετο. μάλιστα δὲ ἔπικεν ἡ τέχνη τῇ φύσει, ὅταν αὐτός τις ἔκαστον λατρεύῃ. ἀλλ' εἴρηται ἡ διαφορά. ἂν τούτο μὲν οὖν ἔκ τούτων ἄν τις ἴκανῶς πεισθείη.

15 9. Μετὰ δὲ ταῦτα σκεπτέον, πῶς ἐν τοῖς φύσει τὸ ἀναγκαῖον καὶ πότερον τὰ φύσει γινόμενα ἀπλῶς ἐξ ἀνάγκης γίνεται, ὡς τὸ τέλος ἀπλῶν ἔπειται τοῖς πρὸ αὐτοῦ γενομένοις, ἢ ὡς ἐνόμιζον οἱ φυσικοί, ἐν ταῖς τῆς 10 ὕλης κινήσειν ἔπειται τὰ γιγνόμενα ἐξ ἀνάγκης οἰόμενοι. ἔστι μέν πως τὸ ἀναγκαῖον ἐν τοῖς φυσικοῖς, οὐχ οὕτως δὲ ὡς ἔκεινοι λέγουσιν. ἔκεινοι 20 μὲν γάρ πάνυ γελοίως τὸ ἀναγκαῖον εἰστήκουσιν εἰς τὰ τῆς φύσεως ἔργα· 15 φασὶ γάρ ἐξ ἀνάγκης τὴν μὲν γῆν κάτω κείσθαι διότι βαρεῖται, τὸν δὲ αἰθέρα ἄνω διότι κοῦφος, ταῖς φυσικαῖς τῆς ὕλης κινήσεσιν προσάπτοντες τὴν ἀνάγκην τῶν γενομένων, ὥσπερ εἰ τις καὶ τὸν τοῖχον ἐξ ἀνάγκης νομίζοι, 25 διτι τὸ μὲν βαρέα κάτω πέφυκε φέρεσθαι, τὰ δὲ κοῦφα ἐπιπολῆς, καὶ τῶν 30 μὲν λίθων διὰ τὴν βαρύτητα κάτω πεσόντων, τῶν πλίνθων δὲ διὰ τὴν κοινότητα ἄνω καὶ ἔτι τῶν ἕδων, οὗτοι τὸν τοῖχον συνεστηκέναι· εὑθρούτητον γάρ τούτο γε καὶ οὐδέποτε οἰκοδομουμένην οἰκίαν ιδόντος. οὐχ οἱ 35 λίθοι κατ' αὐτούς, οὐδὲ αἱ πλάνθοι καὶ τὰ ἔδα κινούμενα, ὡς ἐπεφύκει, κατασκευάζουσιν οἰκίαν, ἀλλ' ἡ σύνθεσις ἡ τοιάδε καὶ ἡ μορφὴ καὶ ἡ 30 τέχνη, οὐκ ἄνευ μὲν ἔκεινων, οὐ μὴν δι' | ἔκεινα, προηγουμένως αὐτὴν 198

1 ὁ τέκτων] cf. Philop. 321,5	βούλευεται WL: βούλεται MB	2 ἀποξέειν M (ἐ ε corr.)
ἀλλα φῆται B	3 Κλέωνα] cf. Simpl. 385,18; Philop. 321,9	πρότερον
MBL: πρῶτον W	δεύτερον MWB: τί δεύτερον L	4 ante οἰκοδόμος add. καὶ L
πότερον] πρότερον W	5 λευοῦντος L	6 ὥρισται] cf. Philop. 321,9
9 ἐπεὶ L: ἐπὶ MWB	10 ἐργάσιο L	13 λατρεύει W (ἡ super ετ)
14 ἄν τις ἐκ τούτων WL	15 δὲ om. L	17 γενομένοις MWB: γενομένοις L et Philop. 326,9
ζεῖσθαι] κανεῖσθαι Spengel; num γενέσθαι (cf. Simpl. 386,23)?	19 δὲ om. B	21 τὴν μὲν γῆν ἐξ ἀνάγκης W
23 γενομένων L	ώσπερ ἀν εἰ τις FI Aristot. 200 ^a 1 (ἀν om. E)	22 κινήσειν τῆς ὕλης L
WBL: τῶν τοῖχων M	ἐξ ἀνάγκης νομίζοι Spengel: ἐξ ἀνάγκης νομίζειν MWB et (νομίζει) L; ἐξ ἀνάγκης γεγενήθει νομίζει F Aristot. ib.; γεγενήθει ἐξ ἀνάγκης FI	26 τὸν τοῖχον BL: τῶν τοῖχων MW
24 ἐπι πολλῆς W	25 μὲν om. L	27 οἰκοδομουμένην WL: οἰκοδομημένην MB
ins. ὡς L	τὴν	ante οὐχ ins. οὐχ —(30) τέχνη] Simpl. 387,8 sqq.
αὐτούς M (a Simpl.): καὶ αὐτούς WBL	sic F Aristot. 200 ^a 4 (om. EI)	28 κατ'

προειδούσα, τούναντίον δὲ δι' αὐτὴν κάκεινα παράγουσα. ἔστι μὲν καὶ ή 198
ὅλη τῶν καθ' αὐτὰ αἰτίων ὥσπερ εἰρήκαμεν, ἀλλὰ κυριωτέρα γε ή μορφὴ
καὶ ὁ λόγος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι καὶ οὐ τοῦτο ταῖς ἐκείνης κινήσεσιν ἐξ
ἀνάγκης ἀκολουθεῖ, ἀλλ' ἐκείνη μᾶλλον τῷ λόγῳ πέφυκε συναρμόζειναι.
5 οὐδὲ γάρ ἐπειδὴ σιδηρος, διὰ τοῦτο ἐξ ἀνάγκης γίνεται σμήκη καὶ ἄρστρον,
ἀλλ' ἐπειδὴ σμήκης καὶ ἄρστρον δεσμεύσα, διὰ τοῦτο καὶ σιδηρον μεταλλεύ-
ομεν. οἰκίας δὲ οἰκοδομούμενα οὐκ, ἐπειδὴ πλένουσι ἔχομεν καὶ ἕκαλ· χρεία 10
μὲν γάρ καὶ τούτων, ἀλλ' οὐ διὰ ταῦτα προηγουμένων οἰκοδομούμενα, ἀλλὰ
διὰ τὸ κρύπτειν ἄστα καὶ σφῆειν, ὥσπερ ἐστὶ λόγος τῆς οἰκίας. ὑμοίως δὲ
10 καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τοῖς ἔνεκά τινος γινομένοις. διὰ τί γίνεται χιτών; ήν' 15
ἐνδυματία. ἀλλὰ τοῦτο οὐκ ἄνευ ἔριων· χρὴ τοίνους ὑποκείσθαι τὰ ἔρια.
διὰ τί γίνεται ὑποδήματα; ἵνα μὴ τριβώμεθα βασίζοντες. ἀλλὰ τοῦτο οὐκ
ἄνευ δερμάτων· φροντιστέον ἄρα πρῶτον τῶν δερμάτων. εἰ μὲν οὖν εἴπετο
καὶ ἔριω παντὶ τὸ χιτῶνι γίγνεσθαι καὶ δέρματι τὸ ὑποδήματι, ἐξ ἀνάγκης 20
15 ἀν εἴπετο ταῖς ὅλαις τὰ εῖδη. νῦν δὲ πρόνι μὲν ὑποκείσθαι τὸν σιδηρον
ἐξ ἀνάγκης καὶ θριγγή λίθους, οὗτε δὲ τῷ σιδηρον εἶναι τὸ πρόνια
γενέσθαι ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ οὔτε τῷ λίθους ὑπάρχειν τὸ θριγγίον 25
οἰκοδομεῖσθαι. ἔχει μὲν οὖν ή ὅλη τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλ' οὐ δι' ἔαυτήν,
ἀλλὰ διὰ τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἶδος. ταύτῃ μὲν γάρ οὐδὲν ἐξ ἀνάγκης
20 ἀκολουθεῖ, αὐτὴ δὲ ἐξ ἀνάγκης διέσλει προϋποκείσθαι τῷ εἶδοι, ὥστε οὐ
τὸ τέλος ἐξ | ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τοῖς πρὸ αὐτοῦ, ἀλλ' ὑποθεμένοις τοῦτο 199
διὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τὸ ἀναγκαῖον ἔπειται καὶ ή ἐξ ἀνάγκης αἰτία. οὐκ
ἄρα τὸ τέλος ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ διὰ τὸ τέλος τὸ ἐξ ἀνάγκης. διὰ γάρ τὸ
τέλος ή ὅλη καὶ διὰ τὴν μορφὴν τὸ ὑποκείμενον, ή δὲ ὅλη καὶ τὸ ὑπο- 5
25 κείμενον ή ἐξ ἀνάγκης αἰτία. οἱ μὲν οὖν μόνην αἰτίαν τὴν ὅλην τιθέμενοι
καὶ ταῖς ἐκείνης φυσικαῖς κινήσεσιν ἔπεισθαι τὰ γινόμενα λέγοντες ἀπλῶς
(ἄν) ἐξ ἀνάγκης γίγνεσθαι τὰ γιγνόμενα λέγοντες· ἐπειδὴ ἀποδέδεικται ήμεν
ἄλλη παρὰ τὴν ὅλην αἰτία κυριωτέρα, τὸ εἶδος, καὶ ταύτης ἔνεκεν ή ὅλη
παραγομένη, οὐκ αὐτὴ παράγουσα τὴν μορφήν, οὐδὲ ἀν ἀπλῶς αἰτία λέγοιτο
30 οὐδὲ ἀν ἀπλῶς ἀναγκαία, ἀλλ' ἐξ ὑποθεσεως, καθιάπερ ἡμῖν ἔθος πολλαχοῦ
λέγειν· ὑποθεμένοις γάρ τὸ εἶδος οὗτως εύρισκεται καὶ τῆς ὅλης τὸ 15

1 δὲ οὐκ. W   ἔστι—(5) ἐξ ἀνάγκης exscr. Simpl. 387,12 sqq.   ἔστι μὲν καὶ
MWB: ἔστι μὲν γάρ καὶ L, καὶ γάρ ἔστι μὲν Simpl.   2 κυριώτερόν L   3 εἰναι
om. a   3. 4 ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ MWB et Simpl.: ἐξακολουθεῖ L   4 τῷ λόγῳ]
τούτῳ Simpl.   5 γίνεται ἐξ ἀνάγκης W   11 ἐνδύσαμεθα L   12 γίνεται] γάρ W
13 πρῶτων MWB: πρότερον L   14 χιτῶν WBL: χιτώνοι M   τό] τοῦ M₂   15 ταῖς
ζλαῖς MWB: τῇ ζλῇ L   16 θρηγάνη B₂   δὲ om. a   τῷ] τὸ W
σιδήρῳ L   17 θρηγίον B   18 οἰκοδομῆσθαι B   ἔχει—(22) ἔπειται] cf.
Simpl. 387,18   20 ὥστε om. Simpl.   21 ἀνάγκης] ἀνάγκης ὑπερῆς Simpl.
23 τὸ ἐξ ἀνάγκης διὰ γάρ τὸ τέλος ου. B   25 οἱ μὲν —(p. 65.) τὸ ἀναγκαῖν] exscr.
Simpl. 387,29   26. 27 ἀπλῶς ἢ Simpl.: ἀπλῶς libri   27 ἐπειδὴ] ἐπει ὁ Simpl.
(ἐπει δέδεικται cod. E); sic vel ἐπειδὴ δὲ Spengel   28 ἢ οὐ. L   29 οὐδὲ]
οὐδὲ Simpl.; ‘malim οὐτ’ — οὐτ’’ Spengel   ἀπλῶς αἰτία λέγοτο οὐδὲ ἢ om. L: οὐδὲ
ἢ ζλῇ Simpl.   30 ἀλλ’ οὐ. M (fort. legendum ἐξ ὑποθέσεως δὲ)   31 εὑρίσκεσθαι W

ἀναγκαιὸν. τὸ δὲ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαιόν ἐστί πως καὶ ἐν τοῖς μαθήταις. ὑποθεμένοις γάρ τὰς προτάσεις ἐξ ἀνάγκης ἔπειται καὶ τὸ συμπέρασμα, οὐ μέντοι, εἰ τὸ συμπέρασμα τοῦτο, ταῦτις πάντως καὶ τὰ λόγια ματα. 20 δύναται γάρ ταῦτὸν ἀποδεῖκνυσθαι διὰ πλειόνων, καθίσπερ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς. 5 εἰ μὲν ἐ καὶ ἔ, πάντως ἐξ αὐτῶν τὰ δέκα, εἰ δὲ δέκα. οὐ πάντως ἐ καὶ ἔ· καὶ γάρ ἐπτὰ καὶ τρεῖς καὶ ἕξ καὶ τέσσαρες, ὥστε οἱς τεθεῖσιν ἔπειται τὸ συμπέρασμα, ταῦτα οὐχ ἔπειται τεθέντι τῷ συμπεράσματι· μὴ οὖτος μέντοι γε ἀναγκαιόν εἰς τοῦ συμπεράσματος, οὐδὲ αἱ προτάσεις ἔσονται ἀναγκαιῖαι. ἀρ' οὖν ὁμοίως ἔχει ταῦτα τοῖς φυσικοῖς τὸ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαιόν; | οὐδαμῶς, ἀλλὰ ἡ 200 10 τάξις ἀντέστραπται· ἐνταῦθα μὲν γάρ εἰ αἱ προτάσεις, καὶ τὸ συμπέρασμα, ταῦτας εἰ τὰ πρῶτα, καὶ τὰ δεύτερα· ἐπὶ δὲ τῶν φύσεις τοῦμπατιν· εἰ γάρ τὰ δεύτερα, καὶ τὰ πρῶτα· εἰ γάρ η μορφή, καὶ η ὅλη, ἐπεὶ τὰ γε αἱλα όμοιώς ἔχει· ὡς ἐπὶ τῶν φυσικῶν ἐξ ἀνάγκης μὲν ἐδεῖτο τὸ εἶδος τῆς ὅλης, οὐχ εἴπετο δὲ ἐξ ἀνάγκης τῇ ὅλῃ, οὕτως ἐπὶ τῶν συλλογισμῶν 15 ποιουσί μὲν ἐξ ἀνάγκης τὸ συμπέρασμα αἱ προτάσεις, οὗτος δὲ οὐκ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχουσιν. η τάξις οὖν ἀνάπτατον ἔχει, τάχα δὲ οὐδὲ αὔτη. 10 σκέψει γάρ· ἐν ταῖς ποιητικαῖς τέχναις αἱλα μὲν ἐστιν τῆς θεωρίας ἀρχὴ κατὰ τὸν λόγον καὶ τὸ οὐ ἔνεκα, αἱλα δὲ η τῆς πράξεως. ἐπὶ γάρ τῆς οἰκοδομικῆς τὸ μὲν εἰδος τῆς οἰκίας καὶ οἱ λόγοι ἀρχὴ τῆς θεωρίας ἐστιν 15 20 καὶ οἱ θεωρήτοι δὲ τῆς πράξεως. οἷου δὲ οὐκ ἔστι ποίησις οὐδὲ τάξις, ἐνταῦθα ἀκόλουθοι μὲν ὑπολείπεται τὴν ἀρχὴν τὴν κατὰ τὴν θεωρίαν τε καὶ τὸν λόγον· αἱλα γάρ οὐκ ἔνι. αὗται δέ εἰσιν αἱ προτάσεις, ὥστε εἰ ἐνταῦθα μὲν αἱ προτάσεις αἱ κατὰ τὸν λόγον ἀρχαὶ ἔκει δὲ τὸ εἰδος, 25 ἐν ἀμφοτέροις ἀν ὁμοίως η ἀκόλουθης γένοιτο· ταῖς γάρ κατὰ τὸν λόγον ἀρχαῖς ἔπειτο δὲ τὸ ἀναγκαιόν, διπερ ἐπὶ τῶν ποιητικῶν μὲν ὅλη, ἐπὶ δὲ τῶν θεωρητικῶν τὸ συμπέρασμα. ἀπέφρηνεν ἄρα διὰ διὰ πάντων πῶς ἔχει τὸ 25

1 καὶ ἐν MW et Philop. 332,14: κάν BL

3 πάντως MW et Philop. 327,25: διὰ πάντως L: πάντα B

5 ε' καὶ ε'] πέντε καὶ πέντε utrobique BL

MW(?) εἰ δὲ τὰ δέκα BL (cf. Simpl. 389,29)

2 ὑποθεμένοις κτλ.] cf. Philop. 327,11

3 λόγια ματα M: λόγια ματα L

6 δέκα] τ̄ bis W εἰ δὲ δέκα

6 ζ καὶ γ καὶ σ (ε̄) καὶ δ WL

τ'

7 τεθέ L: τεθέντα α 9 ταῦτα] 'fort. τούτοις ἐν' Spengel: malim ταῦτα πάντα, vel πάντως 10 τάξις] cf. Philop. 327,14 sqq. 11 τὰ δεύτερον scripsi (cf. v. 4 et Simpl. 390,6 sq.): τὸ δεύτερον libri 12 τὰ δεύτερον MB: τὰ δεύτερα W: τὸ δεύτερον L 13 post ὡς add. γάρ L φυσικῶν] ἀντιστροφῶν W 13. 14 τῆς ὅλης τὸ εἰδος WI. 14 τῇ ὅλῃ] τῆς ὅλης W 16 αὔτη Spengel: αὐτή libri 17 ἀλλο I. 18 κατὰ λόγον (om. τὸν) W η τῆς] ἐκ τῆς W 19 'καὶ (ante η λόγοις) delendum nisi scripseris καὶ τοὺς λόγους' Spengel; at cf. ind. verb. i. v. καὶ 20 τάξις] 'immo πράξις' Spengel; at defendi possunt verba οὐδὲ τάξις, si hunc in modum explicaveris: οὐδὲ ἀρχὴ προτίτια τις περὶ τάξεως 21 τὴν ante θεωρίαν om. WI. 22 κατὰ λόγον (om. τὸν) W 23 ἀρχὴ MWB (cf. Philop. 328,26 ἔστεν ἀρχὴ μὲν αἱ προτάσεις: idem 336,14): ἀρχαὶ L (cf. Simpl. 390,29 εἰσὶ—αἱ κατὰ τὸν λόγον ἀρχαὶ αἱ προτάσεις): fort. η—ἀρχὴ legendum, ut Spengel coni., aut αἱ delendum 24 ἀμφοτέροις MWB et Simpl. 390,27. 28: ἀμφοτέροις L 25 ἐπὶ τῶν ποιητικῶν μὲν MW: ἐπὶ μὲν τῶν ποιητικῶν BL 26 ἀπέφρηνεν libri: ἀπέφρηνεν Spengelii typographus. ἀπέφρηνεν Spengel: at exegetae non paraphrastae in modum hic vel illic Themistium locutum constat; cf. Praef. (πέφρηνεν coni. Diels)

ἀναγκαῖον, ἡ ὥλη καὶ αἱ ταύτης κινήσεις τε καὶ ἀλλοιώσεις· ταύτης γὰρ 200 χωρὶς ἀδόνατον γενέσθαι τὴν μαρφὴν καὶ τὸ εἶδος, καὶ ἄμφω μὲν τῷ φυσικῷ τὰς αἰτίας ἐπισκεπτέον, μᾶλλον δὲ τὴν τοῦ | οὗ ἔνεκεν (αἴτιον 201 γὰρ τοῦτο τῆς ὥλης), ἔφην δὲ ἐπὶ τῶν φυσικῶν ταῦτὸν εἶναι τὸ εἶδος καὶ δ τὸ οὗ ἔνεκεν αὕτη γὰρ ἀρχὴ μᾶλιστα γίνεται τοῦ λόγου καὶ τοῦ τί ἦν εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς τεχνητοῖς, ἐπειὶ οὐκίᾳ τοιόνδε, τάδε δεῖ γενέσθαι καὶ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης καὶ, εἰπερ ὑγείᾳ τοιονδί, τάδε γενέσθαι καὶ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης. οὗτον δὲ καὶ εἰ ἀνθρωπος, ταῦτὶ καὶ εἰ κύων, ταῦτι. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν τεχνητῶν οὐ συντρέχει πολλάκις τὸ εἶδος τῷ οὗ ἔνεκεν, 10 ἐπὶ πολλῶν δὲ ἐμφαίνεται ἐν τῷ λόγῳ καὶ τὸ οὗ ἔνεκεν οὐκίᾳ γὰρ ἐκ τοιόνδε τοιόνδε σκέπτης ἔνεκεν. ἐπὶ δὲ τῶν φύσει ταῦτην ἔστιν. εἴτε δὲ τῶν φύσει γινομένων εἴτε τῶν κατὰ τέχνην λαμβάνοντος, εὑρήσεις, ἢν ὡς φυσικὸς ἐξετάζεται, ἐν αὐτῷ τῷ λόγῳ τὴν ὥλην καὶ τὸ ἀναγκαῖον αἴτιον περιεχό- 15 μενον· ὁρισαμένοις γὰρ τὸ ἔργον τοῦ πρίν, θεὶ διαιρεσίς τοιάδε ἔχουλαν, 15 εὐθὺς ἐμφαίνεται ἡ τοῦ σιδήρου χρεία· καὶ οὗτον μὲν δύναται καὶ ἐξ ἐπιλογισμοῦ τίνος, πολλάκις δὲ καὶ ἐνεργείᾳ. τί ἔστιν ὅργη; ζέσις τοῦ περὶ καρδίαν αἴματος δι’ ὄρεξιν ἀντιλυπήσεως. ὥστε τῷ φυσικῷ γενήσονται 20 μὲν οἱ λόγοι κατὰ τὸ εἶδος, ἐμπεριέχουσι δὲ καὶ τὴν ὥλην· τοιοῦτον γάρ τὸ φυσικὸν εἶδος, ὥστε ἀεὶ σὺν ὥλῃ καὶ ὑποκειμένῳ τινὶ θεωρεῖται. |

1 αἱ οἱ. W   2 γενέσθαι ἀδόνατον L   3 ἔνεκα M₂   5 τὸ οὗ] τοῦ οὗ M
 (cf. Simpl. 391,19. 20; idem vitium in E Aristot. 200^a34)   γίνεται] ἡ ἀπὸ L; cf. Aristot.
 200^a35 (ubi ἡ ἀρχὴ EF, ἀρχὴ L). fortasse γίνεται ἀπὸ τοῦ λόγου legendum   6 καὶ
 ὥσπερ καὶ B   τεχνικοῖς L   οὐκίᾳ] ἡ οὐκίᾳ FI Aristot. 200^b1   γενέσθαι E
 Aristot. ib.   7 ὑπάρξειν L   8 δὲ] δὴ B   καὶ εἰ ἀνθρωπος τοῦτο, ταῦτι
 FI Aristot. 200^b3   9 τῷ] τὸ W   10 ἐπὶ — ἔνεκεν οἱ. W   12 φύσει
 MWB: φύσει τι L   13 ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ L   14 ὁρισαμένοις] ὁρισαμένοις E Aristot.
 200^b5 (ὁρισαμένῳ F, ὁρισαμένου I)   πρίεν] πρίονος Philop. 337,26   15 δύνα-
 ται] δυνάμει P. Shorey Class. Review X 328   15. 16 ἐπιλογισμοῦ] cf. Philop. 338,14
 16. 17 περὶ καρδίαν MB: περικαρδίου WL et E Simplicii 392,27: περικαρδὸς libri Philoponi
 338,9: περὶ τὴν καρδίαν F Simplicii   19 σὺν ὥλῃ δεῖ L   τινὶ post ὥλῃ B
 θεωρεῖται M: θεωρεῖσθαι WBL

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ Γ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΑΣΕΩΣ.

1. Ἐπεὶ δὲ τὴν φύσιν ὥρισάμεθα ἀρχὴν κινήσεως καὶ μεταβολῆς, 5 δεῖ μὴ λανθάνειν τί ἔστιν κίνησις· ἀναγκαῖν γάρ ἀγνοοῦντας αὐτὴν ἀγνοεῖν καὶ τὸν λόγον τῆς φύσεως. ὅσπερ δὲ, διὰ κίνησις τῷ λόγῳ τῆς φύσεως 10 ἐμπερέχεται, ἀναγκαῖος ὁ λόγος ὁ περὶ αὐτῆς, οὗτος εἴ τι τῷ περὶ κινήσεως ὄρισμῷ εὑρίσκοιτο ἐμφανόμενον, ἐφεῖται καὶ περὶ τούτου διαλεκτέον. 15 ἐμφανίνεται δὲ εὐθὺς τῷ τῆς κινήσεως λόγῳ τὸ συνεχές, τούτῳ δὲ πάλιν τὸ ἀπειρον· τὴν μὲν γάρ κίνησιν τῶν συνεχῶν εἶναι φαμεν ὄριζόμενον δὲ τὸ συνεχές ἔσθι· ὅτε συγχρόμεθα τῷ ἀπειρῷ. λόγος γάρ τις καὶ οὗτος 20 10 τοῦ συνεχοῦς ‘συνεχές’ ἔστι τὸ εἰς ἀπειρα διαιρετόν, ὃστε πρώτως ἀν ὑπάρχοι τὸ ἀπειρον τῷ συνεχεῖ ποσῷ καὶ οὐ τῷ διωρισμένῳ· τοῦ μὲν γάρ συμπληροῦ τὸν ὄρισμόν, τοῦ δὲ οὐδὲμιᾶς. ὁ μὲν δὴ τοῦ ἀπειρού λόγος οὗτος ἔχεται τοῦ περὶ κινήσεως ἐφεῖται, ἀλλὰ καὶ ὁ περὶ τόπου (καὶ 25 15 ὁ περὶ χρόνου) καὶ ὁ περὶ | κενοῦ· τὰ μὲν γάρ ἀναγκαῖως ὑπάρχει κινήσει²⁰³ τόπος καὶ χρόνος, τὸ κενὸν δὲ οἱ φυσικοὶ νομίζουσι. σκεπτέον οὖν, εἴτε ὀρθῶς ὑπολαμβάνοντιν εἴτε μή. ἀλλὰ καὶ κοινὰ τοῖς φυσικοῖς σώμασι 5 20 ταῦτα ἡ κίνησις ὁ τόπος ὁ χρόνος· ἔσφην δὲ καὶ ἀρχόμενος ἐπιστημονικώ- τερον εἶναι τῶν ἴδιων ἔκάστου τὰ κοινὰ πρότερα θεωρεῖν.

Λέγομεν δὴ περὶ κινήσεως πρῶτον ὅσα χρήσιμα πρὸς τὸν λόγον 20 αὐτῆς ὑπειπόντες. τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐντελεχεῖα μόνον, οἷον τὰ ἄυλα εἰδῆ καὶ πρῶτα· οὐδὲν γάρ ἄλλο γενέσθαι δυνατὸν παρ’ ἀ ποτέ ἔστιν ἐξ ἀρχῆς· τὰ δὲ ἐντελεχεῖα τε καὶ δυνάμει, οἷον τὰ σύνθετα ἐξ ὅλης καὶ

Inscriptionem dedi ex M (in quo τοῦ αὐτοῦ pro Θεμιστίου); de ceteris libris cf. Praef.
 2 ἐπεὶ δὲ MBL: ἐπειδὴ W ὥρισάμεθα] cf. Philop. 339,12 3 ἀναγκαῖον MBL:
 ἀνάγκη W 6 εὑρίσκοιτο MWB: εὑρίσκει τὸ L ἐμφανόμενον] cf. Philop. 394,13
 8 ὄριζόμενον] cf. Simpl. 394,18 10 συνεχές δὲ ἔστι W ὃστε πρώτως κτλ.]
 cf. Simpl. 396,13 sq. (quae ex Alexandro petitae esse videntur) 11 ὑπάρχει W
 12 ὄρον L 13. 14 verba καὶ ὁ περὶ χρόνου hoc loco inserui, post κενοῦ add. I_{2a}:
 (sec. Aristot. 201 b 21): om. MWBL₁ 16 σώμασι] πράγματι Philop. 346,17
 20 αὐτῆς MBL: αὐτῶν W ἐπειπόντες W ἐντελεχεῖα —(68,4,5) ἄμα ἔστω]
 exscr. Simpl. 398,7 sqq. ἄυλα] ἄυλα B 21 ἄλλο om. W δυνατὸν MW:
 δύναται BL (et Simpl.) 22 ἀρχῆς MWB et Simpl.: ἀρχῶν a (in L comp.)
 δυνάμει] cf. Diels Zur Textgesch. p. 29

εἰδους. ἐντελεχείᾳ μὲν διὰ τὸ ἔχει τινὰ καὶ δημόσιον, δυνάμει δὲ διὰ καὶ 203
έπερχον οἵτινες τὸ δέδειται· τὸ δὲ αἰδέριον σῶμα κατὰ μὲν τὴν οὐσίαν ἐντελεχείᾳ
λεγεῖται μόνον ἐστίν (οὐ γάρ ἀν μεταβάλλοι ποτὲ κατ’ οὐσίαν), μετέχει δέ
πως καὶ τοῦ δυνάμει διὰ τὴν κίνησιν τὴν τοπικήν· οὐ γάρ πανταχοῦ ἄμφι
5 ἐστίν. οὕτω δὲ ἐντελεχείᾳ ἐστίν, ἡ οὓς οὐσίαι εἰσὶν ἡ ὡς ποσὰ ἡ ὡς ποιὰ
ἡ ὡς τις ἄλλη κατηγορία. εἰνέν. τοῦτο μὲν δὴ κείσθω χωρὶς λόγου τὸ
εἶναί τινα τῶν ὅντων ἔχοντα καὶ τὸ δυνάμει.

Πάλιν δὲ ἐπερχονται δεύτεροι καὶ οὐδὲν ἔλλαττον ἐναργέσ. φημὶ γάρ τοῦ
πρός τι μὴ μόνον εἴναι τὸ καθ’ ὑπεροχὴν καὶ κατ’ ἔλλειψιν, τὸ ἀνίστον 25
10 καὶ τὸ μεῖζον ἡ μικρότερον, ἀλλ’ εἴναι πολλὰ μὲν καὶ ἐπερχονται εἰδῆ τοῦ
πρός τι, τὸ καθ’ ὑμιούτητα τὸ κατ’ ἴσθητα καὶ πολλὰ ἐπερχονται, εἴναι δὲ
οὖν καὶ τὸ ποιητικὸν καὶ τὸ παθητικὸν τοῦ πρός τι· λέγεται γάρ πρὸς
ἄλληλα φανερῶς, ὥστε καὶ τὸ κινητικὸν πρὸς τὸ κινητὸν καὶ | τοῦτο αὖ 204
πρὸς ἔκεινο. ἐστω οὖν ἡμῖν καὶ τοῦτο εὑπορεπὲς τὸ λέγεσθαι ταῦτα πρὸς
15 ἄλληλα.

Τρίτον πρὸς τούτοις, διὰ τὴν κίνησιν ἐν τοῖς κινοῦσι καὶ κινουμένοις
καὶ οὐ καθ’ αὐτὸν οὐδὲν χωριστόν, εἰ δὲ ἐν τοῖς κινοῦσιν καὶ κινουμένοις, ἡ
δηλούνται τοσαυταχῆς ἀν εἴη κίνησις, δυσχῶς ἀν κινηταὶ καὶ μεταβάλλη τὰ
κινούμενα, μεταβάλλει δὲ ἡ κατ’ οὐσίαν ἡ κατὰ ποιητηταὶ ἡ κατὰ ποσὸν ἡ
20 κατὰ τόπον. πολλαχῶς οὖν ἡ κίνησις, εἰ μὲν γάρ ἦν τὸ κοινὸν γένος 10
τῶν εἰρημένων κατηγοριῶν ἐν αἷς ἡ κίνησις, ἐξ ἀνάγκης ἀν καὶ ἡ κίνησις
ἢ γράπτων ἐν ἐκείνῳ τῷ γένει καὶ οὐκ ἀλλέγετο πολλαχῶς, ἀλλ’ ὥσπερ
ἔκεινο γένος ὑπῆρχε τῶν τεσσάρων κατηγοριῶν, οὗτοι καὶ ἡ κίνησις δεὶλη ἡ
ἐν ἐκείνῳ γένος ἢν ἦν τῶν κινήσεων τῶν ἐν τοῖς ὑπὸ ἔκεινο τὸ γένος. 15
25 νῦν δὲ ὡσαύτως ἔξει ἡ κίνησις, ὥσπερ ἔχει τὰ πράγματα ἐν οἷς ἐστιν.
ἐπεὶ οὖν διαφέροντες οἱ λόγοι τῶν προειρημένων γενῶν, διαφέροντες καὶ οἱ
λόγοι τῶν κινήσεων, ὥστε εἰ καὶ ἔνα δρισμὸν ἐπιχειρούμεν τῆς κινήσεως
ἀποδύονται, ἵστεον διὰ καὶ αὐτός ἐστι τῶν πολλαχῶν λεγομένων. 20

Κείσθω δὴ καὶ τοῦτο πρὸς τοῖς εἰρημένοις τὴν κίνησιν εἴναι τῶν
30 πολλαχῶν λεγομένων. ἔτι πρὸς τούτοις, διὰ τούτων ἔκκατον ἐν οἷς εἰπομεν
εἴναι τὴν κίνησιν, διχῶς ἐστί τι καὶ λέγεται ἡ ὡς ἄμεινον ἡ ὡς φυσικόν 25
τερον. ἐπὶ μὲν οὖν τῆς οὐσίας τὸ διττὸν τὸ εἰδός καὶ ἡ στέρησις, ἐπὶ δὲ
τοῦ ποσοῦ τὸ μὲν τελείων τὸ δὲ ἀτελές, ἐπὶ δὲ τοῦ παιοῦ τὸ μὲν μέλαν

1 post μορφήν add. Simpl. καὶ διαθέσιν ἐνεργείᾳ ὕσπερ ὁ γαλκός 2 οὖν τε W
3 μεταβάλλοι MBL: μεταβάλλει W: μεταβάλλοι Simpl. 4 ante οὐ γάρ quaedam add.
Simpl. 9 κατ’ ante ἔλλειψιν om. FI Aristot. 200b29 10 ἐπερχεται εἰδη κτλ.]
cf. Philop. 341,17 13 αὖ] οὖν W 16 post κινουμένοις add. ἐστι WBL
18 ἡ κίνησις MBL: κινεῖται W 19 κατὰ τὸ ποσόν F Aristot. 200b34
20 εἰ μὲν γάρ — (28) λεγομένων] exscr. Philop. 348,23sqq.; cf. Simpl. 402,26sqq.
23 ὑπάρχει L 24 τῶν ἐν τοῖς ὑπὸ ἔκεινο τὸ γένος MW et Philop. (in quo add.
κατηγορίας); τῶν ἐν τοῖς ἐπ’ ἔκεινο τὸ γένος B: τῶν ἐν τοῖς ἐπ’ ἔκεινο γένος L: τῶν ὕπ
αὐτὴν κινήσεων Simpl. 402,27,28 26,27 καὶ οἱ λόγοι MWB: οἱ λόγοι: καὶ L
29 πρὸς MWB: πρὸ L 31 ἐστι τι MWB: ἐστι τε L 32 οὖν om.
διττὸν τὸ MWBL, Spengel e coni.: διττόν τι L_{2a} εἰδός καὶ MWB: εἰδός τε καὶ L
33. 69,1 τὸ μὲν μέλαν τὸ δὲ λευκόν MW: τὸ μὲν λευκὸν τὸ δὲ μέλαν (ex Aristot. 201a5) BL

τὸ δὲ λευκὸν ἡ ἔπειρα ἄπτα τῶν ἐναντίων, ἐπὶ δὲ | τοῦ τόπου τὸ μὲν 205
ἄνω τὸ δὲ κάτω. ἐπεὶ τοίνυν καὶ ἡ κίνησις οὐδὲν ἄλλο παρὰ ταῦτα
ἔστιν, εἰκότως καὶ αὐτὴ διττὴ τις ἀν εἴη καθ' ἔκαστον γένος. πᾶς δὲ
ἔξει τοῦτο, ἐν τοῖς ἐφεξῆς ἐρρύμεν· νῦν δὲ ἀποδῆμεν, τί ἔστιν κίνησις, ἢ
ἢ προσχρόψενος τοῖς ρωτισμένοις. ἔκειτο δὴ πρῶτον ἡμῖν καθ' ἔκαστον γένος
τῶν ὄντων εἶναι, οἷς ἐνυπάρχει καὶ τὸ ἐντελέχειά καὶ τὸ δυνάμει. λέγω
τοίνυν κίνησιν εἶναι τὴν τοῦ δυνάμει κινητοῦ ἐντελέχειαν ἢ τοιοῦτον. τί
οὖν πρόσκειται ἡ τοιοῦτον; ἵνα ἐντελέχεια γένηται μενούστης ἔτι καὶ σιρ-¹⁰
ζομένης τῆς δυνάμεως, ἡσπερ ἦν ἐντελέχεια· διττὴ γάρ ἐφ' ἔκαστου ἡ
10 ἐντελέχεια. οἷον ἐπὶ τοῦ χαλκοῦ τοῦ δυνάμει ἀνδριάντος· ἐντελέχεια γάρ
αὐτοῦ ἔστιν καὶ δταν γένηται ἀνδριάς. ἐντελέχεια καὶ δταν γένηται τῷδη. 15
ἄλλ' αὕτη μὴν ἡ ἐντελέχεια οὐκέτι σωζομένης ἔστι τῆς δυνάμεως καθ'
ἢ διατάσθαι γενέσθαι ἀνδριάς. τῷδη γάρ ἔστιν καὶ οὐκέτι ἔχει τὸ δυνάμει,
διὸ καὶ τελειότητος οὐ τῆς δυνάμεως αὐτῇ (πῶς γάρ ἦν φύεται;), ἀλλὰ τοῦ
15 πράγματος ἐν φῇ ἡ δύναμις ἦν. ἡ δὴ πρότερον ῥήσεῖσα ἐντελέχεια καθ'²⁰
ἢ ἔγινετο ἀνδριάς, εἰ τὸ δυνάμει διαβολάττει τὴν τοιαύτην ἐντελέχειαν,
κίνησιν λέγω καὶ τελειότητα τῆς δυνάμεως. πᾶσα γάρ τοιειότητα σῳζεῖ δὲ
τελειόν· ἐνως μὲν γάρ ἡ δύναμις σῳζεται, σῳζεται καὶ ἡ κίνησις, παυσα-
μένης δὲ παύεται. παύεται δὲ ἡ δύναμις, ἡγίκα δὲν τὸ εῖδος ἐπιγένηται 25
20 καὶ ἡ μορφή. ἄλλο δὲ ἐν ἔκαστῳ γένει τὸ δυνάμει καὶ καθό δέστι τὸ
δυνάμει, κατὰ τοῦτο ἔστι καὶ ἡ κίνησις, οἷον τοῦ μὲν ἄλλοιων θηταὶ δυνα-
μένου καὶ γενέσθαι εἰ τύχοι. μέλανος ἡ λευκοῦ | ἡ ἐπὶ τὸ λευκὸν δόδες 206
ἐκ τοῦ μέλανος ἡ ἐπὶ τὸ μέλαν ἐκ τοῦ λευκοῦ. ἀμφοτέρας δὲ τὰς ὅλους
ἄλλοιων δυναμάζω, τοῦ δὲ αὐτῆμην δυναμένου ἡ μειούμηναι αὔξησιν καὶ
25 φίλσιν (οὐ γάρ ἔχω κοινὸν ὄνομα ἐπ' ἀμφοῖν ὡς ἐκεῖ τὴν ἄλλοιων), τοῦ δὲ
δὲ γενητοῦ καὶ φύσητοῦ γένεσιν καὶ φύσην, τοῦ δὲ φύρητοῦ φύραν· πάλιν
γάρ ἐπὶ τούτου διττὴ μὲν ἡ δόδες· ἡ γάρ ἀνω ἡ κάτω, ἡ ἔμπροσθεν ἡ
30 ὑπερθεν, ἡ εἰς δεξιὰν ἡ εἰς ἀριστερά, ἐν δὲ ὄνομα ἐπὶ πασῶν ἡ φύρα.
διγῶς οὖν ἡ κίνησις καθ' ἔκαστον γένος· ἔκειτο γάρ ἡμῖν καὶ τοῦτο διγῶς
35 ἔκαστον τῶν γενῶν λέγεσθαι, ἔκειτο δὲ αὖ πάλιν τὸ μηδὲν εἶναι τὴν κίνησιν
παρὰ τὰ πράγματα. ταῦτα μὲν οὖν ἐκ τῶν προδιωρισμένων. διτι δὲ
τοιοῦτον ἔστιν ἡ κίνησις, δηλου καὶ ἐξ ἄλλου παραδείγματος. τὸ γάρ 15
οἰκοδομητὸν δταν ἐνεργείᾳ γένηται οἰκοδομούμενον, σῳζεῖν ἔτι καὶ τὸ

3 εἰκότως κτλ.] cf. Simpl. 407,11 sqq.   αὐτὴ MB: αὐτῇ WL   4 κίνησις MWB:
ἡ κίνησις L   7 ἐντελέχειν] cf. Simpl. 414,17 sqq., ubi Themistii mentio fit
ἡ τοιοῦτον sic E Aristot. 201 a 11; ἡ τι (om. τι I.) τοιοῦτον ἔστι FI   9 διττὴ γάρ
ἔφ. ἐκ. ἡ ἐντελέχεια om. L   11 αὐτὸς MWB: απ' αὐτοῦ L   γίνηται] fort. γένηται
Spengel   γίνηται W   12 αὐτὴ L: αὐτῇ MWB (item v. 18)   15 δὲ
M(W?)B: δὲ L   16 ἐγένετο MWB: ἐγένετο L   τοιαύτην MWB: ταῦτην L
17 τελειότητα M₁   18 σῳζεται alterum om. a   καὶ ἡ κίνησις om. W
18. 19 παυσαμένης] cf. Simpl. 414,6   19 παύεται MWB: παυπαύεται L   20 σὸν] τῷ B
22 ἡ (ante ἐπὶ) ML₁: ἡ WBL_{2,a}   27 ἔμπροσθεν M: πρόσθεν WBL   28 πᾶσιν L
31 προδιωρισμένων MB_{1,L}: προδιωρισμένων WB₂   32 τοιοῦτον ἔστιν] τοῦτο ἔστιν EI
Aristot. 201 a 15, ἔστι τοῦτο F   33 οἰκοδομούμενον (quod om. Laur. 85,18) del. Spengel

δυνάμει, τότε κινεῖται, ώς δταν γε οἰκοδομηθῆ παντελῶς, οὕτε τὸ δυνάμει 206 σφῆς λοιπὸν οὔτε κινεῖται. εἰ οὖν ἡ τοῦ οἰκοδομητοῦ ἐντελέχεια μένοντος οἰκοδομητοῦ οἰκοδόμησίς ἔστιν, ἡ δὲ οἰκοδόμησις κίνησις, ἡ τοῦ οἰκοδομη- 20 τοῦ ἄρα ώς οἰκοδομητοῦ ἐντελέχεια κίνησίς ἔστι καὶ ἡ τοῦ αὐξήτου ἄρα 5 ώς αὐξήτου καὶ ἡ τοῦ φορητοῦ ώς φορητοῦ. ἔστι δὴ καὶ μεταλαβάνοντα εἰπεῖν κίνησιν εἶναι τὴν τοῦ δυνάμει ὅντος πρώτην ἐντελέχειαν. ὑστάτη μὲν γάρ η εἰς τὸ εἰδος μεταβολὴ ἐν τῷ ἡρεμεῖ λοιπόν, πρώτη δὲ ἡ ἐπ'²⁵ ἔκεινο πορεία ητοις ἔτι κίνησίς ἔστιν. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ εἰδος ἐντελέχειαν λέγομεν τὴν κυρίως τε καὶ ἀπλῶς, δῆλον ώς η ἐπὶ τὸ εἰδος πορεία 10 ἔστιν ἐπ'²⁶ ἐντελέχειαν τὴν κυρίως τε καὶ ἀπλῶς. οὐκοῦν οὐδὲ ἀπλῶς ³⁰ ἐντελέχεια. πᾶς γάρ η ἐπὶ τὴν τοσάντην ποιευομένη ἀλλ' ἀτελῆς ἐντελέχεια; οὕτως οὖν η κίνησις ἐντελέχεια οὐχ ώς κυρίως οὐδὲ ἀπλῶς, ἀλλ' ώς ἀτελῆς. οὐ μὴν καὶ ἐνέργεια ἀτελῆς, ἀλλ' ώς ἐνέργεια τέλειος, ἐπειδὴ δὲ ἔντια τὰ αὐτὰ καὶ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ ἔστιν, οἷον τὸ θάρωρ ἐντελε- 5 15 γείη μὲν θερμόν, δυνάμει δὲ ψυχρόν, ἀλλ' οὐχ ἀμάρτινον πρὸς ταῦτα, ἀλλ' εἰ μὲν πρὸς τὸ αὐτό, οὐχ ἀμάρτινον τὸ θερμόν εἶναι καὶ δυνάμει καὶ ἐνέργειᾳ. εἰ δὲ ἀμάρτινον πρὸς τὸ αὐτό, ἀλλὰ ψυχρὸν μὲν δυνάμει, θερμόν δὲ ἐνέργεια. ἐπειδὴ οὖν τινα τοιαῦτα ἔστιν, συμβαίνει ἀμάρτινον τε καὶ κινεῖσθαι πολλοῖς ὑπ' ἀλλήλων καὶ ποιεῖν καὶ πάσχειν. οἶνον 20 δὲ πρώτων πρίσει τε καὶ ἀμβλυνθῆσται, ἀλλ' οὐ κατὰ ταῦτα οὐδὲ ἀμάρτινον πρίσει μὲν κατὰ τὸ εἰδος, κατὰ δὲ τὴν θληγήν ἀμβλυνθῆσται. δὲ μὲν ¹⁵ γάρ σιδηρος ἀμβλύνεται, πρίσει δὲ οὐχ ὁ σιδηρος ἀλλὰ η μορφή. καὶ τὸ πῦρ θερμαίνει τε καὶ ψύχεται ἀμάρτινον ὑπὸ τοῦ θερμανομένου, ἀλλὰ θερμαίνει μὲν καθόλικόν ἔστιν ἐνέργεια θερμόν, ψύχεται δὲ καθόλικόν ἔστι δυνάμει ψυχρόν. 25 πᾶν γάρ ἀπλῶς τὸ δυνάμει τοῦ δην καὶ ἐντελεχείᾳ, καὶ κινοῦντα φυσικῶς ἀντι- 20 κινεῖται ὑπὸ τοῦ κινούμενου, ἀλλὰ κινεῖ μὲν καθόλικόν ἔστιν ἐντελεχείᾳ, ἀντικινεῖται δὲ καθόλικόν ἔστι καὶ δυνάμει, τουτέστι κινεῖ μὲν κατὰ τὸ εἰδος, ἀντικινεῖται δὲ κατὰ τὴν θληγήν. οὐ πάντα δὲ ἀπλῶς τὰ κινοῦντα φυσικῶς ἀντικινεῖται, ἀλλὰ κινεῖ μὲν πάντα, ἀντικινεῖται δὲ μόνα τὰ ἔχοντα κατ' ²⁵ 30 οὐσίαν καὶ τὸ δυνάμει καὶ τὸ εἰδος. καίτοι δοκεῖ τισιν οὐ τὰ φυσικῶς μόνον κινοῦντα κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πάντα ἀπλῶς τὰ κινοῦντα. τοῦτο μὲν δὴ καὶ εἰσαῦθις ἐπιτεκμύεται, τέως δὲ | ἐπανέλθωμεν ἐπὶ τὸν ἡρισμὸν ²⁰⁸ τῆς κίνησεως. δταν δὴ τι ἄλλο δην ἐνέργειά δυνάμει ἄλλο τοι, η ἐνέργεια

2 ζώζει L	καὶ εἰ οὖν]	καὶ γοῦν M ₂	5 ἔστι—(8) ἔστιν]	aliquantum mutata exscr. Philop. 351,9 (ἀποδιθωτοι — — δὲ Θεμίστιος διληγον μεταβαλών, ὅτι κτλ.; at μεταλαζόν Alexander quoque apud Simpl. 416,27sqq., ex quo hauisse Themistium manifestum est)
11 τοσάντην MWB: τοιαῦτην L		6 ὄντος πρώτου πρώτην W	7 η om. L	
17 εἰ δὲ — (18) ἐνέργειά om. L ₁ a		12 ἐντελεχείᾳ L	13 ἐνέργειά bis W	
om. L	22 πρίσει Spengel	20 κατὰ ταῦτα MWB: κατὰ αὐτὸν L	21 μὲν alt.	
423,19)	τε ἀμάρτινον καὶ ψυχή L	23 πῦρ MWB: θάρωρ L (cf. Philop. 352,4; Simpl. 422,19)		
ἀντικινεῖται MWB: κινεῖται L		25 τε om. L	25 καὶ ἐντελεχείᾳ δην W	25. 26
WB ₂ L	θρισμὸν MWB: δρόν L	32 ἐπιτεκμύεται (ut voluit Spengel) MB ₁ : ἐπιτεκμύεται	33 δταν δὴ τι κτλ.] cf. Simpl. 422,19; διγόνος φέρεται η τῆς λέξεως ταῦτης γραφή. κατὰ μὲν τὸν Ἀσπασίον καὶ Θεμίστιον — — οὕτως κτλ. (cf. Diels Zur Textgesch. p. 34sq.)	
			δὴ τι] δὴ τοι W	

αύτοῦ, ἢ καθὸ δυνάμει ἔστι, κίνησίς ἔστιν· οὐδὲν γάρ ἀπλῶς δυνάμει ὃν 208 μόνον. ἐνεργείᾳ δὲ οὐδὲν ἀν κινηθείη ποτ' ἄν. Διὰ τοῦτο οὐδὲν ἡ ὥλη· κινεῖται καθ' ἑαυτήν, ἡτὶ μηδὲ ἔστι καθ' ἑαυτήν ἐνεργείᾳ. δεῖ οὖν ἐνεργείᾳ τι εἶναι καὶ ἐνεργεῖν οὐ καθό τι ἔστιν, ἀλλὰ καθὸ δύναται εἶναι ἀλλο 5 τι, λέγω δὲ τὸ 'καθὸ δύναται' τοῦτον τὸν τρόπον· ἔστι γάρ ὁ γαλακτὸς δυνάμει ἀνδριάς, ἀλλ' ὅμως οὐχ ἡ τοῦ γαλακτοῦ ἐντελέχεια, ἢ γαλακτός, 10 κίνησίς ἔστιν (ἡρεμεῖ γάρ καθὸ γαλακτός), ἀλλ' ἡ τοῦ δυνάμει αὐτῷ προσήτας, ὑπάρχει δὲ αὐτῷ δυνάμει τὸ ἀνδριάντι γενέσθαι. ἡ δὴ τούτου ἐνέργεια κίνησίς ἔστιν. οὐδὲν δὲ κωλύει καθὸ μὲν γαλακτός ἔστιν, ἡρεμεῖν, 15 τοῦτο δὲ δυνάμει ἀνδριάτι, κατὰ τοῦτο κινεῖσθαι· οὐ γάρ ταῦτὸν ἀπλῶς γαλακτὸν τε εἶναι καὶ δυνάμει ἀνδριάτι· ἦν γάρ ἄν καὶ τῷ λόγῳ ταῦτόν, νῦν δὲ ἔτερα ταῦτα κατὰ τὸν λόγον, εἰ καὶ κατὰ τὸ ὑποκείμενον ἔν. καὶ τοῦτο δέδεικται μέν, οὐδὲν δὲ κωλύει καὶ νῦν ἔστι σαφέστερον ἐπιδεῖξαι. 20 οὐκ ἔστι ταῦτὸν τῷ λόγῳ σώματι τε εἶναι καὶ δύναται ὑγιαίνειν ἢ καὶ 15 δύναται οὐσεῖν· τὸ μὲν γάρ σῶμα ἐν καὶ ταῦτὸν ἑαυτῷ, τὸ δὲ δύναται ὑγιαίνειν καὶ δύναται οὐσεῖν οὐ μόνον ἔτερα ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ ἐναντία· 25 καὶ γάρ αἱ ἐνέργειαι αὐτῶν ἐναντίαι. εἰ δὲ ταῦτὸν ἦν τὸ σῶμα ταῖς δυνάμεσιν, ἦσαν ἄν αἱ αὐταὶ καὶ αἱ δυνάμεις ἀλλήλαις. πάλιν οὐκ ἔστι ταῦτὸν τῷ λόγῳ γράμματι τε εἶναι καὶ ὥρατῷ εἶναι | (γράμμα μὲν γάρ ἔστι τὸ 209 20 κινητικὸν τοῦ κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς, ὥρατὸν δὲ τὸ συμβεβηκός τῷ γράμματι ἢ δὲ οἷόν τε ὥραθῆναι τὸ κατὰ τὸ ὥρατόν) οὐδὲ μὴν φόρῳ καὶ ἀκούστῳ οὐδὲ δὴ θερμῷ καὶ ἀπτῷ· οὐδὲ ἀπλῶς τῷ κατ' ἐνέργειαν ὅντι 5 τὸ δυνάμει αὐτῷ προσόντα. δῆλον οὖν ὡς οὐδὲν ψεῦδος, οὐδὲ ταῦτὸν ἄρα ἡρεμεῖν μὲν καθὸ ἔστιν ἐνεργείᾳ, κινεῖσθαι δὲ καθὸ δυνάμει. ὅτι 25 δέ ἔστι τοιαύτη τις ἐνέργεια σύζητοσα τὸ δυνάμει. δῆλον ἐντεῦθεν. ἐνδέ- γεται γάρ ἔκαστον δὲ μὲν ἐνεργεῖν καθὸ δύναται, δὲ μηδὲ πω. οἷον 10 τὸ οἰκοδομητὸν ὃ ἔστι δυνάμει, ποτὲ μὲν ἐνεργεῖν ὡς οἰκοδομητόν, ἡταν

- 2 ἄν (post οὐδὲν) M: om. BL: ὃν W οὐδὲ ἡ MWB: γάρ οὐδὲ L
 3 καθ' αὐτήν L (ut v. 6) οὖν MW: οὖν καὶ BL 5 καθὸ MBL: καθότι W
 8 ἀνδριάτια W 10 κινεῖσθαι WBL: γενέσθαι M ταῦτὸν ἀπλῶς] τὸ αὐτὸν τὸ
 I Aristot. 201^a31: τὸ αὐτῷ τῷ F: τὸ αὐτὸν E (cf. Diels Zur Textgesch. p. 30)
 11 γαλακτὸν B τε om. W 12 τὸ om. M 13 ἐπιδεῖξαι MWB: ἀπο-
 δεῖξαι L 14 τάματι τε MWB: σώματι μὲν L 15 δὲ δύναται MWB: δύναται
 δὲ L 18 πάλιν κτλ.] cf. Philop. 352,23 sqq. 19 γράμμα — (21) ὥραθῆναι] cf.
 Simpl. 423,19 sqq. et Philop. 358,5 sq. (Aristot. de anima II 7 418^a31) 21 γρά-
 μματι M in marg. BL, Simpl.: τάματι M text. W ἢ del. Spengel καὶ τὸ ὥρατὸν
 del. Spengel: at coll. Aristot. I. c. 418^a26 οὗ μὲν (οὗν) ἔστιν (ἥ) ὄψις, τοῦτο ἔστιν ὥρατόν
 fortasse scribendum ἢ δὲ οἷόν τε ὥραθῆναι, τοῦτο ὥρατόν ψήφῳ M 22 ante ἀπλῶς
 ins. δὴ W τὸ κατ' ἐνέργειαν L 25 ἐντεῦθεν δῆλον L; δῆλον FI Aristot. 201^b7,
 φυνέρδον E (cf. Diels Zur Textgesch. p. 14) 25, 26 ἐνδέγεται — (72,2) τεγνίτου] exscr.
 Simpl. 1132,27 sqq. (τοῦ Θεμιστίου τὴν παράφρασιν) 26 μὲν γάρ F Arist. 201^b7
 μήπω Simpl. 27 τὸ — (72,2) ιστό του (?)] exscr. Simpl. 427,8 sqq. τὸν L
 ἐνεργεῖν F Simplicii p. 1132: ἐνεργεῖ ἄν MW: ἐνεργεῖται B: ἐνεργῇ ἄν I. (ut E Simplicii
 p. 427): ἐνεργεῖς M Simplicii p. 1132: ἐνεργοῖ ἄν al. Simplicii p. 427 (ἐνεργοῖς ἄν Victorius
 in Them.) ᾧ] cf. Diels Zur Textgesch. p. 14 27, 72,1 ὅταν οἰκοδομεῖται W

οἰκοδομῆται, ποτὲ δὲ οὐ, οἶνον εἰ κέπιντο ἀπλῶς οἱ λίθοι καὶ ὁ πηλὸς 209 μηδέποτε κινουμένοι ὑπὸ τοῦ τεχνίτου. ἔστιν οὖν τις αὐτοῦ ἐνέργεια ἡ 15 φυλάσσουσα αὐτὴν οἰκοδομητὸν ἔτι. αὕτη δέ ἔστιν οἰκοδόμησις· εἰ γάρ μὴ αὕτη, τίς ἄλλη; οὐ γάρ δὴ τὴν οἰκίαν εἴποι τις ἄν· οὐ γάρ ἔτι οἰκοδομη- 5 τὸν αὕτη λαβούντα γε ἀπαξ τὴν μορφήν, ηδὲ οἰκοδόμησις σωζομένου τοῦ 20 οἰκοδομητοῦ γίνεται. ὥστε αὕτη ἔστιν ἡ ἐνέργεια τοῦ οἰκοδομητοῦ. ἀλλ’ αὕτη ἡ ἐνέργεια κινήσις. οὔτε οὖν πρότερον, ἡνίκα μόνον οἰκοδομητὸν ἦν, ἐκινεῖτο οὔτε δεύτερον ἡνίκα φύκοδομηθῇ, ἀλλ’ ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ, ἡνίκα ἐκ τοῦ δυνάμει ἐπὶ τὴν ἐντελέχειαν ἐπορεύετο.

10 2. "Οτι δὲ καλῶς ἐν τῇ τοῦ δυνατοῦ καθὸ δυνατὸν ἐνέργειά τὴν 25 κινήσιν ἐθέμεθα, δῆλον καὶ ἐξ ὅν ἔτεροι λέγουσιν, ἔτερότητα καὶ ἀνισό- τητα καὶ τὸ μὴ ὃν φάσκοντες εἰναι τὴν κινήσιν, ὃν εἰπερ τις κινήσις | 210 ἦν, οἷς τι τούτων ὑπῆρχε, τούτοις ἀν προσῆγη πάντως καὶ ἡ κινήσις. πολλὰ δὲ ἔτερα μὲν ἔστιν ἀλλήλων, οὐ κινεῖται δὲ διὰ τοῦτο· ἐμοὶ γάρ 15 ἔτερότης ὑπάρχει πρὸς τὸν ἵππον καὶ οὐ διὰ τοῦτο κινοῦμαι. ἀλλὰ καὶ 5 ἀνισα τὰ δέκα τοῖς πέντε καὶ ὅμως οὐ κινεῖται διὰ τὰ ἄνισα. 'ναΐ', φησίν, 'ἀλλὰ τὴν ἐν αὐτῷ ἔτερότητα κινήσιν λέγομεν'. ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ ἔτερότης μὲν πάντως, κινήσις δὲ οὐ. ἔτερότης γάρ ἐν τοῖς μορίοις ἐκάστου καὶ πρὸς ἀλλήλα καὶ ἔστιν ἔτερότης καὶ ἐν τῷ δυνάμει ἐκάστου καὶ ἐνερ- 10 20 γείᾳ, ἀλλ' ὅμως οὐκ εὐθύνει οὔτε ὃν τὰ μόρια πλεύω, ταῦτα κινεῖται, οὔτε κατ' ἄλλο μὲν δυνάμει ὅν, κατ' ἄλλο δὲ ἐνέργειά, ὡς γαλκός δυνάμει μὲν ἀνδρίας, ἐνέργειά δὲ γαλκός. ὅμως διπερ εἴπον οὐδὲν τούτων, ἐπειδὴ ἐν 15 αὐτῷ ἔχει τὴν ἔτερότητα εὐθύνεις κινεῖται. 'νη Δία, ἀλλὰ τὴν ἔτερότητα τὴν ὡς ἔτεροίων λέγουσιν'. οὐκοῦν οὐδὲν ἄλλο τὴν κινήσιν διὰ κινή- 25 σιος ἀποδιδάσσειν. η γάρ ἔτεροίων τί ἀν ἔτερον σημαίνοι; η γάρ ἀλλοί- οσιν, εἰπερ ταῦτα σημαίνει τὸ ἔτερον καὶ τὸ ἄλλο η μεταβολή τινα. 20 ημῖν δὲ η ἐντελέχεια καὶ η ἐνέργεια τένος ἔστι τῇς κινήσεως. οἱ δὲ τὸ μὴ ὃν φάσκοντες εἰναι τὴν κινήσιν (οὗτοι δὲ ἀν εἰεῖν οἱ Πυθαγόρειοι) μᾶλλον (ἄν) αὐτῆς λαμβάνοντα, εἰ μὴ ὃν αὐτὴν οὗτοι λέγουσιν, οὐχί ὡς μηδαμῆ- 30 μηδαμῶς ὅν, ἀλλ' ὡς τοῦ κινουμένου μηδέπω τούτου κατ' ἐνέργειαν ὅντος, 25

I οὗτον ἐν κτλ.] cf. Philop. 351,5sqq. et 358,21sqq. η πηλὸς WB₁: om. artic. M Simplicii p. 1132 2 μηδέπω Μ: μήπω WBL, Simpl. utroque loco τις om. W 5 αὕτη ML: αὐτὴν WB 6 η (post ἔστιν) om. EF Arist. 201^ο10 (habet I) τοῦ οἰκοδομητοῦ om. FI Arist. ib. 10 κατόδη] η W 11 λέγουσι M 12 Aristotelis verba 201^ο17 καὶ ἐκ τοῦ μὴ ῥέσιον—(20) δύναται ἄν τις nec Themistius redditum neque Alexander interpretatus est, qui ταῦτην τὴν λέξιν (puto haec omnia; aliter Diels Zur Textgesch. p. 32) in multis codicibus non inveniri adnotavit (cf. Simpl. 429,23sq.) τις MWB: τι L 16 ἀντικατλ.] cf. Philop. 359,32sq. τὰ δέκα τοῖς ε Μ, τὰ ε τοῖς ε' W, τοῖς δέκα τὰ πέντε B₁ (ut vid.) 16. 17 'ναΐ', φησίν, 'ἀλλὰ κτλ.] contra Platonicos haec dicta a Themistio, qui Alexandrum (cf. Simpl. 430,6sqq.) sequitur 18 ἔτερότητα L₁ κινήσιν L 19 καὶ ἐν τῷ ἐνέργειά W 20. 21 οὔτε τὸ κατ' ἄλλο L 22 διπερ MWB: ὕσπερ L 24 οὐδὲ L 25 σημαίνει B (in MW compend. scripturae) 28 μᾶλλον—(73,1, 2) λέγομεν] exscr. Philop. 365,5sqq. μᾶλλον ἀν ἀπετεῖται Philop. 29 ἀν add. Spengel (an Victorius?) αὐτοῖς WBL₁a εἰ] οἱ W λέγοιν Philop. 30 ἀλλ' ὡς—(73,1) δυνάμει] exscr. Simpl. 430,32sq. τοῦτο Simplicii libri (em. Diels)

έφ' ὁ κινεῖται, ἀλλ' ἀτελοῦς ἔτι· τοιοῦτο γάρ καὶ ἡμεῖς τὸ δυνάμει λέγον· 210
μεν. ἀλλ' ὅμως ἀσαφῶς οὐτοι. δῆξεις γάρ ἂν συμβεβηκός τι μᾶλλον
τῇ κινήσει λέγειν, ἢ ὃ τι ποτέ ἐστιν ὥποιδερναι· συμβέβηκε γάρ τῇ 211
κινήσει μὴ ὃν τί πως εἶναι, καθ' ὃ τοῦ ὄντος ἐξίστησιν· ἀλλ' οὐκ εἰ τινὶ
5 συμβέβηκε μὴ ὃν τί πως εἶναι, εὐθὺς καὶ κινεῖται· οὕτω γάρ πάντα τῇ ἐν
κινήσει· ἔκαστον γάρ τῶν ὄντων ἐν μέν ἐστιν, ἀπειρα δὲ οὐκ ἐστιν. ἀλλ' 5
εἰ τι μεταβάλλει, φύσουσιν, ἐξ ἑτερότητος εἰς ἑτερότητα μεταβάλλει. ἢ ἐξ
ἀνισότητος εἰς ἀνισότητα. οὐδὲ τέ δὲ μᾶλλον οὐχὶ καὶ ἐκ ταῦτης εἰς
ταῦτης; ἀπὸ γάρ εἰδους εἰς εἶδος καὶ ἀπὸ χρώματος εἰς χρῶμα. 10
10 αἴτιον δὲ αὐτοῖς τοῦ εἰς ἑτερότητα καὶ ἀνισότητα καὶ τὸ μὴ ὃν τιθέναι
τὴν κίνησιν, ὅτι ἀόριστον δύοκει εἶναι ἡ κίνησις· ὅταν γάρ ὄρισθη, πάνεται.
ἀόριστα δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ προειρημένα πάντα ἐστὶν ἡ ἑτερότης ἡ ἀνισότης
τὸ μὴ ὃν, καθάπερ γε καὶ αἱ ἄλλαι τῆς ἑτέρας συστοιχίας ἀρχαὶ πᾶσαι. 15
πᾶσαι γάρ κατὰ στέρησιν, οὐδὲν δὲ ὕρισται τῶν κατὰ στέρησιν λεγομένων,
15 οὔτε ὡς τόδε, οὔτε ὡς τοιόδε, οὔτε ὡς τοσόδε, οὔτε ὡς ἄλλη τις κατη-
γορία. ὑπόκειται δὲ τῇς ἴστορίας ἔνεκεν τὸ διάγραμμα ἐκπεράσας τῇς
συστοιχίας τῇς καὶ τῇς εἶδος καὶ τῇς κατὰ στέρησιν. 20

* * *

20 καὶ οὐδὲ τοῦτο οὖν ἀόριστον φύοντο τὴν κίνησιν, καὶ ὅτι τῶν ὄντων διηγη- 212
μένων εἰς τὸ δυνάμει λέγεισθαι, ἐν οὐδετέρῳ τούτων ἡ κίνησις. οὔτε 5
γάρ τὸ δυνάμει ποσόν, οἷον τὸ πηγυαῖον, κινεῖται ἐξ ἀνάγκης καὶ αὔξεται,

1 ὁ in ras. M καὶ om. W 2 ante οὗτοι add. καὶ B, ante ἀσαφῶς WL
3 γάρ ML: μὲν γάρ WB 6. 7 ἀλλ' ἔτι κτλ.] ex Alexandro (cf. Simpl. 431,27 sqq.)
7 μεταβάλλει (ante ἢ) μεταβάλλειν L_{1a} 8 μᾶλλον om. W 11 τὴν κίνησιν
om. FI Aristot. 201^b 24; in E [post τιθέναι] deletum nescio quid? Bekk. ἀόριστόν
τι Aristot. ib. (at cf. Philop. 364,21) τὴν κίνησιν W 12 ἀόριστος L
13 αἱ ἄλλαι αἱ L συστοιχίας Aristot. et Simpl.: συστοιχίας L (sic ubique) 14 post
στέρησιν add. ἐστὶν L 15 τόδε, οὔτε] τόδε ὅτι M (sed δε ὁ in ras.) τοσόδε]
sic I quoque Aristot. 201^b 26 et Philop. 365,9: τοιόδε EF Aristot. ἄλλη κατηγορία
τις L 16 ὑπόκειται] *immo ὑποκείσθω* Spengel (ἐξειδὼς τὸν Philop. 360,25)
ἴστορίας γάριν Philop. ib. 17 κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν L omissa est tabula in
MW et B text.; in B marg. (ab ipso librario exarata) et in L haec leguntur:

περιττόν	ἄρτιον
πέρας	ἄπειρον
δεξιόν	ἀριστερόν
ἄρρεν	θῆλυ
γηρεμοῦν	κιούμενον
εὐθὺς	καρπόλον
τετράγωνον	ἑτερόμηκες
υοῦς	δύξα
ἔν	πολλά
φῶς	σκότος

20 καὶ οὐδὲ τοῦτο κτλ.] ex Alexandro (cf. Simpl. 431,33 sqq.) τὴν κίνησιν εἶναι
καὶ W τῶν ὄντων κτλ.] cf. Philop. 361,18 sqq. 20. 21 διηγημένην τῶν
ὄντων W 21 ἐν L, Simpl.: καὶ MWB 22 ποσόν] ποσὸν εἶναι E Aristot.
201^b 30, εἶναι ποσόν FI τὸ om. BL

οὗτε τὸ γενόμενον πηγυαῖον ἥδη, οὗτε τὸ δυνάμενον ἐλθεῖν Μέγαράδες 212
ἔρχεται ἐξ ἀνάγκης οὗτε τὸ ἐλθὸν ἥδη, οὗτε τὸ δυνάμει λευκὸν λευκά-
νεται οὗτε τὸ λευκανθὲν ἥδη. ἀλλ οὗτε στέρησιν εἰπεῖν αὐτὴν ἔστιν 10
οἶν τε ἐν ὑπάρχει γάρ ἔστιν ἡ κίνησις, οὐ στερήσει, καὶ ἅμα οὐ πᾶν τὸ
5 ἐστερημένον κινεῖται. διὸ τοῦτο δὲ γαλεπὸν ἐνομισθῆ τὸ λαβεῖν αὐτὴν καὶ
γηπῶντα τί ἔστιν. εἰ γάρ ἡ εἰς στέρησιν ἀναγκαῖον θεῖναι αὐτὴν ἡ εἰς 15
δύναμιν ἡ εἰς ἐνέργειαν. τούτων δὲ οὐδὲν φαίνεται ἐνδεχόμενον τοῖς ἀπλῶς
λέγουσιν, λείπεται δὲ προειρημένος τρόπος ἐνέργειαν μέν τινα εἶναι, τοιαύτην
δὲ ἐνέργειαν οἷαν εἴπομεν γαλεπὴν μὲν ἴδειν, ἐνδεχομένην δὲ εἶναι. ποίαν 20
10 οὖν εἴπομεν, ἀναμηγθεῖσμεν πάλιν· καὶ γάρ δὲς καὶ τρίς καὶ πολλάκις τοῦ
σαφοῦς ἔνεκεν ταῦτα ἡγεῖσθαι. διττὸν εἰδός ἔστιν ἐν ἑκάστῳ τῆς ἐνέργειας,
θν μὲν ὅταν ἥδη τελειωθῇ καὶ ἀπολαβθῇ τὴν αὐτοῦ φύσιν. οἶνον ὄφιθαλμός.
ὅταν ἥδη γένηται ὄφιθαλμός, ἐνέργειαν ἔχει τὴν ὥρασιν, αῦτη δὲ ἡ ἐνέρ- 25
γεια τῆς μορφῆς οὐδὲν διαφέρει· τοῦτο γάρ ἔστιν ὄφιθαλμῷ εἶναι τὸ ὥραν
15 κατ' ἐνέργειαν οὕτως. καὶ οὐ λέγω ταῦτη τὴν ἐνέργειαν κίνησιν· μορφὴ
γάρ ἔστι καὶ εἰδὸς καὶ ἡρεμίᾳ μᾶλλον προσέσοικεν. ἀλλη | δέ ἔστιν ἐνέρ- 213
γεια ἡ τοῦ δυνάμει οὗτος ἐν τῷ πράγματι σώμασι αὐτοῦ τὸ δυνάμει,
οἷον ὄψιματος ἡ περιαγωγὴ κύρρης· καὶ γάρ ὅταν περιάγηται, ἔχει τὴν δύ-
ναμιν τοῦ περιάγεσθαι. αῦτη δέ ἔστι καὶ ἀτελής (σπεύδει γάρ ἐπὶ τὸ 3
20 τέλος) καὶ τοῦ δυνάμει ἔστιν, πᾶν δὲ ἀτελὲς καθὸ δυνάμει. διότι μὲν
ὅλως ἐκβέβηκε τὸ δυνάμει, διὸ τοῦτο ἐνέργειαν αὐτὴν λέγομεν, διότι δὲ
συνεψήλεται αὐτὸν καὶ συνδιατηρεῖ, διὰ τοῦτο ἐνέργειαν ἀτελή καὶ τὴν
τοιαύτην ἐνέργειαν ἐθέμεθα εἶναι κίνησιν. ταῦτη μὲν ἀπογράντως. 10

Πάλιν δὲ ἀναλαβόντες λέγομεν, διτι κινεῖται καὶ τὸ κινοῦν ὕσπερ
25 εἴρηται, ἀλλ οὐ πᾶν, ἀλλ οὗτον δυνάμει κινητὸν ἔστιν, τοιεστίν εἰσον
ποτὲ καὶ οὐ κινεῖται, καὶ οὐ νη ἀκινησίᾳ ἡρεμίᾳ ἔστιν. οἷς γάρ κίνησις 15
διπάρχει, ταῦθ' ὅταν μὴ κινηται, ἡρεμεῖν λέγεται. εἰκότως δὲ τὸ τοιοῦ-
τον κινοῦν καὶ κινεῖται, ἔχει γάρ τὸ δυνάμει. δεῖ γάρ αὐτὸν ἐξ ἐνέργειας
μεταβαθύλειν καὶ οὕτως ἐνεργῆσαι πρὸς τὸ κινητὸν ὅπ' αὐτοῦ. διὰ τοῦτο 20
30 οὖν ἀντικινεῖται, διὰ τοῦτο οὖν καὶ ἀντιπάσχει· καθὸ μὲν γάρ ἔστι ἐνερ-
γείᾳ, ποιεῖ, καθὸ δὲ δυνάμει, πάσχει. τοῦτο δὲ ἐν ἀμφοτέροις τῷ τε
κινοῦνται καὶ τῷ κινούμενῳ· ἐν ἀμφοῖν γάρ το τε ἐντελεχείᾳ καὶ τὸ δυνά-
μει, ὕσπερ ἵσα ἀντιδιδόντων κατὰ μὲν τὸ ἐντελεχείᾳ τὸ ἀντιποιεῖν, κατὰ 25

γλ

1 μέγαρά δε BL: με δέ M, μεγάλα δε W	2 ἐλθόν WB: ἐλθεῖν ML	3 οὗτε] οὐδὲ Spengel αὐτὴν εἰπεῖν W εἰστιν om. W 4 ἔστιν om. W
6 στέρησιν ἔστιν L θεῖναι M (θ in ras.)	8 post λείπεται add. δη E Aristot.	
202a1, τοῖνυν FI 9 εἴπομεν L 10 εἴπαμεν E Aristot. 202a2 καὶ		
γάρ καὶ δὲς W 12 ὅταν M (δ in ras. maioris spatii)	ἀπολαβθῇ WL: ἀπο- λαβὴ MB οὖν ὁ ὄφιθαλμός L 13 αῦτη L: αὐτὴ MWB 18 περιά- γεται W 20 πᾶν δὲ] καὶ L μὲν MWB: μὲν οὖν L 22 συνδιατηρῇ W	
23 ἐνθέμεθα L μὲν MWB: μὲν οὖν L 27 κινεῖται W 27. 28 τοιοῦ- τον M: τοιοῦτο WBL 30 ἀντικινεῖται κτλ.] ex Alexandro (cf. Simpl. 434.35sqq.)		
διὰ τοῦτο οὖν ἀντικινεῖται om. W οὖν alt.] δὲ L 32 τό τε δυνάμει καὶ ἐντε- λεχείᾳ W 33 ίσα B τῷ ἐντελεχείᾳ B		

δὲ τὸ δυνάμει τὸ πάσχειν. οὐπαντα μὲν οὖν τὰ κινητά παραθίζει καὶ 213
ἀφῇ τῶν κινουμένων ἐνεργεῖ πρὸς αὐτά, ἀντικινεῖται δὲ μόνα δύσι δυνάμει
ἐστι κινητά. ἀρά οὖν ἔχει καλῶς ὁ τῆς κινήσεως ὄρισμὸς καὶ | πᾶσα ἡ 214
τοῦ δυνατοῦ καθὸ δυνατὸν ἐντελέχεια κίνησίς ἐστιν; γὰρ τι προσδιοριστέον;
5 φαίνεται γάρ ἂν τις, διτὶ τὸ δυνάμει δεξιὸν, οὗταν γένηται δεξιὸν ἐνεργείᾳ
μεταστάντος ἐμοῦ πρὸς τὰ εὐώνυμα, μεταβολεῖ μὲν εἰς ἐντελέχειαν
ἐκ τοῦ δυνάμει, οὐ κινεῖται δέ. λέγεται μὲν οὖν καὶ τοῦτο καλῶς πρὸς
τοὺς ἀποροῦντας, διτὶ τὸ δυνάμει εὐώνυμον ἐκινήθη, μία δὲ ἡ δύναμις τῶν
πρὸς τι αὕτη γάρ ἡ σχέσις ἡ δύναμις ἐστιν ἡ ἐνέργεια ἐν ᾧ καὶ τὸ
10 δεξιὸν καὶ τὸ εὐώνυμον πρὸς ἀλλήλα ἔστι τε καὶ λέγεται, ὥστε εἰ τὸ 10
ἔτερον ἐκινήθη, πάντως που καὶ τὸ ἔτερον. ἐγὼ δέ φημι τὴν κατὰ πρὸς
τι ἐνέργειαν μὴ διατίθειν τὸ δυνάμει, ἀλλὰ ἀθρόων γίνεσθαι μεταβολὴν ἐκ
τοῦ δυνάμει εἰς ἐντελέχειαν. μία οὖν ἐνέργεια ἐπ' αὐτῶν θεωρεῖται ἡ 15
κυρίως τε καὶ ἀπλῶς. ἡ δὲ ἀτελῆς οὐκέτε· οὐ γάρ καὶ τοῦτον δεξιὸν
15 γίνεται τὸ δένδρον μετακινούμενον μου πρὸς τὰ εὐώνυμα, ἀλλὰ ἀγρόνως.
καὶ γὰρ δὲ ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ μεταστάμενος κινοῦμαι μὲν κατὰ τόπον, οὐ
κινοῦμαι δὲ κατὰ τὸ πρός τι· δῆλος γάρ ἐπὶ τῶν τοιούτων δεικνύναι δεῖ 20
πρῶτον τὴν ἐνέργειαν τὴν ἀτελῆ, καὶ δέ τοιούτων δεικνύναι δεῖ
20 ὅμιλος ἐπειδὴ τὸ δυνατὸν ἐν ἀπάσαις ταῖς κατηγορίαις ἐστιν, ἡ δὲ κίνησις
οὐκ ἐν ἀπάσαις, μεταθίσμεν τὸ δυνατὸν εἰς τὸ κινητὸν καὶ ὄρισθαι
αὐτὸν ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ ἡ κινητόν, καὶ μὴ νομίσῃ τις ἡμᾶς δὲ²⁵ 25
ὅμιλος ἀθρόου τοῦ κινητοῦ τὴν κίνησιν πειρᾶσθαι δηλοῦν. μάλιστα μὲν
γάρ, ἐπειδὴ ἡ κίνησις πρὸς τι (κείται γάρ καὶ τοῦτο ἐν τοῖς πάλαι προ-
διωρισμένοις), καὶ ἔστι πρὸς τὸ κινητόν, ἀδύνατον | αὐτὴν ἀλλως ὄρισθαι
25 μὴ πρὸς δὲστι παραλαβόντας, ὥσπερ οὐδὲ πατέρα γωρίς οὔση, οὐδὲ
διπλάσιον γωρίς ἡμίσεος· ἔπειτα καὶ γνωριμώτερον τὸ κινητὸν τῆς κινή-

1 πάσχειν MWB (cf. Simpl. 436,6): ἀντιπάσχειν L (et Philop. 367,26)

5 φαίη —

(9) ἐνέργεια leguntur haec aliquantum aucta apud Philop. 168,1 sqq. δεξιὸν (alt)

om. L (et desideratur haec vox in L Philoponi) 6 ἐμοῦ MWB: ἐμοῦ φέρε L, Philop.

7. 8 πρὸς τοὺς codd. Them. et L Philoponi: πρὸς τοὺς τοῦτο cett. Philoponi 9 ἐν ᾧ —

(11) ἔτερον] exscr. Philop. 368,13 sqq. 11 τὴν κατὰ — (18) ἐλέγχειν] paululum mutata

exscr. Philop. 368,18 sq. (ὁ Θεμίστιος); τὴν κατὰ — (13) ἐντελέχειαν, (14) οὐ γάρ — (15)

γίνεται, ἀλλ᾽ ἀθρόως, (17) δεικνύεται — (18) ἐλέγχειν exscr. Simpl. 437,11 sqq. (ὁ Θεμίστιος)

11. 12 κατὰ πρὸς τι MWB et Kt Philoponi: κατὰ τὸ πρός τι L Them. et ML Philoponi: κατὰ

τὰ πρὸς τι Simpl. 12 ἀθρόαν] ἀθρόος Simpl. ἀθρόον cod. M Philoponi 12. 13 ἐκ

τῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἐντελέχειαν Philop. 13 ἐντελέχειαν] ἐνέργειαν W (cf. quae apud

Philop. ante ἀλλὰ ἀθρόα inserta leguntur: ὥσπερ — — ἐν τῇ μεταβολῇ — — εἰς τὴν

τελείαν ἐνέργειαν) ἐνέργεια ἐπ' αὐτῶν M: ἐνέργεια post θεωρεῖται W, post ἐπ' αὐτῶν

BL et Philop. 15 τὸ δένδρον μετακινούμενον μου] τὸ ἀριστερὸν μετακινούμενον Philop.

ἀγρόνως codd. Them. et Philop.: ἀθρόως Simpl. et Spengel 17 δῆλος γάρ] πρῶτον

οὐν Philop.; οὐν in Themistio Simplicius quoque legisse videtur δεῖ] δὴ M

18 καὶ MWB: καὶ L et Simpl.: εἰτα Philop. (εἴθε L.) 21 ἐντελέχειαν W καὶ

μὴ — (22) δηλοῦν] cf. Philop. 369,5 sq. 22 μάλιστα — (21) κέχρηται exscr. Philop.

369,7 sqq. 23 καὶ (ante τοῦτο) οὐν W 23. 24 προσδιωρισμένοις B: προσδιωρισμένοις

MW (cf. v. 4): διωρισμένοις L (ἐν τοῖς ἔμπροσθεν Philop.) ἀλλως αὐτὴν cod. L

Philoponi 26 ἡμίσεος MWB et LM Philoponi: ἡμίσεως L (et K Philoponi)

σεως· οὐ γάρ ταῦτην εἰδέναι δι τοῖς κίνησις καὶ τί ἔστιν· τὸ μὲν γάρ 215
δι τοῖς ἔστιν, ἀπαὶ γνώριμον, τὸ δὲ τί ἔστι καὶ ἡμεῖς ζητοῦμεν. ἀλλὰ μὴν
δι τοῖς κίνησις ἀπὸ τῶν κινουμένων γνώριμον. ταῦτα δέ ἔστι τὰ κινητά,
ὅστε ὁ τῷ κινητῷ πρὸς τὸν ὄρισμὸν τῆς κινήσεως χρώμενος τῷ γνωρί-
5 μωτέρῳ πρὸς τὸ ἀγνωστότερον κέχρηται. εἰδος δὲ πάντως ἔξει τὸ κινοῦν 10
διταν κινῆ ἦ κατ' οὐσίαν ἦ κατὰ ποιότηταν ἦ κατὰ ἄλλην τινὰ τῶν κατη-
γοριῶν· τῷ γάρ εἴδει κινεῖ καὶ τοῦτο ἔστιν ἀρχὴ τῆς κινήσεως.

3. Ζητηέσον δὲ ἐφεξῆς, διταν ἔτερον οὐ φέρειν κινῆται. πότερον ἐν 15
τῷ κινοῦντι ἦ ἐν τῷ κινουμένῳ ἡ κίνησις. ἔστιν οὖν ἐν τῷ κινουμένῳ.
10 τὴν γάρ τοῦ κινητοῦ ἐντελέχειαν κίνησιν λέγω καὶ ὅλως ἐν τούτῳ ἔστιν
τὸ δυνάμει. οὐ κίνησις ἡ ἐνέργεια. ἐν τούτῳ μὲν οὖν ἔστιν, γίνεται δὲ
οὐ πάλιον (τοῦ γάρ κινητικοῦ) καὶ ἔστι μία· οὐ γάρ ἄλλη μὲν ὑπὸ τοῦ 20
κινοῦντος γίνεται, ἄλλῃ δέ ἔστιν ἐν τῷ κινητῷ, ἄλλᾳ ἡ ἐνέργεια τοῦ κινη-
τικοῦ αὐτῇ ἔστιν ἐν τῷ κινητῷ. καὶ μία οὖσα ἀμφα τὸ κινητικὸν κινοῦν
15 ποιεῖ καὶ τὸ κινητὸν κινούμενον. μία μὲν ἀμφοῖν ἡ ἐνέργεια τοῦ κινοῦν-
25 τος καὶ τοῦ κινουμένου, διταν τὸ μὲν κινῆ τὸ δὲ κινῆται, μία δὲ τῷ ὑπο-
κειμένῳ. τῷ γάρ λόγῳ δύο καὶ τὸ τί ἦν εἰναι, ὥσπερ τὸ ἄναντες καὶ τὸ
κάταντες. ὡς γάρ ἐπὶ τούτων τὸ μὲν αὐτὸν διαίστημα. ἀλλ᾽ | ἔνθεν μὲν 216
ἀρχούμενῳ ἄναντες, ἔνθεν δὲ κάταντες, καὶ διὰ τοῦτο τῷ λόγῳ δύος οὐτως
20 καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως κατὰ μὲν τὸ ὑποκειμένον ἔστι μία ἡ ἐνέργεια τοῦ
κινοῦντος καὶ τοῦ κινουμένου, ἀλλ᾽ ἀπὸ μὲν τοῦ κινοῦντος ἀρχομένοις ἡ
ποιήσις ἔστιν, ἀπὸ δὲ τοῦ κινουμένου πάθησις· καὶ οὗτως ἀν εἰτε τῷ λόγῳ
δύο, ἐπεὶ μὴ οὐτως τιθερέννοις ἔχει τινὰ λογικὴν ἀπορίαν. δεῖ μὲν γάρ
εἶναι ἐνέργειαν τοῦ κινητικοῦ, δεῖ δὲ εἶναι καὶ τοῦ παθητικοῦ, διὸ τὸ μὲν
25 ποιήσις τὸ δὲ πάθησις ἔστιν. αὐταὶ δὲ διτι διαφέρουσιν, δῆλον· καὶ γάρ 10
τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὰ ἀποτελέσματα διαφέρει· τῆς μὲν γάρ ποιήσις ἀπο-
τέλεσμα, τῆς δὲ πάθος. κείσθω τοίνυν ἔτέρας εἶναι τὰς ἐνεργείας. πῶς
δὴ καὶ ἐν τίνι ἔσονται, σκεψώμεθα. ἢ τοίνυν ἀμφω ἐν τῷ ποιοῦντι ἦ 15

1. 2 γάρ δι τοῖς ἔστιν] γάρ om. Par. 1888 et L Philoponi: δι τοῖς K Philoponi: δι τοῖς om. M Philoponi 5 ἀγνωστότερον L et Philop.: γνωριμώτερον M: ἀγνωριμώτερον WB ad εἰδος add. τὶ FI Aristot. 202 a 9 6 ἢ κατ' οὐσίαν — κατηγοριῶν] ἢ τόδε ἢ τοιόνδε ἢ τοσόνδε FI Aristot. ib. (at ἢ τοιόνδε om. E) 8 ὑφ[τ]ο] εἰπ[τ]ο] 8 ὑφ[τ]ο] εἰπ[τ]ο] 9 ἐν pr. (cf Simpl. 439,6 et Philop. 369,25,26) om. BL 10 καὶ ὅλως — (11) ἐνέργεια] exser. Philop. 369,30sq. 11 τὸ δυνάμει (quae vocabula vix desideres) om. M 12 ὑπ[τ]ο] εἰπ[τ]ο] 12 ὑπ[τ]ο] εἰπ[τ]ο] 13 exser. Philop. 370,4sqq. 15. 16 τοῦ κινοῦντος — κινῆται] om. Philop. 17 τῷ γάρ λόγῳ — εἰναι] οὐ τῷ λόγῳ ἀλλ᾽ Philop. 18 ὡς γάρ ἐπὶ τούτων τὸ μὲν] ἐν μέν ἔστι καὶ τὸ Philop. 19 ἀρχομένων L, (ut K Philoponi): ἀρχομένοις cod. M Philoponi (ἀρχο-
μένοις L) 21 ἀρχομένοις] in M compendium scripturaræ non satis certum: variant codd. Philoponi (ἀρχομένη, — αν, ἀρχόμενον) ἐνέργειαν ἄλλην FI Aristot. 202 a 22 24 εἶναι ante καὶ om. L post τὸ μὲν add. γάρ FI Aristot. 202 a 23, δὴ E 25 διαφέρει L.
26 αὐτῶν] fort. αὐτῷ in M scriptum ἀποτέλεσμα] cf. Philop. 376,12 τῆς τοῖς L
26. 27 ποιήσις ὡς ἀποτέλεσμα L 28 ἐν τίνι WB₂L: ἐν τὶ MB₁ ποιοῦντι] de κινοῦντι cogit. Spengel; at Themistium errassisce statuit Diels Zur Textgesch. p. 30 adn. 2

ἀμφιώ ἐν τῷ κινουμένῳ η̄ μὲν ποίησις ἐν τῷ ποιοῦντι, η̄ δὲ πάθησις 216 ἐν τῷ πάσχοντι· ἀνάπαλιν γάρ οὐκ ἐνδέχεται, οἶνον τὴν ποίησιν ἐν τῷ πάσχοντι εἶναι, εἰ μή τις τὸν τοῦ πάσχοντος ἐνέργειαν ὄμωνύμως ποίησιν δονομάζειν ἔθέλοι. ἔστω δὴ πρῶτον η̄ μὲν ποίησις ἐν τῷ ποιοῦντι, η̄ δὲ 205 πάθησις ἐν τῷ πάσχοντι. οὐκοῦν ὕσπερ τὸ κινούμενον ἔχει κίνησιν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἴδιαν ἐνέργειαν, οὗτον καὶ τὸ κινοῦν ἔχει κίνησιν ἐν ἑαυτῷ τὴν ἴδιαν ἐνέργειαν. οἱ γάρ αὐτὸς λόγος ἐπ' ἀμφοῖν, ἀλλ' εἰ τοῦτο, διοῖν ἀτόποιν θάτερον ἀναδεξόμεθα· η̄ γάρ ἂπαν τὸ κινοῦν καὶ κινήσεται η̄ τι τοῦ ἔχον κίνησιν οὐ κινήσεται. εἰτε. ἀλλ' ἔστω ἀμφιώ ἐν τῷ κινουμένῳ καὶ 10 πάσχοντι η̄ ποίησις καὶ η̄ πάθησις, οἶνον καὶ η̄ διδαξις καὶ η̄ μάθησις ἐν τῷ μανθάνοντι. πρῶτον μὲν τοῖνον ἀλογον | τὸ τὴν ἑκάστου ἐνέργειαν 217 μὴ ἐν ἑκάστῳ εἶναι τῷ ἐνεργοῦντι, ἔπειτα θαυμαστόν, δῆπος τὸ πάσχον δύο κινήσεις διαφερούσας κινήσεται. τίνες γάρ ἔσονται αὐται, γαλεπὸν ἔξευρεν μάλιστα καθ' ἐν εἴδος κινήσεως τοῦ πάσχοντος που κινουμένου.

15 τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἔτι πλειόν τὰ ἀτοπα ἀκολουθήσει, εἰ θείημεν ἐν τῷ κινοῦντι τὰς δύο κινήσεις ὑπάρχειν· προσέσται γάρ καὶ τὸ μὴ κινεῖσθαι τὸ κινούμενον ἐν τῷ κινοῦντι τῶν δύο οὖσῶν κινήσεων. ταῦτα μὲν οὖν τὰ ἀτοπα ἡγολαούμεθαν ἐτέρας εἶναι τὰς κινήσεις ὑποθεμένοις, διδεν καὶ τῆς 10 ὑποθέσεως ταύτης ἀποστατέον. ἔστω τοῖνον μία ἀμφοῖν η̄ ἐνέργεια τοῦ 20 τε κινοῦντος καὶ τοῦ κινουμένου· τοῦτο γάρ τὸ λοιπόν. ἀλλ' ἀτοπον δύο διαφερόντων κατ' εἴδος τοῦ τε ποιοῦντος καὶ τοῦ πάσχοντος μίαν ἐνέργειαν 25 εἶναι· οὐς γάρ οὐκ ἔστι λειποῦ καὶ μέλανος μία ἐνέργεια. οὗτοις οὐδὲ ποιοῦντος καὶ πάσχοντος, καὶ εἰπερ τοῦτο ἀληθές, ἔσται η̄ μάθησις καὶ η̄ διδαξις τὸ αὐτὸν καὶ τὸ διδάσκειν τῷ μανθάνειν καὶ τῷ ποιεῖν τὸ 30 πάσχειν, ὕστε τὸν διδάσκοντα ἀνάγκη ἔσται μανθάνειν ἐν αὐτῷ τῷ δι- 20 δάσκειν καὶ τὸν ποιοῦντα πάσχειν ἐν αὐτῷ τῷ ποιεῖν. ποῦ δὲ ἔσται η̄ μία αὐτῇ ἐνέργεια; κατὰ μὲν γάρ τὸν δριςμὸν ἐν τῷ κινουμένῳ· η̄ γάρ κίνησις ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ ἦν. καὶ τοῦτο ἀτοπον τὸ τὴν τοῦ ποιοῦντος τοῦ ἐνέργειαν μὴ ἐν τῷ ποιοῦντι εἶναι. οὐδὲν οὖν οἱ λόγοι εὐπορώτερον 35 ἀπαλλάσσει μίαν ὑποθέμενος εἶναι τὴν ἀμφοτέρων ἐνέργειαν, ὕστε εἰ μήτε ἔτεραι μήτε μία, τάχα δὲν καὶ μία καὶ ἔτεραι. οὗτον δὲ καὶ ἔτι ἀργῆς

2 ἀνάπαλιν γάρ οὐκ ἐνδέχεται] exscr. Philop. 370,25; ἀνάπαλιν—(4) ἔθέλοι] exscr. Simpl. 442,4 sqq. (6 πιθανὸς Θεμίστιος) γάρ s. v. M 4 ἔθελοι MWB et Simpl.: θέλει L.
 5 ὕσπερ—(6) ἐνέργειαν] exscr. Philop. 370,28 sqq. 9 οἱ κινηθήσεται M 12 ἑκάστῳ
 scripsi sec. Aristot. 202^a34: ἑαυτῷ MWB: κατὶ L (ἐν τῷ ἐνεργοῦντι αὐτὴν Simpl. 442,27)
 13 διαφερούσας M et Philop. 371,7: ἀμφα διαφερούσας BL: ἀμφα διαφέρουσ W: διαφόρως καὶ ἐναντίας ἀμφα Simpl. 492,29: ἀμφα Aristot. 202^a34 14 in M inter ἔξευρεν et μάλιστα
 litterae αρχα in unum signum contractae leguntur πάσχοντος που scripsi: πάσχοντος τοῦ
 MB: πάσχοντος καὶ τοῦ W: πάσχοντος L 15 τὰ αὐτὰ ἀτοπα del. Spengel 18 ὑπο-
 θεμένος L 19 ἔστω MWB: ἔσται L 23, 24 η̄ μάθησις καὶ η̄ διδαξις M et FI (nisi
 quod in I alterum η̄ om.) Aristot. 202^b2: η̄ διδαξις καὶ η̄ μάθησις WBL et E Aristot.
 24 τὸ αὐτὸν sic F quoque Aristot. ib.; ταῦτα EI τῷ ποιεῖν τὸ πάσχειν MB: τὸ ποιεῖν
 τῷ πάσχειν WL et Aristot. 202^b4 25 ἔσται WBL et Aristot. 202^b5: ἔστι M
 αὐτῷ WL: ἑαυτῷ MB 26 δὲ ἔσται MWB₂: δὲ καὶ ἔστιν L 28 καὶ MBL: ἀλλὰ
 καὶ W 31 δὲ] δη Par. 1888 (in W scriptura incerta)

έλέγετο, έτι μία μὲν τῷ ὑποκειμένῳ, | τῷ λόγῳ δὲ διαφέρουσαι, καὶ 218
οὐδὲν ἄτοπον ὑπομένουσιν. οὔτε γάρ ἀποτημήσεται ἡ τοῦ κινοῦντος ἐνέρ-
γεια μία οὖσα κατὰ τὸ ὑποκείμενον ἐν ἀμφοτέροις καὶ γινομένη ἐν τῷ
κινουμένῳ, ὥσπερ καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας ὅρωμεν· τοῦ γάρ διδάσκοντος 5
ἢ κινουμένου πρὸς τὸν μανθάνοντα οὐκ ἀποτεμνομένη ἡ διδαχὴς τοῦ διδάσκον-
τος γίνεται ἐν τῷ μανθάνοντι, ὥστε τὸν μὲν ἀνενέργητον εἶναι, τὸν μανθά-
νοντα δὲ ἐνεργεῖν μάνον, ἀλλὰ τοῦ διδάσκοντος παρόντος καὶ ἐνεργοῦντος 10
τοσοῦντον ἐνεργεῖν καὶ ποιεῖν τοῦτο διπάγει δι μανθάνων, οὗτος ἡ
τοῦ μανθάνοντος ἐνέργεια γίνεται. οὐδὲν δὲ κωλύει μίαν εἶναι τὴν ἐνέργειαν
10 τῶν διαφόρων κατ' εἰδος κινήσεων ποιήσεως καὶ παθήσεως. κατὰ γάρ τὸ 15
ὑποκειμένον μάνον ἔσονται μία, διτοπερ ἐν εἰσιν ἀμφω· ταῦτὸν γάρ καὶ ἐν
τῷ θεώρημα, διδάσκει διδάσκων καὶ δι μανθάνει δι μανθάνων, καὶ ἡ
διδαχὴς οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἡ τὸ ἐκ τοῦ διδάσκειν καὶ μανθάνειν γινόμενον.
ὅμοιας δὲ καὶ ἡ μάθησις. ἀλλὰ ταῦτα ὡς ἔσχαμεν τῷ μὲν ὑποκειμένῳ 20
15 ταῦτὸν, οὐ ταῦτὸν δὲ τῷ λόγῳ. ἀλλὰ διδαχὴς μὲν ἐπιστήμης δόσις,
μάθησις δὲ ἐπιστήμης λῆψις καὶ ἀγεται ἡ τοῦ μανθάνοντος δύναμις ὑπὸ¹
τοῦ διδάσκοντος εἰς ἐνέργειαν. οὐκ ἔστιν οὖν τὸ διδάσκειν τῷ μανθά-
νειν ταῦτόν, εἰ καὶ περὶ ταῦτὸ θεώρημα ἀμφω· οὐδὲ γάρ τὸ ἀνιέναι τῷ 25
κατιέναι, εἰ καὶ περὶ τὴν αὐτὴν δόδον ἀμφω (διάφοροι γάρ αὐτῶν οἱ λόγοι καὶ
20 τὸ τί ἦν εἶναι), καὶ ὥσπερ ἔνθεν μὲν βαδίζειν ἀρχομένοις ἀναντεῖς. ἔνθεν
δὲ κάταντες, ἐν δὲ μεταξὺ τὸ διάστημα, οὗτος ἀπὸ τοῦ διδάσκοντος μὲν
ἀρχομένοις διδαχῇς, ἀπὸ δὲ τοῦ μανθάνοντος μάθησις, ἐν δὲ ἐν | ἀμφοῖν 219
τὸ θεώρημα. δεῖ γάρ οὐχ ἀπλῶς τὰ αὐτὰ εἶναι, οἷς τὰ αὐτὰ μέλλει
πάντα ἀκριβῶς ἀκολουθῆσειν, ἀλλὰ τῷ λόγῳ καὶ τῷ ὅρισμῷ. ἐπεὶ καὶ τὸ
25 Ἀθήνας ἐκ Θῆρῶν καὶ τὸ εἰς Θῆρας Ἀθήνημεν ἀπιέναι οὐ ταῦτὸν οὐδὲ δ
ἄμικ ἂν τῷ ὑπάρχει, καίτοι μία γε δόδος καὶ τὰ αὐτὰ ὅρη καὶ αἱ αὐταὶ
καταλόσεις. ἀλλ' ἐκ περιόντος ἔστω καὶ διδαχὴς μαθῆσει ταῦτόν. ἀλλ'
οὐδὲ οὗτος ἀκολουθῆσει ταῦτὸν εἶναι καὶ τὸ διδάσκειν καὶ τὸ μανθάνειν,
ἐπεὶ καὶ ἡ διάστασις ἡ αὐτὴ ἐνθέδος ἔκειται, κακεῖται δεῦρο, ἀλλ' οὐ 30
ταῦτὸν τὸ τε ἔνθεν ἔκειται καὶ τὸ ἔκειται δεῦρο διέσταθαι. ἀλλ' οὕτε ἡ
διδαχὴς τῇ μαθῆσει ταῦτὸν οὕτε ἡ ποίησις τῇ παθῆσει, ἀλλὰ ἔκειται οἵ
ταῦτα ὑπάρχει, ἡ κίνησις καὶ ἡ ἐνέργεια, τῇς κατὰ μὲν τῷ ὑποκείμενον 15

4 ὥσπερ καὶ MB: ὥσπερ L: ὡς W   ἐναργείας B: ἐνεργείας MWL   5 ἀποτε-
τημένως in nonnullis Aristotelis libris inventum Alexander (cf. Simpl. 446,12 et Diels Zur
Textgesch. p. 31)   7 ἐνεργεῖν (ἡ super εἴν) B   παρόντος] cf. Simpl. 445,27
et Philop. 381,15 (qui mirum in modum de discipulo praesente loquitur)   8 τοσοῦντον
M: τῷ τούτον W: τὸ τούτον BL; locus non sanus, cui fortasse inserto ὥστε post τοσοῦντον
medendum   11 ταῦτὸ W   13 καὶ τοῦ μανθάνειν W   17 πρὸς ἐνέργειαν B,
18 ταῦτὸ θεώρημα L   19 οἵ] superscr. B: i in ras. M   23 ἀπλῶς] ὑπωτοῦν Spengel
(sec. Aristot. 202^b15); at cf. Simpl. 445,4   23. 24 πάντα μέλλει W   24 ἀκολουθῆσειν
MB et (compendio paululum obscuro) W: ἀκολουθῆσαι L   26 ἀν τῷ MB: οὗτο W:
αὐτῷ L   ὑπάρχῃ L   μία γε MW: μία γε ἡ B, γε μία ἡ L   ὅρη α
27 ἐκ τοῦ περιόντος W; ἐκ περιουσίας Alexander apud Simpl. 448,23   28 καὶ τὸ
διδάσκειν M: τὸ διδάσκειν WBL   29 (et 30) ἔκειται L   30. 31 ἡ ante διδαχὴς
superscr. B   31 οὕτε ἡ ποίησις τῷ παθῆσει οἵ. L

μία, κατὰ δὲ τοὺς λόγους διάφορος. τί μὲν οὖν ἔστι κίνησις καὶ καθόλου 219
καὶ κατὰ μέρος, εἴρηται κατὰ δύο λόγους, καθ' ἓνα μὲν ἐντελέχεια τοῦ
δυνάμει ἡ τοιοῦτον, καὶ δὲ ἐντελέχεια τοῦ κινητοῦ ἡ κινητόν. καὶ
οὐ γαλεπὸν ἀποδοῦνται λοιπὸν καὶ τὰς καὶ τοῖς εἰδοῖς ἀλλήλων διαφερούσας.²⁰
δὲ ἀλλοιώσις μὲν γάρ ἐντελέχεια τοῦ ἀλλοιωτοῦ ἡ ἀλλοιωτόν, αἵγεισι δὲ
ἐντελέχεια τοῦ αὐξητοῦ ἡ αὐξητόν. εἰ δὲ δεῖ καὶ τρίτον λόγον προσθεῖ-
ναι, τοῖς νῦν εἰρημένοις προσχρώμενοι οὐκ ἀπορήσουμεν. ἡ γάρ τοῦ δυνάμεις
ποιητικοῦ καὶ τοῦ δυνάμει παθητικοῦ πρὸς ἄλληλα ἐντελέχεια κίνησις ἔστιν.
ἀρμόσει δὲ καὶ οὗτος ὁ λόγος καὶ ἐπὶ τὰς καθ' ἔκαστον κινήσεις μεταφέ-¹⁰
ρεσθαι, οἷον οἰκοδόμησιν αὔξησιν λάτρευσιν. | δῆλη δὲ ἡ μετάθεσις μετα- 220
λαμβανομένου τοῦ δυνάμει καὶ τοῖς εἰδοῖς. περὶ μὲν οὖν κινήσεως
ἀρκείτω τέως τὰ εἰρημένα.

4. Ἐπειδὲ ἔστιν ἡ περὶ φύσεως ἐπιστήμη περὶ μεγέθη καὶ κίνησιν
καὶ γρόνον, τούτων δὲ ἔκαστον ἀναγκαῖον ἡ πεπερασμένον ἡ ἀπειρον εἶναι
15 (οὐ γάρ ὡς πάθος ἡ στιγμὴ ταῦτα λέγεται), ἀκόλουθον δὲν καὶ περὶ ἀπείρου
ποιήσασθαι λόγον, εἰ ἔστιν ἡ μὴ καί, εἰ ἔστι, τί ἔστιν. σημεῖον δὲ δεῖ
ταύτης τῆς ἐπιστήμης οἰκεία ἡ θεωρία. ἀπαντεῖς γάρ δεῖ τῆς τοιαύτης 10
ἡγεμονος φιλοσοφίας ἀξίως λόγου, εἰρήκασθαι τι περὶ ἀπείρου καὶ πολλοί γε
αὐτὸν καὶ ὡς ἀργῆν ἀπεσέμενυναν. οἱ μὲν οὖν Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων
20 ὡς οὐσίαν τινὰ καὶ φύσιν καθ' ἑαυτὴν οὕτως ἀργῆν ποιοῦσι τὸ ἀπειρον, 15
οὐ γῆν ἀπειρον ἡ ὅδωρ ἡ ἄλλο τι σῶμα λέγοντες, ἀλλ' αὐτὴν τινα φύσιν
ἀπειρον οὐσιωμένην ἐν τῷ ἀπείρῳ, διαφέρονται δὲ ἀλλήλοις δῆμος κατὰ
πολλά. οἱ μὲν γάρ Πυθαγόρειοι τὸν ἀριθμὸν τὸ ἀπειρον λέγουσιν,
ἀριθμὸν δὲ οὐ γωριστὸν οὐδὲ ἀσώματον, ἀλλὰ ὡς ἀργῆν τῶν αἰσθητῶν 25
ἔστι καὶ ἐκείνους. πάντα γάρ ἐκ τῶν ἀριθμῶν παράγουσι τὰ αἰσθητά,
κακτεῦσθεν τῷ ἀριθμῷ δὲ πάντ' ἐπέοικε καὶ ἡ πηγὴ τῆς φύσεως ἡ τετρακτύς,
εἶναι δὲ τι καὶ ἔξω τοῦ οὐρανοῦ προστερατεύονται ἀπειρον οὕτονον 30
οὐτ' εἰς δὲ τι χρήσιμον διορίζοντες. Πλάτων δὲ ἔξω μὲν τοῦ οὐρανοῦ οὔτε
σῶμα οὐδὲν οὔτε ἀσώματον ὑπολαμβάνει. οὔτε γάρ τὰς ἰδέας ἔξω τίθησι 221

3. 4 ante καὶ οὐ γαλεπὸν add. ἔστι L. 9 καὶ ante οὗτος om. W καθ' ἔκαστα
W et Philop. 386,8 10 δῆλη MWBL₂ (compendium scripturae in L₁): δῆλον a: δῆτὴ
Spengel 10. 11 μεταλαμβανομένου] cf. Alexander apud Simpl. 450,30 12 τέως
τὰ εἰρημένα om. L 13 τε καὶ κίνησιν F Aristot. 202^b 31 15 δὲ om. M: ἡν
εἴη WBL (ex Aristot. 202^b 34) 17 ταύτης post θεωρία leg. in E Aristot. 203^a:
ἡ θεωρία ἡ (ἡ om. F) περὶ αὐτοῦ FI ἀπαντεῖς—(18 ἀπειρον] cf. Philop. 387,11 sq.
18 περὶ τοῦ ἀπειρον Philop. et FI Aristot. 203^a3 (τοῦ om. E); cf. Simpl. 452,25
19 καὶ ante ὡς om. L ἐπεσέμενυναν B οἱ μὲν οὖν Πυθαγόρειοι—(80,3)
νοητῶν] exscr. Philop. 387,24 sqq. 20 τινὰ in marg. add. B καθ' αὐτὴν L
23 Πυθαγόρειοι ἐκ Πυθαγόρου L 26 δὲ] δή W: om. Laur. 85,18 τῷ—ἐπέοικε]
cf. Nauck in epimetro ad Jamblichī vit. Pythag. p. 234sq.: τὸ (sic cod. M Philop.) ἀριθμῷ
δέ τε πάντ' ἐπέοικε Spengel; at Themistium numeros quoque, non verba tantum, adferre
voluisse nullatenus constat ἡ ante πηγὴ om. B πηγὴ—τετρακτύς] cf. carm.
aur. v. 47 27 τι καὶ] καὶ Laur. 85,18: τὸ EI Aristot. 203^a7: δὲ (τὸ ante ἀπειρον
collocato) F: δὲ καὶ τὸ Spengel προστερατεύονται BL: προτερατεύονται M: τερα-
τεύονται W post ἀπειρον add. δὲ W

τοῦ οὐρανοῦ· οὗτε γάρ οὐλως ἐν τόπῳ, τὸ μέντοι ἀπειρον οὐ μόνον ἐν τοῖς 221 αἰσθητοῖς ὡς ἔκεινοι, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς νοητοῖς εἶναι ἀρχήν· ἀρχὴ μὲν γάρ
ἡ ἀριθμὸς αὐτῷ καὶ αἰσθητῶν καὶ νοητῶν· ποιεῖ δὲ τὰς ἴδεας ἀριθμούς· ἡ
ἀρχὴ δὲ ἀριθμοῦ δυάς, δυάδος δὲ αὐτῆς ἀρχαὶ τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν,
5 καὶ τὸ διπλάσιον καὶ τὸ ημίσιον, καὶ πλῆθος καὶ διῃρότης, καὶ ὑπεροχὴ
καὶ ἔλλειψις. οἵς ἀπαιτοῦντος ἀπειρον εὐնόης ἐμφανίνεται καὶ τὸ ἀτερμάτιστον
καὶ ἀδιάστον κατά γε τῶν σωμάτων τομᾶς καὶ τὴν αἴξεσσιν τῶν 10 ἀριθμῶν. διαφέρονται δὲ καὶ ταύτη πρὸς τὸν Πλάτωνα οἱ Πυθαγόρειοι, οἱ
τὸν ἀριθμὸν οὐχ ἀπαντα ἀπειρον λέγουσιν, ἀλλὰ τὸν ἄρτιον μόνον· τοῦτον
10 γάρ εἶναι τῆς εἰς τὰ ίσα τομῆς αἴτιον ὅτι ἀπειρος. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ 15 φύσει γεννητικὸν ἀπειρίας τὸ ἄρτιον εἶναι ἐν οἷς ἀν ὑπάρχῃ, περαίνεσθαι
δὲ ὑπὸ τοῦ περιττοῦ· τοῦτον γάρ κωλύει τὴν εἰς ίσα διαίρεσιν προστιθέ-
μενον τῷ ἄρτιῳ. φέρουσι δὲ καὶ ἄλλο σημεῖον τοῦ πέρατος μὲν εἶναι αἴτιον
τὸν περιττόν, ἀπειρίας δὲ τὸν ἄρτιον· λαβόντες γάρ μονάδα τοὺς ἐφεξῆς 20
25 αὐτῇ περισσοῦς ἐπισυντιθέσαι χωρὶς ἔκαστον, οἷον γέ καὶ ἐ καὶ ζ καὶ θ.
καὶ ἔκάστη τοίνυν τούτων ἐπισύνθεσις τὸ συναγόμενον δεῖ τετράγωνον δια-
φύλαττει δὲ θ ἐτ καὶ κε. διὰ τοῦτο γνώμονας καλοῦσιν οἱ ἀριθμητικοὶ
τοὺς περιττούς, ὅτι φυλάξτουσι τὸ εἶδος τοῦ τετραγώνου οἱ ἐφεξῆς τοῖς
πρώτοις περιτιθέμενοι ὥσπερ οἱ γραμμικοί. πάντως δὲ θ τι πότ’ ἔστι
20 γνώμων, ἐν γεωμετρίᾳ γνώσκεις· οὐ γάρ ἀμαθέσι παντελῶς ταῦτα συγγρά-
φεται. οὕτω μὲν οὖν οἱ περιττοὶ | φυλακτικοὶ τοῦ εῖδους εἰσὶ καὶ τὸ ἐν 222
τηροῦσιν, οἱ δὲ ἄρτιοι προστιθέμενοι τῇ μονάδῃ κατὰ τοὺς ἐφεξῆς δεῖ τι
καὶνὸν εἶδος ποιοῦσι καὶ ή διαφορὰ πρόεισιν εἰς ἀπειρον τρέγων, εἴτα
ἔπτάγωνον, εἰθ’ θ τι καὶ τύχοι. οὕτως οὖν τοῖς Πυθαγορείοις ὁ ἄρτιος 5
25 μόνος ἀριθμὸς ἀπειρος γίνεται. Πλάτων δὲ δύο ποιεῖ τὰ ἀπειρα τὸ μέγα
καὶ τὸ μικρόν· ὅμως γάρ ἐπ’ ἀπειρον ἐν τῇ τῶν σωμάτων τομῇ τὸ μὲν
καθημερίται, τὸ δὲ αἴξεται. τῶν δὲ φυσικῶν οἱ περὶ ἀπειρον διαλεχθέντες 10
τοῦμβητρὸς ποιοῦσι τὸ ἀπειρον ἑτέρᾳ φύσει, ταῦτη δὲ η πῦρ η ὁρέα η
μῆτρα τούτων ὑπολαμβάνουσι, διαφερόμενοι δὲ πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς
30 ἀρχαῖς εἰς μίαν ἀπαντες δέχαν συναπαρτίζουσι περὶ τῆς θέσεως τοῦ ἀπει-
ρον. τῷ μεγέθει γάρ πάντες τὸ πᾶν ἀπειρον ποιοῦσιν, οἱ μὲν μίαν τὴν 15

1 οὐ) μὴ (vel καὶ) Philoponi libri 2 μὲν om. L 3 δὲ] γάρ καὶ L 5 διπλά-
σιον κτλ.) e Porphyrio; cf. Simpl. 454,11 sqq. 7 κατά γε BL: κατά τε MW
10 ὅτι ἀπειρος M: ίσας WBL τὸ μὲν M: τῇ μὲν WBL 11 γενητικὸν α
τὸ ἄρτιον M: τὸν ἄρτιον WBL περαίνεσθαι — (12) ἄρτιῷ] cf. Simpl. 453,23 sq.
12 εἰς ίσα WL et Ea Simplicii 455,34: ίσα MB et F Simplicii B: εἰς τὰ ίσα Par. 1888
et Simpl. 455,24; fortasse legendum τὴν δεῖ διαίρεσιν (cf. Simpl. 455,29)
12.13 προστιθέμενον WL: προτιθέμενον MB 13 εἶναι αἴτιον M: αἴτιον εἶναι WBL
14 μονάδα BL: μόνος MW τοὺς — (15) περιττοὺς W: τὰ — περισσὰ B
15 γέ ε' ζ' θ' (καὶ τε om.) W 16 καὶ ἔκάστη M: ἔκάστη WBL 17 καὶ κε' M:
κε' WBL διὰ τοῦτο — (19) περιτιθέμενοι] cf. Philop. 392,25 20. 21 συγγρά-
φεται MWB: γράφεται L 23 κενὸν W₁ εἴτα Μ(?)WB: εἴτα καὶ L (e Philop.
394,12) 25 ἀπειρος om. M 28 συμβεβηκός MWB συμβεβηκέναι L
ταῦτη L (ταῦτη a) 30 συναπαντίζουσι L

ἀργῆν ὑποτιθέμενοι καὶ ταύτην ἄπειρον καὶ πάνυ συσφῶς, οἱ δὲ πλείους 222 μέν, οὐ πεπερασμένας δὲ τῷ ἀριθμῷ ἀλλ᾽ ἄπειρον, καθάπερ Ἀναξαρχός τε καὶ Δημόκριτος ὁ μὲν κατὰ τὰς ὕμαιρετας, ὁ δὲ κατὰ τὰ συγήματα. 20 ὁ τοιούτοις δὲ ἀκολουθεῖ καὶ αὐτὸς Δημόκριτος ἄρχεται μὲν ἐκ τοῦ κατ’ 5 ἄριθμὸν ἄπειρον, τελευτὴν δὲ εἰς τὸ κατὰ μέγεθος ἄπειρον. τῇ γάρ τῶν ἄπειρων κατὰ τὸ πλῆθος πρὸς ἀλληλα ἀφῆ καὶ συνιθέσαι τὸ πᾶν ἐξ αὐτῶν ἄπειρον γίνεται κατὰ μέγεθος, ἐπεὶ οὗτοι πλείους μὲν τὰς ἀρχάς, πεπερασμέ- 25 νας δὲ τίθενται, οὐδὲμιάν χώραν τῷ ἄπειρῳ κατατείπουσιν οὔτε ἐν ταῖς ἀρχαῖς (πῶς γάρ ἂμα τε τρεῖς ἡ τέτταρες καὶ μία ἄπειρος ἡ δύο ἡ πόσαι;) 10 οὔτε μετὰ τὰς ἀρχάς· τὸ | γάρ ἐκ πεπερασμένων καὶ πλήθει καὶ μεγέθει 223 πεπερασμένον. τούτοις μὲν οὖν ταῦτα ἀκολουθεῖ.

Εὐλόγως δὲ καὶ ἀργῆν αὐτὸν τιθέμενοι. εἰ γάρ ἔστιν, 20 οὗτος οὐδὲν ἄλλο ἔστιν· οὔτε γάρ ἐξ ἀρχῆς· ποίας γάρ; εἰδὸς μὲν γάρ 5 ἄπειρον οὐκ ἔστιν, οὐκέτι δὲ οὐδέποτε πλέον τὸ ἐξ αὐτῆς. ἄλλ’ οὐδὲ μάτην. 15 τί γάρ ἄλλο ἔνεκά του λοιπόν, εἰ τοῦτο μάτην; εὐλόγως δὲ καὶ ἀρχήτον καὶ ἀργήτον. εἴτε γάρ γέγονέ ποτε, ἀργῆν ἔσχε τὴν κατὰ μέγεθος· οὐ γάρ δὴ ἀμφότου ἐφάνη, καθάπερ τὰ ἀλλοιούμενα· εἴτε φθιρήσεται ποτε, 10 πέρας ἔξει τι κατὰ μέγεθος εἰς ἥ ἡ φθορὰ ἀπολύξει. διὰ τοῦτο ἀργῆν τὸ ἄπειρον καὶ ἀδιον καὶ περιέχειν αὐτὸν πάντα φασὶ καὶ κυβερνᾶν καὶ 20 τοῦτο γε εἶναι τὸ θεῖον Ἀναξίμανδρος τε καὶ ἄλλοι τινὲς διατείνονται, οὗτοι 25 μὴ νοῦν ἡ φιλίαν ἡ ἑτέρων τινὰ ποιητικὴν αἰτίαν ἐφιστᾶσι τοῖς γινομένοις. έτι μὲν οὖν ἀναγκαῖος ὁ λόγος τῷ φυσικῷ, ταῦτα ἀποχρώντως διδάσκει.

Αἴγαμεν δὲ ἔξῆς εἰ ἔστι, καὶ πρῶτόν γε ἐκ πόσων ἀν δόξειν εἶναι. 20 συμβαίνει δὲ ἐκ πέντε μάλιστα σκοπούσι, πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ χρόνου· οὗτος 25 γάρ ἄπειρος. δεύτερον δὲ ἐκ τῆς ἐν τοῖς μεγέθεσι διαιρέσεως· γρῦνται γάρ καὶ οἱ μαθηματικοὶ τῷ ἄπειρῳ ὡς ἀργῆν καὶ ὑποθέσει. τρίτον έτι οὕτως ἀν μόνως ἀνεπιλειπτος ἡ γένεσις εἴη, εἰ ἐξ ἄπειρου ποθὲν κορηγοῖτο, 25 διὸν ἀφαιρεῖται τὸ γινόμενον. τέταρτον δὲ καὶ τῶν ὑστέρων τινὲς κατεχρήσαντο, έτι τὸ πεπερασμένον πρός τι περιάνειν ἀνάγκη, ὥστε μηδὲν εἶναι 30 τὸ πέρας, εἰ τὸ λαμβανόμενον δεῖ πρὸς ἑτέρων | περατοῦται. πέμπτον δὲ καὶ 224 τοῖς προειρημένοις παρέχει τὴν πιθανότητα τὸ τὴν νόησιν ἡμῶν μὴ προσίεσθαι

4 τοιούτοις M: τούτῳ W: τούτοις BL; emendatio incerta, quoniam excidisse manifestum est paraphrasis eorum, quae de Anaxagorae doctrina exposuit Aristoteles 203 a 23—33 (τούτοις δὲ ἀκολουθεῖ καὶ αὐτοῖς ἄρχεται coni. Spengel) ἄρχεται—(5) ἄπειρον] exscr. Philop. 396,17 sq. ἄρχεται L 5 τελευτὴ I_{2a} 6 ἄπειρον—(7) κατὰ μέγεθος om. B πᾶν] παρὸν W 9 τέσσαρες W 11 ταῦτα MWB: τοιαῦτα L 12 αὐτὸν B 16 ἀγέντον MW_{2a} (E Aristot. 203 b 8) ἀγέννητον W₁BL (FI Aristot.) 18 καταλήξει W (ἀπὸ super κατα) et Mt Philoponi 407,6 διὰ τοῦτο M: διὰ τοῦτο οὖν WBL 20 ὁ Ἀναξίμανδρος EF Aristot. 203 b 14 (ό om. I) 21 μὴ νοῦν WBL: μὲν οὖν M 23 λέγομεν ML: λέγωμεν WB 27 ἀνεπιλειπτος M₂W (sic vel ἀνεκλειπτος Spengel ε coni): ἀνεπιλειπτος M₁B: ἀνεπεληπτος I₂: cf. praeterea Simpl. 465,8 διὰ τὴν ἀνεπιλειπτον τούτον κορηγίαν et Philop. 405,5 ἡ om. EI Aristot. 203 b 19 (habet F) 29 τὸ om. F Aristot. 203 b 20; cf. Philop. 405,8 sqq. ὅστε ἀνάγκη Aristot. 203 b 21 (μηδὲ E ib.) 30 λαμβανόμενον (τὸ om.) I₂: ἑτέρων Aristot. ib. δὲ καὶ—(82,1) ἡ σῶμα] exscr. Philop. 405,15 sqq.

πέρας καὶ τέλος, ἀλλ' αἱ τοῦ νοουμένου πλέον τι προσφαντάζεσθαι· διὸ 224
γάρ τοῦτο καὶ τὸν ἀριθμὸν ἀπειρον ὑπολαμβάνομεν καὶ τὴν τῶν σωμάτων 5
τομὴν καὶ τὸ ἔχω τοῦ οὐρανοῦ· οὐ γάρ ἔχει στάσιν ἡ φαντασία, ἀλλ' ὅταν
ὑπερβῇ τὸν οὐρανόν, ζητεῖ κενὸν ἀπειρον ἔξωθεν ἢ σῶμα, μᾶλλον δὲ
5 σῶμα· καὶ γάρ εἰ κενὸν ἀπειρον εἴη, ἀκολουθεῖ τὸ καὶ σῶμα ἀπειρον
εἶναι· εἰ γάρ κενόν ἐστιν δὲ δύναται δέξασθαι σῶμα, τὸ ἀπειρον κενὸν 10
ἀπειρον ἀν δέξειται σῶμα, ὥστε καὶ δέδειται ηδη· οὐ γάρ ἐπειδὴ δύναται
δέξασθαι, ἐνδέχεται αὐτὸν καὶ μὴ δέξασθαι· τοῦτο γάρ ἐπὶ τῶν φιλαρῶν
ἐγγωρεῖ, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον οὐ πάντας ἀν γένοιτο ἐξ ἀνάγκης προαπολλυν- 15
10 μένου πολλάκις ὃ ὑπάρχει εἶχεν ἐπιτηδείως, ἐξ' ὧν δὲ οὐδὲ περιώρισται
τὸ εἶναι ὅπε τοῦ χρόνου ἀλλ' ἐστιν αἱ, δεῖ γενέσθαι ποτὲ ἐξ ἀνάγκης τὸ
ἐνδεχόμενον, ὡς εἰ μηδέποτε γένοιτο, οὐδὲ ἐνδεχόμενον ἔτι, διόπερ οὐδὲ
κυρίως ἐπὶ τῶν διδίνων τὸ ἐνδεχόμενον· οὐ γάρ ἔχει τὴν ἐπ' ἀμφι ρόπην,²⁰
ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ἔσται ποτέ, μᾶλλον δὲ ἐστιν ἐξ ἀνάγκης. τὸ γάρ ἐνδέ-
15 γεσθίτι ἐπὶ τούτων τοῦ εἶναι οὐδὲν διαφέρει· οὐ γάρ ἔχει τὸ ἄλλο τε
ἄλλως, ὥστε εἰ ἀπειρον κενόν, ἀπειρον καὶ σῶμα. ἀμέλει καὶ λέγουσιν 25
οὕτως ἀπείρους εἶναι τοὺς κύρους καὶ πανταχοῦ εἶναι τοῦ κενοῦ, τί γάρ
μᾶλλον ἐνταῦθα; ὥσπερ εἰπερ ἐνταῦθα, καὶ πολλαχοῦ. ἔχει δὲ ὅντως
20 ἀπορίαν ἡ τοῦ ἀπειρον θεωρία· καὶ γάρ μὴ εἶναι τιθεμένοις αὐτὸν πολλὰ
ἀποταπειράται· ἀναιρεῖται γάρ τὰ μαθήματα, ἀναιρεῖται ἡ αὐχένησις τοῦ 225
ἀριθμοῦ, ἀναιρεῖται ἡ αὔξησις τοῦ χρόνου. ταῦτα δὲ ὁ κινῶν οὐ τῶν
κρασπέδων ἀπετεται τῆς φύσεως, ἀλλ' αὐτοῦ τοῦ κίνημα τὴν ἀρθρώσαν
διαταλεύει· οὐ γάρ δὴ σφράγεμον τοῦ οὐρανοῦ κινούμενον τὸν ἀρθρώσαν
5 αὔξεσθαι γράνος. ταῦτα μὲν οὖν ἀναιρεῦσι, τιθεμένοις δὲ ἐπερα ἀπορώ-
25 τερα, ὡς ἔσται δῆλον προϊόνθης τῆς ζητήσεως. ἀξιον οὖν ἐπισκέψασθαι
εἴτε ἔστιν εἴτε μὴ καὶ πῶς ἔστιν, εἰ ἔστιν· ἀρα ως οὐδίσια τις ἡ ὡς
συμβεβηκός καὶ μὴ αὐτὸν φύσει τινὶ ἡ ἐπερα τρόπον; μᾶλιστα δὲ φυσικοῦ 10
ἐπισκέψασθαι, εἰ ἔστιν αἰσθητὸν μέγεθος ἀπειρον.

Ἄρχῃ δὲ οἰκειοτάτη διεἰσιν πρῶτον, ποσαχῶς τὸ ἀπειρον λέγεται.
30 λέγεται τοίνυν ἀπειρον ἔνα μὲν τρόπον τὸ μηδὲ δῆλως ποσὸν τῷ μὴ πεφυ-
κέναι διεξιδεύεσθαι, ὡς καὶ τὴν φωνὴν ἀρχατον λέγομεν ἐν τῷ μὴ πεφυ- 15
κέναι δρᾶσθαι· οὕτως ἡ στιγμὴ ἀπειρος καὶ ἡ ποιότης, διτο μηδὲ δῆλως

1 πλεῖον W	προσφαντάζεται M: φαντάζεσθαι W (ut Philop.)	2 ἀπολαμβά-
νομεν L	4 ἀπειρον ἔξωθεν MWB: ἔξωθεν ἀπειρον L (ut Philop.)	7 δέξεται W
S ἐπὶ MWB: ἐπὶ μὲν L	12 ως—(17) κόσμους exscr. Philop. 406,10 sqq.	
ἔπι MB: ἔστιν WL	14 ἐνδ. γάρ (τὸ οὐ.) E Aristot. 203 ^b -30	15 τοῦ] ἡ E Aristot.
ib.	16 εἰ om. M (εἰ ἀπειρον τὸ κενόν Simpl. 467,24)	18 ἐνταῦθα; ὥσπερ]
ἐνταῦθα ἡ ἐνταῦθα, ὥστε W	πολλαχοῦ MW: ἀλλαχοῦ BI. (πανταχοῦ Aristot. 203 ^b -28)	
ὅντως MWB: οὕτως L	22 ἀρθρόταν MWB: ἀρθράταιν L	24 δὲ χρόνος L
26 ἡ om. E Aristot. 203 ^b -33	27 φυσικοῦ WL: φυσικῶς MB	28 ἐπι-
σκέψασθαι MBL Simpl. 469,14: ἔστιν ἐπισκέψασθαι W: ἔστι σκέψασθαι Aristot. 204 ^a -1,		
Philop. 408,22 (cf. Diels Zur Textgesch. p. 6)	29 λέγεται κτλ.] cf. Philop. 409,	
17 sqq.	30 τῷ τὸ BI	31 εἰ om. W, del. Spengel

(αὗτη γάρ ή φύσις τῶν ἀπλῶν ἀκριβῶς) μηδὲ τῷ λόγῳ διηγῆσθαι εἰς 226 πλείστα (ἢ τοῖς συνθέτοις οὐδὲ διλοις ὑπάρχει· οὐδὲ γάρ ταῦτὸν λευκόν τε καὶ | λευκῷ εἶναι, ἀλλὰ λευκὸν μὲν σῶμα λελευκωμένον, τὸ λευκῷ δὲ εἰνάι 227 ἐστιν τὸ γρυπόματι εἶναι διακριτικῷ ὅψεως). ἀλλ', ὅπερ ἔφην, εἰ τοιαύτη ἡ φύσις [τὸ ἄπειρον] ἀπλῇ καὶ ἀσύνθετος, ἄπειρος μάνον, πᾶν αὐτῆς μέρος ὃ ἄπειρον ἐσται. σκέψαι γάρ ἐξ ἀρχῆς, τὸ μέρος τῆς τοιαύτης οὐσίας ἢ τὸν αὐτὸν δέεσται λόγον ἢ ἔπειρον· ἀλλ' εἰ μὲν τὸν αὐτὸν, ἐσται καὶ τῷ μέρει ταῦτὸν τὸ τε εἶναι καὶ ἀπείρῳ εἶναι· εἰ δὲ ἔτερον, ἀνομοιομερές ἐσται τὸ ἄπειρον, οὐκοῦν οὐδὲ ἀπλοῦν οὐδὲ ἀρχή· εἰ μὲν οὖν τις ἀριθμὸν 10 ἄπειρον λέγει ἢ μέγεθος ἄπειρον, οὐκ ἀκολουθήσει τούτῳ καὶ τὰ μέρη τούτων ἄπειρα ποιεῖν. ὑποτίθησι γάρ τῷ ἀπείρῳ ἔτεραν φύσιν καὶ οὐδὲν κωλύει τὸ μέρος τὸ τοῦ ἀριθμοῦ ἀριθμὸν μὲν εἶναι, ἄπειρον δὲ μή. οὐ γάρ ταῦτὸν ἀριθμῷ τε εἶναι καὶ ἀπείρῳ εἶναι. ἀριθμὸς μὲν γάρ ἐστιν τὸ 15 ἐκ μονάδων συγχειμένον πλῆθος, ἄπειρον δὲ ποιὸν ἀδιεξίτητον. Ήστις δὲ 20 οὖτος οὐσίαν τὸ ἄπειρον λέγει, ὡς ἐν τῷ λόγῳ τοῦ ἀπείρου τὸ εἶναι ἔχουσαν, τούτῳ πῶς οὐκ ἀν εἴη καὶ τῶν μερῶν ἔκαστον [οὐχ ὁρῶ] 25 ἄπειρον; ὡς γάρ τὸ μέρος τοῦ ὅδατος ὅδωρ ἐστίν, ἐπειδὴ τὸν αὐτὸν ἔχει λόγον, οὗτο καὶ τοῦ ἀπείρου τὸ μέρος ἄπειρον. ὁ γάρ αὐτὸς λόγος θλου τε καὶ μέρους, ὡς προειρήκαμεν. πολλὰ οὖν ἄπειρα ἐσται τὸ ἄπειρον, εἴτε 25 πολλὰ μέρη· εἴτε ταύτας φεύγοντες τὰς ἀπορίας ἀδιαίρετον αὐτὸν ποιήσουσι, τούτῳ ἔκεινο πᾶλιν ὑπομένουσι στιγμὴν ὑπολαμβάνειν τὸ ἄπειρον. βιολόνται μὲν οὖν, ὅτι λέγουσιν ἄπειρον, οἱ Πυθαγόρειοι τὸ ἄπειρον οὐσίαν ποιεῖν, οὐ φυλάττουσι δέ, ἀλλ' ἀποκλίνουσιν εἰς τὸ | συμβεβηκός αὐτὸν λέγειν. τὸ 228 γάρ ἄρτιον ἄπειρον λέγουσιν, ὥστε ἐν ἀριθμῷ τινι τὸ ἄπειρον τιμέσαι καὶ 25 μερίζουσι δὲ αὐτό. πλῆθος οὖν, οὐκ οὐσία τὸ ἄπειρον. ἀλλὰ τὸ μὲν εἰ τοιοῦτον ἐστιν ἄπειρον ζητεῖν οὐδὲν διαφέρει τοῦ ζητεῖν, εἰ νοητόν ἐστιν 5 ἄπειρον (τοιοῦτον γάρ τὸ ἀνευ ὑποκειμένου) καὶ εἰ δύναται καν τοῖς μαθήμασιν εἶναι καὶ ἐν ταῖς ἰδέαις, ἢ τις ἔξω τῆς προκειμένης μεθόδου σκέψις ἐστίν· εἰ δή τοι σῶμα αἰσθητὸν ἄπειρον ἐστιν κατὰ μέγεθος, ἐπισκε-

1 ἀπλῶς M   τῷ λόγῳ — πλείστα] cf. Philop. 414,25   2 ἡ scripsi (scil. φύσις):
 ἡ M: δ WBL   4 τῷ WI: τῷ MB   6περ MWL: ὥσπερ B   ει WBL:
 ἡ M: fort. ει ἡ   5 τὸ ἄπειρον ut glossema delevi: ει τοῖν τοιαύτη ἐστιν ἡ τοῦ ἄπειρου
 φύσις Philop. 414,25 sq.   ἄπειρος del. Spengel   6 et 7 ἡ — ει WBL: ει — ει M
 9 ει — (19) ἄπειρον] exscr. Philop. 415,4sqq.: ει — (14) ἀδιεξίτητον exscr. Simpl. 474,11 sqq.
 10 ἄπειρον λέγοι W: λέγει ἄπειρον L: ποιεῖ ἄπειρον Philop.: λέγοι τὸ ἄπειρον Simpl.
 12 κωλύει M, Philop., Simpl.: κωλύσει WBL   τὸ μέρος WBL, Philop., Simpl.: τὸ
 μέγεθος Spengelii editio: om. haec verba M   14 ὥστις — (17) ἄπειρον] cf. Simpl.
 474,19 sqq.   16 οὐκ om. M   16, 17 ἄπειρον (cum signo interrogationis) Philop.:
 οὐχ ὁρῶ ἄπειρον M: ἄπειρον οὐχ ὁρῶ WBL; fort. cum M πῶς ἀν εἴη — οὐχ ἄπειρον;
 scribendum τὸν αὐτὸν ταῦτον L   19 μέρους MWB et Philop.: τοῦ μέρους L
 τὸ ἐν ἄπειρον Philop.   20 εἴτε] f. ει δὲ Spengel   21 ὑπομενοῦσι tacite Spengel
 22 ποιεῖν L   24 ἄρτιον WBL: αἴτιον M   25 μερίζουσι δὲ scripsi: μερίζουσι
 τε libri: μερίζουσιν Spengel   26 ει] ἡ M: η ει Laur. 85,18   28 ἐν ταῖς ἰδέαις]
 ex Alexandro; cf. Simpl. 476,I   29 ει δή τοι M: ει δή τι WBL: η ει δή τι Spengel

πτέον, ἐπειδὴ κοινῶς τε καὶ φυσικῶς ἔξετάζων καὶ οὗτος ἀν ἐπιγειρόμενος. 228 πᾶν σῶμα ὥρισται ἐπιπέδῳ, οὗτος δὲ σώματος λόγος, τὸ δὲ ἀπειρον δόριστον· οὐδὲν ἄρα σῶμα ἀπειρον οὐδὲ νοητὸν οἷον τὸ μαθηματικόν, οὔτε αἰσθητὸν οἷα τὰ φυσικά. πᾶς ἀριθμὸς ἀριθμητὸς ἡ τε ἐν ταῖς μονάσιν 5 αὐταῖς ἡ τε ἐν ἵπποις ἡ ἐν ὄντοις, πᾶν δὲ τὸ ἀριθμητὸν ἐνδέχεται διελθεῖν, τὸ δὲ ἀπειρον οὐκ ἐνδέχεται διελθεῖν· οὐδεὶς ἄρα ἀριθμὸς ἀπειρος. ἀλλ ὅπερ εἶπον, φυσικῶς μᾶλλον ἐπισκεπτέον. ἀνάγκη τοινού εἰ ἔστιν ἀπειρον, οἵτοι σύνθετον αὐτὸν ἡ ἀπλοῦν εἰναι, ἀλλ' οὔτε σύνθετον οὔτε 10 ἀπλοῦν τὸ ἀπειρον ἄρα. σύνθετον μὲν οὐκ ἔστι διὰ τάδε, εἴγε πεπερασμένα 15 ἐστί κατὰ ἀριθμὸν τὰ στοιχεῖα. ἡ γάρ ἐκ πάντων ἀπειρων ἔσται τὸ σύνθετον ἡ τῶν μὲν τῶν δὲ οὐκ ἡ τὸ γε ἔσχατον ἐξ ἑνός μὲν 20 οὖν ἀδύνατον. διὰ τί; ὅτι πᾶν σῶμα φυσικὸν δύναμιν ἔχει σύμφυτον ἐν ἑαυτῷ, θερμότητα ἡ ψυχρότητα ἡ ὑγρότητα ἡ ἄηρότητα. τῶν μὲν οὖν πεπερασμένων πεπερασμέναι καὶ αἱ δυνάμεις, τῶν ἀπειρων δὲ ἀπειροι, 229 25 πᾶσα δὲ ἀπειρος δύναμις μείζων τῆς πεπερασμένης καὶ φύστική ὡς μείζων τῆς ἐλάττουν. ὅστε εἴπερ ἐν ἀπειρον εἴη ἐν τῷ συνθέτῳ, διαφέρει τὰ ἄλλα στοιχεῖα, τὰς δὲ δυνάμεις αὐτῶν διαφέρειν ποιήσει τὸ ἀπειρον οὐκέτι σύνθετον, ἀλλ ἀπλοῦν, ὅπερ ὅτι μηδὲν ἡττον ἀδύνατον, 30 ἐτῆς ἐπιδειγμάτωνται· ἀλλ' ἡ τε πρὸς τοῦτον τὸν λόγον ἴσως ἀν τις ὑπολογίαι, πρότερον διαλύσουεν. φαίη γάρ ἀν τις ὡς οὐδὲν κοιλύει τὸ ἀπειρον σῶμα τῷ μὲν ὄγκῳ μέγιστον εἰναι, τῇ δυνάμει δὲ ἐλάττον τὸν πεπερασμέ- 10 νων, ἐπει καὶ δέρος ὄγκον, εἰ πολλῷ πλειόνα λάβοις, πυρὸς δὲ ἐλάττω, ἡ γε δύναμις ἡ τῷ πυρὸς ἔσται πολλῷ πλειόνα λάβοις, πυρὸς δὲ ἐλάττω, ἡ ἐλάττουν. ὅταν δὲ τὸ μὲν τὸ δὲ μή, λόγον οὐκ ἔχει. πηδεῖ; ὅτι 15 καν ποὺν τοῦ πυρὸς ἴσημεγέθης ὁ ἀληθινός ἀσθενέστερος ἡ. παραξένοτάς τε αὐτοὺς εἰς τὸ πολλαπλάσιον μέγεθος ἔσται ποτὲ ἀντανισῶσι τὴν δύναμιν, εἰ δὲ τοῦτο, καὶ μείζω ποιῆσαι ἐνούσης γε ἡμῖν τῆς παρανέγκειας, καὶ 20 εἴγε μηδέποτε ὑπολείποι, καὶ ἀπειρω μείζω. τί οὖν ἐνταῦθα ὠφελεῖ, εἰ 25 τὸ ἴσου πυρὸς τοῦ ἴσου δέρος ἴσχυρότερον; ἔστω γάρ ἴσχυρότερον καὶ δεκα-

1 ἐπειδὴ MW: ἐπεὶ BL καὶ οὐ φυσικῶς L καὶ ante οὗτος om. W

2 δέ] γάρ W 3 οὕτε MWB: οὐδὲ L (v. 13 et 14 οὕτε — οὕτε coni. Spengel)

4 πᾶς—(6) ἀπειρος] exscr. Philop. 417,6 sqq. (cf. 428,17 et 21) 5. 6 διελθεῖν libri et F Aristot. 204¹9: διεξελθεῖν EI Aristot. et Philop.

om. M; certe memorabile est idem membrum deesse apud Philop. 428,23 7 ἀνάγκη (9) ἀριθμος] cf. Philop. 417,29 sqq.

9 ἀπειρον MW: οὐδὲ ἀπειρον Laur. 85,14: οὕτε ἀπειρον BL: οὐδὲ ἀπειρον Spengel. mihi aut ἀπειρον ἄρα (εἶναι ἀδύνατον) aut ἀπλοῦν ἀπειρον (ἔνδέχεται εἶναι οὐδὲ) ἀπειρον ἄρα supplendum esse videtur

τάδε] ταῦτα W

12 δὲ τι] διέστι a (in I. compendium scripturae) παν—(13) ὑγρότητα] exscr. Philop.

418,17 13 ante θερμότητα add. ἡ Philop. ὑγρότητα ἡ ὑγρότητα MW: ὑγρότητα ἡ ὑγρότητα BL.

15 μείζω WBL: μείζω M (fortasse hoc vocabulum ut superfluum delendum) 16. 17 διαφέρει W 20 διαλύσωμεν W (ut coni. Spengel)

φαίη κτλ.] cf. Simpl. 478,32 sqq. 26 τε om. W 29 εἰ om. ML₁

30 πυρὸς] πῦρ W καὶ scripsi: κατὰ libri (fort. δεκαπλάσιον vel κατὰ delen- dum² Spengel)

πλαστίῳ· πάντως γάρ τινα ἀριθμὸν δώσεις τῇ τῆς δυνάμεως ὑπερβολῇ. ὁ 229
δὴ χιλιοπλάσιος ὅγρος ὁ τοῦ ἀέρος ἴσοισταί εἴσται κατὰ τὴν δύναμιν τῷ 25
πυρί· μεζῶν οὖν ὁ μυριοπλάσιος, πολλῷ δὲ μεζῶν ὁ ἔκαποντάκις τοσοῦ-
τος καὶ χιλιάκις, δὲ ἄπειρος ὑπὲρ πάντα λόγον. φίλείρει τοίνυν οὐδὲν
5 ἡττον τὸ πῦρ τὸ πεπερασμένον ὁ ἄπειρος ἀήρ, ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς ἐρρέθη·
δεῖ γάρ | ἵστειν τὰς δυνάμεις τῶν ἐναντίων, εἰ μέλλοι τὸ σύνθετον σφίζε- 230
σθαι. τὸ μὲν οὖν ἐξ ἐνὸς διὰ ταῦτα ἀμήχανον. ἐκ πλειόνων δὲ (ἢ)
πάντων ἀμηχανώτερον ἔτι. πῶς γάρ ὀλληλοὶ ὑπολειψύει χώραν ἔκαστον
αὐτῶν πᾶσαν κατειληφός; τοῦτο δὲ παρῆλθε καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνὸς ὑπομνῆσαι. 5
10 εἰ γάρ ἐν ἄπειρον ἐν τῇ συνθέσει, ποῦ τὰ ἄλλα ἔσται; δητὶ μὲν οὖν οὐχ
οἶδον τε ἄπειρον εἶναι *(σύνθετον)* σῶμα, ἐκ τούτων δεδείχθω, δητὶ δὲ μηδὲ
ἀπλοῦν, οὐτεις μάθοιμεν ἄν. ἡτοι γάρ ἐν τι τῶν στοιχείων ἔστιν, οἷον 10
ἀήρ ὕδωρ ἢ πῦρ ἢ τις ἑτέρα φύσις ᾧ Ἀναξίμανδρος οἰεται οὗτος γάρ
ἡλθεν ἐπὶ τὴν ὑπόνοιαν ἔκορίσαι τῶν στοιχείων τὸ ἄπειρον, ὅπως μὴ δι'
15 ἐνὸς ὄντος ἀπείρου τὰ λοιπὰ φίλείρηται αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐν τῷ ἄπειρῳ δυνά-
μεως, ἐπειδὴ ἐν τοῖς στοιχείοις εἴη πρὸς ὀλληλα ἐναντίωσις. ὁ μὲν γάρ 15
ἀήρ ψυχρός, τὸ δὲ ὕδωρ ὑγρόν, τὸ δὲ πῦρ θερμόν, ὡς εἴπερ ἦν ἄπειρον
ἐν, ἔφθαρτο ἄν ἡδη τὰ ἄλλα. διὰ τούτο οὖν ἑτέραν φύσιν τὴν ἄπειρον
λέγει, ἐξ η̄ς τὰ στοιχεῖά τε καὶ τὰ λοιπά. διτῆς οὔσης περὶ τούτου τῆς 20
20 σκέψεως, πρῶτον μὲν εἰ ἔστιν ὅλως τοιαύτη τις φύσις ἔξω τῶν λεγομένων
στοιχείων, ἔπειτα εἰ καὶ ἄπειρος, δοκεῖ μοι περὶ μὲν τούτου κοινῷ τινι
χρήσασθαι λόγῳ, δις οὔτε τῶν στοιχείων οὔτε ἔξω τι τῶν στοιχείων ἄπειρον
εἶναι διδάξει, πρότερον δὲ ἐπιδεῖξαι, δητὶ διδύνατον εἶναι τινα φύσιν ἑτέραν 25
παρὰ τὰ καλούμενα στοιχεῖα. ἀπαν γάρ, ἐξ οὐ ἐστιν, καὶ διαλύεται εἰς
25 τοῦτο· τὰ μὲν ἐκ γαίης φύντα εἰς γαῖαν, φησὶ καὶ ἡ τραχιγδία, τὰ δὲ
ἀπὸ | αἰθερίου βλαστόντα γονῆς εἰς αἰθέρα. διὰ τί οὖν οὐχ ὄρθιμεν δια- 231
λυόμενον εἰς τι τοιούτον σῶμα τῶν γιγνομένων, δητὶ μήτε πῦρ μήτε ἄήρ
μήτ' ὕδωρ ἔστιν; ὅλως γάρ ἐν τι στοιχεῖον ὑποτίθεσθαι οὐ μόνον ἔτερόν 5
τι τῶν τεσσάρων, ἀλλὰ καὶ εἰ τούτων αὐτῶν, ληρος πολύς. ἐν δὲ στοι-
30 γεῖσον ὡς σῶμα ὃν ἡδη κατ' ἐνέργειαν· τοῦτο γάρ ἄτοπον εἶναι φῆμι, καν
ἄπειρόν τις αὐτὸν κανὸν πεπερασμένον ποιῆι, ὥσπερ Ἡράκλειτος τὸ πῦρ οἰεται

λλ

1 δῶσει L _{2a}	2 τὴν om. L	3. 4 τοσοῦτον L	6 μέλλοι MW: με B:
μέλλει L	7 ἡ addidi	8 'fort. ἀμηχανώτατον' Spengel	ἐτι MW et
fort. B ₂ : ἔστι B ₁ : ἔστιν L	9 'fort. παρῆλθον' Spengel	11 σύνθετον add. Spengel;	
ἄπειρον εἶναι ἀπλοῦν σῶμα L	12 μάθοιμεν ἄν W, Spengel e coni.: μάθωμεν ἄν MBL		
14 post ὑπόνοιαν add. ταῦτην WBL	ὑπως—(16) ἐναντίωσις cf. Simpl. 480,2 sqq.		
14. 15 μὴ δι' ἐνὸς scripsi: μηδενὸς MWBL ₁ : μὴ ἐνὸς L _{2a}	15 ἐν τῷ ἄπειρῳ WL: ἐν τῷ		
ἀπειρῷ MB	17 ὥσ] ὣν Aristot. 204 b 28	19 λέγει L: λέγεν MWB	
ἔξ η̄ς WL: ἔξης MB	διτῆς—(21) ἄπειρος] cf. Philop. 433,12	διτῆς M et	
Philop.: διτῆς οὖν WBL.	20 πρῶτο μὲν εἰ ἔστι τις ὅλως τοιαύτη φύσις W		
21. 22 κοινῇ τινι χρήσασθαι λόγῳ] cf. Philop. 427,13	24 τὴν καλούμενην L		
καλούμενα στοιχεῖα FI quoque Aristot. 204 b 33: στοιχεῖα καλούμενα E	ἀπαν I Aristot.		
ib.: ἀπαντα F: ἀπαν μὲν E	25 τὰ μὲν κτλ.] Euripides Chrysipp. fragm. 839 ed.		
Nauck ²	γαῖαν B: γέαν ML: γαῖην W		

μόνον στοιχείον καὶ ἐκ τούτου γεγονέναι τὸ πᾶν. ἐντεῦθεν γάρ ήμας καὶ 231
δεῖται συμφλεγῆσεισθαι ποτε τὸ πᾶν ἀπειλῆν, ἐπειδὴ διαλυθήσεται εἰς
τοῦτο, ἐξ οὐ καὶ γέροντος. καὶ γάρ οὗτος ἀλίσκεται τῷ αὐτῷ λόγῳ τὰς τῆς
γενέσεως ὑποθέσεις προσέμενος, ὥσπερ γε καὶ Ἀναξίμανδρος. Ἀναξίμαν-
δρῳ γάρ, ἐπειδὴ πρὸς οὐδὲν ἐναντίων ἔχει τὸν τεσσάρων, ἔκεινο τὸ 15
μεταξὺ οὐδὲν ἀντίον εἶναι τούτων μεταβάλλοι. οὕτως δὲ οὐδὲν γένοιτο ἐξ
αὐτοῦ ἡ ταῦτα ἡ καὶ ἄλλο τι, εἰ ποιεῖν δεῖ καὶ τὰ τέσσαρα ἐξ ἔκεινου.
τί οὖν ἔτ' αὐτοῦ δεήσεται οὕτως ἀχρείου πρὸς τὰς γενέσεις; τὸ δὲ 20
Ἡρακλείτου πῦρ ἡ εἴ τι ἄλλο στοιχεῖον τῶν γενομένων σῶμα δὲν κατ'
10 ἐνέργειαν ὑποτιθείτο, ἔχει μὲν ἐν αὐτῷ πάντως ἐναντίητα καὶ οὕτω γε
οὐδὲν αὐτὸς κωλύει μεταβάλλειν εἰς τούναντίον, ἀλλ' ἦτοι φυλάξει τὴν
ἐναντίων ἐν τῇ μεταβολῇ καθ' ἣν ἐστιν, οἷον εἰ πῦρ εἴη, διατηρήσει 25
τὴν θερμότηταν ἐν τοῖς ἐναντίοις, ὅπερ ἀδύνατον. ἡ ταύτην ἀπολιπεν δέχοιτο
ἄν τὴν ψυχρότητα, οὕτως δὲ οὐκέτι ἄν σφέζοιτο πῦρ. δεῖ δὲ σφέζεσθαι τὸ
15 στοιχεῖον. διὸ τί δὲ οὐ τὸν ἀέρα στοιχεῖον | οὕτως ἐροῦμεν, ἀλλὰ τὸ πῦρ; 232
καὶ γάρ οὗτος ὄμοιώς εἰς ἔκεινον ἄν μεταβάλλοι. τάχα οὖν ἄν τις εἴποι,
ὅτι καὶ ἡμεῖς τοῖς Ἀναξίμανδρου περιπίπτομεν ἀπόποις τὴν ὥλην ἄνευ
τινὸς ἐναντίωσεως ποιοῦντες ἡ πολὺ τὸ διάφορον αὐτὸς τι μεταβάλλειν καὶ 5
ἐν αὐτῷ γίνεσθαι τὰς μεταβολάς; αὐτὸς μὲν οὖν τι μεταβάλλειν οὐχ οἶνον
20 τε, εἰ μή τινα ἔχει καὶ ἐναντίων, ἐν αὐτῷ δὲ γίνεσθαι τὰς μεταβολάς
τῶν ἐναντίων εἰς τὸ ἐναντία τίς κωλύει λόγος; οὕτω δὲ ἡμῖν καὶ μία
οὖσα ἡ ὥλη ἐνυπάρχει παντὶ τῷ γινομένῳ, ὅπερ τοῖς ἐν τῶν στοιχείων 10
ὑποτιθεμένοις οὐ σώζεται. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὅδοι, φασίν, πάρεργον εἰρήσθω.
ἐπανιτέσον δὲ ὅμεν ἐξέβην, ὅτι μηδὲν ἀπειρον σῶμα. πέψυκε τοίνουν ἀπαν
25 τὸ αἰσθητόν, ὅπερ γέ ἐστιν ἐν γενέσει καὶ φύσιος (ῦνον γάρ εἴ τι τοιοῦτον 15
ἀπειρον, ζητοῦμεν) ἐν τόπῳ εἶναι καὶ ἔστι τις τόπος οἰκεῖος ἐκάστου καὶ
ὁ αὐτὸς τοῦ τε μορίου καὶ ἀπαντος, οἷον ὥλης τε τῆς γῆς καὶ μιᾶς βώλου
καὶ πυρὸς καὶ σπινθῆρος. ὁ αὐτὸς δὲ οὐ τῷ ποσῷ, ἀλλ' ὅτι ἀμφοῖν ἡ
ἄνω ἡ κάτω. τούτου τοίνουν οὗτος ἐναργεῖς οὕτως τὸ ἀπειρον σῶμα ἦτοι 20
30 ὄμοιειδές ἐστιν ἡ ἀνομοιοιειδές. ἔστω δὴ πρῶτον ὄμοιειδές. ὄμοιειδής
τοίνουν αὐτοῦ καὶ ὁ τόπος καὶ ὁ αὐτὸς ὥλος τε καὶ τῶν μορίων καὶ οὕτως
ἀπειρος. τὸ δὴ μόριον τοῦ ἀπειρου, φέρε βώλος ἡ τοσονὸλι ὅδωρ, πότερον 25
ἀκίνητον ἐσται ἡ κινηθῆσεται; κινεῖσθαι μὲν γάρ αὐτὸς ἀδύνατον. τί γάρ

4. 5 ἀναξίμανδρῳ WL: ἀναξίμανδρος M: in B compendium scripturae 5 γάρ] δὲ B
8 οὕτως οὗτος MWB: οὗτος L 9 ἡ εἴ τι ἄλλο M₁: ἡ εἴ τι ἄλλο τι M₂ B et (εἴ τι
superser.) W: ἡ εἴ τις ἄλλο τι L; cf. Philop. 434,10 γενομένων W 10 αὐτῷ MB
καὶ οὕτω —(14) σφέζεσθαι cf. Philop. 434,11 sqq. οὕτω γε MBL: οὕτως W
13 τὴν θερμότηταν ἐν τῇ εἰς ἀέρα μεταβολῇ ψυχρὸν οὗτα καὶ εἴη ἄν ἄμα ἐν τοῖς ἐναντίοις
Philop. 16 οὗτος WL: οὕτως MB (fortasse recte) τάχα —(23) σφέζεσθαι]
exscr. Philop. 435,1 sqq. 19 τι om. W 20 ἔχει MB et M Philoponi: ἔχει
WL et LK Philoponi 21 κωλύει M: κωλύεται WBL et Philop. 22 φασὶν ὅδοις B
25 ἐν γενέσει —(26) ζητοῦμεν] cf. Philop. 441,15 γάρ εἴ τι] γάρ τι W 26 τόπος
τις L 27 μιᾶς βώλου] sic FI quoque Aristot. 205^a 12: βώλου μιᾶς E 29 οὕτως
ante οὗτος coll. B: om. L 30 ἀνομοιοιειδές M: ἀνομοιοιειδές WBL 31 τοίνουν om. B

μᾶλλον ἄνω η κάτω; συγγωρείσθω γάρ αὐτοῖς ἐν τῷ ἀπείρῳ καὶ ἄνω καὶ 232 κάτω. πᾶς γάρ τόπος οἰκεῖος αὐτῷ καὶ οὐδὲν μᾶλλον οὗτος ἔκεινου. πότερον οὖν ἐπὶ πάντας ὅμοιος κινήσεται καὶ πάντας ὅμοιος πληρώσει η | 30 διασπασθήσεται ἀπανταχοῦ; πῶς δὲ καὶ στήσεται κινηθὲν ἀπαξ; πῶς δὲ 233 5 καὶ ἡρεμήσει; οὐ γάρ ὅταν [τε] εἰς τὴν οἰκείαν παρασύνηται χώραν· καὶ γάρ η ἀπέλιπεν, ὅμοιος εἶχεν οἰκείαν. τοῖς μὲν οὖν μορίοις ἀμήγανον ὁ οὗτως η κίνησις. ὅλως τε ἀπειρόν τε ἄμα καὶ κινούμενον καὶ Μέλισσος ἀπεγίνωσκεν. οὐκ εὖ δέ, δτὶ πᾶσαν κίνησιν· ἀλλοιούσθαι γάρ ἔσως ἐνδέ-
χεται. ἀλλὰ οὐδὲ οὗτω κινεῖσθαι τὸ δόλον ἐγγωρεῖ, ὡς η σφαιρα ἐν ταῦτῃ
10 τόπῳ κατὰ τὰ μόρια. πρῶτον μὲν γάρ ἐχρῆν, εἴπερ ὅμοιοιεῖνες, καὶ τὰ 10 μόρια πάντα κύκλῳ κινεῖσθαι, οὐχ ὅρπται δὲ οὗτως, ἀλλὰ ἔκεινα καὶ ἐπ'
εἰδεῖνες, οἵνιν γῆ 33ωρ. ἔπειτα εἰς κύκλῳ, καὶ πεπέρανται· σχῆμα γάρ
ἔξει. μένει τοίνυν ἀκίνητον τὸ τε δόλον καὶ τὰ μόρια. ἐγὼ δὲ τοῦτο μὲν 15
οὐ λέγω, δτὶ καὶ μονὴ τῆς φορᾶς οὐδὲν ἥττον ἀδύνατος· ὕσπερ γάρ κι-
15 νεῖσθαι ἐφ' ἓν τόπον ἀμήγανον τοῦ παντὸς ὅμοιος ὅντος οἰκείου, οὗτως
καὶ ἡρεμεῖν ἐν ἑνὶ τόπῳ μηδὲν μᾶλλον ἐτέρου προσήκοντι. ἀλλ' ἔστω,
δεδόσθω μένειν. καὶ καθ' δόλον καὶ κατὰ μόρια τοίνυν η κίνησις οὐκεν 20
ἔσται, πρᾶγμα οὗτως ἐναργὲς καὶ οὐδὲ λόγου δεόμενον, εἰ μὴ πρὸς ἀκινή-
τους γε ὅντως δεόμεθα λόγου.

20   Ἐστω δὴ πάλιν ἀνομοιοιεῖδες τὸ ἀπειρόν καὶ οὐχ ἀπλοῦν. σύνθετον 25
ἄρα καὶ τῷ ἀπειρῷ εἰν. οὐκοῦν οὐδὲ εἰς αὐτῷ κατὰ φύσιν τόπος, ἀλλ'
ἐκάστῳ τῶν σωμάτων οἰκεῖος τόπος, ἐξ ὧν σύγκειται τὸ δόλον. καὶ |
κίνησις μὲν ἀη σφίζει' ἀν· δρα δὲ τὰ λοιπά. τὰ ἀνομοιοιεῖδη ταῦτα 234
πότερον ἀπειρα η πεπερασμένα; ἀλλ' εἰ μὲν πεπερασμένα κατ' ἀριθμόν,
25 ἐν τι ἐξ αὐτῶν ἀπειρόν ἔσται κατὰ μέγεθος η καὶ πλείονα· οὕτω γάρ ἀν το
τὸ δόλον ἀπειρόν εἰη. ξένουσι τοίνυν αὐτοῖς οἱ πρότερον λόγοι, οὓς ἀρτι
λέγοντες ἐπαυσάμεθα. προσέτι δὲ οὐδὲ οἴόν τε ἐν τῶν στοιχείων ἀπειρόν
εἰναι ἐν τῇ συνθέσει ὃν πορ η γῆ. ὠρισται γάρ ἐκάστου τούτων ὁ τόπος,
καὶ οὐ πᾶς οἰκεῖος διπάντι, ἀλλὰ τῷ μὲν ἄνω τῷ δὲ κάτω· καὶ διὰ τοῦτο 10
30 οὐδεὶς τῶν φυσιολόγων πῦρ τὸ ἀπειρόν ἐποίησεν η γῆν, ἀλλ' 33ωρ η ἀέρα,
δτὶ ἔκεινων μὲν ὁ τόπος ἐκάστου δηλός ἔστι, τούτων δὲ ἐπαμφιστερέζει τῷ

1 ἄνω η κάτω MW et Simpl. 483,14: κάτω η ἄνω WBL

4 πανταχοῦ BL

τε

δὲ pr.] δη W   5 τε delevit Spengel et om. Laur. 85,14 (ortum puto ex ὅταν]: γε W
6 οἰκείαν] οἰκείων L   ἀμήγανον M: ἀμήγανος WBL   7. 8 Μέλισσος ἀπεγίνωσκεν]
cf. Philop. 438,12 sq.   10 post μόρια add. πάντα κύκλῳ κινεῖσθαι Lga (in L1 πάντα—
μόρια om.); 'fort. κινεῖται' Spengel   11 ἐπ' WL: ἀπ' MB   12 post ἔπειτα
add. δὲ L (in L1 εἰ om.)   13 ξεῖται Laur. 85,18: ξεῖται MWBL   14 ἀδύνατον L
16 μᾶλλον μηδὲν L   17 δόλον] 'immo δόλον' Spengel   18 πρᾶγμα—δεόμενον]
exscr. Philop. 438,15   οὗτως BL et Philop.: οὕτε MW   19 λόγους B
20 ἀνομοιοιεῖδες WL   22 ἐκάστῳ] ξένω L   23 κινήσεις et σώζοντ' L
ἀνομοιοιεῖδη MWB: ἀνομοιοιεῖδη L   25 ἀν om. M (quae particula fortasse post ἀπειρον
aptius inseratur)   29 οὐ πᾶς] οὕπω B   30 τὸ έν καὶ ἀπειρόν El Aristot. 205 a 26:
τὸ ἀπειρόν καὶ έν F   ἀλλ?] sic E quoque Aristot. 205 a 27: ἀλλ' η FI   έκεινων]
έκειμι (sic) M   31 τῷ W: τῶν MBL

ἄνω καὶ κάτω. ἀπειρα ἄρα κατὰ ἀριθμὸν τὰ ἀνομοιοειδῆ μόρια τοῦ 231
ἀπείρου. ἀπειροι ἄρα καὶ οἱ τόποι. ἀλλὰ τοῦτο ἀδύνατον· πεπε- 15
ρασμένοι γάρ οἱ τόποι καὶ αἱ τῶν τόπων διαφοραὶ· ὁ γάρ ἄνω καὶ κάτω,
καὶ εἰς δεξιὰ καὶ εἰς ἀριστερά, ἐμπροσθεν καὶ ὥπισθεν. πεπερασμένα ἄρα
5 τὰ στοιχεῖα κατ' ἀριθμὸν· οὐ γάρ δὴ πλειόνων ὁ αὐτὸς τόπος· οὐκέτι 235
γάρ ἔκεινα κατ' εἰδὸς διοίσει οἷς ὁ αὐτὸς ἀφώρισται τόπος, εἰ μὴ ὡς περ
Δημόκριτος. οὗτοι δὲ ὄμοιοιδής ή κίνησις, οὗτοι δὲ ὄμοιοιδή τὰ στοιχεῖα,
οὗτοι δὲ καὶ ἔκάστη τῶν ἀτόμων οὐκεῖνος ὁ τοῦ πυκνῆς ἔσται τόπος. καὶ
ταῦτα ἡ ἀτομος ὑπομενεῖ, ἔπειρος, εἰ τῇ ἰδέᾳ πεπερασμένα κατ' ἀριθμὸν 240
10 καὶ κατὰ μέγεθος. πῶς τὸ ἐξ αὐτῶν ἀπειρον ἔσται; διτὶ δὲ ἀναγκαῖς
ἀκολουθεῖ τῷ πεπεράνθαι | τοὺς τόπους πεπερᾶσθαι καὶ τὰ σώματα, τίς
οὐκ οὖδε; συναπαρτίζειν γάρ τοῖς τόποις αὐτὰ ἀναγκαῖον· οὔτε γάρ ὁ
τόπος μεῖζων ἢ [ἀναγκαῖον] ὅσον ἐνδέχεται τὸ σῶμα εἶναι (καὶ ἡμα εἰ
μεῖζων ὁ τόπος, οὐχ ἀπειρον τὸ σῶμα) οὔτε τὸ σῶμα μεῖζων ἢ ὅσος ἡ
15 ἔστιν ὁ τόπος· εἰ γάρ ὑπερβάλλει τὸν τόπον, ἡ ἐν κενῷ ἔσται ἡ οὐδαμοῦ,
ῶν τὸ μὲν οὐκ εἰς μακρὸν λόγου τεύξεται, τὸ δὲ αὐτόθιν ἔστιν καταγέλα-
στον· οὔτε γάρ κινεῖσθαι τι δυνατὸν οὔτε ἡρεμεῖν ἀνεύ τόπου. ¹⁰ Ἀναξαργ-
ρας δὲ ἀτοπον αἰτίαν ἀποδέσσει τοῦ μένειν καὶ ἀκίνητον εἶναι τὸ ἀπειρον
μήμα· περέχεσθαι μὲν γάρ ὅπ' οὐδενὸς ἀλλου διότι ἀπειρον, στηρίζειν δὲ
20 ἐν αὐτῷ καὶ ἐπεριδεσθαι καὶ ἀντιβαίνειν, διὰ τοῦτο δὲ αὐτῷ καὶ κατὰ
φύσιν εἶναι τὴν μονήν. τοῦτο δὲ οὐκ ἀληθές. οὐ γάρ οἶποι τι ἀν ἦ, 25
ἔκει πάντως καὶ πέφυκεν εἶναι· εἴη γάρ ἄν πού τι καὶ βίᾳ καὶ οἴποι οὐ
πέφυκεν εἶναι, ὡς ἡ λίθος ἐκ τοῦ παττάλου κρεμάμενος, τὸ δὲ στηρίζειν ἐν
έσωτικ καὶ ἐπεριδεσθαι βιάσιον μονῆς αἰτίᾳ μᾶλλον ἢ τῆς κατὰ φύσιν ἔστιν.
25 τόπου γάρ ἀπορίαν ὑποδηλοῦ καὶ τὸ μὴ ἔχειν οἶποι κινήσεται, ἀδηλον δὲ
εἰ παρούσης γάρως ἡρέμητεν ἄν, ὥσπερ τὰ πέφυκότα. μένειν γοῦν οὐ
πέφυκε. διὰ τοῦτο γάρ καὶ τῇ γῇ τὸ μένειν κατὰ φύσιν ἔστιν, ἐπειδὴ
καὶ τόπου ὑπάρχοντος ὅμως οὐ κινεῖται, διότι πέφυκεν ἐν τῷ μέσῳ μένειν, 25

1 ἀνομοιοειδῆ MW: ἀνομοιοειδῆ BL   2 ἀπειροι — (4) ὅπισθεν] cf. Philop. 440,5 sqq.
ἀπειρα W   3 ὁ γάρ τόπος ἄνω vel εἰσὶ γάρ ἄνω et v. 18 καὶ ἐμπροσθεν scribendum
(vel καὶ ante ὅπισθεν delendum) esse censem Spengel   4 ἄρα καὶ WL
6 ἀφορίζεται W: ἀφόρισται L   7 ἐπ̄ pr. MWB: δὲ καὶ L   9 ὑπομενεὶ Spengel:
ὑπομένει libri   11 τῷ WL: τὸ MB   πεπεράνθαι MWB: πεπεράσθαι L
πεπερᾶσθαι MB: πεπεράσθαι WL (πεπεράνθαι Paris. 1888). librorum optimorum scripturam
πεπερᾶσθαι et hic et alibi non attigi, quoniam posterioris aetatis Graecos τὸ περῶ τὸ
τελειῶ pro περάνω adhibuisse plus uno etymologicorum testimonio constat. idem de
πεπέρασται valet   13 μεῖζων WBL: μεῖζον M (ut M Philoponi 448,10)   ἀναγκαῖον
del. Spengel (et Laur. 85,14): ἀναγκαῖος W. nescio an in ἀναγκαῖον, quae vox in libris
philosophicis per compendium (ἀπ̄) scribi solet, vestigium lateat vocabuli ἄμα, quod in FI
Aristot. 205^a-34 inter σῶμα et εἶναι legitur   ἄμα εἰ W: ἄμα MBL.   14 οὔτε
MWBL: οὔτε γάρ L_{2a}   15 κοινῷ M₁   18 ἀποδηλωσι Spengel (ut Philop. 448,15)
18 περιέχεσθαι] cf. Simpl. 485,25   ὑπ̄] ἀπ̄ L   20 ἐπ̄ αὐτῷ L   αὐτῷ M
(sic saepe)   23 λίθος — κρεμάμενος] cf. Simpl. 485,31 sq.   24 βιάσιον μονῆς] cf. Philop.
449,13   25 τόπου — (90,1) ἔχειν] exscr. Philop. 449,13 sqq.   26 πεφυκότα μένειν.
γοῦν] γοῦν² Spengel   οὐ L: οὐ MWB   28 ante πέφυκεν add. οὐ FI Aristot. 205 b 13

ὅστε εἰ καθ' ὑπόθεσιν ἀπειρος ἦν ἐν τῷ μέσῳ καιμένη, ὡς νῦν ἔχει, οὐ διύτι ἀπειρος ἦν καὶ ἐστήριζεν ἐν ἑαυτῇ, ἔμενεν, διλλ' οὐτε μένει ἐν τῷ μέσῳ βάρος ἔχουσα | ἐπεζύκει. λεκτέον οὖν τοῦ τὸ ἀπειρον μένειν αἰτίαν 236 φυσικήν· ἦν γάρ λέγει νῦν αἰτίαν, οὐκ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ μίγματος ἐστιν 5 ἢ ὅπερ ἄν τις ὑπόθηται σῶμα, ἀλλ' ἐκ τοῦ μεγέθους, ἐπει τί ποτ' ἔρεται περὶ τῶν μορίων τοῦ μίγματος; εἰ μὲν γάρ καὶ τούτων ἐκάστῳ κατὰ φύσιν 10 ἐστι τὸ στηρίζειν ἐν ἑαυτῷ, πάντα δικίνητα μένειν, ὅπερ οὐδὲ αὐτὸς ἀνὴν ἐνελήσειν· εἰ δὲ διύτι πεπέρανται, διὰ τοῦτο οὐλά τε καὶ κινεῖσθαι, οὐ κατὰ τὴν φύσιν ἄρα τοῦ σώματος τὸ ἀκίνητον [εἶναι] ὑπῆρχε τῷ ὅλῳ, 15 10 ἐπει καὶ τοῖς μορίοις ἂν τοῦτο ὑπῆρχεν, εἴπερ ὅμοιειδες τὸ μήμα, διύπερ καὶ πᾶν ἐν παντί, ἀλλὰ διὰ τὸ ποσὸν καὶ τὸ μέγεθος. ὅλως δὲ εἴπερ μὴ ἔξι ἀνάγκης, ἀλλὰ πέψυκεν εἶναι τὸ ὅλον ἐν ἑαυτῷ καὶ τόπον ἔχειν ἑαυτῷ, διὰ τί οὐ καὶ τῶν μορίων ἔκαστον; ὅμοιειδες γάρ οἱ τόποι τοῦ τοῦ 15 15 καὶ τοῦ μέρους, ὅλου τε τοῦ ὅλατος καὶ κυάθου καὶ πυρὸς καὶ σπινθῆ- 20 ρος. εἰ τούτου τοῦ ἀπειρον τόπος τὸ ἐν αὐτῷ μένειν, ἄρα καὶ τὸ ὅλον καὶ τὰ μόρια. παρήρηται οὖν καὶ οὔτως τὴν κίνησιν ὅμοιώς τοῖς ἀλλοις, 25 20 ὅσοι καὶ ἔξι ἀρχῆς ἀκίνητον εἶναι τὸ πᾶν ὑποτίθενται. ἀπλῶς δὲ ἀδύνατον ἀπειρόν τι λέγειν σῶμα καὶ ἐν τόπῳ εἶναι. εἰ γάρ πᾶν σῶμα αἰσθητὸν 25 25 ἢ βάρος ἔχει ἢ κοινάτητα καὶ κατὰ τὰς ῥοπὰς ταύτας ἐπὶ τοὺς οἰκείους φέρεται τόπους, ἀδύνατον δὲ τὸ ἀπειρον σῶμα ἢ βαρὺ ἢ κοῦφον εἶναι, 30 30 ἀδύνατον ἄρα καὶ τόπον αὐτῷ προστιθέναι. ζητοι γάρ πᾶν βαρὺ καὶ ἐστιν ἐν μόνῳ τῷ κάτω, ὃ δὲ ἀνω αὐτοῦ περιττεύσει, ἢ πᾶν κοῦφον καὶ ἐσται μόνον ἐν τῷ ἀνω, ὃ δὲ κάτω αὐτοῦ ὑπερβολεῖ, ἢ τὸ | μὲν ἡμίσιον βαρὺ 237 τὸ δὲ ἡμίσιον κοῦφον. καὶ πρῶτον μὲν πῶς τὸ ἀπειρον διαιρεῖν; ἔπειτα εἰ 35 τὸ μὲν ἐν τῷ ἀνω τε καὶ ἐσχάτῳ, τὸ δὲ ἐν τῷ κάτω τε καὶ μέσῳ, περαν- 40 θύσεται ὑπὸ τῶν τόπων· τὸ γάρ ἔσχατον καὶ τὸ μέσον περάτων ἐστίν 5 ὅλόματα. καὶ γάρ εἰ ἐν τόπῳ ἀπειρον, τούτου δὲ διαφοραὶ τὸ ἀνω καὶ κάτω, καὶ ἔμπροσθεν καὶ ὥπισθεν, καὶ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν, ἀνάγκη καὶ τοῦ ἀπειρον ταύτας εἶναι τὰς διαστάσεις· ἀλλὰ πεπερασμένων αἱ διαστάσεις 45 45 40 αὐται καὶ αἱ διαφοραί. οὐδὲ γάρ ἐκεῖνον ἐστιν εἰπεῖν, ὡς αἱ διαφοραὶ τοῦ 10 τόπου τὸ ἀνω καὶ κάτω καὶ τὰ λοιπὰ κατὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς εἰσι σχέσιν, οὐκ ἐν αὐτῇ τῇ φύσει τοῦ τόπου· καὶ γάρ τοῦτο μικρὸν ὕστερον ἐπιδεί- 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110 115 120 125 130 135 140 145 150 155 160 165 170 175 180 185 190 195 200 205 210 215 220 225 230 235 240 245 250 255 260 265 270 275 280 285 290 295 300 305 310 315 320 325 330 335 340 345 350 355 360 365 370 375 380 385 390 395 400 405 410 415 420 425 430 435 440 445 450 455 460 465 470 475 480 485 490 495 500 505 510 515 520 525 530 535 540 545 550 555 560 565 570 575 580 585 590 595 600 605 610 615 620 625 630 635 640 645 650 655 660 665 670 675 680 685 690 695 700 705 710 715 720 725 730 735 740 745 750 755 760 765 770 775 780 785 790 795 800 805 810 815 820 825 830 835 840 845 850 855 860 865 870 875 880 885 890 895 900 905 910 915 920 925 930 935 940 945 950 955 960 965 970 975 980 985 990 995 1000

1 καιμένειν (sic) M 4 ἢ - (15) μένεται] exscr. Philop. 450,2sqq. φύσεώς ἐστιν τοῦ μίγματος L 7 fort. μένει? Spengel 8 καὶ om. M 9 εἶναι om. Laur. 85,18 10 ἀν om. L τοῦτο] αὐτοῖς L 12 ἔχειν ἑαυτῷ MB: ἔχειν ἐν ἑαυτῷ WL (ἑαυτὸν L₁); cf. αὐτὸν ἑαυτοῦ εἶναι τόπος apud Philop. 450,17.18 13 διά τι διότι a (in L comp.) 15 malim μένειν, ἐν αὐτῷ μενεῖ? ἄρα? Spengel 16 παρήρηται scripsi: προσέρηται MB: περήρηται WL οὔτως] οὔτος WL 17 δισαι M 18 εἰ γάρ - (25) τόπων] exscr. Simpl. 488,7sqq. 23 ἐν μόνῳ τῷ ἀνω W 24 καὶ] ἢ L πᾶς L: πρὸς MWB διατείν MWB: διατεί L 24. 25 εἰ τῷ μὲν M 25 τὸ - (26) ὅλόματα] cf. Simpl. 488,34sq. 27 ante ἀπειρον add. τὸ L 27. 28 καὶ κάτω MWB et E Aristot. ib.: καὶ τὸ κάτω L et F Aristot. (τὸ κάτω I Aristot.) 28 καὶ τὸ ἔμπροσθεν F1 Aristot. ib. (πρόσθεν I) 30 αἱ post καὶ om. L 33 τὴν φύσιν L τὰς L: τὰς τε MWB; an τάσει? cf. τὰς τοῦ τόπου ταύτας διαφοράς apud Simpl. 489,20, qui ex Alexandro haec sumpta esse testatur

τοῦ τόπου διαφοράς, ἐν ᾧ τὸ ἄπειρον ἔστιν, εἰ ἄρα ἔστιν, ἀνάγκη τῇ 237 φύσει εἶναι, οὐ τῇ σχέσει τῇ πρὸς ήμᾶς. νῦν δὲ ἔτι κακεῖνο προσκείσθιω, ὡς εἰ ἀδύνατον ἄπειρον εἶναι τόπον, ἐν τόπῳ δὲ πᾶν σῶμα, ἀδύνατον ἄπειρον εἶναι σῶμα· τὸ πρῶτον δέ, τὸ ἄρα δεύτερον. ἀλλὰ μὴν τὸ ἐν 20 5 τόπῳ καὶ ἔν τινι τόπῳ· εἰ γάρ ἐν μηδενὶ, οὐδὲ ἐν τόπῳ, ὥσπερ οὐδὲ ποσόν, δικήτη μήτε τρίπηχον μηδὲ κατ' ἄλλον τινὰ ἀριθμόν. εἰ δὲ ἔν τινι τόπῳ, πάντας ἦ τὸ ἄνω ἦ ἐν τῷ ἄνω ἦ που ἀλλαχοῦ, τοῦτο δὲ ἤδη πολλάκις ἀδύνατον ἀπεδείξαμεν. θτι μὲν οὖν ἐνεργείᾳ οὐκ εῖται σῶμα ἄπειρον, φανερὸν ἐκ τούτων.

10 6. "Οτι δὲ καὶ ἀπλῶς ἀναφοροῦσι τὸ ἄπειρον πολλὰ | ἀδύνατα συμ- 238 βαίνει, εἴρηται μὲν καὶ πρότερον ἤδη, λεγέσθιο δὲ καὶ νῦν. τοῦ τε γάρ χρόνου ἔσται τις ἀργὴ καὶ τελευτή, πρᾶγμα τῶν πάντων ἀμηχανώτατον· τὸ γάρ λέγειν, ὡς ἡβατό ποτε γίνεσθαι χρόνος, οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἢ θτι ἡ χρόνος ἦν, θτε χρόνος οὐκ ἦν. πᾶν γάρ τὸ γινόμενον ἐν χρόνῳ γίνεται, 15 καὶ τὸ 'ποτέ' χρόνου κατηγορεῖται, δείκνυται δὲ καὶ ἡ κίνησις οὗσα αἰδίος, ἡς παρακολούθημα ὁ χρόνος. ἐν μὲν οὖν τοῦτο ἀποτον μὴ παραδεχομένοις τὸ ἄπειρον. ἔτερον δὲ ἡ τῶν συνεχῶν διαιρέσις ἴσταισένη καὶ πάλιν ἡ 10 αὐξῆσις τοῦ ἀριθμοῦ. θταν δὲ μήτε εἶναι μήτε μὴ εἶναι τιθεμένοις αὐτὸν ὁ λόγος εὐοδῆ, τοῦ διαιτήσοντος χρεία καὶ δῆλον θτι πως μὲν ἔστι, πῶς 20 δ' οὐ. λέγεται δὴ τὸ μὲν δυγάμει τὸ δὲ ἐντελεχείᾳ καὶ αὐτῇ ἡμῖν ἡ 15 διαιρέσις τῶν ὄντων πολλαχοῦ δέδεικται, ὅστε εἴπερ εἶναι μὲν τὸ ἄπειρον ἀνάγκη καὶ προσθέσει διὰ τὸν ἀριθμὸν καὶ τὸν χρόνον καὶ διαιρέσει διὰ τὴν τομὴν τῶν μεγεθῶν, οὐκ ἔστι δὲ ἐνεργείᾳ διὰ τοὺς ἔμπροσθεν λόγους, λείπεται αὐτὸν εἶναι δυνάμει. καὶ τοίνυν τοῦ σώματος τοῦ συνεχοῦς εἰ 25 20 ἀνάγκη ἄπειρον εἶναι τὴν τομήν, (τὸ γάρ ἀνελεῖν τὰς ἀτόμους γραμμὰς οὐ γαλεπόν) ἔσται δυνάμει ἄπειρον, οὐκ ἐνεργείᾳ· τοῦτο γάρ ἀμήχανον παντελῶς. τὸ γάρ ἐνεργείᾳ τὴν διαιρέσιν εἰς ἄπειρα ὑποτίθεσθαι καὶ τὴν σύνθετιν ἐξ ἀπειρῶν ἔστι ποιεῖν· εἰς δσα γάρ διαιρεῖται τὸ συνεχές, ἐκ τοσούτων δήπου καὶ σύγκειται· τὸ δὲ ἐξ ἀπειρῶν συγκείμενον ἄπειρον ἔστι 30 κατὰ μέρεθος, τοῦτο δὲ ἀδύνατον ἀπιδεικνύτες ἄρτι πεπαύμεθα. θταν δὲ λέγωμεν τὸ ἄπειρον εἶναι δυνάμει, οὐχ οὕτω λέγομεν, | ώς τὸν χαλκὸν 239 ἀνδριάντα εἶναι δυνάμει, θτι κανὸν γένοιτο ποτε ἀνδριάς ἐνεργείᾳ, ἀλλ' ἐπὶ

2 δὲ τι L: δέ τι MWB   3 τόπον ἄπειρον εἶναι E Aristot. 206^a1: τόπον εἶναι ἄπειρον F et (τὸ τόπον) I   εἶναι τι σῶμα EI Aristot. 206^a2: τι εἶναι σῶμα F   4 τὸ ἐν om. E Aristot. 206^a5   5 γάρ om. a   οὐδὲ MWB: οὔτε L   6 τρίπηχον ἢ διπηχοῦ E Aristot. 206^a4 (idem paulo post κάτω ἢ ἄνω)   11 καὶ ante πρότερον om. L καὶ νῦν δὲ B   12 πρᾶγμα τῶν I: πραγμάτων MWB   13 τὸ γάρ λέγειν—(19) χρεῖα] exscr. Philop. 456,5sqq.   ἔστιν MB: ἔστι λέγειν W: λέγειν ἔστιν L et Philop. 15 ἡ M: om. WBL et Philop.   ἡζε libri et Lt Philoponi: ἡ KM Philoponi: ἡ scripsit Vitelli   16 οὖν MWB et Philop.: om. L   19 εὐωδῆ B: εὐδῆ a πως WL: πᾶς; M: πῶς; B (item postea)   21 πολλαχῆ W   22 διαιρέσει] sic F quodque Aristot. 206^a15: ἀφαιρέσται EI   24 αὐτὸν] αὐτῷ B   27 τὴν] τῇ (sic) B 28 σύνθετιν M (pr. σ in ras.)   γάρ om. W   31 λέγομεν a   οὐχ οὕτω —(92,4) λέγεται] exscr. Philop. 459,18

μὲν τοῦ γαλοῦ καὶ τοῦ ἀνδριάντος παύεται ή δύναμις ἐπελθόντης τῆς 239
ἐνέργειας. ὁ γὰρ γενόμενος ἀνδριάς οὐκέτ' ἔχει δύναμιν ἀνδριάς γενέσθαι. 5
λέγεται οὖν ἐπὶ τῶν τοιωτῶν τὸ δυνάμει πρὸς τὴν ἐνέργειαν, διόπερ οἶν
τε αὐτὸν καὶ προελθεῖν εἰς ἐκείνην πρὸς ἣν καὶ λέγεται, ἐπὶ δὲ τοῦ ἀπείρου
5 ταῦτόν ἐστιν ἐνέργεια ὡς ἀπείρου τοῦ δυνάμει καὶ ἐνέργειά. η γὰρ τοῦ 10
ἀπείρου ἐνέργεια ὡς ἀπείρου τὸ δύνασθαι ἀεὶ τι πλέον, ἐπεὶ εἴγε τοιωτὴν
τις ἐντελέχειαν ἐπιγραφήν, οἷον στάσιν τινά καὶ μορφὴν καὶ εἶδος, οὗτος
οὐδὲν ἄλλο ἢ πέρας τις ζητεῖ τοῦ ἀπείρου, μᾶλλον δὲ φθορὰν τοῦ ἀπείρου,
τοῦτο δὲ ἀμήγανον. πᾶσα γὰρ ἐντελέχεια σώζειν δύσκει τὸ ὑποκείμενον. 15
10 ὥσπερ τοίνυν τὴν τοῦ κινητοῦ ἐντελέχειαν η κινητὸν φυλάττουσαν ἐπι-
δείκνυμεν τὴν δύναμιν τοῦ κινεῖσθαι. οὕτως ἐντελέχεια τοῦ ἀπείρου καὶ
τελειότης τὸ δύνασθαι ἀεὶ πορρωτέρω. εἰ δὲ παύσαστο ποτε η δύναμις 20
αὐτῇ, παύεται παραγρῆμα τὸ τοῦ καὶ ἀπειρον εἶναι. καθάπερ γάρ οἰς ἐν
τῷ γίνεσθαι τὸ εἰναί ἐστιν, ταῦτα παυσάμενα τοῦ γίνεσθαι οὐδὲν ἐστιν ἔτι,
15 ὡς ἀγῶν καὶ ἡμέρα καὶ γρόνις καὶ φλόξ, οὕτως οἰς τὸ εἶναι ἐν τῷ δύνα-
σθαι, ταῦτα ἀπολέσαντα τὸ δύνασθαι συναπόλλυσιν εὐθὺς καὶ τὸ εἶναι. 25
ἄλλο εἴ τις ἄρα καὶ τὴν τοιωτὴν δύναμιν τοῦ ἀπείρου ζητεῖ, η πρὸς τὴν
ἐνέργειαν λέγεται, καὶ αὐτὴν αὐτῷ δεικτέον ἐπὶ τῆς τομῆς τῶν μεγεθῶν.
ὅτε γάρ μηποι διαιρέται, | τότε ἐστὶν οὕτως ἀπειρα τῷ διαιρέσει, ὡς καὶ 240
20 ὁ γαλοῦς ἀνδριάς. ἔλθοι γάρ ἀν εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν εἰς ἀπειρα διαι-
ρεῖσθαι, πλὴν διαιφέρει. τοῦτο μὲν γάρ ἀδύνατον καὶ ἔσυτὸν ἀνατρέπει. εἰ 5
γάρ μη διέρρηται, οὐκ εἰς ἀπειρα πάντως· πῶς γάρ ἂν ἔληξεν η τομή; τὸ
δὲ διαιρεῖσθαι εἰς ἀπειρα οὐδὲν κωλύει ἀεὶ δυναμένου τέμνεσθαι τοῦ λειπο-
μένου. μηδὲς οὖν ἀθρόα ζητείτω τὴν ἐντελέχειαν τοῦ ἀπείρου, ὥσπερ 10
25 οὐκίας η κλίνης, ἄλλ' ὥσπερ τὸν ἀγῶνα φαμεν ἐνέργειά παρένται καὶ τὴν
ἡμέραν καὶ ὥλως τὸν γρόνιον οὔτε τῶν Ὀλυμπίων ἀθρόων δυναμένων

4 αὐτὸν MWL (τὸ δυνάμει Philop.): αὐτῷ L 5 ἐνέργεια Wa: ἐνέργεια MBL
τοῦ δυνάμει MWBL₁: τὸ δυνάμει L₂ η γάρ—(11) ἀπείρου, (13) καθάπερ—(14) ἔτι,
(15) οὕτως—(17) ζητεῖ] cf. Simpl. 493,20 sqq. 6 τὸ τοῦ B₁: om. L εἴγε
—(16) εἶναι] exscr. Philop. 460,5 sqq. εἴτε M 7 τις om. W 8 τι
ζητεῖ] ἐπιγραφή Simpl. 12 τελειότητα a (in L compendium scripturae) πορρω-
τέρω W (et Spengel e coni.): προτέρω MB: προσωτέρω L et Philop. 13 τοῦ καὶ
libri: τὸ καὶ Spengel: zai τὸ Philop.: puto παραγρῆμά που καὶ scripsisse Themistium
15 οὕτω M 17 η WL: η MB 18 τῆς τομῆς τῶν μεγεθῶν στρίψι: τῶν τῆς τομῆς
μεγεθῶν libri: τῆς τῶν μεγεθῶν τομῆς Spengel 19 δὲ M (ὅταν?) δὲ—(20)
ἀνδριάς] exscr. Philop. 461,5 sqq. 21 post διαιφέρει in L haec inserta leguntur: δὲ,
καίτοι διαιρεῖσθαι εἰς ἀπειρα δύναται τὰ μαργένη, οὐχ ὅμως δύναται ἐνέργειά εἰς ἀπειρα διαι-
ρεῖσθαι (διέρρεισθαι L₂a), quae verba nihili sunt: significare studuit Themistius vocabulis
πλὴν διαιφέρει ea, quae Philoponus pluribus circumscriptis 461,8 sqq. 22 μη om.
Philop. 460,25, qui totum hunc Themistii locum adeo discriptum reddidit, ut vix
disiecti scriptoris membra agnoscas. quae res fortasse eo excusatur, quod Themistius,
si quid video, in loco Aristotelis (eius duplex in libris manuscriptis fertur recensio; cf.
Diels Zur Textgesch. p.33) peculiarem quandam verborum conformatiōnem secutus est
ex ultraque recensione conflatam 22. 23 τὸ δὲ—(23. 24) λειπομένου] exscr. Philop.
461,2 sqq. 24 μηδὲς—(26) γρόνιον] exscr. Philop. 461,10 sqq. post ὥσπερ add.
η BL 25 οὐκίας B₁ 25. 26 τὴν ἡμέραν] η ἡμέρα I Aristot. 206^b 31: η om. EF

φαίνεσθαι οὕτε ἡμέρας οὕτε δικινού γρόνου, ἀλλ' οὗτοι γίνεται τι αὐτῶν ἀπὸ 240 μέρους· οὗτοι δὴ καὶ τὴν εἰς ἄπειρα διαιρέσιν, οὐχ ὡς ἀθρόαν οὐδὲ ὡς ἀμιαντάρην γίνεται ποτε, ἀλλὰ καὶ οὗτοι γίνεται ἀπὸ μέρους, ἀεὶ τινος 200 ὑπολειπομένου πάντως μεγέθους. τὸ μὲν οὖν εἶναι ὅμοιοιν τῷ τε γρόνῳ 5 καὶ τῇ εἰς ἄπειρα διαιρέσει (ἀμφοτέροις γάρ ἐν τῷ γίνεται καὶ ἐκ μέρους 20 εἶναι καὶ μὴ ἀθρόους, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄπειρον ἐν ἀμφοτέροις ὅμοιοις· τὸ γάρ ἀλλο καὶ ἀλλοὶ οἱ τὸ λαμβάνοντα εἶναι καὶ τοῦτο γε πεπερασμένον), διαι- 25 φέρουσι δὲ οὗτοι ἐπὶ τοῦ γρόνου τὸ ληρόθινον οὐτε μέρος ἐφιάρητο (αἱ τὸ παρελθόντα ἔφιαρται!), ἐπὶ δὲ τῆς διαιρέσεως οἱ τὸ τιμῆθεν ὑπομένει, 10 οὕτε δὲ γρόνου ὑπολιπεν πρὸς γένεσιν οὕτε τὸ μέγεθος πρὸς διαιρέσιν. μὴ λανθανέτω δὲ ἡμᾶς, ὡς ἐν τοῖς μεγέθεσιν οὐ κατὰ διαιρέσιν μόνον τὸ 245 ἄπειρον. ἀλλὰ καὶ κατὰ | πρόσθεσιν· ἐν γάρ τῷ πεπερασμένῳ μεγέθει, ἐφ' οὗτοι κατὰ θάτερον ἡ διαιρέσις γίνεται, ἐπὶ τοσοῦτον ἡ πρόσθεσις κατὰ θάτερον. εἰ οὖν ἡ διαιρέσις ἐπ' ἄπειρον, καὶ ἡ πρόσθεσις, ἀλλ' ἀντε- 15 στραχυμένως· διὰ γάρ ἀφαιροῦμεν ἐκείνου, τούτῳ προστίθεμεν. οὐ πᾶσα δὲ διαιρέσις ἐπ' ἄπειρον οὐδὲ πρόσθεσις· ἂν γάρ οὕτα τις ἀλλήλοις οἱ τὸ μεγέθη λαμβάνῃ, διαιρῆσθαι ποτε ἀναλόσει τὸ δίλον ὄπελίκον ἀντὶ ἡ· ἀλλὰ γρὴ ποιεῖσθαι τὴν τομὴν τῷ αὐτῷ μὲν λόγῳ, οὐ τῷ αὐτῷ δὲ με- 20 γέθει. ἐάν γάρ ἐξ ἀρχῆς εἰς ζῆμισυ διαιρῶν οἱ τὸ ζῆμισυ λαμβάνῃς, τοῦ 20 λειπομένου τὸν μὲν αὐτὸν φυλάξεις λόγον ἐν τῇ τομῇ, οὐ τὸ οἷον δὲ μέγεθος, καὶ μάνως οὗτοις ἡ διαιρέσις οὐχ ὑπολείψει· οὗτοι δὲ οὐδὲ ἡ πρόσθεσις. καὶ τὸ ἄπειρον ἔστι μὲν ἐν ἀμφοτέροις δυνάμει, διαιφέρει δέ, 25 οὗτοι διαιροῦντας μὲν ἔστιν ἔλατον οἱ λαβεῖν παντὸς ὥρισμένου μεγέθους, προστιθέντας δὲ οὐ παντὸς μεγέθους· οὐ γάρ παντὸς ἔστιν μεγέθον, οἱ οἵοι τοῦ οὐρανοῦ. ἀλλ' ἐκείνου δυνατοῦ μόνον, διὰ τὴν αὔξησιν εἴγεν ἐκ τοῦ τέμνεσθαι τὸ οὗτορον μέρος, ἐπειλεγένη οὖν τε ἡν παντὸς μεγέθους μεγέθον 20 λαβεῖν, ἢν ἂν τι σῶμα ἄπειρον ἐντελεχεία, ὄποιον λέγουσιν οἱ φυσικοί. οὗτοι δὲ οὐ δυνατοῦ εἶναι σῶμα τοιοῦτον, οὐ δυνατὸν οὐδὲ κατὰ πρόσθεσιν ἄπειρον εἶναι, ἀλλ' ἄπειρον μὲν πρόσθεσιν οὖν τε εἶναι, ἐπειλεγένη οὐδὲ διαιρέ- 30 σιν· ἄπειρον δὲ κατὰ πρόσθεσιν οὐκέτι οἴον τε. διὰ ταῦτα μέντοι καὶ Πλάτων δύο ἐποίησε τὰ ἄπειρα, τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, τὸ μὲν τῇ προσ- 35 θέσει, τὸ δὲ τῇ διαιρέσει προσομοιῶν καὶ ἐκ τούτων τὸ ἐνεῖναι ὑπαινιττό-

3 ἀλλὰ καὶ M: ἀλλὰ WBL

494,18 sqq.

10 τὸ om. L

12 ἐν M₂W: εἰ M₁BL

16, 17 τὰ μεγέθη δεῖ L.

496,4 sq.; Philop. 470,4

in ras.)

32 ένειναι M: ἐκείναι B:

6. 7 τὸ γάρ ἀλλο MB: τῷ γάρ ἀλλο WL; cf. Simpl.

7 γε om. W

11 δὲ om. B

13 ἐφ' οὗτοι — (15) προστίθεμεν] exscr. Philop. 469,4 sqq.; cf.

præterea Simpl. 495,26

19 λαμβάνεις Wl.: λαμβάνεις M (quod vix quisquam comen-

det): λαμβάνεις B

20 φυλάξης M

21 ἡ διαιρέσις οὐχ ὑπολείψει] cf. Simpl.

28 δὲ] οὐδὲ om. B

29 δὲ] οὐδὲ om. B

30 δὲ] οὐδὲ om. B

31 δύο τὰ ἄπειρα ἐποίησε E Aristot. 206^b28; ἄπειρα δύο ἐπ. FI

32 ένειναι M: ἐκείναι B: in loco difficillimo tractando iuvat mentionem

facere Asclepii in Metaph. 987^b25 δὲ Πλάτων δυάδα, εἴγε τὸ ἄπειρον εἰ μεγάλου καὶ

9 τημῆθεν] ληρόθεν Laur. 85,18 e Simpl. 494,28

10 τοῦτο B et Laur. 85,14 (ut KM Philoponii)

11. 12 μόνον δὲ τὸ ἄπειρον Spengel (recte puto)

15 τοῦτο B et Laur. 85,14 (ut KM Philoponii)

16 τις] τοῖς B

19 λαμβάνεις Wl.: λαμβάνεις M (quod vix quisquam comen-

det): λαμβάνεις B

20 φυλάξης M

21 ἡ διαιρέσις οὐχ ὑπολείψει] cf. Simpl.

23 έστιν —

μεγέθους] cf. Simpl. 498,24; Philop. 472,20

28 δὲ] οὐτι W πρόσθεσιν M (σθ

in ras.)

31 δύο τὰ ἄπειρα ἐποίησε E Aristot. 206^b28; ἄπειρα δύο ἐπ. FI

μενος, ἀλλ' ὅμως δύο ποιήσας οὐδετέρῳ γρῆται ἐν ταῖς ἀρχαῖς | (ἀρχαὶ 242
δὲ κατ' αὐτὸν οἱ ἀριθμοὶ)· οὗτε τὸ κατὰ διαιρέσιν ἄπειρον ἐν τοῖς ἀριθμοῖς
οὔτε τὸ κατὰ πρόσθεσιν, ἀλλὰ τὸ μὲν οὐκ ἔχουσιν (ἴστανται γάρ εἰς
μονάδα), τὸ δὲ αὐτὸς οὐ φησιν· αὗται γάρ αὐτούς· μέχρι γάρ δεκάδος φησιν 5
5 εἶναι τὸν ἀριθμόν, ἐντεῦθεν δὲ αὐτὸν ἀνακυκλεῖσθαι.

Εἰ δὲ καὶ καλῶς ἡμεῖς λέγομεν καὶ τὸ ἄπειρον κατὰ μόνην τὴν διαι-
ρεσίν ἔστι τῶν σωμάτων, διαν μὴ πάνησται ἡ τομή, συμβαίνει τούναντίον
ἄπειρον εἶναι ἦ τοις τινας βούλονται λέγειν· οἱ μὲν γάρ ἄπειρον λέγουσιν, 10
οὖ μηδὲν ἔστιν ἔξω λαβεῖν, ἡμεῖς δὲ οὐ δεῖ τι ἔστιν ἔξω λαβεῖν. μαρτυρεῖ
10 δὲ ἡμῖν καὶ ἡ συνήθεια· καὶ γάρ διακτυλίνους ἄπειρους λέγουσι τοὺς μὴ
ἔχοντας τὴν σφενδόνην, διτὶ δεῖ τι ἔστιν ἄλλο ἔξω λαβεῖν. τοῦτο δὲ οὕτικες 15
μὲν τῷ ἀπέιρῳ, διαφέρει δέ· οὐ γάρ μόνον δεῖ τι δεῖ λαμβάνειν ἔτερον
ἔπι τῶν ὄντων ἄπειρον, ἀλλὰ καὶ μηδέποτε ταῦτα, διπερ οὐχ ὑπάρχει τοῖς
κύκλοις· διὰ τοῦτο γάρ καὶ ὁπ' ἀριθμὸν πίπτουσιν αἱ στροφαί· ὡς οὖν
15 οἵον τε καὶ ἀφορίσασθαι τὸ ἄπειρον, τοῦτ' ἀν ἄπειρον εἶη, οὐ κατὰ ποσὸν 20
λαμβάνουσιν δεῖ τι λαβεῖν ἔστιν ἔξω, ποσὰ δὲ ἀριθμῷ καὶ μεγέθει, ἐν
ἀμφοῖν δὲ οὕτως τὸ ἄπειρον· δεῖ γάρ ἔστιν ἔξω λαβεῖν ἀριθμὸν πλείονα ἦ
τομήν. τὸ δὲ κατὰ ποσὸν λαμβάνουσι προσθίεινται ἦν ἀναγκαῖον, διτὶ κατὰ 25
τὸ εἶδος ἐν τῇ διαιρέσει πεπέρασται τὰ συνεχῆ· τὸ γάρ αὐτὸν εἶδος ἔστιν
20 ἐν τῇ διαιρέσει, εἰ καὶ μὴ τὸ αὐτὸν ποσόν· | γραμμαὶ γάρ ἦ ἐπιφάνεια ἥ 243
σώματα ἀμφω. τὸ μὲν οὖν ἄπειρον τοιοῦτόν ἔστιν.

Οὐ δὲ μηδὲν ἔστιν ἔξω λαβεῖν, τοῦτο τέλειον μᾶλλον ἀν εἶη καὶ θλον·
οὕτω γάρ καὶ ὁρίζομεν τὸ ὅλον, οὖ μηδὲν ἄπεστι τῶν πρὸς τὴν οἰκείαν 5
αὐτοῦ συμπλήρωσιν συντελούντων, οἷον ἀνθρώπων ὅλον ἥ κιβώτιον ὅλον ἥ,

μικροῦ, τὴν οὐλὴν αἰνιττόμενος διὰ τὸ ἀόριστον αὐτῆς, quoniam comparanda sunt Simplicii verba 499,4 δυάδα ποιῆσαι τὸ ἄπειρον, αἰνιττόμενον τὸ ἀόριστος. unde οὐλὴν Themistio reddiderim (ἐν εἶναι Diels coll. Metaph. 987^b 21. 1083^b 23 al.) cf. praeterea Philop. 473,7 sq.

1 οὐδὲ ἔτερῳ MB₁ οὐδετέρῳ — (5) ἀνακυκλεῖσθαι] exscr. Philop. 473,13 sq.

2 δὲ] γάρ B οὕτε] οὕτε γάρ Spengel: οὐκ ἔστι δὲ Philoponus. male intellexit

haec Simplicius 499,12 sq., qui ἐδύνατο θεωρεῖν addidit 3 ίστανται MWB:

ἴστανται L 4 μονάδας L Par. 1888 et Vindob. (fortasse W quoque) αὕται

γάρ αὐτούς] aut haec verba delenda aut μέχρι δεκάδος inserenda esse censem Spengel

γάρ alt. om. Vatic. 1025 et F Aristot. 206^b 32 7 παντάται L 8 ἄπειρον εἶναι]

ἄπειρον Par. 1888 et Vindob.: εἶναι ἄπειρον Aristot. 206^b 33 (cf. Diels Zur Textgesch. p. 6)

ἥ om. E Aristot. ib. 9 ἡμεῖς—λαβεῖν om. L 10 ἡμῖν om. L συνήθεια]

cf. Simpl. 500,15; Philop. 474,3 11 ἔστιν ἄλλο ἔξω λαβεῖν M: ἄλλο ἔστιν ἔξω λαβεῖν

WBL (ἄλλο ἔξω λαμβάνειν ἔστιν E Aristot. 207^a 3: ἔστιν ἔξω λαμβάνειν I: ἔξω ἔστι λαμ-

βάνειν F; λαβεῖν leg. in FI Aristot. 207^a 8 τοῦτο — (14) κύκλους] cf. Philop.

474,11 sqq. 12 δεῖ] δῆ B 13 ὄντων ἄπειρον MWB: ὄντως ἄπειρων L

14 ὁπ' scripti sec. Simpl. 500,22: ὑπὲρ libri στροφαὶ WBL: γραφαὶ M

15 ποσὸν] sic EF quoque Aristot. 207^a 7: τὸ ποσὸν I et Simpl.; cf. Diels Zur Textgesch. p. 19

16 λαμβάνειν E Aristot. 207^a 8 17 δεῖ — (21) σώματα] cf. Philop. 477,4 sqq.

19 πεπέρασται Laur. 85,18; πεπέρανται Spengel 20 ἐπιφάνεια L (e Philop.)

22 μᾶλλον ἀν εἶη M: ἀν εἶη μᾶλλον WBL 24 συμπλήρωσιν συντελούντων] cf. Philop.

478,6 κιβωτὸν E Aristot. 207^a 10 ἥγη] om. W: εἶναι Spengel

οἵς ἀν οὐδὲν εἰς τὴν μορφὴν ἐλλείπῃ. ὥσπερ δὲ ἐπὶ τούτων τῶν κατὰ 233
μέρος, οὕτως ἔξει καπὲ τοῦ κυρίως ὅλου· ἔστι γάρ κυρίως καὶ ἀπλῶς ὅλον 10
οὐ μηδὲν ἄπεστιν, τοῦτο δὲ καὶ τέλειον ἀκριβῶς· ἔσικε γάρ τὰ δύο ταῦτα
δινόματα τὸ τε ὅλον καὶ τὸ τέλειον ἡ ταῦτὸν σγημάνειν ἢ σύνεγγυς εἶναι.
5 ὅλον μὲν γάρ λέγομεν πρὸς τὰ μόρια ἀναγέροντες, ὅταν μηδὲν ἔκείνων
ἐλλείπῃ. τέλειον δὲ τὸ ἔχον πέρας καὶ τέλος, λέγεται δὲ ἀμφοῖν κατὰ 15
πράγματος τοῦ αὐτοῦ. εἰ δὴ τέλειον τὸ πέρας ἔχον, καὶ ὅλον ἂν εἴη τὸ
πέρας ἔχον. ἄμεινον οὖν Παρενθήτης Μελίσσου τὸ ὅλον πεπερασμένον
ποιῶν ‘μεσόθεν ισοπαλές’, ὃ δὲ τὰ ἀσύνθετα συντάττει καὶ οὐ λίνον λίνῳ 20
10 κατὰ τὴν παροιμίαν τὸ ‘πάνθ’ ὅμοι’ καὶ ἄπειρον λέγον. εἰ γάρ πᾶν ἔστιν
οὐ μηδὲν ἔξωθεν ἄλλο, ἄπειρον δέ, οὐ δεῖ τι ἔξωθεν ἄλλο, οὐδὲν ἂν εἴη
‘πάνθ’ ὕμοι’ τι καὶ ἄπειρον. διὰ ταῦτην δὲ τὴν πλάνην, καθ’ ἣν οἴονται
ἔμφερῶς ἔχειν τὸ ὅλον καὶ τὸ πᾶν καὶ τὸ ἄπειρον, ἦδη καὶ σεμνόνουσι τὸ 25
ἄπειρον, ἢ τῷ ὅλῳ προσήκει καὶ τῷ παντὶ, ταῦτα ἐπὶ τὸ ἄπειρον μετα-
15 φέροντες, τὸ πάντα περιέχειν καὶ τὸ πάντα ἔχειν ἐν ἑαυτῷ. ταῦτα δὲ
κατὰ μὲν ὅλου κυρίως λέγεται, κατὰ | δὲ τοῦ ἄπειρου, ὅτι τὸ ἄπειρον 244
ὅλη ἔστιν τοῦ ὅλου τε καὶ τελείου, δὲ γάρ μετὰ εἰδους ἥδη καὶ συναμφό-
τερον· ἡ γάρ ὅλη κατὰ μὲν τὸν αὐτῆς λόγον ἄπειρος ἔσται καὶ ἀόριστος,
δυνάμει δέ ἔστιν ὅλον τε καὶ πᾶν· δεκτικὴ γάρ τοῦ εἰδους καὶ αὐτῆς τε 5
20 καὶ τοῦ εἰδους τὸ σύνθετον. δὲ τοίνυν δυνάμει εἴχει, λέγω δὲ τὸ ὅλον,
τοῦτο ἀπλῶς αὐτῆς κατηγοροῦσι καὶ οὕτως δὲ τῷ ὅλῳ προσήκει, ταῦτα τῷ
ἀπείρῳ προσάπτουσι. δεῖ δὲ ἐν τῇ ὅλῃ τὸ ἄπειρον, δῆλον. καὶ γάρ ἡ 10
τῶν μετεμῶν καθαίρεσις ἡ ἐπ’ ἄπειρον καὶ ἡ πρόσθεσις ἡ ἀντίστροφος
κατὰ τὸ ὑποκείμενον οὐ κατὰ τὸ εἰδός ἔστιν. ὥσπερ ἔφην· μένει γάρ τὸ
25 εἰδός ταῦτο, καὶ ἄλλως τὸ πέρας αὐτῆς καὶ τὸ ὅλον οὐ καθ’ αὐτήν, ἀλλὰ
ἐκ τοῦ εἰδους ὑπάρχει καὶ δεῖ τι περιέχεται οὐπ’ ἄλλου καὶ δεῖ τι αὐτῆς 15
ἔστιν ἔχω λαβεῖν τὸ τε εἰδός καὶ τὴν μορφὴν. διὸ ταῦτ’ οὖν ἄπειρος,
εἰκότως δὲ καὶ ἄγνωστος κατὰ τὴν ἑαυτῆς φύσιν· τὸ γάρ ἄπειρον ἄγνωστον.
εἰς τί δὴ περιελήψυθεν ἡμῖν ὁ λόγος ἐκ τῶν εἰρημένων; ἔστι μὲν γάρ ἄγαν

5 οἵς ἀν MWB: ἀν οἵς L	ἐλλείπη Spengel: ἐλλείπει MBL: ἐλλείπει W	4 τὸ
ὅλον FI Aristot. 207 ^a 13; τὸ om. E	τὸ ante τέλειον om. L	5 μὲν om. L
ζταν—(6) ἐλλείπη cf. Philop. 478,13	6 ἀμφο W et Laur. 85,14 (de M ambigo)	
7 δῆ] ἥδη W	8 οὖν om. B	9 μεσόθεν M (W?)BL, E Aristot. 207 ^a 17, Simpl. 502,6: μεσόθεν Spengel (ut FI Aristot. et Philop. 475,3)
δέσπαττα L	συντάττει M: συνάπτει WBL (ex Aristot. 207 ^a 17: cf. Simpl. 502,9	ἀσύνθετα MWB:
τὰ ἀντιτείμενα συνάγει)	λίνον λίνῳ M: λίνον λίνον B	10 παροιμίαν] cf. Philop.
12 τι] τε W et Spengel e coni.	τὸ πάνθ’ MWB: πάνθ’ L; τὸ πᾶν Spengel	11 μηδὲν
FI Aristot. 207 ^a 19	δεῖ τι MWB: δεῖ τὸ L	MWB: μηδὲν L
καὶ—έσωτος om. E Aristot. ib.	πάνθ’ MW: πάνθ’ Spengel	12 περιέχον
ὅλου W	13 σεμνόνουσι] cf. Simpl. 502,15sq.	15 περιέχον
17 ante τέλειον ins. τοῦ Laur. 85,14 (et fort. M)	16 ὅλον MBL: τοῦ	
ἀντίστροφος] exscr. Philop. 479,12 sqq.	19 δεκτικόν L	18 ἡ γάρ—(23)
20 λόγῳ M	21 αὐτῆς κατηγοροῦσι MWB: κατηγοροῦσιν αὐτῆς L.	22 αὐτῆς M: ἑαυτῆς WI: cf. praeterea Philop. 475,28 et Simpl. 502,28
28 ἄγνωστον] sic F quoque Aristot. 207 ^a 25. 26; ἄγνωστον ἡ ἄπειρον EI	24 ἔφη B	26 ὑπ’] ἀπ’ L

παρὰ τὴν δόξαν, ἀληθέστατον δέ, τὸ ἄπειρον μόριον εἶναι μᾶλλον τοῦ ὅλου 244
ἢ ὅλον. ή γάρ ὅλη μόριον τοῦ συναμφοτέρου, καθάπερ ὁ χαλκὸς τοῦ
Διαδόμενου. τοῦτο γάρ ἵσως εὐλογώτερον ἢ τὸ μέγα καὶ τὸ πικρὸν
ἄπειρά τε ποιῶντας καὶ ὅλην αἰσθητὸν τε καὶ νοητὸν, προσαναγκάζεσθαι 25
συγχωρεῖν περιέχεσθαι καὶ τὰ νοητὰ ὑπὸ τῆς ὅλης, εἴγε ἀπαντα ὑπὸ τοῦ
ἀπείρου περιέχεσθαι βιώλονται. οὕτως γάρ ὑπὸ τοῦ ἀσρίστου τε καὶ
ἀγράστου τὰ γνωστά τε καὶ ἐπιστητὰ περιέχοιτε τε καὶ ὄριζοτε. ήμν
δὲ τὸ ἄπειρον ὑπὸ τοῦ | ὅλου περιέχεσθαι τιθεμένους. λέγω δὲ τὴν ὅλην, 245
κατὰ λόγον συμβαίνει ἔλαττον μὲν δύναται παντὸς ὡρισμένου μεγέθους
10 λαβεῖν. μεῖζον δὲ μή. ή γάρ ὅλη ἔνδον ἐμπεριέχεται τῷ τεμνομένῳ
μεγέθει.

7. Συμπλέτερον μὲν οὖν αὐτὸν ποιεῖν βουλομένους δίδωσι τὴν χρηγήν· 5
ἐνυπάρχουσαν τῆς ἀπειρίας, μεῖζον δὲ οὐκέτι δεῖ γάρ τῆς ἔξωθεν προσθή-
κης. ἐνδέχεται δὲ μηδὲν ἔτερον ἔξωθεν εἶναι, καὶ εἰ περιέχει τὸ εἰδός, 10
15 ἀνάγκη εἰς τοῦτο στῆναι τὴν αἴξησιν. εὐλόγιας δὲ καὶ ἐν μὲν τοῖς 10
ἀριθμοῖς ἐπὶ τὸ ἐλάχιστον ἔστι πέρας, ἐπὶ δὲ τὸ πλεῖστον οὐκέτι. ἐν δὲ
τοῖς μεγέθεις τὸ ἀνάπαλιν, διαιροῦσι μὲν οὐκ ἔστιν, προστιθοῦσι δὲ ἔστι.
τί ποτ’ οὖν δὴ τοῦτο; οὐ μὲν ἀριθμὸς ἐκ μονάδων οἷμαι σύγκειται. οὐδὲ
γάρ ἀλλα ἔστιν ἀριθμὸς ἢ πλείσις μονάδες· τὸ γάρ δύο καὶ τρία πλειάνων 15
20 μονάδων ἔστιν ὀνόματα, ἔκαστον δέ, ἐξ ὧν σύγκειται, εἰς ἔκεινα καὶ διῆ-
ρηται. διαιρεῖται οὖν καὶ ὁ ἀριθμὸς εἰς τὰς μονάδας. αὗται δὲ καθὸ
μονάδες ἀδιαιρέτοι. πᾶν γάρ ἐν καθὸ ἐν ἀδιαιρέτον ὡς εἰς ἀνθρωπος 20
καθὸ ἀνθρωπος ἀδιαιρέτος· οὐ γάρ εἰς ἀνθρωπούς, εἰ δὲ εἰς μόρια, ἀλλ’
οὐ κατὰ τοῦτο εἰς ἦν. ή δὲ μονὰς παντελῶς ἔν· οὐδὲ γάρ ὅλη αὐτῇ
25 ὑπόκειται. ὥστ’ ἀνάγκη στῆναι τὴν διαιρέσιν εἰς ταύτην ἐλθοῦσαν, τὸ δὲ
μέγεθος οὐκέτι σύγκειται ἐξ ἐνάδων, ἀλλ’ ἐκ μεγέθους. οὐ κατατὰ οὖν 25
εἰς ἀδιαιρέτα ή διαιρεῖσι. διὰ ταύτην δὲ καὶ ἀριθμὸς ἐπ’ ἄπειρον αὔξεται,
ὅτι καὶ ή διαιρεῖσις ἀριθμητὴ καὶ παντὸς ὡρισμένου πλήθους ὑπερβάλλει
τὰ λαμβανόμενα· οὐ γάρ δὴ καθ’ αὐτὸν ὁ ἀριθμὸς τὸ ἄπειρον ἔχει, ἀλλὰ 246

- 1 παρὰ] περὶ B₁ 2. 3 τὸ διαδιδομένου L 4 παισῦντες L προσανα-
κάζεσθαι L (et Laur. 85,14): προσαναγκάζεσθαι MB: παραναγκάζεσθαι W 7 add. ἀν'
Spengel 10 ἔνδον κτλ.] cf. Philop. 481,2 12 Συμπλέτερον — (13) ἄπει-
ρος] exscr. Simpl. 504,8 sqq. 13 ἐνυπάρχουσαν MWB: ἐνυ-
πάρχοντες L; ἐνυπάρχουσα κατὰ τὴν ἄπειρον ἡ ὅλη Simpl. 14 μηδὲν ἔτερον] μηδέ-
τερον L 15 ἔν] ἐν E Aristot. 207 b 2 16 ἐπὶ μὲν τὸ ἐλάχιστον W (et E
Aristot. ib.) τὸ πλεῖστον] τὸ πλεῖστον EF Aristot. 207 b 3: τὰ πλεῖστα | ἐπὶ δὲ
τὸ μεῖζον οὖν ἔστι Simpl. 504,26,27 17 προστιθοῦσα προστιθεῖσι L₁ Par. 1888
18 τοῦτο] τούτου τὸ αἴτιον W ante ὁ μὲν ins. ἔστι WL et Philop., qui 481,10 sqq. ἔστι—
σύγκειται exscr. οἷμαι M in rasura angustioris spatii: om. Philop. οὐδὲν]
οὐδὲν W 19 ἀριθμὸς om. B 20 ἔκαστον — (24) εἰς ἦν] exscr. Philop. 481,11 sqq.
21 διαιρεῖται — (22) ἀδιαιρέτοι] exscr. Simpl. 504,34 sqq. ὁ ἀριθμὸς M (nisi fallor)
WB, Philop., Simpl.: ἀριθμὸς L 23 εἰς ἀνθρώπους BL: εἰς ἀνθρωπος MW. at for-
tasse sec. Philoponum εἰς ἀνθρώπους ὡς ἀνθρωπος scribendum est εἰ δὲ εἰ διαιρετος
οὐδὲ W (οὐδὲ postea corr. in εἰδὲ) 27 διὰ ταύτην] 'fort. διὰ τοῦτο' Spengel
29 οὐ γάρ — (97,1) ὅλην] exscr. Philop. 481,29 sq.

καὶ οὗτος διὰ τὴν ὥλην, ὅστε πανταχοῦ τὸ ἀπειρον διὰ τὴν ὥλην. καλῶς οὖν 246
καὶ δυνάμει τὸ ἀπειρον, ἐνεργείᾳ δὲ οὐ· καὶ γάρ ἡ ὥλη δυνάμει. καλῶς δὲ ἐν τῷ
γίνεσθαι τὸ ἀπειρον, οὐκ ἐν τῷ εἰναι· καὶ γάρ ἡ ὥλη ἔστι καὶ οὐκ ἔσταται. ὁ μὲν 5
οὖν ἀριθμὸς διὰ τὴν ὥλην ἔχει τὸ ἀπειρον, διὰ δὲ τὸν ἀριθμὸν ἐν τοῖς μεγέ-
5 θεσιν οὐκ ἔστι τὸ ἀπειρον ἐπὶ τὸ μεῖζον, ὅτι προχωροῦσιν ἐπὶ τὸ μεῖζον τὸ
ὅλον ἀπαντῆσαι καὶ πᾶν, ὃσπερ ἐν τοῖς ἀριθμοῖς ἡ ἑνάς. οὐ γάρ ἔστιν τὸ πᾶν 10
αὐξεσθαι δυνάμενον οὕτω γάρ ἂν εἴη τι τοῦ οὐρανοῦ μεῖζον, ἀλλὰ τὸ ὅλον
ἔρισται εἰπερ ὅλον. εἰ δέ τι ἦν δυνατὸν προστιθέναι παντὶ σώματι, οὐδὲν
ἄν ἦν πᾶν οὐδὲ ὅλον, ἀλλ' οἶνος οἱ φυσικοὶ λέγουσι τὸ ἀπειρον, ἐνεργείᾳ 15
10 αἰσθητόν τι σῶμα καὶ μέγεθος. Νταν λέγωμεν τὸ ἀπειρον καὶ ἐν μεγέθει
εἶναι καὶ ἐν κινήσει καὶ ἐν γρόνῳ, ἵστεον δὲ οὐχί ως γένος οὐδὲν ὡς μίαν
ἀυτῶν φύσιν κατηγοροῦμεν, ἀλλ' ως ἔχει τάξεως ταῦτα πρὸς ἄλληλα,
οὕτω καὶ τὸ ἀπειρον τὸ ἐν αὐτοῖς. ὁ μὲν οὖν γρόνος ἀπειρος διὰ τὴν 20
κινήσιν, ἐπειδὴ καὶ τὸ εἶναι ἀπ' αὐτῆς ἔχει, ἡ κινήσις δὲ ἀπειρος διὰ τὸ
15 μέγεθος· πᾶσα γάρ κινήσις περὶ μέγεθος αὐξητὰς μείωσις ἀλλοιώσις ἡ κατὰ
τόπον μεταβολή, τὸ μέγεθος δὲ πρώτως ἀπειρον ἔχει· διαιρεῖται γάρ εἰς 25
μεγέθη. νῦν μὲν οὖν γράμψεθαι τούτοις, ὃστερον δὲ καὶ ἀποδεῖξομεν. οὐκ
ἀφαιρεῖται δὲ ὁ λόγος οὐδὲ τοὺς μαθηματικοὺς τὴν θεωρίαν τὸ ἀπειρον
ὑποδεικνύς μὴ εἶναι ἐνεργείᾳ ἐπὶ τὴν αὐξησιν ἀδιεξίτητον· οὐδὲ γάρ νῦν |
20 δέονται τῆς οὕτως ἀπειρου γραμμῆς· δεῖ γάρ κέχρηται πεπερασμένη, 247
ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ ἔχειν δεῖται ἀνθούσια.

'Απορεῖ δέ τις, πῶς τὸ πρῶτον ἀποδεῖξουσιν ἐν τοῖς στοιχείοις θεώρη-
ρημα. δεδόσθω γάρ αὐτοῖς ἡ τοῦ κόσμου διάμετρος, ἐφ' ἣς δεῖ τὸ τρί-
γωνον συστήσασθαι· πῶς γάρ ἔξουσι γράμματα αἱ δύο πλευραὶ τοῦ τριγώνου;
25 ἡ πρῶτον μὲν οὐ δύοις, ὅποιν τὴν ἔχειν τὴν δομήσαν ἔξι ἀρχῆς; τὴν δεῖ γάρ οὐδόν τε
καὶ ἐκβάλλειν, ἔπειτα τί διοίτει τῷ γεωμετρῷ, εἰ μηδέν ἔστιν ἔξω τοῦ 10
κόσμου; τῇ γάρ ἐπινοίᾳ δύναται αὔξειν τὴν δομήσαν γραμμήν, οὐκ ἀναγ-
καῖον δὲ αὐτῷ τίθεσθαι πᾶν τὸ νοούμενον ως ὃν ἐνεργείᾳ, καθ' ἕσυτὸ
κεχωρισμένον. τίσις γάρ οὐδὲ γραμμὴ τοιαύτη κεχώρισται ἐν τοῖς οὖσιν, 15
30 οὐδοίαν οὗτος νοεῖ, οὐδὲ σῶμα ἐπὶ τρία διεστῶς ἀνευ τινὸς ἀντιτυπίας,
ἀλλ' ὃσπερ οὐδὲν καλύπτει πλάτει μήκει κεχρῆσθαι καὶ ἀδιαστάτῳ σημείῳ,

- 2 δὲ MWB: δὲ καὶ L   5 δὲ — (6) ἑνάς] exscr. Simpl. 507,18sqq. (qui iam inde a
506,26 hic vel illic singula Themistii verba vel sententias expilasse videtur)   8 εἰ—
(10) σῶμα] exscr. Simpl. 507,21sqq.   προστεθῆναι aF Simplicii   8.9 οὐδὲν ἀν-
οὐδέ γ' ἀν W   10 οὗτον δὲ λέγωμεν W (Spengel e coni.): οὗτον λέγομεν M
10.11 ἐν μεγέθει καὶ κινήσει EI Aristot. 207^b21: ἐν κινήσει καὶ μεγέθει F   12 ἀλλ' —
(14) κινήσιν] cf. Philop. 482,9sqq.   14 ἀπ' αὐτῆς BL: ἀπ' αὐτοῦ MW (nescio an recte,
pro ἀπ' αὐτοῦ τούτῳ)   17 κινήσις κτλ.] cf. Simpl. 510,12sq.   17 οὖν om. B
Ὀστερον κτλ.] cf. Philop. 482,17   ἀποδεῖξωμεν B₁: πειρασόμεθα λέγοντες FI Aristot.
207^b25: ἐροῦμεν E   19 μὴ εἶναι] οὕτως εἶναι FI Aristot. 207^b28: μὴ εἶναι οὕτως E
αὐξησιν ἀδιεξίτητον] sic E quoque Aristot. 207^b29: αὐξησιν ως (ώς del. F) ἀδιεξίτητον FI
20 κέχρηται B; cf. praeterea Simpl. 511,3   22 ἀπορεῖ δέ τις (scil. Alexander;
cf. Simpl. 511,30sqq.) MWB: ἀπορήσει δὲ ἀν τις L   ἀποδεῖξουσιν B (οὐ in ras.)
24 πῶς MW: ποῦ BL   25 ὅποιον MWB: ὅποιαν L   26 γεωμέτραι L
30 νοεῖ M (νο in ras.)

ἀ καθ' αὐτὰ μὲν οὐχ ὑφέστηκεν ἐνεργείᾳ, νοεῖσθαι δὲ οὐκ ἔξεργεται, οὕτω 247
κεχρήσθια καὶ τῇ αὐτῆσι τῆς διαμέτρου τῇ κατ' ἐπίνοιαν. εἰ δὲ μηδεὶς 20
ἔστιν ἔπει τοῦ κόσμου τόπος, οὐδὲν ἀτοπον· οὐδὲ γάρ τόπου δεῖται ὅλως
ἡ τοιαύτη γραμμή· οὐ γάρ φυσικόν ἔστι μῆκος ἀπαν τὸ δὲ δεῖται καὶ φύσει
τόπου, ἀλλὰ μαθηματικόν, οὐ τόπος δὲ τοῦ θεωροῦντος διάνοια. τὸ γάρ ἔξ
ἀφαιρέσεις εἶναι τὰ μαθηματικὰ τοῦτο ἔστιν, ὅτι πάντα ἀφαιροῦντες ὅσα 25
τοῖς φυσικοῖς σώμασιν ὑπάρχει, τόπον λέγω ποιότητα χρόνον τὸ ποιεῖν τὸ
πάσχειν τὸ κινεῖσθαι τὰς ἄλλας κατηγορίας, αὐτὰ μόνα καθ' | ἔστιν τὰ 248
διαστήματα ἔξετάζομεν καὶ τὸ ποσὸν τὸ ὡς συνεχές ἐν αὐτοῖς. εἰ μὲν
10 οὖν προσεχρώμεθα πρὸς τὴν καταγραφὴν τοῦ ισοπλεύρου τριγώνου τόπῳ
τινὶ καὶ κώδια γραμμῆς, ὃ τὸν τόπον αὐτοῦ ἀφαιρούμενος συναπαιροῦτο ἀν
καὶ τὴν ἀπόδεξιν. νῦν δὲ οὐδὲντος λέγομεν, ἐπειδὴ κεῖται ἐνθάδε ἡ
ἐνθάδε δὲ οὐθεῖσα γραμμή, ἀνάγκη ταῦτα συμβαίνειν. ὕσπερ οὖν Δημό⁵
κριτος κατασκευάζειν ἐπιχειρῶν, ὅτι τὰ χρόνατα οὐ συνυπάρχει φύσει
15 τοῖς σώμασιν, ἀλλὰ νόμῳ καὶ τῇ θεῖσει τῇ πρὸς ἡμᾶς, οὐδὲν ἀν βλάπτοι 10
γεωμετρίαν, ἐπει μὴ χρῆται, οὕτως ὁ τὸν τόπον τὸν ἐπ' ἀπειρον ἀναιρόν,
μᾶλλον δὲ εἴ τις καὶ ὅλως ἀναιρεῖ τόπον, οὐδὲν ἐμποδὼν γίνεται ταῖς
γραμμικαῖς ἀποδεξίσιν. ἀφαιρεῖται γάρ οὐ μὴ δέονται. ὅτι δὲ οὐκ ἔστιν
ἐν τόπῳ τὰ μαθηματικά, φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν τῷ ἔχομένῳ συγγράμματι.¹⁵
20 δῆλοι γάρ τὰ μαθηματικὰ οὐκ ὄντα γοῦν ἐν τόπῳ ὅμως κατὰ τὴν πρὸς
ἡμᾶς σχέσιν. ἀλλὰ τίς ἀν βλάπτοι γεωμετρίαν τῶν περὶ φύσεως λόγων;
ὅ τα ἀμερῆ καὶ ἐλάχιστα ἀργάς ὑποτιθέμενος καὶ στοιχεῖα· τὴν γάρ εἰς 20
ἀπειρον τομὴν ἀναιρεῖ, ἡ συναναιρεῖται πολλὰ τῶν ἐν τοῖς μαθημασιν νῦν
προγείρως δεικνυμένων. ὅλως δὲ εἰ ταῦτα δυνατὸν καὶ ἐπὶ τῆς μεζονος
25 γραμμῆς καὶ ἐπὶ τῆς ἐλάττονος ἀποδεῖξαι, καθάπερ καὶ ποιοῦσι καὶ
λέγουσι, τί δέονται τῆς μεγίστης γραμμῆς; τέμνουσι γάρ κατὰ τὸν αὐτὸν 25
λόγον τὴν τε μεγίστην καὶ τὴν ἐλαχίστην, ἣν οἱόνται καὶ ἐκβαλλεῖν. οὕτω
γάρ καὶ ἀπειρον ὑποτίθενται οὐ τὴν ὡς ἀδιεξίτητον, ἀλλὰ τὴν οἱόν τε καὶ
αὐτῆς θῆται. τὸ μὲν οὖν ἀπειρον οὕτως ἐστίν, ἀνάγεται δὲ ἐκ τῶν διηγητ.²⁴⁹
30 μένων αἰτίων εἰς τὴν ὥλην ὡς προειρήκαμεν· αὕτη γάρ τὸ ἀπειρον, εἰ
μόνον λαμβάνοιτο καθ' αὐτήν. ἐν στερήσει γάρ· καὶ ἡ ἀπειρία δὲ στέρη-

2 τῇ κατ² MWB: τῆς κατ² L   4 ἄπαν τὸ δ MWB: τὸ om. L   5 οὐ τόπος—(24) δεικνυ-
μένων) paucis mutatis verbisque nonnullis (9 ἐν αὐτοῖς—11 γραμμῆς et 20 δῆλοι—
21 λόγων) omissis exscr. Simpl. 512,21sqq.   8 ἔστιν τὰ MWB: αὐτὰ L   τὰ om. M
11 συναφηρεῖτο W   15 τῇ om. Simpl. (in cuius cod. F διαθέσει legitur)
post ἡμᾶς add. ἔχει τὸ εἶναι Simpl.   16 γεωμετρία codd. Simplicii post γρῆται
ins. πρὸς τὰς ἀποδεξίες τοῖς γράμμασιν Simpl.   τὸν—ἀπειρον] τὸν ἀπειρον τόπον
Simpl.   17 ὥλης Spengel (cf. Simpl., qui pro verbis μᾶλλον—ἀναιρεῖ haec tantum
habet καὶ ὅλως): ἄλλος libri   ἀναιρεῖ MWB: ἀναιρόν L   18 γραμματικαῖς B
γάρ] γάρ τι Simpl.   οὐ μὴν μηδὲν W   post δέονται add. οἱ ἀποδεικνύτες Simpl.
δὲ] δη W: γάρ Simpl.   19 φησὶν Ἀριστοτέλης] δειγμήσεται Simpl.   20 μαθη-
ματικὰ L: μαθηματα MWB   γοῦν scripsi: γάρ MWB: om. L   24 ταῦτα MWB:
τὰ αὐτὰ L   25 καὶ ante ποιοῦσι om. L   28 τὴν οἱόν τε] ἦν οἱόν τε Spengel;
fort. τὴν, ἦν οἱόν τε vel τὴν οἱόν

σις. οὐ μέντοι γε, εἰ τὸ ἄπειρον στέρησίς τε καὶ περὶ τὴν ὥλην, ἡ ὥλη¹ 249 μόνη καθ' αὐτὴν ὑπόκειται τῇ εἰς ἄπειρα διαιρέσει, ἀλλὰ τοῦτο ἥδη τὸ συνεχὲς σῶμα καὶ αἰτιθῆτον· δεῖ γάρ ἐνεργείᾳ τὸ διαιρεθῆσόμενον εἶναι.

πῶς οὖν λέγεται περὶ τὴν ὥλην τὸ ἄπειρον ἐν τῇ διαιρέσει; ὅτι τοῦ συνο-¹⁰ 5 θέτου σώματος εἰς ἄπειρα τεμνομένου, ἐπειδὴ μὴ κατὰ τὸ εῖδος ἡ τομὴ γίνεται (μένει γάρ ἐκεῖνο ταῦτον), ἀνάγκη κατὰ τὴν ὥλην γίνεσθαι τὴν διαι-ρεσιν. φαίνονται δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ὡς ὥλη γρηγόρεμενοι τῷ ἄπειρῳ. πῶς δὲ οὕτως χριώμενοι περιέχειν αὐτόν, οὐ περιέχειν λέγουσι, τοῦτο τοῦτο¹⁵ οὐκέτι ἀκολουθεῖ.

10 8. Λοιπὸν δὲ ἐπελθεῖν καὶ τοὺς λόγους, καθ' οὓς τὸ ἄπειρον εἶναι δοκεῖ οὐ μόνον δυνάμει, ἀλλ' ὡς ἀφωρισμένον καὶ ἐνεργείᾳ. οἱ μὲν γάρ αὐτὸν εἰσιν οὐκ ἀναγκαῖοι, οἱ δὲ ἔχουσιν ἀληθεῖς ἀπαντήσεις. ὁ μὲν γάρ,²⁰ 15 ἵνα μὴ ἐκλίπῃ ἡ γένεσις, ἀξιῶν τὸ ἄπειρον εἶναι οὐκ ἀναγκαίαν τὴν ἀκο-λουθίαν λαμβάνει· ἐνδέχεται γάρ τὴν ἄλλου φύσιοράν ἄλλου γένεσιν εἶναι τοῦ παντὸς ὅντος πεπερασμένου· δὲ τὸ πεπερασμένον πρός τι περαίνειν²⁵ οὐδέμενος πιθανὸς μέν, ὅρα δὲ ὅπως ἐλέγχεται σοφιζόμενος· οὐ γάρ φημι τὸ πεπερασμένον ἐξ ἀνάγκης πρός τι περαίνειν· τὸ γάρ πρός τι περαίνειν ταῦτὸν τῷ ἀπτεσθαί τινος ἀποτομένου, | ἄλλο δὲ τὸ πεπεράνθαι καὶ ἄλλο³⁰ 20 τὸ ἀπτεσθαι· τὸ μὲν γάρ ἀπτεσθαι πρὸς ἔτερον ἔξινθεν λέγεται, τὸ δὲ τὸ πεπεράνθαι πρὸς ἑαυτόν· ἀφὴ μὲν ἐν τῷ ἄλλου μητράνειν, πέρας δὲ ἐν τῷ αὐτό τι ἔσχατον ἔχειν. δύναται μὲν οὖν πεπερασμένα τινὰ καὶ πρός τι³⁵ 25 περαίνειν καὶ ἀπτεσθαί τινος, ἀλλ' οὐ ταῦτὸν αὐτοῖς τὸ ἀπτεσθαι τῷ πεπεράνθαι· συμβέβηκε γάρ τισιν τῶν πεπερασμένων, ἂν οὐκ ὅλα μόνον ἔστιν, ἀλλὰ καὶ μόρια τοῦ παντός, οὐ καθὸ πέρας ἔχει, ἀλλὰ καθὸ μέρη τοῦ ἀληθησθεῖ⁴⁰ 30 ὅλου ἔστιν. εἰ δέ τι μόνον ὅλον ἔστι καὶ ἀκριβῶς ἀπαν τοῦτο, διὸ τί πρός τι ἔτερον περαίνει; ἔπειτα καὶ πεπεράνθαι μὲν πρὸς ἀπαντά ἔστιν, ἀπτεσθαι δὲ οὐ πρὸς ἀπαντα, οἷον ἡ πηγυαία γραμμὴ πεπέραται μὲν πρὸς ἀπαντα τὰ ἄλλα θεωρουμένη· ἥδη γάρ ἔστιν ἡ τὰ σημεῖα πέρατα ἔχουσα, ἀπτεσθαι⁴⁵ 35 δὲ οὐκέτι πρὸς ἀπαντα, ἀλλὰ δεῖ γραμμῆς αὐτῆς ἀπτεσθαι μόνης. 30 ἔκαστον γάρ πεπέρασται μὲν πρὸς τὸ τυγχόν, ἀπτεσθαι δὲ οὐ τοῦ τυγχόντος.

1 οὐ μέντοι γέ τη ὥλη—(6.7) διαιρεσιν] exscr. Simpl. 514,10 sqq. 3 δεῖ (6.7) διαι-
ρεσιν] exscr. Philop. 493,7 post ἐνεργείᾳ add. διεστῶς Simpl. 4 παρὰ I.
5 κατὰ τὸ εἶδος κατ' εἶδος B 1¹ καὶ ἐνεργείᾳ] ἐπελθεῖν E Aristot. 208^a 6, om. FI
12 ἀληθεῖς] ἔτέρας ἀληθεῖς E Aristot. 208^a 7: ἀληθεῖς ἔτέρας FI 14 ἄλλου γένεσιν
εἶναι] θατέρου εἶναι γένεσιν E Aristot. 208^a 10: γένεσιν θατέρου εἶναι FI 15 τοῦ om.
F Aristot. ib. 16 πιθανῶς MB: πιθανὸς WL 17 ἐξ ἀνάγκης om. B₁ et
Laur. 85,14 18 τῷ] τὸ B et Laur. 85,14 20 πεπεράνθαι—(100,4) τῇ;
στῆς] multa hinc desumpsit Simpl. 516,12 sqq. ἀφῆ—(24) ὅλου ἔστιν] exscr.
Philop. 484,31 sq. et 485,2 sqq. μὲν MW (ut vid.) B: μὲν γάρ I. 21 αὐτό¹
τε Philop.: αὐτῷ M: αὐτὸ WBR πεπερασμένα τινὰ MW et Simpl.: τινὰ πε-
ρασμένα BL 23 (item 100,2 et 7) πεπεράνθαι MB: πεπεράνθαι W: πεπεράνθαι L.
26 post περαίνει propter homoeoteleuton verba quae apud Simpl. 516,17—21 leguntur
excidisse suspicatus est Spengel 27 (et 100,1) πεπέραται MB: πεπέρανται WL.
30 πεπέρασται MWB: πεπέρανται L τὸ συντυχόν W οὐ om. B
7*

μὴ ἀπτέσθω δὴ γραμμῆς. οὐκοῦν εἰ πεπέρασται μέν, οὐχ ἀπτεται δέ. οὐ 250 ταῦτὰ ἄρα τὸ πεπερᾶσθαι τῷ πρός τι περαίνειν. τὸ οὐδὲ ἀριθμὸς οὗν δὲ τοῖς τηῖς σιγῆς, οὐχ ἀπτεται δὲ τῆς σιγῆς. τοῖς δὲ τὸ κενὸν περὶ τὸν οὐρανὸν ὃ ὑποτιθεμένοις πεπέρασται μὲν ὁ οὐρανός, οὐ θιγγάνει δὲ τοῦ κενοῦ. | σῶμα 251 γάρ σύμφατος ἀπτεται. καὶ ταῖς Ἐπικούρουσ δὲ ατόμοις ἐν τῷ κενῷ φερομέναις πεπερᾶσθαι μὲν ὑπάρχει, πρός τι δὲ περαίνειν οὐκέτι ἐπ' αὐτῶν τοῦτο δὴ τὸ ἀπτεσθαι. καίτοι τὸν λόγον τοῦτον ἡγάπησεν οὐτως Ἐπίκουρος, ὃ στε παλαιότερον ὄντα εἰσποιήσασθαι καὶ ὑποβάλλεσθαι μικραῖς τισὶ καὶ 10 φαύλαις προσθήκαις, καθάπερ οἱ τὰ φωρια μετασχηματίζοντες ὑπὲρ τοῦ λαυθάνειν. εἰσεν. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὸ πρός τι περαίνειν ἐπ' ἔκεινων ἐστίν, ὃν δεῖ τι λαβεῖν ἐστιν ἔξω, οὐ δ' ἦν λαβεῖν ἔξω, τοῦτο ἀπειρον ἥμιν 15 διωμολόγηται, εἰ τοῖς πεπερασμένοις ὑπάρχει τὸ πρός τι περαίνειν, ὑπάρχοι ἀν τοῖς πεπερασμένοις ἀπείροις εἶναι. δὴ τούνυν δεικτέον αὐτοῖς, διτὶ τὸ 20 πρός τι περαίνειν οὐ ταῦτον ἐστιν τῷ δεῖ τι ἔξωθεν ἔχειν, δὴ οὐ καλῶς 25 ἀπειρον εἴρηται δὴ, μέχρι περ ἀν ταῦτα μένη, οὐ κατηγορητέον αὐτοῖς τοῦ πεπερασμένου τὸ πρός τι περαίνειν, εἰ μὴ καὶ τὸ ἀπειρον ἐξ ἀρχῆς τοῦ πεπερασμένου κατηγορήσουσιν. παράβαλλε δὲ καὶ τὸν ἡμέτερον λόγον, εἰ ἄρα ἔχει τὴν αὐτὴν ίσχὺν ἐν τοῖς λήμμασιν. ἀπειρον μὲν λέγομεν, οὐ 20 δεῖ τι ἔστιν ἔξω λαβεῖν, πᾶν δὲ καὶ δλον, οὐ μηδὲν ἐστιν ἔξω λαβεῖν, καὶ οὐτως ἥμιν συμβαίνει τὸ πᾶν μὴ ἀπειρον εἶναι. τὴν μὲν οὖν ἑτέραν πρότασιν καὶ αὐτοὶ συγχωροῦσιν, διτὶ τοῦ παντὸς οὐδέν ἐστιν ἔξω καὶ γάρ 25 εὐναργέστατον καὶ ἀναγκαῖον, τὴν δὲ ἑτέραν ἡμεῖς ἐπεδείξαμεν ἀληθῆ. πρὸς μὲν οὖν τοῦτον τὸν λόγον ίκανὰ τὰ εἰρημένα, τὸν δὲ ἐκ τῆς διανοήσεως 30 θεάσασθαι, εἰ ἄρα ἔχει τινὰ διανόησιν. ‘δεῖ τι’, φησὶν, ‘ἐκτὸς νοοῦμεν | τοῦ λαμψανομένου μεγέθους καὶ ἡ νότισις οὐκ ἐπιλείπει προσεπιλαμβά— 252 νουσά τι καὶ προστιθεῖσα τῷ νοηθέντι. οὐδὲ γάρ εἰ καὶ πάνυ βούλοιτό τις, ἀπαλλάξειν ἀν τὴν διάνοιαν τοῦ προσωτέρω προϊέναι καὶ προσεπισω— 5 ρεύειν ἄλλο δεῖ?’. ἀλλὰ τίς ἀνάγκη, πρὸς Διός, εἰ νοοῦμεν ὑπεροχήν τινα ἐπ’ ἀπειρον φανταζόμενοι τοῦ μεγέθους, εἶναι τινα τοιαύτην καὶ ἐν τοῖς πράγμασιν; οὐ γάρ τὰ πράγματα ἀληθῆ, ὡς ἔχει τὰ διανοήματα. νοῶ

1 δὴ] δὲ B₁L 2 ἄρα MWB: ἐστι L et Vat. 1025 πρὸς τι περαίνειν] πρὸς τι τῷ ἀπτεσθαι W οὐδὲ MB: δὴ W: δὲ Laur. 85,14: καὶ δὲ L: καὶ γάρ δὲ Simpl.: fort. εἰδὼ δὲ 3 πεπέρασται M (nisi fallor) WL: πεπερᾶσθαι B ante δὲ τηῖς add. καὶ L πεπέρασται MW: πεπέρασται B: πεπέρανται L 5 πεπέρασται M (ut vid.) B: πεπέρασται: πεπέρανται L 6 Ἐπικούρου] Usener Epicur. fragm. 298 (p. 212,17)
 8 τὸ ἀπτεσθαι] τινὸς ἀπτεσθαι Usener 13 ὑπάρχοι WL: ὑπάρχει MB 15 ταῦτο ἐστι B 18 πεπερασμένου L et W marg.: ἀπείρου MW (text.) B; num τοῦ μὴ ἀπείρου?
 δὲ ML₁a: δὴ WBL₂ 19 μὲν MWB: μὲν γάρ L 23 δὲ ἑτέραν M: ἑτέραν δὲ
 WBL ἐπεδείξαμεν MB: ἐπεδείξαμεν WL 25 θεάσασθαι M: θεάσασθε W:
 θεάσασμενα B: θεάσαμενa L 26 τοῦ] μετὰ τοῦ L (cf. Philop. 485,17) νόησις]
 κίνησις B 29 ἄλλο δεῖ. ἀλλὰ scripsi (cf. Philop. l. c.): ἀλληλα MB: ἀλληλα, ἀλλὰ
 W: ἄλλοις ἄλλα. καὶ L τις δὲ τηῖς ἡ ἀνάγκη W 30 φανταζόμενοι τοῦ μεγέθους
 MWB: τοῦ μεγέθους φανταζόμενοι L 31 ἀληθῆ] ‘fort. ἀληθεῖς ἐστιν’ Spengel

γοῦν σε ἔξω τοῦ ἀστεος· νοῶ σε πολλαπλασίονα τοῦ ὅρους. ἢρ' οὖν ἔξω 252 τοῦ ἀστεος εῖ; καὶ εἰ ἄρα καθ' "Ομηρον ἵστις ὅρεος κορυφῇ; γάριεν μέντ' ἂν ἦν ἐφ' ἡμῖν εἶναι τὸ ποιεῖν ἀληθής, διὰ τοῦτο θεοὺς ἀνθρώπους. ἔξηρει
5 γάρ τοι πολλαπλασίονα μάνον, θεούς πρείτους ἐσμὲν τοῦ Διός. ἀλλ' οὐ πάντα οὐδὲ τοῦτον, καὶ ἔστιν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν, διλίγα νοεῖται· ὁ γρόνος δὲ καὶ ἡ 15 κίνησις οὐδὲ ἀναγκασθήσονται ἀρχὴν ἔχειν τὴν τελευτήν· ἔστι γάρ ἐν τούτοις τὸ ἀπειρον, οὐ μὴν ἀθρόον καὶ πᾶν ἄμα, οὐδὲ ἐνεργείᾳ (οὐδὲ γάρ ὑπο-
μένει τοι οὐδεις), ἀλλὰ τῷ γίνεσθαι καὶ ἀπὸ μέρους. οὗτοι δὲ καὶ ἡ τῶν 20 συνεχῶν τομὴ τὸ ἀπειρον ἔχει, εἰ δὲ σφόδρα ἡ νόησις φιλονεικοῦται,
10 συγχωρήσομεν αὐτῇ τὸ ἀπειρον ἐπινοίᾳ μὲν εἶναι, ἐνεργείᾳ δὲ καὶ ὑπο-
στάσει μηδαμῶς. οὐδὲ γάρ αὐτῇ δύναται ἀθρόον νοῆσαι· προσθείη γάρ
15 ἀντῆς πέρας, ἀλλὰ πρόεισιν ἀεὶ πεπερασμένον τι προσθεῖσα, μέχρις τοῦ
οὐπερ διὰ ἀποκρήσασα ἀπαυδήσῃ.

-
1 γοῦν MWB: οὖν L	ἀστεος MWB: ἀστεως L; cf. praeterea Diels <i>Zur Textgesch.</i>		
p. 39	2 ἀστεως a	εἰ ἄρα] εἰ L	"Ομηρον] Odyss. X,113
3 βιουλόμεθα Vatic. 1025 (Spengel e coni.); cf. Philop. 485,23		7 ἀθρόον] cf.	
Philop. 486,9	ἄμα in ras. B	8 τῷ WL: τὸ MB	9 νόησις κίνησις
a (errore typogr.)	10 συγχωρήσομεν B; cf. praeterea Philop. 486,13sqq.		
11 αὐτῇ] αὐτὸ B	ἀθρόον] αθρόον αὐτὸ L	ἀν om. MW	12 μέχρις M
(nisi fallor) WB: μέχρι L			

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ Δ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΚΡΟΛΑΣΕΩΣ.

1. Ὁμοίως δ' ἀνάγκη καὶ περὶ τόπου τὸν φυσικὸν ἐπισκέψασθαι κατὰ τὴν αὐτὴν ἀκολουθίαν· πρῶτον μὲν εἰ ἔστιν, ἔπειτα πῶς ἔστι, πότερον οὖσια καὶ καθ' αὐτὸν ἢ ἐν ἄλλῳ τῷ εἶναι ἔχει καὶ ὅλως τι ἔστιν ὁ τόπος.
 5 ὅτι γάρ δὲ περὶ τόπου λόγος προσήκει τῇδε τῇ θεωρίᾳ, δηλοῖ καὶ ή παλαιὰ δέξαι. τὰ γάρ ὃντα πάντα ὑπολαμβάνουσί που εἶναι· νοεῖ δὲ τὴν ὑπόληψιν 10 ταύτην λόγος οὐχ ὑγιῆς, ἐπεὶ γάρ τὸ μὴ δὲ οὐδαμοῦ (τραχέλαιφος γάρ οὐδαμοῦ καὶ σφήγης οὐδαμοῦ), καὶ οὔνται ἀκολουθεῖν τὰ ὃντα που εἶναι διὰ τὴν ἄγνοιαν τῆς ἀντιστροφῆς. ἀλλ' εἰ καὶ τῇ καθήλου θέσει ἀμαρ-
 10 τάνουσιν, ἐκεῖνη γε ἵσως ἀληθές, ὅτι τὰ φυσικὰ σώματα ἐν τόπῳ γῇ πῦρ
 ὅδωρ ἀηρ καὶ τὰ ἐκ τούτων, ὥστε τῷ φυσικῷ ῥητέον καὶ περὶ ταύτης τῆς φύσεως· καὶ ὅλως εἰ κινήσεως ἔστι θεωρητικός, κινήσεως δὲ η πρώτη καὶ κοινοτάτη πᾶσι τοῖς σώμασι τοῖς φυσικοῖς η κατὰ τόπουν, οὐδὲ κατὰ τοῦτο 20
 δὲν ἀμελήσεις τοῦ σκέμματος. ἔστι μὲν οὖν γαλεπός δὲ | λόγος· εἰ γάρ τις 25
 15 θεωρήσεις τὰ καθ' αὐτὸν προσήντα τῷ τόπῳ, οὐκ ἀν δὲ ἔξ απάντων ἔχο τὴν αὐτὴν ὄρισμὸν ἀποδιῆναι, ώς ἔσται δηλοῖ μικρὸν ὅστερον, ἀλλ' οὐδὲ ἔχο-
 μεν κοινωνόν τινα εἰς τὴν ζήτησιν τῶν προλαβόντων· οὐ γάρ δπως ηπόρ-
 20 ρησέ τις εἰς τὸ ἀληθές περὶ τοῦ τόπου, ἀλλ' οὐδὲ ηπόρησεν ίκανως. θμως δὲ δπως δὲν ἔχει δυνατόν, οὐκ ἀποκυνητέον.
 20 Εἶναι μὲν οὖν ὅλως τὸν τόπουν ἐκ τῶνδε ἀν τις ὑπολάβθοι ἀν. ἀντι-
 μεθίσταται ἀλλήλοις τὰ σώματα, καὶ ὅπου πρότερον ὅδωρ, ἐκρυέντος τοῦ 10

1 Θεμιστίου] τοῦ αὐτοῦ M; de ceteris libris cf. Praef.

Aristot. GI 208 a 27)

om. Aristot. 208 a 30 (præter E)

cf. Philop. 496,15 et Simpl. 521,23

δὲ zet M

12 πρώτη] cf. Diels Zur Textgesch. p. 36

14 ἀμελήσεις] ἔθελησεις B

e coni. ἔχει B1

17 κοινωνόν] cf. Simpl. 523,16

οὐκ supser. in B

20 ὅτι — — ἔστιν (ἔστι τι E) ὁ τόπος Aristot. 208 b 1

ὑπολάβων ἀν scripti; ὑπολάβων libri: ὑπολάβθοι Spengel

(γη) ὅδωρ Simpl. 524,5)

2 περὶ τοῦ αὐτοῦ W (ut

6 πάντα MWB: πάντες Aristot. 208 a 29: om. L

7 τὸ om. Aristot. 208 a 30 (præter E)

8 καὶ ante οἴονται om. W

9 ἀντιστροφῆς

10 γε ἵσως] τε ἵσθι W

11 ἀηρ]

αἰτ] τε καὶ Laur. 85,18:

12 zet] Philop. 497,6

15 αὐτὰ Vat. 1025, Spengel

19 ἡ MWB: ἡν L

21 ὅδωρ M: ὅδωρ γη WBL

ῦδατος δὴρ ἔνεστι νῦν, καθάπερ ἐπειδή τοῖς ἀγγείοις· καὶ μένει μὲν ἡ αὐτὸς 251 τόπος, δέχεται δὲ ἔτερα καὶ ἕτερα τῶν σωμάτων. ἐκ δὴ τούτου δύο ἄν τις ἄμα πιστεύεις τό τε εἶναι τὸν τόπον καὶ ἔτερον ἐκείνων εἶναι, οὐ δέχεται· ἔτι φέρεται ἔκαστον τῶν σωμάτων εἰς τὸν αὐτοῦ τόπον μὴ καλυό- 5 μενον, πῦρ μὲν ἄνω, κάτω δὲ γῆ. τοῦτο τοίνυν ἐπιδείκνυσιν οὐ μόνον, οὐτὶ ἔστι τι ὁ τόπος, ἀλλ' οὐτὶ καὶ ἔχει τινὰς διαφορὰς οἰκείας καὶ οἰσιν δυνάμεις. τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ τὰς λοιπὰς διαστάσεις, ἐφ' ἂς κινεῖται τὰ 20 σώματα. μὴ γάρ δῆ τις ὑπολάβῃ τῇ πρὸς ἡμᾶς σχέσει μόνον τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ ἔμπροσθεν καὶ σπισθεν εἶναι καὶ δεξιὸν καὶ ἀριστερόν. ἀλλ' 10 ἵστω πολλῷ πρότερον, οὐτὶ καὶ τῇ φύσει ταῦτα διώρισται, η̄ διαφορὰ δὲ οὐκ ἀδηλος. πρὸς ἡμᾶς μὲν γάρ ταῦτα πολλάκις τὸ ἄνω καὶ κάτω, οἷον 25 ὁ κέραμος τῆς οἰκίας νῦν μὲν ἄνω, ἀνελθόντι δὲ ἐπὶ τὸ στέρος γένεται κάτω καὶ ὁ στύλος νῦν μὲν δεξιός, μεταστάντι δὲ εὐθύνυμος· τὸ δὲ τῇ φύσει κάτω καὶ ἄνω ταῖς τῶν φυσικῶν σωμάτων κινήσει διακέριται, 255 15 ἄνω μὲν ἐφ' ὁ κινεῖται τὸ πῦρ καὶ τὸ κοῦφον, κάτω δὲ ἐφ' ὁ τὰ βαρέα καὶ γερά, καὶ ταῦτα οὐ μόνον τῇ θέσει πρὸς ἄλληλα πάμπολοι διέστησεν η̄ φύσις. ἀλλὰ καὶ τῇ δυνάμει· δεκτικά γάρ ἔστι τῶν μῆκιστον διαφερόν· 5 των. μελιστα δὲ δηλον γένεται, οὐτὶ μὴ ταῦτα τὸ τε πρὸς ἡμᾶς ἄνω καὶ κάτω καὶ τὰ φύσει διωρισμένα ὡς ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν θεωρημάτων. 20 20 ταῦτα γάρ καθ' αὐτὰ μὲν οὔτε ἔχει τόπον οὔτε κινεῖται που (οὐδὲ γάρ ἔστιν ὅλως καθ' ἑαυτα), τῇ δὲ πρὸς ἡμᾶς σχέσει δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ δύο- 10 ναται καὶ νοσησθαι καὶ γράψεσθαι, ἀλλ' οὐχ ὥστε ἔχειν φύσει τούτων ἔκαστον, ἀλλὰ τῇ παρ' ἡμῶν ἐπινοίᾳ· ὡς γάρ νοοῦμεν αὐτά, οὕτως καὶ τόπον αὐτοῖς συμφανταζόμεθα μὴ ὑπάρχοντος αὐτοῖς κατὰ φύσιν τόπου. 25 25 καὶ οἱ τὸ κενὸν δὲ εἰσάγοντες ὡς τόπον αὐτὸν εἰσάγοντες ἄν· τὸ γάρ κενὸν νοοῦμεν, εἴη δέστιν οὐδὲν ἄλλο η̄ τόπος σώματος ἐστερημένος· οὐκανὰ μὲν οὖν καὶ ταῦτα δεῖξαι, οὐτὶ ἔστιν τι ὁ τόπος, οὐκ ἀτιμαστέον δὲ οὐδὲ τὸ ποιητικὸν φύλον οὐδὲν Ἡσίδον, δις καὶ πρῶτον ἀπάντων τὸν τόπον ποιεῖ· 20 τὸ γάρ γάρ τοῦτο βιούεται αὐτῷ σημαίνειν ὡς δέον πρῶτον γύρων τινὰ 30 ὑπάρχει τοῖς οὖσι· καὶ γάρ οὗτος ἦν ὡς ἔστις τῶν οἰδημένων πάντα τὰ

1 ἔνεστι] ἔκει ἔνεστε E Aristot. 208b3; cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 14 μένετ] cf. Simpl. 524,22 1. 2 τὸν αὐτὸν τόπον F Aristot. 208b4: τούτον post τόπον add. EG: ante τόπον I 2 δὴ M: δὲ WBL: τούτον MWB: τούτων L 2. 3 ἀν τις ἄμα MW: ἄμα ἀν τις BL 4 αὐτοῦ Aristot. 208b11: αὐτοῦ MW: ἑαυτοῦ BL, 5 γῆ δὲ κάτω B 7 τὸ ἄνω καὶ κάτω] sic E quoque Aristot. 208b13 (τὸ τε ἄνω καὶ τὸ κάτω cett.) 10 τοιςάς] διὰ τοιςάς M 8 ὑπολάβῃ Spengel: ὑπολάβοι libri σχέσει] cf. Philop. 499,31 10 ἵστω] ἵστω M 12 κέραμος et (13) στύλος] cf. Simpl. 525,18 et 26 13 'malim μεταστῆται aut supra ἀνελθόντι' Spengel 11 δια- κέριται] cf. Philop. 500,4 15 καὶ τὸ κοῦφον] om. B: τοῦτο κοῦφον W ἐφ' δ MWB et Spengel e coni.: ἐφ' φ L 17 δεκτικά κτλ.] cf. Simpl. 525,29 19 τὰ φύσαι MW: τὰ τῇ φύσαι BL 22 φύσαι] sic FG1 quoque Aristot. 208b25 (φύσιν E); cf. Alexander apud Simpl. 526,16 sqq. (Diels *Zur Textgesch.* p. 22) 23 ἐπινοίᾳ] cf. Philop. 500,19 24 συμφανταζόμεθα W (συμ superscr.) 25 εἰσά- γειν L 26 τόπον σώματος ἐστερημένον W 28 Ἡσίδον] Theog. 116

δῆτα εἶναι που. εἰ δὲ Ἡσίοδος δρθῶς λέγει, θαυμαστή τις ἡ τοῦ τόπου 255 φύσις ἀναφαίνεται. πρώτη γάρ ἐστιν ἀπάντων τῶν ὄντων, εἴτε ἄπασι προ-
υποβέβληται· καὶ τῶν μὲν ἄλλων οὐδέν ἐστιν ἄνευ τόπου, τὸ γάρος δὲ καὶ
ἄνευ τῶν ἄλλων· προϋπήρχε γάρ τῶν ἄλλων τῷ χρόνῳ. ἀλλὰ καὶ τῇ
διφύσει πρῶτος ὁ τόπος· συναναιρεῖ μὲν γάρ, οὐ συναναιρεῖται δέ· οὐ γάρ
ἀπόλληται τῶν ἐν αὐτῷ φύσιρομένων· οὐ γάρ εἰ τὸ πῦρ φύσιρε, συν- 256
απόλληται καὶ ὁ τόπος, φύσιρομένου δὲ τοῦ τόπου συμφύσιρεται καὶ τὰ
ὄντα, εἰ τὸ μηδαμοῦ εἶναι ταῦτὸν τὸ μὴ εἶναι.

Ἄλλ' ὥρα, μὴ περαιτέρῳ τοῦ δέοντος τὸν τόπον ἀποσεμνύωμεν· 5
10 σκέψαι γάρ καὶ τοὺς ἐναντίους λόγους, οὐ πρὸς τῷ μηδὲν αὐτῷ προστιθέναι
καὶ καθάπατε αὐτὸν ἀναιροῦσιν. ‘εἰ γάρ ἐπιχειρήσεις’, φασί, ‘τί ἐστιν ὁ
τόπος ἀποιδόντων, εἰς τὸ μὴ εἶναι αὐτὸν ὑμολογεῖν περιαχθήσῃ· πρῶτον 10
γάρ εἰς τὸ γένος ἀνάστεις τὸν τόπον, τῷ δῆλον ὅτι εἰς σῶμα· καὶ γάρ ὁ
τόπος ἐπὶ τρίᾳ διέστηκεν. ἀλλ᾽ οὖτο τὸ πάντων ἀποπάτατον ἀπαντήσεται·
15 σῶμα γάρ διὰ σώματος χωρήσει δι᾽ ὅλου καὶ δύο σώματα τὸν αὐτὸν
ἐφέξει τόπον· εἰ γάρ καὶ ὁ τόπος σῶμα καὶ τὸ γενύμενον ἐν αὐτῷ σῶμα 15
καὶ τοῖς διαστήμασιν ἀμφω, τὸ σῶμα ἔσται ἐν τοῖς ἑτέρω τοῖς
τοῦτο δὲ Χρυσίππω μὲν καὶ τοῖς ἀπὸ Ζήνωνος {ἐν} δόγμασίν ἐστιν, οἱ
παλαιοὶ δὲ ἀπάγουσιν ὡς εἰς ἀδύνατον ἐναργῶς καὶ πολλοὶ παρίστανται 20
20 τιθῆς τῷ λόγῳ γενικῶς, δὲ τοῦ Ἀρροδισιεὺς Ἀλέξανδρος ἐν τῷ περὶ κρά-
σεως συγγράμματι καὶ τοῖς ὑπομνήμασιν τοῖς φυσικοῖς καὶ ἄλλοι τινές, οἵς οὐ
γιαλεπὸν ἐντυχεῖν. εἰ δὲ σῶμα οὐκ ἔστιν ὁ τόπος, σχολῇ γ' ἂν ἔτερόν
τι φανεῖν δυνάμενον εἶναι· τὸ γάρ εἰς τρίᾳ διεστάναι τοῦ σώματος ἔστιν 25
μόνου. ἀλλὰ δέχεται διδωρὸν ἐξ ἀρέος· τοῦτο γάρ διπλαμβάνομεν τὴν ὑπαρ-
25 ξιν διεικνύναι τοῦ τόπου. ζεῖται δὲ ὡς οὐ διαφέγγει καὶ τοῦτο δυσχερεῖς
τινὰς ἀτοπίας· ζεῖται γάρ διδωρὸν ὁ τόπος δέχεται, ἐν τῷ πρότερον ἀλλὰ | ἦν, 257
δῆλον ὡς καὶ τὴν ἐπιφάνειαν δέχεται τὴν τοῦ διδαστος, ὥσπερ πρότερόν γε
τὴν τοῦ ἀρέος· εἰ δὲ τὴν ἐπιφάνειαν δέχεται, δέχεται καὶ τὰς γραμμάς,
δέχεται καὶ τὰ σημεῖα. ἔσται τοίνυν τις καὶ σημείου τόπος δισπερ καὶ 3
30 σώματος· ἀλλὰ ἀδύνατον. τί γάρ διοίσει τῆς στιγμῆς ὁ τόπος τῆς στιγμῆς;
οὐδὲ τῆς γραμμῆς οὐδὲ τῆς ἐπιφανείας· τί γάρ ἔστιν ὁ τόπος τῆς ἐπι-
φανείας παρ' αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν; μείζων μὲν γάρ αὐτῆς οὐκ ἔστιν (ῷ
γάρ περιττεῖται μέρει, τούτῳ μηδὲν αὐτῆς περιέχον, δὲ τόπος ἔστι κατὰ 10

1 ἡ om. E Aristot. 208^b34; cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 14

5 συναναιρεῖ κτλ.] cf.

Simpl. 527,34sq.

8 ταῦτὸν (i. e. pariter) τὸ WBL: ταῦτὸν τῷ W et Spengel e

conī.

9 ἀποσεμνύωμεν MW: ἀποσεμνύομεν BL 10 τῷ] τὸ B 11 φασί MWB:

φησί L 12 περιαχθήσῃ] cf. Philop. 504,12

13 ἡ MWB (cf. e. g. Simpl. 576,7):

καὶ L 14 ἐπὶ τρίᾳ] τριγῆ Philop. 505,6

17 ἔσται (αι e corr.) B 18 τοῦτο

δὲ κτλ.] cf. Simpl. 530,10sqq.

ἐν add. Diels 20. 21 κράσεως συγγράμματi scripsi (κρά-
σεως Diels): κράσεων γράμματi libri

22 διεστάναι M, Spengel e conī.: διεστάναι WBL,

23 διεστάναι B, Spengel e conī.: διεστάναι WBL

26 δέχοται B₁ 27 δέχεται — (2S) ἐπιφάνειαν om. B

γε superser. W

30 τὸ γάρ—στιγμῆς et (32) μείζων—(106,1) ἐπιφάνεια] exscr. Philop. 511,23sqq.

6 τῆς στιγμῆς τόπος αὐτῆς τῆς στιγμῆς Philop. 32 μείζων B (et K Philoponi)

33 τούτῳ libri et Philop.: τοῦτο Philoponi G₁, Spengel tacite

περιέχον MW₁BL (et G₁ Philoponi): περιέχει W₂: περιέχων Philop.

6 δὲ] οὐδὲ B₂, Philop. (commate delecto)

τοῦτο), ἵσως δὲ ὅν αὐτὸν τοῦτο ἔστιν ἐπιφάνεια. εἰ δὲ τόπος μὲν τῆς 257 γραμμῆς οὐδὲν οὐδεῖσι γραμμῆς καὶ δεγχόμενης ἐπιφάνειαν οὐχ ἔτερός ἔστι παρὰ τὴν ἐπιφάνειαν, καὶ περιέχον σημεῖον καὶ αὐτὸς σημεῖον ἔστιν καί, 15 ὅτεν σώματος γένηται γύρω, σῶμα γενήσεται. Ήλιος δὲ τῶν ὄντων ἔκαστον 5 ἡ στοιχεῖον ἔστιν ἡ ἐκ στοιχείων συνέστηκεν, εἴτε σῶμα τις εἴτε ἀσώματον λέγεται· ἔστι δὲ τῶν μὲν σωμάτων σώματα καὶ τὰ στοιχεῖα. τῶν δὲ ἀσώματων ἀσώματα, ἐν οὐδενὶ δὲ τούτων ὁ τόπος οὐδὲν ἐν τοῖς νοητοῖς (μέγε· 20 θοῖς γάρ ἔχει) οὐδὲν ἐν τοῖς σώμασι (σώματα μὲν γάρ ὡς προειρήκαμεν δέχεται). τὸ δὲ καὶ πρῶτον λεγειν τὸν τόπον καὶ ὡς ἀρχὴν πορρωτέρῳ 10 σφαλλομένων ἔσται· πᾶς γάρ ἔσται ἀρχή; πότερον ὡς ὥλη; τί οὖν ἔξι αὐτοῦ συνέστηκεν; ἀλλ’ ὡς εἶδος; ἀλλ’ ὡς τὸ κινοῦν; ἀλλ’ ὡς οὖν ἔνεκεν; 25 ἀλλὰ πᾶς; ἔχει δ’ ἄν τινα λόγου καὶ ἡ Ζήνωνος ἀπορία, ὡς εἰ εἴη τῶν ὄντων ὁ τόπος, καὶ αὐτὸς ἀν ἐν τόπῳ εἴη καὶ ἡ τούτου τοῦ τόπου τόπος καὶ τοῦτο εἰς ἀπειρον. εἰ δὲ τὸ κενόν τις ἀναιροίη παντάπασιν, ὥσπερ 30 15 ἔχει καὶ τάλαθμές. | δῆλον ὡς, εἰ τόπος ἔστιν, οὐκ ἀν εἴη ποτὲ κενὸς σώματος, ἀλλὰ πᾶς ἐμπέπλησται τόπος· εἰ δὲ τοῦτο ἀληθές, περὶ τῶν αὐξανομένων τί λέγομεν; φῆ γάρ μεῖζω γίνεται σώματι, τούτῳ πόθεν ὑπάρχει τόπος; πάντα γάρ ἤδη κατέχεται. ἀνάγκη δὲ μεῖζω γίνεσθαι τὸν τόπον δ καὶ συνογκοῦσθαι τῷ σώματι. πῶς οὖν ἡ πάθεν αὔξεται τόπος; χαλεπὸν 20 γάρ ἔστιν ἀποδοῦναι. καλῶς οὖν ὡς ἔστιν εἰρηται· ὁ πειραθεὶς ἀποδοῦναι, τι ἔστι τόπος, ὄμολοτεν αὐτὸν μὴ είναι ἀναγκασθήσεται.

10

2. Πάλιν οὖν ἀλληγορίᾳ ποιησάμενοι λέγομεν, ὅτι τόπος ὁ μὲν τις πρῶτος λέγεται, ὁ δὲ κατ’ ἄλλον κατ’ ἄλλο μὲν ὁ κοινὸς πλειόνων σωμάτων, πρῶτος δὲ ὁ ἔκάστου ἴδιος μόνου. κατ’ ἄλλο μὲν καὶ τὴν οἰκίαν 15 25 ὥλην σοῦ τόπον εἴποιμι δὲν καὶ τὴν πόλιν, μᾶλλον δὲ καὶ τὴν γῆν ἡ καὶ τὸν ἀέρα καὶ τὸν οὐρανόν. ἀλλὰ τίς ἔστιν ὁ πρῶτος σου τόπος; δες περιέχει οὐδὲν πλέον τὴν σέ· διὸ γάρ τοῦτον καὶ τὰ ἐφεξῆς ἀληθεύσεται· εἰ γάρ ἐν τῇ οἰκίᾳ, ὅτι ἐν τῷδε αὐτῆς τῷ τόπῳ, δες σοι ἐφαρμόζει, καὶ εἰ ἐν τῇ 20 πόλει, ὅτι ἐν τῇ οἰκίᾳ, καὶ εἰ ἐν τῇ γῇ, ὅτι ἐν τῇ πόλει· ἀλλ’ εἰπερ ὁ

- 1 ἵσως MBL (et K Philoponi); ἵσος W, Philop.   ὃν M (et K Philoponi); ὃν WBL,
Philop.   duplicis recensionis vestigia et per Themistii et per Philoponi codices
sparsa esse adparet   ἐπιφάνεια] στιγμή Philop.   εἰ δὲ ὁ τόπος W
μὲν οἱ. W   2 ἔστι MW: ἔσται BL   3 περιέχων W₂   αὐτὸς MWB: αὐτὸς L
4 ὥλως B   6 λέγει MW: λέγοι W₂BL   τὰ οἱ. a   7. 8 οὐδὲ—οὐδὲ] ‘malim
οὕτε—οὕτε’ Spengel (v. 8 οὕτε W)   8 ἐν τοῖς σώμασι MW: ἐν σώματι BL
γάρ supser. B   9 post δέχεται add. σῶμα δὲ οὖν ἔστω W   δὲ καὶ MWB: δὲ καὶ L
11 αὐτοῦ MWB (in L compendium scripturae), Aristot. 209a21: αὐτῆς Laur. 85,18:
αὐτῷ a   12 εἰ οἱ. B₁   12. 13 τι τῶν ὄντων FG Aristot. 209a23; cf. Diels
Zur Textgesch. p. 10   14 ἀναιροῖ B   ὥσπερ MW: ὥσπερ οὖν BL
17 λέξομεν MWB, Victorius e coni. (ἐροῦμεν Aristot. 209a27): λέξωμεν L   18 ἐῃ
(ἢ in ras.) M   20 post ἀποδοῦναι add. τι ἔστιν L   δ] ὡς δ W
πειραθεὶς M   21 τι ἔστιν ὁ τόπος BL   22 λέγωμεν B   23 δὲ κατ’
ἄλλο τιδε.] cf. Philop. 519,1   25 πόλιν] cf. Simpl. 536,14 sqq.   28 εἰ—(29) πόλει
et (106,2) εἰς τοῦτο—(106,4) μεταξύ] cf. Simpl. 536,33 sqq.   29 εἰπερ] εἰ δὲ Aristot.
209b1 (sed E e corr.)

κυρίως τόπος ἔστι τὸ πρῶτον περιέχον ἔκαστον τῶν σωμάτων, πέρας τι 258
ἄν εἴη ὁ τόπος· εἰς τοῦτο γάρ περατοῦται τὰ σώματα καὶ εἰς πρῶτον γε
τοῦτο (οὐ γάρ δὴ εἰς ἄλλο τι πρὸ αὐτοῦ) καὶ προσεχῶς γε εἰς τοῦτο (οὐδὲν γάρ
γάρ μεταξύ). εἰ δὲ ὁ τόπος καὶ πέρας καὶ πρῶτον καὶ προσεχές, τὸ εἶδος
ὅ ἀναφαίνεται ἔκάστου καὶ τόπος ἔκάστου· ἔκεινο γάρ τὸ | πρώτως περατοῦν 259
καὶ δρίζον ἔκαστον τῶν σωμάτων καὶ τὴν ὑποκειμένην ὅλην τοῖς μεγέθεσιν.
οὗτῳ μὲν οὖν σκοποῦσι τὸ εἰδῆς ἀν τόπος δόξειν εἰναι. εἰ δὲ ἄλλο τι
τῶν περὶ τὸν τόπον ὑπαρχόντων νοήσαιμεν, μᾶλλον ἀν ἡ ὅλη φανείη προσ-
ημμένη τῷ τόπῳ. δοκεῖ μὲν γάρ εἰναι τόπος διάστημα τοῦ μεγέθους
10 καὶ τοῦ σώματος. τοιοῦτον δέ τι καὶ ἡ ὅλη φαντάζεται. δρισθεῖσα μὲν
γάρ ὑπὸ τοῦ εἴδους καὶ περισχεθεῖσα ἐπιπέδοις καὶ πέρασι μέγεθος
γίνεται καὶ σῶμα· καθ' ἔαυτὴν διάστημα μὲν ἔστιν, διάστημα δὲ 10
ἀόριστον· ὅταν γάρ ἀφαιρεθῇ τῆς σφαίρας τὸ πέρας καὶ τὰ συμβεβη-
κότα, λείπεται οὐδὲν παρὰ τὴν ὅλην καὶ τὸ διάστημα· οὐ γάρ ἐν τῷ
15 πέρατι τὸ διάστημα, ἀλλὰ δρίζεται μὲν ὑπὸ τούτων, ἔστι δὲ οὐκ ἐν τού-
τοις ἀλλ' ἐν τῷ ὑποκειμένῳ. ἔστι μὲν οὖν καὶ διὰ τοῦτο προσοικειοῦν τῇ 15
ὅλη τὸν τόπον, μᾶλλον δὲ ὅτι δέχεται πλείους μορφάς τε καὶ εἰδῆς τὰ ἐν
τοῖς σώμασιν ὁ αὐτὸς μένων. ἀπὸ γάρ ταύτης τῆς ὄμοιότητος καὶ Πλάτων
τὴν ὅλην καὶ τὴν χώραν ταύτον φησιν εἰναι ἐν τῷ Τιμαίῳ· τὸ γάρ μετα-
20 λαμψάνον τῶν εἰδῶν (ὅπερ ὅλη) καὶ τὴν χώραν (ὅπερ ἔστιν ὁ τόπος)
ταύτα λέγει. καίτοι τὴν ὅλην ἀλλως μὲν ἐν Τιμαίῳ φησι δέχεσθαι τὰ
εἰδῆ, ἄλλως δὲ ἐν τοῖς ἀγγάφοις δόγμασιν ἔκει μὲν γάρ κατὰ μέθεξιν, ἐν
τοῖς ἀγγάφοις δὲ καθ' ὄμοιόσιν. ἀλλ' ὥμως, ὅπερ εἰπον, δόξειν ἀν 25
ταύτην ἀποφαίνεσθαι ὅλην καὶ τόπον· λέγουσι μὲν γάρ ἀπαντες εἰναῖ τι
25 τὸν τόπον, τί δ' ἔστιν μόνος οὗτος ἐπεχείρησεν ἀποδοῦναι· ἀλλ' ἔστι
μεταφορικῶς κεχρῆσθαι τῷ ὀνόματι· οὐδὲν γάρ διασαφεῖ περαιτέρω. ἡ 30
μέντοι γαλεπότης τοῦ σκέμματος καὶ | ἐντεῦθεν δῆλη· εἴτε γάρ εἰδος 260
εἴτε ὅλη μᾶλλον ὁ τόπος, γαλεπὸς ὁ περὶ αὐτοῦ λόγος· εἰς γάρ τὰς
ἀργὰς ἀπεισιν ἀν ἡ θέα καθ' αὐτὴν ἀκροτάτη καὶ οὐ ῥᾳδία, διότι πειρώ-
30 μεθα χωρίζοντες γινώσκειν ἢ γινῶνται χωρὶς ἀλλήλων οὐχ οἰόν τε.

1 κυρίως] κυριώτατοι (i. e. κυριώτατα, quod exhibit Philop. 514,26) W 2 τῶν
σωμάτων ἔκαστον E Aristot. 209 b 2 3 δῆ W, Victorius e coni.: δεῖ WBL: om.

Simpl. τοῦ superser. W, τι τῷ (compendio ambiguo) B γε om. B
4 προσεχής W 5 ἔκεινο—(6) σωμάτων] Simpl. 536,21 sq. πρώτως πρότερον L
8 ὑπαρχόντων] cf. Philop. 515,13 8. 9 προσημένη W: προσημένη M: προσήκειν BL
9 τόπος MW: ὁ τόπος BL τὸ διάστημα FGI Aristot. 209 b 6 (τὸ ομ. E)
10 δέ (δε e corr.) B δρισθεῖσα κτλ.] cf. Simpl. 537,15 sq. 12 ἔαυτὴν M: ἔαυτὴν
δὲ WBL 14 καὶ] ταύτον δὲ εἰπεῖν Simpl. 537,17: ἡ Philop. 515,18 15 οὐκ]
καὶ M 16 προτετούνται Philop. 520,28 18 μένων] cf. Philop. 515,23
ὁ Πλάτων FGI Aristot. 209 b 11 (δε om. E) 19 ταύτο E Aristot. 209 b 12: τὸ
αὐτό FGI 22 τοῖς] sic E Aristot. 209 b 14: τοῖς λεγομένοις E FGI
24 ἀποφαίνεσθαι M marg. (γρ) WBL: εἰναι M text. πάντες E Aristot. 209 b 16
25 τὸν om. E Aristot. ib. 26 μεταφορικῶς] ex Alexandro haec; cf. Simpl. 540,22
27 γαλεπότης L εἴτε γάρ—(30) οὐχ οἰόν τε] exscr. Philop. 521,29 sqq. τὸ
εἶδος ετ ἡ ὅλη Aristot. 209 b 19. 20 (ἡ om. FG)

'Αλλὰ μὴν ἔτι ἀδύνατον ὑποτερούσην εἶναι τὸν τούτων τόπουν, οὐδὲ 260 γκαλεπὸν ἰδεῖν· ταῦτα μὲν γάρ ἀγώριστα τοῦ πράγματος, ὁ τόπος δὲ οὐ· ἐν φὶ γάρ ἦν ἀρή, ἐν τούτῳ πάλιν γίνεται ὑδωρ ἀντιμεθισταμένων ἀλλή· 10 λοις τῶν σωμάτων ὡς ἔφαμεν· οὐδὲ γάρ ὅλως τι τοῦ σώματος ὁ τόπος 5 οὐ μέρος οὐ πάθος οὐχ ἔξις οὐ δύναμις· οὐδὲν γάρ τούτων χωρίζεται, ὁ τόπος δὲ γκωριστὸς ἔκαστου· καὶ γάρ δοκεῖ τοιοῦτον τι εἶναι ὁ τόπος οὗτον τὸ ἀγγεῖον· ἔστι γάρ τὸ ἀγγεῖον τόπος μεταφορητός, τὸ δὲ ἀγγεῖον 15 οὐδὲν τοῦ πράγματος ἔστιν. ἀρ' οὖν, εἴποι τις ἄν, οὐδὲ συμβεβηκός ἔστι τοῦ σώματος, εἰπερ καὶ γκωριστός; ἢ οὐ τοῦ σώματος κατὰ συμβεβηκός, 20 οὐ χωρίζεται, ἀλλὰ τοῦ περιεχομένου πέρας ἔστιν καὶ ἐπιφάνεια; ὅλη δὲ οὐκ ἄν εἴη καὶ δι' ἄλλον λόγον· ή μὲν γάρ περιέχεται, ὁ δὲ περιέχει· 25 καὶ ἔτι ἡ μὲν τόπος ἔτερος καὶ ἔξω τοῦ πράγματος, οὗτος δὲ ἡ ὅλη οὗτος τὸ εἰδος τοιαῦτα. Πλάτων δὲ εἰ σφρόδρα βούλεται τὴν ὅλην ποιεῖν τόπον, 30 ἥρα αὐτὸν καὶ τὰς ἰδέας ἐν τόπῳ λέγειν καὶ τοὺς εἰδητικοὺς ἀριθμούς· καὶ 35 τὸ γάρ τούτοις ὑποτίθεται τὴν ὅλην, ὥσπερ ἔφην, ἣν ποτὲ μὲν τὸ μέγα καὶ τὸ μικρόν, ποτὲ δὲ τὸ μεθεκτικὸν ὑνομάζει. γκωρίς δὲ τούτων, εἰ τὰ κινούμενα κατὰ φύσιν ἐπὶ τοὺς οἰκείους φέρεται τόπους, ἐπὶ δὲ τὴν ὅλην καὶ τὸ εἰδος οὐδὲν φέρεται (σὺν αὐτῷ γάρ καὶ ἐν αὐτῷ τούτων ἔκάτερον), 40 οὐδέτερον τούτων τόπος ἔσται; ἡδέως δ' ἄν ἔλωγε μάθοιμι, πῶς δὲ ὅλως 20 καὶ κινοῦται τὰ σώματα | ἔχοντά γε τὸν οἰκεῖον δεῖ σὺν ἑαυτοῖς τόπον, εἰ 261 τούτων θάτερον τόπος· πῶς δὲ τὸ ἄνω καὶ κάτω διοισει λοιπὸν ἐν τοῖς τόποις ἢ πῶς ἐπ' αὐτὰ κίνησις ἔσται; τι γάρ ἐν τῇ ὅλῃ τὸ ἄνω καὶ κάτω; τι δὲ ἐν τῷ εἰδεῖ; περὶ ταῦτα δὲ ζητητέον τὸν τόπον, ἐφ' ἂν τοῖς 5 σώμασιν ἢ κίνησις ἢ κατὰ φύσιν. εἰ δὲ ἔσται τόπος ἢ ὅλη ἢ μορφή, 25 συγκινεῖται δὲ ταῦτα τοῖς σώμασι καὶ συμπαραγίνεται οὐπερ τὸ πράγμα, πρῶτον μὲν ἀποπον κινοῦμαι τοὺς τόπους, ἔπειτα πῶς οὐκ ἔσται ὁ τόπος ἐν τόπῳ; εἰ γάρ τὸ σῶμα γίνεται ἐν τόπῳ, ὅταν ἔνθεν ἔκεισθαι μεταβαίνῃ, 10 δῆλον δὲ τὸ εἰδος ἐν τόπῳ· συμμεθίσταται γάρ. ὅταν τοίνυν εἰς ἀλληλα μεταβάλλῃ τὰ σώματα καὶ γένηται ἐξ ἀρίστης ὑδωρ, εἰ μὲν τὸ εἰδος

1 μῆν] μῆν καὶ E Aristot. 209^b21; cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 14 εἶναι τὸν τούτων τόπουν M: εἶναι τούτων τὸν τόπον B: τούτων εἶναι τὸν τόπον W (et Aristot. 209^b22): εἶναι τούτων τόπον L 3 ἀγρὸς ἦν Aristot. 209^b24 (ἢ om. F) 4 ὡς φρέμεν FG1 Aristot. 209^b25 ὁ τόπος om. I. 6 ἔκαστους] ἔκαστου ἔστιν E Aristot. 209^b27: ἔστιν ἔκαστου FG1 καὶ γάρ δοκεῖ γάρ E Aristot. 209^b28; cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 14 9 κατὰ om. a 10 οὗ MWBa: οὗ οὐ L 13 Πλάτων κτλ.] ex Alexandro; cf. Simpl. 546,13sqq. Πλάτων B₁: παρόντων M (corr in marg.) τόπον M, Philop. 524,5: τὸν τόπον WBL 14 ὕρα B αὐτὸν M marg. B₂L: αὐτῷ M text. WB₁ 15 τούτους BL: τούτους MW τὴν ὅλην] τῇ ὅλῃ W ἢγε] ἢγε B: ἢ Spengelii ed. (hypoth. errore) 16.17 εἰ τὰ κινούμενα κτλ.] ex Alexandro; cf. Simpl. 547,2sqq. 18 αὐτῷ M (compendio ambiguo, quod pro αὐτὸν possit accipi) αὐτῷ] αὐτῷ M: ἑαυτῷ WBL 19 ἡδέως] δρούσως M 21 τὸ om. a 22 ἐπὶ] αὐτὸν W 23 ταῦτα δὴ B 24 εἰ] ἢ BL₁ ἢ ὅλη ἢ μορφὴ] cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 6 27 ἔνθενδε W ἔκεισθαι L μεταβαίνει B 28 συμμεθίσταται] cf. Simpl. 548,11 29 εἰ μὲν κτλ.] ex Alexandro; cf. Simpl. 549,26sqq.

έρεις τὸν τόπον, φθείρεις τὸν τόπον (φθείρεται γάρ τὸ εἶδος ἐν ταῖς μετα- 261
βιολαῖς· τίς δὲ τόπου φθορά, γαλεπὸν ἀποδοῦναι)· εἰ δὲ τὴν ὅλην, διὰ τί
ἐν ἄλλῳ τόπῳ γίνεται τὸ οὖδωρ καίτοι τῆς ὅλης οὐκ ἔκστάν οὐδὲ γωρισθὲν
ἔξι αὐτοῦ; αὕτη γάρ, φησι, μένουσα δέχεται διαφέροντα εἰδη. ταῦτα μὲν 20
οὖν ἡμῖν προηπορήσθω.

3. Λέγομεν δὲ ἐφεῖχες, ποσαχῶς τὸ ἔν τινι λέγεται· προύργου γάρ ἄν
τι γένοιτο πρὸς τὸν λόγον. ἔνα μὲν δὴ τρόπον ὡς ἁ δάκτυλος ἐν τῇ γειρὶ¹
καὶ ὅλως τὸ μέρος ἐν τῷ ὅλῳ. ἄλλον δὲ ὡς τὸ ὅλον ἐν τοῖς μέρεσιν, ὡς 25
τὸ πρόσωπον ἐν διφθαλμοῖς καὶ ῥινὶ καὶ στόματι. ἄλλον δὲ ὡς τὸ εἶδος
10 ἐν τῷ γένει, ὡς ἄνθρωπος ἐν τῷ ζῷῳ. ἄλλον δὲ ὡς τὸ γένος ἐν τῷ
εἴδει, ὡς τὸ ζῷον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ· καὶ μὴ θυμαρίσῃς, εἰ τὸ ζῷον ἐν 262
τῷ ἀνθρώπῳ λέγεται εἰναι, τὸ πλεῖον ἐν τῷ ἑλάττονι· εἰ γάρ ἐπιστήσεις
ἀκριβῶς, σχεδὸν ὡς μέρος εὑρήσεις τὸ ζῷον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ· ἐν γάρ τῷ
λόγῳ αὐτοῦ περιέχεται. ἔν τινι δὲ λέγεται καὶ ὡς τὸ εἶδος ἐν τῇ ὅλῃ,²
15 ὡς τὸ βάθμον ἐν τῷ ἑύλῳ καὶ ὑγείᾳ ἐν θερμοῖς καὶ ψυχροῖς. ἔκτον ὡς
ἐν βασιλεῖ τὰ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὅλως ἐν τῷ πρώτῳ κινητικῷ, ὥσπερ
“Οὐκέτος ‘Διὸς δ’ ἐν γούνασι κεῖται’. ἔβδομον ὡς ἐν τῷ τέλει καὶ τῷ
ἀγαθῷ· ‘πάντα μοι κεῖται ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ’· εἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι τρόποι 10
τοῦ ἐν τινι, ὅλᾳ καὶ τῶν εἰρημένων καὶ τῶν παραλειμμένων κυριώτατός
20 ἐστι, καθ’ ὃν ἔν τινι λέγεται τὸ ὡς ἐν ἀγγείῳ καὶ ὡς ἐν τόπῳ.

Τούτων ἡμῖν διωρισμένων ζητητέον ἐφεῖχες, εἰ τι δύναται ἔν τινι 15
εἰναι, ὡς ἐν ἑαυτῷ, καὶ πότερον οὔτος ὁ τρόπος ὡφ’ ἔνα πίπτει τῶν εἰργ-
μένων ἢ ἀδύνατόν τι παντελῶς αὐτὸν εἰναι ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ τοῦτο ἀλγήσει,
ὅτι πᾶν ἢ οὐδαμοῦ ἢ ἐν ἄλλῳ, ὡς λέγομεν τὸν ἀνθρώπον εἰναι ἐν ἑαυτῷ.
25 γνωστέον τοίνυν, ὡς οὐ πρώτως λέγομεν, ἀλλὰ κατ’ ἄλλο, ὅτι γάρ ἡ ψυχὴ 20
τοῦ ἀνθρώπου ἐστὶν ἐν τῷ σώματι τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ὅλου τούτου
τὸ μέροιν ἐν ἄλλῳ μορίῳ· οὐτω γάρ δύναται μόνως αὐτῷ τι εἰναι ἐν ἑαυτῷ,

2 τίς—ἀποδοῦναι] cf. Simpl. 549,15sqq.; Philop. 526,5   4 αὐτοῦ M: αὐτῆς WBL
τὰ διαφέροντα Alexander apud Simpl. 550,4   5 προηπορεῖσθω M   6 λέγωμεν W:
ληπτέον Aristot. 210 a 14 (λεπτόν E); cf. Diels Zur Textgesch. p. 14   ποσαχῶς] cf.
Simpl. 551,11   7 γένηται M   γειρὶ M (εἰς in ras.)   8 ἄλλον δὲ τρόπον ὡς
E Aristot. 210 a 16   ἐν om. L   ὡς—(9) ῥινὶ] cf. Simpl. 550,21   10 ‘malim
δὲ ἀνθρωπος’ Spengel   τῷ om. L (et Aristot. 210 a 18 praeter F)   11 τὸ et
τῷ om. Simpl. 551,27   καὶ μὴ—(12) ἑλάττονι] cf. Philop. 528,25   12 εἰναι
om. L   γάρ MW: γοῦν BL   14 περιέχεται] cf. Simpl. 551,28   ἔν τινι]
ἔτι Aristot. 210 a 20   15 βάθμον] σάθρον B   ante ὑγείᾳ add. ἡ W₂ (inc.) BL
et Aristot. ibid.   ὑγείᾳ MW   17 διός δ’ ἐν L, Laur. 85,14; Simpl. 552,12;

δὲ

Philop. 529,9: διός ἐν M: διός δὲ ἐν W: διός B; ‘ιν μο θεῶν δ’ ἐν’ Spengel   17. 18 τά-
γαθῷ BL   18 ante πάντα add. ὡς L₂; cf. 57,15 ubi similem in modum ante exemplum
οἰῶν abest   19 παραλειμμένων L; cf. praeterea Philop. 529,16   κυριώτατον
(ut Aristot. 210 a 24) Laur. 85,14 (in M compendium ambiguum)   20 ὡς alt.] ὅλως
Aristot. ibid.   22 πότερον cf. Simpl. 553,21   23 τι παντελῶς αὐτὸν εἰναι M
(cf. Philop. 529,22): τι παντελῶς εἰναι αὐτὸν W: παντελῶς αὐτὸν τι εἰναι BL   ὅλλα
MWB: ἀλλ’ εἰ L (punctio ante ἀλλ’ posito)   24 πᾶν] sic E quoque Aristot. 210 a 26:
πάντα FI: om. G   ὡς M: πῶς BL: πῶς οὖν W   27 οὗτω] οὗτε W

ἐπειδὴ τὸ μέρος ἐν τῷ μέρει ὡς καὶ αὐτοκίνητον λέγεται τὸ ζῷον, δῆτα τὸ 262 μέν τι μόριον αὐτοῦ κινεῖ τὸ δὲ κινεῖται, ἄλλως δὲ ἀμήχανον, ὡς ὅλον εἶναι ἐν ὅλῳ. ἄλλ’ οὐ λέγομεν φησί τις τὴν ψυχὴν ἐν σώματι εἰναι, ἄλλὰ τὸ ζῆν ἐν ἑαυτῷ. οὗτος δὲ ἔστικεν ἀγνοεῖν τὴν ἔξουσίαν τῆς | συνηθείᾳ, 263 5 δῆτα πολλὰ καὶ ἀπὸ τῶν μερῶν δυναμέζει. ὡς οὖν λέγει Σωκράτης ὑποδε- δέσθαι, οὐχ δῆτα καὶ ὅλον ὑποδέσθαι τὸ σῶμα, ἀλλ’ δῆτα τοὺς πόνους, οὕτω καὶ τὸ ζῷον ἐν ἑαυτῷ, δῆτα τὸ μέρος αὐτοῦ ἐν τῷ μέρει, ἐπεὶ καὶ τὸν ἀμφορέα τοῦ οἴνου (λέγω δὲ τὸ σκεῦος τὸ κεραμεύον μετά οἴνου) φῆσαι μι- 10 ἂν εἶναι ἐν ἑαυτῷ, δῆτα ὁ οἰνός ἐστιν ἐν τῷ σκεύει, οὔτε δὲ τὸ σκεῦος 10 χωρὶς ἐν τῷ σκεύει οὔτε ὁ οἰνός ἐστιν ἐν τῷ οἴνῳ. οὕτως οὖν μόνως αὐτὸς τι ἐν ἑαυτῷ, ὡς κατ’ ἄλλο. ὡς γάρ κατὰ μέρος. πολλὰ δὲ οὕτως 15 λέγεται ἔν τινι, ὡς κατ’ ἄλλο. λέγεται γάρ τὸ λευκὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, δῆτα ἐν τῷ σώματι, καὶ ἐν σώματι δῆτα ἐν τῇ ἐπιφανείᾳ, ἐν ταύτῃ δὲ οὐκέτι κατ’ ἄλλο, ἄλλὰ πρώτως οὐ μὴν ἐπειδὴ πρώτως ἐν ἐπιφανείᾳ τὸ λευκόν, 20 15 ταύτον ἐστιν ἐπιφάνεια τε καὶ λευκόν. ὡς διὰ τοῦτο δύνασθαι αὐτὸς τι εἶναι ἐν ἑαυτῷ. ἄλλος γάρ λόγος ἐπιφανείας, ἄλλος λευκοῦ καὶ ἄλλη φύσις ἐπιστήμης. ἄλλη ψυχῆς. καίτοι πρώτως ἐν ψυχῇ ἐπιστήμη· καὶ γάρ ἐν ἀνθρώπῳ, διότι ἐν ψυχῇ. ἄλλ’ θυμος εἰ καθ’ ἔκαστον ἐπισκοποίης, 25 πάντα τὰ πρώτως ἐν τινι ὕπται ἔτερα ἐκείνων τὴν φύσιν εὑρήσεις, τούτου δὲ οὕτως ἔχοντος πῶς ἐσται τι πρώτως ἐν ἑαυτῷ; ἔτερον γάρ ἑαυτοῦ 25 πάντα γάρ ἔτερα ἐν ἑτέρῳ. οὐδὲ γάρ τὸ ὅλον, διταν λέγομεν ἐν τοῖς μορίοις αὐτό, ἐν ἑαυτῷ λέγομεν εἶναι ἄλλο γάρ τὸ ὅλον καὶ ἄλλα τὰ μέρη· τὸ μὲν γάρ ἐν καὶ ταύτον [ἐν] ἑαυτῷ, τὰ δὲ πλείω καὶ διαφέροντα. 25 ἄλλ’ οὐδὲ ὁ λόγος ἐφίγειν διν εἰρήκαμεν, | δῆτα διαφέρει τὸ τί ἦν εἶναι καὶ 264 αἱ φύσεις κεχωρισμέναι τοῦ τε ἐν τινι πρώτως ὕπτος καὶ ἐν φῷ πρώτῳ ἐστέν, διταν εἰπερ τι γένοιτο ἐν ἑαυτῷ, τοὺς διαφέροντας λόγους ἀναδέξεται, μᾶλλον δὲ ἐσται ἀμα τὰ διαφέροντα· ἄλλα καθάπερ οὐκ ἐνδέχεται τὸν οἰνον οἰνόν τε ἄμα καὶ οἶνον, οὕτως οὐδὲ αὐτὸς τι ἐν ἑαυτῷ· ἄλλ’ ωσπερ εἰρηται, κατὰ τὰ μόρια τάγα ἀνδέγοιτο μόνον αὐτό τι εἶναι ἐν ἑαυτῷ,

1 αὐτούς[υπεραγ] cf. Philop. 527,20

¹ See also Philop. 527,25.

Socratis exemplum adfertur) 5 τῶν MBW: πολλῶν τῶν L σωκράτει L: σω-

S. τὸ σκεῦος τὸ κόσταν Par. 1888 et Laur. 85.18: in MWB compendia ambigua

ζεραμεούν MW: τὸ κεραμεούν σκεῦος B et (κεραμειούν L₂a) L οῖνου M: τοῦ οἶνου

WBL 9 γέ et in marg. ή. τὸ σκεῦος B 10 οὗτως οὗτως μὲν Laur. 85,18

(e Aristot. 210^a33) μέρωσ] cf. Philop. 528,9 14 οὐ μὴν — (16) λευκοῦ]

¹⁵ ὡς B, Simpl.: *zai* MWL δύναται] 'immo δύναται'

²¹ εἴπερ κατά τινα W₂; 'fort. ἔτι δὲ κατὰ τίνα' Spengel τρόπων M, sed

^{τρόπον} in marg. 22 οὐδὲ — (24) διαφέροντα exser. Philop. 534,1ssq.; cf. Simpl. 556,2

²³ ἀλλαζειν τὸν οὐρανόν W (et Philoponi codd. praeter M)   24 τὸν οὐρανόν MWBL₁

del. ἐν L₂a; om. haec verba Philop. 26 ὄντος WL: ὄντως MB 27 ὥστε —

³ θειακέροντα] cf. Philop. 534,10 sqq.

⁷ τῶν οὐρανοῖς] καὶ L 30 ἀπα] ἀπα εἰναι W τι αὐτὸ GI Aristot. 210 b 12

ῶσπερ εἴποι τις ἀν καὶ τὸν ἀμφορέα τοῦ οἶνου, ἵνα τὸ μέν τι δέχηται 264
μέρος τὸν οἶνον, οἷον ὁ κεραμεοῦς ἀμφορεύς, οὐχ ὡς αὐτὸς οἶνος ὥν, ἀλλ’
ἔτερον τοῦ οἶνου. τὸ δὲ ἔγγίνεται ἐν τῷ σκεύει οἷον ὁ οἶνος, οὐχ ὡς ἐν
αὐτῷ σκεύει ὅντι ἀλλ’ ἐν ἑτέρῳ. ὅλως τε γάρ ἔτεροι οἱ λήγοι παντελῶς 15
5 τοῦ τε ἐν φῷ καὶ ἐν τούτῳ. Ήτι μὲν οὖν ἀδόνυτον καθ’ αὐτό τι εἰναι καὶ
ἐν ἑαυτῷ, ἐκ τούτων δῆλον. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ κατὰ συμβεβηκός. οὐ ταῦτον
δὲ τὸ κατὰ συμβεβηκός τῷ κατὰ μέρος, εἰ καὶ ἀμφω κατ’ ἄλλο. ἀλλὰ
πάμπολὺ διαφέρει. τὸ μὲν γάρ ζῷον ὄραν λέγεται κατὰ μέρος (μέρος γάρ 20
αὐτοῦ τὸ ὅμικατα οἷς ὄρᾶ), ὃ δὲ ιστός κινεῖται κατὰ συμβεβηκός ἐν τῷ
10 πλοίῳ, ἐπειδὴ τῷ πλοίῳ συμβεβηκεν, δικινεῖται, καὶ ἡ λευκότης κινεῖται
κατὰ συμβεβηκός, ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος, φῶνάρχης· δύο γάρ οὗτοι τρόποι 25
τοῦ κατὰ συμβεβηκός, ήταν ἡ τὸ μέρος τινὸς ταῦτον τι λέγηται πάσχειν,
ὅπερ καὶ τὸ δόλον, ἡ τὸ συμβεβηκός, ὅπερ καὶ φῶ συμβεβηκε. πῶς ἀν οὖν
εἶη τι κατὰ συμβεβηκός ἐν ἑαυτῷ; δεῖ γάρ αὐτὴν ἡ μέρος ἡ πάθος ἑαυτοῦ
15 εἶναι ὅπερ οὐδὲ ἐπινοῆσαι δυνατόν. καὶ οὕτως δὲ ἀν εἶη τι κατὰ συμβε- 30
βηκός ἐν | ἑαυτῷ, οἷον τὸ αὐτῷ οὕτω καὶ τὸ ἀγγεῖον ὁ ἀμφορέας κατὰ 265
συμβεβηκός ἐν ἑαυτῷ, εἰ μέρος ἡ πάθος ὑποτεθείη τοῦ δύστος· ἐπεὶ γάρ
τὸ δύστορ ἐν τῷ ἀγγείῳ, ἔσται καὶ τὸ ἀγγεῖον ἐν ἑαυτῷ μέρος τι ὃν ἡ
πάθος τοῦ δύστος. ἀλλὰ τοῦτο γελοῖον· χωρὶς γάρ τοῦ τὴν ὑπόθεσιν 5
20 ἀποπονεῖν εἰναι καὶ δύο σώματα ἔσται ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, τό τε ἀγγεῖον,
εἴπερ τοῦτο ἐν ἑαυτῷ, καὶ τὸ δύστορ, εἴπερ καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἀγγείῳ.
τούτων μὲν οὖν ἀλιεῖ. ἔκ δὲ τῶν προειρημένων τρόπων τοῦ ἔν τινι καὶ 10
τὴν Ζήγρωνος ἀπορίαν λύειν ἔστιν, καθ’ ἣν φέτο δεῖν τὸν τόπον εἰ ἔστι,
καὶ ἔν τινι εἶναι τὸ γάρ ἔν τινι πολλαχῶς καὶ ἔσται ὁ τόπος ἔν τινι
25 μέν, οὐκ ἐν τόπῳ δέ· ὁ γάρ κυρίως λεγάμενος τόπος τὸ πέρας τοῦ περιέ-
χοντος ἔν τινι (καὶ γάρ ἐν τῷ σώματι οὐ μέρος ἡ πέρας ἔστιν), οὐ μὴν 15
ώς ἐν τόπῳ· καὶ γάρ ἡ ὑγεία ἔν τινι (ἐν θερμοῖς γάρ καὶ ψυχροῖς), ἀλλ’

- 1 τῇ ἕτερῃ B   2 κεραμεοῦς MW: κεραμεός L: κεραμεώς (ut vid.) B
ἀμφορέους a   3 τῷ τῷ B   4 αὐτῷ MW: ἑαυτῷ BL   τε om.
WBL   5 καὶ ἐν M: καὶ τοῦ ἐν WBL: καὶ ὁ τοῦ ἐν GI Aristot. 210b17; cf. Diels Zur
Textgesch. p. 17   καθ’ αὐτό τι εἰναι καὶ ἐν ἑαυτῷ M: καθ’ αὐτό τι εἰναι ἐν ἑαυτῷ WB
(ἐν αὐτῷ) L; πρώτως καὶ καθ’ αὐτὸ — — ἐν ἑαυτῷ Simpl. 557,19; αὐτὸ τι ἐν ἑαυτῷ καθ’
αὐτὸ εἰναι Philop. 537,21 (quod in Themistio quoque restituendum esse putaverim)
8 ὄραν] cf. Simpl. 558,3   9 ιστός] πλωτῷρ Philop. 530,10; Simpl. 558,1   post κινεῖται
add. ἀλλὰ Laur. 85,18   10 πλοίῳ] πλειῷ bis L   12 μέρος M: μέροις WBL
λέγεται L   13 καὶ alt. superscr. M   14 τι om. M   15 ἑαυτοῦ WBL: ἑαυτῷ M
16 ἐπινοῆσαι MWB: ἐπινοεῖσθαι L   16 αὐτῷ οὕτω libri (αὐτῷ om. Laur. 85,18);
collatis quae leguntur apud Aristot. 210b19 (αὐτός τε γάρ ἐν αὐτῷ ὁ ἀμφορέας) legendum esse
puto αὐτός οὕτως τὸ ἀγγεῖον ὁ ἀμφορέας   17 ἑαυτῷ MB (et I Aristot. ib.); αὐτῷ
WL   19 ἀλλὰ καὶ BL   20 τόπῳ post ἑαυτῷ a   21 εἴπερ
BL: ὕσπερ MW   23 ἦν (v. ras.) M   post ἔστι add. τι Aristot. 210b 23
24 τὸ γάρ — (27) τόπῳ] cf. Philop. 536,3sqq.   25 τόπῳ δέ MWBL: τῷ δέ πω Laur.
85,18; τὸ δέ πω L: τόπῳ a   26 καὶ (comp. inc., quod οὐ quoque legi possit) γάρ
ἐν M: μέν, ἐν γάρ WBL (sim. Philop.)   27 ως om. Simpl. 562,16   ὑγεία W: ὑγεία
MBL   ἐν τοῖς θερμοῖς Aristot. 210b26 praeter E

ώς ἔξις, καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν ἐν τινι, ἀλλ' ὡς πάθιος. οὗτως δὲ 265
καὶ ὁ τόπος ἐν τινι, ἀλλ' οὐκ ἐν τόπῳ. τοῦτο δὲ ἦν τὸ ἄτοπον καὶ τὸ
εἰς ἀπειρον προσέναι. ταῦτα μὲν οὖν ἔσται διηγορημένα. 20

4. Τί δὲ ἔστιν ὁ τόπος; ὅτις ἂν γένοιτο φανερόν. ἐπειδὴ γάρ διυτιθή-
5 ριτος ἡ φύσις αὐτοῦ, πρότερον θεωρήσωμεν. οὕτα οὐπάρχειν τῷ τόπῳ καὶ
αὐτὸν αἱ κοιναὶ βιούλονται ἔννοιαι. ἀξιοῦμεν δὴ τὸν τόπον πρῶτον μὲν 25
περιέχειν ἐκεῖνο, οὗ τόπος ἔστεν, δεύτερον μηδὲν αὐτὸν εἶναι τοῦ πράγματος,
δη περιέχει τουτὶ γάρ ἥδη καὶ ἀποδέδεικται· τρίτον μῆτε ἐλάττω μῆτε
μείζω τοῦ σώματος εἶναι τὸν πρῶτον τόπον. | ἐλάττων μὲν γάρ οὐκ 266
10 ἔσται· πῶς γάρ περιέξει; μείζων δὲ εἰπερ εἴη, καὶ ἀλλο ἂν δέχοιτο σῶμα,
ῶστε οὐκ ἂν εἴη πρῶτος. λοιπὸν οὐδὲ τούτου μόνου. ἔτι πρὸς τούτοις
ἀπολείπεσθαι καὶ γωριστὸν εἶναι τοῦ σώματος. οὗτω γάρ καὶ ἐξ ἀρχῆς 5
ἐνοήθη ἐκ τῆς ἀντιμετατάσεως τῶν σωμάτων. ἔτι πάντα τόπον ἔχειν τὸ
ἄνω ἢ κάτω καὶ ἔκαστον τῶν σωμάτων ἐν ἐνὶ αὐτῶν. οὐποκειμένων δὴ
15 τούτων τὰ λοιπὰ θεωρητέουν. δεῖ δὲ τοιοῦτόν τινα λόγον ἀποδοῦναι τοῦ
τόπου, δις τὰ τε ἀπορούμενα λύσει καὶ τὰ διοκοῦντα οὐπάρχειν τῷ τόπῳ 10
φυλακῆς καὶ τὸ αἴτιον τῆς περὶ αὐτὸν δυστοκοίας ἐμφανιεῖ. πρῶτον μὲν
οὖν δεῖ κατανοῆσαι, ὅτι οὐκ ἂν ἔχητετο ὁ τόπος, εἰ μὴ κίνησις ἦν ἡ
κατὰ τόπον διὰ γάρ τοῦτο καὶ τὸν οὐρανὸν μάλιστα οἰόμεθα ἐν τῷ πρὶν 15
20 εἶναι, ὅτι μάλιστά ἔστιν ἐν κινήσει. τρίτα δὲ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως
εἰδῶν, φορὰ καὶ αὔξησις καὶ φθίσις· καὶ γάρ ἐν τῇ αὐξήσει μεταβάλλει
τόπον ἐκ τόπου καί, δη πρότερον ἦν ἐνταῦθα, πάλιν μεθέστηκεν εἰς ἐλάττονα
ἢ μείζονα. ἐπειτα ὅτι μὴ πάντα τὰ κινούμενα εἰς τὴν περὶ τοῦ τόπου 20
ἔννοιαν ἡμᾶς προτίγαγεν, ἀλλὰ μόνα τὰ καθ' αὐτά, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός,
25 ὕσπερ οὐδὲ κινεῖται κυρίως, οὗτως οὐδὲ τόπου προσδεῖται οὔτε εἰς τὴν
γῆπειν αὐτοῦ συντελεῖ. καίτοι διαφορὰ μὲν τις ἔστιν τῶν κατὰ συμβεβη- 25
κός κινουμένων· τὰ μὲν γάρ ἐνδέχεται καὶ καθ' αὐτὰ κινηθῆναι, οἷον τὰ
μόρια τοῦ σώματος καὶ τοὺς ἥλους τῆς νεύσης εἰ διαιρεθεῖν, τὰ δὲ οὐδα-
μῶς ἐνδέχεται, οἷον τὴν λευκότητα καὶ τὴν ἐπιστήμην. ἀλλ' | δημως οὔτε 267
30 ταῦτα οὔτε ἔκεινα εἰς τὰς πρώτας ἔννοιας ἥγαγεν ἡμᾶς τοῦ τόπου, ἀλλὰ

- 2 'καὶ fort. del. Spengel   3 Aristot. 210b27 (ἐκεῖνο) — 31 (μορφή) praetermisit Themistius
ἔσται M: ἔστω WBL et Aristot. 210b31   5. 6 καθ' αὐτὸν MWB (et G Aristot.
210b33): καθ' αὐτὸν L et EFI Aristot.   7 περιέχειν] εἶναι — περιέχον (περιέχειν FI) Aristot.
210b34 δεύτερον] cf. Philop. 540,5sq. τοῦτο δὲ ὁ μὲν Θεμίστιος δεύτερον φησι' αὐτὸν
W: αὐτὸν MBL: om. Aristot. 211a1 εἶναι om. E Aristot. ib.: post πράγματος coll. FGI
9 εἶναι om. Aristot. 211a2 (praeter I)   τόπον om. FG Aristot. ib.   ἐλάττω BL; cf.
Philop. 540,18sqq.   11 λοιπὸν] cf. Simpl. 565,17   12 ante ἀπολείπεσθαι add. μῆτε
EGI Aristot. 211a2 εἶναι om. E(?)G Aristot. 211a3   14 οὐποκειμένων — (17) ἐμ-
φανεῖ] cf. Philop. 541,9sqq. (qui φησάν addit)   δη MW (οὖν Philop.): δὲ BL
16 λένεσθαι Aristot. 211a8 et ἐπιλένεται Philop. 541,11 (at ἐπιλένεται Gt Philoponi)   17 αὐτὸν
MWB(?): L: αὐτῶν Spengel tacite (τῆς τοῦ τόπου θεωρίας Philop.)   18 κίνησις τις Aristot.
211a13 (τις om. F); cf. Diels Zur Textgesch. p. 13   19 ἐν τόπῳ οἰόμεθα FGI Aristot.
211a14 20 τρίτα — (30) τόπου] exscr. Philop. 541,25 (qui add. φησάν)   25 οὔτε] οὐδὲ
nescio unde Spengel, qui adn. 'malum οὔτε — οὔτε'   27 καὶ οὐν. L   καθ' ἔστατα B
28 εἰ om. M; puto διαιρεθεῖσης legendum   29 ὅμως — (112,1) μόνα] cf. Philop. 542,12sqq.

τὰ καθ' αὐτὰ κινούμενα μόνα. καθ' αὐτὰ δὲ κινεῖται, ὅταν ἀπολέσυμένα 267 τοῦ περιέχοντος ἀπτεται αὐτοῦ, οὐκ ὅντα αὐτῷ συνεγῇ, ἡ δὲ χεὶρ κινεῖται 5 μὲν γράφουσα. νῦν δίγα τοῦ λοιποῦ σώματος, οὐκ ἀπολέσυται δὲ τοῦ σώματος, ἀλλὰ συνεγής αὐτῷ καὶ οὐχ ἀπτεται τοῦ ὄψης. οὐκοῦν οὐδὲ 5 κινεῖται κατὰ τοῦτο τὸ μέρος καθ' αὐτὴν οὐδὲ ἔστιν ἐν τόπῳ, ἀλλ' ὑπερ εἰπον, ἐκ τῶν καθ' αὐτὸν κινούμενων ἀναμφιλέκτως θηρευτέον τὴν φύσιν 10 τοῦ τόπου. κινεῖται δὲ τὸ ζῷον καθ' αὐτὸν ἐν κόσμῳ. ἀρα οὖν τὸν κόσμον εἴποις ἀν εἶναι τόπον τοῦ ζῴου; οὐδαμῶς. ἀλλὰ τὸν πέρα; οὐδὲ τοῦτον. τί δῆποτε; ὅτι κεῖται τὸν τόπον μῆτε μεῖζω μῆτε ἐλάττω τοῦ 15 σώματος εἶναι. τίς οὖν ὁ τόπος τοῦ Καλλίου; τὸ ἔσχατον τοῦ ἀέρος, ὁ 15 περιέχει μόνον Καλλίαν· διὰ γάρ τοῦτο ἡν ἐν τῷ ἀέρι καὶ διὰ τοῦτο ἡν ἐν τῷ κόσμῳ, ὥστε οὗτος ὁ πρῶτος τόπος. ὅταν μὲν οὖν μὴ διηρημένον ἦ τὸ περιέχον, ἀλλὰ συνεγές, οὐγά ὡς ἐν τόπῳ λέγεται εἶναι, ἀλλ' ὡς 20 μέρος ἐν ὅλῳ, ὡς ἔφην καὶ τὴν κεῖται ἐν τῷ σώματι. ὅταν δὲ διηρημένον 15 ἦ καὶ ἀπτόμενον, ὡς ἐν τόπῳ εἶσται τοῦ ἔσχατου τοῦ περιέχοντος, τοῦτο δὲ οὐδὲ μέρος τοῦ σώματος (ἔξωθεν γάρ) οὔτε μὴ μεῖζον οὔτε ἔλαττον, ἀλλ' ἵσον πανταχοῦ τοῖς πέρασι τοῦ σώματος, ὁ περιέχει· ἀμαρ γάρ ἔστι τὰ 25 ἔσχατα τῶν ἀπτομένων. τὰ μὲν οὖν μάρια τοῦ συνεχοῦς οὐκ ἐν τῷ ὅλῳ κινεῖται, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ὅλου, τὰ διηρημένα δὲ ἐν τόπῳ, οὐ μετὰ τόπου 20 κινεῖται, πλὴν εἰ μὴ τὰ ἐν ἀγγείοις· μεταφορητὰ γάρ ἔστι τὰ ἀγγεῖα. ἀλλὰ ταῦτα οὐκ εἰσὶν οἱ πρῶτοι τόποι· μεῖζω γάρ τῶν | σωμάτων, ἀλλὰ τὰ ἔσχατα 268 αὐτῶν ἡ κοιλὴ ἐπιφάνεια τοῦ κάδου καὶ ἡ κοιλὴ ἐπιφάνεια τοῦ κεραμίου οἵσις συμβάλλει τῷ ὅδοι τῇ τῷ οἰνῳ. εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν. φανερὸν ἐκ τούτων, τί ἔστιν ὁ τόπος, ὅτι τὸ πέρας καὶ τὸ ἔσχατον τοῦ περιέχοντος, ὁ τοῦ σώματος 5 ἀπτεται, δι περιέχει. τοῦτο δὲ καὶ ἀλλως ἀν ἀποδειχθείη. ἐπειδὴ γάρ τέτιταρά ἔστιν, ὃν εἶναι τι τὸν τόπον ἀνάγκη (λέγω δὲ εἰδος, ὅλη, διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν ἔσχατων τοῦ περιέχοντος, αὐτὰ τὰ ἔσχατα τοῦ περιέχοντος), 10 εἰ μηδὲν τῶν τριῶν ἔστιν, ἀνάγκη τὸ λειπόμενον εἶναι τὸν τόπον. ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἡ ὅλη, δέδεικται ἴκανῶς. ἀλλὰ καὶ ὅτι μηδὲ τὸ εἶδος, ἢδη 30 φανερὸν γέροντος τὸ φενακίσταν τοὺς τὸ εἶδος ὑπολαμβάνοντας εἶναι τὸν τόπον.

1 καθ' αὐτὰ δὲ—(2) συνεγῇ] cf. Simpl. 568,10   2 αὐτῷ] αὐτὰ M (nescio an recte)
χεὶρ] cf. Philop. 546,17   3 μὲν] μὲν νῦν B   4 ἀπτεται] cf. Mt Philoponi
545,20. 21, et quae adin. Vitelli   5 καθ' αὐτῷ MW: καθ' αὐτὰ BL   8 οὐδαμῶς
om. L   13 εἶναι om. FGI Aristot. 211a30   15 τοῦ ἔσχατου]: τῷ ἔσχατῳ W:
om. a   16 μὴν om. a   17 τοῖς πέρασι τοῦ σώματος BL: τοῖς σώματος τοῦ
πέρατος MW   18 τὰ μὲν οὖν μάρια κτλ.] ex Alexandro (cf. Simpl. 570,25)
19 ἐν τόπῳ] cf. Diels Zur Textgesch. p. 27   22 κάδου libri (it. 113,9) et FI
Aristot. 211b3 et 5, quapropter hanc formam non attigi: κάδου utrobius Spengel
de iis quae apud Aristot. 211b1 ξει ὅταν—(5) κάδῳ leguntur iam ab Aspasio et Alexan-
dro in suspicionem vocatis cf. Diels Zur Textgesch. p. 32   κεραμίου MW: κερα-
μετος BL   23 τῷ οἴνῳ] δὲ οἶνος W   δῆ] δὲ W   24 δὲ—(25) περιέχει]
cf. Simpl. 571,17sq.   τὸ ante ἔσχατον om. BL   25 δὲ] καθ' cf. Simpl.
τέσσαρα BL   26 τὸν τόπον] δὲ τόπος Aristot. 211b6 (om. ὁ F)   26. 27 τὸ
ante μεταξὺ om. E Aristot. 211b8   27 αὐτὰ] ἡ Simpl. 571,26: ἡ αὐτὰ Philop. 547,3
(ubi πέρατα pro ἔσχατα)   αὐτὰ—περιέχοντος om. M

ἐπειδὴ γάρ περιέχει μὲν ἡ μορφή, περιέχει δὲ καὶ ὁ τόπος, τὸ εἰδός 268
ὑπέλαβον εἶναι τὸν τόπον δι’ ἄγησιαν τῶν συλλογισμῶν· καίτοι πέρατα μὲν
ἄμφω, οὐ τοῦ αὐτοῦ δέ, ἀλλὰ τὸ μὲν εἰδός τοῦ περιεχομένου, ὁ τόπος δὲ
τοῦ περιέχοντος σώματος ἐγὼ δὲ οὐδὲ πέρατα εἴποιμι ἀν τὸ εἰδός· οὐδὲ 20
5 γάρ ἡ ἐπιφάνεια τὸ εἰδός, ἀλλ’ ὁ λόγος τοῦ [τὸ] τί ἦν εἶναι, ἀλλ’ ἵστις
ἐπεὶ περατοῦ τὴν ὥλην καὶ ὅρεῖσι (πέρας γάρ λέγεται ὑπερ καὶ μέτρον
ἀριθμός), λείπεται τούναν ἡμῖν, ὅτι μηδὲ τὸ διάστημα ὁ τόπος ἔστιν, ἀπο-
δεῖξαι. διάστημα δὲ τὸ μεταξὺ νοούμενην τῶν περιάτων τοῦ περιέχοντος, 25
οἷον τὸ μεταξὺ τῆς κοιλης ἐπιφανείας τοῦ κάθιου. παλαιά μὲν οὖν ἡ ὄδεια
10 καὶ τοῖς τὸ κενὸν τιμεμένοις προσήκουσα, ἡκολούθει δὲ ὅμως αὐτῇ καὶ ἡ
περὶ Χρύσιππον γροῦς καὶ Ἐπίκουρος ὕστερον. εἰσποιηστε δέ τινες καὶ 269
τὸν Πλάτωνα τῷ δύγματι· ἔργηται δὲ ἐκ πιθανῆς μὲν αἰτίας, φευδόντις δὲ
ἴκανως. ἐπειδὴ γάρ εἰς ἐπίνοιαν ἥλθομεν ὥλως τοῦ τόπου ἐκ τῆς ἀντιμε-
τατάξεως τῶν σώματων καὶ τοῦ γίνεσθαι συνεγράψαις 30
15 αὐτῷ τόπῳ. διὰ τοῦτο αὐτοῖς ὁ τόπος ἔδειξεν εἶναι τὸ διάστημα τὸ μεταξύ,
ὅτι ταῦτη μένον ὑπελάμβανον ὑποδέχεσθαι τὰ ἀντιμεθιστάμενα σώματα
κεχωρισμένον ἐκάστου τούτων τῶν εἰσιόντων σώματων· ἐνῆγε δὲ αὐτοὺς
εἰς ταύτην μάλιστα τὴν ὑπόνοιαν τὰ ἀγγεῖα· ἐπειδὴ γάρ τῆς ἐπιφανείας ἐν
τῷ κεφαλείῳ τῆς κοιλης μενούσης τῆς αὐτῆς καὶ περιγεγραμμένης ἰδίως
20 πέρασι ποτὲ μὲν ὅδωρ ἐγγίνεται, ποτὲ δὲ ἀήρ ἐν τῷ σκεύει, διὰ τοῦτο
εἶναι τὸ μεταξὺ τῆς κοιλης ἐπιφανείας διάστημα ὑπενήσαν, δι ταῦτην μένον 15
καὶ τῶν σώματων κεχωρισμένον ὑπερ καὶ ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ἀγγείου δέ-
χεσθαι ἀνά μέρος τὰ σώματα. ἀλλ’ οὐκ ἔστι τοῦτο ὄγκεις. εἰ μὲν οὖν τε
ἡν κενὸν σώματος γενέσθαι ποτὲ τὸ ἀγγεῖον, ἵστις ἂν ἐξωράθη καὶ ἔστη
25 τὸ λεγόμενον τοῦτο διάστημα· νῦν δὲ ἀμά ἐκχείται τὸ ὅδωρ καὶ ὁ ἀήρ 26
ἀντεισέρχεται, καντεῦθεν ἡ πλάνη· ἐπεὶ γάρ σύμμα πᾶν μετὰ διαστήματος,
μεταφέρουσι τὸ τῶν σώματων διάστημα ἐπὶ τὸν τόπον οὐκ ἐνοοῦντες, ὅτι
διὰ τοῦτο ἀλλ’ διάστημά ἔστιν ἐν τόπῳ. ἐπειδὴ καὶ σύμμα ἀεί, δηλοῦ δὲ τὰ 30
γαλλκαὶ καὶ στεγανὰ πανταχούντιν ἀγγεῖα· οὐ γάρ ἀν ἐκρύσσει τὸ ὅδωρ. εἰ
35 μὴ γάρ τινα εἰσρύσεως ὁ αήρ λάζῃ. φενακίζει δὲ αὐτοὺς καὶ τὸ μένειν ἀεί²
ἀσύγχυτον καὶ τὴν κοιλην ἐπιφάνειαν τῶν ἀγγείων, ὡς εἴχε συνέπιπτεν

- 5 τὸ del. Spengel: num. τοι[τέστι] τό? 6 γάρ om. W 6. 7 καὶ μέτρον καὶ
ἀριθμὸς WBL 9 κάθιον] cf. quae adn. ad. 112,²² παλαιά] cf. Simpl. 571,24
10 ἡκολούθει M₂: ἡκολούθη M₁: ἡκολούθης WBL 11 γρός Victorius: γρόν libri
Ἐπίκουρος] cf. Usener Ep. fr. 273 (p. 194) 13 ἐκ L (e Philop. 547,12): καὶ MWB: ἀπὸ³
Simpl. 572,33 17 κεχωρισμένον L (cf. Simpl. 572,37): κεχωρισμένων MWB 19 κερα-
μέων codd. Laur. 85,14 et 18 21 εἶναι] τόπον εἶναι W₂ ταῦτα M: ταῦτα WBL
23 μὲν γάρ W, Spengel e coni. 24 ποτὲ BL: τόπον MW 26 ἐφωρέθη α
καθ[?] καὶ Spengeli operaes 25 δὲ om. L εἰσχείται MW₁ καὶ ὁ ἀήρ
bis ser. in W 27 μεταφέρουσι—τόπον] cf. Simpl. 573,1sq. 28 ἐν τῷ τόπῳ W
δηλοῖ—(30) λάζῃ] cf. Simpl. 573,17sqq. 29 στενά W ἐκρύσσειν Usener
30 εἰσρύσεως MWB (fort. E Simplicii): εἰς βόσιν L (unde εἰς εἰσρυστιν Usener): εἰσρύσεως
Simpl. λάζῃ libri: λάζοι Spengel e coni. et Simpl. (præter a) 31 ἀσύγχυτον]
δύσχυτον B εἴτε M ξυνέπιπτεν (σ super §) B; ceterum cf. Simpl. 573,6

ἐξαιρουμένου τοῦ διδαστοῦ, ἔπει τῶν ἀσκίων, οὐδὲ ἀν δημοσίως ἐξη- 270
πατῶντο. οὐκούν τοι δημοσίως ἐν τῷ δέρι φανταζόμεθα ὑπομένειν τὸ διάστημα
τούμου σώματος· συγχεῖται γάρ εὐθὺς κινηθέντος ἡ περιέχουσσα με επιφά-
νεια καὶ ἔνοῦται πρὸς ἔσυντόν, τῆς δὲ ἐν τοῖς στρεψωτέροις ἀγγείοις δέ τι ἡ
διπτεται ἔτερον σῶμα ἀτυγχύτον φυλακτομένης, τὸ δὴ τὸ σῶμα τοῦτο ἐν
διαστήματι εἶναι διὰ τοῦτο καὶ ἐκείνης ἀεὶ διάστημα μεταξὺ εἶναι φασιν.

'Ἀλλ' ὑποθάμψειτο ἐξαιρεθέντος τοῦ διδαστοῦ μηδὲν ἔτερον εἰσρυῆναι 10
σῶμα. μένει τούντιν μεταξὺ τῆς ἐπιφανείας διάστημα κεχωρισμένον. ἀλλ'
ἀλογος ἡ ὑπόθεσις, ἡ σφράγαται Γαληρέ (αὐτὸν γάρ ὑποτίθεται διηγοῦμεν).
10 ζητούντων γάρ ἡμῶν, εἰ δύναται εἶναι διάστημα κεχωρισμένον. πλάττεις
σεωυτῷ καὶ ἀναζωγραφεῖς. δι βούλει εἶναι διάστημα κεχωρισμένον, οὐχ ἦτι τα
ὑπάρχει δεικνύεις. θλως τε τὸ οὔτε δυνατὸν ἐννοεῖς. τὸ γάρ ἀναιρεῖν τὴν
ἀντιμετάστασιν τῶν σωμάτων τοῦ παντάπασιν ἀναγραφεῖν σῶμα οὐδὲν δια-
φέρει, οὐδὲ δὴ τὸ λέγειν, ὡς εἴ τις ὑποιθοῖτο μήτε οὐρανὸν ἔστεσθαι ποτε 20
15 μήτε γῆν μήτε ἄλλο τι τῶν νῦν ὑπαρχόντων σωμάτων, ἀλλὰ μηδὲ ἔτερον
ἀν τούτων γενέσθαι σῶμα· καὶ γάρ οὕτως μόνον καταλιπεῖν βουλήσεται
διάστημα, ἐν φ τὰ σώματα νῦν ἔστι τηνικαῦτα δὲ οὐκ ἔσται. ἀλλ' οὔτε
τοῦτο δυνατὸν οὔτε δι βούλεται δι Γαληρές· διάστημα γάρ ἀνευ σώματος 25
ἀμφίγανον ὑποστῆναι ποτε, ἀλλὰ θάττον ἀν δι γαλάκτος συμπέσοι τῆς κοιλῆς
20 ἐπιφανείας ἡ δύναται σώματος μείνειν· τὸ γάρ κενὸν ἦτι κενὸν ὄντως ἔστιν,
εὐθὺς ἐπιδειγμάτησεται, τί δὲ δήποτε; ἐπεὶ μὲν τοῦ τούχου οὐκ ἀν ὑπο- 27
λάζοις. ἔτι οὐ δύναται ποτε οὐτοῦ μηδὲν σῶμα ἀπτεσθαι παντελῶς, εἴγε
μὴ τὸ κενὸν οὕτως προσίσθει, ἐπεὶ δὲ τοῦ κρατήρος οὐκέτι; καὶ γάρ τούτου
παραπληρίως ἀεὶ τι διπτεται, ἡ διαφορὰ δὲ ἐν τῷ σχήματι μόνον ἔστι. 5
25 'πῶς οὖν', φρεσίν, 'ἐπινοοῦμεν τὸ διάστημα ὡς ἄλλο τι τῶν σωμάτων;'
πῶς δὲ λευκότητα, πῶς δὲ μελανίαν; ἔχαστον γάρ τούτων ἀφαιροῦντες τοῦ
σώματος καθ' αὐτὸν νοοῦμεν. οὐχ ὡς καθ' αὐτὸν διεστάνει καὶ τοῦ σώματος 10
κεχωρισμένον, ἀλλὰ τῷ λόγῳ μόνον χωρίσοντες. ἐπεὶ γάρ μὴ ταῦτα τῷδε
τῷ διδαστού τοσοῦτόν τι διεστάναι καὶ δύναται εἶναι. δημοσίως καὶ τῷ οἰνῳ,
30 δημοσίως καὶ τῷ δέρι, ἀφαιροῦντες τῷ νῷ τὰς ποιότητας, καθ' ἃς τὸ μὲν

1 ἀσκείων B₁: 'fort. ἀτακῶν' Sp. (ut leg. apud Simpl.) 5 δὴ] δὲ L τὸ om. L
6 φασιν MW: φασιν BL 7 'Ἀλλ'—(12) ἐννοεῖς exscr. Simpl. 573, 19 sqq. et (cum
Themistio nominatim litigans) Philop. 576, 13 sqq. ἐξαρθέντος Philop.

8 μεταξὺ libri et Philop.: τὸ μεταξὺ Simpl. indeque Spengel 8. 9 ἀλλ' ἀλογος
Philop.: ἀλλὰ λόγος MW: ἀλλὰ ἀλογος BL, Simpl. 9 ὑποτίθεται libri, Simpl., Philop.:
ὑποτίθεται Spengel (ὑποτίθεται Gt Philoponi) 10 πλάτεις L. ante hoc
vocabulum Simpl. add. ὑποτίθεται εἶναι διάστημα κεχωρισμένον οὐχ ἦτι ἔστι δεικνύς (cf. v.
11. 12), 'ὑποθάμψειτο', λέγεις, 'εἶναι διάστημα κεχωρισμένον'; quorum simile quippeiam apud
Themistium excidisse suspicor 12 θλως τε οὔτε δυνατὸν M et (δὲ pro τε) W: θλως
δὲ οὔτε δυνατὰ BL: θλως δὲ ἀδύνατα Simpl.: οὐδὲ pro οὔτε comi. Spengel 13 ἀντιμετά-
στασιν] ἀντι superser. B οὐδὲν] οὐ L 14 τὸ MW: τοῦ LB ὑποθέτο B μηδέ
τι ἔτερον L 19 θάττον—πολὺς] Philop. 575, 28 συμπέσοι Spengel: συμπέσῃ libri
20 μένειν L ὄντως WL: οπως M (num καὶ πῶς;) 21 ἐπιδειγμάτησεται M marg.
WB₂ (ἐπι super ἀπό): ἀπό. M text. B₁L 25 φρεσίν] φρεσί μόνον B 27 κατ' αὐτὸν utro-
bique L 29 τι L: τε MWB 30 ἀφαιροῦντες κτλ.] cf. Philop. 577, 10 sqq. (Θεμίστιος)

ῦδωρ. τὸ δὲ οἰνός ἔστιν, τὸ δὲ ἀήρ, οὗτον νοοῦμεν τὸ διάστημα μόνον 271 καὶ' ἔαυτόν είτα ἐπειδὴ συμβαίνει τὰ τρία σώματα ἐν τῷ αὐτῷ παρὰ μέρος ἀγγείῳ γίνεσθαι, ἂ ταῖς μὲν ἄλλαις ποιότητοι διαφέρει, ἵσα δέ ἔστι τῷ διαστήματι αὐτῷ, καὶ μᾶλλον ὑπονοοῦμεν ἄλλο τι εἶναι τὸ διάστημα 275 παρὰ τὰ σώματα ὅρῶντες, ὅτι εἰσρουεῖς ὁ ἀήρ μετὰ τὸν οἶνον τὰς μὲν ἄλλας ποιότητας οὐκ ἔχει τοῦ οἴνου, τὸ διάστημα δὲ μόνον ταῦτὸ φυλάττει τῷ οἴνῳ· καὶ ἐπειδὴ κατὰ μὲν τὰς ἄλλας ποιότητας οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ τὰ σώματα οἷον θερμότητα ή ψυχρότητα, κατὰ δὲ τὸ διάστημα μόνον, οὕτω 280 τὸ διάστημα τὸν τόπον ὑπολαμψάνομεν, οὐ καλῶς· οὐ γάρ εἰ κατὰ διάστημα 285 ἔστιν ἐν τόπῳ, ὁ τόπος ἔστι τὸ διάστημα η̄ καὶ η̄ κίνησίς ἔστιν ὄρμη, ἐπειδὴ κινούμενα καὶ ὄρμήν. τὰ μὲν οὖν αἵτια τῆς πλάνης τοῖς 290 ἐπὶ ταύτην ἐλθοῦσιν τὴν δόξαν ταῦτα ἔστιν. |

'Οτι δὲ οὐκ ἔστι τὸ μεταξὺ τῶν ἐπιγάτων τοῦ περιέχοντος διάστημα 272 τόπος, ἀναμνησθηγάν σε δεῖ μόνον, ὅσα ὑπάρχειν τῷ τόπῳ ταῖς κινοῦσις 275 ἀκόλουθοῦντες ἐννοίαίς ἐξ ἀρχῆς διωριζάμεθα. τὸν τόπον δεῖν περιέχειν, ἢ ἀλλ' ἐμπεριέχεται τὸ διάστημα. τὸν τόπον δεῖν χωρίζεσθαι τῶν σωμάτων, 280 ἀλλὰ τὸ διάστημα ἐκάστῳ τῶν σωμάτων σύνεστι τε καὶ συναπέργεται· εἰρήκαμεν γάρ, ὡς ὁ μένειν αὐτὸν χωρὶς τῶν σωμάτων ἀξιῶν τὸ κενόν, καὶν μὴ βουλήσηται· παραδέχεται· εἰρήκαμεν δέ, ὅτι καὶ τὸ μὲν ποσὸν τοῦ δια- 285 στήματος μένει ταῦτον, ταῦτὸν δὲ οὐ μένει διάστημα. ἔτι τὸν τόπον φύμεθα δεῖν μηδὲν τοῦ σώματος εἶναι. τὸ διάστημα δέ ἔστιν μικροῦ δεῖν αὐτὸν τὸ σῶμα. οὐλως δὲ ὁ τὸ διάστημα τόπον λέγων τί μᾶλλον τὸ σῶμα 290 ἐν τόπῳ ποιεῖ η̄ τὸν τόπον ἐν τῷ σώματι; μᾶλλον γάρ τὸ διάστημα ἐν τῷ ταῖς σώματι η̄ τὸ σῶμα ἐν τῷ διαστήματι, εἴης τὸ μὲν συμβεβηκός (ποσὸν 295 γάρ), τὸ δὲ οὐσία· (σῶμα γάρ αἰσθητόν). καὶ τοῦτο δὲ ηδέως ἀν πυθόματην αὐτῶν, ὅταν ἐν τόπῳ γένηται σῶμα, πότερον φυλάττον τὸ διάστημα 300 τὸ οὐκεῖν (πᾶν γάρ σῶμα ἐν διαστήματι) οὗτον γίνεται ἐν τῷ τόπῳ η̄ τὸ μὲν οὐκεῖν ἀποβαλλεῖ, μόνῳ δὲ γίνεται τῷ τοῦ τόπου; εἰ μὲν τοινύν ἔροιστι τὸ δεύτερον, διδαχήσασαν ἡμῖς, πῶς φθείρεται τὸ διάστημα 305 μὴ φθειρομένου τοῦ σώματος, πῶς δὲ τὸ μὲν ίδιον αὐτοῦ φθείρεται, προς- 310 γίνεται δὲ τὸ ἀλλότριον; εἰ δὲ ἄμφω τὰ διαστήματα σύργεσθαι λέξουσι καὶ τὸ τοῦ σώματος καὶ τὸ τοῦ τόπου, πῶς ἀμφα ἔσται τὰ δύο καὶ πότερον ἐν ποτέρῳ; ποιὸν γάρ ἔρεις περιέχεσθαι; ποιὸν δὲ περιέχειν; πῶς δὲ δύο μὲν 315 διαστήματα ἀμφα καὶ ἐν τῷ | αὐτῷ μέτρῳ γενέσθαι δυνατάν, ἐν ᾧ καὶ τὸ 273 ἔτερον η̄, δύο δὲ σώματα οὐκέτι; οὐ γάρ τὰ ἄλλα γε συμβεβηκότα κωλύ- 320 σει· οὐ γάρ θερμότης η̄ ψυχρότης η̄ λευκότης η̄ μελανία τὸν ὅγκον μείζονα

1 ἔστιν post ὕδωρ BL. δὲ ἀήρ libri: corr. Spengel 4 αὐτῷ BL: αὐτοῦ MW
τι superser. B 6 ταῦτα om. L 10 ἐν τῷ τόπῳ W 11 τῆς] τοῖς a
14 τῷ superser. B 16 δεῖν W₂L₁, Victorius: δεῖ M₁BL₂a 17 τῷ]
τῷ B 19 βουλήσηται MWBL₂, Spengel e. coni.: βουλήσηται L_{1a} 20 οὐ]
οὐ a 27 ἐν MW: οὖν BL 27. 28 ἐν τῷ τόπῳ MW: ἐν τῷ τόπου B: ἐν τῷ
τοῦ τόπου L 28 η̄ καὶ B μόνον B τοῦ om. B 31 τῷ αὐτῷ
WL (cf. Simpl. 622,16): αὐτῷ τῷ MB γενέσθαι M: γίνεσθαι WBL 36 θερμότης]
cf. Simpl. 622,20

ποιούσιν, ἄλλὰ μόνον τὰ διαστήματα. Ἡ τοῦτο μὲν ὡς ἐκείνῳ ἀκάλουσθον 273 παραδέχονται, ήμην δὲ ψεῦδος τοῦτο ἀποδεικνύσσοι συναναγεῖν ὑπάρχει καὶ τὸ ἡγρούμενον. ἔτι πότερον αὐξανομένου τοῦ σώματος αὔξεται καὶ τὸ τοῦ τόπου διάστημα ἡ τὸ μὲν τοῦ σώματος αὔξεται, τοῦ τόπου δὲ οὐ; αὔξε- 10 σι θιαὶ μὲν γάρ πως ἀν εἰποι τις ἔτερον μέγεθος ἑτέρῳ γενομένης προσθή- κης; ὅμοιον γάρ ὡς εἰ ἔλεγε καὶ τὸν πῶλόν τις αὐξάνεσθαι ἐκ τῆς τρο- φῆς τοῦ σκυλικίου. μένειν δὲ ἵστον ἀμηχανώτερον· πῶς γάρ ἔτι τοῦ μεί- λουν τόπος; οὐκ ἐπιστρέψει δὲ ὁ λόγος οὗτος ἐπὶ τὸ τοῦ περιέχοντος 15 πέρας· οὐ γάρ ἔστιν αὐξησίς ἐπιφανείας καὶ¹ ἔσωτήν.

10 “Α μὲν οὖν ἡμεῖς λέγομεν πρὸς τὴν δόξαν, ταῦτά ἔστιν· οἵς δὲ χρῆται Ἀριστοτέλης, ἀσαφέστερον μὲν ἔχει, πειρατέον δέ, οπως ἐνδέχεται, κάκιενα, 20 ὡς ἔξι ἀρχῆς προσθήμεθα, ἐκκαλύπτειν. εἰ, φησίν, ἦν τι διάστημα καὶ² αὐτὴ περιφύκεις εἴναι καὶ μένειν ἐν ἔσωτῷ, ἀπειροῦ ἀν ησαν οἱ τόποι. τί δήποτε; οὗτι ἥντια ἂν μεταφέρηται τὸ ἀγγεῖον πλῆρες ὃν ὕδατος ἡ ἀέρος, 25 μόρια. ὡς οὖν τὸ ὕδωρ κατέχουν τὸ οἰκεῖον διάστημα σὺν τῷ ἀγγείῳ κινεῖται μεταφερομένῳ, οὕτως ἔκαστον τῶν μορίων κατέχουν τὸ οἰκεῖον διά- 274 στημα κυνηγήσεται σύν τῷ ἀγγείῳ. οὗτον τοίνυν ἐν ἀλλω τόπῳ γένηται ὁ ἀμφορεύς, δηλονότι καθίζει | τι διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν ἐσχάτων τοῦ 271 περιέχοντος ἀέρος, οὐ διαστήματα καὶ τὸ ὕδωρ μέρος, καθέξει καὶ τὸ τοῦ 20 διαστήματος μόρια. Ήρα δέ, πόσα ἐν ταῦτῃ γίνεται διαστήματα· δι κατέσχεν ὅλος ὁ ἀμφορεύς, δι κατέσχει τὸ τούτου μέρος τὸ ὕδωρ, δι κατέσχεν 5 ἔκαστον τῶν μορίων τοῦ ὕδατος, πάλιν δι κατέσχει ὅλον τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἀμφορεῖ (ἢν γάρ ἐν τῷ πάντῃ τῷ ἀμφορεῖ) καὶ τὸ μεταξὺ τῶν ἐσχάτων αὐτοῦ τῆς 25 κοιλῆς ἐπιφανείας, πρὸς τούτους δι κατέσχειν ᔍκαστον τῶν μορίων τοῦ ὕδατος. 10 τούτους εἰ προσθείταις καὶ τὸ τοῦ ἀμφορέως ὡς τοῦ ὕδατος σώματος καὶ τὸ τοῦ μέρους ὡς σώματος, πολλὰ εὑρήσεις ἐν ταῦτῃ διαστήματα. ἐν μὲν τοῖς μορίοις καὶ ἔτερον ἔτι γε ἀποπάτερον ὑφορῶμα. ἔκαστον γάρ ἐν τῷ οἰκείῳ δια- 30 στήματι ἔσται καὶ ἐν τῷ μείζονος μέρους· γινομένης δὲ εἰς ἀπειρον τῆς τομῆς 15 τοῦ εἰς ἀπειρον καὶ ἡ τῶν τόπων πρόσθεσις προελεύσεται. Ὡλως γάρ εἰ διάστημα ἡ τόπος, οὐδὲν ἀποπον καὶ τῶν μορίων ᔍκαστον ἐν τῷ πάντῃ εἶναι καὶ³ αὐτός καὶ γάρ 20 ἐν διαστήματι καὶ⁴ αὐτός ἔστιν ᔍκαστον, δι διάστημα μόριον ὅλου τοῦ τόπου.

I μόνα L   ἡ] εἰ (commate ante posito) Spengel: malim καὶ   μὲν ὡς ἐκείνῳ
scripsi: μὲν ὡς ἐκείνοις M: ἐκείνοι μὲν ὡς BL: μὲν ἐκείνοις οὐς W   2 ψεῦδος τοῦτο
MW: τοῦτο ψεῦδος BL   4 ἡ] καὶ B   12 εἰ (117,3) τόπῳ] exser. Philop.
550,9sqq. (ὁ Θεμίστιος δὲ ἔτηγεται τὸ χωρίον οὕτως)   ἦν om. M   13 ἔσωτη]
ταῦτῃ Philop. et τῷ αὐτῷ F Aristot. 211 b 20: τῷ αὐτῷ τόπῳ EGI Aristot.; cf. Diels
Zur Textgesch. p. 17   17 κινεῖται] κείται αἱ μορίων libri et M Philoponi: μορίων
αὐτοῦ GK Philop.   20 διαστήματα MBL et K (διάστημα M) Philoponi: διαστήματος W et
Gt Philoponi   κατέσχει L   21 δὲ] δη̄ Philop. (οὖν cod. M)   ἐν ταῦτῃ] ἐνταῦθα W:
ἐν τῷ αὐτῷ Philop.   22 τούτου M: τοῦ τούτου W   24 καὶ] λέπι δη̄ Philop.
τὸ BL: τῶν M: τῷ W   25 ‘κατέσχειν?’ Spengel   27 εὑρήσεις] ἀν εὑρήσεις
GK Philoponi (εὑρήσεις t)   ἐν] ἐν Hermolaus Barbarus; recte puto; 28—(29) μέρους
om. Philop.   μὲν MW: μὲν γε BL   28 τε om. W   32 τοῦ ante τόπου om. B

τοῖς μὲν γάρ τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος τιθεμένους κατὰ συμβεβηκός τὸ 274
μέρος ἐν τῷ τόπῳ, ἐπειδὴ τὸ ὅλον ἐν τόπῳ· τοῖς δὲ ὅλον τὸ μεταξὺ²⁵
διάστημα πῶς οὐκ ἔσται τὰ μόρια καθ' αὐτὰ ἐν τόπῳ; ἔστιν οὖν ἐν
ἀπείροις ἔκαστον τόποις. ὅτι δὲ καὶ ὁ τόπος ἐν τόπῳ γίνεται, δῆλον. εἰ
ὅ τὸ γάρ διάστημα τὸ μεταξὺ τῶν κοιλῶν τοῦ ἀμφορέως ἔσται ἐν ἄλλῳ
διάστηματι μετατεθέντος τοῦ ἀμφορέως. ἀρ' οὖν ταῦτα ἀποτὰ
τοῖς τὸ ἔχειν τοῦ περιέχοντος λέγοντι τόπον; οὐδαμῶς. διὸ τί; οὐκέτι
γάρ ἂν εἴποιμι ἐν ἄλλῳ τόπῳ γίνεσθαι τὸ ὅλωρ καὶ τὰ | τοῦ ὄδατος 275
μόρια κινούμενον τοῦ ἀμφορέως· ἐν. τῇ αὐτῇ γάρ ἔστιν ἐπιφανεῖς καὶ
10 οὐκ ἔξαλλάζει ταῦτη οὐδὲ ἔτεραν προσεπιλαμβάνει τινά, ὥσπερ ἔτερον
καὶ διάστημα. πῶς οὖν, εἰ τὸν αὐτὸν κατέχει τόπον ὁ οἶνος, καὶ καθ'²⁵
ὅλον καὶ κατὰ μόρια κινεῖται ἐνθέντες κάκεῖσε ἐκ τοῦ οἰκήματος εἰς τὸ
ταμιεῖον;²⁶ ἔργεσται τις. ὅτι μηδὲ κινεῖται καθ' αὐτὸν (μένει γάρ ἐν τῷ
ἀμφορεῖ), ἀλλὰ κινεῖται καὶ μεθίσταται ὁ ἀμφορεύς, ἐν τῷ ὁ οἶνος ἔστιν· ἐν
15 τῷ γάρ ἔστιν ὁ ἄλιος ἢ τὸ ὅλωρ ἢ ὁ πόνος, τοῦτο μεθίσταται, οὐχ ὁ
ἄλιος οὐδὲ τὸ ὅλωρ οὐδὲ τὰ μόρια τούτων, ἀλλά ποτε ταῦτα κινεῖται, εἰ
ἄλλοις ἀντιμεθίσταται τὰ ἐν τῷ κεραμείῳ. εἰ δὲ ἦν τὸ διάστημα ὁ
τόπος, συμμεθίστατο ἀν τοῖς ἀγγείοις τὰ σώματα καθ' αὐτὰ καὶ τὰ μόρια
διαιώνις γε ἔκεινοις ἔξαλλάτοντα τὸ διάστημα καὶ ἐγίνετο ἂν ἐν ἄλλῳ καὶ 25
ἄλλῳ τόπῳ οὐ κατὰ συμβεβηκός, ὃν ἔκαστος τόπος μέρος τοῦ μείζονος
καὶ πάλιν ὁ μείζων τοῦ μείζονος. καὶ τοῦτο ἄχρι τοῦ μεγίστου τόπου καὶ
διάστηματος, ἐν ὥρμέρι ἔστιν ὁ οὐρανός. καὶ γάρ δὴ καὶ τοῦτο ὑπάρχει 30
τῷ θαυμαστῷ λόγῳ τόπου μέρος ποιεῖν, καθέπερ καὶ διάστημα
διάστηματος· καὶ τοῦτο μὲν ἔξωθεν αὐτοῖς ἐπισυμβικνεῖ.

26 Ἐκεῖνο δὲ ὅρα. ἢ γάρ καθ' αὐτὸν κινεῖται τὸν οἶνον ἐν τοῖς κερα-
μείοις ἐργοῦσιν, ὅταν ἔκεινα μετακομίζησθαι, καὶ εἰρηται, ὅσα ἀποπα ἀναδέ-²⁵
ζονται. ἢ παντάπασιν ἀκίνητον εἰναι· καὶ διος ὁ γέλως ἀκίνητον Ἀθήναζε
τὸν Θάσιον μετακομίζεσθαι. οὐ γάρ ἔξουσιν ἀποδίδονται, πῶς κινούμενον
τοῦ σκεύους ὁ οἶνος δύναται καθ' ἑαυτὸν μὲν ἀκίνητος μένειν, κατὰ |
30 συμβεβηκός δὲ κινεῖται, οἱ τόποι τὸ διάστημα λέγοντες. ὅτι μὲν τοίνου 276

1 ante συμβεβηκός add. τὸ B   2 τῷ om. BL   τοῖς—(3) τόπῳ om. M
 3 ἔστιν—(4) τόποις] ex Alexandro; cf. Simpl. 576,35   5 τὸ γάρ—(9) ἀμφορέως] exser.
 Philop. 554,20sqq. (cf. 551,20: τὸ δὲ ἐψεῦτης ἐπιγείρημα καὶ ὁ Θεμίστιος ὡταύτως ἔξηγειται)
 6 ὅρος—(28) μετακομίζεσθαι] cf. Simpl. 576,6sqq.   ταῦτα ἀποτὰ libri (aut ταῦτα aut
 ταῦτα τὰ Spengel): τὰ αὐτὰ ἀποτὰ Simpl.: τοῦτο τὸ ἀποτὸν Philop.   ἀπαντᾶν (ut vid.) M
 τόπον MW: τὸν τόπον BL, Philop., Simpl.   8 γίνεσθαι MW, Simpl.: γενέσθαι BL, Philop.
 καὶ M: ἢ WBL, Simpl.   9 μόρια om. L   αὐτῇ ML (ἐν τῷ αὐτῷ Simpl., οὐ πο-
 τῆς αὐτῆς—ἐπιφανεῖς) Philop.: ἀλλ B: αὐτοῦ W (et Laur. 85,18)   11, 12 καθ' ὅλου
 L (et a Simplicii)   12 καὶ κατὰ BL, Simpl.: κατὰ M; καὶ τὰ M₂W   13 ταύτον L
 καθ' αὐτὸν WL, Simpl.: καθ' αὐτό MB   16 ἀλλὰ ποτὲ libri: ἀλλὰ τόπε Spengel: ἀλλ' ὕποτε
 (om. εἰ ante ἀλλήλοις) Simpl.   17 τὰ Simpl.: τὰ libri (τῷ L₁)   19 ἔξαλλάτοντα WL:
 ἔξαλλάτοντα B: ἔξαλλάτοντα M   19, 20 ἐν ἄλλῳ καὶ ἐν ἄλλῳ W (et af Simplicii)
 25 γάρ superser. W   25, 26 κεραμίοις W   27 Ἀθήναζε κτλ.] cf. Simpl. 576,11 et
 26; μετακομίζεσθαι Alexandri est (cf. Simpl. 576,33)   28 κινούμενα B   οἱ τόποι]
 lacuna VII litt. B

οὐκ ἔστι τὸ διάστημα ὁ τόπος, ἵκανῶς εἴρηται· ἀποδέδεικται δὲ ὡς οὐδὲ 276
ἥ μορφὴ οὐδὲ ἡ ὅλη· χωρὶς γάρ ὃν εἰπομένην πολλὰν ὄντων, δῆτι ἐνηρεμεῖν 5
δεῖ τοῖς τόποις τὰ σώματα (ἐνηρεμεῖ γάρ τη ὅλῃ) καὶ μὴ χωρίζεσθαι, οὐδὲ
ἥ παρεβολὴ τῆς ὅλης ἡ πρὸς τὸν τόπον ἔχει τινὰ ὄμοιότητα· ἐπ' ἐκείνης μὲν
5 λέγομεν ὅ πρότερον ὅδωρ ἦν, νῦν ἔστιν ἀήρ¹, ἐπὶ τοῦ τόπου δὲ οὐ πρότερον
ὅδωρ ἦν, νῦν ἔστιν ἀήρ². ἀλλ᾽ ἐκεῖνο ὅμοιογούμενόν γε ἥδη, ὡς εἴτε μηδέν ἔστι 10
τὸν τριῶν ὁ τόπος, μήτε ὅλη μήτε εἶδος μήτε διάστημα, ἀνάγκη τὸ λοιπὸν
τῶν τεσσάρων εἶναι, τουτέστι τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος καθὼδι συνάπτει τῷ
περιεχομένῳ σώματει.

10 Ἐν τόπῳ δέ ἔστι πᾶν σῶμα. ἢ κατὰ φορὰν οἵδιν τε κινεῖσθαι καὶ τα
πάλιν ἡρεμεῖν· οὐ ταῦτὸν δέ ἔστιν περιφορά τε καὶ φορά. δοκεῖ δέ τι
μέγα εἶναι καὶ γαλεπὸν γνωσθῆναι ὁ τόπος· πολλὰ γάρ παρεμφανούμενα
ἐπιμολοισὶ τὴν περὶ αὐτοῦ θεωρίαν καὶ μάλιστα τὸ διάστημα· ὅμοιότητα 20
γάρ ἔχει τούτου πολλήν· μένειν γάρ ἀκίνητον καὶ τοῦτο δοκεῖ καθάπερ ὁ
15 πρῶτος τόπος καὶ δέχεσθαι ἔτερα καὶ ἕτερα τῶν σωμάτων. εἴρηται δέ
τὸ αὐτὸν τῆς ἀπάτης, δῆτι τοῖς σώμασι συνεισίον τε καὶ ἔξιν (τῷ ταῖς
μὲν ἄλλαις ποιότησιν αὐτὰ διαφέρειν, τῷ διαστήματι δὲ ἵσα εἶναι, τά γε 25
τὸν ἵσον ἐκπληροῦντα τόπον) ταῦτὸν εἶναι δοκεῖ κλεπτομένης αὐτοῦ τῆς
ἐναλλαγῆς διὰ τὴν ὑεύτητα τῆς ἀντιμεταστάσεως τῶν σωμάτων. συμ-
20 βάλλεται δέ τι καὶ ὁ ἀήρ δοκῶν ἀσύμματος εἶναι | διὰ τοῦτο γάρ οὐ 277
μόνον τὰ πέρατα τοῦ ἀγγείου τόπος εἶναι δοκεῖ, ὅλλ' ἥδη καὶ πᾶν τὸ
μεταξὺ· κενὸν γάρ εἶναι φαντάζεται οὐχ ὅμοιός κινοῦντος τὴν αἰσθησιν
τοῦ ἀέρος τοῖς ἄλλοις στοιχείοις. ἔστι δὲ οὐχ ἀπαν τὸ ἀγγεῖον ὁ τόπος, 5
5 μέταφορῆτος δὲ οὐχ ἀπλῶς ὅλλα κατὰ συμβεβηκός· τὸ γάρ σῶμα μετα-
φέρεται, λέγω δὲ τὸ κεράμειον ἢ κατάδος, οὐ πέρας ἔστιν. ἔστι δὲ ὥσπερ
τὸ ἀγγεῖον τόπος μεταφορῆτός, οὕτως ὁ τόπος ἀγγεῖον ἀμετακίνητον.¹⁰
διόπερ ἐπειδὴν ἐν κινουμένῳ τι κινηται ὡς πλοῖον ἐν ποταμῷ, τῷ περι-
έχοντι ὡς ἀγγείῳ χρῆται μεταφορῆτῷ μᾶλλον ἢ ὡς τόπῳ. βούλεται δὲ
30 ἀκίνητος εἶναι ὁ τόπος καὶ² αὐτόν, εἰκότως (πέρας γάρ ἔστιν), καὶ ἅμα τῷ

1 οὐκ ἔστι] om. B, add. in marg.

3 ἐνηρεμεῖ γάρ WB: ἐνηρεμεῖν γάρ ML (num recte?)

4 παρεμβολὴ W₂   5] ἡ W   6] μὲν] μὲν γάρ W   6 ὅδωρ ἦν, νῦν ἔστιν
ἀήρ M (Philop. 556,20; Aristot. 211^b 36): ὅδωρ, νῦν ἀήρ WBL   γε supser. W

τούτων τῶν τριῶν (I Aristot. 212^a 2)   7 μήτε τὸ εἶδος μήτε ἡ ὅλη μήτε διάστημά τι
Aristot. 212^a 3 (τὸ et ἡ del. E₂)   8 καθό—(9) περιεχομένῳ] Aristotelis libri om. haec
verba, quae genuina esse evicit Diels Zur Textgesch. p. 4 sq.

10 ἢ scripsi: ἡ M:

9 WBL   11 οὐ ταῦτὸν κτλ.] ex Alexandro; cf. Simpl. 589,6   12 μέρα τι εἶναι
Aristot. 212^a 7 (μέρα εἶναι τι F)   πολλὰ—(23) στοιχεῖοι] exser. Philop. 585,16 sqq.

13 μάλιστα γε τὸ M Philoponi   14 τούτου] τοῦτο W   16 ἔξιν] συνεξιόν Philop.

τῷ] τὸ B₁   17 τά γε Philop.: τὰ δὲ Themistii libri ('corrupte' Vitelli)   18 πλη-
ροῦντα W   κλεπτομένου W   19 ἐξαλλαγῆς M Philoponi   τῆς] τῶν τῆς M

20 ἀσύμματον L   23 ἔστι—(26) πέρας ἔστιν] exser. Philop. 590,16 sqq.   26 κερά-
μιον WL   κατάδος] cf. quae adnot. ad 112,22   27 οὕτως] οὗτος M₁: οὕτω

καὶ E Aristot. 212^a 15   28 κινηται M, Spengel e coni.: κινεῖται WBL   30 ὁ τόπος
εἶναι GI Aristot. 212^a 18

πράγματι (ἄμα γάρ τὰ πέρατα), ὅτε εἴς ἀπάντων τούτων τὸ τοῦ περιέχον· 276
τος πέρας ἀκίνητόν τε καὶ πρῶτον ὁ τόπος ἐστίν.

ὅ. Διὰ τοῦτο δὲ τὸ μέσον τοῦ κόσμου καὶ τὸ ἔσγατον τοῦ οὐρανοῦ
καὶ τῆς τῶν θλων φορᾶς δοκεῖ εἶναι μᾶλιστα πᾶσι κυρίως τὸ μὲν ἄνω, τὸ 20
5 δὲ κάτω, ἐπεὶ ἑκάτερον αὐτῶν ἀκίνητον τὸ μέν ἐστιν, τὸ δὲ φάνεται· καὶ
ἐπὶ ταῦτα ἡ κίνησις κατὰ φύσιν τοῖς τε κούφοις καὶ τοῖς βάρος ἔχουσιν
τῶν σωμάτων, κοῦφον μὲν γάρ ἐστι τὸ ἄνω φερόμενον, βαρὺ δὲ τὸ κάτω,
τὸν μὲν οὖν κάτω πιεῖ τόπον αὐτὸν τὸ μέσον καὶ παρὰ τὸ μέσον ἡ γῆ 25
καὶ τὸ θδωρ καὶ ὁ ἀήρ· ἔκαστον γάρ τῶν φερέων σωμάτων ὑπὸ τούτων
10 περιέχεται τῶν στοιχείων ἡ πάντων, ὡς οἱ τῶν ποταμῶν ἀνέχοντες λίθοι,
ἡ τοῖν δυσὶν, ὡς οἱ βαδίζοντες ἡ νηγήμενοι. τὸν δὲ ἄνω τάπον τὸ τε
ἔσγατον τῆς κύκλῳ φορᾶς καὶ εἰ τι πρὸς ἐκεῖνον ἐστιν. | φὶ μὲν οὖν 278
σώματί ἐστι σῶμα ἐκτὸς περιέχον αὐτό, τοῦτο ἐστιν ἐν τόπῳ· φὶ δὲ μή,
οὐ. διέτερον ἡ μὲν γῆ καίτοι μένουσα ἐστιν ἐν τόπῳ (ἔχει γάρ ἔξωθεν
15 ἄλλο σῶμα, οὐ τὸ πέρας ταύτην περιέχει), οὐκέτι δὲ τὸ κύκλῳ κινούμενόν
ἐστιν ἐν τόπῳ (οὐδὲν γάρ ἐκεῖνον ἔξωθεν). οὐδὲ γάρ εἰ ἀήρ ἡ θδωρ ἦν, 5
μηδὲν δὲ εἰχεν ἔξωθεν, ἦν ἀνὴν ἐν τόπῳ. πῶς οὖν κινεῖται ὁ οὐρανὸς μὴ ὃν ἐν
τόπῳ; ἡ ἐστι μὲν ὡς κινεῖται, ἐστι δὲ ὡς οὐ; θλος μὲν γάρ οὐ κινεῖται·
οὐδὲ γάρ ἀμείβει τὸν θλον τόπον (αὕτη γάρ κίνησις τῶν θλων μέσηρ τῶν
20 ἐπ' εὐθείας μεθισταμένων), κύκλῳ δὲ κινεῖται. αὕτη δὲ κίνησις τῶν
μηρίων ἐστὶν καὶ τούτοις ἐστὶ τόπος· ἐκάστη γάρ σφαιρα τῶν ἐν κύκλῳ 10
φερόμενων ἀμείβει τῆς ἐφεξῆς σφαιρας ἐκείνης τὴν ἐπιφάνειαν. ταύτης
οὖν καὶ τόπος ἐστὶν· περιέχονται γάρ ὑπὸ ἄλληλων. θμοίως δὲ καὶ τὸ πᾶν
καὶ τὸ θλον αὐτὸν μὲν οὐκ ἐν τόπῳ, τὰ μόρια δέ. τὰ μὲν γάρ αὐτῶν 15
25 κύκλῳ κινεῖται, τὰ δὲ ἄνω καὶ κάτω, οἷα ἔχει πόκνωσιν καὶ μάνωσιν.
ταῦτα δὲ Εὔδημος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν αὐτοῦ Φυσικῶν παρίστησι, λέγει δὲ
οὗτοις 'αὐτὸς δὲ πάτερόν ἐστιν ἐν τόπῳ ἡ οὐκ ἐστιν; ἡ πῶς ἑκάτερον;
θλως μὲν γάρ οὐκ ἐστιν ἐν τόπῳ, εἰ μὴ ἐστι τι ἐκτὸς οὗτω γάρ ἀνὴν περι- 20
έχειτο· τοῦτο δὲ ἐπισκεψήμεθα. τὰ δὲ ἄστρα καὶ οἷα ἐντὸς τοῦ ἐξωτάτω
30 σώματος ἐν τῷ ἐκείνου πέρατι ἐστιν, ἡ περιέγον ἐστίν. τὰ δὲ οὗτοις ἔν

I πράγματι πως GI Aristot. 212a29 et Simpl. 587,28; cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 5
Aristot. 212a21—26 praetermisit Themistius 5. 6 καὶ ἐπὶ—(11) νηγήμενοι cf.
Philop. 591,25 (ἥ δὲ Θεμίστιος οὗτως) 6 τοῖς τε βάρος καὶ τοῖς κούφοις ἔχουσιν B
8 αὐτὸ τὸ μέσον M: αὐτό τε τὸ μέσον WB (τὸ postea ins.) L et Philop. παρὰ τὸ μέσον
MWB: περὶ τὸ μέσον L: τὰ περὶ τὸ μέσον Philop. 12 κύκλῳ φορᾶς] cf. Simpl. 585,30sq.
16 τόπῳ—πῶς om. B (add. man. I in marg.) L (cf. Philop. 593,16sq.) ἡ BW:
ei M 19 οὐδὲ γάρ ἀμείβει κτλ.] cf. Philop. 594,2 τῶν autē ἐπ' M e corr.
20 κινήσει Aristot. 212b1: cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 6 κίνησις M, Spengel e
conī.: ἡ κίνησις WBL 22 ἀμείβει κτλ.] cf. Alexander apud Simpl. 589,8
23 ὑπὸ] ἀπὸ L: ἐπ' Laur. 85,18 26 Εὔδημος] fr. 44 p. 60,28 Sp.: cf. Simpl.
595,3sqq. τρίτων M₁ αὐτοῦ MW: ἐκεῖτο BL 27 αὐτὸς Simpl.: ἀπὸ MWL₁:
αὐτὸ BL₂a ἡ πῶς WBL: ἡ πῶς M: ἡ θλως Simplicii libri 28 θλως MWBL₂
et E Simplicii: θλον B₂La: θλος aF Simplicii οὗτοι Simpl.: τοῦτο MW: τούτῳ BL
29 ἐξωτάτω Simpl.: ἐξωτάτου Themistii libri

τινι ἐν τόπῳ λέγεται, ἐν ᾧ δὲ τὰ μόρια καὶ τὸ οὖλον λέγομεν εἰναι. 278
οὕτῳ μὲν οὖν εἴη ἀν τόπῳ, ἔστι δὲ καὶ ἄλλως που· ἐν τοῖς μορίοις
γάρ ἔστι τὸ οὖλον, πολλαχῶς δὲ τὸ ποῦ.

"Ινα δὲ συφέστερον γένηται, πῶς λέγομεν ἐν τόπῳ εἰναι τὸν οὐρανὸν 279
δικαὶ πῶς οὐ, μικρὸν ἀνωμένον εἰπομένον ἀναλαβόντες. ὕσπερ γάρ ἐλέγθη, τὰ
μὲν κατὰ δύναμιν, τὰ δὲ κατ' ἐνέργειαν ἔστιν ἐν τόπῳ· κατὰ δύναμιν μὲν α
τὰ μόρια τοῦ συνεχοῦς τοῦ ἐν τόπῳ ὄντος, ἀ καὶ οἰά τε διαιρεθῆναι·
ταῦτα γάρ ἔστι κατὰ δύναμιν ἐν τόπῳ, ἦτι γένοιτο ἄν κατ' ἐνέργειαν διαι-
ρεθῆντα καὶ ἀντὶ τοῦ συνεχῆ εἰναι σῆψιτο ἀν ἀλλήλων ὕσπερ σωρός·
10 κατ' ἐνέργειαν δὲ αὐτά τε τὰ συνεχῆ, ὅταν ὑπὸ τινος περιέχηται, καὶ τὰ μόρια
μόρια τούτοις, ὅταν διαιρεθῆται. πάλιν τὰ μὲν καθ' αὐτά ἔστιν ἐν τόπῳ,
ώς τὰ σώματα, ὅταν κατὰ φοράν ἔστιν κινητὰ ἡ κατ' αὐξήσιν καὶ μείωσιν·
τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός, ώς τὰ γράμματα, ώς ἡ ψυχή, ἕπερ οὐκ ἀν γένοιτο 15
ποτε ἐν τόπῳ καθ' αὐτά, ὕσπερ τὰ κατὰ δύναμιν, οὐδὲ χωριστὰ τῶν
15 ὑποκειμένων ἔστιν. πῶς οὖν ὁ οὐρανὸς ἐν τόπῳ; δρα κατ' ἐνέργειαν; ἀλλ'
ὑπ' οὐδενὸς ἔξωθεν περιέχεται. ἀλλὰ κατὰ δύναμιν; ἀλλ' οὐδὲ ἀν περι-
σχεθείη ποτέ. ἀλλὰ καθ' ἑαυτόν; ἀλλ' οὐκ ἔστι κινητὸς κατὰ φοράν. οὐ 20
γάρ ταῦτὸν τὸ φέρεσθαι τῷ περιφέρεσθαι. ἀλλὰ τὸ μὲν ὅλον ἀμείβει
τόπουν, τὸ δὲ ἐν ταῦτῃ μένον ἐν ταῦτῃ κινεῖται. δρα οὖν κατὰ συμβε-
20 βηκός; Ἀριστοτέλης μὲν οὕτω βούλεται καὶ οἱ ἐξηγηταὶ συγχωροῦσιν· φησι²⁵ α
γάρ τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός οἶον ἡ ψυχὴ καὶ ὁ οὐρανός. ἐγὼ δὲ
ἀπορῶ, πῶς οὐ μάχιτο ἄν πρὸς αὐτόν, νῦν μὲν τὸ κατὰ συμβεβηκός ταῦτὸν
ἡγούμενος τῷ κατὰ μόρια, πρὸ τοῦ δέ, ἐν οἷς ἐπεδείκνυε μηδὲν εἰναι ἐν ἑαυτῷ
ώς ἐν τόπῳ, τὸ μὲν κατὰ μόρια συγχωρόν, τὸ κατὰ συμβεβηκός δὲ οὐ διδούς. 30
25 ἴσως οὖν ἐνταῦθα κοινότερον κέχρηται τῷ κατὰ συμβεβηκός ἀντὶ τοῦ
κατ' ἄλλο. Εἴης δὲ αὐτῷ πολλάκις τοῖς εἰδέσιν ἀντὶ τῶν γενῶν κεχρῆσθαι,
ἄλλως μὲν ἐκεῖ κατὰ μόρια, ἄλλως δὲ ἐνθάδε· ἐκεῖ μὲν ἐπειδὴ τὸ μέρος ἐν
τῷ μέρει, ἐνταῦθα δὲ ἐπειδὴ τὸ οὖλον ἐν τοῖς μορίοις. πῶς οὖν ἐν τόπῳ
30 κατὰ συμβεβηκός; οὗτοι μὴ πᾶσι συνεχῆς, ἀλλὰ ἀπετατεῖ ἀλλήλων αὐτοῦ τὰ
μόρια καὶ ἀλλήλα περιέχει, οἷον αἱ σφαῖραι, καὶ κίνησιν ἔκαστη ιδίαν
κινεῖται. ἐν τόπῳ μὲν οὖν τὰ μόρια διὰ τοῦτο. ἐν τόπῳ δὲ καὶ ὁ ὅλος το
κατὰ συμβεβηκός· ἐν γάρ τοῖς μορίοις ὅλος καὶ οὐκ ἀν αὐτῶν χωρισθείη.

1 λέγεται libri et E Simplici: ἔστιν aF Simplicii καὶ om. Simpl. εἰναι λέγομεν B
2 ἐν om. a 5 εἰπομεν Ba γάρ] δ' Aristot. 212^b3 (om. I) ἐλέγχθη W 6 ἔστιν
ἐν τόπῳ in BL post δύναμιν, apud Aristot. 212^b3 post τὰ μὲν legitur κατὰ δύναμιν μὲν —
(11) διαιρεθῆ] cf. Simpl. 591,14 sqq. 8 ταῦτα] κατὰ ταῦτα W κατ'] καὶ κατ' B
11 πάλιν — (13) ψυχῆ] cf. Philop. 595,3 sqq. καθ' αὐτό FGI Aristot. 212^b7 et Philop.
12 quae leguntur apud Aristot. 212^b8 ὁ δ' οὐρανός — (11) ἔστιν, praeternisit Themistius
14 post οὐδὲ addl. γάρ BL 15 πῶς — (19) κινεῖται] cf. Philop. 595,10 sqq. 16 ἔξωθεν
BL et Philop.: τῶν (num τοι; cf. Philop. 593,23) ἔξωθεν MW οὐδὲ ἀν M₂WL: οὐκ ἀν
M₁: οὐδενὸς B 17 ἔκατην W 22 ἀπορῶ κτλ.] cf. Philop. 595,18 (ἀπορεῖ δὲ πρὸς τοῦτο
ὅ θεμάτιστος κτλ.) 22 αὐτῶν ML: ἔκατόν BW τὸ om. WL 24 ἐν om. WL μὲν]
τῷ α· δὲ om. L et Laur. 83,18: ante κατὰ συμβεβηκός ins. Spengel 25 κοντάτερον L
τῷ WL: τὸ MB 29 αὐτῶν L: in MWB compend. ambig. 31 μὲν om. WBL
ὅ om. B 32 ὅλοις B 32 ὅλοις (ut vid.) B χωρισθείη W, Spengel e coni.: χωρισθῆ MBL

οὐ πάντα δὲ ἐν τόπῳ τὰ μόρια (οὐδὲ γάρ ἀπαντα περιέχεται), οὐδὲ ἡ ἔξω 280 σφαιρα, ἀλλ’ αὕτη κατὰ μὲν τὸ ἐντὸς εἴη, ἀντὶ ἐν τόπῳ (ἀπετεῖ γάρ τῆς τοῦ Κρόνου καὶ οἰνον περιέχεται πως), κατὰ δὲ τὸ ἔξω παντελῶς οὐδὲν πάντα τόπου. καὶ τὰ μόρια δὲ ταύτης τὰ συνεχῆ δμοίως ἔχει· 5 οὔτε γάρ κατ’ ἐνέργειαν ἐν τόπῳ οὔτε δυνάμει· πῶς γάρ ἀχθείστα ὄντα τῆς θληγῆς; οὔτε μὴν καθ’ αὐτά, μόνον δέ, εἶπερ ἄρα, κατὰ συμβιθγκός καὶ οὐδὲ τοῦτο ἀπλῶς· οὐδὲ γάρ ἀπλῶς ἡ ἔξωτάτω σφαιρα ἐν τόπῳ, ἀλλ’ 20 ὡς ἥλιη ἐν τόπῳ, οὗτοις ἐκεῖναι κατὰ συμβιθγκός ἐν τόπῳ· ἐκείνη δὲ ἐπὶ τὰ ἔξω. καὶ τὰ μόρια δὴ τοῦτον τὸν τρόπον. ἐπει τυρίως γε καὶ ἀπλῶς 10 πῶς ἂν εἴη ἐν τόπῳ τὸ πᾶν; τοῦ γάρ ἐν τόπῳ ἔξωθέν τι, τοῦ δὲ παντὸς οὐδὲν ἔξωθεν· πῶς γάρ ἐσται τι πᾶν, εἴχε πᾶν ἀληθῶς, εἰ καὶ ἄλλο εἴη | παρὰ τοῦτο, ἐν τῷ ἐστι; τί δὲ καὶ τὸ ἔξωθεν τοῦ παντὸς; κανὸν μὲν 281 γάρ οὐκ ἔστιν, σῶμα δὲ εἰ μὲν πεπερασμένον, ἄρα καὶ ἐκεῦνο ἐν τόπῳ· καὶ πῶς; εἰς ἀπειρον γάρ οὐ πρόδοδος. εἰ δὲ ἀπειρον, οἱ πρότερον λόγοι διαμα- 15 γοῦνται. εἰ δὲ ἀληθῆς η παλαιὰ δόξα, δητι πάντα ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ πᾶν ὁ οὐρανός, ἔστιν δὲ οὐδὲν θεμιτὸν ἔξωθέν τι αὐτοῦ περιβλέπειν· αὐτὸς μὲν γάρ οὐ δεῖται τόπου, ἐν ἐκείνῳ δὲ ὡς ἐν τόπῳ τὰ ἄλλα πάντα, οὐκ ἐν ἀπαντεῖ δέ, ἀλλ’ ἐν τῷ ἔχγατῳ αὐτοῦ τῷ πρὸς ἡμᾶς καὶ ἀπτομένῳ τοῦ παθητικοῦ σώματος· 20 καὶ διὰ τοῦτο η μὲν γῆ ἐν τῷ ὅδατι, τοῦτο δὲ ἐν τῷ αέρι, οὗτος δὲ ἐν τῷ αἰθέρι, δὲ αἰθήρ ἐν τῷ οὐρανῷ, δὲ δὲ οὐρανὸς οὐκέτι ἐν ἄλλῳ.

"Ο τοίνυν ὑπεργόμεθα, δεῖξομεν, δητι πᾶσαι λόγονται αἱ ἀπορίαι, τι 25 ἔστιν οἱ τόποις, καλῶς διαποροῦσιν. οὔτε γάρ οὖν ἀνάγκη αὔξεσθαι τὸν τόπον· οὐδὲν γάρ αὔξεται πέρας καθ’ ἔστιν, ἀλλ’ ὑποχωροῦντος τοῦ περι-
ἔχοντος σώματος ητοι κατὰ ἀντιπερίστασιν η κατὰ πύκνωσιν καὶ πιλησιν,
25 καὶ τὰ πέρατα ὑπείκειν, ὥστε καὶ τὰ οὐξανόμενα ἐν μείζονι γένεσθαι τόπῳ. 20 εἰ μέντοι διάστημα ην οἱ τόποις, ηδεάντετο ἀν οἱ τόποις καθ’ ἔστιν καὶ ἐπελάμψανεν ἀν μείζω τόπον, οὕτως δὲ ην ἐν τόπῳ τόπος. ἀλλ’ οὐδὲ στιγμῆς τόπος· οὐδὲ γάρ γωριστὸν η στιγμὴ οὔτε νόπο τινος περιέχεται. 25 ἀλλ’ οὐδὲ δύο σώματα ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ· οὐ γάρ ἐστι διάστημα σωμα-

I οὐ πάντα δὲ ἐν τόπῳ τὰ μόρια ἐν τόπῳ πως πάντα Aristot. 212b12 sqq., ad quae Simpl. 592,22 haec adnotat: δὲ θεμιτοῖς τὸ πῶς ἤκουσεν, ως εἴρηται, διάτι η ἔξωτάτω σφαιρα κατὰ μὲν κτλ. usque ad (4) τέπου 3 χρόνου L οἰον ομ. Simpl. 4 ἀμοιροῦ libri: ἀμοιρεῖ a e Simplicio ante τόπου add. τοῦ L
δὲ ταῦτα BL: δὲ ταῦτα MW 6 Ληγ. L2a: Ληγ. MWBL₁ καθ’ αὐτὸ L
7 οὐδὲ γάρ—τόπῳ] exscr. Philop. 603,13 9 τὸν ομ. B 12 παρά] περὶ L
ἐτι] περιέχεται E Aristot. 212b16: δ περιέχει FGI 28 ἔξωθεν MW et FGI Aristot. ib.:
ἔξω BL et E Aristot. 13 κάκενο BL 15 ἀληθὲς a (de Lambigo) et Laur. 85,18:
corr. Spengel e coni. 16 δὲ ομ. W ("fort. delendum" Spengel) 18 παθητικοῦ a:
παθητοῦ libri: κτινητοῦ Aristot. 212b19 post σώματος add. πέρας ηρεμοῦν FGI Aristot.
ib.: cf. Diels Zur Textgesch. p. 4 adn. 3 21 λόγονται libri et E Simplicii 595,28
(cf. Philop. 604,20): λόγονται a F Simplicii et Aristot. 212b23 23 οὐδὲν—(25)
τόπῳ] exscr. Philop. 597,14 sqq. et Simpl. 596,10 sqq. οὐδὲ vel οὐ Philoponi libri
καθ’ αὐτό a 26 μέντοι M 27 μείζονα L 28 στιγμῶν M οὐδὲ—περι-
έχεται] cf. Simpl. 596,17 sq. 28 οὐδὲ et 29 οὐ γάρ] οὔτε—οὔτε EF Aristot. 212b25:
οὐδὲ—οὐδὲ GI 29 ante ἐν add. ἐτι] E Aristot. ib.

τικὸν ὁ τόπος, μᾶλλον δὲ οὐδὲ ὅλως διάστημα, ἀλλὰ πέρας, ἐν ᾧ διάστημα 281
μὲν πάντως ἔστιν, ἀλλ’ οὐ καθ’ αὐτό, ἀλλὰ μετὰ τὸν σώματος τοῦ τυχόν-
τος. ὁ τε τόπος που μέν, οὐχί ὡς ἐν τόπῳ δέ, ἀλλ’ ὡς τὸ πέρας ἐν τῷ 282
πεπερασμένῳ. οὐ γάρ πᾶν τὸ ὃν ἐν τόπῳ, ἀλλὰ τὸ κινητὸν σῆμα κατὰ 282
ὅ φοράν. καὶ φέρεται δὲ εἰς τὸν ἑαυτοῦ τύπον ἔκαστον, εὐλόγως· τὰ γάρ
μὴ βίᾳ ἀπτόμενά τε ἀλλήλων καὶ περιέχοντα ἀλλήλα συγγενῆ, οἷον 330ρων 5
μὲν γῆς, ἄλλο δὲ ὕδατοι, πῦρ δὲ ἀέρι, συγγενῆ δέ, διτὶ ῥῆστα εἰς ἀλλήλα τὰ
ἔφεξῆς μεταβάλλει· ἔχει γάρ τι κοινόν. φερόμενα οὖν ἐπὶ τὰ συγγενῆ
σώματα φέρεται ἐπὶ τοὺς οἰκείους τόπους· ὑπὸ γάρ τῶν συγγενῶν περι- 10
10 ἔχεται· τὸ γάρ ἀπτεσθαι ἀλλήλων καὶ ἔστιν ἐν τόπῳ καὶ ποιεῖ καὶ πάσχει 10
εἰς ἀλλήλα, ἐπει τῶν γε συμπεφυκότων καὶ ἡγωμένων τὰ μόρια οὔτε ἐν
τόπῳ καθ’ αὐτὰ οὔτε πάσχει τι ὑπὸ ἀλλήλων. καὶ μένει δὲ ἐν τῷ
οἰκείῳ τόπῳ ἔκαστον, εἰκότως· εἰ γάρ εὐλόγως φέρεται πρὸς τὸ συγγενές,
καὶ μενεῖ ἂν εὐλόγως ἐν τῷ συγγενεῖ· σχεδὸν γάρ μέρις γίνεται τοῦ περι- 15
15 ἔχοντος ὥσπερ ὁ ἄλλος τοῦ ὕδατος, μόριον δὲ οὐχί ὡς συνεχές ὡς ὕδατος
ὕδωρ, ἀλλ’ ὡς ἀπτόμενον καὶ διηρρημένον· ὅλη γάρ γίνεται ἀλλήλων· μετα-
βάλλει γάρ εἰς ἀλλήλα, εἰ καὶ μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον. ἀλλ’ ὕστερον περὶ 10
τούτων. οὐ γάρ οἶσθε τε νῦν σκψῶς εἰπεῖν, ἀλλ’ ἔχειν γε ἔξαρκει· εἰ γάρ
ὕλη, πῶς ἀλλήλων; ὥσπερ τοῖνυν τὰ συμπεφυκότα μόρια μένει ἐν τοῖς
20 ὕλοις, οἵτως καὶ τὰ ἀπτόμενα. τῷ δὲ διάστημα λέγοντι τὸν τύπον πῶς
οἰσθήσεται τὰ σώματα ἐπὶ τοὺς οἰκείους τόπους· τὸ μὲν γάρ πέρας οὐ 25
πανὸς σώματος οἰκεῖν αὐτοῖς, ἀλλὰ τοῦ συγγενοῦς, πρὸς δὲ φέρεται, εὐλό-
γως· τὸ δὲ διάστημα ἀδιάφορον καὶ οὐδὲν μᾶλλον ἔτερον ἔτερου προσήκει
τῷ φερομένῳ. περὶ μὲν τοῦ τόπου, διτὶ τέ ἔστι καὶ τί ἔστιν, εἴρηται. | 30
25 6. "Εγενεται δὲ ἔφεξῆς ὁ περὶ κενοῦ λόγος τῷ φυσικῷ. καὶ γάρ διοι: 283
διάστημα τὸν τόπον ὑπολαμβάνουσι, τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτα φασιν εἰναι
κενόν τε καὶ τόπον, τῷ λόγῳ δὲ διαφέρειν· τὸ γάρ αὐτὸ τοῦτο διάστημα, 5
διταν μὲν ἔχῃ σῶμα, τόπος αὐτοῖς ἔστιν· διταν δὲ μὴ ἔχῃ, κενόν. βού-
λονται γάρ εἰναι τὸ κενὸν διάστημα, ἐν ᾧ μηδέν ἔστι σῶμα. οὕτω μὲν
30 οὖν ἔφεξῆς ήμεν ἔστιν ὁ λόγος, θεωρητέον δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, εἰ ἔστιν
ἡ μή, καὶ πῶς ἔστι καὶ τί ἔστι. πρῶτον δὲ θετέον, ἐξ ὧν τε δοκεῖ εἰναι 10
καὶ ἐξ ὧν οὐ, καὶ τάς γε κοινὰς δόξας προτέρας ἔξεταστέον. νῦν μὲν οὖν

3 δὲ om. B et F Aristot. 212b28   4 τὸ ὃν om. E Aristot. 212b29: post ἐν τόπῳ
coll. F et Simpl. 595,28: cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 14   4.5 κατὰ μεταφορὰν W₁
5 δὲ 'scrib. δὴ ex Aristot.' Spengel   εὐλόγως om. E Aristot. 212b30   6 οἷον 330ρω
κτλ.] cf. Simpl. 597,15sqq.   τὸ] malim τῷ   12 δὲ] δὴ φύσει πᾶν Aristot. 212b33
13 ἔκαστον libri et I Aristot. ib.: om. FG: post πᾶν coll. E   εἰκότως libri et Philop.
600,7: οὐκ ἀλόγως EFG Aristot. 212b34: εὐλόγως I Aristot.   14 μενεὶ scripsi: μένει M (in
quo ἂν εὐλόγως om.) B: μένει WL (cf. Simpl. 598,15)   15 ὥσπερ om. M (add. man. I in
marg.)   24 τοῦ M et F Aristot. 213a10: οὖν τοῦ W: οὖν BL: om. EGI Aristot.
ἔστι καὶ τί om. M   25 ἔφεξῆς] cf. Simpl. 645,26; Philop. 606,27   26 ὥσ-
περ λαμβάνωσι L   τῷ μὲν—(27) διαφέρειν] cf. Philop. 611,22 sqq.   27 τε om. W
et Philop.   31 καὶ (ante τὸ) libri et Simpl. 646,3: ἡ Aristot. 213a13; cf. Diels *Zur
Textgesch.* p. 6

οἱ δεικνύναι πειρώμενοι, ὅτι τὸ κενὸν οὐκ ἔστιν, οὐ κατὰ θύρας ἀπαντῶσι 283 τῷ πράγματι· οὐ γάρ πρὸς τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν ἀντιλέγουσιν. Ἡν δὲ εἰρητοῦ πολλοῦσιν οἱ προτιστάμενοι τῆς δύνης· ἀλλ᾽ οἱ πλανώμενοι κενὸν ὑπολαμβάνουσι, τοῦτο δὲ μὲν κενὸν οὐκ ἔστιν, ἐπιχειροῦσι δεικνύναι. ἡ γὰρ νόησις 5 τοῦ κενοῦ γίνεται τοῖς ὑπάρχειν αὐτὸν τιθεμένοις διάστημα εἶναι τὸ κενόν, ἐν φῷ μηδέν 20 ἔστι σῶμα αἰσθητόν, οὐδέμενοι δὲ τὸν ἀέρα μὴ εἶναι σῶμα αἰσθητὸν τὸ πλήρες ἀέρος κενὸν νομίζουσι. δεῖται δὴ τὸν δρυμῶς πρὸς τὴν δύναν ταύτην ἐνιστάμενον οὐ τὸν ἀέρα μὴ ὄντα κενὸν ἐπιδεικνύναι, ὥσπερ Ἀναξαρχόρας ἐποίει στρεβλῶν τοὺς πεφυσημένους ἀσκούς καὶ δεικνύς. ὡς 10 ἴσχυρὸς ὁ ἄγρος, καὶ τὰς κλεψύδρας οὐκ εἰσδεχομένας τὸ ὕδωρ, εἰ μὴ τις 25 ἔξιδον τῷ ἀέρι συγχωρήσειν· ἀλλὰ πῶς γρῆ τὸ κενὸν ἀναιρεῖν; Οἱ βιού-λεται σημαίνουσι διελέγχοντας, οὐχὶ οἱ λέγουσιν. δεῖται τοίνυν οὐχὶ οἴον τε εἶναι διάστημα ἔτερον τῶν σωμάτων καὶ χωριστὸν ἐνεργείᾳ, τοῦτο δεικτέον. ὅπερ ἡ διαλαμβάνει τὸ πᾶν σῶμα καὶ οὐκ ἔχει συνεχὲς εἶναι | ἦ τοῦ 284 15 παντὸς οὐρανοῦ συνεχοῦς ὄντος ἔξωθεν ἔστιν περιέχον αὐτόν· δύο γάρ οὖν τοῦ τῆς θέσεως τοῦ κενοῦ τρόποι, ἡ παρεπαράθαι τοῖς σώμασιν αὐτόν, καθαύπερ λέγουσι Δημόκριτός τε καὶ Λεύκιππος καὶ ἄλλοι πολλοὶ καὶ Ἐπί-5 κουρος ὄντερον (οὗτοι γάρ πάντες τὴν τοῦ κενοῦ παρεμπλοκὴν αἰτῶνται τῆς διαιρέσεως τῶν σωμάτων, ἐπει τὸ γε ἀληθὲς συνεχὲς ἀδιαίρετον κατ’ 20 αὐτούς), ἡ κεχωρισμένον καὶ ἀθρόον εἶναι, καὶ ἀντὸν περιέχον τὸν οὐρανόν, ὡς πρότερον μὲν φύοντο τῶν ἀρχαίων τινές, μετὰ δὲ ταῦτα οἱ περὶ Στή- 10 νων τὸν Κιττιέα.

Ἐπισκεπτέον τοίνυν, ἀλέγουσιν οἱ συνιστάμενοι τῷ κενῷ. λέγουσι δὲ ἐν μέν, δεῖται κίνησις ἡ κατὰ τόπον οὐκ ἀν εἴη μὴ συγχωρουμένου τοῦ 25 κενοῦ· κίνησις δὲ κατὰ τόπον φορά καὶ αὔξησις καὶ φθίσις. καὶ πρότερον 15 πῶς οὐκ ἔστι φορά; τὸ γάρ κινούμενον εἰ μὴ διὰ τοῦ κενοῦ, ἀνάγκη διὰ τοῦ πλήρους κινεῖσθαι· ἀλλ᾽ εἰ διὰ πλήρους, σῶμα διὰ σώματος κινηθή- 20 σεται καὶ σῶμα ἐν σώματι ἔσται, διὸν ἐν ὅλῳ, καὶ δύο σώματα ἐν τῷ 25 αὐτῷ τόπῳ ἔσται, εἰ δὲ δύο, διὰ τί μὴ καὶ πλείω; οὐ γάρ δὴ μᾶλλον 30 νῦν ἔστι πλήρες, δεῖται διπλοῦν γέγονεν ἡ πρότερον ἦν, γνίκα μόνον ὑπῆρχεν· ὅμοιως γάρ ἡ συνεχὲς καὶ ὅμοιως μεστὸν καὶ πρὸ τοῦ, ἀλλ᾽ ὅμως ἐδέ- 25 ἔξατο καὶ ἄλλο. διὰ τί οὖν οὐ πάλιν καὶ ἄλλο καὶ αὐθις ἄλλο καὶ οὕτως 30 ἔσται ἐν τῷ συμεριστάτῳ τὸ μέγιστον· πολλὰ γάρ μικρὰ τὸ μέγα ἔστιν. οὐ

4 μὲν οι. W   6 οἰόμενοι—(7) αἰσθητὸν οι. L   7 ante τὸ πλήρες add. καὶ W
 9 πεφυσημένους] cf. Simpl. 647,24   13 καὶ χωριστὸν ἐνεργείῃ] οὔτε χωριστὸν οὔτε
 ἐνεργείᾳ ὃν Aristot. 213^a 32   16 τόποι L   παρεπαράθαι] κατεπαράθαι Philop.
 613,23: ἐγκατεπαράθαι id. 608,8   17 τε superser. M: om. Aristot. 213^a 34
 λεύκιππος M   17. 18 Ἐπίκουρος ὄντερον] cf. Simpl. 648,16 sq.: Usener Epic. fr. 271,
 p. 195,10   19 ἀληθῆς M: ἀληθῆς WBL   23 τῷ κενῷ WBL: τὸ κενὸν M   25 καὶ
 (ante αὔξησις) MB et Spengel e coni. (cf. Aristot. 213^b 5, ubi deest καὶ φθίσις, quod legitur
 211 a 15): μὲν WL πρότερον] πρώτων? Spengel   26 διὰ κενοῦ κτλ.] cf. Simpl. 649,9
 28. 29 τῷ αὐτῷ libri et GI Aristot. 213^b 7: ταῦτῷ EF Aristot.   29 τόπῳ deest apud
 Aristot.   οὐ γάρ—(124,2) ἀναστ] exscr. Philop. 614,18 sq.   30 δεῖται MB, Philop.:
 ὅτι WL   32 καὶ αὐθις καὶ ἄλλο M   33 μικρά ἔστι τὸ μέγα E Aristot. 213^a 11

μόνον τοίνυν τὰ ἵσα σώματα ἔσυνθ, ἀλλ’ ἥδη καὶ ἄνισα δέξεται· τὸ γάρ 284
ἵσα πλείω καὶ ἄνισα ἑτέρως καὶ ἑτέρως διαιρούμενα γίνεται, | ὥστε 285
ἀνάγκη κενὸν εἶναι, εἰ κίνησιν διασφίζουμεν. τούτῳ δὲ καὶ Μέλισσος εἰς
τῷ λόγῳ, ἐπειδὴ κενὸν οὐκ ὠρτο. μηδὲ κινεῖσθαι τὸ πᾶν ἀπεφαίνετο. διτ
ὅ δὲ μᾶλλον αὖξησις οὐκ ἔστι μὴ ὅντος κενοῦ, φανερόν. τὴν μὲν γάρ αὖξησιν 5
δεῖ γίνεσθαι πάντῃ προσκρινομένης τῷ αὐξανομένῳ σώματι τῆς τροφῆς,
τοῦτο δὲ οὐκ ἂν γένοιτο μὴ πάντῃ διοσύνῃς αὐτῆς, ἀδύνατον δέ ἔστι σῶμα
οὐσαν δὲ ὅλου χωρεῖν τοῦ σώματος, πλὴν εἰ μὴ κενόν τι παρενέροιμεν
τοῖς σώμασιν. οὗτον μὲν οὖν ἐκ τῆς κινήσεως ἐπιχειροῦσιν, ἄλλον δὲ 10
τρόπον, διτι φαίνεται ἔνια συνιόντα καὶ πιλούμενα εἰς ἐλάττονα ὅγκον μέ-
νοντα ἐπὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας· οἱ γάρ πύρι τὸν ἵσον δέχονται οἷον καθ’
αὐτόν τε καὶ εἰς ἀσκοὺς ἐμβλημέντα μετὰ τῶν ἀσκῶν, δῆλον ὡς κενῶν 15
τινων ὄντων ἐν τῷ οἴνῳ, εἰς δὲ σύνεισι καὶ πυκνοῦσθαι ἐκθλιβόμενος ὑπὸ τῆς
βίας. μαρτύριον δὲ ποιοῦνται καὶ τὸ περὶ τῆς τέφρας, ἣ δέχεται ἵσον
15 θόρωρ, ὃσον τὸ ἀγγεῖον κενόν. Θλως τε οὕτ’ ἂν διαιρεῖσθαι τὰ σώματα
οὕτ’ ἂν ἀπ’ ἀλλήλων διακεκρίθησι, εἰ μὴ παρενέπιπτε τὸ κενόν, καὶ ἐκώ- 20
λυεν αὐτὰ πάντα ἀλλήλους ἡγωμέντα· ταῦτην γάρ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι τὴν
αἰτίαν τῷ κενῷ προστιθέασιν, οὐκ οἰδ’ ὅπως αὐτὸν καὶ εἰσπνεῖσθαι λέγοντες
ὑπὸ τοῦ παντὸς ἔξωθεν περικεχυμένον, ἐπειὶ καὶ τῶν ἀριθμῶν τὴν φύσιν 25
μίαν εἶναι διωρισμένην, μᾶλλον δὲ μηδὲ ἂν ἀριθμοὺς εἶναι μὴ τοὺς κενοὺς
διακρίνοντος τὰς μονάδας.

7. Ἡ μὲν οὖν εἶναι λέγουσιν οἱ τὸ κενὸν εἶναι τιθέντες, ταῦτα 286
ἐστιν, εἴρηται δὲ καὶ διτι μὴ πρὸς ἀντιλέγουσιν οἱ πρὸς τὸ δόγμα
ἰστάμενοι. λέγομεν τοίνυν ἡμεῖς πότερον ἔχει τάλημές. ἀρχῇ δὲ πάσης
25 ζητήσεως τοιαύτης, τί σημαίνει τὸ προκείμενον, ἔστετάσαι· καὶ εἰ μὲν ἐν 5
σημαίνει, τοῦτο ἰδεῖν εἴτε δυνατὸν εἴτε μή, εἰ δὲ πλείω, τίνα μὲν οἷόν τε,
τίνα δὲ οὐ, καὶ εἰ μηδὲν θλως τῶν σημαίνεσθαι δυναμένων, τότε ἀνυ-
πόστατον τὴν φωνὴν ἐπιδεικνύαι. αὐτῶν οὖν πυθώμεθα τῶν τὸ κενὸν
τιθεμένων, ὅ τι δοκεῖ τούνομα αὐτοῖς τοῦτο σημαίνειν. ἔροῦσι δὲ οἱ μὲν 10
30 ἀπλῶς τόπον, ἐν φῷ μηδέν ἔστι σῶμα, τοῦτο δὲ ἵσον, ἐν φῷ μηδέν ἔστιν.
πᾶν γάρ τὸ ὅν σῶμα ὑπολαμβάνουσιν εἶναι. εἰ δὴ τοῦτο κενὸν λέγουσιν,
ἐν φῷ μηδέν ἔστι σῶμα, πᾶν δὲ σῶμα ἀπτὸν κατ’ αὐτούς, ἀπαν δὲ ἀπτὸν

1. 2 τὰ addidi γάρ ἵσα πλείω M: γάρ πλείω ἵσα πλείω B: πλείω γάρ ἵσα πλείω WL; cf. Simpl. 649,32sq. καὶ τὰ ἄνισα δέξεται τὰ γάρ πλείονα ἵσα ἄνισον ποιεῖ 3 εἰ Laur. 85,18:
ἡ B: ἡ εἰ MWL τούτῳ δὲ MW: τούτῳ WB₂, Victorius e coni.: τοῦτο B₁L εἰς: MW et Philop. 615,6: εἰς B₁: εἰς B₂L 5 αὖξησιν—(8) σώματος] cf. Philop. 615, 15sqq. 6 πᾶσι γίγνεσθαι EI Aristot. 213b19: γίγνεσθαι πᾶσι FG Aristot., Simpl. 650,30

et 651,8; cf. Diels Zur Textgesch. p. 14 πάντη W: παντὶ M: παντὶ B: παντὶ L προσκρινομένης L 7 διοσύνῃς] cf. Simpl. 651,3 15 τὸ ἀγγεῖον τὸ κενόν Aristot. 213b22 τε om. W 17 πυθαγόροι WB₁ τὴν om. L 18 αὐτῷ G Aristot. 213b23; cf. Diels Zur Textgesch. p. 18 19 ἀπὸ τοῦ ἔξωθεν περικεχυμένου Simpl. 651,28 20 μίαν BL: μὴ MW 24 λέγωμεν Victorius 25 τοιαύτη M 27 μηδὲν W δυναμένων MB₁: φανομένων WB₂L τότε W: τόγε MBL 28 πυθώ- μεθα W et Spengel e coni.: πυθώμεθα MBL 30 ἔστι σῶμα—ἐν φῷ om. L

βάρος ἡ κουφότητα ἔχει, εύρισκεται συλλογιζομένοις τὸ κενόν, ἐν ὅ μηδέν 286
ἐστι κοῦφον ἡ βαρύ. τούτοις μὲν οὖν οὐτως ἐκλαμβάνουσιν ἔπειται καὶ
τὴν στιγμὴν κενὸν λέγειν· οὐδέν γάρ ἐν αὐτῇ οὔτε βαρὺ οὔτε κοῦφόν
ἐστιν· εἰ γάρ καὶ τὸν τόπον προστιθέσαι, πλέον ἀνύσουσιν οὐδέν, ἔως ἂν
5 μὴ διορίζωσιν, εἰ τοιούτον λέγουσιν τύπον, ἐν ὅ διάστημα ἐστιν δεκτικὸν 290
σώματος ἀποτοῦ. ἄλλοι δὲ διὰ τοῦτο προσθήσουσι τὸ διάστημα καὶ φρή-
σουσιν εἰναι τὸ κενὸν διάστημα οὐ πλῆρες αἰσθητοῦ σώματος κατὰ τὴν
ἀφήν. τὴν μὲν οὖν στιγμὴν οὖτις γε ἀποφεύξονται, θέα δὲ ἔτερον ἀπο- 295
ράτερον, εἰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ γρῶμα ἡ ψόφον προσλάβῃ ἡ τινα ἄλλην
10 ποιότητα χωρὶς βάρους ἡ κουφότητος. πάτερον ἔτι κενὸν ἔροῦσι τὸ διά-
στημα καὶ ἐσται τὸ κενὸν αἰσθητὸν ἡ οὐκέτι; καὶ πῶς ἐπιδέξεται τὸ
σημαντίμενον τοῦ κενοῦ (οὐ γάρ ὅν κενόν); θμως οὐ πλῆρες ἐστιν 287
αἰσθητοῦ σώματος κατὰ τὴν ἀφήν. οὐκ ἐστι δὲ ἀδύνατος ἡ ὑπόθεσις εἰναι
τῶμα οὔτε κοῦφον οὔτε βαρὺ οὔτε ἀπτὸν ὅλως; τοιούτον γάρ τὸ θεῖον
15 ἐπιδειχθήσεται. εἰπερ οὖν εἴη τοιούτον ἐν τόπῳ, κενὸς δὲ τόπος ὑπάρχει 5
καίτοι σῶμα ἔχων ὥρατόν. ἔτεροι τοίνοι ἵνα μηδὲ τούτῳ περιπάτωσιν,
ἄλλον τρόπον ἐγγῆγονται τὸ κενὸν διάστημα, ἐν ὅ μη τόδε ἔστιν ἐνερ-
γείᾳ, τουτέστιν ἐν ὅ μηδὲν ὅλως σῶμα ἐστιν, μηδὲ φύσις σωματικὴ μήτε 20
ἀπτὴ μήτε κατ' ἄλλην τινὰ αἰσθητὸν αἰσθητή. τούτοις δὲ ἀκολουθεῖ καὶ
20 μέντοι καὶ λέγουσι τὴν ὅλην εἰναι τὸ κενόν· αὗτη γάρ οὐδέν ἐστιν ἐνεργείᾳ
σῶμα. οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ τόπον τὴν ὅλην ποιοῦσιν. ἀμεινον μὲν οὖν τῶν
ἄλλων συνάστιν οὐτοί γε τοῦ σώματος. τὸ μέντοι καὶ τὴν ὅλην κενὸν 25
ποιεῖν πάντη μέμψαιτο ἀν τις αὐτῶν· ἡ γάρ ὅλη οὐ γωριστὴ τῶν πραγμά-
των, εἰ μὴ τῷ λόγῳ, τὸ κενὸν δὲ ζητοῦσιν εἰναι γωριστὸν κατ' ἐνέργειαν,
25 καὶ τοῦτο δὲ αὐτῶν παραπᾶσιν. θμως οὐδὲ κατ' αὐτὴν τὴν δόξαν οἵνιν τε
εἰναι τὸ κενόν. ἥδη μὲν οὖν ἐξήτασται ἡμῖν δὲ λόγος. ὅτε γάρ τὸν τόπον
ἐδείκνυμεν οὐκ ὅντα διάστημα τῶν σωμάτων κεχωρισμένον, τότε δημηδὲ
τὸ κενὸν οἱόν τε εἰναι συναπεδείκνυμεν. εἰ γάρ ἀδύνατον εἰναι διάστημα
30 διέχει σώματος, οὔτε τόπος ἐστὶ διάστημα, διότι τε γωρίζειται τῶν σωμάτων
τῶν, οὔτε μὴν διάστημα ἥδη κατ' ἐνέργειαν τῶν σωμάτων κεχωρισμένον.
τὸ γάρ κενὸν καὶ δὲ τόπος τοῖς οὐτως αὐτὸν τιθεμένοις ἐπινοίᾳ μόνον ἀλλή-
λων διτίσουσιν, ὥσπερ εἰρήκαμεν, ἢ τὸν μὲν τόπον ὅταν ἥδη δέξηται σῶμα, 35

2 βαρύ τι (τι ομ. E) Aristot. 214 a 3

ἀγνόουσιν I. 5 διορίζουσιν L

214 a 5: δεκτικόν (t Philoponi

Simpl. 655,4 et 654,22

εἰνατ] εἰναι τι W

16 ἔχων Spengel: ἔχον libri

libri et I Aristot. ib.: τόδε τι EFG Aristot.: τόδε τι εἰναι Simpl. 656,4; cf. Diels *Zur**Textgesch.* p. 19 19 ἀπτὴ BL₂ (ἀπτὴν L₁): ἀπλῆ MW

et Philop. 618,7: ὅλην M: τὴν τοῦ σώματος (τῶν σωμάτων F) ὅλην Aristot. 214 a 13

23 πάντη M: πάνω BL: om. W 24 εἰνατ] ὡς Aristot. 214 a 16 (ὡς γωριστὸν ομ. E)

26 τὸ ομ. BL 30 ἥδη superscr. B 31 τὸ γάρ—(126,3) ὑπάρχει] exscr. Philop.

618,21sqq. 32 ἦ scripsi: ἦ MWB: καὶ L et Simpl. 657,11, qui exscr. verba καὶ

τὸν μὲν τόπον—(126,3) ὑπάρχει: καθὸ Philop.

4 εἰ—(11) οὐκέτι] exscr. Philop. 617,9sqq.

ἐστιν δεκτικὸν] ἐστι KM Philoponi et Aristot.

8. 9 ἀποράτερον et 10 ποιότητα] cf. Alexander apud

Simpl. 655,4 et 654,22 13 οὐκ—(15) ἐπιδειχθήσεται] cf. Philop. 621,5sq.

47 ομ. L εἰνατ] εἰναι τι W 14 θεῖον] cf. Alexander apud Simpl. 655,36

16 ἔχων libri 17 μὴ] μηδέν E Aristot. 214 a 12 τόδε ἔστιν

libri et I Aristot. ib.: τόδε τι EFG Aristot.: τόδε τι εἰναι Simpl. 656,4; cf. Diels *Zur**Textgesch.* p. 19 19 ἀπτὴ BL₂ (ἀπτὴν L₁): ἀπλῆ MW 20 τὴν ὅλην WBL

et Philop. 618,7: ὅλην M: τὴν τοῦ σώματος (τῶν σωμάτων F) ὅλην Aristot. 214 a 13

23 πάντη M: πάνω BL: om. W 24 εἰνατ] ὡς Aristot. 214 a 16 (ὡς γωριστὸν ομ. E)

26 τὸ ομ. BL 30 ἥδη superscr. B 31 τὸ γάρ—(126,3) ὑπάρχει] exscr. Philop.

618,21sqq. 32 ἦ scripsi: ἦ MWB: καὶ L et Simpl. 657,11, qui exscr. verba καὶ

τὸν μὲν τόπον—(126,3) ὑπάρχει: καθὸ Philop.

νοούμεν (τινὸς γάρ οἱ τόποι), τὸ δὲ κενόν, ὅταν μήπω δέξηται σῶμα, 288
ἐπεὶ τὸ γε εἶναι διαστήματι τῶν σωμάτων τῇ φύσει κεχωρισμένοις ἀμφοῖν
καὶ αὐτοὺς ὑμοίως ὑπάρχει. ἐξῆρκει μὲν οὖν τοσοῦτος κακεῖνος, δεικτέον δὲ
ὅμως καὶ νῦν, ὅτι μηδὲν τοιοῦτον κενὸν οὔτον τε ὑπάρχειν μήτε ἀθρόον 5
μήτε ἐγκεκραμένον τοῖς σώμασιν. ὥσπερ τὰ λεπτομερέστερα σώματα παγυ-
τέροις, καθάπερ τὸν ἄερα ἐπιδεικνύουσιν οἱ κενὸν αὐτὸν ὑπολαμβάνοντες, οἱ
μηδὲ τοῦτο τοσοῦτον, ὅτι τὸ κενὸν οὐ σῶμα ἀλλὰ διάστημα σώματος βούλεται 10
εἶναι. Γεὰ τοῦτο γάρ ἔσοδε καὶ τὸ κενὸν ἀναγκαῖον, ὡς καὶ ὁ τόπος, τοῖς διά-
στημα αὐτὸν τιθεμένοις, ὅτι δεῖ δεῖ γράφων τινὰ εἴναι τῶν σωμάτων δεκτικήν.
10 ἄμφω παράγουσιν καὶ ἄμφω κατασκευάζουσιν ἐκ τῶν αὐτῶν ὄρμώμενοι· ἀπὸ
γάρ τῆς κινήσεως τῶν σωμάτων καὶ οἱ τὸν τόπον φάσκοντες εἴναι διάστημα 15
παρὰ τὰ ἐμπίπτοντα σώματα καὶ οἱ τὸ κενὸν τοιοῦτον· αἴτιον γάρ τῆς κινή-
σεως τίθενται τὸ κενὸν οὐδὲ ἀπλῶς ἀλλ’ οὐτως αἴτιον, ὡς γράφων τινά, ἐν τῇ
κινεῖται τὰ σώματα. τοῦτο δὲ διὸ εἴη καὶ ταῦτὸν τῷ λέγειν ὃς τόπον αἴτιον
15 εἴναι τὸ κενόν. εἰ γάρ μή, σῶμα φασι διὰ σώματος καὶ οὗτος εἰρηται πρότερον. 20

'Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῆς κινήσεως μάλιστα οὔνται κατεσκευάζομεν τὸ
κενόν, τοῦτον αὐτὸν πρότοντα ἔξετάζομεν τὸν λόγον. Ἡλως μὲν οὖν ἀπάστης 25
κινήσεως αἴτιον οἰσθαι τὸ κενὸν οὔτε πιθανόν, οὔτε λέγουσιν· οὐ γάρ καὶ
ἀλλοιώσις τόπου προσδεῖται, ἀλλὰ τοῦτο καὶ Μέλισσαν ἔλαθεν. ἀλλ’ οὐδὲ
20 τῆς κατὰ τόπον κινήσεως· δύναται γάρ ἀντιμεθίστασθαι ἀλλήλοις τὰ 289
σώματα καὶ κινεῖσθαι κατὰ τόπον ἀμείβοντα τοὺς ἀλλήλων τόπους καὶ μὴ
προσδέψεντα κενοῦ διαστήματος κεχωρισμένου· ὅρῳμεν γάρ καὶ τὸ ὅδωρ
μὴ προσεπιλαμβανόμενον μήτε διάστημα μήτε τόπον. ὅμως οὐ κωλύεται 5
κινεῖσθαι τῶν μορίων ἀλλήλοις ἀντιμεθίσταμένων ὥσπερ ἐν ταῖς δίναις. τίς
25 οὖν ἐνταῦθα τὸν κενοῦ χρεία, ἵνα μὴ σῶμα διὰ σώματος χωρήσῃ; διὸ γάρ
εἰγε τόπον τούτο τὸ μόριον ἐν τῷ ὅδατι, τοῦτον ἔχει τὸ ἔπειρον νῦν.

Δεύτερον τοίνυν ἔλεγον, 'εἰ πυκνοῦται τὰ σώματα, ἔσται κενόν· συνίε- 10
ται γάρ εἰς τοῦτο'. καὶ τοῦτο δὲ φεύγοντος πυκνοῦται γάρ ἐκθλιβομένου
τοῦ λεπτοῦ σώματος καὶ οἷον ἐκπυρηγίζοντος, οἷον ὅδωρ μὲν πιλοῦται
30 ἀέρος ἐκπυρηγίζομένου καὶ ἀήρος δὲ πυρός, γῇ δὲ ὅδατος· ἐγκέραται γάρ 15
ἀεὶ λεπτότερον τι τῷ παχυτέρῳ, διὸ πυρὸς πιλησις οὐκ ἔστι.

5 λεπτομερέστερα] cf. Philop. 625,15 et 27   7. 8 εἶναι βούλεται W₁   8 κενόν οἱ. M
9 αὐτὸν W   δεκτικόν αἱ   11 τὸν οἱ. E Aristot. 214^a 22   12 παρὰ M
(comp.) L_{2a}: περὶ WBL₁   τὰ σώματα τὰ (τὰ οἱ. E) ἐμπίπτοντα Aristot. 213^a 23:
cf. Diels *Zur Textgesch.* p. 28   τῆς οἱ. Aristot. 214^a 24 et Philop. 619,14; at
cf. Philop. 623,14   14 καὶ ταῦτὸν scripsi: κατ' αὐτὸν M: ταῦτὸν WBL
16 οἰονται Victorius: οἷον τε libri   κατασκευάζομεν scripsi: κατασκευάζομεν MW: κατα-
σκευάζεσθαι BL   17 αὐτὸν MW: αὐτὸν BL   ἔξετάζομεν libri: ἔξετάζωμεν vel
ἔξετάζομεν Spengel   ἀπάστης] πάσης E Aristot. 214^a 27   18 οὐ—(19) προσδεῖται]
exscr. Philop. 624,3   20 δύναται—(23) κεχωρισμένου] exscr. Philop. 624,6 sqq.
21 τοὺς] τῶν B   μῆρος] οὐ Philop.   24 μορίων M (οὐ in ras.)   26 τοῦτον] τοῦτο
W₁,L   τὸν B   27 ἔσται M: ἔστι WBL   συνέλε αἱ   28 δὲ οἱ. W
ἔκθλιβομένου κτλ.] cf. Philop. 625,26 sqq. et Simpl. 660,3sq.   29 σώματος οἱ. B
οἰον οἱ. W   ἐκπειρηγίζοντος et v. 14 ἐκπειρηγίζομένου M   31 ὅιοι πυρὸς πιλησις
οὐκ ἔστι· ὡς φησιν ὁ Θεμίστιος² Philop.   πιλασις L

Τρίτου φασὶν ἐί τις αὐξῆσις ἔστιν, καὶ διάστημα· σῶμα γάρ οὐ χωρεῖ 289
διὰ σώματος· εἰ μὲν οὖν αὔξησιν λέγουσιν πᾶσαν μεγέθους ἐπιθεσιν,
ἀπιθάνως φέύδονται· πάνυ πολλὰ γάρ αὔξεται εἰς πλεόνα σῆκρον μηδὲ 290
προσθήκης τινὸς αὐτοῖς γινομένης, ὡς καὶ τὸ θόρυβον, ἡνίκα δὲ οὐ προστίθεται. εἰ
δὲ τὴν κυρίων τὴν ἐκ τῆς τροφῆς, οὐκέτι οὐπ' ἄλλων, ἀλλὰ τοῖς αὐτῶν 295
πτεροῦς ἀλίσκονται τὸ τοῦ λόγου. ὅλως γάρ οὐ περὶ τῆς αὐξήσεως λόγος
αὐτὸς ἔσυντὸν ἐπιλυμανεῖται. ἵνα γάρ λόγη κοινὴ ἀπορίαν, τὸ κενὸν εἰσά-
γειν ἐπιχειρῶν, ὅταν φαίνηται καὶ εἰσαγόμενος μηδὲν περαίνων, τὴν χρείαν
10 αὐτοῦ διαβάλλει· βούλεται | γάρ σφίζειν τὴν αὔξησιν τὰς ἐπιφρεμένας 299
ἀπορίας διαφυγγάνων, φυλάττει δὲ αὐτὰς μᾶλλον ἢ φραγάττει. εἰ γάρ
διωνύσης διὰ τοῦ κενοῦ τῆς τροφῆς πρόσκοιτις γένεται τῷ λοιπῷ σώματι,
ὅρα δέ. πῶς ταῦτα ἀπορεῖν ἔνεστιν. ἢ γάρ οὐ πάντη γένεται ἢ προτίθηκεν 305
τῷ σώματι, ἀλλὰ κατὰ μόνα τὰ κενὰ καὶ οὐκ ἔστιν αὔξησις· ἢ, εἰ πάντη,
15 τὸν δυοῖν θάτερον ἀναγκαῖον, ἢ πάντη κενὸν εἶναι τὸ σῶμα ἢ σῶμα
χωρεῖν διὰ σώματος ἢ. εἴπερ ἄτοπα ταῦτα, πάλιν θάτερον τοῦ δυοῖν, ἢ 30
τὴν τροφὴν εἶναι κενὸν ἢ μηδαμῶς αὔξησιν εἶναι. ὅρα τοι προσύργου τι
πεπικρέναι δοκοῦσιν οἱ τὸ κενὸν εἰσάγοντες πρὸς τὴν ἀπορίαν. ἀλλ' οὐκ
έσυντὸς καταβάλλειν φάσκοντες μὲν γάρ ἀναγκαῖον εἶναι διὰ τὴν αὔξησιν
20 τὸ κενόν, μὴ σφίζοντες δὲ αὐτήν, εἰ καὶ τοῦτο παραδέξαμεθα· ταῦτα δὲ 35
καὶ περὶ τῆς τέφρας ὑπομένει ὁ λόγος· ἢ γάρ ἔλαττον ἐχρῆν εἶναι τὸ
θόρυβον τὸ μετὰ τὴν τέφραν ἐμβαλλόμενον τῇ κύλικι, ἐπειδὴ καὶ τὰ κενὰ
ἔλαττα τὰ μετὰ τῆς τέφρας τὸν πρὸ τοῦ· ἢ, εἴπερ ἵστον (τοῦτο γάρ ὡς 20
ἀπορον λέγεται), ἀνάγκη διὰ τῆς τέφρας χωρεῖν τὸ θόρυβον δι' ὅλης,
25 οὐ γάρ, πῶς ἔστι κενόν, ἐπιδεικνύουσιν, ἀλλὰ πρὸς ἀπορον ἴστανται. οὐ μηδὲ
αὐτοὶ διορθοῦσινται.

8. Ταῦτα μὲν οὖν ὅπως δεῖ λύειν. εἰρήσεται καὶ τοῦ κενοῦ χωρίς. 25
νῦν δὲ ἐπειδὴ μᾶλιστα κινήσεως αἴτιον τὸ κενὸν ὑπολαμβάνουσιν, αὖθις
30 τοῦτο ἐπιτεκμέριμθα· καὶ ἐπειδὴ τινες μὲν αὐτὸν ἐν τοῖς σώμασι καταμι- |
γνύουσιν, τινὲς δὲ ἀλλοί τοις κεχωρισμένον ποιοῦσι, πρῶτον τοῦτο ἐξετάσομεν, 291
εἰ τὸ τοιοῦτον κενόν (ἴετο δὲ τὸ κεχωρισμένον) δύναται κινήσεως αἴτιον
εἶναι. ἄτοπον δὴ τὸ λέγειν κενὸν αἴτιον εἶναι κινήσεως ὄρωντας ἐκάστου 3

I φησὶν L. 3 εἰς] ὡς W 6 τοῖς αὐτῶν πτεροῖς ἀλίσκονται] cf. Aeschyli fragm. 139
Naucl²; Simpl. 661,23; Philop. 577,3 [αὐτῶν] αὐτοῖς W 7 τὸ τοῦ λόγου M₁, Diels
e coni.: τοῦ λόγου WBL₂a 8 ἥνα — (16) σώματος] in brevius contracta leg. apud Simpl.
661,24 sqq. 9 ἐπιχειρῶν M₂BL: ἐπιχειρεῖν M₁W εἰσαγόμενος M (οἱ iu ras.)
12 ἢ πρόσκοιτις γένεται Simpl. 13 δέ] δή Victorius 14 αὔξησις M: αὔξησις
τοῦτο WBL εἰ om. W 15 τοῦ Paris. 1888 (Spengel e coni.) δύειν B
πάντη] πᾶν Simpl., quod fortasse Themistio quoque restituendum 17 προσύργου Par.
1888, Spengel e coni.: προσύργον M Bmarg. (in textu om.) L: προσύργον W 18 πεπο-
νηκέναι B οὐκ L (οὐγ' α) 20 παραδέξμεθα W ταῦτα W 22 κενά
I.τα: κοινὰ MWBL₁ 23 τὸν MWB: τῷ L 24 ἀπορον BL₂a: ἀπειρον MWL₁
30 ἐπιτεκμέριμθα MBa: ἐπιτεκμέριμθα WL 31 ἐξετάσωμεν W 32 εἰς M
33 δὴ] δὲ Paris. 1888: δὲ δὴ L ante κενόν add. τὸ W ὄρωντας MW: ὄρωντα BL.

τῶν ἀπλῶν σωμάτων τὴν οἰκείαν φύσιν τῆς κινήσεως αἰτίαν οὖσαν. ἔκαστου 291
γάρ ἐστι φύσις φορά τις ἴδια· πυρὸς μὲν γάρ ἐπὶ τὸ ἄνω, γῆς δὲ ἐπὶ τὸ
κάτω· τὸ κενὸν δὲ πῶς αἴτιον τοῦ ἄνω η̄ κάτω κινεῖσθαι; ἀδιάφορον γάρ
πανταχῇ τὸ κενόν, ὥστε ἡρίκα ἀνὴν ἐν αὐτῷ τεθῇ τὰ σώματα, η̄ πανταχοῦ 10
δὲ εἰ αὐτὰ φέρεσθαι η̄ πανταχοῦ μένειν καὶ μονῆς αἴτιον μᾶλλον εἶναι τὸ
κενὸν η̄ κινήσεως. οὗτος δὲ λόγος ἀρμόζει καὶ πρὸς τοὺς ποιοῦντας διά-
στημα τὸν τόπον κεχωρισμένον. πῶς γάρ ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον οἰσθήσε- 15
ται ἔκαστον τῶν φυσικῶν σωμάτων η̄ πῶς ἐν αὐτῷ μενεῖ, δεικτέον αὐτοῖς.
ἥμεις μὲν γάρ τὸ πέρας τοῦ περιέχοντος λέγοντες ἐφελκόμεθα τῇ συγγε-
10 νείᾳ καθὰ προείρηται, τὸ δὲ διάστημα ἀδιάφορον πανταχοῦ. τί γάρ διοίσει
τὸ ἄνω τοῦ κάτω; νῦν μὲν γάρ ἐπειδὴ τὰ σώματα διαφέρει τὰ ἄνω ὅντα 20
τῶν κάτω, καὶ τὰ πέρατα αὐτῶν διαφέρει, οἷς περιέχει τὰ συγγενῆ (οὐ γάρ
καθ' αὐτὰ τὰ πέρατα ποιοῦμεν τόπους ὡς τὴν μαθηματικὴν ἐπιφάνειαν,
ἀλλὰ τὴν ἐν φυσικῷ σώματι καὶ ἀγάριστον), οἱ δὲ τὸ διάστημα λέγοντες 25
εὐθὺς γωριστὸν αὐτὸν βούλονται εἶναι τῶν φυσικῶν καὶ ἀπλῶν σωμάτων.
οὐδὲν οὖν διοίσει τὸ ἐν πυρὶ τοῦ ἐν δόστι· οὐδὲ γάρ ἀπολαύει τι τοῦ
σώματος, ἀλλ' ἐστι καθ' αὐτό, καθάπερ δὴ καὶ τὸ κενόν, εἴπερ ἐστιν.
εἴρηται γάρ. θεὶ τὸ κενὸν οὐδὲν | ἄλλο η̄ τόπον ἡγοῦνται οἱ τὸ διάστημα 292
παράγοντες εἰς τὸν τόπον. εἰ μὴ οὖν τοῦτο αἴτιον κινήσεως τὸ διάστημα,
20 ἀναίτιον ὅμοιός καὶ τὸ κενόν· καθάπερ γάρ ἀλληλα συνεισάγει, οὗτος
ἀλλήλοις καὶ συναπόλλυται. προστίθησι δὲ Ἀριστοτέλης, θεὶ τῷ διάστημα 5
τι λέγοντι τὸν τόπον ἐπειτα καὶ τὰ μέρη καθ' αὐτὰ ποιεῖν ἐν τόπῳ. τοῦτο
δὲ προλαβόντες ἡμεῖς ἐν τοῖς περὶ τοῦ τόπου τί ἀν πάλιν λέγωμεν;

Συμβαίνει δὲ τοῖς λέγουσιν ἀναγκαῖον εἶναι κενόν, εἴπερ ἐστι κίνησις, 10
25 τούναντίν μᾶλλον, ἐάν τις ἐπισκοπῇ μὴ ἐνδέχεσθαι κινεῖσθαι μηδέν, ἀν
η̄ κενόν. ὥσπερ γάρ λέγουσί τινες διὰ τὸ δύοιον τοῦ περιέχοντος τὴν
γῆν ἡρεμεῖν, τοῦτο ἀκολουθεῖται καὶ τοῖς τὸ κενὸν τίθεμέναις. οὐ γάρ ἐστιν
οὐ μᾶλλον η̄ ἡττον κινήσεται· η̄ γάρ κενόν, οὐκ ἔχει διαφοράν. ἐπειτα 15
θεὶ πᾶσα κίνησις η̄ βίᾳ η̄ κατὰ φύσιν, ἀνάγκη δὲ ἀνπερ η̄ βιαία, πρώτη
30 εἶναι τὴν κατὰ φύσιν· ὑστέρα γάρ αὕτη ἐκείνης καὶ ἐκτροπή. οὐδὲ γάρ

2. 3 τὸ ante κάτω om. M	4 τὸ κενὸν πανταχῇ B	ἀν om. M	5 μονῆς]
cf. Simpl. 664,28	6 ἀρμόσει Simpl. 665,1	6. 7 τὸν τόπον διάστημα W	
8 ἔκαστων L	ἐν αὐτῷ BL: ἐν ἑαυτῷ MW	μένει BL	9 ἡμεῖς—λέγοντες]
exscr. Philop. 631,22	10 τὸ—(11) κάτω] exscr. Simpl. 665,8	τὸ—ἀδιάφορον	
et (11) νῦν μὲν—(16) δόστι] exscr. Philop. 631,28 sqq.	13 τόπους MWB et Philop.:		
τοὺς τόπους L	17 καὶ] γάρ α	19 εἰ μὴ οὖν τοῦτο scripsi: εἰ μὲν οὖν τοῦτο	
M: εἰ οὖν τοῦτο WBL ₁ : εἰ οὖν τοῦτο μὴ L ₂ ; cf. Simpl. 665,12		20 γάρ om. W	
21. 22 διαστήματι MBL: διάστημα W	23 λέγομεν Spengel	25 κινεῖσθαι μηδὲν]	
sic FGI Aristot. 214 ^b 30: μηδὲ ἐν κινεῖσθαι F			
—κινήσεται, (30) ὑστέρα—(129,1) ἀντικειμένη, (4) καθὸ—(8) κενοῦ, (16) πᾶσα—(18)	27 τοῦτο WL ₂ : τούτοις MBL ₁	28 η̄ sic	
τοξευόντων, (21) ὑπὸ—(22) κατεκλυθῇ			
F Aristot. 214 ^b 34: καὶ EGI	κινηθῆσεται Aristot. ib. et Philop.	ἐπειτα] ἐπειθ̄ I	
Ar. 215 ^a 1: πρῶτον μὲν οὖν FII: utrumque (sine οὖν) in E; cf. Diels Zur Textgesch.			
p. 19	29 βίατος Spengel	30 ἐκείνη L (et Laur. 85,18)	

ἀν διάσιος εἶη καὶ παρὰ φύσιν μὴ τῇ κατὰ φύσιν ἀντικειμένη. ἀν τοῖν 292 ἐπιδείξωμεν μὴ σφῦριμένην τὴν κατὰ φύσιν ἐν τῷ κενῷ, ὅηλον ὡς οὐδὲ ἄλλη τις τῶν παρὰ φύσιν σωθήσεται. ἀλλὰ μὴν φύσει πῶς ἔσται μηδεμιᾶς οὕσης διαφορᾶς ἐν τῷ κενῷ καὶ ἀπειρῷ; καθὸ μὲν γάρ 5 ἀπειρον λέγουσιν, ἀναιροῦσι τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ ὅλως τὸ μέσον καὶ τὸ ἔσγατον, ἐφ' ἂ κατὰ φύσιν ἡ κίνησις τοῖς σώμασιν τοῖς φυσικοῖς· καθὸ δὲ κενόν, πᾶσαν αὐτοῦ διαφορὰν ἀφαιροῦσιν· ὥσπερ γάρ τοῦ μηδενὸς οὐδεμίᾳ ἔστι διαφορά, οὕτω καὶ τοῦ κενοῦ· τὸ γάρ κενὸν μὴ ὃν τι καὶ στέργησιν | λέγει Δημόκριτος, ὥστε, εἰπερ ἡ κατὰ φύσιν κίνησις διαφορᾶς 293 10 δεῖται τοῦ περιέχοντος, αὗτῇ δὲ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ κενῷ, οὐδὲ ἀν δὴ παρὰ φύσιν κίνησις εἴη, μὴ οὕσης δὲ ταῦτης οὐδὲ δὲ ἄλλη τις τῶν μετὰ ταύτην ὑπάρχοι. οὔχεται οὖν ἡ κίνησις, εἰ τὸ κενὸν εἴη, καὶ ἀληθῆς ἄρα τὸ εἰρημένον, ὡς εἰπερ ἔσται κίνησις. ἀναιρετέον τὸ κενόν, οὐκ εἰσακτέον. ἔξηρκει μὲν οὖν καὶ οὕτως ἀποδεῖξαι τὴν παρὰ φύσιν κίνησιν μὴ σφῦριμένην ἐκ τοῦ μὴ σφῦρισθαι τὴν κατὰ φύσιν. τυγχανέτω δὲ καὶ καὶ^β αὐτὸν λόγου τινός· πᾶσα γάρ ἡ παρὰ φύσιν κίνησις ἡ παρόντος καὶ βιαζομένου τοῦ κινοῦντος γίνεται ἡ ἀφίσταμένου καὶ οὐχ ἀπομένου τοῦ τὴν ἀρχὴν ἐνδόντος, ὡς ἐπὶ τῶν ῥιπούντων καὶ τοῖς εὑρόντων, σφύζεται δὲ αὐτὸν οὐδετέρα. οὐδὲ γάρ ῥύμις ἔχει ἀν εὐλογον αἰτίαν· νῦν μὲν γάρ κινεῖται τοῦ 20 τοῦ ῥύψαντος καὶ ὕσταντος οὐχ ἀπομένου ἡ τῷ ἀντιπεριστασθαι τὸν ἀέρα τὸν πρὸ τοῦ ῥιπούμενου σώματος ὑπὸ τῆς ῥύμης καὶ γίνεται κατόπιν ἐπωθιοῦντα μέχρι τισσούντου, μέχρις ἀν δὴ ῥύμη καλατεῖθῇ εἰτε κατεκλυθῇ, 20 τὴν τὸν ἀέρα αὐτὸν ὀθεῖν οἰον συνωθύμενον τῷ βληθέντι ἐπισυρρεύντος αὐτῷ τοῦ μετ' αὐτὸν ἀέρος ἀθράου. εὐκίνθησος γάρ ὁν, εἰ μόνον ἀρχὴν 25 λαβθείτο, πρόεισιν ἐπὶ πλεῖστον τὴν ἐνδούθεσαν κίνησιν διαφυλάττων καὶ θάττῳ κινούμενος κίνησιν τῆς τοῦ ὠσθήντος φορᾶς, ἣν φέρεται κατὰ φύσιν ἐπὶ τὸν οἰκεῖον τόπον. τούτων δὲ οὐδὲν ὑπάρχει λέγειν ἐν τῷ κενῷ. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ὡς παρόντος τοῦ βιαζομένου καὶ οἰον ωθοῦντος ἡ ἔλκοντος·

1 τῇ W et Laur. 85,14; τὴν MB (ἀντικεῖ) L   τῆς—ἀντικειμένης Spengel: cf. Philop. 637,12 et quae adnot. Vitelli   2 ἐν M (ἐν in ras.)   4 οὕσης διαφορᾶς M (σῆς et δια in ras. minoris spatii)   ἐν—ἀπειρῷ] κατὰ τὸ κενὸν καὶ τὸ (τὸ ομ. E) ἀπειρον Aristot. 215^a7   7 αὐτοῦ] ἀντὸν M (οὐ in marg.); in B comp.   8 ἔστι] sic G Aristot. 215^a10: ἔσται FHL: om. E   τοῦ κενοῦ· τὸ γάρ κενὸν] sic II Aristot. ib.: τοῦ μὴ ὄντος· τὸ δὲ κενὸν EFGI   9 ἡ στέργησις E Aristot. 215^a11: στέργησις cett.   ὥστε εἰπερ ἡ] ὥστε περ εἰ a   12 ὑπάρχοι L: ὑπάρχει MW: ὑπάρχει (οὐ super εἰ) B   14 οὕτως (οὐ in ras.) M   16 πᾶσα—(18) τοῖς εὑρόντων] exscr. Philop. 637,31 sqq.   18 ῥιπούντων B (οὐ super. i), Philop. 638,2: ῥιπούντων MW: ῥιπούτων L   19 post οὐδετέρα add. τοῦ κενοῦ τιθεμένου W   ante ῥύμις add. ἡ W   ἔχει M   20 τοῦ ῥύψαντος καὶ ὕσταντος] τοῦ ὕσταντος E Aristot. 215^a14: τὰ ῥιπούμενα τοῦ ὕσταντος FGIII: cf. Diels Zur Textgesch. p. 10   οὐχι μὴ E Aristot. ib.   22 κατεκλυθῇ MWB: κατακλυθῃ Laur. 85,18: κατακλυθῃ L: ἔκλυθῃ Simpl. 669,13; cf. Philop. 638,27   23 ἐπισυρρεύντος—(24) ἀθράου] exscr. Simpl. 669,6   24 ἀρχῆς MW et Philop. 638,10 (ubiq. λάβοις: ἀρχῆς BL)   26 ὠσθήντος L: ὠθοῦντος MW: ὠθέντος Laur. 85,18: in B lectio incerta 27 ἐπι libri et Philop. 678,9: εἰς Aristot. 215^a17   ὑπάρχει WBL, et E Aristot. 215^a18: ὑπάρχειν M: ἐνδέχεται ὑπάρχειν FGIII Aristot.

τὸ γάρ ἵσον βάρος, εἰ καὶ τὸ σχῆμα ταῦτὴ ἔχει, διὰ τοῦ λεπτοτέρου θῆττον 295 δίεισιν ἡ παχυτέρου, λέγω δὲ τὸ ἵσον διάστημα· οὐ γάρ ὅμοιῶς εὑδαιά- 15 ρετον ὅδωρ αὔξει. οἷον ἔστω σφαιρα χρυσοῦ καὶ κινεῖσθιον δι’ αὔρος τε καὶ 20 ὅδατος σταδιαῖαν γραμμήν, ὃν θῆττον δὴ κινηθήσεται διὰ τοῦ ἀέρος τε καὶ 25 σφαιρα καὶ τοσούτῳ θῆττον. θσιφερ ὁ ἀήρ λεπτότερος τοῦ ὅδατος ἦ- 30 ἔσται δὲ καὶ τῶν χρόνων ἀναλογία, οὓς κινεῖται ἡ σφαιρα, πρὸς τὰ σώματα 35 δι’ ἓν κινεῖται. ὡς γάρ ὅδωρ πρὸς ἀέρα ἔχει, οὕτως ὁ χρόνος, ἐν ᾧ δι’ 40 ὅδατος κινεῖται, πρὸς τὸν χρόνον, ἐν ᾧ δι’ αὔρος ἔσται λεπτότερον καὶ 45 λεπτότερον ἀήρ ὅδατος, τοσούτον ὁ χρόνος ἐλάττων τοῦ χρόνου καὶ 50 ἀνάπταλιν ἀρχόμενος τῆς ἀναλογίας ὅμοιῶς ἔχει. ὡς γάρ ὁ χρόνος πρὸς 55 τὸν χρόνον, οὕτως τὸ σῶμα πρὸς τὸ σῶμα. τούτων οὖν κειμένων φανερόν. 60 έτι τὸ κενὸν οὐδένα λόγον ἔχει πρὸς τὸ πλήρες, ὃ ὑπερέχει αὐτοῦ κατὰ λεπτότητα· οὐδὲ γάρ | ἔστι σῶμα ὅλως, εἰ δέ, ὡς τὸ σῶμα πρὸς τὸ κενὸν 65 296 ἔχει, οὕτω καὶ ὁ χρόνος. ἐν ᾧ διὰ σώματος κινεῖται, ταῦτὴ διάστημα 70 πρὸς τὸν χρόνον, ἐν ᾧ διὰ τοῦ κενοῦ, τὸ δὲ σῶμα πρὸς τὸ κενὸν οὐκ ἔχει λόγον, οὐδὲ ὁ χρόνος ἔστι πρὸς τὸν χρόνον. ἀλλὰ παντὸς χρόνου 75 πεπερασμένου πρὸς πάντα χρόνον ἔστι λόγος· πρὸς δὲν ἄρα οὐκ ἔσται λόγος, οὐδὲ χρόνος ἔστιν· οὐδὲ ἄρα ἐν χρόνῳ διὰ τοῦ κενοῦ κινηθήσεται· οὐδὲ 80 κινηθήσεται ἄρα. πᾶσα γάρ κίνησις ἐν χρόνῳ. ἵνα γάρ μᾶλλον γένηται 85 τὸ λεγόμενον δῆλον, ὑποκείσθω τὸ αὐτὸν βάρος ἐν ὥρᾳ μιᾷ δι’ αὔρος λεπτοτάτου σταδιαῖον κινεῖσθαι διάστημα. διὰ τοίνυν τοῦ κενοῦ τὸ στάδιον τοῦτο ἐν πόσῳ κινηθήσεται χρόνῳ; εἰ γάρ ἐν ἡμίσει καὶ διπλασίων ὁ χρόνος τοῦ χρόνου, καὶ ὁ ἀήρ ἔσται διπλασίῳ παχύτερος τοῦ κενοῦ καὶ 90 εἰ ἐν τριτημορίῳ τῆς ὥρας καὶ εἰ δεκατημορίῳ καὶ εἰ μυριοστῷ, παρα- 95 πλήσιον ἀτοπον· οὐδένα γάρ ἔσται λόγον εὑρεῖν τοῦ σώματος πρὸς τὸ κενόν, ἀλλὰ παντὸς ὑπερβόλλει τοῦ λαμβανομένου. εἰ γάρ δὴ τις βιάζετο 100 καὶ διὰ τοῦ κενοῦ κινεῖσθαι ἐν χρόνῳ τὸ βάρος, ὥρα καὶ ἄλλο τι ἀτοπον. 105 κινεῖσθαι γάρ διὰ τοῦ κενοῦ τὸ σταδιαῖον μέγεθος ἐν ὥρᾳ μιᾷ. κινηθήσε- 110 ται τοίνυν αὐτὸν δι’ αὔρος ἐν πλείσιν χρόνῳ, κινεῖσθαι λόγου χάριν ἐν δυσὶν 115 ὥραις. δῆλον οὖν, ὡς ἐν ὥρᾳ μιᾷ μόριον τι κινηθήσεται, κινεῖσθαι τὸ 120 ἡμιστάδιον τοῦ ἀέρος ἐν ὥρᾳ μιᾷ. ἐν ἵσῳ ἄρᾳ χρόνῳ διὰ τε πλήρους καὶ 125 διὰ κενοῦ κινηθήσεται. εὐθὺς μὲν δὴ καὶ τοῦτο ἀτοπον, ἔσται δὲ καὶ 130 ἔτερον ἀτοπώτερον. τὸν γάρ αὐτὸν ἔσει λόγον τὸ πλήρες πρὸς τὸ πλήρες, 135 τὸ ἡμιστάδιον τοῦ | ἀέρος πρὸς τὸ στάδιον καὶ τὸ κενὸν στάδιον πρὸς τὸ 140

1 ταῦτὸν B ἔγρα BL 4 ὃν scripsi (vix ἐν ᾧ): ᾧ MBL: om. W et Laur. 85,14
 5 ὁ ἀήρ MW: ἀήρ BL ἦ om. W (ἀν add. Spengel) 8 μανότερον Par. 1888
 10 ἀρχόμενος W 11 πρὸς τὸ σῶμα τὸ σῶμα BL 13 ante λεπτότητα add. τὸν BL
 14 καὶ om. Laur. 85,14: utrum οὕτως απ οὕτω καὶ in M scriptum sit, incertum 16 οὐδὲ
 —(19) χρόνο] cf. Philop. 649,3sqq. 19 ἵνα γάρ] ἵνα δὲ W 20 δῆλον ante γένηται
 coll. BL ὑποκείσθω —(26) λαμβανομένου] exscr. Simpl. 672,3sqq. δι’ om. M
 22 καὶ διπλασίων —(23) χρόνο] cf. Philop. 648,11 23 διπλασίῳ scripsi: διπλασίων libri:
 διπλασίως Spengel sec. Simpl. 24 εἰς οἱ B post ἐν add. τῷ a 25 ἀτοπον M:
 τὸ ἀτοπον WBL ἐρεῖν a 26 fort. scrib. ὑπερβολεῖ Spengel 27 καὶ ante
 διὰ om. L 28, 29 κινήσεται B₁ 32 δὲ] δη W 34 στάδιον πρὸς τὸ B in marg.
 9*

πληρες στάδιον του ἀέρος. εἰπερ καὶ ὁ χρόνος ἐν ἀμφοῖν τῆς κινήσεως ἐν 297 τε τῷ σταδιαίῳ κενῷ καὶ ἡμισταδιώπι πάρι (τοιούτους ἡ ὥρα) πρὸς τὸν χρόνον τῆς 5 κινήσεως τὸν ἐν τῷ σταδιαίῳ πάρι, λέγω δὲ τὰς δύο ὥρας. ταῦτα μὲν οὖν σφόδρα ἀποδεικτικῶς προσηγόρησεν¹ Ἀριστοτέλης τοῖς κινεῖσθαι τι διὰ τοῦ κενοῦ τιθε- 5 μένοις· δὲ προστιθμέσι τούτοις, οὔτε πάντῃ ἀληθεῖς καὶ οὐχιον ἀν παρά- σχοι πάνυ ἀσαφῶς εἰρημένον. τοῦτο μὲν οὖν, διτρι σχολὴ περίεστιν, ἐκ 10 τῶν ἔξι τηγίσεων ἀναλέξεται. ὅντων δὲ οὗτοις ἀτέπιων τῶν ἀκολουθούντων τῇ τοῦ κενοῦ θέσει τὴν ὑπόθεσιν ἀνακρετέον, η̄ ταῦτα ἔπειται, η̄ δέ αἰτία φανερὸς τῆς ἐπομένης ὀτοπίας ἐστίν. ἐπειδὴ γάρ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ, 15 ἀνάγκη καὶ τῆς ἐν τῷ κενῷ κινήσεως εἰναί τινα χρόνον. ἀλλὰ παντὸς χρόνου πρὸς πάντα χρόνον, ἀν ὁσι πεπερασμένοι, λόγος ἐστίν. ὁ αὐτὸς ἄρα ἔσται καὶ τοῦ κενοῦ πρὸς τὸ πλήρες, διν οἱ χρόνοι πρὸς ἀλλήλους ἔχουσιν, ἐν οἷς τι διὰ τοῦ κενοῦ καὶ διὰ τοῦ πλήρους κεκίνηται ὅσον διά- 20 στημα. αὕτη μὲν οὖν οὗτοι τῆς ἀνιστοταχοῦς κινήσεως η̄ αἰτία παρ- 15 απόλλυται τοῖς τὸ κενὸν τιθεμένοις καὶ ἔτέρᾳ δὲ ὅμοίως η̄ περὶ τὴν δια- φορὰν τῶν δι’ ὃν φέρεται· οὐ γάρ οἰόν τε τὸ μὲν τοῦ κενοῦ μένειν τὸ δὲ ἀντικινεῖσθαι· τίς γάρ κενοῦ κίνησις γένοιτο ἄν; ἔδωμεν δὲ καὶ τὴν γε 25 τοῖς βαναύσους γνώριψον διασφέζουσι; καὶ γάρ χαλκοτύποι καὶ σιδηρεῖς καὶ χρυσηγόροις καὶ μάρμεροι καὶ ναῦται καὶ ἀλιεῖς καὶ ἀπλῆς οἱ τὴν θαλάσσαν 20 ἐργαζόμενοι, διτρι τρυπάνην ἔλκωσιν η̄ δίκτυα χαλῶσιν η̄ βυθίζωσιν τὰς ἀγκύρας καὶ συμβαίνην τοῖς μὲν θάττον, τοῖς δὲ σχολαιότεροι φέρεσθαι κάτω. 298 οὖν ἀποροῦσιν ἀποκρίσεως, εἰ πύνθιο παρ’ αὐτῶν, πῶς διὰ τῆς αὐτῆς θαλάσσης τὸ ὕσον βάθιος ὅμοιον ἔχουσα τὸ σχῆμα η̄ τε δεκατάλαντος ἄγκυρα καὶ η̄ τριτά- λαντος οὐ κατὰ τὸν ὕσον φέρονται χρόνον, ἀλλὰ τῆς μὲν θάττου αἰσθάνονται 5 προσερεισαμένης τῷ βυθῷ, τῆς δὲ βράδυσιν. ἐροῦσι γάρ ἐπιτελάσσαντες, οἷμαι, διτρι τὰ δέκα τῶν τριῶν ἔστι βαρύτερα. ταύτην τοίνυν οὐχ ἔχουσιν ἡμῖν οἱ πάν- σιφοι οὗτοι τὴν αἰτίαν ἀποδιδόνται, ἀλλ’ διτρι ἐν τῷ κενῷ κινῶνται μολιβδούς τε 10 σφαιρὰ καὶ κιστήρεως, η̄ κινεῖσθαι ἰσοταχῶς ἐροῦσι λόγον λέγειν; ἐν μὲν γάρ τοῖς 30 πλήρεσιν ἐξ ἀνάγκης θάττου φέρεσθαι τὸ βαρύτερον· μᾶλλον γάρ διαιρεῖ 15 τὴν ὑποκειμένην οὐσίαν τῇ δυνάμει, ἀν τε δῦωρ ἄν τε ἀὴρ η̄, δι’ οὐ φέρεται. ἐν δὲ τῷ κενῷ τί πλέον ἔξει τάχους μολιβδούς τοῦ φελλοῦ; εἴκει γάρ ἀμφοτέροις ὅμοιως, μᾶλλον δὲ οὐδὲ εἴκει· καὶ γάρ τοῦτο τῶν ματαίων 20 ἐστίν. ἀνήργηται γοῦν τὸ βαρύτερον καὶ κουφότερον καὶ πάντα ἰσοταχῶς 25

1 εἰπερ W,BL: ὅπερ MW: ἐπειδὴ Philop. 649,20 (num ὅνπερ?) 6 ἀσαφῶς WBL:
σαφῶς M 9 ἀτοπίας BL: αἰτίας M: lacuna VII litt. in W 10 παντὸς κτλ.]

cf. Simpl. 673,9 sqq. 11 λόγος ἐστίν BL: λόγοι ἐστίν W: λογ (in i aliquid corr.)
οὐκ ἐστίν M (οὐκ illud fortasse e Simpl. 673,24 hic illatum est) 15 καὶ] lac. IV
litt. in W 17 δὲ] εἰ W 18 βαναύσους κτλ.] cf. Philop. 660,26 sq.
20 βυθίζωσι W: βυθίζουσι MBL 21 ἀγκύρας B: ἀγγύρας MWL συμβαίνη WL: συμ-
βαίνει M: in B comp. script. 22 πύθοι M 23 ἄγγυρα MW 28 κιστήρεως
MWL: κιστήρεως BL 24 λάγον λέγειν scripsi: λέγειν MW: λάγον BL 32 ἐν—(34)
ἐστίν] cf. Philop. 661,4 τάχος W 34 γοῦν MW: οὖν BL

κινηθήσεται, ὥστε, εἰ ταῦτα ἀδύνατα τὴν ὑπόθεσιν, παραιτητέον δι' ἣν 298
ταῦτα συμβαίνει. ἀλλὰ τὴν περὶ τὰ σχῆματα τῶν κινουμένων τῆς κινή-
σεως διαφορὰν φυλάττουσιν μόνην· ζητεῖται γάρ, διὰ τί πλατὺς στόχης ἡ 25
μόλιθος ἐπιπολάζει τῇ ὅδατι, στρογγύλος δὲ οὐκέτι, οὐδὲ μακρὸς καν-
5 πάνυ μικρότερος ἡ. ήμιν μὲν γάρ ὑπάρχει λέγειν, διτὶ τὰ πλατέα μὲν διὰ
τὸ πολὺν ἐπιλαμβάνειν ἀέρα ἡ ὁδῷ, οἷς ἐποχεῖται, οὐ ταχέως φέρεται
κατώ· οὐδὲ γάρ διασπᾶται ἡράτων τὸ ὑποκείμενον ὑπὸ τῆς ἀμβλύτητος 30
τοῦ σχήματος· τὰ | δὲ ἄλλως ἐσχηματισμένα διέλγονται ἐπιλαμβάνειν τόπουν, 299
διὸ τάχιστα, δηπῃ ἀν δέψῃ, ὥργυνται ὁ ἀέρος μαλακώτερος γάρ ὥν μᾶλλον
10 δὲ διέσταται. τούτοις δὲ εἰ τὰ αὐτὰ δυνατὸν λέγειν, οὐκ οἶδα. ταῦτα γάρ
καὶ ὑπὲρ τῶν ἀτόμων ἐρωτητέον· εἴτε γάρ ἀνισταχῶς ἐν τῷ κενῷ φέρον· 5
ταῖ, τὴν αἰτίαν λεγέτωσαν ἡμῖν, εἴτε ἴσταχῶς, διεικνύτωσαν, πῶς ἀλλήλας
καταλήψονται ἡ πῶς συμπλακήσονται καὶ γεννήσουσιν ἔτερον. διτὶ μὲν οὖν
ἀναιρεῖ κίνησιν μᾶλλον τὸ κενὸν ἡ κατακευάζει, διῆλγον ἐστιν. 10

15 Καὶ τῆς κινήσεως δὲ ἀφισταμένοις καὶ καθ' αὐτὸν τὸ κενὸν ἐξετάζουσι
φανεί γάρ ἂν τὸ λεγόμενον κενὸν ὡς ἀληθῶς κενόν. ἐπεὶ γάρ δέδεικται σῶμα
διὰ σώματος μὴ χωρεῖν. οὕτω τιθῆται ἄλλο σῶμα ἐν ἄλλῳ σώματι, 15
ἀναγκαῖον ἐκστῆναι τῷ ἐπινόντι τὸ προσύπαρχον καὶ τοσοῦτον γε. οὗτον ὅποις
τοῦ τιθεμένου· καὶ τοῦτο δῆλον ἐπ' ἐνίνων εὐθύνει, διπερ εἰ τις εἰς ὁδῷ
20 ἐμβάλλοι λίθινον κύβον. τοσοῦτος γάρ ὁ ὅγκος τοῦ ὁδατος ὑπεκτήσεται,
ὅσοσπερ ἐστὶ τοῦ κύβου. ἐπ' ἐνίνων δὲ οὐ πρόσθηλον μὲν τῇ αἰσθήσει, 25
συμβαίνει δὲ δροῖντις καὶ φωρᾶται ἐκ τινῶν κατασκευαζόμενων. ἐν γάρ
ταῖς κλεψύδραις οὕτων μεσταῖς οὔσαις ἀέρος ἐγχέται ὁδῷ, διέδον τοῦ
ἀέρος γηῶσσαι αὐλητῶν ἡ σαλπίγγων προστιθέμεναι ταῖς διπαῖς διελέγχουσι· 30
25 ψυφεῖ γάρ ἐπειγόμενος πρὸς τὰ ὅργανα. εἰ δὲ μηδεμίαν ἔξιδον διέγει,
βιάζοι δὲ ἔτερον σῶμα ἐπεμβάλλειν. ἡ πλοῦσται εἰς αὐτὸν μεταβάλλον εἰς
ὅγκον ἐλάττω καὶ παχύνεται συστελλόμενος, οὕτως δέξασθαι τὸ ἀγρεῖον τοῦ
ἐπεισαγομένου τοσοῦτον, οὗτον ἡ πληραὶς τοῦ πρώτου ὅγκου συνέστειλεν, ἡ| 30
θάττον ἀν διαρρήξεις τὸ ἀγρεῖον, εἰ σῶμα ἔτερον ἐκβιάζειν· ταῦτα τόνινον 300
30 οὕτως ἐναρρήτης φαινόμενα καὶ δεικνύμενα ὑπὸ τῶν δημιουργῶν δοκεῖ ήμέραι
δὲ περὶ τοῦ κενοῦ λόγος οὐ προτοιεῖται ἡ ἀγρεῖον. καίτοι τί ποτε ἐροῦσιν, 5
οὕτων ἐν ταῖς τιθῆται σῶμα; πότερον ὑπεξίσταθαι τὸν οὗτον ὅγκον τοῦ

2 ἀλλὰ — (10) οὐδα] exscr. Simpl. 679,4
συμφρότατος I.

6 ταχέως] βαρέως B

10 δὲ om. W et Laur. 85,14; del. Spengel

Simpl. 679,13; ταῦτα WMB; cf. praeterea Usener Epicer. fr. 279 p. 198,12sqq.

(idem καθ' ἐντό) ταῦτα I.

15 Καὶ] om. E Aristot. 216^a26

ταῦτα τιθῆται — (135,7) προτελευτόμενα] maximam partem verbo-

tenus exscr. Simpl. 680,33 sqq.

18 ὅγκος M (cf. Simpl. 681,4); ὁ ὅγκος WBL (cf. Simpl. 681,2)

ἐπ' ἐνίνων μὲν δῆλον Bl.

20 δὲ om. W (superscr. Laur. 85,14)

(Simpl., ubi tamen add. ἡ ὑποχρότης)

25 διέδον τοῦ ἀέρος om. M

(add. signo γρ.) B marg.: ἔχειν M et B text., L: διέδον (om. έχειν) W;

26 βιάζοτε M: βιάζοτο Simpl. (et fortasse Paris. 1888 ante corr.)

29 ἐκβιάζειτο W

30 διημέραι Laur. 85,18

5 μικρότερος M: σμικρότερος WB, Simpl.:

7 διασπᾶται] κατασπᾶται Philop. 660,24

ταῦτα I. (ἐκ δὴ τούτων Alexander apud

ταῦτα I. (ἐκ δὴ τούτων Alexander apud

13 κατα-

λήψονται MWB et Alexander I. c.: καταλήψονται I.

15 Καὶ] om. E Aristot. 216^a26

τιθῆται Spengel: τιθῆται (sine acc.) W: τιθῆται MBL

19 δῆλον ἐπ' ἐνίνων MW:

21 πρόσδηγλος I. (e

Simpl., ubi tamen add. ἡ ὑποχρότης)

23 διέδον τοῦ ἀέρος om. M

(add. signo γρ.) B marg.: ἔχειν M et B text., L: διέδον (om. έχειν) W;

25 διέδον έχει Spengel.

26 βιάζοτε M: βιάζοτο Simpl. (et fortasse Paris. 1888 ante corr.)

32 τιθῆται Spengel: τιθῆται W: τιθῆται MBL

κενοῦ; καὶ πῶς οὐ γελοῖον; ἀλλὰ μένειν; καὶ πῶς οὐ θαυματάνων διεξίνειν 300
διὰ τοῦ κύβου τὸ ἵσον διάστημα τοῦ κενοῦ; εἰ γάρ μηδὲν παντάπασιν ἔστι
τὸ κενόν, οὐδὲν ἡμεῖς ἄλλο τι λέγομεν· εἰ δέ τινα ἔχει φύσιν καὶ ἔστι 10
διάστημα ἐπὶ τρίᾳ, πῶς διὰ τοῦ ταινοῦ διαστήματος δίεισι; τοῦτο γάρ
5 ὅμοιός ἀτοπον, ὡς εἰ μηδὲ τὸ ὕδωρ μεθίστατο τῷ λιθίνῳ κύβῳ, μηδὲν ὁ
ἀήρ, ἀλλὰ πάντῃ διίζεσθαι δι’ αὐτοῦ. οὐ γάρ ταῦτα μὲν κωλυθῆσται δι’ 15
ἄλληλον χωρεῖν καὶ ἐν ταύτῃ γίνεσθαι τόπῳ, ὅτι θερμά καὶ ψυχρά καὶ
κούφα ὅτι καὶ βαρέα καὶ μετά τῶν ἄλλων παθῶν, τὸ κενόν δὲ ἀπάντων
τῶν τοιώντων ἐστερημένον σύκετι· εἴρηται γάρ καὶ πρότερον ἦδη, ὅτι τοῖς
10 σώμασιν τὸ εἶναι ἐν τόπῳ κατὰ μόνα ὑπάρχει τὰ διαστήματα, ἀπερ εἰ 20
καὶ ἀγρίωτα τῶν ἄλλων συμβεβηκότων ἔστιν, ἀλλὰ τό γε εἶναι αὐτοῖς
διαστήματιν ἔτερον, καὶ διληπτός οὐκ, ἐπειδὴ λευκὸς ἢ μέλας ἢ θερμὸς ἢ
ψυχρὸς ἢ κούφος ἢ βαρύς. τοσόνδε δὲι κατέχειν τόπον, ἀλλ’ ἐπειδὴ τοσοῦ· 25
τον αὐτοῦ τὸ διάστημα. καίτοι φέρεται μὲν διὰ τὴν βαρύτητα εἰς τοῦτον
15 τὸν τόπον, ὅταν δὲ ἐν τόπῳ ἦ, κατὰ τὸν ὄγκον ἔστιν ἐν τόπῳ· καὶ γάρ
τούτῳ μόνῳ τῶν ὑπαρχόντων τῷ κύβῳ καὶ τὸ τοῦ τόπου μέρεθιος ἔσται,
οὐ τῇ βαρύτητι ἢ κουφότητι ἢ τισιν | ἄλλοις τῶν παθῶν. εἰ τοίνυν καὶ 301
ὑπόθυμοι λόγου χάριν τὸν λιθίνον κύβον ἀπάντων κεχωρίσθαι τῶν ἄλλων
συμβεβηκότων, ἐν μόνῳ δὲ εἶναι τῷ διαστήματι, οὐδέντες τοῖς
20 ἵσην γύρων, ἵσην κατεῖχε καὶ μετά τῶν ἄλλων παθῶν, ὥστε καὶ ἐν τῷ 5
κενῷ τῇ ἵσον κοινέει κενόν, ὅταν τε μετά τῶν συμβεβηκότων ὅταν τε
χωρίς τούτων νοῆται. τί οὖν τηγικαῦτα διοίσει τὸ τοῦ κύβου σῶμα τοῦ
ἵσου κενοῦ καὶ τόπου; καὶ εἰ δύο τοιαῦτα ἐν τῷ αὐτῷ, διὰ τί μὴ καὶ 10
πλείω καὶ ἄπειρα; ὅρα τοίνυν ἀναλαβήσων καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀποδείξεως·
25 εἰ σῶμα ἔστιν ἐν ἐκείνῳ, διάστημα ἔστιν ἐν διαστήματι (οὕτε γάρ ὑπεξ-
ίσταται τὸ κενόν καὶ τῷ σώματι τὸ εἶναι ἐν τόπῳ κατὰ διάστημα μόνον
ὑπάρχει). εἰ δὲ διάστημα ἐν διαστήματι, καὶ σῶμα ἐν σώματι ἔσται· ἐπειδὴ 15
γάρ κατὰ μόνους τοὺς ὄγκους τὰ σώματά ἔστιν ἐν τόπῳ, καὶ κατ’ οὐδὲν
ἄλλο τῶν ὑπαρχόντων, εἰ δυνατὸν τὸν ὄγκον ἐν ὄγκῳ εἶναι, τὰ γε ἄλλα
30 συμβεβηκότα οὐδὲν κωλύει τὸ σῶμα ἐν σώματι εἶναι. ἀλλὰ μὴν ἀτοπον 20
σῶμα ἐν σώματι εἶναι· ἀδύνατον ἄρα καὶ σῶμα ἐν κενῷ εἶναι· ὄγκον μὲν
γάρ ἐν ὄγκῳ ποιεῖ τὸ σῶμα ἐν κενῷ, ποιῶν δὲ σῶμα ἐν σώματι ὄγκον ἐν
ὄγκῳ; καὶ οὐτως μὲν οὖν οὐκέτεγκται μάταιον τὸ κενόν, εἰγε παράρτεται μὲν

2 ει W, Simpl.: ει μὴ MBL: ει μὲν Laur. 85,14 et Spengel e coni. 3 εἰοτ W

⁵ λεθίνω BL et Simpl.: ξαλένω MW et Aristot. 216 b 1   ὁμ. WBL (cf. Aristot. 216 b 2)

6 πάντῃ] sic EHI Aristot. ib.: πάντα FG διώσαν L 10 τὸ οὐ

Simplicii 14 αὐτοῦ MW (in B comp. ser.), Simpl., Spengel e coni.: αὐτὸ

φέρεται W_2L_2a (et Laur. 85,14): φέρεται MW_1BL_1 15 ὅγγον L (ὅγγον a)

18 οεγωρεῖσθαι L   20 ὅσην] ὅσην ἀν aF Simplicii   22 νοεῖται L   23

(ante τόπου) superscr. in Paris. 1888: om. aE Simplicii 25 ἐν ἐξείνω] ἐν τα-

Simpl. διάστημα ἔσται αF Simplicii σοῦτε – (27) διαστήματι] om. Simpl.

28 τά γε] τὰ γάρ Simpl.   30 κωλύει M et Simpl.: κωλύσει WBL   31 ὅγι

— (135,2) ἐντεῦθεν] om. Simpl.   33 ἐξῆλεγκται M (ut vid.) W: ἐξῆλεκται LB

¹ malim μάταιον ὡς Spengel εἴτε Μ παραπέγεται Μ ($\frac{\varepsilon}{\pi}$ inc.); παράπεται Laur.

main part of spring. The S. Japanese (N. Am.) Japanese Larch 30,1

ὑπὲρ τοῦ τὰ σώματα δέχεσθαι, δέγεσθαι δὲ αὐτὸς σῶμα σὺν οἰδί τε. 301 φανερώτερον δὲ ἐντεῦθεν· εἰ γάρ τὸ ἐν ἑκάστῳ διάστημα χωριζόμενον τῷ λόγῳ τῶν παθῶν οὐδὲν διαφέρει τοῦ κενοῦ, κινούμενα δὲ καὶ μεταφερόμενα τὰ σώματα σὺν τοῖς ιδίοις κινεῖται διαστήμασιν, τί δεῖ τοῖς σώμασιν 302 ἃ ἄλλων τοιούτων διαστῆμάτων; εἰ γάρ καθὼδος διάστημα ἔκαστον ἔχει, | ἐτέ· 302 ρου διαστήματος δεῖται, πῶς οὐ τὸ κενὸν ἄλλου δεῖται, κάκείνου ἄλλου, καὶ ἐπ’ ἀπειρονοῦστα προελευθέρωμα; δεῖτι μὲν τοῖνυν οὐκ ἔστι κεχωρισμένην κενόν, ἐκ τούτων δῆλον.

9. Εἰσὶ δέ τινες, οἱ ἀπὸ τοῦ μανοῦ καὶ ποκνοῦ φανερὸν οἰσονται εἰναι, 3 10 ὡς ἔστι κενόν. εἰπερ ἐτὶ τὸ πύκνωσις ἡ εἰς ἐλάστονα δύκον τοῦ αὐτοῦ σώματος συστολὴ καὶ μάνωσις ἡ εἰς πλείστα καὶ μείζονα δύκον τοῦ αὐτοῦ σώματος ἀνετις, ἀνάγκη κενὸν ἐν τοῖς σώμασι παρεσπάρθαι, εἰς δὲ τὰ 10 πιλούμενα συστέλλεται καὶ διαχείται τὰ ἀραιούμενα. οὐ μόνον δὲ πύκνωσιν καὶ μάνωσιν ἀναιροῦσι τὸ κενὸν ἀναιροῦντες, ἀλλ’ ἤδη καὶ πᾶσαν 15 κίνησιν. καὶ γάρ διταν τι κατὰ τόπον κινεῖται, συστελλόμενα τὰ παρακείμενα σώματα δι’ ὧν διεῖσι, παρέχει γύρων τοῖς δι’ αὐτῶν κινούμενοις, 15 ὥσπερ τοῖς διὰ πλήθους βραδίζουσιν. εἰ δὲ μὴ τὸ κενὸν ἐν τοῖς σώμασιν ὑπάρχει, ἀνάγκη κινούμενον τινὸς τὸ πᾶν κυμαίνειν. προωθοῦντος δεῖ τοῦ πληρσίον τὸ ἐφεδῆς καὶ οἷον ὑπερχείσθαι τὸν οὐρανὸν εἰς τὸ ἔξω, ὥσπερ καὶ 20 τοῦτο ἐν ταῖς κολυμβήθηραις συμβαίνει, διταν τι κινεῖται ἐν αὐταῖς σῶμα. τοῦτο δὲ καὶ Ξοῦθος ἔλεγε, τὴν ἀντιπερίστατην τῶν σωμάτων οὐ προσποιούμενος, 25 ἡ γίνεται οὐκ ἐπὶ μόνων τῶν κύκλων μεθιστακένων. φανερώτερον μὲν 25 ἐπὶ τούτων δισσοῦς ἔμπροσθεν προωθεῖται, τοσοῦτον ὅπισθεν ἔπειται. γίνεται δὲ οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὅμοίως. οὗτος δὲ καὶ ὁ Ξοῦθος καὶ τοῦτο 303 ὑπελάμβανεν, ὡς, εἰ μὴ τὸ κενὸν | παραδεξόμενος, ἀνάγκη τὰς μεταβολὰς τῶν σωμάτων κατ’ ἴσον γενέσθαι ὅγκον, οἷον εἰ ἔξι ὅστος κυανίσιον κυα- 303 θιστὸν ἀέρα γενέσθαι· ἐπεὶ πῶς ἂν γένοιτο μείζων οὐκ ἔχων τόπον καὶ γύρων. εἰς δὴ διαχεύθεται, εἰ μή τις, φησί, κυμαίνειν τὸ πᾶν συγχωρίη·

1 τοῦ τὰ (οὐ et à in ras.) M	4 τὰ σώματα (à et ult. a in ras.) M	6 δια-
στήματος M marg. WL _{2a} : διάστημα M text. BL ₁	κάκείνου ἄλλο M et E Simplicii:	
κάκείνο ἄλλο WBL et aF Simplicii	7 προελευθέρωμα] sic F Simplicii: διελευθέρωμα E:	
πορευόμενα a	8 γωρισμένον M	9 οἰσονται φανερὸν εἰναι Aristot. 216 ^b 22
(εἰναι om. E)	12 εἰς δ in spatio relichto add. B ₂	(εἰναι om. E) 13 διακείται a οὐ μόνον—
(15) κίνησιν] cf. Simpl. 683,6 sqq.	14 τὸ om. M (ἀναιροῦσιν οἱ κενὸν Laur. 85,14)	(15) κίνησιν] cf. Philop. 668,19 sqq.; Simpl.
15 κινεῖται L	συστελλόμενα—(17) βραδίζουσιν] cf. Philop. 668,28 sqq.	683,11 sqq.
16 αὐτὸν B	18 προωθοῦντος M (οὐ ult. in ras.)	19 πληρσίον
MWBL: πλήσιεν a: πλήθους Laur. 85,18	20 τὸ om. M (ἀντιπερίστατην κτλ.] cf. Simpl. 683,28 sq., quem contrarium contendere Themistio adnot. Diels	22 ἐπὶ μόνων] ἐκ μέσου Laur. 85,18;
20 κινεῖται L	21 τὴν ἀντιπερίστατην κτλ.] cf. Simpl. 683,28 sq., quem	ἐπὶ μέσων L μὲν M: μὲν γάρ WBL
in marg.	22 ἐπεὶ μόνων] παραδεξόμενα M: παραδεξόμενα (nisi fallor)	23 διωθεῖται (ut vid.) B text. (corr.)
W: παραδεξάμενα BL μεταβολὰς] cf. Alexander apud Simpl. 684,3 sqq.	24 γίνεσθαι W	24 γίνεσθαι om. a εἰς ὅστος
26 γίνεσθαι W	25 γίνεσθαι om. L: οἷον εἰ—γίνεσθαι om. a εἰς ὅστος	(27) γίνεσθαι] Themistii nomine addito adferunt Philop. 671,21 et Simpl. 684,2
27 γίνεται M	28 συγχωρίη MWB: ταγχωρῆ I: συγχωρῆ Spengel	

καὶ τοῦλαττον φεύγων κενὸν πλεῖστον ἔρπιτο; ποῦ γάρ δὴ τὸ πᾶν κυμαῖνει; 303 εἰς σώματα μὲν γάρ οὐκ ἀνδέχεται, ἀνάγκη δέ εἰς κενὸν ἀλλόσον ἔξωθεν περικεγμένουν. ὅτι δὲ τὰ μανούμενα σώματα εἰς ὅγκον πλείστα μεταβοῦλει. ὅγλον καὶ ἐκ τῶν ἕττηνιμένων ἀγγείων ἔξαερουμένου τοῦ διδαστος ἡ 10 5 τοῦ ὑγροῦ, ὡς καὶ οἱ τοῦ γλεύκους πέλλοι μεταβοῦλοντο εἰς πέρα. ποῦ δὲ γύρω ἔσται τῷ μεζίνοις ὄγκων, εἰ μὴ τὸ περιέχον ἐνδιδούνη συνθλιβόμενον εἰς τὰ κενά; εἰ μὲν οὖν οὕτω λέγουσιν ἐν τοῖς σώμασι τὸ κενὸν παρεσπάριαι, ὡς εἰναι ἐν τῷ μανῷ διαστήματα κεχωρισμένα δεκτικὰ σωμάτων, ἐκ τῶν αὐτῶν ἀν καὶ τοῦτο ἀναιροῦμεν, ἐξ ὧν καὶ τὸν τόπον καὶ 15 10 τὸ κεχωρισμένον κενόν· οὐδὲν γάρ ποιεῖ τὸ κατακερματίζειν αὐτοὺς τὸ κενὸν πρὸς τὸ διατείνειν ἐκείνας τὰς ἀπορίας. αἰς περιέπιπτον οἱ τὸ 20 ἀλιθόνον λέγοντες διάστημα γάρ ποιοῦσι κεχωρισμένον καὶ οὗτοι. εἰ δὲ μὴ γυριστόν, ἐγκεκραμένον δὲ καί, ὡς ἀν εἴποι τις, συγκεχυμένον τοῖς μανωτέροις τῶν σωμάτων λέγοιτο μὲν ἀν τι πιθανώτερον, δῆμος δὲ οὐδὲ τοῦτο 25 15 αἰλημένος συμβαίνει γάρ αὐτοῖς πρῶτον μὲν οὐ πάσις τῆς κατὰ τόπον κινήσεως αἴτιον τὸ κενόν, ἀλλὰ μόνης τῆς ἄνω. εἰ γάρ οἶποι ἀν πλέον ἐνῃ, τοῦτο μανωτέρον ποιεῖ καὶ κονφότερον, τὰ δὲ | μᾶλλον τοιαῦτα μᾶλλον 304 ἐπὶ τὰ ἄνω κινεῖται. τὸ κενὸν αἴτιον γίνεται τῆς ἐπὶ τὰ ἄνω κινήσεως μόνον. διὰ τοῦτο καὶ τὸ πῦρ μᾶλιστα μανὸν εἶναι φασιν, ὅτι μᾶλιστα ἐπὶ 20 20 τὰ ἄνω κινεῖται. ἔπειτα οὐδὲ ὡς τόπον λέγουσιν αἴτιον κινήσεως τὸ κενόν, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἀσκοὶ τῷ φέρεσθαι αὐτὸν ἄνω καὶ δίκτυα μετεωρίζουσιν, οὗτοι καὶ τὸ κενὸν τῷ φέρεσθαι αὐτὸν ἄνω ἀνέχει καὶ κουρῆσει τὰ μανὰ σώματα. καίτοι πῶς οἶνον τε φοράν εἶναι κενοῦ ἡ τόπον κενοῦ; δεῖ γάρ. ἀλλο κενὸν εἶναι πᾶλιν, ἐν φέρεται τὸ κενόν. ἔτι δὲ ἐπὶ τῶν βαρέων 25 25 τέντιν αἰτίαν ἀποδώσουσι τοῦ φέρεσθαι κάτω: οὐ γάρ δὴ καὶ τὸ ἐν τούτοις κενὸν κάτω ῥέπον αὐτὸν συγκαθίλεξει. τί ποτε οὖν ἐρεῖς αἴτιον; εἰ γάρ τὴν φύσιν τῶν σωμάτων, ἐξαρκέσει σοι καὶ πρὸς τὴν ἐτέραν κίνησιν ἡ αὐτῆ. ἔτι πρὸς τούτοις, εἰ δισηρ μανωτέρον καὶ κενωτέρον, τοσούτῳ θάττον κινεῖται, ὅγλον ὡς αὐτὸν τὸ κενὸν τάχιστα ἀν φέροιτο τῶν ἀλλών. ἀλλὰ 30 30 τὸ τάχιστα ἐπ' αὐτοῦ λαβεῖν οὐχ οἶνον τε· οὐδὲ γάρ γρόνον διλας τῆς κινήσεως· εἰ γάρ ἔσται τις γρόνος, λόγον ἔξει καὶ τὸ κενὸν πρὸς τὸ πλή- 20

ρες. εἰ δὲ φῆσσοι μὴ κινεῖσθαι καθ' αὐτὸν τὸ κενόν (ἢιά τοῦτο γάρ αὐτὸν 304 καὶ ἐγκιρούνται τῇ σώματι, ὥ' ἀγχώριστον ἔη), διδαχέστωσαν ἡμᾶς, ἡγίκα ἀν συστέλλωσι τὰ πυκνούμενα σώματα εἰς τὰ κενά, ἀρ' ἐκθίλιβρουσι τὰ κενὰ ἦ καταλιμπάνουσιν ἐν τοῖς σώμασιν. ἐκθίλιβρουσα μὲν γάρ δῆλον ὅτι 25 5 κινεῖται καὶ^{το} αὐτά, μένοντα δὲ τί συμβάλλεται πρὸς τὴν πιλησιν, εἴης καὶ πιλούμενων τῶν σωμάτων οὐκ ἐκχωρεῖ, ἀλλ' ἔστιν ὅμοιός ἐν αὐτοῖς; καίτοι τὸ κενόν μαλίστα ἐν ταῖς πιλήσεσιν ἀναγκαῖον ὑπολαμβάνουσιν, 305 6 πῶς εἰς ἐκεῖνο τὰ σώματα συστέλλεται καὶ συνθίλιβρηται. πῶς οὖν ἐνδέγεται τὸ ἵστον ἐγκεκριθῆσθαι κενόν πρὸς τῆς πιλήσεως καὶ μετὰ τὴν πιλησιν 10 10 αὐθίς; πῶς δέ, εἰ τοῦτο δυνατόν, οὐ τὸν ἵστον ὅγκον δεῖ φυλάσσει τὰ πιλούμενα μηδενός γε ἐξ αὐτῶν ἀπέιστος μήτε κενοῦ μήτε σώματος; πῶς δὲ οὐκ εἰς ἀπειρον ἔνεστι πιλοῦσθαι τὰ σώματα δεῖ τὸν ἵστον ἐνυπαρχόντων; εἰ οὖν ἐξίσταται τὸ κενόν, πῃ γινορεῖ; πῶς δὲ κινεῖται; τίς δὲ ἦ κατὰ φύσιν κίνησις τοῦ κενοῦ; λέγουσι μὲν γάρ τὴν ἄνω. πῶς οὖν ἐν 15 15 γρόνῳ; ἀσύμβλητα γάρ τὰ τάχη.

Ἐπειδὴ δὲ μαλίστα πιεινῶς διοκοῦσιν εἰσάγειν τὸ κενόν, ἵνα πόκνωσιν διασφίζωσι καὶ τὴν εἰς ἀνίστος ὅγκους τῶν σωμάτων μεταβολήν, πῶς ἔνεστι καὶ ταῦτα φυλάττειν καὶ μὴ προσδεῖσθαι τοῦ κενοῦ, λέγομεν ἤδη. ἐνὴν 20 μέν τοινυν καὶ οὕτω μὴ νομίζειν τὸ κενόν ἀναγκαῖον. ὅταν ἐξ ὅδατος ἀήρ γίνηται καὶ ἐξ ἐλάττονος μείζων ὅγκος, ἐννοοῦσθαις ὡς οὐδὲν κωλύει κατὰ ταῦταν ἀλλοδίη που μεταβάλλειν ἀέρα εἰς ὅδωρ καὶ ἀντανιεσθαι τὸν 25 σύμπαντα ὅγκον, ἀλλ' ὅμως καὶ τῶν κειμένων ἡμῖν ἐπιδείξημεν. ὡς ἐνδέγεται πυκνοῦσθαι καὶ μανοῦσθαι τὰ σώματα μὴ δόντος κενοῦ. εἴρηται τοινυν ἡμῖν, ὅτι τῶν ἐναντίων μία ἐστὶν ὅλη θερμοῦ καὶ φυγροῦ. σκληροῦ 30 25 καὶ μαλακοῦ, πικροῦ γλυκέος. ὅγροῦ ἔηροῦ, πάσης ἐναντιώσεως φυσικῆς ἀγένητος καὶ ἀφθαρτος καθ' ἑαυτήν, ἐκ δυνάμεις δόντος ἐνεργείης γνομένη καὶ αὐτὴ οὐ γινωριστή μέν, τὸ δὲ εἶναι ἀλλο καὶ ἀλλο, ἐπὶ * * * ὁμιλήσασα τῇ 35 κατὰ λόγον οὐσίᾳ καὶ συνδιασθεῖσα, καὶ μία μὲν οὖσα τῷ ἀριθμῷ, μωρίας δὲ μεταμπιστούμενη μορφάς, γεομένη καὶ πιλούμενη καὶ παντοίως συγχυματιζομένη 40 30 τε καὶ ὀλλούμενη. πιληθεῖσα μὲν γάρ πυκνόν τε καὶ βαρὺ ἀπειργάσατο, ἀραιωθεῖσα δὲ μανόν τε καὶ κοῦφον. ὕσπερ δέ, ὅταν μεταβάλλῃ εἰς τὸ θερμὸν ἦ 5

1 ἐγκιρούνται WL: ἐγκιροῦνται B: ἐγκιροῦνται M 5 πιλησιν] πιλοῦσιν α 6 πιλησιν μένων L: περιειλουμένων MWB 16 ἵνα—(17) πῶς οι. M (ὅτι ante ἔνεστι ins. Laur. 85,14) 18 λέγωμεν W, Spengel e coni. 19 ἀήρ] ἀήρ (sic) B 20 γίνηται L 21 ἀέρος εἰς ὅδωρ GHI Aristot. 217a17: ἐξ ἀέρος ὅδωρ EF; cf. Diels Zur Textgesch. p. 11 22 quae post ὅγκον apud Aristot. 217a18 (αἱ) — 21 (εἴναι) leguntur, praetermisit Themistius κειμένων ἡμῖν BL: κειμένων ἡμῖν MW: ὑποκειμένων Aristot. 217a21 22, 23 ἐνδέγεσθαι M 23 μανοῦσθαι L (αἱ) e corr.) εἴρηται κτλ.] cf. Philop. 695,17sqq.; Simpl. 688,7sqq. 24 ὅλη MW: ἡ ὅλη BL 25 πικροῦ καὶ γλυκέος W 26 ἑαυτὴν MWB: αὐτὴν L 27 τὸ libri et EFG Aristot. 217a24: τῷ III Aristot. et Spengel e coni. εἰναι M (εἰ in ras.) post ἐπὶ spatiū vacuum relictum est in M XIV litt., in W et L XII, in B X, in a XXIII; ansam emendationis fortasse praebet ἐπενδίξ illud, quod legitur apud Simpl. 688,13 28 συνδιασθεῖσα WL

ψυχρόν, οὐ μίζει τῶν διαφόρων φύσεων θερμὴ γίνεται καὶ ψυχρά (καίτοι τὸ θερ.-306
μὸν καὶ τὸ ψυχρὸν παντελῶς ἔτερα, ἀλλ᾽ ἡ αὐτὴ ὥη μένουσα κατὰ τὴν
έσωτῆς φύσιν παρὰ μέρος γίνεται τὸναντία μεταβάλλουσα ἐκ τοῦ δυνάμει
εἰς τὸ ἐνεργείᾳ). οὗτοι δὲ καὶ ἐπὶ πασῶν ὅμοίων τῶν ἐναντίωτεων χριστοὶ¹⁰
5 εἰ τύχοι καὶ χυμοῦ καὶ τῶν λοιπῶν ποιοτήτων. ὥσπερ δὲ μία κατ'
ἀριθμὸν οὖσα θερμὴ γίνεται καὶ ψυχρά καὶ οὐκ ἄλλη μὲν ἡ θερμὴ, ἄλλη
δὲ ἡ ψυχρά, οὗτοι καὶ μεγάλη καὶ μικρὰ γίνεται μία οὖσα καὶ ἡ αὐτῆ.
δηλούν δέ τὸ γάρ αὐτὴν μόριον τῆς πάσης ὥλης ποτὲ μὲν δῦωρ γίνεται, το
ποτὲ δὲ ἀήρ, καὶ ποτὲ μὲν ἐπ' ἐλάττονος ὅγκου, ποτὲ δὲ ἐπὶ μείζονος.
10 οὐ γάρ ἄλλο μὲν ἔστιν τὸ γενόμενον ἀήρ, ἄλλο δὲ τὸ γενόμενον δῦωρ,
ἄλλ' ἡ αὐτὴ φύσις ἀμφότερα. καὶ ὅταν μὲν οὖν αὐτὴ ἡ ὥλη ἔξι δῦστος
ἀήρ γένηται, μείζων μὲν γίνεται, οὐ μὴν καὶ ἔξωθεν τι προσλαβοῦσα ἡ²⁰
κενοῦ μιγθέντος· καὶ ὅταν δῦωρ ἔξι ἀέρος, ἐλάττον μὲν οὖν, οὐ μὴν ἀφι-
ρεθέντος τινός. τούτῳ γάρ μάλιστα τῶν συγκρίσει καὶ διακρίσει ποιούν-
15 των τὰς γενέσεις διενηγόχαμεν, ὅτι οἱ μὲν προσθέσει καὶ ἀφιρέσει τὰς²⁵
γενέσεις καὶ τὰς φύσεις μηγανδόνται καὶ οὐ ποιοῦσι τὸ αὐτὸν ὑποκείμενον
πᾶσι τοῖς στοιχείοις, ήμεις δὲ μίαν εἶναι τὴν ὥλην δηλητὴν δι' ὅλης ἀλλοιου-
μένην καὶ τρεπομένην. ὥσπερ τοίνυν ἡ αὐτὴ οὖσα καὶ ἀριθμὸν θερμὴ³⁰
γίνεται καὶ ψυχρά, οὐ διότι μέγινται αὐτῇ τι ἔτερον ἡ προστίθεται, ἀλλ' οὐ
ὅτι δυνάμεις ταῦτα ἔστιν, οὗτοι καὶ μικρὰ γίνεται καὶ μεγάλη τῷ δύνασθαι
ἀμφιστοῦνται, οὐχὶ τῷ προσταμβάνειν μέγεθμος ἡ ἀπολλύναι. καὶ τοιούντιν δὲ ἀήρ³⁰⁷
μένων ἀήρ εἰς πλείστα ὅγκου γέγειται λεπτυνόμενος ἡ εἰς ἐλάττονα συ-
στέλληται παχυνόμενος, τὴν ὑποκείμενην ὥλην αἰτιατέον, ὅτι δυνάμεις οὖσα
συμικρὰ καὶ μεγάλη μεταλαμβάνει ποτὲ μὲν ἐνεργείᾳ, ποτὲ δὲ τὸ δυνάμεις
25 τούτων ἔκάτερον εἶναι. ὥσπερ γάρ ὅταν ἐκ θερμοῦ εἰς θερμότερόν τι
μεταβάλλῃ, οὐχὶ οὕτω μεταβάλλει τῷ τὰ πρότερον οὐχ ὅντα τῆς ὥλης
θερμὰ νῦν γεγονέναι θερμά (θερμὸν γάρ ὅμοίων πᾶν ἦν τοιούτον τὸ ὑπο-
κείμενον), καὶ οὐχὶ μίζει τινῶν οὐ θερμῶν, καὶ νῦν, ὅτε ἐπιδίδωσιν εἰς¹⁰
θερμότητα, πᾶσαν ὅμοίων εἰς τοῦτο πᾶν ἐπιδίδωσιν· ἀντὶ γάρ ἄλλα μένη τῆς
30 ὥλης θερμά τε, ὅτε ἡττάν ἔστι θερμή, ἄλλα δὲ ὅταν μᾶλλον, οὐκέθι¹ ἡ

1 φύσεων] μιξέσων B   2 τὸ ante ψυχρὸν om. W   5 εἰ τύχοι WBL: εἰ τύχη^ω (puto
τύχη legeendum) M: εἰ ἔτυχε Aristot. 217a25   τῶν λοιπῶν ποιοτήτων] cf. Simpl.
688,38sqq.   6 ἡ ante θερμὴ om. M (fortasse ἡ et hic et ante ψυχρό δelendum)
9 ὅγκου W   10 γενόμενον M: γενόμενον WBL   11 ἡ αὐτὴ ὥλη Aristot. 217a28
12 γένηται Laur. 85,14 (ut E Aristot. 217a27)   μείζων M, Spengel e coni.: μείζω WBL
14 τούτῳ BL: τούτων MW   21 οὐχὶ τῷ om. W   26 οὐχ οὕτω — (139,5)
φύσιν] exscr. Simpl. 689,4sqq., sed ita ut nonnulla aut ipse immutaverit aut aliter in
Themistio quo utebatur exemplo legerit   τῷ τὰ MBWL: ταῦτα Laur. 85,18 (unde
ώς ταῦτα coni. Spengel): ὡς τινοι — — ὅντων — γεγονότων Simpl.   πρότερον MB:
πρότερα W: πρότερα a (in L comp. scripturæ)   27 γεγονέναι Laur. 85,14: γέγονε
MWBL   28 τινῶν MBL: τῶν W (τῶν μὴ θερμῶν Simpl.)   29 ἐπιδίδωσεν
Simpl. (qui haec cum iis quae praececdunt coniungit)   μένη] μὲν εἴη in Themistio
legisse videtur Simpl.   30 τε om. Simpl. (cf. Schmid *Atticismus* IV, 562); ἀντὶ γάρ
ἄλλα μέρη — ἡ, ὅτε Laur. 85,14

αὐτὴ γίνεται καὶ ἀριθμὸν δεζημένη τὸ μᾶλλον καὶ ἡττον, ἀλλ᾽ οὐ θερ. 307
μὴν τῷ προσπάρχοντι προσγίνεται τε καὶ προσμήνυται. ὡς οὖν ἐπὶ τούτων,
οὗτος ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ μανούμενου καὶ πηγημένου· ἡ αὐτὴ ἐστιν
οὐλη ταῦτα δεζημένη καὶ οὐκ ἔξωθεν τε εἰσὶν η̄ ἔξιν, ὡς οἱ τὸ κενὸν
εἰσάγοντες· ἀγνοοῦσι γάρ οὗτοι τὴν οὐλη φύσιν, καθίσπερ οὐ καὶ οἱ 20
λέγοντες ἐπὶ τοῦ πεπυρωμένου σιδῆρου, οὐτε 'σιδηρος τὸ πῦρ ἔδεσποτο',
καὶ οὐχὶ 'ἡ οὐλη καὶ ἡ σιδηρος εἰς πῦρ μετέβαλκεν.' γρῆσθαι δὲ ἐστιν
καὶ ἑτέρῳ παραδείγματι, φῶν διολογεῖ καὶ οὗτοι τὰ μέρη τῆς περιφερείας τοῦ
κύκλου πάντα διοικίας ἐστὶ κυρτά, οὗταν δὲ εἰς ἐλάττονα δύγκων συνάγηται 25
10 ἐκ μείζονος ὁ αὐτὸς κύκλος διοικίας τῆς περιφερείας συνιούσῃς ἀπανταχόθεν,
γίνεται μὲν τὰ μόρια κυρτότερα τηνικαῦτα, ἀλλ᾽ οὐχὶ τῷ γενέσθαι κυρτὰ
ἐν αὐτοῖς. ὁ οὐκ ἦν ἐν τῷ μείζονι κύκλῳ κυρτά, ἀλλ᾽ εὐθέα, ἀλλὰ τῷ
κυρτότερα | γενέσθαι αὐτὰ τὰ πρότερον οὖτα κυρτά. οὐλως γάρ τὸ μᾶλλον 308
καὶ ἡττον λέγεται οὐκ ἐν τῷ διαλείπειν τι καὶ αὐθις μὴ διαλείπειν, ἀλλὰ
15 τὸ δὲ οὐλοῦ ἐπιτείνεσθαι η̄ ἀνίεσθαι, ὡς τὸ θερμότερον, ὡς τὸ γλυκύτερον, 5
ώς τὸ λευκότερον· οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ σωκράτητος καὶ μεγέθους οὐ προσλα-
θοῦσα ἡ οὐλη ἕτερον μέγεθος ἐπεκτείνεται η̄ ἀποβάλλουσα συστέλλεται, ὡς
λέγουσιν οἱ τὸ κενὸν αἰτιώμενοι, ἀλλ᾽ ἐστι τὸ αὐτὸν ὑποκείμενον, δέ τέως
ἡγ̄ ἐπ' ἐλάττονος διαστήματος, εἰς πλεῖστον ὕστερον ἐκτεινόμενον καὶ ἀνά- 10
20 πολιν ἐπὶ τῆς πιλήσεως καὶ συστολῆς, καθίσπερ ἐπὶ τῆς περιφερείας ἐδείχθη
τοῦ κύκλου. τὸ αὐτὸν τοίνου ἐστὶ τὸ γενύμενον πυκνὸν καὶ μακρὸν καὶ μία
ἀμφοτέρων η̄ θῆται καὶ οὐ προσλήψει καὶ στεργέσει κενοῦ τὸ μακρὸν καὶ 15
πυκνόν. ἐστι δὲ τὸ μὲν πυκνὸν βαρύν, τὸ δὲ μακρὸν κοῦφον καὶ τὸ μὲν
ἐπὶ τὸ ἄνω, τὸ δὲ ἐπὶ τὸ κάτω κινεῖται. εἰ οὖν πρὸς τὸ μακρὸν εἶναι μὴ
25 προσδεῖται κενοῦ, οὐδὲ πρὸς τὸ ἄνω κινεῖσθαι καὶ εἰ μὴ πρὸς τὸ πυκνόν,
οὐδὲ πρὸς τὸ κάτω. ἐστι δὲ τὸ μὲν πυκνὸν πρὸς τὸ βαρὺν εἶναι καὶ 20
σκληρόν, τὸ δὲ μακρὸν πρὸς τὸ κοῦφον εἶναι καὶ μαλακόν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπὶ
πάντων· οὐ γάρ ἀπαντα τὰ βαρύτερα καὶ σκληρότερα διαφωνεῖ γάρ ἐπὶ
σιδῆρους καὶ μολιβδους. ἐκ δὴ τῶν εἰρημένων φανερόν, ὡς οὔτε ἀποκεκρι- 25
30 μένως κενόν ἐστιν οὔτε ἀθρόον οὔτε ἐν τοῖς σώμασιν τοῖς μανοῖς οὔτε

I καὶ τὸ ἡττον W: τε καὶ ἡττον Simpl.	ἀλλ᾽ ἄλλο τι Simpl.	τε om. W
3 μανούμενον W πηγημένου L	ἐστιν superser. W	6 πεπυρομένου L
σιδηρος M: σιδηρος οὐν WBL	7 η̄ om. W μετέβαλεν B (fortasse recte)	8 post
τῆς περι] usque ad (148,16) ριστέον exciderunt quattuor folia in B, in cuius locum		
substituo potiores cod. Laur. 85,18 (S) scripturas	9 οὗταν δὲ κτλ.] cf. Philop.	
696,17 13 πρότερα a (in L comp. scripturae)	οὐλως—(18) ὑποκείμενον] exscr.	
Simpl. 689,30sqq. μᾶλλον WSL: μαλακὸν M	14 ἀλλὰ libri et Simpl. (apud	
quem legitur ἐπιτείνεται et ἀνίεται): ἀλλὰ a 15 ἐπιτείνεσθαι W	16 σωκρά-	
τητος καὶ μεγέθους libri, Philop. 696,30, a Simplicii: μεγ. καὶ σωκρ. Simplicii libri	τητος	
17 ἀποβάλλουσα MS ₂ L ₁ (ἀποβάλλουσα aE Simplicii): ἀποβαλοῦσα WSL ₂ et F Simplicii		
19 η̄ om. M 23 quae post κοῦφον legitur in Aristotelis libris (217b12) ἔτι—(16)		
30 οὐλης praetermisit Themistius; cf. Diels Zur Textgesch. p. 32 24 εἰνατ] η̄ W μὴ ε		
corr. M 25 προσδεῖται (αι ε corr.) M 27 ἀλλ᾽ οὐκ ἐπὶ πάντων] cf. Philop.		
697,7 29 οὐς] sic FGIII Aristot. 217b20: οὗτοι E 29. 30 ἀποκεκρυμένως		
L (ἀποκεκριμ. a)		

μὴν ὡς ἐγκεκραμένον καὶ οὖν δυνάμει. εἰ δέ τις βιώλεται πάντως καλεῖν 308 κενὸν τὸ τοῖς σώμασιν τῆς κινήσεως αἴτιον καὶ τοῦ βαρύ τι εἶναι ἢ κοῦφον, τὴν ὥλην ἀν οὗτος λέγοι τὸ κενόν· αὕτη γάρ ἔστιν ἡ μανότητος 309 καὶ πυκνότητος δεκτική, | οἵς ἔπειται τὸ βαρύ καὶ κοῦφον καὶ τὸ σκληρὸν 5 καὶ τὸ μαλακόν· τούτων δὲ τὰ μὲν φορᾶς αἴτια καὶ κινήσεως, τὰ δὲ πάθους ταῦτα καὶ ἀπαθείας καὶ ὄλλοιώσεως μᾶλλον. περὶ μὲν οὖν κενοῦ διωρίσθι τοῦτον τὸν τρόπον.

10. Ἐγάμενον δὲ τῶν εἰρημένων ἔστι σκέψασθαι περὶ γρόνου· πρῶτον δὲ καλῶς ἔχει διαπορῆσαι περὶ αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν ἔξωθεν λόγων, 5 πρότερον εἰ ἔστιν, είτα τί ἔστιν ἐφεξῆς. ὅτι μὲν οὖν ἡ ὥλως οὐκ ἔστιν ἡ μόλις ἔστι καὶ ἀμυδρῶς, ἐκ τῶνδε ἀν τις ὑποπτεύεταιν. σύγκειται ἐκ μὴ διητων τὸ μὲν γάρ αὐτοῦ γένοντος καὶ οὐκ ἔστιν, τὸ δὲ μέλλει καὶ οὐπω ἔστιν, ἐκ δὲ τούτων καὶ μὴν καὶ ἐνιαυτὸς καὶ ἡ ἀπειρος καὶ ὁ ἀτελεύτητος γρόνος· τὸ δὲ ἔξ οὐκ οὐτων συγκείμενον οὐκ ὅν ἔξ ἀνάγκης ἢ ἀναγκαῖος. 15 οὐδὲ ἡ γάρ τὸ νῦν μέρος τοῦ γρόνου, ἀλλὰ πέρας ἔστιν. ἔτι πᾶν μεριστόν, ἔστιν ἀν υφεστήκη. πάντως αὐτοῦ καὶ τῶν μερῶν ἡ τινα υφεστήκεν ἡ καὶ σύμπαντα· σύμπαντα μὲν ὡς ἐπὶ τῆς πηγυσίας γραμμῆς, ἔνια δὲ ὡς ἐπὶ πολέμου καὶ πομπῆς καὶ σῆρνος. μεριστόν δὲ οὗτος τοῦ γρόνου καὶ συνεγόνης μέροις οὐδέν ἔστιν ὥλως, ἀλλὰ τὰ μὲν γέγονε τὰ δὲ μέλλει, τὸ δὲ νῦν προέργην εἶναι μὴ μέρος· ἣν γάρ ἀν τοῦ μεριστοῦν καὶ κατεμέτρει τὸ ὥλον καὶ εἰχεν ἀν τοῦ διαστήματος (τοιαῦτα γάρ τὰ μέρη τῶν μεριστῶν), ἀλλ' οὐδὲ σύγκειται ὁ γρόνος ἐκ τῶν νῦν, ἀλλ' ἐκ τοῦ παρελθόντος καὶ μέλλοντος. οὐκ ἄρα μέρος τὸ νῦν τοῦ γρόνου. ὥλως γάρ καὶ καθ' αὐτὸν ζητητέον περὶ τοῦ νῦν, διορίζει τὸ παρελθόν καὶ τὸ μέλλον, πῶς ποτε μέρος τοῦ νῦν, διαμένον τὸ νῦν ἐν καὶ ταῦτα γίνεται ἡ ἄλλοι | καὶ 20 ἄλλοι. ὡς τὸ μὲν φεύγεσθαι τὸ δὲ γίνεσθαι· ἀμα γάρ εἶναι πλειό τὰ νῦν παντελῶς ἀμηχανώτατον, οὐδὲ ἄλλα μέρη τινὰ τοῦ γρόνου δυνατὸν ἀμα

1 ὡς οι. W ἐγκεκραμένον] cf. Alexander apud Simpl. 692,3 sqq. 1. 2 πάντως καλεῖν κενὸν τὸ] sic FGHI Aristot. 217^b22: καλεῖν τι κενὸν πάντος E 3 λέγοι L₁ et Laur. 85,14: λέγη MWL_{2a} 5 τὸ ante μαλακόν οι. Laur. 85,14 (ut Aristot. 217^b25) 6. 7 διώρισται E Aristot. 217^b27 τοῦτον τὸν τρόπον] sic F Aristot. 217^b28: τὸν τρόπον τοῦτον EGHII 8 σκέψασθαι M: διασκέψασθαι WSL: ἐπελθεῖν Aristot. 217^b29 περὶ τοῦ γρόνου H Aristot. ib. 10 ἡ et 11 μόλις sic E Aristot. 217^b32: ἡ οι. et μόλις FGHI 11 ἀν τις] τις ἀν GHI Aristot. 217^b33: τις ἀν καὶ E: τις F 13 καὶ ante ἐνιαυτός οι. MSL₁; fortasse scribendum καὶ ἔμερα] μὴν ἐνιαυτός: cf. Simpl. 698,10 sq. 14 ἀναγκαῖος om. W, delendum esse censem Spengel. mihi aut ἀν εἴη scribendum aut verba ἀναγκαῖας οὐδὲ (15) πέρας ἔστιν post γρόνος (v. 14) transponenda esse videntur 16 υφεστήκει S₂L₁ ante πάντως in M una littera erasa 17 γραμμῆς] cf. Simpl. 697,15 ante ὡς add. καὶ S 18 ἀγῶνες] cf. Philop. 703,1 20 ἀν οι. S 23 οὐκ ἄρα — γρόνου] cf. Simpl. 697,12 24 διορίζει] φαίνεται διορίζειν Aristot. 218^a9 (at δολεῖται E: cf. Diels Zur Textgesch. p. 15) 25 διαμένον W et Laur. 85,14: in M compend. ambiguum: διαμένει SL ταῦτα MBL et E Aristot. 218^a10: ταῦτα W: τὸ αὐτὸν FGHI Aristot. 26 ὡς scripsi: ἡ libri φεύγεται τὸ δὲ γίνεται W et Spengel e coni. γενέσθαι S πλειό εἶναι S

πλείσιο συνυπάρχειν ἀλλήλοις, εἰ μὴ τὸ μὲν αὐτῶν ὡς περιέχον τὸ δὲ 310 περιεχόμενον ὑπολαμβάνουμεν, ὡς φαμὲν ἐνεστάναι τὸν μῆνα καὶ τὴν νουμηνίαν. ἐπὶ δὲ τοῦ ἀκριβῶς νῦν κυρίως τοῦδι¹ ὑπονοεῖν οὐκ ἔστιν· οὐ γάρ ἔστι τὸ μὲν περιεχόμενον νῦν τὸ δὲ περιέχον νῦν. ἵνα γένεται τὸ 10 ἐφεξῆς. ἐπεὶ τούνυν πᾶν τὸ φύμειρόμενον ἐν γρόνῳ φύείρεται, καὶ τὸ νῦν ἦ ἐν αὐτῷ φύείροιτ² ἀνὴρ ἢ ἐν ἄλλῳ γρόνῳ. ἀλλ’ εἰ μὲν ἐν ἑστῶτῃ, ἂμα ταῦτα εἰνάτι τε καὶ μῆναί εἰναι καὶ γίνεσθαι τε καὶ φύείρεσθαι συμβῆσται, ὥσπερ εἰ καὶ τοῦτο τὸ ἔννοιο ἐν αὐτῷ τις φύείρεσθαι λέγοι καὶ εἰς ἑστῶτ³ 15 μεταβάλλειν. εἰ δὲ ἐν ἄλλῳ γρόνῳ, πότερον κάκεινό ἔστιν νῦν ἢ ἑστέρον τοῦ νῦν; εἴτε γάρ, δόσι ἄμα γίνεται νῦν, τὸ φύειρόμενον νῦν καὶ ἐν ᾧ φύείρεται εἰ δὲ ἑστέρον, ἢ τὸ παρελθόν ἔσται ἢ τὸ μέλλον. ἐν οὐδετέρῳ⁴ 20 δὲ τούτων φύείρεσθαι δύνατόν· τῷ μὲν, οὗτι προλαμβάνει τὴν γένεσιν τοῦ νῦν (ἔσται οὖν ἐφιμαρμένον πρὸν γενέσιν), τῷ μέλλοντι δέ, οὗτοι οὐδέποτ⁵ 25 ἀνὴρ φύείροιτο τὸ νῦν, ἀλλὰ μέλλει ἀνὴρ φύμαργεσθαι· ἀεὶ γάρ ἐν ᾧ φύείρεται μέλλει. ἢ τούνυν οὕτως ἢ μέλλον διτεῖ ὁ γρόνος ὁ παρελθόν⁶ καὶ ὁ μέλλων, ἐν γρόνῳ δὲ φύείρεσθαι τὸ νῦν οὐ δύνατόν· συμπαρεκτενούσιο τὸ γάρ ἀν τὸ ἀμερὲς καὶ ἐλάχιστον αὐτῶν ἔχοντι ποσόν τι διατέλημα. καὶ τοιαῦτα μὲν ἀπλούστερον ἔτι λέγεται. εἰ δὲ μῆν ἔχεται τὸ νῦν ἐξ⁷ 311 30 ἀλλήλων μηδὲ σύγκειται ὁ γρόνος ἐκ τῶν νῦν, ὥσπερ οὐδὲ ἐκ τῶν στιγμῶν ἡ γραμμή, καὶ ἄλλο ἀτοπώτερον ἀπαντᾷ. οὐ γάρ, εἰ ἐν ἄλλῳ νῦν φύείρεται τὸ νῦν, πάντας μεταξὺ ἑστῶτον καὶ ἐν ᾧ φύείρεται γρόνος ἔστιν, ἢ ὥσπερ ἐν τῷ μεταξὺ τῶν σημείων γραμμή· τοῦτον δὲ πάντα τὸν γρόνον ὑπάρχει τὸ νῦν. ἀλλ’ ἀπειρά ἐν τῷ μεταξὺ γρόνῳ τὰ νῦν, εἴγε διάτε⁸ 35 25 συνεγής ὁ γρόνος καὶ εἰς ἀπειρά διακριτέος· ἔσται ἄρα πλείω καὶ ἀπειρά. εἰ μὲν τούνυν ἄλλο καὶ ἄλλο τὸ νῦν, τοιαῦτα ἀποπαντάνεται. εἰ δὲ⁹ 40 ταῦτα δεῖ διαμένει, πρῶτον μὲν πῶς συνεγής ὁν καὶ διὰ παντὸς ὁ γρόνος οὐκ εἰς δόσι πέρατα διαστῆσει ἄλλ’ εἰς ἐν; καὶ μάλιστα διταν πεπερασμένος νοῆται ὡς ὁ μῆν καὶ ἐνισιτάς· πῶς γάρ ἐν ἔσται καὶ ταῦτα τὸ νῦν, ἀφ’¹⁰ 30 οὐ τε ἔρχεται ὁ μῆν καὶ εἰς δὲ ἐπελεύθησεν; οὐδένας τε διλως διακρετοῦ πεπερασμένου ἐπὶ θάστερον μέρος πέρας ἔστιν, οὐ γραμμῆς, οὐκ ἐπιφανείας αὐμάτος. δεύτερον δὲ εἰ ταῦτα καὶ ἐν διαμένει τὸ νῦν, ἄμα δὲ λέγεται

1 αὐτῶν MW: αὐτοῦ SL   2 ἐνεστάναι] cf. Simpl. 698,11   4 τὸ δὲ περιέχον νῦν om. W   6 ἐπεὶ τούνυν πᾶν WSL: ἐπεὶ πᾶν M: ἐπειδὴ Simpl. 698,19 sqq.
 13 τῷ μὲν WL: τὸ μὲν MS   15 μέλλον W   ἢ del. Spengel   16 ὁ ante γρόνος om. WSL   17 οὐ δύνατόν M et (τὸ νῦν post οὐ δύνατόν) S: δύνατόν L
 19 τοιαῦτα] ταῦτα W   εἰ δὲ μῆν — (25) ἀπειρά] cf. Simpl. 698,21 sqq.   21 οὐ γάρ, εἰ scripsi: εἰ γάρ εἰ MSL: εἰ γάρ W, Spengel e. coni.   νῦν om. W   23 δὲ M: δῆ WSL   25 ἄρα M: ἄρα νῦν WS (γάρ pro ἄρα, ut solet) L: ἄρα ἄμα νῦν Simpl.
 26 post ἄλλο καὶ ἄλλο add. εἰς SL.   ἀναφανεῖται ML: φαίνεται WS   28 διαστῆσει α: (δόσι νῦν — διαστῆσονται Philop. 704,14); διαστῆσει MSL: διεστῆσει W (cf. διεστῆσον apud Philop. 704,19)   29 ταῦτα W   31 πεπερασμένον α: ante μέρος add. μόνον W (ἐν πέρα Aristot. 218a23)   32 σώματος M (idemque in Themistio legisse videtur Philop. 704,12.13); οὐ σώματος WSL (eum quibus facit Simplicius 699,14.15)   ἐν διαμένει τὸ νῦν] ἐνι (sic Bonitz, ἐν codd.; cf. Diels Zur Textgesch. p. 31) τῷ νῦν Aristot. 218a26

καὶ εἶναι καὶ γεγονέναι τὰ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἡ ὄντα ἡ γεγονότα, τὰ 311 παλαιὰ τοῖς ἀρτὶ καὶ τὰ νεώτερα τοῖς πρεσβυτάτοις εἴη ἂν ἄμα, ἡ Νηλέως καὶ ἡ Καίσαρος βασιλεία· οὐδὲ γάρ ἀλλως ἔσται τι παρωχημένον, εἰ δια-
μένει τὸ νῦν ἐν ἀκριβῶς. ἐξ ὧν μὲν οὖν ἔστιν κατασκευάσαι, ὅτι μὴ ἔστιν 25
ὅ ἡ χρόνος, εἰρήσθω τοσαῦτα.

Τὰ δὲ πρῶτερον παραδειμένα περὶ τοῦ χρόνου τασσόντον ἀπέχει τοῦ
δῆλον ὅτι ποιεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ, ὡςτε ἐπιγειροῦντας τὴν οὐσίαν τοῦ χρόνου
ὑπάρχειν ἀμφισβήτησιμον αὐτοῦ ποιεῖν καὶ τὴν ὅπαρχιν ἐξ Ἰου τοῖς 312
ἀρτίως ὡφ' ἡμῶν εἰρημένοις. πῶς γάρ οὐκ ἀσαφῆ καὶ ἀλλόκοτα τὰ λεγό-
10 μενα; ὅπου γέ τισιν ἔδοξεν ἡ τοῦ ὅλου σφαῖρα χρόνος εἶναι, διότι ἐν χρόνῳ
τὰ πάντα καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ τὰ πάντα· οἷς πρῶτον μὲν αἰτιάσαιτο ἀν τις 5
ἀγηγούσαντας τὴν ὁμονομίαν τοῦ ἐν τινι, εἰθ' οὕτως ἀπείρως ἔχοντας τῶν
ἀναλυτικῶν, ὡςτε μὴ καταμαθεῖν τὴν μοχθηρούν τοῦ σχήματος, δι' ὃ
ταῦτὸν ὑπελάμβανον τὸν χρόνον τε εἶναι καὶ τὴν σφαῖραν τοῦ οὐρανοῦ καὶ 15
15 ἄλλα πολλὰ καὶ ἀδύνατα. τοῦ χρόνου μὲν γάρ μέρη τὸ παρελθόν καὶ τὸ
μέλλον, τῆς σφαῖρας δὲ οὐ, καὶ ὃ μὲν γίνεται, ὃ δὲ ἔστι, καὶ ὃ μὲν οὐσία, ὃ δὲ οὐ· ἄλλὰ ταῦτην εὐηθέστερον ἴσως ἐπὶ πλέον ἔξεταζειν τὴν δόξαν
λίγων οὐσιῶν ἀπλῆγεν καὶ ἀρχαίων. ἔτεροι δὲ οὐ καθ' αὐτὸν διὰ ταῦτα τὸν 20
οὐρανόν, ἄλλὰ τὴν περιφορὰν τοῦ παντὸς οὐρανοῦ τὸν χρόνον ποιοῦσιν,
20 καθ' οὓς πρῶτον μὲν ἡμέρα χρόνος οὐκ ἔσται οὐδὲ νὺξ καθ' αὐτήν· οὐδὲν
γάρ τούτων περιφορὰ τοῦ παντὸς οὐρανοῦ, ἄλλὰ τῶν ἡμισφαιρίων καὶ 25
μέρος τῆς ὅλης περιφορᾶς. πρὸς τούτοις δὲ ἡ μὲν περιφορὰ τοῦ παντὸς
οὐγά ἀπλῇ ἄλλὰ ἐκ πλειόνων κινήσεων καὶ τινων ἐναντίων, ὁ χρόνος δὲ εἰς
καὶ ἀπλοῦς καὶ κίνησις μὲν οὐγά ὅμοια τοῦ παντὸς οὐρανοῦ, ἄλλὰ καὶ
30 θάττων αὐτοῦ καὶ βραδυτέρα. θάττων μὲν περὶ τὸν ἴσημερον, βραδυέρα 25
δὲ περὶ τοὺς πόλους, ὁ χρόνος δὲ ἀπασιν ὁ αὐτός. πῶς δὲ ἐν γῇ ὁ χρό-
νος; πῶς δὲ ἐν θαλάσσῃ; οὐ γάρ ὅτι καὶ ταῦτα συμπεριτέρεται τῷ παντὶ.
εἰ δέ, ὥσπερ αὐτοὺς Πλάτων ποιεῖ, ὑεσμώπιταις τινάς ἐκ παιῶν ἐν ὑπογείαις 313
οἰκήσειν διαζῶντας ὑποθοίμεσθα, τούτοις πῶς ἔστιν αἰσθητικὸν οὗτον
30 οὐκ ἔστιν αἰσθητις τῆς περιφορᾶς τοῦ παντὸς; ἔτι εἰ πλειόνες ἡσαν οἱ
οὐρανοὶ καθάπερ Δημόκριτος λέγει, πλειόνες ἀν ἡσαν ἄμα καὶ χρόνοι καὶ 5

2 νεώτερα L (corr. in marg.) et Laur. 85,14 ante ἡ Νηλέως add. οἷον WBL
6 τοῦ alt. M in marg. 7 δῆλον ὅτι MSL (ἢ τι i. q. ὅτιοῦ): δῆλόν τι W (ut vid.), Victorius
e coni. 9 ἀρτίως om. W: ante ὡφ' ἡμῶν transp. SL 10 γέ] τέ W διότι ἐν
χρόνῳ — (13) δὲ οὖ] cf. Simpl. 700,31 sqq. χρόνος Spengel: χρόνος MW: χρόνου SL:
χρόνον L_{2a} 14 τε· M 16 ἡ e corr. M 17 δὲ] ἡ δὲ L εὐηθέστερον M
(η e corr.) 20 καθ' ἀς u 22 πρὸς δὲ τούτοις W 25 αὐτοῦ MW: ἐν αὐτῇ SL
26 δὲ ante περὶ om. M πλούσιον] τέπους a ἀπασιν MW: ἀπασιν SL
πῶς δὲ ἐν γῇ κτλ.] ex Eudemio haec petita sunt (cf. Simpl. 702,7 sqq.) vel potius ex
Alexandro Eudemum antestato, id quod docemur Simpliciū verbis 702,25 sqq. 27 θα-
λάσση L οὖ] καὶ S 28 αὐτοὺς scripsi: αὐτάς MWSL: αὐτός Laur. 85,14 et corrector
cod. Paris. 1888: 'αὐτάς abundant' Spengel Πλάτων] Polit. VII, 514 ὑπογείαις
dubitanter Spengel 29 διαζῶντας corrector cod. Paris. 1888, Spengel e coni.: διαζώ-
ζοντας libri 30 ἔτι] sic F Aristot. 218a3: ἔτι δ' EGIII 31 καὶ χρόνοι ἄμα καὶ SL

ἐν τῷ αὐτῷ, ἀλλ᾽ ἀλογον· κινήσεις μὲν γάρ ἄμφα δύνανται εἶναι πλείους 313
ἐν τῷ αὐτῷ, χρόνος πλείους δὲ [οὐρανοὶ] οὐ δύνατόν· πλὴν δὲ καὶ πρὸ⁵
τοῦ γενέσθαι τὸν οὐρανὸν ὁ κίνησις ἀτακτον ὑποτιθέμενος οὐ συμπαράγει
καὶ γρόνον πρὸ τῆς περιφορᾶς τοῦ παντός· πᾶσα γάρ κίνησις ἐν χρόνῳ,¹⁰
παλλὰ τεῖνται μὲν οὐ πολλοῦ λόγου προσθέται.

Τὸ δὲ καθόλου μᾶλλον ἐπισκεπτέον, εἰ δύναται κίνησις εἶναι καὶ μετα-
βολὴ τις ὁ χρόνος. η μὲν οὖν ἔκάτου κίνησις ἐν τῷ κινουμένῳ μόνον ¹⁵
ἐστιν καὶ ὅπου ἂν η τὸ κινούμενον (οὐ περιγράφεται γάρ τῇ οὐσίᾳ τοῦ
κινουμένου), ἡ δὲ χρόνος διαιώνις καὶ πανταχοῦ καὶ παρὰ πᾶσιν. ἔτι δὲ η
κίνησις μὲν θάττων ἐστιν καὶ βραδύτερα, χρόνος δὲ οὐ. Ωσπερ οὐ γάλεπὸν ²⁰
ἐπιδεῖξαι. τὸ μὲν γάρ θάττον καὶ βραδύτερον δρίζεται χρόνῳ. θάττον μὲν
γάρ ἐστι τὸ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ πλεῖον διάστημα κινηθέν, βραδύτερον δὲ τὸ
ἐν πλείονι ἔλαττον. ὁ χρόνος δὲ οὐχ ὀρίζεται χρόνῳ. οὐ γάρ οἶνον τε ἐν
²⁵ ὀλέηντι χρόνῳ πολὺν γεγονέναι χρόνον η τούμπαλιν. οὐ μόνον δὲ κατὰ τὸ ²⁵
πιστόν, τουτέστι κατὰ τὸ ταχὺ καὶ βραδύ, διαφέρουσιν η κίνησις καὶ ὁ
χρόνος, οἵτι η μὲν ὑπάρχει τῷ δ' οὐ, ἀλλὰ κατὰ τὸ ποσὸν τὸν αὐτὸν
τρόπον. τῆς μὲν γὰρ κινήσεως καὶ τὸ ποσὸν δρίζεται χρόνῳ (μακρὰ γάρ |
καὶ πολλὴ κίνησις η ἐν πολλῷ χρόνῳ καὶ διλέγη η ἐν ὀλέῃ χρόνῳ), τοῦ ³¹⁴
²⁰ χρόνου δὲ οὐδὲ τὸ ποσὸν δρίζεται χρόνῳ. λέγεται μὲν γάρ καὶ πολὺς
καὶ ὀλέης χρόνος, ἀλλ' οὐχὶ κατὰ τὴν ἐπὶ χρόνον ἀναφοράν, ὥσπερ
η κίνησις, ἀλλ' ἔτερον τρόπον. ὡς ἐφεξῆς μαθησόμεθα. οἵτι μὲν ⁵
τοίνυν οὐκ ἐστιν η κίνησις η μεταβολή τις ὁ χρόνος, φανερὸν ἐκ τῶν
εἰρημένων.

²⁵ 11. Ἀρ' οὖν οὐδὲ διλοις κινήσει προσήκων, οὐδὲ ἐγγύς που κινήσεως
αὐτὸν ζητητέον. ἀλλὰ μᾶλλον ετάσσεις καὶ ἡρεμία; πῶς οὖν τοῦτο ἂν τις ¹⁰
ἐξεύροι, ἐννοήσωμεν εἰ δοκεῖ, πότε καὶ πῶς ἔχοντες αἰσθανόμεθα τοῦ
χρόνου. τάχις δὲ ἀν οὗτῳ γένοιτο φανερόν. ἀναμνήσθητι γάρ, εἰ [ποτε]

2 χρόνος scripsi (an χρόνῳ, *(χρόνους)?*): χρόνῳ libri οὐρανοὶ delevi: χρόνοι in marg.
cod. Paris. 1888 adnotatur cf. Simpl. 701,32 sq. κινήσεις μὲν γάρ ἄμφα πλείους εἶναι δύνατόν,
χρόνος δὲ δέδυνατον δέδυνατον cod. Laur. 85,14 ^{3 ὑποτιθέμενος} Plato (Tim.
p. 30 A?); cf. Eudemus ab Alexandre laudatus (Simpl. 702,28) ^{4 ante πρὸ add.}
καὶ SL ^{5 μὲν om. SL} ^{8 ἔκάτη L} ^{10 καὶ ante πανταχοῦ om. II Aristot.}

218b11. 12: εἴτι μόνον FGI ^{10 καὶ ante πανταχοῦ om. II Aristot. 218b13; cf.}

Diels Zur Textgesch. p. 18 παρὰ περὶ L ^{12]} δὲ καὶ E Aristot. ib.

10.11 η κίνησις MW: κίνησις SL: μεταβολή — πᾶσα Aristot. 218b14 (πᾶσα om. E)

11 Ωσπερ scripsi: καίπερ MW: καὶ πῶς SL ^{12 μὲν om. cod. Laur. 85,14 (ut Aristot.}

218b15) ¹³ βραδὸν καὶ ταχὺ Aristot. ib. (cf. Diels Zur Textgesch. p. 6) ¹³ ἐν

om. SL ^{14 οὐ γάρ — (15) τούμπαλιν} cf. Simpl. 706,12 sq. ^{16 τάχις}

MW: παχὺ S (?)L ^{17 τῇ τῷ M (fort. recte)} ¹⁷ ἀλλὰ καὶ WSL ^{18 τῇς}
μὲν γάρ κατὰ] cf. Simpl. 706,22sqq. ¹⁹ ἐν τῷ πολλῷ α καὶ — (21) χρόνῳ om. I.

20 οὐδὲ WS: οὐ M: fortasse οὔτε reponendum (cf. Simpl. 706,14, ubi pro μῆτε, quod
libri exhibent, Diels scripsit μηδὲ hoc ipso Themistii loco in auxilium vocato)

22 χρόνον M: τὸν χρόνον WSL, Simpl. ^{23 η WI₂ (η om. Aristot. 218a18)}

27 ἐννοήσωμεν MW: ἐννοήσουμεν SL ^{24 ἀν WSL: ἀρ̄ M} ^{ποτε post εἰ delevi}

ἐκ γρόνου πολλοῦ ποτε καὶ συνεγόνς ἀγρυπνίας βαθὺν ὅπνον ἐκάθιευδες, 314
οἷον ὁ ποιητὴς ἐπ' Ὁδοιςέως φρεσίν,

νήγρετον ζῷοις τοῖς θανάτῳ προσεσοικότα·

τηνικαῦτα οἰσθ', ὅτι καλὸν νύκτα ἡμέρᾳ συνάψας καθίευδων ὅμως ἔξειειρή-
5 μενος οὐεὶ μηδένα μεταξὺ γεγονέναι κρόνον. τοιοῦτον δέ τι καὶ ἐν Σαρδοῖ
μυθιολογεῖται συμβαίνειν τοῖς λεγομένοις καθεύδειν παρὰ τοῖς ξύρωσιν 20
ἔχειριθῶσιν· οὗτε γάρ οὖτοι τοῦ γρόνου λαμβάνουσιν αἰσθησιν, ὃν ἀνάλωσαν
ἐν τῷ ὅπνῳ, ἀλλὰ συνάπτουσι τὸ πρότερον νῦν τῷ ὄστερον νῦν καὶ ἐν
ποιησίσιν ἔσαιρούντες τὸ μεταξὺ διὰ τὴν ἀνασθησίαν. ὥσπερ τούναν, ὅταν
10 κατ' ἀλήθειαν ἦταντὸν καὶ ἐν τῷ νῦν, οὐκ ἔστι γρόνος, οὕτως καὶ οἵσι οὐκ
ἔστι μὲν ἔν. δοκεῖ δέ, οὐδὲ γρόνος εἴναι δοκεῖ· ὅλως γάρ, ὅταν ἦτι μηδὲν
αὐτοὶ μεταβάλλωμεν καὶ κινόμεθα ἢ λανθάνωμεν ἑαυτοὺς μεταβάλλοντες 315
καὶ κινούμενοι, οὐδεμίαν αἰσθησιν ἔχομεν γρόνον, οὕτω καὶ ἔλαθε νῦν
ἐπειλυόντα πολλάκις καὶ ἀστοι διηγάγομεν, ὅταν ἐνεργοῦντές τι μεῖ?

15 ἡδονῆς καὶ προσκείμενοι πρὸς τὸ ἔργον διὰ μὲν τὴν ἡδονὴν μὴ κάμνωμεν ἢ
ὑπὸ τῆς κινήσεως, διὰ δὲ τὸ μὴ κάμνειν μηδὲ αἰσθανόμεθα τῆς κινήσεως,
ἐπεὶ δοσις γε ἡ ἐνέργεια σὺν πόνῳ καὶ ἀλγηδόνι, οὖτοι διὰ τὸ σφύροντας αἰσθά-
νεσθαι τῆς κινήσεως σφύροντας αἰσθάνονται καὶ τοῦ γρόνου. διὰ τούτο καὶ οἱ
νοσοῦντες μείζους ὑπολαμβάνουσι τὰς ἡμέρας καὶ φροντίζοντες ἀναβοῶσιν 20

20 ὁ Ζεὺς βασιλεὺς τὸ γρῆμα τῶν νυκτῶν ὅστον.

ἐκ δὴ πάντων τῶν εἰρημένων δηλόν ἔστιν, ώς τῇ τῆς κινήσεως αἰσθήσει
συνυφίσταται καὶ ἡ τοῦ γρόνου καὶ συνέζευκται ἐκείνη καὶ συνήργηται
ἀκριβῶς. δηλον οὖν, ώς οὐκ ἔστιν ὁ γρόνος ἄνευ κινήσεως, ἄνευ κινή- 25
της σεως δὲ οὐδὲ ὃν τρόπον οἰεται Γαληνός, ἐπειδὴ κινούμενοι νοοῦμεν τὸν
25 γρόνον· οὕτω γάρ ὑπολαμβάνει λέγειν Ἀριστοτέλην. ἀλλ' ἐπειδὴ τῇ τῆς
κινήσεως ἐννοίᾳ συνήργηται ἡ τοῦ γρόνου. τί οὖν μάτην ἥθλει πρὸς τοῦτο 30
δηλον ἀντιλέγειν ἐπιγειρῶν; 'καὶ γάρ τὰ ἀκίνητα, φησί, 'νοοῦμεν κινού-
μενοι, οἷον τοὺς πόλους τοῦ κόσμου καὶ τὰ κέντρον τῆς γῆς, καὶ ὅμως οὐκ ἔστι
ταῦτα μετὰ κινήσεως'. ἐγρῆν γάρ καὶ ἀκούσαι διαρρήδην λέγοντος Ἀριστοτέλους
30 ἀμα γάρ κινήσεως αἰσθανόμεθα καὶ γρόνον· πλεῖστον δὲ δηλον 25
διαφέρει ἡ διὰ τούτο κινήσεως τι τὸν γρόνον ὑπολαμβάνειν, διότι τῇ τῇ

1 πολλοῦ ποτε Μ: πολλοῦ WSL   2 ὁ ποιητὴς] Od. XIII, 80   4 συνάψης SL:
συνάψας MW: συνάψῃς SL   καθεύδεται W   ὅμως scripsi: δπως libri
5 γρόνος E Aristot. 218b23: ὁ γρόνος FGHII   τι MW: τοι SL   ἐν σαρδοῖ MWL et F
Aristot. 218b24: σαρδοῖ S et E Aristot.: ἐν τῇ σαρδοῖ GHI Aristot.   6 παρὰ] περὶ L
8 τῷ ὄστερον MW et FGHII Aristot. 218b25: τῷ ὄστερῳ SL: τὸ ὄστερον E Aristot.
10 ταῦτὸν καὶ ἐν Aristot. 218b27 (ἐν καὶ ταῦτὸν H): ταῦτὸν ἐν MWS: ταῦτὸν καὶ ἐν L
ὅ γρόνος FI Aristot. 218b28   11. 12 αὐτοὶ μηδὲν H et (μηδὲν) F Aristot. 218b21.22
12 λανθάνωμεν WS: λανθάνωμεν ML   ἑαυτοὶ SL   16 αἰσθανόμεθα M
20 Aristoph. Nub. v. 1   24 Γαληνός] cf. Simpl. 708, 27 sqq.   25 ἀριστο-
τέλην S1L: ἀριστο MW: ἀριστοτέλη S₂   26 τοῦτο MWS: τὸ L   27 φρεσί^{τη}
νοοῦμεν κινούμενοι M: νοοῦμεν φρεσί κινούμενοι W: φρεσί κινούμενοι νοοῦμεν SL (unde ad-
paret νοοῦμεν olim superscriptum fuisse)   30 Ἀριστοτέλους] 219a3. 4

31 τῇ om. L₁ et Laur. 85,14

κινήσεως ἐπινοίᾳ συνήργηται. ἢ διὰ τοῦτο. Ήτι κινούμενοι νοοῦμεν τὸν 315
χρόνον. ἀλλ' οὐτος μὲν ἐν πολλοῖς τοιωτοῖς.

‘Ημεῖς δὲ ἀναλαβόντες λέγουμεν, ὡς, εἰπερ τότε | μὲν οὖν αἰσθανόμεθα 316
χρόνον. ὅταν μηδεμιᾶς αἰσθανόμεθα μεταβολῆς, ἀλλ' ἐν ἑνὶ καὶ σύντιμοτῷ
5 φαίνηται ἡ ψυχὴ μένειν κατατίματι. ὅταν δὲ αἰσθανόμεθα καὶ δρίσωμεν
τὴν μεταβολήν, ὅτι τοτέδε, τότε ὑπολαμβάνουμεν γεγονέναι τὸν χρόνον. φανερὸν 5
ώς οὖν ἔστιν ἀνει μεταβολῆς καὶ κινήσεως ὁ χρόνος. ἐπει, κανὴ ηρεμῶμεν αὐτοὶ¹⁰
καὶ μηδ' ὀτιῶν μεταβολῶμεν, ἐνοῦμεν δὲ κίνησιν μόνον τινά. συνεννοοῦμεν
εὐθὺς καὶ χρόνον. καὶ γάρ ἂν σκότος ἦ τοι καὶ μηδὲν διὰ τοῦ σώματος πάσχωμεν.
10 φανταζόμεθα δὲ ἄλλους ἢ καὶ αὐτοὺς δοκιμοροῦντας ἢ πλέοντας ἢ γυμναστούς 10
μένους ἢ πολεμοῦντας, εὐθὺς ἡμῖν καὶ χρόνος δοκεῖ γεγονέναι. οὐ μόνον δὲ
ὁ χρόνος ἀκολουθεῖ τῇ κινήσει, ὅλλα καὶ ἡ κίνησις τῷ χρόνῳ. πάλιν γάρ,
ὅταν χρόνος τις δοκῇ γεγονέναι. ἀμα καὶ κίνησίς τις γεγονέναι δοκεῖ. οἷον 15
(δύο) ὥραι παρεληλούμενοι. πόθεν τοῦτο δῆλον; ‘ἐβασίσαμεν τοσοῦνδε.
15 γεγράφαμεν τοσοῦνδε’. ἀγχώριστον ἄρα ἔκατερος. ὁ μὲν οὖν πρότερος
λόγος οὐκ εἶναι ταῦτην κίνησιν ἔφη καὶ χρόνον, δ' ἐφεξῆς οὐκ εἶναι τὸν 20
χρόνον δίχα κινήσεως. ἀρ' οὖν τι συμβεβλήκει ἢ πάθος ἢ ὑπάρχον ὅλως
τι τῇ κινήσει θετέον τὸν χρόνον; καὶ γάρ ταῦτ' ἀγχώριστα μὲν τῶν ὑπο-
κειμένων, οὐ τὰ αὐτὰ δέ. λέγωμεν οὖν ἀνωθεν ἀναλαβόντες· πᾶν τὸ
20 κινούμενον κατὰ τόπον, ὥσπερ ἔχ τινος εἰς τι κινεῖται, οὕτω καὶ ἐπὶ τινος 25
διαστήματος, πᾶν δὲ διαστῆμα συνεχές, πᾶν ἄρα κινούμενον κατὰ τόπον
ἐπὶ συνεχῆς κινεῖται διαστήματος. τοῦτο τούτου αἵτινον λέγω τοῦ καὶ τὴν
κίνησιν εἶναι συνεχῆς. συμπαρεκτείνεται γάρ τῷ μεγέθει καὶ συμπαρισοῦ· 317
ταὶ τῷ διαστήματι καὶ ταῦτι¹¹ ὑπομένοντα μὴ ὑπομένουσα. ὥσπερ δὲ ἡ
25 κίνησις διὰ μέρεμος συνεχής, οὕτως ὁ χρόνος διὰ τὴν κίνησιν. τὸ μὲν δὴ
συνεχής οὕτως ὑπάρχει τῇ κινήσει τε καὶ τῷ χρόνῳ διὰ τὸ μέρεμος ἡ
πρῶτον, ἐφ' οὐ γένεται ἡ κίνησις. λέγεται δέ τι καὶ πρότερον καὶ ὑστερον
ἐν τῷ μεγέθει. πρότερον μὲν τούτο τὸ σημεῖον. ὑστερον δὲ τούτο κατὰ τὴν

3 αἰσθανόμεθα Μ (αἰσθανόμεθα Laut. 85,14)   5 φαίνηται WS₁ (EPI Aristot. 218b31):
φαίνεται MS₂L (GH Aristot.)   6 γεγονέναι οι. I   7 ἄνευ κινήσεως καὶ μετα-
βολῆς EFG Aristot. 218b33: ἄνευ κινήσεως I: μεταβ. καὶ κιν. ἄνευ H Aristotelis
γενέθεται FI   δοκεῖ sic E Aristot. 219a8: φαίνεται FGHI: cf. Diels Zur Textgesch. p. 12
13 ὅταν] sic FH Aristot. 219a7: ὅταν γε EGI γεγονέναι [pr.] sic EGII Aristot. ib.:
γενέθεται FI   δοκεῖ sic E Aristot. 219a8: φαίνεται FGHI: cf. Diels Zur Textgesch.
p. 15   15 fort. ἀγχώριστος Spengel   15, 16 πρότερον λόγον a (in L comp. script.)
16 ἔφη κίνησιν W   17 το Laut. 85,14: τὸ MW: οἱ SL (cf. Philop. 716,10)
18 θετέον MW: θετέον (sic) δι: οἰητέον L   ταῦται¹² ἀγχώριστά L₂: ταῦτα κύριστα (sic)
Μ: ταῦτα κύριστά WSL₁   19 λέγωμεν ἀναλαβόντες] cf. Eudemus apud Simpl.
710,35   25 οὕτως — κίνησιν] διὰ δὲ τὴν κίνησιν ὁ χρόνος Η Aristot. 219a13:
οι. EFGI   τὸ μὲν κτλ.] cf. 149,11 quaeque ibi adnot.

θέσιν, οἷον ἀπὸ τῶν ἀθλοθετῶν ἐπὶ τὸ πέρας τοῦ σταδίου. ἐπειδὴ δὲ ἐν 317 τῷ μεγέθει τὸ πρότερον ἔστι καὶ τὸ ὄστερον, ἀνάγκη ἐν κινήσει εἶναι τὸ πρότερον καὶ τὸ ὄστερον προτέρα γάρ η κίνησις η κατὰ τὸ πρότερον σημεῖν, ὄστέρα δὲ κατὰ τὸ ὄστερον. ἀλλ᾽ ἐπὶ μὲν τοῦ μεγέθους τὸ πρότερον καὶ τὸ ὄστερον ἀμφα τέ ἔστιν καὶ συνυπάρχει· ἀμφα γάρ τοδι τὸ σημεῖον καὶ τούτο, ἐπὶ δὲ τῆς κινήσεως ἀεὶ τὸ πρότερον ἀπόλλυται καὶ οὐκτὶ ἀναμένει τὸ ἐν κινήσει πρότερον, εἰ μὴ ἐν τῷ μεγέθει πρότερον ἡγ, οὐ μὴν ὑπομένει γε ὥσπερ ἔκεινον· ὥσπερ γε καὶ τὸ συνεχὲς ὑπάρχει μὲν τῇ κινήσει διὰ τὸ πρότερον ὑπάρχειν τῷ διαστήματι, οὐ μὴν τὸν αὐτὸν τρόπον· 10 ἔκεινορ μὲν γάρ ἀπαντὶ συνυφεστῶτι, τῇ κινήσει δὲ οὐ. Ήτι μὲν τούτου ὑπάρχει τὸ πρότερον τε καὶ ὄστερον ἐν κινήσει καὶ διὰ τί, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· πότερον δὲ [κίνησις] ταῦτὸν η διαφέρει τῆς κινήσεως, ἐπισκεπτέον. η τῷ μὲν ὑποκειμένῳ κίνησις ἀμφω τὸ πρότερον καὶ ὄστερον, 25 τῷ λόγῳ δὲ διαφέρει τῆς κινήσεως, οὐ γάρ ταῦτὸν κινήσει τε εἶναι καὶ 15 πρότερῳ τε καὶ ὄστέρῳ, ὥσπερ καὶ τὸ τῇ θέσει πρότερόν τε καὶ ὄστερον τῷ μὲν ὑποκειμένῳ μεγέθει, τῷ δὲ εἶναι προτέρῳ καὶ μεγέθει εἶναι οὐ ταῦτόν τοι μὲν γάρ πρότερον ἀποδιδοὺς τὴν κατὰ τόπον θέσιν συμπαραλήψῃ, τῷ μέγθος δὲ ἡριζόμενος οὐ συνεφάψῃ τοῦ | τόπου. ὁμοίως τούτουν 318 διαφέροντες οἱ λόγοι κινήσεως τε καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ προτέρου καὶ ὄστέρου· 20 κίνησιν μὲν γάρ ὅριζόμενοι φαμεν ἐντελέχειαν τοῦ κινητοῦ, τοῦ δὲ ἐν αὐτῇ προτέρου τε καὶ ὄστέρου ζητητέον ἔτερον λόγον. ὥσπερ οὖν ὁ πατὴρ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ Σωκράτης, οὐ ταῦτὸν δὲ τὸ πατρὸν εἶναι καὶ τὸ Σωκράτει, καὶ ὥσπερ τὰ πέντε τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἔντα, τὸ μέντοι πέντε αὐτοῖς εἶναι καὶ ἀλλο τί ἔστι παρὰ τὰ ἔντα (ἀριθμὸς γάρ τὰ πέντε καθὸ πέντε, 10 25 ἀλλ᾽ οὐχὶ ἔντα), οὗτον καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὄστερον ἐν κινήσει τῷ μὲν ὑποκειμένῳ κίνησις ἀμφω, τὸ μέντοι γε εἶναι αὐτοῖς προτέρῳ τε καὶ ὄστέρῳ ἀλλο τι ἔστιν καὶ οὐ κίνησις. τί οὖν τὸ εἶναι αὐτῶν, ζητητέον, καθὸ διαφέρουσι τῆς κινήσεως, ἐπισκεπτέον δέ, πῶς νοοῦμεν τὸ πρότερόν τε καὶ τι

1 ἐπὶ τῶν ἀθλοθετῶν Laut. 85,14 a man. pr.: πρὸς τοῖς ἀθλοθέταις Simpl. 712,11 2 τὸ ὄστερον MWL et H Aristot. ib.: ὄστερον S et EFGI Aristot.   ἐν] καὶ ἐν Aristot. 219^a 17
 3 τὸ ante ὄστερον om. Aristot. ib. (praeter II)   προτέρα—(6) ἀπόλλυται] exscr. Simpl. 712,12 sqq.   4 δὲ] δὲ η Laut. 85,14 et Simpl.   10 συνυφεστῶτι MW: συνεφεστῶτι SL
 11 καὶ τὸ ὄστερον W   12 κίνησις deleui: κινήσει Laut. 85,14 (e Simpl. 712,16)
 ταῦτὸν MWS: ταῦτα L   13 η τῷ μὲν—(14) διαφέρει] exscr. Simpl. 712,18 sq.
 κινήσιν M et fort. W (certe Par. 1888, in cuius marg. κινήσις adn. man. alt.)   14 οὐ γάρ—(16) μεγέθει] exscr. Simpl. 712,16 sqq.   17, 18 συμπαραλήψῃ M: συμπαραλήψαι S et (—ληψαι) L: οὐ παραλήψῃ W   19 (et 20) αὐτῇ ML₂: αὐτῷ SL₁ et Paris.
 1888: in W compendium non satis certum (αὐτῷ)   προτέρου καὶ ὄστέρου MW: πρότερον καὶ ὄστερον SL.   21 προτέρου τε καὶ ὄστέρου M et (om. τε) W: πρότερόν τε καὶ ὄστερον SL.   22 σωκράτης M: σωκράτης ἔστιν WS: σωκράτης ἔστι a: in L compend. script.   22 τὸ utrobiique M: τῷ WSL   22 σωκράτη Ma (in L comp.)
 23 ὥσπερ—(24) εἶναι] exscr. Simpl. 712,19 sq.   25 ἐν τῇ κινήσει W
 27 ζητητέον — (147,10) κινήσεται] exscr. Simpl. 712,28 sqq.   28 δὲ] W

ὕστερον ἐν κινήσει. ὅπερ τοίνυν ἐπὶ τῆς γραμμῆς, ἔως μὲν ἀν μίαν 318 αὐτὴν καὶ συνεχῆ πᾶσαν νοοῦμεν. οὐ νοοῦμεν αὐτῆς τὸ μέν τι πρότερον τῇ θέσει μέρος, τὸ δὲ ὕστερον, ὅταν δὲ διελώμεθα καὶ δρίσωμεν τοῖς σημείοις, εὐθέως τὸ μέν τι πρότερον τῇ θέσει μέρος ποιοῦμεν τὸ δὲ 5 ὕστερον, οὐτοις καὶ ἐπὶ τῆς κινήσεως οὐκ ἄλλως νοοῦμεν τὸ πρότερον ἐν αὐτῇ καὶ τὸ ὕστερον. εἰ μὴ διελώμεθα αὐτὴν καὶ διορίσαιμεν εἰς μέρη καὶ λάβοιμεν αὐτούς τοὺς ὡς ἄλλους καὶ ἄλλους. πότερον οὖν αὐτὴν στιγμαῖς 25 διαιρούμεθα; καὶ πῶς; οὐ γάρ ἔχει θέσιν· ἀλλὰ τί τινα θέσιν· οἷον γράφω νῦν ἐγὼ συνεχῶς καὶ ὑποκείμεθα κινεῖσθαι τὴν γείρα μὴ διαλείπουσαν 10 ὅλως. λέγω τοίνυν πρότερον εἶναι κίνησιν ἣν κεκίνηται, ἃς κινήσεται. τί δήποτε; ὅτι | τοίνυν τὴν μὲν ἐπλήρωσε, τῆς δὲ ἀργεται. εὑργται τοίνυν 319 τὸ τὴν κίνησιν δυνατὸν διαιρεῖν καὶ τι λάβοις ἀν ἐπ' αὐτῆς οἷον σημεῖον ἐπὶ γραμμῆς, δι τοῦ μὲν αὐτῆς μέρους ἔσται πέρας, τοῦ δὲ ἀργῆς. εἰς. εἰ δὴ πάλιν καὶ δις βούληθεί τὴν κίνησιν τῆς γείρης διελεῖν, πότερον 15 ταῦτῷ γρήσομαι νῦν, φῶς καὶ πρότερον ἐγρηγορημην, ἢ τῷ παρόντι νῦν, δι νῦν λέγω, μᾶλλον δὲ δι μὴ δύναται τις εἰπεῖν; δῆλον οὖν, ως ἐπέρι τοῦ παρόντι, τούτων δὴ τῶν νῦν τι μὲν πρότερον εἴποις ἀν, τί δὲ ὕστερον; 20 ἢ πρὶν σε ἀποκρίνασθαι γέγραπται, ὅτι πρότερον μέν, φῶς πρότερον ἐγρηγορημην εἰς τὴν τομὴν τῆς κινήσεως, ὕστερον δέ, φῶς μετά ταῦτα. διὰ τί οὖν πρότερον ἔκεινο τοῦδε; ἀρ' ὅτι τῆς σελίδος ἐνθάδε γέγραπται, τὸ δὲ ἐνθάδε; εἰ οὖν μὴ γέγραπται ὅλως, οὐκ ἀν ἣν πρότερον. τὸ δὲ ὕστερον; 25 ἀλλὰ γειστον. ἀλλὰ διὰ τί; φανερὸν οὖν, ὅτι τὸ μὲν πρότερον παρεκήγιυμε, τὸ δὲ ἐφεξῆς. ὅταν τοίνυν διαιρῶμεν τὴν κίνησιν καὶ τοῖς νῦν τέμνωμεν εἰς πολλά, τί ποιοῦμεν ἄλλο ἢ γρόνον ἐροῦμεν καὶ γρόνου μέρη; τὸ γάρ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον, ἐξ ὧν ὁ γρόνος, οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἢ τὸ πρότερον τε καὶ τὸ ὕστερον τῆς κινήσεως, ἢ τοῖς νῦν δὲ διορίζεται καὶ ἀριθμεῖται ώς ἄλλα καὶ ἄλλα. ταῦτὸν ἄρα γρόνος τε καὶ τὸ πρότερον τε καὶ ὕστερον ἐν κινήσει, ὅταν διορίζηται καὶ ἀριθμηται, διορίζεται δὲ οὐκ ἄλλως, ἢ 30 ὅταν δύο προσπέσῃ τῇ ψυχῇ τὰ νῦν, τὸ μὲν ως πρότερον καὶ προτέρας

1 μὲν ἀν μίαν WSL: ἀν μίαν M: μὲν μίαν aF Simplicii: μὲν μίαν μὲν E Simplicii
 2 νοοῦμεν Sa, Paris. 1888, aF Simplicii αὐτὸν W μὲν τι F Simplicii, C. Kalbfleisch e coni: μέντοι Them. libri et a Simplicii 4 μὲν τι M (nisi fallor: certe Laur. 85,14), a Simplicii: μέντοι WSL et Simplicii (in E quaedam exciderunt); et hic et v. 2 μὲν pro μέντοι coni. Spengel 5 post ὕστερον Simpl. inserit καὶ ἔτερα τὰ ἄκρα τῆς μέσης γραμμῆς τῆς ὥπ' αὐτῶν περιεχομένης, quae spectant ad Aristot. 219a 26. 27
 6 διελώμεθα Simpl. διορίσωμεν a Simplicii ὄρισμεν E: διορίσουμεν F) 7 λάβωμεν
 a Simplicii (λάβοιμεν EF) στιγμαῖς αὐτὴν WSL 8 ἄλλα τινα θέσιν non intellego:
 ἄλλο ἄλλον τινὰ τρόπον Simpl. 14 δις ML: διό WSL 'fort. βούληθείη' Spengel
 18 ἀποκρίνεσθαι W₁ 20 ἐνθάδε δὲ M₂W 21 'fort. γέγραπτο' Spengel
 πρότερον MWSL: τὸ μὲν πρότερον L₂ τὸ δὲ πινούσιδε? 23 τοῖς SL: τὸ M (ut
 vid): τὸ W(?) 24. 25 τὸ γάρ παρελθὸν—(30) ὕστερος cf. Simpl. 713,6 sqq. 25 τὸ
 ante πρότερον om. W 26 τὸ ante ὕστερον om. WSL et Laur. 85,14 τοῖς] τὸ W,
 27. 28 καὶ ὕστερον ἐν κινήσει] sic E Simplicii: καὶ τὸ ὕστερον aF 29 δύο om. aF
 Simplicii τῇ om. W

κινήσεως πέρας, τὸ δὲ ὡς ὑστερον καὶ ὡς ὑστέρας, καὶ ὑσπερ ὅταν ἀκρα 319
αὐτὰ καὶ ὑστερα τοῦ μέσου νοήσωμεν· ὅταν γάρ ὁ νοῦς ἀναμνησθεὶς τοῦ 320
νῦν, δι γένες εἶπεν, ἔτερον πάλιν εἰπεῖ τὸ τῆμερον, τότε καὶ χρόνον εὑθὺς
ἐνενόησεν ὑπὸ τῶν δύο νῦν ὁρίζόμενον οἷον ὑπὸ περάτων δυεῖν, καὶ, οὕτω
5 λέγειν, ὅτι ποσόν ἐστι πεντεκαίδεκα ωρῶν ἡ ἑκκαΐδεκα, οἷον ἐξ ἀπείρου 5
γραμμῆς πγκυαίν ὃν σημείως ἀποτελόμενος. ἐξηρκεῖ μέντοι γε πολλάκις
καὶ ἐν τῷ νῦν προσπεσεῖν τῇ ψυχῇ πρὸς τὸ γνωρίσαι χρόνον, ἀλλ' οὐχ
ἀπλῶς, ἀλλ' ὅταν ὡς πέρας καὶ ἀρχή· γίνεται γάρ καὶ τηγικαῦτα προτέ-
ρου τε καὶ ὑστέρου συναίσθησις· οὐ μὲν γάρ πέρας, τοῦτο πρότερον· οὐ 10
10 δὲ ἀρχή, τοῦτο ὑστερον· ὥστε δῆλον ἐστιν. ὅτι πανταχόθεν ἡ τοῦ χρόνου
φύσις ἀναρρίνεται τὸ εἰναὶ ἔχοντα ἐν τῷ διαλαμψάνεσθαι τὸ πρότερον τε καὶ
ὑστερον τῆς κινήσεως· τὸ πρότερον ἄρα καὶ τὸ ὑστερον ἐν κινήσει χρόνος ἐστίν, 15
ὅταν διαλαμψάνται ὡς ἄλλους καὶ ἄλλους, τουτέστιν ὅταν ἀριθμῆται· ὁ γάρ
ἀριθμὸς οὐχ ἔνδεις οὐδὲ ταῦτα παντάπασιν ἐστιν. ἀλλὰ τοῦ ἔχοντος ἄλλο καὶ
15 ἄλλο. οὐκ ἄρα ἡ κίνησις ὁ χρόνος ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἀριθμούμενον τῆς κινήσεως 20
κατὰ τὸ πρότερον τε καὶ ὑστερον. συνάγοντι δὴ τὰ εἰρημένα τὸν χρόνον ἀφο-
ριστέον, ὅτι ἐστὶν ἀριθμὸς κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὑστερον. ὅτι μὲν οὖν
ἀριθμός, τοῦτο σημεῖον. πᾶν πλέον ἡ ἔλαττον ἀριθμῷ κρίνεται, ἀριθμὸς
ἄρα τις ὁ χρόνος. ὅτι δὲ κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὑστερον ἀναγκαῖς προσ- 25
20 τείσικαμεν, ἐκεῖθεν δῆλον· ἀριθμοῦνται γάρ κινήσεις καὶ πλείσις ἀμφὶ ὡς
ἐπὶ σοῦ, φέρε, ὅτι καὶ αὐξεῖσις καὶ θερμαίνῃ καὶ προβαίνεις τόπον ἐκ τόπου
καὶ ὅτι τρεῖς ἀμφὶ κινήσεις κυνῆ, ἀλλ' οὐχ ὁ τοιοῦτος ἀριθμὸς τῆς κινή- 30
σεως χρόνος ἐστίν, ἀλλ' ὁ κατὰ | τὸ πρότερον τε καὶ ὑστερον. οὐ δεῖ 321
δὲ θυρυμάζειν, εἰ τὸ ἀριθμούμενον τῆς κινήσεως χρόνον εἰπόντες ἐν τῷ
25 δρισμῷ τῶν ἀριθμὸν μετελάθημεν. λέγεται γάρ καὶ τὸ ἀριθμούμενον
ἀριθμός, ὡς καὶ τὸ μετρούμενον μέτρον· διγῶς γάρ καὶ τὸ μέτρον, φ 5
μετροῦμεν, οἷον ἡ γοῦνική ἡ ἔντληνη καὶ ὁ γοεὺς ὁ κεράμειος, καὶ τὸ μετρο-
ύμενον ἀπ' αὐτῶν, ὁ σῖτος ὁ ἐν τῇ γούνικι καὶ ὁ οἶνος ὁ ἐν τῇ γοῖ·
ἐτέθημεν γάρ γούνικα οὐ τὴν ἔντληνην καὶ γάρ πίνομεν οὐ τὸν γαλκοῦν.
30 οὕτως δὲ καὶ ἀριθμὸς οὐχ ὁ ἐκ τῶν μονάδων μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀριθμού- 10

2 νοήσομεν α 4 ἐννέόσεν W: ἐννέοσεν S διεῖν MS: διοῖν WL 4. 5 οὕτω
λέγειν (i. q. ὡς εἰπεῖν) M: οὕτω λέγετι WSL 5 leg. ποσός Spengel 7 ἐν]
ἢ W; in cod. Paris. 1888 marg. adn. man. 2 γρ καὶ ἦν (καὶ ἦ in ras.) τὸ νῦν προ-
πέγῃ τῇ ψυχῇ 10 πανταχόθεν — (14) ἄλλο] exser. Simpl. 713, 17 sqq. 12 ἐν τῇ κινή-
σει S χρόνου M 13 ἄλλου καὶ ἄλλου νικ sanum: ὅταν ὡς ἄλλο καὶ ἄλλο λιγφῆ
Simpl. 14. 15 ἄλλο καὶ ἄλλο M et Simpl.: τὸ ἄλλο καὶ ἄλλο WSL 15 ἡ κίνησις ὁ χρόνος
MWL: ἡ κίνησις χρόνος S: κίνησις ὁ χρόνος Aristot. 219b2. 3 16 συνάγοντι — (17) ὑστερον
λέγειν (i. q. ὡς εἰπεῖν) M: αὐτὸς ἄρα (v. 19) Aristot. [ἀφοριστέον] a ριστέον rursus incipit B 17 τὸ
om. L 19 ὅτι — (19, 3) δόρυ] exser. Simpl. 713, 31 sqq. 21 αὐξεῖς] sic F Simplicii:
αὐξεῖσις Laur. 85, 14: αὐξεῖς Simpl. (αὐξεῖς E: αὐξητις a) θερμαίνεις L 22 ὅτι] sic aF Simpli-
cii (ὅταν E) κινῆ MWB et Simpl.: κινεῖς L 23. 24 οὐδὲν δὲ θαυμαστόν Simpl.
24 ει BL: om. MW 25 μεταβάλλομεν M 26 καὶ ὡς E Simplicii 27 κερά-
μειος E Simplicii: κεραμεύς MWB, L: κεραμεοῦς B₂, Laur. 85, 14 et aF Simplicii: κεραμοῦς
Spengel 28 τῷ γρῖ MWB: τῷ γρεῖ Laur. 85, 14: τῇ γοῖ L 29 γόρ] γόρον
W: γοῖ B₂: γοῦν Simpl. πίνομεν B₁ 30 μόνον superscr. M καὶ post ἄλλα om. W

μενος· ἐκεῖνος μὲν γάρ διωρισμένος καὶ οὐ συνεγής καὶ οὐδὲ ἂν τὴν 321 οὐδέποτε ἐσήμαινεν ἥμην τοῦ χρόνου, ἀλλὰ μᾶλλον ἔργον καὶ τι ἐποίει, τὸ δὲ ἄριθμούμενον οὐδὲν κωλύει καὶ συνεγές εἶναι, ὡς τὸ ἑνδεκάπηγυ δέρον.

Γαλῆνῷ δὲ οὐ προσεκτέον οἰομένῳ τὸν χρόνον ἀφοίζεσθαι δι' αὐτοῦ.

5 πολλὰ γάρ ἐξαριθμησάμενος σημανόμενα τοῦ προτέρου τε καὶ οὔτερου τὰ μὲν ἄλλα οὐκ ἐφαρμόζειν φησὶ τῷ ὄρισμῷ, τὸ κατὰ χρόνον δὲ μάνιον, ὃςτε 20 εἶναι τὸν χρόνον ἀριθμὸν τῆς κινήσεως κατὰ χρόνον. ἀλλ' ίστενον, ὅτι τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον ἐν κινήσει οὐ διὰ τὸν χρόνον τὸ μὲν πρότερον ἐστιν, τὸ δὲ ὕστερον, ἀλλὰ αὐτὸν μᾶλλον ποιεῖ τὸ ἐν χρόνῳ πρότερον καὶ 10 ὕστερον. γίνεται δὲ ἐκ τοῦ κατὰ μέγεθος καὶ τὴν θέσιν. παρ' οὐ καὶ τὸ 25 συνεγές ἔχει καὶ τοῦτο διαρρήγην φησὶν Ἀριστοτέλης· τὸ δὲ πρότερον τε καὶ ὕστερον ἐν τόπῳ πρῶτον ἐστιν, ἐνταῦθα μὲν τῇ θέσει. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ μεγέθει, ἢ ἀνάγκῃ καὶ ἐν κινήσει. ἀλλὰ καὶ 322 διδόσθια μηδὲ ἄλλο σημανίνει τὸ πρότερον τε καὶ ὕστερον ἐν κινήσει 15 ἢ τὸ κατὰ χρόνον, ὡς οἰεται, τί δὲ ἄποτον ἐκ τοῦδε συμβαίνει; οὐδὲ γάρ ἡμεῖς ἄλλο τι λέγομεν εἶναι τὸν χρόνον ἢ τὸ πρότερον τε καὶ ὕστερον ἐν 5 κινήσει, πᾶσα δὲ ἀνάγκη ταῦτα σημανίνειν τοὺς ὄρισμούς τοῖς ὀνόμασιν, ὃςτε λαμβάνει τοῦτο μερισμόνες τοῦ λόγου, δι' ὃ μᾶλλον ἔγραψεν αὐτὸν ἀπορέγεσθαι.

20 Καὶ τὸ γίνεσθαι δὲ ἄλλον καὶ ἄλλον δὲ τὸν χρόνον ὑπάρχει διὰ τὴν 10 κινήσιν· δὲ γάρ ἡ κινήσις ἄλλη καὶ ἄλλη. ἀλλ' οὖταν γε πλείους ἀμφα τίνονται κινήσεις, οἷον Ἀθήνας τε καὶ Μεγαροῦ καὶ Κορίνθῳ, πῶς οὐκέτι πλείους τίνονται χρόνοι; οὗτον τὸν τὸ αὐτὸν πανταχοῦ κατὰ τοῦτο δὲ καὶ 15 τὸ ἔτερον καὶ ταῦτα νοεῖται τοῦ χρόνου καὶ εἰς μὲν χρόνος. οὗταν ἐν τὸ 25 νῦν, πλείω δέ, οὖταν πλείων καὶ διαφέροντα, πλείω δὲ καὶ διαφέροντα γίνεται τὰ νῦν, οὗταν τὸ μὲν ὡς πρότερον, τὸ δὲ ὡς ὕστερον λαμβάνηται. διὰ τοῦτο ἀπορήσειν ἄν τις, πῶς ποτε καὶ διαφέροντα γίνεται τὰ τοιαῦτα νῦν· μίαν 20

1 διηρημένος Simpl.

2 ἔριον W

'fort. καὶ delendum' Spengel

(13) κινήσει] exscr. Simpl. 718,15 sqq. (ὁ Θερίστιος v. 19) τε om. Simpl.

6 ἐφαρμόζει M₁ ὄρισμῷ ἀριθμῷ W 7 οὗτον τοῦ W et E Simplicii 8 τὸ

ante ὕστερον om. Par. 1888 et Simpl. 9 αὐτὸν W, Laur. 85,14 et Simpl.: in M comp.

script.: αὐτά BL 11 Ἀριστοτέλης 219,14 sqq. (cf. 145,25 sqq.) δη Them. et Simpl.

p. 718 (= Sic). Alexander apud Simpl. 715,13, Philop. 719,8, Ell Aristot.: δὲ δη FGI

Aristot.: δὲ Simpl. 712,4; cf. Diels Zur Textgesch. p. 15 adn. 1 12 τε om. Aristot.

Alex., Simpl. p. 712 Philop. τε καὶ καὶ τὸ αὐτόν τοῦ Simplicii πρότερον ἐστιν W

μὲν] μὲν δη Sic, Aristot., Simpl., Philop., Spengel 13 ἐπειδὴ δὲ Them. (hic et 146,1),

E Sic: ἐπειδὴ δὲ Aristot. et a Sic: ἐπειδὴ F Sic: ἐπειδὴ γάρ) Philop. 719,25 μεγέθει] sic

Sic et E Aristot.: μεγέθει ἐστι Them. 146,2, FGI Aristot., Philop. ἀλλὰ—(19) ἀπο-

δέξεσθαι] exscr. Simpl. 719,3 sqq. καὶ om. W (see. 146,2) 14 διδόσθιον W

μηδὲν Simpl., indeque Spengel 15 ἡ κατὰ τὸν χρόνον αὐτὸν Simplicii τί δὲ BL:

τὸ δὲ MW: τί οὖν Simpl.: τί δη coni. Spengel 16 εἶναι λέγομεν εἶναι (sic) W

^a

18 αὐτὸν om. W 20 Καὶ (ante τὸ) superscr. W 22 Μεγαροῦ Spengel: μεγαροῦ M:

μεγαρα WBL καὶ serpsi: καὶ libri (cf. Simpl. 720,20) 25 γίνονται WB, Laur.

85,14 27 καὶ om. BL

γάρ η φύσις ἐν ἀμφοῖν ὑποφαίνεται, καὶ τὸ μὲν ὡς πρότερον νοῆται, τὸ δὲ 323
ώς ὄστερον, εἰ μὴ καὶ Σωκράτης ἔτερος, οὐταν ἐν Λυκείῳ καὶ οὐταν ἐν
ἀγορᾷ, καὶ περ οἱ σοφισταὶ λογιζάντειν. Υἱὸς περ Σωκράτης τῷδε μὲν 33
ὑποκειμένῳ ταῦτῃ, ἢν τε ἐνθάδε ἃν τε ἐκεῖσε μετακινηταί, τῷδε λόγῳ δὲ
5 ἔτερον (οὐ γάρ ταῦτὸν τὸ ἐν Λυκείῳ τε εἶναι καὶ τὸ ἐν ἀγορᾷ), οὕτως καὶ
τὸ νῦν; ἐν μὲν τῇ φύσει καὶ τῇ οὐσίᾳ κατὰ τὸ ὑποκείμενον, διαφέρει δὲ
τῷ λόγῳ· ἄλλος γάρ ὁ λόγος τοῦ νῦν, δι πρὸς τοὺς ἵππους λέγει ὁ 323
Ἐκτιρός.

νῦν μοι τὴν κομιδὴν ἀποτίνετον,
10 καὶ ἄλλους τούτου τοῦ νῦν γραφομένου. ἦν γάρ μᾶλλον μάθης, δι λέγω,
μικρὸν ἀνωθεν ἀναληπτέον.

Ἐλέγομη τῷ μὲν μεγέθει τὴν κίνησιν ἀκολουθεῖν, τῇ κινήσει δὲ τὸν 5
χρόνον. εὐλογὸν τούτου καὶ τὰς ἀρχὰς τούτων καὶ οἰον τὰ ποιητικὰ καὶ
τὰ γεννητικὰ ἀλλήλοις ἐπεσθαί· ποιητικὸν δὲ μετέθους μὲν ἡ στιγμή,
15 κινήσεως δὲ τὸ φερόμενον, χρόνον δὲ τὸ νῦν. ὥσπερ τούτου μία στιγμὴ¹⁰
καὶ ὁ λίθος εἰς, ἢν τε ἐνθάδε ἃν τε ἀλλαχοῦ μεταφέρηται, τῷ λόγῳ δὲ
διαφέρει, οὕτω δὲ καὶ τὸ νῦν. τῷ γάρ φερομένῳ ἀκολουθεῖ τὸ νῦν, ὥσπερ
ὁ χρόνος τῇ φορᾷ, καὶ γνωρίζεται τὸ νῦν οὐκ ἄλλῳ τινὶ ἢ τῷ φερομένῳ.
ἀριθμεῖται γάρ τὸ πρότερόν τε καὶ ὄστερον τῆς κινήσεως κατὰ τὴν τοῦ 15
φερομένου μετάβασιν· οὐ γάρ ἢν διεκρίνῃ ταῦτα μένοντος τοῦ φερομένου,
ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ φερόμενον ποτὲ μὲν κατὰ τὸν πρότερον γίνεται τόπον, ποτὲ
δὲ κατὰ τὸν ὄστερον, διὸ τοῦτο καὶ τῆς κινήσεως γίνεται τὸ μὲν πρότερον 20
τὸ δὲ ὄστερον, τὸ δὲ ἀριθμούμενον πρότερόν τε καὶ ὄστερον τὸ νῦν ἐστίν,
ῶστε καὶ ἐν τούτοις τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτὸν τὸ πρότερον νῦν καὶ τὸ
25 ὄστερον, τῷ λόγῳ δὲ ἔτερα· αὐτὸν γάρ τὸ ἀριθμητὸν αὐτὸν εἶναι καὶ ὡς
ἄλλο καὶ ἄλλο διαλαμψάνεσθαι διδωσιν αὐτῷ τὴν κατὰ τὸν λόγον διαφοράν. 30
ὥσπερ δὲ τῆς φορᾶς τὸ φερόμενον γνωριμώτερον (τόδε γάρ τὸ ἐστί καὶ
οὖσά), οὕτως καὶ τοῦ χρόνου τὸ νῦν· ἐν ὑπάρχει γάρ τοῦτο μόνον καὶ οἷον
τόδε. φανερὸν δέ. θτι καὶ ἀλλήλοις | ἀντανικούμενοι τὰ νῦν καὶ ὁ χρόνος 324
30 καὶ θτι θατέρου μὴ ὅντος οὐδὲ θάτερόν ἐστιν· ὁ χρόνος γάρ ἐσται τῶν νῦν

1 νοεῖται L   2 Σωκράτης] cf. Philop. 727,32   4 μετακινεῖται B₁L₁a   6 μὲν]
μὲν γάρ L   7 τοῦ οὐ. M   8 WB: δν ML   8 Ἐκτιρός] II. VIII, 186
9 ἀποτίνετον WB: ἀποτίνετον M: ἀποτίνεται Laur. 85,18: ἀποτίνεται a (in L comp.
script.)   10 γάρ] δὲ W   μαθήσῃ W   13 ποιητικὰ κτλ.] cf. Philop. 727,8 sqq.
et Simpl. 722,27 sqq.   14 ἡ οὐ. B (ut vid.) L   16 μεταφέρηται MWB: φέρηται L
19 τε W et Spengel e coni.: γε MBL   20 μετάβασιν] cf. Simpl. 724,17   οὐ γάρ
ἀν—(23) ὄστερον et (24) τῷ μὲν—(26) διαφοράν] exscr. Simpl. 723,26   21 τρόπον B₁
22 ad τῆς κε τήσεως in marg. adnot. L, haec (deleta al₂): γηγον τοῦ φερομένου. ὥσπερ γάρ
τῆς φορᾶς ὁ χρόνος ὁ ἀριθμούμενός (leg. ἀριθμός; cf. Philop. 731,11; Simpl. 725,31) ἐστί,
οὕτω τοῦ φερομένου τὸ νῦν   23 τῷ δὲ λόγῳ E Simplicis   ἔτερον Simpl. et
Spengel e coni.   αὐτὸν γάρ τῷ τὸ γάρ Simpl.   26 αὐτῷ WB₂L, Simpl.:
αὐτὸν M: de B₁ non liquet   τὸν οὐ. Laur. 85,14 et aF Simplicis   27 ὥσπερ
κτλ.] cf. Simpl. 724,12 sqq.; Philop. 730,2 sqq.   29 τὸ νῦν W et Simpl. 726,2
30 ὁ χρόνος κτλ.] cf. Philop. 731,15 sqq.   τῶν νῦν M₁WB (cf. Philop. 731,18 ὁ
χρόνος ἐκ τοῦ νῦν γεννώμενος μετρεῖ τὴν κίνησιν): τῷ νῦν M₂L

ἀριθμῷ· οἷον γάρ μονάς τοῦ χρόνου τὸ νῦν· καὶ ὥσπερ ἡ μονάς τῷ πάλιν 321
καὶ πᾶλιν λαμβάνεται ποιεῖ τὸν ἀριθμόν, οὗτον καὶ τὸ νῦν τὸν χρόνον, 5
καὶ ὥσπερ ἡ μονάς αὐτὴ μὲν ἀδιαιρέτος, διαιρετὸν δὲ ποιεῖ τὸν ἀριθμόν,
οὗτον καὶ τὸ νῦν πάλιν τὸν χρόνον ἡ διαιρετὸς δὲ ἐν τῷ τὸ τὴν μὲν συνεχῆς,
5 τὴν δὲ διαιρισμένην ποιεῖν. καὶ συνέχει δὴ τὸ νῦν χρόνον καὶ διαιρεῖ
καθάπερ τὸ φερόμενον τὴν φοράν· καὶ γάρ ἡ φορὰ μία καὶ συνεχῆς τῷ 10
τὸ φερόμενον ἐν εἶναι, ἐν δὲ οὐχ ἀπλῶς δύναται γάρ ὡς μὲν τόδε τι καὶ
σῆμα ἐν εἶναι οἷον λίθος ἢ ἔνιον. ὡς φερόμενον δὲ μή, ἐὰν διαιλιμπάνη
κινούμενον· οὐκέτι γάρ τότε μία καὶ συνεχῆς ἡ κίνησις καίτοι τοῦ φερο- 15
10 μένου ἑνὸς ὄντος, ἀλλ᾽ ὅταν ὡς φερόμενον ἐν ὑπάρχῃ, τοῦτο δὲ ὅταν μὴ
ἡρεμῇ μεταξὺ τότε γάρ καὶ διορίζει τὴν προτέραν τε καὶ ὑστέραν κίνησιν
καὶ πᾶλιν συνέχει, καθάπερ γε ἡ στιγμὴ τὴν γραμμήν· διαιρέει δέ, ὅτι
τὴν μὲν στιγμὴν ἔστι τὴν αὐτὴν δις λαβεῖν ποτὲ μὲν ὡς πέρας, ποτὲ δὲ 20
ώς ἀρχήν (ὑπομένει γάρ καὶ ἐν θέσει τὸ εἶναι αὐτῆς), τὸ δὲ φερόμενον
15 οὐκ ἔστι δις λαβεῖν ὡς φερόμενον· δεῖ γάρ ἄλλο καὶ ἄλλο. καὶ ἄλλο δὲ
οὐχ ὅτι ἔστερον ἔστωτον, ἀλλ᾽ ὅτι ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ· εἰ γάρ ἐν ταῦτῃ δις,
ἀνάγκη στῆναι, κινεῖσθαι δὲ ὑπόκειται συνεχῶς. οὗτον δὴ καὶ τὸ νῦν οὐκ 25
ἔσται δις λαβεῖν. εἰ οὖν μὴ ἔστι δις λαβεῖν τὸ νῦν, πῶς ἐν τῷ ἀριθμεῖ-
σθαι τὸ | νῦν οὐχ ὡς τὸ αὐτὸν σημεῖον δις ἀρχήν τε καὶ τελευτὴν, ἀλλ᾽ 325
20 εἴπερ ἄρα, ὡς τὰ δύο πέρατα τῆς αὐτῆς γραμμῆς τοῦτο; ταῦτα δέ
ὅρίζει τὸ μεταξὺ διάστημα τῆς γραμμῆς ἔστερον καὶ ἔστερον ὄντα. οὗτον δὴ
καὶ τὰ νῦν ἀριθμεῖται ὡς ἄλλο καὶ ἄλλο, τὸ μὲν πρότερον, τὸ δὲ ὑστέρον, 5
δις δὲ ταῦτον λαβεῖν ἀμφίχανον, ὥσπερ ἀμφίχανον στῆσαι τὸν χρόνον. καὶ
ἔτι φανερόν, ὅτι οὐδὲ μόριον τὸ νῦν τοῦ χρόνου· οὐδὲ γάρ τὸ φερόμενον
25 τῆς φορᾶς, οὐδὲ ἡ στιγμὴ τῆς γραμμῆς· γραμμῆς γάρ μέρος γραμμὴ καὶ 10
κινήσεως κίνησις καὶ χρόνου χρόνος. τίνος οὖν πέρας τὸ νῦν; πότερον τῆς
κινήσεως ἢ τοῦ χρόνου; ἐλέγετο γάρ ἐν τοῖς ἔντεροι τοῦ προστιθεντοῦ τὸ νῦν διαιρεῖσθαι

1 γράφουν τὰ νῦν Β₁ τῷ τὸ B et fortasse M₁ 2 οὗτο – (3) ἀρεθμάν] om.
 M et Simpl. 726,6sqq.; vereor, ne ista in WBL propter πᾶλιν illud v. 4 (quod fortasse
 idem valet atque πᾶλιν καὶ πᾶλιν λαμβανόμενον; cf. Philop. 731,17) e Philopono dicta
 atque hoc loco inculcata sint τὸ νῦν] τὸν νῦν W 3 ἀδιατίθετον WB
 4 τῷ τῷ] W et Spengel e coni. (sec. Simpl.): τῷ τὴν WBL 5 διωρισμένον W et fort. B,
 Simpl.: διωρισμένην MBL παιεῖ B δὲ MB: δὲ WL: τε δὴ Aristot. 220,a5
 11 διοικήσει M προτέρων τε καὶ ὑστέρων] sic (sine τε) F Aristot. 9: πρότερον καὶ
 ὑστέρων EGIII 13 ποτὲ μὲν – (21) ἀμύγχανον] exscr. Simpl. 727,5sqq. 14 ἀπότῆς
 Simpl. 15 καὶ ἄλλο. καὶ ἄλλο – (16) ταῦτῃ] om. M 16 post ἄλλο ὅτι add. ἄλλο
 Simpl. ταῦτῃ B₂ et Simpl.: αὐτῷ Themistii MWB₁L 17 ὅτι] δὲ Simpl.
 18 δις λαζεῖν] διαλαζεῖν M₁ (ut vid.) εἰ οὖν – ἐν] πῶς οὖν Simpl. 19 νῦν ὁ
 γρόνος; ἢ Simpl. δις] δις ὡς Simpl. 20 τοῦτο καὶ τοῦτο Simpl. 21 ὅτι]
 δὲ Simpl. 23 ταῦτόν] τοῦτο Simpl. στῆγει Laur. 85,18: στῆγει (ut vid.) B
 24 οὐδὲ] οὐδὲν Simpl. 728,12 (ἢ ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀντιγράφων φερομένη, γραψάν, ἢ καὶ ὁ
 Ηροδότος καὶ ὁ Θεοφίλος εἰδότες φάσονται) et EG Aristot. 229,a19; cf. Diels Zur Text-
 gesch. p. 22 25 μέρος γραμμῆ W et (γραμμαῖ) M, Alexander apud Simpl. 728,5:
 μέρη γραμμῶν BL, Simpl. 728,14. 15 26 κινήσεως κινήσεις BL 27 τῷ]
 τῷ W

τὴν κίνησιν· ἡ καθ' αὐτὸ μέν ἐστι τοῦ χρόνου πέρας, τῷ δὲ τὸν χρόνον εἰναι ἀλλο μηδὲν ἡ τὸ ἀριθμούμενον τῆς κινήσεως κατὰ τὸ πρότερον τε ³²⁵ καὶ ὕστερον, ὅταν ὡς ἀριθμούμενον λαμβάνηται τὸ νῦν, τότε καὶ τῆς κινήσεως γίνεται πέρας; διὰ τοῦτο ἄρα αὐτῷ συμβέβηκε καὶ πέρατι εἶναι καὶ δι πανταχοῦ ἄμφα εἶναι. αὕτιον δέ, ὅτι οὐχὶ κινήσεως ἐστιν καθ' αὐτὸ πέρας ²⁰ (οὐ γάρ ἐν ἐκείνῃ τῇ κινήσει μόνῃ, ἡς πέρας ἦν), ἀλλὰ χρόνου, δις ἀριθμός ἐστιν τῆς κινήσεως· ἀριθμὸν δὲ ταῦτὴν ἄμφα πλειόνων εἶναι ἐνδέγεται, οἷον τὴν δεκάδα λίππων καὶ ἑúλων. καίτοι δὲ χρόνος ἀριθμὸς οὐχὶ ὡς δὲ ἀριθμῶν, ἀλλ' ὡς δὲ ἀριθμούμενος ἡ χρόνος πρὸς μοναδικὸν ἀριθμόν, ἀλλ' ὥμως ἀνα- ²⁵ 10 δέχεται μόνος τὸ τοῦ ἀριθμοῦντος ἰδίωμα· πανταχοῦ γάρ ἄμφα καὶ τῶν πολλῶν κινήσεων ἐν καὶ ταῦτὴν τὸ ἀριθμούμενον αὐξήσεως φορᾶς ἀλλοιώσεως. ταῦτη μὲν οὖν ἵκανῶς ἐπιδέδειται, ὅτι καὶ ἀριθμὸς | δὲ χρόνος ³²⁶ 20 καὶ κινήσεως ἀριθμὸς κατὰ τὸ πρότερον καὶ ὕστερον, δῆλον δέ, ὅτι καὶ συνεγής· ἡ γάρ κίνησις ἡ σύμπασα γίνεται συνεγής.

15 12. Πότε δὲ αὐτὸν ἀριθμὸν λέγοντες οὐκ ἀναγκαῖον θηρόμεθα καὶ ἡ ἐλάχιστὸν τινα χρόνον ποιεῖν; τὸ γάρ ἐλάχιστον ἐν ἀριθμῷ οἷον ἡ δυάς· οὐ γάρ εἰς ἀπειρονί καθαίρεσις τοῦ ἀριθμοῦ διώρισται γάρ. ἡ διττὸς δὲ ἀριθμός, δὲ μὲν ἐκ μονάδων, αὐτὸς δὲ καὶ δὲ ἐλάχιστος, δὲ οὐχὶ ἀπλῶς ἐκ μονάδων, ἀλλ' ἐκ τῶν τοιῶνδες μονάδων, οἷον λίππων ἡ γραμμὴν; ¹⁰ 20 λέγεται γάρ ἀριθμὸς καὶ αἱ πέντε γραμμαὶ καὶ τὰ πέντε τρίγωνα. τὰ τοιαῦτα δὲ κατὰ μὲν τὸ πλῆθος ἔξει καὶ αὐτὰ τὸ ἐλάχιστον γάρ δύο γραμμαί. κατὰ τοῦτο δὲ καὶ ἀριθμητά ἐστι τὰ τοιαῦτα, κατὰ μέρεμος δὲ οὐχὶ ἔξει· ἔκαστον γάρ αὐτῶν εἰς αὐτὸν διαιρετόν. καὶ δὲ χρόνος ¹⁵ τοίνυν αἱ δύο ὥραι, καθὸ μὲν συνεγής τίς ἐστιν. οὐχὶ ἔξει δὲ τὸ ἐλάχιστον, ²⁰ 25 οὐ γάρ ἀριθμεῖται κατὰ τοῦτο· καθὸ δὲ δριζεῖται καὶ οἷον τέμνεται τῷ νῦν τῷ τε πρότερον καὶ τῷ ὕστερον, κατὰ τοῦτο δὲ ἀριθμητὸς καὶ τὸ ἐλάχιστον ἔχει. αἱ γάρ δύο ὥραι τῷ μὲν ἀριθμῷ τὸ ἐλάχιστον ἔξουσι, τῷ μεγέθει δὲ οὐ. εἰκότως τοίνυν δὲ χρόνος καὶ πολὺς καὶ ὀλέγος καὶ μακρὸς καὶ βραχὺς λέγεται· ἀμφο γάρ ἀναδέχεται καὶ τὰ τῶν συνεχῶν καὶ τὰ τῶν ³⁰ 30 διωριτεμένων. καθὸ μὲν συνεγής, μακρὸς καὶ βραχύς· καθὸ δὲ ἀριθμητός, ²⁵ καὶ οὗτος ἀριθμὸς πολὺς καὶ ὀλέγος, οὐκέτι μέντοι ταχὺς καὶ βραδύς·

1 ἡ (ἐπειδὴ Simpl.) — (4) πέρατι εἴναι] exser. Simpl. 728,27 sqq. τοῦ om. aF Simplicii τῷ δὲ τὸν] τὸ τοῦ τὸν E Simplicii: τῷ τὸν aF: τῷ δὲ τὸ τὸν Par. 1888 Themistii ³ ὅταν] sic aF Simplicii: μὲν E (unde ὅταν μὲν Diels) ⁶ οὐ scripsi (cf. Simpl. 729,6): ἀν W: ἦν BL ⁸ δεκάδα W₂ et Simpl. 729,20: δέκα MW,BL: sed fortasse cum Laur. 85,14 scribendum τῶν δέκα λίππων δὲ χρόνος — (9) ἀριθμούμενος ex Alexandro; cf. Simpl. 729,8 ὡς δὲ ἀριθμῶν M₂WB: δὲ om. M₁L
9 ὡς δὲ ἀριθμούμενος MWB₂: δὲ om. L χρόνος M: δὲ χρόνος WBL ¹¹ αὐξήσεως κτλ.] cf. Philop. 738,12 sq. ¹² ταῦτα] ταῦτα W et fort. B ¹³ καὶ τὸ ὕστερον W et I Aristot. 220^a25 δὲ MW, Spengel e coni.: καὶ BL ¹⁵ ταῦτα
I₁: τὸ αὐτὸν Par. 1888 ¹⁶ οἷον] lac. III litt. W: om. Par. 1888, Aristot. 220^a27
19 οἷον supser. W ²³ αὐτὸν (comp.) B ²⁴ δὲ M: om. WBL
25 δὲ] δὴ W ²⁶ τὸ ὕστερον M ²⁷ αἱ MWB: καὶ L ²⁸ μιτρὸς L
29 τὰ (ante τῶν συνεχῶν, in ras. B ³⁰ μὲν MW, I Aristot. 220^b2: μὲν οὖν BL: μὲν γάρ EFGH Aristot. ³¹ οὐκέτι] cf. Simpl. 730,29

οὐδεῖς γάρ ἀριθμὸς ταχὺς καὶ βραδὺς. εὐλόγιος δὲ καὶ σμα | μὲν ὁ αὐτὸς 327 πανταχοῦ, δὲ δὲ πρότερος καὶ ὑστερός γρόνος οὐκέτι οἱ αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους· καὶ γάρ η κίνησις ἡ μὲν παρθένα μία, ἡ δὲ γενενημένη καὶ η μελλοντα ἔτεραι. ἔπειτα ἀριθμὸς ὁ γρόνος οὐδὲ φέρειθεν, ἀλλ' οἱ ἀριθμούμενος. *

πανταχοῦ, τὰ δὲ ἀριθμούμενα οὐ τὰ αὐτὰ οἱ δέκα ἄνθρωποι καὶ οἱ δέκα ἵπποι. ἀριθμοῦται δὲ καὶ ὁ γρόνος κατὰ τὸ πρότερόν τε καὶ ὑστερόν, διῆτε εἰκάσις ἔτερα ταῦτα. ἔτι ὡς ἐνδέχεται κίνησιν [εἰναι] τὴν αὐτὴν καὶ το μάτιν εἶναι πᾶλιν, οὕτω καὶ γρόνον ἐνδέχεται οἷον ἕαρ η μετέπωρον. ἡ 10 μὲν οὐσία τοῦ γρόνου τοιαύτη· τὸ γάρ τῆς κινήσεως πρότερόν τε καὶ ὑστερόν ἀριθμούμενα γρόνος ἔστιν, ἔχοντι δὲ αὐτῷ τὸ εἶναι ἐπιτύπῳ συμβέβηκε προηγουμένως μὲν τὴν κίνησιν μετρεῖν, κατὰ συμβεβηκός δὲ καὶ το 15 ὅπ' αὐτῆς ἀντιμετρεῖσθαι· οὐ γάρ μάνη λέγομεν πολλὴν τὴν κίνησιν τὴν ἐν τῷ πολλῷ γρόνῳ, ἀλλὰ καὶ γρόνον πολύν, ἐν φέρει πολλὴ κίνησις.

15 ὥσπερ οὖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μέτρων ἀντιμετρεῖται γάρ ὅπερ 20 τῶν μετρουμένων τὰ μέτρα· τῷ γάρ τῶν πυρῶν μεδίμνῳ κρίνομεν τὸ ἔβλαστον μέδιμνον, εἰ μὴ μεῖζον η ἔλαττόν ἔστιν, καὶ τῇ κατολῃ τοῦ οὖν τὴν γαλακήν ἀντιμετροῦμεν κοτύλην, καὶ τί θαυμαστὸν ἐπὶ τῶν συνεχῶν μέτρων τοῦτο συμβαίνειν, ὅπότε καὶ αὐτὸς ὁ μοναδικὸς ἀριθμὸς τρόπου τινὰ ὅπερ 25 τῶν ἀριθμούμενων ἀνταριθμεῖται; ὥσπερ γάρ τὸ δέκα δέκα ἵππους φαμέν, οὔτες καὶ τὰς μονάδας λέγομεν δέκα, ὅτι δέκα ἵπποις ισώθησαν. μήποτε γάρ οὐδὲ ἂν εἰς ἔννοιαν ἥλθομεν τῶν δέκα μὴ τὸν ἔνα ἵππον καὶ τὸν ἔνα ω 30 ἵππον καὶ τὸν ἔνα δάνθρωπον τοσαυτάκις λαμβάνοντες. καὶ τοῦτο εὐλόγιος 328 συμβέβηκε τὸ μετρεῖν τε καὶ ἀντιμετρεῖσθαι τὸν γρόνον· ἀκολουθεῖ γάρ,

25 ὥσπερ ἐλέγηθε. τῷ μὲν μετέχει η κίνησις, τῇ κινήσει δὲ ὁ γρόνος. ὥσπερ οὖν η κίνησις ἔχει πρὸς μέγεθος, οὕτως καὶ ὁ γρόνος πρὸς τὴν κίνησιν, 5

1 οὐδεῖς—βραδὺς οἱ. Μ εὐλόγιος Victorius: εὐλογος libri 2 πρότερος καὶ ὑστερος] sic G Aristot. 220^b6: πρότερον δὲ καὶ ὑστερόν EFGH; cf. Simpl. 731,8sqq. 5 excidisse quaedam perspexit Torstrik, qui φ μὲν οὖν ἀριθμούμενα supplevit; fortasse ὁ ἀριθμὸν οὐν excidit η superser. B 7 δὲ MW: δὴ BL κατὰ τὸ πρότερον] sic I Aristot. 220^b9: πρότερον EFGH 8 εἰναι delevi coll. Philop. 744,20 et Simpl. 733,1; Eudemum sequi Themistium adpareτ 9 εἰναι πάλιν MBL: πάλιν καὶ πάλιν W et Aristot. 220^b13, Torstrik 10 μὲν M: μὲν οὖν WBL 12 προηγουμένων—(154,4) κίνησις] exser. (inude a τῷ γάρ v. 20 ad verbum fere) Simpl. 733,16 sqq. 13 μάνη om. B 16 τῷ] τὸν Simpl., Spengel e coni.; at cf. Philop. 737,8 et quae adn. Vitelli 17 μὴ om. Laur. 85,14 (ut E Simplicii) μετέων η ἐλάττων Simpl., Spengel e coni. 17 εἰσαγων BL 18 ἀντιμετροῦμεν MWB, Simpl.: μετροῦμεν L zai τι—(19) μοναδικὸς] paulo aliter Simpl. 19 τοῦτο om. B 20 ἀριθμεῖται Simpl., qui post ἀριθμούμενων addit υπ' αὐτοῦ ὥσπερ γάρ] καὶ ὥσπερ E Simplicii τὰ δέκα—φαμέν] δέκα ἵππους φαμέν, ὅτι δέκα μονάδιν αὐτούς ἡμιθήταρεν Simpl. 21 λέγομεν δέκα Spengel: (δέκα λέγομεν Simpl.): λέγομεν δὲ καὶ libri (λέγομεν δὲ Laur. 85,18) 22 ἀν post ἥλθομεν E Simplicii: om. aF τὸν ἔνα ἵππον] ἔνα ἵππον εἶναι Simpl. 23 λαβόντες Simpl. zai (24) γρόνον] aliter Simpl. 25 ὡς Par. 1888 et Simpl. μὲν οἱ. FI Aristot. 220^b25 τῇ δὲ κινήσει Laur. 85,18 et Aristot. ib. 25, 26 ὥσπερ οὖν] ἐπεὶ οὖν ὡς Simpl. πρὸς τὸ μέγεθος W, Simpl. 26 καὶ ante η οἱ. Simpl.

καὶ ὥσπερ ἡ κίνησις μετρεῖ τὸ μέγεθος, καὶ ἀντιμετρεῖται ὑπ' αὐτοῦ. 328 πολλὴν γάρ φαμεν τὴν ὁδόν, ἐὰν ἡ πορεία πολλή, καὶ πολλὴν τὴν πορείαν, ἐὰν ἡ ὁδὸς πολλή. ὑμοίως δὲ καὶ τὴν κίνησιν πολλήν, ἐὰν ὁ χρόνος, καὶ 10 τὸν χρόνον, ἐὰν ἡ κίνησις. πῶς οὖν μετρεῖ τὴν κίνησιν ὁ χρόνος; ἡ τῷ 5 μέρος αὐτῆς ἀφορίσαι, δικαίως μετρήσει τὴν ὥλην, ὥσπερ ὁ πῆχυς τὸ μῆκος τῷ λαβεῖν τι μῆκος, δικαίως μετρήσει τὸ ὅλον. ἡ γάρ ὥρα τι ἔστιν ἄλλη 15 ἡ τοσῆδε κίνησις τοῦ ἡλίου; καὶ ὁ μῆν καὶ τὸ ἔτος.

'Επειδὴ δέ ἔστιν ἡ κίνησις ἐν χρόνῳ τῷ καταμετρεῖσθαι τὸ εἶναι αὐτῆς ὥπερ τοῦ χρόνου οὐ γάρ ἄλλο τὸ εἶναι τῆς κινήσεως (ἡ τὸ γέννεσθαι 10 φύσις παρεκτείνεται ὁ χρόνος καὶ δικαίως μετρεῖ), δῆλον ὅτι καὶ τοῖς ἄλλοις τὸ εἶναι ἐν χρόνῳ ἔστιν τὸ καταμετρεῖσθαι αὐτῶν τὸ εἶναι ὥπερ τοῦ χρόνου. τὸ γάρ ἐν χρόνῳ διτόνι ἔστιν, ἐν μὲν τῷ εἶναι τότε, ὅτε ὁ χρόνος ἔστιν, 15 ἔτερον δὲ ὥσπερ ἔνια λέγομεν, ὅτι ἐν ἀριθμῷ ἔστιν. ἄλλᾳ καὶ οὕτως ὁ τρίτος διπλοῦς· ἡ γάρ οὕτως ἐν ἀριθμῷ, ὅτι μέρος ἡ πάθης ἀριθμοῦ, ὡς 20 15 τὸ ἄρτιον τὰ δύο καὶ τὸ περιττόν· ἡ οὖτις ἔστιν αὐτῶν ἀριθμός, ὡς οἱ δέκα ἓποι καὶ οἱ δέκα βίσεις ἐν ἀριθμῷ. εἰ οὖν ἀριθμὸς ὁ χρόνος, δῆλον ὡς καὶ τὰ ἐν χρόνῳ ὅντα ἐν ἀριθμῷ ἔσται. τὸ μὲν οὖν νῦν καὶ τὸ πρότερον 25 οὕτως ἐν χρόνῳ καὶ ἀριθμῷ, ὡς ἐν τῷ μοναδικῷ ἡ | μονάδα καὶ τὸ περιττόν· τὰ μὲν γάρ τοῦ ἀριθμοῦ, τὰ δὲ τοῦ χρόνου συμβεβηκάτα· τὰ 30 20 δὲ πράγματα οὕτως ἐν χρόνῳ ἔστιν, ὡς ἐν τῷ ἀριθμῷ οἱ δέκα ἓποι. ὥσπερ τούτου ἀεὶ τῶν οὕτως ἐν ἀριθμῷ λεγομένων πλείων τις ἔστιν 5 ἀριθμός· ὠρισμένος γάρ ὁ ὀρισμός· οὕτως καὶ τῶν ἐν χρόνῳ ὅντων τούτων τὸν τρόπον ἀεὶ πλείων ἔστιν ὁ χρόνος· καὶ γάρ ὁ χρόνος ἀριθμός τις. εἰ 35 25 δὲ τούτο, τὰ ἐν χρόνῳ ὅντα περιέχεται ὥπερ τοῦ χρόνου, ὥσπερ καὶ τὰ ἐν

- 1 καὶ ὥσπερ — μετρεῖ] ἡ δὲ κίνησις μετρεῖ τὸ ἄριστον. 2 φαμεν] εἶναι φαμεν EF Aristot. 220b 29: φαμεν εἶναι GH (cf. Diels Zur Textgesch. p. 15) ἐὰν ἡ ἀν ἡ I Aristot. 220b 30: ἀν cett.; cf. Diels Zur Textgesch. p. 27 πορία L 3 δὲ om. W et Simpl. 4 τὴν κίνησιν ὁ χρόνος; cf. Alexander apud Simpl. 734,11 sqq.; Diels Zur Textgesch. p. 33 ἡ καὶ τὸ μέρος B τῷ WL; τὸ MBL₁ 5 αὐτῆς BL: αὐτοῦ MW δ πῆχυς τὸ μῆκος] sic HI Aristot. 221a 2. 3: τὸ μῆκος ὁ (καὶ G) πῆχυς EFG 9 αὐτῆς] αὐτὴ E Aristot. 221a 5 ἄλλο — κινήσεως] cf. Alexander apud Simpl. 735,31 10 συμπαρεκτείνεται] cf. Simpl. 741,28 δῆλον] δῆλον δὲ EF(H Aristot. 221a 7: δὲ δῆλον H; cf. Diels Zur Textgesch. p. 6 11 τὸ (αντε καταμετρεῖσθαι)] τῷ Spengel 12 ὁ om. B et FI Aristot. 221a 10 13 ὥσπερ] sic E Aristot. 221a 11: τὸ ὥσπερ FGHI 15 ὡς — (16) ἀριθμῷ] exser. Simpl. 738,16 16 εἰ οὖν] ἐπει οὖν Simpl. ib.: ἐπει δὲ Aristot. 221a 13 18 καὶ — μοναδικῷ] ὡς καὶ ἐν τῷ μοναδικῷ ἀριθμῷ Spengel sec. Simplicium 738,18. at καὶ ἀριθμῷ hoc loco idem valet atque τούτης ἔστιν (vel ἡ) ἐν ἀριθμῷ (sc. τακτικῷ; cf. Simpl. 718,5); δικαίως μετρήσει τούτης τούτην vix cogitari posse putto 21 ὥσπερ — (155,10) ἄριστον ad verbum plerumque exser. Simpl. 738,22 sqq. πλείων MW: πλείων BL 22 ὁ ὀρισμός] lac. VIII vel IX litt. W et Par. 1888: ὁ ἀριθμὸς Par. 1888 man. 2 et Victorius et coni. mihi neque hoc neque illud aptum esse videtur; desideratur, quae Alexandri verbis apud Simpl. (740,10) respondeant: πεπερασμένων γάρ ἀριθμός 22. 23 τοῦτον τὸν τρόπον om. W et Simpl.; del. Spengel 23 δεῖ om. W: post ἔστιν Simpl. 24 ὥπερ — περιέχεται om. F Simplicii ὥσπερ — (25) ἀριθμοῦ om. a Simplicii (et Themistii cod. Paris. 1888, in quo χρόνου erasmus eiusque loco ἀριθμοῦ scriptum, deinde a man. 2 χρόνου in marg. additum est)

ἀριθμῷ ὅντα περιέχεται ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τὰ ἐν τῷ πω ὅντα περιέχεται 329
ὑπὸ τοῦ τόπου καὶ τοῦτο ἔστι τὸ κυρίως σημαντόμενον ὑπὸ τοῦ ἐν
χρόνῳ. τὸ δὲ λέγειν ἐν χρόνῳ εἶναι, ἐπειδὴ τότε ἔστιν, ὅτε ὁ χρόνος
ἔστιν, καὶ τὸ ἐν κινήσει εἶναι, ἐπειδὴ τότε ἔστιν, ὅτε κίνησίς ἔστιν, οὐδὲν
5 διαφέρει τοῦ λέγειν καὶ τὸν οὐρανὸν ἐν κένγρῳ εἶναι, ἐπειδὴ τότε ἔστιν, 15
ὅτε καὶ ἡ κένγρος ἔστιν. ἀλλὰ τὸ μὲν ἄμφα εἶναι πολλοῖς συμβέηται, τὸ
δὲ εἶναι θάτερον ἐν θάτερῳ τὸ περιέχεσθαι ἔστιν ὑπὸ τοῦ ἑτέρου τὸ
30 θέτερον. τούτοις μέντοι γε ἀκόλουθοι καὶ τὸ ἄμφα εἶναι, ἀλλ' οὐκ ἐπειδὴ
ἄμφα, διὰ τοῦτο ἐν ἀλλήλοις· ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐν ἀλλήλοις. διὰ τοῦτο καὶ 20
ἄμφα. τοῦτο τὸ δὴ συμβέηται τοῖς ἐν χρόνῳ καὶ τὸ λέγεσθαι, ὅτι πάσχει
τι ὑπὸ τοῦ χρόνου· εἰλίθαμεν γάρ λέγειν, ὅτι κατατίκει ὁ χρόνος καὶ
γηράσκει πάντα ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ ἐπιλανθάνεται διὰ τὸν χρόνον οὐ γάρ εἰ
35 οὐδοίνας λέγομεν γίνεσθαι ὑπὸ τοῦ χρόνου τὴν οἰκίαν καὶ φίείρεσθαι, ἀλλὰ
γίνεσθαι μὲν ὑπὸ τοῦ οἰκοδόμου ἐν χρόνῳ, φίείρεσθαι δὲ καὶ ἐν χρόνῳ
40 καὶ ὑπὸ χρόνου· καὶ μανθάνειν μὲν ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος ἐν χρόνῳ, ἐκ-
λανθίνεσθαι δὲ | ὑπὸ τοῦ χρόνου μόνον· οὐδὲν γάρ ἔτερον ἐπὶ τούτων 330
αἴτιον θεωρεῖται. εὐλόγως δὲ καὶ αὐτὸν ὁ χρόνος φίορδᾶς αἴτιος λέγεται·
ἀριθμὸς γάρ κινήσεως. ἡ δὲ κίνησίς ἔστι τὸ προσπάργον. εἰ δὲ ταῦτα
λέγεται καλῶς, φανερὸν ὅτι τὰ ἀεὶ ὅντα ἡ ἀεὶ ὅντα οὐκ ἔστιν ἐν χρόνῳ· 5
50 οὐ γάρ περιέχεται ὑπὸ χρόνου οὐδὲ πάσχει τὸ ὑπὸ χρόνου (οὔτε γάρ
συναλλοιοῦται αὐτῷ οὔτε συμπάρεισιν). οὐκοῦν οὐδὲ μετρεῖται τῶν τοιούτων
τὸ εἶναι ὑπὸ τοῦ χρόνου οὐδὲ δρίζεται οὔτε περιττεύει τις τῆς οὐσίας 10
αὐτῶν χρόνος, ἀλλὰ τούναντίν παντὸς τοῦ ληφθέντος χρόνου τὸ εἶναι
αὐτῶν περιττεύει. πῶς οὖν ἡ κίνησίς ἐν χρόνῳ; καίτοι δέδεικται αἴδιος
55 καὶ δειγμήσεται. ἢ διὰ ἀεὶ ἀλληλαγμοῦ καὶ ἀλληλαγμοῦ περιέχει, ἀλλ' ὅτι γε ἀλλήλοις
συνήρμοσται, διὰ τοῦτο ἔστιν ἡ κίνησίς ἐν τῷ χρόνῳ.
60 Ἐπειδὴ δὲ ἔτιν ὁ χρόνος μέτρον κινήσεως, ἔσται καὶ ἡρεμίας 20
μέτρον (στέρησις γάρ ἡ ἡρεμία κινήσεως). τοῖς δὲ αὐτοῖς κρίνομεν τάς τε
ἔξεις καὶ τὰς στερήσεις, οἷον ὅμμασι φῶς καὶ σκότος καὶ ὄχημη φωνὴν

1 τοῦ] sic II Aristot. 221^a 18: om. EFGI   ἀριθμοῦ — (2) τοῦ] om. L   2 τοῦ] sic
FGHI Aristot. ib.: om. E   2. 3 ἐν χρόνῳ] χρόνου W   3 ὁ om. Par. 1888,
E Aristot. 221^a 19, EF Simplicii   5 τοῦ om. M   ἐν τῇ κένγρῳ E Simplicii
et Aristot. 221^a 22   13 οἰκεῖαν L: οἰκεῖαν α   14 οἰκοδόμου cf. Simpl. 741,9
15 καὶ ante ὑπὸ χρόνου om. M   17 αἴτιον E Aristot. 221^b 1   18 εἰ δὲ MW:
εἰ δὴ BL   19 τὰ om. E Aristot. 221^b 3   οὐκ ἔστιν superser. B
20 οὐ γάρ in ras. B   24. 25 αἴδιος καὶ δειγμήσεται] cf. Simpl. 741,22. fortasse ex
Alexandro haec (cf. Simpl. 739,22)   25 ἡ δὲ — (29) χρόνῳ] exscr. Simpl. 741,25 sqq.
(6 Θεμίστιος)   ἀεὶ om. M   26 συνήρμοσται (cf. v. 29) συμπαρεκτενόμενα (cf.
154,10) καὶ συνετερούμενα Simpl.   συνετερούμενα M₂   27 καὶ μὴ περιττεύῃ
Simpl.   30 post μέτρον add. κατὰ συμβέβηκάς FGH Aristot. 221^b 8 (om. haec E)
31 στέρησις — κινήσεως] cf. Simpl. 742,24

τε καὶ ἡσυχίαν· ὥστε καὶ ἡρεμίαν ἐν χρόνῳ, οὐ πάντως δέ, ἐπειδὴ ἐν 330
χρόνῳ, διὰ τοῦτο καὶ ἐν κινήσει· οὐ γάρ κίνησις ὁ χρόνος, ἀλλ' ἀριθμὸς
κινήσεως καὶ συμβεβηκός τι. οὐκέτι δέ, εἰ ἔν τῷ εἶναι | συμβεβηκέτι τι. ἦδη 331
καὶ ἐν ᾧ τοῦτο συμβέβηκεν οὐ γάρ εἴ τι ἐν ἡμέρᾳ, ἦδη καὶ ἐν τῇ φορᾷ
5 τοῦ ἡλίου. τὸ τούτῳ συμβέβηκεν οὐ γάρ εἴ τι ἐν ἡμέρᾳ, ἦδη καὶ ἐν τῇ φορᾷ
ἀριθμῷ δὲ κινήσεως· λέγουσεν γάρ. ὅτι ὁ κάμψων ἐν τοσφῷς ἡρεμησεῖς
χρόνῳ· οὐχ ὥσπερ δὲ τὴν κίνησιν μετρεῖ καθ' αὐτὴν ὁ χρόνος. οὕτω καὶ
τὴν ἡρεμίαν, ἀλλὰ κατὰ συμβεβηκός· τῷ γάρ κίνησιν ἀλληγορεῖν. Ἡ
γάρ νῦν μέτρον μὲν καθ' αὐτὴν τῆς φορᾶς τοῦ ἡλίου τῆς ὑπὸ γῆν, κατὰ
10 συμβεβηκός δὲ καὶ τῆς ἡσυχίας τῶν ζῴων, ἡρεμεῖν δὲ λέγεται οὐ τὰ 10
πάντη ἀκίνητα, ἀλλὰ τὰ πεζώκυτα μὲν κινεῖται, ἐστερημένα δὲ νῦν τῆς
κινήσεως· τῶν γάρ οὗτος ἀκίνητων ὡς ἡρεμούντων πλείων ἐστὶν ὁ χρόνος
καὶ διὰ τοῦτο εἰκότως τὰ ἡρεμοῦντα ἐν χρόνῳ λέγεται ἡρεμεῖν, ὅτι ὁ
χρόνος αὐτῶν ἔστιν τῆς ἡρεμίας, μετρήσει δὲ ὁ χρόνος τὸ κίνούμενον καὶ 15
τὸ ἡρεμοῦν, ἢ τὸ μὲν κινεῖται τὸ δὲ ἡρεμεῖ· τὴν γάρ κίνησιν αὐτῶν
καὶ τὴν ἡρεμίαν πάσῃ τις. οὐχ ἀπλῶς οὖν μετρητὸν τὸ κίνούμενον
ὑπὸ τοῦ χρόνου· οὐδὲ γάρ ὁ ἄλιτρος ἀπλῶς μετρητὸς ὑπὸ χρόνου· τὸ 20
γάρ εἶναι αὐτοῦ οὐ μετρητὸν ὑπὸ χρόνου, ἀλλ' ἡ κίνησις αὐτοῦ, καθὼ
ποσή τις ἔστιν. δεῖ δὲ μὴ λανθάνειν, ὅτι μέτρον μὲν καὶ κινήσεως καὶ
25 ἡρεμίας λέγεσθαι δύναται ἄν ὁ χρόνος, ἀριθμὸς δὲ κινήσεως μάνγης· τὸ γάρ
πρότερον καὶ τὸ ὅστερον, ὃν ἀριθμός ἔστιν ὁ χρόνος, ἐν κινήσει μὲν ἔστιν, 25
ἐν ἡρεμίᾳ δὲ οὐ· οὐ γάρ καὶ ταύτῃ ἐν μεταστάσει τὸ εἶναι ἀπὸ προτέρου
τινὸς ἐπὶ τῷ ὅστερον, ὥστε φανερὸν ἐξ τῶν εἰρημένων, ὅτι, ὅσα μῆτε κινεῖ-
ται μῆτε ἡρεμεῖ· ταῦτα οὐ μετρεῖται ὑπὸ χρόνου· ὁ γάρ χρόνος κινήσεως 30
30 μάνγης καὶ ἡρεμίας μέτρον ἔστιν. | ἔπειται δὲ τούτοις τὸ μῆτε τὰ δεῖ μὴ 332
ὅτα εἶναι ἐν χρόνῳ, οἷον ὅσα μὴ ἐνδέχεται ἄλλως, ὥσπερ καὶ τὴν διά-
μετρον σύμμετρον εἶναι τῇ πλευρῇ· οὐδὲ γάρ κινεῖται ταῦτα οὐδὲ ἡρεμεῖ·
κινήσεως δὲ μάνγης καὶ ἡρεμίας μέτρον ὁ χρόνος τῆς μὲν καθ' αὐτὴν, τῆς δὲ 5
κατὰ συμβεβηκός. ὅσα μὲν οὖν φίλαρτὰ καὶ γενητὰ καὶ ἀπλῶς ὅσα ὑπὲ
30 ὅντα ὑπὲ δὲ μῆτε, ἀνάγκη ταῦτα ἐν χρόνῳ εἶναι· εἴτε γάρ ὁ χρόνος τις πλείων,
διὰ τὸ περέγει τοῦ εἶναι αὐτῶν καὶ τοῦ μετροῦντος τὴν οὐσίαν αὐτῶν. τῶν 10

1 ἡρεμίαν M₁B (Tostrik e coni.): ἡρεμία M₂WL ἐπειδὴ WBL: ἐπειδὲ M 3 καὶ συμ-
βεβηκός—(5) ἡλίου] exscr. Simpl. 743,13sqq. ἔστι δὲ εἰ ἐν τῷ scriptis (cf. Philop. 756,18
τὸ ἐν τοῖς ὑπάρχοντος: εἴ τι δὲ ἐν τῷ Themistii libri et al' Simpl.: ἔστι δὲ τὸ ἐν τῷ E Simplicii
(ἔστι δὲ εἴ τι ἐν τῷ συμβεβηκότι Tostrik) συμβεβηκέτι M: συμβεβηκέτι W: συμβεβηκότι BL
et Simpl. (ubi εἶναι om.) 4 εἴ τι] ἡτοι M καὶ om. a 6 ἡρεμήσῃ W 8 τῷ—
(10) ζῷων] exscr. Simpl. 743,1sqq. (ὁ Θεμιστίου) 10 τῆς τῶν ζῷων ἡρεμίας Simpl.
11 πάντα L₁a 13 ὁ om. BL 14 χρόνος αὐτῶν (οἱ αὐτοὶ εἰ ras.) B 16 ante πάσῃ
add. μετρήσει WBL (om. M et Simpl. 744,25): post αὐτῶν colloc. Aristot. 221b 18 πάσῃ τις
Aristot. 221b 19: πάσῃ τις ἔστιν W₂BL: πᾶς ἔστιν M (η τις super ἔστιν): πᾶς η τις ἔστιν W₁
19 καὶ pr. om. BL 20. 21 τὸ γάρ πρότερον κατελέγεται] ex Alexandro: cf. Simpl. 744,5
21 χρόνος (ρό in ras.) M 22 ἐν τῇ μεταβάσει Simpl. 24 οὐ superser. B 26
τοῦ χρόνου W et Laur. 85,14 25 μῆτε] scrib. μῆτε Spengel 26 ἄλλως μὴ ἄλλως M
29 καὶ (ante γενητὰ) om. MB 31 τοῦ τε εἶναι E Aristot. 221b 30 αὐτῶν] sic E
E Aristot. 221b 31: om. FGHI

δὲ μὴ ὅντων ὅτα μὲν περιέχει ὁ χρόνος, ταῦτα ἐν γράφοι· περιέχει δὲ ἡ 332
ὁ παρελθόν ἢ ὁ μέλλων ἢ καὶ ἀμφότεροι. ἂ μὲν οὖν ὁ παρελθόν, ταῦται
ἡσησθαι οἶνον ἔκλεψις, ἂ δὲ ὁ μέλλων, ταῦτα ἔσται οἶνον ἔκλεψις, ἂ δὲ ἄμφω,
ταῦτα καὶ ἡγ̄ καὶ ἔσται οἶνον ὁ πύλευμος ὁ Περισκός. ὅτα δὲ μὴ περιέχει, 13
ταῦτα δὲ οὔτε ἡγ̄ καὶ ἔσται οἶνον ὁ πύλευμος ὁ Περισκός. ὅτα δὲ μὴ περιέχει, 13
ὅσων τὰ ὀντικείμενα ἀεὶ ἔσταιν, οἶνον τὸ ἀσύμμετρον εἶναι τὴν διάμετρον ἀεὶ
ἔσταιν, καὶ οὐκ ἔσται τοῦτο ἐν χρόνῳ, οὐ τούτου οὐδὲ τὸ σύμμετρον, δέσπι 20
ἐναντίον ἔσταιν τῷ ἀεὶ δόντι ὕπερ τὸ δὲ τὰ ὀντικείμενα μὴ ἀεὶ, ταῦτα δὲ δύναται
καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι καὶ ἔστι γένεσις καὶ φύσης αὐτῶν.

10   13. Τὸ δὲ νῦν λέγεται διγῆς κυρίως τε καὶ ἐν πλάτει. περὶ δὲ τοῦ
κυρίως λεγομένου πρῶτον λεκτέον. ἔσται δὲ τοῦτο καθάπερ καὶ πρότερον εἰ
εἰρησαι. ὃ καὶ συνέγεται ὁ χρόνος καὶ διαιρεῖται· καὶ γάρ συνέχει τὸν
χρόνον τὸν παρεληλυθόντα καὶ τὸν ἔσταμενον (συνάπτουσι γάρ πρὸς κοινὸν
τοῦτον ὅρον ἀμφότεροι), καὶ αὐθὶς διαιρεῖ καθάπερ καὶ τὸ σημεῖον τὴν
15 γραμμήν. διαφέρει δέ, ὅτι τὸ μὲν σημεῖον ὑπομένει, τὸ δὲ νῦν οὐδὲ ἀλλ'. 333
ἀεὶ ἄλλο καὶ ἄλλο, καὶ τὸ μὲν ἐνεργείᾳ διαιρεῖται τὴν γραμμήν. τὸ δὲ δύναμει
τὸν χρόνον· οὐδὲ γάρ ὅλως ἐνεργείᾳ ληφθῆναι δύναται (προλαμβάνει γάρ εἰ
ἀεὶ τὸ βιοληθέντα αὐτὸν λαθεῖν), ἄλλο μόνῃ τῇ ἐπινοίᾳ. καθὼδ μὲν τούτου
διαιροῦν λαμβάνεται καὶ ὡς τοῦ μὲν πέρας, τοῦ δὲ ἀρχῆς, δύο γίνεται τῷ
20 λόγῳ (οὐ γάρ ταῦτὸν τὸ πέρατι καὶ τὸ ἀρχῆν εἶναι, εἰ καὶ ἀμφω περὶ ἐν
ὑποκείμενον), καθὼδ δὲ ὡς συνέχον, κατὰ τοῦτο ἐν ἀκριβῶς κατά τε τὸ 10
ὑποκείμενον καὶ τὸν λόγον. καθάπερ ἐπὶ τῶν μαθηματικῶν γραμμῶν ἡ
στιγμή· εἰ μὲν διαιροῦνται αὐτὴν λαμβάνοιμεν, ἄλλη καὶ ἄλλη τῷ λόγῳ
καὶ τῇ νοήσει, εἰ δὲ ὡς συνέχουσαν, μίαν καὶ τὴν αὐτήν· οὕτω δὴ καὶ
25 τὸ νῦν τῷ μὲν ὑποκείμενῳ πάντως ἐν. τῷ λόγῳ δὲ ἐν καὶ οὐδὲ ἐν, ἐν μέν, 13
ὅταν ὡς συνέχον λαμβάνοται, οὐδὲ ἐν δέ, ὅταν ὡς διαιροῦν, δυνάμει δὲ
ταῦτα· καὶ αὗτη πρὸς τὴν στιγμὴν διαφορά, ἀμφω γάρ περὶ ταῦτην καὶ
τὸ διαιρεῖν καὶ τὸ συνέχειν. τὸ δὲ εἶναι οὐ ταῦτὸν τῷ τε διαιροῦντι καὶ τῷ
τῷ συνέχοντι. τὸ μὲν οὖν κυρίως νῦν τοῦτο ἔσται.

30   Λέγεται δὲ καὶ ἄλλως τὸ νῦν. ὁ γάρ ἐφ' ἑκάτερα παρακείμενος τῷ
τοιούτῳ χρόνος ὁ τε παρελθόντας καὶ ὁ μέλλων καὶ ἀγγὺς ὧν καὶ αὐτὸς
λέγεται νῦν κατὰ τὴν γειτνασιν πρὸς τὸ ἀκριβῶς νῦν. ηὗται γάρ ὁ δεῖνα 25

5 οὔτε ἔστιν om. L   ἔστι] ἔστι Aristot. 222^a 3   9 καὶ ante εἶναι om. Aristot.
222^a 8   ἔστι] ὅτι M   10 κυρίως ταῦτα] cf. Simpl. 747,33 sqq.   11 δὲ MW:
δὴ BL   ante πρότερον add. τὸ L (cf. Simpl. 747,33)   13 παρεληλυθόντα] sic
G Aristot. 222^a 11: παρελθόντα EFHI   14 ὥραν] cf. Simpl. 748,17 sqq. et Diels
Zur Textgesch. p. 9   16 ἐνεργείᾳ] cf. Alexander apud Simpl. 748,23   18 ἐπι-
φεύγειν L (lineola subducta; ἐπεισία a)   19 αὗτη διαιροῦν add. οὐδὲ Torstrik (item v. 23)
τοῦ μὲν ἀρχῆς, τοῦ δὲ πέρας W   21 ἀκριβῶς] lac. X litt. L₁ (et Laur. 85,18); om. L₂a
23 λαμβάνομεν libri: λαμβάνοι μὲν αἱ λαμβάνομεν Spengel   ἄλλη καὶ ἄλλη] sic F
Aristot. 222^a 17: ἄλλη EGHII; cf. Simpl. 749,5   24 μία καὶ ἡ αὐτὴ Torstrik
25 τῷ] τὸ L   26 ὡς alt.] εἰς B   29 οὖν] sic GFI Aristot. 222^a 20: om. EII; cf.
Diels Zur Textgesch. p. 6   30 ὁ γάρ — (32) νῦν] exser. Simpl. 750,1 sqq.
31 καὶ (ante ἀγγὺς) om. W: ἀτε Simpl.   post ὧν add. αὐτοῦ νῦν Simpl.   32 νῦν]
γένους νῦν FGII Aristot. 222^a 23: ἔσται νῦν II: in E desunt verba οὐδὲ ὁ κατακλ. γ. νῦν

νῦν, ὅτι τήμερον, καὶ ἡλθε νῦν, ὅτι τήμερον· τὰ δὲ ἐν Ἰλίῳ οὐ γέγονε νῦν, 333
οὐδὲ ὁ κατακλυσμὸς νῦν, καίτοι συνεχῆς ὁ χρόνος εἰς ταῦτα, ἀλλ’ ὅτι
πόρρω τοῦ παρόντος νῦν.

Τὸ δὲ ποτὲ χρόνος ὠρισμένος ὑπὸ τοῦ παρόντος νῦν καὶ τοῦ προ- 334
ἡ τέρου καὶ τοῦ ὑστέρου, οἷον ποτὲ ἐλήφθη Τροία καὶ ποτὲ ἔσται κατα-
κλυσμός. δεῖ γάρ πεπεράνθηται καὶ ὠρίσθαι πρὸς τὸ νῦν τὸ πρότερον νῦν 5
καὶ τὸ ὑστέρον, ἐφ' ὃν τὸ ποτὲ λέγεται. σημεῖον δέ· ἐφ' ὃν γάρ ὄρίσαι
οὐ δυνάμενα, οὐ λέγομεν εἰδέναι πότε· εἰ δὴ πᾶς ὁ λαμβανόμενος χρόνος τὸ
ποτὲ κατηγορούμενον ἔχει, πᾶς ὁ λαμβανόμενος ὥρισται. ἀρ' οὖν ὑπολείψει
10 ποτὲ ἣ οὐ, ἐπείπερ οὐδὲ ἡ κίνησις; ἀλλος οὖν ἡ ὁ αὐτὸς πολλάκις; ἡ δῆλον ὅτι 10
ώς ἂν ἡ κίνησις, οὗτος καὶ ὁ χρόνος; εἰ μὲν γάρ ἡ αὐτὴ καὶ μία γίνεται ποτε,
ἔσται καὶ ὁ χρόνος εἰς καὶ ὁ αὐτός· εἰ δὲ μή, οὐκ ἔσται. δῆλον δὲ ἐκ τοῦ νῦν,
ὅτι ἄλλος καὶ ἄλλος· ἐπει γάρ τὸ νῦν ἀμφα ἀρχὴ καὶ τελευτὴ, δῆλον ὅτι ἄλλος καὶ
ἄλλος· οὐ γάρ δὴ τοῦ αὐτοῦ· ἀμφα γάρ εἴη περὶ ταῦτα ἀντικείμενα. καὶ οὐχ 15
ὑπολείψει δὴ ὁ χρόνος, ἀεὶ γάρ ἐν ἀρχῇ· δεῖ δὲ ἐν ἀρχῇ, δῆτι καὶ ἀεὶ ἐν τῷ νῦν.

Τὸ δὲ ἡδη ἐγγὺς ἔστι τοῦ παρόντος νῦν ἀτάρου, μέρος τοῦ μέλλοντος 20
χρόνου. πότε βαδίζει; ἡδη, ὅτι ἐγγὺς ὁ χρόνος ἐν ἦ φι μέλλει. καὶ τοῦ παρελθόν-
τος χρόνου αὐ τὸ μὴ πόρρω τοῦ νῦν. πότε βεβάδικας; ἡδη, ὅτι τήμερον ἡ γένεσις.
τὸ δὲ Ἰλιον φάναι ἡδη ἑαλωκέναι οὐ λέγομεν, ὅτι λέν πόρρω τοῦ νῦν. 25

20 Καὶ τὸ ἄρτι τὸ ἐγγὺς τοῦ παρόντος νῦν μάριον τοῦ παρελθόντος· πότε
ἡλθες; ἄρτι, καὶ ἐπεὶ ἡ ὁ χρόνος ἐγγὺς τοῦ ἐνεστῶτος νῦν. πάλαι δὲ τὸ
πόρρω. τὸ δὲ ἑξαίφυνης λέγεται μὲν καὶ ἐπὶ τῶν ἀπρισθοκήτων γιγνομέ- 335
νων, λέγεται δὲ μᾶλιστα ἐπὶ τῶν ἐν διέγη χρόνῳ καὶ διὰ συκρότητα
σχεδὸν ἀναισθήτως ἔξισταμένων.

25 Ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ χρόνῳ πάντα καὶ τὰ γενόμενα γίνεται καὶ τὰ φεύ-
ρομενα φεύρεται, εἰκότως οἱ μὲν σοφώτατον, οἱ δὲ ἀμαθέστατον λέγουσιν
εἶναι τὸν χρόνον. Σιμωνίδης μὲν γάρ σοφώτατον, ὅτι γίνονται ἐπιστήμονες

2 δ] sic E Aristot. 222a24: om. FGI: ἔστι II 4 πότε plerumque libri 9 κατηγορού-
μενον] cf. Simpl. 750,21 8 δὲ La 10 ἐπείπερ scripsi: ὡς εἴπερ MBL (ὡς del. Spengel):
ῶσπερ W οὐδὲ ἡ] δεῖ ἔστι Aristot. 222a30 11 καὶ ὅ] καὶ E Aristot. 222a32:
om. FGHI 12 δῆλον τχλ.] cf. Simpl. 751,6sqq. 13 ἐπει γάρ] καὶ γάρ W: ἐπειδὴ F
Aristot. 222a33: ἐπει δὲ FGHI 14 αὐτοῦ] quae postea apud Aristot. leguntur (222b1)
ἀλλὰ—(5) τὸ νῦν, praetermisit Themistius γάρ δὲ εἴη MWB, Spengel e coni.: γάρ
εἴη L τὸ ἀντικείμενον] τάνατον ἀν E Aristot. 222b6; cf. Diels Zur Textgesch. p. 21
15 ὅτι MWB: 8 L 17 βαδίζεις EFI Aristot. 222b8: βαδίζεις GH 17. 18 παρελ-
θόντος] sic FGHI Aristot. 222b9: παρελθούθος E 18 αὖ scripsi: οὐ libri: del.
Spengel 19 λέν πόρρω EH Aristot. 222b12: πόρρω λέν FGI 20 τοῦ
παρόντος τὸ ἐγγὺς B 21 καὶ (i. qu. τουτέστι) M: om. WBL δὲ χρόνος ὁ ἐγγὺς
E Aristot. 222b14 22. 23 γενομένιον M (γεν in rasura maioris spatii) 23 διὰ
μικρότητα ἔχεταν FI Aristot. 222b15: διὰ μικρότητα GH: om. E cf. Diels Zur Textgesch.
p. 21: quae sequuntur Aristotelis verba (222b16) μεταβολὴ—ἔκστατικὸν apud Themistium
infra (159,2) leguntur 24 ἀναισθήτως] ἐν ἀναισθήτῳ χρόνῳ EFGI Aristot. ib.: ἐν

ἀνεπαισθήτῳ χρ. H 27 σοφώτατον WL_{2a}: σοφέστατον M: σοφώτατον I₁;
cf. omnino Simpl. 759,8 sqq. et 741,1 sqq. (Simon. fr. 19 p. 1123 Bergk)

ὑπὸ γρόνου, Πάρων δὲ ἀμαθέστατον, ὅτι καὶ ἐπὶ λανθάνονται ὑπὸ γρόνου, 335 ποὺλοὶ λέγων οὐτοῖς ὄρθιτερον· μεταβολὴ γάρ πᾶσα φύσει ἐκστατικόν. δῆλον 10 οὖν, ὅτι φύσιρᾶς μᾶλλον αἰτίας καθ' αὐτόν ἔστιν ἡ γενέσεως, καθάπερ ἐλέγχθη καὶ πρότερον· καὶ γάρ ἡ κίνησις καὶ ἡ μεταβολὴ καθ' αὐτήν μὲν 5 ἔξιστης τοῦ προϋπάρχοντος· ἐπειδὴ δ' ἐνίστε συμβαίνει τισὶν ἔξισταμένοις ταῦτης προτέρας αὐτῶν οὐδίτας μεταβαλλεῖν εἰς ἔτεραν, τούτοις δὲν καὶ γενέσεως αἰτία γίνοιτο κατὰ συμβεβηκός ἡ τε κίνησις καὶ ὁ ταύτης ἀριθμός, λέγω δέ, ὅτι τοῖς μὲν γνομένοις οὐ μόνον ὁ γρόνος ἀρκεῖ πρὸς τὴν γένεσιν, ἀλλὰ προσδεῖται τινος ἐνεργείας, ὥφ' ἡς γίνεται, οἷον τέχνης ἡ φύσεως 20 10 ἢ διδασκαλίας ἡ πρόξεως, τοῖς δὲ φύσιρομένοις αὐτὸς ἀρκεῖ μόνον πρὸς τὴν φύσιράν, καὶν ἔξωθεν αἰτία μηδεμίᾳ προσῆ, ὡς τοῖς ἐν γρόνῳ σημαντικοῖς, καὶ ταύτην μᾶλλοντα λέγειν εἰώθαμεν ὑπὸ τοῦ γρόνου γίνεσθαι τὴν εἰς φύσιράν. οὐ μὴν οὐδὲ ταύτην ὁ γρόνος ποιεῖ, ἀλλὰ συμβαίνει καὶ τὴν τοιαύτην ἐν γρόνῳ γίνεσθαι τὴν μεταβολήν· ἡ δὲ ἔκστατου φύσις καὶ ἡ 15 ὑποκειμένη μῆκη καὶ τούτοις τῆς φύσιρᾶς αἰτίᾳ· μέτρα γάρ ἐκάστου τῶν γενέσεις ὑπὸ τῆς φύσεώς ἔστιν | ωρισμένα καὶ οὐδέποτε καὶ ἀκυῆς καὶ 336 παρακμῆς. ὅτι μὲν οὖν ἔστιν ὁ γρόνος καὶ τί καὶ ποσαχῶς λέγεται τὸ νῦν καὶ τὸ ποτὲ καὶ τὸ ἄρτι καὶ τὸ ἥδη καὶ τὸ πᾶλαι καὶ τὸ ἔξαίρηντος, εἰρηται.

20 14. Τούτων δὲ ἡμῖν οὕτω διωρισμένων φανερόν, ὅτι πᾶσα μεταβολὴ εἰς τὸ κινούμενον ἀνάγκη κινεῖται ἐν γρόνῳ· τὸ γάρ θάττον καὶ τὸ βροδύτερον κατὰ πᾶσάν ἔστι μεταβολήν. τὸ δὲ θάττον οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἡ τὸ πρότερον μεταβαλλον εἰς τὸ ὑποκειμένον· λέγω δὲ ὑποκειμένον, εἰς δὲ ἡ 10 κίνησις γίνεται, οἷον τόπον ἡ σχῆμα ἡ πάθος. ἵνα γάρ σαφέστερον εἰπω- 25 μεν, ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον φορᾶς, ὅταν τὸ ἴσον διάστημα δύο τινὰ κινηταὶ κίνησιν δημιλύγη, θάττον λέγεται κινεῖσθαι τοῦτο. ὁ πρότερον διέξειται τὸ διάστημα. δεῖ δὲ καὶ τὸ διάστημα ταύτων ὑποκειθαι τοῖς κινουμένοις, 15

1 παρὼν α	2 οὕτω E Simplicii	4 ἐλέγχθη W	καὶ—(12) τηκο-
μένοις] exser. Simpl. 754,19 sqq.		5 ἐνίστε om. W et Simpl.	τισὶν Simpl.:
τοῖς W ₂ : τί ἀν LW,BL (τινὰ Laur. 85,18): τοῖς Spengel			ἔξισταμένης M
7 αἰτία L	γένοιτο BL	8 ὁ γρόνος superser. W: post ἀρκεῖ colloc. E Simplicii	
9 ὥφ' ἡ B	οὖν — φύσεως om. B	10 μάρος] μόνον ὁ γρόνος Simpl.	
12 εἴωθα E Aristot. 222b25	14 οὐ μὴν om. E Aristot. ib.	13. 14 καὶ τὴν	
τοιαύτην] καὶ ταύτην W: post γίνεσθαι colloc. BL	14 τὴν om. BL	15 τὴν ἡ δὲ—	
(17) παρακμῆς] exser. Simpl. 754,34 sqq.		15. 16 τῶν ἐν γενέσει W et Simpl.	
16 ἔστιν W	17 ἔστιν ὁ MWB: ἔστι L	καὶ τίς E Aristot. 222b 27:	
om. H		πᾶσαν λέγεται] sic II Aristot. 222b28: λέγομεν FGI: τί τε E	
ποτὲ om. BL	τὸ ante ἄρτι om. E Aristot. ib.	18 τὸ ante	
222b29	τὸ ante πᾶλαι om. EG Aristot. ib.	καὶ τί τὸ ἥδη GIII Aristot.	
ριαμένον] sic II Aristot. 222b30, E Simplicii 756,1; M Philoponi 768,21: διηριθμημένων	τὸ ἔρεζης L	20 διω-	
EFG et aF Simpl.: διηριθμημένων I Arist.; cf. Diels <i>Zur Textgesch.</i> p. 18		ριαμένων	
21 ἀνάγκη κινεῖσθαι] sic FGIII Aristot. ib. (et Philop.): om. E	πᾶσαν μετα-		
MWB, Torstrik e coni.: τοῦτο L (cf. Simpl. 756,18)	βολὴν apud Aristot. (222b 32, 33) leguntur ἐν πᾶσι γάρ οὕτω φαίνεται praetermisit The-		
23 εἰς] ὡς M	25 φύσιρᾶς L	27 ταύτων	
	κινεῖται L		

οἶνον εὐθεῖαν ἡ περιφερῆ γραμμὴν ἀμφοτέροις καὶ διμαλήν τὴν κίνησιν 336 ἄμφω κινεῖσθαι. οὗτος γάρ ἂν τὸ θάττον γνωρίζοιτο τῷ πρότερον ἐφι-
κέσθαι τοῦ πέρατος, ἐπεὶ παρὰ τὴν θατέρου τούτων διαφορὰν συμβαίνει ποτὲ²⁰ ἂν καὶ τὸ βραδύτερον κινούμενον πρότερον μεταβάλλειν καὶ τὸ θάττον
5 θετέρον. ἀλλὰ τούτων μὲν ἔξωθεν ἡ κριβωλογεῖσθαι. οὗτοι δὲ οὖν ἡ πᾶσα
κίνησις τὸ θάττον ἔχει καὶ τὸ βραδύτερον, ὃ τὸ πρότερον ἔστιν καὶ τὸ
θετέρον, ἐν χρόνῳ ἔστιν· πρότερον γάρ καὶ θετέρον λέγεται κατὰ τὴν πρὸς²⁵
τὸ νῦν ἀπόστασιν· τὸ γάρ νῦν ὅρος τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος.
ῶστε, ἐπεὶ τὸ νῦν ἐν χρόνῳ, *(καὶ τὸ πρότερον καὶ θετέρον ἐν χρόνῳ)*
10 ἔσται· ἐν τῷ γάρ τὸ νῦν, καὶ ἡ τοῦ νῦν | ἀπόστασις. οὗτοι δὲ περ 337
λέγομεν, ἀλλήλους· εἰ γάρ πᾶσα κίνησις τὸ πρότερον καὶ τὸ θετέρον ἔχει,
ταῦτα δὲ ἐν χρόνῳ, καὶ πᾶσα κίνησις ἐν χρόνῳ.

Διὰ τί δὲ ὁ γρόνος ἐν παντὶ δοκεῖ εἶναι καὶ ἐν γῇ καὶ ἐν θαλάσσῃ³
καὶ ἐν οὐρανῷ; οὗτοι κινήσεώς τι πάθοις ἡ ἔξις ἔστιν· τὸ γάρ ἀριθμούμενον
15 αὐτῆς ὁ γρόνος, τὰ δὲ προειρημένα πάντα κινητά· ἐν τόπῳ γάρ ἀπαντα
ἡ καθ' ὅλα ἡ κατὰ μόρια καὶ συνέσυνται ἀλλήλοις ἡ τε κίνησις καὶ ὁ
γρόνος, ὥστε ἐν οἷς ἐκείνη, καὶ οὗτος. τὸ δὲ ὅπερ λέγω δυνάμει καὶ 10
ἐνεργείᾳ. οὗτος μὲν γάρ δυνάμει κινητά, δυνάμει καὶ ἐν χρόνῳ ἔστιν, ὡς τὰ
ἥρεμούντα· οὗτος δὲ ἐνεργείᾳ, ἐνεργείᾳ ἐν τῷ χρόνῳ. ἀλλ' εἰ τὸ ἀριθμού-
20 μενον τῆς κινήσεως γρόνος ἔστιν, ἀρά, εἰ τὸ ἀριθμοῦν μὴ εἴη, δυνατὸν 15
εἶναι τὸ ἀριθμούμενον; εἰ δὲ μηδὲν ἄλλο πέφυκεν ἀριθμεῖν ἡ ψυχὴ καὶ
ψυχῆς ὁ νοῦς, ἀρά μὴ οὕσης ψυχῆς δυνατὸν εἶναι τὸν γρόνον; εἰ τούτου
διγῶς λέγεται ὁ ἀριθμός, τὸ τε ἀριθμητὸν καὶ τὸ ἀριθμούμενον, τὸ μέν,
τὸ ἀριθμητόν, δηλαδὴ δυνάμει, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ, ταῦτα δὲ οὐκ ἀν ὑποστάται²⁵
25 μὴ ὅντος τοῦ ἀριθμήσοντος μήτε δυνάμει μήτε ἐνεργείᾳ, φανερὸν ὡς οὐκ
ἄν ὁ γρόνος εἴη μὴ οὕσης ψυχῆς. καίτοι φησί γε ὁ Βοηθὸς 'οὐδὲν κωλύει
τὸν ἀριθμὸν εἶναι καὶ δέχεται τοῦ ἀριθμούντος', ὥσπερ οἷμαι τὸ αἰσθητὸν³⁰
καὶ δέχεται τοῦ αἰσθανούμενου. σφάλλεται δέ· ἀμα γάρ τὰ πρότερα τι καὶ τὰ
δυνάμει πρὸς τὰ δυνάμει, ὥστε εἰ μὴ καὶ ἀριθμητικόν, οὐδὲ τὸ ἀριθμητόν,
30 ἀλλ' φ συμβέβηκεν ἀριθμητικῷ εἶναι, τοῦτο εἶναι ἐνδέχεται καὶ χωρὶς τοῦ

1 ὁμαλὴ Simpl. 3 παρὰ MW: περὶ BL θατέρου W: θατέραν M: θατέραν L:
in B compend. script. 5 τούτων] ταῦτα W ηκριβωλογεῖσθαι M 6 τό
γε πρότερον Aristot. 223a4 praeter F 8 τὸ γάρ νῦν—(12) ἐν χρόνῳ] exscr. Simpl.
756,27 sqq. (quod fugit Torstrikium) παρελθόντος παρήκοντος Aristot. 223a6
9 καὶ τὸ πρότερον—χρόνῳ addidi e Simpl. 12 χρόνῳ] quae apud Aristot.
leguntur (223a8) ἐναντίως—(17) ψυχήν praetermisit Themistius 14 ὅτι] sic E
Aristot. 223a18: ἡ διὰ FGH: διάτι 1 ἡ] διὰ BL, ut KM Philoponi 774,1
16 ὅλα] διοι B et Laur. 85,14 (Spengel e coni.): διοι Simpl. 757,17 17 χρόνος]
τόπος I Aristot. 223a20: cf. Diels Zur Textgesch. p. 22 οὐπερ BL: οὐπερ MW
20 ἀρά M 21 ἡ ψυχὴ ἀριθμεῖν FGI Aristot. 223a25 26 ὁ Βοηθὸς] exscr.
Simpl. 759,18 sqq. μηδὲν κωλύειν Simpl. (κωλύειν e coni. Spengel) 27 τὸν
ἀριθμὸν] τὸ ἀριθμητόν Simpl. (quod in Themistio restituendum esse censem Diels)
29 ἀριθμητικόν] malim ἀριθμῆσον sec. Simpl. 760,8 30 ἀλλ' φ συμβέβηκεν κτλ.]
ex Alexandro; cf. Simpl. 759,29

ἀριθμοῦντος, οὐ μὴν ἀριθμητῶν, οὐδὲ ὡς ἀριθμητῶν, ὥστε κίνησιν 338 μὲν ἐνδέχεται εἶναι καὶ χωρὶς τοῦ ἀριθμεῖσθαι, τὸ δὲ πρότερον αὐτῆς καὶ τὸ ὄστερον διαλαμβάνεται τε καὶ διακρίνεται, ὃν ἡ ὀιάληψις καὶ ὑιάκρισις καὶ ἀριθμὸς τῶν χρόνων ποιεῖ, πῶς δύνατον μὴ οὔσης ψυχῆς; ἡ 5 μᾶλλον δὲ οὐδὲ κίνησιν εἶναι δύνατὸν ἄνευ ψυχῆς· ὅργη μὲν γάρ πάσης κινήσεως ἡ κυκλοφορία· ὑπὸ γάρ ταύτης ἀλλοιοῦται τὰ πάθη τὰ σωματικὰ καὶ αὔξει καὶ φθίνει, αὕτη δὲ ὑπὸ νοῦ καὶ κατ' ὕρεῖν, καὶ τῶν ζῴων δὲ 10 ἡ κίνησις ψυχῆς ἔργον ἔστιν, πάσης δὲ κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος· πᾶσα γάρ κίνησις ἔχει καὶ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὄστερον, εἴτε συνεχής καὶ μία οὐ 15 μόνον ἡ κατὰ τόπον φορά, ἀλλὰ καὶ αὔξησις καὶ φθίσις καὶ γένεσις καὶ ἀλλοιώσις. πῶς οὖν οὐχ ἀμα πλείους οἱ χρόνοι, ὅταν ἀμα πλείους κινή- 15 σεις; εἴτε πάσης κινήσεως ἀριθμὸς ὁ χρόνος ἡ τὸ νῦν ταῦτὸν ἐν πάσαις καὶ ἐν κατ' ἀριθμόν, κανὸν ἡ μὲν φορά, ἡ δὲ ἀλλοιώσις ἡ. τὸ δὲ νῦν ἔστιν ἐν πάσαις τὸ ἀριθμούμενον καὶ τὸ πρότερον τε καὶ ὄστερον λαμβανό- 20 μενον, ὥστε εἰ τοῦτο ταῦτὸν ἐν πάσαις, εἰκότας ὁ αὐτὸς ἐν πάσαις ὁ χρόνος, εἰ μὲν γάρ ἀλλως συμβεβηκός ἦν ταῖς κινήσεσιν ὁ χρόνος, εὐλόγως ἀν ἐκείναις συνδιηρεῖτο· ὥσπερ γάρ τὸ λευκὸν ἡ μέλαν τοῖς σώμασιν· ἐπειδὴ δὲ καὶ τὸ ἀριθμούμενον αὐτῶν ἔστιν καὶ τὸ ποσόν, οὐδὲν κωλύει εἰ τοῦτο ταῦτὸν εἶναι καὶ ἐν τοῖς πλείουσιν. ὥσπερ δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μονα- 25 δικοῦ ἀριθμοῦ ταῦτὸν ἔστιν οἷμα τὸ ἀριθμούμενον, κανὸν πλείω τὸ ἀριθμητὰ καὶ διαφέροντα ἀλλήλων ὑπάρχωσιν (οἱ μὲν γάρ κύνες, οἱ δὲ ἵπποι, ἔκδι- 30 τεροι δὲ ἐπτά, ταῦτὸν τὸ ἀριθμούμενον), | οὗτοις δὲ καὶ τῶν κινήσεων τῶν 339 ἀμα ὁ αὐτὸς χρόνος, ἀλλ' οὐχ ἡ αὐτὴ ταχυτής, οὐδὲ ὁ αὐτὸς τόπος· οὐ γάρ δὴ κατὰ ταῦτὰ ἀριθμούμενοι τῶν χρόνων ποιοῦσι, λέγω δὲ τάχις ἡ βραδυτῆτα ἡ διαφορά τινα ἑτέραν, οἷον εἰ ἡ μὲν ἀλλοιώσις, ἡ δὲ φορά, ἡ 25 δὲ αὔξησις εἴη, ἀλλὰ κατὰ μόνον τὸ πρότερον καὶ ὄστερον, ὥσπερ ταῦτὸν ἐν πάσαις ταῖς ἀμα. ἡ μὲν οὖν Ἀριστοτέλης φησί, ταῦτά ἔστιν· ἡ δὲ ἄν τις ἀπορήσεις πρὸς τὰ εἰρημένα, εἰς κοινὸν προκείσθω σκοπεῖν.

Εἰ τὸ πρότερον *(τε καὶ ὄστερον)* πρῶτὸν ἔστιν ἐν τῷ μεγίσθει καὶ τῷ 30 διαστήματι, ἐφ' οὐ δὲ κίνησις, εἰδί³ οὐτως ἐν τῷ χρόνῳ, πῶς ἐπὶ τῆς αὐξήσεως καὶ τῆς ἀλλοιώσεως τὸ πρότερον τε καὶ ὄστερον; οὐ γάρ ἐν

- 1 οὐδὲ om. Simpl. κίνησιν MB et Aristot. 223a 27: κίνησις WL.
 3 ἡ WL_{2a}: εἰ MBL₁ διελεῖψις B 12 τὸ νῦν—(27) ἀμα] exser. Simpl.
 764,13 sqq. 12 ἐν] μὲν ἐν W 13 καὶ MWB, Simpl.: ἐν L 14 τε om.
 Simpl. καὶ τὸ ὄστερον Laur. 85,18 (sed τὸ rursus del.) 15, 16 ὁ αὐτὸς χρόνος
 om. MW 17 ὥσπερ —σώμασιν om. Simpl., apud quem post χρόνος (v. 16) haec
 inserta legitur ὥσπερ τὸ λευκὸν καὶ τὸ θερμόν γάρ om. W, Simpl.
 18 καὶ (pr.)] εἰς L: om. Simpl. τὸ ante ποσόν om. M 19 ἐν fort. delendum'
 Spengel: om. Simpl. 20 ante καὶ add. οἷον τὸ τοσόνος Simpl. 21 ὑπάρχει
 Simpl., qui om. οἱ μὲν—(22) ἀριθμούμενον 22 δὲ] οὖν Simpl. 24 ταῦτα WB:
 ταῦτα ML ταῦτα—(25) οἷον aliquantum immutata apud Simpl. 25 φορά
 MW et Simpl., Spengel e coni.: φθορά BL e Simpl. 762,3 26 καὶ τε καὶ Laur.
 85,14 (et fort. B) ἀπερ ταῦτα Simpl. 29 Εἰ τὸ—(162,11) ὄστερον] exser. Simpl.
 762,11 (ἢ θερμίσις) τε καὶ ὄστερον e Simpl. add. Spengel 30 ἐν τῇ κενήσει
 καὶ τῷ χρόνῳ Simpl. 31 καὶ τῇ] τε καὶ Simpl. τε om. Simpl.

διαστήματι γε αὐται, οὐδὲ ποιέν ποι [ἄλλο], ἀλλὰ ὀλόκληρον τὸ σῶμα 339
θερμαίνεται κατ' ὅλιγον καὶ ὀλόκληρον ἀλέσανται. πόθεν οὖν ἐπὶ τούτων
ἔσει τὸ πρότερόν τε καὶ ὄστερον ὁ χρόνος, ὥσπερ ἐπὶ τῆς φορᾶς ἐκ τοῦ
διαστήματος καὶ τῆς θέσεως; πῶς δὲ μὴ ἔχων παρ' αὐτῶν τὸ πρότερόν
τε καὶ ὄστερον τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἔξει; ἀλλ᾽ ίσως ἐπὶ μὲν τῆς αὐθῆσεως 20
ἔξειποι τις ἂν εἰναι τὸ ποθέν ποι· ἀπὸ γάρ του ἑλάστηνος εἰς τὸν μεί-
ζονα τόπον ἡ μεταβολή· ἐπ' ἀλλοιωσεως δὲ καὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς τί⁵
ἐροῦμεν; ἄντικρυς γάρ ἐπὶ τούτων ἔξει αὐτῶν τὸ πρότερόν τε καὶ ὄστερον 340
ὁ χρόνος οὗτοι. ἡ τοίνυν μόνη μετρεῖ προηγουμένως τὴν κατὰ τόπον
10 κίνησιν, ἡ εἰ καὶ τὰς ἄλλας προηγουμένως, οὐδὲν προσδεῖται τοῦ τῇ θέσει
προτέρου τε καὶ ὄστερου. ἐπειτα εἰ κοινὸς πάσης κινήσεως ἀριθμός, ὁ
χρόνος φαίνεται οὐ παρὰ τῆς κινήσεως τὸ εἰναι ἔχων· εἰ γάρ μὴ παρὰ
τῆσδε ἡ τῆσδε, οὐδὲ παρὰ κινήσεως ὀλιος· ἀποπον γάρ τὸ λέγειν, διτὶ τὸ πρότερόν
τε καὶ ὄστερον ταῦτὸν ἐν πάσαις κινήσεσιν· αὐτὸν γάρ τοῦτο ζητάτεσσιν ἐστί,
15 πῶς ταῦτα τὸ νῦν, πότερον γένει ἡ εἶδος ἡ ἀριθμῷ. εἰ μὲν γάρ γένει
ἡ εἶδος, πλείω δῆπου κατ' ἀριθμόν· εἰ δὲ ἐν ἀριθμῷ, πῶς τῶν κατ'
ἀριθμὸν διαφερόντων ἐν κατ' ἀριθμὸν πάθος; οὕτως δὲ καὶ αὐτὸς ὀνομάζει τα
τὸν χρόνον τῆς κινήσεως· ἀριγχανον γάρ ταῦτὸν καὶ ἐν κατ' ἀριθμὸν
ὑπάρχειν πλείστου. οὕτως γάρ ἀν ἐν ἄμα καὶ οὐχ ἐν γενήσεσι· ὡς,
20 εἰ πλείω τὰ νῦν ἐπὶ τῶν πλειόνων κινήσεων, ἐπὶ τῶν ἄμα τὰ ἄμα,
πρᾶγμα οὐδὲ εἰς ἐπίνοιαν ἐλθεῖν δυνάμενον· εἰ δὲ μή, ταῦτὸν οὐδέν ἐστι 25
τῆς κινήσεως ὁ χρόνος· οὐδὲ γάρ ἐκεῖνο ἔχοι ἀν τινα λόγον, διτὶ ὥσπερ τὸ
ἀριθμούμενον ταῦτὸν ἐν τοῖς δέκα ἵπποις καὶ τοῖς δέκα προβάτοις, οὕτως τα
καὶ ἐν ταῖς κινήσεσιν· οὐδὲ γάρ ταῦτὸν τὸ ἀριθμούμενον. εἰ μὴ τῷ λόγῳ |
25 μόνον, διτὶ [ὅπερ] ἄμφω δέκα, ὅπερ ἡμετέρα ἐπίνοια καὶ θεωρία τοῦ ἐν 341

I γε om. M (superscr. in Laur. 85,18)

2 αὐξεται και πήγανται Simpl. 3 ἐπι] ἐξ aF Simplicii 4 και τε και Simpl.

^{παρ' αὐτῶν} om. Simpl.   ^{5 τε} om. aF Simplieii   ^{καὶ τὸ ὕπερον} W

τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν] τὸν κατ' αὐτὰ ἀοιδὴν αἱ Simplicii (ὁ γρόνος τὸν κατὰ ταῦτα ἀριθμὸν Ε)

ἀλλ᾽ ἵσως] ἡ Simpl.   6 ἔξείποι] εἶποι Simpl.   8 ἄγτικρυς—αὐτοῦ] πόθεν γὰρ ἔτι

Simpl. Ούτις γρόνος οίστε] ἔξει ή κληνησις ή ούτις γρόνος Simpl. τούτουν] οὐγά Simpl.

προηγουμένως μετρεῖ post κίνησιν Simpl. (qui add. ὁ γρόνος) 11 πρότερον τε καὶ

³ Οὐτεπέρ τε καὶ ὅστερον L et Laur. 85,18: προτέρου καὶ ὅστερου, ἵνα καὶ αὐτὸς σὺ γὰρ τὸ πρότερόν τε καὶ

³ οὐτεπον Σimpl. indeque Spengel εἰ — (163,7) ἐστιν] exscr. Simpl. (δ Θεμίστιος)

765,32 sqq. κοινῶς Simpl. ἀριθμός ἔστιν Simpl. 12 περὶ bis L₁

¹³ παρὰ (ante κινήσεως) ML₂a: περὶ BL₁: om. W ὅλως

om. W   τὸ (post ὅτι) om. E Simplicii   14 τε om. aF Simplicii   15 ταῦτα

M: ταῦτὸν WBL, Simpl. 16 πλείω] ἢ πλείω F Simplicii (in E nonnulla hic omissa)

17 πάθος] πάθος ἢ ἔξις e Simpl. L₂a, qui in iis quae sequuntur saepius verba Themistii

ad Simplicii exemplar interpolata exhibent καὶ om. Simpl. 19 πλείστιν] οὕτω

πλείστιν Simpl. ἀν ἐν Μ: ἐν WBL₂a, Simpl.: ἀν L₁ ώς] ὥστε Simpl. 20 τὰ alt.

(num τάῦτα?)] οὐσῶν L₂a, Simpl. 21 πρᾶγμα] πλείω ἔσται νῦν, ὅπερ Simpl. et (servato

πρᾶγμα) Λ_2 δυνατόν Simpl. μή, ταῦτὸν (i. qu. ὡσαύτως) οὐδέν εστι] μή πλείω,

²² Εἴοις ἀν τίνα WBL:

24 γὰρ] γὰρ ἐκεῖ I₂a, Simpl. 25 ὅπερ (post

ἢτι) del. L₂a, om. Simpl.   ἢ ἡμετέρα aF Simplicii

τοῖς διαφέρουσιν διμόνωις ὑπόστασις δὲ οὐδεμία καθ' ἔκυτήν. τοῦτο δὲ ἐπὶ 311
τοῦ χρόνου πῶς εὐλογον ἔννοιαν εἶναι τῆς ἡμετέρας ψυχῆς τὸν χρόνον, ἢ
φύσιν δὲ οἰκείαν μὴ ἔχειν, ὥσπερ ἔοικεν ἐνδύσειν Ἀριστοτέλης, οὐταν
συγγραφῇ μὴ οὖστις ψυχῆς μηδὲ τὸν χρόνον ὑπάρχειν, ἐπεὶ καὶ τὸ μέτρον
5 καὶ τὸ ἀριθμὸν λέγειν τὸν χρόνον τοιαύτην ἐστὶν ἐπίνοιαν ἐνδιδόντος. ὥσπερ
γάρ φησι Βοηθός, οὐδὲν μέτρον ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεται. ἀλλ' ἡμέτερον 10
ἡδη καὶ τὸ μετρεῖν καὶ τὸ ἀριθμεῖν ἔργον ἐστίν. ταῦτα μὲν οὖν ἔξεπεζειν
πολλάκις τε χρῆν καὶ ἀβασινίστως μὴ παραδέχεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ
μετρεῖται ἔκαστον τῶν μετρητῶν ἐνὶ συγγενεῖ, μονάδες μονάδι, γραμμαὶ
10 γραμμῇ, μετρητόν τε καὶ ὁ χρόνος, δῆλον ὡς καὶ ὁ χρόνος ἀν ὑπὸ τινος 15
ώρισμένου χρόνου μετρητόν. τίς οὖν οὗτος, ἐπισκεπτέον. φανερὸν τούτου, θει
καὶ οὗτος κινήσεως τινος ἔσται μέτρον. πᾶς γάρ χρόνος μέτρον κινήσεως· εἰ δὴ
λάβοιμεν τινα κίνησιν, ἣ τῶν ἄλλων κινήσεων ἔσται μέτρον. δῆλον θει καὶ ὁ ταύ- 20
της χρόνος τοῦ χρόνου μέτρον φανήσεται. τίς οὖν αὕτη ἡ κίνησις; ἀλλοίωσις μὲν
15 οὖν ἡ αὐξῆσις ἡ γένεσις οὐ πάντη εἰσὶν δραστικές, φορὰ δέ ἔστι καὶ φορᾶς ἡ τοῦ
παντὸς κυκλοφορία ἀμα δὲ καὶ γνωριμάτατος ὁ ταύτης ἀριθμός. αὕτη ἄρα μέ- 25
τρον ἔστιν τῶν κινήσεων, μέτρον δὲ γίνεται ἀριθμηθεῖσα ὑπὸ τινος χρόνου καὶ
γενομένη τοσῆδε· ὁ γάρ ἐνιαυτὸς καὶ ὁ μὴν καὶ ἡ ἡμέρα χρόνου τε ὀνό-
ματα καὶ δροι τοσῆδε κινήσεως, | οἷον ἡ ὥρα χρόνος ἢ χρόνος μὲν 342
20 ἔστιν, δρίζεται δὲ τοσῆδε κίνησιν τῆς περιφορᾶς τοῦ παντὸς καὶ τοῦ ἡλίου,
δρίσασα δὲ μέτρον αὐτὴν πατῶν εἶναι ἐποίησε τῶν κινήσεων· καὶ οὐ μόνον
τῶν κινήσεων, ἀλλὰ καὶ τοῦ χρόνου τοῦ πλείους, αὐτὸς γάρ μετρεῖ τὸν 5
χρόνον· μέτρον γάρ η μὲν ὥρα τῆς ἡμέρας, η δὲ ἡμέρα τοῦ μηνὸς, οὐ δὲ
μὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ, αὐτὸν δὲ ὀντιμετρεῖ πάλιν η τοσῆδε περιφορά. τοῦτο
25 δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐναργείας δῆλον ἔστιν. χρόνου μὲν γάρ μέτρα ἐνιαυτοὶ 10
μῆνες ἡμέραι ὥραι, ταῦτα δὲ τοσαῖδε κινήσεις τῆς τοῦ ἡλίου περιφορᾶς.
οὐκ ἀλλόγως οὖν ἔδιξε τισι χρόνοι εἶναι τὴν κίνησιν τῆς περιφορᾶς τοῦ
οὐρανοῦ. θει ταύτῃ μετροῦνται αἱ ἄλλαι κινήσεις καὶ τῷ αὐτῇ χρόνῳ.
πόσον χρόνον τὸ Ἱλιον ἔάλω; οὔκα ἔτεσι, τοῦτο δὲ ἔστι τοσαῖδε περιφοραὶ 15

1 αὐτὴν α 2 εἰναι] μόνον εἶναι Simpl. 3 in ἔχειν desinunt B
ὥσπερ MW Simpl.: ὅπερ S: φέρε L δόσειν Simpl. ὁ ἀριστοτελῆς E Simplicii
5 ἐπίνοιαν] ἔννοιαν Laur. 85,14: ὑπόστασιν Simpl. 6 γάρ — Βοηθός] καὶ Βοηθός φησιν,
θει Simpl. οὐδὲν MWS, Simpl.: οὐδὲ L 6 πόδι MW, Simpl.: ἐπὶ SL
7 ἡδη — ἔστιν] ἔργον ἔστιν τὸ μετρεῖν καὶ ἀριθμεῖν Simpl. 8 γρὴ W 10 μετρητὸν
δὲ W 12 πᾶς γάρ χρόνος μέτρον κινήσεως MW (cf. Simpl. 768,2 sqq.): πῶς γάρ χρόνος
κινήσεως SL 16 γνωριμάτατα a 17 γίνεται] sic E Simplicii 768,12: γίνεται
κινήσεως aF 19 χρόνος alterum om. W, del. Spengel: χρόνος χρόνος I₁: χρόνος
μέν ἔστι μέρος Simpl.; et simile quid Themistium quoque scripsisse suspicor
20 δρίζει Simpl. 21 δρίσασα Simpl.: δρίσασι libri αὐτὴν om. S, Simpl.: αὐτὴν Diels
πατῶν εἶναι MWS: εἶναι πατῶν I₁: πατῶν Simpl. ἐποίησε I₂ e Simpl.: ποιήσεων
MW: ποιήσων S: om. I₁ 22 αὐτὸς γάρ M: αὐτὸς μὲν γάρ WSL: οὐ μὲν γάρ πρότερος
καὶ ὑάττων χρόνος Simpl. μετρεῖ κτλ.] exser. Simpl. 768,17 sqq. 23 μέτρον W
26 ταῦτα Simpl. 768,19: ταύτη libri 28 τῷ αὐτῇ χρόνῳ SL: τῷ αὐτῷ χρόνῳ MW:
οὐ χρόνος Simpl. 769,28 (cf. Aristot. 223 b 23) 29 πόσον χρόνον M: πόσου χρόνου WSL

τοῦ ἡλίου. οὐδὲ καὶ τὸ εἰωθὸς λέγεσθαι οὐ φαύλως λελέξεται 342
κύκλον εἶναι τὸν θρώπεια πρόγματα. τοῦτο δέ, οὗ πάντα γρόνιφ κρένεται καὶ
λαμβάνει ἀργῆν καὶ τελευτήν, ὥσπερ κατά τινα περίσσον τὸ γρόνον· ὁ
δὲ γρόνος κύκλος εἶναι δοκεῖ, διότι τοικύνης φορᾶς ἐστι μέτρον καὶ ἀντι- 20
ὅ μετρεῖται ὑπ' αὐτῆς, οὐδὲν δὲ ἄλλο δοκεῖ εἶναι τὸ μετρούμενον τῷ πολὺτῷ
μέτρῳ. οἷον πολλοὶ πάγχεις τὸ στάδιον.

---

2 τὸν θρώπεια W   χρονὸς M (o superscr. in ras.)   quae leguntur apud Aristotelem inde a (224 a 2) λέγεται usque ad finem libri, praetermisit Themistius.

1. Ἐπεὶ δὲ τὰ μὲν καθ' αὐτὰ μεταβάλλει, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός,
τὰ δὲ κατὰ μόριον, ἀνάγκη ταῦτα προδιελέσθαι. τὰ μὲν οὖν κατὰ συμβεβηκός
μεταβάλλοντα τοιαῦτα ἔστιν, οἷον ὅταν λέγωμεν τὸ μουσικὸν
5 βαθύζειν ἢ ψύχειν ἢ θερμαίνεσθαι· οὐ γάρ ἣ μουσικός, ἀλλ' ὃ συμβεβηκένειν εἰναι μουσικῷ, οὗτος βαθύζει. πάλιν ὁ τόπον ἐκ τόπου, κατὰ συμβεβηκός δὲ καὶ οὗτος· ἐν φόνῳ γάρ ἔστιν, τοῦτο καθ' αὐτὸν μεταβάλλει.
κατὰ μόριον δὲ ταῦτα κινεῖσθαι λέγεται καὶ μεταβάλλειν· ὅγιάζεται γάρ τὸ
σῶμα, ὅτι ὁ ὄφιτσαλμὸς ἢ θώραξ. καθ' αὐτὰ δὲ ἐκεῖνα μόνα κινεῖται, 10
10 μήτε κατὰ συμβεβηκός μήτε κατὰ μόριον μεταβάλλει. ὡς ὁ ἵππος τρέχειν
καὶ ἀπτεται τὸ ἴμάτιον καὶ θερμαίνεται ὅλον τὸ ἔύλον καὶ ὁ ὄφιτσαλμὸς
ὅγιάζεται· οὐ γάρ πάντα πᾶσαν κίνησιν καθ' αὐτὸν κινητά, ἀλλὰ τὰ μὲν
μεταβαίνειν μόνον, ὡς τὰ οὐράνια, τὰ δὲ ἀλλοιοῦνται μόνον, ὡς ὁ θώραξ, ὡς 20
20 ὁ ὄφιτσαλμός· εἴποις δ' ἀν καὶ τὸν | κινούντων τὰ μὲν κατὰ συμβεβηκός 344
25 κινεῖν, ὡς τὸν μουσικὸν οἰκοδομεῖν, τὰ δὲ κατὰ μέρος, ὡς τὸν ἀλούντα
κινεῖν τὴν μύλην, τὰ δὲ καθ' αὐτά, ὅσα κατὰ μηδένα τούτων τῶν τρόπων.
πέντε δὲ τούτων περὶ τὰ καθ' αὐτὰ κινούμενα θεωρουμένων, τοῦ κινοῦντος, ἡ
τοῦ κινούμενου, τοῦ γρόνου, ἐν φόνῳ κίνησις, ἐξ οὐ μεταβάλλει, εἰς δὲ, ἐν
τίνι τούτων ἡ κίνησις; ὅτι μὲν οὖν οὐκ ἐν τῷ κινοῦντι, προπετεῖται
20 καὶ ὅτι μηδὲ ἐν τῷ γρόνῳ, ἀλλ' οὐδὲ ἐξ οὐ μεταβολή, οἷον ὅταν
ἐκ λευκοῦ μελαίνηται· οὐδὲ γάρ ὅνημάζεται ἡ κίνησις ἐξ ἐκείνου, ἀλλ' ἐκ

1 ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ] τοῦ αὐτοῦ M; de ceteris libris cf. Praef.

2 ἐπειδὴ τὰ μὲν S

4 τὸν μουσικὸν III Aristot. 224^a22, aF Simplicii 802,18; Spengel e coni. 6 εἶναι om. E₁Aristot. 224^a23: post μουσικῷ colluc. E₂FIII 9 θώραξ MW_S: ὁ θώραξ I., Aristot.224^a26, Simpl. 802,23 10 δὲ om. M 12 'immo καὶ αὐτὰ' Spengel

κινητὸν M 13. 14 ὁ utroque loco om. ML (et Paris. 1888): priore W (cf. A Simplicii

802,23) 14 εἴποις MW: εἴποις SL 15 ἀλούντα Wa 16 μύλην] cf.

Simpl. 803,19 17 πέντε κτλ.] cf. Simpl. 807,15 δὲ M: δῆ WSL

τοῦ κινοῦντος] τὸ κινοῦν πρῶτον Aristot. 224^a34: πρῶτον illud aliter ab aliis explicatum

(cf. Simpl. 804,1 sqq. et 805,11) et hic et postea omisit Themistius 18 εἰς δὲ, ἐν

τίνι Spengel: εἰς δὲ τι MW (in quo p. 6 post ἐξ οὐ add. καὶ εἰς δὲ) S: εἰς δὲ ἐν τίνι L₂(in L₁ ἐξ οὐ—κίνησις om.) et (ἐν τίνι) a

ματέρου μᾶλλον, εἰς δὲ πρόεισι καὶ μεταβάλλει (οὗτοι γάρ μελαίνεσθαι 344 λέγεται, διτε εἰς μέλαν μεταβάλλει), καὶ οὐ λευκαίνεσθαι καίτοι ἐκ λευκοῦ· διὰ τοῦτο γάρ καὶ ή φύλορά οὕτως ὀνομάζεται. διτε εἰς τὸ μὴ οὖν (καίτοι ηδὲ οὗτος καὶ ή γένεσις εἰς δύν) καίτοι ἐκ μὴ οὗτος. λείπεται τούναν ἐπι- 5 ζητεῖν, ἐν ποτέρῳ τοῖν δυεῖν ή κίνησις εἴτε ἐν τῷ κινουμένῳ καθ' αὐτὸν εἴτε ἐν τοῖς εἰδέσι καὶ τοῖς πάθεσιν, εἰς δὲ γίνεται ή μεταβολή. Ικανῶς μὲν οὖν καὶ πρότερον ἐπειδείκευεν, ὡς η κίνησις ἐν μόνῳ τῷ κινουμένῳ, 20 ἐξήρκει δὲ καὶ τοῦ δρισμοῦ τῆς κινήσεως ὑπομνήσαντας ἀπηλλάχθαι (ἔφαμεν γάρ τὴν κίνησιν ἐντελέχειαν εἶναι τοῦ κινητοῦ), οὓμως δὲ ἄλιτον ἐπιτέκνασθαι, 10 εἰ δέστιν θλως κίνησις ἐν τοῖς εἰδέσι καὶ τοῖς πάθεσιν η τοῖς τόποις, εἰς δὲ τὰ κινούμενα ἀπαντα κινεῖται. ἀλλὰ περὶ μὲν τῶν τόπων, διτε ἀκίνητοι, δῆλοι δέστιν· μεμνήμεθα γάρ αὐτῶν τῆς πρὸς τὰ ἀγρεῖα διαφορᾶς. δόξεις δὲ ἀν τὰ πάθη κινήσεις εἴναι οὖν λευκότης μελανία θερμότης ψυχρότης· εἰ δὲ | τοῦτο ἀλλοθές ἐπὶ τῶν τοιούτων, η κίνησις εἰς κίνησιν ἀν εἰη μετα- 345 15 βολή. οὕτω δὲ δέσται τι, καὶ διτε μεταβέβληκεν, ἔτι κινούμενον, εἴτε εἰς κίνησιν μεταβέβληκεν, η διτε γέροντον ἐν κινήσει, μηκέτι εἴναι κινούμενον. ἀλλὰ δῆλον, ὡς οὐ κατ' αὐτὰ τὰ πάθη κίνησις, ἀλλὰ τὸ πάσχειν καὶ η κατ' αὐτὰ μεταβολὴ καὶ οὐχ η λευκότης ἀλλ' η λεύκανσις. διτε μὲν οὖν οὐ κινεῖται οὐδὲ ἔχει κίνησιν οὐδὲ εἰδὸς οὐδὲν οὔτε πάθος, δῆλον ἐκ τού- 20 των. κινεῖν δὲ λέγεται ἔνια τῶν εἰδῶν, οἷον η ψυχή τὸ ζῷον, η βαρύτης τὸν λίθον, ἀλλ' θρως οὐδὲ ταῦτα κινεῖται καθ' αὐτά, ηγέλ' οὖν εἰς αὐτὰ γένηται η μεταβολή· οὐ γάρ η βαρύτης πρήγματι τὴν λιθουμένην ἀναθυ- μίασιν. εἰ δὲ ἄρα, τὸ κάκεσιν η τινα ἐξ ἀνάγκης. ἀλλ' διτε γε η κίνησις ἐν τοῖς κινουμένοις οὐκ ἐν τοῖς κινοῦσιν ἐστιν. δι λόγος ἐξένερτο. 25 τοῦτο μὲν οὕτως ἡμῖν διωρίσθιο· προσθετέον δὲ ἔτι καὶ ταῦτα τοῖς ἀλλως φύλομαθέσιν, ὡς τὸ κατὰ συμβεβήκος καὶ τὸ κατὰ μέρος καὶ τὸ καθ' αὐτὸν καὶ περὶ τούτων λέγεται, εἰς δὲ γίνεται η μεταβολή, οὖν τὸ λευκαινόμενον εἰς τὸ γονούμενον μεταβάλλει κατὰ συμβεβήκος (τῷ γάρ γοώματι συμβεβήκει

τὸν νοεῖσθαι), εἰς δὲ γρῦμα κατὰ μέρος (μέρος γάρ τοῦ γράμματος τὸ 345 λευκὸν)· καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην κατὰ μέρος. Ήτι εἰς Ἀθήνας, εἰς μέντοι τὸ λευκὸν γρῦμα ἡ εἰς Ἀθήνας καθ' ἑαυτόν. πῶς μὲν οὖν καθὶ αὗτὸν κινεῖται καὶ πῶς κατὰ συμβεβηκός καὶ πῶς κατὰ μόριον, καὶ ητί ἡ κίνησις οὐκ ἐν 5 τῷ εἰδεῖ ἀλλ' ἐν τῷ κινουμένῳ. φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων. τὴν μὲν οὖν κατὰ συμβεβηκός μεταβολὴν καταλειπτέον· οὐ γάρ | ἐν ὥρισμένοις ἔστιν, 346 ἀλλὰ πάντα εἰς ἀπαγγειλανταί οὖν καὶ ταῦτα. οὖν καὶ τὸ γρῦμα εἰς μέρος καὶ τὸ μυστικὸν εἰς μέλαν· δεῖ τε δύναται περὶ ἔκαστον θεωρεῖσθαι τῷ πολλῇ καὶ ἀπειρονί εἰναι· εἴποις γάρ ἀν δεῖ τὴν λευκότητα μεταβολῆιν, καὶ οἵταν μεταβαίνῃ τὸ σῶμα καὶ οἵταν φύγηται καὶ οἵταν ὑγραίνηται καὶ οἵταν καίγεται. διὸ ταῦτ' οὖν ἀφείσθι, λέγομεν δὲ περὶ τῆς καθ' αὐτὸν μεταβολῆς. αὗτη τούτην ἐν ὥρισμένοις· δεῖ γάρ εἰς ἐναντία καὶ ἐξ ἐναντίων καὶ ἐξ ἀντιφάσεως ὅλως· τὸ γάρ λευκὸν ἐκ μέλανος ἡ ἐνανθίση 10 ὅλως ἐκ τοῦ οὐ λευκοῦ. καὶ τούτῳ μὲν ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς ἀν βεβαιώσασι. 15 μὴ θορυβεῖτο δὲ ὑπᾶς. εἰ πρότερον τὰς μεταβολὰς διηρίσαντες ἐξ ἀντικειμένου εἰς ἀντικείμενα γένεσθαι νῦν καὶ μεταξὺ παρειλήφαμεν. γρῦπται γάρ τοι καὶ τούτους ὡς ἐναντίους τὰ ἐξ αὐτῶν μεταβάλλοντα· ἐπεὶ γάρ τὰ μεταξὺ κατὰ μέριν τε καὶ κράσιν πιὼν τῶν ἐναντίων, οἵταν εἰς θάτερόν τι τῶν ἐναντίων ἐκ τοῦ μεταξὺ μεταβάλλοντα οὐ καθὸ τούτου μετέγει. γίγνεται ἀν ἡ 20 μεταβολή (οὐδὲ γάρ εἰς αὐτὸν μεταβάλλει). ἀλλὰ καθὸ τοῦ ἐναντίου· φύγεται γάρ τὸ γλυπτόν οὐ καθόσον μετέγει φυγρότητος. ἀλλὰ καθόσον ἔνεστιν ἐν αὐτῷ καὶ θερμότητος. διὸ καὶ τὸ μέσον πρὸς τὰ ἄκρα κάκεῖνα πρὸς τούτῳ λέγεται πιὼν ἐναντία, ὡς ἡ μέση φερεῖται πρὸς τὴν νήτην καὶ δέξεται πρὸς τὴν ὑπάτην καὶ τὸ φαιὸν λευκὸν πρὸς τὸ μέλαν καὶ μέλαν πρὸς τὸ 25 λευκόν. τούτων τούτην οὕτως διωρισμένην καὶ πάσης μεταβολῆς ἐκ τινος εἰς τι γινομένης, ὡς καὶ τούνομα ἐμφανέσι σαφῆς, τετραχῶς ἀν μεταβάλλοντα μεταβάλλον· ἡ γάρ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκείμενον ἡ ἐξ οὐκ ὑποκει- 30 μένου εἰς οὐκ ὑποκειμένου ἡ ἐξ ὑποκειμένου εἰς μὴ ὑποκείμενον ἡ οὐκ ἐξ ὑποκειμένου εἰς ὑποκειμένον. λέγω δὲ ὑποκείμενον μὲν τὸ καταφάσει 35 δηλούμενον, κατάφασιν δὲ τὸ θερμόν, τὸ φυγρόν, τὸ μέλαν, τὸ λευκόν, τὸ ὑπάρχον ὅλως. εἰ δὲ τὸ ὑποκείμενον ἡμῖν κατάφασιν σημαίνει. δηλον ὡς 5

1 τῷ νοεῖσθαι M₁   2 εἰ μέντοι M   3 καθ' ἐντότι M: καθ' αὐτό WSL
 4 cf. quae adnotavi ad 166,26   6 ἐν ὥρισμένοις] cf. Simpl. 811,2   7 καὶ ταῦτα M: om. W: καὶ πάντη SL (Aristotelis verbis 224^b28 male intellectus; cf. Simpl. 810,17)   11 λέγωμεν W   13 ἐξ αντιφάσεως om. SL (L₂ in marg. adscriptum καὶ ἐκ τῶν μεταξύ, sed rursus delevit)   14 καὶ om. Spengelii operae   15 ὑπᾶς MW: ἡμᾶς SL   16 καὶ τὸ μεταξὺ W, Spengel et coni.   18 μέριν] cf. Simpl. 811,18
 20 εἰς τὸ αὐτὸν S   τοῦ ἐναντίου MW: τοῦ ἐναντίου SL₁: τούναντίου L₂   22 καὶ θερμότητος S   23 ὡς om. W   25 οὕτως om. W   26 ὡς—σαφῶς om. W   27 ἡ, γάρ κτλ.] pro ordine a Themistio adhibito (ι ii iii iv) in EF Aristot. 225^a3sqq. hic invenitur i iii iv ii, in III i π iv iii, apud Simpl. 812,7sqq. (enius tamen libri valde inter se discrepant) i iv iii ii   27 ἐξ οὐγῆ] sic F Aristot.: οὐγῆ εἰς EHI   28 εἰς οὐγῆ] sic FIII Aristot.: εἰς μὴ E   μὴ] τὸ S   28, 29 ἡ οὐγῆ εἰς] sic EI Aristot.: ἡ μὴ εἰς FII   29 δὲ] sic E Aristot. 225^a6: δὲ τὸ FIII

τὸ μὴ ὑποκείμενον ἀπόφασιν ἂν σημαίνοι, ὥστε ἀναγκαῖον τῶν εἰρημένων 317
τρεῖς εἶναι τὰς πάσας μεταβολάς, τὴν μὲν ἐκ καταφάσεως ἀρχομένην εἰς
ἀπόφασιν δὲ τελευτῶσαν, τὴν δὲ ἀνάπολιν, τὴν δὲ ἐκ καταφάσεως εἰς κατά- 10
φασιν· ὁ γάρ λοιπὸς τρόπος ἀδύνατος διὸ τὸ μὴ εἶναι κατ' ἀντίθεσιν· οὕτε
5 γάρ ἀντίθεσις τοῦτο (ἀπαφάσεις γάρ εἰσιν ἄμφω) οὕτε ἐναντία (καταφάσει
γάρ δηλοῦται τὰ ἐναντία). λέγεται τοίνου ἐκ μὴ λευκοῦ γίνεσθαι τὸ λευκόν,
λέγεται καὶ μὴ ἔξι ὅδατος τὸ ὅδωρ. ἄμφω μὲν οὖν οὐκ ἔξι ὑποκειμένου 15
εἰς ὑποκείμενον καὶ ἔξι ἀποφάσεως εἰς καταφάσιν, ἀλλ' ὅρα τὴν διαφοράν·
φημι γάρ ἐν τῷ τὸ μὲν λευκὸν οὐχ ἀπλῶς γίνεσθαι καὶ τὸ μουσικόν, ἀλλὰ
10 τὸν ἀνθρωπὸν γίνεσθαι λευκὸν καὶ μουσικόν, τὸ δὲ ὅδωρ ἀπλῶς γίνεσθαι· 20
οὐκ ἔχω γάρ εἰπεῖν, τί γίνεται ὅδωρ, ὡς εἰχον ἐπὶ τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ
μουσικοῦ, διτὶ ὁ ἀνθρωπὸς ἢ διτὶ Καλλίας, εἰ μή τι ὅρα τὴν ὑποκειμένην
ὑλὴν τοῖς σώμασι· ταῦτη γάρ ἀν φαίνεται γίνεσθαι ὅδωρ, ἀλλ' οὐκ ἔστιν
αὐτῇ τόδε, ὡς Καλλίας ὁ γινόμενος μουσικὸς καὶ λευκός. ἀρ' οὖν σοι 25
15 διορύσιν μηδὲν ἀλλήλων διαφέρειν αἱ δύο γενέσεις ἢ τε τοῦ λευκοῦ καὶ ἡ
τοῦ ὅδατος; ἢ διοριζόμενος ἀκριβῆς τὴν μὲν οὐδὲν γένεσιν ἂν εἴποις ἀπλῶς,
ἀλλά τινα γένεσιν καὶ τοιάνδε (οὐ γάρ ὀλόκληρον ποιεῖ τὴν οὐσίαν), τὴν δὲ 30
γένεσιν ἀπλῶς καὶ κυρίως· ὅλον γάρ γίνεται τὸ ὅδωρ καὶ οὐ γίνεται αὐτὶ 318
ὅδατος οὗτος, οὐδὲν τὸ θερμὸν ἢ τὸ ψυχρὸν ἢ τὸ λευκὸν ἢ τὸ μέλαν. ἐπεὶ
20 τοίνου μάταν τὸ γινόμενον ἐκ μὴ οὗτος, γίνεται μὲν καὶ τὸ μουσικὸν ἐκ μὴ
οὗτος, γίνεται δὲ καὶ τὸ ὅδωρ· ἀλλὰ τὸ μὲν οὐχ ἀπλῶς ἐκ μὴ οὗτος, ἀλλ'
3 ἐκ τοῦδε μὴ οὗτος, οὐδὲν Καλλίνοι μουσικὸν μὴ οὗτος, τὸ δὲ ἀπλῶς ἐκ μὴ
οὗτος. καίτοι φαίνεται καὶ τὸ ὅδωρ, διτὶ ἐκ τοῦ ἀέρος ὅδατος μὴ οὗτος·
ἐκφεύγει δῆτε πάλιν ἣν πρόσθιν εἴποις διαφοράν· οὐ γάρ ὑπομένων ὁ ἀρρέν
25 καὶ ὅδωρ γίνεται, ὡς ὑπομένων ὁ Καλλίας καὶ λευκὸς γίνεται. Ήσα τοίνου
ἄμφω τὰ συμβαίνοντα ἐκ τοῦ λόγου, ἵνα μᾶλλον μάθῃς τὴν διαφοράν·
γίνεται Καλλίας ἐκ μὴ λευκοῦ λευκός· ἀλλ' ὅταν λέγῃς ‘ἐκ μὴ λευκοῦ’,
ἔξι ἐρυθροῦ λέγεις ἢ μέλανος ἢ ξανθοῦ· ταῦτα δὲ πανταχού ἀντίκειται πρὸς 35
τὸ λευκόν, ἀλλὰ καταφάσις καταφάσις· καὶ ὡς οὗτα πρὸς οὗτα καὶ ὡς ὑπ-
30 ἀρχούτα πρὸς ὑπάρχοντα. γίνεται καὶ τὸ ὅδωρ ἐκ τοῦ μὴ ὅδατος. ὥσπερ
οὖν ἐκεῖ τὸ μὴ λευκὸν ἔδεικτα μέλαν ὑπάρχον ἢ φαίνεται ἢ ξανθόν, οὕτω
ἐνταῦθα τὸ μὴ ὅδωρ σὺ δηλωσον καταφάσιν ἥμιν. ‘νὴ Δι!’, εἴποις ἄν,
‘ὅτι ἀρρέν· ἔξι ἀέρος γάρ ὅδωρ.’ ἀρ’ οὖν ὥσπερ τὸ λευκὸν ἢ τὸ ξανθὸν ἢ
40 ἐναντίον τῷ μέλανι, οὕτως ἐπιδείχαις ἂν σὺ τὸν ἀέρα ἐναντίον τῷ ὅδατι;
καὶ πῶς; οὐσίᾳ γάρ ἀντίκειται πρὸς οὐσίαν. ἐπεὶ τοίνου ἔμπροσθεν εἰρή-

1 τῶν MW₁SL: ἐκ τῶν W₂ et Aristot. 225^a 7
Aristot. 225^a 8sqq.

2 τὴν μὲν κτλ.] alias ordo apud
5 καταφάσει—(6) ἐναντίον cf. Simpl. 812,22

7 τὸ
om. L 8 καὶ—καταφάσιν om. W διαφοράν κτλ.] Aspasii est distinctio
a Simplicio (814,29) et Themistio sine dubio ex Alexandro hausta (cf. Dielesii index i. v.
Ἀλεπάσιος)

9 ἐν τῷ del. W₂ 12 ὁ om. SL 15. 16 ἡ ante τοῦ ὅδατος
om. L 16 ἀπλῶς ἀν εἴποις SL 23 φαίνεται καὶ τὸ ὅδωρ SL 24 δῆ M:

δέ WSL ὑποκειμένων fort. W₁ 29 ἀλλά] ἀλλ' ὡς W 30 καὶ δὲ καὶ S

32 καταφάσιν ἥμιν M: ἥμιν καταφάσιν SL: ἥμιν καταφάσει W νὴ Δι!] μηδὲ M

33 τὸ ante ξανθὸν om. W 35 γάρ M: γάρ οὐκ WSL ἐπεὶ (ει e corr.) M

καμεν, ὡς ὅταν ἔξι ὑποκειμένου λέγομεν τι μεταβάλλειν εἰς ὑποκειμένου, ἦ 348
ἔξι ἀποφάσεως λέγομεν ἦ ἐκ καταράσεως καὶ τοῦ ἐναντίου. τὸ δὲ ἐκ μὴ
δύστος οὐ σημαίνει καταράσιν καὶ ἐναντίον, ἀπλῶς δὲν σημαίνει τὴν ἀπό-
σασιν. ἀπλῶς οὖν ἐκ μὴ ὄντος ἡ τοιαύτη γένεσίς ἐστιν | (λέγω δὲ ἀπλῶς 349
5 μὴ ὄντος οὐ τοῦ παντελῶς μὴ ὄντος, ἀλλὰ τοῦ δυνάμει μὲν ὄντος, ὥσπερ
λέγομεν ἔχειν τὴν ὄλην), τὸ αὐτὸν δὲ δύστοις καὶ ἐπὶ τῆς φύσεως, ὅτι
καὶ αὕτη παραπλησίων εἰς τὸ μὴ ὄν ἀπλῶς. εἰ δὲ ταῦθι οὕτως ἔχει, ἡ
δηλονότι πλεοναχῆς τὸ μὴ ὄν· καὶ γάρ τὸ οὐ λευκὸν μὴ ὄν καὶ τὸ οὐκ
ἀνθρωπος μὴ ὄν· λέγεται δὲ καὶ τὸ φεῦδος μὴ ὄν, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἀφεί-
10 σιν· περὶ λόγου γάρ ἐστι σύνθεσιν ἷ διαίρεσιν, τῶν δὲ προειρημένων
δυεῖν ποτὸν δὲν κεκινήσθαι λέγοιτο; ἐγὼ δέ φημι τὸ οὕτως μὴ ὄν, ὡς τὸ μὴ 10
λευκόν, ὡς τὸ μὴ ἀγαθόν, οὐχ διτὶ αὐτὸν τὸ μὴ λευκὸν κινεῖται καὶ αὐτὸν
τὸ μὴ ἀγαθόν (πῶς γάρ ἄν, δὲ οὐκ ἐστιν, ὅλως κινεῖσθαι δύναται);, ἀλλὰ
Καλλίας ὁ μὴ λευκὸς καὶ Καλλίας ὁ μὴ ἀγαθὸς κινεῖται. οὐκοῦν οὐδὲν 15
15 ἀπλῶς τὰ ταυτά κινεῖσθαι λέγω, ἀλλὰ κατὰ συμβέβηκός, ὅτι τοῖς κινου-
μένοις συμβέβηκεν, τὸ δὲ μὴ δύωρ καὶ τὸ μὴ πῦρ καὶ τὰ οὕτω μὴ ὄντα
πῶς δὲν κινοῖτο; ἀρὰ καθ' ἔαυτά; καὶ πῶς, δὲ μὴ τάξεις ἐστιν; ἀλλὰ κατὰ
συμβέβηκός; τίσιν οὖν; κινουμένοις συμβέβηκεν. ἀδύνατον τούτου τὰ οὕτω 20
μὴ ὄντα κινεῖσθαι, εἰ δὲ τοῦτο, ἀδύνατον καὶ τὴν γένεσιν κίνησιν εἶναι.
20 οὐκοῦν οὐδὲν κινεῖται οὐδὲν ἡρεμεῖ τὸ μὴ ὄν· οὐδὲν γάρ ἐν τόπῳ. οὐ μόνον
δὲ ἡ γένεσις οὐκ ἐστι κίνησις, ἀλλ' οὐδὲ ἡ φύση· κινήσει γάρ ἷ κίνησίς εἰ-
στιν ἐναντίον ἷ ἡρεμία, εἰ δὲ κίνησις ἡ φύση, ἡ γένεσις εἴη δὲν ἷ κίνησις
ἡ ἡρεμία. συλλογίσασθαι δὴ λοιπὸν ἀπαντα γρὴ τὰ εἰρημένα· πᾶσα κίνησις
μεταβολή, πᾶσα μεταβολὴ ἔξι ἐναντίον εἰς ἐναντίον ἷ κατ' ἀντίφασιν, |
25 πᾶσα ἄρα κίνησις ἔξι ἐναντίον εἰς ἐναντίον ἷ κατὰ ἀντίφασιν. ἀλλὰ μὴν 350
οὐ κατ' ἀντίφασιν, εἰς ἐναντίον ἄρα ἔξι ἐναντίον. ἐναντία δὲ λέγω τὰ
καταράσει δηλούμενα, οὕτω δὲ ἐπὶ τῶν κινήσεων δηλοῦται καὶ τὰ λεγό-
μενα κατὰ στέργησιν, τὸ γυμνόν, τὸ ἀγράμματον.

2. Ἐπισκεπτέον τούτου τὰς κατηγορίας ἡμῖν, ἐν ὑπόσουις ἐστιν ἐναντί-
30 ωσις· κατ' ἔκεινας γάρ μόνας γίνεσθαι τὴν κίνησιν ἀναγκαῖον. πρῶτον τούτου
κατ' οὐσίαν οὐκ ἐστι κίνησις· οὐδὲν γάρ ἐστιν ἐναντίον οὐσίᾳ· οὐδὲ γάρ ἷ 10

3 καὶ τὸ ἐναντίον W   ἣν σημαίνει ἷ τὴν S   4 λέγω δὲ κτλ.] cf. Simpl.
814,1sqq.   5 μὲν ὄντος SL: μένοντος M: ὄντος W   6 post φύσης add. ἐπι-
σείκνυμεν WSL.   7 ταῦθι MW: τοῦθι SL.   9 τὸ φεῦδος] cf. Simpl. 815,25
οὐ M₁   10 σύνθεσιν ἷ διαίρεσιν MW, Spengel e coni.: σύνθεσις ἷ διαίρεσις S: συνθέσεις
καὶ διαίρεσις L   11 δυεῖν M: δυοῖν WSL   κεκινήσθαι L, (unde κινεῖσθαι Spengel)
δη̄ W   12 αὐτὸν τὸ] τὸ αὐτὸν SL₂   17 κινοῦντο L (κινοῖτο a)   καθ' ἔαυτά
MW: καθ' ἔτα S: καθ' αὐτά L.   18 τίσιν (quod spectat ad συμβέβηκός) MWL₂:
τέστην SL₁: τοῖς Spengel   21 ἡ γένεσις κτλ.] cf. Simpl. 819,20sqq.   7 κίνησίς]
sic I Aristot. 225 a 33: ἡ κίνησις ΕΙΙ: κίνησις F   22 φορά S   7 γένεσις WL₂:
ἡ γένεσις MSL₁   7 κίνησις MWS₂L₂: ἡ κίνησις S₁L₁   24 ἐξ] οὐκ ἐξ M
28 τὸ γυμνόν] cf. Alexander apud Simpl. 832,7   29 ὑπόσουις MW (similiter ἐν τούτοις
et ἐν αὐτοῖς Alexander apud Simpl. 830,1sq.): ὑπόσουις SL   31 οὐδὲ γάρ—(170,18)
κινούμενον] multa hinc exscripsit Simpl. 833,20sqq.

στέρησις τῷ εἶδει, τοῦτο γάρ ἐν τοῖς πρώτοις ἀπλούστερον συνεχωρεῖτο. 350
 ἀπουσία γάρ τις ἡ στέρησις καὶ μὴ ὄν, οὐκ ὅν ἐναντίον τῷ γάρ
 ἐκ σπέρματος τὸ ζῷον γίνεσθαι λέγοντας οἰεσθαι τὴν μεταβολὴν ἐξ οὐσίας τοῦ
 εἰς οὐσίαν κίνησιν ἐπιδεικνύναι, πάλιν ἐπὶ τὴν γένεσιν καταφερομένων ἐτοίμην,
 5 ἢν οὐκ οὖσαν κίνησιν ἀποδεῖξαμεν· τί γάρ ἐστι τὸ κινούμενον ἐν τῷ τοι-
 αύτῃ μεταβολῇ· οὐκ ἔσται γάρ τὸ ζῷον (οὐ γάρ ἐστι πω, γίνεται γάρ)
 οὔτε τὸ σπέρμα (οὐ γάρ ὑπομένει· διαφέμειται γάρ). πῶς γάρ ἐναντίον τῷ 20
 σπέρμα τῶν ζῷων; ἐξ ἐναντίον δὲ η κίνησις εἰς ἐναντία. ἀλλὰ φήσαι τό-
θε τις ἀνὴρ ὅταν ὅδωρ εἰς πῦρ μεταβάλῃ, κίνησις ἀν γένεσιο κατ'
 10 οὐσίαν· ἐξ ἐναντίων γάρ εἰς ἐναντία'. πρὸς δὲ τοῦτο ὁ μὲν Ἀλέξανδρος εἰς
 ἀντιλέγει ἐνίας μὲν ποιότητας τοῦ πυρὸς ἐνίας ποιότητας τοῦ ὅδους ἐναν-
 τίας εἰναι διδόνει, οἷον τὴν φυγρότητα καὶ ὑγρότητα τῇ ἑηρότητι καὶ θερμό-
 τητι, οὐ μὴν αὐτῇ γε τὸ πῦρ ὅλον τῷ ὅδῳ καὶ γάρ ἐν ἀλλαῖς ποιότησιν
 ἐκατέρῳ τούτων τὸ εἶναι. ἐγὼ δὲ καὶ τὴν ὑπόθεσιν οἴμαι φευδῆ· πῦρ 30
 15 γάρ εἰς ὅδωρ μεταβάλλειν ἀμήχανον μὴ πρῶτον εἰς δέρα μεταβάλλον, 351
 ἀπέρι φανερῶς οὐδὲ ἐναντία. τί δὲ ὅλως τὸ κινούμενον ἐν ταῖς τοιαύταις
 μεταβολαῖς; οὔτε γάρ τὸ ὅδωρ, δι φεύρεται, οὔτε τὸ πῦρ, δι μήπω ἐστίν.
 δι δέ ἐστιν μετὰ τὴν κίνησιν κεκινημένον. τοῦτ' ἦν πρότερον τὸ κινούμενον. 5
 οὗτοι μὲν οὖν κατ' οὐσίαν οὐκ ἔστι κίνησις, καὶ ἐκ τούτων δῆλοι.

20 'Αλλ' οὐδὲ κατὰ τὸ πρός τι μεταπίπτει γάρ ἄνευ τοῦ γενέσθαι περὶ
 αὐτὸν καὶ τὴν τυχοῦσαν μεταβολὴν· γίνεται γάρ ὁ κίνων δεξιὸς οὐδὲν αὐτὸς
 μεταβάλλων ἐμοὶ μεταστάντος καὶ τὰ δέκα διπλάσια μηδεμίαν λαβόντα το
 προσθήκην τῶν πέντε αὐτοῖς ἀντιτείμεντων καὶ η πρότασις ποτὲ μὲν ἀληθῆς,
 ποτὲ δὲ φευδῆς τῶν πραγμάτων μεταπιπτόντων, ἀ σημαίνεται ὡς' αὐτῆς·
 25 τὸ γάρ 'ἡμέρα ἐστίν' ἀξιώμα τὸ αὐτὸν μὲν καὶ ωσαύτως ἔχον ἀληθῆς μὲν εἰς
 οὐσίης ἡμέρας. φεῦδος δὲ ἐπιγενομένης νυκτός. εἰ δὲ κίνησις μὲν πᾶσα
 διά τινος μεταβολῆς καὶ τροπῆς αὐτοῦ τοῦ κινούμενου, τὰ πρός τι δὲ οὐγ-
 οῦτως καὶ προσγίνεται καὶ ἀπογίνεται, οὐκ ἀν δήπου κίνησις εἴη κατὰ τὸ
 πρός τι.

30 'Αλλ' οὐδὲ κατὰ τὸ ποιεῖν καὶ τὸ πάσχειν. τί δῆποτε; οὗτοι τὸ ποιεῖν 20
 ὑπὸ τὸ κινεῖν ἐστιν καὶ τὸ πάσχειν οὔτε δὲ κινεῖσθαι, οὔτε δὲ κινεῖν ἔστιν

1 ἐν τῷ πρώτῳ Simpl. 2 οὐκ ὄν] τὸ δὲ οὐκ ὄν W 3 γενέσθαι S τὴν
 μεταβολὴν M: τὴν τοιαύτην μεταβολὴν WSL (e Simpl. 833,29; at cf. infra v. 18)

5 ἔστι M: ἔσται Simpl.: ἔστι καὶ WSL 6 ἔστι πω scripsi: ἔστιν τὸ MSL₁: ἔστι W:
 ἔστιν L_{2a} 8. 9 φήσαι τόδε τις ἄν scripsi: φήσαι τό τις ἄν M: φήσαι τις ἄν S₂: φῆσαι
 τις ἄν S₁L_{2a}: φησί τις ἄν L₁: φαίτι ἄν τις W 9 μεταβάλλει L κίνησις α

10 πρὸς τοῦτο δὲ SL Ἀλέξανδρος κτλ.] eadem fere sine auctoris nomine adfert Simpl.
 834,7 sqq. 12 ἕνροτητι M 14 ἐκατέρῳ MW: ἐκατέρου SL: ἐκατέρων Laur. 85,14

18 μετὰ] κατὰ 8 22 μεταβάλλον S δέκα διπλάσια W: δεκαπλάσια MSL: 'fort.
 δεκαπλάσια διπλάσια' Spengel 23 μὲν MW, Simpl. 835,1: om. SL 24 δῆλον
 καὶ M αὐτῆς] αὐτοῦ Par. 1888 (in W compendium ambiguum) 25 ἡμέρα
 MWa: ἡμέτερον SL μὲν om. W ἀληθῆς L 26 ἐπιγενομένης M:
 ἐπιγενομένης WSL 30 καὶ M et Aristot. 225^b 14: η WSL_{2a}: οὖν η L₁ (quod ex οὐδὲ
 ortum esse videtur) τὸ ποιεῖν—(31) κινεῖσθαι] cf. Alexander apud Simpl. 837,29 sq.

κατὰ τὸ κινεῖν οὐτε ἔτι μᾶλλον κατὰ τὸ κινεῖσθαι· καὶ γάρ εἰπεῖν τοῦτο θεῖ
γελοῖον καὶ νοῆσαι πολλῷ γελούστερον· Ἀριστοτέλης δὲ καὶ πλείω προσάγει τὸ
τῆδε τῇ ὑπομέσει τὰ δυσχερῆ· μεταβολῆς γάρ μεταβολὴν καὶ κινήσεως
κινητινού παραδέχεσθαι πρᾶγμα ἀνεπινόητον παντελῶς· πρῶτον μὲν γάρ εἰς
5 ἄπειρον βαδίεται καὶ ἔσται σὺν ἀλλῃ πρὸς ἀλλής, ἔπειτα καὶ ἡρεμεῖν οὖτον θεῖ
τε ἔσται τὴν κινητινού καὶ κινεῖσθαι· ἔπειθ' ὑποκείμενόν τι καὶ τόδε εἶναι.
ἴσταπερ τὸ σῶμα κινούμενον ἢ τὴν ψυχήν· ἔτι ἀλλο τὸ κινούμενον καὶ ἡ
κινήσις· ἀλλο γάρ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ κινήσις καὶ ἀλλο ἵππος καὶ ὅρμος· 5
ἢ ἀλλο ἂν καὶ ἡ κινουμένη κινητινού εἴη κινήσεως, ὥσθ' ἀμα τε κινητινού καὶ
10 οὐ κινητινού * * τὸ γελοῦν φέρεσθαι τὴν ἀλλοίωσιν ἢ τὴν φορὰν ἀλλοι-
οῦσθαι ἢ τὴν αὐξησιν τούτων θάτερον ὑπομένειν· ταῦτα γάρ πάντα ἐν
ὑποκειμένοις ἔτεροις καὶ οὐδὲ ἔστιν ὅλως καθ' ἑαυτά, κατὰ συμβέ- 10
βρήκες μέντοι μεταβάλλειν τὴν μεταβολὴν καὶ κινεῖσθαι τὴν κινητινού
λέγειν ἐνδέχεται, οἷον, εἰ συμβαίη τινὶ τρέχοντι ὑγιεῖσθαι, λέγομεν ἂν τὸν
15 ὅρμον ὑγιάσθαι τινὰ μεταβολὴν, οὐγ̄ ὅτι ὁ ὅρμος αὐτός, ἀλλ' ὅτι ἄνθρω- 15
πος, ὃ συμβέβηκεν ὁ ὅρμος. ἀλλὰ τὰς κατὰ συμβεβηκέντια κινήσεις
ἀφεῖμεν πάλαι. φανερὸν τοίνυν, ὅτι κατὰ τρεῖς κατηγορίας μόνας εἰσὶν αἱ
κινήσεις, κατὰ τὸ ποιόν, κατὰ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιό· καὶ γάρ ἐναντιώσεις
ἔνι τούτων ἔκάστη· τὴν μὲν οὖν κατὰ τὸ ποιόν κινητινού ἀλλοίωσιν ὀνομά- 20
20 ζομεν (λέγω δὲ ποιόν οὐγ̄ ὡς λέγομεν ποιόν τὴν ἐν τῇ οὐσίᾳ διαφοράν,
τὸ λογικὸν ἢ τὸ πεζὸν ἢ τὸ πτηγὸν ἢ τὸ ἔνυδρον, ἀλλὰ τὸ κατὰ παθητικὴν
ποιότητα μόνην, οἷον ψυχρότητα λευκότητα θερμότητα μελανίαν), τὴν δὲ
κατὰ τὸ ποσὸν κινητινού ἐνὶ μὲν οὖν ἔχομεν ὀνόματι προσαγορεῦσαι· καθ' αἱ
ἔκάστερον δὲ αὐξησις καὶ φθίσις, ἡ μὲν εἰς τὸ πλειόν μέγεθος αὐξησις, ἡ
25 δὲ ἐκ τούτου φθίσις· ἡ δὲ κατὰ τόπον κινητινού καὶ τὸ κοινόν καὶ τὸ ἴδιον

2 γελούστερον MW: γελούστερον SL πλείω] cf. Simpl. 842,5 3 μεταβολῆς]
μεταβολῆ W 4 post παραδέχεσθαι add. ἀνάγκη W 4. 5 εἰς ἄπειρον κτλ.] ex
Alexandro; cf. Simpl. 845,15 sq. 5 πρὸς M₂WL: πρὸς M₁S 7 post ἔτι ins.
εἰ (sec. Simpl. 854,17) Spengel 8 ὁ ὅρμος S 9 ἀλλο] locus corruptus
aut manus 10 κινητινού utrobique M: κινητινού WSL; cf. Simpl. 854,16 sqq. quaeque
ibi adnot. Diels lacunam, cuius vestigia solus M servavit, sic fere explendam
puto: κινητον εἰναι· καὶ (vel ἔτι) τοῦτο γελοῖον: κινητινού ἔστι γελοῖον SL: κινητινού ἔστι καὶ γελοῖον δὲ W: ἔτι γελοῖον cf. Spengel 13 μέντοι] μὲν Laur. 85,14 et E Aristot.
226^a21: μόνον II: μόνως FI; cf. Simpl. 857,16 ubi μὲν ὡς (ω in ras.) cod. M
post μέντοι in M (et Laur. 85,14) sine ullo signo inserta leguntur Aristotelis verba
(225^b21) μεταβολῆς μεταβάλλειν—(226^a16) οὐδέ τις τινός (quae a Bekkeri textu his locis
discrepant: 25 εἰς οι.—ἀντιτείμεναι—35 εἰ ὑστεράτα—226^a2 ἀλλὰ τὸ γνόμενον ἥδη—
5. 6 οὖν γένεθλαι—6 οὐδέν—10 δεῖ ὅλην—14 εἰς τόδε οι.—καὶ οι.—καὶ πᾶς—15 ἡ
οι.) 15. 16 ἔτι ὁ ἄνθρωπος W 17 πᾶσι WL₂: πάλιν MSL₁ εἰσὶν αἱ
MW: εἰσὶ SL 18 καὶ τὸ ποσὸν III Aristot. 226^a24: καὶ κατὰ τὸ ποσὸν F: καὶ ποσὸν
E (et libri optimi Metaph. 1068^a17) ἐναντιώσεις MWSL₁: ἐναντιώσεις I₂
19 ἔνι ML₂: ἔναι SI₁: ἔν W, Aristot. 226^a25, at om. Metaphys. I. e.: ἔνι α
21 ἢ τὸ πτηγὸν οι. SL (cf. Simpl. 898,6 sq.) 22 θερμότητα, λευκότητα SI.
23. 24 καθ' ἔτερον EII Aristot. 226^a30 24 πλειόν] τέλειον Par. 1888 margo (ex
Aristot. 226^a31) 25 τούτων SL.

ἀνόνυμοις, ἔσται δὲ καλουμένη φορὰ τὸ γε κοινόν. καίτοι γε οὐκ ἀγνο. 352
οῦμεν, ὅτι φέρεται ταῦτα μόνα κυρίως φαμέν. ὅτα μὴ ἐφ' ἑαυτοῖς 353
ἔχει τὸ στῆναι καὶ ὅτα μὴ αὐτὰ ἑαυτὰ κινεῖ κατὰ τόπον, ὥσπερ τὰ
ἄηματα. ἀλλὰ περὶ γε τῆς ἀλλοιώσεως καὶ τοῦτο μᾶλλον ἐπισκεπτέον,
5 ὅταν εἰς τὸ λευκότερον ἐκ λευκοῦ μεταβάλλῃ τὸ σῶμα ἢ τοῦμπαλιν ἐκ 5
τοῦ μᾶλλον εἰς τὸ ξεττὸν λευκόν. πῶς ἂν γένοιτο τηρικαῦτα ἐξ ἐναντίων
εἰς ἐναντία ἢ καὶ τὸ μᾶλλον λευκὸν καὶ τὸ ξεττὸν μέζει τῶν ἐναντίων
ἔστιν· μᾶλλον γάρ λευκὸν τὸ ἐλάττονος μετέχον μέλανος καὶ ξεττὸν λευκὸν 10
τὸ πλείονος. ὅταν μὲν οὖν ἀπλῶς εἰς τὸ λευκὸν ἐκ τοῦ μέλανος μετα-
10 βάλῃ, ἐκ τοῦ ἀπλῶς ἐναντίου κινεῖται εἰς τὸ ἐναντίον, ὅταν δὲ ἐπὶ τὸ λευ-
κότερον ἐκ τοῦ λευκοῦ. ἐκ τοῦ πως ἐνυπάρχοντος ἐναντίου· τῷ γάρ ξεττὸν
λευκῷ τὸ μέλαν πως ἐνυπάρχει. ὅτι μὲν οὖν αὗται τρεῖς μόναι κινήσεις 15
εἰσὶν κατὰ τρεῖς μόνας κατηγορίας, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· ἀκίνητον δὲ
λέγεται τὸ τε διλιος ἀδύνατον κινηθῆναι, ὥσπερ ὁ ψύχος ἀόρατος καὶ τὸ
15 ἐν πολλῷ γρόνῳ μόλις κινούμενον, δὲ καὶ οὐσικίνητον ἄν τις εἴποι, καὶ δὲ 20
βραδέως ἄρχεται τῆς κινήσεως· ὡς λέγομεν ἀοράτους τοὺς βραδέως ἀρχο-
μένους ὥργίζεσθαι. λέγεται δὲ ἀκίνητον καὶ τὸ πεφυκός μὲν κινεῖται
καὶ δυνάμενον, μὴ κινούμενον δέ, ὅτε πέφυκεν καὶ ὡς πέφυκεν, ὥπερ ηρεμεῖ
καλῶ τῶν ἀκίνητων μόνον. στέρησις γάρ ηρεμία κινήσεως· ἡ στέρησις γάρ εἰ
20 τῶν πεφυκότων καὶ ὡς πεφύκασι.

3. Ἐπειδὴ δὲ πᾶσα μεταβολὴ ἐν τοῖς ἀντικειμένοις, ὡς ἐπεδείξαμεν,
τὰ δὲ ἀντικείμενα τὰ τε ἐναντία καὶ ἡ ἀντίφασις, ἀντιφάσεως δὲ οὐδὲν
μέσον, φανερὸν ὅτι ἐν τοῖς ἐναντίοις τὸ μεταξύ. μεταξὺ δέ ἔστιν, εἰς δὲ 30
πέφυκεν πρότερον ἀφικνεῖσθαι τὸ μεταβάλλον ἢ εἰς | δὲ ἔσγατον μεταβάλλει. 354
ὅταν μεταβάλλῃ συνεχῶς κατὰ φύσιν. ἐν ἐλαχίστοις δέ ἔστι τὸ μεταξὺ¹
τρισιν· δυοῖν γάρ τινων * * * των μεταξύ· μεταβάλλειν δὲ λέγεται συν-
εχῶς τὸ μηδὲν μήτε τοῦ γρόνου διαλεῖπον μήτε τοῦ πράγματος, ἐν φῷ 5
κινεῖται· οἷον μελιφόδον τις μετά τὴν ὑπάτην φιλέγειτο τὴν νήτην εδύνει·
οὗτος μὲν γάρ τοῦ γρόνου οὐδὲν διέλιπε, τοῦ πράγματος δέ, ἐν φῷ κινεῖται.

I ἔστω W (ex Aristot. 226^a33) γε (ante οὐκ) οἱ. L (et E₁F Aristot. 226^a35; ceteri
variis locis collocant) 2 μόνον ΕΗ Aristot. 226^a35 ἐφ' ἑωτοῖς sic FH Aristot. ib.:
ἐφ' αὐτοῖς E: ἐπ' αὐτοῖς I 6 τοῦ μᾶλλον κτλ.] cf. Simpl. 864,15 (ό μὲν οὖν Ἀλέξανδρος
καὶ ἡ Θεμίστιος) γένοιτο M: γένοιτο WSL 9. 10 μεταβάλῃ Μ: μεταβάλλῃ WSL
10 ἐπὶ τῷ ἐπὶ S 11 ἐναντία ἐνυπάρχοντος W₁ 15 μόλις] sic E Aristot. 226^b11;
μόλις FHI εἴπη M 16 τῆς οἱ. S ὡς λέγομεν — (17) ὥργίζεσθαι] exscr.
Simpl. 865,27sq. 18 καὶ ὡς πέφυκεν οἱ. L καὶ οὖς καὶ ὡς Aristot. 226^b14
21 Ἐπειδὴ — (23) μεταξύ] Aristot. 227^a7—10 δὲ οἱ. L τοῖς οἱ. a 22 τά τε]
τὰ E Aristot. et Metaphys. 1069^a3 ἡ ἀντίφασις] ἀντίφασις E Aristot. et Metaphys.
l. c.: τὰ κατὰ ἀντίφασιν EHI 23 φανερὸν δὲ οἱ. S 24 πρότερον] sic Metaphys.
l. c.: πρῶτον Aristot. 226^b24 (et in marg. Paris. 1888) 25 συνεχῶς κατὰ φύσιν M:
συνεχῶς καὶ κατὰ φύσιν WSL: κατὰ φύσιν συνεχῶς Aristot. 226^b25 26 τῶν M: τὸ
WSL; lacunam expreas aut <εἰσατέρωθεν οὖ>τον (cf. Simpl. 871,23) aut <εἰσ>τον scri-
bendo δὲ] γάρ L 27 μήτε—μήτε] Themistium in Aristotele 226^b28 ἡ τοῦ
γρόνου legisse Diels coni. ad Simpl. 872,25 τοῦ ante γρόνου οἱ. S 28 τις]
puto <α> τις legendum esse; οἷον <ει> Spengel 29 ἐλίπε L κεῖται S

μᾶλλον δὲ τοῦτο δῆλον ἐν ταῖς κατὰ τάπον μεταβολαῖς· οὐ γάρ οἱ πηδῶντες 354 πένταθλον κινοῦνται συνεχῆς, ὅτι τοῦ διαστήματός τι διαλιμπάνουσιν, ἐνῷ 10 κινοῦνται· ἡ τοῦτο οὐχ ἀπλῶς θετέον; οὕτως γάρ ἂν οὐδὲ τοὺς ἀμύλωμένους ἔπιπον εἴποιμεν ἂν κινεῖσθαι συνεχῆς, ἀλλὰ γρόνῳ μᾶλλον ἀφο- 5 ριστέον τὴν κίνησιν τὴν συνεχῆ καὶ τῷ μηδὲν αὐτοῦ διαλείπεσθαι, ἐπειὶ τοῦ γε πράγματος, ἐνῷ κινεῖται, τάχ' οἶν τε καὶ διαλείπειν καὶ συνεχῆς οὐδὲν ἡττον φαίνεται μεταβαλλοντα, αὐτὸν δὲ καὶ τὸ συνεχὲς ἀκρι- 15 βέστερον ἀφοριστέον.

Ἐπεὶ τοίνυν τοῦ συνεχοῦς κοινότερον τὸ ἐχύμενον, τοῦ δὲ ἐχομένου 20 τὸ ἐφεξῆς, πρῶτον τὸ ἐφεξῆς διδαχτέον. ἐφεξῆς τοίνυν ἐστὶ ταῦτα ἄλλη- λοις, ὃν μεταξὺ μηδὲν ἔτερον ὅμοιενται. ἄλλο μὲν γάρ τι τῶν ἐφεξῆς οὐδὲν κωλύεται εἶναι μέσον, ὥστε οὐδὲν δὲ οὐχ οἶν τε, οἷον οἰκίαι ἐφεξῆς, ὃν μή ἐστιν οἰκία μεταξύ, γραμμαί, ὃν μὴ γραμμή, ἀνθρωποι, ὃν μὴ 25 ἀνθρωπος. τὸ δὲ ἐφεξῆς ἀεὶ δεύτερον τι καὶ μετ' ἄλλο τι πρῶτον ἐστι· 15 πρῶτον δὲ ἡ τῇ θέσει, ὡς ἐπὶ τῶν γραμμῶν ἡ τῶν οἰκιῶν, ἡ τῷ εἴδει, καθάπερ ἐπὶ μονάδος τε καὶ δυάδος ἐφεξῆς δυάς μονάδος (οὐδεὶς γάρ ἄλλος ἀριθμὸς | μεταξύ), ἡ τῇ τάξει· πρῶτον τῇ τάξει τὸ προσώμιον τῇ διηγήσεως 355 καὶ ἐφεξῆς ἡ διηγήσις τῷ προσώμῳ· οὐδὲν γάρ αὐτῶν ὅμοιενται μεταξύ. τὸ μὲν οὖν κυρίως ἐφεξῆς τοιοῦτον. Καὶ δὲ λέγεται ἐφεξῆς καὶ ὅμοιεντη 20 μέν, οὐχ ὅμοιειδῆ δὲ πολλάκις· ἐφεξῆς γάρ οὐ ἀγόν τῇ πομπῇ καὶ τὸ συμφάνον τῷ γυμνασίῳ.

Ἐγόμενον δέ ἐστιν, ὃ πρὸς τῷ ἐφεξῆς τίνος εἶναι κατά τινα τῶν εἰρη- μένων τρόπων καὶ ἄμα τὸ πέρας ἔχει τῷ ἐκείνου πέρατι. τούτων δὲ τὰ μὲν λέγεται μόνον, ὡς ὁ παρελθόντων γρόνος τοῦ μέλλοντος, τὰ δὲ καὶ 25 ἀπτεται, ὡς τὰ σώματα. ἀπτεται δέ, ὃν τὰ ἄκρα ἄμα, ἄκρα δὲ λέγον τὰ πέρατα. ὅταν μὲν οὖν ἡ ταῦτα τὰ πέρατα, τότε ἐχεσθαι μὲν ἄλληλον λέγεται καὶ εἶναι ἐφεξῆς, οὐκέτι δὲ εἶναι συνεχῆ· ὅταν δὲ ἐν γένηται τὰ δύο πέρατα αὐτοῦ τε καὶ τοῦ ἐφεξῆς, τότε γίνεται συνεχὲς καὶ ἐν τῷ 30 οἷον. γίνεται δὲ οὐ πάντα τὰ ἐχύμενα συνεχῆ, ἀλλ' οὐσα ἐν γένεσθαι πέρικεν. ἀπτεται γάρ τὸ ἔλον τοῦ λίθου, ἀλλ' οὐκ ἀντί γένεται συνεχές. οὐ δεῖ δὲ σήμιον, ὅτι κυρίως συνεχῆ γίνεται, ὃν ἡ ἀφὴ σύμμαχιν ἀπεργάζεται. 20 ὡς ἐπὶ τῶν γραμμῶν καὶ τῶν ἐγκεντρούμενων φυτῶν καὶ τοῦ γρόνου, γίνεται δὲ καὶ ἐπὶ τεγχήσεως τινα συνεχῆ. οἷον ἔντα γύμφοις ἡ κόλλη, ἀπερ-

- 1 post κατὰ τάπον add. καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις Aristot. 226^b 31 praeter I οὐ M: οὐδὲ WSL 6 γε om. W διαλειπεῖν L 7 τὸ καθ' αὐτὸ συνεχὲς L
 9 δὲ om. S 12 οἰκίαι L_{2a}: οἰκία MW SL₁ 14 μετ' MW: μὴ SL₁; οὐ L_{2a}
 ἄλλο τι scripsi: ἄλλον M: ἄλλο WSL 15 τῶν (ante γραμμῶν) om. S τῷ εἴδει
 scripsi sec. Ell Aristot. 226^b 35, Metaphys. 1068^b 31, Simpl. 874,28: τῇ θέσει M: τῇ φύσει
 WSL et Fl Aristot. 16 τε om. L 17 προσώμιον] cf. Simpl. 875,2 19 [ηδῆ] γίνεται
 margo S ὅμοιεντης S: ὅμοιεντης L 20 ὅμοιειδῆ S₂ ἐφεξῆς—(21) γυμνασίῳ]
 exser. Simpl. 876,18sq. (ὁ Θεμίστος) 21 νύμφαιον L 22 πρός τὸ τῷ SL
 23 τρόπον Wa 27 δὲ (post ὅταν) om. S 30 γένηται] immo γένοιτο² Spengel
 31 γίνεται συνεχῆ SL 32 ἐγκεντρούμενων φυτῶν] cf. Simpl. 878,20 33 καὶ δὲ
 ἐπιτεγχήσεως W οἷον—(174,1) συνεχῆ om. S

οὐδὲ συνεχῆ κυρίως. φανερὸν τούτον, διὰ προειρήκαμεν, ὅτι πρῶτον τὸ 355 ἐφεξῆς εἶναι τοῦ ἔχεσθαι· τὸ μὲν γάρ ἐχόμενον ἀνάγκη ἐφεξῆς εἶναι, τὸ δὲ δὲ ἐφεξῆς οὐ πάντα ἔχεσθαι· διὸ καὶ πρότερον τῷ λόγῳ τὸ ἐφεξῆς· ἐν πλείστι γάρ ὥσπερ γένος· καὶ γάρ ἐν ἀριθμοῖς τὸ ἐφεξῆς, τὸ δὲ ἔχεσθαι δὲ ἀλλήλων οὐκ ἔστιν. πάλιν τὸ ἔχεσθαι πρότερον τοῦ | συνέχεσθαι· δεῖ 356 γάρ ἀψασθαι πρότερον, εἰ συμφύσεται. ὅτιλον οὖν, δτι, ἐν οἷς οὐκ ἔστιν ἀφῆ, οὐδὲ σύμφυσις ἐν τούτοις ἔστιν. οὐ μέντοι γε ἐν ἀπασιν, ἐν οἷς ἔστιν ἀφῆ, καὶ σύμφυσις ἡδη γενέσθαι δύναται· καὶ γάρ τὸν Ἐπειόν ἄψα-⁵ σθαι φησιν "Ομηρος τῆς ἡμιόνου, ἀλλὰ συμφύνει γε ἡμιόνῳ ἀνθρωπον 10 οὐκ ἐνδέχεται. εἰ τούτον ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν καὶ οὐ ταῦτα τὸ ἐφεξῆς καὶ τὸ ἀπτεσθαι, οὐκ ἀν εἴη ταῦτα στιγμὴ μονάς. κατὰ μὲν γάρ στιγμὴν ἄψασθαι δυνατήν, κατὰ μονάδα δὲ οὐκ ἐνδέχεται, ἀλλ' ἐν ταῖς μονάσιν τὸ 10 ἐφεξῆς, τὸ δὲ ἀπτεσθαι οὐκ ἔστι· καὶ σημείων μέν ἔστι μεταξὺ γραμμῆς, μονάδων δὲ οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ δυάδος καὶ μονάδος δηλον οὖν, δτι τὸ μὲν 15 ἀπτεσθαι ἐν τοῖς θέσιν ἔχουσιν μόνοις, τὸ δὲ ἐφεξῆς καὶ ἐν τοῖς μὴ η̄ ἔχουσι θέσιν, ὥσπερ καὶ τὸ ἐχόμενον.

4. Μία δὲ κίνησις λέγεται πλεοναχῶς· τὸ γάρ ἐν πολλαχῶς λέγομεν. γένει μὲν οὖν μία κίνησις καὶ τῇ αὐτῇ κατηγορίᾳ, οἷον φορὰ πᾶσα πρὸς φοράν (ἐν γάρ τῷ ποῦ), ἀλλοίωσις πρὸς ἀλλοίωσιν (ἐν γάρ ποιότητα). 20 εἰδεῖ δὲ μία ἐν ταῦτῃ τῆς κατηγορίας εἶδει, δταν ἀπομονῇ καὶ πρῶτον ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν, ὡς λεύκανσις ἔχει πρὸς λεύκανσιν· ή γάρ λευκότης ἐν εἶδος καὶ ἀπομον. εἰ δὲ ἔστιν ἄττα, ἀ καὶ γένει ἄμα τὸ γάρ καὶ εἶδει, δηλον δτι ἔστι τις κίνησις πάντας μὲν εἶδει μία, πάντας δὲ οὐ. ζητήσειε δὲ ἄν τις, εἰ μία κίνησις αὕτη τῷ εἶδει, δταν εἰς ταῦτα ἐκ ταῦτοῦ μεταβάλλῃ ταῦ-²⁵ τὸν κινούμενον· εἰ γάρ ἀπλῶς ταῦτο συγχωρηθείη καὶ τούτῳ τὴν αὐτὴν κίνησιν τῷ εἶδει ὀριζόμενη, | ἔσται ή κυκλοφορία τῇ εἰδίμφορῇ ταῦτὸν 357 κατ' εἶδος· δύναται γάρ ταῦτον ἐπὶ ταῦτα ἐκ ταῦτοῦ ποτὲ μὲν ἐπὶ εὐθείας κινεῖσθαι, ποτὲ δὲ ἐπὶ περιφεροῦς. ή καλῶς ἐθέμεθα μίαν τῷ εἶδει γίνεσθαι κίνησιν, δταν ἀπομον εἶδος ή, καθὸ γίνεται; ή δὲ εὐθεία ⁵

1 δτι om. L₂a πρῶτον] "scrib. πρότερον" Spengel; at cf. Simpl. 879,8 πρῶτον ἔστι τὸ ἐφεξῆς τοῦ ἀπτομένου 2 εἶναι om. W ἐφεξῆς ἀνάγκη E Aristot. 227^a 18, 19 6 συμφύσεται WSL, Aristot. 227^a 25: συμφύεται M 6. 7 οὐκ ἔστιν οὐδὲ σύμφυσις Aristot. 227^a 26 (sed οὐκ ἔστιν om. H); cf. Simpl. 879,31sq.

8 Ἐπειόν] Hom. Il. XXIII, 666 9 συμφύνει γε SL 11 στιγμῇ] στιγμὴ SL
12 κατὰ δὲ μονάδα W 15 μόνον W 16 θέσιν om. W 17 πλεοναχῶς
MW: πολλαχῶς SL (ex Aristot. 227^b 3 vel Simpl. 881,18) 18 γένει — (19) ποιότηται exser. Simpl. 882,7sqq. καὶ ή ἐν Simpl. 19 τῷ ποῦ WSL: τὸ ποῦ M: τῇ ποῦ κατηγορίᾳ Simpl.: fortasse τῇ ποῦ vel τόπῳ scribendūm 20 εἶδει δὲ κατλ.] cf. Simpl. 882,13sqq. 21 λευκότης] λεύκανσις coni. Spengel; at cf. Simpl. 882,26 22 ἀ καὶ γένει ἄμα καὶ εἶδει] sic M: γάρ (in quo γίνεται latere recte perspectit Diels) om. SL et (ἀ καὶ γένει ἄμα καὶ εἶδος ἔστι) W (ex Aristot. 227^b 12) 23 τις κίνησις MS: τις κινήσει W: τῆς κινήσεως L; de Aristotelis verbis cf. Torstrik Philol. XII, 527 et Bonitz Aristotel. Studien I, 241 adm. 1 24. 25 ταῦτα W: τὸ αὐτό Aristot. 227^b 15 27 κατ' εἶδος] cf. quae adnot. Diels ad Simpl. 883,24 δύναται — (29) γίνεται] exser. Simpl. 883,22sqq.
ταῦτα ἐπὶ ταῦτα S: ταῦτα L

γραμμὴ καὶ ἡ περιφερὴς διαφέρουσι κατ' εἰδὸς ἀλλήλων. γένει μὲν οὖν 357 καὶ εἰδεῖ κίνησις τούτον τὸν τρόπον γίνεται μία παρὰ τὴν διαφορὰν τῶν πραγμάτων, ἐν οἷς γίνεται, ἀριθμῷ δὲ μία καὶ κυρίως μία πᾶς δὲ εἴη 10 κίνησις, ἐπισκεπτέον.

5 Ἐπει τοίνου τρία λέγομεν εἶναι περὶ τὴν κίνησιν, ἣν ὑριζόμεθα, τό τε κινούμενον (οἷον τὸν ἄνθρωπον ἢ τὸ ἄστρον) καὶ καθὸ κινεῖται (τοῦτο δὲ διττόν, ἢ πάθος ἢ τόπος) καὶ δὲ κινεῖται (τοῦτο δέ ἐστιν ὁ χρόνος), δεῖται 15 τὴν μίαν κίνησιν τῷ ἀριθμῷ ἔκαστον τούτων ἔχειν ἐν ἀριθμῷ, τό τε εἰδὸς, καθ' δὲ γίνεται (οἷον τὴν χρόνην ἢ τὴν γραμμήν) καὶ τὸ κινούμενον (οἷον 10 τὸν Κορίσκον ἢ τὸν Καλλίαν) καὶ τὸν χρόνον ἔνα. εἰς δὲ ὁ συνεχῆς καὶ οὐ μηδὲν διαλείπει. εἰ δέ τι τούτων μὴ κατ' ἀριθμὸν ἐν εἴη, οὐκέτε 20 ἀνὴρ κίνησις μία φυλάττοιτο, οἷον εἰ Κορίσκος ἄμα βαδίζει καὶ λευκανίστω· τὸ μὲν γάρ ὑποκείμενον ἐν καὶ δὲ χρόνος εἰς καὶ συνεχῆς, ἀλλὰ δύο, καὶ δὲ ἡ κίνησις, γρῦπμα καὶ τόπος, ὥστε οὐδὲ μία κίνησις ἡ τοιαύτη. παῖς 15 25 Καλλίας καὶ Σωκράτης ὑγιαίνεσθαι τὴν αὐτὴν ὑγείαν, οἷον δρῦματιαν· ἀλλ' οὐδὲ αὕτη μία κίνησις· δύο γάρ τὰ ὑποκείμενα. ἀλλὰ δὲ Σωκράτης ὑποκείσθω βαδίζειν μετὰ νουμηνίαν γε καὶ πάλιν ἐβδόμην. ταύτην τοίνου 30 ὁ χρόνος μόνος οὐκ ἐξ γίνεσθαι μίαν τὴν κίνησιν οὐχ εἰς ὅν οὐδὲ συνεχῆς, 358 ἐπεὶ καὶ ἄλλο ἀποπάτερον ὑπομείνειν ἀνὴρ λόγος. εἰ γάρ εἰς ὁ γῆτες 20 μοι περίπατος καὶ δὲ τὸν τάμερον βαδίζω, ταῦτα ἔσται τὸ ἐφθαρμένον τῷ δύντι [ἢ τοῦτο καὶ ἐφ' ὃν συνεχῆς χρόνος;], δεῖ γάρ ἡ προτέρα κίνησις φιλείgetαι. πῶς οὖν ἔσται μία; ἀλλ' ἵστω οὕτω μία τῷ συνεχεῖ καὶ τῷ 5 πρὸς ἑαυτὴν οὐκεισθωτοῖ καὶ τῷ μὴ διασπᾶσθαι τὸ φθειρόμενον τῷ γινομένῳ, ὅπερ οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῶν ἐν διαλείμματος γινομένων. ἀλλ' εἰπερ μία 25 κίνησις πάντως ἐν ἔχειν διφεύλει κατ' ἀριθμὸν τὸ ὑποκείμενον, ῥέοντα δὲ 10 φάνεται πάντα τὰ σώματα, οὐδεμία κίνησις ἔξει ταῦτα ὑποκείμενον ἀκριβῶς. τοῦτο δὲ καὶ περὶ τῶν ἔξεων ἀν τις διαπορήσει. πῶς μία ὑγεία οὐχ ἔνδις ὅντος τοῦ ὑγιαίνοντος. ἢ ταῦτα ἔξω τῆς σκέψεως τῆς προκειμένης; πῶς γάρ αἱ αὐτὰ μένουσιν οὐσται κατίοι συνεχῶς μεταβάλλουσται, 15 30 τοῦτο ἀποδιδύναι οὐκ ἔστιν οὐκεισθον τοῦ περὶ κινήσεως λόγου, πλὴν τοῦτο γε παρακείμενον μὴ παρέλθωμεν, ὡς τὴν ἔξειν μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ποιεῖν τὴν γῆτες καὶ τὴν τάμερον, οἷον τὴν ὑγείαν ἢ τὴν ἐπιστήμην, οὐδὲν ἀποπονητοῦσαν συνεχῆς γάρ ἔστι πάστης ἔξεως δὲ χρόνος, τὴν ἐνέργειαν δὲ μίαν οὐκ 20 ἐγγιγνεῖται, εἰ μὴ συνεχῆς ἀποδιδοῖτο, τούτῳ δὲ ἀκολουθεῖ τὸ μιᾶς μὲν ἐνερ-

12 βαδίζει M₁14 χρῶμα WL_{2a}: χρόνος MSL₁

15 ὑγείαν S: ὑγείαν MWL

16 αὐτὴ SL

17 βαδίζεται om. M (addl. in marg. 1): βαδίζων W

γε om. S

19 ὑπομείνειν W

21 ἵ] ἢ W, Spengel e coni. (*nisi potius integrum comina ἢ—**χρόνος: locum commutavit?*): delevit verba utpote ex aporia margini adscripta orta

22 οὖν ἔσται] μὲν οὖν S

23 πρὸς] πρὸ L

τῷ μὴ WL_{2a}: τὸ μὴ MSL₁26 ante οὐδεμίᾳ addl. ὥστε W₁

27 ὑγείαν L

29 αὐτοῖς M

διποδοῦνται om. W

31 ante ποιεῖν una littera erasa in M

32 ὑγείαν S: ὑγείαν

MWS

33 μίαν] μίαν εἶναι W

34 συνεχῆς I: συνεχῶς MW: συνεχῶν S

ἀπο-

διδοῖστο σcripsi: ἀποδιδῶτο M: ἀποδιδότω W: ἀποδιδόῃ L; ‘fort. ἀποδιδοται’ Spengel

γείας μίαν είναι καὶ ἔξιν πάντως, μιᾶς δὲ ἔξεως καὶ πλείους τὰς ἐνεργείας. 355
 ἐπεὶ δὲ πᾶσα κίνησις συνεχής, εἰπερ πᾶσα διαιρετή, τὴν τε μίαν ἀνάγκην
 ἀπλῶς συνεχῆ είναι καὶ τὴν συνεχῆ μίαν· οὐ γάρ ἀν γένοιτο συνεχῆς
 πάσην, ὥσπερ οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν τῷ τυχόντι τῷ τυχόν, οἷον γραμμὴς φωνῆ·
 οὐ ἀλλ᾽ ὅσιων ἐν τὰ ἔσχατα γενέσθαι δύναται. ἔσχατα δὲ τῶν μὲν οὐκ ἔστιν
 (οὐδὲν γάρ | τῆς μονάδος ἔσχατον οὔσης ἀδιαιρέτου, διόπερ οὐδὲ γίνεται 359
 τι συνεχές ἐξ αὐτῶν), τῶν δὲ ἔστι μέν, ἀνομοιοειδῆ δὲ καὶ διαιφέροντα καὶ
 ὑμώνυμα κοινὸν ἔχοντα τὸ ἔσχατον ἡ τὸ πέρας. τὸ γοῦν γραμμῆς
 ἔσχατον καὶ βαθίσεως ὑμωνύμως ἀλλήλους ἔσχατον· διὸ οὐδὲ γίνεται ἐκ 5
 10 τούτων ἐν τι καὶ συνεχές. ἔχόμεναι μὲν οὖν ἀλλήλων εἰσεν ἀν γίνεται ἐκ
 αὐτῶν τῇ εἰδεῖ μήτε τῷ γένει· δραμόν γάρ ἄν τις πυρέξειν εὐθὺς καὶ
 οἷον ἡ λαμπάς ἡ ἐκ διαδοχῆς φερομένη ἔχομένας μὲν κινεῖται κινήσεις 10
 καὶ ἀλλήλαις ὑμοιοειδεῖς, συνεχεῖς δὲ οὐ· οὐ γάρ γίνεται ἐν τῷ ἔσχατον τῶν
 δρόμων, ἀλλ᾽ ἔκαστου τῶν τρεχόντων οἰκεῖον τι τοῦ δρόμου πέρας ἐστίν,
 15 ὥστε δῆλον, οὐτι ἔχεσθαι μὲν ἀλλήλων δύνανται κινήσεις καὶ διὰ μόνου
 τὸν γρόνον, διὰν συνεχῆς ἦ, καλὸν αὐτῶν πάμπολο διαιφέρωσι, συνεγεῖς δὲ 15
 γίνεσθαι οὐ δύνανται διὰ μόνον τὸν γρόνον, ἐὰν μὴ ταῦτὸν ἔχωσιν εἰδος.
 οὕτω γάρ ἀν τὰ ἔσχατα ἀμφοῦ ἐνωθεῖη, διόπερ ἀνάγκη τὴν αὐτὴν τῷ
 εἰδεῖ εἶναι καὶ ἐνὸς καὶ ἐνὶ τὴν ἀπλῶς συνεχῆ καὶ μίαν, ὥσπερ καὶ 20
 20 πρόσθιν διωρισάμεθα. εἰ δὲ πρὸς πᾶσι τοῖς προειρημένοις καὶ τέλειος εἴη,
 μᾶλλον δὴ λέγεται μία τῆς ἔχούσης μὲν τἀλλα, τελεῖος δέ τέλειος δέ
 ἔστι κίνησις ἡ λαβήσα τὸ οἰκεῖον πέρας. τὸ γάρ ἐν ἐπὶ τῶν τελείων
 μᾶλλον ἡ ἐνδεῶν κατηγοροῦμεν. μᾶλλον δὲ μία κίνησις καὶ ἡ ὄμαλὴ τῆς 25
 ἀνωμάλου· τὴν γάρ ἀνωμάλον διαιρεῖν ἐπίκασιν αἱ ἔξαλλαγαῖ. ἔστι δὲ ἐν
 25 ἀπάσῃ κινήσει τὸ ὄμαλὸν καὶ τὸ ἀνωμάλον, καὶ ἐν ἀλλοιόσει καὶ ἐν αὐτήσει
 καὶ ἐν φύσῃ. γίνεται δὲ τὸ ἀνωμάλες ἡδὲ μὲν παρὰ τὴν | φύσιν, ἐφ' 360
 οὐ κινεῖται, οἷον ἐπὶ τῆς κεκλασμένης γραμμῆς· ἀδύνατον γάρ ὄμαλὴν
 γενέσθαι κίνησιν μὴ ἐφ' ὄμαλοῦ μεγέθους· ὄμαλες δὲ μέγεθος, οὐ τὸ τυχόν

1 πάντως καὶ ἔξιν SL 3 καὶ εἰ συνεχῆς Aristot. 228^a 21. 22 (‘ει] ἡ om. I^o sic adnot. Bekker) AFa Simplicii 889,29: καὶ ἡ συνεχῆς CM Simplicii; δέ add. ACa Simplicii
 μία Aristot. libri ib.: μία ἔστιν Simpl. l. c. 4 ἄλλου L φωνὴ SL, 5 τὰ
 ἔσχατα ἐν W 6 τῆς μονάδος — (10) συνεχές] exscr. Simpl. 890, 14sqq. 7 συνεχῆς
 om. SL ἀνομοιοειδῆ M: ἀνομοιοειδῆ WS: ἀνομοιοειδῆ L δέ om. M 10 αἱ μῆ] sic Aristot. 228^a 27 praefer E (μὴ αἱ) 12 ἡ λαμπάς καὶ ἡ ἐκ S 13 συνεχεῖς]
 de Aristotelis verbis (228^a 29) varie traditis cf. Simpl. 891,23sqq. 14 ἀλλ᾽ — πέρας]
 exscr. Simpl. 891,11 16 συνεχῆς MW, Bonitz *Aristot. Stud.* I 210, Spengel e coni.:
 συνεχῆ SL καὶ WSL: καὶ M αὐταὶ Spengel: αὐταὶ libri διαιφέρουσι L
 17 γενέσθαι S ἐάν μὴ MWS: ἐάν καὶ L: ἀλλ᾽ ἐάν καὶ L₂ 18 ἀν om. M (quod
 fort. aptius ante ἐνωθεῖται inseratur) ἐνωθεῖται MW: ἐναὶ θεῖται SL (ἐν θεῖται Spengel)
 18. 19 εἶναι τῷ εἰδεῖ E Aristot. 228^b 2 19 ἐν ἐνὶ γρόνῳ Aristot. ib. 20 εἰδημένοις
 W (ex Aristot. 228^a 15?) τέλος M 21 δῆ scripsi: δὲ MSL: om. W et Spengel
 tacite τἀλλα L: τἀλλα MW: τὰ ἄλλα S 22 τὸ γάρ — (24) ἀνωμάλου] exscr. Simpl.
 894,15 et 895,9 24 τὴν MW: τὸν SL 26 φύσῃ MWSL₁ (φύσιν Aristot.
 228^b 21): φύσῃ L₂ 27 οὗ τὸ E Aristot. 228^b 22: φ FHI οἷον — (28) μεγέθους]
 exscr. Simpl. 896,20: cf. praeterea 895,17 (nbi Alexandri mentio fit)

έφαρμόττει τῷ τυχόντι μέρει· ἡ παρὰ τὸν τρόπον τῆς κινήσεως, ὅταν ποτὲ 360 μὲν ἡ ταχυτέρα ποτὲ δὲ βραδύνων· καὶ γάρ τὰ ἄλλα πάντα συνδράμου, οἷον τὸ μέγιθος ὄμαλές, ὁ χρόνος συνεχῆς, τὸ εἰδός ταῦτὸν τῆς κινήσεως, τὸ τάχος δὲ μὴ ταῦται, ἀνώμαλος εὐθύς ἡ κίνησις. διόπερ οὐδὲ εἴη 5 κινήσεως τάχος καὶ βραδυτής ἐστιν· ἐν πᾶσι γάρ τοῖς εἰδεσιν ἐστι τῆς¹⁰ κινήσεως· καὶ γάρ ἄλλοι οὖται ταχέως καὶ βραδέως καὶ αὔξεται καὶ μεταβαίνει τόπου ἐκ τόπου, οἷον τὴν ἐπὶ τὸ κάτω φοράν θάττον μὲν τὸ βαρύτερον, βραδίον δὲ τὸ κοντύτερον. διόπερ οὔτε βαρύτης καὶ κουρφότης πρὸς¹⁵ τὴν ἐπὶ τὰ αὐτὰ ῥιπήν κατ' εἰδός ἀλλήλων οὐσίουσιν, ἐπεὶ μηδὲ κινήσεων διαφόρων κατ' εἰδός εἰσι ποιητικαί· καὶ κορίως μὲν οὖν ἡ ὄμαλὴ μία, γένοιτο δ' ἀν καὶ ἡ ἀνώμαλος μία τῷ συνεχῆς εἶναι, ἡπτον δέ, διόπερ ἐπὶ τῆς κεκλασμένης εὐθύεις συμβαίνει. τὸ δὲ ἡπτον μῆτε τοῦ ἐναντίου. εἰ²⁰ τοίνυν τὴν μὲν συνεχῆ καὶ μίαν κίνησιν ἐνδέχεται καὶ ὄμαλὴν εἶναι, τὴν δὲ ἐκ τῶν εἰδῶν διαφερούσαν κινήσεων συγκειμένην ἀδύνατον ὄμαλὴν εἶναι, 15 οὐκ ἄν ποτε γένοιτο ἡ τοιαύτη μία συνεχῆς, ὅτι μηδὲ ὄμαλής· τὸ γάρ τοῦ ὄμαλῆς ὑπειθέμεθα, οὐ τὰ μόρια πάντα ἐφαρμόττειν πᾶσιν ἐνδέχεται, λεικάνσεως δὲ καὶ δρόμου πῶς οἶον τε ἐφαρμόσαι τὰ μόρια;

5. Διοριστέον δὲ καὶ τὰ περὶ τὰς ἀντιθέσεις. ἀντίκειται δὲ καὶ ἡ κίνησις κινήσει καὶ στάσις κινήσει· | ἀλλ' ἡ μὲν ὡς ἐναντίον, ἡ δὲ ὡς ἡ²⁵ 361 στέρησις. ποῖαν οὖν ἐναντίαι κινήσεις; ἐπεὶ τοίνυν πᾶσα κίνησις ἔχ τινος εἰς τι καὶ ἔχ ἐναντίον εἰς ἐναντίον, αἱ ἔχ ἐναντίων ἀρχόμεναι καὶ εἰς ἐναντίον λήγουσαι εἰς (ἄν) ἐναντίαι κινήσεις, οἷον ἡ ἔχ ὄγειας ἀρχομένη καὶ ἡ λήγουσα εἰς νόσον (καὶ) ἡ ἐκ νόσου μὲν ἀρκαμένη, παυσαμένη δὲ εἰς ὄγειαν. δῆλον δὲ καὶ οὕτως ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς· ἐναντίον γάρ δουκεῖ τὸ ὄγεισθαι τῷ νοσάζεσθαι καὶ τὸ ἀνίεναι τῷ κατιέναι καὶ τὸ εἰς δεξιὰ τῷ εἰς³⁰ ἀριστερὰ βραδίζειν καὶ τὸ ἔμπροσθεν τῷ ὅπισθεν ἐναντίον γάρ ταῦτα περὶ τόπουν ἐστίν. ὅσοις μέντοι γε οὐκ ἔστιν ἐναντία τῶν μεταβαθλόντων, ἡ ἐκ τοῦ αὐτοῦ μεταβαθλή εἰς τὸ αὐτό ἐστιν ἐναντία· ἔχ οὖδε γάρ ἡ φύσιρά μεταβάλλει, εἰς τοῦτο ἡ γένεσις ἔρχεται. ἐκ μὲν γάρ ὅντος ἡ φύσιρά μεταβάλλει, εἰς³⁵ τὸ οὖν δὲ ἡ γένεσις ἔρχεται καὶ ἔχ οὖδε γένεσις, εἰς τοῦτο πρόεισιν ἡ

1 παρὰ] περὶ SL₁ ὅταν MW: ὅτε SL 2 βραδίωνα SL 5 τὸ τάχος S 7.8 βαρύτερον] βραδύτερον S 10 καὶ om. W ὄμαλὴ M: ὄμαλής W: ὄμαλός SL 12 μῆτε] μῆτες δεῖ Aristot. 229^a2; at ἐν παντὶ μῆτε Simpl. 899,16 15 μία (ἢ μία E) καὶ συνεχῆς Aristot. 229^a5 18 τὰ] τὰς M

τὸ
ἢ om. W 21 εἰς (pr.)] τὸ M (in archetypo εἰς scriptum fuisse videtur i. e. εἰς τὸ)
22 ἄν add. Spengel ἢ om. E Aristot. 229^a9 ὄγειας M 23 καὶ ἡ scripsi:
ἢ MSL: τῷ W (et Laur. 85,14) ex Aristot. 229^a10 ἀρχομένη SL 24 ὄγειαν
MW 25 νοσάζεσθαι Par. 1888 et E Aristot. 229^a3 εἰς δεξιὰ M marg. L_{2a}:
ἔκ δεξιὰ M text. SL₁: ἔκ δεξιῶν W 26 τῷ ἔμπροσθεν τῷ ὅπισθεν S τῷ εἰς
ὅπισθεν Laur. 85,14: τῷ εἰς τὸ ὅπ. Aristot. 229^b9 (at εἰς τὸ om. EII); cf. Simpl. 904,18
τόπων S₂ (τὸν τόπον Par. 1888) 28 εἰς MWSL₁ et E Aristot. 229^b12: τῷ εἰς L_{2a}
et FIII Aristot. εἰς οὖδε γάρ κτλ.] cf. Simpl. 905,10sqq. 30 πρόσεισι Simpl.
(‘quod emendandum erat’ Diels)

φθιορά. ή μὲν γὰρ ἐκ τοῦ μὴ δύντος εἰς τὸ ὅν, ή δὲ εἰς τὸ μὴ ὅν ἐκ 361 τοῦ δύντος.

6. Κίνησις μὲν οὖν κινήσει ἔστιν ἐναντία. κινήσει δὲ στάσις ὡς στέ-²⁰ρησις· τὸ δὲ ὡς στέρησις λέγω. διότι μὴ στέρησις ἀκριβῶς. ποιά δὲ στάσις ποιά κινήσει. διοριστέον· οὐ γὰρ η τυχούσα γε τῇ τυχούσῃ. δῆλον δέ, οὗτοι ἐπειδὴ ἐν δυτὶν η κίνησις, τῇ μὲν ἐκ τούτου εἰς τὸ ἐναντίον η ἐν τούτῳ μονή, τῇ δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τοῦτο η ἐν τῷ ἐναντίῳ μονή.²⁵ οἷον τῇ μὲν κάτωθεν ἄνω η ἐν τῷ κάτω μονή, τῇ δὲ ἄνωθεν κάτω η ἐν τῷ ἄνω μονή· ἀλογον δὲ ἐναντίαν ποιεῖν ἡρεμίαν τὴν ἐν ἑκείνῳ, εἰς δὲ 10 σπεύδει μεταβάλλειν· τέλος γὰρ ἑκεῖνο καὶ ἔσχατον, οὐδὲν δὲ τέλος ἐναν-³⁶²τίον τῇ ἐπ' αὐτὸν σπουδῇ, ἀλλὰ μᾶλλον οὐκεῖν τε καὶ προσήγορον. ἔτι τὰ κατὰ φύσιν κινούμενα τέλος ἔχει τῇς κινήσεως τὴν ἐν ἑκείνοις ἡρεμίαν, οὐ ἐφ' οὐ κινεῖται· τὸ δὲ τέλος τινὸς πῶς ἀν αὐτοῦ στέρησις εἴη; λείπεται ἄρα τὴν ἐν ἑκείνῳ μονὴν ἐναντίαν εἶναι τῇ ἐδὲ ἑκείνου κινήσει.

15. Ἀρά δὲ καὶ οὕτως ἀντίκειται κίνησις τε καὶ ἡρεμία, ὥστε τὴν μὲν κατὰ φύσιν, τὴν δὲ παρὰ φύσιν εἶναι τοῖς κινούμενοῖς; ἐπὶ μὲν οὖν τῇς κατὰ τόπον μεταβολῆς τὸ τοιοῦτον ἀν τις εὑροι λίαν ἐμφανῶς. τῇ γὰρ γῇ κατὰ φύσιν μὲν κίνησις η εἰς τὸ κάτω, παρὰ φύσιν δὲ η εἰς τὸ ἄνω καὶ μονὴ μὲν κατὰ φύσιν η εἰς τὸ κάτω, παρὰ φύσιν δὲ η εἰς τὸ ἄνω. ἐπὶ δὲ τὰ 20 ἀλλοιώσεώς τε καὶ αὐξήσεως οὐκέτ' ἀν δόξειν εἶναι τὰ κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν· οὐδὲν γὰρ μᾶλλον τοῦ μελαίνεσθαι τὸ λευκαίνεσθαι κατὰ φύσιν η παρὰ φύσιν η τὸ ὑγιάζεσθαι τοῦ νοσάζεσθαι· ὅμοίως γὰρ δοκεῖ τὸ σῶμα τῶν ζῴων ἀμφοτέρων εἶναι δεκτικόν, ἀλλ' οὔτε η μὲν αὔξησις 25 κατὰ φύσιν, η δὲ μείωσις παρὰ φύσιν οὔτε ἀνάπαλιν. ἀλλ' οὔτε αὔξησις 30 αὐξήσει τῇ κατὰ φύσιν η παρὰ τὴν φύσιν ἀντίκειται. ὅμοίως ἐπὶ γένεσεως καὶ φθιορᾶς οὐ αὐτὸς λόγος. οὐδὲν γάρ η μὲν γένεσις κατὰ φύσιν, η δὲ φθιορᾶ παρὰ φύσιν (τὸ γὰρ γηράσκειν κατὰ φύσιν), οὔτε γένεσιν ὁρῶμεν τὴν μὲν κατὰ φύσιν, τὴν δὲ παρὰ φύσιν. ταῦτα μὲν οὖν ἀν τις διαπο-
ρήσειεν.

30. Εἰ δέ ἐστι τὸ βίᾳ παρὰ φύσιν, καὶ φθιορὰ φθιορᾶ ἀν εἴη ἐναντία η βίαιος ὡς παρὰ φύσιν οὖσα τῇ κατὰ | φύσιν. ἀρ' οὖν καὶ γένεσεις εἰσὶν 363

3 κίνησις μὲν οὖν κινήσει (κινήσει εἰ κινήσει corr.) M et Aristot. 229b21: κινήσει μὲν οὖν κίνησις WSL
 ἔστιν ἐναντία M: οὕτως ἔστιν ἐναντία WSL: ἐναντία οὕτως Aristot. ib. (ubi tamen post οὕτως plura sequuntur) 5 τῇ om. SL (add. Spengel e coni.)
 6 ἐπειδὴ MW et FII Aristot. 229b29: ἐπειδὴ SL et EI Aristot. ante η κίνησις add.
 5ποτεμένοις II Aristot. ib. et Simpl. 907,2: post η κίνησις EFI 11 αὐτὸν MWS:
 οὕτως L 11, 12 ἔτι τὰ κτλ.] cf. Simpl. 907,23sqq. 19 ἐν τῷ κάτω Simpl. 910,11
 εἰς τὸ ἄνω S: ἐν τῷ ἄνω MWL et Simpl. (fortasse utroque loco ἐν τῷ Themistio red-
 dendum 23 η μὲν η αὔξησις L 24 δὲ] δη W η δὲ η μείωσις SL
 25 κατὰ φύσει L: ὡς φύσει Aristot. 230a25 η] η EFI Aristot. ib.: η δὲ I τὴν φύσιν
 M: φύσιν WSL et Aristot. ib. 27 τὸ γὰρ γηράν I Aristot. 230a28: τὸ γὰρ γηράς F
 (Simpl. 910,24): η γὰρ γηράντις EH οὔτε om. S (add. in marg.) 28, 29 δια-
 πορήσεις M₁ 30 εἰ δέ] sic vulgata Aristot. 230a29: εἰ δη FI: η εἰ EH φθιορᾶ
 Spengel ex Aristot. 230a30: φθιορᾶς libri

ζῆναι βίσιοι καὶ οὐχ είμαρμέναι (είμαρμένον δὲ λέγω τὸ κατὰ φύσιν, τὸ ἀρότηρον 363 οὖν παρὰ φύσιν ἀντίκειται) καὶ αὐξήσεις βίσιοι καὶ φύτευσις; αὐξήσεις μὲν οἱ σῖτοι οἱ ταχὺ ἀδρυνόμενοι καὶ μὴ πιληθέντες. ἐπὶ δὲ ἀλλιώσεως ὥσαύ- 5 τως· εἰλεν γάρ ἄν τινες οἱ μὲν βίσιοι, οἱ δὲ φυτικαὶ ἀλλιώσεις, ὡς τὸ ὑγια- 5 ζεσθαι μὴ ἐν κριτήμοις ἡμέραις ἀλλιοῦσθαι παρὰ φύσιν ἔστων, τὸ δὲ ἐν κριτήμοις ὑγιαζεσθαι κατὰ φύσιν. ἔσονται δὲ ἐναντίαι καὶ φθοραὶ ἀλλήλαις 10 καὶ φθορὰ γενέσει καὶ οὐδὲν κωλύει· οὐ γάρ κατὰ ταῦτην ἡ φθορὰ γενέσει τε ἀντίκειται καὶ φθορῆ, ἀλλὰ καθὸ μὲν φθορά, γενέσει μόνον ἔστων ἐναντίαις, καθὸ δὲ τοιάστη φθορά ἔστι κατὰ φύσιν, τῇ παρὰ φύσιν· καὶ γάρ εἰ τὴν 10 μὲν ἡδεῖται εἶναι, τὴν δὲ λυπηρὰν συμβέβηκεν, ἣν κατὰ τοῦτο αὐταῖς 15 ἐναντίαις. οὐ δεῖ δὲ ὑπολαμβάνειν ἔτερον τρόπον ἀντιθέσεως εἰναι τὸν νῦν εἰρημένον, ἀλλ' ἂς ἐθέμεθα ἡδη κινήσεις τε καὶ μονὰς ἐναντίας καὶ καὶ 20 διν ἐθέμεθα τρόπον, αὗται διανέμονται τὸ κατὰ φύσιν καὶ παρὰ φύσιν, 20 οἷον ἐναντίαιν εἴπομεν εἶναι φορὰν τὴν ἄνωθεν κάτω τῇ κάτωθεν ἄνω.

15 τούτων τοιῶν η̄ μὲν κατὰ φύσιν τῷ πυρί, η̄ δὲ παρὰ φύσιν ἔστι καὶ ἔμπαλιν τῇ γῆ· καὶ μοναὶ δὲ ὠσαύτως. ἐπεὶ γάρ τὴν ἄνω μονὴν τῇ ἄνωθεν κινήσει διαριστάμεθα ἀντικεῖσθαι γίνεται καὶ τούτων τῇ γῇ η̄ μὲν 25 ἄνω μονὴ παρὰ φύσιν. η̄ δὲ ἄνωθεν κινήσις κατὰ φύσιν, ὥστε κινήσις ἐναντία κινήσεις, η̄ τοῦ αὐτοῦ παρὰ φύσιν | τῇ κατὰ φύσιν· ἀλλ' οὐ τοῖς 364 αὐτοῖς, ἀλλ' ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ, οἷον ἐναντίαι κινήσεις εἰσὶν η̄ ἄνωθεν κάτω τῇ κάτωθεν ἄνω, καὶ ἄκμῳ γε κατὰ φύσιν η̄ μὲν πυρί, η̄ δὲ γῇ. ἀλλ' εἰ τοῦ κινουμένου ποιέν ποι τὸ μὲν ἐκεῖσέ ἔστιν, ἐξ οὐ κινεῖται, τὸ δέ, εἰς 5 δι κινεῖται, ἐναντία δὲ η̄ ἐκεῖ μονὴ τῇ ἐξ ἐκείνου κινήσει, πῶς οὐκ ἀμα

1. 2 ἀρότηρον ex 178,31 male repetitum; desideratur εἴ τὸν vel φύπερ τὸν vel simile quid. nihil iuvat ἀντίκεινται, quod praeberet W et Spengel e coni. depositum 3 oī] i S
 4 εἰλεν sic E Aristot. 230^b3: εἴησαν FHI γάρ ἄν τινες] μὲν γάρ ἄν τινες Par. 1888;
 γάρ ἄν (ἄν om. I) αἱ μὲν τινες FI Aristot. 230^b4 ὡς scripsi: η̄ libri: ei Spengel: oīον Aristot. ib. 5 δὲ M et EF Aristot. 230^b6: δη̄ WSL et III Aristot. (Simpl. 911,24)
 6 ἐναντία L ἐναντία καὶ φθ. εἴν. αἱ φθ. FI Aristot. ib.: αἱ εἴν. φθ. E: αἱ om. II
 ἀλλήλαις W₁ 7 γενέσει οὐ γενέσει; EFI Aristot. 230^b7 (cf. Simpl. I. c.): καὶ οὐ γενέσει μόνον II 8 καὶ om. SI₁ (et fortasse M₁) μονὴ Simpl. 911,28, qui exscr. καθὸ μὲν — (II) ἐναντίωται 9 τοιάστη om. Simpl. φθορὰ ἔστι MW:
 φθορὰ καὶ SL: φθορὰ Simpl. κατὰ τὴν φύσιν S τῇ WLS₂: τὴν MSL₁
 10 εἰλεν post λυπηρὰν coll. W: om. M₂ (*καὶ οὐκ, fort. η̄ ἡδεῖται M₁): εἰλεν oīον in marg.
 scriptum fuisse vid. συμβαίνει W η̄ scripsi: η̄ ἄν Simpl.: ἄν MSL: εἴη ἄν W; συμ-
 βαίνει η̄ η̄ ἄν Diels κατὰ MW et AF Simplicii: καὶ κατὰ SL et ACM Simplicii
 τοῦτος M 11 τὸν MW: τὸ SL 14 οīον εἰ S₁ εἴπομεν (sc. in cap. 5) MW: εἴπομεν
 SL (unde ἄν εἴπομεν Spengel) 16 μοναὶ MW: μονὴ SL 17 ἄνωθεν κάτω τον. Aristot.
 230^b16 praeter E 17. 18 οὐ μὲν μονὴ ἐκείνη Aristot. 230^b17 (η̄ ἄνω add. II)
 18 ἄνωθεν κινήσις κινήσις αὐτῆς E₂FI Aristot. ib.: κινήσις αὐτῆς H: κινήσις E₁ ὥστε
 MW, Aristot. 230^b18: ὥστε καὶ SL 19 μονὴ μόνον E Aristot. ib. 22 τῇ]
 Aristot. 230^b21—28 praetermissit Themistius 23 ποι WSL: πῃ M ἐκεῖσέν
 ἔστιν L (ἐκεῖθέν ἔστιν Laur. 85,14) 24 ἐκεῖ W: ἐκεῖνοι M: ἐν ἐκείνοι SL: ἐνταῦθα
 Aristot. 230^b28

περὶ ταῦτὸν τὸναντία; λύειν γάρ οὐ χαλεπόν· ἵ γάρ δὲ μὴ κατὰ ταῦτὸν 364
τὸναντία, ἀλλὰ κατ’ ἄλλο μὲν ἐν ἐκείνῳ μένοι ἂν, κατ’ ἄλλο δὲ ἐν
ἐκείνου κινεῖται (οὐ γάρ ἀμερές ἐστιν τὸ κινούμενον, ὡς δειγμήσεται), ἵ 10
δὲ μηδὲ ἔναντία κυρίως κινητίς καὶ μονή, ἀλλὰ κινητίς μᾶλλον κινήσει.
5 καὶ περὶ μὲν τῶν ἀντιθέσεων τῶν ἐν ταῖς κινήσεσι καὶ ταῖς ἡρεμίαις
ἴκανῶς εἰρηται.

1 γάρ om. W   2 μένοι ἄν scripsi: μένομεν MSL: μένει W et Spengel e coni.

3 οὐ γάρ—δειγμήσεται] exscr. Simpl. 917,23   ἀμερόν SL   ἐστιν om. W et Simpl.

5 ταῖς ante ἡρεμίαις om. S   Aristot. 231^a 5—17 om. II nonnullique alii libri et
praetermisit Themistius (ἀπερ οὐδὲ ὁ Ηραφύρος συνιψήσει οὐδὲ ὁ Θεμίστιος παραφράζειν
εἴλετο Simpl. 918,13 sq.)

Εἰ δέ ἔστι συνεχῆ μέν, ὃν τὰ ἔσχατα ἐν ἔστιν, ἀπότιμα δέ, ὃν ἁδίκα, ἀδύνατον ἔξι ἀδιαιρέτων εἶναι τι συνεχές, οἷον γραμμὴν ἐκ στιγμῶν, εἴπερ ἡ γραμμὴ μὲν συνεχής, ἡ στιγμὴ δὲ ἀδιαιρέτος. δεῖ γάρ τὰς 5 στιγμὰς ἡ ὥλως, ὅποια ἄττα ἢν ὑπόθηταί τις τὰ ἀδιαιρέτα, πρῶτον ἀλλήλων ἀπτεσθαι δύναται, εἰ μέλλοι τότε καὶ συμφύσεσθαι· αὗτη γάρ ἡ 10 γένεσις τῶν συνεχῶν. πῶς δὲ ἔσται ἄμα τὰ ἔσχατα, ὃν οὐδὲν ἔσχατον; οὐ γάρ ἔστιν οὐδὲν ἔσχατον τοῦ ἀμεροῦς· ἔτερον γάρ τὸ ἔσχατον καὶ οὐ 15 ἔσχατον, ὃν δὲ οὐκ οἶδον τε ἄμα γένεσθαι τὰ ἔσχατα, πῶς οἶδον τε ἐξ αὐτῶν ἔσχατον γένεσθαι; καὶ γάρ τινι περιττεύει μέρει τοῦ ἔσχατου τούτου τὰ ἀμερῆ συντιθέμενα· ἡ γάρ ἀφὴ τοὺς ὅγκους αὐτῶν ὅλους καταναλώσει· οὐ γάρ δῆποι μέρεσιν ἡ πέρασιν ἀπτεσται ἀλλήλων τὰ ἀμερῆ, ἀλλ᾽ ἄμα ὅλοις ἐνδύσεται καὶ ὅλα δὲ ὅλων χωρήσει, εἴπερ ὅλα δεῖ καλεῖν, ὃν 20 μηδὲν μόριον. οὐκοῦν οὐδὲν ἡ σύνθεσις αὐτῶν ποιήσει τι μέγεθος 266 περιττόν, διστε διαιρεῖσθαι εἰς ἄλλο καὶ ἄλλο μέρος· οὐδὲ γάρ δὲ τόπος 25 ἔσται μείζων τῶν ποιμαρίων ἀμερῶν συντιθέντων ἡ ἐνὸς κατ' αὐτὴν (οὐδὲ γάρ προσοίσει διάστημα τὸ προστιθέμενον τῷ προσλαβόντι), καίτοι παντὸς 30 μεγέθους συνεχούς μείζων ὁ τόπος τοῦ ὅλου ἡ τῶν μορίων ἐκάστου· ἔτι δέ, εἰ τὰ μόρια τῶν συνεχῶν κεχωρισται ἀλλήλων τῷ τόπῳ, καὶ τὸ μὲν 20 ἐνθαδὲ ἀνάγκη είναι, τὸ δὲ ἐνθαδὲ. οἶνον ἐπὶ γραμμῆς, ἡ δὲ σύνθεσις τῶν 35 ἀμερῶν οὐδὲν ποιεῖ μέγεθος, πῶς ποιήσει μόρια κεχωρισμένα τῷ τόπῳ; ἀλλ᾽ ἵστως τὸ μὲν ἀπτεσθαι ἀλλήλων τὰ ἀμερῆ ἡ ἀλλήλους γένεσθαι συνεχῆ καὶ οὕτως ποιεῖν τι μέγεθος συνεχές ἄποπον ὑποτιθέμεσθαι δι᾽ ἃς εἴπομεν δυσχερείας, ἐφεξῆς δὲ ἀλλήλους οὐδὲν καλύπτει γένεσθαι τὰ ἀδι- 40

1 ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ] τοῦ αὐτοῦ M: de ceteris libris cf. Praef. 2 δέ ἔστι] δὲ Spengelii operae ὃν οἱ W 3 ἄμα M₂W et Aristot. 231 a 23: ἄμεσα M₁SL γραμμὴν M₂W et Aristot. 231 a 24: γραμμὴ M₁SL 4 γάρ M: μὲν γάρ WSL 6 μέλλοι ποτε W συμφύσεσθαι WSL₂: συμφύσεσθαι M: συμφύσεσθαι L₁a 7 γένεσις (?) M₁ 8 γάρ 8 δέ ἔστιν MW: γάρ SL οὐδὲν post ἔσχατον colloc. FIHK Aristot. 231 a 28: post ἀμεροῦς E 8. 9 οὐ ἔσχατα W 9 ὃν τε οὐκ S 10 ἔσχατον] συνεχές W₂ 12 πέρασιν ἡ μέρεσιν M₁ 15 οὐδὲν MSW: οὐ L et Laur. 85,14 16 ἀμερῶν οἱ SL ἡ Hermolaus Barbarus, Brandis: μὴ libri 17 προτιθέμενον L πρόλαβόντι SL 24 γενέσθαι M

αίρεται, οἷον στιγμὴ καὶ τὸ νῦν ἐφεξῆς εἰναι τῷ νῦν, ὥστε καὶ τὸ μέγεθος καὶ 366 τὸν γρόνον συγκεῖσθαι μὲν ἐκ τῶν ἀμερῶν, οὔτε δὲ ἀποτομένων οὔτε συνεγκειμένων ἀλλήλοις. ἵνα μὴ τὰς ἐκ τῶν ἐσχάτων ἀπορίας ἀναδεχώμεθα. ὁ δὲ 20 τοιωδὸς λόγος πρῶτον μὲν οὐδὲν ποιεῖ μέγεθος συνεχές, ἀλλὰ πάντα ἐκ 5 διωρισμένων καθάπερ τὸν ἀριθμόν, ἔπειτα οὐδὲν αὐτὸς τοῦτο δυνατὸν ὑποτίθεσθαι. σκόπει δὲ οὕτως· ἦτοι γάρ οὐδὲν παντελῶς ἔσται μεταξὺ τῶν ἐφεξῆς κειμένων σημείων ἡ ἔσται μεταξύ. εἰ μὲν τοίνυν οὐδὲν παντελῶς, 25 πάλιν ἀπτοιντο ἀλλήλων τὰ ἀμερῆ (οὐδὲν γάρ αὐτὰ παρεγκείμενον κωλύσει). εἰ δὲ ἔσται τι μεταξύ, τί τοῦτ' ἀλλού εἴη, σκεψάμεθα. ἐπεὶ γάρ 10 τὸ κενὸν ἀνγηρῆ καστιν ἡμῖν οἱ πρότεροι λόγοι, δῆλον ὡς, εἶπερ ἔσται τι 367 μεταξὺ τῶν ἐφεξῆς ἀλλήλων σημείων, ἡ σῆμα τοῦτο ἔσται ἡ ἐπιφάνεια ἡ γραμμή· καὶ δῆλον ὅτι γραμμή· γραμμὴ γάρ σημείων δεῖ μεταξύ, ἀλλ' ἐπεὶ δυνατόν, μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖον ἔστιν ἐν ἀπάσῃ γραμμῇ σημεῖον λαβεῖν, 5 λαβόις ἀλλ' εἰπεὶ τῆς μεταξὺ τῶν σημείων ἄλλο σημεῖον, διατάσσεται μεταξύ. πῶς οὖν ἐκεῖνά ἔστιν ἐφεξῆς, διν σημεῖον ἔτερον μεταξύ; ὥστε διοικεῖν θάτερον, ἡ ἀπτεσθαι ὀλλήλων τὰ ἀμερῆ ἡ μηδὲ ἐφεξῆς εἰναι· εἰ δὲ 10 ἀμήκανον ἀπτεσθαι, ἀμήκανον εἰναι καὶ ἐφεξῆς. οὐδὲ κατὰ τοῦτο οὖν τὸν τρόπον δυνατὸν συγκεῖσθαι τι μέγεθος ἐξ ἀμερῶν. δῆλον τοίνυν ἐκ τῶν εἰρημένων κάκενο, ὅτι πᾶν μέγεθος συνεγές διαιρετὸν εἰς αἱ διαιρετά, 15 20 καὶ γάρ τοῦτο ἐκ συλλογισμοῦ τις ἀλλ' συναγάγοι· πᾶν γάρ μέγεθος συνεχές ἡ διαιρετὸν ἡ ἀδιαιρέτου. ἀλλ' οὐκ ἀδιαιρέτον (πῶς γάρ ἀλλ' ἔτι μέγεθος εἴη καὶ συνεγές);· ὥστε διαιρετόν. πᾶν τοίνυν διαιρετὸν εἰς αἱ διαιρετά 25 ἡ εἰς ἀδιαιρέτα. ἀλλ' οὐκ εἰς ἀδιαιρέτα (καὶ γάρ ἐξ ἀδιαιρέτων συγκέστιο τὸ ἄλλο, ὅπερ ἀδύνατον ἀπεδίχθη), εἰς αἱ τοίνυν διαιρετά. ἔτι εἰ μέγεθος ἐξ 30 ἀμερῶν, καὶ γραμμὴν μείζω σημείῳ γραμμῆς δυνατὸν γενέσθαι, ἀλλ' εἰ τοῦτο, δίχα διαιρεθῆσται τὸ σημεῖον. εἰ γάρ πᾶσα γραμμὴ δίχα διαιρετή, 35 καὶ ἡ μείζων σημείῳ καὶ ἡ ἐλάττων. δταν τοίνυν ἡ μείζων τέμνηται δίχα, καὶ τὸ σημεῖον δίχα τμηθῆσται· καὶ διλοις δταν ἡ ἐκ περισσῶν στιγμῶν συγκειμένη, καὶ κύκλος δ' ἀλλού εἴη τις ἐκ περισσῶν σημείων συγκειμενος. πῶς οὖν οὐδός διαιρεθῆσται | δίχα; οἰχεται δὲ καὶ τὸ τῇ 368 διαιμέτρῳ δίχα τέμνεσθαι τὸν κύκλον, μᾶλλον δὲ οὐδὲ διλοις ἔσται διαιρετος· τὸ γάρ κέντρον ἀμερές διποκειμένον τὴν δι' αὐτοῦ γραφομένην εύθεταν οὐ παραδέχεται, ὥστε εἰς δύο γενέσθαι. οὐκούν οὐδὲ ἡμικύκλιον ἔσται, ἀλλὰ τὸ κέντρον αἱ διαιρέτων τοῦ κύκλου προσνεμόμενον ἐν

1 στιγμὴ MSL: στιγμὴν ἐφεξῆς στιγμὴ W: στιγμὴ στιγμῆς Spengel sec. Aristot. 231^b7; at cf. Simpl. 928,15 τῷ sic Aristot. libri ib. (τῶν II): τοῦ vulg. Aristot. et Spengel
 3 ἐκ τῶν om. W 8 παρεγκειμενον M (κεί in ras.) 11. 12 ἡ γραμμαί W
 12 δεῖ σημείων SL 15 μεταξύ: ὥστε—(16) μηδὲ om. L₁: μεταξύ add. et ἐφεξῆς εἰναι del. L₂ (itemque a) 20 συναγάγοι MW: συνάγοι SL 21 ἀλλ' οὐκ ἀδιαιρέτον W:
 om. MS: οὐκ ἀδιαιρέτον δεῖ L 22. 23 εἰς (ἢ εἰς W) δεῖ διαιρετὰ ἡ εἰς ἀδιαιρέτα (ἀλλ. διαιρέτον W) WSL: εἰς δεῖ διαιρετά (eott. om.) M 24 εἰ μέγεθος κτλ.] ex Alexandro; cf.
 Simpl. 930,34 sqq. ὁ Μέτενδρος ἐκ τοῦ Εὐδήμου (fragm. 62 Sp.) λαβών 25 γραμμῆς
 σημείῳ W 27 ἡ απτε ἐλάττων om. M τέμνηται] γένηται W 28 ὅταν
 ἢ M: δταν ἡ W: ἢ SL 30 οὖν om. M τῇ om. S

τῇ τομῇ μεῖζον ἐκεῖνο ποιήσει. πολλὰ ἂν τις ἔτερα προσεπιβάλλοι τὸ 368 Ἀριστοτέλους ἑξεργάσασθαι φιλοτιμούμενος. ἔτι πρὸς τούτοις εἰ συγκεισθαί τι μέχεθος δυνατὸν ἐξ ἀδιαιρέτων καὶ ἀμερῶν, ἀνάγκη καὶ τὴν ἐπὶ τού· 15 τοῦ κίνησιν ἐξ ἀμερῶν συγκεισθαί κινήσεων· ἀκολουθεῖ γάρ, ὥσπερ καὶ 5 πρότερον ἐπεδείχθη, τῷ μεγέθει ἡ κίνησις, ἐφ' οὐ γίνεται, καὶ ὥσπερ, εἰ τὸ μέγεθος συνεγέρει, καὶ αὐτῇ συνεγέρει, οὕτως, εἰ τὸ μέγεθος ἐκ διωρι· 15 σμένων καὶ ἀμερῶν, καὶ αὐτῇ τοιαύτῃ. ἵνα δὲ καὶ ἐκδηλοτέρα γένηται τῆς ἀκολουθίας ταύτης ἡ ἀνάγκη, ὑποκεισθω τι μέγεθος ἐκ τριῶν συγκειμένον ἀμερῶν ΑΒΓ, κινούμενον δὲ ἐπὶ τοῦ μεγέθους τούτου τὸ Ω κίνησιν, ἢς 10 σημεῖα τὸ ΔΕΖ. ἔσται τοινύν ἡ ΔΕΖ κίνησις ἐκ τριῶν ἀμερῶν καὶ αὐτῇ 20 συγκειμένη κινήσεων· ἔκαστον γάρ αὐτῆς μόριον ὅμοιως ὀμερὲς ἔσται τῷ ἐφ' οὐ γίνεται. εἰ γάρ τὴν ἐπὶ τοῦ Α κίνησιν διαιρετήν τις εἴναι βιάζοιτο, καὶ τὸ Α ποιήσει διαιρετόν· συνδιαιρείται γάρ ἀεὶ τῇ κινήσει τὸ διάστημα. 25 τοινύν καὶ τὸ ἡμισυ τῆς κινήσεως ἐφ' ἡμισυ ἔσται τοῦ Α, ἀλλ' ὑπόκειται 15 ἀδιαιρέτον εἶναι τὸ Α. ὅτι μὲν οὖν ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τῷ τὸ μέγεθος ἐξ ἀμερῶν συντιμέντι τὸ ποιεῖν καὶ τὴν κίνησιν ἐξ ἀδιαιρέτων κινήσεων, 369 ἀποδέδεικται· ὅτι δὲ ἀμήχανον κίνησίν τινα ἐξ ἀδιαιρέτων είναι κινήσεων, λέγομεν πάλιν. φανερὸν τοινύν, ὅτι τὸ κινεῖσθαι παρουσίᾳ κινήσεως γίνεται καί. ὅπως δὲ ἔχῃ ἡ κίνησις, οὕτως ἔχει καὶ τὸ κινεῖσθαι. εἰ τοινύν ἡ 5 κίνησις ἀδιαιρέτος γινομένη ἐπὶ τοῦ Α, ἀδιαιρέτον ἔσται καὶ τὸ κινεῖσθαι ἐπὶ τοῦ Α· τοῦτο δὲ ἀμήχανον· ὥστε οὐδὲ ἡ κίνησις ἀδιαιρέτος. πῶς οὖν ἀμήχανον ἀδιαιρέτον εἶναι τὸ ἐπὶ τοῦ Α κινεῖσθαι; ἀνάγκη τὸ κινούμενον ποθέν ποιεῖ μὴ ἄμα 10 κινεῖσθαι καὶ κεκινησθαι, οὐ ἐκινεῖτο, τουτέστι *(μὴ)* ἄμα πορεύεσθαι Θῆβαζε καὶ πεπορεύεσθαι καὶ εἶναι ἐν Θῆβαις, μὴ ἄμα βαδίζειν εἰς Πειραιᾶ [καὶ εἶναι] 25 καὶ βεβαδικέναι εἰς Πειραιᾶ. ἀλλὰ πρῶτον μὲν τὸ εἰς Θῆβας πορεύεσθαι τοῦ ἐν Θῆβαις εἶναι, τὸ δὲ εἰς τὸν Πειραιᾶ βαδίζειν τοῦ ἐν τῷ Πειραιεῖ 30 γεγονέναι. τοῦτο τοινύν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀμεροῦς πῶς ὑπάρξει, ὅταν κινηται ἐπ' αὐτοῦ τὸ Ω τῆς Δ αὐτῷ κινήσεως παρουσής, ἣν ἀδιαιρέτον ὑπείχειται; ἀμήχανον γάρ ἐπὶ τοῦ ἀμεροῦς πρότερον εἴναι τὸ κινεῖσθαι τοῦ 20 κεκινησθαι καὶ τὸ πορεύεσθαι τοῦ πεπορεύεσθαι· διαιρετὴ γάρ ἀν οὕτως ἡ

1 ἀν τις ἔτερα Μ: ἔτερα ἂν τις WSL προσεπιβάλλοι MW: προσεπιλάβοι SL. 2 ἀριστοτέλη η α (in L compend. scripturæ) εἰ superser. W. 3, 4 ἐπὶ τούτου MW: ἐπὶ τούτοις SL: τούτου Aristot. 231^b22: ἐπ' αὐτοῦ Simpl. 939,9 10 5 ἀπεδείχθη S 7 ἐκδηλότερον L (in M compend. ambiguum) 8 τι MW (cf. v. 9): τὸ SL 9 τὸ οὐ¹ L₂, Simpl. 932,13: τὶ οὐ² W: τὸ β' MSL₁ η₂ εἰς (superser. η₂) ML₂ 10 αὐτῇ libri (cf. Simpl. I. e.) 11 συγκειμένων S₂L (—ένη α) 14 ἔσται ante τούτου coll. L₂ 16 τοῦ ποιεῖν M τὴν κίνησίν τινα ἐξ L 17 ὅτι ἔστι M 18 λέγωμεν W, Spengel e coni. 19 ἔστι W 20 ante γινομένη add. οὐ W et Laur. 85,14 23 οὐ ἐκινεῖτο sic I Aristot. 231^b30: οὐ ἐκείτο ὅτε ἐκινεῖτο E: ὅτε ἐκινεῖτο FK et (lacuna pro ὅτε ἐκινεῖτο relicita) II μὴ addidi 24 μὴ M: μὴ W: καὶ SL καὶ εἶναι delevi 25 'malum πρότερον τὸ μὲν' Spengel (inmemor Simplicii 933,19) 26 τὸ δὲ] τοῦ δὲ W 28 Ω] οὐ² L₂: β' MWSL₁ (ut F Simplicii 934,7) Δ] δὲ W αὐτῷ κινήσεως ML₂: κινήσεως αὐτῷ W: αὐτοκινήσεως SL₁

κίνησις εῖη. πῶς δὲ ὅλως ὑπάρχει τὸ κινεῖσθαι; τὸ {γάρ} μὴ ἡρεμεῖν ἔστι 369
μήτε κεκινῆσθαι καὶ μήτε ἐν ἐκείνῳ εἶναι ἐξ οὐ κινεῖται, μήτε ἐν τούτῳ,
ἐφ' ὃ κινεῖται· εἴτε γάρ ἐν ἐκείνῳ, ἡρεμοίη ἄν, εἴτε ἐν τούτῳ, οὐκέτ' ἀν
ἐπ' αὐτοῦ κινοῦτο. ἐν τῷ μεταξὺ ἄρα τοῦ ἀφ' οὐ καὶ ἐφ' οὐ. διαιρετὴ
5 ἄρα καὶ ἡ κίνησις καὶ τὸ μέγεθος, ὥστε δυοῖν θάτερον ἀναγκαῖον ἵ τὰ
ἀμερῆ ποιεῖν πάλιν διαιρετὰ ἢ τὴν θέσιν ταύτην φυλάττοντας περὶ πίπτειν 370
ἐκείνῳ τῷ ἀδυνάτῳ τῷ τὸν βαδίζοντα εἰς τὸν Πειραιᾶ ἐν αὐτῷ τῷ βαδίζειν
βεβαδικέναι εἰς Πειραιᾶ καὶ τὸν ἀπόιντα εἰς Μέγαρα ἐν αὐτῷ τῷ ἀπίειν
10 ἀπελγυθέναι εἰς Μέγαρα. ἀλλ' ὁ σοφώτατος ἡμῖν Ἐπίκουρος οὐκ αἱ-
σχύνεται χρῆσθαι φαρμάκῳ τῆς νόσου γαλεπωτέρῳ καὶ ταῦτα Ἀριστοτέλους
τὴν μογήθριαν τοῦ λόγου προεπιδείξαντος. ἐπὶ μὲν γάρ τῆς ὅλης τῆς
ΑΒΓ κινεῖται, φησί, τὸ κινούμενον, ἐφ' ἑκάστου δὲ τῶν ἀμερῶν, ἐξ ὧν
σύγκειται, οὐ κινεῖται, ἀλλὰ κεκίνηται· εἴτε οὐκ αἰσθάνεται περιπίπτων ἀναρι- 10
θμήτοις τισὶν ἀτοπίαις, πρῶτον μὲν, ὅτι τὴν κίνησιν τὴν ἐφ' ὅλης τῆς
15 ΑΒΓ συντίθησιν οὐκ ἐκ κινήσεων, ἀλλ' ἐκ περάτων κινήσεως καὶ τοῦ κε-
κινῆσθαι· ἡ γάρ ὅλη κίνησις ΔΕΖ οὐχ ἔει κίνησιν τὰ μόρια, τὸ Δ καὶ 15
τὸ Ε καὶ τὸ Ζ (κεῖται γάρ οὐ κινεῖσθαι καθ' ἑκάστην τούτων, ἀλλὰ κε-
κινῆσθαι)· ἐπειδὴ ὅτι τὸ κεκινῆσθαι φασιν ἀληθές, ἐφ' οὐ μηδέποτε τὸ
κινεῖσθαι γέγονεν ἀληθές, καὶ τὸ διελγητυθέντα ὑπάρχειν, φί μὴ πρότερον
20 τὸ διέναι, καὶ τὸ βεβαδικέναι, φί μὴ πρότερον τὸ βαδίζειν, καὶ ὅλως τὸ 20
παρρηγημένον ἀληθές, οὐ τὸ ἐνεστώς οὐδέποτ' ἦν ἀληθές. ἔτι δὲ εἰ πᾶν
τὸ κινεῖσθαι περιφύκει, ὅτε πέρυσκεν, ἤτοι κινεῖται ἐξ ἀνάγκης ἡ ἡρεμεῖ.
〈εἰ〉 μὴ κινεῖται τὸ Ω κατὰ τὸ Λ, δῆλον ὅτι ἡρεμεῖ ἐν τῷ Λ, δημιώς δὲ 25
καὶ ἐν τῷ Β, δημιώς δὲ καὶ ἐν τῷ Γ· ἀλλὰ καὶ κεῖται κινεῖσθαι ἐπὶ τῆς
25 συγκειμένης ἐκ τῶν ΑΒΓ, ὥστε κατὰ πᾶν μέρος ἡρεμοῦν τῆς ΑΒΓ πᾶσαν
οὐδὲν ἤττον διέξει. ὅλως δὲ εἰ μὲν ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀμερῶν κινήσις ὑπ-
άρχει τὸ Ω, πῶς ἔχου | κινήσιν οὐ κινήσεται; εἰ δὲ οὐχ ὑπάρχει κίνησις, 371
ἀλλ' ἡρεμία, ἐξ ἡρεμίας ἡ κίνησις συντεθήσεται. ἔτι καὶ τὸν χρόνον
ἀναγκαῖον ἔστιν ἐξ ἀδιαιρέτων συγκειμένων, εἰ τὸ μέγεθος ἐξ ἀμερῶν εἰ γάρ
30 τις μέρημος μὲν ἀμερὲς ὑποτίθεται, μηκέτι δὲ χρόνον τινὰ ἀμερῆ, ἀλλὰ 5
πάντα διαιρεῖσθαι δυνάμενον, οὗτος πάλιν προήσεται καὶ τὴν τοῦ μεγέθους
ἀμέρειαν· δημολογεῖται γάρ, ὅτι πᾶν τὸ ἰσταχής ἐν τῷ ἐλάττονι χρόνῳ
ἔλαττον κινεῖται διάστημα. εἰ τοίνυν καὶ οὗτος ὁ χρόνος εἴη διαιρετός, ἐν 10

1 ὑπάρχει τῷ W τὸ γάρ seripsi: τὸ M (τοῦτο γάρ τὸ Laut. 85,14) WS: εἰ τὸ L₂
(in L₁ τὸ μὴ—κεκινῆσθαι om.) α μὴ om. W ἔστι W 3 δ] φ' M
(item v. 4) 6 περιπτεῖν S 7 et 8 αὐτῷ τῷ WL_{2a} et Laut. 85,14: αὐτῷ τῷ MSL₁
9 Ἐπίκουρος] Usener Epicur. fr. 278 p. 197,17 9. 10 αἰσχύνεσθαι L 11 προσπο-
δεῖσθαντος W τῆς ὅλης τῆς SL, Arist. 232a 6, Simpl. 934,5: ὅλης τῆς W, Philoponi
Exc. Ven. 862,30: τῆς M 16 ἡ (cf. Simpl. 934,14)] εἰ Usener 17 κινεῖσθαι WS₂:
κινεῖται MS₁: κεκινεῖσθαι L 20 δ] δ M 21 ἡγ] ἀν L 23 εἰ add. Usener;
cf. Simpl. 935,1sqq. τὸ δὲ τὸ W et Laut. 85,14 Ω] ω' L_{2a}: β MWSL₁
(item v. 27) 26. 27 ὑπάρχει L₁ et Laut. 85,14 man. I 27 τὸ MW et sic
correctum in Aldinae exemplo Graecensi: τῷ SL 28 ἔτι καὶ κτλ.] cf. Alexander
apud Simpl. 936,25sqq. 31 προσήσεται W 33 κεῖται S εἰη] ἔσται FI
Aristot. 232a 22: om. EHK

ῷ κινεῖται τι κατὰ ἀμεροῦς καὶ ἐλαχίστου, οὐχίον ως ἐν τῷ μέρει τοῦ 371 γρόνου τούτου μέρος τι τοῦ ἐλαχίστου διῆξει· ἀνάγκη τούτου καὶ γρόνους ἀμερεῖς ὑποτίθεσθαι τῷ συντιθέντι τὸ μέγεθος ἐξ ἀμερῶν.

2. Οὐ δὲ ἀμερεῖς ὑποτιθέμενος γρόνους διαφθείρει τὸ θῦττον καὶ βρα- 15 5 δύτερον, πράγματα ἐν δριμαληποῖς ὄντα καὶ πᾶσι γνώριμα. τίς γάρ ἔστιν, οἷς οὐκ οἰδεν, ὅτι ταχύτερος ἵππος γελάντης καὶ ἀρματος ἀμαξῖα βραδύτερα; καὶ εἴ γέ τινα τῶν πολλῶν ἐπανέροι, τί δὴποτε ταχύτερον λέγεται τῆς 20 ἀμάχης τὸ ἄρμα, ἀποχρόνιοι ἂν οὐ δεηθεῖς τῆς Ἐπικούρου σοφίας. θτὶ τὸ μὲν ἄρμα ὥρα μιᾷ σταδίους ἂν διελθοῦται τρισκόντα, τὴν ἀμαξῖαν δὲ ἐν τρισὶν 10 ἡ τέτρασιν ὥραις τοὺς αὐτοὺς ἀνύστι σταδίους. ἐν ᾧ γάρ οἱ ἵπποι τοὺς τριάκοντα διαθένουσιν, οἱ βρέες μόλις ἂν ἐπτὰ παρευθεῖεν· ποίας γάρ ταῦτα 25 σοφίας εἰδένει, ὅτι τὸ μὲν θῦττον ἐν ἐλάττονι γρόνῳ δίεισι τὸ ἴσον διάστημα, τὸ δὲ βραδύτερον ἐν τῷ ἵσφῳ γρόνῳ ἐλάττον διαπορεύεται μῆκος, δισπερ ἐγὼ καὶ οἱ ἕμοι παιδεῖς τὴν αὐτὴν ὄδον τὴν | ἐκ Νικαίας εἰς τὴν 372 15 πατρίδα. ἔνιοι μὲν ἀπήγνην δημοσίαν ἔχων, οἱ δὲ ἀμαξῖαν, οὐκ ἐν ἴσῳ διηγούσαι μεν γρόνῳ, ἀλλ’ ἐγὼ μὲν ἐν δύο νυχθμηροῖς, οἱ δὲ ἐν τέτρασιν. ταῦτα τοίνυν οὕτως ὄντα ἐναργῆ καὶ ποὺ δριμαληπὸν πᾶσιν ἀνθρώποις ἀπολλόνουσι προσέντα ἡ διαφθίζεισιν οἱ γρόνους ἀμερεῖς καὶ ἐλαχίστους ὑποτιθέμενοι. σκόπει δέ· εἰ γάρ ἔστιν ἐλαχίστος καὶ ἀμερής τις γρόνος, 20 πάτερον ἐν αὐτῷ κινεῖσθαι δυνατὸν ἡ ἀδύνατον; εἰ μὲν γάρ ἀδύνατον, ἀδύνατον καὶ ἐν τῷ ἐξ αὐτοῦ συγκειμένῳ· οὐ γάρ ἐν οὐδενὶ μορίῳ κινεῖ· 10 σθιαὶ δυνατόν, πῶς ἔσται δυνατὸν ἐν τῷ ὅλῳ; εἰ δὲ δυνατὸν ἐν ἀμερεῖ γρόνῳ κινεῖσθαι, δυνατὸν δήπου καὶ βραδύτερον ἐν αὐτῷ καὶ θῦττον κινεῖσθι· καὶ οὐ λέγω πάντως ταῦτα κινούμενον, ἀλλ’ ἀλλο καὶ ἀλλο. εἰ τοι· 15 25 νῦν προσπαῖσιν ἡμῖν ὁ λόγος ὑπόθοιτο γελάνην ἐν τῷ οὐρανῷ κινούμενην ἡ ἔτεροι βραδὸν γελάντης παραπλησίας, τοῦτο δήπου καὶ αὐτὸν κινηθῆσεται ἐν τῷ ἀμερεῖ γρόνῳ καὶ ἐλαχίστῳ, κινούμενον δὲ ἔξανύστει ποσόν τι πάντως διάστημα. ἀρ’ οὖν τὸ διάστημα τοῦτο τὸ βραχύ, τὸ σμικρόν, τὸ ὑπέρστον 20 ὃν ἐθέληγε, ὁ ταχύτατος ἥπιος ὃ τὸ πτηγὸν ἄρμα ἐλαύνων’ καὶ οὗτος ἐν 30 ἀμερεῖ γρόνῳ διάξει ἡ ἐν ἐλάττονι τοῦ ἀμεροῦς; εἰ μὲν τούτους ἐν ἀμερεῖ, τὴν γελάνην ποιοῦσιν ἰσοταχῆ τῷ ἥπιο· ἰσοταχῆς γάρ τὸ ἵσφῳ γρόνῳ τὸ ἴσον 25 ἀνύστι διάστημα. εἰ δὲ ἐν ἐλάττονι τοῦ ἀμεροῦς, οὐκέτι φυλάττουσιν ἐλαχίστην τινα γρόνον. πρὸς μὲν οὖν τὴν ὑπόθεσιν τὴν τοιαύτην καὶ ταῦτα ἐξήρκει, ἡμεῖς δὲ ἐπὶ πλέον ἐπεξέλθωμεν τῷ λόγῳ· γένοιτο γάρ ἂν οὕτως 35 φανερώτερον τὸ μήτε γρόνον ἐξ ἀμερῶν μήτε μέγεθος συγκεισθεῖ. ἐπει· 373 ὅτι γάρ ἀνάγκαιον ἐν ἐλάττονι γρόνῳ τὸν ἵππον τῆς γελάνης ταῦτην ἀνύστι διάστημα, ὑποκείσθω ταχύτερόν τι καὶ βραδύτερον, ταχύτερον μὲν

3 τῷ μέγεθος S, I.,	6 βραδύτερον S	7 εἰ δέ τινα S, (οἰη. καὶ) L	8 τὸ
om. S	10 ante ἀνύστι add. μόλις W	τούς om. W	11 μόλις om. S
15 πατρίδα] Paphlagoniam	16 πέτσαρον S	18 ἀπολλόνου MW	22, 23 ἐν
τῷ ἀμερεῖ γρόνῳ S	24 καὶ ἄλλο om. M	26 γελάνη W	29 ἐθέλοις W
6] διτὶ S cf. Plato Phaedr. 246 E	ταχύτατον S ₁	30 διῆξει W et Laur. 85, 14	
31 τῷ ἵσφῳ SL; τὸ ἐν τῷ Spengel	32 ἀνύστι om. L (em. Spengel e coni.)	34 ἐπὶ	
πλέον om. M	35 μέγεθος τι SL	36 ἀνύστι SL	36 ταῦτα MW: ταῦτα SL.

τὸ Λ, βραδύτερον δὲ τὸ Β, καὶ κινεῖσθω τὸ βραδύτερον, τουτέστι τὸ Β, 373
τὴν ΓΔ εὐθεῖαν τῷ ΖΗ χρόνῳ. δῆλον τοίνυν, ὅτι τὸ θάττον, λέγω δὲ τὸ
Λ, ἐν ἑλάττονι χρόνῳ τοῦ ΖΗ ταῦτὸν κινηθήσεται μῆκος, λέγω δὲ τὴν
ΓΔ εὐθεῖαν, κεκινήσθω τοίνυν ἐν τῷ ΖΘ. πάλιν δὲ ἐπειδὴ τὸ θάττον
5 τὸ Λ ἐν τῷ ΖΘ διελήλυθε τὴν ὥλην, τὸ βραδύτερον τὸ Β ἐν τῷ αὐτῷ 10
χρόνῳ τὴν ἑλάττω τῆς ΓΔ διεξίτω τὴν ΓΚ. ἐπεὶ τοίνυν τὸ βραδύτερον
ἐν τῷ ΖΘ χρόνῳ τὴν ΓΚ διέσει, τὸ θάττον ἐν τῷ ἑλάττονι χρόνῳ τὴν
ΓΚ διεξήσει, ὥστε πάλιν τὸ ΖΘ ὁ χρόνος διαιρεθήσεται· τὸ γάρ Α τὴν
ΓΚ ἐν τῷ ΖΘ χρόνῳ διαιρούνεται. τὸ Β τοίνυν ἐν τῷ αὐτῷ τούτῳ 15
10 χρόνῳ οὐκέτι τὴν ΓΚ, ἀλλ᾽ ἑλάττω τῆς ΓΚ, τὴν Γ μόνον. νησίσθεν τοί-
νυν, ὡς ἀεὶ τὸ θάττον ἡμῖν καὶ βραδύτερον μεταλαμβάνουσι καὶ τῷ ὑπο-
δεδειγμένῳ τρόπῳ χρωμένοις τῆς μεταλήψεως τὸ μὲν θάττον ἀεὶ διαιρήσει 20
τὸν χρόνον, τὸ βραδύτερον δὲ ἀεὶ διαιρήσει τὸ μέγεθος. τὸ μὲν γάρ
θάττον ἀεὶ τὴν αὐτὴν εὐθεῖαν ἐν τῷ ἑλάττονι χρόνῳ, τὸ βραδύτερον δὲ ἐν
15 τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὴν ἑλάττονα εὐθεῖαν διήξει. ἀεὶ δὲ οἵστης δυνατῆς τῆς
μεταλήψεως (ἀεὶ γάρ δυνατὸν τὸ θάττον νοεῖν καὶ τὸ βραδύτερον) ἀεὶ καὶ 25
τὸν χρόνον καὶ σὺν τῷ χρόνῳ τὸ μέγεθος διαιρεῖν δυνησόμεθα· ἀκολουθεῖ
γάρ ταῦτα ἀλλήλοις, λέγω δὲ ἡ τε τοῦ μεγέθους διαιρεσίς καὶ ἡ τοῦ
χρόνου, καὶ εἰ διαιρετὸς ὁ χρόνος καὶ ὁσάκις διαιρετός, διαιρετὸν καὶ τὸ
20 μέγεθος καὶ τοσαυτάκις. καὶ τοῦτο μᾶλιστα ἐκ τῶν ἴστοταχῶν κινούμενων 374
γνώριμον γίνεται· ἀεὶ γάρ ἐν ἡμίσει χρόνῳ τὸ ἡμισυ δίεσι μέγεθος καὶ
ἐν τῷ τριτημόριῳ τὸ τριτημόριον καὶ ἐν τῷ πολλοστημορίῳ τὸ πολλοστηρ. 5
μάριον, ὥστ' εἰ τὸν χρόνον ἐπ' ἄπειρον, καὶ τὸ μέγεθος· συμπαρεκτένεται γάρ
ὁ τῆς κινήσεως χρόνος τῷ διαστήματι, ἐφ' οὐ τὸ συνεχῶς κινούμενον
25 μεταβαίνει καὶ διὰ τοῦτο, καθ' ὃν ἀν τρόπον ὁ χρόνος τὸ ἄπειρον ἔχει,
κατὰ τὸν αὐτὸν ἔξει καὶ τὸ διάστημα, εἰ μὲν ὀδιεξίτητος καὶ διτελεύτητος 10
καὶ μηδὲν ἔσχατον ἔχων, ὡς ὀδιεξίτητον καὶ τὸ μῆκος, εἰ δὲ τῷ διαιρει-
σθαι καὶ τέμνεσθαι, πάλιν καὶ τὸ μῆκος παραπλησίως, εἰ δὲ ἐν ἀμφοῖν,
ἐν ἀμφοῖν καὶ τὸ μέγεθος. 30 Τοῦτο δὲ ἀγνοεῖ Ζήγρων ἡ προσποιεῖται, ὅταν οἴγται τὴν κίνησιν αὐτοῖς 15
αἱρεῖν ἐκ τοῦ μὴ δυνατὸν εἶναι λέγειν ἐν πεπερασμένῳ τῷ χρόνῳ τὰ
ἄπειρα διελθεῖν τὸ κινούμενον καὶ ἀψαθεῖ τὸ Α ἄπειρων καὶ καθ' ἔκκατον,
εἰ τὸ μὲν μῆκος τὸ παδιαῖν εἰς ἄπειρα διαιρετὸν καὶ ἐπ' ἄπειρον, ὁ δὲ 20

1 κινεῖσθω] sic I Aristot. 232 ^b 28: κεκινήσθω ΕΦΙΚ	3 χρόνῳ οἱ. Par. 1888, Aristot.
232 ^b 30 τοῦ ζῆ MW, Spengel e coni.: τῷ ζῇ SL ταῦτὸ W κινή-	
σεται E Aristot. ib. 5 διελήλυθε τὴν ὥλην ἐν τῷ ζῷ (pro ζῷ') W τῇ ὥλῃ M ₁	
7 τὴν γκ'—(10) χρόνῳ οἱ. L τῷ εἰ W 9 ΖΗ] ζθλ S 11 κατα-	
λαμβάνουσι S 16 μεταλήψεως] cf. Simpl. 943,25 τὸ alt. οἱ. S 19 ὁσάκις	
M (ἥς in ras.) 21 ἐν] καὶ ἐν E Aristot. 233 ^a 14 22 τριτημόριον W (ut	
vid.) 23 ἐπ' οἱ. L: ὥστε τὸν vel ὥστ' εἰ ὁ χρόνος ἄπειρος, ἄπειρον coni.	
Spengel 25 μεταβάλλει M ἔξει SL et fort. M ₁ 28 autē καὶ τὸ	
μῆκος add. τῇ διαιρέσει et post εἰ δὲ (εἰ οἱ.) ἀμφοῖν add. ὁ χρόνος FHIK Aristot. 233 ^a 20	
οἱ. utraque E) 32 τὸ Α] α' οἱ. W ₁ ἄπειρον SL: τῶν ἄπειρων (del.	
καὶ) coni. Spengel εἰς	
33 εἰς S (s in ras.): ὡς W	

χρόνος τῆς κινήσεως τῆς ἐπ' αὐτῷ πεπερασμένος. οἱ γάρ ἐπὶ τοῦ σταδίου 371 χυλιόμενοι τροχοὶ τῶν ἀρμάτων οὐδὲν δύπου, φησί, παραλείπουσι τῆς διαιρέσεως τοῦ σταδίου, ἀπέιρους δὲ οὕτης αὐτῆς καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς γνωμένων μερῶν. πῶς δέπειρα διαθέουσιν ἐν γρόνῳ πεπερασμένῳ; τοῦτο γάρ αὐτῷ 5 τὸ ἀδύνατον γκαλούμησεν ἐκ τοῦ μὴ κατηδεῖν τὸ μὴ ἔθελησαι, ὅτι διγῆς λέγεται ἀπειρον καὶ μῆκος καὶ πᾶν ὅλως τὸ συνεχὲς τῇ τῷ διαιρεῖσθαι ἐπ' ἀπειρον τῷ τῷ μηδὲν ἔσχατον ἔχειν μηδὲ πέρας τι τοῦ μεγέθους. τὸ μὲν 30 οὖν τοιούτου | μῆκους [τῆς] κατὰ τὸ πηλίκον ἀπειρον φαίνην ἀν τὸς οὔτε 375 ἀκαθαίσθαι παντὸς δυνατόν, οὐδὲ πᾶν διελθεῖν ἐν γρόνῳ πεπερασμένῳ, τοῦ 10 δὲ ὡρισμένου μὲν κατὰ τὸ πηλίκον, κατὰ δὲ τὴν τομὴν καὶ διαιρετιν ἀπειρον καὶ δυνάμει ἀπειρον, οὐκ ἐνεργείῃ, ἐνδέχοιτ' ἀν ἐν πεπερασμένῳ 5 γρόνῳ καὶ ἀπειρον παντὸς καὶ διελθεῖν. καὶ γάρ αὐτὸς οὗτος ὁ γρόνος πεπέραται ἐν τῷ πηλίκῳ. ἀπειρος δέ ἐστιν τῇ διαιρέσει καὶ οὕτως 15 ἀπειρος ὡς τὸ μῆκος. δυνάμει γάρ ἄμφω, ὅστε ἐν ἀπειρῷ γρόνῳ τὸ 20 ἀπειρον διεισιν, ἐν τῷ δυνάμει τὸ δυνάμει, καὶ ἀπειται τῶν καὶ ἐπίνοιαν ἀπειρῷ μερῶν τοῖς κατ' ἐπίνοιαν ἀπειροις τοῦ γρόνου μέρεσιν, ἐπεὶ καθὶ ἔκτεινον γε σημανιόμενον τοῦ ἀπειρον καὶ ἡμεῖς συγχωροῦμεν, μᾶλλον δὲ καὶ ἀποδείκνυμεν, ὡς οὔτε τὸ ἀπειρον μέγεθος δυνατὸν παρελθεῖν ἐν 25 γρόνῳ πεπερασμένῳ οὔτε ἐν ἀπειρῷ γρόνῳ πεπερασμένον, ἀλλ' ἐάν τε ὁ γρόνος ἀπειρος τῷ, καὶ τὸ μέγεθος, ἐάν τε τὸ μέγεθος, καὶ ὁ γρόνος. ἔσται γάρ μέγεθος μὲν πεπερασμένον τὸ ΑΒ, γρόνος δὲ ἀπειρος τὸ Γ, 30 εἰλήφθω δέ τι τοῦ γρόνου πεπερασμένον, οἷον τὸ ΓΔ. ἐν τούτοις τοίνυν διηγεῖται τι τοῦ μεγέθους τὸ κινούμενον καὶ ἔστω διελθηθεὶς τὴν ΒΕ. τοῦτο τοίνυν τὸ μέρος τοῦ μῆκους, λέγω δὲ τὸ ΒΕ, δῆλην καταμετρήσει τὴν ΑΒ 35 τῷ ὑπερβάλει τοῦ μέρους τοῦ τελευταίου. διαιρέσει γάρ οὐδέν, εἴγε δεῖ τὸ 5 ίσον τῷ ΒΕ μέρει ἐν τῷ γρόνῳ διῆξει, τοῦτο δὲ καταμετρεῖ τὸ ὅλον μέγεθος καὶ ὑπερβάλλει τοῦ μέρους τοῦ τελευταίου πεπερασμένος γάρ ἔσται πᾶς γρόνος, ἐν ᾧ διηλθεῖ τὸ ὅλον. εἰς οὐσία γάρ μέρη διαιρεθήσεται εἰς δισπερ καὶ τὸ μέγεθος. εἰ δέ σε ταράττει τὸ μὴ | πάντως ἀπαρτίζειν 376

4 αὐτῷ] αὐτοῦ W 6 πᾶν om. W: post ὥλως leg. apud Aristot. 233^a 25 τῷ τὸ διαιρεῖσθαι S: ἡτοι (sic E: ἡ τῷ FK: ἡ τῷ III) κατὰ διαιρετιν Aristot. ib. 8 τῆς MW: τοῦ SL: delevi κατὰ τὸ πηλίκον libri (κατὰ τὸ πόσον FHIK Aristot. 233^a 26: κατὰ ποσὸν E): κατὰ τὸ τηλίκον Spengel tacito; item v. 10 9 οὔτε S τοῦ τὸ M 10 μὲν om. W 11 οὐκ ἐνεργείῃ, ἐνδέχοιτ' αὐτὸν male haec intellexisse videtur Simpl. 947,25.26 13 πεπέραται WL οὕτως] οὔτος W 15. 16 κατ' ἐπίνοιαν—τοῖς om. S 18 καὶ om. I. ως οὔτε M e corr. οὔτε—(19) οὔτε] οὐδὲ οὐδὲ Aristot. 233^a 31. 32 τὸ om. 19 ἐάν] sic E Aristot. 233^a 32: ἐάν FHIK 21 ἔσται MW: ἔστω SL, Aristot. 233^a 3+ μὲν om. W, Aristot. ib. δὲ] sic E Aristot. 233^a 35: δηλ FHIK 22 πεπέρασμένου Spengelii operae τούτοις MW: τούτῳ SL ex Aristot. 233^b 1 25 ὑπερβάλει Spengel: ὑπερβάλῃ I: ὑπερβάλλῃ S: ὑπερβάλλει MW 26 μέρει S: μέγεθος Aristot. 233^b 4 γρόνῳ om. L 28 ἔσται πᾶς γρόνος MW: ἔσται γρόνος (πᾶς in marg.) S: πᾶς ἔσται γρόνος I: ἔσται ὁ γρόνος πᾶς F Aristot. 233^b 6: ἔσται ὁ πᾶς γρόνος EHIK εἰς—(29) μέγεθος] exscr. Simpl. 950,5 εἰς om. E Aristot. ib. 29 εἰς δισπερ καὶ] καὶ E Aristot. 233^b 7 (ὡς Ἀλεξανδρος; καὶ Ἀσπάσιος καὶ Θεμίστιος γράφουσι Simpl. l. c.), quod εἰς δισπερ καὶ interpr. Simpl.: ὡς καὶ FHIK

τὸν ΒΕ κατὰ τὸ μετροῦν τὴν ΑΒ, ἔξεστί σοι τὸ ΒΕ τηλικοῦτον ποιεῖν, 376
ἥλικον καταμετρήσεις τὴν ΒΑ. εἰ γάρ καὶ κατὰ τὴν πᾶσαν ἐν ἀπειρῷ
χρόνῳ διέξεισιν, ἀλλὰ τό γε ΒΕ πάντως ἐν πεπερασμένῳ, διστ², εἰπερ τὸ :
ΒΕ καταμετρεῖ τὴν ΒΑ, καὶ ὁ χρόνος, ἐν ᾧ φαίη τις ἄν, διτ² καὶ τὸ ΒΕ
5 μέρος ἐν ἀπειρῷ χρόνῳ διέξεισιν· ἀλλ' ἀδύνατον. εἰ γάρ ὥρισται κατὰ
Θάτερον πέρας ὁ χρόνος καὶ ἀρχεταῖ ποτε τῆς κινήσεως τὸ κινούμενον
ἀπὸ τοῦ Β σημείου, ἀνάγκη τὴν ΒΕ διειλθεῖν ἐν χρόνῳ πεπερασμένῳ. 10
ἐπεὶ γάρ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ τὸ μέρος διέσιν ἡ τὸ διον, ἀνάγκη τὸν
ἐλάττονα τοῦτον καὶ πεπεράνθαι. τὴν μὲν ἀρχὴν τὴν αὐτὴν ἔξει τῷ διώρ,
10 τὸ δὲ πέρας ἐκ τοῦ ἐλάττων εἶναι προσκήψεται. ἡ αὐτὴ δὲ ἀπόδειξις καὶ 15
εἰ τὸ μῆκος ἀπειρονύποθίσμεθα, τὸν χρόνον δὲ πεπερασμένον. ἔσται γάρ
ἥμιν πάλιν καὶ τὸ μῆκος πεπερασμένον τῇ παραπλησίᾳ μεθύδωρ χρωμένοις,
ἡ δὲ αὐτὴ ἀπόδειξις ἡμῖν, κανὸν μὴν ἰσοταχῆ τὴν κίνησιν ὑποθίσμεθα. εἰ
γάρ καὶ μὴν ἐν ἵσῳ χρόνῳ τὸ ἵσον κινεῖται διάστημα κατὰ τὴν ὑπόθεσιν 20
15 τούτην, ἀλλ' ἡ ἐν πλείονι τὸ ἵσον ἡ ἐλάττονι, δῆλον διτ² καὶ διαιρεθέντος
τοῦ πεπερασμένου διαστήματος εἰς τὰ ἵσα μέρη, συνδιαιρεθήσεται καὶ ὁ
χρόνος εἰς τοσαῦτα μὲν μέρη, οὐκέτι δὲ ἵσα ἀλλήλοις. ἀλλὰ μὴν εἰς γε
τὸ πεπερασμένον αὐτὸν ἐπιδεῖξαι ἐξαρκεῖ τὸ ἐκ μορίων ὠρισμένων τῷ 25
ἀριθμῷ συγκειμένον αὐτὸν ἐπιδεῖξαι, κανὸν ἄνισα ταῦτα τὰ μέρη τυγχάνῃ,
20 καὶ ἀνάπτατιν, εἰ ὁ χρόνος πεπερασμένος μέν, ἀπειρον δὲ ὑπέκειτο διάστημα·
μόνως τούτων ἐνδέχεται ἐν ἀπειρῷ χρόνῳ πεπερασμένον κινεῖσθαι διάστημα, 30
εἰ τὸ αὐτὸν πάλιν | καὶ πάλιν κινοῦτο, ὥσπερ ὅρωμεν καὶ τὰ θεῖα σώματα. εἰ 377
δὲ οὐ δίεισιν ἀπειρον διάστημα ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ τὸ πεπερασμένον
σῶμα, φανερὸν ὡς οὐδὲ τὸ ἀπειρον σῶμα, εἰ κινούμενον ὑποθίσμεθα, δι-
25 θέλοι ἀν τὸ πεπερασμένον διάστημα ἐν πεπερασμένῳ χρόνῳ. ἤντικα γάρ ἀν 5
διέγῃ τὸ ἀπειρον σῶμα τὴν πεπερασμένην γραμμήν, δῆλον ὡς τηνικαῦτα
καὶ ἡ πεπερασμένη γραμμὴ τὸ ἀπειρον σῶμα διέξεισιν, ἀλλ' ἀπόδειξιται
τοῦτο ἀδύνατον. καὶ μὴν εἰ καὶ τὸ διάστημα ἀπειρον ὑποθίσμεθα καὶ τὸ 10
κινούμενον σῶμα, μόνος δὲ ὁ χρόνος εἴη πεπερασμένος, ἀνάγκη καὶ τὰ

- 2 τὴν οἱ. S   3 ἀλλά γε W₁   BE] βε W (ε e corr.)   4 ὁ (e corr.) M
 5. 6 ἐπὶ Θάτερον F Aristot. 233^b12: ἐπὶ Θάτερα ΕΗΙΚ   9 διώρ WL: λαγῳ MS
 10 ἐλάττον (?) S   11 ante μῆκος add. μὲν SL (ex Aristot. 233^b15)
 13 ὑποθώμαθα Spengel   13. 14 εἰ γάρ—(189,1) πεπερασμένα] exser. Simpl. 951,30 sqq.
 ("non verbum verbo reddens" Diels)   13. 14 εἰ γάρ καὶ καν ACM Simplicii: καὶ
 F: εἰ καὶ a (e Themistio)   14 κινεῖται Simplicii libri praeter C, in quo κινήται
- τον
- 15 καὶ om. SL: ante οὗτοι coll. Simpl. (qui om. δῆλον διτ²)   διαιρεθήσεν (sic) W₁:
 διαιρεθήσεται W₂   16 διαιρεθήσεται Par. 1888 et F Simplicii   17 δὲ εἰς ἵσα Simpl.
 18 τὸ (post γε) om. S   19 αὐτὸν W   τυγχάνη W (η e corr.)   20 πε-
 περασμένον W (πεπερασμένον C Simplicii: —νως F)   ὑπέκειτο MW (ὑποκέοιτο τὸ AC
 Simplicii: ὑποκέοιτο τὸ M: ὑπόκειται τὸ af): ὑπέργει τὸ S: ὑπέργει τὸ L   22 κινοῦ-
 MW, Simpl.: κινεῖτο SL (unde κινεῖται tacite Spengel)   24 ὡς] διτ² af Simplicii
 οὐδὲ S (ὅ in ras.)   25 τὸ πεπερασμένον CM Simplicii   26 ἡν om. acM Simplicii
 διτ² A Simplicii: δίεισι Themistii libri et af Simplicii: δίεισι CM Simplicii   28 ἀλλ'
 ἀποδ. τοῦτο δὲ (δὲ om. F) τοῦτο Simpl.

λοις πά ἀναφανῆναι πεπερχασμένα. ταῦτα μὲν οὖν ἔξωθεν τοῦ προκειμένου 377 προσειληγρέν ήμεν ὁ λόγος διὰ τὴν Ζήνωνος ἀπορίαν, ἐπανίστημεν δὲ θεον ἐξέργημεν, ὃς οὔτε γραμμὴ οὔτε ἐπίπεδον οὐδ' ἀλλας οὐδὲν τῶν συνεχῶν 15 οὔτε ἀτομούν ἐνδέχεται εἶναι οὔτε ἐξ ἀτόμων συγκειθεὶς οὐδὲν διὰ τὰ 5 πρότερον εἰρημένα, ἀλλ' οὗτοι καὶ διαιρεῖσθαι τὸ ἀτομον ἐξ ἀνάγκης συμβῆσται. ἐπεὶ γάρ ἐν παντὶ γράφον τὸ θᾶττόν ἐστιν καὶ τὸ βραδύτερον, 20 τὸ δὲ θᾶττον πλέον διέργεται μῆκος ἐν τῷ ἵσῳ γράφον, ἐνδέχοιτο δὲ τὸ πλέον τοῦτο ἦ διπλάσιον ἢ τριπλάσιον ἦ καὶ ημιόλιον εἶναι. ἐνηγρέθιο τοῖνυν ημιόλιον τι διάστημα τὸ θᾶττον ἐν τῷ ἵσῳ γράφον, γῆπερ τὸ βραδύτερον, καὶ διηγρήθιο τὸ μέγεθος εἰς τρί? ἀμερῆ, ἐφ' οὐ τὸ μὲν ταχύτερον 25 δηλούν διαπορεύεται, τὸ δὲ βραδύτερον οὐ καθόλου, ἀλλ' ἐπὶ τῶν διεσεν ἀμερῶν ἐν τῷ ἵσῳ γράφον. οὕτω γάρ ἂν ημιόλιον εἴη τὸ μῆκος τοῦ μήκους, ἀλλ' εἴπερ τὸ μῆκος ἐξ ἀτόμων σύγκειται τριῶν, ἐφ' οὐ κινεῖται τὸ θᾶττον, καὶ ὁ γράφος ἐκ τριῶν ἀμερῶν συντεθήσεται, ἐν ᾧ 30 15 κινεῖται, εἴπερ ἐξ ἀνάγκης ὁ γράφος ἀκολουθεῖ τῷ διαστήματι, καθάπερ ἐδείγθη. ἀλλ' ἐπεὶ | τὸ βραδύτερον ἐν τῷ ἵσῳ γράφον, ⟨ἐν φ> τὰ δύο πάρο— 378 εισιν ἀμερῆ, διανύσσῃ τῶν ἀμερῶν, τότε δῆκποι τὸν ημιόλιον ἀναλώσει γράφον· ἦν δέ οὖτος ἐκ τριῶν συγκειμενος ἀμερῶν. ῥίστε δίχα τὸ ἐν τῶν ἀτόμων τοῦ γράφου διαιρεθῆσεται, εἴπερ δὲ πᾶς δίχα 20 ἐκ τριῶν.

3. Περὶ δὲ τοῦ νῦν τοῦ κυρίως τε καὶ ἀλγθῶς λεγομένου καὶ πρότερον μὲν ίκανῶς ἀπεδείξαμεν, οὗτοι ἐστιν ἀμερὲς καὶ ἀδιαίρετον καὶ ἐν παντὶ γράφῳ ἐν ταὐτῷ νῦν, πέρας μὲν τοῦ γεγονότος, ἀρχὴ δέ ἐστι τοῦ 10 μέλλοντος, οὐδὲν δὲ οἷον καὶ νῦν ἐπισκέψαμαι, εἰ τοιοῦτον τὸ νῦν. 25 οἶμαι τοίνυν ἀπαντᾶς ἀλλά οὐδὲν ἐστι τὸ νῦν ἐπιχατόν ἐστι τοῦ γεγονότος καὶ πρὸ τοῦ νῦν οὐδὲν ἐστιν ὅλος τοῦ μέλλοντος· πρὸ γάρ τῆς τοῦ γεγο— 15 νότος τελευτῆς πῶς δύναται? διὸ εἰναὶ τι μέλλον· εἴη γάρ διὸ οὐδὲν οὐκέτι μέλλον, ἀλλὰ γεγονός ἐμπεριεχόμενον τῷ πέρατι τοῦ γεγονότος. πάλιν τοίνυν καὶ τοῦτο παραπληγσίως ἀπασι γνώριμον. οὗτοι τὸ νῦν ἐστιν ἀρχὴ τοῦ 30 μέλλοντος γράφου καὶ ἀρχὴ πρώτη, μεθ' ἣν οὐδὲν ἐστι παρεληλυθότος. 20 πῶς γάρ ἂν τι παρεληλυθός μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ μέλλοντος; ἄρα γοῦν τὸ

3 γραμμὴ MW, Aristot. 233b16: γραμμὴ SL οὐδ' οὔτε τι E Aristot. 233b17
5 ἀλλὰ καὶ οὗτοι EPIK Aristot. 233b18: ἀλλ' οὗτοι II 6 τὸ θᾶττόν — βραδύτερον] τὸ θᾶττον τοῦ (τὸ add. I) βραδύτερον ἐστι EPIK Aristot. 233b19: τὸ βραδύτερόν ἐστι καὶ τὸ θᾶττον II 7 τῷ om. E Aristot. 233b20 9 ἡπερ Spengel tacite (et Anonymus Graecensis; cf. 184,27): εἴπερ libri 10 τρί? ἀμερῆ Diels: τρία μέρη libri 11 διεσεν
M: διοῖν WSL 14 ἀμερῶν WSL: μερῶν M 16 ἐν φ addidi: καὶ pro τὰ Spengel tacite 19 δίχα om. L_{2a} 22 οὗτοι—(24) μέλλοντος] exscr. Simpl. 955,18sqq.
23 ταὐτὸ νῦν] καὶ ταῦτα Simpl.: malum ταῦτα δὲ ‘ἐστι abundat’ Spengel: om. Simpl.
24 οἷον] ηττον S τοιοῦτον] cf. Aristot. 233b35 (ubi E τοιοῦτο) 25 οὗτοι τὸ νῦν—
(31) μέλλοντος] multa hinc sumpsit Simpl. 955,20sqq. εἰχατόν τι E Aristot. ib.
27 εἰναὶ τι] εἰναὶ SL 29 καὶ—νῦν om. L καὶ a Victorio in Aldinae exemplo
Monacensi enotatum omisit Spengel παραπλήσιον SL 30 μεθ'] οὐδὲν S
‘scribit. παρεληλυθός; aut τοῦ παρεληλυθότος?’ Spengel: τοῦ γεγονότος Simpl.

εσχατον του παρεληλυθότος και ἡ τοῦ μέλλοντος ἀργὴ δύο ἐστὶν ἀκριβῶς 378
ἀλλήλων κεχωρισμένα ἢ ἐν καὶ ταύτῃ πέρας τε ἄμα τοῦ παρεληλυθότος 25
καὶ ἀργὴ τοῦ ἐσομένου; λέγω τοινύν ἐν καὶ ταύτῃ· εἰ γάρ ἐστιν ἀλλήλων
κεχωρισμένα, ἀπτεσθαι μὲν ἀλλήλων οὐκ ἂν δύναιντο· ἀμερῆ γάρ ἄμφω
5 καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἔσχατον, ἀλλ' αὐτὰ ἔσχατα. οὐκ ἐνσι | δεὶς οὐδὲς οἱ 379
πρότεροι λόγοι συγκεῖσθαι τὸν χρόνον ἐκ τῶν νοοῦ ἐφεῖχες ὅντων ἡ ἀπο-
μένων· οὐδὲν γάρ ἐξ ἀμερῶν συνεχέες. εἰ δὲ οὐχ ἀπτεσθαι ἀλλήλων δύο
ὅντα κεχωρισμένα, ἀναγκαῖον αὐτῶν εἰναὶ τι μεταξό. τί δὲ τοῦ² ἐστίν, εἰ 5
μὴ χρόνος; πέρατα μὲν γάρ ἀμφότερα χρόνου καὶ τὸ ἔσχατον τοῦ γεγο-
10 νότος καὶ τοῦ μέλλοντος ἡ ἀρχή, μεταξὸν δὲ τῶν περάτων τῆς γραμ-
μῆς οὐδὲν ἔτερον ἡ σῶμα. τὸ γάρ κενὸν καλῶς ποιοῦν ἐκποδῶν γέγονεν. 10
εἰ οὖν χρόνος ἐστὶ μεταξὸν τοῦ πέρατος τοῦ γεγονότος καὶ τῆς τοῦ
μέλλοντος ἀρχῆς, δῆλον ὡς οὔτε γεγονώς οὐτος οὔτε μέλλων ἐστίν.
15 τί δῆποτε; θτὶ τὸ νῦν αὐτὸ περιέχει, οὔτε δὲ μετὰ τὸ νῦν ὁ γεγονός
οὔτε πρὸ τοῦ νῦν ὁ μέλλων, ἀλλ' εἰ μήτε παρεληλυθός ἐστι μήτε τα
μέλλων ὅλος ἐστὶν νῦν. καὶ ἐπειδὴ πᾶς χρόνος διαιρετός, δύναται διαιρεῖ-
σθαι· καὶ οὗτος ὁ νῦν, ἀλλὰ πᾶσα διαιρέσις χρόνου τὸ μὲν παρεληλυθός
αὐτὸ ποιεῖ, τὸ δὲ μέλλον· θρα δὲ τὰ συμβαίνοντα ἀποπα. ὁ γάρ μεταξὸν 20
20 χρόνος οὗτος ὁ μακρὸς νῦν, δν διηγήκαμεν εἰς τὸ παρεληλυθός καὶ τὸ
μέλλον, καθ' οἶσον μὲν ἐστι μετὰ τὸ ἔσχατον τοῦ γεγονότος, ὅλος μέλλων
ἐστίν (ἐσται τοίνυν τοῦ μέλλοντος τι παρεληλυθός), καθόσον δὲ πρὸ τῆς
ἀρχῆς τοῦ ἐσομένου, διλοκληρος ἐσται γεγονώς. ἐσται τοίνυν τοῦ γεγονότος 25
τι μέλλον, ἵν' ἔάσω τὸ προχειρότατον, θτὶ τοῦ νῦν τὸ μέν ἐστι παρελη-
25 λυθός, τὸ δὲ μέλλον, καὶ θτὶ τῆς γε τομῆς ἀλλαχοῦ καὶ ἀλλαχοῦ γινο-
μένης πολλὰ ἐν τῷ νῦν ἐστι τὰ νῦν καὶ οὐχ ἄμα, ὥστ' εἰπερ ταῦτα
ἀδύνατα, ἀνάγκη ταύτῃ εἰναι νῦν πέρας τε καὶ ἀρχὴν καὶ | ἀκριβῶς 380
ἀνακίρετον. τί οὖν ἐκ τούτων συμβαίνει; πρᾶγμα παράδοξον μέν, ἀληθέ-
στατον δέ, τὸ μηδὲν ἐν τῷ νῦν κινεῖσθαι. εἰ γάρ ἐνδέχεται κινεῖσθαι ἐν
30 τῷ νῦν, καὶ θάττον ἀν ἐνδέχοιτο κινεῖσθαι τι καὶ βραδύτερον. κινεῖσθω
τοίνυν τὸ βραδύτερον ἐν τῷ νῦν πηγαδίον εἰ τύχοι διάστημα. ἐκ δὴ τῶν
προτέρων λόγων τὸ θάττον οὐκ ἐν τῷ νῦν, ἀλλ' ἐν ἐλάττονι τοῦ νῦν ταῦ-
τὸν ἀνύσει διάστημα. διαιρεῖσθαι ἔρα τὸ νῦν, δ ἀνακίρετον ἀπεδείχαμεν.
οὐδὲν ἔρα ἐν τῷ νῦν κινεῖσθαι δυνατόν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ηρεμεῖν. γῆρε- 10

1 ἀκριβῶς] ἀληθῶς W	6 συγγεῖσθαι S	νυνὶ MW: νῦν SL.	7 οὐδὲν γάρ
κτλ.] nonnulla hinc mutuatus est Simpl. 956,13 sq. et 957,5 sqq.			8 ἀναγκαῖον SL: ἀν-
M: ἀνάγκη W et Laur. 85,14	9 ὁ χρόνος W	13 τοῦ πέρατος om. W	15 δῆ-
ποτε] ποτε a	16 παρεληλυθός W	17 ὅλος ML: ὅλως WS	πᾶς ὁ W (sed ὁ
rursus del.)	18 τὸ μὲν κτλ.] cf. Simpl. 959,8 sqq.	19 ὅρα] ὅρος M	21 μετὰ
τοῦ ἐσχάτου W,	22 πρὸ πρὸς W	23 ἐσομένου M ₂ (ut vid.) W: ἐπομένου SL: σπο-	
μένου M ₁	γεγονώς MWS: γεγονός L	26 καὶ (ante οὐχ) in ras. M	27 ἀρχῆ WSL,
Simpl. 960,5: ἀρχὴ M	30 καὶ θάττον] τὸ θάττον S	ante καὶ βραδύτερον add. ἐν αὐτῷ	
Aristot. 234 ^a 25 praeter E	32 θάττον L	ἀλλ' — νῦν om. L	33 δ M: ὅπερ WSL

μεῖν γάρ λέγομεν τὸ περικόδει κινεῖσθαι καὶ μὴ κινούμενον, ὅτε πέφυκεν. 380
εἰ δὲ ἐν τῷ νῦν οὐδὲν πέφυκε κινεῖσθαι, δῆλον ὡς οὐδὲ ἡρεμεῖν. ἐπεὶ
τοίνυν ἀποδέσικται ἕκαντς, ὡς διὰ ταῦτον ἔστιν τὸ νῦν ἐν ἀμφοῖν τοῖναι
κρόνοιν, λέγω δὲ τῷ παρεληλυθότι καὶ τῷ μέλλοντι, τοῦ μὲν πέρας τοῦ
5 δὲ ἀρχῆς, εἰ τοίνυν ἐν τῷ παρεληλυθότι χρόνῳ κινούμενόν τι νοήσαιμεν,
ἐν τῷ μέλλοντι δὲ ἡρεμοῦν, δῆλον διὰ τὸ νῦν ἄμα κινήσεται καὶ ἡρε-
μήσει. καθὼδο μὲν γάρ τοῦ παρελθόντος ἔστι πέρας, κινήσεται, καθὼδο δὲ 20
ἀρχῆ τοῦ μέλλοντος, ἡρεμήσει, ὅτε ἐν ταῦτῃ κινήσεται καὶ ἡρεμήσει,
εἴτε ἐν τῷ νῦν πέφυκεν ἡρεμεῖν καὶ κινεῖσθαι, νῦν μὲν γάρ οὐδὲ ἀναγ-
10 καῖσον τοῦτο συμβαίνειν, διὰ τὸ μηδὲ ἐν τῷ νῦν κινεῖσθαι δύνατο, τότε δὲ 25
ἄν δὲ ἀνάγκης ἡρολούθει τὸ ἄτοπον. τὸ γάρ περικόδει ἐν τῷ νῦν κινεῖσθαι
καὶ ἐν παντὶ τῷ παρελθόντι χρόνῳ κινούμενον καὶ ἐν τῷ νῦν ἄν ἔκινεῖτο
πέρατι γε διὰ τοῦ παρελθόντος, δημοίως δὲ καὶ τὸ περικόδει ἐν τῷ νῦν
ἡρεμεῖν καὶ ἐν παντὶ τῷ μέλλοντι ἡρεμοῦν | καὶ ἐν τῷ νῦν ἀν δὲ 381
15 ἀρχῆ γε διὰ τοῦ μέλλοντος οὔτε δὲ συνέβαινεν ἀν ἐν ταῦτῃ καὶ ἡρεμεῖν
καὶ κινεῖσθαι. δόξαι τ' ἀν ἵσως τὸ μηδὲν ἐν τῷ νῦν κινεῖσθαι πιθανότερον,
τὸ δὲ μῆτε ἡρεμεῖν οὐκ εὐλόγον παραπλησίως. καὶ τοῦτο δὲ ἄν τις οὐδὲ
γαλεπῶς παραδέξαιτο ἐννοήσας, διὰ τότε λέγουμεν ἡρεμεῖν τὸ σῶμα, διὰν
δημοίως ἔχη νῦν τε καὶ πρότερον, ἐν δὲ τῷ νῦν οὐκ ἔστι τὸ πρότερον,
20 ὥστε οὐδὲ ἡρεμεῖν. ἀνάγκη τοίνυν τὸ κινούμενον καὶ τὸ ἡρεμοῦν ἐν
χρόνῳ κινεῖσθαι καὶ ἡρεμεῖν.

4. Πότερον δὲ ἄρα ἄπαν τὸ μεταβάλλον διαιρετὸν γίγνεται, καθάπερ οἱ μαθηματικοί φασι τὴν στιγμὴν φέρεσθαι καὶ ποιεῖν τῇ
φορᾷ τὴν γραμμήν, ἐπισκεπτέον. εἰ τοίνυν ἀνάγκη τὸ μεταβάλλον μῆτε
25 ἐν ἔκεινῳ εἶναι, εἰς δὲ μεταβάλλει (μεταβεβληκός γάρ ἀν εἰη), μῆτε ἐν
ἔκεινῳ, ἐξ οὖ μεταβάλλει (οὐδὲν γάρ οὔτως ἀν μεταβάλλοι). δῆλον ὡς περι-
λείπεται τὸ μέν τι αὐτοῦ ἐν τούτῳ εἶναι, τὸ δὲ ἐν θατέρῳ. οὔτε γάρ ἀν
ἐν ἀμφοῖν, οὔτε ἐν οὐδετέρῳ δυνατόν, ὥστε ἐξ ἀνάγκης ἀν εἴη διαιρετόν. 20
ἄλλα τοῦτο ἐπὶ μὲν τῆς κατὰ τόπον μεταβολῆς καὶ αὐτόθιν ἐναργέστε ἐκ τῆς
30 ἐπαγωγῆς, γνωριμώτερον δὲ ἐπὶ ἀλλιώτερως ἡ αἰδέγρεως. ἐφ' ὅν δὲ συμ-
βαίνει ποτὲ ἀθρόαν εἶναι τὴν μεταβολήν, πῶς ἀναγκαῖον τὸ μὲν ἐν τῷ

1 ἐλέγομεν Aristot. 234 ^a 32 praeter L, Spengel e coni.	2 ὡς] sic E Aristot. 234 ^a 34:
διὰ ΦΙΙΚ 4 τῷ ante μέλλοντι om. SL	7 παρεληλυθότος S et Laur. 85,14
9 κινεῖσθαι L γάρ om. L οὐδὲ M: οὐδὲν W: οὐκ SL	12 ἄπαντι S
15 ἀρχῆ L καὶ ἡρεμεῖν om. W	16 ^{fort.} δέξαι εἰ ^τ Spengel μηδὲν
WSL: μηδὲ M νῦν L ₂ a (et Paris. 1888 man. 2): om. MW L ₁	17 δὲ superscr. W
μῆτε] num μηδὲ? sed totum enuntiatum graviore vulnere laborare videtur	παρα-
πλήσιον L καὶ om. W	18 post ἡρεμεῖν add. μὲν EFI Aristot. 234 ^b 5
19 τε Diels: δὲ (sine accentu) M: δὲ WL: τι S et Laur. 85,14: del. Spengel (sec. Aristot. 234 ^b 6); καὶ νῦν καὶ πρότερον Simpl. 962,18	21 καὶ κινεῖσθαι καὶ κινούμενον ἐν χρόνῳ
maioris spatii M	22 ἄρα om. WSL
963,15 τὸ μεταβάλλον om. W	23 φέρεσθαι (φ in ras.) M
(sed ει in ras.)	24 εἰ τοίνυν κτλ.] cf. Simpl.
26. 27 περιεληπται W ₁	25 γάρ om. S
	26 ἀν μεταβάλλει M
	27 ἀν del. Spengel

λευκῷ εἶναι, τὸ δὲ ἐν τῷ μέλανι; τοῦτο δὲ ὁ Θεόφραστος ἀπορεῖ διαρρήδην 381 ἐν τῷ Περὶ κινήσεως πρώτῳ καὶ τοῖς ἐξηγηταῖς ὅχλον παρέσχεν. τὸ μὲν οὖν λέγειν, ὡς οὐκ ἔστιν οὐδενὸς ἀθρόα μεταβολὴ καθ' ὅλα τὰ μόρια πα-
ραπλασίας, ἀλλ' ἐν πᾶσιν, ἐν οἷς ἀθρόα δουκεῖ γίγνεσθαι μεταβολή, τὸ 382
δὲ μέν τι πρότερον μεταβάλλει μέρος, τὸ δὲ ὅστερον, καὶ ἐπὶ τοῦ πηγυνυμένου
γάλακτος καὶ ἐπὶ τοῦ μελαινομένου σώματος ἐκ τῆς ἀκτίνος· ἥτις γάρ τὸ
εὐπαθέστατον μόριον πρῶτον ἥτις τὸ ἐγγύτερον τοῦ τὴν κίνησιν ἐνδιδόντος.
τὸ δὲ ταῦτα λέγειν οὐ σφόδρα ἀληθύει· δείκνυσι γάρ ἡμῖν ἡ αἰσθητική,
10 ὅτι γίγνονται τινες ἀθρόαι μεταβολαὶ σωμάτων καὶ ἀλλοιώσεις, καὶ πρὸς τὴν
Μελίσσου θέσιν οὕτως ἔξι ἀρχῆς ἀντειθήκαμεν. ἀλλ' οὐδὲ ἔκεινό γε, ὅτι τοι
μόνον ἐπὶ τῶν κατὰ τόπον μεταβολῶν τὴν δεῖξιν Ἀριστοτέλης πεποίηται·
φανερῶς γάρ περὶ παντὸς λέγει τοῦ μεταβάλλοντος. ἀλλαγὴν ἐπ-
τοιμήν εἰς βιογένεταν τῷ λόγῳ, ταῦτα ἔστιν. οἱόμεθα τὸν Ἀριστοτέλην περὶ των
15 ἀθρόων μεταβαλλόντων, ὅτι διαιρετά ἔστι καὶ μεγέθη, μηδὲ λόγου
προσδεῖσθαι νοῆσαι· εἰ γάρ ἀθρόων ἔκεινα μεταβάλλειν φαμέν, ὃν ἀπαντα-
τὰ μέρη καὶ καθ' ἓνα χρόνον ἥτις ἀλλοιοῦται ἥτις αὔξεται, δῆλον ὡς ἐπὶ τῶν
μέρη τινὰ κεκτημένων ἥτις τοιαύτη μεταβολή. ἀλλὰ δὲ οὐδὲν κέκτηται μέρος, 20
πῶς ἀλλοιοῦτο ἄν ἀμά καθ' ὅλα τὰ μέρη; ἥτις τοινύν οὐ τοῦτο ἔστι μετα-
βάλλειν ἀθρόων τὸ κατὰ πάντα ὄμοι τὰ μόρια μεταβάλλειν ἥτις εἰ τὸ
25 ἀθρόων τοῦτό ἔστιν, γελοῖον τὸ ζητεῖν, εἰ διαιρετὰ τὰ τοιαῦτα· διόπερ τοι
Ἀριστοτέλης ἐπὶ μὲν τούτων δλως | οὐδὲ ἐποιήσατο λόγον, ἐπὶ δὲ τῶν 383
κατὰ τοὺς ἄλλους τρόπους μεταβαλλόντων.

Κίνησις δὲ διχῶς διαιρετή, ἵνα μὲν τρόπον τῷ χρόνῳ, ἔτερον δὲ κατὰ
τὰς τῶν μερῶν τοῦ κινουμένου [*ἰδικάς*] κινήσεις. τῷ μὲν οὖν χρόνῳ διαι-
25 ρετὴ γένεται κίνησις, ὅτι ἡ πλειόνων ἐν πλείσιν καὶ ἡ ἐλάττων ἐν ἐλάττονι,

I Θεόφραστος] fr. 53 Wimmer   ἀπορεῖ SL (ἀπορεῖ a)   2. 3 τὸ μέν οὖν λέγειν
κτλ.] haec contra Alexandrum dicta esse adnot. Spengel (cf. Simpl. 968,30 sqq. ὁ δὲ
Εὐφρατῆς Θεμίστιος οὐκ ἀποδέχεται τοῦ Ἀλεξανδροῦ τὸ κτλ.).   4 ἀπαντεῖ S   ἐν
ante οἷς om. L   5 μέντοι SL   μεταβάλλειν Spengel Simplicii veibis 969,2
obiter inspectis   7 εὐπαθέστερον Laur. 85,14 (e Simplicio 968,24)   8 ἀληθές
M: ἀληθῆ WSL   10 ἀντιθέσικαμεν W   ἔκεινό γε] cf. Simpl. 967,4 (τινές φασι)
12 ἀ (τοινόν om.) ἡμῖν—(22) μεταβαλλόντων] exscr. Simpl. (ὁ Θεμίστιος) 969,14 sqq.
13 ἀριστοτέλης S (et a Simplicii)   post περὶ add. μὲν Simplicii libri praeter F
14 καὶ μεγέθη om. Simpl.   15 νομίσαι Simpl. (quod in Themistio quoque restituendum
puto)   15. 16 ἀπαντα ἀμά τὰ μέρη Simpl.   16 καὶ om. L   ἥτις post
χρόνον om. Simpl.   16. 17 ἐπὶ τῶν μέρη M marg. (γρ.) W, et Simpl.: ἐπὶ μέρη
L₂: ἐπὶ πέρατος M text: ὅτι πέρατα SL₁   17 ante ἥτις add. ἔστιν Simpl.
17. 18 μέρος, πῶς L₂ et Laur. 85,14, Simpl.: πέρας (superscr. μέρος) M: μέρος W et S
marg. (γρ.): πέρας S text. L₁; unde appareat πῶς olim in πέρας corruptum fuisse, quae
corruptela alteram labem (v. 17. 18) traxit   18 post ἔστι add. τὸ Simpl. (τὸ μετα-
βάλλον F)   19 κατὰ πάντα ὄμοι MWS et A Simplicii: τὰ πάντα ὄμοι I: κατὰ τὰ
πάντα ὄμοι Spengel: ὄμοι κατὰ πάντα a Simplicii: ὄμοι CFM Simplicii   εἰ M₂,
Spengel e Simpl.: εἰς M₁ WSL   20 ἀθρόως I (ἀθρόως a)   21 ὁ Ἀριστοτέλης Simpl.
(praeter a)   ante λόγον add. τὸν Simpl.   οὐδὲς οὐδὲς] sic A Simplicii: οὐδῶς
οὐδὲ CM: οὐδὲς οὐδὲς aF   23 δὲ om. M   24 ἰδικάς seclusi, ut ab interpolatore falso
huc ex 193,1 translatum   25 ἡ πλειόνων ἐν πλείσιν] cf. Simpl. 969,30 sqq.

μετὰ δὲ * * * *(κατὰ)* τὰς τῶν μερῶν τοῦ κινουμένου ἴδιακάς κινήσεις¹. 383
 ἡ μὲν γάρ δηλα κίνησις ἐν τῷ ὅλῳ, τὰ μόρια δὲ αὐτῆς ἐν τοῖς μορίοις τοῦ
 κινουμένου ἔστιν. διαιρετὰ καὶ καθ'² ἡ κίνησις γίνεται, οἷον ὁ τόπος³ τοῦ
 καὶ ὁ ὄγκος καὶ τὰ χρώματα, ἀλλὰ οὐκ ὑπόσιως, ἀλλὰ τὰ μὲν ποσὰ καθ'⁴
 5 αὐτά, τὸ δὲ ποιὸν κατὰ συμβεβήκος· τῷ γάρ τὸ σῶμα διαιρεῖσθαι, ἐν ᾧ
 τὸ λευκὸν ἡ τὸ μέλαν. ἡκολούθησε δὲ μᾶλιστα τὸ καὶ τὴν κίνησιν⁵
 καὶ καθ'⁶ ἡ κίνησις εἶναι διαιρετὰ τῷ πρώτῳ, εἶναι τὸ κινούμενον
 διαιρετόν.

5. Ἐπειδὴ δὲ πᾶν τὸ μεταβόλλον ἔκ τινος εἰς τι μεταβάλλει, ἀνάγκη⁷
 10 τὸ μεταβεβλητός, ὅτε πρῶτον μεταβέβληκεν, εἶναι ἐν ᾧ μεταβέβληκεν,
 οἷον τὸν ἐλθόντα Ἀθήνας, ὅτε πρῶτον ἐλήλυθεν, Ἀθήνας εἶναι [*καὶ τὸν* 20
 μενον]⁸ καὶ τὸν αὐξηθέντα δίπηχυν, ὅτε πρῶτον ηὔξηθη, δίπηχυν εἶναι, καὶ τὸν
 ὑγιασθέντα, ὅτε πρῶτον ὑγιάσται, ὑγιαίνειν. τὸ δὲ ὅτε πρῶτον φημι· συμβαίνει
 γάρ αὐτὸν ἐληλυθήτα πέρουσιν Ἀθήνας μὴ εἶναι Ἀθήνας νῦν, ὅτε μέντοι⁹
 15 πρῶτον ἐλήλυθεν, ἀνάγκη Ἀθήνας εἶναι. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τοῦ λόγου.
 τὸ γάρ μεταβόλλον ἔξ οὐ μεταβάλλει, ἔξισταται καὶ ἀπολείπει δὲ αὐτό.
 οὐδὲν γάρ ἄλλο ἔστιν | τὸ μεταβόλλειν ἔκ τινος ἡ τὸ ἀπολείπειν ἔκεινο. 384
 20 ὅτι τοίνυν τοῦθι¹⁰ οὕτως ἔχει, σκεψώμεθα μίαν τῶν μεταβολῶν τὴν κατὰ
 ἀντίφασιν. ὅταν τοίνυν τι μεταβέβληκεν εἰς τὸ δὲ ἐκ τοῦ μὴ ὄντος, δῆλον
 25 ὡς ἀπολέλυπε τὸ μὴ ὄν. ἔσται ἄρ' ἐν τῷ ὄντι¹¹ μεταξὺ γάρ οὐδὲν τοῦ
 εἶναι καὶ τοῦ μὴ εἶναι. τοῦτο δὲ ἀν τις καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν μεταβολῶν
 θεωρήσεις. ποῦ γάρ ἔσται τὸ μεταβεβλητός, εἰ μὴ ἐν ᾧ μεταβέβληκε; τὸ
 μὲν γάρ ἔξ οὐ κείται ἀπολελοιπέναν. ‘ἐν ἄλλῳ δέ τινι ἀν εἴη’, φαίνεται¹²,
 30 ὡς ἐν τῷ μεταξύ¹³ οὐ γάρ πᾶσαι κατὰ ἀντίφασιν αἱ κινήσεις¹⁴. ἀλλ' εἰπερ
 35 ἐν τῷ μεταξύ¹⁵ μεταβόλλον αὐτὸν ποιοῦμεν, οὐ μεταβεβλητός, ὡς ὑπελέμεθα,
 εἰ δὲ μεταβέβληκεν κἄρι, πῶς ἀν εἴη ἐν τῷ μεταξύ; πῶς γάρ ἀν δύνατο
 τὸ μεταβεβλητός, ὅτε μεταβέβληκεν, ἔτι μεταβόλλειν εἰς δ μεταβέβληκεν;¹⁶
 40 φανερὸν τοίνυν, ὅτι καὶ τὸ γεγονός, ὅτε γέγονε πρῶτον, εὐθὺς ἔστιν καὶ τὸ
 ἐφεμαρμένον, ὅτε ἔφθαρται πρῶτον, οὐκ ἔστι, τὸ δὲ πρῶτον τοῦτο, ἐν ᾧ

1 μετὰ MSL: κατὰ W et Laur. 85,14, Spengel e coni.; sic fere lacunam explendam puto
 μετὰ δὲ *(ταῦτα διαιρετὴ κατὰ)* 2 τὰ δὲ μόρια W 3 καὶ ante καθ' om. W
 3. 4 ὁ τόπος καὶ ὁ ὄγκος] cf. Alexander (apud Simpl. 975,24 sq.) περὶ τοῦ τόπου καὶ τοῦ
 μεγέθους 4 ποσὰ] ποσοῦ Aristot. 235a18 ex Alexandri conjectura pro τόπου: cf.
 Simpl. l. c. 5 τῷ—ἐν φῷ] exser. Simpl. 975,19sq. 6 ἡκολούθησε] sic FRHK
 Aristot. 235b1 (et CM Simplicii 978,20): ἡκολούθησε FI Aristot. (et aLF Simplicii)
 7 ἡ om. L πρώτῳ MS: πρώτως W: πρῶτον L 9 δὲ et ἐκ τινος om. E
 Aristot. 235b6 10 εἶναι ἐν ᾧ μεταβέβληκεν om. L et E Aristot. 235b8
 11 τὸν ἐλθόντα—(15) εἶναι] cf. Simpl. 979,17sqq. Ἀθήνας] frustra hic Spengel Ἀθή-
 νασιν scripsit et vv. 14,15 e cod. L recipit: ἐν Ἀθήναις Simpl., ut decent cultioris sermonis
 scriptorem 11. 12 καὶ τὸν γενόμενον delevi 13 ὅτε pr.] ὅτε M 15 πρώτως
 Simpl. 16 τὸ μὲν γάρ E Aristot. 235b8 ἔξισταται καὶ] in his verbis desinit W,
 in cuius locum substituo C (i. e. Paris. 1888 cum Vindob. phil. 110 consentientem
 δὲ del?] Spengel 18 ὅτε M (δι ras.) 19 ὅταν] ὅτε Spengel ex Aristot. 235b14
 20 ἄρ' ἐν scripsi: ἄρα MCSL₁: ἄρα ἐν L₂ ex Aristot. 235b15 21 ἐν τῷ μεταξύ¹⁷
 ἐν μεταξύ τινα Simpl. 980,21 25 ὑπελέμεθα L

λέγεται πρῶτον μεταβεβληκέναι τι καὶ γεγονέναι καὶ ἐφθάρμαι ἡ ἥλλοι· 381
ῶσθαι, ἀνάγκη ἀμερὲς καὶ ἐν μόνον εἶναι. πρῶτον γάρ ἐκεῖνο λέγεται, οὐδ
μηδὲν ἄλλο πρῶτον ἔστιν καὶ δὴ μὴ τῷ ἄλλῳ τι τοιοῦτον εἶναι καὶ αὐτὸ
τοιοῦτόν ἔστιν, ἐπειὶ καὶ τὸ ὄραν ὑπάρχειν λέγομεν τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' οὐ
δὲ πρώτῳ, διότι τοῖς ὅμμασι πρώτοις, καὶ τὸ δύο ὄρθας ἔχειν τῷ ἰσοσκελεῖ, τα
ἄλλ' οὐδὲ τούτῳ πρώτῳ· τῷ τριγώνῳ γάρ πρὸ αὐτοῦ. ἐφ' ὧν γάρ ἡ τῷ
μέρει πρῶτον ἡ τῷ γένει τὸ λεγόμενον ὑπάρχειν ὑπάρχει, τούτοις οὐ πρώ
τοις ὑπάρχει, καὶ ἐν φῶ δὴ χρόνῳ πρῶτον τι μεταβεβληκεν, εἰ διαιρετὸς
οὗτός | ἔστιν, οὐκ ἐν τούτῳ πρώτῳ μεταβεβληκεν, ἀλλ' ἐν τῷ μέρει, ὡστε 385
ἡ τοῦ πρώτου πρῶτον ἡ τὸ πρῶτον ἀτομον καὶ ἀμερές. φανερὸν τοίνυν,
ὅτι καὶ τὸ γεγονὸς καὶ τὸ ἐφθαρμένον ἐν ἀτομῷ τὸ μὲν ἔφθαρται τὸ δὲ
γέγονε, καὶ οὐκ ἀπορήσομεν τοῖς σοφισταῖς ἀποκρίνασθαι πότε ἀποτέθηκε
τὸ τεθνηκός πυνθανομένοις καὶ ἐν ποιῷ χρόνῳ· εἴτε γάρ ἐν φῷ ἔτη, γίνε
ται ζῶν ἄμα καὶ τεθνηκός, εἴτε ἐν φῷ τέθνηκε, γίνεται πᾶλιν τεθνηκός,
10 ἡνίκα ἡδη τεθνήκει· εἰ δὲ ἐν μηδενὶ χρόνῳ, οὐδέποτε ἔσται τεθνηκός.
ἄλλα τοῦτο οὐκ ἀληθές. τέθνηκε γάρ οὐκ ἐν χρόνῳ, ἀλλ' ἐν πέρατι
χρόνου, καθάπερ ἐδείχθη. τὸ μὲν οὖν πέρας τῆς κινήσεως ἔστι τε καὶ
γνώριμον γίνεται· ἐνδέχεται γάρ ἐπιτελευθῆναι τὴν μεταβολὴν καὶ τέλος
ἔστι μεταβολῆς, δὴ καὶ δέσειται, ἀδιαιρέτον ὑπάρχον διὰ τὸ πέρας εἶναι 15
20 καὶ ἀτομον. ἀρά δὲ ὥσπερ τὸ πέρας λαβεῖν ἐνδέχεται, οὕτῳ καὶ τὴν
ἀρχὴν τῆς κινήσεως; λέγω δὲ ἀρχὴν τὴν κατὰ χρόνον, ἐν φῷ πρῶτον
ἀρχεται χρόνῳ μεταβάλλειν τὸ μεταβάλλον. αὕτη τοίνυν ἡ χρόνος ἔστιν 25
ἡ ἀρχὴ χρόνου καὶ οἷον τὸ νῦν. εἰ μὲν τοίνυν χρόνος, χρόνος δὲ πᾶς δι-
αιρετός, οὐκ ἔστι παύσασθαι τὸν χρόνον αὐτὸν τέμνοντας, ὡστε εἰς τὴν
25 ἀρχὴν κατατησαι, καὶ ὅλως οὐκέτι πρώτη. ἡ γάρ ἐν τῷ μορίῳ προτέρᾳ.
εἰ δὲ τὸ νῦν ἀρχὴ τῆς μεταβολῆς, πρῶτον μέν, ἐπειδὴ πᾶν τὸ ἀρχήμενον 30
μεταβάλλειν εὐθὺς μεταβάλλει, ἐν τῷ νῦν ἀν τι μεταβάλλοι, διπερ ἀμήχανον,
εἰτ', εἴπερ ἐνδέχεται ἐξ ἡρεμίας τι μεταβάλλειν, δηλον ὡς ἔσται πέρας τῆς
ἡρεμίας ἐκείνης τὸ νῦν. τοῦτο τοίνυν τὸ πέρας | πότερον ταῦταν ἔστιν 386
30 τῇ ἀρχῇ τῆς μεταβολῆς ἡ ἐτερον; ἀλλ' εἰ μὲν ἐτερον, ἔσται τὰ νῦν ἐχό-
μενα ἀλλήλων· τό τε γάρ πέρας τῆς ἡρεμίας ἔσται νῦν καὶ ἀδιαιρέτον καὶ
ἡ τῆς μεταβολῆς ἀρχὴ παραπλήσιως· μεταξὺ γάρ οὐκ ἔνεστι χρόνον ποι- 35

1 πρῶτον] πρώτῳ ‘hic et ubique’ Spengel; at cf. Simpl. 982,1 et quae adnot. Diels

1.2 ἀλλοιοῦσθαι S 2 ἐν μόνον εἶναι MC: ἐν μόριον εἶναι SL: ἐν εἶναι μόνον

Laur. 85,14 4 ὑπάρχειν λέγομεν SL et ACM Simplicii 982,12: ὑπάρχει λέγομεν M:

ὑπάρχειν λέγεται C: λέγομεν ὑπάρχειν AF Simplicii 8 δῆλον δὲ Spengel tacite

9 οὐκέτι οὐδὲ C πρώτῳ ML: πρῶτον CS 12 τοῖς σοφισταῖς] cf. Alexander

apnd Simpl. 983,25 sqq. ἀποκρίνεσθαι C 15 ἐτεθνήκει C 18 ἐπι-

τελεσθῆναι κτλ.] cf. Simpl. 984,14 sqq. 19 ante μεταβολῆς add. τῆς C 20 ‘fort.

ἀρά γε’ Spengel 22 ἀρχεται M (ἀ in ras.) τοίνυν om. L 25 οὐκέτι]

οὐκ ἔστι L₁, Spengel e coni. 28 εἰτ’ εἴπερ SL: εἰ τι περ M et Par. 1888: ἔτι εἴπερ

Vindob. 110 30 ἔσται S (αι in ras.) 32 παραπλήσιον S ἔνεστι] ἔστι

S et Laur. 85,14

εἰν· οὕτε γάρ κινηθείη ἀν) ἐν αὐτῷ οὕτε ἡρεμήσει τὸ σῶμα. εἰ δὲ ταῦ- 386
τὸν πέρας τε καὶ ἀρχὴν, ὥσπερ ἀποδέεικται, συμβίνεται τὸ πέρας τῆς
ἡρεμίας ἀργὴν εἶναι τῆς κινήσεως. ἄμα τε οὖν κινήσεται καὶ οὐ κινήσεται.
τὸ μὲν γάρ ἐν τῷ πέρατι τῆς ἡρεμίας οὕπω κινεῖται, τὸ δὲ ἐν τῇ ἀρχῇ¹⁰
τῆς μεταβολῆς ἔδη κινεῖται. οὐ μόνον δὲ τοῦ χρόνου λαβεῖν ἀμφίγανον,
ἐν ᾧ πρῶτον τὸ μεταβάλλον ἤρξατο τῆς μεταβολῆς, ἀλλ’ οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ
μεταβάλλοντος ἔστι τὸ πρῶτον μέρος λαβεῖν, δὲ πρῶτον μεταβέβληκεν. 15
διαιρετὸν γάρ δὴ σῶμα πᾶν, ὥσπερ καὶ γρόνος. θυμαστὸν τοίνυν, καθάπερ
φησίν ὁ Θεόφραστος. καὶ λίαν παρὰ τὰς ἐννοίας, εἰ μὴ ἔστιν ἀργὴ κινήσεως,
10 πέρας δέ ἔστιν, καὶ ὅλως εἰ μὴ ἄμφω πεπερασμένα, ἀλλὰ τέλος μὲν ἔστι
τοῦ βαδίζειν, ἀρχὴ δὲ οὖ, καὶ τέλος μὲν τοῦ πλεῖν, ἀρχὴ δὲ οὐκ ἔστι, 20
καὶ ἡγίκα μὲν ἐπαύσατο τοῦ τρέγειν ὁ ἵππος, ἔστιν εἰπεῖν, ἡγίκα δὲ
ἥρξατο, οὐκ ἔστιν. η̄ οὐ τοῦτο φησιν Ἀριστοτέλης, οὓς οὐκ ἔστιν ἀργὴ τῆς
κινήσεως, ἀλλ’ ὡς οὐκ ἔστιν αὐτὴν λαβεῖν; ἀλλ’ ἐκεῖνο πῶς τὸ μὲν πέρας
15 τῆς κινήσεως ἀδιαιρέτον ἀποδείκνυσι καὶ διὰ τοῦτο εἶναι φησι ληπτόν, τὴν γὰρ
δὲ ἀργὴν οὕτε ἀδιαιρέτον οὔτε ληπτήν; καίτοι τοῖς πέρασιν ὅμοιως ἔγουσιν
αἱ ἀρχαί. εἰ γάρ σημεῖον πέρας γραμμῆς καὶ ἀργὴ σημεῖον, καὶ δοκεῖ
τοῦτο ἀξιώματα εἶναι τὸ μὴ ταῦτα εἶναι | ἀργὴν καὶ οὐ ἔστιν ἀρχὴ, ὥστ’ 387
οὐδὲ κίνησις ή ἀργὴ τῆς κινήσεως· εἰ δὲ μὴ κίνησις, οὐδὲ διαιρετὴ οὐδὲ
20 ἐν γρόνῳ, ἀλλ’ ἐν τῷ νῦν, καθάπερ τὸ πέρας. τάχα οὖν τὴν μὲν ἀργὴν
τῆς κινήσεως δώσει ληπτήν εἶναι, καθάπερ τὸ πέρας, τὴν δὲ πρώτην ἡ
κίνησιν ἀληπτόν, καὶ διληθὲς τοῦτο. ἐν γρόνῳ γάρ αὐτῇ καὶ τὸν γρόνον
εἰς ἀπειρα διαιρεῖν δυνατόν. τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς γνώριμον ποιεῖ προϊόν
τῷ ἐπιμελῶς προσέχοντι. δηλον δέ, διτι κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ἡ 10
25 ἐσγάτη κίνησις οὐκ ἀν εἴη ληπτὴ καὶ τὸ πέρας αὐτῆς ληπτόν τε καὶ
ἀδιαιρέτον. οὕτε δὴ τοῦ γρόνου λαβεῖν ἔστιν οὕτε τοῦ μεγέθους τὸ
πρῶτον, ἀλλ’ οὐδὲ τοῦ τόπου οὐδὲ τοῦ ὅπου, καθὰ γίνεται ή κίνησις.
καὶ γάρ ταῦτα συνεχῇ καὶ εἰς ἀπειρα διαιρετά, εἰ μή τις ἐπ’ ἀλλοιώσεως 15
μάνον ἀμφιτιθήσειν. ἔστι γάρ λαβεῖν τοῦ γρόνατος τὸ πρῶτον, εἰς δὲ
30 γίνεται ή μεταβολὴ τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ· πάθη γάρ ταῦτα καὶ
ἀδιαιρέτα· διαιρεῖται γάρ κατὰ συμβεβηκός τῷ τοῖς διαιρουμένοις ὑπάρχειν.

6. Τούτων τοίνυν οὕτω διωρισμένων καὶ διεγένετων, διτι πᾶς γρόνος 20
καὶ πᾶν μέγεθος ἀεὶ διαιρετόν, φανερὸν διτι πᾶν τὸ κινούμενον ἀνάγκη πρότερον

1 ἂν ins. Spengel (qui add. ‘et fort. ἡρεμήσει’); at cf. 200,7,8 (ἀεὶ—διεξελεύσεται)

2 ἀργὴ MC et Spengel e coni.: ἀργὴν SL 4 μὲν οὐ. C οὕπω] οὕτω L₁, Par. 1888, Laur. 85,14 6 αὐτοῦ τοῦ libri, Spengel e coni.: τοῦ αὐτοῦ a

9 Θεόφραστος] fragm. XXV p. 166 Wimmer; cf. Simpl. 986,5 13 η̄ οὐ CSL: η̄ M

φησιν ἀριστοτέλης MC: ἔστιν φησιν L₁; φησιν SL_{2a} 14 malim ἀλλ’ εἰ ἐκεῖνο, πῶς

15 ληπτόν] cf. quae adnot. Diels ad Simpl. 986,8 16 ληπτήν] ληπτόν S

18 ante ἀργὴν add. τὴν C 19 η̄ om. C 20 ante γρόνῳ add. τῷ C

21 ληπτήν] ληπτόν C (in Par. 1888 corr.) 22 γάρ om. C 24 λόγον] τρόπου C

26 οὕτε δὴ κτιλ.] cf. Simpl. 989,18 sqq. δη] δὲ Spengel tacite vel Spengeli operaet

28 καὶ ante εἰς om. M 31 διαιρουμένοις L 33 καὶ πᾶν μέγεθος MC, a Simplicii

992,13: καὶ μέγεθος SL: om. Simplicii libri πᾶν τὸ—(196,3) κεκινησθαι] exscr. Simpl.

992,14 sqq.

κεκινηθῆσθαι, οὐχ ὡς πεπαύσθαι τῆς κινήσεως, ἀλλ' ὡς ἥδη τι διειλημμέναι 387
τὸ διάνοιαν. ἐπεὶ γάρ τὸ κινούμενον ὅταν κινηται, * * * δῆλον ὡς τὸ κι- 25
νούμενον ἀναγκαῖον κεκινηθῆσθαι. ληφθέντος οὖν οὐ κεκίνηται μεγέθους,
ἐπεὶ τοῦτο εἰς ἄπειρον μεριζεται, συμπήρεται τὸ κινούμενόν τὸν αὐτὸν 388
5 τόπον ἄπειρον κεκινηθῆσθαι πρότερον· διμοίως δὲ καὶ τὸ κεκινημένον κεκινη-
σθαι. τεμνομένου γάρ δεὶ τοῦ μεγέθους πάσας κεκινημένον ἔστιν τὰς
τομάς. ἔτι δὲ εἰ λέγοιμεν κεκινηθῆσθαι τῷ λαβεῖν τὸ ἔσχατον αὐτοῦ τῆς 5
κινήσεως, οἷον τὸ νῦν, τὸ νῦν δὲ ἐν ἀπαντι ἀεὶ χρόνῳ διυπάτον λαβεῖν, καὶ
τὸ κεκινηθῆσθαι ἐν ἀπαντι χρόνῳ παραπλησίως. ἔτι δὲ τὸ συνεχῶς μετα-
10 βάθλον καὶ μὴ φθαρὲν μηδὲ πεπαυμένον τῆς μεταβολῆς μεταβάλλειν ἢ μετα-
βεβληκέναι ἔστιν ἀναγκαῖον ἐν φῷ δῆ τινι τοῦ χρόνου, ἐν δὲ τῷ νῦν οὐκ 10
ἔστιν μεταβάλλειν, ἀναγκαῖον ἄρα μεταβεβληκέναι καθ' ἔκαστον, ὥστε εἰ
τὰ νῦν ἀπειρα, πᾶν τὸ μεταβάθλον ἀπειρα ἔσται μεταβεβληκός. οὐ μόνον
δὲ τὸ κινούμενον ἀναγκαῖον ἥδη προκεκινηθῆσθαι πρότερον· οἶνον γάρ πέρας 15
15 ἢ παῦλα τὸ κεκινηθῆσθαι κινήσεως. ἀπαν τῷ γάρ τὸ ἔκ τινος εἰς τι μετα-
βεβληκός ἐν χρόνῳ μεταβέβληκεν, δὲ γέροντος διαιρετός. εἰ γάρ ἐν τῷ
νῦν, ἐν μὲν τῷ αὐτῷ, ἐν φῷ ἔστιν, ἐξ οὐ μεταβάλλει, οὐ μεταβέβληκεν,
εἰ δὲ ἐν ἀλλῳ, μετατέλος ἔσται χρόνος· οὐ γάρ ἔστιν ἐχόμενα τὰ νῦν ὕσπερ 20
οὐδὲ *(στιγμὴ)* στιγμῆς. ἐπεὶ δὲ πᾶς χρόνος διαιρετός, ἐν τῷ ἥμισει ἀλλῳ
20 μεταβεβληκε, καὶ ἐν ἐκείνῳ πάλιν διμοίως· καὶ γάρ δεὶ οὗτος, ὥστε μετα-
βάλλοι ἄν πρότερον· πέρας γάρ δεὶ τοῦ μεταβάλλειν τὸ μεταβεβληκέναι·
τοῦτο δὲ ἐπὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως γνωριμώτερον διὰ τὸ συνεχὲς εἶναι 25
τὸ μέγεθος καὶ τὸ διάστημα καὶ διμοίως τέμνεσθαι τῷ χρόνῳ, ἐπὶ δὲ τῶν
ἄλλων μεταβολῶν διαιρετέον. εἰ μὲν γάρ πᾶσα ἐν χρόνῳ μεταβολή, 389
25 ἀλληλές τὸ λεγόμενον καὶ τὸ μεταβεβληκός ἀνάγκη διὰ τοῦ μεταβαθεῖν

πρότερον ἐθέλειν εἰς τὸ μεταβεβληκέναι. εἰ δὲ καὶ ἀθρώσ τινες 389
μεταβολά, οὐκέτι ἵσως συγχωρητέον. λέγω δὲ νῦν ἀθρώσ τινάς ὡς
καθόλου τὰ μόρια μόνα, ἀλλ’ ώς οὐκ ἐν χρόνῳ, ἐφ’ οὐ τοῦ μεταβεβλη-
κέναι πρότερον τὸ μεταβάλλειν οὐκ ἔστιν. Ἀλέξανδρος μὲν οὖν οἰεῖται
5 πᾶσαν μεταβολὴν εἶναι ἐν χρόνῳ, Θεόφραστος δὲ εἴκει διαποροῦντι καὶ τῷ
ἵσως ὑψωράπτῳ τὰς ἀπὸ σκότους εἰς φῶς μεταβολάς, οὗταν εἰσκομισθέντος
εἰς τὸ δωμάτιον λύχνου πᾶς ὁ οίκος ἀθρώσ ἀναπληρθεῖ τῆς αὐγῆς καὶ
τοῦ φωτὸς ἄνευ χρόνου. ἀλλὰ τοῦτο μὲν καὶ αὐθις σκεπτέον. κρατόνει
δὲ οὖν ὁ Ἀριστοτέλης, διτι ἀνάγκη τὸ μεταβεβληκέναι μεταβάλλειν καὶ τὸ
10 μεταβάλλον μεταβεβληκέναι καὶ ἔστι τοῦ μὲν μεταβάλλειν τὸ μεταβεβλη-
κέναι πρότερον, τοῦ δὲ μεταβεβληκέναι τὸ μεταβάλλειν, καὶ διτι οὐδέποτε
ληρθῆσεται τὸ πρότερον αἰτιν δέ, φησι, τούτου τὸ ἐπ’ ἀπειρον εἶναι τὴν 20
διακίρεσιν τῶν τε μεγεθῶν καὶ τοῦ χρόνου καὶ μὴ εἶναι ἀμερῆς ἀμεροῦς
ἐχόμενον, ἀλλ’ ὕσπερ ἐπὶ τῶν γραμμῶν οὐκ ἀν λήξει ποτε ἡ διακίρεσις
15 τῷδ μὲν προστιθεῖσα μέρει, τοῦδὲ ἀφαιροῦσα, οὕτως ἔχει καὶ ἐφ’ ἀπάντων
τῶν συνεχῶν. φανερὸν οὖν, διτι καὶ τὸ γεγονὸς ἀνάγκη γίγνεσθαι πρότερον 25
καὶ τὸ γιγνόμενον γεγονέναι, λέγω δὲ οὐχ ἀπαν. ἀλλ’ οὗτα διαιρετὰ καὶ μεγέθη,
ἐπειδὴ καὶ ἀφάς | σωμάτων γεγονέναι μὲν εἰποις ἄν, οὐ διὰ τοῦ γίγνεσθαι 390
δέ, γίγνεται δὲ ἀθρώσ καὶ οὐκ ἐν χρόνῳ. πιστωτέον δὲ καὶ ἐν τῇς ἐπ-
20 αγωγῆς γέγονες γάρ τοῦτο ὅνδρος οὐκοῦν ποτε καὶ ἐγίνετο. γέγονες τοῦτο
οἰκία· οὐκοῦν καὶ ἐγίνετο ποτε οἰκία. καὶ γάρ, διτι τὰ θεμέλια κατεβάλλετο, ἡ
ἐγίνετο η οἰκία. εἰ δὲ ἀκριβοληγῇ μὴ τὴν οἰκίαν τηνικαῦτα γίνεσθαι, ἀλλὰ
τὰ θεμέλια, ἀλλ’ διτι γε τῇς οἰκίας τη ἦν τὰ θεμέλια συγχωρήσεις. ήμιν
δὲ ἀπόγρη εἰς τὸ λέγειν, διτι τοῦ γεγονέναι τὴν οἰκίαν τὸ γίγνεσθαι πρό- 10
25 τερον ἦν, ἡ τὴν οἰκίαν αὐτὴν ἡ ἐκείνης γέ τι· δημοίων καὶ ἐπὶ τοῦ φεύγε-
σθαι καὶ ἐπέμβαρθν· δεὶ γάρ ἔσται τοῦ μὲν φεύγεσθαι τὸ ἐφεύρομαι πρό-

μεταβεβληκέναι] fort addendum καὶ τὸ μεταβάλλον δὰ τοῦ μεταβεβληκέναι εἰς τὸ μεταβάλλειν⁷ Spengel (coll. Simpl. 998,8,9); at cf. Aristot. 237^a34,35 ἀθρόως MSL,
Simpl. (ἀθρόαι Μ): ἀθρόαι C et Laur. 85,14 3 τὰ τὴν C (in Vindobonen-
sibus post τὴν II litt. spatium) ὡς οὐκ⁸ οὐχ⁹ ὡς aAF Simplicii: ὁς CM
4 Ἀλέξανδρος¹⁰ cf. Simpl. 997,31 5 Θεόφραστος¹¹ fragm. LIV Wimmer; cf. Simpl.
998,13 sqq. 6 ὅταν Μ (αν e corr.) 7 ὁ οἶκος ἀθρόως Μ: ὁ οἶκος ἀθρόαι Laur.
85,14: ἀθρόως οἱ οἶκοι CSL et Simpl. (ἀθρόαι Μ) αὐτῆς M₁ 10 μεταβάλλον
MCSa: βάλλον L (A i. e. λέπειται praefixit L₂) ἔσται E Aristot. 237^b 5 10,11 τὸ μέν-
τον, τὸ δὲ—τὸν L 12 πρότερον MCSL₁ et F Aristot. 237^b 7: πρώτων L₂ et ΕΠΙΚ
Aristot. (Simpl. 996,15) αἴτιον bis scriptum in MSL₁; cf. τὸ πρῶτον καὶ τὴν ἀρχήν
apud Simpl. l. c. τούτου τὸ L₂, Aristot. 237^b 7: τοῦτο MS: τὸ Cl.₁ τὸ ἐπί-
ἀπειρον εἶναι bis scriptum in MS (num τοῦ τοῦτο ἐπί ἀπειρον εἶναι τὸ ἐπί ἀπειρον εἶναι?)
ἐπί¹² ομ. E Aristot. 237^b 8 15 ἀχρηστός M (ατ in ras.) 16 ὅτε¹³ ἔστι (per com-
pendium ser.) M 17 ὅσα¹⁴ ἔστι E Aristot. 237^b 11 18 ἀχράς κτλ. ex Alexandro;
cf. Simpl. 997,31 μὲν ομ. Spengel tacite 19 δὲ (alt.) γάρ C πιστωτέον
MCL₂: πιστώτερον S: πιστότερον L₁ 20 τοῦτο τὸ ὅδωρ C ἐγένετο Cl.₁
24 fort τὸ γέγενεθαι καὶ τὸ γεγονέναι¹⁵ Spengel; at Themistius hic et alibi alterum tantum
membrum comminorasse satis habuit

τεροιν, τοῦ δὲ ἐφθάρματι τὸ φθείρεσθαι, ἐξ ὧν ἔτι μᾶλλον πιστευτέον, ὅτι 390
τὸ πρῶτον οὐδὲ ἔστι λαβεῖν οὐδεποτέ μεταβολῆς.

15

8. Τὸ δὲ ἵστασθαι τοῦ στῆναι πολὺ διαφέρει. στῆναι μὲν γάρ ἔστι τὸ πάντας θαυμάτων τῆς κινήσεως, ἵστασθαι δὲ τὸ ἐπὶ τὴν παῦλαν ταύτην ἔναι. ἔστι δὲ τὸ μὲν ἵστασθαι ταῦτὸν τῷ ἡρεμίζεσθαι, τὸ δὲ στῆναι τῷ ἡρεμένῳ μῆσαι. τὸ τούνου ἵσταμενον καὶ τὸ ἡρεμίζομενον κινεῖται· πᾶν γάρ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ, εἰ δὲ οὐπώ τὸ ἡρεμεῖ τὸ ἵσταμενον, δῆλον ὡς κινεῖται. δῆλον οὖν, ὡς καὶ ἐν χρόνῳ ἵστασθαι ἀνάγκη, ἐπεὶ καὶ θάττον καὶ βραδύτερον ἵστασθαι φαμεν, ταῦτα δὲ ἐν χρόνῳ. ὅτα δὴ τῷ κινεῖσθαι συμβαίνει, 25 ταῦτα καὶ τῷ ἵστασθαι ἀπαντα, οἷον τὸ τε, ἐν ᾧ πρώτῳ ἵσταται χρόνῳ, | ἐν διῃροῦν τούτου ἵστασθαι μέρει, καὶ τὸ μὴ εἶναι λαβεῖν. ἐν ᾧ πρώτῳ 391 ἵσταται τὸ ἵσταμενον, ἐπειδὴ τὸ ἵστασθαι καὶ τὸ κινεῖσθαι ταῦτὸν ἀπεδείχθη.

Οὐδὲ δὴ τὸ ἡρεμοῦν, ὅτε πρῶτον ἡρέμησεν, ἔστι λαβεῖν· ἐν ἀμερεῖ δὲ γάρ οὐκ ἡρέμησεν. ὅτε γάρ πέφυκε κινεῖσθαι, τότε πέφυκε καὶ ἡρεμεῖν, 15 πέφυκε δὲ ἐν χρόνῳ κινεῖσθαι, ὥστε ἐν χρόνῳ καὶ ἡρεμεῖν. ἔτι δὲ καὶ λέγομεν ἡρεμεῖν, ὅταν ὄμοιώς ἔχῃ νῦν καὶ πρότερον. οὐγὰρ ὡς ἐνὶ κρίνοντες ἀλλὰ διανύντων τοὺν ἐλαχίστοιν, ὥστε οὐκ ἔσται ἀμερές, ἐν ᾧ ἡρεμεῖ, ἀλλὰ 10 χρόνος, χρόνος δὲ οὐκ ἔσται πρῶτος οὐδὲ μέγεθος οὐδὲ διλοις συνεχές, ὥστε οὐκ ἔσται λαβεῖν οὐδὲ τῆς ἡρεμίας τὸ πρῶτον. ἐπεὶ δὴ πᾶν τὸ κινούμενον 20 ἐν χρόνῳ κινεῖται, ἀδύνατον, ἐν ᾧ πρώτῳ κινεῖται χρόνῳ, ἐν τούτῳ κατά 15 τι εἶναι τοῦ διαστήματος (λέγω δὲ κατά τι εἶναι τὸ καὶ αὐτὸ τὸ κινούμενον καὶ τῶν μερῶν ἔκαστον ἐν ταύτῳ εἶναι καὶ ἵστο διαστήματι). ἡρεμεῖν γάρ ἀλλὰ οὐτω τε ἀμερή καὶ κινεῖσθαι συμβαίνει. τί γάρ ἀλλο ἔστι τὸ ἡρεμεῖν ἢ τὸ ἐν ταύτῳ χρόνον τινὰ εἶναι καὶ αὐτὸ δῆλον τὸ κινούμενον καὶ 25 τὰ μέρη; εἰ οὖν ἐν μηδενὶ χρόνῳ τὸ κινούμενόν ἔστι κατά τι τοῦ διαστήματος, ἐφ' οὐκ κινεῖται, μηδὲ τὸν ἴσον αὐτῷ κατέγει χρόνον. πῶς διακύνει τὸ δῆλον ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ διάστημα καὶ διέξεισιν; ἢ δῆτι ἐν τῷ 30 νῦν ἔστι κατά τι τοῦ διαστήματος, τοῦτο δὲ πέρας τοῦ χρόνου, καὶ ἐν τῷ νῦν μόνον κατέγει τὸν ἴσον αὐτῷ τόπον, ἐν ᾧ οὐτε ἡρεμεῖν πέφυκεν οὔτε| .

1 ante ἔξ in M αρ² i. e. Αριστοτέλης superser. πιστευτέον ἔστιν, ὅτι CSL 2 Cap. VII
praefermissum a Themistio 5 ταῦτὸν τὸ L (τῷ a) et Par. 1888 5. 6 τὸ δὲ
ἡρεμῆσαι a; corr. Victorius, anonymus Graecensis (cf. 184, 27), Brandis 8 καὶ
τὸ θάττον C 10 ἵστασθαι χρόνῳ C 11 τούτου om. C 12 τὸ ante ἵσταμενον
om. L 13 ἀμερεῖ] ἀμερῆ μὲν L 14 οὐγὰρ L 15 δὴ καὶ C: δὲ καὶ τότε Aristot.
238^a 15 (praeter E) 16 οὐγὰρ ὡς M: καὶ οὐγὰρ ὡς C: οὐγὰρ S: ὡς οὐγὰρ L (Aristot.) 18 οὐδέ] οὐ μὴν C 19 δὲ M: δὲ CSL 21 τοῦ διαστήματος et (22) καὶ ἴση διαστήματι e Theim.
recepit Simpl. 1010,3 sqq. δὲ M: δὲ τὸ CSL 22 ἴσῳ] δὲτρ S 23 ἀν om. MC;
at fortasse pro οὐτω τε scribendum ἀν τότε συμβατή M: αὐτῷ συμβαίνει Ca: αὐτῷ
συμβάντοι S (οι in ras.): αὐτῷ συμβαίνη L 24 χρόνῳ M₁ 25 εἰ οὐν—(28)
χρόνου] exscr. Simpl. 1010,21 sqq. 26 post κινεῖται add. εἰ κατὰ τόπον κινεῖται aCFM
Simplicii (om. A) κατέγειν C (in Par. 1888 corr. man. 2) L₁ χρόνον] τόπον
Simpl. indeque Laur. 85,14, Par. 1888 a man. 2, anonymus Graecensis 27 post
διέξεισιν add. αὐτῷ Simpl. 28 πέρας] παρὰ S 29 μόνον] sic aF Simplicii:
μόνηρ ACM αὐτῷ Spengel: αὐτῷ libri: έσωτρ Simpl. 1010,29

κινεῖσθαι; καὶ τοῦτό τε αὐτὸ δυνάμει καὶ τῷ ἐπινοεῖν ἡμᾶς. ἐπεὶ ἐνεργείᾳ 392
γε οὐδαμός· ἵσταιτο γάρ ἂν πάλιν καὶ εἰς τὰ ἄπειρα διαιροῖτ’ ἂν ὁ χρόνος
καὶ γένηται ἂν ἐντελεχείᾳ τὰ ἄπειρα.

9. Οὕτω δὲ καὶ Ζήνων παραλογίζεται. εἰ γάρ ἡρεμεῖ, φησίν, ἀπαντά, 5
ὅταν ἦ κατὰ τὸ ἴσον αὐτῷ διάστημα, ἔστι δὲ ἀεὶ τὸ φερόμενον κατὰ τὸ
ἴσον ἑαυτῷ διάστημα, ἀκίνητον ἀνάγκη τὴν διστάνειν τὴν φερόμενην.
τοῦτο δὲ φεύδος· οὐ γάρ ἀεὶ τὸ φερόμενον κατὰ τὸ ἴσον διάστημα, μᾶλλον 10
δὲ οὐδὲ δῆλος ἐν χρόνῳ ἐστίν, ὅλῃ ἐν τῷ νῦν μόνον, καθὰ προείρηται, οὐ
σύγκειται δὲ ὁ χρόνος ἐκ τῶν νῦν, οὔτε ἐντελεχείᾳ τὰ νῦν ὑπάρχει οὐδὲ
10 μόριον δῆλος τοῦ χρόνου νῦν, ὥσπερ οὐδὲ ἄλλο τοῦ συνεχοῦς, ἀμερές τε
καὶ ἀδιαιρέτον μόριον. 15

Τέσσαρες δέ εἰσιν οἱ τὴν κίνησιν ἀναιροῦντες λόγοι τοῦ Ζήνωνος καὶ
παρέχοντες δυσκολίαν τοῖς λόγουσιν, ἔστι δὲ ὁ μὲν πρῶτος τοιούτος. εἰ
ἔστι κίνησις, ἀνάγκη τὸ κινούμενον τὸ ἡμίσιον πρῶτον διεξέναι τοῦ δια- 20
15 στήματος, ἄπειρα δὲ τὰ ἡμίση (ἀεὶ γάρ τοῦ ἡδη ληφθέντος ἡμίση σημεῖα
δυνατὸν λαβεῖν). οὐχ οἶδον τε δὲ τὰ ἄπειρα διεξέλθειν ἐν πεπερασμένῳ
χρόνῳ, οὐχ οἶδον τε οὖν οὕτω κινεῖσθαι. ἥτεσσον δέ, ὡς οὐκ ἐνεργείᾳ
πρῶτον ἐπ’ ἄπειρον ἡ διαιρέσις ἐν τοῖς συνεχέσιν, ὅλᾳ δυνάμει, καὶ τὸ 25
κινούμενον οὐ διαιροῦν δίεισι τὸ διάστημα, οὐδέτε γάρ ἀν ὡς ἐφ’ ἔνδος καὶ
20 συνεχοῦς αὐτοῦ κινοῦτο οὐδὲ κίνησιν συνεχῆ, | καὶ ὅμοιώς τὸ ἄπειρον ἐν 393
τε τῷ χρόνῳ καὶ τῷ μεγέθει, καθάπερ εἴρηται πρότερον, ὥστε οὐκ ἐν
πεπερασμένῳ τὸ ἄπειρον, ὅλῃ ἐν ὅμοιώς ἀπειρό.

Δεύτερος δέ ἔστιν ὁ λόγος ὁ καλούμενος Ἀγιλλεὺς τετραγωδημένος 5
καὶ τῷ δύναματι· οὐ γάρ, ὅπως φησίν, τὸν Ἐκτορα καταλήγεται ὁ ποδωκέ-
25 στατος Ἀγιλλεύς, ὅλῃ οὐδὲ τὴν βραδύτατην χελώνην. εἰ γάρ τὸ διώκον
ἀνάγκη πρότερον ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ πέρας τοῦ διαστήματος, οὐ τὸ φεῦγον προ-
ελήλυθεν, ἀδύνατον ἄλλο ὅπ’ ἄλλου καταληφθῆναι. ἐν φ’ γάρ ὁ διώκον 10
τοῦτο δίεισι τὸ διάστημα, δῆλον ὡς ὁ φεῦγον ἔτερόν τι προστίθησιν· εἰ
γάρ καὶ ἔλαττον ἀεὶ τῷ βραδύτερος ὑποκείσθαι, ὅλῃ οὖν προστίθησί γέ τι.

1. ^{fort. τοῦτο} ^{αὐτὸς} Spengel τε] γε? τῷ M₁L: τῷ M₂CS 2. ^{ἴστατο} Spengel:
ἴσταται libri (ἴστατο Vindob. 110) διαιρεῖται (om. ἀν.) S 3 γένοται C 4 ante
Ζήνων add. τὸ L (unde ὁ Ζήνων Brandis) 5 αὐτῷ Spengel (ἴσωτῷ Simpl. 1011,20):
αὐτοῦ libri κατὰ-(6) διάστημα] ἐν τῷ νῦν Aristot. 239 b 7 (at F rec. ἐν νῦν τῷ κατὰ
τὸ ίσον) 6 ἔωτῷ Spengel: ἔωτος MSL: αὐτοῦ C 8 ^{fort.} καθάπερ εἴρηται.
Spengel 9 ἐν τῶν] ἐν τῷ M οὔτε—νῦν om. C 10 τὸ νῦν Laur.
85,14 et Spengel e coni. 12 ^{τέτταρες} sic F Aristot. 239 b 9: τέτταρες ΕΠΙΚ
εἰσὶν οἱ εἰσὶ E Aristot. 239 b 10 13 ὁ μὲν πρῶτος — (22) ἄπειρον] cf. Simpl'
1013,4 sqq. 14 τὸν κινούμενον M 17 οὔτω M: οὔτε CSL: οὐδὲ Spengel
20 συνεχοῦς SL₁ (et Vindob. 110), Simpl., Spengel e coni.: συνεχῶς ML₂ et Par.
1888 κινεῖτο L (κινοῦται α) 21 μεγέθει] sic al. Simplicii 1013,17: διαστή-
ματι ACM 23 καλούμενος L (καλούμενος α) ἀχλεὺς Laur. 85,14
24 ^{Ἐκτορα}] cf. Simpl. 1014,22 24. 25 ποδωκέστατος S: ποδεκέστατος L

25. 26 τὸ διώκον ἀνάγκη ^{γά} scripsi propter τὸ φεῦγον (v. 9) et ἄλλο (v. 10), etsi in pro-
ximo enuntiato masculino genere utitur Them.: τὸν διώκοντα MCS: δεῖ τὸν διώκοντα Laur.
85,14: τὸν διώκοντα ἀνάγκη L (cf. Simpl. 1014,14 sqq.)

ἔστω τοίνυν δεκαπλασίαιν τάχει τῆς χελώνης ποδωκέστερος Αχιλλεύς, 393
σταδιαίου δὲ ὅντος τοῦ διαστήματος ὅλου προειληφέτω τὸ ἡμιστάδιον ἡ
χελώνη· ἐν ᾧ δὴ τὸ ἡμιστάδιον Ἀχιλλεὺς διατρέχει, τὸ δέκατον ἀν τοῦ
ἡμιστάδιου τοῦ λοιποῦ ἡ χελώνη διαπορεύοιτο· ἐν ᾧ δὲ τὸ δέκατον τοῦτο
5 πολλιν ὁ Ἀχιλλεύς, αὐτοῦ τοῦ δεκάτου τὸ δέκατον προσλαμβάνοι ἀν ἡ²⁰
χελώνη ἔξ οὖ μήπω κεκίνηκε διαστήματος· ἀλλὰ δὲ τοῦ προστιθεμένου με-
γέθους ὑπὸ τῆς χελώνης δέκατον ἔχοντος, ἀεί τι καὶ προσλαμβάνοι ἀν ἡ
χελώνη καὶ οὐδέποτε ἐκάτερον αὐτῶν τὸ στάδιον διεξιλεύσεται. κανταῦθα
δὴ τὴν ἐπ' ἄπειρον διαιρέσιν αἰτιατέον, ὡς ἐνεργείᾳ ποιεῖται ὁ λόγος αὐτῆν,
10 οὐδὲ δυνάμει. τοσοῦτον γάρ οὗτος τοῦ πρὸ αὐτοῦ διαφέρει τῷ μὴ ποιεῖν εἰς
ἡμίση τὴν διαιρέσιν ἐπ' ἄπειρον, ἀλλὰ τὸν δῆμο τοῦ λόγου. εἰ δὲ ἀλλως
συγχωρηθείη τὴν πεπερασμένην δύνασθαι τὸ κινούμενον διεξιλεῦσαι, | ὡς 394
ἐδειξαμεν, καταλήψεται πάντως ὑπὸ τοῦ θάττουν τὸ βραδύτερον. ἀν γάρ
ἡ δωδεκαπλάσιον αὐτοῦ θάττον, δὲ τὸ βραδύτερον ἐν ἡμέρᾳ κεκίνηται, τούτῳ
15 κινηθήσεται τὸ θάττον ἐν ὥρᾳ τῇ τελευταίᾳ τῶν δώδεκα καὶ καταλήψεται ἡ
αὐτὸν ἐν τῷ πέρατι τῆς ὥρας. νῦν δὲ ἀναγκαῖουσιν ὠρισμένον τι μέρος
κινεῖσθαι πρότερον τοῦ διαστήματος, εἰδούσι τοῦ θάττουν, καντεῦθεν ὁ παραλο-
γισμὸς ἐκ τῆς εἰς ἄπειρον διαιρέσεως· ἡμεῖς δὲ μέρος μέν τι πρῶτον κι-
νεῖσθαι τοῦ ὅλου φαμέν, ὅρίσαι δὲ αὐτὸν οὐκ οἶνον τ' εἴναι· διαιρεῖτο γάρ 19
20 ἀν ἡδη καὶ τὸ μέγεθος καὶ ἡ κίνησις καὶ οὐκέτι ἀν φυλάττοιτο συνεχῆς
οὔτε ἡ κίνησις μία. Ζήγον δὲ προσνεανιζεται ἐν τῷ λόγῳ· τὸ γάρ προέχον
φησὶν ἀδύνατον καταληφθῆναι. ἡνίκα μὲν οὖν προέχει, καὶ ἡμεῖς λέγομεν 19
ώς ἀδύνατον (ἅμα τε γάρ ἀν προέχοι καὶ οὐ προέχοι), ἀλλὰ οὐκ ἀεί προέχειν
αὐτοῦ συγχωρηθείσθαι, ὅστε ἀεί τι προσλαμβάνειν μέρος ὠρισμένον τοῦ διαστή-
25 ματος, ἀλλὰ ἡδεῖν ποτὲ ἐπὶ τὸ πέρας, ὅστε καὶ τὸ θάττον ὅμοιώς. Βταν τούνον 20
δι χρόνος τοιοῦτος ἡ τῆς κινήσεως τοῦ ταχυτέρου, ὅστε μὴ πλείσιν λείπε-
σθαι ἡ διστορέα ἐστιν ἀργότερον τὸ βραδύτερον, ἀναγκαῖον αὐτὸν ὑπὸ τοῦ
ταχυτέρου καταλαμβάνεσθαι.

Τρίτος δὲ ἡδη λόγος ὁ περὶ τῆς διστοῦ τῆς φερομένης, διν φθιάσαντες εἰς
30 ἡδη λειένταμεν· ἀεί μὲν γάρ ἔκαστον τῶν κινουμένων ἐν τῷ νῦν τὸ τὸν
έαυτῷ κατέχει διάστημα, ἀλλὰ οὐ σύγκειται ἐκ τῶν νῦν ὁ χρόνος οὔτε
εἰς τὰ νῦν διαιρεῖται, μὴ συγχωρουμένου δὲ τούτου οὐ πρόεισι συλλογισμός.|

- 1 ποδωκέστερος τῆς χελώνης S (ποδοκ.) L   1 et 3 ante ἀχιλλεύς add. ὁ SL
2 σταδίου C   3 κατατρέχει C (in Par. 1888 διατρέχει a man. I)   10 πρὸς
αὐτοῦ SL (emend. iam Brandis et Spengel)   εἰς ὡς S: om. Laur. 85,14
11 ἡμιστα L₁   δέποτε C   14 τὸ] δὲ S   κεκίνηται C
15 θάττουn SL   ἐν τῇ ὥρᾳ C   τῶν libri: τὰ (quod pro τοῦ accepit Spengel)
18 μέρος om. S   μέν τι] μέντοι CS₂   21 προσνεανιζεται MC   ἐν] εἴτι ?
22 φυσὶn L (φησὶn a)   προκαταληφθῆναι M   προέχει M, Spengel e coni.: προέχῃ CSL
23 ἀν] δεῖ et bis προέχει MC¹ (vix recte)   24 ὅστε MS: ὡς οὔτε C: οὔτε L
μέρος ὠρισμένον M: ὠρισμένον μέρος CSL   29 δὲ ἡδη] δὲ ἡδη L: δὲ οὖν Spengel
nescio unde   τῆς alt. om. C   30 ἡδη λειένταμεν] ἔδηλωσαμεν C
31 τῶν νῦν Spengel (ex Aristot. 239b 32): τοῦ νῦν libri   32 πρόεισι] πρόεισιν ὁ
Spengel

Τέταρτος δέ ἐστιν λόγος ὁ περὶ τῶν ἐν τῷ σταδίῳ φερομένων· τρεῖς 395
γάρ ὅγκους ἔσους κατὰ τὸ μῆκος ποιήσας τὸν μὲν κινεῖ, τὸν δὲ ἔστησι, τὸν
δὲ ἀντικινεῖ. ἐπεὶ δὲ θάττον διείσι τὸν ἀντικινούμενον ὅγκον ἡ
τὸν ἔστησι. οἵτεται σόφισμα πλέκειν ἐντεῦθεν. ‘τὸ γάρ ἔσον διάστημα,’
ὅ φησίν, * * *(ἴσοι γάρ ἡ τε μένων ὅγκος καὶ ὁ φερόμενος) ‘ἐξ ἐναντίας
οὐκ ἐν ἕσφι δίεισι γρήνωρ?’ καὶ σφόδρα γε, ὃ θαυμάσιε· ὁ μὲν γάρ
ἔστηκεν, δὲ δὲ ἀντικινεῖται. εἰ δὲ ἐμενον ἀμφω, τότε’ ἀν παράλογον ἦν.

Ἐρωτᾶται δέ τις καὶ ἔτερος λόγος παρὰ τοὺς τέσσαρας τοὺς εἰρημένους
περὶ τῆς κατὰ ἀντίφασιν μεταβολῆς. ἐπειδὴ γάρ κεῖται τὸ κινούμενον
10 καὶ ἔκ τινος εἰς τι μεταβαθλὸν ἐν μηδετέρῳ εἶναι, διτε κινεῖται, μήτ’ ἐξ
οὗ μήτ’ ἐν τῷ εἰς ὅ, ὑγίνει ἀν γίγνηται, φασί, κατὰ ἀντίφασιν δι μεταβολῆ, 15
οὖν ἔκ τοῦ λευκοῦ εἰς τὸ μὴ λευκὸν ἡ ἐκ τοῦ εἶναι εἰς τὸ μὴ εἶναι,
δῆλον ὡς οὕτε λευκόν ἐστιν οὕτε οὐ λευκόν, οὕτε δὲ οὕτε οὐκ ὅ τὸ μετα-
βαθλὸν, ἀλλ’ ἀδύνατον. ἀντιφάσεως γάρ οὐδὲν μεταξύ. ἥμετες δέ φαμεν 20
15 ὡς ἀμφότερα μᾶλλον ἐστι τὸ μεταβάθλον, οὐχ διανοῦτερον, καὶ λευκὸν
καὶ οὐ λευκὸν καὶ μουσικὸν καὶ οὐ μουσικόν, ἀλλ’ οὐχ ὅλον, ἀλλὰ κατά
τι μὲν λευκόν, κατά τι δὲ οὐ λευκόν· οὕτως δὲ καὶ ἔσται καὶ οὐκ ἔσται τὸ 25
φεύγοντες μενονον κατά τι μέντοι γε ἐκάτερον, οὐχ ὅλον ἐν ἐκατέρῳ, μέχρις
ἄν φεύγηται. ἦν δὲ καὶ οὗτος ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως διορισμὸς δι μὴ |
20 κατὰ ἄλλο καὶ ἄλλο. ή σφαιρα δὲ κινουμένη περὶ μένοντα τὸν ἀξονα καὶ 396
δι κύκλος δι περὶ τὸ κέντρον ὄμοιώς πως γίρεμασιν; οἴονται γάρ καὶ τοῦτο
παραλογίζεσθαι. ‘μένουσι γάρ,’ φασίν, ‘ἐν ταῦτῃ τόπῳ’. ἀλλὰ πρῶτον
μὲν τὰ μόρια τῶν οὕτω κινουμένων οὐδὲ ὅλως ἐν ταῦτῃ μένει, ἀλλ’
25 ἔκκατον αὐτῶν ἐν ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ γίνεται συνεγγάζει, ἐπειτα οὐδὲ τὸ ὅλον.
οὐ γάρ δι αὐτῇ ἐστιν περιφέρεια ἀπό τε ἄλλης καὶ ἄλλης ἀρχῆς λαμβανο-
μένη, εἰ μὴ κατὰ συμβίθηκός, ζητει περὶ ταῦτων ὑποκείμενον, ἀλλ’ ἐπέρα δι
μὲν ἀπὸ τοῦ Α ἀρχομένοις, ἐπέρα δὲ ἀπὸ τοῦ Β, καὶ πάλιν ἐπέρα ἀπ’
ἄλλου σημείουν, ὥστε οὐδέποτε ἐν τῇ αὐτῇ τὸ ὅλον ἐστίν.

10. Ἀποδεδειγμένων δὲ τούτων λέγομεν, διτε τὸ ἀμφοτες οὐκ ἐνδέχεται
30 κινεῖσθαι πλὴν κατὰ συμβίθηκός, οἷον κινουμένου τοῦ σώματος ἡ τοῦ με- 10
γέθους, φένυπάρχει, καθάπερ στιγμὴ καὶ ὕσπερ τὸ ἐν τῷ πλοιῷ κινού-

1 ἐν σταδίῳ Aristot. 239^b33 praeter E 2 ὅγκους Laur. 85,14; sic aut v. 1 φερο-
μένων (ὅγκων) Spengel e coni.: ὄντα MCSL 5 ante ἔσοι excederunt quadam velut
τίσα ὄντα vel ἴστατη καὶ τίσα ὄντα 6 ἐναντίας MC, Aristot. 239^b34: ἐναντίον S: ἐναν-
τίων L 6 δι μὲν Spengel: τὸ μὲν libri 8 ἐφετῷ L 9 κεῖται CM Simplicii
1020,12sqq.: κινεῖται Themistii libri et aAF Simplicii 10 ‘καὶ fort. delendum’ Spengel
է] ἐν τῷ ἐξ Spengel 11 γίγνηται MC (γίγνηται SL), Brandis et Diels e coni.: γίνεται a
(unde γάρ pro ἐν Spengel) 14 ante ἄλλο ins. ἀλλὰ μεταξύ Spengel ex aF Simplicii
1020,17 (cf. quae adnot. Diels) 15 καὶ ante λευκὸν om. C 18 τι om. S 22 ὅλον
MC: ὅλως SL 19 δι τὸ Simpl. 1021,12 21 δι κύκλος δὲ δι C 22 φαστὸν Spengel
φησάν MSL: om. C 23 μέντοι C 25 ἀρχῆς om. SL 26 περὶ παρὰ L
30 πλὴν] πάλιν S 26 κινουμένου τοῦ σώματος] sic E Aristot. 240^b9: τοῦ σώματος
κινουμένου ΦΗΙΚ 31 φένυπάρχει] τοῦ ἐν φένυπάρχει ΦΗ (τὸ) IK Aristot. 240^b10:
τῶν ἐνυπάρχειν E τὸ om. M

μενον ὑπὸ τῆς τοῦ πλοίου φορᾶς. οὗτω δὲ καὶ τὸ μέρη κατὰ συμβεβηκός 396 κινεῖται τῷ ἐνυπάρχειν τῷ ὅλῳ, πλὴν οὐχ ὁμοίως· τὰ μὲν γάρ μέρη κινεῖται ὅμως καὶ καθ' αὐτά, ἀμέλει καὶ διαφέρουσα τούτων κινήσεις εἰσὶ 20 τῆς τοῦ ὅλου. οἵδιο δὲ ἄν τις ἐπὶ τῆς σφαίρας μᾶλιστα τὴν διαφοράν· τῆς 5 μὲν γάρ ὅλης ἴσωταχάς ἔστιν ή κίνησις, οὐ ταῦτὸν δὲ τάχος ἔκάστου τῶν μερῶν τῶν τε περὶ τοὺς πόλους καὶ τῶν περὶ τὸν μέγιστον κύκλουν. 25

Τὰ δὲ ἀμερῆ οὐδαμῶς οἷά τε κινεῖσθαι καὶ καθ' αὐτὰ πλὴν κατὰ συμβεβηκός καὶ τῷ ἐνυπάρχειν· εἰ γάρ οὖν τε (ὑποκεισθεῖσιν τι κινούμενον ἀμερές) 397 ἔσται, εἴτε ἐκ μεγέθους εἰς μέγεθος, εἴτε ἐκ ποιότητος εἰς | ποι- 10 ὄτητα. εἴτε μεταβάλλον ἐκ τοῦ εἶναι εἰς τὸ μὴ εἶναι, ἐν ᾧ δὲ γρόνῳ πρῶτον ἀρχεται μεταβάλλειν * * * * * γρεμοῦ ἄν· εἰ δὲ ἐκεῖνο, εἰς δὲ μετα- 5 βάλλει, μεταβεβληκός ἄν εἴη, οὐ μεταβάλλον· λείπεται ἀρχα τὸ μὲν ἐν τούτοις εἶναι, τὸ δὲ ἐν ἐκείνῳ. ἀλλὰ μεριστὸν οὕτως ἔστι· μονοχῶς γάρ ἄν οὕτως ἡγή ή κίνησις τῶν ἀμερῶν, εἰ σύγκειτο δὲ χρόνος ἐκ τῶν νῦν· ἐπεὶ 15 γάρ κατὰ τὸ νῦν ἔκαστον κεκίνηται, δὲ κεκίνηται, εἴπερ σύνθετος δὲ γρόνος ἐκ τῶν νῦν, ἦν ἄν λέγειν τὸ ἀμερές κεκινήσθαι καθ' ἔκαστον νῦν, οὕτω 20 δὲ καὶ καθ' ὅλον τὸν γρόνον, οὗτον δὲ ἡκολούθει καὶ τὴν κίνησιν ἐκ κινημάτων καὶ περάτων συγκεισθαι κινήσεως καὶ τὸν γρόνον ἐκ τῶν νῦν καὶ τὸ διάστημα ἐξ ἀμερῶν καὶ μηκέτ' ἄν εἶναι τοῦ κινεῖσθαι πρότερον 25 τὸ κεκινήσθαι. ἔτι πᾶν τὸ κινούμενον κατὰ τόπον εἰ μέλει μεῖζον αὐτοῦ 30 κινήσεισθαι τι διάστημα, πρότερον ἐξ ἀνάγκης ἔλαττον ἔσωτο δικινήσεται ἦν καὶ ἵσον· εἰ γάρ εἴη τὸ κινούμενον πηγυαῖον, οὐκ ἄν διέλθοι τὴν ὅργιαν, εἰ μὴ πρότερον ἡμίπηγυ κινητῇ τοῦ διαστήματος ἦν πηγυαῖον, 20 τούτο δέ ἐστιν ἔλαττον ἦν ἵσον. εἶναι μὲν γάρ ἐν ἔλαττον τόπῳ κινούμενον 25 οὐκ ἐνδέχεται, κινεῖσθαι δὲ καὶ προΐεναι κατ' ἔλαττον οἷόν τε. τούτου τούτου οὕτως ἔχοντος εἰ κινητὸν κατὰ τόπον τὸ ἀμερές, ἔλαττον μὲν ἔσωτο δὲ 30 οὐ κινητήσεται διάστημα· εἴη γάρ ἄν οὕτως γε μεριστόν. εἰ δὲ διεὶ κατὰ τὸ ἵσον ἔσωτο δικινήσεται, διαέλθοι τὴν γραμμήν, ἔσται ταύτη καταμεμετρηκός· εἰ δὲ τοῦτο, | ἔσται σύνθετος ἐξ ἀμερῶν ἡ γραμμή. ἔτι 398 30 εἰ πᾶν ἐν γρόνῳ κινεῖται, κινεῖται δὲ καὶ ἡ στιγμὴ τὸ ἵσον αὐτῇ διά-

4 διαφοράν CSL: φοράν M 6 πόλους κτλ.] ex Alexandro; cf. Simpl. 1026,7 sqq.
 τῶν ante περὶ om. C 9 post ἔσται add. δὲ C ποιότητος] cf. Simpl. 1026,25
 10 post μὴ εἶναι exspectes ἡ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ εἶναι (coll. Simpl. 1026,27); at cf. quae
 adnot. ad 197,24 δὲ om. L 11 πρῶτον scripsi (cf. 194,21): τὸ νῦν C: om.
 Laur. 85,14 10. 11 verba ἐν ᾧ δὲ γρόνῳ πρῶτον ἀρχεται μεταβάλλειν spectant ad Aristot.
 240^b 22 ἥ δὲ γρόνος ἔστω ἐν ᾧ πρώτῳ μεταβάλλει ἐρ? οὐ Δ: cetera omnia incerta propter
 orationem hiantem. locum lacunosum esse intellexit iam L₂, qui suo Marte eum sanare
 conatus est his verbis post μεταβάλλειν insertis ἡ ἐν ἐκείνῳ ἐξ οὐ μεταβάλλει, καὶ οὕτως
 11 ἔσεινο MCSL₂ (ἔσεινος L₁): ἐν ἐκείνῳ α 11. 12 μεταβάλλοι M 12 οὐ
 om. SL ἀρχα] γάρ ἀρχα L 14 τῶν ἀμερῶν] τοῦ ἀμεροῦ Simpl. 1029,16
 σύγκοιτο SL 15 δὲ κεκίνηται om. SL 20 μέλλει SL et Laur. 85,14
 κινήσεισθαι Spengel: κινήσεισθαι libri 24 ἡ] ἀν S 25 ante κατ' add. καὶ SL
 28 ἔσωτο Spengel: ἔσωτο libri διεέλθοι M (ut F Simplicii 1028,21)
 30 αὐτῇ L (ut FHIK Aristot. 241^a 12): om. M

στημα, ἐν γρόνῳ δήπου καὶ τοῦτο κινεῖται· ἀλλὰ παντὸς γρόνου λαβεῖν 398
ἔστιν ἐλάττω γρόνον. ὅστε καὶ τούτου λαβθείμεν ἀν ἐλάττω, καθ' ὃν ἡ ἁ-
στικὴ τὸ ἵστον αὐτῇ μετελήλυθε διάστημα, ἀλλ' ἀδύνατον. ἐν γάρ τῷ
ἐλάττον ἔλαττον ἀνάγκη κινεῖται. Ὅστε ἔσται διαιρετὸν τὸ ἀδιαιρέτον.
ἢ μοναχῆς γάρ ἀν κινοῖτο τὸ ἀμερές, ἀλλὰ καὶ ἀδιαιρέτον, εἰ ἐν τῷ νῦν κτ-¹⁰
νεῖσθαι δυνατὸν εἶναι τις ἀν δόξαι.

Μεταβολὴ δὲ οὐκ ἔστιν οὐδεμία ἀπειρος· ὥρισται γάρ ἑκάστης τὰ
πέρατα. καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων ὅδηλον εὐθές, οἷον γενέτεως φύσιος
ἄλλοιώσεως αὐξήσεως φύσιος· γενέτεως μὲν γάρ πέρατα καὶ φύσιος τὰς
10 τῆς ἀντιφάσεως μέρη, τὸ εἶναι καὶ τὸ μὴ εἶναι, ἄλλοιώσεως δὲ τὰ ἐν-
αντία. ταῦτα δὲ ἄκρα μεταβολῆς, ὄμοιώς δὲ καὶ αὐξήσεως μὲν τὸ πέρας
τοῦ κατὰ τὴν οἰκείαν φύσιν τελείου μετέθομος, φύσιος δὲ ἡ τοῦτος ἕκ-
στασις. περὶ δὲ φορᾶς οὐτῶς μὲν οὐκ ἔστιν ἀποδεῖξαι· οὐ γάρ πᾶσα ἐν²⁰
ἐναντίοις, οὐδὲ ἐν ἀντιφάσει. Ὅστε περ ἔχει καὶ ἡ τῶν ζῴων κίνησις καὶ ἡ τοῦ
παντὸς περιφορά· ἡ μὲν γάρ τῶν ζῴων παντελῆς ἀρρεστος καὶ οὐκ ἔξ
ἐναντίοις εἰς ἐναντίον, ἡ δὲ περιφορά ἀπ' αὐτοῦ εἰς αὐτό. ἄλλως δὲ ἀπο-²⁵
δεικτέον· ἐπει τὸ ἀδύνατον ταχιθῆναι οὐδὲ τέμνεσθαι δυνατόν (λέγοι δὲ
ἀδύνατον, ὃ τῷ μὴ ἐνδέχεσθαι οὖτον καλεῖται), καὶ θλως τὸ ἀδύνατον γενέ-
σιθαι οὐδὲ γένεσθαι δυνατόν· ἀδύνατον γάρ ἔστι τὴν διάμετρον σύμμετρον τῆς
20 πλευρᾶς γενεθῆσθαι, οὐκοῦν οὐδὲ γένεσθαι δυνατόν. εἰ δὲ τοῦτο ἀληθές, ἐπειδὴ 399
φορὰν ἀπειρον ἐνεχθῆναι ἀδύνατον, οὐδὲ φέρεσθαι δυ-
νατόν, καὶ τῇ φέρεσθαι ταῦτην δυνατὸν ἐνεχθῆναι· πεπερασμένη ἀρά. τῇ δὲ
φέρεσθαι καὶ τὰ ζῷα καὶ τὰ θεῖα σώματα ἀπαντα. μίναν δὲ ἀρά κίνησιν
ἐνδέχεται τὴν αὐτὴν κατ' εἶδος πάλιν καὶ πάλιν γινομένην καὶ συνεχῆ καὶ
25 ἀπειρον εἶναι τῷ γρόνῳ· ἄλλην μὲν γάρ ἀπ' ἄλλης ἴσως δυνατόν, οἷον εἰ
μετὰ φορὰν ἄλλοιώσις εἴη καὶ μετὰ τὴν ἄλλοιώσιν αὐξήσις καὶ πάλιν¹⁰
γένεσις· οὗτοι γάρ οὐτὶ εἶναι κίνησις, ἀλλ' οὐ μία διὰ τὸ μὴ εἶναι
μίαν ἔξ απασῶν, Ὅστε δὲ καὶ γένεσθαι μίνα οὐκ ἐνδέχεται ἀπειρον εἶναι
τὸν γρόνον πλὴν μιᾶς, αὕτη δέ ἔστιν ἡ κύκλῳ φορά. |

5 γάρ om. El Aristot. 241^a 23

ἄλλα del. Spengel

εἰ ML: ἦ C: εἴη S

6 δόξαι scripsi: δόξῃ MC: δόξει SL: δόξειν Spengel 11 μεταβολῆς M: τῆς
μεταβολῆς CSL: ^{scrib. αὐξήσεως καὶ φύσιος· αὐξήσεως} Spengel μὲν om. C

13 φορᾶς Spengel: φθορᾶς libri πάταξ sic E Aristot. 241^b 3: ἀπασα FIHK

ἐν om. L (habet a) et Laur. 85,14 (fortasse M₁ quoque) 16 ἀπὸ ταῦτον εἰς ταῦτα

Spengel 17 ἐπει] sic HK Aristot. 241^b 3: ἐπειδὴ EFI post ταχιθῆναι add.

οὗτο Aristot. 241^b 4 (in E erasmus) 18 δ τῷ S marg. (γε) L: δτω MCS text.

ἐνδέχεται CS₁ et Laur. 85,14 παλεύειν C et Laur. 85,14 21 ἦν — δυνατὸν
om. S 22 ante ἐνεχθῆναι add. zzi SL 25 ἄλλα μὲν γάρ ἀπ' ἄλλων C

26 μετὰ φορὰν Simpl. 1031,17 sqq.: μεταφορὰ Vindob. 110: μεταφορὰ MS₁, et Paris. 1888:

μετὰ τὴν φορὰν L₂ et Laur. 85,14 ex Aristot. 241^b 15 26, 27 καὶ πάλιν γένεσις om. L

27 γάρ M₂ (in rasura maioris spatii) CL: γάρ ἀν S et Laur. 85,14 28 ὥστε ὡς C

δὲ zzi MS₂: δὲ CS₁L et Aristot. 241^b 18 γένεσθαι C 29 τῷ γρόνῳ Spengel

(sec. Aristot. 241^b 19) ἢ κύκλῳ φορᾷ sic I Aristot. 241^b 20: ἦν κ. μία φ. E: ἦν μία
ἢ κ. φ. FIHK

2. Ἐπειδὴ πᾶν τὸ φερόμενον ὡφ' ἔαυτοῦ κινεῖται η̄ ὑπ' ἄλλου, οὐσα μὲν 5
ὑφ' ἔαυτοῦ κινεῖται, δῆλον ὡς ἀμαὶ ἐν ἔαυτοῖς τὸ κινοῦν ἔχει (ἐνυπάρχει
γάρ αὐτοῖς η̄ κινητικὴ δύναμις), δῆτα δὲ ὑπ' ἄλλου κινεῖται τὴν κατὰ
5 τόπον φοράν, ἐπὶ τούτων ἐπισκεπτέον, εἰ μηδέν ἔστι μεταξὺ τοῦ τε προσεγγίας
κινοῦντος καὶ τοῦ φερομένου. τετραγῶς τούτου ὑπ' ἄλλου ταῦτα κινεῖται· 10
η̄ γάρ ἔλκοντος η̄ ἀλιθοῦντος γε η̄ δινοῦντος· πᾶσαι γάρ αἱ
κατὰ τόπον κινήσεις εἰς τούτους τοὺς τρόπους ἀνάγονται· η̄ γάρ ήντις καὶ
αὐτὴ ὑπὸ τὴν ὥστην. σφροδρὰ γάρ ὥστις ἔστιν η̄ ήντις αὐτοῦ μὲν οὐκ 15
10 ἐπακιλούμενος τὸ σφροδροτέρας ὑπὸ τῆς βούμης, έταν αὕτη γένηται τὴς 401
κατὰ τὴν φύσιν κινήσεως τοῦ ῥιψθέντος. εἰ δὲ τέσσαρες οὖντοι τρόποι τῆς
ὑπ' ἄλλου φορᾶς, ὀδύνατον δὲ η̄ ἀλιθοῦντα μη̄ ἀπτεσθαι η̄ τὸν ἔλκοντα η̄
τὸν δινοῦντα η̄ τὸν διχοῦντα, δῆλον ὡς τοῦ κινούμενου καὶ τοῦ προσεγγίας ἡ
κινοῦντος οὐδὲν μεταξύ. ἀλλ' οὐδὲ τοῦ ἀλλοιούμενου καὶ τοῦ ἀλλοιοῦντος·
15 ἀμαὶ γάρ συμβαίνει τὸ εἶναι τὸ ἔσχατον ἀλλοιούντος καὶ τὸ πρῶτον ἀλλοιούμενον,
ἀλλοιοῦνται δὲ τὰ αἰσθητὰ καὶ ὑπὸ αἰσθητῶν, αἰσθητὰ δέ ἔστιν ταῦτα, οἷς 10

1 ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ] Τοῦ αὐτοῦ M: cf. Praef.

Non integrum librum sed selectas tantum
partes circumscribendo reddidisse Themistium iam Simplicius animadvertisit; cf. 1036,
15 sqq. καὶ οἱ Θεμίστιος δὲ τὴν ὅλην πραγματείαν παραφράζων ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ γενόμενος
πολλὰ τῶν ἐν αὐτῷ κεφαλαίων κατεντάστω τοῦτο et 1051,9 sqq. οἱ Θεμίστιος ἐν οἷς ἔγρα
βιβλίοις ἀπὸ ταύτης τῆς ἡγεμονίας τῆς λεγούσης (243^a 11 vel 21) ἀπαν δὴ τὸ φερόμενον η̄
αὐτὸ (at η̄ αὐτὸ om. Them.; cf. Simpl. 1049,1 quaque ibi adnot. Diels). ὡφ' ἔαυτοῦ
κινεῖται η̄ ὑπ' ἄλλου ληξάτο τοῦτο τὸ βιβλίον παραφράζειν τῶν μέχρι τοῦτο ἡγεμόνων ἐν
αὐτῷ καταφρονήσας καὶ οὐδὲ ἐ τοῖς ἔξης τὴν συνέγειται φύλαττει. 3 ἀμαὶ ἄρα SL
5 τε om. C 8 ἀνάγονται] ἔγονται· ἀλίσκεται γάρ τοῖς ἔαυτοῦ λόγοις C 9 αὕτη libri
η̄ ήντις κτλ.] ab Aristot. 243^a 20 ad vers. vulg. 244^a 21 transit Them. η̄] η̄ L_{2a}10 post γένηται add. θάττων ex Aristot. vers. vulg. L; quo additamente locus graviter
corruptus non sanatur. nam post ἐπακιλούμενος desideratur (τοῦ ὠθοῦντος); reliqua
intacta relinquere praestat. σφροδροτέρας γενομένης τῆς ὥστε Aristot. vers. vulg.11 τὴν om. S et Laur. 85,14 δὲ MC: δῆλο SL τρόποι om. L 12 ἀδύ-
νατον κτλ.] Aristot. 244^a 14 ὠθοῦντος C: τὸν ὠθοῦντα Spengel 14 οὐδὲ C et
Laur. 85,14 οὐδὲν MSL 15 τε om. C et E Aristot. vulg. 244^a 27: εἶναι τότε ΦΙΠΚ
Aristot. 16 τὰ αἰσθητὰ] τὰ ἀλλοιούμενα Simpl. 1058,10 et Aristot. 245^a 3

διαφέρει σῶμα σώματος, βαρύτης κουφότης καὶ θερμότης ψυχρότης καὶ τὰ 401 σύστοιχα. ἀπτεται δὲ καὶ τὸ θερμαῖνον καὶ τὸ ψυχόν καὶ τὸ λευκαῖνον καὶ τὸ τὴν αἰσθήσιν κινοῦν· καὶ γάρ αἱ κατ' ἐνέργειαν αἰσθήσεις ἀλλοιώσεις 5 εἰσί· τῷ μὲν γάρ πυρὶ συνεχῆς ὁ ἀρό, τῷ δὲ ἀέρι τὸ σῶμα, καὶ τὸ μὲν 5 χρῶμα τῷ φωτί, τὸ δὲ φῶς τῇ ὄψει. οὗτον δὲ καὶ ἐπ' ἀκοῆς καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων αἰσθήσεων· ἂμα γάρ τῇ γεύσει ὁ χυμὸς καὶ δσφρηγσις τῷ δσφραντῷ καὶ οὐδὲν μεταξύ. θροίνας δὲ οὐδὲν αὐξανούμενον καὶ αὐξάνοντάς 10 ἔστι μεταξύ. αὐξάνει γάρ προσγινομένου τινὸς καὶ ἐνομεύνου καὶ πᾶλιν φύνει ἀπόντος ἀεὶ τοῦ φθίνοντος. καθ' ὅσα μὲν τὸ ἄψυχον ἀλλοιοῦται, 15 κατὰ πάντα καὶ τὸ ἔμψυχον· οὐ μὴν τὸ ἀνάπαλιν. αἱ γάρ αἰσθήσεις αἱ 20 κατ' ἐνέργειαν ἔδιαι τῶν ἐμψύχων ἀλλοιώσεις εἰσίν.

3. "Οτι δὲ τὸ ἀλλοιούμενον ἀλλοιοῦται ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν καὶ ἐν ἀλλοις οὐ γίνεται ἀλλοιώσις, ὡδὲ ἄν | τις καταμάθοι σαφῶς. μάλιστα γάρ 402 τῶν λοιπῶν ἐν σχήμασιν καὶ μορφαῖς καὶ ἔξεσιν καὶ ταῖς τούτων ἀφαρέσεις 15 συν καὶ μεταβολαῖς ἀλλοιώσεις ἀν γίνεσθαι τις ὑπολάβοι, οὐκ ἀληθὲς δέ· τὸ μὲν γάρ σχηματισθὲν οὐκέτι καλοῦμεν τῷ δινόματι τῆς ὑποκειμένης 5 οὐσίας οἷον τὸν ἀνδριάντα χαλκὸν ἢ τὴν κλίνην ἔσλον, ἀλλὰ παρωνυμιάζοντες τὸν μὲν χαλκοῦν, τὴν δὲ ἔσλονην, τὸ δὲ ἥλλοιωμένον ἔστι καλοῦμεν ὄμοιόντας. θερμὸν γάρ τὸν χαλκὸν καὶ ψυχρόν, καὶ τὸ ἔσλον ὑγρὸν ἢ σκληρὸν ὡς ἐνταῦθα μὲν ὑπομένοντος ἀκριβῶς πρότερόν τε καὶ νῦν τοῦ τὸ 10 πάθος ἀναδεξαμένου τὸ ὑπὸ τῆς ἀλλοιώσεως ἐγγενόμενον, ἐπὶ δὲ τῶν σχημάτων σχηματιζομένων οὐκέτι μενούσης παντελῶς ἐν ταυτήτητι τῆς ὑποκειμένης οὐσίας· ἐγγὺς γάρ γενέσεώς εἰσιν αἱ τοιαῦται μεταβολαῖ· συμ- 15 βάλλονται γάρ ἀμωστέπως καὶ τὴν ὑποκειμένην φύσιν ἤτις ἀν εἴη. καθάπερ 20 οὖν ἀλογον ἥλλοιωσθαι τὸν ἄνθρωπον λέγειν τὸν γενόμενον ἢ τὴν οἰκίαν ἢ τὴν ναῦν (μένειν γάρ δεῖ ταῦτα τὸ ἀλλοιούμενον ἀκριβῶς), οὗτοι καὶ 25 ἐπὶ τῶν σχηματίσεων ἔχει. γενέσθαι μὲν οὖν ἵσως ἔκαστον καὶ ἐπὶ τῶν 30 γενέσεων ἀναγκαῖον ἀλλοιούμενον τινός, οἷον τῆς ὅλης πυκνούμενῆς ἢ ψυχομένης, οὐ μέντοι τὰ γενόμενά γε ἀλλοιοῦται, οὐδὲ ἡ γένεσις αὐτῶν 35 ἀλλοιώσις· ἔστι γάρ καὶ αἵρεσις ἐπὶ τῶν γενέσεων ἀλλοιοῦσθαι τὸ πρότερον 25 τὴν ὑποκειμένην ὅλην, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῆς αὐτῆς φύσεως μένειν, ἦν εἴχε πρῶτον. οὐ γάρ γῆ καὶ οὐδωρ ὁ κέραμος ἢ ὁ πηλός, ἀλλ' εἰς ἑτέραν

1 κουφότης et ψυχρότης L_{2a}: κουφότητος et ψυχρότητος MCSL₁: num βαρύτητες κουφότητες καὶ θερμότητες ψυχρότητες scrib. (coll. Simpl. 1058,1 sqq.)? 3 καὶ γάρ κτλ.] Aristot. 244b 11; cf. infra v. 10 sqq. 4 τῷ μὲν τελ.] Aristot. 245a 5 πυρὶ] cf. Philoponi exc. Venet. 875,29 6 γάρ] δὲ C ante σσφησις add. ἡ C 9 ἀπόντος Car. Schenkl (ἀπογινομένου Aristot. 245a 14) καθ' ὅσα κτλ.] Aristot. 244b 12 καθ' CL et Laur. 85,14: μειούμενον M: καὶ S ἄψυχον — (10) ἐμψυχὸν L_{2a}: ἐμψυχὸν — ἄψυχον MCSL₁ 10 τὸ ante ἀνάπαλιν om. SL (cf. Alexandri verba apud Simpl. 1093,22) 12 ὅτι κτλ.] Aristot. 245b 3 13 μεταβάθοι C 19 καὶ ψυχρόν om. C 20 τοῦ SL: τοῦτο MC 21 ἐγγενόμενον CS 22 σχημάτων om. C 24 εἴη] 'scrib. ἡ' Spengel 27 σχηματίσεων MC: μετασχηματίσεων SL γε Spengel ex Aristot. 246a 9: τε MSL: τι Vindob. 110: τις Par. 1888: τις ἀν Taurinensis

φύσιν μετέστη, οὕτε μὴ τὸ γεγονός οἷον τὴν πλάνην ἢ τὸν ἀμφορέα· 402
οὐδὲ γάρ ἣν πρὸ τούτων πλάνης ἢ ἀμφορέους. | 30

’Αλλὰ μὴν οὐδὲ τὰς τοῦ σώματος ἔξεις ἢ τὰς τῆς ψυχῆς, οἷον νόσους 403
τε καὶ δύσεις καὶ κακίας καὶ ἀρετάς, εἴποις ἀνὸλοιώσεις οὐδὲ ἀλλοιοῦσθαι
5 κατὰ ταῦτα τὰ σώματα τῶν ζῴων καὶ τὰς ψυχάς· αἱ μὲν γάρ ἀρεταῖς
τελειώσεις εἰσὶ, διὸ μᾶλιστα τότε ἔχει κατὰ φύσιν ἔκαστον, ὅταν ἀπολάβῃ
τὴν οἰκείαν ἀρετήν, αἱ δὲ κακίαι διαφθοραί. ὥσπερ οὖν οὐδὲ τὸ τελειό-
μενον ἀλλοιοῦσται (ἄποτον γάρ, εἴ τις τὴν ὀροφούμενην οἰκίαν ἀλλοιοῦσθαι
10 λέγει καὶ μὴ ὀροφούσθαι), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἀρετῶν ἔχει τὸν
συμμέτρῳ καὶ ἀσυμμέτρῳ, ταῦτα δὲ τοῦ πρός τι. κατὰ τὸ πρός τι δὲ
οὐκ ἔστιν ἀλλοιώσις.

’Αλλὰ μὴν οὐδὲ αἱ τοῦ νοητικοῦ μέρους ἔξεις οὕτε αἱ λήψεις τῶν 404
ἔξεων, καὶ οὐχ ὅπως γε ἀλλοιώσεις, ἀλλ’ οὐδὲ γενέσεις ὅλως. αἱ μὲν γάρ
15 ἐπιστῆμαὶ ἐκ τῶν καθύσλου, τὰ καυμάλου δὲ ἐκ τῶν κατὰ μέρος ἀλθοῖσονται,
οὐδὲ τῆς ἐνεργείας τοῦ νοῦ γένεσίς ἐστιν ἢ ἀλλοιώσις. οὐδὲ γάρ ὅλως ἐν
χρόνῳ οὐδὲ συμπληροῦνται αὐτοῖς τὸ εἶναι ὑπὸ τοῦ χρόνου, εἰ καὶ ὅτι 20
μᾶλιστα γρόνους ὄντος νοοῦμέν τε καὶ θεωροῦμεν, ὥσπερ δὴ καὶ τὸ ἀπτεσθαι
χρόνου μὲν ὄντος γίνεται, οὐκ ἐν χρόνῳ δέ. καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τοῦ ἐν
20 παντὶ μορίῳ τοῦ χρόνου ὁμοίως ἀπτεσθαι τὰ ἀπότομα, ὡς οὐδὲν τοῦ 25
χρόνου δεόμενα εἰς τὴν τοῦ ἀπτεσθαι γένεσιν, ἀ δὲ οὐ προσδεῖται χρόνου,
ὅστε ἐκ τῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἐνέργειαν μεταβάλλειν, ταῦτα ἀγρόνως
γίνεται.

4. Οὐκ ἔστι δὲ πᾶσα κίνησις πάσῃ συμβιλητὴ οὐδὲ | κοινὸν μέτρον 404
25 ἀπαστῶν· τί γάρ ὅμοιον πάθους καὶ φορᾶς; ἀλλ’ οὐδὲ φορᾶς τῆς κύκλῳ
ἐστὶ καὶ εὐθείας· οὕτε γάρ τὰ διαστῆματα συμβιλητά, ἢ τε περιφερῆς
γραμμὴ καὶ ἡ εὐθεία· οὕτε γάρ μείζων ἢ ἑτέρα τῆς ἑτέρας οὔτ’ ἐλάττων· 5
οὔτ’ οὖν τὸ ταχύτερον ἐπὶ πασῶν πρὸς πάσας οὕτε τὸ βραδύτερον,
ὅμοίως δέ, ὡς εἰ λέγομεν ὅξύτερον εἶναι τὸ γραφεῖν τοῦ οἴνου καὶ τὸ
30 ξύφος τῆς νήτης. ἀλλ’ ίσως ἐρεῖ τις, ὅτι κοινὸν μέτρον ἀπαστῶν ὁ χρόνος
φορᾶς νεύσεως πτήσεως βαδίσεως αὐξήσεως ψύξεως καὶ τῶν τοιούτων· ἐν 10
ίσῳ γάρ χρόνῳ τὸ μὲν ἡγέγονη, τὸ δὲ ἔπαυθε, τὸ δὲ ηδεήθη· ἀλλ’ οὐ διά

2 οὐδὲ MCS: οὐδὲν L	4 τε οι. C	ὑγείεις M	καὶ κακίας οι. C
7 δέ] δὴ C	9 ‘ινπό λέγοι’ Spengel	μὴ οι. SL	δροφεῖσθαι SL
10 τῶν οι. C	εἴτι κτλ.] Aristot. 246 ^b 3	11 καὶ ἀσυμμέτρῳ οι. M: cf.	
Simpl. 1113,9 sqq.	τοῦ οι. C	13 Ἀλλὰ κτλ.] Aristot. 247 ^b 1	νοητοῦ L, et
Laur. 85,14 (in M compend. scripturae)		16 ἦ] ἡ C	γάρ οι. a
(exstat in a)	22 τὴν οι. C	ἀγρόνως] cf. Simpl. 1076,6	17 εἰ οι. L
κτλ.] Aristot. 248 ^a 10: Οὐκ ἔστι—(25) ἀπαστῶν] cf. Simpl. 1082,18 sqq.			πάσῃ
MC'a, Vict. e coni.: πᾶσι SL	26 ‘fort. οὐδὲ γάρ—συμβιλητὴ’ Spengel; at cf. Simpl.		
1085,13	27 οὕτε γάρ κτλ.] Aristot. 248 ^a 24	οὕτ’ ἐλάττων L: οὕτ’ οὖν	
ἐλάττων MCS	28 οὕτε (ante τὸ βραδύτερον) Spengel: οὐδὲ libri		29 ὁμοίως
κτλ.] Aristot. 248 ^b 8	ὁμοίως MC: ὁμοίον SL	ώς οι. C	εἰ λέγομεν MC,
Spengel e coni.: εἰ λέγομεν S: εἰ λέγομεν L	30 ἀλλ’ ίσως κτλ.] Aristot. 249 ^a 8		Spengel e coni.: εἰ λέγομεν S: εἰ λέγομεν L

τοῦτο γενικὴν τινα εἶναι κίνησιν ἥτεόν, μόνα δὲ τὰ συνώνυμα συμβλήγτα, 104
καὶ ἵστεον, ὅτι τῶν ὄμωνομιῶν αἱ μὲν ἔχουσι τι κινήσιν αἱ δὲ οὐ, καὶ αἱ
μὲν ἐγγῆς αἱ δὲ πόρρω.

δ. Ἐπεὶ δὲ τὸ κινοῦν δύναμετ τινὶ κινεῖ καὶ ἐν τινὶ διαστήματι καὶ
5 ἐν ποσῷ χρόνῳ, ἀρά ως ἡ πολλαπλάσιος δύναμις πολλαπλάσιον κινεῖ βάρος,
οὗτος ἡ πολλαπληρότερος πολλαπληρότερον; οἷον εἰ τὸν κίνον οἱ πεντήκοντα, 20
τὸ πεντηκοστὸν τοῦ κίνονος εἰς δύνατες κινῆσαι καθ' αὐτόν· καὶ εἰ στάδιον
οἱ πεντήκοντα ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τὸν σύνδιον ὅλον κινοῦσι, τὸ ἡμιστάδιον οἱ
πεντήκοντα δύο σταδίους ἐν τῇ ἡμέρᾳ, οἱ δὲ πέντε καὶ εἴκοσι τὸ στάδιον
10 μόνον. καὶ εἰ, καθάπερ τὸ στάδιον οἱ πεντήκοντα, τὸ πεντηκοστὸν τοῦ 25
σταδίου κινήσει τὸν κίνον τοῦτον, ἀνθρωπος εἰς ἐν τῷ ἵστρῳ χρόνῳ, ἐν
ἔστιπερ τὸ ὅλον οἱ πεντήκοντα, τούτων γάρ τὰ μὲν φαίνεται ἔχειν τὴν
ἀναλογίαν, τὰ δὲ οὐ | δύναται, οἷον οὖν καὶ τὸ τελευταῖον τῶν εἰρημένων· 405
συμβαίνει γάρ ἀν οὗτος τῷ ἴσχυροτάτῳ τὸ ἀσθενέστατον τὸ αὐτὸν κινεῖν,
15 οὐ τὸν ἕστιν μὲν τόπον οὐδὲ ὠστήτως, παράδοξον δὲ καὶ ὄπωσιν καὶ
ὅτιον, ὅστε καὶ τὸν ἕνα κινεῖν τὸ πλοῖον καὶ τὸ δεκατάλαντον βάρος. 5
φαίνεται γάρ, διτι κατά τινα δύναμεως ὑπερογήν τὸ κινοῦν κινεῖ καὶ ἔστιν
ἡ μὲν τις ἀπολειπομένη πόρρω τοῦ κινητοῦ καὶ ὥσπερ ἀσύμβλητος αὐτῶν,
ἡ δὲ οἷον ἡττωμένη, ἡ δὲ οἷον ἰσάζουσα ἥδη, ἡ δὲ καὶ κρατοῦσα λοιπόν· 10
20 διὸ τοῦτο γάρ ὁ μὲν εἰς πόρρω τοῦ κινητοῦ τὴν ναῦν, οἱ δέκα δὲ ἐλάστους,
οἱ τριάκοντα δὲ οὐδὲ κρατοῦσιν οὐδὲ κρατοῦνται, προστείνομένου δὲ ἐνὸς
ὑπερέχουσιν ἥδη τοῦ κινητοῦ, ποιεῖ δὲ οὐχ εἰς, ἀλλ' ἡ τὸν συμπάντων
δύναμις, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἱσορρόπων ζυγῶν. εἰς γάρ γαλκής προστείθεις 15
τὸ σύμπαν βάρος ἐκίνησεν, δεῖ δὲ ἐγγυτέρω τοῦ κινεῖν τὸ πλέον τοῦ ἐλάττο-
25 νος, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν μεγεθῶν ἐγγυτέρω τοῦ τρίπηχου εἶναι τὸ παλαιστοῦ
δέον ἦ τὸ πήγκεος. ἔτι δὲ μᾶλλον τὸ δυοῖν δακτύλοιν, καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ 30
δακτύλου ἑνός, οὐδέ πῃ δὲ οὐδὲ ταῦτα, πρὶν ἀν προστεθῆ τὸ δακτυλιαῖον.
αἵτιον δὲ οὐ τὸ δεστατον προστεθὲν τοῦ τριπηχαίνου, ἀλλὰ τὸ ἐξ ἀπάντων
μέγεθος. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τούτων ὥρισται τὸ ποσὸν καὶ ῥάδιον εὑρεῖν καὶ 35
30 τῇ αἰσθήσει καὶ τῷ λόγῳ τὸ μέγεθος προσελθόν, ὅ τι τρίπηχος μέγεθος
πρῶτον ἐποίησεν, ἐπὶ δὲ τῆς νεώτερης κινητικότητος καὶ τοῦ ζυγοῦ γαλεπὸν ἀποδού-
ναι, πότε τοσοῦτον ἐγένετο, ὥστε πρῶτον κινῆσαι. τὸ γάρ παρὰ μικρὸν |
ἐνταῦθα ἀνακύπτει καὶ ὁ σωρίτης καθάπερ ἐπὶ τοῦ πλούτου καὶ τῆς 406

4 Ἐπεὶ κτλ.] Aristot. 249b 27

5 ἡ SL: ὁ MC; cet. cf. Simpl. II 103,3 sqq.

7 πεντηκοστὸν L κίνον M (ονος e corr.) 8 ante ἐν add. καὶ S στάδιον et
ἡμιστάδιον C 10 πεντηκοστὸν L (sed πεντηκοστὸν a) 13 ἀναλογίαν] cf. Simpl.

I 103,17 14 συμβαίνοι Spengel; cf. ind. verb. i. v. ἄν τὸ (ante ἀσθενέστατον)
S text.: τὸν S marg. 15 καὶ ante ὄτιον om. C 16 ὄτιον] ποσὴν Aristot. 250a 17
(sed ποσὸν HI) 17 κινεῖται C 18 καὶ om. L 23 εἰς κτλ.] cf. Simpl.

1197,21 25 τοῦ τρίπηχου εἶναι scripsi: εἶναι τοῦ τρίπηχου libri: τοῦ εἶναι τρίπηχος Spengel

26 ἡ τῶν M (super οὐ rasura) 27 οὐδὲ πῃ MC: οὐδέπω SL ταῦτα scripsi:

τοῦτον libri: τοῦτο Spengel προστεθῆ L (πρ), Spengel e coni.: προτεθῆ MCSa

28 fort. τῷ τριπηχαίνῳ Spengel 30 προσελθόν, ὁ τι scripsi: προσελθόντι libri:
(προσελθόν τὸ Vindob. 110): ὁ προσελθόν Spengel 31 νεολατίς SL

φαλακρότητος. οὐκοῦν θαυμαστέον, διὸ τί δήποτε οὖτος μόνος μὲν τυγχάνων 106 οὐκ ἔκινει, μετὰ δὲ τριάκοντα τυχὸν ἔσως, ὥσπερ οἶμαι καὶ βιῶν μόνος καὶ μὲν οὐκ ἐν ἐξάκουστος γένοιτο, μετὰ πολλῶν δὲ ἐν τῷ θεάτρῳ ἀλλο γάρ τὸ ἐξ ἀπάντων ἑκάστου, πλὴν ἐμφαίνεται γέ πως τὸ ἐξ ἀπάντων καὶ τὸ 5 ἐξ ἑκάστου, ἀεὶ τε ἡ ἀθρόος δύναμις πλείω τῆς μεμερισμένης, ἐπεὶ καὶ τὸ σιτίον τὸ τηλικοῦτον καθ' αὐτὸ μὲν ὑγρειόν, πολλὰ δὲ ὅμοι τηλικαῦτα 10 νοσερὰ γῆδη καὶ βλαβερά. οὔτ' οὖν, ὡς οἰεται Ζήνων, ἐπειδὴ δι μέδιμνος τῶν κέργηρων φυφεῖ, καὶ ἡ μία κέργηρος φυφήσει, οὔτ' ἐπειδὴ τὴν πέτραν κοιλανούσιν οἱ πολλοὶ σταλαχημοί, ἀνάγκη τι καὶ τὸν ἔνα κοιλαίνειν οὐ γάρ 15 συντεμαχίζονται τοῖς μεγάλεσσιν αἱ δυνάμεις, ἀλλ' ἔστιν ἐφ' ὧν προσπολεῖ- πουσι τοὺς ὄγκους ἔτι τέμνεσθαι δυναμένους· καὶ περὶ μὲν τούτων ἀλις.

Μάλιστα δὲ τὰ τοιαῦτα καθ' ἕαυτὴ θεωρίαν τινὰ ἔχει καὶ ζήτησιν, πότερον οἱ πάντες τηλικοῦτον κινήσουσι βάρος. ἡλίκον ἐκ τῶν καθ' 20 ἔκαστον γίνεται· λέγω δὲ οἰον, εἰ ταλαντιαῖον ἔκαστος, οἱ πάντες ἔκατὸν 15 ταλάντων βάρος ἡ μεῖζον ἡ ἔλαττον. ἔλαττον μὲν οὐκ εὐδογον, μεῖζον δὲ μᾶλλον· ποιεῖ γάρ τὸ ἀθρόον καὶ φιλότιμον ἀμα καὶ παρορμητικὸν ἀλλήλων, 25 ὥσπερ ἐν τοῖς ἵπποις ζευγνυμένοις εἰς τὸ τάχος, θέρμης μᾶλλον τὸ εἴτε καὶ δυνάμεως ἐπιγενομένης μεῖζονος, διὸ τὴν ἐπίτασιν ἐκθερμανομένων καὶ διαμιλωμένων. ὀλλὰ τούναντίν οὐκ ἀλισον, ὅστε διακρούμενον εἰς τοὺς 30 καθ' ἔκαστον βάρος ἡ τὸν ὄγκον | μηδ δύνασθαι πάντα φέρειν, τάχα δὲ 107 καὶ ἀναγκαῖον, εἴπερ ἐκεῖνο ἀληθές. ἀφαιρεῖται γάρ τη τῆς δυνάμεως μερι- ζόμενον, δι προσεπέθηκεν ἡ ἐπέδηνος διθροισμός. δημοιον δ' ἀν δόξειν 5 ως διὰ πολλοῦ τοῖς ἐπὶ τῶν διαγραμμάτων συμβαίνειν ἐκεῖ τε γάρ ἡ 5 διπλάσιον τετραπλάσιον καὶ ἐνταῦθα οἱ ἀθρόοι πολλαπλάσιον. διαφορὰ δὲ 25 καὶ ἐν τῷ τὰ κινούμενα τοιαῦτα εἴναι τῷ σχήματι, καθάπερ καὶ ὅταν δι' αὐτῶν κινῶνται· τὸ γάρ σφαιροειδὲς εὐκίνητον γέγονεν. ἐνταῦθα γάρ τὸ 10 ἦκιστα βεβηκός καὶ κατ' ἐλάχιστον ἀπότιμον, οἷον γάρ προσδοποιεῖται πρὸς τὴν κίνησιν. διὸ καὶ διλος τὸ κινούμενον ῥῆσον ἡ τὸ ἀκίνητον, 30 ώσαύτως δὲ καὶ δισα διλα παραπλήσια τούτοις. ὅπαντα γάρ ταῦτα ἐτέραν τινὰ ἔχει θεωρίαν.]

2 de τυχὸν vix cogitandum	4 τὸ (post γάρ) MSL et Par. 1888: τῷ a: om. Vindob.
110: τοῦ Spengel	ἐκάστου MC: ἔκαστον SL
ἡ] καὶ L	5 δεῖ—(7) βλαβερά om. C
πλείων Spengel	6 ἕαυτὸν L
10 συντεμαχίζονται C	9 τι] ‘τις?’ Spengel
finem libri Themistii sunt	10. 11 παραλείπουσιν C
ἡ ἔκατὸν Vindob. 110: ἡ κατὰ Par. 1888	12 Μάλιστα κτλ. usque ad
intellego: aut ἔτι aut εἰτα scribendum	τὰ om. SL
coni.: ἐπιγενομένου ceteri libri	13 οἱ SL: εἰ MC
22 ἐπιδέδωκεν C	14 ἔκατὸν]
‘fort. συμβάνει’ Spengel (συμβάνουστεν Neapol.)	17 ὑποζευγνυμένοις C
1888 lacuna III litt.)	εἴτε non
23 num διαγραμματόν haec spectant?	18 ἐπιγενομένης Vindob. 110, Spengel e
24 καὶ om. C (in Paris.	πάντως C
γάρ om. SL	

1. Ἔπειται δὲ ἐφεξῆς ἐπισκέψασθαι, πότερον γέγονέ ποτε κίνησις οὐκ 5
οὔσα πρότερον καὶ φθείρεται πάλιν οὕτως, ὥστε κινεῖσθαι μηδέν, ἢ οὔτε
ἐγένετο οὔτε φθείρεται, ἀλλ' οὐδὲ ἡνὶ καὶ ἀεὶ ἔσται καὶ τοῦτο ἀθάνατον καὶ
5 ἀπαυστὸν ἐν τοῖς οὖσίν ἔστιν, οἷον ζωὴ τις ὑπάρχουσα πᾶσι τοῖς ὑπὸ²⁰
φύσεως συνεστῶσιν. καὶ γάρ ὅτι μὲν ἔστι κίνησις, ἀπαντεῖς δημολογοῦσιν, 10
ὅσοι περὶ φύσεως πραγματεύονται καὶ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς διαλέγονται,
ὅτι δὲ ἀΐδιος, οὐκέθ' ἀπαντεῖς, ἀλλ' ὅσοι μὲν ἀπείρους τοὺς κόσμους εἰναί
φασι καὶ ἀεὶ τοὺς μὲν γίγνεσθαι τοὺς δὲ φθείρεσθαι, οὐδὲ φασιν εἶναι τὴν 15
10 κίνησιν. ἔπειται γάρ αὐτοῖς τὰς γενέσεις καὶ τὰς φθορὰς εἶναι μετὰ κινή-
σεως. δημολίως δὲ τούτοις, ὅσοι καὶ ἔνα κόσμον καὶ ἀΐδιον ὑποτιθέντες,
συνομολογοῦσι καὶ τὴν κίνησιν ἀΐδιον εἰναι. ὅσοι δὲ ἔνα μὲν οὐκ ἀΐδιον
δέ, τούτοις ἀκολουθεῖ ταῖς περὶ τοῦ παντὸς ὑποθέσεσι καὶ περὶ τῆς κινή-²⁵
σεως γρῆσθαι. δύο δὲ οἱ τρόποι τῶν οὐκ ἀΐδιον ποιούντων τὸν κόσμον. 409
15 καὶ παρὰ τούτους οὐκ ἔστιν ὅλος· ἢ γάρ, ὡς Ἀναξαγόρας φησίν, ἀπάντων
ἡμοῦ μεμιγμένων τὸν ἄπειρον γρήνον ἀρέσασθαι ποτε τὸν νοῦν τοῦ κόσμου
καὶ τῆς κινήσεως, ἢ ὡς Ἐμπεδοκλῆς· οὐτος μὲν γάρ ἐν μέρει κίνησιν ποιεῖ ἡ
τοῦ παντὸς καὶ ηρεμίαν, κίνησιν μέν, ὅταν ἡ φιλία τὸ πᾶν εἰς ἓν ἐκ πολλῶν
συνάγῃ ἢ αὐθίς τὸ νεῦκος εἰς πολλὰ ἐξ ἐνός, ηρεμίαν δὲ ἐν τοῖς μεταξὺ³⁰
20 γρήνοις, ὥστε Ἀναξαγόρας μὲν ἡ κίνησις ἀρέσμενη συνεχῶς ἔστι καθάπερ εἰ-
δὴ καὶ ὁ κόσμος, Ἐμπεδοκλεῖ δὲ ἐν μέρει ποτὲ μὲν ἔστι, ποτὲ δὲ οὐκ
ἔστι, ὥσπερ καὶ ὁ κόσμος. σκεπτέον δὲ περὶ τούτων, πῶς ἔχει· γένοιτο
γάρ ἂν ἵστως πρὸ ἔργου οὐ μόνον εἰς τὴν περὶ φύσεως θεωρίαν, ἀλλὰ καὶ

1 ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ] Τοῦ αὐτοῦ M; de ceteris libris cf. Praef. 2 ποτε οἱ. E Aristot.
250^b11 3 ὥστε οἱ. E Aristot. 250^b12 6 γάρ οἱ. L 7 διαλέγονται]
cf. Simpl. 1120,24 sqq. 8 οὗτοι] sic EK Aristot. 250^b18: ὅποισι FIII τοῖς]
τε EII Aristot. ib.: οἱ. FK et Simpl. 1120,28 8.9 εἶναι φασιν εἶναι L (εἶναι alt. del.
Spengel) 10 τὰς ante φθορὰς οἱ. E Aristot. 250^b21 19 συναγάγῃ C ηρεμίαν
Spengel e Simplicio 1125,22 (φαίνεται δὲ καὶ ὁ Θεμίστιος ταύτης τῆς ἐννοτᾶς ἐγόμενος, scil.
interpretationis ab Alexandro prolatae; cf. Simpl. l. c. v. 11 sqq.): ηρεμία libri ἐν] ἐν
τε S 21 καὶ] εἰ καὶ C 22 δὲ] sic E Aristot. 251 a 5: δὴ FIII τούτων]
sic EF Aristot. ib.: τούτου IIIK et Simpl. 1125,25

πρὸς τὴν μέθοδον τὴν περὶ τῆς πρώτης ἀρχῆς καὶ τὸν πρώτου τῶν πάντων 409 αἰτίου. ἀρεῖώμεθα δὲ πρῶτον ἐκ τῶν διαιρετιμένων ἡμῖν καὶ ἡδη κειμένων. φαμέν δὲ τὴν κίνησιν εἶναι τὴν ἐντελέχειαν τοῦ κινητοῦ καθὸ κινητόν. ἀναγκαῖον ἄρα, εἰ μέλλοι ποτὲ κίνησις ἔσεσθαι μὴ οὖσα, προϋπάρχει τὰ 20 5 πράγματα δυνάμενα κινεῖσθαι καθ' ἑκάστην κίνησιν· καὶ γάρ γωρὶς τῷ τῆς κινήσεως ὄρισμοῦ τοῦτο δῆλον. εἰ γάρ ἀλλοίωσις ἔσται, δεῖ προϋπάρχει πρῶτον τὸ ἀλλοιωθῆναι δυνάμενον· εἰ φαρὰ κατὰ τόπον. δεῖ πάντως πρότερον ὑπάρχει τὸ κατὰ τόπον οὗτον τε φέρεσθαι καὶ δῆ τὸ καυστὸν 25 εἶναι πρὸς καίσθαι καὶ τὸ καυστικὸν πρὸς κάσιν. τούτου τούτῳ οὕτως 10 ἔχοντος τοῦ δεῖν ἐξ ἀνάγκης προϋπάρχειν τὰ πράγματα τῆς κινήσεως ἐπιτηδείως ἔχοντα πρὸς αὐτήν, τοὺς ὑποθεμένους κίνησιν γενέσθαι ποτὲ μὴ 30 οὖσαν καὶ ἀρχὴν αὐτῇ προτιθέντας τὴν κατὰ γράφον περὶ τῶν πραγμάτων 410 ἐρωτητέον, ἐπεὶ μὴ καθ' αὐτὴν ἡ κίνησις, ἀλλ' ἐν πράγμασι, τὰ πράγματα ταῦτα προϋπηρχεῖ τὸν ἀπειρον χρόνον καὶ ἀΐδια ἦν ἡ καὶ αὐτὰ 15 γενέσεως ἔσχον ἀρχήν; εἰ μὲν τοῖν τὸν ἐγένετο ποτε μὴ ὅντα, ταύτην 5 κεκίνηται πρότερον κίνησιν. δι' ἣν εἰς τὸ εἶναι ἡλθεν ἐκ τοῦ μὴ εἶναι (καὶ οὐ λέγω νῦν, διτὶ ἡ γένεσις κίνησις, ἀλλ' διτὶ πάντως διὰ κινήσεως), ὥστε τῆς ληφθείστης αὐτοῖς πρώτης κινήσεως ἀλληλού ἀναφαίνεσθαι πρότερον ὑπὸ τοῦ λόγου. ἵνα μὲν γάρ κίνησις γένεται, δεῖ πρότερα γενέσθαι τὰ κινητόμενα, 10 20 ἵνα δὲ γένεται τὰ κινητόμενα, δεῖ πρότερον κίνησιν ἀλληλού γενέσθαι, ὥστε κατὰ τοῦτο τὸν τρόπον οὐχ οὖν τε λαβεῖν τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως· ἀεὶ γάρ τῆς πρώτης λαμβανομένης ἀλληλού τίς ἔστι προτέρα. 'ναῦ', φησίν, 'ἀλλ' 25 ἔκεινην λέγω προτέραν τὴν κίνησιν, δούτης ἔγένετο τὰ κινεῖσθαι δυνητόμενα'. ἀλλ' εἰ μέμνησαι τοῦ τῆς κινήσεως ὄρισμοῦ καὶ διδως ἀεὶ προϋπάρχειν 30 τὸ κινεῖσθαι δυνάμενον τῆς κινήσεως καί, διταν γένεται τὰ πράγματα διὰ κινήσεως, καὶ μετέχειν πάντως ἐν τῇ γενέσει κινήσεως, * * * πρότερον πρὸς 35 ἔκεινην τὴν κίνησιν ἐπιτηδείως, καθ' ἣν εἰς τὴν γένεσιν ἔρχεται. ἐπειδὴ γάρ οὐδὲν ἐκ τοῦ παντελῶς μὴ ὅντος. ἀλλ' ἐκ τοῦ τὸν ὅντος τὸ δὲ μὴ ὅντος ἀνάγκη προϋπάρχειν πως τὸ τὴν πρώτην ταύτην μεταβολὴν 40 35 καὶ κίνησιν διφτιτάμενην. πάλιν οὖν ἔρησίμεθα θύμων, τὸ προϋπάρχον ἀΐδιον ἢν ἡ γενητόν; εἰ γάρ πάλιν λέγομεν, διτὶ γενητόν, προήξομεν ταῦτα ἀποροῦντες· μόνως γάρ οὕτως ἢν δυνατὸν ἀρχὴν λαβεῖν τῆς κατὰ γράφον κινήσεως. εἴπερ ἢν δυνατὸν ἐκ τοῦ παντελῶς μὴ ὅντος ποιεῖν τὴν γένεσιν. 45 40 ἀλλὰ δῆτα | προϋπαρχέτω τὰ πράγματα τὸν ἀπαντα χρόνον ἀΐδια· ἀρχεῖται 411 35 δὲ τῆς κινήσεως ἀπό τινος χρόνου. φαίνεται μὲν δῆ καὶ αὐτοῦθεν ἐπιστή-

1 τὴν περὶ L₂ ex Aristot. 251^a7 (τὴν οἱ. F): τοῦ περὶ MCSL₁ 3 δῆ Spengel sec.
Aristot. 251^a9 ἐντελέχειαν] sic FHII Aristot. ib.: ἐνέργειαν EK 4 κίνηται et
οὖσαν C 5. 6 τοῦ τῆς SL et Laur. 85,14: τῆς τοῦ MC 8 δῆ M₁C et E Arist.
251^a15: δεῖ M₂SL 9 κάτεσθαι fort. S₁ et Aristot. 251^a16 (praeter II) 12 προ-
τιθέντας C 14 ἢν ἀΐδια SL 15 ἔσχει Spengel ταύτην MC: ταῦτα SL
17 τῆς om. M 23 τὴν e corr. M 26 μετέχειν scripsi: μετέχει libri: μετέχει
Spengel lacunam significavi; desideratur secundae personae verbum velut προήξεις:
ἔχει πάντως inserunt CSL (ἥξει π. vix aptum videtur) 31 λέγομεν πάλιν C
προήξομεν MSL: πράξομεν C 31 ἀρχεῖται MC: ἀρχέτω SL

σασιν ἀλογίς· ή ὑπόθεσις· τί γάρ δῆποτε νῦν ἄρχεται κινεῖσθαι πρότερον 411
δ' οὐ; ὅμοιως δὲ καὶ προάγουσιν εἰς τὸ ἐφεξῆς τὸν λόγον ἀποπότερα ἥ
συμβαίνει· εἰ γάρ τῶν μὲν οἰνόν τε ὄντων κινεῖσθαι τῶν δὲ οἰόν τε ὄντων
κινεῖν δύμας πρότερον μὲν ἦν ἀμφοῖν ἡρεμάν, νῦν δὲ ἄρχεται τὸ μὲν κινεῖ-
5 σθαι τὸ δὲ ἡρεμέν, δεῖ πρότερον ὑπάρχειν αἰτίαν τῆς μεταβολῆς, δι' ἣν 10
πρότερον οὐκ ἐνήργει κατὰ δύναμιν, νῦν δὲ ἀπειληφει τὴν ἐνέργειαν· οὐ
γάρ δὲ καρδιὲς αἰτίας δύμοις ἔχοντα πρὸς ἀλληλα νῦν τε καὶ πρότερον, νῦν
μὲν ἐνεργεῖ πρότερον δ' οὐ, ἀλλ' ἢ πλέον ἀλληλων πρότερον ἀφειστήκει
νῦν δὲ πλησίον γέγονεν, ἢ τι μεταξὺ πάντως ἦν τὸ κινοῦσιν, δι νῦν ἀνήρηται. 15
10 ὃ τι δὲ ἀν τούτων ὑπόθη, κίνησιν ἔτεραν ὑποτίθεσθαι ἀνάγκη τῆς προτέ-
ρας ὑποκειμένης. εἰ γάρ ἀεὶ μὲν τὰ πράγματα ἦν, οὐκ ἀεὶ δὲ τὰ μὲν
κινεῖται τὰ δὲ κινεῖ, ἀλλὰ ἡρεμάτο νῦν, ὅπλον ὡς πρότερον οὐκ εἴχε τὴν 20
σχέσιν ταύτην πρὸς ἀλληλα, ἦν νῦν ἔχοντα τὸ μὲν κινεῖται τὸ δὲ κινεῖ,
ἀλλὰ μετέβαλλεν αὐτῶν θάρτερον ἡ ἀμφότερα, ἢ τὸ κινητικὸν μόνον ἢ τὸ
15 κινητόν. εἴπερ οὖν, ἵνα τῆς πρώτης ἀρχῆται κινήσεως, προτέρας κινήσεως
δεῖται ταῦτα, ὑπομένει καὶ οὗτος ὁ λόγος· εἰ δὲ δὴ καὶ τις ἐκείνην πρώτην 25
λέγει τὴν κίνησιν, καθ' ἦν τὸ κινητικὸν μεταβέβληκεν εἰς τὸ νῦν κινεῖν καὶ
καθ' ἦν πρὸς τὸ κινητὸν τὴν σχέσιν ταύτην ἀπειληφεν, οὐδὲν πλέον οὐδὲ
οὕτως συμπερανεῖ· πάλιν γάρ ταύτης τῆς μεταβολῆς τὴν αἰτίαν ἐπιζητήσομεν. 30
20 οὐ γάρ ἔξι λέγειν | μὴ πάλιν ἀλληλης προτέρας κινήσεως ἐφαψάμενος. ἀλλὰ 412
τι ταῦτα ἔχοντα αὐτοὺς ἐπιδείξει διελεγχυμένους ὡφ' ἔσωτῶν; οἱ γάρ λέγοντες
πρότερον οὐκ εἶναι κίνησιν λέγουσί τινα εἶναι χρόνον τότε, οὗτοι οὐκ ἦν
κίνησις· τὸ γάρ πρότερον αὐτοῖς τοῦτο σημαίνει. ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον 5
χρόνον εἶναι δέχεται κινήσεως, καθάπερ ἀποδέδεικται πρότερον. ἀκολουθεῖ
25 τοῖνυν τοῖς λέγουσιν, οὗτοι ἦν ποτε χρόνος, οὗτοι ην κίνησις, τὸ λέγειν οὗτοι
ἡν ποτε κίνησις, οὗτοι οὐκ ην κίνησις. εἰ γάρ δὴ καὶ περὶ τοῦ χρόνου τις 10
ἡμῖν διαμάχοιτο, οὗτοι γέροντες ποτε πρότερον οὐκ ὥν, ὥσπερ δὴ καὶ Πλάτων
δοκεῖ ποιεῖν ἐν τῷ Τιμαίῳ (γεννᾷ γάρ αὐτὸν σὺν τῷ οὐρανῷ), πρὸς τούτουν
ἔξαρκει μὲν καὶ τὴν ἀπάντων δέξαντων φυσικῶν καὶ συμφωνίαν ἐπιδεικνύειν
30 περὶ τῆς ἀδιότητος τοῦ χρόνου. Δημόκριτος μὲν γάρ τοῦτο αὐτὸν μέγιστόν 15
φησι τεκμήριον εἶναι τοῦ μὴ πάντα εἶναι γενητὰ διὰ τὸ τὸν χρόνον ἀγένητον
εἶναι. ἀλλὰ οὐα μὴ μόνον πλήθει μαρτύρων ὑπωτείν δοκῶμεν, τὸν λόγον
αὐτὸν καθ' αὐτὸν ἔξετάσομεν, εἰ οὖν τέ ποτε γενέσθαι μὴ οὗτα τὸν χρόνον. 20
μάχεται δὲ καὶ αὕτη πρὸς ἔσωτην ἡ ὑπόθεσις· τὸ γάρ ποτὲ καὶ μὴ εἶναι
πρότερον καὶ τὸ γενέσθαι νῦν ἐν χρόνῳ πάντα χρόνου κατηγορήματα καί,

1 δεῖ ποτε C 4 ante ἡρεμάν add. ἢ C 5 ἡρεμέν] κινεῖν marg. L (at
ἡρεμέν a) et margo cod. Par. 1888 6 πρότερον M: πρότερον μὲν CSL ἐνεργήσει
S: ἐνείργει Laur. 85,14 8 ἀρχῆται C 10 ὑπόθη Spengel: ὑποθοίη libri
(γένηται Simpl. 1128,13) 12 ἀλλὰ ἡρεμάτο νῦν om. C 14 μετέβαλλεν MSL (ut K
Aristot. 251 b 7): μετέβαλεν C et Laur. 85,14 (ut E Aristot.: Εἴτε μεταβάλλειν FHL)
μόνον om. SL 18 κινητὸν] κινεῖν C 21 αὐτὸς CSL: αὐτὰ M 25 ποτε
om. C 27 ποτε om. C ante Πλάτων add. δὲ L 28 Τιμαίῳ p. 37 C
31 πάντη C 33 ἔξετάσομεν C, Spengel e coni. 34 καὶ μὴ M: καὶ τὸ μὴ CSL
14 *

ἴνα τὰ ἄλλα παρῶ, τίς οὐκ οἰδεν, διτε οὕτε τὸ νῦν ἄνευ χρόνου οὕτε δὲ 412
χρόνος ἄνευ τοῦ νῦν μεσότης γάρ χρόνου τὸ νῦν καὶ ἀρχήν τινος χρόνου εἰς
καὶ τελευτὴν ἔχον ἀμμα, ἀρχὴν μὲν τοῦ ἐσομένου, τελευτὴν δὲ τοῦ παρελ-
θόντος, δὲ μάρτιον ἔστι τοῦ χρόνου δύνατὸν λαβεῖν. εἰ οὖν ἐφ' ἀπάτης
5 γενέσεως καὶ ἐφ' ἀπαντος γινομένου τοῦ νῦν | συνεπινοεῖν ἀναγκαῖον, 413
ἀναγκαῖον αὐτῷ συνεπινοεῖν ἐπ' ἀμφότερος καὶ τὸν χρόνον, ὥστε εἰ νῦν
γρέατο δὲ χρόνος, καὶ πρότερον ἦν χρόνος, οὐ πέρας τὰ νῦν· εἰ δὲ δύνατον
ταῦτα, δύνοις δῆκτον δέ χρόνος, εἰ δὲ δέ χρόνος ἀδύτος, καὶ δὲ κίνησις, εἰ
εἰπερ ἄνευ κινήσεως χρόνον ἐπινοεῖν ἀδύνατον ἐπιδέδειται.

10 Τοῖς δὲ αὐτοῖς χρησόμεθα λόγοις καὶ ἐπὶ τοῦ ἀρχαρτον εἶναι τὴν
κίνησιν. ὡς γάρ ἐπὶ τοῦ γίνεσθαι κίνησιν συνέθαινε, προτέραν εἶναι τινα
κίνησιν τῆς πρώτης λαμβανομένης, οὗτως ἐνταῦθα ὑστέραν τῆς τελευταίας.²
φιλαρείσης γάρ τῆς κινήσεως ἦν φιλείρεται καὶ τὰ πράγματα ἦν μένει. εἰ
μὲν οὖν φιλείροιτο, ἐπειδὴ μηδὲν εἰς τὸ παντελῶς μὴ δὲ ἀφανίζεται, δηλον
15 διὸ εἰς ἄλλο τι μεταβάλλει, μεταβολὴ δὲ πᾶσα διὰ κινήσεως· ἔσται ἄρα 15
μετὰ τὴν φιλοράν τῆς κινήσεως κίνησις. εἰ δὲ δεῖ διαμένει, τὰ αὐτὰ πάλιν
ἐρησόμεθα, ἀπερ καὶ ἐπὶ τοῦ γίνεσθαι τὴν κίνησιν. τί γάρ δῆποτε τὰ μὲν
κινητὰ δύνται τὰ δὲ κινητικὰ ἡρεμεῖ τὸν ἀπειρον χρόνον καὶ πρότερον μὲν
ἔκινεν καὶ ἐκινεῖτο, νῦν δὲ οὐκέτι; τὸ γάρ ἄλλογν καὶ ἀναίτιον μάλιστα 20
20 ἐπὶ τῆς φύσεως φύλακτεόν, ὡς σχεδὸν ἀπαντες παρορῶσιν, ἐπειὶ καὶ
'Εμπεδοκλῆς ἐν μέρει ποιῶν τὴν κίνησιν καὶ ἡρεμίαν κίνησιν μὲν ὑπὸ τῆς
φιλίας καὶ τοῦ νείκους, ἡρεμίαν δὲ ἐν τοῖς μεταξὺ χρόνοις οὐ προστίθησι εἰς
τὴν αἰτίαν, δι' ἦν ἐν μέρει ταῦτην ἀποδιδωσιν· ἀλλ' οὐδὲ 'Ανακαγόρας τὴν
αἰτίαν προσεπιλέγει, δι' ἦν τόδε τὸ μῆγμα ἡρεμοῦν τὸν ἀπειρον χρόνον
γρέατο ποτε κινεῖν δὲ βραδύτατος νοῦς. διὰ τί γάρ οὐ θάττον καὶ τοῦ
θάττον γε διὰ τί μὴ θάττον δεῖ; καὶ οὐδὲν γάρ ἄλλογν οὕτε ἄτακτον ἐν 414
τοῖς παρὰ τῆς φύσεως γινομένοις, ἀλλ' ἡ φύσις αἰτία πάσης τάξεως καὶ
τοῦ γίνεσθαι κατὰ λόγου τὸ δὲ τὸν ἀπειρον χρόνον ἡρεμεῖν, νῦν δὲ ἀρξα-
σθαι τῆς κινήσεως, εἴτε εἰς ἀπειρον κινητήμενα εἴτε ἡρεμήσοντα πάλιν 5
30 τίνα λόγον ἔχει, τίνα δὲ τάξιν μηδεμιᾶς λεγομένης διαφορᾶς, δι' ἦν νῦν
μᾶλλον ἡ πρότερον; ἡ γάρ ἀπλῶς ἔχειν δεῖ τὰ φυσικὰ καὶ οὐχ διὰ μὲν
οὗτως δὲ δὲ ἄλλως, οἷον τὸ πῦρ φύσει ἄνω φέρεται καὶ δὲ κάτω, ἡ
τοῦ μὴ ὕστατως ἔχειν δεῖ λόγους ἀποδοτέον τῷ φυσικῷ. καίτοι οὐδὲ δύσια 10
ἀεὶ ἔστιν οὗτος ἡ γίνεσται, οὐδὲ ταῦτα ἀπαντά ἄνευ λόγου τε καὶ ἀρχῆς.

2 καὶ [ante ἀρχὴν] sic EK Aristot. 251b21: om. FIII χρόνου post ἐσομένου coll.
EHIK Aristot. ib.: om. F 3 ἔχον Vindob. 110 et Laur. 85,14 ex Aristot. ib.: ἔχον
cett. libri 3.4 παρεληλυθότος C (ut FHI Aristot. 251b22) 5 τὸ νῦν Laur. 85,14
et Spengel e coni. 7 δ M: om. CSL τὰ] τὸ S 11 κίνησταν alt.] sic FHIK Aristot.
251b29: καὶ κίνησιν E εἶναι τινα scripsi sec. E Aristot. 251b30: εἶναι τὴν M: εἶναι
CSL: ταῦτα εἶναι FHIK Aristot. 19 καὶ pr. om. M et Par. 1888 20 ὡς] δὲ Sturz ad.
Eupped. p. 269 24 μέγμα M 29 κινητήμενα CL et Laur. 85,14: κινητήμεθα MS
30 ἔχον C 31 ἡ γάρ Laur. 85,14 et Spengel (ex Aristot. 252a17): εἰ γάρ cett. libri
καὶ sic E Aristot. ib.: om. FHIK 33 τοῦ Spengel: τὸ libri 34 δεῖ] sic EK
Aristot. 252a33: δεῖ ἡ FHI

ἀεὶ γάρ τὸ τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἔχει ἵσας τὰς γωνίας, ἀλλ' ὅμως ἐστὶ 411 τοῦ ἀεὶ τοιούτου εἰναι ἔτερον αἵτιον· ἀλλ' ἐκεῖνα τῶν ἀδίστων αἴτια, ἵσας 15 αἵτια, πρότιτα καὶ ἀρχὴ πρότιται. οὕτως μὲν οὖν προηγουμένως κατα-
σκευάζοντι φαίνεται μὴ ἐνδέχεσθαι εἶναι γρόνον, ὅτε κίνησις οὐκ ἦν τῇ
5 οὐκ ἔσται.

2. Λυτέον δὲ καὶ αὐθίς, ἢ τις ἄλλη ὑπολάβοι πρὸς τὴν θέσιν ταύτην
ἐναντίων ἔχειν. φαίνει γάρ ἄλλη τις πρότιτον μὲν, ὡς, εἰ μηδεμίᾳ κίνησις 20
ἀδίστος, οὐδὲ ὅλως ἀδίστος κίνησις. ἀλλὰ μὴν ὥρισται πᾶσα μεταβολὴ (πᾶσαν
γάρ ἔχει τυπον εἴς τι) καὶ τὰ πέρατα ἐκάστης τάνατία, ἀφ' οὐ τε ἀρχεῖται
10 καὶ εἰς δὲ λήγει, ἴσμεν· ἀπειρον γάρ οὐδὲν κινεῖται. δεύτερον δέ, εἴπερ
ἐναργῶς ὀρθῶμεν, ὅτι δυνατὸν κινηθῆναι τὸ παντελῆς πρότερον μὴ κινούμενον, 25
καὶ νῦν ἀρχεῖται τῆς κινήσεως πρότερον μηδὲ ἡγιαναῖν ἔχον κίνησιν ἐν
έκατην μήτε καθόλου μήτε κατὰ μέρος, φανερὸν δὲτι | δυνατὸν τενέσθαι 413
κίνησιν οὐκ οὔσαν. κινεῖται γάρ καὶ ἄψυχα ἀπό τυπος ἀρξάμενα χρόνου,
15 οἷον τῇ πῦρ ὅδωρ ἀήρ, καὶ τὰ σύνθετα οὐδεμίᾳν ἔχοντα πρότερον μετα-
βολῆν, ἀλλ' ἡρεμοῦντα, πάλιν κινεῖται καὶ τὰ ἄψυχα ἐκ παντελοῦς ἡρεμάς. 5
καίτοι πρὸς μὲν τὰ ἄψυχα ἐνσταί τις ἄλλη, δὲτι κινεῖται ὑπὸ ἀλλού πρότερον
αὐτοῦ κινούμενον, ὡς μὴ λίαν ἐκ τούτων τὴν κίνησιν γενητὴν ἀποδείκνυσθαι.
πρὸς δὲ δὴ τὰ ἄψυχα οὐδὲ ἐνστατιν ἐξερεῖν τινα ῥάδιον 10
20 ἐστι· ταῦτα γάρ οὐτὸς ἐστῶν κινεῖται πολλάκις ἐκ παντελοῦς τῆς προτέρας
ἡσυχίας. εἰ δὲ ἐν ζῷῳ δυνατὸν τοῦτο, γενέσθαι κίνησιν οὐκ οὔσαν οὔτε
ἐν αὐτῷ οὔτε ἔξωθεν, τί κωλεῖ τὸ αὐτὸν συμβῆναι καὶ ἐν τῷ παντί; εἰ
γάρ ἐν συμικρῷ κόσμῳ δυνατόν, καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ. 15

Πρῶτον δὴ τὸ πρῶτον ἐπικεπτέον. δὲτι μὲν οὖν, εἰ πᾶσα γένοιτο
25 κίνησις ἐξ ἐναντίων εἰς ἐναντία, ὅριζεται ὑπὸ τῶν ἐναντίων καὶ περιαῦται,
καὶ οὐκ ἔσται συνεχῆς οὐδὲ, εἰ πάλιν ἀνακάμπτει καὶ πάλιν, ὅριῶς λέγεται. 30
οὐδὲν γάρ τὴν αὐτὴν καὶ μέλαν οἶν τε εἴναι τὴν τοιαύτην, ὥσπερ οὐδὲ τῆς
γορδῆς εἰς ἀριθμόν καὶ ὁ αὐτὸς φύλλος, δὲταν πλήττεται πάλιν καὶ πάλιν,
καὶ τοῦτο δὲ προϊόντες ἀκριβέστερον ἐπιδείξουμεν· ἀλλ' ὅπερ ἔφην. εἰ μὲν
35 ἀπιστα κίνησις τοιαύτη, καλῶς λέγεται τὸ μηδεμίαν μήτε ἀδίστων εἶναι κίνη-
σιν μήτε συνεχῆ· εἰ δὲ ἔστι τις καὶ μία συνεχῆς καὶ οὐκ ἐξ ἐναντίων εἰς
ἐναντία, δῆλον ὡς οὐκέτι προσεκτέον τούτῳ τῷ λόγῳ. ἀλλὰ μὴν περὶ γε
τοῦ κινεῖσθαι τὰ ἄψυχα μήτε κινούμενα ῥάδιον εἰπεῖν, ὡς οὐτὸς ἐτέρων κινού- 30
μενα οὐδὲν θαυματὸν κινεῖσθαι μέν, δὲταν αὐτοῖς παρῇ τὸ κινοῦν, μὴ
35 κινεῖσθαι δέ, δὲταν μή· οὐ γάρ ἐν τῷ ταῦτα | ἀρχεῖται γε τοῦ κινεῖσθαι 416

1 ἔχει ἵσας MC (cf. Aristot. 252^b2): ἵσας ἔχει SL   2 αἴτια om. L₂a   4 μὴ]
μηδὲ C   6 Λυτέον] ληπτέον C   ἄν om. C   7 εἰ MC: εἰ δὲ SL: εἰ δὴ Spengel
8 ἀπαστα Aristot. 252^b10 (praeter K)   12 'scrib. τὸ πρότερον' Spengel
ἡγιαναῖσν C, Spengel e coni.: ὄντινασθν MSL   23 μετρῷ SL   24 τὸ om. C
26 ἀνακάμπτει SL   29 ἀποδείξουμεν C   33 μήτε M: πρότερον μήτε CSL:
πρότερον illud, si genuinum esset, aut post κινούμενα transponendum (cf. Simpl. 1189,28)
aut praeposito ἡρεμοῦντα (cf. ib. v. 25) supplendum esset   ὡς M: ὡς τὰ CSL
35 γε (te Simpl. 1189,29) τοῦ κινεῖσθαι MC: om. SL

καὶ πάλιν παύεσθαι δείκνυται ἀπλῶς ἡ κύρησις οὐκ ἀδύος. Οὗτον γάρ 416
ἔξωθεν ὄντων ταῦτα κινεῖται, ἐκεῖνα τί κωλύει κινούμενα συνεγγάς καὶ ἀεὶ¹
τῆς τούτων παρὰ μέρος κινήσεως αἰτια γένεσθαι; τὸ γάρ δὴ καὶ τοῦτο ὃν
5 αὐτὸς ζητεῖν, τί δήποτε οὐκ ἀεὶ κινεῖται τὰ ἄρχυγα ἀεὶ κινουμένου τοῦ
κινοῦντος αὐτά, οὐκέτι περὶ κινήσεως ἀμφισβητούντων ἔστιν, εἴτε ἀδύος
εἴτε μηδ. ἀλλ᾽ ὅλως προσαπορούντων, τί δήποτε ἔστιν τινα τῶν ὄντων, ἢ
ποτὲ μὲν κινεῖται, ποτὲ δὲ ἡρεμεῖ, ὡς τοῦτο ἀρχὴν τῆς παρούσης συμ-¹⁰
πάσης σκέψεως εἶναι, διὸ τί πολλὰ τῶν ὄντων τοιοῦτα. φάνεται γάρ καὶ
τὰ ζῷα ποτὲ μὲν κινούμενα, ποτὲ δὲ ἡρεμοῦντα παντελῶς, καὶ διαν κινῆται
10 ἐν αὐτοῖς ἔχοντα τῆς κινήσεως τὴν αἰτίαν. ἡ τὸ μὲν ἐπὶ ζῷων λύειν οὖν
γχλεπόν, εἰ καὶ μᾶλιστα οὗτος ὁ λόγος δικεῖ πιθανώτερον κατακευάζειν,
ὅτι δυνατὸν κίνησιν οὐκ οὖσαν γένεσθαι οὐδὲν γάρ ἡρεμεῖ ποτε παντελῶς,
ἀλλ᾽ ἀεὶ τινας κινήσεις κινεῖται συμφύτους, οὐτε πάσης κινήσεως ἐν αὐτοῖς
ἔχει τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀρχὴν. ἀλλὰ μόνης τῆς κατὰ τόπον πολλὰς δὲ 20
15 κινεῖται καὶ ἔξωθεν ὑπὸ τοῦ περιέχοντος. καὶ γάρ θερμαίνεται καὶ ψύχεται
καὶ λευκαίνεται καὶ μελαίνεται καὶ ὅρᾳ καὶ ἀκούει τῶν ἐνδιδόντων ἔξωθεν
τὰς κινήσεις ταύτας τῷ ζῷῳ. οὐδὲν οὖν κωλύει, μᾶλλον δὲ ἵστως καὶ εἰ
ἀναγκαῖον ἐν μὲν τῷ σώματι πολλὰς ἐγγίνεσθαι κινήσεις ὑπὸ τοῦ περιέ-
χοντος, τούτων δὲ ἐνίας τὴν διανοίαν ἡ τὴν ὅρεξιν κινεῖν. ἐκείνην δὲ τὸ
20 ὅλον ζῷον. ἡ μὲν γάρ θερμασία τὴν ἐπιμυμάναν ἐκίνησεν τοῦ ποτοῦ. ἡ 417
δὲ ἐπιμυμάνα τὸ ζῷον ἐπὶ τὸ ὄντωρ. μᾶλιστα δὲ ὁ πνοιος δηλούς ποιεῖ· τότε
γάρ τὴν ἐξ αὐτῶν οὐ κινούμενα κίνησιν τὰ ζῷα δημιουργοί κινοῦνται πολλὰς
κινήσεις πεττομένης τῆς τροφῆς, φανταζούμενης τῆς διανοίας ἀλλοιουμένων
τοῦν ἐν αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ περιέχοντος, θερματινούμενων ἡ ψυχομένων. οὕτω
25 γοῦν καὶ διανίσταται πάλιν αἰτίας τινὸς γενομένης τῶν τοιούτων ἀλλοιούσεων,
τοῦ διεγείρεσθαι. ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς τῶν ζῷων κινήσεως καὶ περὶ τῆς
τῶν ἀλύγων καὶ περὶ πάσης ἀπλῆς τῆς προκειμένης σκέψεως ὅπως τὰληθὲς 10
ἔχει, γένοιτο ἀν φανερόν, εἰ μάλισται. δὲ καὶ προεῖπον, τί δήποτε ἔνια τῶν
ὄντων ποτὲ μὲν κινεῖσθαι φύσιν ἔχει ποτὲ δὲ ἡρεμεῖν.

30   3. "Αγωθεν οὖν ἀναλαζοῦσι διατερέσσον. ἀνάγκη τὸ ηρεμεῖν πάντα 15

1 καὶ — (3) κινήσεως ομ. S   3. 4 τοῦτο ὃν αὐτὸς] τοῦτο² αὐτὸς Spengel: num τοῦτο ὃν αὐτὸς
(ζητήσεως ἀξιον) ζητεῖν: cf. Simpl. 1189,33 ζητεῖν ὡς ἀξιον ζητήσεως   4 κινῆται C
(sed in Vindob. 110 corr. man. I)   5 διαματιζητούντων SL   6 ὅλως] ὡς S
II πιθανώτερον MC: πιθανώτερος SL ('fort. πιθανώτερος' Spengel)   12 οὐδὲν³ 'scrib.
οῦτε' Spengel   16 τῶν — (17) κωλύει ομ. L   'fort. τῶν ἔξωθεν ἐνδιδόντων
νειλ ἐνδιδόντων τῶν ἔξωθεν' Spengel   17 ταῦτα — (18) κινήσεις ομ. C   18 ἐν
μὲν] ομ. FIII Aristot. 253a16   19 ἐκείνην C et EFIII Aristot. 253a17: ἐκείνη⁴
MS₂La et K Aristot.: ἐκείνο S₁   20 γάρ MC, Spengel e coni.: ομ. SL   θερ-
μαντία S₁   τὴν ή δὲ S   ποτοῦ] αὐτοῦ S   22 ἐκτῶν C   οὐ CSI.:
6 M (om. Laur. 85,14)   δημιουργοί ποιοῦνται πολλὰς τὰς κινήσεις C (at cf. Simpl.
1191,11 sqq.)   23 πεττομένης M marg. (γ.): παυσαρένης M text. CS: πεφαρένης
L; cf. Simpl. 1258,20 quaeque ibi adnot. Diels   26 περὶ μὲν τῆς τῶν ζῷων C
28 ἔχει Spengel e Simpl. 1191,23: ἔχει libri προεῖπον] προεῖπον C   30 Ἀγωθεν
— (215,1) ἡρεμεῖν ομ. M   Ἀγωθεν οὖν] cf. Simpl. 1193,12   δὴ ητοι sic FK
Aristot. 253a24: δὴ ητοι EI: δὴ τοι II

ἢ κινεῖται ἢ τὰ μὲν κινεῖσθαι τὰ δὲ ἡρεμεῖν· καὶ εἰ τὰ μὲν κινεῖται τὰ 417
δὲ ἡρεμεῖ πάλιν τοῦτο τριγῶς ἣν συμβαίνου· ἢ γάρ τὰ μὲν κινούμενα ἀεὶ⁵
κινεῖται, τὰ δὲ ἡρεμοῦντα ἀεὶ ἡρεμεῖ. ἢ πάντα πέφυκεν ὥμοιός κινεῖται·
καὶ ἡρεμεῖν, τὸ λοιπὸν ἔτι καὶ τρίτον· ἐνδέχεται γάρ τὰ μὲν ἀεὶ τῶν ὄντων 10
ἀκίνητα εἶναι, τὰ δὲ ἀεὶ κινούμενα, τὰ δὲ ἀμφιτέρων μεταλαμβάνειν, ὅπερ
ἥμεν ἀποδεικτέον ἐστίν. τοῦτο γάρ ἔχει λόγον γε πάντων τῶν ἀπορηθέντων
καὶ τέλος ἥμεν τῆς περὶ κινήσεως πρᾶξις· ὅτι μὲν οὖν οὐ πάντα 15
ἡρεμεῖ, γελοῖν τριτεῖν τινα λόγου ἀρέτας τὴν αἰτησίαν (ἀρρωτία γάρ
ἐστι διανοίας μὴ διακρίνειν τὰ τε λόγου δεῖματα καὶ τὰ μή· ὅπερ ἐνίον
10 γάρ βέλτιον ἔχομεν ἢ λόγου δεῖματα) καὶ ἄμα οὐ πρὸς τὸν φυσικὸν ἡ
ἀμφισβήτησις ἡσπερ | εἰρήκαμεν καὶ ἀργόμενοι. ἀλλὰ καὶ ὅτι μὴ πάντα 418
κινεῖται, ἀεὶ ἐστι μὲν ὥμοιός ἐναργέστερος καὶ οὐ προσδέσθενος λόγου, προσήκει
δὲ ὕστερος τοῦτο μᾶλλον ἐξελθεῖν. οὐ γάρ οὕτω παρὰ τὴν μέθοδον ὃ λόγος
ὅ τὴν ἡρεμέναν καὶ μονήν τῶν ὄντων ἀπαριθμένας, ὡς ὁ τὴν κίνησιν. 5
15 φασὶ δὲ δὴ τινες ἀπαντα κινεῖσθαι λανθάνειν δὲ τοῦτο τὴν ἥμετέ-
ραν αἰτησίαν, πρὸς οὓς καίπερ οὐ διορίζονται. πότερον μίαν κίνησιν λέ-
γουσιν ἀπαντα κινεῖσθαι συνεγῶς καὶ ποίαν γε ταύτην ἢ καὶ πάσας ἀπλῶς 10
εἰπεῖν τὰς κινήσεις, ὥμοιός οὐ γαλεπὸν ἀπαντῆσαι· οὕτε γάρ αἰτησίαι τι
πέφυκε συνεγῶς οὕτε πάλιν συνεγῶς μειοῦσθαι οὕτε συνάπτειν τὴν αὐξήσιν
20 τῇ μειώσει, ἀλλ’ ἐστι στάσις καὶ ἡρεμένα ἐν μέσῳ, ἐπειδὴ εἰ συνεγῆς ἡ
κίνησις ἦν ἀπὸ τῆς αὐξήσεως εἰς τὴν μείωσιν. τὸ αὐξανόμενον ἣν εἰς τὸ 15
μειοῦσθαι μετέβαλεν. οὕτε. εἰ δύο πάγκεις τρέχηται ἐν τοῖς εἴκοσιν ἐνιαυ-
τοῖς, τρέχηται τι μάριον τῶν δύο πηγῶν ἐν ὅρᾳ μῆδα· δημοιον γάρ τὸ λέ-
γειν, ὡς, ἐπειδὴ τὴν πέτραν ἐκοιλαναν οἱ πεντακισχιλιοὶ τοσοῦντί, 25
25 καὶ ἔκαστος τῶν σταλαχυῶν μέροις τι πάντως ἐκοιλανε καί, εἰ διέστησε
τοὺς λίθους ἐκφυεῖται εἰς σπιθαμὴν ἢ συκῆ, καί, ἡγία πρῶτον ἐκ τῆς
κεγγραμίδος ὑπερέστο, μέροις τι διίστησι τῆς σπιθαμῆς· ἀλλ’ ὥσπερ οἱ
ἔκαστον ἄμα καθέλκουσι τὴν ναῦν, εἰς δὲ ἔκαστος οὐδὲ ἀν ταλεύταις προσ- 30
ελθών, οὗτοις οἱ μὲν τοσοῦντες σταλαχυοὶ τοσοῦντί τῆς πέτρας ἀφεῖλον, εἰς
δὲ καθ’ αὐτὸν μέροις οὐδὲ ὑπερέστον. οὐ γάρ εἰ διαιρετὸν τὸ μέγεθος, ἐκοιλανεν

- 2 συμβαίνῃ M   5 ἀκίνητα SL (Aristot. 253a29): ἀκινητα (vel ἀεὶ κινητὰ) M^c
6 γε πάντων] τε πάντων EK Aristot. 253a31: πάντων τε FHI   ἀπορηθέντων L
9 post ἐνίον add. μὲν C   13 ἐπεξελθεῖν C   15 φασὶ δὲ δὴ M (φασὶ δὲ Laur.
85,14) S: φασὶ μὲν δὴ C: φασὶ δὴ L: φασὶ E Aristot. 253b9: καὶ φασὶ FHK Aristot.
λανθάνειν Spengel: λανθάνει libri   δὲ om. C   17 ἀπαντα κινεῖσθαι cf. Simpl.
1196,14   18 εἰπεῖν M: om. CSL   ὥμοιος] ὥμοιος Spengel   αὐξάνεισθαι C
19 πάλιν συνεγῶς κτλ.] cf. Simpl. 1196,21 sqq.   21 οὐδὲ L   22 μετέβαλλεν SL
οὕτε SL: εἰτε M: εἰτε C: εἰτε si scribas, post μῆδη interrogationis signum ponendum erit.
quod minus placet   τρέχηται (seil. τι v. 11) MCL: at fortasse excedit arbitoris nomen
(velut συκῆ): τρέχηται S   25 καὶ om. L   ἐκοιλανε CSL: ἐκοιλανε M
27 διέστησεν Laur. 85,14 [e Simpl. 1197,10)   28, 29 προσέλθη F Simplicii
1197,15: προελθόν αΑΜ, quod def. Diels   29 τοσοῦντες] sic FHI Aristot. 253b18
(?) Simpl.: τοσοῦντες EIK Aristot., Spengel   τοσοῦντί] sic E Aristot. ib.: τοσοῦντες
FHK

ἔξι ἀνάγκης ἔκαστος αὐτῶν [ἐκοιλανάν] τι μόριον τοῦ | μεγέθους, ἀλλ' ὅπδ 419
τῶν τοσῶνδε ὅλον ἐπῆλθε τοσόνδε. πάλιν γάρ καθίσπερ ἐπὶ τῆς νεωλκίας
ὅπδ τῶν πεντήκοντα τέως ἡ ναῦς μὴ κινουμένη προσελθόντης ἐνδι-
σσαλεύθη καὶ ὕσπερ ἐπὶ τῆς τρυπάνης τὰ μὲν δέκα τάλαντα οὐκ ἐποίησεν 5
τὴν ῥοπήν, δραχμὴ δὲ προσελθοῦσα καθίσλκυσεν, οὗτως οἱ μὲν τοσοῦθε
σταλαγμοὶ οὕπω δύναμιν ἔσχον κοιλᾶνται τὴν πέτραν, προσελθόντος δὲ ἐνδι-
σσυνήθησαν. φανερὸν τοίνυν, ὃς οὐδὲ ἐπὶ τῶν μειουμένων ἀναγκαῖον θέει τι 10
ἀπένειν διτι διαιρεῖται τὸ μειούμενον εἰς ἄπειρον, ἀλλὰ καὶ ὅλον ποτὲ ἀπένειν
ἐνδέχεται, ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ ἀλλοιούμενον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀλλοίωσις, ἀλλ' ἀλλοία
κις γίνεται ἐφ' ὅλου τοῦ μεγέθους, ὕσπερ ἡ πῆσις· ὅλως γάρ ἀλλοίωσις 15
οὐδεμίᾳ συνεχῆς καὶ ἐπὶ ἄπειρον· ἔξι ἐναντίου γάρ πάσαι εἰς ἐναντίουν.
καὶ τὸ νοτιόν εἰς ὑγείαν μεταβάλλον, ἔσω μὲν ἀν μεταβάλλη, συνεχῶς ἀλλοι-
οῦται, μεταβάλλον δὲ εἰς ὑγείαν ἡρεμεῖ κατ' ἐκείνην ἤδη τὴν ἀλλοίωσιν,
15 τοὺς δὲ λίθους οὐχ ὄρῳμεν πρὸς θεῶν πολλῷ γρόνῳ μήτε μαλακωτέρους 20
γινομένους μήτε σκληρούς μήτε κινουμένους κατὰ τόπουν· θαυμαστὸν γάρ,
εἰ λέληθεν ἡμᾶς ταῦτα συμβαίνοντα περὶ τοὺς κίνας, καὶ ἡ γῆ δὲ οὐκ
ἔξι ἀνάγκης ἐν τῷποτε κατώ μένει, τῶν τε ἀλλων ἔκαστον τῶν φυσικῶν σωμά-
των οὐκ ἐν τῷποτε κατώ μένει· ποιάν γάρ εἰπωμεν αὐτὸν
20 τηγικαῦτα κινεῖσθαι κίνησιν; οὔτε γάρ τὴν κατὰ φύσιν (ἥδη γάρ ἔστιν ἐν
τῇ προστηκόντῃ γάρῳ) οὔτε τὴν παρὰ φύσιν (μένει γάρ ἐν τῷποτε κατώ
τῷποτε). ὁμοίως δὲ τόδε ἀδύνατον τὰ μὲν ἀεὶ κινεῖσθαι, τὰ δὲ ἀεὶ ἡρεμεῖν· | 30
ὄρῳμεν γάρ ἐπὶ πολλῶν τὰς εἰρημένας μεταβολάς, οἷον οὐδέποτε τε καὶ 420
μειώσεις καὶ τὰς παρὰ φύσιν κινήσεις. οὔτ' οὖν ἀεὶ κινεῖται τὸ κινού-
25 μενον (τὰ γάρ αὐδανόρενα ἵσταται, διαν ἀπολάβῃ τὸ μέγεθος) οὔτε ἀεὶ 5
ἡρεμεῖ τὰ ἡρεμοῦντα (τὰ γάρ παρὰ φύσιν κινούμενα ἐκ τῶν ἰδίων τῷποτε
κινεῖται, ἐν οἷς πρότερον ἡρεμεῖ) ἀλλ' οὔτε τὸ γιγνόμενον ἀεὶ γίνεται,
ἀλλὰ πάνται ταῦτης τῆς μεταβολῆς. διαν γένηται· οὔτε τὸ φύειρόμενον
φιλέεται, ἀλλ' ἔστι πέρας αὐτοῦ τῆς φύορᾶς, εἰεν. δια μὲν οὖν οὔτε 10
30 πάντα (ἀεὶ κινεῖται οὔτε πάντα) ἀεὶ ἡρεμεῖ οὔτε τὰ μὲν ἀεὶ κινεῖται τὰ
δὲ ἡρεμεῖ, δέδεικται ἐναργῆς. λοιπὸν δὲ ἡμῖν ἔξετάσαι τοὺς δύο τρόπους,
πότερον ἄπαντα ἔστι τοιαῦτα, οἷα ποτὲ μὲν κινεῖσθαι ποτὲ δὲ ἡρεμεῖν, ἢ

1 ἐκοιλανάν MSL: ἐκοιλανέ C: del. Spengel; fuit, cum excidisse putarem quaedam velut τὸ μέγεθος, (ἢ ἀπαντεῖσθαι σταλαγμοὶ) ἐκοιλαναν, ἔξι δν. ἔη. αὐτῶν ἐκοιλανέν το κτλ. 2 τῶν om. C: exspectes ὡφ' ὅλων τοσῶνδε (cf. Simpl. ὅπδ γάρ τῶν ὅλων ἀφγρέθη) ἐπὶ

Spengel sec. Simpl.: ὅπδ libri 4 τῆς om. SL 5 καθείλκησεν L

7 μέσουμένων M 8. 9 ἐνδέχεται ποτὲ ἀπένειν C ὁποιαστοῦν E Aristot.

253^b23 οὐ γάρ εἰ C: εἰ γάρ εἰ M: οὐ γάρ SL 10 ἄπειρον] sic FHI Aristot.

253^b24: ἄπειρα EK 12 πᾶσα C 16 scrib. σκληροτέρους[?] Spengel 17 σωμ-

βαίνοντας SL₁ περὶ SL: παρὰ MC 18 μένει] μέρει C 19 τῷ om. S γινο-

μενον C εἰπωμεν scripsi: εἰπομεν MC: ἀν εἰπομεν SL 22 τόδε scripsi

(an τοῦτο;) τὸ MC[?]SL₁: om. L_{2a} ἀεὶ ἡρεμεῖν SL: ἀεὶ ἡρεμεῖ M: ἡρεμεῖν ἀεὶ C:

ἡρεμεῖν (om. ἀεὶ) Laur. 85,14 23 γάρ] sic FHI Aristot. 254^a7: γάρ καὶ E

25 ἀπολάβοι M 27 ἡρεμεῖ Spengel tacite: ἡρεμεῖ libri 29 αὐτοῦ] ταύτης?

Spengel 30 lacunam explevit Spengel 32 μὲν] μὴ M

τοῦτο μὲν οὐκ ἀληθές, ἐκεῖνο δὲ ὁρτέον, ὡς ἔνια μὲν οὕτως ἔχει τὸν ὄντων 420 ὡς ἀνὰ μέρους κινεῖσθαι τε καὶ ἡρεμεῖν, ἔνια δὲ ἀεὶ ἡρεμεῖ, μᾶλλον δὲ ἀκίνητά ἐστιν ἀεὶ, ἔνια δὲ ἀεὶ κινεῖται. οὗτοι γάρ τούτου τι ἔσται καὶ σύμφωνον μόνον πρὸς τὴν ἀλήθευσιν. οὐτέτονος ἡμῖν πάλιν ἀπ' ἄλλης ἀργῆς²⁰ 5 ἀρξαμένοις. οὕτως γάρ ἂν καὶ τὴν κίνησιν ἀλλιον εἶναι ἀκριβέστερον πιστωσαμέθικ.

4. Τὸν δὴ κινούντων καὶ κινούμενων τὸ μὲν κατὰ συμβεβηκὸς κινεῖται, τὰ δὲ κατὰ μόρου, τὰ δὲ καθ' αὐτά. Ισμεν δέ εἴτε μεμνήμεθα τῶν πρότερον εἰργμένων, τίνα ἐστὶν τὰ κατὰ συμβεβηκὸς κινούμενα καὶ τίνα τὰ 10 κατὰ μόρια. ἐκεῖνα μὲν ἐστέον (ἄπειρα γάρ καὶ οὐχ οὐλά τε εἰς ὥρισμένην ἐλθεῖν διαιρέσιν), τῶν δὲ καθ' αὐτὰ κινούμενών τὰ μὲν φύσει· τὰ δὲ | βίᾳ⁴²¹ 15 καὶ παρὰ φύσιν κινεῖται. φύσει μὲν, οὓσα ἔχει τὴν ἀργήν τῆς κινήσεως ἐν ἑαυτοῖς, οὖν τὰ ζῷα καὶ τῶν ἀκόγων οὓσα, ὡς πέψυκεν, οὕτως κινεῖται. κατὰ μὲν τὰ βαρέα καὶ γεγρά, ἄνω δὲ τὰ κοῦντα· παρὰ φύσιν δέ, 5 20 οὗτα βίᾳ καὶ μὴ ὡς πέψυκεν, οὖν εἰ τὸν λίθον τις ἄνω βίπιτων ἦ τὸ πῦρ εἰς τὸ κάτω βιάζεται. κινεῖται δὲ καὶ τὰ σώματα τῶν ζῴων πολλάκις παρὰ φύσιν τὴν ἑαυτῶν (βαρέα γάρ ὄντα καὶ γεγρά κινεῖται ἄνω πηδάντων ἦ ἀλλοιμένων τῶν ζῷων). τὸ μὲν δὴ ζῷον οὐδέποτε παρὰ φύσιν κινεῖται· 10 25 ἐν ἑαυτῷ γάρ ἔχει τὴν ἀργήν καὶ τῆς τοιαύτης κινήσεως, τὸ σῶμα δὲ παρὰ φύσιν· οὐ γάρ ἦ σῶμα οὐδὲ ἦ βαρύ. οὗτα μὲν δὴ παρὰ φύσιν κινεῖται, δηλοί τοι εὐθύς. οὗτοι κινεῖται ὑπὸ τινος· ὑπ' ἄλλου γάρ βιαζομένου τὴν φύσιν, ἐπεὶ οὐδὲ ἄν παρὰ φύσιν ἑκινεῖται. εἰ μὴ ὑπ' ἄλλου. οὗτα δὲ 30 κατὰ φύσιν, ἐπεὶ τούτων ἀμφισβητεῖται, εἰ πάντα ὑπὸ τινος κινεῖται· διὰ τοῦτο γάρ κινεῖσθαι δοκεῖ τὰ κατὰ φύσιν, οὗτοι οὐτοί ἑαυτῶν καὶ οὐχ ὑπ' ἄλλου. ἐπεὶ μὲν τούτων τῶν ἐμβύγων φανερὸν τὸ ὑπὸ τινος ταῦτα κινεῖσθαι· 20 35 εἰ γάρ καὶ μὴ ὑπ' ἄλλου μηδὲ ἔξωθεν, ἀλλ' οὖν γε ἐν ἑαυτοῖς ἐστιν (ἔτερον μὲν τὸ κινοῦν, ἔτερον δὲ τὸ κινούμενον) καὶ οὐ τοῦτο ἀμφισβητοῦνται, εἰ μὴ ὑπὸ τινος κινεῖται (κινεῖται γάρ ὑπὸ φυγῆς), ἀλλ' ἦ ζήτησις, πῶς δεῖ λαβεῖν ἐν αὐτοῖς τὸ κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον· ἐπόκει γάρ, 25 40 ὅσπερ ἐν τοῖς πλοίοις καὶ τοῖς μὴ φύσει συνισταμένοις, οὕτω καὶ ἐν τοῖς ζῷοις εἶναι διγρημένον τὸ κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον καὶ οὕτω τὸ ἄπαν αὐτὴν ἑαυτὴν

2 ἀεὶ ἡρεμεῖ Spengel: αεὶ ἡρεμεῖ libri (quod utpote nimis neglegenter dicti invix quisquam defendet) 3 ἔσται M (στ e corr.) 4 ἀργῆς ἄλλης C 8 οὔτεν δὴ εἴτε C
 9 προτέρων CS τὰ ante κατὰ συμβ. om. MC (fortasse recte) 9. 10 τὰ ante κατὰ
 μόρια om. C 11 τῶν δὴ C καθ' αὐτὰ MCS et EIK Aristot. 254b12: καθ'
 ἑαυτὰ L et FH Aristot. 13 ἐν αὐτοῖς C 14 ἄνω δὲ Spengel: ἄνω τε libri
 15 μὴ ὡς MC: ως μὴ SL 19 ἐν αὐτῷ C xxi om. Laur. 85,14 et Vindob. 110
 20 ἦ σῶμα] ἦ σῶμα C 25 post ἄλλου add. μηδὲ ἔξωθεν SL τῶν om.
 Spengeli opera 26 ἐν αὐτοῖς C 27 μὲν MCS: μὲν γάρ SL
 28 κινεῖται alterum om. C κινεῖται γάρ ὑπὸ φυγῆς] cf. Simpl. 1208,31 29 δεῖ]
 δὴ C διαλαβεῖν et ἔσται (sec. Aristot. 254b29 et 30) scriendum esse coni.
 Spengel ἐν αὐτοῖς L: ἐν ἑαυτοῖς MCS: αὐτοῦ Aristot. ib. 31 ante τὸ
 κινοῦν add. xxi C οὕτως οὐ τῷ ἀπαν L ἑαυτῷ] sic aM Simplicii 1206,33:
 αὐτὸ Aristot. 254b32 et AF Simplicii

κινεῖν. * * * λέγεται ὑπ' | αὐτοῦ κινεῖσθαι τὸ ζῷον, ἀλλ' οὐτε ἐν 422
έσωτῷ ἔχει καὶ τὸ κινοῦν καὶ τὸ κινούμενον. ἐπὶ δὲ τῶν ὀψύγων, ὅταν
κατὰ φύσιν κινῆται, γαλεπὸν ἀποδοῦναι, ὑπὸ τίνος· οὔτε γάρ ὑπ' ἄλλου
καὶ ἔξωθεν. ὡς τὰ παρὰ φύσιν, οὐδὲ ὑπὸ τῆς ἔνδον ἀργῆς ἐνέσωτοῖς καὶ 5
5 αἰτίας. ὥσπερ ὄρθρεν τὸ ἔμψυχα· οὐδὲ γάρ ἔστιν ἐνέσωτοῖς τὸ μὲν κινοῦν
τὸ δὲ κινούμενον, οὔτε διηγήσται εἰς τὸ πάσχον καὶ τὸ ποιοῦν, ὥσπερ τὸ
ζῷα εἰς ψυχὴν καὶ σῶμα· οὐδὲ γάρ διηγήσται διλοις, ἀλλ' ἔστι συνεχῆ καὶ 10
ἥνωμένα· ἄλλως τε εἴπερ εἶχεν ἐνέσωτοῖς τὴν αἰτίαν τῆς κινήσεως, οἷόν
τινα ψυχὴν, οὐ κινεῖν αὐτὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἴσταναι δύνασθαι. ὥσπερ ἐπὶ
10 τῶν ζῷών, συμβαίνει, καὶ οὐ καθ' ἔνα τρόπον ἐκινεῖτο ἄν. ἄλλα κατὰ
πλείους, ὥσπερ τὰ ζῷα· καὶ γάρ βασίει καὶ τρέχει καὶ πηδᾷ καὶ δργεῖ· 15
ταῦτα καὶ φέρεται ἄνω καὶ κάτω· ταῦτα δὲ ἀπλῆν καὶ μίαν κινεῖται κίνησιν,
ὥσπερ ἡναγκασμένην. ἀρ' οὖν ὑπὸ τίνος καὶ ταῦτα; σκεπτέον δή, πῶς.

"Εστι καὶ τῶν κινούντων τὸ μὲν κατὰ φύσιν κινητικὰ τὴν ἔσωτῶν τὰ 20
15 δὲ παρὰ φύσιν· παρὰ φύσιν μὲν, ὡς ὁ μηγὸς κινεῖ τὸν λίθον· οὐ γάρ ἡ
σιδηρος οὐδὲ ἡ βραχὺς ἀνακουφίζει τὴν πέτραν οὐδὲ ἔχει τὴν ἀργὴν ταύτην
ἐνέσωτῷ, ἀλλ' ἔξωθεν· φύσει δέ ἔστι κινητικὰ τὰ ἐν αὐτοῖς ἔχοντα τὴν
ἀργὴν τῆς κινήσεως, ἣν κινεῖ. πᾶν δὴ τὸ ἐνεργείᾳ αἰτίου κινητικόν ἔστι 25
φύσει τοῦ δυνάμει τοιούτου, οἷον τὸ ἐνέργειά θερμὸν τοῦ δυνάμει θερμοῦ.
20 τὸ γάρ θερμόν, δταν θερμαίνῃ τὸ οἷόν τε θερμανθῆναι, κατὰ τὴν ἐν αὐτῷ
ἀργὴν τε καὶ αἰτίαν θερμαίνει· ὡς γάρ κινητικὸν | φύσει τὸ ἐνεργείᾳ θερ- 423
μὸν τοῦ δυνάμει θερμοῦ, οὗτοι κινητὸν φύσει τὸ δυνάμει θερμὸν ὑπὸ τοῦ
ἐνεργείᾳ θερμοῦ. ὥσπερ γάρ ἐκεῖνο τοῦ ποιεῖν, οὗτοι τὸν πάσχειν τοῦτο τὴν
ἀργὴν ἐνέσωτῷ ἔχει. τὸ δὴ πῦρ καὶ ἔκαστον τῶν ἀπλῶν σωμάτων 5
25 κινοῦνται μὲν, δταν κινοῦνται πάντως ὑπ' ἄλλων, ἀλλὰ βίᾳ μὲν, δταν παρὰ
φύσιν καὶ ἐφ' ὁ μὴ πεφύκασι, φύσει δέ, δταν εἰς τοὺς οἰκείους τόπους
καὶ ἐφ' οὓς πεφύκασι φέρεσθαι. ἡ δὲ εἰς τὴν κατὰ φύσιν τόπον φορὰ
οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἡ δυνάμεως ἐνέργεια καὶ τελειότης, ἣν ᔕκαστον εἴχε πρὸ 10
τοῦ κινεῖσθαι. ταύτην δὲ ἀπολαμβάνει τὴν ἐνέργειαν ὑπὸ τοῦ ποιήσαντος
30 αὐτὸν τοιούτον, ὃποιόν γενόμενον οὐκέτι οἷόν τε μένειν ἐν τόπῳ, ἐξ οὗ

1 κινεῖν] sic EFK Aristot. 254b32: κινεῖ III laeunam indicavi; exciderunt talia fere
(οὐκ ὄρθιῶς οὖν αὐτὸν) λέγεται κτλ.; cf. Simpl. 1208,38sqq. 'scrib. ὑφ' αὐτοῦ' Spengel

2 δὲ MC: δὲ δὴ SL 4 οὐδὲ M: οὐδὲ S: οὐδὲ CL 5 οὐδὲ] οὕτε Spengel

9 post κινεῖν add. ἀν L μόνον CL: μόνα MS ἔστανται Vindob. 110:
37τασθαι a δύνασθαι MCS, quod non attigi, cum e σωμβάνται pendere videatur:

ἔδυνται L ex Aristot. 255a7 (δύνασθαι F) 10 ἔνα] ἔτερον C 12 δὲ om. C

13 post ὑπὸ τίνος add. δε Aristot. 255a19 praeter I 14 ante τῶν add. δε (ex
Aristot. 255a20) L₂a τὴν αὐτῶν L₂a: αὐτῶν Aristot. 255a21 15 παρὰ

φύσειν alt. oīn. C 17 δὲ ἔστι] δὲ L κινητὰ C ἐν αὐτοῖς MCS: ἐν
έσωτοῖς L 18 δὴ] δὲ C 20 θερμαίνῃ τὸ οἷόν τε scripsi: θερμαίνεται τὸ οἷόν

τε Par. 1888 man. 2 et Vindob. 110: θερμαίνεται τοιόντες MS et Par. 1888 man. 1: θερ-
μαίνῃ τὸ ἐπιτίθετον L: τὸ δυνάμει τέως θερμὸν Simpl. 1211,30 ἐν αὐτῷ Laur.

85,14: ἔσωτῷ MSL, et Par. 1888: ἔσωτῶν Vindob. 110: ἐν ἔσωτῷ L₂a 22 κινη-
τικὸν CL θερμὸν L (θερμὸν a) 24 δὲ C 25 κινοῦνται πάντως ὑπ'

ἄλληλων S

κινεῖται. τὸ τοίνυν ποιῆσαν μεταβάλλειν εἰς πῦρ τὸν ἀέρα τοῦτο τὸ αἴτιον 123
αὐτὴ τοῦ καὶ ἐνεργῆσαι ὡς πῦρ καὶ ὡς κοῦφον, ἐνέργεια δὲ αὐτὸν τὸ φέρε-
σθαι ἄνω· πᾶν γάρ τὸ γινόμενον ἡ κινούμενην, οἷον νοεῖται, ὑπὸ τινος τινόνδε
τὴν καὶ ἀπολαβόν τὴν ἔξιν, ἢν πρότερον εἶχε δυνάμει. εὐθὺς καὶ ἐνεργεῖ
5 κατ' ἐκείνην, ἀν μή τι κωλύσῃ. ὁ γάρ μανθάνων, ὅταν μάθῃ, θεωρεῖ 20
παραγρῆμα, ἐὰν μή τι ἔτερον ἐμποδίζειν οἷον προσάρεταις ἡ ἀτυχία. ὥσπερ
οὖν αἴτιος τῷ μανθάνοντι τῆς θεωρίας ὁ ποιῆσας οὗτος τε θεωρεῖν, οὗτος
αἴτιος τῷ κούφῳ τὸ ἄνω φέρεσθαι ἐκ τοῦ κάτω ὁ ποιῆσας αὐτὸν κούφουν 25
ἐκ βαρέος. ἔστι δὲ ἀλλως μὲν δυνάμει κοῦφον τὸ ἔύλον. ὅτι δύναται εἰς
10 πῦρ μεταβάλλειν, ἀλλως δὲ δυνάμει τὸ πῦρ, ὅτι δύναται ἥδη φέρεσθαι ἄνω,
ἥσπερ ἄλλως μὲν δυνάμει μουσικὸς ὁ μαθεῖν οἵτις τε τὴν ἐπιστήμην,
ἄλλως δὲ ὁ ἔχων | μὲν ἥδη, μὴ χρώμενος δέ, καὶ ἔστιν ἐν μεθιορίῳ τοῦ 124
τε ἀπλῶς δυνάμει καὶ τοῦ ἀπλῶς ἐνεργεῖα, καθάπερ ὁ τὴν ἔξιν ἔχων τῆς
μουσικῆς τοῦ τε μάγιπο μαθίσας καὶ τοῦ χρωμένου. τὸ μὲν δὴ ἐκ τῆς
15 πρώτης ἐκείνης δυνάμεως μεταβαλεῖν πάντας ὅπ' ἄλλοι καὶ ἔξωθεν· τὸ δὲ
γάρ πῦρ οὐχ ὅπ' ἔκυπον γίνεται, ἀλλ' ὅπ' ἄλλου. ὅταν δὲ μεταβάλλῃ καὶ
λάβῃ τὴν ἔξιν, ἢν εἶχε δυνάμει ὑπὸ τοῦ κατ' ἐνέργειαν αὐτὴν κεκτημένου,
ἔστι μὲν καὶ τότε δυνάμει κοῦφον, ἀν μὴ ἐνεργῆι, ἀλλὰ τελειωτέρα τε αὕτη 20
ἡ δύναμις καὶ εὐθὺς ἐγύρουσα ἐπομένην τὴν ἐνέργειαν, εἶπερ μηδὲν ἔξωθεν
20 κωλύσῃ. ὁ γάρ ἀργός, μέγιρι μὲν ἀν μὲν δύναμει λέγηται κούφος, ὡς εἰς
πῦρ οἵτις τε μεταβάλλειν, οὕπο τινεῖται ἄνω. ὅταν δὲ οὕτω δυνάμει λέγηται
κούφος, ὡς ἥδη μεταβεβληκὼς εἰς πῦρ, εὐθὺς ἄνω φέρεται, εἰ μηδὲν θίσι 25
κατέχει. τὸ τοίνυν αἴτιον τοῦ τὴν πρώτην δύναμιν εἰς τὴν δευτέραν μετα-
βάλλειν αἴτιον εὐθὺς δευτέρως τῆς ἐνέργειας. οὕτω τοίνυν λέγομεν καὶ
25 ταῦτα ὅπ' ἄλλου κινεῖσθαι, τὸ πῦρ ἄνω καὶ τὴν γῆν κάτω, ὅτι ἐγένετο 30
ὅπ' ἄλλου πῦρ καὶ γῆ· οὐ γάρ ὅπ' αὐτῶν. γενομένοις δὲ εὐθὺς ἥκαλού-
θησε, καθ' ἣν ἐγένετο φύσιν, καὶ ἐνεργήσειν, ἀν μὴ τι κωλύῃ. ὁ δὲ τὸ
ὑφιστάμενον καὶ κωλύον κινήσας ἔστι μὲν καὶ ὡς αὐτὸς κινεῖ, ἔστι δὲ ὡς
οὖ, οἷον ὁ τὸν κίονα ὑποσπάσας ἡ τὸν λίθον ἀφελῶν ἀπὸ τῶν ἀσκῶν ἐν 35
30 τῷ ὕδατι. προηγγυμένως μὲν γάρ τὸν κίονα κινεῖ καὶ τὸν λίθον, κατὰ

1 τὸ alt. om. C et Laur. 85,14

2 αὐτὸν MCS: αὐτῷ L

3 ενεργεία C

4 ἦν] ἡν L

5 ἀπολαβόν scripsi (sec. Simpl. 1217,12 et 17):

ἀπολάβοι MCS: ἀπολαβῇ L:

6 ἀπολαβῇ L_{2a}

7 εἶχεν MCS: ἔχει Laur.

85,14; num ἔχειν (περέψει)?

8 εἰ μὴ τι L

9 εἰς L_{2a}: ὡς MCSL₁

10 καὶ τοῦ ἐνεργῆσαι

11 et 12 ἄλλος M

12 χρώμενος]

13 θεωρῶν FHNK Aristot. 255a 34: ἐνεργῶν E

14 μεταβάλλειν SL

15 μεταβάλλειν SL

16 τε αὐτῇ scripsi: δὲ αὐτῇ libri: αὐτῇ α

17 λέγεται C et Laur. 85,14

18 ὡς] καὶ C

19 δυνάμει λέγηται M: δυνάμει λέγεται C et Laur. 85,14: λέγηται δυνάμει SL

20 μεταβεβληκὼς S₁L₁ et Laur. 85,14 (qui κούφον φησι)

21 λέγεται C et Laur. 85,14

22 μεταβεβληκὼς S₁L₁ et Laur. 85,14 (qui κούφον φησι)

23 κατέχειν C

24 γάρ M: γάρ δὴ CSL

25 γενομένης MC

26 ενεργήσειν scripsi: ἐνεργήσῃ M₂(η alt. in rasura maioris spatii) CSL₁: ἐνεργῆσαι L_{2a}27 καὶ ὡς] τοῦ C₁: καὶ δὲ MS

28 μὲν] sic II Aristot. 255b 25: om. EFK

29 ἦ] καὶ δέ Spengel

sic FK Aristot. 255b 26: ἦ δὲ EHI

30 μὲν γάρ] γάρ L₁: μὲν L_{2a} (ut Simpl. 1217,25)

συμβεβηκός δὲ τὸν τοιχόν τε καὶ τὸν ἀσκόν. εἰ τοίνου ἀπαντα ἡ βίᾳ ἡ 424
κατὰ φύσιν κινεῖται, ταῦτα δὲ ὑπό τινος, ἀπαντα ἂν τὰ κινούμενα ὑπό¹
τινος κινητοί. πῶς οὖν λέγομέν τινα κινήσεως ἀρχὴν ἔχειν ἐν ἔκυτοις, οἷον 425
τὰ φυσικὰ σύμπαντα σώματα; ἡ κινήσεως ἀρχὴν ἔχειν τὸ τοῦ κινεῖται
ἢ ἀρχήν, τὸ δύναμιν ἔχειν καὶ ἐπιτηδεύστητα πρὸς τὸ εἰς τοῦτο μεταβάλλειν, α
εἰς δὲ μεταβαθύλιον ὑπό τινος κινήσεται τῆρας τὴν κίνησιν; δῆτα μὲν οὖν ἀπαν
τὸ κινούμενον ὑπό τινος κινεῖται, ἵκανθ διὰ τῶν ἔμπροσθεν ἀποδέδεικται.

δ. Κινεῖται δὲ ἀπαν οὐδὲ τοῦ κινοῦντος διγῇς, ἢτοι γάρ τὴν ἀρχὴν 10
τοῦ κινεῖν ἐν ἔκυτοις ἔχοντος ἡ ἔξωθεν καὶ αὐτοῦ κινούμενου, οἷον ὁ λίθος.
10 ἡ γάρ οὐ πάνθετος ἡ ὑπὸ μογγλοῦ ἡ ἄλλου τινὸς ἔκυτον μὴ κινοῦντος,
ἄλλ' ὁ φέρεται ἀρχῆς κινούμενον. οὐκ εἰς ἀπειρον δὲ πρόεισιν, ἄλλ'
ἴσταται ἐπὶ τὴν δι' αὐτῆς κινοῦσαν ἀρχὴν. δὲ μὲν γάρ λίθος οὐδὲ τοῦτο
μογγλοῦ, ὁ μογγλὸς δὲ οὐδὲ τῆς γειρός, ἡ δὲ γειρὸς οὐδὲ τοῦ πάνθετος, ὁ
ἀνθρώπος δὲ οὐκέτι οὐ πάλλου. ἄλλ' ὁ φέρεται. ἀμφω δή φαμεν κινεῖν
15 καὶ τὸν μογγλὸν καὶ τὸν ἀνθρώπον. ἄλλα μᾶλλον ἐκεῖνον· ἐκεῖνος γάρ κινεῖ
καὶ αὐτὸν τὸν μογγλὸν καὶ ἄνευ μὲν τοῦ τέκτονος ὁ μογγλὸς οὐ κινήσοι αὖν, 20
ἄνευ δὲ τοῦ μογγλοῦ δύναται² ἂν τὸ τέκτων κινῆσαι τὸν λίθον. δῆλον τοίνυν,
ώς καί, διταν μὴ προσεχῆς κινῆσαι τὸ κινοῦν ἔκυτο, ἄλλὰ διά τινος μέσου,
καὶ οὕτως ἐκεῖνο τὴν ἀρχὴν ἔχει τῆς κινήσεως, ὥστε πάν τὸ κινούμενον 25
οὐδὲ τινος ἀν κινοῦσιν ἔκυτο κινοῦντος. ἡ γάρ εὐθὺς τὸ κινούμενον οὐδὲ τοι-
ούτου κινεῖται ἡ ἔρχεται ποτε εἰς τὸ τοιούτον· οὐ γάρ δὴ εἰς ἀπειρον
πρόεισιν, ὥστ' ἀεὶ τοῦ κινοῦντος ἔτερον | αἴτιον εἶναι τὸ κινητικόν. πρῶτον 426
τον μὲν γάρ οὐκέτι³ οἵνα τε ἔσται λαβεῖν ἀρχὴν τῆς κινήσεως, μηδενὸς δὲ
δύντος, δῆλον ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως, οὐδὲ ἀν κινήσις εἴη λοιπόν. ἐπειτα συμ-
25 βῆσται ἐν πεπερασμένῳ γράμμῳ ἀπείρου μετέθους καὶ ἀπειρον γίνεσθαι⁴
κινήσιν. δῆλον γάρ, ὡς, εἰπειρ ἀπειρα εἴη τὰ κινοῦντά τε καὶ κινούμενα,
ἀναγκαῖν ἐν τι μέτεθος ἐξ αὐτῶν ἀπειρον γενέσθαι. λέγω δὲ ἐν. οὐδὲ δῆτα
τυνεγέες, ἄλλ' δῆται ἐξ ἀποτομένων· πάντα γάρ τὰ κινοῦντα τῷ αὐτῷ κινεῖται⁵
κατὰ τόπον ἀπόμενα κινεῖται. τί οὖν συνήγαγεν ἡμῖν ὁ λόγος; εἰ τὸ μὲν
30 οὐδὲ τινος κινεῖται τοῖς κινούμενοις ἀναγκαῖς οὐ πάρχει, τὸ δὲ οὐδὲ τινος
ἔξωθεν αὐτοῦ κινούμενον οὐκ ἀναγκαῖς, διοῖν θάτερον περιλείπεται ἡ εἰς
ἀκίνητον ίστατθει προσέντας, τὸ πρῶτον κινοῦν, ἡ εἰς αὐτοκίνητον. ἐπειτα⁶

2 ἀν τὰ] αὐτὰ C 4 ἔχει L 5 post ἀρχὴν add. ἡ I₂a, quo probato τὸ δύναμιν
ἔχον coni. Spengel τῷ δύναμιν ἔχειν Simpl. 1218,8 6 μεταβάλλειν Simpl.
(errore puto hypothetae) 8 fort. γάρ del. Spengel 9 ὁ om. C et Laur. 85,14
10 ἀνθρώπου] ἄλλου S 14 οὐκέτι]⁷ οὐχ C ἀμφω M et Aristot. 256^a8: ἀμφω
μὲν CSL 15 ἐκεῖνον Spengel: ἐκεῖνος libri: malim (τὸν) ἀνθρωπὸν; cf. Simpl.
1221,19, ubi ad Aristotelicum τὸ πρῶτον (256^a10) additur τούτεστιν ὁ ἀνθρώπος
16 κινήσαι ἀν M (num κινήσαι ἀν?): κινοῖ ἀν C¹: κινήσειν ἀν SL: κινήσει Aristot. 256^a12
indeque Spengel 22 ὥστε]⁷ ὡς C¹ 24 δῆλον — (29) κινεῖται exser. Simpl.
1223,24 sqq. 28 αὐτὰ Spengel e Simpl: αὐτὸν libri 29 κατὰ τόπον ante
κινοῦντα (v. 28) Simpl. τί οὖν κτλ.] ad Aristot. 257 a 26 (cf. Simpl. 1523,30 sqq.)
transit Themistius, quae leg. inde a πρὸς δὲ (256 b 3) usque ad ἀμφῆς ὧν (ib. 27), post
κινήσειται (258^a4) collocavit Alexandrum secutus (cf. Simpl. 1224,26 sqq. et quae adn.
ad 223,12) εἰς C

γάρ τὸ κινοῦν ἡ κινεῖσθαι ἀναγκαῖον ἂν μὴ κινεῖσθαι, εἰ μὲν μὴ κινεῖσθαι, 426 ἀκίνητον ἔστιν· εἰ δὲ κινεῖσθαι, ἤτοι ὁφ' ἑαυτοῦ ἡ ὑπ' ἄλλου, καὶ ὅδεις-κται, ὡς οὐκ ἐξ ἀνάγκης ὑπ' ἄλλου· λείπεται ἄρα ὁφ' ἑαυτοῦ· καὶ γάρ τοι ἄλλως εἰλέγον τὸ αὐτοκίνητον αἴτιον εἶναι μᾶλλον κινήσεως ἡ τὸ ὑπ' ἄλλου 5 κινούμενον· τὸ γάρ αὐτὸν καθ' αὐτὸν πρότερον ἀεὶ καὶ αἴτιον τοῦ δι' ἔτερον.

Τοῦτο τούντιν αὐτὸν σκεπτέον λαβοῦσιν ἄλλην ἀρχήν, πῶς τὸ αὐτοκίνητον κινεῖ καὶ τίνα τρόπον. πρῶτον δὲ ἀπάντων διαιρετέον, κατὰ πόσους 25 τρόπους τὸ αὐτοκίνητον δύναται λέγεσθαι αὐτοκίνητον. ἐπειδὴ γάρ κείται τὸ κινούμενον μέρηθις εἶναι καὶ συνεγέρει, ἡ οὕτω λέγοιτ' ἄν, ὡς τοῦ ὅλου 10 κινοῦντος ἄμμα ἑαυτῷ | καὶ κινουμένου ὁφ' ἑαυτοῦ, ἡ ὡς μέρους ἑαυτοῦ 427 αὐτό τε καὶ τὸ ὅλον κινοῦντος ἡ τοῦ ὅλου μέρος τι ἡ πᾶλιν μέρους τινὸς τοῦ ὅλου μέρος ἔτερον τοῦ ὅλου· καὶ εἰ τοῦτο, οὕτως, διστε ἔκαστον ὑπὸ ἐκάστου ἀντικινεῖσθαι ἡ ὡς τὸ μὲν κινεῖ μόνον τὸ δὲ κινεῖσθαι, καὶ καθ' ἓν μόνον τρόπον δειγμήσεται αὐτοκίνητον τι εἶναι δυνάμενον· οἱ γάρ ἄλλοι 15 πάντες τελευτῶσιν εἰς τὸ ὅλον τι αὐτὸν κινεῖν, διπερ αὐτοῦτον ἀποτύπων τε καὶ ἀδύνατον, ὡς ἐπιδείξημεν. πρῶτον δὲ ὑπομνηστέον, ὅτι εἰς τοῦτο τελευτῶ- 20 σιν ἀπαντεῖς οἱ λοιποὶ τρόποι· γωρὶς τοῦ ὑστάτου· καὶ γάρ εἰ ὑπὸ μέρους τινὸς τὸ ὅλον κινοῖτο, τὸ μέρος τοῦτο, εἰ τὸ ὅλον κινεῖ, καὶ τὸ καθ' αὐτὸν μέρος κινήσει. διστε ἀραιρεθέντος τοῦ λοιποῦ μέρους, τοῦτο τὸ μέρος ἔσται 25 ὅλον ἑαυτὸν κινοῦν. ἀλλὰ κἄν ὑπὸ τοῦ ὅλου τὸ μέρος, ἡ αὐτὸς λόγος, ἀλλ' εἰ καὶ αὐτὰ τὰ μέρη πάλιν ἄλληλα ἀντικινοῖ, τὸ αὐτὸν ἀποτύπων· εἰ γάρ ἔκαστον αὐτῶν, ὁφ' οὖν κινεῖται, τοῦτο ἀντικινεῖ, ἔκαστον αὐτῶν ἔσται αὐτὸν κινοῦν διὰ μέσου τινός. ὅτι μὲν εἰς τοῦτο τελευτῶσι πάντες οἱ τρόποι, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων· ὅτι δὲ ἀποτύπων ὅλον τι ὁφ' ἑαυτοῦ ὅλου 30 κινεῖσθαι, πολλαχόθεν ⟨δῆλον⟩ καταμάθοιμεν. πότερον γάρ τὴν αὐτὴν κινεῖται κίνησιν, ἡν κινεῖ τὸ αὐτοκίνητον, ἡ ἔτεραν; εἰ μὲν δὴ ἔτεραν, οὐκέτ' ἀν ἀκριβῶς αὐτοκίνητον εἴη, μᾶλλον δὲ ὅλως, ἀλλ' ἔτερον μὲν αὐτοῦ τὸ κινοῦν, 35 εἶτερον δὲ τὸ κινούμενον, εἰπερ καὶ αἱ κινήσεις αὐτῶν ἔτεραι. εἰ δὲ δὴ τὴν αὐτὴν, οὐδὲ ὑπονοήσαι τις ἄν, πῶς φέροι ἀν ἄμμα καὶ φέροιτο τὴν αὐτὴν 40 φύραν ἡ ἄλλοιοῖτο καὶ ἀλλοιοῖ, ὥστε διδάσκαιον ἀν καὶ μανθάνοι ἄμμα καὶ 428

5 πρότερον ἀεὶ καὶ αἴτιον] ὃν αἴτιον ἀεὶ πρότερον HFI Aristot. 257a 30: ὃν ἀεὶ πρότερον αἴτιον EK; unde καὶ in Themistio del. Spengel 6 ἄλλην om. C 8 δύναται MSL: δύναται C et Laur. 85,14, Victorius e coni. κατεται] ὑμολογεῖται L
9 καὶ διη. C ἡ οὕτω κτλ.] Eudemii sunt; cf. Simpl. 1233,36 sqq. 10 ὁφ'
ἐαυτῷ C 11 τὸ ὅλον X (i. e. exc. cod. Paris. 1859), Spengel e coni.: τοῦ ὅλου libri
13 ἀντικινεῖσθαι SL: ἀντικινεῖσθαι MC καὶ om. X, del. Spengel 14 μόνον om. C:
post τρόπον coll. Laur. 85,14 16 ὑπομνητέον C 18 εἰ] εἰς M καθ'
αὐτῷ] ἑαυτῷ L₂ 19 ἀραιρεθέντος] cf. Philoponi Exc. Par. 836,35 et Simpl. 1210,32
20 τὸ om. M (add. man. 1) 21 ἀντικινοῖ MCS: ἀντικινοῖ L; cf. Philoponi Exc.
Ven. 886,25 22 ὁφ' SL: ἐφ' MC 23 ὅτι — (24) εἰρημένων] om. L
24 ὁφ' ἑαυτοῦ Ma: ὁφ' ἑαυτῷ C: ἐφ' ἑαυτῷ SL 25 δὲ add. Spengel: ἀν τις καταράθοι X (fortasse καταράθοι τις
25 σcribendum; cf. 223,1 26 δὴ CSL: δὲ M 29 οὐδὲ] οὐγ̄ C φέροι ἀν
ὅλον καὶ φέροιτο E Aristot. 257b 3 (cf. Simpl. 1234,13): φέροιτο — φέροι FHK 30 ἦ
sic E Aristot. 257b 4 et Simpl. 1234,14: καὶ FHK

νγιάζοι καὶ ὑγιάζοι τὴν αὐτὴν ὑγείαν. ἄποπα μὲν δὴ καὶ εὐθὺς ταῦτα, 428
ἀποπότερα δ' ἀν μᾶλλον φανεῖν, εἰ ὑπομηκύσμεν ἔμωτούς, διτὶ πᾶν μὲν τὸ
κινούμενον εἴς τι δυνάμει ἐστί, καθ' δὲ κινεῖται, οἷον τὸ θερμαινόμενον, 5
διτὶ δυνάμει ἐστὶ θερμόν, καὶ τὸ ψυχόμενον, διτὶ δυνάμει ψυχόν· πᾶν δὲ
οὗ τὸ κινοῦν ἐνεργείᾳ ἐστὶν ἥδη, καθ' δὲ κινεῖ· τὸ γάρ θερμαινόμενον ἐνερ-
γεῖν ψυχόν. εἰ δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχει, τὸ αὐτοκίνητον ἐκινεῖτο τὸ ἔκυπτο. 10
κινεῖται οὖν ὁφέλιον, ἅμα τε ἀν δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ εἰη πρὸς τὸ αὐτὸν
(δυνάμει μὲν καθὸ κινεῖται, ἐνεργεῖ δὲ καθὸ κινεῖ) καὶ ἀτελὲς ἅμα καὶ
τέλειον κατὰ ταῦτα (ἀτελὲς μὲν καθὸ δυνάμει, τέλειον δὲ ἥδη [θερμὸν καὶ
10 ψυχόν ἥδη] ἐνεργείᾳ). ὕσθ' ἅμα εἰη θερμόν τε ἥδη καὶ οὕπω θερμὸν 15
καὶ ψυχόν ἥδη καὶ οὕπω ψυχόν. λείπεται τοίνυν τοῦ αὐτοκίνητου τὸ μὲν
τι κινεῖν μέρος, τὸ δὲ κινεῖσθαι, ὃν τὸ μὲν κινοῦν ἀκίνητον πάντως ἐστίν.
τὸ δὲ κινούμενον ἐνίστη μὲν καὶ ἀλλοις αἰτιοῖς γίνεται κινήσεως, ἐνίστη δὲ 20
οὐ, ἀλλ' αὐτὸν μόνον κινεῖται, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ζῴων ὀρῶν ταῦτα γάρ
15 ἐστιν αὐτοκίνητα καθ' ὃν διωρισάμεθα τρόπον καὶ ἔστιν ἐν αὐτοῖς τὸ κινοῦν
ἀκίνητον, ἡ ψυχή, τὸ δὲ κινούμενον μὲν ὅπερ τῆς ψυχῆς, οὐκέτι δὲ ἐξ ἀνάγκης
κινοῦν, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ποτὲ δὲ οὐ. τὸ σῶμα· διταν μὲν γάρ ἔλκη τὸν λίθον, 25
τότε καὶ κινεῖ τῷ σώματι καὶ κινεῖται, διταν δὲ καθεύδῃ, κινεῖ μὲν τῷ
σώματι οὐδέν, κινεῖται δὲ τρεφόμενον ἡ αὐξανόμενον ἡ σφῦρον ἡ ἀνα-
20 πνέον. ἐν τοίνυν τῷ αὐτοκίνητῳ τὸ μὲν ἐν διτὶ σῶμα, οὐδὲν (ἐδεῖθη 429
γάρ. διτὶ πᾶν τὸ κινούμενον συνεγέρει)· εἰ δὲ καὶ τὸ κινοῦν, ἀσηλὸν ἔτι, ἀλλὰ
τοῦτο μὲν ἔσως καὶ καθ' αὐτὸν τείχεται λόγου.

"Οτι δέ ἐστι τι τὸ κινοῦν μὲν ἀκίνητον δέ, καὶ ἀλλως ἀν δόξειν εὑ-
λογον εἶναι. εἰ γάρ τινα ἀμφὶσσι μετέχει τοῦ κινεῖν καὶ κινεῖσθαι, τινὰ δὲ 5
25 θατέρου τοῦ κινεῖσθαι μόνον, εὐλογον (ἴνα μὴ εἰπωμεν ἀναγκαῖον) καὶ τοῦ
λειπομένου τινὰ μόνον μετέχειν, λέγω δὲ τοῦ κινεῖν, μὴ κινεῖσθαι δέ· ἐφ' 10

1 καὶ ὑγιάζοι οιν. MCSL₁ (et E Aristot. 257b5); add. (ex Aristot.) X L_{1a} ὑγείαν S
et Vindob. 110: ὑγίειαν ML et Par. 1888 2 ἀποπότερον C μὲν τὸ ML:
τὸ μὲν C: τὸ (om. μὲν) et Laur. 85,14 4 ὅτι] puto utrobique ἔτι, quod sive in The-
mistio sive in communi fonte invenisse videtur Simpl. (cf. 1235,14) 5 κινεῖ CSL:
κινεῖται M τὸ γάρ—(7) ὅλου] totus locus lacunis, nisi fallor, deformatus est; etenim
v. 5 haec fere supplenda videntur τὸ γάρ θερμάνον ἐνεργείᾳ θερμόν, ὡς τὸ θερμαινόμενον
ζτλ. et pro iis, quae leguntur v. 6, tale quid requiritur, quale praebent Philoponi Exc. Paris.
834,21 εἰ τὸ ὅλον αὐτοκίνητον κινεῖ, καὶ τὸ ὅλον κινεῖται; quapropter meliorum librorum
lectionem ἐστόν ποτέ attigi 7 ὅλον C εἰη καὶ ἐνεργείᾳ SL πρὸς τὸ
αὐτό] malim κατὰ ταῦτο Spengel 9 κατὰ τοῦτο C 9. 10 θερμὸν καὶ ψυχόν ἥδη
eieci 10 ὥστε (om. ἄρα) C 15 διορισάμεθα M καὶ ἐν αὐτοῖς ἐστιν
καὶ τὸ κινοῦν C (τὸ μὲν κινοῦν X 16 μὲν om. CX εἰς ἀνάγκης scripsi (cf.
Simpl. 1244,5 et Alexander ib. 1242,26): ἐξ ἄλλο MSL₁: ἐξ ἄλλου C: ἐξ ἀνάγκης ἄλλα
X et (ἄλλα) L₂: ἄλλο a 17 γάρ om. SL (μὲν om. X et Laur. 85,14) 18 καὶ
ante κινεῖ om. L 18. 19 τῷ σώματι οὐδὲν M: οὐδὲν τῷ σώματι CSL 19 αὐξανό-
μενον M: αὐξάνομεν CSL σφῦρον M 22 καὶ om. C 23 Ὁτι κτλ.] Arist.
256b3 24 τινα MC: τινα μὲν SL ἀμφὶσσι μετέχει κτλ.] cf. Simpl. 1227,17 sqq.
μετέχειν C τινὰ—(25) κινεῖσθαι om. C 25 εὐλογον—(26) μόνον om. L₁: restituit
L₂, sed ita, ut post μόνον (v. 25) addiderit μετέχει, alterum μόνον (v. 26) omiserit; item-
que a εἰπομένων L_{2a} 26 λειπομένου L_{2a}

ἀπάντων γάρ τουτὶ καταράθμοι τις ἄν. οὗτα σύγκειται ἐκ δυοῖν· ὡς εἴπερ 129
θάτερον οἱόν τε γίνεσθαι καὶ ἔναυτὸν τὸν ἐν τῷ μέγατι, καὶ θάτερον καὶ
ἔναυτὸν οἱόν τ’ εἰναι· ἐπειδὴ γάρ ἐξ οἴνου καὶ μέλιτος τὸ οἰνόμελον, τὸ δὲ
μέλι καὶ χωρὶς οἴνου, καὶ ὁ οἶνος ἔστι χωρὶς μέλιτος, καὶ τούτους εἴ τινα ἔστιν, 15
5 ἀλλὰ καὶ κινεῖται, ἔστι δέ τινα, ἀλλὰ κινεῖται μόνον, εἶναι τινα, ἀλλὰ κινεῖται
μόνον, ἀνάγκη. φανερὸν τούτου ἐκ τῶν εἰρημένων, οὗτι ἔστι τὸ πρῶτον κινοῦν
ἀκινήτον. ἐπειδὴ γάρ, ὡς καὶ πρότερον εἴπομεν, ὑπό τινος κινεῖται τὰ
κινούμενα (προτὸν γάρ ἂν οὕτως εἰς ἀπειρον καὶ ἀναιροῦτο ἀν αρχὴν τῆς 20
κινήσεως), δυοῖν θάτερον περιλείπεται, ἢ εὐθὺς ὅπερ ἀκινήτου κινεῖται ἢ
10 ὅπερ ἀυτοκινήτου γε πάντως ἀλλὰ καὶ ὅταν ὅπερ ἀυτοκινήτου, καὶ τότε ὅπερ
ἀκινήτου πρὸ τοῦ. καλῶς οὖν Ἀναξαγόρας ποιεῖ τὸν νοῦν ἀκινήτου ποιῶν, 25
ἐπεὶ κινήσεως αὐτὸν ἀργήν ὑποτίθεται. οὗτι μὲν οὖν ἀκινήτου ἐξ ἀνάγκης
τὸ πρῶτον κινοῦν, ἵναντις ἀποδέδειπται.

6. Ότι δὲ καὶ ἀΐδιον, ἐντεῦθεν ὅηλον· ἐπειδὴ γάρ κινήσιν δεῖ ἀΐδιον 430
15 εἰναι, δεῖται καὶ τὸ ταύτης αἵτινα τῆς κινήσεως ἀΐδιον εἰναι καὶ τῆς τοιαύτης
ἄρα μεταβολῆς ἀνεπίδεκτον παντελῶς τὸ πρῶτον κινοῦν τῆς ὡς γίνεσθαι
καὶ φύρας. εἰ μὲν οὖν καὶ ἀπαν ἀΐδιον κινεῖται μέν, οὐ κινεῖται δέ, οὐδὲν 5
πρὸ τὸν νῦν λόγον. ἔστο γάρ, εἰ τις βούλεται πολλὰς ἐνδέχεται τῶν
ἀργῶν τῶν κινητικῶν μὲν ἀκινήτων δὲ ποτὲ μὲν εἰναι ποτὲ δὲ μὴ εἰναι,
20 οὖν εἰ τις τὰς τῶν ἐπὶ γῆς ζῷων ψυχὰς τοιαύτας ὑπάρχειν ἀμφιεβητούσῃ·
ἀλλ’ οὔτι γε πάσας δυνατόν. αὐτοῖς γάρ τούτοις τοῖς ζῷοις τοῦ γίνεσθαι 10
συνεγῆς ἐξ ἀλλήλων καὶ ταῖς τούτων ἀργαῖς τοῦ ποτὲ μὲν εἰναι ποτὲ δὲ
μὴ εἰναι, καὶ τοῦ μηδέποτε ἐπικείπειν τὴν τοιαύτην διαδοχὴν ἔτερον αἵτινον
ἐξ ἀνάγκης οὐδὲν ποτὲ μὲν ὃν ποτὲ δὲ μὴ ὃν· οὐδὲ γάρ ἀν αἵτινον εἴη τῆς 15
25 αἱδίου ταύτης μεταβολῆς, ἀλλ’ αἱδιον καὶ ἐξ ἀνάγκης ὃν· οὐδὲ γάρ ἐκεῖνο
ἔστιν εἰπεῖν, οὗτι τῶν φύσειριμένων τούτων ἀργῶν ἀεὶ τῆς ἐφεξῆς γίνεται
ἡ προλαβθεῖσα. ήμετις μὲν γάρ τὴν πρώτην αἵτιναν ἐπιζητοῦμεν καὶ τὴν
ὅτις ἀργήν, αἱ δὲ ἐξ ἀλλήλων ἀπειροι καὶ οὐγ̄ ἀμα καὶ τί μᾶλλον ηδε 20
ζῆπερ ηδε; Μιλως δὲ τοῦ μὴ διαλειπειν τὰς ἐξ ἀλλήλων γίνεσταις τὴν μὴ
30 διαλειπουσαν ἀργήν θετέον, αἱ δὲ φύσειρι, ἀργαῖ, εἰπερ φύσειρι τινες ἐν
τοῖς ζῷοις ἀργαῖ, τοῖς ζῷοις ηδηποιο συνδιαφθείρονται. ἀλλη τούτου αἵτια

1 ὡς εἴπερ] ὥσπερ S   2 γίνεσθαι scripsi: κινεῖθαι MCSL: εἶναι Laur. 85,14 a (ε
Simpl. v. 27)   3 μέλιτος] οὐδατος M   4 καὶ pr. del. Spengel
6 έστι om. C   7 ἀκινήτον M   8 εἴπωμεν. C: εἴρηται L₁   9 προτίτοις C
10 γε om. SL   11 ἀκινήτου L₂a: αὐτοκινήτου MCSL₁ (malum ἀλλου τινὸς ἀκινήτου)
πρὸ τοῦ scripsi: πρότοις M₁: πρώτου M₂SL   12 ἀργήν
ante αὐτὸν C: supser. S   13 πρώτως Paris. 1888 man. I
—ἄρα (257^a 26) praetermisit Themistius (cf. 220,19)   14 καὶ om. L   15 ἀνεπίδεκτον οὐτον] cf. Simpl. 1250,36
17 ἀπάσαν M   20 ἐπὶ γῆς om. C   21 γε πάσας] sic EF Aristot. 258^b 22: πάσας
γε ΗΙΚ (et X Them.)   22 τοῦ X, Spengel e confi.: τὸ MSL: om. C   23 εἶναι om.
X et EK Aristot. 258^b 24   24 οὐδὲν MCS: οὐδὲν L   25 ἀΐδιον ἐξ ἀνάγκης—ἢ ὡς
ἢ ἀλέξανδρος καὶ ὁ Θεμίστιος γράφουσιν αἱδιον καὶ ἐξ ἀνάγκης Simpl. 1253,6 (καὶ om. XI)
26 τοῖς ἐφεξῆς C   28 ὄντων C   29 μὴ] μὲν L. (μὴ a)   30 εἴπερ εἰεν SL

παρ' ἐκάστην τούτων ἔστιν, οὗται καὶ τούτων ἐκάστην γενητικὴν τῶν ἐφεξῆς 25 τίνος. οὗλως δέ, εἰπερ ἀποδέδεικται διὰ | τῶν ἔμπροσθεν ἴκανῶν, οὗται 431 ἀνάγκη κίνησιν ἀΐδιον εἶναι καὶ συνεχῆ (τὸ γάρ ἐφεξῆς οὔτε συνεχὲς οὔτε ἀΐδιον), ἀνάγκη καὶ τὸ ταύτης αἴτιον τῆς κινήσεως ἀΐδιον εἶναι καὶ ἐν· εἰ 5 γάρ ἄλλο νῦν καὶ ἄλλο πᾶλιν, οὐκέτι συνεχῆς ή κίνησις, ἀλλ' ἐφεξῆς. ἔτι 5 τε δὴ τούτων πιστεύειν ἂν τις εἴναι τι πρῶτον ἀΐδιον καὶ ἀκίνητον καὶ πάλιν ἐπιβλέψας ἐπὶ τὰς λοιπὰς ἀρχὰς τῶν κινήσεων τὰς ἐν τοῖς ζῷοις, οὗται μηδὲ κυρίως αἴται ἀρχαί, μάλιστα μὲν γάρ οὐδὲ πᾶσαι ἐξ αὐτῶν αἱ 10 κινήσεις, ὅτι τὰ ζῷα κινεῖται, ἀλλὰ μόνη ἡ κατὰ τόπον· αὕτη γάρ καὶ 15 μόνη καθ' ὅρμην, αἱ πλεισται δὲ ἔξωθεν καὶ φυσικαὶ, αὐξησις φύσισις ἀναπνοή, ὅτι κινεῖται τῶν ζῴων ἔκαστον οὐχ ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ ἀρχῆς, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ περιέχοντος τῆς εἰσιούσης τροφῆς. ἀλλ' οὖν καὶ ἣν δοκεῖ μόνην τα 20 κινήσιν ὅφ' ἔσαυτῶν κινεῖσθαι, λέγω δὲ τὴν κατὰ τόπον, καὶ ταύτης τὸ ἐνδόσιμον ἔξωθεν, μᾶς περ ὅταν τῆς τροφῆς διακριθείσης ἐγείρωνται, οὗται 25 οὐδὲ συνεχῶς οὐλά τε κινεῖσθαι ταύτην τὴν κίνησιν· ὁ γάρ ὑπνος διὰ τὴν τροφὴν ἀναγκαῖος, καθεύδοντα δὲ ἡρεμεῖ τὰ ζῷα καὶ οὐ κινεῖται ὅφ' ἔσαυ- 30 τῶν, ἀλλ' ἔτερον αἴτιον ἔστιν τοῦ ποτὲ μὲν ἡρεμεῖν τὰ ζῷα ποτὲ δὲ κινεῖσθαι, δι κινούμενον μὲν ἀεί, οὐχ ὄμοιώς δὲ ἀεί πρὸς αὐτὰ ἔχον οὐδὲ ὄμοιώς αὐτὰ διατείθησαι. δῆλον τούτον ἐξ αὐτῶν τῶν εἰργμένων, ὡς εἴναι τι δεῖ 35 πρῶτον κινοῦν ἀκίνητον, εἰ μέλλει, καθάπερ εἴπομεν, ἔσεσθαι τις ἀπαυστος καὶ ἀθάνατος κίνησις καὶ διατελέσειν τὸ πᾶν αὐτὸν ἐν αὐτῷ κινούμενόν τε καὶ 40 μένον· τῆς γάρ πρώτης ἀρχῆς, οὐ πρώτης δέ, ἀλλὰ διὰ μέσου τινός· οὐ γάρ 45 ἀν ἄλλως ἦν γένεσις καὶ φθορά, εἰ μή τι σῶμα ἦν μεταξὺ κινούμενον μὲν ὑπὸ τοῦ πρώτου καὶ ἀκινήτου, κινοῦν δὲ τὰ ἄλλα καὶ γινόμενον αὐτοῖς αἴτιον τῆς εἰς ἄλληλα μεταβολῆς. ἡ μὲν γάρ ἀκίνητος ἀρχὴ τὸν αὐτὸν 50 δεῖ κινῆσαι τρόπον καὶ μίαν κίνησιν ἀτε οὐδὲν αὐτὴ μεταβαλλουσα πρὸς τὸ

25. 'Αλλὰ μήν, εἴγε ἔστιν ἀΐδιον τὸ κινοῦν μὲν, ἀκίνητον δέ, ἀνάγκη καὶ 5 τὸ πρῶτον ὑπὸ αὐτοῦ κινούμενον ἀΐδιον εἶναι· εἰ γάρ ἄλλο καὶ ἄλλο, πᾶλιν οὐ συνεχῆς ή κίνησις οὐδεμία. τί ποτ' οὖν εἴπον τὸ πρῶτον κινούμενον καὶ οὐχ ἀπλῶς τὸ κινούμενον; οὗται κινεῖται μὲν καὶ τὰ ἐν γενέσει καὶ φθο- 10 ρῷ ὑπὸ τῆς ἀκινήτου ἀρχῆς, οὐ πρώτης δέ, ἀλλὰ διὰ μέσου τινός· οὐ γάρ 15 ἀν ἄλλως ἦν γένεσις καὶ φθορά, εἰ μή τι σῶμα ἦν μεταξὺ κινούμενον μὲν ὑπὸ τοῦ πρώτου καὶ ἀκινήτου, κινοῦν δὲ τὰ ἄλλα καὶ γινόμενον αὐτοῖς αἴτιον τῆς εἰς ἄλληλα μεταβολῆς. η μὲν γάρ ἀκινήτος ἀρχὴ τὸν αὐτὸν 20 δεῖ κινῆσαι τρόπον καὶ μίαν κίνησιν ἀτε οὐδὲν αὐτὴ μεταβαλλουσα πρὸς τὸ

I. 2 τίνος τῶν ἐφεξῆς SL   'Desunt pauca, nisi scripseris ἐκάστη ἡ γενητικὴ' Spengel; at verbum ε θετέον (v. 23) facile auditur   5 γάρ] sic EK Aristot. 259^a19: γάρ τι II: τι γάρ I: γάρ καὶ F   5. 6 ἔτι τε MC, Spengel (sec. Aristot. 259^a20): ἔτι δὲ SL
6 τούτων] πάντων C   9 δὲ ML: αἱ S: ἀ C   11 ἔκαστον om. S   18 οὐδὲ?] οὐχ C   20 ἔσεσθαι] multum variant libri Aristot. 259^b24, 25   τις ἀπαυστος MC: ἀπαυστος E Aristot. 259^b25: ἀπαυστός τις SL et ΠΙΚ Aristot. (in I τις post ἀθάνατος legitur)   21. 22 τε καὶ μένον om. SL   25 εἴγε] sic EK Aristot. 259^b32: εἰ ΠΙΙ
28 καὶ—κινούμενον om. C   28. 29 καὶ τὰ φθορῷ L   30 καὶ φθορά om. SL
εἰ MC: καὶ εἰ SL₁: εἰ καὶ Λ₂   31 κινοῦν MC₁: κινοῦντος L   32 εἰς] ἐς L
32. 33 δεῖ τὸν αὐτὸν κινῆσαι K Aristot. 260^a4: δεῖ κινῆσαι τὸν αὐτὸν E et (praemissis τὴν αὐτὴν) ΠΙΙ

κινούμενον· τὸ δὲ κινούμενον ὑπ’ αὐτῆς, οἷον ὁ σύραντς, καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ 432
οὐρανοῦ πάλιν κινούμενον, οἷον ὁ ἥλιος, διὰ τὸ ἄλλως καὶ ἄλλως ἔχειν 20
πρὸς τὸ πράγματα οὐ τῆς αὐτῆς ἐστὶ κινήσεως αἰτιαν, ἀλλὰ προσιὸν μὲν
τῆσδε, ἀπὸν δὲ αὐθίς ἑτέρας καὶ ποτὲ ἡρεμεῖν ποιεῖσθε ποτὲ δὲ κινεῖσθαι·
5 ἐξ οὗ καὶ φανερὸν γέγονε, τί δῆποτε οὐ πάντα ἦ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ ἢ τὰ
μὲν κινεῖται μόνον τὰ δὲ ἡρεμεῖ μόνον, ἀλλ’ ἔνια ποτὲ μὲν ποτὲ δὲ οὐ· 25
ἐπειδὴ γάρ τὰ μὲν ὑπὸ ἀκινήτου καὶ ἀιδίου κινεῖται, τὰ δὲ ὑπὸ ἀιδίου
μὲν κινούμενον δὲ σύντονον καὶ μεταβάλλοντος, δηλούν ὡς τὰ μὲν ὠσαύτως
ἀεὶ κινήσεται τὰ δὲ οὐχ ὠσαύτως· καὶ γάρ ἡ κινοῦσα ἀργὴ τῶν μὲν 30
10 ὠσαύτως ἔχει, τῶν δὲ οὐχ ὠσαύτως. |

7. Διεξήρκει μὲν οὖν καὶ οὕτως ἀιδίουν ἀποδεῖξαι τὸ πρῶτον κινού- 433
μενον ὑπὸ τῆς ἀκινήτου ἀργῆς· φανερώτερον δὲ ἐντεῦθεν. εἰ γάρ ἀντικαῖν
μὲν ἀιδίουν τινα κίνησιν εἶναι συνεχῆ, τὴν κύκλῳ φοράν, ταύτην ἀρὰ κινεῖ 5
τὸ πρῶτον κινοῦν καὶ σῶμα τούτου, ὡς τὸ κύκλῳ φέρεται κατὰ φύσιν. πῶς
15 οὖν οὐδεμίαν τῶν ἄλλων κινήσεων δυνατὸν οὔτε ἀιδίον εἶναι οὔτε συνεχῆ;
τοῦτο γάρ ὃ ἔν τε τῷ λόγῳ λεκτέον ἄλλην ἀργὴν ποιησαμένοις. τριῶν
τούτων οὐσῶν κινήσεων, τῆς κατὰ ποιήτητα, τῆς κατὰ μέγεθος, τῆς κατὰ 10
τόπουν, λέγω τὴν φορὰν εἶναι τὴν πρώτην καὶ τῇ φύσει καὶ τῇ χρόνῳ καὶ
τῇ τοῖς τελειοτέροις ὑπάρχειν· τῇ φύσει μὲν δύντως ἀδύνατον τῶν ἄλλων
20 τινὰ κινήσεων εἶναι δέγχει φορᾶς, ταύτην δὲ χωρὶς ἐκείνων οἶσθε τὸ εἶναι. 15
αὐξῆσις μὲν γάρ οὐκ ἔσται χωρὶς ἀλλοιώσεως· πῶς γάρ ἀν αὐξῆσις γένοιτο
μὴ πρότερον τῆς τρέφης ἀλλοιωθείσης, ἀλλοιωθῆναι δὲ τὸν ἄρτον ἢ τὴν
πίσσαν ἢ τὸ ὑδωρ πῶς δυνατὸν μὴ προσενεγχθέντα ἢ πληριάσαντα δίλως τὴν
ζῷῳ ἢ τῷ φυτῷ; δεήσεις οὖν ἐξ ἀνάγκης κατὰ τόπουν πρότερον κινηθῆναι 25
25 ἢ τὸ τρέφόμενον ἢ τὸ τρέφον ἢ καὶ ἀμφότερα. αὐξῆσις μὲν οὖν ἢ φύσις
οὐκ ἀλλως εἴη χωρὶς φορᾶς. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἀλλοιώσις, διτὶ πάντων τῶν
παθητικῶν ἀργὴ πύκνωσις καὶ μάνωσις· καὶ γάρ βαρὺ καὶ κοῦφον καὶ μαλα- 30
κὸν καὶ σκληρὸν καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν πυκνότητες δοκοῦσι καὶ ἀραιότητες
εἶναι, πύκνωσις δὲ καὶ μάνωσις συγκρίσει γίνονται καὶ διακρίσει. συγκρινό-
30 μενα δὲ καὶ διακρινόμενα ἀνάγκη κατὰ τόπουν μεταβάλλειν. εἰεν. γένεσις δὲ |

- 1 τὸ δὲ κινούμενον om. L (ut E Aristot. 260a5) 2 post ἔχειν add. ἤδη E Aristot.
260a7: ante διὰ FHK 3 et 4 προσιὸν et ἀπὸν Spengel: προσιὸν et ἀπὸν libri
4 ante ἡρεμεῖν add. μὲν CX et Laur. 85,14 5 ἡ κινεῖται ἢ ἡρεμεῖ] sic EK Aristot.
260a12: ἡ ἡρεμεῖ ἢ κινεῖται FHI 9 δὲ] δὲ ὡς C καὶ γάρ ἡ] ἡ γάρ C 12 φανε-
ρότερον SL εἰ γάρ κτλ.] cf. Simpl. 126b,2 sqq. 15 οὖν om. M ante δυνατὸν
add. φέρεσθαι C 16 ἐν τε corruptum' Spengel; puto aut ἐναντίον aut ἐπαντίκη (cf.
Aristot. 210b8) ποιησαμένοις Aristot. 260a20: ποιησάμενοι MC: ποιησάμενον SL
17 ante κινήσεων add. τῶν C κατὰ τὸ μέγεθος FHI Aristot. 260a27 19 τῷ
τοῖς C, Laur. 85,14 et Spengel et comi.: τὸ τοῖς M: τοῖς SL τελειοτέροις] τετε-
λειωμένοις Philoponi Exc. Ven. 898,23 δύντως SL: οὕτως M' post ἀδύνατον
add. γάρ L₂a 20 φύσις C (in utroque cod. corr. man. I) 23 ἢ alt.) καὶ C
24 γρῦν C 25 —τρέφον] cf. Philop. Exc. Ven. 895,26 27 καὶ (ante μάνωσις)
superser. M 28 δοκοῦσι] δὲ οὐκ εἰσὶ S text. (γρ. δοκοῦσι marg.) 29 πύκνωσις
δὲ L₂a: πύκνωσις τε MCL₁: πύκνωσις S

καὶ φθορὰ τὸ ὡς ὑστέρα φορᾶς, ὅτι. εἴτε αὐτόνιον σύγχρονος οὐ γένεσις, ὡς 131 Δημόκριτος οἰεται, καὶ διάχρισις η φθορά, εἴτε κατὰ ἀλλοίωσιν μὲν η γένεσις, προηγεῖται δὲ σύγχρονος καὶ διάχρισις, καὶ οὕτως ἂν η φορὰ πρώτη 5 ὑπάρχοι. οὕτω μὲν οὖν οὐδεμία τῶν ἄλλων κινήσεων ἀνευ φορᾶς· ὅτι δὲ 10 αὕτη καὶ χωρὶς τῶν ἄλλων, φανερόν· οὐδεμία γάρ ἀνάγκη οὔτε αὐξεσθαι οὔτε ἀλλοιοῦσθαι τὸ φερόμενον οὔτε γίγνεσθαι η φθείρεσθαι. τῇ φύσει 15 μὲν τούτῳ οὕτω πρώτῃ, τῷ γρόνῳ δὲ πᾶς; τοῖς γάρ αἰδίοις μόνην ἐνδέ- 10 γεται κινεῖσθαι ταύτην τὴν κίνησιν· μόνη γάρ συνεχῆς καὶ αἰδίος αὕτη δύναται εἶναι, ὡς δεῖξομεν. εἰ δὲ πρότερα τῷ γρόνῳ τὰ αἰδία τῶν γενη- 15 τῶν, προτέρα τῷ γρόνῳ καὶ η τούτων κίνησις τῆς ἔκεινων. λοιπὸν τούτου 20 θι καὶ τὸ τοῖς τελειοτέροις ὑπάρχειν. καὶ τοῦτο δῆλον· τελειωθέντα γάρ τὰ ζῷα μεταβαίνει τόπου ἐκ τόπου, γινόμενα δὲ καὶ αὐξανόμενα ἔτι παντάπασιν ἀτελῆ. ἀλλὰ τοῦτο δέξειν ἂν εἶναι ὑπεναντίον τοῖς πρότερον εἰρημένοις· εὑρίσκεται γάρ γένεσις προτέρα φορᾶς, εἰ γε δεῖ γενέσθαι πρῶ- 25 τον, εἰδί¹ οὕτω κινεῖσθαι. τοῦτο δὲ ἐφ' ἐνδέ μὲν ὁτουσοῦν τῶν γινομένων ἀλληθές, ἀπλῶς δὲ οὐκ ἀλληθές· ἀνάγκη γάρ ἔτερόν τι πρότερον κινηθῆναι κατὰ φορὰν τὸ γενητικὸν τοῦ γιγνομένου, δη̄δη καὶ οὐ τηριακάτα γιγνό- 30 μενον καὶ τούτου ἔτερον πρότερον. ἔτι γένεσιν ἀδύνατον εἶναι πρώτην· πάντα γάρ ἂν εἴη τὰ κινούμενα γενητά, εἰ γε ἀνάγκη γενέσθαι πρῶτον τὰ 20 καθ'² ἡγιανοῦν κίνησιν κινησόμενα. οὐκ ἄρα πρώτη φορᾶς η γένεσις. εἰ δὲ μὴ γένεσις, σχολῆ³ γ' ἂν αὐξησθαι η ἀλλοίωσις δευτέρα ἔκεινης καὶ 435 μετ' ἔκεινην. ἔτι τὰ ἀτελέστερα τῶν ζώντων ταύτης τῆς κινήσεως ἀμοι- 25 βεῖ, οἷον τὰ ζωρόφυτα καὶ φυτά. ἔτι ηκιστα τῆς οὐσίας ἔξισταται κατὰ μόνην τὴν φορὰν τὰ κινούμενα· κατ' οὐδὲν γάρ ἔσωτῶν μεταβάλλει, ὥσπερ δ ἀλλοιούμενα μὲν τὴν ποιότητα, αὐξανόμενα δὲ τὴν ποσότητα. ἔτι τὸ αὐτο- 30 κίνητον ἀρχὴ καὶ τῶν κινουμένων καὶ τῶν κινούντων, κινεῖται δὲ τὸ αὐτο- κίνητον ὡς αὐτοκίνητον κατὰ μόνην τὴν φοράν· καὶ οὕτως ἄρα πρώτη 10

1 ὡς om CL_{2a}; φανερὸν excludisse suspicor (δῆλον Diels); ceterum cf. Simpl. 1266,32 sqq.
 2 οὗτοι C: num ὕστερα leg. φθορᾶς S₁ et Par. 1888 man. 1 δη̄δη om. C
 3 4 ὑπάρχοι S₂L_{2a}: ὑπάρχει CL₁: ὑπάρχη M; num οὕτως αὐ—ὑπάρχει? 5 αὐξεσθαι]
 sic E Aristot. 260b26: αὐξάνεσθαι FHIK 7 μόνον ἐνδ. EK Aristot. 260b30: ἐνδ.
 μόνον FI: ἐνδ. μόνην H: cf. Simpl. 1270,12 et Philop. Exc. Ven. 899,20 8 τὴν
 κίνησιν ταύτην S 9 πρότερα L; cf. praeterea Simpl. 1270,9 sqq. 11 δη̄δη
 om. L_{2a} 12 μεταβάλλει C 13 ὑπεναντίον εἶναι SL 15 ὁτουσοῦν Par.
 1888, Victorius e coni.: δέωσιν MSL: δέωσιν Vindob. 110: δέωσιν Philop. Exc. Ven.
 899,22 17 τοῦ om. C 19 γενητᾶ] φθαρτά Aristot. 261a9 (cf. Philop. Exc. Ven.
 900,9) γε] τε C 20 κινησόμενα CSL: κινούμενα M πρώτη] "fort. προτέρα"
 Spengel; at cf. Simpl. 1271,16 et ind. verb. i. v. πρῶτος 21 σχολῆ om. in spat. V
 litt. S η M et Vindob. 110: καὶ SL (et Par. 1888?) 22 ἀτελέστερα] cf. Simpl.
 1271,30 ζώντων M (ut EFIG Aristot. 260a16): ζῶν C (ut H Aristot.): ζῶν
 Laur. 85,14: σωμάτων SL 23 τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζωρόφυτα SL 25 τὴν ποσότητα
 L_{2a}: τῇ ποσότητι MCSL₁; τὸ ποιόν et τὸ ποσόν Aristot. 261a22, 23 (κατὰ add. Simpl.
 1272,22 sq.) 27 ὡς αὐτοκίνητον om. L (ut Simpl. 1272,32 sq.) τὴν φοράν M:
 φοράν CSL

φορά. ἔτι κυρίως κινεῖσθαι φαμέν μόνον τὸ κινούμενον κατὰ τόπον. ὅταν 135 δὲ ἡρεμῇ μὲν κατὰ τόπον, αὐξάνεται δὲ ἡ φύση ἡ ἀλοιούμενον τυγχάνῃ, κατά τι κινεῖσθαι, ἀπλῶς δὲ κινεῖσθαι οὐ φαμέν.

"Οτι μὲν τούννυν τῶν κινήσεων φορὰ πρώτη, φανερὸν ἐκ τῶν εἰδημένων· 15 5 τίς δὲ φορὰ πρώτη, νῦν δεικτέον. ἄμα γάρ καὶ τὸ πρότερον ὑποτείνει, ὅτι ἐνδέχεται τινα κίνησιν εἶναι συνεχῆ καὶ ἀδιον, δῆλον ἔσται τῇ αὐτῇ μεθήδωψ. τῶν γάρ λοιπῶν οὐδεμίαν εἶναι ἐνδέχεται συνεχῆ· πᾶσαι γάρ ἐξ ἀντικειμένων εἰσὶ κινήσεις καὶ μεταβολή, γενέσεις μὲν καὶ φύσης εἰς τὸ 20 δὲν καὶ εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλοιώσεις δὲ εἰς τὰ ἐναντία πάθη, αὔξησις δὲ καὶ 10 φύσις εἰς μέρεμος καὶ μικρότητα. ἐπεὶ οὖν τὰς μὲν ἀντικειμένας μίαν γενέσθαι οὐχ οἴον τε, ἡ δὲ συνεχῆς πάντως καὶ μία, οὐκ ἂν εἴη τις τῶν 25 ἀλλων κινήσεων συνεχής. ὅτι δὲ μὴ οἴον τε τὰς ἀντικειμένας μίαν γενέσθαι ἡ κινεῖσθαι τὰς ἀντικειμένας ὡς μίαν, δῆλον. εἰ γάρ εἴη μᾶλλον μία, ἀνάγκη τὸ λευκανούμενον ἄμα ἀντικειμένον | καὶ τὸ ὑγιαζόμενον 436 15 ἄμα ἀντικειμένον | καὶ τὸ αὐδανόμενον ἄμα ἀντικειμένον | καὶ τὸ γινόμενον ἄμα ἀντικειμένον | καὶ φύσειτο. εἰ οὖν τὸ λευκανούμενον οὐχ ἄμα καὶ μελαίνεται (τέλος γάρ ἀντικειμένον | καὶ μελανθηγα), δῆλον ὡς, ἡρίκα ἂν μελαίνηται, ἔτεραν κινεῖται κίνησιν τῆς προτέρας. εἰ δὲ νῦν μὲν ταύτην κινεῖται, πρότερον δὲ οὐ, ὑπῆρχε δὲ καὶ τότε καὶ νῦν, δῆλον ὡς μιᾶς 20 εἰς αὐτὴν μεταβέβληκεν. εἰ γάρ μὴ ἡρεμήσεν μεταξύ, ἐκινεῖτο ἀντικειμένον τὰς ἐναντίας. ὁμοίως δὲ ἔξει καὶ ἐπὶ γενέσεως καὶ φύσεις· καὶ γάρ αὐται 10 εἰ καὶ μὴ ἐναντία, ἀλλ' ἀντικειμενοί, ἀλλ' ἡ διαφορὰ πρὸς τὰς ἀληθῆς κινήσεις, ὅτι καὶ ἐκείνων μὲν οὖν τι μεταξύ πάντως, ἀλλ' ὅτι οὐ πάντως ἡρεμία μεταξύ, ἀλλὰ χρόνος· τὸ γάρ φύσιρόμενον, ὅταν εἰς τὸ μὴ δὲν μετα- 25 βάλλῃ, ἡρεμεῖν μὲν οὖν ἀν λέγοτο ἐν τῷ μὴ δηντι, χρόνον δὲ οὖν γίνεσθαι ἀεί τινα μεταξύ τῆς εἰς τὸ μὴ δὲν φύσεις καὶ τῆς ἐκ τοῦ μὴ δηντος πάλιν γενέσεως. παντελῶς γάρ ἀν ἀτοπον δόξειν εἶναι, εἰ γενόμενον εἰδύντος ἀνάγκη φύσηρην καὶ μὴ χρόνον τινὰ μεῖναν πρότερον ἐν τῷ εἶδει, εἰς δὲ προήσει 20 γενόμενον.

30 8. "Οτι μὲν οὖν τῶν ἀλλων οὐδεμία συνεχής, ἀρκείτω ταῦτα. ὅτι δὲ φορὰ μόνη καὶ φορᾶς ἡ κύκλῳ, λέγωμεν νῦν. πᾶν γάρ κινεῖται τὸ φερόμενον ἡ κύκλῳ ἡ εὐθεῖαν ἡ μικτήν, ὥστε, εἰ τὴν ἔτεραν ἐκείνων ἀδύνατον 25

2 ἡρεμεῖ C et Laur. 85,14   αὐξάνεται] αὐξάνεται αὐξάνεται (sic!) C   φύνει CS₁   τυγχάνῃ S₁: τυγχάνει MCS₂L   4 ante φορὰ add. ἡ (e Simpl. 1273,16) L
5 τὸ om. Vindob. 110 (ut EK Aristot. 261 a 29)   6 καὶ om. SL   7 ἐνδέχεται εἶναι S   9 καὶ εἰς τὸ] καὶ Laur. 85,14 et FHI Aristot. 261 a 34: καὶ τὸ EK
11 γενέσθαι] κινεῖσθαι C   12 ὅτι δὲ κτλ.] cf. Simpl. 1274,16 sqq.   13 μᾶλλον delendum et om. Simpl. Spengel   14 ἀνάγκη scripsi: ἀν MC: δὲν S: om. L et Laur.
85,14   15 ἄμα ἀν μετοτο SL: ἀν μ. MC   22 καὶ om. L   23 οὖν om. C
24 ἡρεμεῖ S   25 μὲν om. S   ἐν μὴ δηντι τῷ Simpl. 1275,21   27 ἀν om. C, post δόξειν repet. S   γενόμενον (!)   εἰδύντος ἀνάγκη] sic EK Aristot. 261 b 23:
ἀνάγκη εἰδύντος FHI   28 μεῖναι C (ex Aristot. 261 b 24)   29 γενόμενον MC: γενόμενον SL   31 λέγωμεν MC (ut EI Aristot. 261 b 28): λέγομεν SL et Laur. 85,14 (ut FHK Aristot.)   γάρ] sic FHI Aristot. ib.: μὲν γάρ EK

εἰναι συνεχῆ, οὐδὲ τὴν ἐξ ἀμφοῖν συγκειμένην· ἐμποδίζει γάρ αὐτῆς τὴν 436 συνέχειαν τὸ τούτων ἐν τῇ συνθέσει μὴ ὅν συνεχές. δεικτέον τούνυν, ὅτι τὸ | φερόμενον τὴν εὐθεῖαν καὶ πεπερασμένην οὐ φέρεται συνεχῶς· ἀνα- 437 κάμπτει γάρ, τὸ δὲ ἀνακάμπτον τὴν εὐθεῖαν ἐναντίας κινεῖται κινήσεις· 5 ἐναντία γάρ κατὰ τόπον η ἄνω τῇ κάτῳ καὶ η εἰς τὸ ἔμπροσθεν τῇ εἰς 5 τὸ ὄπισθεν καὶ η εἰς ἀριστερὰ τῇ εἰς δεξιά τόπου γάρ ἐναντιώσεις αὐται. εἰ οὖν μὴ ἴσταται, πρὶν ἀνακάμψῃ τὸ ἄνω φερόμενον, φέροιτο ἀν ἀμφα 10 ἀνωθεν κάτω· καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ὅμοιώς. ὅλως δὲ τὰς ἐναντίας κινήσεις πῶς μίαν γενέσθαι δυνατόν; διαφέρει γάρ κατ' εἶδος η ἄνω τῇ κάτῳ καὶ 10 αἱ λοιπαί. δεῖ δὲ οὐ κατά γε τὴν μίαν κίνησιν καὶ συνεχῆ, ἀλλ' ὡς περ ἐν τῷ κινούμενον καὶ ἔνα τὸν χρόνον, οὕτω καὶ ἐν τῷ τῇς κινήσεως εἶδος ὑπάρχειν. σημεῖον δ', ὅτι ἐναντίας κινήσεις η ἐνίθενδε ἐκεῖσε τῇ ἐκεῖθεν 15 δεῦρο (ἴστηγι γάρ ἀλληλα καὶ πάνει τὰ κινούμενα, ἀν ἀμφα κινηταὶ διὰ τὸ ἐναντία φύσεισιν καὶ κωλύειν ἀλληλα), ἀλλ' οὐχ η εἰς τὰ πλάγια τῇ ἄνω. 20 δεῖ δ' ἀπαν τὸ κάμπτον, καὶ ἐπὶ κύκλου κινηταὶ καὶ ἐπ' εὐθείας, ἀνάγκη πρότερον στῆγαι, η πίστις οὐ μόνον ἐπὶ τῇς αἰσθήσεως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῷ 20 λόγῳ. πᾶν γάρ τὸ φερόμενον, ἐν φ γενέσθαι τε καὶ ἀπογενέσθαι ἀνάγκην 25 ἔχει, καὶ εἰς η ἐλθεῖν καὶ ἐξ οὐ ἀπελθεῖν, ἐν τούτῳ καὶ ἴστασθαι ἀνάγκην ἔχει γράμμενον αὐτῷ ως ἀρχῆ καὶ πέρατι τῇς κινήσεως· οὐ γάρ οἶν τε 30 ἐν ταῦτῃ νῦν γενέσθαι τε ἔν τινι καὶ ἀπογενέσθαι ἐξ αὐτοῦ καὶ ἐλθεῖν καὶ ἀπελθεῖν· ἀμφα γάρ ἀν εἴη τε καὶ οὐκ εἴη ἐν τῷ αὐτῷ, ὅστε ἐν ἀλλῳ νῦν καὶ ἐν ἀλλῳ. εἰ δὲ τοῦτο, πάντων δὲ τῶν νῦν χρόνος μεταξύ, τὸν μεταξὺ γράμμον τοῦτον ἀν εἴη ἡρεμοῦν, ἐν φ κεῖται γεγονέναι | τε καὶ 438 ἀπογεγονέναι ἀπ' αὐτοῦ. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν μέσων σημείων τῇς πεπερα- 35 σμένης εὐθείας οὐκ ἀνάγκη τὸ φερόμενον γενέσθαι τε ἔν τινι καὶ ἀπογε- σθαι· οὐδὲν γάρ αὐτῶν ἔστιν ἐνεργείᾳ οὐδ' ὅλως σημεῖον ἐνεργείᾳ· δεῖ 5 γάρ τὸ ἐνεργείᾳ σημεῖον καὶ ἐνεργείᾳ μέσον καὶ ἀρχὴν εἰναι καὶ πέρας καὶ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἔν, τῷ λόγῳ δὲ δύο. τοῦτο δὲ οὐκ ἔστιν ἐπὶ τῇς συνεχούσ, ἐπάνη η συνεχῆς. ἀλλὰ τότε γίνεται ἐνεργείᾳ μέσον καὶ 40 ἐνεργείᾳ σημεῖον, δταν στῇ ἐπ' αὐτοῦ τὸ φερόμενον καὶ ἐπιστάν πάλιν 10 ἀργηταὶ κινεῖσθαι· οὕτω γάρ καὶ μέσον καὶ ἀρχὴ καὶ τελευτὴ γίνεται, ἀργὴ μὲν τῇς 12 οὔτερον κινήσεως, τελευτὴ δὲ τῇς πρώτης. ἀμφα οὖν στάσις τε τοῦ φερομένου καὶ εὐθύς τὸ κατ' ἐνέργειαν μέσον, τουτέστιν ἀρχὴ τε 15

2 δν om. SL 5 εἰς (post η) om. C 6 εἰς δεξιὰ L: ἐκ δεξιᾶς MCS 8 post κάτω add. καὶ κάτωθεν ἥνω a (fort. e Simpl. 1279, 6) 9 τῇ κάτῳ SL: om. MC; scri- bendum puto τῇς κάτῳ 10 γε] τε C 12 ὑπάρχον L: ὑπάρχει Laur. 85,14 η] ὁ M ἐνθάδε C ἐκεῖσεν S₁L 14 ἐναντία MCS: τάνατία L et E Aristot. 262a11: τὰ ἐναντία EHIK ἀλληλα abundare videtur οὐχ η εἰς SL et EHIK Aristot. 262a12: οὐχι εἰς MC: οὐχι η Laur. 85,14: οὐχι η εἰς F Aristot. 20 τε] τι C 20. 21 ἐλθεῖν καὶ om. C 21 τε MS: om. CL 22 ἐν om. C 25 ἀνάγκη M: ἀνάγκην ἔχει CSL 26 οὐδ—ἐνεργείᾳ om. C 28 τῷ δὲ λόγῳ FI Aristot. 262a21 29 τότε] πάτε S καὶ om. a 32 οὔτερον M (st in ras.) 33 τουτέστιν — (229,1) μέσον om. C

καὶ πέρας, καὶ ἄμα κατ' ἐνέργειαν μέσον καὶ στάσις ἐπ' αὐτοῦ· οὐ γὰρ 438
ἄν τη̄ ἀργὴ καὶ πέρας καὶ ἐνέργεια σημεῖον μὴ γενομένης στάσεως ἐπ'
αὐτοῦ. Ήταν δὲ συνεχῶς φέρηται, οὗτε γειρονέναι οὗτ' ἀπογεγονέναι τὸ φερό-
μενον οἷόν τε κατὰ σημεῖον. ἀλλὰ μόνον εἰναι ἐν τῷ νῦν, ἐν γρόνῳ δὲ
5 οὐδενὶ πλὴν εἰ λέγοι τις οὕτως ἐν γρόνῳ, ήτι τὸ νῦν γρόνου τί ἔστιν· 20
οὐδαίρεσις γάρ τοῦ οὐλοῦ, ἀρ' οὖν ὅμοιος καὶ ἐπὶ τῶν περιάτων τῆς οὐλῆς
εὐθείας, καὶ οὐδεμίαν ἀνάγκην ἔχει τὸ φερόμενον πρότερον μὲν γενέσθαι
ἐπὶ τοῦ πέρατος, εἴθ' οὕτως ἐπ' αὐτοῦ ἀντακμάψαι καὶ ἀπογενέσθαι; καὶ
μὴν εἰ, ήτι δυνάμει τη̄ τὰ μεταξὺ σημεῖα τῆς οὐλῆς γραμμῆς, διὰ τοῦτο 25
10 συνεχῶς ἐπ' αὐτῶν ἐκινεῖτο, διότι ταῦτα ἔστιν ἐνέργειά (πέρας γάρ τη̄
καὶ ἀργὴ πρὸς ἑκάτερα τὰ δύο), διὰ τοῦτο στήσεται ἐπ' αὐτῶν εἰ γάρ
συνεχῶς κινοῦτο ἐν τῇ ἀνακάμψῃ. οὐδὲ δὲ πέρας εἴη οὗτ' ἂν | ἀργὴ τὸ 439
τριμεῖον οὐθὲν οὐλῶς ἐνέργειά σημεῖον, ἀλλὰ δυνάμει, ὥσπερ τὰ μεταξύ.
Οὐλῶς δέ, εἰ καὶ ἐπὶ τῶν μεταξὺ σημείων τὸ τῷ ἐνέργειᾳ γενέσθαι πέρατι
15 καὶ ἀργὴ τοῦ στήγαι τῇ τη̄ ἐπ' αὐτοῦ τὸ φερόμενον, οὐλῶν ως ἐν τῷ
κατ' ἐνέργειαν τη̄ τῷ πέρατι καὶ ἀργὴ τοσούτῳ μᾶλλον στήσεται τε καὶ
τριμέρεισι. πρόσταγε τούντιν τη̄ τῷ πέρατι τοῦτο τὸ συλλογισμοῦ ἀνάγκην τῷ
λόγῳ. εἰ τὸ φερόμενον, ἐφ' οὐ φέρεται συνεχῶς. οὐδενὶ γρήται ως ἐνέρ-
γειά σημείῳ, μᾶλλον δὲ ἐφ' οὐ γρήται αὐτῷ ἀναγκαῖον, οὐκ ἀν ἐπὶ 10
20 τούτου φέροιτο συνεχῶς. ἀνάγκη ἄρα στήγαι τὸ ἀνακάμπτον ἐπὶ τῆς
εὐθείας. τῷ δὲ δυνάμει εἰναι τὰ μεταξὺ τῆς εὐθείας σημεῖα γρηστέον καὶ
πρὸς τὴν Κύρωνος ἀπορίαν τὴν λέγουσαν, ήτι οὐχ οἱόν τε κινηθῆναι τὴν
πεπερασμένην ἀπειρα γάρ ἐν τῇ συνεχείᾳ τὰ ημίση. ἐνέργειά μὲν γάρ 15
οὐχ δύως ἀπειρα ἐν τῇ συνεχείᾳ τὰ ημίση, ἀλλ' οὐδὲ δύο (ἄμα τε γάρ
25 τέμνεται ἐνέργειά καὶ πέπαυται συνεγής εἶναι), δυνάμει δὲ οὐδὲν ἀποπον
ἀπειρα τὰ ημίση τῆς συνεχοῦς εἶναι· τὰ δυνάμει δὲ ἀπειρα οὐκ ἀδύνατον 20
διελθεῖν, θέτε δὲ διαιρῶν καὶ ἀριθμῶν τὰ ημίση διαφίσειρε τὴν οὐδόθετιν
τοῦ προβλήματος. ημεῖς μὲν γάρ ξητοῦμεν, εἰ ἀπειρα ἐν τῇ συνεχείᾳ τὰ
ημίση, δὲ δὲ συνεγή φυλάσσει λοιπὸν οὗτε τὴν εὐθείαν οὗτε τὴν κίνησιν.
30 συνδιαιρεῖ γάρ τῇ τῆς εὐθείας τομῇ καὶ τὴν κίνησιν. ἔστι δὲ καὶ ἐν τῷ
γρόνῳ καθάπερ σημεῖον τὸ νῦν· τὸ γάρ αὐτὸν πέρας καὶ ἀργή, πέρας μὲν
τοῦ παρελθόντος ἀργὴ δὲ τοῦ μέλλοντος, ἀλλὰ κατὰ τὸ πρᾶγμα, καθ' ο

1 ἐνέργειαν—(2) πέρας καὶ οἱ. S οὐ γάρ—(2, 3) ἐπ' αὐτοῦ οἱ. L 8 τῷ οἱ. C

11 πρὸς scripsi (cf. Aristot. 262 a 20 τὸ μέσον πρὸς ἑκάτερον ἀμφοτέρων ἐστίν et Simpl. 1280,38
ἀργὴ καὶ πέρας ἐστὶ πρὸς ἑκάτερον τῶν ἀκρων): καὶ L: οἱ. MCS 12 κινεῖτο L:

ἐκινεῖτο C 14 πέρατα S 15 ἀργὴ L: ἀργὴ MCS L; puto scribendum τὸ ἐν. γεν.
πέρας τι καὶ ἀργὴ τοῦ στήγαι τοῖτον ην πελ.

ἐν τῷ CSL et Laur. 85,14: ἐν τῶν M
16 τοσούτῳ scripsi (πολλῷ Simpl. 1281,9): ἐν τούτῳ libri 19 μᾶλλον δὲ 'delenda
sunt, nisi ante haec pauca exciderunt, v. c. τὸ ἐφ' οὐ γρήται ως ἐνέργειά σημείῳ' Spengel;
mibi totum enuntiatum μᾶλλον δὲ—ἀναγκαῖον post σημεῖῳ transferendum esse videtur

20 φέροιτο SL: φέρηται M¹ 21 τὸ δὲ δυνάμει (!) τὰ οἱ. L 22 τὴν

τοῦ ξήρωνος C 23 ἀπειρος M (α super ρ in ras.) συνεγή L 24 τῇ
MC, Spengel e coni.: τῷ SL

γέγονεν ἡ μεταβολή, τῷ μέλλοντι μᾶλλον προσνεμητέον· λέγω δὲ οὖν, 440
ἐπειδὴ τοῦ γρόνου, ἐν φῶ ἀπέθνησκε Σωκράτης, πέρας τί ἔστιν, ἐν τῷ
πρώτῳ ἀποτέμνηκε, τοῦτο ὡς μὲν κατὰ τὸν γρόνον προσήκει καὶ τῷ παρελθόντι 5
(πέρας γάρ ἐκείνου ἔστιν), ὡς δὲ κατὰ τὸν πρᾶγμα (λέγω δὲ τὸ τεθνηκέναι)
5 μᾶλλον προσήκει τῷ μέλλοντι, ἐν φῶ δὲ τοῦ λέγεται τεθνηκέναι. εἰ δὲ ἐρεῖ τις ἐν
μὲν τῷ πέρατι τοῦ παρελθόντος ἔτι ἀποθνήσκειν Σωκράτην, ἐπειδὴ καὶ ἐν διωρ
τῇ παρελθόντι ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ τοῦ μέλλοντος τεθνηκέναι, ἐπειδὴ καὶ ἐν διωρ τῷ 10
μέλλοντι, οὗτος εἰ μὲν ἐψυλάχθη τὸ νῦν, ὥσπερ καὶ τὰληθὲς ἔχει, πέρας
τε ὃν ἄμα καὶ ἀρχή, ἄμα δὲ λέγοι καὶ ἀποθνήσκειν Σωκράτην καὶ τεθνη-
10 κέναι. τοῦτο δὲ οὐδὲν διαφέρει τοῦ ζῆν τε ἄμα καὶ τεθνηκέναι Σωκράτην.
εἰ δὲ δύο παιγνίους τὰ νῦν, ἐφεξῆς ἀλλήλων παιγνίους τὰ νῦν· ἀλλ' ἀποτονον·
οὐ γάρ σύγκειται ὁ γρόνος ἐξ ἀμερῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τοις καθόλου
περὶ κινήσεως λόγοις οἰκειότερα, διτὶ δὲ ἀνάγκη τὸ φερόμενον ἐπὶ τῆς 20
πεπερασμένης εὐθείας θεατίαι πρὸν ἀνακάμπτειν, καὶ ὅδε ἄν τις λογι-
15 κώντερον θεέσσειν. Ἀπαν γάρ τὸ φερόμενον συνεχῶς, ἐὰν ἀπὸ μηδενὸς ἐκ-
κρούηται, εἰς οὕτον ἤλθει κατὰ τὴν φοράν, εἰς τοῦτο καὶ ἐψέρετο πρότερον·
εἰ ἐπὶ τὸ Β ἤλθει, καὶ ἐψέρετο ἐπὶ τὸ Β καὶ οὐ μάνον, διτὶ πληγίσιν ζῆν 25
τοῦ Β. ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἤρχεται κινεῖσθαι. εἴ γε κινεῖται μὲν ἐπὶ τὸ αὐτὸν
συνεχῶς, ἐφ' δὲ δικινεῖται συνεχῶς, ἐπ' ἐκεῖνο τὴν ὄρμὴν εἰλέγειν. τούτου
20 δὲ ὅντος ἀλλήλους τὸ κάτωθιεν ἄνω κινούμενον. εἰ γενόμενον ἄνω μὴ
ἥσυγχάσει | καὶ ἤρχεται, ἀλλὰ τῇ αὐτῇ ὄρμῃ συνεχῶς φέρεται ἐπὶ τὸ 441
κάτω, καὶ διτὶ ἤρχετο κάτωθιεν κινεῖσθαι, ἐπὶ τὸ κάτω ἄρα ἐψέρετο.
γελοῖον μὲν δὴ καὶ καθ' αὐτό, μᾶλλον δὲ καὶ οὗτος. εἰ γάρ ἀπαν τὸ
κάτω φερόμενον ἐκ τοῦ ἄνω φέρεται κάτω, δηλον ὡς τὸ κάτωθιεν κινού-
25 μενον εἰπερ συνεχῶς ἐπὶ τὸ κάτω κινεῖται, ἤδη ἀφηρεῖτο ἐκ τοῦ ἄνω
καὶ οὕπω γέγονεν ἐν αὐτῷ. τοῦτο δὲ ἀδύνατον· ἀνάγκη ἄρα πρότερον
θεατίαι ἐν τῷ ἄνω· οὐκ ἄρα μία ἡ κίνησις· ἡ γάρ διαλαμβανομένη στάσει 10
οὐ μία ἔστιν. καὶ ὁ λόγος δὲ μᾶλλον οἰκεῖς τῶν εἰρημένων. πᾶν γάρ
τὸ μεταβάλλον εἰς τὸ λευκὸν ἐκ τοῦ μέλανος ἡ τοῦ μὴ λευκοῦ ἄμα τε
30 ἀποβέβληκε τὸ μὴ λευκὸν γρῦπμα, οἷον τὸ ἑαυθίδνη ἡ τὸ φαιδόν ἡ δὲ τούχοι,
καὶ γέγονε λευκόν· ἐν γάρ τῷ πέρατι τῆς εἰς τὸ λευκὸν μεταβολῆς ἐψημαρ- 15

1 ἡ om. Spengelii operaε προσνεμητέον] cf. Simpl. 1294,23   2 τί om. C
 3 πρῶτως C   ἀποτέμνησε S, Laur. 85,14, Brandis e coni. (μεταβέβληκεν Simpl.
 1294,15); ἀποτέμνησε ML: ἀπέθνησε C   τόν (cf. Simpl. 1294,16) om. L   6 ἔτε]
 διτὶ C   7 καὶ om. C   7. 8 τῷ σώματι οὗτος S   9 λέγωτο C   10 τὸν Σωκρά-
 την C   15 ἀπὸ] ὑπὸ Spengel   19 ἐφ' — συνεχῶς om. C   20 δὲ ML:
 δὴ CS   τὸ κάτωθιεν κτλ.] cf. Simpl. 1302,15 sqq.   ἄνω MC: ἀν καὶ SL;
 ἀν L_{2a}   21 εἰσιγχάσει L   23 ἀπαν] ἄρα C   25 ἐπὶ τὸ κάτω om. L
 ἀφηρεῖτο scripsi: ἀφαιροίτο MCS: ἀφαιροίτο ἀν L₁; φαιροίτο ἀν (?) L_{2a} (φέροιτο ἀν Barb.)

et

27 ἡ om. E Aristot. 264^a 20   στάσει CL: στάσις S et Laur. 85,14; στάσις M
 28 ἔστιν ante μία FHI Aristot. 264^a 21: om. EK   quae leguntur apud Aristot. ἔτι
 δὲ (264^a 21) — ἡ κίνησις (264^b 1) praetermissit Themistius   δὲ ὁ λόγος Aristot. 264^b 2,
 unde ὁ λόγος δὲ in Them. coni. Spengel

ταὶ τὸ πρότερον χρῶμα καὶ γέγονε τοῦτο, ὃ νῦν λαμβάνει. εἰ δὴ ἐν τῷ 441
ἀὐτῷ πέρατι, τοῦτο δέ ἔστιν τὸ ἀντὶ τοῦ νῦν μεταβάλλει πᾶλιν ἐκ τοῦ
λευκοῦ καὶ μὴ ἐν ἄλλῳ, τοία ἂν εἴη τὰ γινόμενα ἐν τῷ αὐτῷ, οὐ τε φύοντα
τοῦ ἑαυθοῦ, γένεσις τοῦ λευκοῦ, ἐκ λευκοῦ πᾶλιν μεταβολή. οὐκ ἄρα 5
5 συνεγῆς ἡ εἰς τὸ λευκὸν μεταβολὴ τῇ ἐκ τούτου, ἀλλ’ ἐν χρόνῳ μὲν
συνεχεῖ καθάπερ καὶ * * συνεγῆς γάρ διος ὁ χρόνος· αὕτα δὲ ἐφεξῆς
αἱ κινήσεις, ἐπειὶ πῶς ἂν εἴη | πέρας τοῦ λευκανθεσθαι καὶ μελανθεσθαι 112
(Ἐν καὶ ταῦτῃ): οὔτε γάρ τὸ μελανθηγον τοῦ λευκανθεσθαι πέρας οὔτε τὸ
λευκανθηγον τοῦ μελανίνεσθαι.

10 Ταῖς μὲν τοίνυν ἀλλαῖς κινήσεσιν, εἰ μὲν συνεγῆς ὑποτεθῆσαι, τοσαῦτα
ἀδύνατα ἔπειται· μόνη δὲ τῇ κύκλῳ καὶ ἐπὶ γραμμῆς περιφεροῦς οὐδὲν 5
ἄποτον ἀκολουθεῖ. τὸ γάρ ἐκ τοῦ Α κινούμενον ἄμφα καὶ εἰς τὸ Α κινή-
σεται κατὰ τὴν αὐτὴν πρόθεσιν καὶ ὅρμην· οὐ γάρ εἰς ἄλλο πρότερον ἦστι 10
σημεῖον (οὐδὲ γάρ ἐνεργείᾳ σημεῖον ἐπὶ τοῦ κύκλου) οὐδὲ ἀνακάμψει ποιεῖν
15 ἐπὶ τὸ Α, ἀλλ’ ἄμφα τε ἐπὶ τὸ Α καὶ ἐπὶ τὸ Β κινεῖται καὶ οὐκ ἄμφα τὰς
ἐναντίας οὐδὲ ἄμφα τὰς ἀντικειμένας· οὐ γάρ ἀπαστράπτει ἡ ἐκ τοῦ Α τῇ εἰς
τὸ Α ἔστιν ἐναντία, ἀλλ’ ἡ κατ’ εὐθεῖαν· ἐπ’ ἐκείνης γάρ ἐνεργείᾳ τὰ 15
πέρατα καὶ ἀργαὶ καὶ διεκέργηται τὸ κινούμενον [ἐν] τῷ αὐτῷ ὡς πέρατι
καὶ ὡς ἀργαὶ καὶ ἀνάγκη γενέσθαι αὐτό τε ἐν αὐτῷ καὶ ἀπογενέσθαι ἀπ’
20 αὐτοῦ. διόπερ οὐ συνεγῆς τὸ ἀνενδυόμενον νῦν καὶ ὁ μεταβολὴς χρόνος τῆς 20
γρεμίας· ἐπὶ δὲ τῆς περιφεροῦς τί κινούμενον κινεῖσθαι συνεγῆς καὶ μηδένα
γράμνον διαλείπειν; τί γάρ ἔστιν ἐνεργείᾳ πέρας. τί δὲ ἀργαὶ, τί δὲ ὀλως
ἄλλο σημεῖον ἥδη ἐνεργείᾳ δῆν, ἐν τῷ πρότερον δεῖ γενέσθαι; μόνη τοίνυν
ἡ κύκλῳ ἄνθησις ἀπ’ αὐτοῦ εἰς αὐτό, ἡ δὲ κατ’ εὐθεῖαν ἀπ’ αὐτοῦ εἰς 25
25 ἄλλο καὶ μὲν ἐπὶ τοῦ κύκλου οὐδέποτε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ διαστήματος (οὐδὲν
γάρ ὅρισται ἐπὶ τοῦ κύκλου διαστήματα ἐνεργείᾳ οὐδὲ) ἔστιν ὅπως περιφερεῖσις
τινὸς εἴη τοῦ | κύκλου τὰ πέρατα εἰλημμένα, ἀλλὰ καὶ ἄλλη καὶ ἄλλη. 413
μᾶλλον δὲ ὅτι ἄλλη), ἐπὶ δὲ τῆς εὐθείας ταῦτὸν διαστήματα κινεῖται πολλάκις
ἐνίδινός ἐξεῖται κάκεσθεν δεῦρο· ὅρισται γάρ τὰ πέρατα καὶ εἰληπται ἥδη.
30 ξετασθαι οὖν ἐν αὐτῷ ἀνάγκη· διὸ τοῦτο γάρ πολλάκις ἐπὶ τοῦ αὗτοῦ δια- 5
στήματος, ὅτι ξετασται ἐπὶ τῶν περάτων καὶ ἀνακάμπτει. εἰ δὲ μὴ ξεταστο,

2 ἦτι MCS X, cod. Neapol.: ἐν L; fort. ἦτι ἐν μετάλαμψάνει M 3 ἐν (ante
τῷ αὐτῷ) SL: om. MC 4 ἐν] ἡ C 6 post καὶ in M IX litt. spatium, in
S XIII, in L X: sine spatio continuat C: σὺ πριάμῳ (I) ins. X, πρότερον εἴπομεν (quod
ad verum proxime puto accedit) Neapolit. 7 πέρας] ἔστατον Aristot. 264^b 8: cf.
Alexander ap. Simpl. 1307,6 sqq. 8 ἐν καὶ ταῦτα addidi e Simpl. 1307,5; ante πέρας
ins. τὸ αὐτὸν L (ex Aristot. ib.) 13 οὐδὲ καὶ S 14 ἀνακάμπτει M 15 τὸ α καὶ
Lga: τοῦ α καὶ MCS L₁ τὸ β SL: τοῦ β MC 16 ἀπαστράπτει S 18 ἐν delevi: fort.
ἐν? Spengel. at fortasse pro κέργηται sec. Simpl. 1309,33 κινεῖται restituendum est
19 ἐν τῷ αὐτῷ C 20 ἀνενδυόμενον νῦν] et corrupta haec et lacunosa: cf. Simpl.
1309,35 sqq. ‘scrib. μετεῖν’? Spengel 22 διαλειπεῖν SL 24 ἀπ’ αὐτοῦ εἰς
αὐτό—ἀπ’ αὐτοῦ Spengel 25 καὶ μὲν M: καὶ ἡ μὲν C SL (ex Arist. 264^b 20); num
καὶ ἐπὶ μὲν? ἐπὶ (post μὲν) Spengel: ἀπὸ libri (ἐν τῷ κύκλῳ Arist. ib.)
26 ὕστερα L ὅπως margo S (γρ.): θλως MCS text. I. 27 καὶ ἄλλη alt. om. Spengelii
operae 28 ἡ δὲ ἐπὶ Aristot. ib. 29 ἐκεῖται I. κακεῖται C 31 ξεταστο] ξετασται C

ἀεὶ ἀν ἐπ' αὐτοῦ καὶ συνεχῶς ἔκινεῖτο, ὥσπερ ἐπὶ τῆς περιφερείας. οὐδὲ 443 μόνον δὲ ἐπὶ τῆς εὐθείας οὐ κινεῖται συνεχῶς, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ τῆς κύκλῳ, ὅταν 10 μὴ κύκλῳ κινηται, ἀλλ' ἀνακάμπτῃ· οὐ γάρ συνάπτει τῇ ἀρχῇ τὸ πέρας, οὐδὲ ὡς ἐνὶ χρῆται, ἀλλ' ὡς δυσί. καὶ τότε οὖν τὴν αὐτὴν γραμμὴν πολλά- 15 κις (οὐ γάρ συνεχῶς οὐδὲ ὡς μίαν, ἀλλ' ἐφεῖται). ὅταν δὲ κύκλῳ, ὡς μίαν (κατὰ μίαν γάρ ὅρμήν), οὐ πολλάκις. πῶς γάρ ἀμφιμήσεις πολλάκις; οὐ γάρ ἔχεις 20 ἀρχὴν οὐδὲ πέρας. ὅταν δὲ ἐπ' αὐτῷ λάβῃς στάσιν, ἥδη προτιθεῖς τῷ μὴ ἔστωτι. οὕτως οὖν καὶ οἵει πολλάκις, ὅτι συντῷ λαμβάνεις τοῦτο τὸ σημεῖον ὡς ἀρχὴν καὶ πάλιν ὡς πέρας. οὐδὲν οὖν ἐκ τούτων, ὅτι μηδὲ οἱ φυσιολόγοι καλῶς 25 λέγουσι πάντα τὰ φίσιθτὰ κινεῖσθαι φάσκοντες ἀεὶ, καίτοι μὴ πάντα λέγοντες κύκλῳ κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ γνήσενα καὶ φθειρόμενα καὶ αὐξανόμενα καὶ μειούμενα καὶ ὅλως ἀλλοιούμενα· καὶ γάρ τὴν γένεσιν καὶ τὴν φθορὰν 30 ἀλλοίωσιν λέγουσιν. ὁ δὲ λόγος νῦν ἔδειξεν, ὅτι εἰς τὰ ἐναντία οὐχ οἷόν τε συνεχῶς οὐδὲ ἀεὶ κινεῖσθαι. ὅτι μὲν οὖν μόνη ἡ κύκλῳ φορὰ συνεχῆς, 35 ἔστω τοσαῦτα ήμενοι εἰργμένα.

9. "Οτι δὲ καὶ πρώτη τῶν ἄλλων φορῶν, λέγομεν | ἥδη. πᾶσα 444 φορά, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴπομεν, ἡ κύκλῳ ἡ εὐθεία ἡ μικτή. τῆς μὲν οὖν μικτῆς πρότεραι αὐται· συγκειμένη γάρ ἐκ τούτων. ὅτι δὲ τῆς εὐθείας ἡ κύκλῳ προτέρα, δεικτέον. ἡ γάρ ἀπειρον ἡ πεπερασμένη εὐθείαν κινεῖ· 20 ταὶ πᾶν τὸ κινούμενον. ἀπειρος μὲν τοῖνυν οὔτε ἔστιν οὐδός, εἴπερ ἦν, ἔκινεῖτο ἀν ἐπ' αὐτῆς. οὐ γάρ γίνεται τὸ ἀδύνατον γίνεσθαι, διειλθεῖν δὲ τὴν ἀπειρον ἀδύνατόν ποτε καὶ διέναι, πεπερασμένην δὲ εἰ κινοῖτο, εἰ μὲν ἀνακάμπτει, οὔτε συνεχῆς κίνησις οὔτε ἀπλῆ, εἰ δὲ παύσιτο καὶ μὴ ἀνακάμ- 25 πτοι, φθαρτὴ ἡ κίνησις. μόνη τοίνυν ἡ κύκλῳ καὶ ἀΐδιος καὶ ἀπλῆ. πρό- 30 τερον οὖν καὶ φύσει καὶ χρόνῳ. καὶ γάρ εἰ μὴ δέδεικται οὖσα ἀΐδιος, μόνην δέ τινα ἀΐδιον δυνατόν εἶναι, καὶ οὕτως ἀν ἦν προτέρα τῆς τοῦτο μὴ 35 δυναμένης. εὐλόγως δὲ συμβέβηκε μόνην εἶναι συνεχῆ καὶ ἀΐδιον τὴν κύκλῳ φοράν· τῆς μὲν γάρ εὐθείας ὥρισται καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος καὶ μέσον, ὥστ' ἔστιν, οὕτως ἀρέσται τὸ κινούμενον καὶ οὖν τελευτήσει· τῆς δὲ περι- 40 φεροῦς οὐκ ἔστιν οὔτε ἀρχὴ οὔτε πέρας· οὐδὲν γάρ μᾶλλον τόδε ἡ ὄποιον- 45 οὖν πέρας τῆς γραμμῆς· δύσις γάρ ἔκαστον καὶ ἀρχὴ καὶ μέσον καὶ πέρας. ἀεὶ οὖν ἐν ἀρχῇ καὶ ἀεὶ ἐν τέλει καὶ ἀμφα κινεῖται καὶ ἡρεμεῖ πῶς 50 ἡ σφαῖρα· οὐ γάρ μεταβάλλει τὸν ὅλον τόπον. τῆς δὲ τοιαύτης μονῆς τε 55 ἀμφα καὶ κινήσεως αἴτιον, ὅτι ἐπὶ τῆς σφαῖρας ἡ κυρίως ἀρχὴ καὶ τὸ κυρίων

3 ἀνακάμπτῃ Laur. 85,14 et Spengel e coni.: ἀνακάμπτει MSL 5 δὲ] δὴ C

7 προτιθεῖς scripsi: προτιθεῖς MS: προτιθῆς L: προτιθῆς C (προστιθεῖς Laur. 85,14)

8 τοῦτο om. C 11 αὐξανόμενα κτλ.] cf. Simpl. 1312,35 12 καὶ γάρ καὶ C

14 μόνη om. C 16 λέγωμεν Vindob. 110, Spengel e coni. πᾶσα MC: πᾶσα γάρ

SL (ex Aristot. 265^a14) 18 συγκειμένη αἱ συγκειμενα libri 19 πρότερον M: πρώτη

Simpl. 1313,29 21 fort. del. γίνεσθαι Spengel 23 συνεχῆ L 23, 24 ἀν-

άκαμπτο CL: ἀνακάμπτει MS 24, 25 προτέρα C 25 καὶ φύσει] τῇ φύσει S

26 ἀν om. L τοῦτο] τοῦ Par. 1888, om. Vindob. 110 μὴ om. M

29 ἀρέσται MSL (malum ἀν ἀρέσται): ἀρέσται C, Spengel e coni. τὸ κινούμενον om. C

33 σφαῖρα] φορὰ C

πέρας τὸ μέσον ἐστίν· ἀργὴ μὲν, ὅτι ἀπὸ τούτου ἡ σφαῖρα (ἡ γάρ 414
ἀπὸ τούτου πανταχόθεν ἵστη ἀπόστασις κύκλος), πέρας δέ, ὅτι εἰς τοῦτο
τελευτῶσιν αἱ ἀπὸ τῆς περιφερείας εὐθεῖαι. ἐπεὶ τοίνυν οὐκ ἐπὶ τὸ 415
πέρας, ἀλλὰ περὶ τὸ πέρας κινεῖται, τοῦτο δὲ δεῖ ἐν ταῦτῃ μένει,
δεῖ δὲ τοῦτο κινεῖται, ὅτι οὐδὲ πεπέρασται ἐπὶ τὸ πέρας, ἐν ταῦτῃ
δὲ ἀεὶ, ὅτι ἀεὶ περιμένει τὸ πέρας. ἡ οὖν κύκλῳ ἡ πρώτη φορὰ τῶν
κινήσεων εὐλόγιως καὶ μετρεῖ τὰς ἄλλας· ἡμέρα γάρ καὶ νὺξ καὶ ὥραί εἰσιν
οἷμαι κινήσεις πᾶσαι καὶ μετροῦνται ἀπὸ τῆς κύκλῳ φορᾶς, τὸ εἶναι δὲ
κύκλον τὰ ἀνθρώπεια πράγματα ἀπὸ τῆς κυκλοφορίας ἐλήλυθεν. ἔτι δὲ
10 καὶ ὅμαλὴν τὴν κύκλῳ ἐνδέχεται μόνην εἶναι, τῶν δὲ ἐπ' εὐθείας ὅσα 10
μὲν βίᾳ καὶ παρὰ φύσιν κινεῖται, ὅταν δὲ καὶ ἀνώμαλα· ὅσα δὲ κατὰ
φύσιν, τοσούτῳ θάττον ἀπαντα φέρεται. ὅσῳ ἀν πλείῳ ἀφίστηται τοῦ τόπου,
ἐν τῷ πρότερον ἡρέμει· κεκίνηται γάρ ἐγγυτέρω τοῦ συγγενοῦς.

10. "Οὐτι μὲν οὖν καὶ ἀκίνητον τὸ πρῶτον κινοῦν, ἐν τοῖς ἔμ-
15 προσθίσεν ἀποδέδεικται· ὅτι δὲ ἀμερὲς καὶ ἀσώματον, λέγομεν ἥδη, κείσθιο
ὅτι πάν τὸ κινούμενον ὑπὸ σώματος μὴ κατὰ τὴν ἔσωτοῦ φύσιν κινεῖσθαι, 20
ἀλλὰ βίᾳ καὶ ἔξωθεν· ὁρῶμεν δὲ ἐπὶ τῶν οὐτων κινούντων τε καὶ κινούμε-
νων ἀεὶ τὴν μείζονα δύναμιν τῆς ἐλάττονος ἐπὶ πλέονά τε γρόνον δύνα-
μενην κινεῖν τὸν αὐτὸν ὅγκον καὶ ἐν ἐλάττονι χρόνῳ ταῦτὸν δεάστημα· τὴν
20 γάρ αὐτὴν μάλην ἡμίονος μὲν ἐφ' ἡμέραν ὅλην κινήσει ἄν, ἀνθρώπῳ δὲ 25
ἀγαπητὸν ἐπὶ μεσημβρίαν· καὶ ἡ μὲν ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ | μίαν περιάρτη 416
στροφήν, δὲ δὲ ἐν πλείσιν. τούτων τοῖνυν φανερῶν ὄντων ἡμίγχανον τὸ κινού-
μενον ἐν ἀπείρῳ χρόνῳ συνεγῇ τε καὶ διδινού κινήσιν ὑπὸ σώματος τοῦ πρώτου
κινεῖσθαι· ἡ γάρ ἀπειρον ἡ πεπερασμένον ἐσται τὸ κινοῦν σῶμα· καὶ ἀπει- 5
25 ρον μὲν οὐκ ἐνδέχεται· λείπεται δὲ πεπερασμένον, εἰ δὲ πεπερασμένον,
ἥτοι πεπερασμένην ἡ ἀπειρον ἔξει τὴν δύναμιν. εἰ μὲν οὖν πεπερασμένην,
εἰλήφθω τῆς αὐτῆς μείζων ἀλληλ δύναμις καὶ πλείσιν χρόνον κινήσει ἡ 10
30 δύσιν ἡ πεπερασμένη κινεῖ τὸν αὐτὸν ὅγκον, τοῦ δὲ ἀπείρου πλείσιν οὐκ
ἔσται. εἰ δὲ ἀπειρον, ἐν οὐδενὶ χρόνῳ κινήσει τὸ αὐτὸν μέγεθος, διπερ ἡ
πεπερασμένη τε καὶ ἐλάττων ἐν τοσῷδε χρόνῳ· οὐ γάρ ἔχει λόγον ἡ
ὑπερογκὴ τῆς δυνάμεως, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἀδύνατον λαβεῖν, ὅσῳ μείζων ἐστίν 15

2 ἵστη (cf. Simpl. 1316,14) om. M 4 ἀλλὰ περὶ τὸ πέρας om. C 5 πεπέ-
ρασται S marg. 6 δεῖ post πέρας coll. C 7 ὥρᾳ C 13 ἡρέμει Spengel
e coni.: ἡρεμεῖ libri κεκίνηται M, Spengel e coni.: κεκίνηται CS: κεκίνηται L
14 quae leguntur apud Aristot. Οὐτι δὲ (265^b17)—φαμεν (266^a5) praetermisit Themistius
15 λέγωμεν Spengel (ut EIK Aristot. 266^a11) κείσθιο L_{2a}: κινεῖσθιο MCSL₁
16 κινεῖσθαι om. C 18 πλέον ἀπε C 20 κινήσει ἀν MSL (κινήσεις Simpl.
1321,10) κινήσοι ἀν C et Neapolit.: κινήσειν ἀν X, Spengel e coni. (vel κινήσει), Diels
ad Simpl. l. c. 21 ἐπὶ μεσημβρίαν scripsi: ἐπὶ διημερίαν libri: ἐπὶ ἡμισημερίαν
Paris. 1859: ἔως μεσημβρίας Simpl. 1321,11 (ubi pro ἀγαπητὸς scribendum esse
ἀγαπητόν <, εἰ> coni. Diels) 24 πεπερασμένον M (πε alt. in ras.) 25 λείπεται
π'
L: λείπει M: λείπει CS 27 τῆς αὐτῆς] τις αὐτῆς Spengel: malum ταῦτης ἀλληλ
μείζων C 28 πλειόνων L 31 ὅσῳ SL et Laur. 85,11: ὅσῳ MC: ὅσῳ X

ἡ δύναμις τῆς πεπερασμένης ἡ ἀπειρος, οὗτως ἀδύνατον ἔσται λαβεῖν, ὥστι 446 ἐλάττων ὁ γρόνος τοῦ γρόνου, καθ' ὃν ἡ ἀπειρος κίνησις κινεῖ ταῦτην διάστημα τοῦ καὶ ὃν ἡ πεπερασμένη, τοίνου ἡ οὐκ κινήσει τὸ σύνολον ἡ ἀπειρός τε καὶ μείων, ὁ κεκίνηκεν ἡ ἐλάττων, ἡ οὐκ ἐν γρόνῳ κινήσει²⁰ ὁ ἄμφω ὃς ἂλλογα καὶ ἀδύνατα. ὅλως ὃς ἀμήχανον ἀπειρον δύναμιν ἐν πεπερασμένῳ μεγάλει· ὅπου γάρ τοῦ μεγέθους ἔστι μείω λαβεῖν, ἐπεὶ καὶ [τὰ] τῆς δυνάμεως, ἀρκεῖ ὃς ἀνευ πάσης ἀμφισβητήσεως ἀποδεῖξαι καὶ εἰς τῶν διωρισμένων, ὅτι μὴ σῶμα τὸ πρῶτον κινοῦν· εἰ γάρ ἀκίνητον ὅλως τὸ πρῶτον κινοῦν, ἀμήχανον τούτο σῶμα εἶναι. πᾶν γάρ σῶμα κινοῦν καὶ 10 κινεῖται· ἡ γάρ ὡδοῦν ἡ ἔλκον ἡ δινοῦν ἡ ὄχοῦν ἡ ἓπιτούντων ἄλλος | λόγος⁴⁴⁷ δοκεῖ γάρ καὶ ἡ κατά τινα τῶν ἀλλων τρόπων, περὶ δὲ τῶν τὸ ἡρεμάντων αὐτῶν ἔστι κινεῖσθαι ἐπὶ πολὺ τὰ βληθέντα. φέρεται γάρ γρόνου τινὰ τὸ βέλος καὶ ἡρεμάντων τοῦ ἀφέντος καὶ ἀπορεῖται, πῶς κινεῖται ταῦτα καὶ ὁ πὸ τίνος· οὔτε γάρ ὡφ' αὐτῶν (οὐ γάρ τῶν αὐτοκινήτων ἔστιν) οὐδὲ ὁ πὸ 15 τοῦ βάλλοντος (ἀπέστη γάρ ἐκεῖνος ἀφεῖς καὶ ἡρεμάζει), λέγεται μὲν οὖν, ὅτι μὴ τὸ βέλος μόνον ἐκίνηται ὁ τοξεύων, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀέρα τὸν πλησίον, δις κινεῖται ὁ πὸ τοῦ βίφαντος αὐτὸς ἤδη τὸ βιθμέν. οὗτος δὲ ὁ λόγος μετα- 20 τίθησι τὴν ἀπορίαν, οὐ λύει· πάλιν γάρ ὁ ἄλλος πῶς κινεῖται τοῦ κινοῦντος οὐχ ἀποτομένου; οὔτε ὁπ' αὐτοῦ (οὐδὲς γάρ ζῶν) οὐδὲ ὁ πὸ τοῦ βίφαντος 25 (πέπαυται γάρ). ὁ πὸ τίνος οὖν, εἴπερ πᾶν ὑπὸ τίνος κινεῖται τὸ κινούμενον; εἰπεὶ καὶ ἡ λίθος οὐ τὸ πλησίον ἐλκεῖ σιδήριον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐφεξῆς, οὐ μὴ ἀπετείαι· ἀλλ' ὅταν ἀπέλθῃ, πέπαυται καὶ τὸ ἐγγὺς ἀμά καὶ τὸ ἐγγύμενον. αἴτιον δέ, ὅτι τὸ σιδήριον ἐκεῖνο τὸ πρὸς τὴν λίθῳ οὐκ οὐκείαν ἔχει δύναμιν τὸ ἐπισπάσθαι, ἀλλ' ἐλάμψαντα παρὰ τῆς λίθου, ἡς εἴπερ²⁰ 25 ἀφαιρεθεῖται, εὐθὺς συναφαιρεῖται καὶ τὴν δύναμιν. ἔδει τοίνου καὶ τὸν ἀέρα ταῦταν ὑπομένειν καὶ παύεσθαι ἐπελθόντας τοῦ βίφαντος ἡ βάλλοντας, οὗτως δὲ εὐθὺς ἔδει καταφέρεσθαι καὶ τὸ βιττούμενον· ἡ οὐκ μόνον κινεῖται²⁵ 30 ὁ πλησίον ἄλλο, ἀλλὰ καὶ δύναμιν τοῦ κινεῖν λαμβάνει; καὶ ταύτην δὴ οὐγ σίλαν τὸ παρὰ τῆς λίθου σιδήριον, ἀλλ' ὡςτε οὐκείαν ποιῆσαι καὶ ἔστωσι,

5 ὅλως] ὅτι C ἀμήχανον] 'adde εἶναι vel λαβεῖν' Spengel; cf. Aristot. 266a25 et Simpl. 1324,7, quorum testimonio εἶναι commendari videtur. at puto λαβεῖν e v. 1 audiri δύναμιν ἀπειρον CSL 6 μείω MCS₂ et Neapolit: μείων S₁L et Laur. 85,14: μείων X, Victorius e coni.: τὸ μείων Simpl. 1342,6 7 τὰ del. Spengel; at fortasse ἔσται vel ἔσται scrib. 10 ὅλων S₁: ὅλων L ἕπιτούντων MSL: (et Par. 1888?) ἕπιτοῦν Laur. 85,14: ἕπιτοῦν . . . (cum lacuna) Vindob. 110: 'fort. ἕπιτοῦν, τοῦτον δὲ' Spengel. equidem transpositis verbis (v. 11) κατά—περι δὲ τῶν τοτού locum sic restituendum puto: ἡ ὄχοῦν ἡ κατά τινα τῶν ἀλλων τρόπων. περὶ δὲ τῶν ἕπιτούντων ἄλλος λόγος. δοκεῖ γάρ καὶ [τὰ] ἡρεμάντων αὐτῶν ἔστι κινεῖσθαι ἐπὶ πολὺ τὰ βληθέντα 11 δὲ del. καὶ τῶν ἀλλων τρόπων M₈: τῶν ἀλλων τρόπον (L: ἀλλον τρόπον Spengel περὶ—(12) κινεῖσθαι) ἔπει αὐτῶν ἡρεμάντων ἔστι κινεῖται 13 καὶ tert. om. S 14 ἔστωσι L οὐδὲ²] οὔτε τοῖν L 15 καὶ ἡρεμάζει ἀφεῖς C 17 αὐτὸν C'L et Laur. 85,14: αὐτὸς M₈ ἡρέψει C 21 ἀλλὰ καὶ M₁L: ἀλλὰ CS 24 παρὰ τοῦ λίθου C 25 συναφαιρεῖται M τοίνου M (τοῖν ras.) 27 ἕπιτομενον M₂CSL 28 δὲ scripsi: ἡ MSL: om. C et Laur. 85,14, Spengel e coni. 29 τὸ L: τῆς MCS₂ ἀλλ' ὡςτε² ἀλλοτε S οὐκείαν L₂: οὐκείον MCS₁ 30 τοῖνος S₁.

τῶν πυρὸς τὸ πύρινον οὐ θεραπίνεται μόνον, ἀλλὰ 447 καὶ δύναμιν οἰκείαν τοῦ θεραπίνεν λαμψάνει καὶ ταύτην ἀλλὰ διδωσιν 448 ἐφεξῆς καὶ τοῦτο πρόεισιν μέχρι τινός, εἴτα κατ' ὅλην παύεται μειουμένης ἐν τῇ διαδοχῇ τῆς δυνάμεως τῆς ἀπὸ τοῦ πυρὸς ἐνδοθείης. οὕτω δὲ καὶ ἡ 5 τὸν ἀέρα εἴποι τις ἂν καὶ τὸ θῦμορ ἐπαμφοτερίζοντα ταῖς δυνάμεσι καὶ μετέχοντα καὶ βαρύτητος, καὶ κουφότητος, ἐφ' ὅπερ ἂν τοῦ φέρεται τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ θέρποντος καὶ τὸ ἐνδόσιμον λάζη, ἐπὶ τοῦτο λοιπὸν φέρεται καὶ ἔξι αὐτῶν καὶ οἶνον αὐτοκόνητα γίνεται χρόνον τινὰ κινούμενό τε 10 ἄμα καὶ κινοῦντα, κινούμενα δὲ οὐκέτι ὑπὸ τοῦ θῦμορ βαῖλοντος, ἀλλ' ὑπὸ τῆς 10 οἰκείας δυνάμεως, ἣς τὸ ἐνδόσιμον παρὰ τοῦ θύμορος ἔσχεν, ἡστερ καὶ τὸ θῦμορ ὑπὸ τοῦ πυρὸς θεραπανθέν καὶ ἀπελιμόντος τοῦ πυρὸς οὐκ αὐτὸν μάνον 15 θεραπόντος ἔστιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ θεραπίνεν ἐπὶ πολὺ φυλάττει τὴν δύναμιν. οὕτως γάρ τιμενον λέγειν ἡ τὴν ἀντιπερίστασιν αἰτιάθεται, ἡ γίνεται μὲν ἔξι ἀνάγκης παρὰ τῶν ῥιπομένων· ἀντιμεθίσταται γάρ οὐ ἀήρ, οὐ μήτη 20 15 διὰ ταύτην ἡ κίνησις· καὶ γάρ βαῖλοντων ἀντιπερίστασις, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο βαῖλοντεν ἀπλῆ τέ ἔστι μετάστασις καὶ μεταχώρησις τῶν τόπων. δραστικὴν δὲ οὐδὲν οὔτε κινητικὸν ἡ ἀντιπερίστασις ἔχει· οὔτε γάρ στενο-γχωρεῖται ἀντιμεθίσταμενος ἀήρ. ὑπετεθεῖται καὶ προσωθεῖν· οὐδὲν γάρ 25 20 γίνεται πλείων ἔτι κατὰ τὴν ἀντιπερίστασιν ἄμα τε γάρ τὸ θύμορον ἀπω- 25 θεῖται ὑπὸ τοῦ θύμορος εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ἀντιπερίσταται οὐ ἀήρ εἰς τὸ ὄπισθεν. τί οὖν αἴτιον τῆς μετὰ ταῦτα προσόδου; φανερὸν δέ, διτι μηδὲ συνεχῆς ἡ τοιαύτη κίνησις· οὐδὲν γάρ ἐν τῷ κινοῦν, ἀλλ' ἐγόμενα ἀλλήλων, ἀλλ' οὐδὲν ὄμαλῆς· οὐ γάρ ὁμοίως | φέρεται, ἐγγύς τε καὶ πόρρω τῆς ἀρχῆς. 449 εἰ τοινόν ὡς ἐπὶ τῶν ῥιπομένων τὴν κίνησίν τις λέγει γίνεσθαι εἴτε ὡς 25 25 ἐπὶ τῶν ὠμούντων τε καὶ ἐλκόντων, οὐ συνεχῆς οὐδὲν ὄμαλῆς οὕτω γινο- μένη κίνησις· ἐπὶ μὲν τῶν ῥιπομένων, διτι ἀλλοὶ καὶ ἀλλοὶ τὸ κινοῦν, ἐπὶ δὲ τῶν ὠμούντων τε καὶ ἐλκόντων, διτι εἰ καὶ ἐν τῷ κινοῦν, ἀλλὰ καθ' ἔκάτετην ὥστιν ἡ ἔξιτην ἀρχήν τις γίνεται ἀναπαυσμένου τοῦ ἐλκοντος καὶ ὠμούντος· οὐ γάρ ἀπονον τὸ οὗτος κινοῦν. διτιον οὖν διτι ἀμερὲς τὸ 30 πρῶτον κινοῦν, εἴπερ μὴ τῷ κινεῖσθαι κινεῖ μηδὲ συμβάλλει. ἀλλ' ἀεὶ τε δύναται κινεῖν (ἀπονον γάρ τὸ οὗτος κινεῖν) καὶ ὄμαλῆς αὕτη κίνησις μόνη. οὐ γάρ ἔχει μεταβολὴν τὸ κινοῦν οὐδεμίαν, δεῖ δὲ οὔτε τὸ κινούμενον πρὸς

3 τοῦτο πρόσεισαν καὶ] cf. Simpl. 1346,18 sqq. οὐτέ ὅλης CSL, Simpl. 1349,1:
 μετ' ὀλίγουν M: πρὸς ὀλίγουν Alexander apud Simpl. 1347,6 7 ἐπιποντος MC
 (malim ἐπιποντος): βίβλωντος SL 11 τοῦ πυρὸς τούτου . . . (cum III litt. lacuna) C
 12 θερμών] IV vel V litt. lac. C τῷ θερματεῖν C 13 λέγειν ἢ M (ν et ἢ
 in ras. VI fere litt.) 14 παρὰ CSL: περὶ M ἐπιπονέμενον Spengel
 (cf. v. 7) μεθιστάται C 15 ταῦτην MC: ταῦτα SL; an ταῦτ' ἢν ?
 18 βιβλεσθαι] βιβλεσθαι L 19 ἡρψὲν C¹ 19. 20 ἀποθεσθαι L 24 ὥσ]
 ὠστερ L λέγει MC: λέγοι SL₂, Spengel e coni.: λέγοι L₁a 26 πὲν] μὲν σὺν C
 29 κινοῦν] κινεῖν Spengel 30 συμβάλλει MCS (ut I Aristot. 267b2): συμβατερβάλλει
 L (et EPIHK Aristot.) οὐτε τε scripsi sec. EIK Aristot. 267b3: οὐτε τὸ MCSL: οὐτε
 L₂a et FII Aristot. 31 ἀπονοῦ—κινεῖν om. C 32 τὸ κινοῦν σύδεμάν] sic
 EK Aristot. 267b5: σύδεμάν τὸ κινοῦν FII οὐτε—κινοῦμενον] γὰρ C

ἐκεῖνο ἔχειν μεταβολήν, ἵνα ὄμοιά ἡ κίνησις ἦ. ἀνάγκη δὲ ἡ ἐν 419
μέσω τῆς ἐν κύκλῳ εἰναι· τοιαῦται γάρ αἱ ἀρχαί, ἀλλὰ τάχιστα κινεῖται
τὰ ἐγγύτατα τοῦ κινοῦντος, τοιαύτη δὲ ἡ τοῦ ὅλου κίνησις· ἔκεī ἄρα τὸ
κινοῦν.

I ἔκεīνο CS et EHK Aristot. 267^b5: ἔκεīνο M et FI Aristot.: ἔκεī L: ἔκεīνην a
ante μεταβολήν add. τὴν C δέ] sic FI Aristot. 267^b6: δη] EHK quae
apud Aristotelem post κινοῦν (267^b9) usque ad finem operis leguntur, praetermisit The-
mistius

I N D I C E S

I INDEX VERBORUM

Verba asterisco notata desiderantur in lexicis

- Ἄβασανίστως παραδέχεσθαι 163,8
 ἀγαθόν, τό (coni. τὸ εὖ) 33,2
 ἄγαν παρὰ τὴν δόξαν 95,29
 ἄγαλμα 54,20
 ἄγαπαν (ἰγάπησεν Ἐπίκουρος τὸν λόγον) 100,8 ἄγαπητόν 233,21
 ἄγγειν (opp. σύνος) 109,30 pl. 112,20
 166,12
 ἄγειν τι εἰς ἀριθμόν 14,26
 ἄγκυρα (ἄγγυρα codd.) 132,21. (δεκατάλαν-
 τος) 23
 ἄγνοια 102,9 113,2
 ἄγνοεῖν c. acc. c. inf. 48,9 c. acc. 133,31
 ἄγνωστος τὸ ἄγνωστέρον 76,5
 ἄγράμματος (opp. γραμματώς) 25,17 τὸ
 ἄγράμματον 23,24 24,23 169,28
 ἄγρυπνία συνεχής 144,1
 ἄγρύν 92,15 140,18
 ἀδάμας 18,26
 ἀδηλός (ἡ διαφορά σὺν ᾧ) 103,11
 ἀδιαλείπτως 60,18
 ἀδιάρθρωτος (φαντασία) 2,17
 ἀδιάστατος (σημεῖον) 97,31
 ἀδιάφορος 122,23
 ἀδιεξίτητος (opp. ώρισμένος) 5,5 (coni. ἀτε-
 λεύτητος) 186,26
 ἀδύνατος 168,4
 ἀηδών 18,29
 ἀήρ (πῦρ) 85,22 (ὕδωρ) 104,24 (τόπος)
 112,8 γῆ, πῦρ, θῶρη, ἀήρ (περιέχουσιν
 ἄλληλα) 122,7 (ψυστάξ σόματα) 102,11
 (ἄλυγχα) 213,15
 ἀθλεῖν μάτην πρός τι 144,26
 ἀθλούστης 146,1
- ἀθροίζομαι ἐκ τινος 206,15
 ἀθροισμός 208,22
 ἀθρόος (opp. μεμερισμένος) 208,5 (opp.
 κεχωρισμένος) 123,20 (άήρ) 129,24 ἀ.
 μεταβόλη 75,12 192,3 ἀθρόον (adv.?) 81,
 17 τὸ ἀθρόον 208,16 ἀθρόως (def.)
 197,3,7
 ἀίδιος (κίνητης ἐν χρόνῳ) 155,24
 ἀιδιότης τοῦ χρόνου 211,30
 αἰθέρος (σῶμα) 41,7 68,2
 αἷμα (ἐν σορᾷ) 16,19 (τὸ περὶ καρδίαν)
 66,17
 αἰσθάνεσθαι (τῶν μελῶν) 1,10
 αἰσθησίς (αἴσθησιν λαμβάνω τινάς) 144,7
 192,8
 αἰσθητός αἰσθητά 2,6 79,25
 αἰσχρότης 33,26
 αἰσχύνεσθαι c. inf. 184,9
 αἰτεῖν in demonstrando 97,25 αἰτήσεται
 τὸ ζητούμενον 3,16
 αἰτία εὑλογον αἰτίαν ἔχειν 129,19
 αἰτίαν 48,19 med. 49,8 c. gen. 49,30
 123,18
 αἰτιατά (opp. αἰτία) 46,19. 24 47,10
 αἰτίος c. gen. 47,8 115,11 c. dat. 47,9 ?
 115,11 τὸ πρῶτον αἰτιον 33,10 210,1
 αῖτια (= ἀργατι) 28,11 29,1 οἱ παλαιοὶ,
 οἵσαι περὶ αἰτίων ἐφιλοσόφησαν 48,4
 αἰωρεῖσθαι 51,11
 ἀκαρής 233,21
 ἀκίνητος (ἀργή) 3,7 17,28 (τάξις) 49,28
 ἀκμή καὶ παρακμή 159,16
 ἀκοή 1,10 155,32
 ἀκολουθεῖν 78,24 (ὁ χρόνος ἡ τὴν κινήσει)

- 145,12 (ἀ. ταῖς κοιναῖς ἐννοίαις) 115,15
 τοῦτο ἀκολουθεῖ τοῖς . . τιθεμένοις 128,27
 ἀκολούθησις 65,24
 ἀκολουθή (τοῦ σωμπεράσματος) 8,7 (κατὰ
 τὴν αὐτὴν ἀ.) 102,3 v. ἀνάγκη
 ἀκόλουθος ἀκόλουθον ἢν ἐπιθεινόντι τῷ
 φυσικῷ 3,28
 ἀκόντιον 48,21
 ἀκούειν (ἀκούει) 28,17
 ἀκουστός (ψύχος) 71,22
 ἀκριβεῖας ἔνεκεν 45,13
 ἀκριβής ἀκριβῶς (ταῦτὸν ἀ.) 33,18 (τὰ
 αὐτὰ πάντα) 78,24 95,3 τὸ ἀ. νῦν 157,
 32 ἀκριβέστερον 173,7
 ἀκριβολογεῖσθαι 197,22 ἡκριβολογήσθω
 (sic pro ἡκριβολογεῖσθω emend.) 160,5
 ἀκρος τὰ ἄκρα 167,22 (ἄ. δὲ λέγω τὰ
 πέρατα) 173,25
 ἀκτίς 192,6
 ἀκων (Ἐμπεδοκλῆς ἀ. περιπίπτει τῷ ὄνό-
 ματι) 49,6
 ἀλγηδών 144,17
 ἀλεῖν 165,15
 ἀληθεύειν. τὰ ἐφεζῆς ἀληθεύεται 105,27
 ἀληθής πρᾶγμα παράδοξον μέν. ἀληθέστα-
 τον δέ 190,28 οὐκ . . ἀληθῆς ἐπιστήμων
 40,26 τὸ ἀληθές 17,12
 ἀληθινός. ἀληθινὴ ἡ πρόνοια 33,12
 ἀληπτός (ορρ. ἀηπτός) 195,22
 ἀλιεύς 182,19
 ἀλις τούτων μὲν οὖν ἀ. sim. 110,22 208,11
 ἀλισκεσθαι (ορρ. ἀποφυγάνειν) 12,23 (έπλω
 γίτων) 163,29
 ἀλογος 114,9 τὸ ἀλογον (τῆς γενέσεως) 49,
 22 (τὸ ἀ. καὶ ἀνάτον) 212,19 v. ἄτα-
 κτος οὖν ἀλόγως 163,27
 ἀλκυών 61,8
 ἀλλά post μέν 1,6 post εἰ 134,11 ἀλλ'
 οὖν post εἰ καὶ 199,29
 ἀλλόκοτος. ἀσαφῆς καὶ ἀ. 142,9
 ἀλλεσθαι πράγματων ἢ ἀλλομένων τῶν
 ζώων 217,18
 ἀλλοίωσις v. κίνησις
 ἀλλος (c. gen.) 208,3 de philosophis:
 ἀλλοι τινές 81,20 ἀ. πολλοί 123,17 οἱ
 ἄ. 125,21. 22 — ἀλλως 161,16 166,25
 ἀλλως μέν — ἀλλως δέ 106,21. 22
 ἀλλότριος. ὁ λόγος . . φίλοσοφῷ οὖν ἀ. 4,19
 ἀλως 59,15
 ἀμα (adi.) 109,28 (τιν) 142,2 160,28 (τὰ
 ἀμα) 162,20
 ἀμαθήσ (ἀμαθεῖς παντελῶς) 80,20
 ἀμαξα (ορρ. ἀμα) 185,6 (ορρ. ἀπήνη
 ὅμοσία) 185,15
 ἀμαρτάνειν κουφότερα 17,25
 ἀμβλόνειν pass. 70,20
 ἀμβλότης (τοῦ σχήματος) 133,7
 ἀμείβειν (τὸν τόπον) 119,19
 ἀμέλει 82,16 202,3
 ἀμελεῖα ἀπὸ ἀμελείας 30,14
 ἀμελεῖν (τοῦ σκέμματος) 102,14
 ἀμερής 180,3 (ἀ. καὶ ἐν) 194,2 τὸ ἀμερές
 6,5 141,18
 ἀμετάβλητος 32,11
 ἀμήγανθος 8,22 πρᾶγμα τῶν πάντων ἀμη-
 γανθάτων 91,12
 ἀμικτός (ἀργα) 16,29
 ἀμιλλάσθαι (οἱ ἀμιλλώμενοι ἦπποι) 173,3
 ἀμιορεῖν 121,4 226,22
 ἀμορφία 25,12
 ἀμορφός καὶ ἀνείδεος 26,21
 ἀμόρφωτος (χαλκός) 25,13 (ἀνείδεος) 37,
 25
 ἀμουσία 28,8
 ἀμουσος (= μὴ μουσικός) 23,23 sqq.
 ἀμφιεννύναι (ἡ φύσις τὰ σπέρματα ἔσθοις)
 61,13
 ἀμφιεβητήσιμος 142,8
 ἀμφιεβήτησις (ἔχει τινάς ἀμφιεβητήσεις)
 59,6 (ἄνευ πάσης ἀμφιεβητήσεως) 234,7
 ἀμφορεύς (ορρ. οἶνος) 33,31 (ἀ. τοῦ οἴνου
 expl.) 109,8 (coni. πλήνθος) 116,19 206,1
 ἀμφότερος (e coni.; ἀμφοῖν vel αὐτοῖν
 codi.) 6,19
 ἀμωσάπιως 205,24
 ἀν. opt. sine ἀν 96,7 (MW) 101,11 172,28
 177,22 195,1 ἀν cum coniunct. in enun-
 tiatis primariis (corr.) 50,6 114,19 120,32
 173,30 226,3 ἀν c. opt. sequente indi-
 cativo fut. 21,1 195,1 200,7. 8 ἀν c.
 indic. fut. 14,25 78,26 (e coni.) 122,14
 181,15 ἀν c. indic. prae. 136,9 (corr.)
 188,26 ἀν c. opt. in enuntiatis secunda-
 riis 33,22 143,26 188,26(?) 205, 24 ἀν
 c. inf. 8,10 18,32 189,25 207,14 indie.
 imperf. sine ἀν 73,5 al. coniunct. in
 enunt. relat. sine ἀν 131,5 ἀν bis positum
 71,2 (e coni.) 102,20 (S) 227,27 τί ἀν
 λέγομεν; 128,23 v. ἐάν, καν
 ἀνά μέρος 217,2
 ἀναβάλλειν. ἀναβεβλήσθω 130,28
 ἀναβοῶν 144,19

- ἀνάγειν εἰς τι 48,9 104,13
 ἀναγκάζειν. ὁ πρότερος λόγος ἐναντίωσιν
 εἶναι δεῖν . . ἀναγκάζει 21,31
 ἀναγκαῖος. ὅπα ἐκ τοῦ λόγου τὸ ἀναγκαῖον
 21,23 πῶς οὐκ ἀναγκαῖον θησάμεθα . .
 ποιεῖν 152,15
 ἀνάγκη (τῆς ἀποδείξεως) 134,24 (τῆς ἀκο-
 λουθίας) 183,8 (ἢ ἐκ τοῦ συλλογισμοῦ
 ἀνάγκη) 229,17 in libris saepe per com-
 pendium ἀν scriptum; cf. 227,14
 ἀναδέχεσθαι ἀποτα, ἀπολας sim. 77,8 109,
 27 117,26 182,3 τὸ πάθος sim. 125,29
 205,21
 ἀναζωγραφεῖν 114,11
 ἀναθυμίασις (λιθομένη) 166,22
 ἀναιρεῖν (opp. κρατύνειν) 48,8 123,11
 interficere 48,14 54,23
 ἀναιτισθήτω 158,24
 ἀναίτιος v. ἀλογος
 ἀνακάμπτειν 42,29 (πάλιν καὶ πάλιν) 213,
 26 230,14
 ἀνάκαμψις 229,12
 ἀνακείσθαι: ταῦτα ἀνακείσθω νῦν 29,20
 ἀνακουφίζειν (ἢ μογῆς τὴν πέτραν) 218,16
 ἀνακρούσθαι 130,25
 ἀνακόπτειν. τὸ παρὰ μικρὸν ἐνταῦθα ἀνα-
 κόπτει 207,33
 ἀναλαμβάνειν 2,25 134,24 πᾶλιν ἀ. 26,
 8 74,24 μικρὸν ἀνωθεν 25,34 150,11
 ἀναλέγεσθαι (ἐκ τῶν ἐζηγήσεων) 132,7
 ἀναλίσκειν 16,8 93,17 (ἀνάλωσα) 144,7
 ἀναλογία (ἔχειν τὴν ἀ.) 207,13
 ἀνάλογος. ἀναλογον ἔχειν πρός τι 20,25
 ἀναλόγειν abs. (ἀπό τινος ἐπὶ τι) 1,19
 ἀναλυτικός v. Ind. II
 ἀναμένειν (πῶς . . ἀ.) 50,21
 ἀναμιμήσκεσθαι (ώς) 49,5 (ποίαν) 74,
 10 (ὅσα) 115,14
 ἀναμφιλέκτως 112,6
 ἀνάπταιν (ἢ πορεία) 1,18 22,20 (ἢ. ἔχειν)
 65,16 178,24 (τὸ ἀνάπταιν) 205,10
 ἀναπνεῖν 222,19
 ἀνάπτειν 49,16
 ἀναρθριμητος 184,13
 ἀναρροστία (opp. ἀρρονία) 19,23
 ἀναστρέψειν 56,13
 ἀνατέλλειν (opp. δύεσθαι) 50,11
 ἀνατιθέναι med. (νῦν δὲ ἀναθεμένοις τοῦτο)
 50,22
 ἀνατρέπειν (τοῦτο . . ἐκατὸν ἀνατρέπει) 92,21

- ἀντιμετάστασις (τῶν σωμάτων) 118,19
 ἀντιπάσχειν 74,30 (75,1 L)
 ἀντιπεριίστασθαι (εἰς τὸ ὄπισθεν) 235,20
 ἀντιπερίστασις 121,24 235,13
 ἀντιποιεῖν (οpp. πάσχειν) 74,33
 ἀντιστρέψειν 6,24 (τὸ ἀντιστρέψον) 15,4
     ἢ τὰς ἀντέστρηπται 65,10 v. ἀντεστραμ-
     μένως
 ἀντιστροφὴ (οὐχ ὑγής) 9,15 102,9
 ἀντίστροφος 95,23
 (ἀντιταχής pro ἀνισταχής L 130,20)
 ἀντιτεθένται (abs. πρός τι) 192,10
 ἀντιτυπία 97,30 130,9
 ἀντίφασις 6,13 12,7 19,22 31,11 203,10
 ἀνυπόστατος (φωνή) 124,27
 ἀνύειν (πλέον οὐδέν) 125,4 (σταθίους) 185,
     10
 ἀγωτάτω. ἢ ἀ. (φύσις) 37,27
 ἀνωθεν v. ἀναλαμβάνειν, ἀρχεσθαι
 ἀνωμαλής 176,26 ἀνωμαλος 176,24 233,
     11
 ἄξιος (γῆτωνος ἢ κατηγορίας) 49,12
 ἀξιοῦν c. acc. e. inf. 115,18
 ἀξιώματα 8,8
 ἄξιων 201,20
 ἀδργητος 172,16
 ἀδριστος 15,30 47,26 (οὐδὲν ἀδριστον οὐδὲ
     ἄτακτον) 49,18
 ἀπάγειν (ώς εἰς ἀδύνατον) 104,19
 ἀπαλλάξτειν (οὐδὲν ἐύπορώτερον ἀ. δ λα-
     γος) 77,30 ἀπαλλάχθαι c. partic. 166,8
 ἀπαντᾶν. ἀπαντῷ ἀπορον ἔκ τινος 5,28,31
     sim. (ἀποτον) 104,14 141,21 τὸ τέλος
     τὸ ἀπαντῆσαν 55,3
 ἀπαριθμεῖσθαι 109,21
 ἀπαρτίζειν 187,29
 ἀπάτη. τὸ αἴτιον τῆς ἀπάτης 118,16
 ἀπαυδάν 101,13
 ἀπεικότως (οὐκ ἀ.) 31,27
 ἀπειλεῖν (c. acc. c. inf.) 87,2
 (ἀπεῖναι 205,9 libri)
 ἀπιέναι 137,11 (ἀπόντος libri) 205,9 225,4
 ἀπειράκις. ἀπειρος 16,28
 ἀπειρος. ἡ. βάθος τοῦ πελάγους 83,4
     οὐρανοι 49,14 πολλὰ καὶ ἡ. αἴτια 52,5
     ἀπειρον 10,33 (οpp. ἀριθμός) 84,13 def.
     84,14 ἢ ἐπ' ἀπειρον τομῇ 4,7 ἀπειρως
     ἔχειν τινος 142,12
 ἀπέραντος 16,22
 ἀπεργάζεσθαι (c. dupl. acc.) 137,31
 ἀπέργεσθαι (ἔκ τινος) 228,18
- ἀπέχειν (τοσσοῦτόν τινος, ὥστε κτλ.) 142,6
 ἀπήγην δημοσία 185,15
 ἀπιθάνως φεύδεσθαι 127,3
 ἀπλοῦσις: ἀπλούστερον 170,1 τὰ κατὰ τὴν
     οὐσίαν ἀπλούστερα 1,17 ἀπλῶς in fine
     enumerationis 132,19 saepe τὸ ἀπλῶς
     μὴ δι. def. 169,4 ἢ ἀπλῶς ἐνέργεια 76,
     14 ἀπλούστερον adv. 141,19
 ἀπέ pro οὐπό 30,14 233,8 v. γνώμημα
 ἀποβαίνειν 56,3
 ἀποβάλλειν (γράμμα) 230,30
 ἀπόβλητος 31,21
 ἀπογίνεσθαι (οpp. προσγίνεσθαι) 170,28
     (οpp. γίνεσθαι) 228,17
 ἀπογινώσκειν 88,7
 ἀπογυμνοῦσθαι τινος 26,8
 ἀποδεικνύναι ἀδύνατόν τι 91,8 182,24
     abs. περι τινος 203,13 v. ἐπιδεικνύναι
 ἀποδεικτικός λόγος 2,15 ἀποδεικτικῶς
     132,4
 ἀποδείξις (ἢ κυρίως ἀ.) 2,2 (μετά ἀπο-
     δείξεως) 1,12 (ἀποδείξιν λέγειν πρός
     τινα) 4,2 (χρεία ἀποδείξεως) 37,14
     (γραμμικαὶ ἀποδείξεις) 98,18 (ἢ ἀνάγκη
     τῆς ἀποδείξεως) 134,24
 ἀποδέχεσθαι (δέξαν) 32,13
 ἀποδημία 47,20
 ἀποδιδόράσκειν (in disputando) 49,32
 ἀποδιδόναι (ἀριθμόν τινι) 12,24 (τὸ ἔργον
     ἐκατοῦ εῦ) 43,19 (ὅρισμάν) 168,28 (ἀ.,
     πώς) 117,28 pass. (ἢ ἐνέργεια συνεχῆς)
     175,34 v. εὐτήμων
 ἀποθηγῆσκειν 57,19 230,2
 ἀποιοις 26,27
 ἀποκλήνειν (εἰς τι) 84,23
 ἀποκνεῖν 101,13 102,19
 ἀποκρίνεσθαι i. qu. ἐκκρίνεσθαι 16,8
     respondere 57,10
 ἀποκριται i. qu. ἐκκριται 49,7
 ἀπολαμβάνειν (τὴν οἰκείαν γάρων) 51,11
 ἀπολαύειν (τί τινος) 128,16 224,23
 ἀπολεπίειν (ποιότητον ἐν σημειῳ) 6,4 (οpp.
     σπεύδω λαβεῖν) 39,29 193,23 med. (πόρρω
     τινος) 207,18
 ἀπολήγειν (εἰς τι) 81,18
 ἀπομηκύνειν 46,22
 ἀπονοις 235,29
 ἀποξεῖν 63,2
 ἀπόπληκτος (οὗ τί ἀποπληκτέρον) 6,3
     (οὐχ οὕτως ἡ. ἢν Παρμενῆδης) 9,30
 ἀποπληροῦν γάρων τινος 29,11

- ἀπορεῖν (ὅτι) 75,8 (οὐκ ἀ.) 79,7 (ἀ. τι πρός τι) 161,28 (οὐκ ἀ. ἀποκρίνασθαι) 194,12 ἀπορεῖται, πῶς 234,13
- ἀπορία (λύειν ἀ.) 30,3 (μετατιθέναι, οὐ λύειν) 234,17 (ἡ Ζήνωνος) 110,23 (αἱ ἐκ τῶν ἐσχάτων ἀ.) 182,3
- ἀπορος, ἀπορον 5,28,31 127,26 (ζερον ἀπορητέρον) 125,8
- ἀποσεμνύνειν (τὸ ὡς τι) 48,3 (τὸν τόπον) 104,9
- ἀπόστασις (ἀπὸ μέσου πανταχόθεν ἵση ἀ.) 233,2
- ἀποτέλεσμα, pl. (opp. ἔργα) 76,26
- ἀποτέμνεσθαι 148,6
- ἀποτίθεσθαι v. κάρη
- ἀπουσία (τοῦ εἰδοῦς) 29,12 170,2
- ἀποφαντικὸς λόγος (coni. πρότασις) 7,2
- ἀπόφασις opp. κατάφασις 6,15 167,29 sqq. 169,2 (αἱ προτάσεις) 9,13
- ἀποφεύγειν (στεγμῇ) 125,8
- ἀποφυγγάνειν (τὸ ἄποπον) 12,23
- ἀπογρῆναι (εἴς τι, ὅτι) 197,24
- ἀπογράφωντας 74,23 81,22
- ἀπροσδοκήτως 158,22
- ἀπτειν. ἀπτεται τὸ ἱμάτιον 165,11 ἀπτεται τὸν τίνος 22,3 26,10 32,1 82,22
- ἀπτός 71,22
- ἀπωθεῖν 235,19
- ἄρα 196,12 in apodosi (ἄρα . . καὶ . . ἄρα) 74,4 100,2 οὐδὲ κενηθήσεται ἄρα 131,19
- ἄρα δέ 194,20 διδαχάτωσαν ἡμᾶς, ἄρ' 137,3
- ἄραιοιςθαι 53,16 (τὴν κεφαλήν) oppr. πιλει-σθαι 135,13 137,30
- ἀράγην 61,4
- ἀργός 200,27
- ἄργυρος. ἀργύρου σφαῖρα 130,27
- ἀριθμεῖν v. ἀριθμός
- ἀριθμητικός 19,4 ἀριθμητική 3,14
- ἀριθμός (Pythagoreorum) 79,25 (def.) 84,13 μετρον 113,7 163,4 (οἱ ἐκ τῶν μονάδων, oppr. ὁ ἀριθμούμενος) 148,30 μονάδεις 152,9 154,18 161,19 κατ' ἀριθμόν 138,6
- ἀριστερός (opp. δεξιός) 18,4 (τὰ ἀριστερά) 75,16
- ἀρκεῖν (τινι πρός τι) 159,8 ἀρκείτω ταῦτα, ὅτι (περὶ Ὡλης) 34,4 227,30
- ἄρμα 185,6 v. ἄμαξα. ὁ ἥλιος ὁ τὸ πτη-νὸν ἀ. ἑλιώνων 185,29
- ἄρρενειν. ὁ λόγος ἀρμένει πρὸς τοὺς ποιοῦν-τας κτλ. 128,6 sim. (ἐπὶ τῷ) 79,9 ἀρμένει λέγειν sim. 19,9 λίθοι ἀρμένονται 60,26
- ἀρμονία v. ἀναρμονία
- ἀρνεῖσθαι (ἀ. Αναξαγόρας ἀγνοεῖν οὐκ ἀ.) 14,27
- ἄροτρον 64,5
- ἄρρεν (opp. θῆλυ) 2,19
- ἄρτασθαι (δόγμα ἡρτηται ἐξ . . αἰτιας) 113,12
- ἄρτι v. παύομαι; τὰ ἄρτι (opp. τὰ παλαιά) 142,2
- ἄρτιος, τὸ ἄ. (opp. τὸ περιττόν) 11,14 ἄρ-τιος (εἰρημένον) 142,9
- ἄρτος 225,22
- ἄργατος. οἱ ἀργατοι 22,4 123,21
- ἄργη (opp. οὐκ ἄργη) 18,9 (ἱ κυρίως ἀ.) 29,1 (ἱ ταῦτα δημιουργοῦσα ἀ.) 44,20 pl. (ψύσεως) 1,6 (ἄργατι τῶν ἄρ-γων) 1,13 (ὅντας ἐνόμιζον τὰς ἀργάς οἱ πάλαι φιλοσοφήσαντες) 3,4 (αἱ εἰλικρινεῖς καὶ πρωταταὶ ἀ.) 17,3 ἄργη ὁίκειστάτη 82,29 ἄλλην ἄργην ποιησάμενοι sim. 35,2 105,22 217,4
- ἄρχιτεκτονικός (τέχνη) 43,11
- ἄρχειν (τὸν Ἐλλήνων) 57,16 — ἄρχεσθαι (τοῦ λόγου ἀπό τινος) 2,3 sim. 141,30 (μικρὸν ἀνθεν) 18,23 (ἐνθεν) 76,19 (opp. πληρῶσαι) 147,11 (c. inf.) 194,26 ἀρχόμενοι in initio operis 215,11 ἀπ' ἄλλης ἄρχης 217,4
- ἀσαφής (καὶ ἀλλόκοτος) 142,9 ἀσαφῶς 132,6
- ἀστειος (διάγειν) 144,14
- ἀστιον 114,1
- ἀσταχος 49,26
- ἀστρολόγος 40,21
- ἀστρον (ἱ τῶν ἀ. γορεία) 49,18, 27 119,29 175,6
- ἀσύγχυτος 113,31 114,5
- ἀσύμβλητος 137,15 (ἀσύναπτος 95,9 L)
- ἀσύνετος (λίαν ἀσύνετα λέγειν) 59,29
- ἀσύνθετος 19,31 95,9
- ἀσχηματιστος (opp. ἐσχηματισμένος) 19,31 25,14
- ἀσχολία 219,6
- ἀσώματος (ἀριθμός) 79,24 τὸ ἀ. 37,2
- ἀτακτος (opp. τεταγμένον) 19,30 49,18 (χέντρος) 143,3 τὸ ἀτακτον (coni. τὸ ἀλο-γον) 49,22 212,36
- ἀτελεύτητος (χρόνος) 140,13
- ἀτελής opp. τέλειος 176,21 222,8 opp. τελειωθεις 226,13

- ἀτενίζειν 33,1
 ἀτερμάτιστος (καὶ ἀόριστος) 80,6
 ἀτιμάζειν (οὐκ ἀτιμαστέον τὸ ποιητικὸν φῦλον) 103,27
 ἀτριψ 59,16
 ἀτομος (ἐν καὶ ᾧ) 174,22 ἢ ᾧ 2,31 89,8
 ἀτοπία 104,26 132,9 184,14
 ἀτοπος (5,28 L) (τὰ Ἀναξιμάνδρου ἄτοπα) 87,17 sim. 190,19 οὐδὲν ἄτοπον c. acc. c. inf. 229,25 τὸ πάντων ἀτοπότατον 104,14 εἰ ..., παραπλήσιον ἄτοπον 131,25 sim. 131,27 ἔτερον ἀτοπώτερον 131,33
 ἀτυχία (cf. adn.) 54,1,2
 αὖ (τε αὖ) 1,10 (καὶ γάρ αὖ καὶ) 39,3 68,13 (αὖ πάλιν) 69,30 saep. — emend. 32,5,19
 αὗγή 197,7
 αὐθίς (καὶ πρός γε αὐθίς) 16,21 46,23 197,8 διαλειπεῖν καὶ αὐθίς μὴ δ. sim. 137,10 139,14
 αὐλητής (γλωσσαι αὐλητῶν: num αὐλῶν?) 133,24
 αὐλος: αὐλον εἶδος 33,14 67,20
 αὐξεται intr. 148,21 161,7
 αὔξησις def. 127,2
 αὐτάρκης (πρός τι) 22,23 (opp. ἐνδεής) 33,13
 αὐτόθεν 226,1
 αὐτόματον (τὸ τῆς γενέσεως) 49,22
 αὐτόν, τό (Platonis) 9,29
 αὐτός (= Aristoteles) 195,23 (κατ' αὐτὸν Ἀναξαράρων) 15,6 (αὐτό i. qu. αὐτὸς τοῦτο?) 97,14 τὰ κατ' αὐτὸν ἀσώματα 37,2 ἀπ' αὐτοῦ εἰς αὐτὸν 203,16 τῷ αὐτῆς χρόνῳ 163,28 ταῦτόν c. dat. 32,16 pariter 104,8
 ἀφαιρεῖσθαι 208,21 pass. c. acc. 21,2 c. gen. 35,15
 ἀφαιρεσις. ἐξ ἀφαιρέσεως 98,6
 ἀφεται (τοῦ δύρατος) 48,19
 ἀφή (opp. πέρας) 99,20 173,31 181,11 pl. 197,18
 (ἀφθαρσία 82,22 L)
 ἀφθαρτος (ἀφγανός) 16,3
 ἀφθονία (πολλή τις) 7,23
 ἀφθορία 82,22
 ἀφιεναι βέλος 234,15 pass. 36,1 τοῦτο ἀφείσθω sim. 167,11 169,9
 ἀφικνεῖσθαι εἰς τι 42,24
 ἀφίστασθαι (τινός) 77,19 234,15
- ἀφορίζεσθαι (μορφήν τινα) 27,9 149,4 ἀκριβέστερον ἀφοριστέον 173,8
 ἄγροι (τινὸς ἡ ὥστε c. inf.) 44,1 ἄγρονως 75,15 206,22
 ἄγρωμάτιστος (φωνή) 83,16
 ἄψυχος. ἄψυχα 172,4 213,14
- Βαδίζειν (ἀπό τινος εἴς τι) 2,5 (διὰ κάρασιν) 55,24 119,11 (διὰ πλάθους) 135,17 (τοσοῦνδε) 145,14
 βάθος (τοῦ πελάργους) 83,4
 βάθρον 35,5 39,26 47,1 57,17 108,15
 βάθυς (ὕπνος) 144,1
 βάναυσος 132,18
 βαρύτης 56,20 166,20
 βεβαιούσθαι (τι ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς) 167,14
 βιάζεσθαι 129,16 c. acc. c. inf. 131,26 183,12
 βλαστός 41,19
 βλάπτειν 61,21
 βλαστάνειν (ἐκ τινος) 49,26
 βλάστημα 39,19
 βοήθεια (ἐπειθεῖν τινι εἰς βοήθειαν τῷ λόγῳ) 192,13
 βοηθεῖν 16,29
 βρέρβορος 130,23
 βούλεσθαι 1,13 τοῦτο β. id agere 17,22 48,7 114,18 c. acc. c. inf. 122,28
 βοῦς 44,19 185,11
 βραδύς. ὁ βραδύτατος νοῦς (Anaxagorae) 212,25
 βραδυτής 161,25
 βυθίζειν τὰς ἀγκύρας 132,20
 βυθός 132,25
 βῶλος 87,32
- Γάλα 9,18 πηγνύμενον 192,6
 γάρ. οὐκ ἔχω γάρ εἰπεῖν 168,11 nempe, scilicet 17,24 76,12 84,6 193,5 ὅτι γάρ 108,25
 γαστήρ (τὴν γ. διαχωρῆσαι) 55,15
 γε. καὶ πρός γε αὐθίς 16,21 ὕσπερ γε καὶ 35,15
 γειτνίασις (πρός τι) 157,32
 γελοῖος 37,11
 γέλωσ. πολὺς ὁ γ. 6,19 ὅσος ὁ γ. (c. acc. c. inf.) 117,27

- γενετή v. πίθωμα
 γενικός 207,1 γενικώτερος 20,20 γενικώ-
 τας 18,12 γενικῶς 104,20
 γενναῖος. ὡς γενναῖς 8,12
 γεννᾶν 18,18 ὁ γεννώμενος (sic e coni.
 pro γενόμενος) 57,25
 γεννητικός (sic scribendum fuit) τινος
 224,1
 γένος τὸ ποσόν 5,5 τῷ γένει (ορθ. τῷ μέ-
 ρει) 194,7
 γεωμέτρης 40,20 97,26 pl. 57,13
 γεωμετρία 3,19 41,22
 γεωργική 60,14
 γῆ terra 102,10 105,25 122,7 *tellus* 119,14
 γήινος (opp. λύθινος) 35,22 (ορθ. πύρινος,
 αἰθέριος) 41,7 (βαρὺ καὶ τ. σῶμα) 51,5
 γίγνεσθαι. εἰ γέγονας ἐν τοῖς Ἀναλυτικοῖς
 9,10 κατόπιν 129,21
 γιγνώσκειν. γνωτής δὲ ἀν ἔξειθεν 56,15
 γνωστέον 43,26 ὁ γνωστόμενος (Laur. 85,
 14; ὁ γνωστόμενος cett.) 1,6 τὰ γνωστά
 96,7
 γλεῦχος 136,5
 γλυκύς 137,25
 γλωσσαὶ αὐλητῶν (?) ἢ σαλπίγγων 133,24
 γνωρίζεσθαι τινι 160,2
 γνώριμος (ἀπό τινος) 76,3 185,5 (ἐκ τινος)
 186,21 (ἐπί τινος) 191,30 (ποιεῖ) 195,
 23 γνωριμώτερος 36,22 75,26 150,27
 γοῦν 14,22 21,8
 γράμμα *littera* 1,16,17 (pro σύγγραμμα
 libri corrupt. 104,21)
 γραμματικός 1,8 23,20 v. ἀγράμματος
 γραμματιστής 63,2
 γραμμή (μία) 5,11 41,22 (ἡ μεγίστη) 98,
 26 (ἐκ στιγμῶν σύγκειται) 141,21 173,32
 175,9 176,4. (κευλασμένη) 27 181,20
 (στιγμὴ φέρεται καὶ ποιεῖ γρ. 191,24 pl.
 αἱ ἀπό κέντρου γρ. 59, 3 (ἐπιφάνεια)
 94,20 et 104,28
 γραμμικός (ἀριθμός) 80,9 (ἀποδείξεις) 98,18
 γράψειν (ἄρ. 3) 63,2 145,15 147,8 pass.
 103,22 πρὸν τις ἀποκρίνασθαι γέραπται
 147,18 ἡ διὰ κέντρου γραφομένη 182,32
 γυμνάξεσθαι 145,10
 γυμνασία. γυμνασίας χάριν 58,13
 γυμνάσιον (opp. νυμφαῖον) 173,21
 γυμνός. τὸ γυμνόν 169,28
- Δανειζεσθαι 52,13
 δέ εἰν apodosi 4,30 7,20 22,32 127,13 150,17
 (ubi falso δή scripsi) 176,21 post parti-
 cipium 133,10 ἔτι δέ 196,7 καὶ — δέ 65,19
 149,20 193,16 οὐ γρή δέ 43,10 τὰ μόρια
 δέ sim. 193,2 saepe καν — — δέ 5,31
 δεδίττεσθαι τινα 87,2
 δεικνύναι 71,13 saepius v. ἐπιδεικνύναι
 δεῖν (i. qu. δέον) 115,15 περαιτέρῳ τοῦ δέ-
 οντος 104,9 δεισθαι τινος πρός τι 25,25
 87,8 μικροῦ δεῖν 115,21
 δεῖνα ὁ 47,20
 δεῖξις. τὴν δεῖξιν ποιεῖσθαι 192,11
 δέκα Ἰπποι, πρόβατα 162,23 τάλαντα 216,4
 δεκαπλασίων 200,1
 δεκάς 152,8
 δεκατάλαντος ἄγκυρα 132,23 βάρος 207,16
 δεκατημόριον 131,24
 δεκτικός 103,17
 δένδρον 27,17
 δεξιός v. ἀριστερός, εὐάνυμος
 δέρμα *corium* 64,13
 δεσμώτης (Platonis Resp. VII, 514) 142,28
 δεσπότης (τοῦ Ἰπποῦ) 55,2
 δεῦρο (ορθ. ἐκεῖσε) 228,13
 δευτέρως 219,24
 δέκεσθαι 82,6 (ἐκ τινος) 104,24
 δῆ. εἰ δὲ δῆ 21,10 211,16 εἰ δῆ τοι 84,29
 μὲν δῆ 70,31 διὰ δῆ ταῦτα sim. 36,22
 103,2 ἡ δῆ πρότερον ἥθεστα sim. 69,
 15 71,8 114,5 οὐ γάρ δῆ 26,1 ὅτι δῆ
 18,13 ἐν ᾗ δῆ γρόνων sim. 194,8. 19
 ἐν ᾗ δῆ τινι 196,11 πῶς δῆ 76,28
igilur 30,8 v. δέ δήποτε δήπουθεν
 δῆθεν 144,27
 δηλαδή 160,24
 δῆλος ἐκ τινος e. partic. 14,1 (ἐντεῦθεν)
 106,27 δῆλον δέ 138,8
 δηλονότι 25,31 saepissime. postpos. 22,16
 δηλοῦν τι δέ ἀδήλον 75,20 τὸ καταφάσαι
 δηλούμενον 167,30
 δημιουργεῖν. ἐκ τούτου τὰ λοιπά (de phi-
 losophia) 13,12 v. ἀρχή pass. ὑπὸ τέχνης
 38,22
 δημόσιος v. ἀπήνη
 δήποτε. 22,30 τι δήποτε; 3,11 16,5 τι
 δ.; ὅτι 112,9 170,30 τι δὲ δήποτε;
 114,21
 δήπου in conclusionibus 3,26 15,20 91,29
 162,16 170,28 185,26 203,1

- δήπουθεν i. qu. δήπου 3,7 9,32 16,32
212,8
- δητα. ἀλλὰ δ. προσπαρχέτω 210,34
- διά. βαθίζειν διά κάθαριν 55,24 ὡς διά
πολοῦ 208,23
- διάγειν (όχετόν) 52,7 (ἀστος) 144,14 (ἐν
ἀμφερὶ χρόνῳ) 185,30
- διάγραμμα (τῆς συστοιχίας Pythagoreorum)
73,16 pl. (num διαγραμμισμέ?;) 208,23
- διαδογή 235,4
- διαζῆν (e coni. pro διασψέειν) 142,29
- διαθεῖν 187,4
- διαθορύβειν (ό λόγος δ. τινα) 6,26
- διατερεῖν τι 90,24 med. 12,10 pass. τινες
5,24 εἰς τὰς δέξιας 3,3 εἰς δύο τρόπους
13,10 δέχα 182,26
- διατρεσις (ώρισμένη) 217,11
- διατιτάν. τοῦ διαιτησοντος χρεία 91,19
- διατωνίζειν 49,28
- διακόπτειν. γένεσιν 50,10 τὸ φῦμα 54,
24 pass. (ἔμποδίζεσθαι καὶ δ.) 49,27
- διακρίνεσθαι (τὸ φύεταιςθαι δ. ἐστι opp.
τὸ γένεσθαι συγχρίνεσθαι sec. Empedo-
clem) 13,35 *distingui* 150,20
- διάκρισις (opp. σύγκρισις) 138,14 (διάληψις
καὶ δ. καὶ ἀριθμός) 161,4
- διακριτικός. χρῶμα διακριτικὸν δύεως 9,25
84,4
- διαλαμβάνεσθαι *distinguī* 148,11 *dividi*
230,27
- διαλέγεσθαι 11,18 τινὶ 51,3 (de philo-
sophis) περὶ τινος 59,8 60,13 209,7
- διάλειμμα 175,24
- διαλείπειν 61,15 147,9 τι 172,29
- διαλεκτικός λόγος 2,15 subst. (opp. φύλ-
σοφος) 3,21
- διάληψις v. διάκρισις
- διαλιμπάνειν c. part. 151,8 τι 173,2
- διαλύειν (εἴς τι) 1,11 pass. 17,15
- διαμαρτάνειν τινος 61,28
- διαμαρτύρεσθαι c. acc. c. inf. 17,4
- διαμάχεσθαι 121,14 ἐννοίᾳ 22,10 ἥμεν
περὶ τινος 211,27
- διάμετρος τοῦ κόσμου 97,23 τῇ δ. δίχα
τέμνεσθαι τὸν κύκλον 182,31 ἀδύνατον
τὴν δ. σύμμετρον τῇ πλευρᾷ γενέσθαι
203,19
- διαμιλᾶσθαι 208,19
- διανέμεσθαι 179,13
- διανίστασθαι (τὰς ζῆς post somnum) 214,
25
- διανόημα pl. (opp. πράγματα) 100,31
- διανόησις 100,24
- διάνοια opp. φύσις 50,19 56,25 φανταζο-
μένης τῆς δ. 214,23
- διανύειν (ἔδον) 185,15 (διάστημα) 198,27
- διαπορεῖν 197,5 τι 178,28 τι περὶ τινος
175,27 καλῶς δ., τι ἔστιν ὁ τόπος 121,22
- διαπορεύεσθαι μῆκος 185,13 sim. 200,4
- διαρρηγνύναι 133,29
- διαρρήη δην (i. qu. τῇ λέξει φανερῶς, opp.
τῇ δυνάμει) 25,18 δ. λέγει τι sim. Par-
menides 32,14 Aristoteles 144,29 149,
11 Theophrastus 192,1
- διασαλεύειν (τοῦ κάσμου τὴν ἀγθορίαν)
82,23 pass. (ναῦς ἐπὶ τῇ νεωλκίᾳ)
216,3
- διασαφεῖν (οὐδὲν περαιτέρω) 106,26
- διασπάσθαι (ἀπανταχοῦ) 88,4 130,15 133,7
175,23
- διάστασις διαστάσεις τοῦ ἀπείρου (coni.
διάφοροι) 90,29
- διαστέλλεσθαι med. (τι τινος) 5,18
- διαστίζειν τὸ νῦν εἰς δύο πέρατα 141,28
- διαστίζειν 75,12 83,14 137,17 (142,29 libri
πρὸ διαζῆν) med. 29,6
- διατείνεσθαι c. acc. c. inf. 81,20
- διαφανής τὸ κατ' ἐνέργειαν διαφανές
71,20
- διαφέρειν. τούτῳ τῶν . . ποιούντων τὰς
γένεσις διενηγόγχανεν 138,15 διαφέροντα
εἴδη 108,4 διαφέρομαι περὶ τινος 49,22
διαφερόμενοι πρὸς ἀλλήλους ἐν ταῖς ἀρχαῖς
80,29
- διαφεύγειν ἀτοπίας 104,25
- διαφθείρειν ὑπόθεσιν 229,27
- διαφθορά (opp. τελείωσις) 206,7
- διαφορά 80,23 (falso MW pro ἀναφορά
40,18)
- διάφορος πολὺ τὸ διάφορον c. acc. c. inf.
87,18
- διαφυγγάνειν (ἀπορίας) 127,11
- διαφυλάττειν 69,16
- διαχεῖσθαι εἰς τι 135,13,28
- διαχωρεῖν (γαστήρ) 55,16
- διδάξις def. 78,15
- διδασκαλία (λημμάτων) 50,27 (opp. πρᾶξις)
159,10
- διδάσκειν τινὰ ὑπέρ τινος 49,30 δ., διτι
81,22 διδάσκατωσαν ἡμᾶς (πώς) 115,29
(ἀρά) 137,2 τὸ ἐφεζῆς διδασκέον 173,10
- διδόναι πraebere ἀριθμόν 15,20 86,1 con-

- cedere* c. acc. e. inf. 32,13 120,24 170,12
 195,21 δέδεσθω 10,8 88,17 ἐδέθη τὸ
 φράμανον 61,23
 διελέγχειν 123,12 133,24 pass. ὅφ' ἔαυτῶν
 211,21
 διεξαρκεῖν 225,11
 διεξίλεναι διάστημα 159,26
 διεξίτητος 83,3
 διεξοδέεσθαι pass. 82,31
 διήγησις (ορρ. προσόμιον) 173,17
 διήκειν (γραμμήν) 184,26
 διίστασθαι (ἀλλήλων) 62,23 ἐπὶ τρίᾳ 97,
 30 104,14
 διέλεναι πάντη 124,7 τὸ διπόν 196,2
 διέκυνον (γαλᾶν) 132,20 (μετεορίζεν) 136,21
 διενειν. τὸ δινοῦν 234,10
 δίνη (Democriti) 49,14
 διό 176,9 206,6
 διομολόγειν. διωμολόγηται ἡμῖν 100,13
 διέπερ 25,15 53,1 176,18 177,4, 8
 διέπτρα 41,26
 διορθοῦσθαι ἀπόρον 127,27
 διορίζειν. ταῦτα διωρίσθω sim. 37,10
 166,25 διορίζεσθαι med. (ὅτι) 20,10 168,16
 διοριζόντος 7,14 201,19
 διορύττειν θερέτον 56,25
 διότι *quoniam* 31,16 διότι βιβεῖα (audi ἔστιν)
 63,21 διότι . . . διὰ τοῦτο 74,20 90,8
cum 57,10
 διπηγχυς 6,18 193,12
 διπλασιάζειν 22,25
 διπλασίων 131,22 διπλάσιον 75,26
 διπούς 19,5
 δις 231,18
 (δισημερία libri 233,21)
 διττός. τὸ διττόν 68,32
 διχά τινάς 10,4 112,3 v. διαιρεῖν
 διχῆς 24,8
 διώκειν (θεώκει ἡ φύσις τὸ ἔνεκα τοῦ) 61,
 11 τὸ διώκον (ορρ. τὸ φεῦγον) 199,25
 sim. 27
 δέγμα (τοῦτο Χρυσόππω . . ἐν δέγμασίν ἔστιν)
 104,18
 δοκεῖν c. acc. e. inf. 163,27 εἰ δοκεῖ 143,27
 δέξα *veterum philosophorum* 3,3 Parme-
 nidis 32,13 P. et Melissi 4,10 ἡ πάλαιά
 δ. 102,6 113,9 121,15 δέξαι λίαν οὐσαν
 ἀπλῆν καὶ ἀρχαίν 142,17 κοινὴ δέξαι 50,
 15 122,32 ἡ δ. 8,25 116,10 Ηρμενί-
 δης ἐν τοῖς πρὸς δέξαι 17,29
 δόρυ *hasta* 48,17 (ἐνδεκάπηγχο) 149,3
 δέστις ἐπιστήμης 78,15
 δηραματομηργεῖν (de Eupedocele) 62,5
 δρᾶν. ὁ δράσας 48,23
 δραστικός. δραστικόν ορρ. ζενητικόν 235,17
 δραγμή (ορρ. δέκα τάλαντα) 216,5
 δρόμος 176,14 ἵππου (ορρ. ζενητικός ἀνθρώ-
 που) 171,8
 δρῦς 62,1
 δυάς ἀριθμός δρυγή 80,4 ορρ. μονάς 173,16
 δύεσθαι (ἡλιος) 50,12
 δύναμις (τοιόδε κατὰ τὴν δ.) 8,27 τὸ
 δυνάμει def. 47,1 ζενητική δ. 204,4 v.
 ἐπαρμοστερήσειν
 δύνασθαι. ἐστὶ τὸ πᾶν αὔξεσθαι δυνάμενον
 97,7
 δύνατός i. qu. οἵσις τε 147,12 207,7
 δυτερής (ορρ. εὐειδής) 39,2
 δυτήρατος ἡ φύσις τοῦ τόπου 111,4
 δυσχερής ἀποτία 104,25 πλείω τὰ δυσχερῆ
 171,3
 δυσχέρεια 181,24
 δυστοπεῖν (πλήθει μαρτύρων) 211,32
 δωδεκαπλάσιον adv. 200,14
 δωμάτιον 197,7
- Ἐάν c. acc. e. inf. 190,5 ἦν ἔάσω 190,24
 ἔάν e. opt. M 33,23 ἀν τε . . ἀν τε 132,31
 ἐβδόμητ. μετὰ νομηγίαν γε καὶ πάλιν
 ἐβδόμητ 175,17
 ἐγγίνεσθαι (ἐν τινὶ) 110,3 (ὑπό τινος)
 205,21
 ἐγγύς (ορρ. πόρρω) 207,3
 ἐγγυτέρω (ορρ. πορρωτέρω) 53,13
 ἐγκαλεῖν τινὶ 49,13
 ἐγκεντρίζεσθαι (φυτά) 173,32
 ἐγκεράννυσθαι. ἐγκερᾶσθαι 137,9 (τινὶ)
 126,5, 30
 ἐγκέφαλος 16,20
 ἐγκιρνάναι τινὲ 137,2
 ἐγκλημα 48,24
 (ἐγκρίνεσθαι MWB pro ἐκκρίνεσθαι 17,1;
 sim. ἐκκρίσει MW 17,31)
 ἐγκωμεῖν. ἐγκωμεῖ c. acc. e. inf. 14,21 58,26
 c. acc. e. inf. (om. εἰναι) 175,34 τοῦτο
 ἐπὶ τινος 82,9
 ἐγώ Aristoteles 11,29 12,18 Them. 75,11
 (ἐγωγε) 107,9 113,4 120,21 185,14 in
 exemplis 72,14 114,3 μοι dat. qu. v. ethi-
 cus 42,26

- Ἐθος. καθάπερ ἡμῖν Ἐθος πολλαχοῦ λέγειν
64,30 sim. 120,26
- εἰ c. coni. (cod. M) 2,7 27,25 39,19 127,11
202,23 fort. 138,5 εἰ τύχοι 69,22
- εἴτη c. opt. 83,14 sine verbo 84,19 161,9
saepē (in codd. haud raro εἴτη)
- εἰδέναι τι 37,12 43,28 c. partic. 16,2
περὶ τίνος 40,24 42,9 ἔτι (ἴστω) 103,10
(ἴστενον) 207,2 ὅτως 12,18
- εἰδητικὸς ἀριθμός 107,14
- εἰδικός (opp. γενικός; ιδικός WBL) 20,20
- εἰδοποιὸς ἀρχή 42,13
- εἰδος 2,14 τὸ πρῶτον 33,9 coni. ἡ τελεί-
ότης 39,15 opp. στάσις, μορφή 92,7
coni. μορφή 106,17 opp. πάθος 166,19
opp. στέργης 170,1 ἐν καὶ ἄπομον 174,
22 ταῦτον εἰ. ἔχειν 176,17 ἐν τῷ εἰδει
μένειν 227,28 εἰδει, opp. θέσει ε. coni.
(θέσει Μ, φύσει WSL) 173,15 v. ἄνθος
- εἰκασιν. εἰκασ Μέλισσας τούτῳ sim. 124,3
132,32
- εἰκότως 24,29 69,3 74,27 152,28 postpos.
118,30 122,13
- εἰκτικός 130,12
- εἰλειρινής v. ἀρχή
- εἰμαρμένος. εἰμαρμένον def. 179,1
- εἰναι. εἰεν 6,1 68,6 77,9 100,11 147,13 216,
29 225,30 ἀλλ? ἔστω, δεῖσθω 10,8 88,16
τῶν τοιούτων τὸ εἰναι 155,22 cf. 28,12
92,16 τὸ μᾶλιστα ὃν 10,8 ὃν, οὐν ὃν 201,
13 τὰ ὄντα 3,3 21,2 94,13 τὸ ἔστι 6,27
- εἰπερ 85,16 111,10 saepissime
- εἰσάγειν (παρὰ τι MB: πρός τι WL) 13,3
137,16
- εἰσαῦθις (opp. τέως) 70,32
- εἰσδέχεσθαι 123,10
- εἰσκομίζειν λύχνον 197,6
- εἰσπνείσθαι 124,18
- εἰσποιεῖσθαι λόγον 100,9
- εἰσρειν. εἰσρεις ὁ ἀρρ 115,5
- εἰσρυσις 113,30
- εἰτε—εἴτε 2,27 4,32 22,25 εἴτε—εἴτε μή
67,16 ter 49,20 εἴτε—εἴτε—εἰ δέ 194,
13 εἴγε—εἴτε 84,20
- ἐκαστοντάκις τοσοῦτος 86,3
- ἐκβαίνειν 74,21 in demonstrando (ὅθεν
sim.) 27,13 189,3
- ἐκβάλλειν 97,26 98,27
- ἐκβιάζεσθαι τι 133,29
- ἐκδηλός 183,7
- ἐκεῖνος. ἐκεῖνο corr. 195,14 (num εἰ ἐκεῖνο?)
- ἐκεῖθεν δεῦρο (opp. ἐνθένδε ἐκεῖσε) 228,12
- ἐκθερμαίνεσθαι 208,18
- ἐκθύλισθεν 137,3 pass. 124,13 v. καταλιμ-
πάνειν
- ἐκκαλούσθετεν (ἀστραφέστερον ἔχοντα) 116,12
- ἐκκρούεσθαι 230,15
- ἐκλαμβάνειν οὕτως 125,2
- ἐκλανθάνεσθαι τῆς βλῆς 41,18 42,15
- ἐκλειψις 157,3
- ἐκποδών γίγνεσθαι 190,12
- ἐκρείν 113,29
- ἐκτείνειν τρίχας 50,20
- ἐκτοπίζεσθαι 61,29
- ἐκτροπή 128,30
- ἐκφεύγειν 168,24
- ἐκφύειν. ἐκφυεῖσα εἰς σπιθαμὴν ἡ συκῆ
215,26
- ἐκγωρεῖν (opp. ὑφίστασθαι) 25,5 (coni.
ἔξιστασθαι) 30,21
- ἐλαῖα 7,31 44,19 62,2
- ἐλάχιστον 152,21
- ἐλέγχειν τὸν δρόν 75,18
- ἐλέφας 15,28
- Ἐλκειν (coni. ὠθεῖν) 129,28 234,10
- ἐλλειψις 56,19
- Ἐλλήσ (coni. ὥσις) 235,28
- ἐμβαλλεσθαι (οἶνος εἰς ἀσκούς) 124,12
(ὕδωρ τῇ κύλιτι) 127,22
- ἐμβρόντητος 63,26
- ἐμπαλιν (τιν) 179,16 τοῦμπαλιν (ἐπί τι-
νος) 65,11 143,15
- ἐμπαραλιμπάνειν τοῦτο ώς 11,29
- ἐμπειριέχειν 66,18 (νῦν τέπον δεῦν περι-
έχειν, ἀλλ? ἐμπειρέγεται τὸ διάστημα) 115,
16 pass. 67,5 (ἐνδόν τιν) 96,10 (τιν)
189,28
- ἐμπειριλαμβάνεσθαι 16,12
- ἐμπιεπλάναι. ἐμπεπλάσται 105,16
- ἐμποδίζεσθαι (coni. διακόπτεσθαι) 49,27
- ἐμπροσθεν (πρόσθεν WBL; opp. ὀπισθεν)
69,27 168,35 τὰ ἐ. 151,27 220,7
- ἐμφαίνεσθαι 37,23 67,6
- ἐμφανής. λίαν ἐμφανῶς 178,17
- ἐμφανίζειν 111,17
- ἐμφεράς ἔχειν 95,13
- ἐμφυτος 35,20
- ἐμψυχος. τὰ ἐμψυχα 213,16
- ἐν in definitione 99,20 τὸ ἔν τινι 108,6
- ἐνάγειν εἰς τι 113,17
- ἐναλλαγή 118,19

- έναντιολογία 10,7
 έναντιος def. 169,26 opp. ἀντικείμενος
 227,22 ὁ λόγος τούναντίον περιτίνει, οὐ
 βούλεται 48,6
 έναντίωσις 137,25
 ένάργεια ἐκ τῆς ἐν. (όρπαν) 78,4 (θηλον)
 163,25
 έναργής 37,12 191,29 έναργώς 104,19
 183,30 216,31
 έναρμός ειν τί τινι 9,6 44,21
 ένάς 97,6
 ένδεής (opp. αὐτάρκης) 33,13 (opp. τέ-
 λειος) 176,23
 ένδεκάπηχυς v. δέρυ
 ένδέον (coni. περιτόν) 60,8
 ένδιδόναι (τὸ τὴν ἀρχὴν ἐνδόν) 129,18 pass.
 (δύναμις ἀπό τινος) 235,4 concedere 7,
 10 163,3 τῷ λόγῳ (coni. ὑποχωρεῖν)
 12,4
 ένδον (ἔχειν τι) 56,20 ἐ. τινός εἶναι (opp.
 ξεω) 63,9 ἡ ἐ. ἀρχή (opp. ἄλλο έξωθεν)
 218,4
 ένδοξος. ἡ δι' ἐνδόξων μέθοδος 3,20
 ένδοξιμος. τὸ ἐνδόξιμον 224,14 235,6
 ένδύεσθαι 64,11 (τενι) 181,13
 ένειναι (ἔνι) 65,22 103,1 corr. 93,32 (ἐν
 εἰναι Diels) ένεστι c. inf. 127,13 137,18
 194,32 c. acc. c. inf. 137,12 ένοιησης
 ἥμιν τῆς παραχειζεως 85,28
 ένέργεια v. ἐπίνοια ἡ κυρίως καὶ ἀπλῶς
 ἐνέργεια (opp. ἡ ἀτελῆς) 75,13
 ένεργειν (τὰ ἐνέργοντα αἴτια; opp. τὰ ἐν-
 οργόμενα αἴτια) 46,24 47,1 πρός τι
 75,2 ἐ. τι 144,14
 ένεργής (MWB pro ἐναργής) 37,12
 ένθα (i. qu. ζησοι) 37,33
 ένθαδί — ἐνθαδί 181,20
 ένθεν μέν — ἐνθεν δέ 76,18
 ένθένδε v. έκειθεν
 έντηρεμειν τιν 118,2
 έντιαυτός coni. μήν 140,13 163,18
 έντιστασθαι πρός τι 123,8 213,17 τὸ ἐνεστώς
 (opp. παρωχημένον) 184,21
 έννοειν 143,27
 έννοια (περί τινος) 22,9 αἱ κοιναὶ έννοιαι
 111,6 αἱ πρῶται ἐ. 111,30 παρὰ τὰς
 ἔννοιας 195,9
 ένοσθατο, δι, πρός τι) 114,4 176,18 ἡ νω-
 μένος 9,19 (coni. συμπεφυκός) 122,11
 ένόχησις (σοφιστική) 7,14
 ένστασις 213,19
- ένταῦθα. ὅταν . . . ἐ. 51,8
 έντελέχεια 92,7 146,20
 έντυγχάνειν τινι 104,22
 ένυδρος. τὸ ἔνυδρον 171,21
 (ένυπάρχειν τιν I. 17,2)
 έξάγωνος. τῶν ἔξαγώνων (in examine)
 σύνθεις 61,8
 έξαδάκτυλος 56,17
 έξαερούσθαι έξαερουμένονος 53δατος 136,4
 (recte έξαερουμένου M!)
 έξαιρετισθαι 114,1,7
 έξάκουστος 208,3
 έξαλλαγή 176,24
 έξαλλάττειν τινι 3,1 117,19 pass. 27,29
 έξανύειν (διάστημα) 185,27
 έξαπατᾶσθαι 114,1
 έξαριθμεῖσθαι 45,13 149,5
 έξαρκειν 122,18 126,3
 έξασθενεῖν 61,1 62,9
 (έξατενίζειν cod. L; v. ἀτενίζειν) 33,1
 έξεγείρεσθαι 144,4
 έξειργεσθαι 98,1
 έξελαύνειν (τὴν τύχην ἐκ τῶν πραγμάτων)
 48,5
 έξελέγχεσθαι (μάταιον τὸ κενόν) 134,33
 έξεργάζεσθαι med. 58,3 183,2
 έξέργεσθαι 215,13
 έξετάζειν 122,32 pass. 125,26 abs. 66,
 13
 έξευρίσκειν 49,2 77,14 143,27 ὁ λόγος
 έξεύρετο, ὅτι 166,24
 έξηγησις. αἱ έξηγησις 132,7
 έξηγητής. οἱ έξηγηται 120,20 192,2
 έξηγης 85,19 έξηγης ἐρώτησις 47,6 τὰ έξηγη-
 3,27
 έξιέντα. έξιάν (opp. συνεισιόν) 118,16
 έξις 130,16 175,27
 έξιστάναι τινός 73,4 έκστάν τινος 108,3
 έξιστασθαι 133,18 158,24
 έξιδος 123,11
 έξιορίζειν (τῶν στοιχείων τὸ ἀπειρον) 86,14
 έξιουσία. ἡ ἐ. τῆς συνηθείας 109,4
 έξιω v. ἐνδον. ἡ έξωτάτω σφαιρα 121,7
 έξωθεν (opp. οὐκ ἐν τῇ φύσει) 55,3 160,5
 οἱ ἔξωτερικοι Aristoteles λόγοι 140,9
 έπαγγέλλεσθαι διδάξειν 14,26
 έπάγειν 9,11
 έπαγγή. ἐκ τῆς ἐ. (πείθειν) 20,18 (ἐν-
 αργές) 191,30
 έπαινειν 32,4
 έπακούσιν τινός 1,8

- επακολουθεῖν 204,10
 επαμφοτερίζειν ταῦ δυνάμεις 235,5
 επαναγρέειν θεωρίαν εἰς τι 44,1
 επανέρχεσθαι ἐπὶ τι 70,32
 επανίεναι (ἐκεῖσε, δι) 17,27 ὅθεν ἔξεβημεν
     sim. 27,12 189,2
 επανερωτᾶν 185,7
 επανήκειν ἐξ ἀποδημίας 47,20
 επεῖ c. opt. 54,25
 επείγεσθαι πρός τι 133,25
 επεισάγεσθαι 133,28
 επειρβάλλειν 133,26
 επεξέρχεσθαι ἐπὶ πλέον τῷ λόγῳ 185,34
 επερεῖσθαι (sec. Anaxagoram) 81,20
 επέρχεσθαι 92,1 (νῦν) 144,14 ὑπὸ τῶν
     τοσῶνδε ὅλου τοσῶνδε 216,2 v. βούθεια
 επεσθαι τινὶ 41,14 125,2 ἡ ἐπομένη ἀποία
     132,9 ἔπειτα ἐπισεύχεσθαι 209,2
 επέχειν τι 42,27 τόπον 104,16
 επὶ c. gen. (ἐξ Aristoteles) 28,1
 επιβάλλειν τινὶ 32,2
 επιγελᾶ 132,25
 επιγιγνεσθαι ἐπὶ πᾶσιν (coni. ἐπιθεωρε-
     σθαι) 45,22
 επιδεῆς ἑαυτοῦ 33,24
 επιδεικνύναι (ὅτεν. W) 3,28 8,29 (ἀποδ.
     L) 11,33 29,4 ἡ. τι (ἀποδ. L) 71,13 pass.
     (ἐπὶ τινος; δεῖται. W, ἀποδ. BL) 57,1
     (ὅπερ, δι τὸ δύνατον; ἀποδ. L) 85,19
 επιδέχεσθαι 125,11
 επιδιδόντα (εἰς τι) 138,28 τι (coni. προσ-
     επιθέντα; oppr. ἀφαιρεῖσθαι) 208,22
 επιδοσις 127,2
 επιζητεῖν 1,13 21,7 92,7 ἡ., ἐν ποτέρῳ
     κατ. 166,4
 επιθεωρεῖσθαι 45,21
 επιθολοῦν 118,13
 επικατεσθαι 19,14
 επιλείπειν 16,6 c. partic. 100,26
 επιλογισμός 66,15
 επιμελής ἐπιμελῶς προσέχειν 195,24
 επίνοια. εἰς ἐπίνοιαν ἔρχεσθαι (τινός) 113,13
     162,21 coni. θεωρία 162,25 oppr. φύσαι
     (ἢ παρ' ἡμῶν ἐνέργεια) 103,23 (τῷ) ἐπι-
     νοΐᾳ vel κατ' ἐπίνοιαν (oppo. ἐνέργειᾳ) vel
     κατ' ἐνέργειαν 41,29 97,27 125,31 157,17
 επίπεδος. σχῆμα ἡ. 57,13 ἐπίπεδον 85,2
 επιπολάζειν τῷ ὅδῳ 133,4
 επισκέψασθαι 119,29 τοὺς — — λέγον-
     τας 14,16 ἡ., εἰ sim. (ἐπισκεπτέον) 166,9
     209,2 ἐπὶ τινος, εἰ 204,5
- επισχοπεῖν (καθ' ἔκαστον) 109,18 med.
     (τί γραπτέον) 63,3
 επισπάσθαι pass. 234,24
 επιστήμη (τῶν ὄντων) 21,2 (opp. φυγή)
     109,17 175,32 αἱ ἐπιστῆμαι ἐκ τῶν
     καθόλου ἀθροίζονται 206,15
 επιστήμονικός 67,17
 επιστήμων 40,26 158,27
 επιστητός (coni. γνωστός) 96,7
 επιστρέψειν (ὁ λόγος ἐπὶ τοῦ) 116,8
 επισυμβαίνειν αἰτίαις 52,6 56,23 τούτῳ
     52,28 ἔξωθεν αὐτοῖς 117,24 ἐν ταύτο-
     μάτου 56,6
 επισύνθετις 80,16
 επισυντιθέναι 80,15
 επισυρρεῖν τινι 129,23
 επίτασις 208,18
 επιτάττειν τινὶ 43,11
 επιτείνεσθαι (oppo. ἀνίεσθαι) 139,15
 επιτελεῖσθαι 194,18
 επιτήδειος. ἐπιτήδειως ἔχειν 59,20 82,10
     κείσθαι πρός τι 55,26
 επιτηδειότης πρός τι 220,5
 επιφάνεια 104,27 coni. γραμματί, σώματα
     (plur. L) 94,20 μαθηματικὴ ἡ. 128,13
     ἡ κοιλὴ ἡ. 112,22 113,9. 18 114,19
 επιγειερεῖν 59,2
 επος v. ἀντιλέγειν
 επογείσθαι τινι 133,6
 επωθεῖν 129,22
 ἔργαζεσθαι τὴν θάλασσαν 132,20
 ἔργασία τῆς τροφῆς 59,26
 ἔργον. τὸ μετρεῖν ἡμέτερον ἡ. ἐστίν 163,7
 ἔρια 64,11
 ἔρινεός 62,1
 ἔρυθρός 46,15
 ἔργεσθαι ἐπὶ τι 18,8 86,14 εἰς τι 217,11
     ἀπό τινος 233,9 v. ἐπίνοια
 ἔρωτᾶν λόγον 8,26 201,8 ὑπέρ τινος 133,
     11 ἔρωτεσθαι ἐπὶ τινος, διότι 57,10
     ‘πῶς οὖν . . .?’ ἔρχεται τις sim. 117,13
     (περὶ τινος) 210,13,30
 ἔρωτησις. ἡ ἔρης ἡ. 47,6
 ἔσχατος v. κίνησις, ὄρισμός
 ἔταιρος 47,20
 ἔτεροίων (coni. ἔτερότης) 72,25
 ἔτερος παρά τι 105,2 ἔτέρως καὶ ἡ. 124,2
 ἔτι 116,3 saepe ἔτι καὶ 91,12 ἔτι τε 21,2
 ἔτος 154,7
 εὐ v. ἀγαθόν
 εὐγνωμων (εὐγνωμονῶν codd.) 48,23

εὐδαιμονία 108,18
 εὐειδής v. δυσειδής
 εὐεξία 45,8
 εὐήτης (έρωτης) 47,6 εὐηθύστερον (έξετέν) 142,17
 εὐθύγραμμον (ορρ. περιφερές) 18,4
 εὐθύς (ορρ. κυρτός) 139,12 adv. 177,4
 εὐθύς, . πάλτιν 67,7 εὐθέως κανεῖσθαι
 72,23 εὐθέως *statim* 147,4
 εὐκίνητος 129,24
 εὐλογός 96,3 191,17 εὐλόγως 52,24 81,15
 122,13,22
 εὐοδεῖεν. εὐοδεῖ ὁ λόγος τιθεμένοις 91,19
 εὐπαθής. μάριον εὐπαθέστατον 192,7
 εῦπορος v. ἀπαλλάττειν
 εὐπρεπής 68,14
 εῦρεσις v. θηραυρός
 εὐρίσκειν 55,24 pass. (ἐπὶ τίνος) 52,20
 (τινὸς) 125,1 v. θηραυρός
 εὐστριγίμων. εὐστριγίμονα λόγον ἀποδοῦναι 49,32
 εὐφήμης. εὐφωνίς ἔχειν πρός τι 27,10
 εὐφράτος 8,19 9,19
 εὐώνυμος opp. δεξιός (τὰ εὐώνυμα) 75,6 103,
 13
 ἐφάπτεσθαι τίνος 211,20
 ἐφαρμόζειν τίνι 105,28 149,6
 ἐφέλκεσθαι (τῇ συγγενείᾳ) 128,9
 ἐφέξης 76,8 122,25 209,2 τὰ ἐ. 3,15 105,
 27 122,8
 ἐφεσις 33,12
 ἐφίεναι 109,25 ἐφίεσθαι τίνος 42,32
 ἐφικνεῖσθαι τοῦ πέρατος 160,2
 ἐφιστάναι (αἴτιον τοῖς γνωμένοις) 81,21 εἰ
 ἐπιστῆσις ἀκριβῶς 108,12
 ἐχειν (τι ὡς τι) 11,5, ἔ. τάξις 97,12 ἔ. c.
 inf. 117,28 ἐπὶ πλειόν 37,6 ἐνατίος πρός
 τι 213,6 ἔχεται ἐφεξῆς ὁ λόγος 122,25
 τὸ ἐχόμενον (coni. τὸ ἐγγός) 234,22 τὸ
 ἐ. σύγγραμμα (i. e. De anima libri) 98,19
 ἔως ἂν μὴ 125,4

ἡνίκα 72,8 ἡνίκη ἂν 166,21
 ἡπερ (emend. pro εἶπερ) 189,9 223,29
 ἡρεμία (coni. στάσις) 60,21
 ἡρεμίζεσθαι (coni. θατασθαι) 198,5
 ἡρίον 122,8
 ἡσυχάζειν (coni. ἡρεμεῖν) 230,21 234,15
 ἡσυχία (opp. φωνή) 156,1 (τῶν ζῷων)
 156,10
 ἥτοι—ἥ 87,11 121,24 182,6 233,26
 ἥττων v. ἄξιος

Θάλασσα v. ἐργάζομαι
 Θαλάττιος κύων 8,32
 Θάνατος. δ. θ. ἔσχατόν τι 42,31
 Θαυμάζειν τοῦτο τῶν ἀνθρώπων 49,17 θαυ-
 ματός (τίνος propter aliquid) 61,7
 Θαυμάτιος. ὁ θαυμάτιος 201,6
 Θαυματουργία 16,14
 Θεατρικαὶ τὴν πορπήν 52,26 θέα imp. 168,25
 Θέατρον 208,3
 Θεῖος. τὸ θεῖον def. (coni. ἀγαθόν) 33,9
 τὰ θειέστατα τῶν φανομένων 49,17 θ.
 σῶμα 40,29 125,14 188,22 203,23
 Θεμέλιον. θεμέλια καταβάλλεσθαι 52,7 197,
 21
 Θεμέλιος 65,20 (θεορύττειν) 56,25 ἐξερ-
 γάζεσθαι 63,4
 Θεμιτός 121,16
 Θεός. πρὸς θεῶν 216,16
 Θεραπεύειν medic. 30,11 pass. 54,25
 Θέσις position θ. τοῦ κενοῦ 123,16 coni. δι-
 στηρια 162,4 *assumptio* (ἡ μεγέθους
 θέσις corr. 10,33) θέσις μερῶν 27,30
 ἡ καθόλου θ. 102,9 Μελίσσων θ. 192,10
 φυλάττειν θέσιν 184,6 v. εἰδος
 Θερμαίνεσθαι 148,21 165,11
 Θέρμαντις 40,6
 Θερμότης 85,13
 Θεωρεῖσθαι ἐπὶ τίνος 75,13 τὸ λόγῳ θεω-
 ρητόν 16,7
 Θεώρημα ἀποδεικνύναι 97,22
 Θεωρία περὶ τίνος 29,21 περὶ ταῦτα καὶ
 ἐκ τούτων 41,2 opp. πρᾶξις 65,17 ἡδε
 ἡ θ. 102,5 θεωρίαν ἔχειν καὶ ζήτησιν
 208,12 v. ἐπαναφέρειν, ἐπίνοια
 Θηρεύειν *investigare* 112,6
 Θηρίον 48,19
 Θησαυρός (έρωτιν) 52,1 56,25 θησαυροῦ
 εὔρεσις 35,5

⁷H post interrog. 104,13 saepe

ἢ 6,19

ἥμέρα. ὅπατι ἥμέρα 133,30 v. νῦν
 ἥμιτσαρίτον 142,21

- θεγγάνειν τηνός 99,20
 θορυβεῖν. μὴ θορυβεῖτω ὑμᾶς, εἰ 167,15
 θρίγγον 64,16
 θρῖξ pl. 14,6 50,20
- Ιασθαι** (κακὸν κακῷ v. Aeschylus in ind. nom.) 7,2 54,24
 ιατρική 3,19 61,1
 ιδέα def. 41,14 44,17 opp. μάθημα 84,28
 τῇ ιδέᾳ 89,9
 ιδικός (interpol. 192,24) 193,1 v. εἰδικός
 ιδίος 113,19 120,30 205,11 216,26 opp.
 κοινός 2,5 τηνός 18,11 ιδίᾳ (coni. καθ'
 αὐτό) 39,11 ιδίως (opp. κυρίως) 27,32
 ιδίωμα 152,10
 ικανός πρός τι 17,16 ικανῶς 2,3 113,13
 180,6
 ιμάτιον 35,19 165,11
 ιπποκένταυρος 19,8
 ιππός 7,31 13,3 18,25 39,24 44,19 49,25
 85,5 165,10 171,8 173,4 185,6 208,17
 ισάζειν 86,6 (coni. ἡταῖσθαι, κρατεῖν)
 207,19
 ισημερινός (opp. οὐ πάλοι) 142,25
 ισομεγέθης 85,26
 ισόπλευρος (τρίγωνον) 4,3 98,10
 ισόρροπος (ζηνός) 207,23
 ισος (ἀπόστασις) 233,2 ἔξισου 46,19 ισως
 27,21 40,14 203,25 saepissime
 ισοσκελής (τρίγωνον) 4,3 τὸ ισοσκελές
 194,5
 ισοστάσιος (τινί) 86,2
 ισοταχής 185,31 202,5
 ισοῦσθαι 153,21
 ισταθαι (ὑπέρ τινος) 38,19 (εἰς τι) 94,3
 (opp. ἦτε) 97,3 (πρὸς τὸ δόγμα) 124,24
 ιστορία. τῆς ιστορίας ἔνεκεν 73,16
 ιστός 110,9
 ισχνανσία 44,28
 ισχυρός (σχῆμα) 61,7
- Κάδος 112,22 113,9 118,26
 καθά 128,10 195,27
 καθάπερ 194,17
 καθαίρειν opp. αὔξειν 14,30 80,27
 καθαίρεσις (τῶν μεγεθῶν) 95,23 (τοῦ ἀριθ.
 μοῦ) 152,17
- καθάποτι 104,11
 καθαροῖς 55,24
 καθέσεσθαι 11,18 55,5
 καθέλκειν 215,28 216,5
 καθεύδειν 222,18
 καθῆσθαι 51,29 55,2
 καθολικός. καθολικώτερον adv. 27,25
 καθόλου 197,3 πᾶσα καθόλου κίνηται; 23,
 17 τὰ κ. (opp. τὰ προσεγγῆ) 2,10
 καθορᾶν 187,5
 καί καὶ οὐκ 40,2 καὶ μηδὲν ταραχθῆσ
 18,14 καὶ i. qu. τουτέστι 65,19 106,14
 (ταῦτὸν δὲ εἰπεῖν Simpl.) 139,7 154,18
 158,21 in apodosi 102,8 *etiam bis pos.*
 2,12 125,19 saepius. καὶ abundare vi
 detur 2,30 149,2 201,10 202,7
 κατίνος (δεῖ τε κ.) 80,23
 κατίπερ libri; emend. ὅπερ 143,11
 κατίρος MW pro κύριος 47,2)
 κατιρός. οὕπω κ. περὶ τούτων 17,26
 κατίτοι cum partic. 85,23 119,14 *quamquam*
 62,6 166,2,3
 κακοποτός L 32,30
 καλάμη 60,19
 καλεῖν (ἐν τὸ πᾶν) 22,5 (δὲ καλοῦμεν φύσιν)
 35,3 pass. c. dat. causae 203,18
 καλιά (τῆς ἀλκυόνος) 61,8
 καλός ironice 17,22 καλῶς λέγειν 94,6
 κ. διαπορεῖν 121,22
 κάμψειν 144,15 156,6
 κάνει εἰ emend. 33,23
 καρδία 66,17
 καρκίνος 8,32
 καρπός 61,14
 κάρφος 50,20
 κατά. σὺ κατὰ σαυτόν 21,13
 καταβάλλειν (έσωτόν) 127,19 v. θεμέ
 λιον
 κατάγνυσθαι 61,22
 καταγραφή (τριγώνου) 98,10
 κατακερματίζειν τι πρός τι 136,10
 καταλαμβάνειν (τι ὡς τι) 2,19 pass. cum
 partic. 26,7
 καταλείπειν (νοῦν) 57,5 114,16
 καταλιμπάνειν (opp. ἐκθλίζειν) 137,4
 κατάλυσις *deversorium* 78,27
 καταμανθάνειν 30,10 142,13 205,13
 καταμετρεῖν 140,20
 καταμιγνύειν τι ἐν τινὶ 127,30
 καταναλίσκειν 181,11
 καταντᾶν εἰς τι 96,26

- καταριθμεῖσθαι med. (ἐν τούτοις) 48,4
 κατασκευάζειν δέξαν 4,23 c. acc. c. inf.
 22,30 coni. παράγειν 126,10 κ. δέ
 214,11
 κατασκεύασμα 133,22
 κατάφρασις v. ἀπόφρασις
 καταφέρεσθαι ἐπί τι 170,4
 καταχρῆσθαι τινα εἰς τι 49,11
 κατεκλήσεσθαι (coni. γαλατθεῖ) 129,22
 κατέχειν (πηδάλιον) 36,9 (κατέχουσα τά-
 ξις) 49,15 116,19 pass. 105,18
 κατηγορεῖν τοῦτον τενος 95,21
 κατηγόρημα 211,35
 κατηγορία (ἡγτενος ἄξιος κατηγορίας) 49,
 12 — (philos.) 75,19 169,29 v. Ind.
 nom. i. v. Αριστοτελής
 κατόπιν 129,21
 κατορθοῦσιν (defl.) 61,20
 καῦμα opp. ζειμών 50,13
 κεγγραμίς opp. συκῆ 215,27
 κέγγρος 15,8 (opp. συκῆ; κεγγραμίς WBL.)
 62,1 208,8
 κείεσθαι 53,16
 κείται. κείται τι κατά τενος 2,23 κεί-
 θω χωρὶς λόγου τὸ κτλ. 68,6 κειμένων
 τούτων 131,11 c. acc. c. inf. 50,23 (κεί-
 θω) 76,27 112,9 193,23 πάντα μοι
 κείται ἐν τῇ εὐδαιμονίᾳ 108,18
 κενολογεῖν 47,23
 κενός. κενὸν ὅνομα 47,17
 κέντρον κύλων 57,12 59,3 182,32 201,21
 γῆς 144,28
 κεραμεοῦς (σκεῦος) 109,8 110,2
 κεράμιον 112,22
 κεραμίς 51,4
 κέραμος *tegula* 51,14 103,12 *lутum* 60,26
 205,32
 κεφάλαιον. τὰ κοινὰ κ. 2,13
 κηρός 27,5 43,5
 κινεῖν μόλην 165,16 233,20 κινεῖσθαι
 περὶ τι 233,4
 κίνησίς ἔστεν ὄρμή 115,10 (emend. pro
 ποίησις) 36,19 ἐπχάτη 195,25 κατ'
 ἀλλοιωσιν, κατ' οὐσίαν 23,18
 κινητικός v. δραστικός, δύναμις
 κίσσηρες (opp. μόλιβδος) 132,28
 κιλῶν 19,10 170,21 207,6 216,17 219,30
 κιλάδος (opp. βέζης) 61,13
 κιλάδειν v. γραμμή
 κιλέπτεσθαι i. q. λανθάνειν 118,18
 κιλέψιδρα 133,23
- κιλίνη 35,18
 κλινόπους 61,22
 κοιλαίνειν (πέτραν) 215,24
 κοιλία (Καλλία falso L) 5,26
 κοιλος. τὰ κοιλα τοῦ ἀμφορέως 117,5
 κοιλότης v. συμότης
 κοινὸς πρός τι 8,26 εἰς κοινὸν προκείσθω
 σκοπεῖν 161,28 κοινῶς (opp. φυσικῶς)
 85,1 κοινότερον (opp. προσεγγῆς) 46,1
 v. δέξα, κεφάλαιον, λόγος, ὅνομα
 κοινωνίς subst. 102,18
 κολυμβηθρα 135,20
 κομίζεσθαι 52,20
 κομψόν. τὸ μὴ κομψόν (opp. τὸ φαλακρόν)
 27,4
 κόμη. κόμην ἀποθέεσθαι 53,18
 κόρη *pupilla* 74,18
 κόσμος 60,13 112,7 119,3
 κότινος 62,2
 κοτύλη (οῖνον, opp. γαλακῆ) 153,17
 κουφίζειν 136,22
 κοῦρος v. ἀμαρτάνειν
 κράτιν (τῶν ἔναντινων) 167,18
 κράτερον. τῶν κρατερῶν ἄπτεσθαι 82,
 22
 κρατεῖν 62,13 (opp. κρατεῖσθαι) 207,21
 κρατήρ 114,23
 κρατύνειν (opp. ἀναιρεῖν) 48,8
 κρέμασθαι ἐκ τενος 89,23
 κρύσταλλος 8,1
 κτᾶσθαι. κέκτημαι 26,10 192,17
 κυαθιτίος 135,26
 κύαθος (opp. θλον τὸ ὅδωρ) 90,14
 κυβερνᾶν 81,19
 κυβερνήτης 36,5
 κυβερνητική 43,15
 κυβικός 55,5
 κύβος 41,9
 κύκλος (τετραγωνίζειν) 3,33 57,12 (ἴσαι
 αἱ ἀπὸ κέντρου) 59,2 94,14 (ἐκ περι-
 σῶν σημείων συγκείμενος) 182,29 (περὶ
 τὸ κέντρον κινούμενος) 201,21 def. 233,2
 κυκλοφορία (ἀργή πάσης κινήσεως) 161,6
 163,16 233,9
 κύκνος 9,17
 κυλίεσθαι (τροχός) 187,2
 κύλιξ 127,22
 κύριος. κυρίως 155,2 (opp. ἐν πλάτει)
 157,10 ἡ κυρίως ἀπόδειξις sim. 2,2 27,
 33 28,28 45,23 κυριώτερον adv. 18,15
 κυρτός 139,9

κύων 8,30 13,3 39,24 66,8 κ. λυττῶν 51,
10 τὰ ὅπερ κύνα 50,13

Λάγκος 52,8

λαρβάνειν (ἀπλοῦν τὸ μεταβάλλον) 24,1
λ., τίνι διεφέρει sim. 35,10 50,6 λάζε
παράστημα 19,32 λαμβάνεσθαι med.
(λαρβάνειν Philop.) 129,25 εἴληπται ἥδη
τὰ πέρατα (coni. ὥριστα) 231,29 (cf. 27)
ληπτός 195,21 —

λανθάνειν c. partic. 48,7 149,18

λαοξέος 63,5

λέγεται. τοῦτο ἡ ἐντετοι ἡ λόγῳ λεκτέον
225,16 λ. λόγου 109,25 132,29 τὸ ὃν
ἐν λ. sim. 9,27 10,11 saepē λέγεται ἡ
λόσις ἐν ἀλλοις 5,32 τὸ λεγόμενον τοῦτο
διάστημα 113,25 τὰ λεγόμενα κατὰ στέ-
ρησταν 169,27 τὸ εἰωθός λέγεσθαι οὐ φά-
λως λελέξεται 164,1 — λέγω c. acc. c. inf.
37,6 115,31 ἔκεινο ἥρτεόν, ὡς 217,1 τὸ
λεγόμενόν ἔστιν, ὅτι 31,3 εἰρήσεται, ὅπως
127,28 ὅπερ εἴπον 72,22 ὡςπερ ἐξ ἀρ-
χῆς ἐρρέθη 86,5 τὸ σύνολον εἴπειν 19,7
οὕτω λέγειν 148,4,5 ὡς ἂν εἴποιμεν 9,
28 λέγω in parenthesis 186,18 222,26
τι λέγω ‘ποιεῖν’; — εἶναι 21,15

λειπεσθαι *vinei* (πλείστον) 200,26 τὸ λειπό-
μενον 57,6 112,28

λέξις 24,3 κατὰ λέξιν (opp. κατὰ φύσιν)
24,15

λεπτομερής. τὰ λεπτομερέστερα 126,5
λεπτός (σώμα) 126,29 (opp. παχύς) 130,29
λεπτύνειν 138,22

λεύκανσις 174,21

λευκότης (opp. μελανία) 114,26 167,9
174,21

λέων 27,5

λήγειν c. partic. 197,14 τὸ λῆγον (= τὸ
ἐπόμενον in syllogismo) 7,18

λημμα 9,6 15 50,23

ληρεῖν 48,16

ληρος. λ., εἰ 59,2 λ. πολὺς c. inf. 86,29
πλατὺς ὁ λ. c. acc. c. inf. 16,22

ληψίς 78,16

λιαν 59,29 142,18 178,17 195,9

λιθυος 35,21 γέ κύριος 133,20 134,18

λιθος 35,8 (ἀρμάνονται) 60,25 89,23 134,12
166,21

λιθοῦν v. ἀναθυμίασις

λογικός. αἱ λογικώτεραι τῶν τεχνῶν 1,7
τὸ λογικόν 171,21 λογικώτερον adv.
230,14

λογοειδής. τὸ λογοειδὲς τῶν ζῷων 61,9

λόγος *verbum* 37,20 *sermo* λόγον ποιεῖσθαι
περὶ τον 2,1 v. μεταφέρειν τὸ τοῦ
λόγου 127,7 *demonstratio* 121,14 143,5
184,11 ἄνει λόγου 37,21 ἐπὶ τοῦ λόγου
21,23 193,15 ὁ λ. σοὶ αὐτὰ διακρίνει
24,25 ἐρωτᾶν λόγον ἐπὶ τον 5,31 v.
λέγειν ἀναγκαῖος ὁ λόγος ὁ περὶ αὐτῆς
67,5 λ. διαλεκτικός 2,16 κοινὸς λόγος
86,22 *mens* (opp. αἰσθητικός) 207,30 τὰ
ὑπὸ λόγου θεωρούμενα (opp. αἰσθητά)
2,9 *notio* (= εἰδῶς; cf. Aristot. A 7
190a 16) 11,34 28,16 36,6 45,19 67,9
108,14 122,27 (opp. ὑποζείμενον) *proportion*
ὑπὲρ πάντα λόγον 86,4

λοιπός. ὁ λοιπός (quartus) τρόπος 168,4
τὰ λοιπὰ 13,12 λοιπόν adv. 79,4 107,21
111,11 207,19

λοισθαῖται 51,3

λοιμαίνειν med. 61,9

λυττᾶν v. κύων

λύγινος 197,7

λύειν 213,6

λύσις 5,32

Μάγειρος 132,19

μάλημα pl. 84,27 98,23

μαθηματικός (opp. φυσικός) 98,5 οἱ μα-
θηματικοὶ 191,23 τὰ μαθηματικά 57,11
58,27 (οὐκ ἐν τόπῳ) 98,19 v. ἐπιφένεια
μαυρός. εἰς μακράν 50,22

μαλακός (opp. σκληρός) 137,25 (ἀντροῦ) 133,9

μαλλον. ἵνα μαλλον μιθης 30,31 διὰ τὸ
δέ μ. οὐχι —; 73,8 μ. δέ 17,28 124,20
(post οὗτο) 5,14 ὅτι μαλλιστα 206,18

μανθάνω 30,31 (μ. πῶς) 107,19 abs.
219,5

μανία 11,33

μαρτυρεῖν τινι 94,9

μαρτύριον 44,4

μάρτυς 211,32

μάταιος. τοῦτο τῶν ματαιῶν ἔστιν 132,33
v. ἔξελέγεσθαι

μάτην (e coni.) 12,4 56,5

μάχεσθαι (ἥμην αὐτοῖς) 20,14 (πρὸς αὐ-
τὸν) 120,22 sim. 211,34

- μέγας. μέγα και μικρόν (Platonis) 107,15
 μέγιστος ν. γραμμή
 μέγεθος 10,33
 μέδιμνος, ὁ 208,7 τὸ μέδιμνον 153,17
 μεθεκτικόν, τό (Platonis) 107,16
 μέθεξις (Platonis; opp. δύσθωσις) 106,22
 μεθίστασθαι 103,13 170,22 πρὸς τὰ εὐ-
     ώνυμα 75,6 εἰς ἐπέραν φύσιν 206,1
 μέθυδος ν. ἔνδοξος, προκείμενος, συνήθης
 μεθύριον 219,12
 μειωτις (Aristot. φύσις) 178,24
 μελαινεσθαι ἐν τῷ ἀκτίνος 192,6
 μελανία ν. λευκότης
 μέλας 46,18
 μέλι 223,3
 μέλιττα 61,7
 μέλιτειν (εἰ μέλλοι — σφῆεσθαι) 86,6 ή μέλ-
     λουτα μορφὴ 25,9
 μέλος 1,10
 μελψθεῖν 172,28
 μέμφεσθαι 31,27 149,18
 μέν solitarium 77,27 105,1 om. 192,14
     (add. Simpl.) 225,4 in ultimo enuntiato
     40,3 71,13
 μένειν 108,4 ν. εἶδος
 μέντοι. οὐ μ. 65,3 μ. γε 65,7
 μεριζεσθαι (εἰς ἀπειρον) 196,4 208,5,21
     μεριστός 140,20 ν. ἀθρόος
 μέρος ν. ἀνά, γένος, παρά
 μεσημβρία 233,21 (e coni.)
 μέσος (χρώματα) 18,28 μέσον subst. 57,26
     221,23
 μεστός 123,31
 μετά. σκενῶς κεραμεοῦν μετὰ οἴνου 109,8
 μεταβάνειν εἰς τι παράδειγμα 30,31
 μεταβατικός (κύησις) 35,15
 μεταβολή. κυρίως μ. 27,33 ἀπό τινος εἰς
     τι 197,6
 μεταδιδόναι τινὶ τινος 49,14
 μετάθεσις 9,15 79,10
 μετακινεῖσθαι med. πρὸς τι 75,15
 μετακομίζεσθαι 117,26, 28
 μεταλλαγμάνειν 138,24 abs. 70,5 pass.
     79,10
 μεταλλεύειν αἰδηρον 64,6
 μεταμπίσχεσθαι μορίας μορφάς 137,29
 μεταξύ 167,16
 μεταπίπτειν 170,24
 μεταρρυθμίζειν τὴν λέξιν 23,26
 μετάστασις 235,16
 μετασχηματίζειν τὰ φύρια 100,10
- μετατιθέναι ν. ἀπορία
 μεταφέρειν λόγον ἐπὶ τινος 16,31
 μεταφορής 112,20 118,24
 μεταφορικός 106,26
 μεταγώρησις 235,16
 μετιέναι τὴν ἐπισήμην 3,30
 μετέργεσθαι διάστημα 203,3
 μετεωρίζειν ν. δίκτυον
 μετρητός. μετρητὸν ὁ γράφος 163,10
 μέτρον ν. ἀριθμός
 μέγιρι. μ. τοσούτου 44,20 μ. ἐπὶ τοσοῦτον
     20,15 (= μέγιρις οὐ) 26,17 μ. περ ἄν
     100,16 μέγιρις οὐπερ ἄν 101,12
 μὴ (μηδὲ etc.) in enuntio primariis 52,4 60,9
     in interrog. 123,29 (apud opt. corrupte
     103,8) post ὅτι 26,27 32,15 49,30 56,5
     71,3 86,11 234,16 post ὅτι cum οὐ altern-
     nans 165,20 post ἐπει 36,12 post ἐπεδή
     18,22 post ὅτε 92,19 in enunt. relat.
     86,27 170,17 194,3 200,6 apud acc. e.
     inf. 6,17 18,8, 16 22,7 32,2 71,26 75,12
     77,12 96,14 105,21 163,4 191,24 193,
     14 197,22 201,10 206,9 apud acc. e.
     inf. e. ἄν 202,19 τὸ μὴ κινεῖσθαι τὸ
     κινούμενον sim. 17,5 69,30 77,16, 29
 διερισμὸς ὁ μὴ κατὰ ἄλλο η ἄλλο 201,19
 apud participium saepe velut 25,25 54.
     20 65,7 τὸ μὴ ὅτι 72,28
 μηδαμῆ μηδαμῆς 72,29, 30
 μηδέ — μῆτε libri 33,23
 μηδείς ν. καὶ
 μηθεῖς 124,27
 μήκιστον 103,17
 μῆκος (coni. πλάτος) 97,31 185,13
 μήν. οὐδὲ μήν — — οὐδὲ δή 71,21 καὶ
     μήν 229,9
 μήν 141,2 ν. ἐνιαυτός
 μηνίσκος 4,1
 μήποτε οὐδὲ ἄν ἥλθομεν 153,21, 22
 μήτε pro μηδέ 191,17
 μηγανᾶσθαι τι (ἐν τινος) 1,20 138,16
 μῆγμα (Anaxagorae) 212,24
 μικρός ν. ἀνάλαμβάνειν, δεῖν
 μιμηγῆσειν. μεμηγῆσθαι δεῖ τινος, ὅτι
     24,27
 μῆτις 138,1 μ. τε καὶ πρᾶσις 167,18
 μηῆμα 52,8
 μηημονεύειν τινός 48,24 59,11 ἀς 20,
     12
 μολιβδίνας (σφαῖρα) 132,29
 μόλιβδος 132,27 133,4

μόδις 185,11
 μοναδικός ν. ἀριθμός
 μονάς (ἀριθμητικής) 3,14 6,2 84,14 124,21
 176,6 ν. ἀριθμός, δυάς
 μονή (opp. φορά) 88,14 (opp. κίνησις)
 128,5
 μόνος. ἐν μόνον 194,2 μόνον adv. (*tamen*)
 84,5 μόνως (Aristot. μοναχῶς) 29,22
 108,27 109,10 188,21 210,32
 μορφή 25,9 137,29 ν. εἶδος
 μουσικός 1,9 219,11
 μοχθεῖν ν. ἀνήνυπτος
 μοχθητία (τοῦ σχῆματος) 142,13 (τοῦ λόγου) 184,11
 μοχλός 220,10
 μυριοπλάσιος 86,4
 μυρίος 52,8 137,29
 μυριοστόν (coni. τριτημόριον) τῆς ὥρας
 131,24
 μύλη ν. κινεῖν
 μύρμηξ 61,4

Ναὶ 72,16
 ναυαγία 55,12
 ναυπηγεῖν 43,18
 ναυπηγική 43,15
 ναυπηγός 43,17
 ναῦς 19,10 36,5 205,26 215,28
 ναύτης 132,19
 νεανιεύεσθαι (ἀτοπώτερόν τι) 6,17
 νείκος ετ φύλια Empedoclis 42,12 48,28
 νέος. τὰ νεώτατα (opp. τὰ πρεσβύτατα)
 142,2
 νεῦρον 14,6
 νεῦσις 206,31
 νεύειν (πρός τι) 33,10 (ἐπί τι) 33,16
 νεωλκέος 216,2
 νεώς 50,3 δ. ν. (t. Delphicum) 57,15
 νήγκεσθαι 119,11
 νοεῖν. νόει μοι τὴν κίνησιν προσέονταν 42,26
 pass. 38,1 (opp. γράφεσθαι) 103,22 113,8
 c. acc. c. inf. (susp.) 192,15 ν. ὡς 186,
 10 οὐτὸν νοεῖς 219,3 νοεῖσθαι αὐτὸν καθ'
 αὐτό 28,15
 νόησις 100,26 123,4
 νομίζειν τι 8,16 fort. restituendum 192,15
 νοσάζεσθαι (opp. ὑγιάζεσθαι) 178,22
 νοσερός 208,7

νοσεῖν. οἱ νοσοῦντες 144,19 τὸ νοσοῦν
 216,13
 νόσος. φόρμακον τῆς νόσου γαλεπώτερον
 184,10
 νουμηνία 141,2 ν. ἐβδόμη
 νοῦς hominis 2,11 114,30 148,2 161,7
 ν. καταλείπειν Anaxagorae 13,23 48,28
 81,21 209,16
 νούρφαῖον ν. γρυπάζιον
 νῦν. ἄκουε δὲ καὶ νῦν (*hoc operis loco*)
 sim. 28,17 71,13 τὸ νῦν 141,32 τὰ νῦν
 (190,6?) 194,30
 νυνί. τὰ νυνί (punto leg. τὰ νῦν ἦ) 190,6
 νύξ (opp. ἡμέρα) 142,20 156,9
 νυκτήμερον 185,16

Ξανθός 230,30
 ξηρός (opp. ὑγρός) 137,25
 ξηρότης (opp. ὑγρότης) 85,13
 ξιφός 54,25
 ξύλινος 57,17
 ξύλον 108,15 165,11 (δυνάμει κοῦφον)
 219,9 ξύλα 61,14 146,23 173,33

‘Ο articulus a Themistio omissus in dett.
 libris saepe additus cf. praef. p. XXXVI
 τὸ δ δεῖται sim. 98,4 234,3 πρὸ τοῦ 123,
 31 127,23 223,11 ἐφ' ὃν μέν — ἐφ' ὃν
 δεῖται τὸ διάστημα τὸ δέστον ἀν διέληπται
 185,28
 ὅγκος (opp. δύναμις) 85,21 (coni. τόπος,
 χρώματα) 193,4 plur. 181,11 (τέμνεσθαι
 δυνάμενον) 208,11
 δόε. τόνδε δή τρόπον 7,15 τοῦδε τινος 33,21
 δόῃ 65,3 98,13
 δόειν δόδοι τεταγμένην 63,7
 δόδοιπορεῖν (coni. πλεῖν) 145,10
 δόδος εἰς τι 40,6 δόδοι πάρεργον 87,23
 οἴτεσθαι c. acc. c. inf. (οἴτε) 18,32 (οἴτεσ-
 ται τις) 27,21 192,23 197,5 c. inf. fut.
 11,11 c. inf. 7,26 σῆμαι (in parenthesis)
 132,25 160,27 208,2 233,8
 οἰκεῖος 14,2 56,3 103,6 οἰκειότερός τινι
 230,13
 οἰκειοσθαι πρός ξαντόν 175,23
 οἰκημα (opp. ταμιεῖν) 117,12
 οἰκησις 142,29

- οἰκία 5,32 35,8 105,24 155,13
 οἰκοδομεῖσθαι οἰκίας 64,7
 οἰκοδομική 43,4
 οἰκοδόμος 51,25 155,14
 οἰνόμελη 223,3
 οἶνος (δέ ἐν τῷ γρὶ) 148,28 223,3 v. ἀμφορεύς
 οἶος. ἔστιν οἶον τε 74,4 οἶον = ὡς 77,2
 150,13 (οἶον οἴνῳ) 207,13 al. (at 27,27sqq.
 pertinenter ὡς vel ὥσπερ pro Aristotelico οἶον adhibet Themistius) *tamquam*
 (οἶον γάρ) 2,6 56,28 103,6 (οἶον περιέχεται
 πῶς) 121,3 129,28 194,23 ante exempla
 οἶον vel ὡς omittitur 57,15 108,18
 οἶον ὡς 23,12 (?) et in dett. 4,12 οὖ-
 δὲν δὲ οἶον καὶ νῦν ἐπιτεκέψασθαι 189,24
 οἶονει 9,1 27,2 38,10, 31
 οἰχεῖσθαι 129,12
 ὀκνεῖν. οὐκ δ. c. inf. 12,29 13,10
 ὀλιγότης (opp. πλῆθος) 80,5
 ὀλόκληρος 60,19 62,11 162,1 168,17 190,23
 ὄλος. ὅλον τοσάνδε 216,2 δὲ̄ ὅλον τοῦ
 σώματος 124,8 διὰ σώματος χωρίσει δὲ̄
 ὅλον 104,15 καὶ καθ' ὅλον καὶ κατὰ
 μέρια 88,17 τὸ ὅλον (diff. τὸ τέλειον)
 def. 95,5 ὅλως *ut brevi dicam* 11,4
 92,26 *omnino* (ὅλως — παντελῶς) 41,8
 56,2 194,25 (ωδέ — δ.) 206,14 εἰς ἐπί-
 νοιαν ἥλθομεν δ. τοῦ τόπου 113,13
 ὄλοσχερῶς 2,23
 ὄλοφυής (Empedoclis) 62,11
 ὄμαλής 163,15 176,28 117,(10 W). 15. 16
 235,23
 ὄμαλός 160,1 (όμαλής Simpl.) 176,23. 25.
 27. 28 177,10. 14
 ὄμιλειν 137,27
 ὄμβρα 74,18 pl. 110,9 (opp. ἀκοή) 155,32
 ὄμογενής 130,20 173,11
 ὄμοιοιδής 173,12 176,13 (57,26 L)
 ὄμοιοιειδής 57,26
 ὄμοιομέρειαι (Anaxagorae) 3,2 13,22
 ὄμοιος. ὄμοιον γάρ τι λέγειν κτλ. 8,29
 ὄμοιως 196,23 201,21 210,30
 ὄμοιότης 106,18
 ὄμοιοῦσθαι τοι 33,11
 ὄμοιωτίς (opp. μέθεξις) 106,23
 ὄμοι. ἦν ὄμοι πάντα Anaxagorae 13,34
 ὄμωνυμα 7,25 142,12 207,2
 ὄμως (e coni.) 144,4 ὄμως καὶ 137,22
 202,3 δὲ—ὄμως (δ. quarto loco) 79,22
 ὄμετροπολεῖν 42,12 123,2
 ὄμονα. δ. ἄνευ πράγματος 48,2 κενόν
- 49,4 κανέν 176,8 ἐνὶ ὀνόματι προσ-
 αγορεύειν 171,23 pl. χρόνου 163,18
 πλειόνων μονάδων 96,20
 ὄνομάζειν c. dupl. acc. 36,18 69,24 οὖ-
 τως τι 162,17 οὐκ ἔστι ὀνωμασμένον τι
 ἐπὶ τίνος 25,7
 ὄνος 85,5
 ὄντως γίνεσθαι τι 17,19
 ὄξετης τῆς ἀντιμεταστάσεως 118,19
 ὄπή 133,24
 ὄπηλίκος 93,17
 ὄπηλικοσοῦν 15,7
 ὄπισθεν τὸ 235,21 (opp. πρόσθεν)
 ὄποιος. ὄποια ἄττα 181,5
 ὄπόσος v. ὄ
 ὄπτεική 3,19
 ὄπως. οὐδὲ̄ ἔστιν ὄπως c. opt. 231,26 ὄπως
 φράσι 199,24 οὐχ ὄπως — ἀλλ᾽ 206,14
 229,24 v. ὄραν
 ὄπωσθήποτε 25,34 37,32
 ὄπωσθην 207,15
 ὄραν (ὄρματι) 110,8 194,4 ὄρα (τὸ ἀναγ-
 καῖον) 21,23 (τὰ λοιπά) 88,23 sim. 131,
 27 ὄπως 99,16 c. acc. c. inf. 107,14
 ὄρατις 74,13
 ὄργανον 54,23 (mus.) 133,25
 ὄργή def. 66,16
 ὄργιζεσθαι 172,17
 ὄρεξις 66,17 ὄπο νοῦ καὶ κατ' ὄρεξιν
 161,7
 ὄρθος. ὄρθαι (sc. γραμμαῖ) 194,5 ὄρθως
 104,1 123,7
 ὄργειν 53,5 145,5 med. 146,20 pass. 143,
 18 ὡρισμένος δ ὄργιμος 154,22 τὸ ὄρ-
 στόν 11,22
 ὄρισμός (Aristot. λόγος) 2,21 11,22 36,22
 39,21 (ἴσχατος) 57,10 (δ περὶ κινήσεως
 δ.) 67,6 154,22
 ὄριστικός λόγος 11,20
 ὄρμασθαι ἔκ τίνος 126,10
 ὄρμή 115,11
 ὄρος 78,26 101,1
 ὄρος 163,19
 ὄροφή 63,5
 ὄροφοῦ 206,9
 ὄρόσσειν 51,31
 ὄρχεισθαι 218,11
 ζε in interrog. indir. qu. v. 50,6 παρ? ᾧ
 (= παρὰ ταῦτα, δ) 67,21
 ζεπερ saepe pro ζε ut 56,6 65,25 143,11
 182,24 ὄπερ εἰπον 112,5

- δστις. δτι καὶ τόχοι 80,24 at δτις ἀν εῖη
205,24 δτι=δτοῦ 142,7
- δστισδήποτε 10,11
- δστισοῦν 207,16
- δστισπερ 78,11
- δστοῦν 14,6 16,19 38,32
- δταν c. indie. saepe in libris 39,14 48,18
55,16 (92,19 M?) 133,17 193,19 c. opt.
(M) 202,28 δταν=ει 186,30
- δτε. δ., τότε 92,19
- δτὲ μέν — η̄ 176,26
- δτι v. ἀναμικνήσκεσθαι, γάρ
- οὐ. οὐ λευκόν (201,13) et μὴ λευκόν (19,7)
sim. promiscue οὐκ οὐδεῖται (Aristot. μὴ
οὐδεῖται) 21,30 οὐ apud acc. c. inf. 25,2
48,9 72,1 80,1 125,14 saepe apud partic.
6,17 25,10 37,8 10 48,9 69,12 206,20 οὐ
in enuntiatis condicionalibus 33,18 74,7
182,7 188,23 οὐ—πω 170,6 198,7
οὐ μήν 8,1 26,6 οὐ μήν—, ἀλλά 70,13
οὐδαμῶς 65,9
- οὐδέ—οὐτε 14,25 85,2 111,25 206,13 214,
12 οὐδέ—οὐδέ 21,19 105,7,8 207,21
saepe ὡσπερ οὐδέ—οὐτως οὐδέ 111,25
οὐδέ μήν—οὐδέ δή 71,21 οὐδέ πῃ δή
οὐδέ 207,27 οὐδέ τις 48,4
- οὐδείς. οὐκ—οὐδεμία 203,7 οὐδέν ατοπον
c. acc. c. inf. 52,9
- οὐκέτι 52,17 188,17 (Aristoteles οὐ) 205,16
209,8 235,9
- οὐν 1,11 70,18 227,13
- οὐράνιος 9,1
- οὐρανός. (ό νοῦς τοῦ οὐρανοῦ) 57,7 (ό
οὐ. ἐν τάπερ) 120,15 135,19 (περιφορά
τοῦ οὐρανοῦ) 163,28 185,25 pl. v. ἀπειρος
- οὐσία 155,22
- οὐσιοῦσθαι. φύσις ἀπειρος οὐσιωμένη ἐν
τῷ ἀπειρῳ 79,22
- οῦτε pro οὐδέ 11,26 18,26 74,3 saepius
οῦτε—οῦτε ἔτι μᾶλλον 170,31 οῦτε μήν
206,1
- οὗτος. τοῦτο αὐτό 59,6 ad sequ. spectat
67,9 ταύτῃ 74,23 δτι—, οὗτως 42,23
- οὗτοι. τοιτι 50,26 111,8
- οὐχί 22,30 73,8
- δφείλω c. inf. 92,9 175,25 ὠφελεν conieci
12,14
- δφθαλμία 175,15
- δφθαλμός 5,26 165,11 pl. 108,9 πράγματα
ἐν δφθαλμοῖς ὄντα 185,5 πρὸ δφθαλμῶν
ὄντα πᾶσιν ἀνθρώποις 185,17
- δχεῖν 234,10
- δχετές 52,7
- δχλος. δχλον παρέχεν 132,5 192,2
- δχνη 62,2 (δχνη 1.)
- δψις 2,7 v. διακριτικός
- Ηαγγέλοις 15,27
- παθητικός (τῶμα παθητόν libri) 121,18
- πάθος (εον. τόπος, σχῆμα) 159,24 (opp.
φορά) 206,25 v. εἶδος
- παῖς. οἱ ἔρι (Themistii) παῖδες 185,14
- πάλαι. οἱ πάλαι φιλοσοφήσαντες 3,3 (5,27
οἱ πάλαι WBL) τὰ πάλαι προδιωρισμένα
75,23
- παλαιός. οἱ παλαιόι (philosophi) 5,27 21,
22 22,19 30,20 48,3,24 59,13 61,18
104,19 παλαιά ή δόξα 113,9 παλαιός
τορος λόγος 100,9 τὰ παλαιά (opp. τὰ
ἄρτι) 142,2
- παλαιστής (palma) 207,25
- πάλιν in enumeratione 19,5 (= ώσαύτως)
194,14 π. δὲ 50,18 π. δὲ ἀναλαβόντες 74,
24 τοῦτο πρόλαβόντες—τι ἀν π. λέγωμεν
128,23 ἀναμνηθῶμεν π. 74,10 τὰ αὐτὰ
πάλιν ἀτοπα ἀκόλουθησε 23,3 εὐθὺς—,
δὲ πάλιν 67,7
- παρμύριος 15,8 181,16
- παρπληθής 60,20
- πάρμπολυ 60,5 διαφέρειν 9,23 32,27 110,8
176,6 διετασθαι 103,16
- πάνσοφος. οἱ πάνσοφοι οὗτοι 132,26
- παντάπασιν 42,15 226,12
- πανταχόθεν (στεγανός) 113,29 (ίσας) 233,2
- παντελής (ήρεμός) 213,16 (ήρευχα) 213,20
παντελῶς 14,15 16,1 22,27 96,24 110,4
203,15
- πάντη 124,7 (πάνυ BL) 125,23
- παντοῖος 61,2 παντοῖως 137,29
- πάντως 25,25 55,6 (π. που) 75,11 86,1
- παρά. παρὰ μέρος 115,2 c. gen. (= οὐπό)
55,1 v. εἰσάγεν
- παραβάλλειν 10,24
- παράγειν ἔκ τινος 32,14 78,25 126,10
opp. παράγεσθαι 64,29
- παράδειγμα (coni. εἶδος) 44,16 (λάβε π.
κατά τι) 19,32 (χρῆσθαι τοις ἐπὶ τῶν
τεχνητῶν παραδείγμασι) 38,20 (δηλον ἐξ
ἄλλου παραδείγματος) 69,32
- παραδέχεσθαι τι ὡς τι 116,1

- παράδοξος v. ἀληθής
 παράθιξις 75,1
 (παραίνειν 48,6 libri)
 παραιρεῖσθαι (e coni.) 90,16
 παραιτεῖσθαι 4,8 παραιτητέον 3,32 133,1
 παρακεῖσθαι τινὶ 157,30 παρακείμενον
 175,22
 παρακυμή v. ἀκμή
 παρακολούθημα 91,16
 παρακρούεσθαι διά τινος 3,29
 παραλαμβάνειν πρός τι 75,25 e. acc. e.
 inf. 167,16
 παραλείπειν 187,2 τὰ παραλειμμένα
 (ορρ. τὰ εἰρημένα) 108,19
 παραλογίζεσθαι 3,27 10,23 (τινὶ) 3,34
 (τοῦτο) 201,22
 παραλογισμός 200,17
 παράλογος 52,17
 παραπλήσιος (3) 188,12 παραπλήσιως 114,
 24 169,7
 παρασπείρεσθαι παρεπάρθαι τινὶ 123,16
 ἐν τινὶ 135,12 136,7
 παραύξειν 85,26
 παραύξησις 85,28
 παραχρῆμα 92,13
 παρεγκεῖσθαι 182,8
 παρεῖναι παρόστης γόρας 89,26 ἔνθα ἢν
 παρῇ 37,33
 παρεμπίπτειν 124,16
 παρεμπλοκή 123,18
 παρενέρειν τινὶ 124,8
 παρέρχεσθαι τὸ παρελθόν 93,9
 παρέχειν v. ὅχλος med. παρέχεσθαι τινὲς
 τι 37,20
 παρίειναι 125,25
 παρίστασθαι τῷ λόγῳ 104,19
 παροίχεσθαι παρογγημένον 142,3 184,
 21
 παροϊώνεσθαι πρός τινα 48,23
 παρορᾶν 31,27 32,27 οὐ παρορτέον 48,3
 ὡς σχεδὸν ἀπαντεις παρορῶν 212,20
 παρορμητικός (ἀλλήλων) 208,16
 παρουσία 33,17 γίνεται τι παρουσίᾳ τινός
 183,18
 πᾶς v. ἀμφιεβήτησις τὸ πᾶν ὅδωρ 17,21 ἢ
 τοῦ παντὸς περιφορά 163,20 203,15
 πάσχειν εἰς ἄλληλα 122,10
 πατάσσειν 56,7
 πατήρ (coni. οἰς) 75,25 146,21
 πατρίς 185,15
 πάτταλος 89,23
- παύεσθαι ἄρτι e. partic. 88,27 91,30 e. inf.
 229,25 e. gen. 47,2 195,12 198,4
 παῦλα 196,15 198,4
 παχύνεσθαι ορρ. λεπτόνεσθαι 138,23
 παχύς (ορρ. λεπτός) 130,29 (ορρ. λεπτό-
 μερής) 126,5
 πεῖσθαι τὸ πεζόν 171,21
 πείθεσθαι τι ἐκ τινος 63,14
 πειράσθαι (πειραθόμεν) 35,3
 πέλαγος v. ἄπειρος
 πέμπειν τὸ ἀκόντιον 48,21
 πενταδάκτυλος 50,13
 πένταθλον v. πηδᾶν
 πέντε. τὰ π. 146,23
 πέρα τῶν ἴκανῶν 25,24 περαιτέρω 106,26
 v. δεῖν
 περαίνειν τὰ ἐφεῆς ἐπὶ τινὶ 3,15 τούνα-
 τίον οὗ βούλεται (e coni.; v. παραίνειν)
 48,6 περαίνεσθαι 88,12 de formis ver-
 borum περάνειν et περάνη promiscue ad-
 hibitis cf. quaoe adn. ad 89,11
 πέρας (ορρ. ἄφῆ) 99,20 def. 113,7
 περατοῦν (coni. ὥριζετο) 113,6 pass. 16,26
 42,27 εἰς τι 60,15 106,2 πρός τι 81,
 30
 περιάγεσθαι εἰς τι 104,12
 περιαγωγὴ κάρης 74,18
 (περιαγωγὴ κάρη) 90,16
 περιβλέπειν 47,26 121,16
 περιγράφεσθαι (ἢ ἐπιφένεια πέραστ) 113,19
 (ἢ κίνησις τῇ οὐσίᾳ τοῦ κινούμενου) 143,9
 περιείναι. διφρ. σχολὴ περίεστιν 132,6 ἐκ
 περιόντος 4,22 78,27
 περιέρχεσθαι (ἢ λόγος; εἰς τῶν εἰρημένων
 εἰς τι) 95,29
 περιέχειν 46,5 (γραμματι περιέχουσται) 59,3
 (τόπος π. σημείον) 105,3 (ορρ. περιέχ-
 σθαι) 99,8 pass. 121,3
 περιστασθαι εἰς τι 26,22
 (περικάρδιον 66,16. 17 WL)
 περιλείπεσθαι 191,26 e. acc. e. inf.
 220,31
 περιορίζεσθαι ὑπὸ τινος 82,10
 περιπατεῖν. τὸ περιπατοῦν (coni. τὸ καθ-
 ἡμερον) 51,29
 περιπατος. ὁ γένες μου π. καὶ διν τῆμερον
 βασίσθω 175,20
 περιπίπτειν (ἀντιφάσει) 12,8 (ὄνοματο)
 49,6 (κυνὶ λυττῶντι) 51,9 (ἀδυνάτῳ)
 184,6
 περιποιεῖσθαι 60,19

- περιττεύειν 90,22 155,22 μέρει τινί 104,
33 181,10
- περιττός (opp. ἄρτιος) 11,14 181,15 (περισ-
σός) 182,28 *supervacaneus* (comi. ἐνδέον)
60,8 (περιττόν e. inf.) 62,7
- περιτυγχάνειν τινί 52,13
- περιφέρεια τοῦ κύκλου 4,5
- περιφέρεσθαι (opp. τὸ φέρεσθαι) 120,18
- περιφορά (opp. φορά) 118,11 (τοῦ παντὸς
οὐρανοῦ) 142,19 τοῦ παντός 163,26
203,15
- περιγέιν. κενὸν ἔξωθεν περικεγμένον
136,3
- πέρυσιν 193,14
- πέτρα 215,24
- πέττεσθαι (τροφή) 214,23
- πῆ (χωρεῖν) 137,18 οὐδὲ πη ν. οὐδὲ
- πηγὴ τῆς φύσεως ἡ τετρακτύς 79,26
- πηγνύναι 166,22 v. γάλα
- πηδάλιον v. κατέγειν
- πηδᾶν πέντεθλον 173,1 ἀνω 217,17
- πηλάριον 17,18
- πηλίκος. κατὰ τὸ πηλίκον ἀπειρον 187,8
- πηλός 61,6 72,1
- πηλίξ 8,2
- πήρωμα (τὰ ἐκ γενετῆς πηρώματα) 37,9
40,10
- πηγυαῖος 74,1 190,31 202,23
- πηγυς 164,6
- πιθανός (*aileta*) 113,12 πιθανόν e. acc. e.
inf. 126,18 πιθανώτερον κατασκευάζει δὲ
λόγος, ὅτι 214,11 πιθανῶς 99,16 137,16
- πιθανότης 81,31
- πιθοὶ γλεύκους 136,5
- πικρός opp. γλυκύς 137,25
- πιλεῖσθαι v. ἀραιοῦσθαι
- πιλησίς (πόνωντις καὶ π.) 121,24
- πίπτειν ἐκ τοῦ στέγους 51,3 ὑπὸ ἀριθμούν
94,14
- πιστεύειν e. acc. e. inf. 49,31 103,3 ἐξ
ῶν ἔτι μᾶλλον πιστεύον, ὅτι 198,1
- πιστοῦν. ἀπρίβεστον πιστωσάμεθα ἢν e.
acc. e. inf. 217,6 πιστωτέον καὶ ἐκ τῆς
ἐπιγωγῆς 197,19
- πίτια 62,2
- πλανᾶσθαι. πλανώμενοι κενὸν ὑπολαμβά-
νουσιν 123,3
- πλάνη 95,12 τὰ αἴτια τῆς πλ. 115,11
- πλάσσειν v. πλάττειν
- πλαστική 43,5
- πλάτανος 7,31 44,19 61,30 62,2
- πλάττειν. πλάττεις σεαυτῷ τι 114,10
πλάσσειν καὶ γράφειν ιδέας 61,2 πλάσσει-
ται κέραμος 60,26
- πλάτος. ἐν πλάτει (opp. κυριώς) 157,10
v. μῆκος
- πλατύς (στεղηρος, μόλιβδος) 133,3 v. λῆρος
- πλεῖν 55,11 145,10
- πλείων. ἐπὶ πλειον 37,6 πλείω τῶν ἴκανῶν
8,23
- πλέκειν σόφισμα 201,4 πλεκέσθω ὁ λόγος
9,8
- πλεονάζειν 14,12
- πλεονασμὸς τῆς ὥλης (opp. Ἐλειψις) 56,19
- πλευρὴ τοῦ τριγώνου 97,24 v. διάμετρος
- πλῆθος μαρτύρων 211,32 v. βαδίζειν
- πλήν. πλ. οὐχ ὄροις 202,2 πλ. εἰ μὴ
124,8 πλ. διαφέρει 92,21
- πληροῦν 88,3 (opp. ἀρχεσθαι) 147,11
- πλησιάζειν τινί 225,23
- πλησίον. δὲ ἀλλὰ δὲ πλ. 234,16
- πλήσσειν (ἢ κεραμὶς τὸ παρόντα) 51,11
(pass.) 52,26 56,13 τὸν τύραννον ὑπὲρ
τοῦ ἀνελεῖν 54,23 πλήσσεται ἢ γορδὴ
213,28
- πλίνθος (comi. ἀμφορεύς) 206,1
- πλοῖον 110,10 207,16
- πλοῦτος 207,33
- πλωμίος (ποῖον σχῆμα νεώς πλωμώτερον)
43,17
- πόα 60,19 225,23
- ποδιαῖος 186,33
- ποδώνης Ἀγαλλένς (ποδωκέστερος) 200,1
(ποδωκέστατος) 199,24
- πόθεν 3,15 162,2 saepe
- ποθέν 231,14 ποδέν ποι 162,1
- ποιεῖν (opp. πασχεῖν) 122,10 αἱ προτάσεις
τὸ συμπέρασμα 65,15 π. διάστημα τὸν
τόπον 128,6 π. οὐκ ἀλισσὸν τὸν κόσμον
209,14 med. διαίρεσιν εἰς εἶδη 21,4 ἐκ
τοῦ ἀπλῶς ὄντος τὰς γενέσεις 32,6 τὰ
ποιούμενα def. 36,18
- ποιητής (Homerus) 144,2
- ποιητικός (τινος) 127,10 π. αἴτιον 13,22
(52,20 WB) π. αἴτια 81,21 π. τέχνη
65,17 τὸ π. (opp. τὸ τελικόν) 56,1 —
poeticus τὸ π. φῦλον 103,28
- ποικίλος 60,20
- ποιότης 82,32 114,30
- πολεμεῖν 145,11
- πολέμιος 55,1
- πόλεμος 140,18 δὲ π. δὲ Ηεραπός 157,4

- πόλις 105,25
 (πολιτεία 35,5 BL)
 πολιτεύος 19,3
 πολλαχόθεν ἀν καταμάθουσιν 221,25
 πολλοστημέριος (δύναμις) 207,6 neutr.
 186,22 207,6
 πάλιοι pl. (τοῦ κόσμου) 144,28 (opp. ὁ
 Ισημερόνος) 142,26 (opp. ὁ μέγιστος κύ-
 χλος) 202,6
 πολύει, ἐπὶ πολὺ 235,12 ὡς διὰ πολλού
 208,23
 πολύγωρος (συγκα πολογιωρότατον) 61,7
 πομπή 140,18 173,20
 πόνος, οἱ πόνοι (Aristot. τὸ πονεῖν) 45,7
 πορεία 70,8
 πορίζεσθαι 1,2
 πόρρω (opp. ἔγγρος) 207,3 πορρωτέρω σφάλ-
 λεσθαι 105,9 (opp. ἔγγυτέρῳ) 53,13
 πόρρω θεν 49,22
 πόσος, ἢ δύο ἢ πόσαι 81,9 πόσον χρόνον
 τὸ ίκινον ἑλλω 163,29
 ποταμός 119,10
 ποτέ 117,16
 πότερος, ἐν ποτέρῳ τοῦ δυοῖν 166,5 (πό-
 τερον ante ἢ add. WBL 17,18)
 που 49,6 e coni. 77,14 (92,13?)
 πούς 5,24
 πρᾶγμα (opp. ὄνομα) 32,24 162,21 (54,
 12 M)
 πρᾶξις 51,30 v. διδασκαλία
 πρέπειν, οὐδὲ φυσικῷ πρέπων ὁ λόγος
 29,20
 πρέσβυτος, οἱ κατὰ φύσοσφίαν πρεσβύτατοι
 (πρῆται Aristot.) 29,23 τὰ πρεσβύτατα
 (opp. τὰ νεώτατα) 142,2
 πρίειν 70,20 δῶλα πρίεται 60,26
 πρίζειν (opp. πρίζεσθαι) 46,25
 πριστίκῃ 43,22
 πρίων 64,15 70,20
 πρό, πρὸ τῆς νεώς (opp. ἐν αὐτῇ) 36,7
 προάγειν εἰς τι 211,2
 προαιρεῖσθαι 47,27
 προαιρετις 47,23 219,6
 προαιποδεικνύναι, ἐπὶ 165,19
 προαιποδέιδόναι, ἐκ τῶν προαιποδεικνύνων
 τρόπων 47,18
 προαιπολείπειν 208,10
 προαιπορεῖν, ταῦτα ἡμῖν προηπορήζειν
 108,5
 προβαίνειν τόπον ἐν τόπῳ 148,21
 προβάτου 162,23

- πρόβλημα, ὑπόλεστις τοῦ προβλήματος
 229,28
 προδιατετεῖσθαι ἀνάγκη ταῦτα προδιελέ-
 σθαι 165,3
 προδιορίζειν, τούτων προδιωριζμένων 83,8
 προδιωριζμένα 69,31 75,23
 προειδέναι 48,20
 προεπιδεικνύναι 184,11
 προέρχεσθαι 116,30 εἰς τὴν ἀγοράν 47,24
 52,20 ἐπὶ ἀπερτὸν 135,7
 προηγεῖσθαι 226,3 προηγουμένων 29,1
 60,12 63,30 162,10
 προήκειν, προήξομεν ταῦτα ἀποροῦντες
 210,31
 προθυμεῖσθαι c. inf. 17,5
 προΐέναι (οὐχ ἢ πέφυκε) 37,10 (ἀνεμπό-
 διστος) 42,26 (προΐών de Aristotele)
 195,23 (οὐ πρόσεις συλλογισμός) 200,32
 (εἰς τι) 227,28
 προίεσθαι (προϊστεῖται) 184,31
 προϊστασθαι, οἱ προϊστάμενοι τῆς δόξης
 123,3
 προκεισθαι 56,6 πρόκειται τῇ συγγραφῇ
 c. inf. 1,2 εἰς καινὸν προκεισθῶ σκοπεῖν
 161,28 τί σημαίνει τὸ προκειμένον 124,
 25 πόρρω τοῦ προκειμένου 61,30 sim.
 189,1 προκειμένη σκέψις 175,18 πρ.
 μέθοδος 84,28
 προκινεῖν, τὸ κινούμενον ἥδη προκεκίνηται
 πρότερον 196,14
 προλαμβάνειν 128,23 141,13 ἀεὶ τῆς
 ἐφεῆς γίνεται ἡ προλαβοῦστα 223,27 προ-
 ληφθεῖσῶν τῶν προτάσεων 58,18
 προλέγειν, προειρηκέναι (πρότερον περὶ
 τίνος) 18,7 ὡς προειρήκαμεν 98,30 105,8
 καθάπερ ἔφθημεν πολλάκις προειρηρότες
 53,23 φανερόν, ὁ προειρίκαμεν 174,1
 καθά προείρηται 199,8 (προείρηται MB
 90,16) τὰ προειρημένα 81,31
 πρόνοια 33,12 (οἱρε τόχη) 48,21 πολλὴν
 ἔχειν πρόνοιαν τῷ μη διαλέπειν 61,15
 προσδοκοποιεῖσθαι πρός τι 208,27
 πρόσδοσ 47,26 (ἐπὶ τι, ἀπό τίνος) 39,25
 (εἰς τὸ πρόσθεν) 58,3 (εἰς ἀπειρον) 121,
 13 (μετὰ ταῦτα) 235,21
 προσίμιον (οἱρ. διάγησις) 173,17
 πρός, τὰ πρός τὸ τέλος 43,26 πρός ἡμᾶς
 opp. πρὸς τὴν φύσιν 1,14 (πρὸς αὐτὸν
 WL 13,4) e coni. 229,11 adv. 16,
 21
 προσάγειν τί τοι 171,2 229,17

- προσαγορεύειν c. dupl. acc. 19,11 ὀνόματι 171,23
- προσαναγκάζεσθαι 96,4
- προσαπορείν τι τινι 132,4
- προσάπτειν τι τινι 95,22 (ἐναντιολόγιαν) 10,8 (ἀνάγκην) 63,22 ἡ οὐκη προσημένη τῷ τόπῳ 106,8
- προσαφατείσθαι τι τινος 8,16
- προσγίνεσθαι v. ἀπογίνεσθαι
- προσδειν. προσδεῖ τούτου τῷ λόγῳ 50,30
- προσδεῖσθαι τινος 43,19 111,25 206,21
- προσδιορίζειν 75,4
- προσδοκῶν (ὑσθίεσθαι) 60,14
- προσειναι τινὶ 71,23 72,13
- προσεξετάζειν 40,30
- προσεοικέναι τινὶ 74,16
- προσεπιβλέψειν 183,1
- προσεπίλαμβάνειν 117,10 med. 126,23
- προσεπιλέγειν 212,24
- προσεπισωρεύειν ἄλλο ἀεί 100,28
- προσεπιτιθέναι v. ἐπιθέναι
- προσερείδεσθαι τινὶ 132,25
- προσέτι 10,21 21,2 88,27
- προσέχειν Γαληνῷ 149,4 λόγῳ 213,32 ὁ ἐπιμελῶς προσέχων 195,24
- προσεχής 23,13 43,27 (τῆς οὐσίας) 23,12 (opp. πρώτης) 44,7 τὰ προσεχῆ (καὶ θέα; ορρ. καθόλου καὶ τοινά) 2,10 προσεχώς (opp. κοινότερον) 46,1 (προσεγώς κινεῖν) 204,5 220,18
- προσήγορος (coni. οἰκεῖος) 178,11
- προσήκειν 143,25 τινὶ 102,5 ἡ προσήκουσα γόρα 216,21
- πρόσθεν. ὅπερ δὲ καὶ πρ. ἔφη 16,24 v. ἔμπρασθεν, ὄπισθεν
- πρόσθεσις 116,30 (opp. θεάρεσις) 91,22 93,31
- προσθήκη (ἢ ἔξωθεν πρ.) 96,13 100,10 116,5 127,4
- προσκαρτερεῖν 26,8
- προσκατηγορεῖν τι τίνος 6,30
- προσκείσθαι. ἔτι κάκενο προσκείσθω, ὡς 91,2
- προσκρήνεσθαι 124,6
- προσκυνεῖσθαι 54,25
- προσλαμβάνειν τι ἐν τῷ λόγῳ 41,16 πρ. τι ἔξωθεν τοῦ προκειμένου ὁ λόγος 189,2
- προστρίγνυσθαι τινὶ 139,2
- προσγένεσθαι τινὶ 182,34 230,1
- προσόμοιός τινι 48,28
- προσομοιοῦν τι τινὶ 93,32
- προσομολογεῖσθαι τινὶ 16,2
- προσνεανιεύεσθαι ἐν(?) τῷ λόγῳ 200,21
- προστεκτεῖσθαι τι τινὶ 38,18 106,16
- προσπαῖζειν. προσπαῖζει ἡμίν ὁ λόγος 185,25
- προσποιεῖσθαι τι 41,9 133,31
- προστερατεύεσθαι τι 79,27
- προστιθέναι 132,5 προστιθοῦσι (dat. partic.) opp. διαιροῦσι 96,17
- προσφαντάζεσθαι τινος πλέον τι 82,1
- προσφέρειν. προσέισι (τι τινὶ) 181,17
- προσχρῆσθαι τινὶ 29,30 41,21 60,13 69,5 79,7 80,10
- προσωθεῖν 235,18
- πρόσωπον *facies* 108,9
- προσωτέρω προέναι 100,28
- πρότασις (ἢ ἑτέρᾳ) 100,22 170,23 pl. (coni. σχῆμα) 4,13 (coni. συμπέρασμα) 65,2 v. ἀπόφαντιός λόγος, ἀπόφασις
- προτάττεσθαι τινος 2,15
- πρότερος. τὰ πρότερα 1,13 τὸ πρότερον adv. 22,20
- προτιθέναι τινὶ 232,7 ὡς προτιθέμεθα ἐξ ἀρχῆς 23,21
- προτύπαρχειν (ἄλλων) 204,4 προτύπαρχοντα (opp. δύτα) 20,29
- προτύποβάλλεσθαι τινὶ 104,2
- προϊδργος. πρ. ἀν τι γένοιτο πρὸς τὸν λόγον 108,6 πρ. τι πεποιηκέναι 127,17
- προφάνται 140,20
- πρόγειρος. τὸ προγειρότατον 190,24 προγείρως 98,24
- προγωρεῖν ἐπὶ τι 97,5
- προωθεῖν 135,18
- πρώτος. ἐν τοῖς πρώτοις (*initio operis*) 170,1 τῷ ἀνθρώπῳ, ἀλλ ὃ πρώτῳ 194,5 ἐν τῷ πρώτῳ 230,3 c. gen. 174,1 194,10 226,20 πρώτως 97,16 106,5 ὃ πρώτως λέγειν τι, ἀλλ κατ' ἄλλο 108,25 v. εἶδος, προτεχῆ;
- πτερόν. τοῖς ἀντῶν πτεροῖς ἀλίσκεσθαι 127,7
- πτηγός (coni. πεῖρος, ἔνυδρος) 171,21 (coni. δίπους) 19,5 v. ἄρμα
- πτῶσις 25,5
- πύκνωσις (opp. πληροῦς) 121,24
- πυνθάνεσθαι τι τίνος 115,25
- πῦρ 48,28 τὸ π. (coni. τὸ πῦρνον) 235,1 v. ἄνερ
- πύρινος v. πῦρ, γῆρας

- πνυρός 7,12 49,26 60,21 pl. (πνυρός τῶν πνυρῶν) 20,4 60,11
 πνυροῦν. πεπυρωμένος σύδηρος 139,6
 πάλιος 116,6
 πᾶς. πᾶς γάρ; 48,20 πᾶς: δια καλ. 85,25
 πᾶς 7,5 21,18 32,2 51,13 65,1 167,18
 210,29
- Πείν 175,25 opp. θεταθαι 97,3
 ῥέπεται (ζῆτι) 133,9 (κάτω) 136,26
 ῥήτωρ 2,12
 ῥίζα 61,13
 ῥίπτεται 129,18 234,10 ῥίπτεται libri 129,
 21 235,7,14
 ῥίς 11,14 108,9
 ῥίψις 129,19
 ῥοπή 90,19 216,5 ἐπί τι 82,13 177,9
 ῥυθμός 38,7
 ῥύμη 129,21 204,10
- Σαλιέται τι 215,28 abs. ἐπί των 8,18
 σάλπιγξ v. γλωσσα
 σαρκίσιν opp. σάρξ 15,25 16,23 17,13
 σάρκωσις 60,30
 σάρξ 62,1 σάρκες 14,6
 σαρκίνεια 52,9
 σαρώς 205,13
 σάρπεια 50,3 54,20
 σελήνη 8,5
 σελίς. τῆς σελήνος ἐνθάδε 147,20
 σεμνύεται 61,19 95,13
 σημαίνεσθαι 123,12
 σημεῖον. a. δ², ζει 26,19 *punctum* (geom.)
 5,12 6,3 (ἀδιάστατον) 97,31 104,29 148,6
 σημείωθαι 36,1 39,19
 σήμερον 159,11 σημῆναι 57,17
 σειδηρεύει 132,18
 σειδηρον 234,21
 σειδηρος 18,26 64,6, 15 139,6
 σικουτα 45,2
 σιμός 6,21 28,18 41,19
 σιμότης (ἐν ἑω) 11,14 (expl. κοιλότης ἐν
 ἑω) 42,3
 σιτίον 208,6
 σίτος. ὁ σ. ὁ ἐν τῷ ζούνται 148,28
 σκέλος 41,20
 σκέμμα. ἀμέλειν τοῦ σκ. 102,14 ἡ για-
- πότης τοῦ σκ. 106,27 ἐν τοῖς ἡθικοῖς
 λέγεται σκέμμαστον 43,9
 σκέπη. σκέπτης ἔνεκεν 60,26 66,11
 σκεῦος 109,8 117,29
 σκέψις ἡ προκειμένη 175,28
 σκληρός 137,24
 σκοπεῖν τι 58,1 161,28 σκόπει (γάρ) 65,17
 (ἢ οὕτως) 182,6
 σκοπός 43,2
 σκότος 155,32 197,6
 σκυλάκιον 116,7
 σκύλλας 19,8
 σμικρολογεῖσθαι 16,18
 συίλη 45,2 64,6
 σοφίζεσθαι 99,16
 σόφιτρα πλέκειν 201,4
 σοφιστής pl. 194,12
 σοφιστικός λόγος 2,16 v. ἐνάγκης
 σοφός. σοφώτατος (χρόνος) 158,27 (Γα-
 ληνός) 114,9
 σπανιάζει 62,20
 σπάνιος 52,18 σπανίως 50,15 60,3
 σπείρεται 60,14
 σπέρμα 61,14 170,3
 σπειρότειν c. inf. 33,10 178,10 ἐπί τι 74,19
 σπιθαμή 215,26
 σπουδή. ἐπί τι 178,11
 σταδιατος 131,4 200,2
 στάδιον 164,6 187,1
 σταλαγμός 215,24
 στάσις. στάσιν ξέρειν 82,3 εοιν. ἡρεύα
 60,21 143,26 opp. κάνηται 177,19 v. εἰδος
 στάγος 7,13 60,20
 στεγανός 113,29
 στέγος 51,4 103,12
 στενογωρεῖσθαι 235,17
 στερεός 114,4
 στέρηται 19,11 169,28 def. 29,11 155,31
 στηρίζεται 130,15
 στιγμή 5,12 82,32 141,20 181,5 182,29
 191,23 196,19 v. γραμμή
 στοιχεῖον gramm. 1,9 63,3 philos. (τὰ
 τέσσαρα) 13,23 (τὰ καλούμενα) 86,24
 105,5 118,23 138,17
 στέμμα 108,9
 στογήσεσθαι τυνος 59,1 61,27
 στρατηγία 35,5
 στρατηγικός 19,3
 στρογγύλος 133,4
 στρογγυλούμενος 56,17
 στροφή 94,14

- στόλος 103,13 207,8
 σὺ κατὰ σαυτὸν 21,13 σοι (dat. eth.) 24,25
 συγγνώμη 48,22
 σύγγραμμα 98,19 104,21
 συγγράφειν 80,20
 συγγραφή 1,2
 συγκαθέλκειν 136,26
 συγκεισθαι 1,20 (M. 17,1)
 συγκινεῖσθαι τινὶ 107,25
 συγκολλᾶν τι ὄντα πεπονιτεῖν 62,22 pass. (de Empedoclis *monstris*) 62,11
 σύγκριμα 16,11,30 (17,1 WBL)
 συγκρίνεσθαι εἰ coni. 17,1 v. διακρίνειν
 συγκριτική ή καλὴ σ. 17,22 v. διάκρισις
 συγκρούειν τινὶ 56,28
 συγκεχυμένως 2,23
 συγχωρεῖν τι τινὶ 123,11 abs. 120,20
 συγχωρησθεῖσα c. acc. c. inf. 200,24
 pass. (συγχωρεῖσθω) 88,1 170,1
 συζευγόνται ὥλην τινὶ 21,12 pass. (τινὶ)
 144,22
 συζῆ 44,19 62,1 215,26
 συζηταῖσθαι τινὶ 9,26
 συλλαβή gramm. 1,16
 συλλαμβάνειν. συνεῦλημμένον ἔχειν τι ἔν
 τινὶ 25,29
 συλλογίζεσθαι τοιτὲ 50,26 τὰ εἰρημένα
 169,23 τὸ συμβαῖνον ἐκ τῶν λημμάτων
 50,23 cum enuntiato primario 39,15
 συλλογισμός (συνίσταται) 7,20, 23 58,17
 182,20 v. ἀνάγκη
 συμβαίνειν. συμβήσεται c. acc. c. inf.
 195,2 196,4 τὰ συμβάνοντα ἀποτὰ 190,
 19 v. συλλογίζεσθαι
 συμβάλλειν τινὶ 112,23
 συμβεθίστασθαι 107,28
 σύμμετρος v. διάμετρος
 συμπαράγειν 143,3
 συμπαραγίνεσθαι 107,25
 συμπαραλαμβάνειν 146,17
 συμπαρεῖνται τινὶ 155,21
 συμπαρεκτίνεσθαι τινὶ 145,23
 συμπαριστοῦσθαι τινὶ 145,23
 σύμπας. ἡ τῶν συμπάντων δύναμις 207,22
 συμπεραίνειν 211,29 pass. 9,16 (ἐκ
 τινος) 50,25
 συμπέρασμα 8,7 (coni. προτάσεις) 65,2
 συμπήγνυσθαι 61,23
 συμπίπτειν 59,27 *corrue* 114,19
 συμπλέκειν τι τινὶ 24,19 abs. 24,2 (opp.
 γωρίς) 46,9 συμπλακήσεσθαι 133,13
 συμπληγροῦν ὁριζούντι 11,10 μίαν γρείαν
 59,27 τὸ εἶναι τινὸς 28,12 pass. (τινὶ)
 206,17
 συμπλήρωσις 94,24
 σύμπτωμα ἀναγκαῖον 43,3
 συμφάνται πάντες συμφαίνειν ἄν., ὅτι 51,1
 συμφαντάζεσθαι τόπον τινὶ 103,24
 συμφύτευται 104,7
 συμφύλεγειν. συμφλεγήσεσθαι τὸ πᾶν (He-
 raclitic doctrina) 87,2
 συμφύειν. τὰ συμπεψυκότα μόρια 122,19
 v. ἑνοῦσθαι
 σύμφωσις 173,31
 σύμφυτος δύναμις 85,12
 συμφωνία (philosophorum) 211,29
 σύμφωνος (πρὸς τὴν ἀλήθειαν) 217,4
 συνάγειν 22,1 τί ἡμὲν συνήγαγεν ὁ λόγος:
 220,29 pass. 9,11
 συναίσθησις 148,9
 συναληθεύειν (ἡ ἀντίφασις) 6,13
 συναλλοιοῦσθαι τινὶ 155,21
 συναμφότερος 95,17 τὸ συναμφότερον
 28,23 45,21 96,2
 συναναπτιρεῖν (ορp. συναναπτιρεῖσθαι) 104,5
 pass. 98,23
 συναπαρτίζειν εἰς μίαν δύξαν 80,30 σ. τι
 τοῖς τάποις 89,12
 συναπέργεσθαι 115,17
 συναποδεικνύειν 125,28
 συναπολλόνται 92,16
 συνάπτειν (νύκτα ἡμέρᾳ) 144,4 215,19
 συναρμόζεσθαι τῷ λόγῳ 64,4
 συναρτᾶσθαι 144,22
 συναρτιρεῖσθαι 234,25
 (συνάρτηται Laur. 85,18 52,9)
 συνδεῖν καρδεῖν τὸν πηλόν 61,6
 συνδιαιτητεῖν 229,30 pass. (εἰς μέρη) 188,16
 συνδιαιτητητεῖν 74,22
 συνδρομή 56,28
 συνδρούσθαι τινὶ 137,28 εἴδος καὶ ὥλη
 39,8
 σύνεγγυεῖν (coni. ταῦτὸν σημαίνειν) 95,4
 συνεισάγειν (πλειόν ἔσωτῷ) 3,7 pass. 6,9
 συνεισένειν 118,16
 συνενοιοεῖν 145,8
 συνέπεσθαι 27,3
 συνεπινοεῖν (τινος?) 212,5 (τι) 212,6
 συνεργεῖν 28,23
 συνετεροιοῦσθαι 155,26
 συνεφάπτεσθαι 146,18
 συνεφέλκεσθαι τι 26,5 74,22

- συνέχειαν. ἡ συνέχουσα ζεῖται 130,16
 συνεχής 121,4
 συνήθεια. (κατὰ συνήθειαν; opp. ἀνάγκη)
 52,17 94,10 109,4
 συνήθης μέθοδος 50,5
 σύνθετος 181,14 v. ἐξάγωνον
 συνθλίβεσθαι 136,6
 συνιέναι 17,21 115,17
 συντάσσεις 59,22 (τινό) 123,23 v. συλλογισμός, σφράγων
 συνογκοῦσθαι 105,19
 συνομολογεῖν 209,12
 συντελεῖν εἰς τι (μηδέν) 54,20 111,26 πρός
 τι 31,24 59,21 94,24
 συντεμαχίζεσθαι 208,10
 συντιθέναι. σύνθετος (Aristoteles συγκειμενος) 23,22,23
 συντρέχειν 59,20 66,9
 συνυπάρχειν 31,16
 συνυπάρτασθαι 144,22
 συνωθεῖν 129,23
 συστέλλειν εἰς τι 137,3 pass. 133,27
 σύστασις. τὰ σύστοιχα 205,2
 συστολή (καὶ μάνωσις) 135,11 (καὶ πίλησις)
 139,20
 σφαιρα 88,9 119,21 120,30 (Κρόνος) 121,3
 201,20
 σφαιρικός 41,7
 σφαιροειδής 208,26
 σφαῖρος (Empedoclis) 13,23
 σφάλλεσθαι 160,28 πορρωτέρω 105,10
 φύσις σφαλλομένη 37,9
 σφάλμα 61,30
 σφόδρα 144,17 σφ. αὐτόθιν 18,22 σφ. γε
 201,6
 σφύζειν 222,19
 σγέδον. (σγ. οὖν τοῦτο λέγομεν) 25,12
 59,7 108,13 122,14
 σγέσις 211,18 πρός τι 90,31 103,8 211,13
 σγῆμα 27,29 55,5 159,24 208,25 (log.)
 142,13 σγήματα Democriti 3,1 42,13
 σγηματίζειν. σγήματα σγηματίζουσα 205,
 22 pass. (ξύλον εἰς βάθρον) 39,27
 (οὐχῶς) 24,8 v. στρηματίστος
 σγημάτισται 205,27
 σγολαιστέρον (opp. θάττον) 132,21
 σγολή. σγολὴν ἄγειν 52,9 σγολῇ 104,
 22
 σψύζειν ὑποθέσεις 3,31
 σῶμα. τῶν σωμάτων τομὴ 82,2
 σωματικός (πάιος) 161,6
- τωρίτης 207,33
 τωρός 5,22 20,4
- Ταριεῖσιν 117,13
 τάξις (κατέγουσα) 49,15 (ἀντιτος) 49,28
 (ἀντεστραπτα) 65,10 (όης ἔησε τάξις
 τάστα πρὸς ἄλληλα) 97,12 179,17
 ταράττειν (οἱ ταρακτέον corrupt. 2,5) (μηδὲν ταραχθῆς) 18,14 187,29
 τάττειν. μη τεταγμένος 52,23 (coni. ώριμον) 49,20 v. ἀτακτος
 ταυτότης 73,8 205,22
 τάχα (εἰ μὴ τ.) 3,5 56,14 65,16 77,31
 143,28
 τάχος 137,15 161,24 200,1 202,5
 ταχυής 161,23
 τε abundare videtur 138,30 coniungit
 enuntiata 42,20 110,4 194,31 τε . . . καὶ
 195,3 198,10 τε—τε 85,4
 τεκμήριον 211,31
 τεκτονική 63,10
 τέκτων 47,1 63,1 220,16
 τέλεστος (def.) 95,6 222,9 226,11 τελείως
 44,21 v. ἐνδεής
 τελειότης 39,15 45,22 69,17
 τελειοῦν 69,18 pass. 226,11
 τελευταῖος 187,25 τὸ τελευταῖον τῶν εἰρημένων 207,13 ἢ θάνατος τελευταῖον 43,2
 τελευτός opp. ποιητικός 52,22 56,1
 τέλος 60,27 ἀπαντᾷ τὸ τ. sim. 55,3,15
 τὰ τέλη (opp. τὰ αἴτια) 52,3
 τέμνειν (opp. τέμνεσθαι) 46,25 dividere
 194,24 (geom.) 182,27
 τέρπας 56,16
 τερατολογία 62,7
 τετραγωνίζειν v. κώνος
 τετράγωνος 59,3
 τετρακτύς. πηγὴ τῆς φύσεως 79,26
 τέρφα 127,21
 τέγνητ. (αι λογικώτεραι τῶν τεγνῶν) 1,7
 159,9
 τέγνητις 173,33
 τεγνητής. τὰ τεγνητά 35,8 38,20
 τεγνητός. τεγνιτά (= ποιούμενα) 36,18
 τεγνιτῶς 9,13
 τέως 70,32 79,12 139,18
 τέμερον 50,12 opp. γῆτες 148,3 175,20
 τηγνάλλως 62,22
 τηγνικαῖτα 47,21 172,6

τηρεῖν τὰς ἀρχάς 3,27
 τιθένεται. τοῦτο ἄνευ λόγου θετέον 37,21
 ἀναγκαῖον θήσομαι c. inf. 152,15 med. ἔν
 τινι 72,11 οἵς τεθεῖσιν ἔπειται κτλ. 65,6
 τίκτειν. ἵππον ἐξ ἵππου πετέχθαι 49,25
 τίς interrog. τί (= τί ἀλλο) . . . ἢ 17,7 τὸ τί
 ἐστι 62,14 τοῦ γάριν 50,26 v. δῆποτε
 τίς. in def. εἴποι τις ἄν 107,8 110,1 τινές
 (philosophi quidam) 163,27 τῆς οἰκίας
 τι ἢ τὰ θερμέτα 197,23 μάλιν τινὰ φύσιν
 21,22 22,4 ὅμοιον γάρ τι λέγειν κτλ. 8,29
 ν. ἄχρι. — τῷ (post ἄν) 78,26 ἄλλου
 τοῦ 47,25 ἄλλο ἄττα (27,10) 62,5
 τοῖον. γάρ τοι WBL 8,29)
 τοίνυν saepissime cf. 191,3.5 193,18.19
 194,22.23 in apodosi 188,21 καὶ τοίνυν
 18,26 21,6 τὸ τοίνυν αἵτιν 219,23 τ.
 primo loco 183,14 234,3
 τοιόσδε 8,27 τοιῶσδε 41,6
 τοιοῦτος. Γαληνὸς ἐν πολλοῖς τοιοῦτος
 145,2 τ. sine articulo 55,6
 τοῖχος 63,5 114,21 220,1
 τομὴ σωμάτων 82,3 pl. 80,7 τῆς τομῆς
 ἀλλαχοῦ γνωμένης 190,25 *portio* 196,7
 τόνος 1,11
 τοξεύειν. ὁ τοξεύων 129,18 234,16
 τοξότης 50,14
 τοπικός. τοπικὴ κίνησις 68,4
 τόπος 159,24 193,3 *materia* 104,9
 τοσαυτάκις 153,23
 τοσαυταγῆς 68,18
 τοσοσδέ. τοσονὴ 87,32
 τότε. εἰ . . . τότε 201,7
 τραγῳδία (Euripides) 86,25
 τρέπεται (εονι. ἀλλοιοῦσθαι) 138,18
 τρέχειν 165,10 171,14
 τριάς 22,27
 τρίβεται (τρίβομαι βαδίζων) 64,12
 τρίγωνον 41,9 (*συστήσασθαι*) 97,23 152,20
 v. ἰσοτελής, ἰσόπλευρος, καταγραφή
 τριτάλαντος ἀγκυρα 132,23
 τροτημόριον 186,22
 τριγῆς 215,2
 τροπή (εονι. μεταβολή) 170,27
 τρόπος. οὐκ ἀπὸ τρόπου θεωρῆσαι 40,14
 τροφή 116,6 214,23 v. ἐργασία
 τροφός 187,2
 τρυπάνη *trutina* 216,4 τρυπάνην (piscatorum vel nautarum instrumentum) ἔλκειν
 132,20
 τρυγγάνειν. γίγνεται ὅ τι ἔτυχεν ἐξ οὗ ἔτ.

49,23 ἢ . . . ὅ τι τύχοι 230,30 εἰ τύχοι
 41,6 69,22 190,31 καὶ δύσια ταῦτα τυγ-
 γάνη 188,19 τ. λόγου 222,22 τυγχάνω 122,2
 τυχόν (adv.) ίσως 208,2
 τύραννος 54,23
 τυρός 8,1
 (τυφλός 37,15 W)
 τύχη (ορρ. τὸ ἀπὸ τύχης) 56,2 ἐκ τύχης
 50,13 κατὰ τύχην 17,6
 τυγχρός. τὰ τυγχρά 62,21

 'Υγεία (ὑγιάζεσθαι τὴν αὐτὴν ύγειαν) 175,15
 216,13
 ὑγιάζεσθαι 165,11 171,14 193,13 v. ύγεια
 ὑγιαίνειν (τὴν αἰσθησιν) 1,5 193,13
 ὕγιαντες 40,6
 ὕγιεινάς (ορρ. νοσεράς, βλαβερός) 208,6
 ὕγιάς 9,16 οὐχ ὁ λόγος 102,7 sim. 113,23
 ὕγρος 136,5
 ὕγροτης 85,13
 ὕδατιον 17,21
 ὕδωρ 61,9 104,24 v. ἀγρό, ἐπιπολάζειν
 ὕειν 60,9,14
 ὕετος 60,11
 ὕλη 97,3 (fort. 93,32)
 ὕλικός 59,10
 ὕλοτρομική 43,22
 ὕπάγεται pass. ὕπό τι 23,11 εἰς δέξαν
 13,29 c. inf. 50,25
 ὕπαινίττεσθαι 93,32
 ὕπαρξις 74,4 104,24 142,8
 ὕπάρχειν (ἀπὸ κοινῶν τινῶν καὶ πλεοσιν ὕπ-
 αρχόντων) 2,4 (ἐν τινι, sed ἐν om. libri)
 17,2 123,5
 ὕπεικειν 121,25
 ὕπεναντίος τινί 226,13
 ὕπειλέναι 28,24
 ὕπέρ c. gen. (ὑπέρ τινος λέγειν ἢ γράφειν)
 11,2 (= γάριν) 51,9 54,23 c. acc. (ἡ
 περὶ τῶν ἀιδίων θεωρία τοῦ ὕπέρ τούτων)
 29,21
 ὕπεραιήρειν (πᾶσαν θαυματουργίαν) 16,14
 ὕπερέχειν τινός 207,22
 ὕπερογή τῆς δυνάμεως 233,31
 ὕπεργείτεσθαι εἰς τι 135,19
 ὕπισχνεται 121,21
 ὕπνος 214,21 224,15
 ὕπό τι εἶναι 170,31
 ὕπόγειος (ἐν ὕπογείαις οἰκήσεσν) 142,28
 ὕπογραψή 11,4

- ὑποδεῖν. ὑποδέδεθαι 109,5
 ὑποδέχεσθαι 21,19
 ὑποδηλοῦν 89,25
 ὑπόδημα 64,12
 ὑπόθεσις 170,14 τὸ ἐξ ὑπόθεσεως ἀναγ.
 καίον 65,1 ἡ δ. τοῦ προβλήματος 229,27
 ὑποθετικός κατὰ τὸν δεύτερον τὸν ὑπο-
 θετικῶν 7,20
 ὑποκείθαι 64,11 ὑποκείθω (τι) 183,8
 (c. nom. c. inf.) 175,17 ὑπόκειται τὸ
 διάγραμμα 73,16 ὑποκείμενον (ορθ. λόγος)
 122,26 (def.) 167,29
 ὑπολέγειν πρὸς τὸν λόγον τινὸς ὑπειπόντες
 67,20
 ὑπόληψις 102,6
 ὑπομένειν ἀλλήλα 21,19 168,24 ὑπομένειν
 ὁ λόγος περὶ τίνος 127,21 211,16 ἀλλο
 τι ἀτοπώτερον ὑπομένειν ἢν ὁ λόγος
 175,19 sim. 78,2
 ὑπομιμήσκειν 86,9
 ὑπομνήματα v. Ἀλέξανδρος Ἀφροδ. in
 ind. II
 ὑπονοεῖν 113,21 τι ἐπὶ τίνος 141,3
 ὑπόνοια εὐάγειν εἰς ταύτην τὴν ὑπόνοιαν
 113,18 ἐθεῖν ἐπὶ τὴν ὑπόνοιαν c. inf.
 86,14
 ὑπόστασις κατὰ τὴν ὑπ. (καὶ πράγματα;
 ορθ. ὄνομα) 4,27 καθ³ ὁ. (ορθ. κατὰ
 λόγον) 39,7 (ορθ. τῷ λόγῳ) 41,11
 ὑποτίθεσθαι τι (τὰς προτάσεις) 65,2 142,
 29 c. acc. c. inf. 114,7 pass. 110,17
 ὑποφένεσθαι ἐν τίνος 215,27
 ὑποχωρεῖν τι concedere 12,4 recedere 121,
 10 121,23
 ὕστερον καὶ Ἐπίκουρος 3. 113,11 123,18
 τὰ ὕστερον (ορθ. τὰ πρῶτα) 65,11
 ὕφαντης 63,5
 ὕφηγετος 43,16
 ὕφιστασθαι 21,18 ν. ἐκχωρεῖν
 ὕφοράσθαι τι 197,6 ἔπειρον ἀτοπώτερον
 116,28
- Φαίνεσθαι τὰ φαινόμενα 49,17 φανεῖη
 δὲ ἢν προταρτεροῦνται 26,8
 φατίς 19,2 230,30
 φαλακρός v. κομᾶν
 φαλακρότης 208,1
 φάναι φησί (Aristoteles) 33,20 116,12
 149,11 (Galenus) 114,25 φατί (adver-
- sarii) 104,11 φήσουσιν 73,7 φήσαι ἢν τις
 170,8 ut aiunt 87,23 ωσπερ ἔφη 3,12 φή-
 σαιμι ἢν 109,8 τοῦτο ἡ κοινὴ δέξια φραστοὶ 50,15
 φανερός τὸ . . λέγεται φανεροὺς ποιεῖ μὴ
 λαζαρίνοντας καὶ. 3,9 φανερός 68,13
 φανερότάτο 35,12
 φανταζεσθαι c. acc. et partic. 145,10 c.
 acc. c. inf. 24,23 114,2 v. δεῖνον
 φαντασία 82,3
 φαρμακία 44,28 pl. 60,30
 φάρμακον 61,21 184,10
 φάσκειν (Plato) 12,15
 φαῦλος 100,10 οὐ φαῦλως 164,1
 φαῦλός 132,32
 φενακίζειν τινά 112,30 113,30 abs. 3,28
 14,26
 φέρειν τὸ ποσὸν κατὰ τίνος 5,8 φέρει 56,10
 87,23 148,21 φέρεσθαι 191,23 ἐπὶ τι
 49,4 122,21
 φεύγειν ἀπορίας 84,20 ν. διέθετεν
 φθάνειν c. partic. (οὐκ ἢν φθάνοις) 19,4
 53,23 ἥδη φθάνοι ἢν ἢ γίγνεται 25,27
 λόγος ὃν φθάσαντες ἥδη λελύκαρεν 200,29
 φθίστις (ορθ. αὐξῆσις) 123,25
 φθορά 166,3 (αὐξῆσις) 176,26
 φιλία 81,21 v. νεῖκος
 φιλομαθής 166,26
 φιλοσοφεῖν περὶ τίνος 48,4
 φιλόστοφος ὁ πρότος φ. 58,7 ν. διαλεκτικός
 φιλοτιμείσθαι c. inf. 183,2
 φιλότιμος τὸ φιλότιμον 208,16
 φίλος 92,15
 φοιτᾶν εἰς τόπον 52,16
 φόνος 48,20
 φορά (ορθ. περιφορά) 118,11 191,24 φοράν
 ἀπειρον φέρεσθαι 203,21
 φορητός 70,5
 φρεστεία 52,7
 φρονίμος ὁ φρονιμώτατος νοῦς (Anaxa-
 gorae) 17,8
 φροντίζειν τινός 8,7 43,13 64,13
 φροῦρος 6,5
 φυλακτικός 80,21
 φυλάττειν 3,34 ν. θέτει carere (φυλακτέον)
 212,20 c. inf. 41,28
 φῦλον τὸ ποιητικὸν φ. 103,28
 φυσικός (ορθ. φυληματικός) 98,1 σώματα
 102,11 τὰ φυσικά 65,9 ν. Εύδηλμος in
 ind. II subst. 3,11 (ορθ. φύλατοφος) 4,19
 (ορθ. πρώτη φυλοσοφία) 34,9 12,11 63,17
 67,15 97,9 102,11 212,33 τινὲς φυσικοὶ

- 8,22 Ἐμπεδοκλῆς καὶ Ηλάτων καὶ οἱ ἄλλοι φυσικοί 18,6 φυσικῶς (opp. κοινῶς) 85,1
 φῦμα 54,24
 φυσιολογία 49,7
 φύσις (ἢ ἀνθράτῳ καὶ ἀνθεῖσος) 37,27 159,9
 (173,15 WSL.) 212,20
 φυτεύειν 52,1
 φυτόν 37,26
 φωνή νοεῖ 155,32 176,4 v. ἡσυχία vocubulum
 (μία φωνὴ πάντων κατηγορεῖται) 4,30
 14,2 124,28
 φωρᾶσθαι 113,24 (ἐκ τινος) 133,22
 φώτιον 100,10
 φῶς 155,32
- Χαλᾶν v. δίκτυον, κατεκλύεισθαι
 Χαλεπός 12,8 104,22 φάρμακον νόσου χαλεπότερον (Sophocel. fragm. 530,4 Nauck²)
 184,10 χαλεπῶς (coni. μόδις) 83,2 191,18
 Χαλεπότης τοῦ σκέμματος 106,27
 Χαλκευτικός 19,3
 Χαλκός 114,19 (=χαλκοῦ) 207,23
 Χαλκοτύπος 132,18
 Χαλκοῦ adi. 113,29
 Χάρτις. τινὸς χάρτου 42,33 50,20
 Χειρόν 55,11 v. καῦμα
 Χείρ 5,24 112,2 147,9 220,13
 Χεισθαι 137,29
 Χελώνη 185,6 25
 Χερσαῖος (χῶν) 9,1
 Χθές. ἢ χθὲς ἡμέρα 7,27 v. τήμερον
 Χιλιάδεις 86,4
 Χιλιοπλάστειος 86,2
 Χιτών 61,14 64,10
 Χιτών 9,17
 Χιτιαρός 167,21
 Χοεὺς ὁ κεράμειος 148,27
 Χοῖνιξ ἢ ξιλένη 148,27
 Χοῦς γόρα τὸν χαλκοῦν) 148,29
 Χορδή 213,28
 Χορεία 49,18
 Χορηγεῖσθαι 33,15 (ἐκ τινος) 81,27
 Χορηγία 96,12
 Χορός 5,32 ὁ περὶ Χρύσιππον γέρος 113,11
 Χρεία 37,13
 Χρῆναι c. inf. 20,12 (τε γρῆν; an τῷ ἐγρῆν;) 163,8
 Χρήστιν τινός 41,24
- γράα 175,9
 γράνος 49,2 92,15
 γρυσάς 45,5 σφαῖρα γρυσοῦ 130,27
 γρυσογόρος 45,4 132,19
 γρῦμα 21,4 98,14 120,13 175,14 v. διακριτικός
 γρυματίζεσθαι 46,17
 γυμνός 21,5 138,5
 γύρων. ἐπηγ γύρος εἶναι τιν 31,22 γύρων
 εἰσρόσσεως λαρυγάνειν 113,30 γ. τῶν σπουδάτων δεστική 126,9 ἢ προσήκουσα γ.
 216,21 v. ἀπολαμβάνειν
 γυρεῖν διά τινος 104,15
 γυρίζειν 82,15 κεχωμερένος τινός 113,22
 γυμνιστός 33,14
 γυρίς. τὰ πράγματα, εἰ γυρίς καὶ ἀπλὰ λέγοντο 24,7 γ. ὃν εἴπομεν 118,2 εἰρήσεται τι τοῦ κενοῦ γυρίς 127,28
- Ψεύδεσθαι 9,5
 ψευδῆς αἰτία 113,12
 ψευδογράψημα 3,30
 ψεῦδος. δῆλον, ὡς οὐδὲν ψ. 71,23
 ψειρούθιον 9,17
 ψοφεῖν 133,25 208,8
 ψόφος 71,21
 ψύξις 56,19 206,31
 ψυχή 161,4 166,20
 ψυχεῖν. τὸ ψυχὸν 205,2 pass. 59,16 167,20
 ψυχρότης 85,13
- Ὦ 114,9
 ὕδε 230,14
 ὕθετην v. ἔλετην
 ὕρος 112,4
 ὥρα 145,14 154,6 200,15
 ὥς i. qu. ὕστε c. acc. c. inf. (οὗτως, ὥς)
 10,16 23,1 (MW c. indic.) 42,15 109,2
 i. q. ὅτι 221,3 φθείρεται ἢ ὥλη ἔστι μὲν
 ὥς, ἔστι δ' οὐ 33,28 εὑθὺς ὡς 230,18
 τὴν ὡς ἐτεροῖστην 72,24 sim. 44,10 v. διεύ
 ὕστε v. ἔλετη
 ὕπαρε (== οἷον, tamquam) 207,18
 ὕστε c. inf. (66,19 WBL.) 194,24 198,15
 200,26 c. indic. 66,19 72,6 sine verbo
 68,13 182,22 199,21

II INDEX NOMINUM

Loci asterisco notati apud Aristotelem quoque inveniuntur

- ²Αλδραστος (Herodot. I 35) 48,14
²Αθηναι 167, ²2.3 ²Αθηναζε *78,25 117,27
 193, 11. 14 (i. qu. Αθηνησι) 193,11. 15
 Αθηνηθεν *78,26 ²Αθηνησι 149,22
 Aeschylus. alludit ad fragm. 139 Nauck²
 127,6; ad fragm. 349,7,2
 Ακουμενός 46,4. 10. 11
 Αλέξανδρος. δ' Αφροδισεὺς ²Α. ἐν τῷ
 Περὶ κράτεως συγγράμματι καὶ τοῖς Υπο-
 μνήμασι τοῖς φυσικοῖς (de loco) 104,20
 δ' Α. (de motu κατ' οὐσίαν) 170,10 ²Α.
 οἰσται πᾶσαν μεταβολὴν εἶναι ἐν γρόνῳ
 197,4 ἀπορεῖ δὲ τις (scil. Alexander)
 de primo elemento Euclidis 97,22 ce-
 lato nomine saepissime exscribitur
²Αναλυτικά. εἰ γέγονας ἐν τοῖς ²Α. 9,10
 ἐν τοῖς ²Αναλυτικοῖς 2,14 ἀπειρώς ἔχειν
 τῶν ²Α. 142,13
²Αναζαγρός. πεπίρους τίθεται τὰς σφράζεις
 2,30 14,23 (peiris Empedocle) *21,9 *81,2
 ἀφθάρτους 16,2 ἀμίκτους 16,29 πολλάς,
 ἐν δὲ τὸ αἴτιον τὸ ποιητικόν, τὰς τε ὄμοιο-
 μερεῖς καὶ τὸ νῦν *13,22 ἐν ταῖς ὄμοιο-
 μερεῖς ἐναγιτότητας 3,1 17,30 cf. *81,2
 μένειν καὶ ἀλίνητον εἶναι τὸ ἀπειρον μῆγμα
 *89,17 δὲ νῦν ἀλίνητος κινήσεως ἀρχή
 223,11 νῦν ποιητική αἰτία 59,12 φησὶν
 ἀπάντων ὄμοιο μεμιγμένων τὸν ἀπειρον
 γρόνον ἀρχεῖσθαι ποτε τὸν νῦν τοῦ κόσμου
 τῆς κινήσεως *209,15 τὴν αἴτιαν οὐ
 προεπιμέγει 212,23 ἡ κίνησις ἀρξαμένη
 συνεχῶς ἔστι καὶ δὲ νῦν 209,20 ἔκχριτες
 ἐκ τοῦ μήγματος οὐκέτι τελευτὴ 13,27
 ἀλλοιοῦσθαι τὸ γίγνεσθαι λέγει οὐ γιγνώ-
 σκων τὴν οἰκείαν φωνὴν *14,1 cf. 13,24
 μηδέποτε τὰ δύντα διακριθῆσθαι *17,6
 τὴν σάρκα ἐκ σαρκίων συντίθεσθαι 17,12
 οὐδὲμοιο λόγον πεποιηται περὶ τύχης 48,26
 ὠρίζεισθαι τὸ μέγεθος τῶν ζῴων καὶ τῶν
 φυτῶν 15,6. 10 στρεβλῶν τῶν πεφυτη-
 μένους ἀσκούς *123,9 v. in ind. verb.
- ἀνάγτος, ἀρνεῖσθαι, βραδύς, ἐπεριθεσθαι,
 νῦν, ὄμοιομέρειαι, ὄμοιος. φρόνιμος
²Ανυζέμανδρος σέργην (?) ποιεῖ τάναντία.
 ἔκχριτες τὴν γένεσιν κατὰ σύγκρισιν 17,
 31 τὸ ἀπειρον *81,20 cf. 13,24 ἡλιθεν ἐπὶ
 τὴν ὑπόνοιαν ἔξοριται τῶν στοιχείων τὸ
 ἀπειρον 86,13 cf. 13,18 ἀλίσκεται τούτῳ
 τῷ λόγῳ 87,4. 17 v. in ind. verb. ἀποπος
²Αντιτῶν (de circuli quadratura) *3,33
 4,2 (de natura) *38,4 39,17
²Αριστοτέλης. θεὶ οὐκ ἔστιν ἐν τόπῳ τὰ
 μαθηματικά, φησιν ἐν τῷ ἐχομένῳ συγ-
 γράμματι (De caelo Γ 6 305^a25) 98,19
 οἰς γῆται, ἀσφέστερον ἔχει 116,11 οὖτο
 βούλεται 120,20 προστίθησι, θεὶ 128,21
 ταῦτα σφρόδρα ἀπόδεικτικῶς προστηρόμεν
 τοῖς κινεῖσθαι τι διὰ τοῦ κενοῦ τιθεμένοις·
 ἂ δὲ προστίθησι τούτοις, οὐ πάντη ἀληθές
 καὶ ὅγον ἀν παράγοι πάνυ δισαφῶς εἰρη-
 μένον 182,4 οὖτο (Γαληνὸς) ὑπολαμβάνει
 λέγειν ²Αριστοτέλην 144,25 διαρρήδην
 λέγοντος 144,26 διαρρήδην φησὶ 149,11
 δὲ ²Α. φησὶ, ταῦτα ἔστιν. ἂ δὲ ἄν τις
 ἀπορήσει πρὸς τὰ εἰρημένα κτλ. 161,27
 ὡςπερ ἔστιν ἐνδάνειν 163,3 καὶ πλειόν
 προσάγει 171,2 πολλὰ ἄν τις ἔτερα προ-
 επιβάλλοι τὰ ²Αριστοτέλους ἐξεργάσασθαι
 φιλοτιμούμενος 183,2 τὴν μοχθηρίαν τοῦ
 λόγου προεπιδεῖξαντος 184,10 τὴν δεῖξιν
 πεποιηται 192,11 οἰδμεῖν τὸν ²Α. περὶ
 τῶν ἀθρώσ μεταβαλλόντων — — μηδὲ
 λόγου προστίθησι νοῆσαι 192,13 ἐπὶ
 τούτοις οὐδὲ ἔποισθατο λόγον 192,21 οὐ
 τοῦτο φησιν. ὡς — —, ἀλλ᾽ ὡς κτλ. 193,
 13 πρατύνει, θεὶ 197 ὡςπερ ἡμεῖς ἐν
 ταῖς Κατηγορίαις (cf. Simpl. 75,7) ἀπ-
 εδεῖξαν 4,26 cf. 8,29 adn. ἐν τοῖς
 Ηθικοῖς σπελμάσιν (Περὶ φιλοσοφίας) 43,9
 ἔφη (Aristoteles) 9,12 sim. 63,26 οἱ ἔξη-
 γηται 120,20 v. in ind. III et in ind. verb.
 αὐτός, ἔγω, ἔξηγηται, ἔξι, προτέλειν, φάνται

- Aristophanes Nub. 1 144,20
 Ἀφροδιτεύς v. Αλέξανδρος
 Ἀγιλλεύς 48,14,16 ὁ καλούμενος Ἀγ.
 199,23,25 200,1.3.5
 Βοηθός. ἡ ὥλη ἐν τοῖς ποιήσι οὐκέτι ὥλη
 διαμένει 26,20 οὐδὲν κωλύει τὸν ἀριθμὸν
 εἰναι καὶ δέχεται τοῦ ἀριθμοῦντος 160,26
 οὐδὲν μέτρον ὑπὸ τῆς φύσεως γίνεται 163,6
 Βουκέφαλος 5,2
 Γαληνός de clepsydris 114,9,18 κτνού-
 μενοι νοσημεν τὸν χρόνον 144,24 οἴδ-
 μενος τὸν χρόνον ἀφορίζειν δι' αὐτοῦ
 149,4 v. in ind. verb. τοιοῦτος
 Δημοκρίτος ἀπείρος ἀρχάς τίθεται *2,31
 *81,13 89,7 πλήρες τε καὶ κενόν *18,1 τὰ
 σχήματα ἀρχάς εἰδοποιοὺς τίθεται 42,12,13
 (cf. 3,1) *81,3 τὴν δένην εἰς ἄλλο οὐδὲν
 αἴτιον ἀναφέρων, τύχης ἀνάληψας μόνης καὶ
 τοῦ αὐτομάτου 49,12 ἀρχεται μὲν ἐν τοῦ
 κατ' ἀριθμὸν ἀπείρου, τελευτὴ δὲ εἰς τὸ
 κατὰ μέρος ἀπείρον *81,4 τὰ σώματα
 οἱ φύσει ἀλλὰ νόμῳ καὶ θέσει 98,13 τὸ
 κενόν παρεπατέμενα τοῖς σώμασιν *123,17
 τὸ κενόν μὴ ὅν τε καὶ στέρησιν λέγει
 129,9 πλειστος οἱ οὐρανοί (cf. τοὺς ἀπεί-
 ρος οὐρανούς 49,14) 142,31 μὴ πάντα
 εἴναι γενητά *211,30 σύγχρονις ἡ γένεσις
 226,2 v. in ind. verb. ἀνήρ, δένη
 Διαδούμενος (Polycleti) 46,15, 20 96,3
 Δίων nomen 4,11
 Ἐκτωρ 48,14 150,8 199,24
 Ἐλληνες 57,15, 16 *108,16
 Ἐμπεδοκλῆς πολλὰς ὑποτίθεται ἀρχάς, ἐν
 δ' αἴτιον ποιητικόν, τὰ στοιχεῖα τὰ τέσσαρα
 καὶ τὸν σφράγιον *13,22 πεπερασμένας
 ὑποθέμενος τὰς ἀρχάς (βέλτιον) Ἀναξα-
 γόρου *21,8 νεῖτος καὶ φύλαν ἀρχάς
 θέμενος *42,11 γένεσιν κατασκευάζει κατὰ
 σύγκρισιν καὶ διάκρισιν *17,24 πύκνωσιν
 καὶ μάνωσιν τὰ ἐναντία τίθεται 18,5 τύχης
 οὐ λόγον πεποίηται 48,26 ἀκων περι-
 πίπτει τῷ ὄνδροι τῆς τύχης *49,5
 ποιητικῆς αἰτίας ἀφέμενος γαῖεν ἐξ 59,
 12 βουγενῆ καὶ ἀνδρόπρωρα 59,28 62,3
 κύνησιν καὶ ἱρεμίαν ἐν μέρει ποιει *209,
 17,21 *212,21 v. Πλάτων et in ind.
 verborum διακρίνεσθαι, δραματουργεῖν,
 νεῖκος, ὄλοφης, συγκολλᾶν
 cit. fragm. 167 (Stein) 49,9
 - - 258 - 62,3
 Ἐπειός 174,8
- Ἐπίκουρος (fragm. Usener 298) 100,6,8
 (fr. 273) 113,11 (fr. 274) 123,17 (fr. 278;
 ὁ σοφώτατος Ἐ.) 184,9 (ἡ Ἐπικούρου
 σοφία) 185,8
 Ἐρμῆς ἐκ λίθου *27,31
 Εὔδημος ἐν τῷ τρίτῳ τῶν Φυσικῶν (fr. 44
 Sp.) 119,26 fr. 62 182,24
 Euclides τὸ πρῶτον ἐν τοῖς Στοιχείοις θεό-
 ρημα 97,22 v. Ἀλέξανδρος
 Euripides fragm. 839 Nauck² 86,25
 Εὐρώπη *167,2
 Ζεύς. Ζει *59,14 60,9 κρείτους ἔσμεν τοῦ
 Διός 101,4 Διός δ' ἐν γούναις κείται 108,
 17 νὴ Διά 9,26 18,7 23,24 26,27 62,24
 72,23 168,32 πρὸς Διός 61,12 100,29
 Ζήνων (El.) ἀπορία de loco *105,12 110,23
 de motu *186,30 189,2 229,22 quattuor
 sophismata *199,4, 12 200,21 de grano
 et acervo 208,7
 Ζήνων (St.) οἱ περὶ Ζήνωνα τὸν Κιττεία (de
 inani) 123,21 οἱ ἀπὸ Ζήνωνος (de loco)
 104,18
 Ἡρκλείτος ἔλεγε ταῦτα εἶναι τὰ ἐναντία
 *4,12 *6,11 τὸ πῦρ οἰεται μόνον στοτ-
 γεῖσιν καὶ ἐν τούτου γεγονέναι τὸ πῦρ *86,
 31 87,9 v. in ind. verb. συμφλέγειν
 Ησίοδος (Theog. 116) 103,28
 Θάσιος (οἶνος) 117,28
 Θεόφραστος ἐν τῷ Ηερὶ κτιζόσις πρώτη
 (fr. 53 W) 192,1 fr. XXV (p. 166) W.
 195,9 fr. L1V W. 197,5 cf. 8,27 adn.
 v. in ind. verb. διαρρήδην
 Θηβαῖ. ἐκ Θηβῶν, εἰς Θηβαῖς 78,25 ἐν
 Θηβαῖς 183,24 — 26 Θηβαῖς 183,23
 Θηβαῖοι 57,14
 Πλίον *158,1. *19 163,29
 Πτοποκράτης ὁ Χίος (κύκλου τετραγωνίζειν
 ἐπιγειρήσας) 3,33
 Κατσαρ. ἡ Κατσαρος βασιλεία 142,3
 Καλλίας 5,2 (5,26 L falso) 23,20 24,11,
 12 50,12 168,12. 14. 22. 25. 27 169,14
 175,10,15
 Κατηγορία v. Ἀριστοτέλης et in ind. verb.
 κατηγορία
 Κλέων nomen 63,3
 Κρονίθος 149,22
 Κορίσκος *175,10,12
 Κροῖσος 48,15, 17, 18, 23
 Κρόνος. Κρόνου σφράγια 121,3
 Λεύκιππος *123,17
 Λόχειον *150,2,5

- Λυκόφρων *6,26, 27
 Μέγαρα 184,8,9 Μέγαροι 149,22 Μέγαρίδες 74,1
Μέλιτσος. εὐθὺς ἀσυλάργιστος ὁ λόγος Μελίτισου· φησὶ γάρ εἰ γέγονε τὸ δόν, κτλ. 7, 17, 29 8,21 φορτικώτερος δὲ Μ. λόγος 9,12,15 μηδὲ κινεῖσθαι τὸ πᾶν *124,3 126,19 ἡ Μελίτισου θέσις 192,10 ν. Ηρμηνίδης et in ind. verb. ἀνήρ, εἰκεν
Νηλέεν 142,2
Νικατά 185,14
Ξενοκράτης. αἱ ἄποιναι γραμματί 12,6
Ξοῦθος de inani 135,21,24
Τοδούσσεας 144,2
Τολκύμπια, τά 92,26
Τρυμηρός 101,2 108,17 *157,3 174,9 διαποτῆς 144,2
     II. VIII, 186 150,8
     XXIII, 666 174,9
     Od. X, 113 101,2
     XIII, 80 144,3
Παρμενίδειος λόγος (τὸ πρότερον λημμα τοῦ Π. λ.) 12,13
Παρμενίδης. ΙΙ. καὶ Μέλιτσος ἐν τῷ δόν καὶ ἀκίνητον λέγοντες οὐ μίαν τὴν ἀρχὴν Θεού καὶ ἀκίνητον *3,5 δὲ Παρμενίδου καὶ Μελίτισου λόγος 4,9 φεύδεται, διτι μοναχῶς λαμβάνει λέγεσθαι τὸ δόν λεγόμενον πολλαχῶς 8,25,28 9,5, 26, 30 πρὸς Παρμενίδην καὶ Μελίτισον ἀρετῶν τὰ εἴη μένα 13,7 δὲ ΙΙ. ἐν τοῖς πρὸς δόξαιν τὸ θερμὸν ποιεῖ καὶ τὸ ψυχρὸν ἀρχής *17,29 ἄμεινον Παρμενίδης Μελίτισου τὸ δόν πεπερασμένον ποιῶν 95,8 ν. Πλάτων et in ind. verb. ἀνήρ, ἀπόπληκτος, διαρρήδην
Πάρων *159,1
Πειραιεύς 183,24, 25, 26 184,7,8
Περιτικός. δὲ πόλεμος δὲ ΙΙ. 157,4
Πλάτων ἀντὶ τοῦ Νευκός ἔστιν? λέγει ‘λελεύχωται’ 7,3 τὸ αὐτούν 9,29 εἶναι πιος τὸ μὴ δον 12,12 τὸ μέρα καὶ τὸ μικρόν ἀρχαῖ. τὸ μέρα καὶ τὸ μικρόν θληγ τημάνει, τὸ δὲ δὲ τὴν ποιητικὴν αἰτίαν 13,14 et (com. Empedocles) 18,5 cf. 22,19 τὴν θληγ μηδὲν τῶν δοτῶν εἶναι εἰπὼν ἐπέζηλέ πιος καὶ τῇ στερήσει οὐκ ικανῶς 32,2 ἐπιπειν Παρμενίδην ἐν εἶναι τὸ δόν λέγοντα 32,4 οἱ Πυθαγόρειοι καὶ Πλάτων ἀρχὴν ποιεῦσι τὸ ἀπειρον *79,23
 ἔξω τοῦ οὐρανοῦ οὔτε σῶμα οὐδὲν οὔτε

ἀτόματον ὑπολαμβάνει *79,28 δόν ποιεῖ τὸ ἀπειρον τὸ μέρα καὶ τὸ μικρόν (differ a Pythagoreis) *80,8, *25 *93,31 τὴν θληγ καὶ τὴν ζώραν ταῦτα φησιν εἶναι ἐν τῷ Τιμαίῳ *106,18 107,13 εἰσποιεῖσι δέ τινες καὶ τὸν Ηλάτωνα τῷδε δύργατε (διάστημα εἶναι τόπον) 113,12 δειρωδάται τινες ἐν ὑπογείαις οἰκιζεται 142,28 χρόνος γέροντος οὐδὲν ὄν *211,27 ν. Ηρμηνίδης et in ind. verb. μέρα, μέθεται, φάσκειν φυσικός cf. ind. III

Πολύχλειτος 46,20 53,13

Προμηθεὺς τύραννος (Thessalus; cf. Plutarch. de inimicorum util. c. 6) 54,23

Πρωταρχός *54,19

Πυθαγόρειοι οἱ τὸ μὴ δον φάσκοντες εἶναι τὴν κίνησιν 72,28 οἱ Π. καὶ Πλάτων ὡς οὐδέποτε τενά καὶ φύσιν καθ' ἐστήν οὕτως ἀρχὴν ποιεῦσι τὸ ἀπειρον *79,19 τὸν ἀριθμὸν τὸ ἀπειρον λέγουσιν *79,23 διαφέρονται ταῦτη πρὸς Πλάτωνα τὸν ἀριθμὸν οὐχ ἀπάντα ἀπειρον λέγοντες ἀλλὰ τὸν ἀριθμὸν μόνον *80,8, 24 τὸ ἀπειρον αὐτὸν καθ' αὐτὸν δον λέγουσιν 83,10 βούλονται τὸ ἀπειρον οὐδέποτε ποιεῖν ἀλλὰ οὐ φυλάττουσι 84,22 de inani doctrina 124,17 Carm. aur. (Nauck epim. ad Jambl. vitam Pyth. p. 234) 79,26 ν. in ind. verb. ἀνθρωπος, διάγραμμα; cf. praef. p. XXIX sq.

Σαρδοῖ 144,5

Στρωνίδης (fr. 19 p. 1123 Bgk) 158,27

Sophocles. alluditur ad fragm. 530,1
 Nauck² 184,10 (ν. in ind. verb. γαλεπός)
Stoici v. Ζήνων, Χρύσιππος et in ind. verb. ἀνθρωπος

Σωκράτης 5,24 6,6, 21, 22, 23, 28, 29, 30
 7,1,6 28,18 109,5 146,22 *150,2,3 175,
 15, 16

Τιμαίος (Platonis) *106,19, 21

Τροία *158,5

Τύχη 50,3
 φιλοσοφοὶ v. in ind. verb. ἄλλος, ἀνήρ,
 ἀρχαῖος, διαλέγεσθαι, δέξια, μαθηματικός,
 παλαιός, τις indef., φάναι, φυσικός

Φωκεῖς 57,14, 15

Χρύσιππος. de loco doctrina 104,18 de inani (δὲ περὶ Χρύσιππον χορός) 113,11 de motu (οἱ περὶ Χρύσιππον) 130,13 ν. in ind. verb. δέρμα

III LOCI PLATONICI ET ARISTOTELICI

Plato Phaedr. 246 E	185,29	De caelo Γ 6 305 ^a 25 (cf. Add.)	98,19
Pol. VII, 514	142,28	Meteorolog. Γ 6 378 ^a 28	166,22
Tim. 30 A	143,3	De anima 403 ^a 31 (cf. Add.)	66,16
37 C	211,28	De partibus animal. A 1 641 ^a 18	166,22
52 A	106,19	Eth. Nic. (ἐν Ἡθικοῖς) 1094 ^a 19 (cf. Add.)	54,13
ἐν τοῖς ἀγράφοις δόγμασι ib.		ἐν τοῖς ἡθικοῖς σκέμμασι (i. e. Περὶ φιλοσοφίας)	43,9
Aristoteles Κατηγορίαι generaliter	4,26		
Phys. 219 ^a 3	144,30		
219 ^a 14	149,11		

COMMENTARIA
IN ARISTOTELLEM
GRAECA

EDITA CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

VOLUMINIS V

PARS III THEMISTII IN LIBROS DE ANIMA PARAPHRASIS

BEROLINI

TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI

MDCCClC

THEMISTII
IN LIBROS ARISTOTELIS
DE ANIMA
PARAPHRASIS

CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

RICARDUS HEINZE

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI
MDCCCLC

P R A E F A T I O

Codicum omnium quotquot Themistii de anima libros servaverunt vetustissimus idemque praestantissimus est Parisiensis Coislinianus 386 (P) s. XI; eum ducem secutus sum praecepimum. scriptus est diligenter tissime; errores aliquot seriba ipse correxit (P¹), alios manus recentior P¹ (P²). adiunxi ei eiusdem stirpis librum Laurentianum 87,25 (Q) s. XIII, P²Q pretii multo minoris. eius mendorum magnam partem sustulerunt, nova non pauca intulerunt correctores libri, qui complures fuerunt; distinxit quamquam non raro dubitans duos Guilelmus Kroll qui codicem in nostrum usum contulit; eorum prior quominus aequalis fere sit primi scribae nihil obstat (Q²), alterum saeculi XV videri (Q³). atque hie certe adhibuit Q²Q³ librum classis alterius. ubi Krollius neutrum ne dubius quidem adgnovit, signo Q¹ correctionem distinxii a prima scriptura, si quidem distinctione Q¹ opus erat.

Reliquorum codicem pars maxima ad unum redeunt archetypum, qui quamquam aliquot locis genuinam servavisse videtur memoriam in prioribus illis oblitteratam, at multo pluribus ab ea aberravit; recensitum autem fuisse puto a Byzantino quodam non indocto, qui nonnulla feliciter correxit Aristotelis quoque libris usus. discernuntur quantum video formae praecipuae tres. proxime absunt a PQ codices VU. novae recessionis vestigia certa conspicua sunt in CH. denique pessimae notae sunt infimae aetatis codices multi. selegi ex tota hac classe codicem Parisinum 1888 (C) s. XV, cuius lectiones potiores adnotarem, quoniam is C praeter ea quae V utilia praebet haud paucis aliis locis vera suppeditat quae dubitare possis utrum antiquitus tradita dieas an ex ingenio emendata; certum est eius exemplar Aristotele rursus adscito satis libidinose pertraetatum esse. neque ego tota variae lectionis mole editionis adnotationem onerare volui, quod non improbabit spero qui plenius illud quod dedi in Supplemento specimen inspexerit; sed quae cum V aut editione Aldina ei sunt communia, recepi omnia.

Titulos operis totins et singulorum librorum dedi ex PQ. in codicibus noviciis plerisque, ut C, dispositio operis eo obscurata est quod septem quos Themistius esse voluit libris Aristotelis tres substituti sunt; velut libro quinto C praemittit haec: Θεμιστίου παράφρασις εἰς τὸ τρίτον τῶν περὶ ψυχῆς Ἀριστοτέλους, librum sextum et septimum sine inscriptione continuat.¹⁾

a Editio est prima a Vietore Trincavello Aldi aedibus anno MDXXXIII emissa²⁾), expressa paucissimis mutatis ex libro affini C nostro, id quod vel ex nostra adnotione elueat; ubi enim sigla C et s vides coniuncta, Spengeli fons semper fere erat Aldina.

s Spengelius in editione Lipsiensi anni 1866 praeter Aldinam adhibuit codicem Monacensem 330 (M), qui descriptus est ex Q codice qualem nos habemus; praeterea in usum vocavit adnotationes eas quae adiectae sunt exemplo editionis Aldinae quod ex libris Petri Victorii in bibliothecam Monacensem pervenit (A gr. b 1070). earum notarum partem longe maiorem ipsius Victorii manu exaratas esse vidi collatis eius lectionibus quas exemplo Monacensi Alexandri Zanettiani (A gr. b 27) adscripsit, de quibus rettulit Ivo Bruns in Alexandri quaestionum praefatione p. XXV; altera manus eaque nitidior Victoriana vices suscepit in foliis 64^b—69^a et 89^a—91^a; amicus videlicet vel discipulus labore magistri paulisper sublevavit. contulerunt autem duo viri codicem Q, unde potiora exsicerent spretis eis quae falsa videbantur. conjecturas non multas Victorius adspersit, signo γρ. plerasque distinctas a codieis lectiōnibus. his igitur adiumentis debetur quod Spengeli textus multo purior est quam Trineavellianus; quamquam pro ea quam dixi codieis Q indole fieri non poterat quin qui huius apographis fontibus praeceps uteretur saepe in errorem induceretur. Spengelius ipse pauca novavit. discrepantium editionis universam in adnotatione critica proposui.

Restat ut exponam quas rationes secutus sim in Aristotelis verbis conferendis. itaque eas mihi leges posui ut adnotarem ubi Themistii quae fuisse videtur lectio a libris Aristotelis aut omnibus aut optimis (EL) disereparet, deinde ubi aut cum optimis solis aut cum paucissimis praeterea faceret contra plerosque.

¹⁾ Eandem divisionem exhibet Aldi editio, utramque coniunxit Spengelius. — Primo libro titulum peculiarem non dat P; λόγος πρώτος, id quod reliqui quantum scio praebent omnes, Q¹ addidit in margine.

²⁾ *Omnia Themistii opera, hoc est paraphrases et orationes. Alexandri Aphrodisiensis libri duo de anima et de fato unus.*

SUPPLEMENTUM PRAEFATIONIS

CONSPECTUS CODICUM

PARISINUS graecus 1888, forma maxima membranaceus s. XV. continet C Themistii paraphrases quae quidem exstant omnes, libros de anima fol. 153^b—225^r, singulis summaria praemittit. totum contulit Carolus Kalbfleisch. cf. praef. p. V. VI. propono specimen discrepantiae omissis eis quae in editione adnotavi.

p. 1,4 μὴ] καὶ || 5 ἐξεργάσασθαι] ἐπεξεργάσασθαι || 11 ἀρχομένος || 17 τῷ] τῷ || 18 ἔμπτῳ om. || p. 2,5 ante τῶν φυτῶν add. τοῖς || post ἀξιόπιστος add. ἔστι || 9 ante οὐ λίγον add. καὶ || 11 καὶ (post ἔστι) om. || 14 περὶ om. || τῶν om. || 16 τὰς om. || 22 τὰς φύσεως iterata del. || 30 ὑπάρχει || 34 μὲν om. || 41 ὁνδρον] ζῶον || p. 3,1 οὔτε om. πολυάδηναμον || 14 ἐφ²] ὑφ²] 17 ὑφ²] ἐφ²] || 27 θυγάτερι om. || 30 προσεγομένοις | p. 4,5. 6 ἄλλα—καὶ ἔκαστον] ἄλλοι οἱ καθ² ἔκαστον || 7 καταληφθείη || 11 ὡν] ὧ || 20 αἰσθητικοῦ καὶ om. || 23 μέν τινα || 26. 27 πρῶτον αἰσθ. τοῦ ὅλου || 32 περὶ (alt.) om. | p. 5,4 καθ² αὐτῷ || 9. 10 ἀδύνατον—ἀποδεῖξεως om. || 18 ὅτι δ || 22 καὶ] καὶ ||

PARISIENSIS MAZARINUS 4456 [olim 1228, Omont III 348 n. 7] F chartaceus scriptus a. 1450. fol. 52—112 Themistius. specimen misit B. Haussoullier.

p. 1,3 ἐκθέσθαι τῷ om. || 9 ἔκαστα || 11 κι om. || 21 ἀρχομένη || p. 2,4 τοῖς alt.] τῆς || 24 ἄλλων γὰρ ἄλλαι || 26 καὶ (prius) om. || 29 ὅτα] ὅτι || 41 post λέγομεν add. καὶ || p. 3,27 τὸν om. || 32 ἐνοποτατον || 37 post οἱ add. τῶν εἰδῶν || p. 4,1 φύσεως || 6 ἔμψυχη || 7 καταληφθείη || 26. 27 τοῦ ὅλου post αἰσθανόμεθα

PARISINUS gr. 1851 forma maxima chartaceus scriptus anno 1402. G continet praeter Themistium (fol. 23—75) Aristotelis libros de anima et de lineis inseparabilibus. contuli usque ad p. 4,32.

p. 1,2 λαβεῖν] εὑρεῖν || 3 ἐκθέσθαι om. || 4 ἐπιστῆσαι] καὶ συστῆσαι || 5 συγγραμμάτων, sed corr. || 21 ἀρχομένης || p. 2,7 θεωρίας marg. (τρ.: πραγματείας text. || 19 ἦτοι] ἦ τι, sed corr. || διαπέτεις || 23. 24 ἄλλων γὰρ ἄλλαι || 29 ὅτα] ὅτι || p. 3,18 δὲ supraser. G² 24. 25 τῆς] τοῦ: τῆς supraser. G² || 30 προσεγομένοι (i: προσεγομένοι G² || 31 ὥδη om. || p. 4,9 τοῦ om. || 26. 27 αἰσθανόμεθα πρῶτον || 30 προτέρας] πρότερον: corr. (i²) ||

PARISINUS gr. 1921 quadratus maior bombycinus s. XIV. fol. 258 — 11 278 Themistius. contuli ut G. prope abest a C, nec tamen eius est exemplar, cf. e. gr. 3,21. 38; 4,26.

p. 1,3 ἐκθέσθαι om. || 4 μὴ] καὶ || 5 καὶ ἐξεργάσασθαι] ἐπεξεργάσασθαι 7 δε || 8 ἐξεργάσασθαι || 18 ἔμπτῳ om. || 19. 20 καὶ ταῖς ἄλλαις—ὅτι add. post in marg. || 21 ἀρχομένης ||

p. 2,5 ante τῶν φυτῶν add. τοῖς || 9 ante οὐ λαν add. καὶ || 11 καὶ (post ἔτι) om. || 14 περὶ om. || 16 τὰς om. || 18 τούτους: τοῦτο m. post. in marg. || 34 ante ἔξευρεν add. τὸ || 40. 41 τὸ μὲν γάρ — φυτόν add. m. post. in marg. || 41 [δένδρον] ζῶν || p. 3,4 ἐντελεχείᾳ || 10 ἀνέκαπτος || 21 ἐπεισημένους || 26 ἔτι om. || 30 προσερωμένου || 37 τῶν εἰδῶν καὶ τῶν γενῶν || p. 4,10 οἰκειότερον || 12 δῆ] δὲ || 15 καθεξούμενου διαφέρειν || 26 τρόπου τινά om.

I OXONIENSIS COLLEGII Novi 243 [catalogi p. 88], forma maxima chartaceus s. XVI ineuntis. primo loco Themistii (fol. 1—84), ultimo Simplicii de anima libros habet (cf. Hayduck p. VI). inspexit Torstrik.

p. 1,3 τῷ καὶ add. in marg. || supra μὴ ser. καὶ || 14 τε supraser. || 21 ἀρχομένη || 26 δῆ] δῆ || p. 2,5 post ἐξόπιστος add. ἔτι || 7 ἔτι post τοσάτῃ ||

L MARCIANUS 230 forma maxima chartaceus s. XV. exhibit Themistium fol. 326—357 a compluribus deinceps exaratum. correctorem s. XVII (?) adgnovit Guilelmus Kroll, qui contulit totum. sufficiunt pauca ad indolem eius cognoscendam: est enim ex bono exemplari neglegentissime descriptus.

p. 1,3 ἐνθέσθαι om. || τῷ] τὸ || 4 ἐπιστῆναι || 6 ἄγασθαι post πραγματείαν (7) || μᾶλλον] μάλιστα || 9 ἐκατά || ἐπέδωκε || 11 εὐθὺς ἀρχόμενος || 14 τε om. || 18 ἀνάγκη ταῦτα || 20 διέτι || 21 μέγιρ] ἔχρι || 26 ὅρμητήριον post τοῦτο || εἴη τοῦτο ἐφόδιον || p. 2,2 ἥδιον || 6 ἄν om. || 8 σχέδιον om. || 11 φιλοσοφοῦσιν || post τίς add. ὁ || 18 συγχωρήσει εἶναι || 21 οἰκείων] ἴδιων || 23 αὐθής post ἀντήν || 26 καὶ (prius) om. || 28 ἄν εἴη ληπτέον || 31. 32 ἡδονὴν καὶ λύπην καὶ αἰσθητὰν καὶ φαντασίαν || 35 διηριθμημένον || 36 ἦ om. || 41 post φυτόν del. ὁ δὲ ὅρις καὶ |

M MONACENSIS 330, membranaceus quadratus s. XV, fol. 165 continens Aristotelis libros de anima et Themistium. cf. praef. p. VI.

N PALATINUS VATICANUS 237, forma maxima chartaceus s. XIV. inspexit Torstrik. codex optima ut videtur notae.

p. 1,3 ἐνθέσθαι om. || p. 2,15 τὸν ὥρισμὸν || 37 ὥριζομεν || p. 3,4 ἐντελεχείᾳ || p. 39,13. 14 ἀπολαῦν τοῦ — τοῦ
p. 79,36 ἦ ὢλη γίνεται

P PARISIENSIS COISLINIANUS 386 quadratus minor s. XI foliorum 342. continet Aristolelis de anima libros et inde a fol. 97 Themistium. contulerunt in huius editionis usum Hippolytus Dulac partem priorem (usque ad p. 36,21), reliqua Albertus Martin. cf. praef. p. V.

Q LAURENTIANUS 87,25 quadratus membranaceus s. XIII. continet post Aristolelis de anima libros eorumque summarium fol. 82^r—283^v Themistium. scriptus est a duobus librariis, quorum alter incepit a nostra pagina 51,28. de correctoribus v. quae dixi praef. p. V.

R PARISINUS gr. 2503 quadratus maior s. XVI. prima tantum Themistii capita exhibet, explicet in verba κατὰ τόπον p. 16,16. enotavi haec:

p. 1,3 ἐνθέσθαι om. || 9 ζῶν || 14 τε om. || 20. 21 τῶν ὄντων om. || 21 ἀρχομένη ||

T TAURINENSIS 128 ex Themistii libris de anima servavit prima capita (usque ad p. 16,21 κινήσεις) fol. 37—45, et ex libro quarto p. 69,3 ὕστερησις — p. 80,19 οὐδέν fol. 89—93. in excerptis e Physieis Henricus Schenkl, cui haee quae refero debo omnia, conspirare eum seripsit eum Vindobonensi 110 (nostro Γ).

LAURENTIANUS 85,17 quadratus chartaceus fol. 161 s. XV, fol. 17—U
24 alia manu (s. XVI?) suppleta. nihil continet praeter Themistium.
inspexit N. Festa. a codice V proxime distat.

p. 1,3 om. ἐνθέσθαι || 4 ἐπιστῆσαι || p. 2,29 ὅσα] ὅτι || p. 3,2 τῶν om. || 10 οὐ
ἐν: corr. m. rec. || 18 οὐ om. || 24 ἦν om. || 27 τὸν om. || 33 καὶ om. || p. 4,26 τοῦ
ὅλου om. || p. 5,6 τριγάνου, corr. m. rec. || 14 καὶ (ante θυσίας) om. || 25 ἐπι] ἐστι || p. 6,2
οὐκ om. || 7 post μετὰ add. τοῦ || 16 αὐτὴν καὶ χωρίζεσθαι] κεχωρίζειν ||

VINDOBONENSIS phil. gr. 139 quadratus chartaceus s. XIII vel XIV, V
ex libris Sambuci. fol. 197—249 exhibet Themistium; desinit in voce
ὑπερβολαῖ p. 125,37. totum contuli. vide praef. p. V.

p. 1,3 ἐνθέσθαι om. || 4 ἐπιστῆσαι || 21 ἀρχομένη || p. 2,23, 24 ἄλλων γάρ ἄλλαι ||
29 ὅσα] ὅτι || p. 3,27 τὸν om. || 30 μετεγρόμενος ex περιεγρόμενος || 33 καὶ om. || p. 4,26
τοῦ ὅλου om. || p. 5,14 καὶ (ante θυσίας) om. || p. 6,2 οὐκ om. || 9 post εἰπερ add. γε ||
16 αὐτὴν καὶ χωρίζεσθαι] κεχωρίζειν || 29 τῆς φυγῆς ἥργον || 39 μᾶλλον—ἄφη om. ||
p. 7,3 ante μισθίν add. τὸ || 3. 4 post σία τε add. ἐστι || 13 ἐνογκεῖται || 34 τὸν λόγον]
τὴν ὅλην || p. 8,10 εὐθεῖαν] αἵτινα || 14 ἑπότα] ὅσα || 36 τούτους] τούτων [θεωρίας] πραγ-
ματεῖς, sed corr. || p. 9,1 συμπεριλαβεῖν || 7 τυχών, sed corr. || 29 post τῶν add. οὐ' ||
p. 10,5 πολλαχόθεν || 29 φυταὶν

LAURENTIANUS 87,20 forma maxima chartaceus s. XIV, fol. 240. W
quorum 73—114 exhibent Themistium inde a p. 4,21 χωρίζεται. inspexit
N. Festa. classi priori adscribendus videtur.

p. 4,21—9,27

p. 4,24 ταῦτα || 26 τρέπον τινὰ om. || 28 αὐ τὰ] αὐτὰ || p. 5,19 ὁ om. || 23 ἡδον ||
22 προσῆλθοῦται || 27 ὠφελώμεθα ex ὠφελόμεθα || p. 6,2, 3 οὐκ ἐνδέ (iac. VI vel VII
litt.) τοῦτο ἀνεύ || 12 λέγοντος, del. m. post., ἐπ . . . in extr. v. || 20 bis εὐπλούσατ, corr.
m. post. || 38 εὐθύς] p. 7,3 ante μισθίν add. τὸ || 12 ὅποι] ἀπό || 13 οἱ] οἱν || 14 γίνεται ||
24. 25 λόγοι—εἰτι om., λόγοι ἔνοιλοι add. m. post. || 28 τῷ] τοῦ, corr. m. post. || p. 8,18
εἴτε πάθος om. in lac. || 19 ὀνομάζειν αὐτὸ] 21 μάνω || 30 ὅντα] 36 τούτους] τούτων ||
p. 9,1 post εἰτι add. τὴν || 4 τῷ (ante αἰτίανθει)] τὸ || 9 θεραψή, corr. m. post. || 14
καὶ τὸ σώμα: ἐν τῷ σώματι m. post. || 15 ξύμπατα, corr. m. post. || 20. 21 συνάγοντος—ἐξ-
αλιθίους om. || 22 αἴτιον

MARCIANUS 261 forma maxima chartaceus s. XV (?); continet praeter Z
Themistium (fol. 202^r—238^v) Alexandri Aphrodiensis scripta (cf. Bruns 1
praef. p. X; 2 praef. p. XIX) et Simplicii exegesis enchiridii Epictetei. libra-
rios quattuor distinxit Guilelmus Kroll, qui totum contulit, correctores duos,
alterum (Z²) aequalem fere scripturae primariae, alterum (Z³) recentiore.
classis bonae exemplum non magni pretii; initio affinitas quaedam cum
CH deprehenditur.

p. 1,3 ἐνθέσθαι om. || 4 μὴ] καὶ || 5 καὶ ἐξεργάσασθαι] ἐπεξεργάσασθαι || 7 ἡ] ἡς || 8
ἐξιποτοῦ: corr. Z² || 14 τε om. || 18 ἄμφω om. || 21 ἀρχομένη] η ex ? Z² || p. 2,5 post
ἀξιόπιστος add. ἐστι Z² || 9 ante οὐ λίγῳ add. καὶ || 11 καὶ (post ἔτι) om. || 12 παρὰ om. ||
14 περὶ om. || 15 τῶν om. || 16 τὰς om. || γαλεπωτήτα: corr. Z² || 18 τοῦτο] το ex ?
Z² || 25 αὐταῖ] αὐτῶν || 34 ante ἐξεργεῖν add. τὸ || 36 τὸ (ante ἀνωτάτῳ) ex ? Z² || 41
ὁ ex ἡ Z² || δένδρον] κέδων, corr. Z³ || p. 3,3 ὑποκειμένη ex ἀποκειμένῃ || 4 ἐντελεχεῖτ[
7
ει] ex ἡ Z² || ἡ ex ἡ Z² || 10 ἀνέκατος || 14 ἵπ[
7
ο] ἄρ[
7
ο] || 17 ὅρ[
7
ο] ex ἵπ[
7
ο] || 18 οἱν ἡ] ν
ἡ Z² || 20 post οὐκέτι del. καὶ || 21 ἐπεικειμένους || 24 τὸ τι εἶναι ἦν, corr. Z² in
marg. || 26 ὅτι om. || 29 ως περὶ ex ὕσπερ Z² || τοῖς ex ? Z² || 30 προτεγρόμενος] προτ-
εργάμεν: supraser. περιεγρόμενος Z³ || 31 ως περὶ ex ὕσπερ Z³ || 37 τῶν εἰδῶν καὶ γενῶν ||

p. 4,3 ἀποτίπτει || 10 σικεύτερον || 11 ὃν ex ὦ Z³ || 12 δῆ] δέ || 12,13 ψυχῆς θετέον || 15 θεῖος supraser. Z³ || καθεξομένας] ας ex ? Z³ || ante φέρετν del. III litt. Z³ || 28 ὡς τὰ μέρη] αὐτά: corr. Z² || 31 σαφέστερα: corr. Z² || 33 ὑποκειμένων] ἀντί supraser. Z² || 37 αἰσθητικόν || p. 5,18 ἥδη ex ? Z² || 19 ὁ om. || 23 ἥζον || 33 εἰσὶ ||

Δ LAURENTIANUS 85,16 forma maxima chartaceus, s. XV (non XIV) auctore N. Festa, cui specimen infra adpositum debetur. Themistii libris f. 58^v subscripta haec sunt: εἰληφε τέλος ἡ βούβλος αὗτη τοῦ σοφωτάτου Θεωματίου παραφράστηντα τὸ περὶ ψυχῆς Ἀριστοτέλους βυθίον μεταγραφέσα εἷμοι Φιλίππῳ Πράιμινρίῳ ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ὡφελείας ἔμηξε τε καὶ τῶν ἐντευξομένων ταῦτη γάριν. sequitur expositio de nominibus animalium terrestrium et aquatilium. codex parvi pretii.

p. 1,3 ἐκδέσθαι τῷ om. || 6 θαυμάσιο || 8 ἐξήκοντο || τῶν] τῆς || 9 δσων || 12 ὑπάρχει || 16 αἱ] καὶ || 21 ἀργομένης || 22 δὲ] δὴ || p. 2,1 τοῖς] τῆς || 7 εἰσὶ post τοσάντη || 10 τίνας || 24 αἱ om. || 25 πωσάν || 27 λέγουεν || 28 διορτέστως || 29 δσα] δτι | 30 ἐκείνων || 31 ἐν τοῖς ζώαις || 33 τὴν om. || 36,87 προσευχήστερον || 41 post λέγουεν add. καὶ || p. 3,8 εἰς ὅγκους] καὶ ὅγκος || 14 ἐψ²] ὡρ² || 16 ὄμοιειδῆς || 18 δὲ om. || 19 post οὐκέτι add. καὶ || 22 προτέρων || 24, 25 μὲν — ἀλλος om. || 27 τὸν om. || 30 προσεργομένοι || Σωκράτη || 31 οὐ] οὐδὲ || 34 καὶ] ἔκαστον || p. 4,1 καὶ] ἔκαστον || 2 εἰναι om. || 3 τά] τι || 6 ζω—καθ²] ἔκαστον om. || 11 ὃν] ὡρ² || 15 καθεξούτας || 26, 27 τοῦ ὄλου post αἰσθανόμεθα || 32 περὶ (post ἡρα) om. || 36 ἀντίτενται || p. 5,1,2 ζητημάτων || 2 γε om. || 5 εἰστιν om. || μαθήμασι] ποιήμασι || 9,10 ἀδύνατον — ἀποδεῖξεν om. || 14 καὶ (ante θυσίας) om. || 15 τὴν om. || 16 ἀπηργμένην || 22 καὶ τῷ] καὶ τὸ || 26 τῶν om. || 34 ὑποκειμένου ||

ΔI NEAPOLITANUS III E 9 (331) chartaceus fol. 104 saec. XV; novi ex catalogo tautum. sed quoniam et subscriptio (praeterquam quod librarii nomen est Ἀντώνιος Μεδιολάνιος) et quae secuntur Themistii libros plane consentiunt eum Laur. 85,16 (Δ), omnino simillimum huius esse licet conicere.

X MARCIANUS 228 forma maxima chartaceus s. XIV vel XV. fol. 107 — 188 Themistius. specimen dedit E. Schwartz.

p. 1,2 — 2,8

p. 1,2 ἀκολουθοῦντα || 3 ἐκδέσθαι τῷ om. || 7 ἔνεκα || 8 μόνως || ἐξήκοντο || 11 δὲ] γάρ || 21 φυσικῆς || 25 περὶ] παρὰ || 25, 26 οὐκ ἀληθές om. || 27 κατανοήσομεν || εἴη τοῦτο ἐφόδιον || πᾶσαν || p. 2,5 οὖν om. || 6 ἀλλος δι.

p. 3,7 — 28

p. 3,12 ἐπαλάττει || 18 δὲ om. || 19 ὁ ἵππος || 22 προτέρων ||

XI PARISINUS gr. 2029 quadratus chartaceus s. XV vel XVI, Aristotelis et Themistii libros de anima confimans. inspexi post Torstrikiūm. textum praebet depravatissimum, exemplar proxime aberat a X.

p. 1,2 ἀκολουθοῦντα || 3 ἐκδέσθαι τῷ om. || συστῆσαι || 7 ἔνεκα || 8 ἐξήκοντο || 9 ἀν δῶμας || 10 εἰστι || 11 δὲ] γάρ || εὐθὺς ἀργόμενος || post μὲν add. οὖν || 12 δὲ om. || 13 τῷ τηλωτάτῳ || 15 γάρ om. || 16 post τοῦ adl. φύσεως || γε] γάρ || 18 ταῦτα] πάντα || 21 ἀργομένη || 25 περὶ] παρὰ || 25, 26 οὐκ — ἀληθές om. || 26 τις || 27 κατανοήσομεν, sed corr. || εἴη τοῦτο ἐφόδιον || 28 γάρ om. || p. 2,4 δὲ om. || 5 οὖν om. || 7 μῆν] μὲν || 13 πεπιερῶνται || δοκοῦσι || 14,15 ὡςπερ — μία om. || 19 ἥρετε || 21 γάρ om. || 22 μέλλομεν || 24 αἱ om. || 25 τὸ om. || 31 καὶ (primum) om. || 36 γε om. || 37 ὁμιζόμεθα

XII OXONIENSIS CANONICIANUS 123 [catal. cod. mser. bibl. Bodleianae III 105], quadratus chartaceus s. XVI. componendus videtur cum XXI. Torstrikius enotavit haec:

p. 1,3 om. ἐκθέσθαι || 7 ένεκα || 8 μόνως || ἐξήκοντο || 10 ἔστι || 11 δὲ] γάρ || 21.22
ἀρχομένοις—πρώτης om.

AMBROSIANUS D 80 inf. forma maxima chartaceus s. XV. textum A Themistii vulgatum esse Torstrik rettulit.

VINDOBONENSIS phil. gr. 110 chartaceus s. XVI, cf. I. Bruns Alexandri Γ Scripta minora praef. p. XI sq. fol. 250—236 Themistius. specimen (1,2—2,12) dedit Torstrik. composui cum aliis libris eiusdem generis.

PARISINUS gr. 1877 forma maxima chartaceus s. XVI. inspexi ut Θ qui secuntur quattuor Parisinos.

PARISINUS gr. 2049 quadratus chartaceus s. XV. Σ

PARISINUS gr. 1868 forma maxima chartaceus s. XV. Φ

VATICANUS 2170 (Columnensis 9), chartaceus s. XVI. foliis 177 continet Themistium. specimen (1,2—2,12) misit Otto Cuntz. Ψ

PARISINUS gr. 1916 forma maxima chartaceus s. XVI. Ω

p. 1,3 ἐκθέσθαι τῷ om. || καὶ om. Γ || 6 ἀ] εἰν Ψ || 8 τῶν om. ΣΘ: τῆς ΓΦΨΩ || 9 τῶν om. Ψ || ὅσων || 11 post μὲν add. οὖν ΓΘΤΩ || 14 τε om. || 19 ἀκριβῇ Σ || 20 δὲ θαυμαστὸν ΓΘΤΩ || 21 ἀσχομένης || 22 δὲ] δὴ || 23 εἴη om. Θ || 27 κατανήσουμν Φ sed corr. || **p. 2,1** αὐτῷ Γ || καὶ—(2) αὐτῷς om. Ψ || 4 τοῖς] τῆς ΣΦ || post ἀξιόπιστος add. ἔστι ΓΘΩ || 6 ὑπέρ] περὶ Ψ || 7 ἔστι post τοσάντη || 9 ὀρισμῶν Ψ || 10 τρόπον πρέστι Σ || 12 γρῆσαι Ψ || 13 δοκεῖ εἶναι ΣΦ sed corr. || 17 γαλεπώτητα Ω || 20 ὁ Αριστοτέλης ΘΩ || 24 ἄλλων γάρ ἄλλαι || 29 ὅσα] ὅτι || 30 ἐν τοῖς ζώοις || ὑπάρχει ΘΩ || 33 τὴν om. || 37 ὄρτζουμιθα ΖΩ || 41 post λέγομεν add. καὶ || **p. 3,7** εἰ] ἡ Ω || 8 εἰς ὅγκους] καὶ ὅγκος || 13.14 ἀξιοῦσιν post ψυχὴν Σ || 14 ἐφ?] ὑφ] || 18 δὲ om. || 20 δὲ φυγῇ ΘΩ || 21 διακρίνειν ΘΩ || 22 προτέρων || τῆς om. Θ || 23 post εἰς add. ὁ ΘΩ || 27 τὸν om. || 30 προσερχομένου ΘΩΣ || Σωκράτη ΦΩ || 31 οὐδὲ ΦΘΩ || 33 ὄμοιότητα ΣΦ: ὄμοιότητον Θ || **p. 4,2** εἶναι om. || 6 ζῶα—καθ' ἔκαστον om.

PARISINUS gr. 2050 quadratus chartaceus s. XVI foliis 105 Themistium continens.

p. 1,3 ἐκθέσθαι τῷ om. || 9 ὅσων || 17 τῷ] τῶν || 21 φυσικῆς || **p. 2,10** κατὰ om. || 19 ἥτοι] εἴτε || 26 καὶ om. || 27 λέγομεν || 29 ὅσα] ὅτι || 36 τὸ (ante ἀνωτάτῳ) τῷ || 41 post λέγομεν add. καὶ || **p. 3,7** εἰ] ἡ || ἀμερῆς] ἀμέριστος, corr. in marg. || 8 καὶ (post γάρ) om. || 10.11 οὐ θεωρεῖται] ἐνθεωρεῖται || 27 τῶν om.

THEMISTII
IN LIBROS ARISTOTELIS
DE ANIMA
PARAPHRASIS

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΠΑΡΑΦΡΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ.

Ed.
Spengelii
p. I

1. Περὶ ψυχῆς ὅσα δυνατὸν σὺν ἐπιστήμῃ λαβεῖν, ἀκολουθοῦντας Ἀριστοτέλει πειρατέον ἡμῖν ἐν τῷδε τῇ πραγματείᾳ ἐκθέσθαι τῷ [καὶ] τὰ μὲν ἔκκαλόφαι, τοῖς δὲ συστῆναι, τοῖς δὲ ἐπιστῆσαι, τὰ δὲ (εἰ μὴ φορτικὸν εἰπεῖν) καὶ ἔξεργάσασθαι. καὶ γάρ πολλῶν ὄντων συνταγμάτων ἡ τις ἀνθαυμάσσειν Ἀριστοτέλους, πάντων ἀγασθεῖσι μᾶλλον προσήκει τὴν Περὶ ψυχῆς πραγματείαν καὶ τοῦ πλήθους ἔνεκεν τῶν προβλημάτων, ὃ μηδὲ ἔξαριθμήσασθαι μόνον οἱ πρὸς Ἀριστοτέλους ἔξικοντο, καὶ τῆς εὐπορίας τῶν εἰς ἔκαστον ἀφορμῶν, καὶ τῶν μεθόδων ὅσας ἐνέδωκε τῇ θεωρίᾳ· δῆλον 10 δὲ ἐξ αὐτῶν ἔσται τῶν λεγομένων.

Φησὶ δὲ ἀρχόμενος εὖθις τοῦ λόγου πᾶσαν μὲν γνῶσιν καὶ ἐπιστήμην καλὴν καὶ τιμίαν ὑπάρχειν, πλεονεκτεῖν δὲ ἐτέραν ἐτέρας ἡ τῇ τῶν ἀποδεῖσεων ἀκριβείᾳ ἡ τῇ τιμότητι τῶν ὑποκειμένων πραγμάτων· ὁ πεπόνθασι πρὸς ἀλλήλας γεωμετρία τε καὶ ἀστρονομία· τῆς 20 μὲν γάρ | πλέον τὸ ἀκριβές, τῆς δὲ πλέον τὸ θαυμάσιον διὰ τὴν ὑποκειμένην φύσιν, περὶ οὓς πραγματεύεται, ἐπειδὴ μαλακώτεραι γε αἱ ἀποδεῖσεις ἀστρονομίας· τῷ γάρ ἔγγιστα χρῆται ἐπὶ πολλῶν. μόνη δὲ τῇ περὶ ψυχῆς ἐπιστήμῃ συντρέχειν ἀμφοταῦτα ἀνάγκη καὶ νικᾶν αὐτὴν καὶ τῇ ἀκριβεῖ· καὶ τῇ θαυμασίᾳ· τῇ μὲν ἀκριβεῖ, διότι καὶ ταῖς ἀλλαις ἐπιστήμαις παρὰ 20 ψυχῆς η ἀκριβεια. τῷ θαυμασίῳ δέ, διό τι σχεδὸν διὸ πάντων διήκει τῶν ὄντων ἡ τῆς ψυχῆς φύσις ἀπὸ τῆς ἐσχάτης ἀρχομένοις τῆς φυτικῆς μέχρι τῆς πρώτης, λέγω δὲ τοῦ νοῦ, δις εἴτε μέρος εἴτε δύναμις ἔστι τῆς ψυχῆς εἴτε συγγενῆς ἀλλως καὶ ἐμφύεσθαι δύναμενος, τί ἀν εἴη τῆς φύσεως ταύτης θαυμασιώτερον; τρίτον ἡμᾶς πρὸς τούτοις παρακαλεῖ πρὸς τὴν προκειμένην φροντίδα, διό εἰ μὲν περὶ ἀλλού του μάθοιμεν τάληθές, οὐκ ἔστιν τοῦ ἀληθεῖς τοῦτο πρὸς τὰ λοιπὰ ὀρμητήριον· εἰ δέ τι περὶ ψυχῆς ἀληθεῖς κατανοήσαιμεν, πάμμεγα ἀνέφοδοιν εἴη τοῦτο πρὸς σύμπασαν τὴν ἀληθειαν. πρὸς γάρ ἀπαντα τὰ μέρη τῆς φιλοσοφίας ἀξιολόγους ὀδησσειν 20

I de titulo v. Praef.

3 ἐκθέσθαι supraser. Q²: om. PC καὶ om. Q in ras.

11 post μὲν eras. οὖν Q

18 ταῦτα om. Arist E 21 ἀρχομένοις] οις ex ης

Q: ἀρχομένη Cs

ψυσικῆς (QC 26 λοιπὸν Q (in ras.) 28 post

διδωσιν add. τάς Qs

ἀριστομάς, τὸ μὲν πρακτικόν, ὅτι τὰς ἀρετὰς αὐτῆς καὶ τὰς τελείωτης ²
οὗτως ἀν δέδον καταστησάμεθα, εἰ τὴν οὐσίαν αὐτῆς πρότερον καταμά-
θοιμεν· τὴν δὲ περὶ φύσεως θεωρίαν, ὅτι πηγὴ καὶ ἀρχὴ πάσης κινήσεως
ἡ ψυχὴ ἵσως μὲν καὶ πᾶσι τοῖς σώμασι, μᾶλιστα δὲ τοῖς τῶν ζώων καὶ εἰ-
ς τῶν φυτῶν, γιγνώσκουσα μὲν οὖν ἑαυτὴν ἀξιόπιστος καὶ περὶ τῶν ἄλλων,
ὑπὲρ ἑαυτῆς δὲ ἀπατωμένη περὶ τίνος ἀν δὲ πιστὴ νομισθείη; η μὲν
οὖν χρεία τοσαύτη τῆς προκειμένης θεωρίας ἐστί· οὐ μὴν ἥραστον | γε τὸ ³
ἔργον, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν γαλεπώτατον. αὐτὸν γάρ πρῶτον τὸ γνῶναι τί ἐστι
καὶ τὸν ὄρισμὸν αὐτῆς ἀποδοῦναι, οὐ λίαν πρόχειρον οὐδὲ εὐπετές. ὅλως
10 μὲν γάρ η μέθοδος η ὄριστική, τίς ποτὲ ἐστι καὶ κατὰ τίνα πρόεισι τρόπον, ἡ
ἐτι καὶ νῦν παρὰ τοῖς φιλοσόφοις ἀμφισβητήσιμος, καὶ οὐ μόνον γε παρὰ τοῖς
φιλοσόφοις, ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἀπασιν, δοσι τι διὰ λόγου διδάσκουσι.
πάντες γάρ ὄρισμῷ χρῆσθαι πειρῶνται, καὶ τοῖς μὲν εἶναι δοκεῖ μία μέθοδος
περὶ πάντων, ὃν βιουλόμενα γνῶναι τὸν ὄρισμόν, ὥσπερ καὶ περὶ τῶν καὶ ¹⁵
15 αὐτὰν ὄπαρχόντων μία μέθοδος ἐστιν η ἀπόδειξις· τοῖς δὲ οὐ μία ἀλλὰ κατὰ
τὰς τῶν ὄντων διαφορὰς διαφόρους εἶναι καὶ τὰς περὶ τῶν ὄρισμῶν πραγμα-
τείας, δὲ τὴν γαλεπότητα τῆς σκέψεως μείζω ποιεῖ. δεήσει γάρ λαβεῖν περὶ ²⁰
έκαστου τῶν ὄντων, τίς τρόπος οἰκεῖος· τοῦτο δὲ εἰ καὶ μίαν τις εἶναι συγγρ-
ρήσεις τὴν ὄριστικὴν πραγματείαν, ἦτοι κατὰ διαφέρειν, καθάπερ ἔρεσκε Πλά-
20 τωνι, η συνθήσει μᾶλλον, καθάπερ βιούλεται Ἀριστοτέλης, η τρόπον τινὰ ²⁵
ἔτερον ἀπόδειξεως, δημως οὐδὲν ἡττον διαπατῇ· δεήσει γάρ καὶ οὗτως ὑπὲρ
έκαστου τῶν οἰκείων ἀρχῶν, εἰ μέλλοιμεν σὸν ἐπιστήμην τῆς φύσεως τοῦ πρά-
γματος περιέσεσθαι· καὶ εἰς τὴν αὐτὴν γαλεπότηταν ἁλόγος αὐθὶς ἡμῖν περι-
ίσταται· ἀλλοι γάρ ἄλλων αἱ ἀρχαὶ, καθάπερ ἀριθμῶν καὶ ἐπιπέδων· καίτιοι ³⁰
25 συγγενεῖς αὐταὶ αἱ μέθοδοι καὶ περὶ τὸ ποσὸν ἀμφότεραι πραγματεύονται.

"Οτι μὲν οὖν καὶ ἀναγκαῖς καὶ ἐργάδης η θεωρία, διὰ τοσούτων
εἰρήσθω· λέγωμεν δὲ ἐξεῖδης, οὅσα τῷ | καθ' οὐδὸν μετιόντι περὶ ψυχῆς ⁴
διηριστέον. πρῶτον μὲν ληπτέον ἀν εἴη τὴν φύσιν αὐτῆς καὶ τὴν οὐσίαν,
εἰδὴ οὅσα συμβέβηκε περὶ αὐτῆν, ὃν τὰ μὲν ἴδια πάθη τῆς ψυχῆς εἶναι
30 δοκεῖ, τὰ δὲ οὐ' ἐκείνηγα καὶ τοῖς ζώοις ὑπάρχειν· ίδια μὲν νόησις καὶ ⁵
θεωρία, δι' ἐκείνηγα δὲ καὶ τοῖς ζώοις προσγίγνεσθαι ήδονὴ καὶ λύπη καὶ
αἰσθησίαι καὶ φαντασία. δουσὶ δὲ οὖτων τῶν περὶ αὐτῆς ζητουμένων, τῆς
τε οὐσίας καὶ τῶν συμβεβηκότων, πρῶτον οὅσα χρήσιμα πρὸς τὴν οὐσίαν ¹⁰
ληπτέον. χρήσιμον δὲ πρῶτον μὲν ἐξευρεῖν τὸ γένος τὸ ἀνωτάτῳ τῶν ἐν
35 τοῖς κατηγορίαις ιδιαιθριμματίνων, ἐν ᾧ τακτέον τὴν ψυχήν, ἀρ' ἐν οὐσίᾳ η
ἐν ποιῷ η ἐν ποιῷ· καὶ οὐ μόνον γε τὸ ἀνωτάτῳ, ἀλλὰ καὶ τὸ προσε-
γέστερον καὶ τὸ ἐγγυτέρω· οὐδὲ γάρ οὅταν ἀνθρώποις ὄριζόμενα, τὴν οὐσίαν ¹⁵
λαμβάνομεν, ἀλλὰ τὸ ζῶον. δεύτερον ηγέται γένος, τὸ μὲν δυνάμει τὸ δὲ εὐεργείᾳ, καθάπερ τὸ
40 ζῆπον καὶ τὸ φυτόν· τὸ μὲν γάρ ὧδην καὶ τὸ σπέρμα δυνάμει ζῶον καὶ ²⁰
φυτόν, ὃ δὲ ὄρνις καὶ τὸ δένδρον ἐνεργείᾳ ζῶον καὶ φυτόν, ὥσπερ λέγομεν

7 ἐστι post τοσαύτη as
32 οὐσίαν ex θεεῖν Q

24 αὐταὶ] αὐτῶν C
33 τὴν οὐ. C

29 ante εἰδὴ eras. δεύτερον P
41 post λέγομεν add. καὶ C

ἐντελεχείᾳ, διότι δὲ οὗτω λέγομεν ἐν τοῖς ἐπεξῆντις ἔσται δῆλον· εἴπερ οὖν 4 τὴν οὐσίαν εὑροιμεν τῆς ψυχῆς, ἐν τίνι τῶν διαφορῶν τούτων ἀποταχθήσεται, ἀρ' ὡς δύναμις ὑποκειμένη καὶ πρὸς οὐσίαν ἔχουσα εὐφυῶς, ἢ 25 μᾶλλον ὡς ἐντελεχείᾳ; ἔστι δὲ καὶ τῶν ἐντελεχειῶν τις διπλόη, καὶ ἡ μέν 5 τις πρώτη, ἡ δὲ δευτέρα· πρώτη μὲν ἡ ὕσπερ ἔξις, δευτέρα δὲ ἡ τῆς ἔξις ἐνέργεια.

Σκεπτέον δὲ | καὶ εἰ μεριστὴ ἡ ἀμερής, καὶ εἴπερ φανείη μεριστή, 5 πότερον ὡς σῶμα εἰς ὅγκους, ἡ ὡς τέγνη καὶ ἐπιστήμη λέγεται γάρ καὶ λατρικῆς εἶναι μέρη καὶ φύλασσίας. εἰ δὲ ἀμερής, ἀρα παντάπασιν ἀπλῆ 10 τις καὶ πλήθυσις ἀνέμφατος φύσις, ἡ μερῶν μὲν πλῆθος περὶ αὐτὴν οὐ 5 θεωρεῖται, δυνάμεων δὲ πικικίλα; διαφέρει γάρ οὗτως ἡ ἐκείνης. | μέρους μὲν γάρ μέρος κατὰ τὸ ὑποκείμενον ἔξαλλάττει, δύναμις δὲ δυνάμεως τῷ διάφορᾳ ἐνεργεῖν διενήνοχε· διὰ τοῦτο γάρ οἱ μὲν πολυδύναμοι ἀξιοῦσιν 15 εἶναι τὴν ψυχὴν ἐφ' ἔνδος οὐσιῶν ὑποκειμένου, οἱ δὲ πολυμερῆ, διορίζοντες 10 καὶ τοῖς τόποις τὰ μέρη, ὕσπερ οἱ Στατικοί, τυχὸν δὲ καὶ Ηλατία.

Τέταρτον ἀν εἴη ζήτημα τῶν εἰρημένων, ἀρα ὁμοειδῆς πᾶσα ψυχὴ πρὸς πᾶσαν ἔστιν, ἡ οὐδαμῶς, καὶ εἴπερ οὐφ' ἔτερον καὶ ἔτερον εἰδος. ἀρ' 15 οὐδὲ οὐφ' ἐν γένος; οὐν ἡ ἀνθρώπου καὶ ἵππου· εἰ δὲ μη ταῦταν ἔχουσιν εἰδος ψυχῆς, ἀρ' οὐδὲ γένος ταῦτον; ἀλλ' ὁ μὲν ἀνθρωπός καὶ ἵππος ὑπὸ 20 τὸ ζῶν, αἱ ψυχαὶ δὲ αὐτῶν οὐκέτι οὐφ' ἐν γένος ψυχῆς; ταῦτα δὲ οὐχ 25 οἱόν τε διακρίναι τὰ προβλήματα μὴ περὶ πάσης ψυχῆς ἐπισκοπουμένους, διεπερ ἔνιοι τῶν πρότερον παρεώρων· περὶ γάρ τῆς ἀνθρωπίνης μάνης 30 οἰκίας πεφροντικέναι, ἥμιν δὲ τὴν καθόλου φύσιν ἐπισκεπτέον. ἀρα εἰς δρισμὸς καὶ ἐν τὸ τί ἦν εἶναι πάσης ψυχῆς, ἡ ἄλλος μὲν τῆς ἀνθρώπου, 25 35 ἄλλος δὲ τῆς ἵππου. λέγω δὲ ὅδε· ἔστιν δρισμὸς τοῦ ζῶνος καθόλου, διτι οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική, ἔστι δὲ καὶ ἀνθρώπου χωρίς, διτι ζῶον λογικὸν θυγητόν. ζητοῦντας οὖν τῆς ψυχῆς τὸν δρισμὸν ἀρα τοιοῦτον | προσήκει 4 40 ζητεῖν, οἵδε ἔστιν ὁ τοῦ ζῶου, ἡ μᾶλλον οἵδε ὁ τοῦ ἀνθρώπου; τοῦτο δὲ ταῦτὸν τῷ ζητεῖν, ἀρα ὕσπερ εἰδούσι ζητάσσον τὸ τί ἦν εἶναι τοῖς καθ' 45 ἔκαστον προσεγγούμενου, ὕσπερ ὁ ἀνθρωπὸς Σωκράτει καὶ Δίωνι καὶ Θεαιτήφ, ἡ ὕσπερ γένους εἰς εἰδὴ ηδὴ διαιρουμένου· διαφέρει δὲ οὐ παρὰ μικρὸν ἡ θεωρία· τὸ μὲν γάρ γένος ἐννόημα ἔστιν ἀνυπόστατον ἐξ ἀμυδρᾶς τῶν καθ' ἔκαστον δριστήτος κεφαλαιούμενον καὶ ητοι παντάπασιν οὐδὲν τὸ γένος, ἡ πολλῷ ὕστερον τῶν καθ' ἔκαστα, τὸ δὲ εἰδος φύσις τις 50 55 εἶναι βιούλεται καὶ μορφή· μάνης γάρ θλῆς προσδεῖται ὁ τοῦ ἀνθρώπου λόγος καὶ ἔστιν ἀνθρωπὸς ηδη· ἐπεὶ καὶ καθ' αὐτὸν ἔχει τινὰ ἀξιόλογον θεωρίαν, ἀρ' οἱ τῶν γενῶν καὶ τῶν εἰδῶν δρισμοὶ νοημάτων εἰσὶν δρισμοὶ 60

2. 3 ἀποταχθῆσται scripsi: ἀποταχθῆσται 3 ὑποκειμένη] ὑπομένει Q 4 μᾶλλον]
μόνον Arist. E 7 καὶ (ante εἰ μεριστὴ) om. Q 8 εἰς ὅγκους] καὶ ὅγκος Cs:
καὶ ὅγκος εἰς ὅγκους a 9 εἶναι om. Q: incl. s 14 ἐφ' corr. ex ? Q 16 δρο-
ειδῆς etiam Arist. ESy: δροιειδῆς Arist. rell. 18 δὲ om. Cs 20 post
οὐκέτι add. καὶ Cs 22 μάνης] μάνην Arist. Ey 24 et 25 post τῆς add.
τοῦ Ms 27 τῶν om. C 36 ηδη in ras. Q²

ἢ φύσεων ἐν τοῖς καθ' ἔκαστα ὑφισταμένων· ἐοίκασι γάρ βούλεσθαι μὲν 6 εἶναι τῶν νοημάτων ἢ συναθροίζεται ἐκ τῆς τῶν καθ' ἔκαστον ὥροιστηρ-
τος, ἀποπίπτειν δὲ εἰς τὰ καθ' ἔκαστον καὶ εἰς τὰς φύσεις τὰς ὑφεστη-
κυίας· οὕτε γάρ τὸ τοῦ ζῶου νόημα οὐσίᾳ ἐστὶν ἔμψυχος αἰσθητική, οὕτε 15 μᾶλλον τὸ τοῦ ἀνθρώπου ζῶον λογικὸν θητόν, ἀλλὰ τὰ καθ' ἔκαστον
ζῶα οὐσίαι ἔμψυχοι αἰσθητικαί, καὶ οἱ καθ' ἔκαστον ἀνθρωποι ζῶα λογικά
θητά. δῆλον δὲ ἐντεῦθεν· εἰ γάρ καταλειφθείη πρὸς ὑπόθεσιν ἀνθρωπος 20 εἰς, οἷον οἱ μῦθοι ποιοῦσι τὸν Δευκαλίωνα ἐν τῷ κατακλυσμῷ, τηνικαῦτα
ἢ τοῦ ἀνθρώπου λόγος εἰς τὸν τοῦ τινὸς ἀνθρώπου περιορισθήσεται. ἀλλὰ
10 ταῦτα μὲν τῆς περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν θεωρίας οὐκείτερα, νῦν δὲ ἐπεξιτέον
τῷ ἀριθμῷ, ὃν περὶ ψυχῆς ἄν τις ζητήσειν.

"Ἄξιον δὴ καὶ τοῦτο πολλῆς ἀν εἴη φροντίδης, ἀρα πολλὰς θετέον
ψυχὰς ὑπάρχειν τῷ ζῷῳ οἷον φυτικὴν θρεπτικὴν ὑρεκτικὴν διανοητικήν,
ἔφ' ὅν καὶ αὐται, ἡ πολλαὶ μὲν οὐκ εἰσὶν ἐν ἔκαστῳ ψυχαῖ (γελοῖον γάρ 5
15 ὡς φησιν οἱ θεῖοι Πλάτων, καθάπερ ἐν δουρείῳ ἵππῳ καθεξομένας φέρειν
ἔκαστον ήμιν πλείους ψυχάς), μιᾶς δὲ ὅλης αὐτῆς ὑπαρχούσῃς τὰ μόρια
διενήνογε· καὶ εἰ μιᾶς θετέον μέρη, γαλεπὸν τὸ διορίσαι, ποῖα καὶ πῶς.
οἷον εὐθύς, ἀρ' ἔτερον τὸ θρεπτικὸν τοῦ αὐθετικοῦ καὶ ἄμφω τοῦ γεννη-
τικοῦ, ἡ τῷ λόγῳ μὲν ἔτερα, τῷ δὲ ὑποκειμένῳ ταῦτά; καὶ ταῦτ' ἀρα τὰ
20 τρία ἔτερα τοῦ αἰσθητικοῦ καὶ φανταστικοῦ καὶ ὑρεκτικοῦ; δοκεῖ γάρ ἐν τούτοις
ἡδη καὶ τῶν ὑποκειμένων εἶναι διαφορά, ἢ γε καὶ χωρίζεται ἀπ' ἀλλήλων.
πολλὰ γάρ τρέφεται μὲν καὶ αὐξεται καὶ γεννᾶ, αἰσθανέται δὲ οὖ, καὶ αἰσθά-
νεται μὲν, νοεῖ δὲ οὔ. εἰ δὲ οὖν φανείη τινὰ μὲν ἔτερα τῶν μερῶν καὶ πῶς
ἔτερα, τινὰ δὲ ταῦτα, ἀρα ὑπὲρ τῆς ὅλης ψυχῆς σαφέστερον ήμιν ἡ περὶ 25
τῶν μορίων πρῶτον ἐπισκοπεῖν; δόξεις γάρ ἄν πώς μὲν τὸ ὅλον σαφέ-
στερον εἶναι· καὶ γάρ ἐν τοῖς μεγέθεσι τρόπον τινὰ τοῦ ὅλου πρῶτον
αἰσθανόμεθα [ἢ τῶν μερῶν] καὶ ἐν ταῖς ἐπιστήμαις ἀπὸ τῶν καθόλου
πρῶτον ἀρχόμεθα ὡς σαφεστέρων· πώς δὲ αὖ τὰ μέρη πρότερα· αὐτὶ γάρ 30
πρότερα τὰ ἔξι ων, ἐκ δὲ τῶν μερῶν τὸ ὅλον. καὶ εἰ δόξεις περὶ τῶν
μερῶν, πάτερον τὰς οὐσίας αὐτῶν ἡ τὰς ἐνεργείας ήμιν προτέρας διδακτέον;
σαφέστεροι γάρ ἐπὶ πολλῶν ήμιν αἱ ἐνέργειαι· διτὶ μὲν γάρ | αἰσθανόμεθα, 35
δῆλον· τί δὲ ἡ αἰσθησις, οὐ σαφές. καὶ εἰ περὶ τῶν ἐνεργειῶν, ἀρα περὶ
αὐτῶν πρότερον ἡ περὶ τῶν ὑποκειμένων ταῖς ἐνεργείαις; σαφέστερα γάρ
ἐπὶ πολλῶν ήμιν τὰ πράγματα περὶ ἀγνοοῦται καὶ αἱ ἐν τοῖς μέρεσιν
40 ἐνέργειαι, ὥσπερ τὰ ὄρατὰ τῆς ὄράσεως καὶ τὰ ἀκουστὰ τῆς ἀκοῆς, ἵσως
δὲ καὶ τὰ νοητὰ τοῦ νοῦ· καὶ γάρ ἀντίκειται ὡς τὰ πρός τι τὸ μὲν νοητὸν
πρὸς τὸν νοῦν, τὸ δὲ αἰσθητὸν πρὸς τὴν αἰσθησιν.

1 ἔκαστον Qs

4 ἐστιν οὐσία Qs

10 οὐκείστερον C

14 ante ἔφ' ὁν

καὶ αὐταὶ (i. e. quae quidem animalia has quoque habent) add. ὥσπερ καὶ τὰ μέρη Cs

15 ὁ θεῖος om. Q   [Πλάτων] Theaetet. p. 184D   22 μὲν om. C   26 τρόπων

τινὰ om. Q   πρῶτον] 'fort. πρότερον' Spengel   27 ἡ τῶν μερῶν delevi

34 καὶ om. C   al supraser. Q   36 ἀντίκεινται C

Τὰ μὲν οὖν κεφαλαια ταῦτα καὶ τοσαῦτά ἔστι τῶν περὶ ψυχῆς ζητοῦ- 8
μένων, καὶ πάντα γε προσύργου καὶ ἀναγκαῖα πρὸς τὴν εὑρεσιν τοῦ τί ἦν
εἶναι. οὐκέτι δὲ οὐ μόνον τὸ τί ἔστιν ἐφ' ἑκάστου προληφθὲν καλῶς γρή-
σιμον εἶναι πρὸς τὸ θεωρῆσαι τὰ καθ' αὐτὰ συμβεβηκότα τῷ πράγματι,
ὅπερ μάλιστα ἔστιν ἐν τοῖς μαθήμασι· προλαβόντες γάρ τὸ τί ἦν εἶναι τῆς 15
εὐθείας καὶ τῆς καμπύλης καὶ τριγώνου καὶ ἐπιπέδου ἢδον μανθάνομεν τὰ καθ'
αὐτὰ συμβεβηκότα τοῖς σχήμασιν· ἀλλὰ καὶ ἀνάπταν τὸ προλαβεῖν τὰ συμβε-
βηκότα καλῶς συμβάλλεται μέγα μέρος πρὸς τὴν ἐπιστήμην τοῦ τί ἦν εἶναι. 20
τὸ δὲ καλῶς εἶπον οὐχ ὅτι μετὰ ἀποδεῖξεως· ἀδύνατον γάρ ἀνευ τοῦ γνωρίμου
10 γενέσθαι τὸν ὄρισμὸν θηρεῦσαί τι τῶν ὑπαρχόντων δι' ἀποδεῖξεως· ἀλλ'
ἴκανὸν καὶ τὸ φαινόμενον καὶ ἡ φαντασία. τὰ μὲν γάρ ἀπηρτημένα τῶν 25
συμβεβηκότων καὶ λίαν ἔξω τῆς φύσεως οὐδὲν ἡμᾶς ὀνήσει πρὸς τὴν
εὑρεσιν τῶν ὄρισμάν, ὥσπερ εἴ τις θεῶν ὄρισασθαι προελάμψενος τὸ βιωμόν
εἶναι θεῶν καὶ θυσίας καὶ νεώς καὶ ἀγάλματα οἷοιτο αὐτῷ συμβαλεῖσθαι.
15 πρὸς τὴν ἀπόδειξιν τοῦ τί ἦν εἶναι, | καθιστέρ οὐπελάμβανε Χρύσιππος· 9
λίαν γάρ ἀπηρτημένα ταῦτα τῆς οὐσίας ἔστι τῶν θεῶν· τὸ μέντοι γε
κινεῖσθαι ἀεί, καὶ τὸ προλέγειν μὲν τὸν Ἀπόλλω, θεραπεύειν δὲ τὸν
Ἀσκληπιόν, ίκανὸν ἥδη προσίμιον τοῦ τί ἦν εἶναι, οἷον ὅτι θεός ἔστι ζῶνος ὁ
ἄιδιον εὐποιητικὸν ἀνθρώπων. ἀργὴ μὲν οὖν πάσης ἀποδεῖξεως ὁ ὄρισμός.
20 ἔστι μέντοι γε ὥσπερ κύκλος τις· καθιστέρ γάρ ἐν τοῖς καθ' αὐτὰ ὑπάρ-
χουσιν ἐμφαίνεται τὸ τί ἦν εἶναι, εἰ κατὰ τὸ φαινόμενον ὄρθινς προληφθείη, 10
οὗτον κανὸν τῷ τί ἦν εἶναι τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα προδηλοῦται, καὶ ἐφ'
ῶν μὲν ὅρών ἡ πρόσδοσις ἐκ τῶν ὄρισμάν ἀρχομένοις ἐπὶ τὸ καθ' αὐτὰ
συμβεβηκότα, ὥσπερ ἐπὶ τῶν μαθημάτων μάλιστα συμβαίνει, ἐφ' ὃν δὲ
25 ἀνάπταντι ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων, ὡς σχεδὸν ἐπὶ πάντων τῶν 15
φυσικῶν. κακία δὲ καὶ τῆς τῶν συμβεβηκότων ἐκλογῆς, οὕτων μηδὲν πρὸς
τὸν ὄρισμὸν ὀφελώμενα, καὶ τῆς τῶν ὄρισμάν κατασκεῦῆς, ἐξ ὃν οὐδὲν
ἔστι παραδηλῶσαι τῶν ὑπαρχόντων τῷ πράγματι· ὥστε ὄποισι τοῦτον τὸν 20
τρόπον εἰσὶν ἀποδεδομένοι. ὡς μηδὲ εἰκάσαι τι περὶ τῶν συμβεβηκότων
ὑπάρχειν εὐμαρῶς, δηλονότι λογικῶς εἰρηνηται καὶ κενῶς ἀπαντεῖ.

Οὐδὲνδε οὖν ἡττον τῶν εἰργμένων ἀναγκαῖον ἔστι πρὸς τὴν εὑρεσιν
τῆς οὐσίας αὐτῆς τὸ διελέσθαι καὶ τὰ ἔργα καὶ τὰ πάθη σύμπαντα τῆς 25
ψυχῆς, ὅπως ἀν γνίημεν, πότερον ἀπαντά κοινά ἔστιν αὐτῇ πρὸς τὸ σῶμα,
καὶ τοῦ ζῶνος σύμπαντά ἔστι τοῦ συγκειμένου ἐκ τε ψυχῆς καὶ τοῦ σώμα-
35 τος, ἡ τινὰ μὲν κοινὰ τινὰ δὲ αὐτῆς μόνης τῆς ψυχῆς. τοῦτο γάρ προ-
λαβεῖν | μὲν ἀναγκαῖον, οὐ δύσιον δέ· λέγεται μὲν γάρ ὑπὸ πολλῶν τῆς 10
ψυχῆς εἶναι τὸ δημιουρέσθαι καὶ τὸ θαρρεῖν καὶ τὸ ἐπιθυμεῖν καὶ τὸ αἰσθά-
νεσθαι θλοις, φαίνεται δὲ τὰ πλείστα πάθη τοῦ ζῶνος κοινὰ τῆς ψυχῆς

1. 2 ζητουμένων] ζητημάτων C 10 ὄρισμὸν ex ἀριθμὸν Q 12 ὀνήσει]
ώφελήσει Q 14 καὶ (ante θυσίας) om. C 15 τὴν om. C 21 προ-
ληφθείη C 22 προδηλοῦται] post οὐ eras. v P: προσδηλοῦται as, fort. recte
23 ἢδον PQ 30 εὐμαρές Cs et ex εὐμαρῶς Q² 33 γνούομεν PQ
35 τῆς om. Q: incl. s

καὶ τοῦ σώματος, μᾶλιστα δὲ ἔουκεν ἕδιν τῆς ψυχῆς τὸ νοεῖν. εἰ δὲ ἔστι 10
καὶ τοῦτο φαντασία τις ἡ μὴ ἄνευ φαντασίας, οὐκ ἐνδέχοιτο ἂν οὐδὲ
τοῦτο ἄνευ σώματος εἶναι· εἴς αἰσθήσεως γάρ καὶ δι' αἰσθήσεως ἡ φαντα-
σία. οὐδὲν εὖθις ἐν ἀργῇ διηριστέον, ὡς εἰ μὲν ἔστι τι τῶν τῆς ψυχῆς 15
5 ἔργων καὶ παθημάτων ἕδιν τῆς ψυχῆς, ἐνδέχοιτο ἂν αὐτὴν καὶ χωρί-
ζεσθαι τοῦ σώματος· εἰ μέντοι γέ μηδέν ἔστιν ἕδιν αὐτῆς, μηδὲ μόνης
τῆς πυχῆς, ἀλλὰ πάσας τὰς ἐνεργείας μετὰ σώματος ἀποδίωσιν, ἡ τούτου
γέ τοῦ ὄρωμένου, ἡ ἑτέρου τινὸς ἀφανεστέρου, πάντως δὲ σώματος. οὐκέτι 20
10 ἀν οὐδὲ τε εἴη σώζεσθαι καὶ χωρὶς σώματος, εἰπερ μηδὲν ἡ φύσις παρή-
γαγεν ἀργὸν παντελῶς, ἀλλὰ παντὶ τῷ ὅντι καὶ ἔργον τι προσνενέμηται.

Οἱ δὲ ἐνιστάμενος πρὸς τοῦτον τὸν λόγον, ὡς μὴ τὴν ἀγωγὴν ἔχοντα 20
ὄγητ, λίαν τῆς δυνάμεως αὐτοῦ πορακήκοε. δέον γάρ φησι τὸ τοῦ λήγοντος
ἀντικείμενον προσλαβόντα ἀνελεῖν τὸ ἥγιον μενον, οὐ δὲ προσλαβὼν τὸ ἀντι-
κείμενον τοῦ ἥγιον μένου πειράται ἀναίρειν τὸ ἐπόμενον. οὐ δὲ τῶν οὕτω
15 προχείρων ἐν διαλεκτικῇ ἄγνοιαν ἔγκαλων Ἀριστοτέλει αὐτὸς ἔουκεν ἀγνοεῖν, 25
ὅτι τὸ ‘ἐνδέχοιτο’ ἂν αὐτὴν καὶ χωρίζεσθαι οὐκ ἦν ἀναγκαῖας ἀκολουθίας,
ἐφ' οἷς ἡ ἀναίρεσις τοῦ ἐπόμενου συναναίρει τὸ ἥγιον μενον, ἀλλ' | ἐνδε- II
χομένης, ἐφ' οὓς ἔμπαλιν ἔστι τὸ συμβαῖνον· ἡ γάρ ἀναίρεσις τοῦ ἥγιον
μένου συναναίρει τὸ ἐπόμενον· εἰ μὲν γάρ πλευσεῖται Δίων, ἐνδέχεται αὐτὸν
20 καὶ εὐπλοῖσαι, εἰ δὲ οὐ πλευσεῖται Δίων, οὐδὲ εὐπλοῖσαι αὐτὸν ἐνδέχεται· 5
ἀλλ' οὐχί, εἰ μὴ εὐπλοῖσαι αὐτὸν ἐνδέχεται, οὐκ ἐνδέχεται αὐτὸν οὐδὲ
πλευσαι. ὅμοιας δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ βασίσαι καὶ ἐπὶ τοῦ πρᾶξαι καὶ ἐφ' ἀπάντων,
ἐφ' ὃν ἡ ἀκολουθίας ἐνδέχομένη ἦν, οὐκ ἀναγκαῖα. οὕτως δὲ καί, εἰ μὲν
ζῶντος ἔστι τὸ πόρρω μεν προσών, ἐνδέχεται αὐτὸν ἵππον εἶναι. εἰ δὲ μὴ ζῶν. 10
25 οὐδὲ ἵππον· ἀλλ' οὐχὶ εἰ μὴ ἵππον, οὐδὲ ζῶν. ἀπλῶς γάρ τὸ ἐνδέχομένως
ἀκολουθοῦν ὡς μέρος γίνεται τοῦ ἥγιον μένου, εἰ γέ ποτε μὲν αὐτῷ ὑπάρχει,
ποτὲ δὲ οὐ, ἐπὶ τούτων δὲ ἡ τοῦ ὅλου ἀναίρεσις συναναίρει καὶ τὸ μέρος. 15
οὐκ ἀδιάβλητον οὖν καὶ τοῦτο τὸ συνημμένον ‘εἰ μὲν ἔστι τι ἕδιν ἔργον
τῆς ψυχῆς, ἐνδέχοιτο ἂν αὐτὴν χωρίζεσθαι’· οὐ γάρ ἐξ ἀνάγκης. τί γάρ
30 εἰ καὶ ἕδιν μὲν ἔργον ἔχει, μὴ χωρίζεται δέ, ὥσπερ ὑφελακὺς καὶ χείρ; 20
ἀναγκαῖα δὲ καὶ ἡ τοῦ ἥγιον μένου ἀναίρεσις συναναίροῦσα τὸ ἐπόμενον· ‘εἰ –
δὲ μηδέν, οὐκ ἀν εἴη χωριστή’· ταύτην γάρ τὴν ἀκολουθίαν ἐναργὲς ἀξιώμα-
թεβαιοῖ, τὸ μηδὲν ὑπὸ τῆς φύσεως ἀργὸν γεγενῆσθαι.

Πίστις οὖν λέγομεν τὴν ψυχὴν φιλεῖν καὶ μισεῖν καὶ δριγίζεσθαι; πῶς 25
35 δὲ λέγομεν τὴν εὐθεῖαν ἀπτεσθαι τῆς σφαιρᾶς κατὰ στιγμήν; οὐ γάρ ὅτι
ἡ εὐθεῖα καθ' ἑαυτήν (οὐδὲν γάρ ἔστιν), ἀλλ' ὅτι ὁ κανὼν οὐ εὖθις, οὐδὲ
ὅτι τῆς σφαιρᾶς καθ' ἑαυτήν, ἀλλ' ὅτι τῆς χαλκῆς· ἀχώριστον γάρ καὶ
τὸ εὖθις καὶ τὸ σχῆμα τοῦ ἔυλινου κανόνος καὶ τῆς χαλκῆς σφαιρᾶς, καὶ 30
ἡ κατὰ | στιγμὴν ἀφή, μᾶλλον δὲ ὅλως ἀφή τοῦ συνόλου πρὸς τὸ σύνολον. 12

1 ἕδιν etiam Arist. TUV: διότι Arist. refl.

τοῦ Cs 12 λήγοντος] ἐπόμενον Cs 14 ἀνελεῖν Q 16 αὐτὴν καὶ χωρί-
ζεσθαι] κεχωρίσθαι C 28 οὖν καὶ δὲ αὐ οὐδὲ C συνημμένον Q 29 τῆς ψυχῆς
ἔργον Qs 36 εὖθις (εχεῖν) Q 39 μᾶλλον—ἀφή om. Q

2 οὐκ om. C

7 post metu add.

14 ἀνελεῖν Q

16 αὐτὴν καὶ χωρί-

ζεσθαι] κεχωρίσθαι C

29 τῆς ψυχῆς

ἔργον Qs

39 μᾶλλον—ἀφή om. Q

οὗτω δὲ καὶ τὰ τῆς ψυχῆς πάθη πάντα ἔσικεν εἶναι καὶνὰ μετὰ τοῦ σώματος, τὸ θυμοῦσθμα καὶ τὸ πρᾶμνεσθμα καὶ τὸ φρεστῖσθμα καὶ τὸ θαρρεῖν καὶ τὸ χαίρειν, δύσιὼς δὲ καὶ τὸ φιλεῖν καὶ μισεῖν· οὐδὲν γάρ τούτων οὐαὶ τε ποιεῖν ή ψυχὴ μὴ τὸ σῶμα ἐφελκομένη. εἰς δὲ καὶ τὰς ἐνεργείας ἑαυτῆς ὁ ἐμφανῶς ἀποστηρίζεται· ἐρυθράνιονται γάρ καὶ ὥχριστι καὶ τρέμουσι, καὶ οὐδὲ τοῖς ποιηταῖς ταῦτα ἀδηλοί· ‘ὅσσες δέ οἱ πυρὶ λαμπετόντων ἔίκτην’,¹⁰ καὶ ‘ῶχρος τέ μιν εἴλε παρειάς’, καὶ ‘ἀρραβός δὲ διὰ στόμα γένετ’ οὐδόντων’. μηρύνει δὲ μάλιστα ἐναργῶς τὸ ταῦτα εἶναι τὰ πάθη κοινὰ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος τὸ ποτὲ μὲν ἵσχυρᾶς προσπεσούσης τοῖς ζώοις 10 αἰτίας καὶ ἴκανης εἰς ὅργην ἐκκαλέσασθαι η̄ φήβην ἐμποιῆσαι, μηδὲν τὸ παροξύνεσθαι η̄ φρεστῖσθαι, ἐνίστε δὲ σμικρὸν γινομένιον καὶ ἀμυδρὸν τὸν αἰτιῶν κινεῖσθαι λίκιν, ὅταν ἐνδέεται η̄ τροφῆς τὸν ζῶον η̄ ὑπὸ χυμῶν τινῶν ἐνοχληταῖ· δὲ μάλιστα ἐπὶ τῶν μελαχροικῶν ἔκδηλον γίνεται, οὐ μηδενὸς 20 πολλάκις φρεστοῦ συμπίπτοντος ἐν τοῖς πάθεσι γίγνονται τῶν φρεστούμενων διὰ 15 τὴν κράσιν τοῦ σώματος καὶ δεδίασι τὰ ἀδεη. καὶ ἔσικεν ἀπαντά τὸ τοιαῦτα πάθη ταῖς κράσεσιν ἐπεσθμαὶ τοῦ σώματος καὶ ἐπιτείνεσθαι καὶ ἀνίσθιαι τοίας η̄ τοίας αὐτῆς ὑπαρχούσης· καὶ οὐχ ὡς ὅργανον τούτοις τοῖς πάθεσιν ὑπηρετεῖται τὸ σῶμα, ὥσπερ τῇ αἰσθητικῇ δυνάμει τὰ αἰσθητήρια, ἀλλὰ πλειόν τη̄ συγγένεια τῷ σώματι πρὸς τὰ πάθη η̄ τοῖς ὅργανοις τῆς αἰσθήσεως πρὸς 20 τὴν αἰσθησιν. Υ ταῦτα μὲν γάρ παρὰ φύσιν διατείθεντα ἐμποδίων γίνεται 13 μόνον ταῖς τῆς αἰσθήσεως ἐνεργείαις· τοῦ σώματος δὲ η̄ φαύλη κρᾶσις οὐκ ἐμποδίζει τοῖς πάθεσιν, ἀλλ’ ἐγείρει μᾶλλον αὐτὰ καὶ ἐπιτείνει. Διε τῆς τούτου φύσεως προσεχέστερον ἔξημένα. εἰ δὲ ταῦτα τοῦτον ἔχει τὸν δι τρόπον. δῆλον δὲ τὰ πάθη ταῦτα καὶ δῆσα ἀλλα τοιαῦτα τῆς ψυχῆς, λόγοι 25 ἔνυλοι εἰσι. τουτέστιν ἐν ὅλῃ τὸ εἶναι ἔχοντες· δῆστε καὶ οἱ ὄριζόμενοι τούτοιν ἔκαστον τῆς ὑποκειμένης ὥλης οὐκ ἀποστήσονται, ὡς δὲ τὴν ὅργην 10 ἀποδίδοντες ζέσιν τοῦ περὶ καρδίαν αἴματος δι’ ὅρεξιν ἀντιλυπήσεως. καὶ διὰ ταῦτα οὖν φυσικοῦ τὸ θεωρῆσαι περὶ τῆς τοιαύτης ψυχῆς, δῆση πρὸς τὰ ἔργα αὐτῆς η̄ τὰ πάθη τὴν ὅλην συνεφέλκεται. διαφερόντως δ’ ἀν δὲ φυσικός τε καὶ δὲ διαλεκτικός ἔκαστον αὐτῶν ἀφορίσαιντο· δὲ μὲν γάρ ὅρεξιν 15 ἀντιλυπήσεως, δὲ ζέσιν τοῦ περὶ καρδίαν αἴματος, δὲ διαλεκτικός μὲν τὸ εἰδος, δὲ φυσικὸς δὲ τὴν ὅλην· δὲ μὲν γάρ λόγος τῆς ὅργης ὅρεξις ἀντιλυπήσεως, ἀνάγκη δὲ ἐγγίνεσθαι τοῦτο τὸ εἶδος ἐν ὅλῃ τοιάδε. ὥσπερ 20 οὐκίας δὲ μὲν τὸ εἶδος καὶ τοῦ εἰδούς τὸν λόγον ἀποδιδωσιν, δῆτι σκέπασμα πολυτικὸν φθορᾶς τῆς ὑπ’ ἀνέμιων καὶ ὅμβρων καὶ καυμάτων, ἀλλος δὲ τὴν ὅλην, δῆτι λίθοι καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα, ἔτερος δὲ ἀμφω συλλαβών, δῆτι σκέπασμα τοιονδή ἔξι ὥλης τοιάσδε. τίς οὖν δὲ φυσικὸς τούτων; πότερον η̄ 25

3 ante μισεῖν add. τὸ Qs

3.4 post οὐαὶ τε add. ἔστι C

6 δῆσε] A 404

7 ὥχρος] Γ 35 ἄρρενος] K 375 γίνετ' Homer. 8 μηρύνει] σημεῖον Arist. E

19 πρὸς iteravit Q 20 διαταθέντα Q¹ 25 ἔνυλοι] ἐν ὥλῃ Arist. ET28 δῆση Q¹C: δῆσα QP 31 ante διαλεκτικός add. δῆ (ex δὲ?) Qs 34 τοῦ εἰδούς τὸν λόγον] τὸν λόγον τοῦ πράγματος C, cf. Arist. 403^b2: τοῦ εἰδούς delendum putat Spengel 35 καυμάτων] πνευμάτων Arist. E

περὶ τὸν λόγον μόνον, τὴν ὥλην δὲ ἀγνοῶν, η̄ ὁ τῆς ὥλης μόνον πεφροντικώς, τοῦ λόγου δὲ ἐκθλινθανόμενος; η̄ μᾶλλον δὲ ἀμφοῖν. ἐκείνων δὴ 14 τίς ἑκάτερος; οὐ μὲν δὴ τὸ εἰδὸς ὄριζόμενος καὶ¹ αὐτό, οὐ μὴ πέφυκεν εἶναι καὶ² αὐτό, διαλεκτικός, δῆμεν αὐτῷ κενολογεῖν συμβαίνει πολλάκις· οὐ δὲ 5 περὶ τὴν ὥλην μᾶλλον πραγματεύμενος καὶ τὰ ἀχώριστα πάθη τῆς ὥλης οὐδεὶς ἄλλος ἔστιν, ἀλλ᾽ οὐ φυσικός· οὐ γάρ φυσικὸς περὶ πάντα, οὕτα τῆς ὥλης ἔργα καὶ πάθη. | παραλήψεται μὲν οὖν καὶ τὸ εἰδὸς, ἀποστήσει δὲ αὐτὸν οὐδέποτε τῆς ὥλης, οὐδὲ³ εἴπερ οὐ λόγος δύναται συγχωρῆσει.⁴ δεῖται 10 γάρ δεῖ τῆς ὥλης καὶ οὐχ ὡσπερ οὐ μαθηματικὸς ἐφῆσει τῷ λόγῳ τὴν εὐθείαν αὔτην τῆς ὥλης ὄριζομένῳ· οὐ γάρ προσδεῖται τῆς ὑποκειμένης ὥλης αὐτῇ. καθόλου γάρ ἀναθεν οὐδημητάστεν, δεῖ τοῦ φυσικοῦ σώματος τὰ μέν ἔστι φυσικὰ πάθη καὶ ἔργα, τὰ δὲ ἔξωθεν αὐτῷ προσγίνεται· φυσικὰ⁵ μὲν θερμότητες ψυχρότητες, ἄηρότητες ὑγρότητες, τροφή, αὐξήσις καὶ φύσις· ἔξωθεν δὲ προσγίνεται ὅπόσα αὐτῷ αἱ τέχναι προστιθέασιν η̄ κοινοῦσαι 15 τὴν ὥλην η̄ διορθούμεναι τὸ ἐνδεές αὐτῆς καὶ ἐλλειπον, χαλκευτικὴ μὲν⁶ καὶ τεκτονικὴ κοινοῦσαι τὴν ὥλην. Ιατρικὴ δὲ καὶ γεωργία βιοθενοῦσαι αὐτῆς ταῖς ἐλλείψεσιν. ἔστι μέντοι γε καὶ ἔτερον εἰδὸς ἀχώριστον μὲν τοῦ φυσικοῦ σώματος, οὐχ η̄ δὲ φυσικὸν σῶμα ὑπάρχον αὐτῷ, εἴτε πάθος εἴτε συμβεβήκος ἐθέλοι τις αὐτὸν δημάρτειν, οἷν τὸ εὐθὺ τὸ κεκλαυσένον⁷ 20 τὸ τρίγωνον τὸ κοῖλον τὸ κυρτὸν καὶ οὕτα ἀλλα η̄ μαθηματικὴ θεωρεῖ, ἀφαιροῦσα μὲν τὰ φυσικὰ σύμπαντα πάθη, μόνα δὲ αὐτοῦ τὸ πέρατα καὶ τὰ διαστήματα ἐξετάζουσα καὶ μηδαμοῦ προσλαμβάνουσα ἐν τοῖς λόγοις τὴν⁸ 25 ὥλην η̄ τὰς φυσικὰς ποιήτητας. |

Πάλιν οὖν ἀναθεν ἀναληπτέον, δεῖ πολλαὶ θεωρίαι περὶ τοῦ εἰδούς, 15 25 τὸ δὲ εἰδὸς η̄ τοι φυσικὸν η̄ μαθηματικὸν η̄ τεχνικόν. τὸ μὲν οὖν φυσικὸν καὶ οὐ φυσικὸς καὶ οὐ διαλεκτικὸς θεωρεῖ, ἀλλ᾽ οὐ μὲν αὔτη τῆς ὥλης, οὐ δὲ⁹ δεῖ μετὰ τῆς ὥλης, τὰ λοιπὰ δὲ οἱ ἐπιστήμονες καὶ οἱ τεχνῖται, οἱ μὲν θεωροῦντες αὐτὰ μόνον, οἱ δὲ καὶ ἔργαζόμενοι ἐν τῇ ὥλῃ, διὸ καὶ οἱ μὲν αὔτην τῆς ὥλης, οἱ δὲ μεθ' ὥλης. τούτων δὲ ἀπάντων ἐστὶν ἀνωτέρω ὁ 30 περὶ τὰ ὄντα εἰδὴ πραγματεύμενος τὰ παντάπαι τεχνικούμενα τῆς ὥλης¹⁰ καὶ τῷ λόγῳ καὶ τῇ ὄποστάσει, ὡσπερ οὐ πρῶτος φιλόσοφος, ταῦτα μὲν οὖν ἔξωθεν διηγήσθια οὐ λίγα ὄντα τῆς προκειμένης πραγματείας ἀλλότρια· ἐπανιτέον δὲ οὐδεν οὐ λόγος. ἐλέγομεν δὲ δεῖ τὰ πάθη τῆς ψυχῆς ἀχώριστα¹¹ 35 τῆς φυσικῆς ὥλης τῶν ζώων ἐστί, καὶ οὐχ ὡσπερ γραμμή καὶ ἐπίπεδον τῷ λόγῳ δυνατὸν ἀποστῆσαι τῆς ὑποκειμένης ὥλης, οὕτω καὶ θυμὸν καὶ φόβον, ἀλλὰ δεῖ τοὺς δρους τούτους συμπλέκεσθαι τοῖς παθήμασι τοῦ σώματος.

2. Ταῦτ' οὖν προδιορισάμενοι ἀπόθεμα λοιπὸν τῆς περὶ φυχῆς θεωρείας. ἀνάγκη δὲ πρότερον τὰς τῶν παλαιῶν δόξας ἐπιδραμεῖν καὶ κοινω-

2 δὴ (post ἐκείνων) απὸ δὲ dub. Q: δὲ s: δὲ δὴ Arist. 5 περὶ om. Q 14 ὄπόσα]
οὕτα Cs 19 ὄνομάρτειν αὐτὸν Qs 24 post πάλιν add. μὲν as 27 post τὰ
ras. P. 30 post παντάπαι ras. P. 33 ἀχώριστα] οὕτε ὡς χωριστὰ Arist. E
36 τούτους] τούτων Cs 38 προσδιορισάμενοι Q! 14 παθήμασι C

νοὺς συμπαραλαβεῖν εἰς σκέψιν, ὅσοι τι περὶ αὐτῆς ἀπεφήναντο, ὅπως τὰ 15
μὲν καλῶς εἰργμένα λάζωμεν, τὰ δὲ μὴ καλῶς φυλακέωμεθα. 25

Ἐπειδὴ τοίνυν τὸ ἔμψυχον τοῦ ἀρύγου δύο τούτοις μάλιστα διενήγησε,
τῷ τε κινεῖσθαι ἐξ ἔντου καὶ τῷ αἰσθάνεσθαι, εἰς τὰ δύο ταῦτα εὐθὺς
οἱ παλαιότεροι ταῖς δύοις διενεμήθησαν, οἱ μὲν ἀπὸ τῆς κινήσεως μάλιστα, |
οἱ δὲ ἀπὸ τῆς αἰσθάνεσσις ὄριστάμενοι τὴν ψυχήν, κινήσεως μὲν Δημόκριτος 16
καὶ Ἀναξαγόρας, τυχὸν δὲ καὶ Πλάτων. οὗτοι δὲ προστιθέντες, ὡς φέντο,
καὶ τὸ ἐφεξῆς, ὅτι τὸ μὴ κινούμενον αὐτὸν οὐκ ἐνδέχεται κινεῖν ἔτερον, 5
τὸν κινούμενον τὴν ψυχὴν ἀπεφήναντο. θεοὶ Δημόκριτος πῦρ καὶ θερμόν
10 φέρει τὴν ψυχήν· ἀπείρων γάρ ὄντων τῶν σχημάτων οὐ ταῖς ἀτόμοις προσ-
τίθεται, τὴν μὲν πανσπερμίαν αὐτῶν στοιχεῖα ποιεῖ τῆς ὅλης φύσεως, τού-
των δὲ τὰ σφαιροειδῆ τῆς ψυχῆς, διὰ τὸ μάλιστα διὰ παντὸς τοῦ σώματος 15
διαδύεσθαι τοῦτο τὸ σχῆμα καὶ κινεῖν τὰ λοιπὰ αὐτὴν κινούμενην. εἰ δὲ
μὴ ὄραται ἡ ψυχὴ καίτοι σῶμα οὐσία οὐ θαυμαστόν· καὶ γάρ τὰ ἐν τῷ
15 ἀκτίσιν, οὐκ ἂν φανεῖται μὴ ἐλλάμποντος τοῦ ἥλιου, ἀλλὰ κενὸς παντάπασιν
ἥμιν ὁ ἀὴρ δοκεῖ καίτοι σωμάτων στερεῶν πεπληρωμένος· ὧν ἔτι πολὺ
συμικροτέρες καὶ ταχυτέρες τὰς ἀτόμους ὑπολαμβάνει καὶ μάλιστά γε ἀπα-
σῶν τὰς σφαιροειδεῖς, ἐξ ὧν ἡ ψυχὴ. διὸ καὶ τοῦ ζῆν ὅρον εἶναι φησι 20
20 τὴν ἀναπνοήν· τοῦ γάρ περιέχοντος συνάγοντος τὰ τῶν ζώων σώματα
καὶ διὰ τῆς τοιαύτης συναγωγῆς ἐκθίλεισθοντος ἐν αὐτοῖς τὰ σφαιροειδῆ
σχήματα, ἀπερὶ αἰεὶ κινούμενα τῆς τῶν ζώων κινήσεως αἴτια γίνεται.
βιοθέμειν γίγνεσθαι τῷ ζῷῳ, θύραμεν ἐπεισόντων ἄλλων τοιούτων ἐν 25
τῷ ἀναπνεῖν καὶ ὕσπερ ἀντισκάρσεως γιγνομένης τῶν ὑπὸ τῆς ἐκπνοῆς
σκεδαννυμένων καὶ τῶν ὑπὸ τῆς ἀναπνοῆς εἰσελκομένων, καὶ ζῆν δὴ μέργρις
ἄν δύνηται τὰς σφαιροειδεῖς ταύτας ἀτόμους εἰσέλκειν τε καὶ ἀποπέμπειν. 30
μῆποτε δὲ καὶ τῶν Πυθαγορέων τινές, | φησίν Ἀριστοτέλης (οὓς οἶδα 17
οὖστινας λέγων τοὺς οὐτως λέγοντας Πυθαγορέους), εἰς τοιαύτην δόξαν περὶ
τῆς ψυχῆς ὑποφέρονται, οἱ μὲν αὐτὸν τὰ ἐν τῷ ἀερὶ κινούμενα σώματα, οἱ
35 δὲ τὴν ταῦτα κινοῦσσαν αἴτιαν τὴν ψυχὴν ἀποφηνάμενοι, διότι μηδέποτε ἡ
ἡρεμεῖ καὶ παντελῆς ἡ γηγενία. ίδιον δὲ μάλιστα τῆς ψυχῆς τὸ κινεῖν
ὑπολαμβάνουσι καὶ ὅσοι τὴν ψυχὴν τῷ αὐτοκινήτῳ χαρακτηρίζουσιν· ἐσίκασι
γάρ ἀπαντες οὗτοι πεπιστευκέναι τὴν κίνησιν οἰκείότατον εἶναι τῇ ψυχῇ, 35
καὶ τὰ μὲν ἄλλα κινεῖσθαι ὑπὸ τῆς ψυχῆς, ταύτην δὲ μόνην ὑφ' ἔντερης.
καὶ ταῦτὸν ὑπολαμβάνει τῷ αἰσθάνεσθαι τὸ φρονεῖν, καὶ ἐπάγεται μάρτυρα

I συμπεριλαβεῖν P post εἰς add. τὴν Q 10 ταῖς VL: τοῖς PQC 11 μὲν
om. Arist. praeter E στοιχεῖα λέγει τῆς ὅλης φύσεως Arist. praeter E qui τῆς ὅλης
φ. στ. λέγει 13 αὐτὴν κινούμενην add. Q in marg. 16 ἐλλάμποντος as
21 τὰ ante ἐν C 23 ἐπεισόντων] εἴτ' εἰσιόντων Arist. E 24 post τῶν add.
9° C 25 ἀναπνοής scripsi: πνοής 34 δὲ] οὖν Qs

"Ομηρον, θει καλῶς πεποίχε τὸν Ἐκτόρα ήντα ἔκειτο ἀναισθητῶν, θει 17
ἔκειτο ἀλλοσφρονέων. οὐ δὴ χρῆται τῷ νῷ ὡς διαφέροντι τῆς αἰσθήσεως
καὶ δυνάμει τινὶ περὶ τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ ταῦτὸν ποιεῖ νοῦν τε καὶ αἰσθη-
σιν, τουτέστι ταῦτὸν ψυχήν τε καὶ νοῦν. Ἀναξαρόρας δὲ ἡ ττον μὲν δια-
5 σαφεῖ περὶ τούτων, πολλαχόθι μὲν γάρ τὸ αἴτιον τοῦ καλῶς καὶ δρθῶς 25
τὸν νοῦν λέγει ὡς ὅντα θειότερον τῆς ἄλλης ψυχῆς, πολλαχόθι δὲ καὶ
συγχεῖ, ταῦτὸν λέγων νοῦν καὶ ψυχήν· ἐν ἀπασι γάρ αὐτὸν ὑπάρχειν
τίθεται τοῖς ζώοις καὶ μεγάλοις καὶ μικροῖς καὶ τιμωτέροις καὶ ἀτιμοτέ- 18
ροις. οὗτος δὲ ἀν τὴν αἰσθήσιν νοῦν λέγει· αὕτη γάρ σχεδὸν πᾶσιν
10 ὑπάρχει τοῖς ζώοις· οὐ γάρ δὴ ὁ κατὰ φρόνησιν νοῦς λεγόμενος πᾶσιν
ὅμοιως ὑπάρχει τοῖς ζώοις, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀνθρώπων ἵσως τοῖς πολλοῖς. 5

"Οσοι μὲν οὖν ἐπὶ τὸ κινεῖσθαι ἐξ ἑαυτοῦ τὸ ἔμψυχον ἀπέβλεψαν,
οὗτοι τὸ κινητικάτον ὑπέλαβον εἰναι τὴν ψυχὴν ὡς αὐτὴν κινοῦσαν τὸ
ζῆν· οἵσοι δὲ ἐπὶ τὸ γινώσκειν καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι τῶν ὅντων, οὗτοι δὴ 10
15 λέγουσι τὴν ψυχὴν τὰς ἀρχὰς, οἱ μὲν πλείους ποιοῦντες τὰς ἀρχὰς ταύτας
καὶ τὴν ψυχὴν, οἱ δὲ μίαν ταύτην. οὗτοι γάρ αὐτὴν ἐκ τῶν ἀρχῶν συ-
κειμένην αὐτῶν τε ἔκειναν ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν, ὥσπερ
15 Ἐμπεδοκλῆς ἀρχὰς ἡγούμενος εἰναι πάντων τὰ τέτταρα στοιχεῖα καὶ τὸ
νεῖκος καὶ τὴν φύλαν ἐκ ταῦτον ποιεῖ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν αἰσθήσιν· λέγει
20 γάρ ὡς 'γαίῃ μὲν γαῖαν ὑπόπαμεν, οὐδατὶ δὲ ὅδωρ·' τίθεται δὲ καὶ ἔκαστον
τούτων ψυχὴν, ὡς οὐκ ἄν ἄλλως αἰσθανομένης τῶν ἔξωθεν, εἰ μὴ τῷ 20
ὅμοιῳ· κοινῇ γάρ καὶ τούτων αὕτη ἡ δόξα τὸ γιγνώσκεσθαι τῷ ὅμοιῳ τὸ
ζῆν· διὰ τοῦτο δὲ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Τίμαιος τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν
στοιχείων ποιεῖ, ἐκ τῆς ἀμερίστου φύσεως καὶ πάντη ἀλλου καὶ ἀσωμάτου
25 καὶ τῆς περὶ τὰ σώματα μεριστῆς μέσην αὐτὴν συγκεράσθαι λέγων. τὴν 25
μὲν οὖν ὁμέριστον καὶ ἄλλον ζῆται λέγει, μᾶλλον ἄν τις ὑπονοήσειν·
περὶ δὲ τὰ σώματα μεριστὰς εἰ μὲν τὰς πρώτας λέγοι ποιότητας, οἷον
19 ὑγρότητα καὶ ἑρήτητα καὶ τὰς συστολήους, οὐκ ἄν εἰεν αὐταὶ περὶ | τὰ 19
σώματα μερισταί, ἀλλὰ περὶ τὴν ὅλην· εἰ δὲ τὴν φυσικὴν δύναμιν, εἴη μὲν
30 ἄν αὕτη περὶ σώματα μεριστή· προσγρῆται γάρ οὐ τῇ ὅλῃ τῇ ἀμφορεψι
παντελῶς, ἀλλὰ τοῖς στοιχείοις, καὶ ταῦτα συγκρίνει τε καὶ διακρίνει, καὶ 5
περὶ ταῦτα ἔστι μεριστή. διὰ τί δὲ οὐ καὶ τὴν αἰσθητικὴν τοιαύτην ἄν
εἴποιμεν καὶ τὴν ἐπιμυητικὴν καὶ τὴν θυμικὴν; ἀπασαι γάρ περὶ σώματα
καὶ ἐν σώμασι, καὶ οἵσαι αὐτῶν ἀλογοι παντελῶς καὶ οἵσαι ὑπάκουοι λόγῳ.
35 εἰ δὲ ταῦτα ἀπάσας λέγοι περὶ τὰ σώματα μεριστάς, τὴν λογικὴν ἄν 10
λοιπὸν μόνην ψυχὴν μέσην εἰναι ποιοῖ τῆς τε ἀμερίστου καὶ τῆς περὶ τὰ

1 "Ομηρον] non exstat, sed cf. Ψ 698

2 οὐ δὴ] οὐδὲ C 5 πολλαχόθεν Ms

7 ταῦτὸν λέγων νοῦν καὶ ψυχῆν] similia Arist. plerique: τοῦτον εἰναι τὴν ψυχῆν Arist. ESX
καὶ τε καὶ C 9 λέγει PQ 10 οὐ γάρ—(11) ζώοις] δὲ νοῦς οὐ πᾶσιν C

14 τὸ (ante αἰσθάνεσθαι) etiam Arist. EUX: om. Arist. rell. δὴ Arist. U: δὲ
Arist. rell. praeter VW qui om. 15 τὰς ἀρχὰς ταῦτας etiam Arist. SXy: om. Arist. E

18 καὶ] ἡ Q 20 γαῖη] Emped. v. 321 Karst., 333 Stein δὲ (post οὐδατὶ) om.
Arist. E 26 μᾶλλον] τὸν νοῦν C 27 λέγει Qs 29 φυσικὴν C 30 post
περὶ add. τὰ Cs 31 καὶ ταῦτα] ταῦτα γάρ C 33 τὴν (ante θυμικὴν) om. Q: incl. s

σώματα μεριστῆς καὶ ἐκ τούτων συντεθεῖσθαι καὶ συγκεκρᾶσθαι, οὐ κυρίως 19
λέγων τὸ συγκεκρᾶσθαι· οὐδὲ γάρ δέπου συμφύμαρέντος τῷ ἀμερίστῳ τοῦ ια
μεριστοῦ καὶ τὴν μὲν οἰκείαν δύναμιν ἀπολεσάντων, συστησάντων δὲ ἐν τῷ
κράματι ποιότητα ἴδιαζουσαν, οὕτω γέγονεν ἡ ψυχή, ὅλλ' ὅτι ἡ φύσις τῆς
5 λοιπῆς ψυχῆς νοῦ μὲν ἔστι φυσιοτέρα τῶν δὲ ἀλλήλων δυνάμεων πολὺ²⁰
βελτίων, ἔχουσα πρὸς ἑκάτερα συγγένειαν, ὥσπερ καὶ τὰ κεκραμένα πρὸς τὰ
τοιχεῖα ἐξ ὧν ἔκραμη, καὶ διὰ τοῦτο γρῆσθαι δύο δυνάμεις πρὸς
κατάληψιν τῶν ὄντων τῇ τε ταύτῃ καὶ τῇ θατέρου. ὅταν μὲν γάρ τὰ
γένη καὶ τὰ εἴδη συνάγῃ, τὴν ταῦτητα ἀνιχνεύει· ὅταν δὲ τὰς διαφορὰς 25
10 προσλαμβάνῃ, τὴν ἑτερότητα ἐξευρίσκει. ἀς καὶ αὐτὰς ἀπὸ τῶν στοιχείων
ἐρανίζεται, τὴν ταύτην μὲν ἀπὸ τῆς ἀμερίστου φύσεως, τὴν θατέρου δὲ
ἀπὸ τῆς μεριστῆς. οὕτω μὲν οὖν καὶ ὁ Τίμαιος τὴν ψυχὴν ἐκ τῶν στοι-²⁰
χείων ποιεῖ, καὶ μήποτε διπερ | εἰρηται οὐ πᾶσαν ἀλλὰ τὴν λοιπὴν μόνην,
ἡπερ ἀν εἴη καὶ τοῦ κόσμου ψυχή τὰς γάρ παθητικὰ δυνάμεις ὅστερον
15 προσυφῆγα φησι τοὺς δευτέρους θεούς, τοὺς τῶν θυητῶν ζώων δημιουρ-
γούς. ἀλλ' ὅτι γε καὶ αὐτὸς προσεδεήθη τῶν στοιχείων εἰς τὴν
σύστασιν τῆς ψυχῆς, ἵνα γινώσκειν ἔχοι τοὺς ὄμοιοις τὰ δημοια, δηλόν ἂ
ἔστιν.

‘Ομοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς περὶ φυλοσοφίας διώρισται αὐτὸς μὲν τὰ ζῶον
ἐξ αὐτῆς τῆς ιοῦ ἐνὸς ἰδέας εἶναι καὶ τοῦ πρώτου μήκους καὶ πλάτους καὶ 10
20 βάθους, τὰς δ' ἄλλας ὄμοιοτρόπως. τὴν γάρ ἀσώματον φύσιν τοῦ μὲν
συνεχοῦς ποιοῦ πόρρωθεν εἶναι παντάπασιν ὑπελάμβανον οἱ ἀνδρεῖς ἐκεῖνοι,
ἄτε ἐν ὥγκῳ μὴ ὑφεστῶσαν, τοῦ διωρισμένου δὲ οἰκείαν εἶναι· πλῆθος
γάρ καὶ ἐκείνης εἶναι τῆς φύσεως ἐξ ἑνάδων ἀληθινῶν συντεθειμένου ὑπε-²⁰
νόνου, οὐχ οἵας ἡμεῖς γράμμαθα ἐπὶ τῶν σινημάτων μονάσιν, ὃν οὐδέν
25 ἔστιν ἐν ἀκριβῶς, ἀλλὰ πλείω, μᾶλλον δὲ ἀπειρα· διὸ καὶ εἰδητικὸν ἐκά-
λουν τοῦτον τὸν ἀριθμὸν ἄτε συγκείμενον ἐξ εἰδῶν, καὶ τοὺς ἀριθμοὺς 20
ἐκείνους εἰδὴ τῶν ὄντων ἐτίθεντο· ‘ἀριθμῷ δέ τε πάντ’ ἐπέσαικε’. τοῦ
μὲν οὖν αὐτοτάχου, τουτέστι τοῦ κόσμου τοῦ νοητοῦ, στοιχεῖα τὰ πρώτα
ἐπιοῦντα τῶν εἰδητικῶν ἀριθμῶν τὴν τοῦ ἐνὸς ἰδέαν καὶ τὴν τῆς πρώτης
30 δυάδος καὶ τὴν τῆς πρώτης τριάδος καὶ τὴν τῆς πρώτης τετράδος· ἐπειδὴ²⁵
γάρ ἐν τῷ νοητῷ κόσμῳ δεῖ πάντως τὰς ἀρχὰς παρεμψάνεσθαι τοῦ αἰσθη-
τοῦ, ὁ δὲ αἰσθητὸς ἐκ μήκους ἥδη καὶ πλάτους καὶ βάθους, | τοῦ μὲν 21
μήκους ἰδέαν εἶναι τὴν πρώτην ἀπεργήναντο δυάδα· ἀπὸ γάρ ἐνὸς ἐφ’ ἐν
τῷ μήκος, τουτέστιν ἀπὸ σημείου ἐπὶ σημεῖον· τοῦ δὲ μήκους ἀμά καὶ
35 πλάτους τὴν πρώτην τριάδα· πρῶτον γάρ τῶν ἐπιπέδων σχημάτων ἔστι τὸ δ
τρίγωνον· τοῦ δὲ μήκους καὶ πλάτους καὶ βάθους τὴν πρώτην τετράδα·
πρῶτον γάρ τῶν στερεῶν ἔστιν ἡ πυραμίς. ταῦτα δὲ ἀπαντα λαβεῖν ἔστιν

6 κεκραμένα as

15 φησι] Tim. p. 41 D 42 E

17 ἔχει C

18 ἐν τοῖς

π. φυλοσοφίας] cf. Bernays D. Dial. d. Arist. p. 170 20 τὰς δ' ἄλλας] hanc lectionem
testatur Philop.: τὰ δ' ἄλλα Arist. ὄμοιοτρόπως Spengel ex Arist.: ὄμοιοτρόπους23 συντεθειμένου Q: συντεθειμένων C 25 ἀκριβεῖς C 26 post ἀριθμοὺς add.
δὲ C 27 ἀριθμῷ] cf. Zeller Ph. d. Gr. I 1 p. 346, 2

ἐκ τῶν Ηερὶ φύσεως Ξενοχράτους. τὸ μὲν οὖν αὐτοῦ ἔνον, τοιυτέστι τὸν κόσμον τὸν νοητὸν, ἐκ τῶν πρώτων ἐποίουν ἀρχῶν, τὰ δὲ ἐπὶ μέρους ἐκ τῶν ὑφειμένων· ὥσπερ γάρ τὰ αἰσθήτα ἔχει πρὸς ἄλληλα, οὕτω καὶ τὰς ἴδεας αὐτῶν πρὸς ἄλληλας ἔχειν.

5 "Ετι δὲ καὶ ἄλλως τὸν αὐτὸν λόγον μετήξεσαν· ἐπειδὴ γάρ η 15 ψυχὴ πλεῖστοι δυνάμεσι χρῆται εἰς κατάληψιν τῶν ὄντων, νῷ καὶ ἐπιστήμῃ καὶ δόξῃ καὶ αἰσθήσει, τὸν μὲν οὖν ἔχειν ἐκ τῆς τοῦ ἐνὸς ιδέας αὐτὴν διαιρεῖντο, τὴν δὲ ἐπιστήμην ἐκ τῆς πρώτης δυάδος· ἀφ' ἐνὸς γάρ ἐφ' ἔν καὶ η ἐπιστήμη, ἀπὸ γάρ τῶν προτάσεων ἐπὶ τὸ συμπέρασμα· τὴν 10 δόξαν δὲ ἐκ τῆς πρώτης τριάδος, δισὶ ην καὶ τοῦ ἐπιπέδου ἀριθμός· τῆς γάρ δόξης ηδη καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψεῦδος ἐκ τῶν προτάσεων· αἰσθήσιν δὲ ἀπὸ τῆς πρώτης τετράδος, ἐξ ης καὶ η τοῦ στερεοῦ σώματος ιδέαν· εἰς περὶ γάρ τὸ τοιοῦτον σῶμα η αἰσθήσις. τῶν μὲν γάρ ὄντων ἀπάντων ἀρχὴ τὰ εἰδη καὶ ὁ εἰδητικὸς ἀριθμός, αὐτοῦ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ στοιχεῖα τὸ 15 ἐν καὶ η δυάς η ἀόριστος ην διπειθέσαν τῷ ἐνὶ πρὸς γένεσιν τοῦ πλήθους τῶν ἀριθμῶν· ἐξ αὐτοῦ μὲν γάρ τοῦ ἐνός, εἰπερ ἐν εἰη τῷ | ὄντι, οὐδὲν 20 ἄν ἔτερον παραχθείη, πλήθους δὲ ἐν τοῖς εἰδεσιν ὄντων δει φύσεως ἔτέρας διποκειμένης τῷ ἐνί, παρ' ης τὸ πλήθος, ην ἀόριστον δυάδα ἐκαλούν· δυάδα μὲν δτι μεριστῇ καὶ πλήθους ηδη ποιητικῇ, ἀόριστον δὲ δτι μὴ 5 εἶχεν οὐκεῖον δρον, ἀλλὰ παρὰ τοῦ ἐνὸς αὐτῇ διδρος ἐκάστου εἰδούς ἐχορηγεῖτο, καὶ ταύτης τῷ ἐνὶ παρυποστάσης τῆς φύσεως οὕτω πληθυνθῆναι τὸν εἰδητικὸν ἀριθμόν, καὶ ταύτης εἰναι εἰκόνα τὴν ἐν τοῖς σώμασιν ὅλην, ὥσπερ τοῦ ἐνὸς τὸ ἔνυλον εἰδός. τὴν οὖν ψυχὴν συγκειμένην ἐκ τῶν 10 αὐτῶν ἀρχῶν ἐξ διπειθερ ὁ εἰδητικὸς ἀριθμός, συγκειμένην δὲ οὐ τῷ κεκρα- 25 σθαι αλλὰ τῷ μέσην ἔχειν τάξιν ὑπὸ μὲν τοῦ ἐνὸς παραχθεῖσαν, τὴν δὲ περὶ τὰ σώματα μεριστὴν φύσιν παραχαγοῦσαν· συγκειμένην οὖν ἐκ τῶν 15 αὐτῶν ἀρχῶν τοῖς εἰδητικοῖς ἀριθμοῖς εἰκότως γιγνώσκειν τὰ ὄντα.

Οὕτω μὲν οὖν καὶ η παρὰ Πλάτωνι Τίμαιος καὶ αὐτὸς Πλάτων ἐκ τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς συγγενείας τῇ ψυχῇ τῶν ὄντων τὴν καταληψιν ἀποδι- 30 δόσαν. ησαν δ' ἔτεροι οἱ καὶ τὰ δύο ἀμά συμπλέκοντες εἰς τὴν ἀπόδοσιν τῷ τῆς ψυχῆς, τὸ τε κινεῖν καὶ τὸ γιγνώσκειν, ὡς ο τὴν ψυχὴν ἀποφηνάμενος ἀριθμὸν κινοῦντα ἑαυτόν, διὰ μὲν τοῦ ἀριθμοῦ τὴν γνωστικὴν δύναμιν ἐνδεικνύμενος, διὰ δὲ τοῦ κινεῖν ἑαυτὸν τὴν κινητικήν. 25

Απαντες μέντοι γε δσοι τὸ γιγνώσκειν οὐκεῖον ἔθεντο τῇ ψυχῇ καὶ 35 διὰ ταῦτα ἐκ τῶν ἀρχῶν αὐτὴν συνεστήσαντο, τῇ περὶ τῶν ἀρχῶν δια- φορῇ καὶ περὶ τῆς ψυχῆς συνδιγένθησαν. περὶ δὲ τῶν ἀρχῶν διαφέρον- 23 ται πρὸς ἄλληλους οὐ μόνον, τίνες εἰσίν, ἀλλὰ καὶ ὄποσαι, καὶ καθ' ἔκα- τερον γε αὐτῶν οἱ μὲν μᾶλλον, οἱ δὲ ηττον· μᾶλλον μὲν οἱ σωματικὲς ποιοῦντες τὰς ἀρχὰς τοῖς ἀσωμάτους, ηττον δὲ πρὸς τούτους οἱ μίζαντες 40 καὶ τὰς μὲν τοίας τὰς δὲ τοίας τὰς ἀρχὰς ἀποφηνάμενοι· καὶ πάλιν γε αὐ-

1 Ξενοχράτους] fr. 39 Heinze
28 καὶ (post οὖν) om. C

5 post τὸν αὐτὸν add. δη Qs
40 post τοιας (bis) ras. P

^a
9 συμπέρ P

περὶ τοῦ πλήθους μᾶλλον μὲν οἱ μίαν τοῖς ἀπειρούς, ἡττον δὲ οἱ πλείους 23
μιᾶς πρὸς ἑκατέρους. ἐπομένως δὲ ταῖς περὶ τῶν ἀρχῶν ὑποθέσεις καὶ
περὶ τῆς ψυχῆς διορίζονται. τοῦτο δὲ ἡκολούθει μὲν μᾶλιστα τοῖς οἰκείατα- 10
τον τῆς ψυχῆς τὴν πάντων γρῦπιν ὑπολαμβάνουσιν καὶ διὰ τοῦτο ἐκ τῶν
5 ἀρχῶν καὶ ταύτην ποιοῦσιν· οὐ μὴν ἄλλα καὶ ὅσιοι τὸ κινεῖν τῆς ψυχῆς
σύμφυτον δύναμιν ὑπενόγχαν, εἰκότως καὶ οὗτοι συγγενῆ ταῖς ἀρχαῖς αὐτὴν 15
ἀποφαίνονται· εὐλογον γάρ καὶ λίαν πιθανὸν τὴν κινητικωτάτην αἰτίαν ἐν
ταῖς πρώταις ἀρχαῖς κατατάσσειν. θεοὶ ἔδιξέ τισιν ἐκ πυρὸς εἶναι μᾶλιστα
ἡ ψυχή, ὅτι τὸ πῦρ λεπτομέρεστατον καὶ ἡκιστα σωματῶδες καὶ αὐτό τε
10 κινεῖσθαι ἐξ ἑαυτοῦ δοκεῖ καὶ τὰ ἄλλα κινεῖν, οἰσπερ ἀν πελάσῃ. Δημό- 20
χριτος δὲ τούτων ἑκάτερον καὶ γλαφυρωτέρως ἀδείκνυ, τὸ μὲν κινεῖν διὸ
τὴν σμικρομέρειαν, τὸ δὲ κινεῖσθαι διὰ τὸ σχῆμα· ἀμφω γάρ οἰεται ὑπάρχειν
ταῖς σφαιροειδέσιν ἀτόμοις, ἐξ ὧν συνίστησιν οὐ μόνον τὴν ψυχὴν ἄλλὰ 25
καὶ τὸ πῦρ. Ἀναξιόρας δέ, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴπομεν, διασαφεῖ μὲν
15 οὐδὲν φανερῶς, εἴτε ταῦτα τίθεται νοῦν καὶ ψυχὴν εἴτε ἔτερον, ἄλλὰ τὸν
γε νοῦν ἀρχήν φησι σχεδόν τι τῶν ὄντων ἀπάντων. μόνον γοῦν αὐτὸν
ἀπλοῦν καὶ ἀμιγῆ προσαγορεύει, τὰς δὲ ὑμοιομερείας ὡς ὅλην αὐτῷ ὑπο- 24
τιθησιν· οἰεται μέντοι καὶ αὐτὸς ἀμφω τῇ ψυχῇ ἀναγκαῖα, καὶ τὸ γνω-
σκειν καὶ τὸ κινεῖν, καὶ τὸ μὲν κινεῖν καὶ πάνυ σαρφῶς· ἦγεν δομὸς πάντα
20 χρήματα, νοῦς δὲ αὐτὰ διέκρινεν ἐπελθών· τὸ γιγνώσκειν δὲ ὅτι μᾶλιστα
οὐδὲν τοῦτο. ἔσικε δὲ καὶ Θαλῆς κινητικόν τι τὴν ψυχὴν ὑπολαβεῖν,
εἴπερ διὰ τοῦτο ἔφη τὸν σῖδηρον ἔλκεσθαι ὑπὸ τῆς λίθου τῆς ἡρακλείας,
25 οἵτις ἔμψυχος ἐκείνη ἡ λίθος. οὕτως δὲ καὶ Ἀναξιένης καὶ Διογένης καὶ το
οἶσι ἀέρα λέγουσι τὴν ψυχὴν ἀμφότερα πειρῶνται διασώζειν, καὶ τὸ κινεῖν
διὰ τὸν λεπτομέρειαν, καὶ τὸ γιγνώσκειν διὰ τὸ τίθεσθαι ταύτην ἀρχήν.
καὶ Ἡράλειτος δὲ ἦν ἀρχὴν τίθεται τῶν ὄντων, ταύτην τίθεται καὶ ψυχὴν·
πῦρ γάρ καὶ οὗτος. τὴν γάρ ἀναθυμίασιν ἐξ ἣς τὰ ἄλλα συνίστησιν οὐκ 20
ἄλλο τι ἢ πῦρ ὑποληπτέον, τοῦτο δὲ καὶ ἀσώματον καὶ ἕρον ἀεί. ἐν
κινήσει δὲ εἴναι τὰ ὄντα ἀπαντα κάκείνος φέτος καὶ οἱ πολλοί. τούτοις δὲ
30 παραπλησίως καὶ Ἀλκμαίων ὁ Κροτωνιάτης φυσικός· φησὶ γάρ αὐτὴν
ἀδάνατον εἴναι διὰ τὸ μᾶλιστα ἐπικέναι τοῖς ἀθανάτοις αἰεὶ κινουμένην·
κινεῖσθαι γάρ καὶ τὰ ἀθανάτα πάντα συνεγόν, ἥλιον σελήνην τοὺς ἀστέρας
τὸν οὐρανόν. φορτικῶς δὲ Ἱππων καὶ οἰτινες Ἱππωνι παραπλησίως ὅδωρ
τὴν ψυχὴν ἀπεργήναντο διὰ τὴν γονήν, ὅτι πάντων ὑγρά. φορτικῶς δὲ καὶ 25
35 οἶσι αἷμα, καθάπερ καὶ Κριτίας, τὸ αἰσθητόντα τῇ ψυχῇ οἰκείαταν
ὑπολαβίν, τοῦτο δὲ ὑπάρχειν διὰ τὴν τοῦ αἷματος φύσιν· τὰ γάρ ἀναιμα,
οὖν | οὐστᾶ καὶ ὄνυχας καὶ ὀδόντας, ἀναίσθητα εἴναι. καίτοι τὰ γε 25

11 γλαφυροτέρως PQC

12 σμικρομέρειαν Arist. ET 13 ἀτόμοις

om. Q 14 post καὶ (alterum) add. τὸ as: om. Arist. 15 post τίθεται ras. P

20 χρήματα πάντα C 21 ὑπολαβεῖν etiam Arist. EX: ὑπολαμβάνειν Arist. plerique

22 τὴν λίθον vid. legisse: sic Arist. X: τὸν λίθον Arist. refl. 32 ἀθανάτα scripsi:

ἄλλα 33 οἰτινες] εἰ τινες Q 35 post Κριτίας add. καὶ Qs: om. Arist.

37 post οἰον add. τὰ Qs

νεῦρα ἄναιμα ὅντα αἰσθητικάτατα ἔστι. πάντα δ' οὖν τὰ στοιχεῖα κριτὴν 25 εἰληφε πλὴν τῆς γῆς, ταύτην δὲ οὐδεὶς ἀποπέφανται πλὴν εἰ τις αὐτὴν εἰρηκεν ἐκ πάντων εἶναι τῶν στοιχείων η̄ πάντα.

'Ἐκ δὴ τῆς ἴστορίας δῆλόν ἔστιν, διτὶ δύο μὲν προτίθενται περὶ τὴν 5 ψυχὴν θεωρεῖν καὶ γνῶσιν, οὐ πρόφερονται δὲ ὥσπερ καὶ ἄκοντες ἐπὶ τρίτον ἔτερον τὸ ἀσώματον· οἱ γάρ λεπτομερέστατον αὐτὴν τιθέμενοι καὶ το 10 διὰ τοῦτο εὐκίνητον δινειροποιεῖν ἐπίκασι ταύτην τὴν φύσιν, λέγω δὲ τὴν ἀσώματον. ἀλλ' οὗτοι γε εἰς τὰς ἀρχὰς ἀνάγουσιν ἀπαντες τὴν ψυχὴν οἱ μὲν ὡς κινοῦσαν, οἱ δὲ ὡς γιγνώσκουσαν πάντα διὰ τὴν πρὸς ἑκεῖνα συγγέ- 15 νειαν, δῆλόν ἔστιν. Ἀναξαγόρας δὲ μόνος τὴν συγγένειαν ταύτην αὐτῆς 20 ἀφαιρεῖται, καὶ γιγνώσκεσθαι πάντα ὑπ' αὐτῆς συγχωρῶν τὰ ὄντα, πάντη ἀμιγῆ καὶ ἀπλοῦν φρεσιν εἶναι τὸν νοῦν, καὶ οὐδενὶ ὅμοιον ὕπερ γιγνώσκει. διὰ τίνα δὲ ἔτέραν αἰτίαν γινώσκει, οὔτε ἐκεῖνος εἰρηκεν, οὔτε ἐκ τῶν 25 εἰργμένων συμφανές ἔστιν. οἱ δὲ ἄλλοι πάντες οὐκ ἀφίενται τῶν ἀρχῶν, 15 ἀλλὰ καὶ οὗτοι τιθέασιν ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐναντίωσιν, καὶ τὴν ψυχὴν συνι- στᾶσιν ἐκ τῶν ἐναντίων, ὥσπερ Ἐμπεδοκλῆς. δοὺς γάρ ἐν τοῖς στοιχείοις θερμότητα ψυχρότητα, ὑγρότητα ἡρότητα, δίδωσι καὶ τῇ ψυχῇ τὰς ἐναν- 30 τιώσεις ταύτας ὑπάρχειν· γαίᾳ μὲν γάρ φρεσι γαῖαν ὑπάπαμεν, οὐδατὶ δ' οὐδωρ. ὁσθ' οὗτοι γε ἐν τῶν στοιχείων τὴν ψυχὴν ἔθεντο τὴν ἐκείνου 20 ποιότητα μόνην προστιθέασι καὶ τῇ ψυχῇ, οἱ μὲν πυρὸς τὴν θερμότητα 25 καθάπερ Ἡράκλειτος, οἱ δὲ οὐδατος τὴν ὑγρότητα καθάπερ Ἰππων. οὕτω γοῦν καὶ ἐκ τῶν δύναμάτων κρυψεύονται, οἵτις ἐπὶ τῆς ψυχῆς κέρχεται η̄ συνήθεια, οἱ μὲν τὸ θερμὸν λέγοντες οὗτοι καὶ τὸ ζῆν παρὰ τὸ ζεῖν ὠνο- μασθη, οἱ δὲ τὸ ψυχρὸν οὗτοι καὶ τοῦνομα τῆς ψυχῆς ἐντεῦθεν· διὰ γάρ τὴν 25 κατάψυχον η̄ σώζει τὸ ζῶν τὸν ἐκ τῆς ἀναπνοῆς. τὴν μὲν οὖν παραδοθεῖσαν ήμιν ἴστορίαν περὶ ψυχῆς διειληγόματεν, τὰ μὲν οὓς λέγουσιν ἀκολουθοῦν- 10 τες, τὰ δὲ οὓς εἰκὸς αὐτοὺς βούλεσθαι λέγειν.

3. Ἐπισκεπτέον δὲ πρῶτον μὲν τοὺς τὴν κίνησιν οἰκειότατον θεμένους τῇ ψυχῇ καὶ διὰ τὸ κινεῖν κινεῖσθαι καὶ αὐτὴν ὑπολαμβάνοντας, ὡς καὶ 30 τὸν δρόν αὐτῆς τοιοῦτον ἀποδιδόνται, ψυχὴν εἶναι τὸ κινοῦν ἑαυτὸν η̄ δυνά- 15 μενον κινεῖν ἑαυτόν· οὕτω γάρ καὶ Πλάτων ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Νόμων. Ἱσως γάρ οὐ τοῦτο μόνον ψεῦδος ἔστι τὸ τὴν ψυχὴν διὰ τὸ κινεῖσθαι κινεῖν, ἀλλ' οἷος ἀδύνατον ὑπάρχειν αὐτῇ τὸ κινεῖσθαι. οὗτοι μὲν οὖν οὐκ ἀνάγκη πᾶν 20 τὸ κινοῦν καὶ αὐτὸν κινεῖσθαι, δέδεικται μὲν ἐν τοῖς Φυσικοῖς διὰ πλειό- 25 νων, δῆμος δὲ καὶ νῦν τοῦ σαφοῦς ἔνεκα ἐκεῖθεν διλέγα μετενεκτέον. εἰ γάρ ἀπαν τὸ κινοῦν καὶ κινεῖται, η̄ τοις ὑφ' ἑαυτοῦ κινεῖσθαι αὐτὸν ἀναγκαῖόν 30 ἔστιν η̄ ὑπ' ἄλλου. ὑπ' ἄλλου μὲν δὴ οὐκ ἀνάγκῃ· εἰς ἀπειρον γάρ οὐκέτιος προήξει. ὑφ' ἑαυτοῦ δὲ ἀδύνατον διὰ τάδε· η̄ γάρ κατ' ἄλλο μέν

1 δὲ οὖν etiam Arist. TU: γάρ Arist. rell.

νεῖται Arist. rell.

8 γε om. Q

2 ἀποπέφανται etiam Arist. EUy: ἀποφα-
νται Arist. rell.

13 αἰτίαν ἔτέραν C 16 ἐν fort. delendum 18 γαῖη] Empedocl. v. 321 Karst.,

333 Stein. 21. 22 οὕτως οὖν Qs 23 post οἱ μὲν add. γάρ Arist. E 34 ζεῖν]

ζεῖεν (ex ζεῖν?) Qs 31 τῶν Νόμων] X p. 896 A θ 5

τι αύτοῦ κινεῖ, κατ' ἄλλο δὲ κινεῖται τὸ αὐτοκίνητον, ἢ κατὰ ταῦτα. εἰ μὲν | δὴ κατ' ἄλλο, ἔσται τι αὐτοῦ κινοῦν μόνον μὴ κινούμενον δέ, ὅπερ 27 οὐκ οἴονται δυνατόν· καὶ οὐκέτ' ἀνάκριψις αὐτοκίνητον εἴη, ἀλλ' ἔτερον μὲν αὐτοῦ τὸ κινοῦν ἔτερον δὲ τὸ κινούμενον. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον οὐδὲν 5 κωλύει καὶ τὰ ζῶα λέγειν αὐτοκίνητα καὶ τὰ φυτά· κινεῖται γάρ καὶ ταῦτα ὑπὸ τῆς φυτικῆς ψυχῆς τρεφόμενα καὶ αὐθόμενα. εἰ δὲ καθ' ὅλον ἔνυτὸν 10 κινεῖται καὶ κινεῖται, οὐδὲ ὑπονοήσαι τις ἄν, πῶς φέροιτο ἀνάμια καὶ φέροι, καὶ ἀλλοιοῦτο καὶ ἀλλοιοῖται, ὥστε ἀματηδίταιοι ἀνάμια καὶ μανθάνοι, καὶ ὑγιαζοῖτο 15 τὴν αὐτὴν ὑγείαν. ἀτοπα μὲν δὴ καὶ ταῦτα, ἀτοπώτερον δὲ ἀνάμιλον φανεῖται, δῆτι πᾶν μὲν τὸ κινούμενον ἔτι δυνάμει ἔστι καθὸ κινεῖται, πᾶν δὲ τὸν κινοῦν ἐνεργείᾳ καθὸ κινεῖ, ὥστ' εἰ τὸ αὐτοκίνητον 20 κινεῖται αὐτὸν ὅπ' ἔσατο, ἀματηδίταιοι τε ἀνάμια μέντοι εἴη καὶ ἐνεργείᾳ πρὸς τὸ αὐτό, καὶ ἀτελὲς ἀματηδίταιοι τε τέλειον, ὥστε ἀματηδίταιοι ἡδη καὶ οὐπωθερμόν. καὶ ἀματηδίταιοι οὖπω νοοῖ καὶ ἡδη νοοῖ. ταῦτα μὲν οὖν ὅπερ 25 εἰπον ἐπ' ἀνάκριψις ἐν τοῖς Φυσικοῖς ἐξείργασται, κάκεῖθεν τὰ λοιπὰ 30 ληπτέον, δῆτα μὴ αὐτάρκη τὰ εἰργάμενα· ἡμεῖς δὲ διὰ προϋβέμενα τέως οὕτι μὴ οἶον τε ὅλως κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν ἀποδεῖξομεν.

Διχῶς δὴ κινουμένου τοῦ κινουμένου παντός, ἢ γάρ καθ' αὐτὸν ἢ κατ' ἄλλο· κατ' ἄλλο δὲ λέγομεν οὕτα κινεῖται τῷ ἐν κινουμένοις εἰναι, 20 οἷον ἐπὶ τῆς νεώς καὶ τῶν πλωτῆρων (ἥ μὲν γάρ ναῦς καθ' ἔσατήν, οἱ δὲ πλωτῆρες κατ' ἄλλο· κείσθωσαν γάρ ηρεμοῦντες ἐν τῇ νηὶ καὶ μὴ κινούμενοι τὴν οἰκείαν | κίνησιν ἀνθρώπου. οὗτω δὲ ἀνάμια καὶ τὰ 25 συμβεβηκότα τοῖς σώμασιν οἷον λευκότητα μελανίαν τὸ δίπτυχον καὶ τρίπτυχον κινεῖσθαι, καθ' ἔτερον δέ, τῷ ἐν κινουμένοις ὑπάρχειν· τὰ δὲ τοῦτον τὸν 30 τρόπον κινούμενα ἐνδέχεται μήτε σώματα εἰναι μήτε προσδεῖσθαι τόπου καθ' ἔσατα) — διχῶς οὖν λεγομένου τοῦ κινεῖσθαι σκοποῦμεν νῦν ἐπὶ τῆς ψυχῆς, εἰ καθ' αὐτὴν κινεῖσθαι πέφυκε καὶ μετέχειν τοῦτον τὸν τρόπον κινήσεως· ἐπειδὴ δῆτι κατὰ συμβεβηκότα καὶ κατ' ἄλλο καὶ ἡμεῖς ἀνάμια· 35 ροήμεν, οὐδέποτε γε ἐν σώματι κινουμένῳ. τεσσάρων τοίνυν κινήσεων οὐδέποτε 40 φορᾶς ἀλλοιώσεως φύσισες αὐξήσεως, ἢ μίαν τούτων κινοῦται· ἀνάμια τὸ πλείστης κατὰ τὰ τῶν τεσσάρων τούτων κινήσεων μὴ κατὰ συμβεβηκότα πάντως ἐν τόπῳ καὶ 45 σώματι. δῆτι δὲ οὐ κατὰ συμβεβηκότα κινοῦσιν αὐτὴν, δηλόν ἔστιν, οὐγε καὶ τὴν οὐδέποτε αὐτῆς ἐξάπτουσι τὴν κινήσεως. εἰ δὲ σῶμα ἡ ψυχὴ, δηλόν 50 δῆτι καὶ τόπον οἰκεῖον ἔχει. τίνα οὖν τοῦτον; εἰς ἐκεῖνην γάρ φύσει κινήσεως τετται καὶ γενομένη ἐν ἐκεῖνῃ φύσει ηρεμήσει. τιη δὲ ταῦτα συγχωροῦντι λόγῳ καὶ βιαίους συγχωρητέον τινάς εἰναι κινήσεις τῆς ψυχῆς καὶ ηρεμίας·

1 αὐτοῦ scripsi: αὐτοῦ 3 οὐκ οἴονται Q¹: οὐχ οἴον τε PQC post οἴονται add. εἰναι Q² δὲ δυνατόν οἰη. C 6 αὐξανόμενα Cs 7 ὑπονοήσαι P
9, 10 δὲ ἀν ex δὲ (?) Q 14 οὖν οἰη. Q ἀπερ Q 18 δῆ] δὲ Qs
22 οὕτω δὲ ἀν φάτης οἰη. Q 24 post κινεῖσθαι add. δὲ Q² post ἔτερον ras. Q
τῷ Q³C: τὸ PQ 26 διεσάς Arist. E οὖν etiam Arist. U: δὲ Arist. refl.
30 φύσεως οἰη. Arist. E 34 δῆ] δὲ C

εις δὲ γάρ κινεῖται φύσει, ἐκ τούτου καὶ βίᾳ κινήσεται· ποῖαι δὲ βίαιοι τῆς ²⁸ ψυχῆς κινήσεις ἔσονται καὶ ἡρεμίαι, οὐδὲ πλάσται βουλομένους ῥάβδιον ἐστιν²⁹ τὸ μὲν γάρ ἔμψυχον σῶμα ὄρῶμεν καὶ βίᾳ πολλάκις καὶ παρὰ φύσιν κινοῦμενον, ὅταν ὀθῆται ἡ ἀναρρίπτηται, τῆς δὲ ψυχῆς οὐχ οἶν ταῦτα τὰς βιαίους κινήσεις λέγειν· εἰεν γάρ αὐτῇ | κατὰ φύσιν οἱ ἀντικεί-²⁹ μεναι. ἀλλ’ ἵσως τὴν μὲν παρὰ φύσιν κίνησιν τῆς ψυχῆς ἀφαιρήσονται, κατὰ φύσιν δὲ αὐτὴν κινεῖσθαι φήσουσι πάσας τὰς κινήσεις, καὶ τὰς ἐναντίας. ἀλλ’ οὐδὲν ὄρῶμεν τῶν στοιχείων οὕτω κινούμενον ἐξ ὧν αὐτὴν ποιοῦσιν ⁵ οἱ μὲν ἐξ ἑνός, οἱ δὲ ἐκ πλειόνων· ἀλλὰ τὸ μὲν πῦρ αἰεὶ ἄνω, τὴν δὲ 10 γῆν κάτω, τὰ δὲ λοιπὰ στοιχεῖα μεταξύ. ἔτι δὲ εἴπερ διὰ τοῦτο ἀναγκαῖον εἰναι νομίζουσι τὸ κινεῖσθαι τὴν ψυχήν, ἐπειδὴ τὸ σῶμα κινεῖ, ὡς ἀδυνάτου καθεστῶτος τοῦ κινεῖν τὸ σῶμα μὴ πρότερον αὐτὴν κινοῦμένην, ¹⁰ ἐπόμενον ἀν οὕτω καὶ εὐλογον εἴη καὶ τὸν τρόπον τῆς κινήσεως τὸν αὐτὴν αὐτὴν τε κινεῖσθαι καὶ κινεῖν τὸ σῶμα· εἰ δὲ τοῦτο ἀκόλουθον. δηλονότι 15 καὶ ἀντιστρέψασιν ἀλληλές, ὡς κινεῖται τὸ σῶμα, οὕτω κινεῖσθαι καὶ τὴν ψυχήν· τὸ δὲ σῶμα κινεῖται κατὰ τόπον, ὥστε καὶ ἡ ψυχὴ κατὰ τόπον ἔτοι γε ὅλη ἡ κατὰ μόρια μεθισταρένη. τούτῳ δὲ ἐπεται καὶ ἔξελθοῦσαν εἰσιναι πάλιν, τούτῳ δὲ τὸ ἀνίστασθαι τὰ τεθνεῶτα τῶν ζώων.

‘Ο δὲ τῶν Ἀριστοτέλους ἔξεταστῆς ἐνίσταται τοῖς εἰλημμένοις· οὔτε ²⁰ 20 γάρ φησιν διε τὴν κινήσεις κινεῖται, καὶ τὸ σῶμα κινεῖ· κρίσις μὲν γάρ καὶ συγκαταθέσεις αἱ κινήσεις αἱ τῆς ψυχῆς, τοπικὴ δὲ αἱ τοῦ σώματος· οὔτε τὴν ἀντιστροφὴν ἀναγκαίαν εἰναι· οὐ γάρ πάντως ἦν τὸ σῶμα κινεῖται, ²⁵ ταύτην κινεῖσθαι καὶ τὴν ψυχήν· καὶ γάρ ἔλκεται τὸ ξύλον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, οὐχ ἔλκονται δὲ οἱ ἀνθρώποι, καὶ ἔλκει μὲν ἄνω καὶ εὐθείαν 25 γραμμὴν τὰς ἀναθυμιάσεις ἡ ἥλιος, κύκλῳ δὲ αὐτὸς περίεισιν. πρῶτον μὲν | οὖν τὰς κρίσιες αὐτῇ καὶ τὰς συγκαταθέσεις δεικτένην κινήσεις ³⁰ 30 τηροῦντι γε τὰς ὑπομέσεις, ἐφ’ αἰς τὴν κίνησιν ἐνοήσαμεν συνεγγῆ τε εἰναι καὶ γρόνιψ παρατείνεσθαι καὶ μὴ συγκεῖσθαι ἐξ ἀμερῶν κινημάτων καὶ προϊέναι ἐκ τοῦ δυνάμει εἰς ἐντελέχειαν σώζουσαν ἔτι τὸ δυνάμει· ὡν ⁵ 35 35 οὐκικεν ἐκλεκτῆςθαι παντάπασι καίτοι σύνοψιν ἐκδεδώκαντας τῶν περὶ κινήσεως εἰρημένων Ἀριστοτέλους. οἱ δὲ ἔλκοντες τὸ ξύλον ἀνθρώποι καὶ οἱ κύκλῳ φερόμενος ἥλιος ἦν κινοῦσι κίνησιν καὶ αὐτοὶ κινοῦνται· κινοῦσι γάρ καὶ τὸ κινοῦνται τὴν κατὰ τόπον. εἰ δὲ ἔτεραν τῷ ἀριθμῷ ἡ καὶ τῷ εἴδει, οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον· οὐδὲν γάρ πλέον πρόκειται νῦν τῷ φιλοσόφῳ ἡ ὅτι τὸ 40 40 κατὰ τόπον κινοῦν· εἰ διὰ τὸ κινεῖσθαι κινεῖ, καὶ αὐτὸς ἀν κατὰ τόπον κινοῖτο. ἀλλ’ οὐδὲ τοῦτο ἀνάγκη φησίν, εἰ κατὰ τόπον ἡ ψυχὴ κινεῖται, ¹⁵ καὶ ἔξελθοῦσαν αὐτὴν εἰσιναι πάλιν· οὐδὲ γάρ οἱ πνεῦμα τὴν ψυχὴν λέγοντες καὶ τὴν κίνησιν αὐτῇ τὴν κατὰ τόπον διδόντες ἔξελθοῦσαν εἰσέναι πάλιν συγχωρήσειν ἄν. κακῶς οὖν ὃ βέλτιστε καὶ οὐκ ἀκολούθως τῇ ²⁰

4 ἀναρριπτῆται Qs

5 post γάρ add. ἀν C

6 ἀφαιρήσεται PC

8 αὐτὴν]

αὐτὸς C

16 κατὰ τόπον (alt.)] κατὰ τὸ σῶμα Arist.

17 μεθισταρένη] μεθ in ras. Q³

19 ἀριστοτελικῶν C

ἔξεταστῆς] τὸν Πορφύριον λέγει adscrib. Q in marg.

20 κινεῖται

κινήσεις Cs

26 αὐτῷ post οὖν Q

39 συγχωρήσειν C

ὑποθέσει, ἃν δογματίζουσιν. εἰ γάρ ὡς σῶμα ἔξεισιν ἐκ τοῦ σώματος, διὰ 30
τί καὶ οὐκ εἰσεισ πάλιν; τοῦτο γάρ ἐπὶ τῶν ἀλλων ὑρῶμεν, οἷον τῶν ἐν
τόπῳ καὶ τῶν ἐν ἀγγείῳ. ἀλλ' ὅμως Κάρυωνι μὲν ὑπολείπεται τις ἀπο-
λογία κεκρᾶσθαι ὅλην δὲ ὅλου τοῦ σώματος φάσκοντι τὴν ψυχὴν καὶ τὴν 35
οὐκέποδον αὐτῆς ἀνεύ φθορᾶς τοῦ συγκρίματος μὴ πιστῶντι, τοῖς δὲ ὡς ἐν
τόπῳ τῷ σώματι περιέχεσθαι αὐτὴν τιθεμένοις καὶ οἵς ἐν ἀγγείῳ τοῦτο
φησι τὸ ἀπόπον ἀκολουθεῖν Ἀριστοτέλης, οὗτοι δὲ ἀν οἱ | περὶ Δημόκριτον 31
εἰν, καὶ εἴ τις πῦρ, καὶ εἴ τις ὅδωρ τὴν ψυχὴν ἀπεκρίνατο.

'Αλλ' ἵστως τάς μὲν σωματικάς ταύτας κινήσεις διὰ τοῦτο τὴν ψυχὴν
10 κατὰ συμβεβηκός ἐροῦσι κινεῖσθαι τῷ ἐνυπάρχειν τῷ σώματι· ταύτας γάρ ἐν
καὶ ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι αὐτὴν οὐδὲν κωλύει· καὶ γάρ ὁθουμένου βίᾳ τοῦ
ζῶντος συναπολαύειν ἀνάγκη τὴν ψυχὴν τῆς βιαίου ταύτης κινήσεως. ἀλλὰ
τὰς τῆς ψυχῆς κινήσεις καὶ ὡς ψυχῆς ταύτας ἐροῦσιν αὐτὴν ὑφ' αὐτῆς
κινεῖσθαι, καὶ ταύτας εἶναι ἐκ τῆς οὐσίας τῆς ψυχικῆς, θεὶς οὐχ οἷόν τε 15
αὐτὴν ὑπ' ἄλλου κινεῖσθαι, ὡς τῆς ἔνδοιθεν φύσεως ἐξηργημένας. τίνες
οὖν αὗται, ὑιδασκέτωσαν ἡμᾶς συφῶς· ή μὲν γάρ αἰσθησίς ὑπὸ τῶν
ἔξωθεν σχεδὸν θυροκοπουμένη κινεῖται, η δὲ ὕρεξίς σύρεται ὑπὸ τῶν ια
ὑρεκτῶν, αἱ διαγοήσεις δὲ ἐξήρτηται τῶν αἰσθησεών, εἰπερ οὐδέποτε ἀνεύ
φαντασίας· εἰ δὲ καθ' αὐτάς, ἀλλ' οὐ συνεγείς οὐδὲ ἐν γρόνῳ, οὐδὲ κινή-
20 σεις. εἰ οὖν καὶ ταύτας ὑπ' ἄλλων κινεῖται, τίνας ὑφ' ἔωυτής; οὐ γάρ
δὴ τὰς αὐτὰς ἀμα καὶ ὑπ' ἄλλων καὶ ὑφ' ἔωυτής οὐδὲν γάρ τῶν ὑπαρ- 20
χόντων τινὶ καὶ κοιλίᾳ αὐτὴ καὶ ἔξωθεν ἀμα ὑπάρχει, οὐδὲ ἀμα δὲ αὐτὸν
καὶ δὲ ἄλλο, ὥσπερ οὐδὲ τοῖς ποταμοῖς ή κίνησις οὐδὲ τῇ φλογὶ οὐδὲ εἴ
τι ἄλλο τοιοῦτον ἀγγέριστα γάρ τὰ καὶ αὐτὰ καὶ τῆς αἰτίας τῆς ἔξωθεν
25 οὐ δεόμενα. ἀλλ' οὐ κινεῖ, φησί, τὴν αἰσθησιν τὰ αἰσθητά, ἀλλὰ τὸν ὥν εἰ
οὐκ ἀνεύ λόγον ἐπέχει, καὶ παραβάλλει τοῖς ἀράγγαις τὴν αἰσθησιν, οἱ
προστηρῶσι τοῖς ἐμπίπτουσι ζῶοις εἰς τὰ ὑφάσματα, οὐ τῶν ἐμπιπόντων
κινούντων ἀλλὰ τῆς οὐκείας ὄρημης· οὕτω γάρ τὰ αἰσθητὰ ἐμπίπτοντα τοῖς 30
αἰσθητικοῖς ὅργανοις τὴν | ψυχὴν εἰς ἐπίκρισιν αὐτῶν ἐκκαλεῖται. ἀλλ' εἰ 32
μέν τι δεῖ τοῖς κομψοῖς τούτοις ἀκολουθεῖν παραδείγμασιν, ὥσπερ τὸν
ἀράγγην ή ἐμπίτης κινεῖ καὶ πᾶν θήραμα τοὺς θηρῶντας καὶ πᾶν ὑρεκτὸν
τὸν ὑρεγέμενον, οὗτοι καὶ τὴν ψυχὴν τὸ ἔξωθεν ἀν κινοῦσιν· νῦν δὲ καὶ 35
αὐτὸς ἔσκειν αὐτῶν ὡς μὴ οὐκείων καταψήφιζεσθαι· ἀπὸ γάρ τῶν ἀράγγων
ἐπὶ τοῦδε αὐτὸς μεταβάλει τοῦτον ἐπέχειν τὸν λόγον φρεσὶ τὸ ὑρετὸν πρὸς τὴν
35 θρασιν, διν τοῦδε αὐτὸς πρὸς τοὺς περιπατοῦντας. καίτοι γελοῖον εἰ γύρα καὶ 40
τόπος ἐστὶ τὰ αἰσθητὰ τοῖς τῶν αἰσθησεων ἐνεργείαις, ἀλλὰ μὴ μᾶλλον
ἔπικε τοῖς Ἐλκουσιν η καλοῦσιν η νύττουσι. τοῦτο δὲ ἐπὶ τῶν ὑρεκτῶν
φανερώτερον· πᾶν γάρ τὸ ὑρεκτὸν ἀτεγνῶς ἔλκοντι καὶ σύροντι προσέοικε
τὴν δύναμιν τὴν ὑρεκτικήν, καὶ οὐ τῷ τόπῳ αὐτῆς εἶναι καὶ γύρα. // ἔτι 45
τοιίνυν τὰς ψυχικάς ταύτας κινήσεις ἀρα καθό ἐστιν [ἥ] ψυχὴ κινεῖσθαι

8 ἀπεκρίνατο PQC: ἀπεφήνατο Q² in marg. (γρ.) s

22 καὶ (prius) om. C

25 αἰσθητὰ] ἀ in ras. Q: αἰσθητήρια P 32 τὸν] τὸ C

34 τὸν λόγον ἐπέχειν C

35 καίτοι ex καὶ τὸ P 40 η delevi

αὐτὴν ἐρουσιν ἡ κατ' ἄλλο τι; εἰ γάρ καθὸς ψυχή (κατὰ τοῦτο γάρ καὶ 32
κινεῖ), ὥσπερ τὸ κινούμενον κατὰ γράμμα ἔξισταται τοῦ γράμματος καὶ τὸ 29
κινούμενον κατὰ τόπον ἔξισταται τοῦ τόπου, οὗτοι καὶ ἡ ψυχή, εἰ κινεῖται
καθὸς ψυχή, ἔξισταιτο ἀν τοῦ ψυχῆ εἰναι. οἱ μὲν γάρ κατά τι τῶν συμ-
5 βεβηκότων αὐτὴν κινοῦντες, οἷον τόπον ἡ μέγεθος ἡ ποιότητα, οὓς ἀνάγκην
ἔχουσιν ἔκστασιν ὅμοιογενή τῆς οὐσίας αὐτῆς εἰναι τὴν κίνησιν, ἀλλὰ μόνον εἰ
τοῦ συμβεβηκότος καθὸδι μεταβάλλει. οὗτοι δὲ κινεῖσθαι αὐτὴν καθὸς ψυχή
ἐστι λέγουσι καὶ σχεδὸν ποιοῦσι τὴν κίνησιν αὐτῆς τὴν οὐσίαν, ἀνάγκη
προσέσθαι τούτοις τὴν ἐκ τοῦ λόγου συμβαίνουσαν | ἀτοπίαν. εἰ γάρ κινεῖ-
10 ται καθὸς ψυχή, ἡ δὲ κίνησις αὐτῆς οὐσία αὐτῆς ἐστί. κινουμένη καθὸδι
ψυχὴ ἔξισταιτο ἀν τῆς οὐσίας αὐτῆς. ὥσπερ γάρ ἡ φλεψὶ καὶ οἱ ἀνεμοὶ
καὶ οἱ ποταμοί, ἐπειδὴ κατ' οὐσίαν αὐτοῖς ἡ κίνησις, οὐδὲ ἀκαρεῖ μένουσιν εἰ
ἐπὶ τῆς αὐτῆς οὐσίας (μὴ ἕταν γάρ οὐκέτι ποταμὸς ἀλλ' ὕδωρ, καὶ μὴ
κινούμενος οὐκέτ' ἀνεμος ἀλλ' ἀήρ ἡ ἀναθυμίασις). οὗτοις ἀνάγκη καὶ τῇ
15 ψυχῇ ἐν συνεχεῖ καὶ ἀπαύστῳρ ῥῷοι καθεστάναι αὐτῆς τὸ κινεῖσθαι. πόθεν
οὖν ἡμῖν ἡ μνήμη; πόθεν ἡ τῶν ἐπιστημῶν βεβαιότης; τούτῳ δὲ ὥσπερ 10
ὑρίσκει χωρῶν καὶ ὅμοιογῶν τὴν κίνησιν τῆς ψυχῆς οὐσίαν εἰναι καὶ φύσιν,
διὰ τοῦτο φησιν, οἵσιοι ἀν μᾶλλον κινηταί, τοσούτῳ μᾶλλον τῆς οὐσίας
αὐτῆς μὴ ἔξιστασθαι· ζωὴ γάρ φησιν ἐστὶν αὐτῆς ἡ κίνησις καὶ τὸ ζῆν 15
20 αὐτῇ ταῦτην τῷ κινεῖσθαι. ὁ δὲ ταῦτα λέγων ἀγνοεῖν ἔσικε διαφορὰν
κινήσεως καὶ ἐνέργειας, καὶ διὰ τὸ μὲν ἐνέργειν κατ' οὐσίαν διατηρητικὸν
ἐστι τῆς φύσεως τοῦ ἐνέργοιοντος, οἷον καὶ τῆς ὅψεως τὸ δόραν, τὸ δὲ
κινεῖσθαι κατ' οὐσίαν πάντως ἔκστασιν ἔχει τῆς οὐσίας ἐκείνης ἐξ ἣς 20
κινεῖται, καὶ ἐνέργεια μὲν καθ' ἔκστασιν μόριον τοῦ χρόνου τέλειος ἐν ᾧ
25 γίνεται, ὥσπερ καὶ ἡ ὅψις καὶ ἡ νόησις, ἀτελῆς δὲ ἡ κίνησις ἐντελέχεια
καὶ δεῖ τὸ ἄλλο καὶ ἄλλο προσλαμβάνουσα, τόπον μὲν εἰ κατὰ τόπον,
μέγεθος δὲ εἰ κατὰ μέγεθος, οὐσίαν δὲ εἰ κατ' οὐσίαν, ὥσπερ οἱ ποταμοὶ εἰ
καὶ τὰ πνεύματα· ἐπεὶ καὶ τὰ οὐράνια σώματα διὰ τοῦτο ἀρχαρταὶ παντε-
λῶς, διὰ τοῦτο κινεῖται κατὰ τὸν ἔξωθεν τόπον, καὶ ἡ μὲν φύσις αὐτῶν ὀσαύτως
30 ἔχουσα μένει, ὁ τόπος δὲ ἄλλος καὶ ἄλλος. εἰ δὲ ὥσπερ ἡμεῖς ἐνέργειαν 34
ὑνομάζομεν, τοῦτο κίνησιν καλεῖν φιλονικοτεν, περὶ μὲν τοῦ δινόματος οὐ
διοισούμεθα· χρῆσθαι γάρ ἐφεῖται ὡς τις βιώλεται τοῖς δινόμαισι, καὶ μᾶλιστα
τοῖς εἰδεσιν ἀντὶ τῶν γενῶν· εἶδος γάρ ἐνέργειας ἡ κίνησις, καὶ εἰ μέν τι εἰ
κίνησις, καὶ ἐνέργεια· εἰ δέ τι ἐνέργεια, οὐ πάντως κίνησις, ἀντὶ τοῦ πολλα-
35 χοῦ καὶ ὁ Πλάτων μεταλαμβάνων δηλός ἐστι. διὸ περὶ μὲν δινόματος οὐ
χοὴ φιλονικεῖν, τὰ δὲ πράγματα δεῖ εἰδέναι πάμπολι διαφέροντα, τὴν τε 10
ἀτελῆ καὶ τὴν τέλειν ἐντελέχειαν. ἀλλ' οὐ γε ὑπολαμβάνοντες κινεῖσθαι
τὴν ψυχὴν αὐτὴν μὲν ἵσως οὐδὲποτε εἰδόντες κινουμένην καθ' ἑαυτήν, τὸ
μέντοι ζῶντας καὶ τὸ σῶμα ιδόντες προσυπέλαθον αὐτὴν εἰναι τὴν πρώτην

2 κινεῖται C   5 τόπον iteravit Q: corr. Q¹   ποιότητα ἡ μέγεθος C   14 κινού-
μενος] ος et accentus in ras. Q²   15 αὐτῇ C   16 ἡμῖν om. C   τούτῳ

Q³: τοῦτο PQC   25 ἐντελέχεια P   27 εἰ (prius) ex ἡ Q   30 bis ἄλλῳς P
31 φιλονικοτεν libri   33 τῶν om. C   36 φιλονικεῖν libri

κινουμένης, οὐπερ αὐτοῖς ἐπὶ πολλῶν καὶ ἡ αἰσθήσις ἐμαρτύρησε· πολλὰ 34
γάρ τῶν ἄλλα κινούντων καὶ αὐτὰ συνεκινεῖτο. εἰ δὲ κινεῖται ὅτε κινεῖ τὸ
σῶμα, καὶ ἡρεμοῦ ἀν δὲ τὸ ἡρεμέει τὸ σῶμα· οὐδὲ μᾶλλον ἄρα αὐτῇ τοιτὶ¹
πρόσεστων ἡ τοιτὶ· οὐκ ἄρα κατὰ τὸν ἔνιον λόγον ἐνυπάρχει κίνησις αὐτῇ.
5 Κητίστα δὲ ἡ ἀΐδιος καὶ ἀπαυστος, πόθεν γάρ ἡ ἡρεμία τοῖς ζώαις; τοῦτο 20
δὲ ἀπαντᾷ μὲν καὶ τοῖς ἀπομάτους κινήσεις ὑνειροπολοῦσι τῆς ψυχῆς,
Δημοκρίτῳ δ' ἀντικρυῖσιν διὰ τὸ κινεῖσθαι τὰς ἀτέμους αἱεὶ καὶ μηδέποτε
ἡρεμεῖν κινούντας τὸ ζῶον· θλως γάρ οἱ κινουμένην κατὰ τόπον τὴν ψυχὴν 25
κινεῖν τὸ σῶμα ἀποφανόμενοι παραπλήσιόν τη λέγουσι Φιλίππων τῷ καμψῷ
10 δοδιδασκάλῳ· φησὶ γάρ ὁ Δαῦδαλος παρ' αὐτῷ κινουμένην ποιῆσαι τὴν
ξυλάνην Ἀφροδίτῃ ἐγγέας ἀργυρον χυτόν. ταῦτα δὴ καὶ οὗτοι λέγουσι.
καίτοι γε ἐναργές λίαν δὲτι κινεῖται τὸ ζῶον οὐ προκινηθεῖσης κατὰ τόπον 35
ἔνδοθεν τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ προελομένης μόνον καὶ κρινάστης εὐθὺς ὑπῆρε-
τεῖται τὸ σῶμα.

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ

ΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ.

Δέξεις δ' ἂν τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ Τίμαιος Δημοκρίτῳ φυσιολογεῖν περὶ
ψυχῆς· καὶ γάρ οὕτοις τῷ κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν τὸ σῶμα κινεῖν ἀποφανίνε-
ται. διὰ γάρ τὸ συμπεπλέγματι πρὸς αὐτὸν συνεστηκοῦσαν ἐκ τῶν ἐκκειμένων 10
20 στοιχείων καὶ μεμεριζούσην κατὰ τοὺς ἀρμονικοὺς ἀριθμοὺς τῇ ἑαυτῆς
κινήσει καὶ τὸ σῶμα συμπεριάγειν, κινεῖσθαι δὲ αὐτὴν κατὰ κύκλον. δὲτι
μὲν οὖν Πλάτων οὐκ οἴεται σῶμα τὴν ψυχήν, πολλαχόθεν ἐστὶ συμφανὲς
ἐκ τῶν ἐν πολλοῖς διαλόγοις αὐτῷ γεγραμμένων. Ἀριστοτέλης δὲ οὐ πρὸς 15
Πλάτωνα φησιν ὀντιλέγειν, ἀλλὰ πρὸς Τίμαιον, θεὶς εἴτε σῶμα νοεῖ τὸν
25 κύκλον, εἴτε μὴ νοῶν σῶμα αὔτως ὀνόμαζεν, ὑπεύθυνός ἐστιν ἡ τῆς δέξεως
ἡ τῆς φωνῆς ὑπὸ τῶν μὴ προσαιρουμένων ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ μᾶλιστα ἐν
τηλικούτοις προβλήμασιν ἄλλα μὲν νοεῖν, ἄλλα δὲ λέγειν· ἀγαπητὸν γάρ 20
ἐπὶ τῶν τοιούτων ταῦτα φρονοῦντας καὶ φιεγγομένους παρεστέρους γίνεσθαι
τῆς ἐν τοῖς πράγμασιν ἀσαφείας. / ἄλλως τε πρὸς οὐδεμίαν | οὕτω δέξαις 35
30 ἀγωνιστέον τοῖς μήτε τὴν ψυχὴν, μήτε μᾶλλον τὸν νοῦν σῶμα εἶναι πεπι-
στευκόσιν, ὡς πρὸς ἐκεῖνην ἡ πάντα τὰ ἐν ποσὶ σῶματα ἀτιμάσσατα ἐκ τοῦ
θείου καὶ οὐρανίου σώματος καὶ τὴν ψυχὴν ποιεῖ καὶ τὸν νοῦν· πιθανόν·
τητα γάρ ἔχει πολλὴν ἥδε ἡ δέξη, καὶ παρὰ Πλάτωνι μὲν τὸ αὐτορεῖδες
ὄγκημα ταῦτης ἔχεται τῆς ὑπονοίας, παρὰ Ἀριστοτέλει δὲ τὸ ἀνάλογον τῷ
35 πέμπτῳ σώματι ὁ φησιν ὑπάρχειν ἐν πάσαις σχεδίον ταῖς τῶν ζώων ψυχαῖς.

9 ἀπόφραγμανοι C 9. 10 κωμῳδούδιδασκάλῳ] δὸς superser. Q³: κωμῳδῶν. C φησὶ]
II p. 172 Kock 11 δῆ] δὲ Q 14 σῶμα] ζῶον C 15 de titulo v. Praef.
19 ἐγκειμένων QC³ 26 ὑπὸ] ὑπέρ C 29 ἀταρίας Q: corr. Q³ 32 καὶ om. C
34 ὑπονοίας] ἐπενοίας C παρὰ] τῷ Cs

ἔπει τό γε μὴ εἶναι πῦρ η̄ οὐδωρ τὴν ψυχὴν η̄ αἷμα η̄ τὰ σφαίροις οὐδὲ τέλους ἀγγειοῖς πολὺ λειπομένη. εἰ τοῖνυν μέλλων κινεῖν δέξαν ισχυρὰν καὶ ἀργαίαν, προσιθέσαν ἐγγὺς τῇ φύσει τῆς ψυχῆς, ἐπιφανὲς ἐν φύλοις φύσιά ^{της} 5 πρόσωπον προεστήσατο, οἱ καὶ Πλάτων ὀνέιθηκε τὸν διάλογον, οὐκ ἂν τις ἐπικαλοίη δικαίως η̄ ὡς Πλάτωνα η̄ ὡς Τίμαιον συκοφαντοῦντι· σχεδὸν γάρ οὐ λόγος αὐτῷ πρὸς τὴν δύσκαν, οὐ πρὸς τοὺς ἀνδρας, εἰ καὶ διδάσαν ὑπονοίας ἔξι ὥν λέγουσιν ὡς καὶ αὐτοὶ τῆς δύσκας προεστηκήτες. ὑπο—²⁰ 10 μιμηνῆσκει γάρ ἐφεῖται τῶν εἰρημένων ὑπὸ Τίμαιου καὶ φησιν κατασκευάσαντα τὸν δημιουργὸν τὴν ψυχὴν ἐκ τῆς εὐθυωρίας εἰς κύκλον αὐτὴν καταπάψῃ, καὶ ἐπειδὴ πλάτος περὶ τὴν εὐθυωρίαν ἦν τῆς ψυχῆς, διελεῖν τὸν ἔνα κύκλον καὶ ποιῆσαι δύο δισταχτούς συνημμένους, τὸν μὲν ἐκτὸς τε καὶ περιέχοντα, τὸν δὲ ἐντὸς καὶ περιεχόμενον, καὶ τὸν εἴσω διελεῖν εἰς ἑπτὰ κύκλους καὶ διὰ τοῦτο κύκλῳ κινεῖσθαι τὸν οὐρανόν, οὗτι κύκλος ἦν 15 ἡ ψυχή, καὶ δὴ καὶ ἀρμόνιαν κινεῖσθαι τὰ θεῖα σώματα, διέτι καὶ αὐτὴ 37 ἡ ψυχὴ μεμέρισται κατὰ τοὺς ἀρμονικοὺς ἀριθμούς· δύο γάρ τούτων ἔνεκα εἰς τοὺς λόγους τοὺς μουσικοὺς αὐτὴν διηρῆσθαι, ὅπως αἰσθησίν τε σύμφυτον ἀρμονίας ἔχῃ καὶ τὸ πᾶν φέρηται συμφώνους φοράς.

Πρότον μὲν οὖν οὐκ εἰδέτε τὴν ψυχὴν μέγεθος εἶναι, καὶ ταῦτα 20 λογικὴν τιθέμενος· τὴν γάρ τοῦ παντὸς δηλονότι τοιαύτην ὁ Τίμαιος εἶναι βιούσται, οὗν πότε ἔστιν ὁ καλούμενος νοῦς· οὐ γάρ δὴ τῶν ἀλλων δυνάμεων ἡ τοῦ παντὸς ψυχὴ προσδεήσεται· οὔτε γάρ αἰσθησίας οὔτε θυμοῦ· ταύτας γάρ οὐτεροι οἱ δεεύτεροι θεοὶ προσυφαίνουσι τῇ ψυχῇ ἐπὶ τῶν ζώων τῶν μερικῶν, καὶ ὅλως τούτων ἡ κίνησις τῶν δυνάμεων οὐ κυκλοφορία· καὶ γάρ ἡ αἰσθησίς ὥσπερ κατ' εὐθεῖαν ἐπὶ τὰ ἔχω, καὶ παραπληγιαίς 25 σίων ἡ ὅρεξις. οὐκ δρῦψις οὖν τὸν νοῦν μέγεθος ποιοῦσιν, εἴτε ὡς κύκλον εἴτε ὡς σφαίραν αὐτὸν σχηματίζοιεν· μέγεθος μὲν γάρ ἀπαν συνεχέστη, καὶ οὕτως ἐν τῷ συνεχέστη εἶναι καὶ τῷ συνάπτειν αὐτοῦ πρὸς τινὰ κοινὸν ὅρον τὸ τὰ μόρια· δὲ νοῦς εἶται καὶ συνεχής κατ' ἀλλον τρόπον, εἰ δεῖ τὸ συνεχέστη 30 ὅλως ἐπ' αὐτοῦ λέγειν. ἐπειδὴ γάρ δεῖξομεν ἐφεῖται, οὗτι ταῦταν ὁ νοῦς τῇ νοήσει, λέγω δὲ τὸν νοῦν τὸν ἐνεργείαν, δηλῶν δήπουθεν οὗτι ὅπως ἀνὴρ νόησις ἔχῃ τὸ συνεχέστη, καὶ οὐ νοῦς ἔξει τὸν αὐτὸν τρόπον. ἀλλ' ἡ νόησις ταῦταν δεῖξινται τοῖς νοήμασι, ταῦτα δὲ τῷ ἐφεῖται τὸ ἐν ἔχει καὶ ὡς ἀριθμός, ἀλλ' οὐχ ὡς μέγεθος. Ήταν γάρ τόδε μετὰ τόδε νοῶμεν, διωρισμένα 35 μὲν τὰ νοήματα, τὸ δὲ ἐφεῖται ἀλλήλοις ἔχει, καὶ τελευτὴ εἰς ἐν πολλάκις τὰ πλείω, | ὥσπερ ἐν τοῖς συλλογισμοῖς τὰ ληγματα εἰς τὸ συμπέρασμα, 40 ἀλλ' οὐ τῷ συνεχῇ εἶναι, οὐδὲ τῷ πρὸς ὅρον κοινὸν συνάπτειν. εἴπερ οὖν τὰ νοήματα οὗτως ἔν, δηλονότι καὶ ὁ νοῦς, καὶ γῆτοι παντάπασιν

1 η̄ αἷμα τὴν ψυχὴν Cs

2 η̄ om. C

3 οὐπεστήσατο C

6 ἐπειγκαλοίη

Q's 10 τὴν ψυχὴν ποστ εὐθυωρίας Cs

15 post καὶ δὴ add. καὶ Qs

17 αὐτὴν om. C

19 λέγειν C

μέγεθος] ος et accentus Q³

28 τῷ

(post καὶ) εκ τὸ Q³

29 δεῖ εκ δὴ Q³

33, 34 ὡς δ ἀριθμὸς Arist. EU

34 ὡς τὸ μέγεθος Arist.

35 post ἔχει add. ὡς ἀριθμὸς καὶ οὐχ ὡς μέγεθος C

ἀμερής, ὡσπερ ἔχει ὁ τῶν πρώτων ὅρων, ἢ οὐχ ὡς μέγεθος συνεχῆς, 38
 ἀλλ' ὡς τὸν ἀριθμὸν εἴποιμεν ἄν. εἰ ἐφεξῆς ἀριθμοίημεν μανάδα, εἰτα
 δυάδα, εἰτα τριάδα, καὶ γάρ ἄλλως ἀνάδαιν καὶ Τριάδιον καὶ Πυθαγόρου
 τὸν νοῦν μέγεθος ὑπολαμβάνειν. πῶς γάρ δὴ καὶ νοεῖ μέγεθος ὥν, καὶ 10
 ὅ μάλιστα, εἰ καθάπερ φησὶν ὁ Τίμαρος ἀρχῆς χρεία τῇ ψυχῇ καὶ τῷ νῷ
 καὶ πελάσσεως πρὸς τὸ νοούμενον; ἢ γάρ τῶν μορίων ἐκάστῳ θιγγάνων τὸ
 ὅλον νοήσει, ἢ οὐχ ἐκάστῳ μὲν τῶν μορίων, ὅλῃ δὲ τῇ τοῦ κύκλου περι-
 φορῇ, ἢ ἐκάστῳ μὲν τῶν μορίων τὰ μόρια, ὅλῳ δὲ τὸ ὅλον. εἰ μὲν οὖν τα-
 15 ἐκάστῳ τῶν μορίων τὸ ὅλον νοεῖ, ἐπειδὴ τὰ μορία ταῦτα ἡ στιγμαῖ εἰσιν
 μεγέθη, εἰ δὲ καὶ τὴν στιγμὴν μορίου λέγειν, εἰ μὲν κατὰ στιγμήν,
 αὗται δὲ ἀπειροι, δῆλον ὡς οὐδέποτε διέξεισιν εἰ δὲ κατὰ μέγεθος,
 πολλάκις ἡ ἀπειράντις ταῦτὸν νοήσει. ἀλλὰ μὴν καὶ ἀποικία ἀπόγρητον τὸ γάρ 20
 εῦ οὐκ ἐν τῷ πολλάκις ταῦτόν, ἀλλ' ἐν τῷ ἀπαξὶ τὸ ἀληθές. εἰ δὲ ἕκανθην
 θιγγεῖν ὄτροῦν τῶν μορίων, τί δεῖ κινεῖσθαι ἢ καὶ ὅλως μέγεθος ἔχειν; Ὡ-
 25 γάρ οὐδὲν συντελεῖ τὸ μέγεθος εἰς τὴν φύσιν, τοῦτο ἀμέγεθες καθ' αὐτό,
 εἰ καὶ κατὰ συμβεβηκός διαιροῦται οὐδὲν γάρ τὸ πηγαδίον λευκὸν μᾶλλον
 λευκὸν τοῦ ποδιασμοῦ, οὐδὲν γε τὸ ποδιασμὸν τοῦ σπιλαμπιασμοῦ. διὸ καὶ τὸ
 μέγεθος ταῦτα ποιήσειν οὐ συντελεῖ, ἀλλὰ ἀδιαίρετος ἡ λευκότης ὡς λευ-
 κότης καὶ | ἐν τῷ μεγέθει. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ νοῦ καὶ τῆς τούτου 39
 20 δυνάμεως· εἰ τοῦ κύκλου καὶ τοῦ μεγέθους τὸ τε μεῖζον δμοίως καὶ τὸ
 σμικρότερον μορίου νοήσει, οὐδὲν πρὸς τὴν οὐσίαν τοῦ νοῦ τὸ μέγεθος,
 εἴπερ οὐσία αὐτοῦ ἡ ἐνέργεια. οὕτω γάρ τινα καὶ ἀγρόνως γίνεσθαι ἡ
 λέγομεν, οἷς οὐδὲν ὁ χρόνος πρὸς τὴν τελείωσιν συνεισφέρει, ἀλλ' εὐθὺς
 τέλεια καὶ ὀλόχληρα γίνεται ἐν ὄτροῦν μορίῳ τοῦ χρόνου. εἰ δὲ ἐκάστῳ
 25 μὲν τῶν μορίων οὐκ ἐροῦσι τὸν κύκλον νοεῖν, ὅλῳ δὲ, τίς αὖ γίνεται πάλιν 10
 ἡ χρεία τῆς ἀρχῆς τῆς κατὰ μορίου; ἢ πῶς ἐκ μορίων μηδὲν νοούντων
 ὅλος νοήσει; καίτοι εἰ διὰ τοῦτο ἐφάπτεται, ἐφάπτεται δὲ τοῖς μορίοις, τοῖς
 μορίοις ἀν πρῶτον νοοίη. εἰ δὲ ταῦτα ἀμφω διαφυγγάνοντες ἐροῦσιν, διτὶ τὰ
 μὲν μορία τοῖς μορίοις, τὸ δὲ ὅλον τῷ ὅλῳ νοήσει, πῶς τὰ ἀμερῆ γνώσεται, 15
 30 ἐπειδὴ πολλὰ καὶ ἀμερῆ τῶν νοούμενων; καὶ τί μάτιγρα ταῦτα ἀκριβοληγούμ-
 μεθα; εἰ γάρ μέγεθος ὅλως ὁ νοῦς καὶ ἡ νόησις διὰ θίξεως καὶ ἀρχῆς,
 οὔτε κατὰ σημεῖον αὐτῷ θιγγάνοντες δυνατὸν νοεῖν, οὔτε κατὰ μέγεθος 20
 ἐφαπτομένων· κατὰ μὲν γάρ σημεῖον θιγγάνων πῶς τῶν μεριστῶν ἀντι-
 λήψεται; εἴπερ ἀδύνατον ἐφαρμόσαι πρὸς τὰ μεριστὰ τῷ ἀμερῆ· κατὰ
 35 μέγεθος δὲ ἐφαπτόμενος πῶς αὐθίς τὰ ἀμερῆ καταλήψεται; φαίνεται δ' ἀμφω ταῦτα ποιῶν ὁ νοῦς καὶ οὐ μᾶλλον τὰ μεριστὰ νοῶν ἢ τὰ ἀμέριστα, 25

1 ὥσπερ] ω εκ ο Q³   ὁ τῶν πρώτων ὅρων] cf. e. gr. Eth. Nic. 1143^a 36   5 ὁ Q³ in
 ras. III litt.   φησὶν] cf. p. 37 A   6 καὶ om. C   11 ὡς—(12) ἀπειράντις add.
 P in marg.   12 post ἀπειράντις add. δῆλον Q: add. δῆλον διτὶ as: eras. διτὶ (?) P
 ταῦτὸν] ταῦτα Q: ταῦτα as: τὸ αὐτὸν Arist.   13 ἐν Victorius: ἦν   14 θίξεως P
 16 λευκὸν om. Q: incl. s   22 τειν om. Q   27 ὅλος ex ὅλως; PQ: ὅλως; C
 'fort. ὅλως, ὅλος' Spengel   32 θιγάνοντες Q   33 θιγάνων Q

ῶστε οὐκ ἂν εἴη μέγεθος οὐδὲ ἂν ἀφῆς δέσιτο πρὸς τὴν σύνειν, ἀλλά τις 39
ἔτερα φύσις ὁ νοῦς ἔχων παντελῶς σωματικοῦ διαστήματος, καὶ τὰ ἀμερῆ
μὲν νοεῖ, διότι μηδὲ αὐτὸς ἐν μεγέθει, τὰ μεριστὰ δὲ καταλαμβάνει, ὅτι 30
καὶ ταῦτα ἑαυτῷ συναιρεῖ καὶ ποιεῖ ὡς οὗτον τε | ἀμερίστα. τὸ γάρ εἶδος 40
ἢ ἔκαστου καὶ τὸ τί ἦν εἴναι ἀμερές ἑαυτῷ ποιεῖ καὶ ἀπλοῦν, καὶ οἱ πρῶτοι
ὅροι ταῦτα τὰ εἶδη, ἢ ἔκλαμβάνων τῆς ὥλης, καὶ ἐν ὥλῃ ἦν, οὕτω νοεῖ.
ὅτι δὲ ἀκολουθεῖ τοῖς τὸν νοῦν οὕτω νοεῖν τιθεμένοις, λέγω δὲ τῷ περι- 5
φέρεσθαι κύκλῳ, συγχωρεῖν εἴναι τοῦτον τὸν νοῦν κύκλον καὶ μέγεθος,
δῆλον. εἰ μὲν γάρ ἀλλώς ἑνεργῶν νοεῖ, τί μάτην αὐτῷ προσάπτουσι τὴν
10 περιφοράν; εἰ δὲ τῷ περιφέρεσθαι κύκλῳ καθάπερ φασί, κύκλος ἂν εἴη
καὶ μέγεθος. εἴπερ διὰ τοῦτο εἰς κύκλον τὴν εὐθυωρίαν κατέκαμψεν ἵνα 10
νοοίγῃ. τὸν οὖν οὕτω νοοῦντα περιπίπτειν οἵς εἴπομέν εἰστιν ἀναγκαῖον.
ἢ γάρ κατὰ στιγμὴν ἀνάγκη νοεῖν, ἢ κατὰ μέγεθος. ἀλλ’ εἰ μὲν κατὰ
στιγμὴν, ἐκφεύγεται αὐτὸν ἡ νόησις τῶν μεριστῶν· εἰ δὲ κατὰ μέγεθος, 15
ἢ ἐκφεύγεται αὐτὸν ἡ νόησις τῶν ἀμερῶν. ἀλλὰ καὶ δίδινος ἡ περιφορά,
ἀδίσιος οὖν καὶ ἡ νόησις. ἢ τοίνυν αἱεὶ νοεῖ καὶ διὰ τοῦτο ταῦτα αἱεὶ, ἢ
ἄλλο καὶ ἄλλο. εἰ μὲν γάρ ταῦτα, ἡρεμήσει μᾶλλον ἡ τοιαύτη νόησις
ἔσοικεν. εἰ δὲ ἄλλο καὶ ἄλλο, πῶς τῆς αὐτῆς οὔσης περιφορᾶς, καὶ ἀμα 20
πότε συντελέσει τὴν νόησιν; μάτην οὖν ἔτι περιενεγκλήσεται, εἰ οὐδέποτε
20 συντελέσει. οὐδέποτε οὖν ἔσται νεογκάκως· καίτοι πάσης νοήσεως ἔστι
πέρατα, καὶ τῆς πρακτικῆς (πᾶσαι γάρ ἔτέρου χάριν) καὶ τῆς θεωρητικῆς 25
αὕτη γάρ τοῖς λόγοις ὅμοιάς ὁρίζεται, οἷς καὶ κέργηται πρὸς τὴν θεωρίαν,
λόγος δὲ ἡ ὄρισμάς ἡ ἀπόδειξις. καὶ οἱ μὲν ὄρισμοὶ πάντες πεπερασμένοι·
ἀπόδειξις δὲ οὐδεμίᾳ τὴν πρόσδον έπ’ ἀπειρον ἔχει, οὐδὲ ἀνακάμπτει εἰς
25 τὰς προτάσεις | τὰς ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ’ εὐθυπορίᾳ μᾶλλον ἐσκαστιν αἱ ἐπιστῆ- 41
μαι. φαίνεται δὲ οὐδὲ ὅπως κατὰ φύσιν ἡ κίνησις ὑπάρχειν τῷ νῷ, ἀλλὰ
παρὰ φύσιν μᾶλλον καὶ λυμαντικὴ τῆς ἑνεργείας. ἐπιστάσει γάρ ἔσοικε
μᾶλλον ἡ νόησις, ἡ μὲν τῶν ἀπλῶν ὅρων καὶ παντελῶς, οὐδὲν δὲ ἡττον 5
καὶ ἡ χρωμένη συλλογισμῷ στάσις μᾶλλόν ἔστι πρὸς τῷ συμπεράσματι
30 καὶ ἡρέμησις ἡ κίνησις καὶ ἀναγκόρησις τοῦ δεδειγμένου. διὰ τοῦτο δὲ
καὶ οἱ νήφοντες τῶν μεθύσκων μᾶλλον νοοῦσι, καὶ ἐν νυκτὶ μᾶλλον ἡ ἐν 10
ἡμέρᾳ, καὶ καθεστῶτος τοῦ σώματος ἡ θυροβουμένου, καὶ ἡττον οἱ νέοι
τῶν πρεσβυτέρων, διότι πλείους αὐτοῖς κινήσεις τὸ σῶμα κινεῖται μᾶλλον
οὖν ἡ κίνησις παρὰ φύσιν τῷ νῷ τῆς ἡρεμίας, ὥστε οὐδὲ μακάριον τὸ μῆ- 35
ράδιον· βίαιον γάρ μπαν τὸ παρὰ φύσιν. οἱ δὴ τὴν κίνησιν οὐσίαν αὐτοῦ 15
ποιοῦντες φύσιν αὐτοῦ ποιοῦσι τὴν λυμανομένην ταῖς ἑνεργείαις. ἔτι εἴπερ
ἢ κίνησις οὐσία τοῦ νοῦ, πῶς νοήσει τὰ ἀσύλα καὶ ἀκίνητα; τοῦτο δὲ οὐχ

6 post ταῦτα add. δὴ Qs

7 ἀκολούθως (ex ἀκολούθει?) Qs

δὲ τῷ] δὴ τὸ C

8 συγχωρεῖ Qs

τοῦτον εἴναι Qs

10 τῷ ex τὸ Q³

13 post μέγεθος

add. ἀλλ’ εἰ μὲν κατὰ στιγμὴν ἀνάγκη νοεῖν ἡ κατὰ μέγεθος Q: del. Q³

etiam Arist. Uy: ἡ om. Arist. rell.

22 καὶ οἵς P: καὶ om. Qs

23 ἡ ὄρισμός

etiam Arist. Uy: ἡ om. Arist. rell.

24 ἀπόδειξις legit ἡ ἀπόδειξις ut Arist. E:

ai ἀπόδειξις Arist. rell.

25 δὲ] δὲ QCs οἱ δὴ τὴν κίνησιν οὐσίαν αὐτοῦ

ποιοῦντες εἰ δὲ ἐστὸν ἡ κίνησις αὐτῆς μὴ οὐσία Arist. sine dubio corrupta

οιόν τε ἀντεπιστρέψειν καὶ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ἀκίνητον αὐτὸν τιθεμένους, πῶς 41
νοήσει τὰ ἐν κινήσει; νοεῖ γάρ καὶ τὰ κινούμενα οὐχ ὡς κινούμενα, ἀλλὰ
καθύσον τὴν αὐτὴν ἔχει μορφήν· οὐ γάρ κατὰ τὴν ὅλην ἀλλὰ κατὰ τὸ
εἶδος καὶ τὸ τί ἦν εἶναι ὁ γε κατ' ἐνέργειαν νοῦς, καὶ ὅταν τῶν μεθ'
5 ὅλης ἀντιλαμβάνηται οὕτω δὲ καὶ αὐτὴν νοεῖ τὴν κίνησιν, τὸ εἶδος αὐτῆς εἰς
νοῶν καὶ τὸν λόγον, ὅτι τοιάδε ἔστιν ἡ ἐνέργεια. τοῖς δὲ τὴν κίνησιν
οὐσίαν αὐτοῦ τιθεμένους χαλεπὸν ἀποδοῦνται τὴν νόησιν τῶν ἀκίνητων.
ἐπίπονον τε καὶ τὸ μεμήδαι τῷ σώματι μὴ | δυνάμενον ἀπολαμβάνει, καὶ 42
προσέτι φευκτόν, εἴπερ βέλτιον τῷ νῷ τὸ μὴ μετὰ σώματος εἶναι, καθάπερ
10 εἰωθέ τε λέγεσθαι καὶ πολλαῖς συνδοκεῖ καὶ τῶν πάλαι καὶ τῶν καθ'
ἡμᾶς, οἱ οὐκ αἰσχύνονται τὰς τῶν ζώων ψυχὰς βελτίνους ὄμολογεν τῆς τοῦ ἡ
ἀνθρώπου, εἴπερ τὰς μὲν οὖν τε ἀπολαμβάνει τὸ σώματος, τὴν δὲ οὐκ
ἐνδέχεται. ἀδηλός δὲ δοσον ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ τοῦ κύκλῳ φέρεσθαι
τὸν οὐρανὸν ἡ αἰτία. εἰ γάρ δεῖ προσέχειν τοῖς γεγραμμένοις, οὐκ ἔστι 10
15 τῆς ψυχῆς ἡ οὐσία κυκλοφορίᾳ ἀλλ᾽ ἐκ τῆς εὐθυωρίας εἰς κύκλον ὑστερὸν
κατεκάμψθη, ὡς ἐκείνης μᾶλλον οὔσης αὐτῇ τῆς φύσεως οἰκοθεν ἡ τῆς
τοῦ κύκλου καὶ κατὰ συμβεβηκότες ἔωθεν ὑπαρξάσης τῆς περιφορᾶς, οὐ
διὰ τὴν οὐσίαν τὴν ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ᾽ ὥπως ἂν τὸ πᾶν φέρηται συμφώνους 15
φορός· ὥστε τὸ σῶμα αἰτίαν ποιεῖ τὴν ψυχὴν τῆς κινήσεως, οὐ τῷ σώματι
20 τὴν ψυχήν. ἀλλ᾽ οὐδὲ δεῖ βέλτιον αὐτῇ τὸ κινεῖσθαι τοῦ ἡρεμεῖν, καὶ τὸ
κινεῖσθαι τοῦτον τὸν τρόπον διδάσκει λόγον ὁ Τίμαιος· καίτοι τούτο μαλιστα 20
ἐν τοῖς ἕργοις τοῦ θεοῦ ζητητέον.

'Εκεῖνο δὲ ἀπόπον συμβιβάνει καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ καὶ τοῖς πλείστοις
τῶν περὶ ψυχῆς· συνάπτουσι γάρ καὶ τιθέασιν εἰς σῶμα τὴν ψυχὴν οὐκέτι
25 προσδιορίζοντες, διὰ τίνα αἰτίαν καὶ πῶς ἔχοντος τοῦ σώματος καὶ τίνα εἰς
συγγένειαν κεκτημένου πρὸς αὐτὴν. οὐδὲ γάρ τὸ τυχόν τῷ τυχόντι σύνεισι
καὶ συνάπτεται. οὐδὲ διπάν εἰς διπάν τὸ μὲν ποιεῖ, τὸ δὲ πάτησι, οὐδὲ τὸ
μὲν κινεῖ, τὸ δὲ κινεῖται, ἐλαν μή τις ἡ κοινωνία καὶ συγγένεια τούτων
τῶν φύσεων, ἐξ ὧν ἐν | τι γίνεται ἔργον συντιθεμένων ἐκάστων· ἐκ δὲ 43
30 τῶν τυχόντων οὐδαμῶς, οἷον ἐκ λίθου καὶ φωνῆς, ἡ ἐξ ἀνθρώπου καὶ
δένδρου. οἱ δὲ μόνον ἐπιχειροῦσι λέγειν ποιόν τι ἡ ψυχὴ, ποῖον δέ τι τὸ
σῶμα τὸ δεχόμενον αὐτὴν οὐκέτι προσδιορίζουσιν, ὥσπερ ἐνδεχόμενον κατὰ 5
τοὺς Πυθαγορικὸς μάθους, οἵς ἐκεῖνος μὲν ἐχρήτο πολιτικῶς, οὗτοι δὲ
φυσικῶς [ὑπολαμβάνουσι]. τὴν τυχούσαν ψυχὴν εἰς τὸ τυχόν εἰσδύεται
35 σῶμα· δρόμεν γάρ δεῖ τῶν ζώων ἔκαστον, μᾶλλον δὲ τῶν ἐν τοῖς ζῷοις 10
σωμάτων ίδιον εἶδος κέκτηται καὶ ίδιαν μορφήν, καὶ πολὺ διεστήκει τὸ
σκάληκος σῶμα πρὸς τὸ ἵππον, καὶ τὸ ψύλλης πρὸς τὸ ἀνθρώπου. οἱ δὲ

1 ἀντιστρέψειν Qs	αὐτὴν Q	4 τῶν] τὸ Q	5 δὲ] δὴ Cs	6 ή om.
Q in ras.	11 οἱ] οἱδὲ C	11. 12 τῶν ἀνθρώπων Qs	14 οὐρανὸν] νοῦν C	
16 αὐτῇ ex αὐτῇ P	20 τὸ (alterum) Q ¹ : τοῦ PQC		21 supra τοῦτον ser.	
τὸ βέλτιον Q ³	post τρόπον fort. addendum ἡ ἄλλον		27 οὐδὲ πᾶν Q	
30 φωνῆς] δένδρου Cs	34 ὑπολαμβάνουσι delevi	36 σωμάτων] legit ἔκαστον		
ιδιον ἔχειν εἶδος σῶμα καὶ μορφὴν ut Arist. E: om. σῶμα Arist. rell.			37 post	
πρὸς τὸ (prius) add. τοῦ Qs				

οἵνται εἰς τὸ τυχόν σῶμα τὴν τυχοῦσαν ψυχὴν εἰσοικίζεσθαι, εἰς τὸ τοῦ 43 ἐλέφαντος, ἀν̄ οὐτῷ τύχῃ, τὴν τῆς ἐμπίδος, παραπλήσιον δὴ οὖν τι 15 λέγουσιν, ὥσπερ εἴ τις φαῖται εἰς αὐλοὺς ἐνδύεσθαι τὴν ὑφαντικήν, ἢ τὴν γαλευετικήν εἰς κεροῖδας· καίτοι καὶ ταῖς τέχναις εἰς φύσις ἦν ἐξαυτῶν 5 εἰσδύεσθαι εἰς τὰ ὅργανα, αὐλητικὴ μὲν ἂν εἰς αὐλοὺς εἰσέδυν, καὶ οὐκ εἰς 20 λύραν, κιθαριστικὴ δὲ εἰς κιθάραν, καὶ οὐκ εἰς αὐλούς· καὶ ταῖς ψυχαῖς τούτουν, εἶπερ ὅργανά ἔσται τὰ σώματα, ἐκάστην εἰς τὸ οἰκεῖον εἰσφοιτᾶν προσήκει, μᾶλλον δὲ οὐδὲ εἰσφοιτᾶν, ἀλλὰ ποιεῖν οἰκεῖον αὐτῇ καὶ ἐπιτή- 25 δειον· πλάττει γάρ αὐτῇ τὸ σῶμα καὶ οὐχ ἔτοιμον παραλαμβάνει, καθάπερ 30 ἡ κιθαριστικὴ τὴν κιθάραν. τί οὖν τὸ οἰκεῖον ἐκάστη καὶ πῶς αὐτὸν καὶ τίς οὖσα | πρὸ τοῦ σώματος εὑρήσει τε καὶ ἐργάσεται, παντελῶς ὁ Τύμαιος 44 ἀπεισώηγησεν.

4. Καὶ ἄλλη δέ τις δόξα παραδέδοται περὶ ψυχῆς πιθανὴ μὲν οὐδε-
μιᾶς ἡσσον τῶν λεγομένων, δεδοκυτία δὲ εὐθύνας καὶ ἐξητασμένη καὶ ἐν 5 τοῖς κοινοῖς λόγοις καὶ ἐν τοῖς ἴδιοις· λέγουσι γάρ τινες αὐτὴν ἀρμονίαν·
καὶ γάρ τὴν ἀρμονίαν κρᾶσιν καὶ σύνθεσιν ἐναντίων είναι καὶ τὸ σῶμα
συγκειται ἐξ ἐναντίων. τὴν οὖν τάνατία ταῦτα εἰς συμφωνίαν ἄγουσαν 10
καὶ ἀρμόζουσαν, θερμὰ λέγω καὶ ψυχρὰ καὶ ὑγρὰ καὶ ἡηρὰ καὶ σκληρὰ
καὶ μαλακὰ καὶ δυσαὶ μᾶλλον ἐναντίωσεις τῶν πρώτων σωμάτων, οὐδὲν ἄλλο
20 εἰναι τῇ τὴν ψυχήν, ὥσπερ καὶ τῇ τῶν φύσισιν ἀρμονίᾳ τὸ βαρὺ καὶ τὸ
ἡξὺ συναρμόζει. πιθανότητα μὲν οὖν ὁ λόγος ἔχει, διελήγεται δὲ 15
πολλαχῆ καὶ ὑπ' Ἀριστοτέλους καὶ ὑπὸ Πλάτωνος. καὶ γάρ διτὶ τὸ μὲν
πρῶτον τοῦ σώματος, τουτέστιν ἡ ψυχή, ἀρμονία δὲ δεύτερον, καὶ διτὶ τὸ
μὲν ἄρχει καὶ ἐπιστατεῖ τῷ σώματι καὶ μάχεται πολλάκις, ἀρμονία δὲ οὐδὲ
25 μάχεται τοῖς ἡρμοσμένοις, καὶ διτὶ τὸ μᾶλλον καὶ ἡττὸν ἀρμονία μὲν δέ- 20
γεται, ψυχὴ δὲ οὐ, καὶ ὡς ἀρμονία μὲν σωζομένη οὐ προσέται ἀναρμο-
στίαν, ψυχὴ δὲ κακίαν προσέται, καὶ διτὶ εἶπερ τοῦ σώματος ἡ ἀναρμοστία
νόσος ἐστιν ἡ αἰσχος ἡ ἀσθένεια, ἡ ἀρμονία τοῦ σώματος καλλος ἀν εἴη 25
καὶ ὑγεία καὶ δύναμις ὅλη οὐ ψυχή, ταῦτα μὲν ἀπαντα εἴρηται ὑπὸ τῶν
30 φιλοσόφων ἐν ἄλλοις· ἀ δὲ νῦν Ἀριστοτέλης φησί, τοιαῦτα ἐστιν. ἡ ἀρ-
μονία λόγος ἐστὶ τῶν ἡρμοσμένων | καὶ σύνθεσις τῶν μεμιγμένων, ἡ ψυχὴ 45
δ' οὔτε σύνθεσις οὔτε λόγος· καὶ ἡ μὲν οὐσία δὲ οὐ· καὶ ἡ μὲν κινεῖ
τὸ σῶμα, ἀρμονία δὲ οὐ κινεῖ τὰ ἡρμοσμένα, ἀλλ' ἐπιγίγνεται μὲν
ἡρμοσμένοις, ἀρμόζει δὲ ἄλλοις, ὥσπερ τὰς χορδὰς ὁ μουσικός· ἄλλης οὖν 50
35 δεήσει τῇ ψυχῇ τῆς ποιούσης αὐτῇ τὴν ἀρμονίαν. φανερῶς δ' (Δ)
ἀπόπος ὁ λόγος φανείη πειρωμένοις τὰ ποιήτη τῆς ψυχῆς καὶ τὰ ἔργα
ἐκκαστον εἰς ἀρμονίαν τινὰ ἀνατέρειν. ποίας γάρ ἀρμονίας τὸ αἰσθάνεσθαι,

1 εἰς τὸ τοῦ] τὴν τοῦ C   2 τὴν] εἰς τὸ C   παραπλήσιά Cs   οὖν om. Cs
3 φαῖται] λέγοι C   6 post λύραν add. καὶ Cs   7 ἐκάστη Q   post ἐκάστην
add. ἀν̄ Cs   αὐτῇ scripsi: αὐτῇ   14 ἡττὸν Arist. praeter EU   δεῖσιν
καὶ δὲ εὐθύνας δὲ ὥσπερ εὐθύνας δεδοκυτία Arist.   15 τινες etiam Arist.
VWY: om. Arist. rell.   34 ἄλλοι] ἄλλο Ms   ὥσπερ ex ὥσπερ P   35 ἀν̄
add. Spengel

καὶ ποιάς τὸ φιλεῖν ἡ μισεῖν; ἐλήγουθε δὲ αὕτη ἡ δόξα μαλιστα μὲν ἐκ 15 τῶν μεγεθῶν, ὅσα ἔχει θέσιν καὶ κίνησιν, ἐπειδὴ ταῦτα, ὅταν οὗτοις ἀλλήλοις παρατεθῆ ὥστε μηδὲν συγγενές παραδέχεσθαι, τότε λέγεται ἡρμόσθαι καλῶς, καὶ ἡ σύνθεσις αὐτῶν ἀρμονία, ὥσπερ ἔνδια καὶ λίθοι 20 ὁ καὶ ὅσα ἀρμόζουσιν αἱ τέχναι φυσικὰ σώματα. ἐντεῦθεν δὲ καὶ τὰ μεμιγμένα κατὰ λόγον τινὰ ἡ κεκραμένα πρὸς ἄλληλα ἡρμόσθαι φαμέν, ὅτι συμφώνως μέμικται καὶ οὐ διέστηκεν οὐδὲ ἀπήρτηται οὐδὲ παραδέχεται τινὰ ἑτερον μεταξὺ λόγον, δις μᾶλλον αὐτὰ ἀρμόσσει καὶ συγκεράσσει, ὥσπερ 25 καὶ τοὺς φιλόγονους τοὺς μουσικοὺς ἡρμόσθαι τηρικαῦτα οἰόμεθα. ὅταν 10 μηδὲν εὑρίσκηται μεταξὺ λόγος δις ἡδία ποιήσει τῶν φιλόγων τὴν συμφωνίαν, κατὰ τίνα οὖν τούτων τῶν τρόπων ἀρμονίαν καλεῖν ἔνεστι τὴν ψυχήν; 25 οὔτε γάρ ὡς σύνθεσιν ἡ παραθέσιν, οἷον τῶν ὅταν πρὸς τὰ λιττά, ἡ τῶν ὅταν πρὸς τὰ νεῦρα· γελοῖν γάρ τοιούτων μορίων ἡ τὸν | νοῦν ἡ τὴν αἰσθησιν σύνθεσιν λέγειν. ἀλλ’ οὔτε ὡς τὸν λόγον τῆς μίξεως ἡ τῆς 15 κράσεως· ἀλλγες γάρ οὔτης τῆς ἐκάστου μορίου κράσεως ἄλλη ἀν εἴη καὶ ἡ ψυχή, ὥστε πολλὰς ἔκαστον ἔχειν ψυχής. τούτῳ δὲ καὶ παρ’ Ἐμπε- 20 ἀσκολέους ἀπαιτητέον· κίρηνης γάρ καὶ οὔτος ἔκαστον τῶν τοῦ σώματος μορίων τῷ ίδιῳ λόγῳ, ἀλλὰς μὲν ὅταν, ἀλλὰς δὲ σάρκας. πότερον οὖν ὁ λόγος οὗτος ἔσται κατ’ αὐτὸν ἡ ψυχή, καὶ εἰ πολλοὶ οἱ λόγοι. πολλαὶ 25 καὶ αἱ ψυχαί· ἡ ἀλλο τι οὖσα ἡ ψυχὴ παρὰ τὸν λόγον τῷ λόγῳ προ- 10 βάλλοντει ἐμφύεται; ἔτι δὲ πότερον ἡ φιλία ταύτης αἰτία τῆς μίξεως ἡ τῆς τυχούσης; καὶ αὕτη πότερον ὁ λόγος ἡ ἑτερόν τι παρὰ τὸν λόγον;

"Οτι μὲν οὖν οἱ λέγοντες ἀρμονίαν τὴν ψυχὴν οὔτε ἐγήνεται ἄγαν, οὔτε πόρρω τῆς ἀληθείας βάλλειν ἀν δόξαιν, καὶ ἐκ τῶν νῦν 15 εἰρημένων καὶ ἐκ τῶν ἐν ἄλλοις δηλόν ἔστι· πιθανότητα δὲ πολλὴν ὁ λόγος ἔχει, καθάπερ καὶ πρότερον ἔφην. πάλιν γάρ εἰ παντελῶς ἑτερον ἡ ψυχὴ τῆς μίξεως καὶ τῆς κράσεως, διὸ τι τούτων φιλειρουμένων φιλείρεται εὐθὺς 20 ἡ ψυχὴ; λυομένου γάρ τοι λόγου τῆς σαρκός καὶ τῶν ἄλλων ἐκάστου τῶν τοιούτων λύεται εὐθὺς καὶ ἡ ψυχὴ. ἀλλὰ καὶ ἐμπατεῖν ἀπορητέον, διὰ τί 25 τῆς ψυχῆς ἀπολιπούσης τὸ σῶμα εὐθὺς φιλείρεται καὶ ἡ κρᾶσις καὶ ἡ μίξις, ἦν φασιν ἀρμονίαν τοῦ σώματος. εἰ γάρ καὶ τῆς κράσεως φιλειρο- 30 μένης φιλείρεται ἡ ψυχὴ, καὶ τῆς ψυχῆς ἀπολιπούσης φιλείρεται ἡ κρᾶσις, οὐ πόρρω ἀν εἴη ταῦτα ἀλλήλων. ἀλλ’ οὐ φιλείρεται φησιν ἡ ψυχὴ τῆς κράσεως φιλειρουμένης, ἀλλ’ ἡ ἐμψυχία, ἦν ἡ ψυχὴ τῷ σώματι ἐπιδί- 47 35 δωσιν, αὐτὴ μὲν οὖσα χωριστή, ἐλλάζμπουσα δὲ τὴν ζωήν. ὥσπερ ὁ ἥλιος τὸ φῶς τῷ ἀστρι. ἐγὼ δὲ θυμαράν τῶν ταῦτα λεγόντων, ὅτι πρῶτον μὲν ἀποδεῖξεις οὔνται τὰ παραδείγματα· κατέτοι τῶν πίστεων ἀσθενέστατον τὸ 3 παράδειγμα· ἔπειθ’ οὐ μηδὲ αὐτοῖς τούτοις ἀκολουθοῦσιν. ὁ μὲν γάρ

3 συγγενέσις] συγγενέσις Arist. E

10. 11 συμφωνίαν] συμμετρίαν C

οὗτος Cs ἡ ψυχὴ οἱ. Q

Victorius: φησιν

6 κεκραμένα PQ

11 καλεῖν ἔνεστιν ἀρμονίαν C

21 φιλία (= 22) τυχούσης] φ. τῆς τυχούσης αἰτία

μίξεως ἡ τῆς κατὰ λόγον Cs et Arist.

38 αὐτοῖς] fort. αὐτοὶ

7 καὶ—ἀπήρτηται οἱ. Q

19 ἔσται

22 τυχούσης] το εχ ἐ (?) Q³

31 φασιν

ἥλιος εἰς ὃν χορηγεῖ τὸ φῶς πᾶσι τοῖς σώμασι, τὴν ψυχὴν δὲ οὐκ ἀν 47
εἴποιεν μίαν τὴν ἐλλάμπουσαν τὴν ζωὴν πᾶσι τοῖς ζώοις. διὸ καὶ ὁ ἥλιος 10
μὲν εἰς, μεταλαμβάνει δὲ τοῦ φωτὸς οὐχ ἔπαντα παραπλησίως, ἀλλ’
ἄλλως μὲν ἄγρο, ἄλλως δὲ ὅδωρ, ἄλλως δὲ ἄργυρος, ἄλλως δὲ λίθος,
5 ἄλλως δὲ ξύλον, καὶ ἑτέρως μὲν τοῦ τὸ χρῶμα, ἑτέρως δὲ τοδε· τὴν
ψυχὴν δὲ εἰ μίαν τις λέγοι, δεῖ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπολαύσειν αὐτῆς ἄλλως 15
καὶ ἄλλως τὰ ζῷα, καὶ οὐ ψυχαῖς ἔτι διοίσει τὰ ζῷα ἀλλ’ ἐμψυχίαις.
ἔπειτα ἐκείνη ἡ μία ψυχὴ τις ἔσται; καὶ ηὗτις ἂν ἦ, τῷ γε Ἀριστοτέλους
λόγῳ οὐδὲν διοίσει. φησὶ γάρ ἐκεῖνος τὴν μὲν ψυχὴν ἐκείνην τὴν μίαν 20
οὔτε ἐπιζητεῖν ἐν τῷ παρόντι λόγῳ οὔτε ὅριζεσθαι, ἐπιζητεῖν δὲ τὴν
ἀνθρώπου καὶ τὴν ἵππου καὶ τὴν βούς, ἣν εἴτε ἐμψυχίαν ὀνομάζειν ἐθέ-
λουσιν εἴτε ψυχήν, συγχωρέσθαι· ἀλλ’ ὥσπερ τὸ φῶς ὅριζόμενος ἐντελέ-
χειαν τοῦ κατ’ ἐνέργειαν διαφανοῦς οὐ τὸν ἥλιον ὅριζεσθαι φησιν, ἀλλὰ 25
δὲ διδωσιν ὁ ἥλιος, καίτοι γε τὸν ἥλιον ἄλλως ἔχων εἰπεῖν ἐντελέχειαν τοῦ
κατ’ ἐνέργειαν διαφανοῦς, οὕτω καὶ νῦν τὴν ψυχὴν ὅριζόμενος οὐ τὴν
ἔξωθεν καὶ μίαν ὅριζεσθαι φησιν, ἀλλὰ τὴν παρ’ ἐκείνης | ἐγγινομένην τοῖς 48
σώμασι τοῖς ὀργανικοῖς ἐντελέχειαν, δινάμενος ἵσως ὅρισασθαι κακείνην
τὸν αὐτὸν τρόπον. οὐδὲν γάρ κωλύει τῶν ἐντελέχειῶν τῶν δυεῖν τοῦ
διαφανοῦς τὴν μὲν εἴναι τελειοτέραν, οἷον τὸν ἥλιον, τὴν δὲ ἀτελειστέραν, 5
20 οἷον τὸ φῶς· οὕτω τοίνυν καὶ τῆς ψυχῆς τὴν μὲν εἴναι τελειοτέραν, οἷον
τὴν ἔξωθεν, τὴν δὲ ἀτελειστέραν, οἷον τὴν ἕκαστου. ταύτην οὖν τὴν ἕκαστου
ψυχὴν ἣν σὺ μὲν ἐμψυχίαν ὀνομάζεις, ἐγὼ δὲ ψυχήν, ἀχώριστόν φησι καὶ
φθιτήν, φθιτήν δὲ οὐχ ἀπλῶς ἀλλ’ ὥσπερ τὸ ἐν τῷ ὅδατι φῶς, καὶ 10
σὺ δὲ ὡς ἔσοιςε παραπλησίως· περὶ γάρ τοῦ ὅντος ἀμφισβητῶν τὸ πρᾶγμα
25 καὶ λίγαν σαφῶς ὅμοιογεις. διτὶ δὲ τὴν τοῦ παντὸς ψυχὴν εἰκὸς ἐλλάμπειν
τοῖς σώμασι τὴν εἴτε ψυχὴν εἴτε ἐμψυχίαν δύναμιν τινὰ ὑπάρχουσαν ζωτι- 15
τὴν καὶ διὰ παντὸς τεταμένην, μάλιστα ἀν δόξεις δηλον ποιεῖν τῶν ζώων
τὰ αὐτομάτια γινόμενα, ἢ τῇ τοιῷδε πράξει τοῦ σώματος ἀμαρτίαν ἐμπνεῖ
τε καὶ ζῆ καὶ κινεῖται ἐξ ἔσυπτων, ὥσπερ τοὺς μῆνας φασὶν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ
30 παρ’ ἡμῖν εὐλαβεῖ καὶ ἐμπέντε καὶ πολλὰ εἰδὴ ζώων τοιαῦτα. ἀλλὰ τί 20
τοῦτο πρὸς τὸ χωριστὰς εἴναι τὰς τοιαύτας ψυχάς; ἀλλ’ ἵσως τοῦ μὲν
παραδείγματος ἀμελήσουσι, φήσουσι δὲ ἕκαστη παρεῖναι ψυχὴν ἰδίαν τῆς
ἐμψυχίας τῆς ἕκαστου ποιητικῆν. λεγέτωσαν οὖν ἡμῖν, ἀρ’ ἐπὶ πάντων 25
τοῦτο τῶν ζώων ἡ ἐπὶ μόνων ἀνθρώπων; ἐπὶ πάντων μὲν γάρ μὴ
35 γελούστερον ἡ τῶν μόνων ἐφεστάναι τινὰ ψύλλης ψυχὴν ἐλλάμπουσαν
τῇ ψύλλῃ τὴν ἐμψυχίαν· εἰ δὲ ἐπὶ μόνων τῶν ἀνθρώπων, τίς ἡ
ἀποκλήρωσις καὶ | πόθεν ἡ διαφορὰ ταῖς ἀνθρωπίναις ταύταις ψυχαῖς, 49
λέγω δὲ ταῖς ἔξωθεν ἐφεστώσαις; ὅμοιεισι γάρ πᾶσαι, τὸ δὲ ὅμοιειδὲς
ἄπαν τῷ τῆς ὅλης μερισμῷ τὰς διαφορὰς προσλαμβάνει. ὅλως τε ἡ τὴν

2 εἴποιμεν C

8 ἡὗτις] εἴ τις Q

11 ante ἀνθρ. et ἵππου add. τοῦ Ms

τὴν (alterum) om. C

ante βούς add. τοῦ Cs

18 ἐντελέχειων] ἐνεργειῶν C

δυοῖν Cs

28, 29 ἐμπνεῖται τε C: ἐμπνεῖται PQ

29 αὐτῶν Q

στάντι Qs

37 ἀποπλήρωσις P: corr. P¹39 ὅλης Q¹C: ὅλης PQ

φυτικήν ζωὴν χορηγοῦσσα πῶς ἔξιμεν ἐφεστήζει τῷ σώματι, ἡ δὲ τὸν 49 θυμόν, ἡ δὲ τὴν ἐπιθυμίαν; ὁ νοῦς μὲν γάρ ισως οὗτος τε καὶ ἔξιμεν ἐφεστῶς ἐλλάσμενος δύναμιν νοεράν τῇ ψυχῇ, ταῦτα δὲ ἀνάγκη τὰς φύσεις ἐνυπάρχειν καὶ ἐμπεπλέχθαι τοῖς σώμασιν, εἰ μέλλουσι τὰ αὐτῶν ἔργα 10 5 παρέξεσθαι. ἀλλ’ ἡ μὲν τοιαύτη κρυψεία καὶ καθ’ ἔσυτὴν ισως τεύξεται λόγου, διτὶ δὲ οὔτε ἀρμονίαν οἵον τε εἶναι τὴν τοιαύτην ψυχήν, οὔτε ἄνευ ἀρμονίας, παντάπασιν δῆλον ἐκ τῶν εἰρημένων.

Εὐλογώτερον δὲ ἀπορήσειν ἂν τις περὶ αὐτῆς ὡς κινουμένης εἰς τὰ τα 10 τοιαύτα ἀποβλέψας. φαμὲν γάρ τὴν ψυχὴν φοβεῖσθαι θαρρεῖν λυπεῖσθαι, 10 5 ἔτι δὲ ὅργονεσθαι καὶ αἰσθάνεσθαι καὶ διανοεῖσθαι· ταῦτα δὲ ἀπαντα κινήσεις εἶναι δοκοῦσιν, διτὸν οὐδὲν οἰηθεῖν τις ἀν αὐτὴν ταῦτα τὰς κινήσεις κινεῖ· σθαι· τὸ δὲ οὖν ἔστιν ἀναγκαῖον. διπλοῦν γάρ ἔχει τὸν ἔλεγχον πούτος ὁ λόγος· οὔτε γάρ κινήσεις ταῦτα τὰ πάθη, καὶ εἰ διθεῖται κινήσεις εἶναι, οὐ τῆς ψυχῆς κινήσεις εἰσίν, ἀλλ’ ὑπὸ ψυχῆς δῆλον τοῦ ζῶου, οἷον ἐν 10 10 ταῖς ὀργαῖς κρίνει μὲν ἀξιον εἶναι τὸ πρᾶγμα ὀργῆς ἡ ψυχή, τοῦ ζῶου δὲ ταῖς ἡ καρδίᾳ κινεῖται καὶ ζεῖ τὸ περὶ αὐτὴν αἴμα καὶ ἀνοιδαίνει. εἰ μὲν οὖν ἡ ζέσις καὶ ἡ πήδησις τῆς ψυχῆς ἔστιν, ἡ ψυχὴ κατὰ τὰς ὀργὰς ἀν κινοῖτο· εἰ δὲ ἀδύνατον τοῦτο συγχωρεῖν τοῖς ἀσώματον αὐτὴν τιθεμένοις, 50 10 5 τὸ ζῶον μὲν ἀν κινοῖτο ὅτε ὀργίζεται, ἡ ψυχὴ δὲ κρίνει ἀν μόνον, ἡ 20 κρίσις δὲ οὐ κίνησις, ἀλλ’ ἡρεμία καὶ στάσις μᾶλλον. οὕτω δὲ ἔχει καὶ πρὸς τοὺς φύσιους· ἡ μὲν κρίνει τὸ φοβερόν, συστέλλεται δὲ μόριον τι τοῦ σώματος καὶ καταψύχεται καὶ ἀλλοιοῦται· ‘χλωροὶ γάρ’ φησιν ‘ὑπαὶ δεῖσις’ 10 10 ὁ ποιητής, καὶ ‘ῶχρός τέ μιν εἰλε παρειάς’, ταῦτα δὲ τοῦ μὲν σώματος τοῦ ἐμψύχου, τουτέστι τοῦ ζῶου πάθη καὶ κινήσεις φανερῶς ἀν εἰεν, τὴν 20 15 ψυχὴν δὲ αὐτὴν ὠχριαῖν ἡ ἐρυθραινεσθαι γελοῖον πάνυ. καὶ τὸ διανοεῖσθαι τούτουν, εἰπερ κίνησις, δηλωτὸν τῷ ἀνθρώπῳ προσήκοι, οὐ τῇ ψυχῇ τῇ τοῦ ἀνθρώπου, μορίου τινὸς ἔνδομεν ἀλλοιούμενου τοῦ ἀνάλογον τῷ αἴματι ἡ τῷ πνεύματι. διγῶς γάρ ισως ἐν τοῖς πάθεσι τοῖς τοιούτοις ὑπὸ τῆς 20 20 ψυχῆς κινεῖται τὸ ἔμψυχον σῶμα, ἡ κατὰ φοράν τινα μορίων αὐτοῦ τοῦ κινουμένου, ὥσπερ τὸ αἷμα ἐν τοῖς θυμοῖς προπτερῆ ἐπιπολῆς καὶ προεξάλλεται τοῦ λοιποῦ σώματος, ἡ κατὰ ἀλλοίωσιν, διταν καταψύχηται ἐν τοῖς φύσιοις. ποία δὲ πάθη ποιάς συναπολαύει κινήσεως σωματικῆς, ἔτερος 20 25 λόγος. οἱ δὲ τὰς ὑπὸ τῆς ψυχῆς κινήσεις εἰς τὴν ψυχὴν αὐτὴν ἀναφέροντες δημοίως ποιεῦσιν, ὥσπερ εἰ τις λέγοι τὴν ψυχὴν ὄφαίνειν ἡ οἰκοδομεῖν ἡ κιθαρίζειν· καὶ γάρ τοιτον αἵτια μὲν ἡ ψυχὴ τῶν κινήσεων· ἡ γάρ ἔξις 30 30 ἡ οἰκοδομὴ ἐν αὐτῇ. ἀλλ’ ὥσπερ ὁ οἰκοδόμος οἰκοδομεῖ, οὐχ ἡ τέχνη, καὶ ὁ κιθαριστὴς κιθαρίζει, οὐχ ἡ μουσική, καίτοι ὁ μὲν οἰκοδόμος οἰκοδομεῖ τῇ οἰκοδομικῇ, ὁ δὲ κιθαριστὴς κιθαρίζει τῇ κιθαριστικῇ· οὕτω καὶ οὐχ ἡ ψυχὴ ἐλεῖται ἀλλ’ ὁ ἀνθρώπος, τῇ μέντοι ψυχῇ, | ὡς καὶ λούεται 50

4 αὐτῶν C: αὐτῶν PQ

5 post ισως fort. addendum οὐ μὲν οὖν—(18) κινοῖται add. P in marg. praemissο zείμενον

ὑπὸ αἰδεῖσις; P: ὑπὸ δέος C 23 ὕχρος] Γ 35

24 κινήσεις] κιν in ras. Q³

25 ἐρυθραῖσθαι eraso p Q

34 λέγοι εἰς λέγει Q

6 οὕτω] οὐδὲ C

16 εἰ

22 χλωροὶ] Ο 4

καὶ ἀριστὴ καὶ νήγεται ὁ ἄνθρωπος, οὐχ ἡ γνώμη ἀφ' ἣς ταῦτα ποιεῖ. 51
 οἵταν δὲ λέγω τῇ ψυχῇ, οὐχ οὕτω λέγω ὡς ἐν ἐκείνῃ τῆς κινήσεως ἐνυπ-
 αρχούσῃ, ὡςπερ οἵταν λέγω κινεῖσθαι τὸν ἄνθρωπον τῇ γειρί· τότε γάρ δ
 αὐτὴ ἡ γειρὶ τὴν κίνησιν ὑπομένει. ὅλλα πῶς λέγω κινεῖσθαι τὸν ἄνθρω-
 πον τῇ ψυχῇ; ἦ διό μέχρις ἐκείνης ἡ ὡς ἀπ' ἐκείνης. οἵταν μὲν γάρ
 τῶν ἔξωθεν αἰσθητῶν ἀντιλαμβάνηται, μέχρι τῆς ἐπ' ἐκείνην ἀναφορᾶς τὸ
 σῶμα κινεῖται, τῶν αἰσθητῶν εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτῆς παραπεμπόντων τὰ 10
 πάθη, οἷς ἀπὸ τῶν ἔξωθεν ἀνεμάζετο, ὃν ἀντιλαμβάνεται αὐτὴ ἀκίνητος
 μένουσα. λεγόμεθα τούτου τῇ ψυχῇ ταύτην κινεῖσθαι τὴν κίνησιν, οὗτοι
 10 πάθους τῶν αἰσθητῶν οἵτινες η ψυχὴ ήμεν αἰτία, καὶ τῆς δι' αὐτῶν διαδό- 15
 σεως, ἐπειδὴ νεκρωθέντων γε τῶν δργάνων τὸ τοιοῦτον πάθος οὐχ ἀπετείαι.
 αἱ δὲ ἀναμνήσεις οὐκέτι μέχρις ἐκείνης, ὅλλα ἀπ' ἐκείνης· εἰς δὲ γάρ ἐτε-
 λεύτησεν η αἰσθησις, ἐντεῦθεν η ἀρχὴ τῆς ἀναμνήσεως· προβάλλουσα γάρ
 τὰ φαντάσματα ἀφ' αὐτῆς η ψυχὴ καὶ ταῦτα ἀνελίτουσα ἐπὶ τὴν ἀνάμνη- 20
 σιν ἀφικνεῖται. τῷ οὖν ἀπ' ἐκείνης ἀργεσθαι τὴν προβολὴν τῶν φαντασμά-
 των, οἷς θησαυρίσασα ἔχει, λέγεται ἀπ' ἐκείνης η ἀνάμνησις.

Εἰ δὲ μὴ κίνησιν τις λέγοι τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν αἰσθητῶν, ὅλλα
 μονῆν μᾶλλον καὶ θρεπίαν, πρός γε τὸν παρόντα λόγον οὐδὲν διοίσει. 25
 πολλάκις μὲν γάρ η ἀνάμνησις ἀπὸ τῆς προβολῆς ἀρξαμένη τῶν φαντασμά-
 των εἰς αὐτὸν τοῦτο ἀπετελεύτησεν ἄνευ τοῦ κίνησιν σωματικὴν ἐφελκύσα-
 σθαι, πολλάκις δὲ ἀναμνησθέντες αἰσχροῦ τινὸς ἐρυθραινόμεθα, η φοβεροῦ 52
 ναυτιλῶμεν, πολλάκις δέ βαθὺζομεν καὶ διαλεγόμεθα ἐξ ἀναμνήσεως. ὅλλα
 τὸ μὲν βαθὺζειν καὶ διαλέγεσθαι καὶ ναυτιλὲν καὶ ἐρυθραινόμεθαι καὶ πάντα
 τὰ τοιαῦτα κινήσεις ἐναργῶς, τὸ δὲ κρίνειν καὶ αὐτιλαμβάνεσθαι κινήσεις 5
 μὲν οὐδαμῶς η οὐ τοιαῦται, ἐνέργειαι δὲ τῆς ψυχῆς. εἰ δὲ καὶ τὰς
 ἐνέργειας τις κινήσεις λέγου, πρὸς τοῦνομα ὅπερ εἴπον καὶ πρότερον οὐ
 χρὴ φύλονικεῖν, διορίζεισθαι δέ, οὗτοι εἴπερ καὶ τὰ τοιαῦτα κινήσεις, ὅλλ
 ἔτερον γε εἰδος τοῦτο κινήσεως, ὅπερ καὶ αὐτὸς διαρρήθην ἐφεξῆς συγχωρεῖ. 10
 φησὶ γάρ ἐπὶ τοῦ θεωροῦντος καὶ φρονοῦντος καὶ διδασκούμενου ὅπερ η
 30 οὐκ ἔστιν ἀλλοιοῦνται (εἰς αὐτὸν γάρ η ἐπίδοσις καὶ εἰς ἐντε-
 λέγειαν) η ἔτερον γένος ἀλλοιώσεως. καὶ πᾶλιν· τὸ δὲ ἐκ 15
 δυνάμει ὄντος μανθάνον καὶ λαμβάνον ἐπιστήμην ὅπὸ τοῦ ἐντε-
 λεγείᾳ ἐπισταμένου ητοι οὐδὲ πάσχειν φατέον, η δύο τρόπους
 εἰναι ἀλλοιώσεως. καὶ ἐν τῷ τρίτῳ γε αὖθις· φαίνεται δὲ τὸ μὲν
 35 αἰσθητὸν ἐκ δυνάμει ὄντος τοῦ αἰσθητικοῦ ἐνέργειά ποιοῦσα· οὐδὲ 20
 γάρ πάσχει οὐδὲ ἀλλοιοῦται, διὸ ἀλλοιοῦνται εἰδος κινήσεως·
 η γάρ κινήσεις τοῦ ἀτελοῦς ἐνέργεια· η δὲ ἀπλῶς ἐνέργεια ἔτερα

2 ἐν ομ. C

3 post τότε add. μὲν as

16 à scripsi: ην

θησαυρίσασα]

θησαύρισμα Qs

21 ἐρυθραινόμεθα P et eraso ρ Q

23 ἐρυθραινέθαι PQ

29 φησὶ B 5. 417 b 6

ὅπερ η] οὗτοι C

30 εἰς ἐντελέχειαν]

η ἐντελέχεια C

πᾶλιν] ib. 12

33 ἐπισταμένου] οὗτοι καὶ διδασκαλικοῦ Arist.

post φατέον add.

ῶσπερ εἴρηται Arist. praeter SUX

34 ἐν τῷ τρίτῳ] 7. 431 a 4

36 τοῦτο εἰδος

etiam Arist. TUvY: εἰδος τοῦτο Arist. vulg.

έστιν ἡ τοῦ τετελεσμένου. ἐν οἷς σπαρῆς τὴν μὲν κυρίως λεγομένην 52
κίνησιν οὐχ ἀπλῶς ἐνέργειαν, ἀλλ' ἀτελοῦς ἐνέργειαν λέγει, τὴν δὲ τοῦ 52
τετελεσμένου ἀπλῶς ἐνέργειαν, καὶ διὰ τοῦτο ἄλλο εἶδος κινήσεως, ὥστε
δηλονότε μάχιτο ἂν οὐ πρὸς τὸ κινεῖσθαι προηγουμένως τὴν ψυχὴν,
5 ἀλλὰ πρὸς τὸ [μὴ] κινεῖσθαι τὰς τοῦ σώματος κινήσεις. καὶ ταῦτα μὲν
οὐχ οὕτω γαλεπῶς ἀν διακριθείη, καίτοι καὶ ταῦτα οὐ πολλὴ ῥάστωνή 53
διαιτεῖν. εἰ γάρ ὁσπερ ἡ μάχιτα τέμνει τῷ σγήματι, καὶ ἡ σφαῖρα
κυλινδεῖται τῷ σγήματι, αὐτὴ δὲ τὸ σγήμα οὔτε τέμνει οὔτε κυλιν-
δεῖται, οὗτοι καὶ ὁ ἄνθρωπος ὅργιται μὲν τῇ ψυχῇ, αὐτὴ δὲ οὐκ 5
10 ὅργιται ἡ ψυχή, ἣν δύμαν ἔστι ποιούντων τοῖς συμβεβήκοσι τὴν
ψυχὴν. ἀλλ' ἡ μὲν σφαῖρα οὐχ οὖτα τε ἐξ ἑαυτῆς ἄλλας ἀπ' ἄλλουν
κινεῖσθαι κινήσεις, οὐδὲ ἡ μάχιτα τέμνει ποικίλας τομὰς ἐξ ἑαυτῆς, ἡ
δὲ ψυχὴ τῶν κινήσεων αὐτὴ κατάρχει καὶ μεταβαίνει οὖτα τε ἐξ ἄλλης εἰς 10
ἄλλην, καὶ τὸ μεταβαίνειν ἐπ' αὐτῆς, καὶ τὸ μεταβάλλειν οὐ λέγεται τὸν
15 αὐτὸν τρόπον διπερ ἐπὶ τῶν σωμάτων· ἐπὶ μὲν γάρ τῶν σωμάτων ἀπασχι-
σί ταιανταί φωναι σημαίνουσι τὸ κινεῖσθαι αὐτὰ σωματικῶς, τούτῳ δέ ἔστιν 15
ἐν χρόνῳ καὶ συνεχεῖ κινήσει καὶ ἐξ ἀτελοῦς εἰς τὸ τέλειον· ἐπὶ δὲ τῆς
ψυχῆς αἱ ταιανταί μεταβολαὶ ἄγρονοί τε πᾶσαι καὶ διωρισμέναι καὶ οὐκ
ἡρέμα προσοῦσαι ἐκ τοῦ δυνάμει εἰς ἐνέργειαν, ἀλλὰ ἀθρόως, ὁσπερ ἡ
20 ὅψις ἀπὸ τῶν λευκῶν εἰς τὰ μέλανα. ἀλλὰ ταῦτα μὲν διπερ ἔφην οὐ λίαν 20
ἔργῳδη· δὲ δὲ ἐπάγει περὶ τοῦ νοῦ, πολλῆς δεῖται ἐπισκέψεως καὶ φροντίδος.

'Αναγκαῖον δὲ αὐτὴν παραθέσθαι τοῦ φιλοσόφου τὴν ῥῆσιν μηδὲν
μεταθέντας ἔνεκα τῆς σαφρείας· οὐ γάρ οὕτως ἀσαφῆ τὰ λεγόμενα ὡς εἰς
δύστηρα εἴναι καὶ δυσδιέριστα. λέγει τούτου δὲ νοῦς ἔστικεν ἐγγίγνε-
25 σθαι οὐσία τις οὖσα καὶ οὐ φθείρεσθαι· μάλιστα γάρ ἐφθείρετο
ἀν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ γῆρᾳ ἀμαυρώσεως· | νῦν δὲ διπερ ἐπὶ τῶν 51
αἰσθητηρίων συμβαίνει. εἰ γάρ λάβοι δὲ πρεσβύτης ὅμηρα τοι-
ονδί, βλέποι ἀν ὁσπερ καὶ ὁ νέος, ὥστε τὸ γῆρας οὐ τῷ τὴν
ψυχὴν πεποιθέναι, ἀλλ' ἐν φῶ, καθάπερ ἐν μέθαις καὶ νόσοις.
30 καὶ τὸ νοεῖν δὴ καὶ τὸ θεωρεῖν μαραίνεται ἄλλου τινὸς εἰσω 5
φθειρομένου, αὐτὸν δὲ ἀπαθές ἔστι· τὸ δὲ διανοεῖσθαι καὶ
φιλεῖν ἡ μισεῖν οὐκ ἔστιν ἐκείνου πάθη, ἀλλὰ τουδὶ τοῦ ἔχοντος
ἐκείνον ἢ ἐκείνον ἔχει. διὸ καὶ τούτου φθειρομένου οὔτε μνημονεύει
οὔτε φιλεῖ· οὐ γάρ ἐκείνου ἔγινε, ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ δὲ ἀπόλωλεν· δὲ δὲ 10
35 νοῦς ἔστις θειότερόν τι καὶ ἀπαθές ἔστιν. ἐν γάρ τούτοις πρῶτον
μὲν ἐπιζητητέον ὑπὲρ τῆς ἀκολουθίας τῶν λεγομένων· περὶ γάρ τοῦ μὴ
κινεῖσθαι τὴν ψυχὴν λέγων τὸν νοῦν οὐσίαν φησὶν οὖσαν ἐγγίγνεσθαι καὶ 15

1 ἔστιν om. Arist.

4 δῆλον ὅτι QC_S

5 μὴ delevi

11 ἀπ'] ὑπ' C

13 αὐτὴν Q

17 τὸ om. CS

19 ἡρέμα] η et ε in ras. Q³

20 διπερ] ἀπερ Q

24 λέγει τοινυν] 408 b 18

26 νῦν

δὲ διπερ] νῦν δὲ διπερ] νῦν δὲ ἔστις διπερ

Arist. EU: νοῦν δὲ ὁσπερ Arist. rell.

28 τῷ] τὸ PQ,

τῷ uterque p. 30,12

28, 29 post τὴν ψυχὴν add. τι Arist. praeter S

29 ἐν νόσοις καὶ μέθαις Q

32 ἢ ἐκείνον ἔχει a (cf. p. 187,3; 194,12 Sp.) : om. PQC

37 οὖσαν ante φησὶν P sed corr.

μὴ φιλείρεσθαι, οὐδὲματις οὐσης ἀνάγκης περὶ φιλορᾶς νῦν ἐπισκοπεῖν τοῦ 54
νοῦ, διότι μηδὲ περὶ τῆς ἄλλης ψυχῆς ἀλλ' εἰπερ ἄρα περὶ τοῦ κινεῖσθαι
τὸν νοῦν ἢ μὴ κινεῖσθαι. εἴτα δὲ φέρει εἰς σύστασιν τοῦ μὴ φιλείρεσθαι
τὸν νοῦν, πῶς οὐ ταῦτα ἀρμόσει καὶ ἐπὶ τῶν αἰσθήσεων ἄντικρυς; καὶ οὐ
5 οὐχ ἡμᾶς τοῦτο δεῖ προσαπορεῖν, ἀλλ' αὐτός φησι διαρρήδην· μᾶλιστα
γάρ ἐφθείρετ' ἀν ὑπὸ τῆς ἐν τῷ γήρᾳ ἀμαυρώσεως, νῦν δὲ
διπερ ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων συμβαίνει. εἰ γάρ λάβοι ὁ πρεσβύ-
της ὅμμα τοιοῦνδι, βλέποι ἀν ὕσπερ καὶ ὁ νέος καὶ τὰ ἔπεις· ἐξ τοῦ
ῶν δηλός ἐστι, καθάπερ τὴν αἰσθήσιν τίθεται μὴ συμπάσχειν καμουφλεῖ τοῖς
10 ὄργανοις ὑπὸ τοῦ γήρας, οὗτοι καὶ τὸν νοῦν μὴ συγκάμνειν τῷ ἔνδον
ὑργάνῳ. καὶ οὐδὲ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως ἔσταται | μόνης· ἀλλὰ τί φησι 55
ὅστε τὸ γῆρας οὐ τῷ τὴν ψυχὴν πεπονθέναι, ἀλλ' ἐν φ., καθάπερ
ἐν μέθαις καὶ νόσοις; εἰ οὖν μᾶλιστα μὲν ὁ νοῦς ἐφθείρετ' ἀν ὑπὸ τῆς
ἐν τῷ γήρᾳ ἀμαυρώσεως, οὐ φιλείρεται δέ, ἀλλὰ ἄλλου τινὸς φιλειρο-
15 μένου αὐτὸς ἀπαθῆς καὶ ἀθάνατος, ταῦτα ἀρμόσει καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς· εἰ
γάρ τὸ γῆρας οὐκ ἐν τῷ τὴν ψυχὴν πεπονθέναι, ἀλλ' ἐν φ., καθάπερ ἐν
μέθαις καὶ νόσοις, ἀπαθῆς ἀν εἴη καὶ ἡ ψυχή, καὶ διὰ τοῦτο ἀθάνατος. 20
ἀλλὰ καὶ τὸ ὄργανον τοῦ νοῦ τί ποτ' ἀν εἴη τὸ τοῖς ὅμμασιν ἀναλογοῦν,
οὐ φησιν εἰσα φιλειρομένου τὸν νοῦν ἀπαθῆ διαμένειν; καὶ τοῦτο γε τὸ
25 ὄργανον ἀρα μόνον ἐν ἀνθρώπῳ ἢ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις ὑπάρχει; καὶ
ὅλως εἰ γρῆται ὄργανῳ ἀφανεστέρῳ, πῶς οὐκ εὔλογον καὶ τὴν ψυχὴν τὴν 30
αἰσθητικὴν χωριστὴν ποιεῖν τῶν ὄργανων; οὐ γάρ δὴ διὰ τοῦ μὲν εἰσιν τὸ
ὄργανον, τῆς δὲ ἔξω καὶ ἐν προδόξῃ, τοῦτο ἀρκέσει πρός γε τοσαύτην
διαφορὰν. τί δὲ δὴ διαφέρει τὸ διανοεῖσθαι τοῦ νοεῖν; ἀρα τὸ νοεῖν μὲν 35
διὰ τοὺς ἀπλούς ὥρους καταλαμβάνῃ, τὸ διανοεῖσθαι δὲ ἐν τῷ συντιθέναι
τούτους καὶ διαιρεῖν; τίς οὖν ἀμείνων δύναμις; ἀρα ἡ τῶν ἀπλῶν ἀντι-
λαμβανομένη ἢ ἡ τὰ ἀπλὰ ταῦτα συνιθεῖσα καὶ διαιροῦσα; δόξεις γάρ ἀν
τοῦτο μετ' ἔργον εἰναι δυνάμεως, ὕσπερ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν. τὸ μὲν γάρ τοῦ
τὰ ἀπλὰ γιγνώσκειν ἐύλα καὶ λύσους, οὐ τέχνης· τὸ δὲ τὴν τούτων σύν-
30 θεσιν, τοῦτο' ἔδη τέχνης. ἢ τοῦτο μὲν οὐ γαλεπὸν ἀπλύσασθαι· τὸ γάρ
ψεῦδος ἐν τῇ συνθέσει καὶ τὸ ἀληθές, καὶ νοεῖν μὲν οὐχ οἶόν τε | ψευδῶς, 56
διανοεῖσθαι δὲ οἶόν τε· κάκενο μὲν ἐπιβολὴ καὶ θέξις ἐστὶ τοῦ νοούμενου,
τοῦτο δὲ ὕσπερ κίνησις περὶ αὐτὸν καὶ ἐπέλευσις καὶ δισθένεια τοῦ κατα-
σχεῖν ἄθρουν, ὕσπερ καὶ οἱ τυφλώττοντες παρὰ τοὺς ἐξ ὄρωνταις. ἀλλ' 5
35 δὲ μὲν ἀπορήσειν ἄν τις, ταῦτα καὶ τοιαῦτά ἐστιν· δὲ δ' ἄν τις περὶ
αὐτῶν θαρρήσειν ὑπονοῆσαι, εἰς ἔπειρον γρή καιρὸν ταμιεύεσθαι, ἐν φ.
καὶ ὁ φιλόσοφος φανερόν τι περὶ αὐτῶν διορίζεται. νῦν γάρ ἀποροῦντι
καὶ αὐτὸς μᾶλλον ἢ διδάσκοντι προσέσοικεν.

Μετὰ δὲ ταῦτα διελέγχει τὴν Ξενοκράτους ὄρισμὸν τῆς ψυχῆς, οὐδὲ 56 πρὸς τοῦνομα τοῦ ἀριθμοῦ μαχόμενος, ὡς φησιν Ἀνδρόνικος καὶ Πορφύριος, ἀλλὰ καὶ πάνυ τὴν διάνοιαν ἐπίζητῶν τὴν Ξενοκράτους, ὡς δῆλόν εἰ 5 ἐστιν ἐκ τῶν Περὶ φύσεως αὐτῷ γεγραμμένων, ἐν οἷς ἂν δέξεις μοναδικὸν ποιεῖν ἀριθμὸν τὴν ψυχὴν ὁ Ξενοκράτης. τοῦτον γάρ τὸν λόγον φησὶ πολὺ τῶν εἰρημένων ἀλογώτατον εἰναι· ὑπάρχειν γάρ ἀδύνατα τοῖς οὕτῳ λέγουσι πρᾶτον μὲν τὰ ἐκ τοῦ κινεῖσθαι συμβαίνοντα, ἕδη δὲ τὰ ἐκ τοῦ 10 λέγειν αὐτήν ἀριθμόν. πῶς γάρ κρή νοῦσαι μονάδας κινουμένας; καὶ πότερον αἱ μὲν κινοῦσιν αὐτῶν, αἱ δὲ κινοῦσται, ἢ ἐκάστη ἀμα κινεῖ καὶ 15 τοιεῖται; εἰ μὲν γάρ ἐκάστη ἀμα, πῶς ἀμερῆς καὶ ἀδιάφορος οὖσα κινητική τε ἀμα δὲν εἴη καὶ κινητή; ταῦτα γάρ πολὺ διαφέρει. εἰ δὲ αἱ μέν τοιεῖται 20 κινοῦσι τῶν μονάδων, αἱ δὲ κινοῦσται, οὐ τὸ σύστημα αὐτῶν ὅλον ψυχή, ἀλλ᾽ εἴπερ ἄρα αἱ κινοῦσαι μόνον ἐν τῷ συστήματι. διλος | δὲ εἰ κινεῖται 25 μονάς, ἀναγκαῖον δῆπου θέσιν ἔχειν αὐτήν, θέσιν δὲ προσλαμβάνουσα μονάς στιγμὴ γίνεται, στιγμῆς δὲ κίνησις γραμμὴν μὲν ποιεῖ, ζωὴν δὲ οὐ. ἀναγκαῖον δὲ τὴν ἐν τῇ ψυχῇ μονάδᾳ θέσιν ἔχειν, καὶ ἥδη ποιοῦνται· ἀ 30 καὶ γάρ καὶ ἡ ψυχή. ἔτι δὲ ἀπ' ἀριθμοῦ μὲν ἐν ἀριθμῷ τῇ μονάδῃ, λείπεται ἄλλος ἀριθμός· τὰ δὲ φυτὰ καὶ τῶν ζώων πολλὰ οἷον τὰ ἔντομα διαιρούμενα ζῆ καὶ δοκεῖ τὴν αὐτήν ἔχειν ψυχὴν τῷ εἶδει. 35 πρὸς δὲ τούτους εἰ θέσιν ἔχουσιν αἱ μονάδες αἱ τῆς ψυχῆς, οὐδὲν διοίσει 40 μονάδας λέγειν ἡ σώματα σμικρὰ τὴν ψυχήν, οἷα καὶ Δημόκριτος τὰ σφαιρικά· καὶ γάρ εἰ τις ὁ πόθιστο τὰς Δημοκρύτου σφαίρας μηκέτι σφαίρας, ἀλλὰ στιγμές, μόνον δὲ αὐτῶν τηρούν τὸ πισόν, οὐδὲν κινοῦσι τὰς μὲν 45 κινεῖν αὐτῶν, τὰς δὲ κινεῖσθαι, ὥσπερ εἰ σμικρὰ σώματα ἤσαν. οὐ γάρ διὰ τὸ μεγέθει διαιφέρειν ἡ σμικρότητα αἱ μὲν ἔσονται ψυχαί, αἱ δὲ οὐ· ἀλλ᾽ εἰ τὸν ἀριθμὸν φυλάσσουσεν, ἡ σμικρότης γε αὐτὰς οὐδὲν κινοῦσει. πῶς δὲ δὴ καὶ δινατὸν μονάδας εἶναι τὴν ψυχήν; τίνι γάρ διοίσουσι τῶν 50 ἄλλων μονάδων; εἰ γάρ μόνη τῇ θέσει καὶ τῷ κινεῖσθαι, στιγμὰς αὐτὰς ἥδη προσήκει καλεῖν, οὐχὶ μονάδας. ἐπειδὴ τοίνουν ὅπαν σῶμα στιγμὰς 55 ἔχει καὶ πρὸ τῆς ψυχῆς, δῆλον διτὶ αἱ τῆς ψυχῆς στιγμαὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἔσονται τόπῳ ταῖς ἐν τῷ σώματι, καὶ καθέξει γάρ την ἐκάστη στιγμὴ τῆς 60 ψυχῆς τῆς ἐν τῷ σώματι· καὶ τί κινοῦσι τὸν τῷ αὐτῷ εἶναι καὶ δύο; καὶ εἰ δύο, διὰ τί μὴ καὶ πλείσις ἡ καὶ ἀπείρους; ὃν | γάρ ὁ τόπος ἀδιαι- 58 ρετος, καὶ αὐτὰ συντιθέμενα διαιρεθοῦν οὐ ποιεῖ μέγεθος, οὐδὲ δεῖ πλείσιν τοῖς 63 τόπου. εἰ δὲ ὁ τῶν ἐν τῷ σώματι στιγμῶν ἀριθμός ἐστιν ἡ ψυχή, διὰ

I δὲ eras. P: om. Q Ξενοκράτους] fr. 61 Heinze 6 ante ἀδύνατα add. τὰ as
7 πρῶτου etiam Arist. X: πρῶτα Arist. rell. θέτι Arist. E 9 ἀμα om. C
14 ἀναγκαῖον—(15) μονάς om. C 15 ζῶον C 16 ante ἀναγκαῖον add. οὐκ
P: ras. Q 17 ἀφέλη Ms: ἀφέλη τις Arist. 18 ἄλλος om. Q: incl. s
19 αὐτὴν om. Arist. E ἔχειν ψυχὴν Arist. EWX 22 σφαίρας] legit σφαιρῶν
ut Arist. E'TX: σφαιρῶν Arist. rell. 24 οὐ γάρ —σμικρότητι C et marg. PQ (γρά-
φεται) Arist.: οὐ γάρ δῆτα μεγ. ἡ σμικρ. text. PQ 35 ante τῶν add. ἐκ Arist.
praeter E

τί οὐ πάντα ψυχὴν ἔχει τὰ σώματα; ἔτι δὲ πᾶς ἀπολύσιντο τῶν σωμάτων, εἰπερ μηδὲ αἱ στιγμαὶ τῶν γραμμῶν, μηδὲ αἱ γραμμαὶ τῶν ἐπιπέδων;

5. Συμβαίνει γάρ τοῖς οὕτω τιθεμένοις τὸ μέν τι κοινὸν ἀτοπον, δικαιολόγου δὲ τοῖς σῶμα λεπτομερέστερην τὴν ψυχὴν ποιοῦσιν, ἔτερον δὲ παρὰ τούτους, δικαιολόγου δὲ τοῖς συνιστᾶσιν αὐτὴν ἐκ μικρῶν σφαιρίων, ὥσπερ Δημόκριτος. τὸ 10 μὲν οὖν κοινὸν τοῖς σῶμα αὐτὴν τιθεμένοις, διτι ἔκεινοι μὲν δύο σώματα ποιοῦσιν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ, οὗτοι δὲ ἐν μιᾷ στιγμῇ πολλὰς στιγμάς· ἕδιον δέ, διτι κινοῦσι τὸ ζῶον ὑπὸ ἀριθμοῦ, καθίσπερ καὶ Δημόκριτον ἔφαμεν ναὶ διπλὸν τὸν ἀριθμοῦν τῶν σφαιρῶν· τί γάρ διαφέρει σφαιρίσας μικρὰς ὑποτί-
10 θεσθαι τῆς κινήσεως αἰτίας τῇ μεταρρεῖν ἢ μονάδας, εἴτε μεγάλας εἴτε σμικράς, ἀλλ’ ὅμως κινούμενα, καὶ κατὰ τούτο κινοῦσας; τοῖς δὴ συμπλέξασιν εἰς τὸ αὐτὸν κίνησιν καὶ ἀριθμὸν ταῦτα τε συμβαίνει καὶ πολλὰ ἔτερα τοιαῦτα· οὐ γάρ ὅλως τοῦ εἴδους τῆς ψυχῆς εἰς ἔννοιαν ἔλθειν ἐκ τοῦ τοιούτου λόγου δύνατόν, ὥσπερ βούλεται πᾶς ὄρισμός, ἀλλ’ οὐδὲ τῶν συμ-
15 βεβηγάντων τι λαβεῖν. δῆλον δὲ εἴ τις ἐπιψειρήσειν ἐκ τοῦ λόγου τούτου ναὶ τὰ πάντα καὶ τὰ ἔργα τῆς ψυχῆς ἀποδιδούναι, οἷον λογισμοὺς αἰσθήσεις, ἡδονὰς λόπας, διστασίαν εἰς αὐτῶν.

“Α μὲν οὖν Ἀριστοτέλης ἀπορεῖ πρὸς τὸν Ξενοκράτους ὄρισμὸν τῆς 59 ψυχῆς, ταῦτα ἔστιν· ἀ δὲ ὁ τὰ Ἀριστοτέλους ἀδιανόγτα ὄνομάζων, καὶ τὰ καλῶς ἄλλοις εἰργμένα καὶ ἐν καιρῷ οὔτε καλῶς οὔτε ἐν καιρῷ μετα-
20 φέρων αὐτός, ἄλλης ἀνεῖσθαι τοῖς σχηματικοῖς ἔξετάζειν. ἀλλὰ χρὴ παραβάλλειν τὰ Ἀνδρονίκου πρὸς τὰ ἔκεινον, δισφερα καὶ σαφέστερα καὶ πιθανότερα πρὸς σύστασιν τοῦ λόγου τοῦ Ξενοκράτους. ‘ἀριθμὸν γάρ ἐκάλουν’ φησὶ· τὴν ψυχὴν, διτι μηδὲν ζῶον ἐξ ἀπλοῦ σώματος, ἄλλὰ κατά τινας λόγους καὶ 10 ἀριθμοὺς κρατέντων τῶν πρώτων στοιχείων. σχεδὸν οὖν ταῦτὸν ἀπεφαί-
νοντο τοῖς ἀρμονίαν αὐτὴν τιθεμένοις, πλὴν δισφερα σαφέστερον οὗτοι τῇ προσθήκῃ τὸν λόγον ἐποίουν, οὐ πάντα ἀριθμόν. ἀλλὰ τὸν κινοῦντα ἔστι τὴν ψυχὴν ἀφοριζόμενοι, ὥσπερ ἀνεῖσθαι μὴ πᾶσαν ἀρμονίαν, 15 ἀλλὰ τὴν ἀρμόζουσαν ἔστι τὴν ψυχὴν τὴν κράσεως ταύ-
της αἰτία καὶ τοῦ λόγου καὶ τῆς μήτερος τῶν πρώτων στοιχείων· ἀλλ’ ὥσπερ εἶπον, διποτας μὲν ἔλεγε τὴν ψυχὴν ἀριθμὸν εἶναι κινοῦντα ἔστι τὸν πεμπτὸν τῶν Ιεροὶ φύσεως τάνδοι γεγραμμένων· τὰ δὲ ἐφεξῆς ὑπόμνησιν ἔχει τῶν ἀκολουθούντων ἀτόπων τοῖς τε κινεῖσθαι λέγουσι τὴν ψυχὴν καὶ τοῖς 20 σῶμα αὐτὴν τιθεμένοις, καὶ τὸ λεπτομερέστατον αὐτὸν ποιῶσι, καὶ τὸ τῶν ἄλλων ἀσωματώτατον.

3 γάρ] fort. δὲ 13 ἐκ C: καὶ PQ 17. 18 μαντεύεσθαι etiam Arist. EX:
μαντεύεσθαι Arist. rell. 18 τι om. Q (sed scribit μαντεύεσθαι) s Arist. 19 ὄρισμὸν
C: ἀριθμὸν PQ 20 ὁ πορφύρη adscrib. Q in marg. 23 δισφερα] δισφερα in ras. Q³:
πόρφυρ PC 24 Ξενοκράτους] fr. 61 Heinze γάρ om. C 25 ἀπλοῦ Q¹C
et mrg. PQ (γρ): ἀτελοῦς text. PQ 27 δισφερα] δισφερα C 28 κινοῦντα] καὶ εἰ ν
(prior) in ras. Q³ 30 ἔστι τῷ Q 32 ἀριθμὸν τὴν ψυχὴν Q

Λείπεται δέ φησιν ἐπισκέψαμει, πῶς λέγεται τὸ ἐκ τῶν στοιχείων αὐτὴν εἰναι· λέγουσι μὲν γάρ, ἵνα αἰσθάνηται τῶν θνητῶν καὶ ἔκαστον ὅπως ἔχῃ γνωρίζῃ, | ἀναγκαῖον δὲ μηδὲ οὔτες συμβαίνειν δὲ προαιροῦνται. Ήμένενοι δο γάρ δὲ τηνωρίζεται τῷ δικοίον, διὰ τοῦτο ποιητικοὶ αὐτὴν ἐκ τῶν στοιχείων, οὐδέμενοι πάντα αὐτὴν οὕτω τὰ πράγματα γνωρίειν. εἰ μὲν οὖν τὰ στοιχεῖα μόνα ἦν τὰ θνητα, καλῶς· νῦν δὲ πολλῷ πλείω τὰ ἐκ τῶν στοιχείων, μᾶλλον δὲ τοσούτα καὶ ἀπειρα· γαῖη μὲν οὖν γαιῶν ὀπώραμεν καὶ δύσητι θύμωρ, θεὸν δὲ πῶς; ἄνθρωπον πῶς; τὰ δὲ ἄλλα σύνθετα οἷον σάρκας καὶ ἡστοῦν <πῶς>; οὐ γάρ δήπου τῷ ἐν ήμενι ἓπειρᾳ τὸν ἔχω ἕπειρον· 10 οὐ γάρ διποτοῦν ἔχοντα τὰ στοιχεῖα τούτων ἔκαστον, ἀλλὰ λόγῳ τοι καὶ συνθέτει, καθάπερ φησιν Ἐμπεδοκλῆς τὸ θετοῦν.

ἡ δὲ γῆ μὲν ἐπίγειος ἐν εὐστέρηνοις χράνοισι
τῶν δύο τῶν δικτὸν μερέων λάχεις νήστινος αἴγλης,
τέσσαρα δ' Ἡφαίστου, τὰ δὲ διτέσσαρα λεύκη ἐγένοντο. 15

15 οὐδὲν οὖν δῆθελος εἶναι τὰ στοιχεῖα τὴν ψυχὴν, εἰ μὴ καὶ δι λόγου ἐκάτιου ἐνέσται καὶ δι σύνθετος ἡ ἐκάτιον· γνωριεῖ γάρ οὕτως ἐκάτιον τὸ δικοίον, τοῖς μὲν στοιχείοις ἐξ ὧν αὐτὴ τὰ στοιχεῖα ἐξ ὧν τὸ πράγματα, τῇ δὲ συνθέτει τῇ ἐν αὐτῇ τὴν σύνθετον τὴν ἐν τῷ πράγματι. τοῦτο δὲ δῆτι ἀδύνατον, οὐδὲν δεῖ λέγειν. τίς γάρ ἀπορήσειν, εἰ ἐν τῇ ψυχῇ λίθος τῇ ἄνθρωπος, καὶ εἰ 20 πλάτανος, καὶ εἰ συκῆ, δικοίως δὲ καὶ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ μὴ ἀγαθόν, καὶ διλοις πάντα τὰ θνητα, καὶ οὐ τοὺς λόγους αὐτῶν μόνον, ἀλλὰ αὐτὰ ἥκα τὰ πράγματα. τὰ δὲ γένη καὶ τὰ καθάλου πῶς γνωριεῖ, διηγείμηται ἐν κατηγορίαις, οἷον οὐσίαν, ποσὸν καὶ πρός τι καὶ τὰ ἐφεξῆς; οὐ γάρ δὴ καὶ τὰ γένη στοιχεῖα, ἀλλ' οὐδὲ ἐκ τῶν στοιχείων, ἀλλὰ τὰ | μὲν πλείω τῶνδε καὶ 25 πόρῳ παντάπατο τοῦ καὶ νομισθῆναι στοιχεῖα, οἷον τὸ πρός τι τῇ τὸ ποιεῖν τῇ τὸ πάσχειν τῇ τὸ κινεῖσθαι τῇ τὸ ἔχειν· τὸ ποιὸν δὲ εἰπερ ἄρα καὶ τὸ ποσὸν ἀμφισβήτησιμα· ἀλλ' οὐδὲ ταῦτα. νομίματα γάρ ἦν ἡμέτερα τὰ γένη καὶ οὐ στοιχεῖα τῶν θνητῶν. ἀλλ' ἔστωσαν καὶ οἱ κατηγορίαι στοιχεῖα. πότερον οὖν ἐξ ἀπασῶν ἔσται τῇ ψυχῇ; ἀλλ' οὐ δοκεῖ κοινὰ πατῶν εἶναι 30 στοιχεῖα, οἷον ἀνθρώπου καὶ τοῦ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν καὶ τῶν ἐφεξῆς. ἀλλ' ἐκ μόνης τῆς οὐσίας; πῶς οὖν γνωριεῖ τὸ ποσόν; τῇ φύσουσιν 10 ἐκάτιον γένους εἶναι στοιχεῖα καὶ ἀρχὴς ἰδίας ἐξ ὧν τὴν ψυχὴν συνεστάναι; ἀλλ' η μὲν ψυχὴ οὐσία, ἐξ δὲ τῶν τοῦ ποσοῦ στοιχείων ποσὸν γίγνεται καὶ οὐκ οὐσία, καὶ ἐκ τῶν τοῦ πρός τι πρός τι γίνεται καὶ οὐκ οὐσία· τοῦ δὲ δὴ ποιεῖν καὶ τοῦ πάσχειν καὶ τοῦ κινεῖσθαι καὶ τοῦ ἔχειν

2 ἔχει Qs 3 μὴ δὲ PQ 9 πῶς addidi 11 Ἐμπεδοκλῆς] v. 211sqq.
Karst., 199sqq. Stein 12 δὲ] δὴ Arist. εὐρυτέρηνοις C⁷ 13 τῶν
prius] ὃν in ras. Q: τὰ Z μοιράνω Z 14 λεύκη ἐγένοντο etiam Arist. SUX:
λευκὰ γένοντο Arist. rell. 15 εἶναι] ἐνεῖναι Arist. E τὴν ψυχὴν] ἐν τῇ ψυχῇ
Arist. 18 αὐτὴ I: αὐτὴ PQC 20 τὸ (ante μὴ) om. Q 21 post ἀλλὰ
add. καὶ Qs 23 καὶ πρός τι] ποιὸν Cs 29 post εἶναι add. τὰ Cs: om. Arist.
praeter Ey 34 οὐκ add. Q³

στοιχεῖα ζητεῖν μὴ γελοῖον η̄. εἰ δεῖ γελοῖον λέγειν τὸ ἀδύνατον. ἔτεραν 61 οὖν αἰτίαν ζητητέον τοῦ τὴν ψυχὴν γιγνώσκειν τὰ ὄντα καὶ τοῦ τὰ ὄντα πως εἶναι· τοῖς γάρ διὰ τοῦτο λέγουσιν ἐκ πάντων αὐτήν, ἵνα πάντα 62 γνωρίζῃ καὶ ἀπαντᾷ η̄, ταῦτα καὶ τοιαῦθ’ ἔτερα ἀποταμβίσαντες.

5 ἀποταπότεροι δὲ τούτων οἱ δόντες μὲν ἀπαθῆτες εἶναι τὸ δημοτικὸν ὑπὸ τοῦ δημοίου, αἰτιθάνεσθαι δὲ πάλιν τιθέμενοι τὸ δημοτικὸν τοῦ δημοίου, εἴτα τὸ 63 αἰτιθάνεσθαι πάσχειν τι λέγοντες καὶ τὸ νοεῖν καὶ τὸ γιγνώσκειν. θαυμαστὸς δὲ Ἐμπεδοκλῆς, ‘γαίᾳ μὲν γάρ γαῖαν ἀπώπαμεν’ λέγων, οὐχ ὁρῶν δὲ διτι καὶ ἐν τοῖς τοῦ ζώου μορίοις ήσα γῆς ἀπλῶς, οἷον δεστὰ νεῦρα | 10 τρίγεις. ταῦτα τῶν ἄλλων ἀνατιθέτατα· καίτοι προστήκειν τῶν γοῦν 62 δημοτῶν ταῦτα αἰτιθάνεσθαι. ἔτι δὲ ἔκαστι τῶν στοιχείων ἄγνοια πλείων η̄ σύνεσις ὑπάρχει· γνώστεται μὲν γάρ ἐν, παλλὰ δ’ ἀγνοήσει· πάντα γάρ εἰ τὰ ἄλλα. συμβιάνει δὲ Ἐμπεδοκλεῖ καὶ ἀφρονέστατον ποιεῖν τὸν θεόν· 6 δὲ γάρ σφαιρὸς αὐτῷ δ’ θεός παριδὼν ἐκ τῆς κατὰ τὴν φιλίαν συγκρί- 15 σεως, ἀμέτογος δὲ ὃν τοῦ νείκους, οὐ γνωριεῖ μόνος τὸ νείκος, τὰ δὲ ζῆται καὶ θυητὰ πάντα τῷ πάντων μετέχειν ἀπαντα γνωριεῖ· ἐκ πάντων 10 γάρ τὰ θυητὰ τῶν στοιχείων. οὐλως τε διὰ τίνα αἰτίαν οὐχ ἀπαντα ψυχὴν ἔχει τὰ ὄντα, ἐπειδὴ πάντα η̄ στοιχεῖα ἔστιν η̄ ἐκ στοιχείων; πῶς δὲ δὴ καὶ ἐν ἔσται κατ’ αὐτοὺς η̄ ψυχή; πλῆθος γάρ τὰ στοιχεῖα. διὸ καὶ ὅλη 20 μᾶλλον ἔστιν, εἰδοποιεῖ δὲ ταῦτα καὶ κίρηνται ἀλληγορίας φύσις κυριωτέρᾳ 15 η̄ καὶ συνέχουσα ταῦτα καὶ ἐνοποιοῦσα. ἔκεινην οὖν μᾶλλον εἶναι τὴν ψυχὴν θεόντον η̄ τὰ στοιχεῖα· τὸ γάρ βέλτιον καὶ κρείττον ψυχή· κρείττον δὲ αἰεὶ τὸ συνέχον τοῦ σκεδανονυμένου. οἱ δὲ οὐκ αἰσχύνονται καὶ τοῦ νοῦ 25 τὰ στοιχεῖα ποιοῦντες στοιχεῖα [τὸ γάρ βέλτιον αἰεὶ ποιεῖ], ὥσπερ ἂν εἰ 25 καὶ τοῦ τεγχίτου τὴν ὅλην· καίτοι γε εὔλογον τὸ βέλτιον εἶναι καὶ προ- γνέστατον καὶ κυριώτατον, οὐ τὰ στοιχεῖα. κοινῇ δὲ ἀπασιν ἀν τις τοῦτο ἐπικαλέστειν, διτι μὴ περὶ πάσης λέγουσι τῆς ψυχῆς, ἀλλ’ οἱ μὲν ἐπὶ τὴν εἰ- 30 κινητικὴν δύναμιν αὐτῆς ἀπενεγγύεντες τῶν λοιπῶν ὠλιγωρησαν, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν καταληπτικὴν καὶ γνωριστικὴν, τὰς δ’ ἀλλας οὐ προσπεποίηνται. καί- 35 τοι γε ἔστι πολλὰ τῶν ζώων φανερῶς μὲν ἔμψυχα, | μόνιμα δὲ κατὰ 63 τόπον, ὥστε οὐκ ἀν τὴν κινητικὴν ψυχὴν η̄ οὐκ ἀπολαύει. διοιν τοίνυν θάτερον ἀναγκαῖον. η̄ γάρ ἔψυχα ταῦτα θεόντον, η̄ εἴπερ ἔμψυχα οὐς δοκεῖ, ζητητέον, τί δήποτε οὐ κινεῖται κατὰ τόπον, ἀλλὰ τρέφεται μὲν καὶ δ αὐξεῖται καὶ αἰτιθάνεται, μεταβαίνει δὲ οὐκέτι. καίτοι ταύτας μὲν τὰς κινήσεις, 40 λέγω δὲ τὴν αὐξῆσιν καὶ τὴν αἰτιθησιν, εἰ καὶ κινεῖται οὐς ἔμψυχα, ἀλλ’ οὐχ ὑπὸ μόνης τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ συναίτια γίνεται αὐτοῖς καὶ τὰ ἔξωθεν, τοῦ

4 συμβιάνει ἀποταμα C 6 post εἰτα add. καὶ a 7 τι λέγοντες πάσχειν Cs 8 Ἐμ-
πεδοκλῆς] v. 321 Karst., 333 Stein 11 πλείων etiam Arist. ET: πλέον Arist. rell.

12. 13 πάντα γάρ τὰλλα om. Arist. E 14 δὲ om. C 15 γνωρίζει Arist. E 17 τε etiam Arist. EX: δὲ Arist. rell. 18 πάντα om. Arist. E: πᾶν Arist. rell. η̄ prius]
ζητοτ Arist. E 20 μᾶλλον ὅλη as 22 τὸ καὶ C 24 στοιχεῖα (alt.) suspectum
τὸ—ποιεῖ seclusi, fort. collocaanda post σκεδανονυμένου 27 πάσης etiam Arist. E: ἀπάσης
Arist. rell. τῆς om. Arist. 32 ἔμψυχα] οὐκ (add. Q³) ἔψυχα Q

μὲν τρέζεται τὰ τρέζοντα, τοῦ δὲ αἰτιοῦντος τὰ αἰτιητά· τῆς δὲ 63 κατὰ τόπον κινήσεως ἡ ψυχὴ μᾶλιστα κυρίᾳ εἶναι δοκεῖ. ὅμοιώς δὲ καὶ διστοὺς τὸν νοῦν καὶ τὴν αἰτιητὸν ἐκ τῶν στοιχείων ποιοῦσι καὶ μᾶλιστα ἴδιας εἶναι ὑπέλαβον τῆς ψυχῆς ταύτας τὰς δυνάμεις, ἀμελοῦσι τῆς φυτικῆς. 15 ἔκ ποιάς οὖν λέγεται ζῆν τὰ φυτά; οὐκ ἔχει γάρ αἰτιητὸν οὐδὲ νοῦν ταῦτα μέν γε οὐδὲ κίνησιν τὴν κατὰ τόπον. Ήταν δὲ δὴ καὶ ταῦτὸν λέγωντιν αἰτιητὸν τε καὶ νοῦν, ὥσπερ Δημόκριτος, πῶς οὐ λέγουσι παρὰ τὰ λίγα ἐναργῆ; δῆλα γάρ δὴ πολλὰ τῶν ζώων αἰτιητούς μὲν κοινωνοῦντα, διει- 20 νοίας δὲ μη. εἰ δὲ οὖν τις καὶ τοῦτο συγγωρήσειεν Ἀναξαγόρᾳ καὶ θείᾳ 10 τὸν νοῦν ἐνυπάρχειν ἀπάσῃ ψυχῇ, καὶ μέρος τι εἴναι ταύτης τῆς φύσεως, καὶ πᾶσαν εἶναι ψυχὴν ἐκ πασῶν τῶν δυνάμεων· (οὗτῳ γάρ ἂν δίξειεν 25 οὐπολαμβάνειν καὶ ὁ οὗτος λέγων

ἡδη γάρ ποτ' ἐγὼ γενόμην κούρη τε κόρος τε
θάμνος τ' οἰωνός τε) |

15 δημος οὐδὲ ἀν οὗτοι λέγοιεν καθόλου περὶ πάσης ψυχῆς· οὐδὲ γάρ ἐπεξ- 64 ίσαιν ἀπάσαις ταῖς δυνάμεσιν, οὐδὲ περὶ ὅλης οὐδεμιᾶς διαλέγονται. τοῦτο δὲ πέπονθε καὶ ὁ λόγος ὁ λεγόμενος ἐν τοῖς καλούμενοις ὁ Ὁρφέως ἔπεσι· φησὶ γάρ τῆς ψυχῆς μεταλαμβάνειν τὰ ζῶα παρὰ τὴν πρώτην ἀναπνοήν. πόλιν οὖν τὰ μὴ ἀναπνέοντα ζῆ; λέγω δὲ τὰ φυτά 20 καὶ τὰ καλούμενα ζώφυτα καὶ τὰ ἔντομα. καὶ τοῦτο δὲ λέληθε τοὺς διὰ τοῦτο ἐκ τῶν στοιχείων ποιοῦντας τὴν ψυχήν, ἵνα γινώσκῃ τὰ ὄντα, ὡς 10 οὐκ ἐγρῆγε γε ἐξ ἀπάτων διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν αὐτὴν συντιθέναι· ἵκανὸν γάρ θάτερον μέρος τῆς ἐναντιότητος ἑαυτό τε κρίνειν καὶ τὸ ἀντικείμενον· καὶ γάρ τῷ εὐθεῖ καὶ τῷ εὐθύνῳ κρίνομεν καὶ τὸ καμπύλον· κριτής γάρ 25 25 ἀμφιτον ὁ κανών, τὸ δὲ καμπύλον οὕτε καμπύλου κριτήριον οὔτ' εὐθένεις.

"Εστι δὲ καὶ ἔτερα τις δόξαι παρὰ τὰς εἰρημένας περὶ ψυχῆς, ἐν παντὶ τῷ ὄντι μεμχθαι λέγουσα τὴν ψυχὴν καὶ διὰ παντὸς διέκειν τοῦ κόσμου καὶ πᾶν αὐτοῦ μόριον ἔμψυχον εἴναι. διὰ γάρ ταύτην τὴν δίξαν καὶ τὸ Θαλῆς φύμη πάντα πλήρη θεῶν εἴναι. ταιριῶν δὲ καὶ τὸ

30 μεσταὶ δὲ Διὸς πᾶσαι μὲν ἀγυιαί,

πᾶσαι δ' ἀνθρώπων ἀγυραί·

τάχα δὲ καὶ τοῖς ἀπὸ Ζήνωνος σύμφωνος ἡ δόξα, διὰ πάσης οὐσίας 25 περιουτηκέναι τὸν θεὸν τιθεμένοις, καὶ ποῦ μὲν εἶναι νοῦν, ποῦ δὲ ψυχήν, ποῦ δὲ φύσιν, ποῦ δὲ ἔξιν· τάχα δὲ καὶ αὐτῷ Πλάτων· 'ψυχὴν γάρ 35 φησιν 'εἰς τὸ μέσον θεὶς διὰ παντός τε ἔτεινε | καὶ ἔτι ἔξιθεν τὸ σῶμα 65 αὐτῇ περιεκάλυψεν.' ἔχει δὲ καὶ αὐτῇ ἡ δόξα πολλὰς ἀπορίας. διὰ τίνα γάρ αἰτίαν ἐν μὲν τῷ δέρι καὶ τῷ πυρὶ ἐνυπάρχουσα ἡ ψυχὴ οὐ πιεῖ ζῶον, ἐν δὲ τοῖς μικτοῖς; καίτοι φασὶ τὴν ἐν τῷ δέρι βελτίω. μηδὲ αὐτοῦ 5 τούτου τὴν αἰτίαν ἀποδιδόντες, διὰ τί βελτίων ἡ ἐν τοῖς ἀπλοῖς σώμασι

12 λέγον] Emped. v. 380 sq. Karst., 383sq. Stein

15 καθόλου οὐ. C

Ὀρφέως] fr. 241 Abel

20 ζώφυτα Qs

24 καὶ primum] ἐν C

καὶ τὸ

εὐθὺ οὐ. C

27 λέγουσα] α in ras. Q³

30 μεσταὶ] Aratus v. 2

ἀγυιαί]

δὲ in ras. Q³

32 ἀπό] οὐδὲ C

35 φησιν] Tim. p. 34B

τε οὐ. C

3*

ψυχὴ τῆς ἐν τοῖς συνθέτοις. ἀλλ’ ἀμφοτέρως γε ἀποπόν τι καὶ παράλογον 65
ἀπαντᾷ· καὶ γάρ τὸ λέγειν ζῶν τὸ πῦρ η̄ τὸν ἀέρα τῶν παραβολωτέρων
ἐστί, καὶ τὸ μὴ λέγειν ζῶα σώματα ἔμψυχα ὅντα οὐδὲν ἡττον καὶ αὐτὸν 10
ἀποπόν. ὑπολαβεῖν δὲ ἐσίκασι τὴν ψυχὴν εἶναι ἐν ὅλοις τοῖς ἀπλοῖς σώ-
5 μασιν, οἷον ἐν ὅλῳ τῷ ἀέρι καὶ ἐν ὅλῳ τῷ ὄντι, διτι ἔωρων ἔκαστον
τούτων τοῖς ἑαυτοῦ μορίοις ὁμοιεῖται, ὥστε εἰπερ τὸ ἐν ἡμῖν ὅλῳρ ἔμψυχον, 15
καὶ τὸ πᾶν ὅλωρ· ὡςπερ γάρ τὰ μόρια τῶν ἀπλῶν σωμάτων ἐναπολαμ-
βανόμενα τοῖς ζῶοις σύνθετα αὐτὰ ἐκ πάντων ποιεῖ, οὕτω καὶ τὰ μόρια
τῆς ἔκάστου τῶν στοιχείων ψυχῆς ἔμψυχα αὐτὰ ἀπεργάζεται. ἀρ̄ οὖν
10 ὡςπερ τὸ σώμα ὁμοιεῖται τῷ ἀέρος τῷ τε ἐν ἡμῖν καὶ τὸ τοῦ ὅλου, οὕτω 20
καὶ τῆς ψυχῆς τῆς ἐν τῷ ὅλῳ ἀέρι ὁμοιεῖται μόριον τὸ ἐν ἡμῖν; ἀλλὰ
ἥμειδες μὲν οὐ φασι· βελτίω γάρ ἔκεινται καὶ ἀθανατωτέραν τιθέασιν.
ἀνημοιεῖδες δὲ εἰπερ εἴη, οὐκέτ’ ἀν αὐτοῖς ὅδηρ προβαίνοι τὸ εὑλογὸν τοῦ 25
λόγου φὶ ἡκολούθησαν, διτι διὰ τοῦτο ἔμψυχος ὁ ὅλος ἀήρ, ἐπειδὴ καὶ τὸ
15 μόριον αὐτοῦ τὸ ἐν ἡμῖν, εἰπερ ἀλλο μὲν ἐν τούτῳ εἰδος ψυχῆς, ἀλλο δὲ
ἐν ἔκεινῳ ἐστίν, καὶ τὸ μέν τι ὑπάρχει τῆς ψυχῆς εἰδος τῷ ἀέρι τῷ ἐν
ἡμῖν, τὸ δὲ τι οὐκέτι, | ἀλλὰ τῷ ὅλῳ. η̄ οὖν οὐ ὁρητόν τὴν μὲν ἐν τῷ 66
ὅλῳ ἀέρι ἀθανάτον, τὴν δὲ ἐν ἡμῖν οὐκέτι, η̄ οὐδεμία ἀνάγκη. δισον ἐκ
τῶν παρ’ αὐτῶν λεγομένων, ἐπειδὴ τὰ ἐν ἡμῖν στοιχεῖα ἔχει ψυχήν, καὶ
20 τὰ ἐν τῷ παντὶ στοιχείᾳ ἔμψυχα εἶναι. ταύτης δὲ τῆς λέξεως διτι μὴ 5
κατεκράτησαν οἱ πρὸ ημῶν, ῥάδιον συνιδέεν τοῖς βουλομένοις. ἀλλγ οὖν
αἵτιαν ζητητέον τοῦ γινώσκειν τὰ ὅντα τὴν ψυχὴν καὶ μὴ τὴν σύνθεσιν
τὴν ἐκ τῶν στοιχείων, ἄλλον δὲ καὶ τρόπον κινήσεως αὐτῇ διοτέον, εἰπερ 10
ἄρα ἀναγκαῖον αὐτῇ τὸ κινεῖσθαι, καὶ μὴ τούτων τινά, ὃν π’ αὐτῆς
25 κινεῖται τὰ σώματα, μηδὲ ὅλως τὴν τοῦ ἀτελοῦς ἐντελέχειαν, ἀλλ’ εἰπερ
τὴν ἐνέργειαν τοῦ τετελεσμένου.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐπίστασθαι καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι καὶ τὸ δοξάζειν τῷ 15
ἀνθρώπῳ ὑπάρχει διὰ τῆς ψυχῆς, ἔτι δὲ τὸ θυμοῦσθαι καὶ τὸ ἐπιθυμεῖν
καὶ τὸ βουλεύεσθαι, καὶ ὅλως η̄ δύναμις η̄ δρεκτική, γίνεται δὲ καὶ η̄ κατὰ
30 τόπον κίνησις τοῖς ζῶοις ὑπὸ τῆς ψυχῆς, πρὸς τούτοις δὲ αἰσθησις καὶ
ἀκμὴ καὶ φθίσις, ἀλλὰ αἰσθησις μὲν καὶ ἀκμὴ προηγουμένως, φθίσις δὲ 20
κατὰ συμβεβηκός, ὅταν περιη τῆς ἐπιρροῆς η̄ ἀπορροή· ταῦτα δὴ ἀπαντά
τις ἐνονήσας τὰ ἔργα τῆς ψυχῆς καὶ ὅπόσην ἔχει πρὸς ἄλληλα διαφοράν,
εἰκότως ἀν ἀπορρίσειν, πότερον ὅλη τῇ ψυχῇ τούτων ἔκαστον ἐνεργοῦμεν, 25
35 καὶ πᾶσα η̄ δύναμις αἰσθήσεως τε αἵτια καὶ ἐπιστήμης καὶ δόξης καὶ
ἐπιθυμίας καὶ θυμοῦ καὶ βουλήσεως καὶ τῶν ἄλλων οὐ διηγεῖμηται, καὶ δὲ
ἄλλης ἑαυτῆς ταῦτα ἀπαντά ἀποδίδωσι· καὶ τὸ ζῆν δὲ πότερον ἐξ ἑνὸς

1 τῇ τε C 2 παραβολωτέρων etiam Philop. p. 189,6: παραλογωτέρων Cs et Arist. 4 εἶναι τὴν ψυχὴν Arist. E 6 η̄ δύνη as 17 η̄ δύνη as
τῷ ὅλῳ (prius) C: τὸ ὅλον PQ 18 ante ἀέρι add. τῷ Qs 22 καὶ om. C
25 ἀτελοῦς scripsi: τέλους 27 ἐπειδὴ etiam Arist. E'UWY: ἐπεὶ Arist. rell.
29 βούλευεσθαι Victorius s et Arist. ES 30 ante πρὸς add. καὶ Qs 31 αἰσθησις]
αἰσθη Arist. E

τούτων ἔστιν ἡ πλειόνων ἡ | καὶ ἐκ πάντων, ἡ τούτων μὲν οὐδενός, ἄλλης 67
δέ τινος αἰτίας συνυπαργόστης. ὅπερ οὖν εἴπον, ἡ διὰ πάσης ἀπαντα, ἡ
τὸ μέν τι μόριον αὐτῆς αἰσθητικόν, τὸ δὲ ἐπιστημονικόν, τὸ δὲ ἐπιθυμη-
τικόν· ὡς δόξειεν ἀν ποιεῖν καὶ ὁ Τίμαιος ἄλλῳ μὲν ἐννοεῖν ἡμᾶς λέγων, 5
5 ἄλλῳ δὲ ἐπιθυμεῖν, ἄλλῳ δὲ θυμοῦσιται, καὶ διοικήσων γε ταῦτα τὰ μόρια
τῆς ψυχῆς τὸ μὲν ἐν κεφαλῇ, τὸ δὲ ἐν καρδίᾳ, τὸ δὲ ἐν ἥπατι. τί οὖν
δήποτε συνέχει τὴν ψυχὴν καὶ μίαν ποιεῖ καὶ μάλιστα, εἴπερ τοσοῦτον 10
ἔξηγλακται αὐτῆς τὰ μόρια, δισονπερ καὶ αἱ ἐνέργειαι, ὡν αἱ πλειόνις οὐδὲ
ἄλλῃ.ων ἀντιλαμβάνονται; τί οὖν τὸ συνέχον τὰς τοσοῦτον διεστηκίας
10 οὐνάμεις; οὐ γάρ δὴ τὸ σώμα συνέχει τὴν ψυχὴν καὶ ἑνοῖ· δοκεῖ γάρ
τονναντίν αὐτὸν μᾶλλον συνέχεσθαι ὑπὸ ψυχῆς· ἀπολιπούσης γοῦν αὐτὸν 15
σκιῶναται εὐθὺς καὶ διαπεντεῖται καὶ διασήπεται. εἰ οὖν ἔτερόν τι μίαν
αὐτὴν ποιεῖ, ἐκεῖνο μάλιστα ἀν εἴη ψυχή, δεήσει τε πᾶλιν κακεῖνο ζητεῖν
ἀρά ἡ πολυμερές. εἰ μὲν γάρ ἔν, διὰ τί οὐκ εὐθὺς καὶ ἡ ψυχὴ ἔν; 20
15 αἰτίαν γάρ ἀποδοτέον, δι’ ἣν ἐκεῖνο μὲν συνέχον τὰ διεστητα μέρη τῆς
ψυχῆς ἔν, ψυχὴ δὲ αὐτὴ συνέχουσα τὰ τοῦ σώματος μόρια πολλῷ μᾶλλον
διεστηκίαται οὐχ ἔν. εἰ δὲ μεριστὸν ἐξ ἀνάγκης ἀπαν διπερ ἀν συνεκτικὸν
ἡ τοῦ μεριστοῦ, δηλοντί καὶ τὸ τὴν ψυχὴν συνέχον ὑπ’ ἄλλου τινὸς 25
συσχετήσεται, κακεῖνο ὑπ’ ἄλλου, καὶ οὗτο δὴ πρόεισιν ἐπ’ ἄπειρον, καὶ
20 οὐ συστήσεται εἰς τὸ ἐν οὕτε ὁ λόγος οὕτε ἡ ψυχὴ· ἐπει τὰν τῷ | υπο- 68
κειμένῳ τις μίαν αὐτὴν λέγῃ, πλειόσι δὲ γρῆσθαι ουνάμεσιν, ὥσπερ τὸ
μῆλον τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ἔν, διαχρόσους δὲ ἔχει ουνάμεις, τὴν εὐωδίαν
τὴν εὔχροιαν τὸ σχῆμα τὸ χρῶμα, ἄλλ’ οὐδὲ αὕτη γε ἡ ὑπόθεσις ἀναμφι- 5
σθήτητος, καὶ μάλιστα κατ’ ἐκείνους, δισο τὴν μέν τινα δύναμιν ἀθάνατον
25 αὐτῆς ποιοῦσιν, τὰς δέ τινας θυητάς· ὁ μοι διοκοῦσιν ὑπειδόμενοι Ηλάτων
καὶ Ἀριστοτέλης, ὁ μὲν εὐθὺς ἐν τῇ συστάσει τῶν νοῦν τῶν ἄλλων διοικί-
ζειν, ὁ δὲ ἐπεισκρήνεσθαι θύραθεν, διπως ἀν ὁ περὶ τῆς ἀρχαρσίας αὐτοῦ 10
λόγος ὑπὸ τῶν φυλαρτῶν εἴτε μερῶν εἴτε ουνάμειν μὴ διογκήσαι. τοῦτο
γάρ δὴ καὶ τοῖς ἐκ μερῶν αὐτὴν ποιοῦσιν ὄμοιώς ἐμποδῶν, τὸ διηγλάχθαι
30 τοσοῦτον αὐτῆς τὸ μέρη, δισον τὰ θυητὰ τῶν ἀθανάτων. χαλεπὸς δὲ ὁν 15
6 λόγος κατ’ ἄμφω, καὶ εἰ πολυδύναμος εἴη καὶ εἰ πολυμερής ἡ ψυχὴ,
ζμως γαλεπώτερος, εἰ πολυμερής. εἰ γάρ ἔλη ἡ ψυχὴ ὅλην τὸ σώμα
συνέχει, προσήκει δὴ καὶ τῶν μερῶν αὐτῆς ἔκαστον συνέχειν τι μέρος τοῦ
σώματος· ποιῶν δὲ μόριον ἡ πᾶς ὁ νοῦς συνέξει, δύσκολον καὶ πλάσαι. καίτοι 20
35 γε ὅτι τοῖς μέρεσι τοῖς τοῦ σώματος οὐ συνδιφύκεται τὰ μέρη τῆς ψυχῆς,
δηλον μάλιστα ἐπὶ τῶν φυτῶν· οὐ γάρ ἐν ταῖς ῥίζαις μὲν ἄλλο μόριον τῆς

3. 4 τὸ δὲ ἐπιθυμητικόν ομ. Q: incl. s 4 δ Τίμαιος] Tim. p. 41 D 70 B 71 A
4 et 5 ἄλλῳ] ter ἄλλως C: ἄλλο Arist. EW 10 δὴ ομ. Q 11 post ὑπὸ add.
τῆς Qs γοῦν] γάρ Q: οὖν Cs 14 ἡψυχὴ etiam Arist. E: τὴν ψυχὴν Arist. refl.
16 ἐν C: ἐνοὶ PQs 17 ἐξ ἀνάγκης ἀπαν] ἐπειδὴ πᾶν C: excidisse puto ante ἐξ ἀν.
velut συνέχεται δὲ 18 post μεριστὸν add. μεριστὸν ὃν ὑπ’ ἄλλου συνέχεται Cs
20 στήσεται Cs 27 ἐπεισκρήνεσθαι] γρ. ἐπεισκρίνειν marg. PQ δ post αὐτοῦ Qs
33 δῆ] δὲ C 34 συνέχει Arist. EV

φυτικῆς ψυχῆς, ἐν τῷ στελέχει δὲ ἔτερον, καὶ ἔτερον αὐτὸν εἰπεῖν τοῖς κλάδοις, ἀλλ' 68 ἐλιφτῷ τῷ φυτῷ πᾶσα καὶ ἡ αὐτή. οὗτη γοῦν διατεμνόμενα, καὶ φυτευθέντα δημοιεῖδες φυτὸν ἀποδίδωσιν. ὑρῶμεν δέ, ὅτι καὶ τὸν ζῷον τινὰ τὸν ἐντόμων διακοπτόμενα δῆμος ἐπὶ πολὺ οὗτον καὶ κινεῖται ἐκατέρῳ γυμνοὶς τὸν ρερῶν ὡς 30 5 ἐνυπαρχούσῃς τῆς ψυχῆς, ἀριθμῷ μὲν οὐκέτι μᾶς, | (πῶς γάρ ἐν τοῖς μέρεσι; 69 τοῖς διγραμμένοις;) εἰδεῖς δὲ μᾶς, πᾶσας γάρ ἐκάτερον τῶν μερῶν τὰς δυνάμεις ἀποδίδωσιν ἐπὶ τινα γρόνον· καὶ γάρ αἰσθανόμενα δηλά ἐστι καὶ κινούμενα κατὰ τόπον. εἰδόν δὲ ἐγὼ τοῦτο καὶ ἐπὶ λιθύων τινῶν συμ- 10 5 βαῖνον ὡς δυσκάθετα εἶναι τὰ μέρη τοῦ διλου διακοπέντος. ἐτέρων δὲ οὐραὶ δηλαὶ εἰσιν ἐνυπαρχόμεναι ἐπὶ πολύ, ἐτέρων δὲ τὸ ἄλλο σῶμα ἀνευ τῆς κεφαλῆς, ὥσπερ τῆς στρουθοῦ τῆς καταγαίου. ἐξ ὧν ἀπάντων δηλόν ἐστιν, ὅτι δημοιεῖδη τὰ μόρια τῆς ψυχῆς καὶ ἀλλήλοις καὶ τῇ οὐλῇ, ἀλλήλοις τοῦ μὲν τὰ ἐν τοῖς μέρεσι τοῖς διγραμμένοις τοῦ σώματος οὐλῇ δὲ τῇ πρὸ τῆς διαιρέσεως ἐνυπαρχούσῃ τῷ ζῷῳ, καὶ φαίνονται ἐν ταῦτῃ μὲν ἀπασται εἶναι 15 καὶ περὶ ἓν τι ὑποκείμενον καὶ ἀγώρισται ἀλλήλων, διαιρεῖσθαι δὲ ἡ ψυχὴ 15 μὴ καθ' ἑαυτήν, μηδὲ κατὰ τὰς ιδίας δυνάμεις, ἀλλὰ κατὰ τὸν οὐρανὸν τοῦ σώματος, ἐν τῷ ὑπάρχει. εἰ δὲ μὴ διατελεῖ τὰ μέρη τῶν ἐντόμων καὶ τῶν λιθύων ζῶντα καὶ κινούμενα, οὐδὲν θαυμαστόν. οὕτανα γάρ αὐτοῖς 20 οὐχ ὑπάρχει, ὥστε σώζειν τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐδὲν ἡττον ἐκατέρῳ τῶν 20 μορίων ἀπαντα ὑπάρχει τὰ καὶ ἐν οὐλῃ τῷ σώματι προοῦπάρχοντα μόρια τῆς ψυχῆς· τὰ δὲ δὴ φυτὰ καὶ διατελεῖ ζῶντα καὶ οὐλόχληρον ἀποδίδουσι τὴν ζωήν· οὐ γάρ δὴ ἀξιόν γε ἀμφισβητεῖν περὶ τῆς φυτικῆς δυνάμεως, 25 εἰ παρὰ ψυχῆς καὶ ψυχῆς ἐστὶν ἡ θρεπτικὴ καὶ αὐξητικὴ καὶ γεννητικὴ· ηὗται γάρ μόνης καινωνεῖ ψυχῆς τὸ ζῷον καὶ τὰ φυτά, αὖτη ἐστίν. πῶς 30 5 οὖν ἡ αὐτὴ ἐν ζῷῳ μὲν οὖσα ψυχή, ἐν φυτῷ δὲ οὔ; πόλευ δὲ τὸ ζῆν τοῖς φυτοῖς, εἰ μὴ | παρὰ ψυχῆς; διαφέρει γοῦν καὶ ἐπὶ τούτων τὸ ζῶντα 70 τῶν μὴ ζῶντων τῷ δύνασθαι τρέφεσθαι καὶ αὔξεσθαι καὶ γεννᾶν. εἰ δὲ γυμνοῖς εἰσται ἐπὶ τῶν φυτῶν καὶ καθ' ἑαυτὴν ἐνεργεῖ, οὐδὲν θαυμαστόν· καὶ γάρ ἡ αἰσθητικὴ τῆς κινητικῆς κατὰ τόπον ἐπὶ τινῶν ζῶν γυμνοῖς εἰσται, 5 30 ἀλλ' δῆμος ψυχή. μῆτοτε δὲ καὶ οὗτοι ζῶνται δυνάμει, αὖτη πρώτη ἐστίν, ὡς ὑστερον ἀκριβέστερον ἐπιδειχθῆσται.

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΗΕΡΙ ΨΥΧΗΣ.

71

ΛΟΓΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

1. Ἄ μὲν παρὰ τῶν πρότερον εὑγόμεν παραδεδομένα περὶ ψυχῆς, 5 35 εἴρηται ἕκανως. νῦν δὲ ἀρχὴν ἀλληλην ποιησάμενοι πειραθῶμεν αὐτοὶ διο-

7 γὰρ etiam Arist. ET: οὖν aut γοῦν Arist. rell. 18 οὐδὲν ex οὐθὲν PQ
20 ἀπαντα om. Q 20. 21 μόρια τῆς ψυχῆς C et Arist.: om. PQ
23 καὶ γεννητικὴ om. C 27 post δύνασθαι add. καὶ C 32 de titulo v.
Praef. 34 post μὲν add. οὖν Cs

ρίσαι τί ἔστι ψυχὴ καὶ τίς ἀν εἴη κοινωταῖς λόγοις αὐτῆς, διὸ ἀπάσῃ τῇ 71
ψυχῇ ἐφαρμόσει καὶ οὐ μόνη τῇ τοῦ ἀνθρώπου, εἰς οἷς λόγους οἱ πρὸ 10
ἡμῶν οἱ μὲν ἀκούτες, οἱ δὲ ἑκόντες ὑπεφέροντο. λέγομεν δῆ τὸ γένος ἓν τι
τῶν ὅντων τὸ πρῶτον καὶ κυριώτατον τὴν εὐσίαν, ταῦτης δὲ τὸ μὲν ὡς
5 ὅλην φαμέν, τὸ δὲ ὡς εἰδος, καὶ τρίτον τὸ ἐξ ἀμφοῖν. περὶ τούτων δὲ
εἰρηται μὲν ἵκανῶς ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ὅλης φύσεως, καὶ νῦν δὲ 15
ὑπομνηστέον, διτὶ ή μὲν ὡς ὅλη οὐσία δυνάμει ἔστιν οὐσία καὶ οὐπω τόδε
τι καθ' αὐτήν, ἀλλ' οἶνον εὐφύΐα πρὸς τοῦτο καὶ παρασκευὴ πρὸς τὸ |
γενέσθαι τόδε τι, τὸ δὲ εἰδος η τελειότης καὶ ὥσπερ ἀναπλήρωσις τῆς 72
10 εὐφύΐας καὶ τοῦ δυνάμει πρὸς τὸ τέλος προσαγωγή, καὶ τοῦτο ἔστι
καὶ λέγεται ἡδη τόδε τι. τρίτον δὲ ἡν τὸ ἐκ τούτων ὥσπερ συγκείμενον,
φὶ πάρεστι μὲν ὅλη, πάρεστι δὲ μορφὴ, καὶ τοῦτο ἔστι τὸ σύνολον, καὶ 5
οὐκ ἔστι μόνως τῷ λόγῳ, ἀλλὰ καὶ τῇ αἰσθήσει τόδε τι, ἀπολαῦν τοῦ
μὲν γίνεσθαι παρὰ τῆς ὅλης, τοῦ δὲ εἰναι παρὰ τοῦ εἰδους. ἀλλ' οὖν
15 λέγεται τρικαῦτα τέλειον εἶναι καὶ ἐντελῆς ἔχειν, ἡνίκα ἀν ἀπολαβῇ τὴν 10
οἰκείαν μορφὴν, ἐφ' ἣν ἐπουδάκει. ταῦτην οὖν τὴν μορφὴν καὶ τὸ εἰδος
εἰ τις ἐντελέχειαν ὄντα μάζοι, οὐ δικαίως ἀν συκοφαντοῦτο ὡς πάντι 20
ὑνόμωτι κεχρημένος. εἰ γάρ τὰ προειρημένα ἀληθῆ, καὶ η τελείωσις
ἐκάστῳ παρὰ τοῦ εἰδους καὶ τὸ ἐντελῆς ἔχειν παρὰ τῆς μορφῆς, σημαίνοι 25
20 ἀν οὐδὲν ἀλλο η ἐντελέχεια η τὴν ἔχειν τῆς τελειότητος. ἀλλὰ δικῶς γε
η ἐντελέχεια ἐφ' ἔκαστου, η μὲν ὡς ἐπιστήμη, η δὲ ὡς τὸ θεωρεῖν, καὶ
ἔστι τὸ μὲν ὡς ἔξι, τὸ δὲ ὡς ἔργον τῆς ἔξεως. ταῦτ' οὖν ἀναμνήσαντες 20
τοὺς ἀκροωμένους προσαγάγωμεν εἰς τὸ ἐφεξῆς.

Οὐδέποτε τοίνυν μᾶλιστα δοκοῦσιν εἶναι τὰ σώματα, καὶ τούτων τὰ
25 φυσικά, οἷον γῆ πῦρ θάλαττα ἀέρα, καὶ δέσα ἐκ τούτων η φύσις ἀπεργάζεται·
ταῦτα γάρ τῶν ἀλλων ἀρχαί· καίνη δὲ καὶ πρίων καὶ ἴματων καὶ ὅλως 25
τὰ τεχνικὰ συμβεβηκότος χώραν ἔχει πρὸς τὰ τῆς φύσεως. ἐπισυμβαίνει
γάρ τὸ μὲν ἔνδοις, τὸ δὲ σιδηρόφ, τὸ δὲ ἐρήνης, καὶ πᾶν σῶμα τεχνικὸν
ἐν ὑποκειμένῳ τῷ φυσικῷ θεωρεῖται. τὰ μὲν | οὖν τεχνικὰ ἀφείσθω· τῶν 73
30 δὲ φυσικῶν σωμάτων τὰ μὲν ἔχει ζωὴν, τὰ δὲ οὐκ ἔχει. ζωὴν δὲ λέγο-
μεν τὴν δι' ἔαυτοῦ τροφήν τε καὶ αὔξησιν. δῆλον τοίνυν, διτὶ πᾶν σῶμα
φυσικὸν μετέχον ζωῆς οὐσία, οὐσία δὲ οὐτως ὡς συνθετή, συνθετή δὲ ἐξ 5
ὅλης καὶ εἰδους. ἐπεὶ τοίνυν οὐχ ἀπλῶς σῶμα τὸ ζωὴν ἔχον, ἀλλὰ σῶμα
τοιοῦν καὶ ἔστιν ἐν αὐτῷ τὸ μὲν σῶμα ὥσπερ ὑποκείμενόν τι καὶ ὅλη,
35 τὸ δὲ τοιοῦν δὲ η μορφὴ καὶ τὸ εἰδος· οὐδέποτε γάρ ἀν εἴποι τὸ σῶμα εἰδος
τοῦ ζῶντος σώματος· τοῦτο γάρ ὑποκειμένου χώραν ἔχει καὶ ὅλης, καὶ η 10

6 ἵκανῶς μὲν εἰρηται Cs

εἰρηται] Metaphys. II 1

7 δυνάμει] legit ἔστι δὲ η

μὲν ὅλη δυνάμει ut Arist. y Philop.: δύναμις Arist. rell.

13 μόν Q³ (ει ras.)ἀπολαῦν C: ἀπολαῦν (o ex o) P: ἀπολαῦν Qs τοῦ τὸ (ex τοῦ) Q^{2a} 14 τοῦτὸ Qs 15 ἐντελῆς ras. inter λ et ω P: ἐντελεχῶς Cs ἀπολαβῇ β ex ω Q³17 οὐ ex δε (?) Q³ 19 ἐντελεχῶς Cs 20 η ex η Q³ 21 ως τὸ om.

Arist. E 26 ὅλως C: om. PQ 31 δι' αὐτοῦ Arist. πᾶν om. Q

33 τοίνυν] vid. legisse δη ut Arist. Eγ: δε Arist. rell. 34 τοιόντε Arist. ET

διαφορὰ αὐτῷ πρὸς τὰ μὴ ζῶντα σώματα οὐχ ἢ σῶμα, ἀλλ᾽ ἢ τοιόνδε, 73 τουτέστιν ἢ ζῆ καὶ ψυχὴν ἔχει· ἀναγκαῖον ἄρα τὴν ψυχὴν εἰδος εἶναι καὶ ἐντελέχειαν καὶ οὗτος οὐσίαν ὡς εἶδος.

"Οὐτὶ γάρ οὐ σῶμα ἢ ψυχὴ οὐδὲ ὑποκειμένου χώραν ἔχει, δέδεικται 15 5 μὲν ἥδη καὶ πρόσθιν, οὐ γάλεπὸν δὲ καὶ νῦν ὑπομνήσαι. τὰ γάρ ἔμψυχα τῶν ἀψύχων διαφέρει μὲν τῷ ζωὴν ἔχειν, οὐ διαφέρει δὲ τῷ σώματα εἶναι, ὥστε οὐ σῶμα ἢ ζωὴ, οὐδὲ ἄρα ἢ ψυχὴ, ἡ τῆς ζωῆς ταύτης αἰτία 20 ἔτι καὶ ὡδὲ ταῦτὸν τοῦτο γένοιτο ἀν φανερόν. ἐπεὶ γάρ ἐν τῇ συνθέτῳ οὐσίᾳ οὔτε ἄμφω ὑποκείμενα οἴοντες εἶναι, οὔτε ἄμφω εἶδη, τὸ σῶμα δὲ 10 ὑποκειμένον ὅτιλόν ἔστιν ἐν τῷ ὅλῳ (τὸ γάρ ἀγόμενον καὶ πλαστόμενον καὶ μορφούμενον καὶ κρατούμενον καὶ ἔτιπον πρὸς σκέδασιν καὶ φύσειν, 25 εἰ μὴ συνέχειτο ὑπὸ ψυχῆς, τοῦτο ἔστιν), ἀνάγκη πᾶσα [τὸ] εἶδος εἶναι τὴν ψυχὴν καὶ ἐντελέχειαν. καὶ γάρ οὐδὲ ἀλλως ἔχομεν εἰπεῖν τὸ ζῶν τὸ σώματος καὶ ψυχῆς, εἰ μὴ ὡς ἐξ ὄλης καὶ εἰδους. τριχῆς | 15 γάρ τὸ ἐκ τῶν ὡς ἐνύπαρχούντων, φανερώτατα μὲν ὡς ἐκ τῶν μερῶν, 74 ὥσταν τὴν οἰκίαν ἐκ τῶν πλίνθων ἢ τῶν τούγχων λέγωμεν, καὶ τὸ ζῶν ἐξ διτέων καὶ σαρκῆς. εἰς μὲν δὴ τρόπος οὐτος. ἀλλοις δέ, ὥσταν ἐξ ὄλης 5 καὶ μέλιτος τὸ μείκτρατον, καὶ ὄλιως ἐκ τῶν κερατίσμεντων τὸ κεκερασμένον. διαφέρει δὲ οὐτος τοῦ προτέρου, οὐτὶ ἐπ' ἔκεινον μὲν καὶ τὰ μέρη καὶ τὸ 20 ὅλον τόπῳ κεχωρισται, ἐπὶ δὲ τούτου τὰ κεχωρισμένα κατὰ τόπουν οὕπο κέκραται· δοκεῖ μὲν γάρ ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ καὶ τὸ ὅλον εἶναι καὶ τὰ 10 μέρη, τῷ δὲ ἀληθεῖα τὸ μὲν διέφερται, τὸ δὲ ἔστι. τρίτης δέ, ὥσταν ἐξ τοῦ γαλοκοῦ καὶ τοῦ σγήματος τὸν ἀνδριάντα φῶμεν, καὶ ἐκ τῶν πλίνθων καὶ ἐκ τῆς συνθέσεως τὴν οἰκίαν. ὥστε καὶ τὸ ζῶν εἰπειδή φαμεν εἰκ 25 ψυχῆς καὶ σώματος, εἰ μὲν κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον, οὐκ ἀν εἴη τὸ σῶμα ἢ ἔμψυχον ὅλον δι' οὖσ, οὐδὲ ἀν αἰσθάνοντο ὅλον δι' οὖσ, οὐδὲ ἀν τρέφοιτο, ἀλλὰ παρακείσεται ἡ ψυχὴ ἢ ὅλη ὅλῳ τῷ σώματι, ἡ τὰ μόρια τοῖς μορίαις, ὅπερ οὐδὲ ἐννοήσαι δυνατόν. καὶ εἰς τὸ ποσὸν συντελέσει 30 τῷ ζῷῳ ἡ ψυχὴ, οὐκ εἰς τὸ ποιόν, ὥσπερ τὰ μέρη τῷ ὅλῳ. οὐ μὴν 35 οὐδὲ κατὰ τὸν διεύτερον τρόπον· οὐ γάρ φύειρομένης τῆς ψυχῆς οὐδὲ φύειρομένου τοῦ σώματος τὸ ζῶν γίνεται, ἀλλὰ τούναντίον σώζοντος ἔκατέρου τὴν ἕαυτοῦ καὶ φύσιν καὶ ἐνέργειαν. λείπεται τούνυν τὸν τρίτον τρόπον ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος εἶναι τὸ ζῶν. ἦν δὲ οὐτω τὸ μὲν θλη, τὸ δὲ εἶδος, καὶ οὐ τὸ σῶμα τῆς ψυχῆς εἶδος· αὗτη ἄρα εἰδος τοῦ σώματος. ὥσπερ οὖν ἀνδριάς ὀνομάζεται κατὰ τὴν μορφήν, οὗτοι καὶ τὸ | 40 ζῶν· κατὰ γάρ τὴν ψυχὴν τὸ μὲν ζῶν λέγεται, τὸ δὲ νεκρὸν εἶναι· 75 οἷα γάρ ταύτη πάρεστι καὶ ἄπεστι τὸ ζῆν αὐτοῖς. εἶδος ἄρα τι καὶ ἐπὶ τοῦ ζῶν καὶ μορφὴ ἡ ψυχὴ.

7 ἡ ζωὴ—ψυχὴ] ἡ ψυχὴ, ἀλλ᾽ C οὐδὲ¹] δὲ ex? Q² 8 post εἴτι add. δὲ C ταύτην] ταύτη Cs 12 τοῦτο] scil. ὑποκειμένον τὸ delevi 13 εἰπεῖν C: om. PQ 23 καὶ (post φῶμεν) om. Q 26 αἰσθάνοντο—ἀν om. C 32 καὶ (prioris) om. Cs

Αὕτη δὲ λέγεται διηγῆσι, η̄ μὲν ὡς ἐπιστήμη, η̄ δὲ ὡς τὸ θεωρεῖν, τοῦ καὶ η̄ μὲν ὡς ἔξις, η̄ δὲ ὡς ἐνέργεια τῆς ἔξεως. καὶ ταύτην οὖν ἔστιν εὑρεῖν ἐπὶ τῆς ψυχῆς τὴν διπλόην· οὐ μὲν γάρ ὅπνης οὐδὲν ἔξις τις τῆς ψυχῆς, η̄ δὲ ἐγρήγορσις οὐδὲν ἐνέργεια, καὶ οὐ τοῦτο λέγω, οὐτὶ ἐν τοῖς 5 ὅπνοις σώματα παύεται η̄ ἐνέργεια τῆς ψυχῆς, μένει δὲ μάνη η̄ ἔξις (τὸ 10 γάρ θρεπτικὸν αὐτῆς καὶ η̄ δύναμις η̄ τοιαύτη ἀκολυθητος καὶ ἐν τοῖς ὅπνοις). ἀλλὰ ποιλαῖ γε δυνάμεις αὐτῆς καὶ καθοδόντων τῶν ζώων οὐκ ἐνεργοῦσι λέγω δὲ τὴν αἰτιητικὴν καὶ τὴν κατὰ τόπον κινητικήν. ἐντελέχεια 15 οὖν η̄ ψυχὴ τοῦ ζωήν ἔχοντος σώματος καὶ ὡς η̄ πρώτη, οὐχ οὐς η̄ 20 δευτέρα. προτέρα γάρ τῇ γένεσις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ η̄ ἐπιστήμη· πρότερον γάρ λαμβάνει τὴν ἐπιστήμην Σωκράτες, εἴδι οὖτα θεωρεῖ. οὐ οὖν λέγων, οὐτὶ εἶπερ ἐντελέχεια η̄ ψυχή, οὐκ ἀν ὅπνης ἐπένεστο, θαυμαστός, εἰ μὴ 25 συνίησε τὰ διαρρήγην ὥπ' Ἀριστοτέλους λεγόμενα· ἐν γάρ τῷ ὑπάρχειν, φησί, τὴν ψυχὴν καὶ ὅπνος καὶ ἐγρήγορσις. ἀλλ' ἐκεῖνό γε ἐπι- 30 σκεπτέον· οὐταν γάρ προσθῶμεν τῇ ἐντελέχειᾳ τὴν πρώτην, μήποτε τὴν μὲν ἄλλην ψυχὴν οὐ λόγος περιλαμβάνῃ, τὴν θρεπτικὴν δὲ οὐκέτι· εἰπ' αὐτοῦ ἐκείνης γάρ οὐ γωρίζεται η̄ ἔξις τῆς ἐνέργειας. η̄ δηπου μὲν η̄ ἐνέργεια, πάντως καὶ η̄ ἔξις, καὶ μᾶλιστα ἐν τοῖς φυσικοῖς, ά γίνεται οὐκ ἔχοιτεν τινος ἐπιστατοῦντος οὐδὲ διδάσκοντος· δηπου δὲ η̄ ἔξις. οὐ πάντως καὶ η̄ 35 ἐνέργεια, ὥστε η̄ πρώτην ἐντελέχειαν δριζόμενος τὴν ψυχὴν ἀπάστας τὰς 40 δυνάμεις περιλαμβάνει· ἐν γάρ τοῖς ὅπνοις τῶν μὲν η̄ ἔξις ἐστὶ μάνη, τῆς θρεπτικῆς δὲ μετὰ τῆς ἔξεως η̄ ἐνέργεια.

Τί μὲν οὖν ἔστιν η̄ ψυχὴ κατὰ τὸ γένος, εἰργται· οὐσία γάρ η̄ κατὰ τὸν λόγον καὶ ἐντελέχεια η̄ πρώτη. τίνος δὲ αὐτῇ, λοιπὸν ἀποδοῦνται. οὐτὶ 45 μὲν δὴ σώματος, δηλού· δηπού δὲ, σαφέστερον ἐφεξῆς διοριστέον. φαίνεται δὴ τὸν σωμάτων τὰ μὲν εἰναι φυσικά, τὰ δ' οὐ, λέγω δὲ φυσικά μὲν οὗτα ἔχει καθ' ἑκατὸν τοιούτων ἀρχῆν, οἷον τὴν καὶ οὐδωρ καὶ φυτὰ καὶ ζῶα, 50 οὐ φυσικά δὲ οὗτα μὴ ἔχει, οἷον κλίνη καὶ ναῦς καὶ ἱμάτιον. καὶ ταῦτα διώρισται σαφῶς καὶ ήδην καὶ πρώτῳ Ἀριστοτέλει ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς Ζηκῆς φύσεως. τῶν δὲ φυσικῶν τὰ μὲν ἔχει ζωήν, τὰ δὲ οὐκ 55 ἔχει. τίνα δὲ λέγομεν τὴν ζωήν, ἔφημεν εἰπόντες, οὐτὶ τὴν δὲ ἑαυτοῦ τροφῆν τε καὶ αὔξησιν. ταῦτα δὲ τὴν τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτά· τὰ γάρ λεγόμενα σταγεῖα φυσικά μέν, οὐτὶ κινήσεως ἀρχῆν ἔχει, οὐ τὰντα δέ, οὐτὶ μὴ τρέψεται δὲ ἑαυτῶν· η̄ γάρ τῶν λίθων αὔξησις ὁμοίωμας, οὐτὶ προσθήκη, 60 65 η̄ εἶπερ καὶ οὐ λίθοι διόλου αὔξησινται, εἴη δὲν καὶ ἐν τούτοις εἰδὸς ζωῆς, ἀλλὰ λίαν γε ἀμυδρᾶς· ἐπεὶ καὶ γεννᾶν τιὲς λίθοι λέγονται, ὡς Κλέαρχος φησιν. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τούτων η̄ ὁμοίωμας η̄ γένεσις η̄ ἀλλον τρόπον· ποιλαῖον γάρ η̄ φύσις δῆλη γίνεται κατὰ σμικρὸν μεταβαίνουσα, ὥστε 70 ἀμφιεργεῖσθαι· ἐπὶ τινῶν, πότερον ζῶον η̄ φυτόν. καὶ πότερον φυτὸν η̄ λίθοις. ἀλλ' ἐπεὶ τῶν σωμάτων τὰ μὲν φυσικά τὰ δὲ οὐχί, καὶ τῶν

5 μάνη δὲ μένει Cs

9 οὐχ P: καὶ QC

14 φησί C: φύσει PQ

21 τὸν

οὐ. Q: incl. s 25 δὴ om. Q: incl. s 27 post ἔχει add. καὶ Q

29 Ἀριστοτέλει] Phys. B 1. 192b13 37 η̄ ὁμοίωμας η̄] η̄ ὁμοίωμας Q

φυσικῶν τὰ μὲν ἔχει ζωὴν τὰ δὲ οὐχί, οὔτε παντὸς σώματος ἐντελέχεια 76
ἡ ψυχή, ἀλλὰ τοῦ φυσικοῦ, οὔτε παντὸς φυσικοῦ, ἀλλὰ τοῦ καὶ ζῶντος. 77
πᾶν δὲ τὸ ζωῆς μετέχον ὄργανον, λέγω δὲ ὅσα θητὰ καὶ ἐν γενέσει.
πάντα γάρ ταῦτα προσδεῖται τροφῆς καὶ οὐδὲν αὐτῶν γέγονε καὶ ἔστιν
5 ἀπλῶς, ἀλλ’ αἰεὶ καὶ συνεγῷως γίνεται τῆς τοιαύτης ψυχῆς οὐ δυναμένης 5
ποτὲ ἡρεμῆσαι· διόπερ ὄργανων προσδεῖται τῶν πρὸς τοῦτο διακονούντων.
καὶ ἐπὶ μὲν τῶν ζῶντων οὐδὲν, στόμα γάρ καὶ γαστήρ καὶ φλέβες καὶ τὰ
λαιμά ὄργανα τῆς τροφῆς· ἐπὶ δὲ τῶν φυτῶν τὸ ἀνάλογον θήρευτέον ἐκ 10
τῶν ἔργων· αἱ μὲν γάρ ῥίζαι τῷ στόματι ἀνάλογον (ἄμφω γάρ ἔλκει τὴν
10 τροφήν), ἵνες δὲ καὶ ἐντεριῶν φλεψί, καὶ φλοίδες μὲν καὶ ἔσθλον ὕσπερ
ὅστοιν καὶ σάρξ, τὸ φύλλον δὲ οὖν σκέπασμα περικαρπίου, τὸ δὲ περι-
κάρπιον καρποῦ, λέγω δὲ περικάρπιον μέν, ὃ τὸ σπέρματα ἀμφιέννυσιν ἡ 15
φύσις, εἴτε ἑδῶδιμον τοῦτο εἶτε καὶ μὴ, καρπὸν δὲ τὸ σπέρμα. εἰ δή τι
κοινὸν ἐπὶ πάστης ψυχῆς δεῖ λέγειν, εἴη δὲν ἡ ψυχὴ ἐντελέχεια ἡ πρώτη
15 σώματος φυσικοῦ ὄργανον. διὸ καὶ οὐ δεῖ ζητεῖν, πῶς ἐν δικήρῳ καὶ 20
τὸ σχῆμα, οὐδὲ θλως τὴν ἑκάστου ὅλην καὶ τὸ ἐπικείμενον αὐτῇ πῶς ἐν-
ώσπερ γάρ τὸ εἶναι παρὰ τοῦ εἰδοῦς, οὕτω καὶ τὸ ἐν παρ’ ἐκείνου. πολλα-
χῶς δὲ καὶ τὸ εἶναι καὶ τὸ ἐν εἶναι (δεσμαρχῶς γάρ). ἀλλ’ ὅμως ἐφ’
ἀπάντων τὸ εἰδὸς ἀμφοῖν αἴτιον καὶ ἡν λέγουμεν ἐντελέχειαν. οἷον εἰ φυσικὸν
20 σῶμα ἢ πέλεκυς ἦν καὶ τὸ εἰδὸς τοῦτο εἶχεν. ὡς δύνασθαι τέμνειν οὐ παρὰ τα-
τῆς τέχνης ἀλλὰ παρὰ τῆς φύσεως, ζῶνταί δὲν ἡν, καὶ τὸ μὲν σῶμα αὐτοῦ
ἢ σῖνηρος, ἡ ψυχὴ δὲ τὸ τοιόνδε σχῆμα καὶ ἡ ἀκμὴ καὶ τὸ τέμνειν | τοῦτο 78
γάρ ἦν τὸ πελέκει τεῖναι· ἀμβλυούθεντος δὲ καὶ μεταβαλόντος τὸ σχῆμα
οὐκέτι πέλεκυς ἀλλ’ ὄμωνύμως, ὕσπερ οὐδὲν Σωκράτης ἀνθρώπους μετὰ τὸ
25 κάνωντος ἀλλ’ ὄμωνύμως. νῦν δὲ κανὸν σώζεται ἡ μορφὴ, πέλεκυς μέν ἐστι, 5
ζῶντον δὲ οὐκ ἔστιν οὐ γάρ τεχνικοῦ ὄργανου τὸ εἰδὸς καὶ δὲ λόγος ἡ ψυχή,
ἀλλὰ φυσικοῦ ἔχοντος, τοῦτο δὲ ἦν τὸ ὄργανον. εἰ δὲ διὰ τοῦ
ὄργανον τὸ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος ἐθέλοις λαμβάνειν, ληπτόν ἐνταῦθα
σοι δυνάμει τῇ παρούσῃ, ἡ δὲν ὑποβέβληται ἐνέργεια, ὡς λέγεται δυνατὸν 10
30 εἶναι βαδίζειν, δὲ τι βαδίζει, καὶ θλως δυνατὸν εἶναι, δὲ τι ἤδη ἔστι κατ’
ἐνέργειαν ἦν γάρ καὶ οὐτοῦ ὁ τρόπος τοῦ δυνατοῦ, ὕσπερ εἰρηται ἐν τοῖς
περὶ προτάσεων. τοῦ ζῶντος οὖν ἤδη καὶ τοῦ οὕτω ζῆν δυναμένου ὡς 15
ἐντελέχεια πρώτη ἡ ψυχή, τοῦτο δὲ ἦν τὸ σύνθετον καὶ τὸ ἐξ ἀμφοῖν,
ὅπερ οὐδὲν ἀλλοὶ ἔστιν ἡ τὸ ζῶντον τὰ γάρ εἰδη γίνεται μὲν ἐν τῇ ὅλῃ, οὐκ ἔστι δὲ
25 εἰδη τῆς ὅλης, ἀλλὰ τοῦ συνθέτου· τούτων γάρ ἔκαστον ἤδη τούτο τι. ἐξήγγησιν 20
οὖν τὸ ὄργανον νομιστέον τοῦ δυνάμει ζωὴν ἔχοντος, καὶ οὐχ ὡς ἄλλο μὲν
τούτου, ἄλλο δὲ ἐκείνου στρατιώντος. θεώρει δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μερῶν τὸ
λεγούμενον. εἰ γάρ ἦν ὁ ὄφθαλμός ζῶντος. [ἥ] ψυχὴ δὲν αὐτοῦ ἡ ὄψις ἦν.
αὗτη γάρ οὐσία ὄφθαλμος καὶ εἰδὸς καὶ μορφή, δὲ δὲ ὄφθαλμός τὸ σύνολον, 25

11 τὸ prius] καὶ Qs   τὸ—(12) καρποῦ C: om. PQ   13 δὴ etiam Arist. UWX: δὲ Arist. rell.   17. 18 πολλαχῶς] πλεοναρχῶς λέγεται Arist.: om. λέγεται Arist. SUWX
23 ἀμβλυούθεντος Q   31 ἐν τοῖς περὶ προτάσεων] Anal. pr. A 3. 25a38   32 ὡς fort.
delendum   35 τούτων] τοῦτο Q   38 ἡ delevi   39 δὲ δὲ ὄφθαλμός ε. q.
s.] δὲ ὁ ὄφθαλμός οὐκ ὄψεως Arist.: corr. Torstr. ex Them.

τὸ δὲ σῶμα τοῦ ὀφελικοῦ ὅλη τῆς ὄψεως, ἡς ἀποικούσῃς οὐκέτι ὀφελικόν· 78
μήδε πλὴν ὄμωνόμως, καθάπερ δὲ λίθινος καὶ ὁ γεραιμάρενος. δεῖ δὴ λαβεῖν
τὸ ἐπὶ μέρους λεγθὲν ἐρῶ θλού τοῦ ζῶντος σώματος· ἀνάλογον γάρ ἔχει τὸ μέρος 80
πρὸς τὸ μέρος, τιμέστερον ἡ ὄψις πρὸς | τὸν δρυμαλικόν, καὶ ἡ ὅλη αἰσθητής 79
5 πρὸς τὸ δίλον σῶμα τὸ αἰσθητικόν, καὶ ἡ ψυχὴ πρὸς τὸ ἔμψυχον σῶμα.
δῆλον τὸν εὖ τῶν εἰρημένων, ὡς οὕτε τοῦ νεκροῦ σώματος ἐντελέχεια
ἡ ψυχὴ, ὥστε τοῦ σπέρματος· τὸ μὲν γάρ οὐκ ἔχει ζωήν, τὸ δὲ οὐδέποτε,
καὶ τὸ μὲν οὕτε δύναται ζῆν ἔτι, τὸ δὲ δύναται μὲν ἀλλ' ὄστερον. καὶ τὸ εἰ
δύναμει ἐπ' αὐτοῦ, δεῖ δύναται γενέσθαι δργανικὸν καὶ δέξασθαι ζωήν.
10 ὕσπερ γάρ δὲ σιδηρος δὲ ἀμφόρωτος δύναμει πρίν, δεῖ δέξασθαι δύναται
τούτονδε σχῆμα, ἀλλ' ὅμως οὐδέποτε πρίν, ἀλλ' ἡρίκα ἀν μορφωθῆ καὶ 10
ἔχει τὸ σχῆμα τὸ τμητικόν, οὗτον καὶ τὸ σπέρμα δύναμει ζῶον, δεῖ δύναται .
γενέσθαι δργανικὸν σῶμα, ἀλλ' ὅμως οὐδέποτε ζῶον, ἀλλ' ἡρίκα ἀν δὲ
αὐτοῦ τρέφεσθαι δύνηται. ὡς μὲν οὖν ἡ πρίσις καὶ ἡ δραστική, οὗτον καὶ
15 ἡ ἐγρήγορσις ἐντελέχεια ὡς δὲ ἡ τοιάδε κατατακευὴ καὶ ἡ ἔξις, ἀλλ' ἡς 15
τὸ πρίν οὐκὶ τὸ ὄραν, οὗτοις δὲ μπονος. τούτων δὲ τὸ μὲν ἡ πρώτη ἡγ
ἐντελέχεια, τὸ δὲ ἡ δευτέρα. ψυχὴ μὲν οὖν ἀμφοτελεῖται καὶ
μᾶλλον ἡ πρώτη, τὸ δὲ σῶμα τὸ ὑποκείμενον. πάλιν δὲ ὕσπερ ἔκει δὲ 20
πρίν, δεῖ διδηρος ἦν καὶ τὸ τοιοῦντο σχῆμα δομοῦ, καὶ ὀφελικοῦ αὐτοῖς ἡ
20 τε κόρη καὶ ἡ ὄψις, οὗτοι καὶ τὸ ζῶον ἡ τε ψυχὴ δομοῦ καὶ τὸ σῶμα.
δεῖ μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἡ ψυχὴ χωριστὴ τοῦ σώματος, ἡ δλη, εἰπερ δηλη
εἰδῶς τοιοῦτον, οἷον ἦν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ σιδήρου, ἡ μέρη τινά αὐτῆς εἰς
μεριστή πέφυκεν, οὐκ ἀδηλον· ἐνίων γάρ μερῶν τοῦ σώματος ἔντια μέρη
τῆς ψυχῆς προφανῶς ἐντελέχεια καὶ τελειότης, ὕσπερ ἡ ὄψις τοῦ ὀφελικοῦ.
25 οὐ μὴν ἀλλ' ἔνια γε | οὐδὲν κωλύει τῶν μερῶν τῆς ψυχῆς δύνασθαι καὶ 80
χωρίζεσθαι τοῦ σώματος, οὐσα μήτε θλού τοῦ σώματος μήτε μερῶν τιγῶν
τιαιάτη ἔστιν ἐντελέχεια, ὡς τὸ σχῆμα καὶ ἡ μορφή. οὗτοι δὲ καὶ ὁ νοῦς
ἔχειν δοκεῖ. οὕπω γάρ δηλον, εἰ καὶ οὗτος σώματός τινος ἐντελέχεια ἄρα εἰ
τοιαύτη διστε ἀγχωριστος εἰναι, ἡ διστε χωρίζεσθαι, ὕσπερ ἡ κυθεροήτης
30 τοῦ πλοίου. οὗτος γάρ ἐντελέχεια μέν, ἀλλὰ χωριστή. τάχα δὲ καὶ περὶ
πάστης τῆς ψυχῆς τύπῳ μὲν ἤδη διώρισται, ἀκριβῶς δὲ οὐ· ἀλλ' ὑπογραφῇ 10
προσέσοιτε τέως διάλογος, έως ἀν ἐπέλθωμεν πάσαις τῆς ψυχῆς ταῖς δύνα-
μεσιν· οὗτοι γάρ ἀν γένοιτο δηλον, εἴτε δηλη χωριστὸν εἰδος τοῦ σώματος,
εἴτε τὰ μέν τινα μέρη χωριστὰ αὐτῆς, τὰ δὲ οὐ.

35 2. Λέγωμεν οὖν, δὲ πολλάκις εἰώθαμεν λέγειν, δεῖ τὸ πρὸς ἡμᾶς 15
σαφὲς καὶ τὸ πρὸς τὴν φύσιν τούμπαλιν ἔχει, καὶ τὰ μὲν σύνθετα ἡμῖν
σαφῆ, τὰ δὲ ἀπλά τῇ φύσει. καὶ τῷ λόγῳ πρότερον οὖν προστέσον ἀπὸ
τῶν ἡμῖν φανερῶν ἐπὶ τὰ τῇ φύσει τοιαῦτα, διστε καὶ περὶ ψυχῆς δομοίων 20
ὑποληπτέον, αὐτὴν μὲν ἀπλῆν, τὸ δὲ ζῶον σῶμα τὸ σύνθετον εἰναι. ἐκ

1 ἀπολιπούσης etiam Arist. TVW: ἀπολιπούσης Q et Arist. rell. οὐκέτι etiam Arist. EX: οὐκ ἔστιν Arist. rell. 2 ὄμωνόμως Arist. E 11, 12 καὶ ἔχει om. C
ἔχει Q 19 διστε fort. delendum 20 τὸ ζῶον etiam Arist. SUWX: om. τὸ Arist. rell. 25 ψυχῆς add. P in marg. 35 λέγομεν Ms 37 οὖν om. Q: incl. s

τούτου οὖν ἐπ' ἐκείνην ἡμῖν βαδιστέον. οὗτῳ γάρ γένοιτο ἀνήματι τούτων 80
δρισμὸς οὐ τὸ τί μόνον δηλῶν, διπερ οἱ πλεῖστοι τῶν ὅρων ποιηστιν, ἀλλὰ
καὶ τὴν αἰτίαν ἐνσημανόμενος. νῦν δὲ ὥσπερ συμπεράσματα ἀποδεῖξεν 25
οἱ πλεῖστοι τῶν ὅρων εἰσὶν, οἷον τί ἔστι τετραγωνισμός; τὸ ξενὸν ἑτερομήκει
5 τετράγωνον κατασκευάσασθαι· καὶ οὗτος μὲν ὥσπερ συμπέρασμα, δὲ |
λέγων διτὶ ἔστι τετραγωνισμὸς μέσης εὑρεσις, τοῦ πράγματος λέγει τὸ 81
αἰτιον. λέγομεν οὖν ἀρχὴν ποιησάμενοι φανερωτέραν ἡμῖν πρὸς τὴν
εὔσεστιν τῶν ἀφανεστέων.

Διώρισται δὲ τὸ ἔμβυγχον τοῦ ἀλύγου τῷ ζῆν, πολλὰς δὲ ἐχρύσης
10 δυνάμεις τῆς ψυχῆς, ἀς πολλάκις ἀπηριθμήσαμεν, πρὸς μὲν τὸ ζῆν αὐτὸν
ἀπογράψαν καὶ μίαν ὀρθῶν, οἵν τὴν καλουμένην φυτικήν, ἡς ἔργα πρῶ-
τον μὲν τὸ θρέψι, δεύτερον δὲ τὸ αὐξῆσι, τελευταῖον δὲ τὸ γεννῆσαι.
διὸ καὶ τὰ φυόμενα πάντα δοκεῖ ζῆν φαίνεται γάρ ἐν ἑαυτοῖς ἔργοντα
δύναμιν καὶ ἀρχὴν τοιαύτην. δι’ ἡς κινεῖται ἄμα ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τόπους·
15 τὸ γάρ αὐξανόμενον ἄμα τοῖς κλάδοις ἐπὶ τὸν ἄνω τόπον αὐξάνεται καὶ
ταῖς βίᾳς ἐπὶ τὸν κάτω, ὥπερ οὐδὲν τῶν μὴ ζῶντων φυσικῶν δὲ σωμά-
των συμβαίνει, ἀλλὰ μοναχῶς τούτων ἡ κίνησις· τὰ δὲ φυτὰ οὐκ αὔξεται
μόνον ἐπὶ τοὺς ἐναντίους τόπους, ἀλλὰ καὶ φύμενοι καὶ μειοῦται. ἀλλ’ οὖν
πρὸς τὸ ζῆν ἀπογράψας ἔστιν ἡ δύναμις αὕτη ἡ καλουμένη φυτική, καὶ
20 ταύτης μᾶλιστα τὸ θρεπτικὸν μέρος· πολλὰ γάρ μήτε αὐξανόμενα ἔτι
μήτε γεννῶντα δημιουργία καὶ φυτὰ καὶ ζῶα. χωρίζεσθαι δὲ αὕτη μὲν ἡ
δύναμις τῶν ἀλλού δύναται, αἱ δὲ ἀλλοὶ ταύτης οὐχ οἰταί τε, λέγω δὲ ἐν
γε τοῖς θητοῖς, ἐπεὶ ταῖς γε φύσεσι ταῖς θειστέραις εἰκὸς εἶναι τὸν νοῦν
οὐκ ἄνευ φυτικῆς μόνης, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀλλων δυνάμεων. Ήτι δὲ ἐπὶ τῶν
25 θυητῶν χωρίζεται αὕτη ἡ δύναμις, φανερὸν ἐκ τῶν φυσομένων· οὐδεμία
γάρ αὐτοῖς ὑπάρχει δύναμις ἀλλὴ ψυχῆς. τὸ μὲν οὖν ζῆν διὰ τὴν ἀρχὴν
ταύτην ὑπάρχει πᾶσι τοῖς | ζῶσι, τὸ δὲ ζῶν διὰ τὴν αἰσθητικὴν πρώτος,
καὶ γάρ τὰ μὴ κινούμενα κατὰ τόπον, ἔχοντα δὲ αἰσθησίν τινα, ὥσπερ τὰ
ὄστρεα, ητοι ζῶφυτα ἢ καὶ ζῶα. αἰσθησεως δὲ πρώτη πᾶσιν ὑπάρχει
30 τοῖς ζῶσιν ἀρχή. ὥσπερ δὲ τὸ θρεπτικὸν δύναται χωρίζεσθαι τῆς αἰσθή-
σεως, οὗτας αὖ πάλιν ἡ ἀρχὴ τῶν λοιπῶν αἰσθητικῶν χωρίζεται ἐπὶ τῶν
ζωφύτων, καὶ ταύτην ἀπαντα φαίνεται τὴν αἰσθησίν ἔχειν, λέγω δὲ τὴν
ἀπτικήν· δι’ ἣν δὲ αἰτίαν ἡ μὲν φυτική τῆς αἰσθητικῆς, ἡ δὲ ἀρχὴ τῶν
ἄλλων αἰσθητικῶν χωρίζεσθαι δύναται, ὅστερον ἐργάζεται.

35   "Οτι δὲ τῆς αἰσθήσεως προσγενομένης οὐκέτι φυτόν, ἀλλὰ ζῶν τὴν ἥρη,
φανερὸν ἐκ τῶν δυομάτων, οἷς γρῷμεῖται πρὸς τὴν δῆλωσιν τούτων τῶν
ποιημάτων. ζῆν μὲν τὸ ἄμφω καὶ τὰ φυτὰ καὶ τὰ ζῶά φαμεν, διτ

1 ἀν γένοιτο C   6 om. C   2 τι] δι Q's Arist.   δπερ] ὥσπερ Qs Arist.

4 πλέουσ] πλεῖστοι C ante τετραγωνισμὸς add. ὁ Arist. praefer VW 12 ante
τελευταῖον add. τὸ Cs 17 αὐξῆσται] post ξ eras. αὐ P 18 φθείνει Q: corr. Q¹

25 ἐξ Q et text. P: ἐπὶ C et marg. P 27 πᾶσι om. Arist. praeter SUX

29 ζωόφυτα Q¹Cs   καὶ om. M: incl. s   30 τοῖς ζῶσιν add. P² in marg.

32 ζωορύτων Q¹Cs   33 προγενομένης Q: corr. Q¹

τρέφεται ἐξ αὐτῶν, ζῶα δὲ οὐκέτ' ἄμφω καλεῖται, οὐκ ἀμφω αἰσθά- 82
νεται, ἀλλὰ τὸ μὲν φυτόν, τὸ δὲ ζῶον. τὸ δὲ ζῆν ἐπ' ἀμφοτέρων οὐκ
δύσμνυμον, ὡς οἰνοτάι τινες, οὐτὶ τὸ μὲν ἐστι φύσει γρῆσθαι, τὸ δὲ φυγῆ.
εἰ γάρ τὸ τρέφειν καὶ αὐξάνειν φύσεώς ἐστι καὶ οὐ φυγῆς, ητοι ῥητέον 20
5 μηδὲ ζῆν ἡμᾶς, οὐταν μὴ αἰσθανόμεθα. η δύο ζωὰς ήμεν ὑπάρχειν, ὃν
ἔκάτερον ἀποπον. ἔτι δὲ καὶ πολλὰ κινούμενα κατὰ φύσιν, ὥσπερ τὰ
ἄπλατα, φύσει μὲν γρῆται, οἷον γῆ καὶ θάλαττα, ζῆν δὲ οὐ λέγεται, ὥστε οὐκ εἰ
διέτη τὸ φύσει γρῆσθαι τὸ ζῆν, ἀλλὰ τὸ φυγῆ καὶ ταύτης τῷ πρώτῳ
καὶ θρεπτικῷ. πῶς δὲ δυσαίρουμενον τὸ μὲν γεννητικὸν μέρος αὐτοὺς ποι- 10
10 εῖν φυγῆς μέρος, τὴν φυτικὴν δὲ αὐτὴν δύναμιν, ης ἔργον καὶ τέλος τὸ
γεννήσαι, μηκέτι λέγειν φυγήν, | ἀλλὰ φύσιν; ῥητέον τοίνυν καὶ τὰ φυτὰ 83
φυγῆς μάριον ἔχοντα καὶ ζῆν καὶ ἔμφυγα εἶναι, ζῶα δὲ οὐκέτι. καὶ τού-
του λόγου οὐκ ἀπαιτητέον διὰ τί ζῶντα οὐ ζῶα λέγεται, ἀλλ' ἐπικλήτεον
τὴν κινήτην συνήθειαν μάριον, οὐτὶ ζῆν μὲν τὰ φυτὰ λέγομεν, ζῶα δὲ μὴ 5
15 εἴναι· οὐδὲ γάρ τὸν τρέφοντα πάντα δρομέα, οὐδὲ τὸν παλαίοντα παλαιστήν,
ἀλλὰ τῆς τελειοτέρας τοῦ πράγματος ξέεις ταῦτα δύναματα. μέσος τοίνυν
Πλάτωνος καὶ τῶν ἀπὸ τῆς στοᾶς Ἀριστοτέλης, ἔμφυγα μὲν τὰ φυτὰ
λέγοντα, ζῶα δὲ μή· ἔκεινων δὲ ὁ μὲν ἄμφω, οἱ δὲ οὐδέτερον. 10

Οὐτὶ μὲν οὖν τὰς πρώτας ταύτας δυνάμεις, καθ' ἓντος φυγῆς λέγεται
20 καὶ ζῶα, λέγω δὲ τὴν τε φυτικὴν καὶ τὴν αἰσθητικήν, ἐντελεχείας εἶναι
σώματος φυτικοῦ δργανικοῦ ἀναγκαῖην, οὐ πολλοῦ ἀν δεινόμεθα λόγου· ἀλλ' 15
ἐπειδὴ καὶ ἔτερων ἐστίν η φυγῆ δυνάμεων τε καὶ ἔργων ἀργῆ, λέγω δὲ
λέγεται διανοίας κινήσεως τῆς κατὰ τόπον, ἐπειδέστον ἀπάστις, εἴτε καὶ
ταύτας ἐντελεχείας εἶναι παραπληρίσιως ταῖς εἰρημέναις ἐστίν ἀναγκαῖην, η 20
25 τὰς μὲν τὰς δ' οὐ τοῦτο δὲ γένοντο ἀν φανερόν, εἰ πρότερον διακρίναμεν.
πότερον ἔκάστη τούτων τῶν προισηρμένων δυνάμεων ἐστι φυγῆ καθ'
ἔκαστην. η μόριον τι φυγῆς, καὶ εἰ μόριον, πάτερν οἶτως. ὥστε εἴναι
γωριστὸν τῷ λόγῳ μάριον, η καὶ τόπω. περὶ μὲν οὖν τινῶν οὐ γάλεπὸν εἰ
ἰδεῖν, οὐτὶ λόγῳ μὲν κεχωρισται, τόπῳ δὲ οὐ τῷ γάρ θρεπτικὸν καὶ αὐξητι-
30 κὸν καὶ γεννητικὸν οὔτε ἐπὶ τῶν ζώων κεχωρισται, οὔτε μᾶλλον ἐπὶ τῶν
φυτῶν, ἀλλὰ διὰ παντὸς τοῦ σώματος τῶν τριῶν | ἄμα πεφοίτηκεν η τοι- 84
αύτῃ ἀργῆ. δῆλον δέ, οὐτὶ καὶ διακριόμενα ζῆν καὶ κεχωρισμένα ἀπ' ἀλλή-
λων, ὡς οὔτης τῆς ἐν αὐτοῖς φυγῆς ἐντελεχείᾳ μὲν μᾶς ἐν ἔκάστῳ φυτῷ.
δυνάμει δὲ πλειόνων. δυνάμις δὲ καὶ τὸ αἰσθητικὸν τοῦ κινητικοῦ γάλεπὸν 5
35 τόπῳ διαστῆσαι, ἀλλ' ὅπουπερ ὕγειας αἰσθήσεως, πάντως ἐκεῖ καὶ ὕγειας
κινήσεως, ὥσπερ ἔφαμεν ἐπὶ τῶν ἐντέμμων. καὶ γάρ αἰσθησιν ἐκάτερον
τῶν μερῶν ἔχει καὶ κίνησιν τὴν κατὰ τόπον· εἰ δὲ αἰσθησιν, καὶ κρίσιν
τινὰ τοῦ οἰκείου καὶ ἀλλοτρίου, καὶ διὰ τοῦτο λόγην καὶ ἡδονήν, καὶ διὰ 10

9 μέρος fort. delendum

10 φυσικὴν C

12 ante φυγῆς eras. τῆς P

14 μάριον Cs

15 οὐδὲ γάρ] οὐ γάρ Q

19 ταύτας om. C

23 εἰς Q

24 τοῖς εἰρημένοις C

26 ante φυγῆ add. η Qs

28 ante τόπῳ add. τῇ as

οὖν om. QC: incl. s

30 γεννητικὸν καὶ αὐξητικὸν C

33 αὐτοῖς etiam Arist.

SUXX: τούτοις Arist. rell.

ἐν (ante ἔκάστῳ)] ως Q

37. 38 καὶ κρίσιν-

ἀλλοτρίου] καὶ κίνησιν τινὰ καὶ φαντασίαν δίποι C

ταῦτα ὅρεξιν. ὥστε ὅπερ εἶπον, ταύτας ἀπάστας τὰς δυνάμεις τῷ λόγῳ μὲν 84
ἥρδιον διαστῆσαι (λν γάρ ἔτερα τὰ ἔργα περιφανῆς, οὐκ ἄδηλον ὃς καὶ 15
αὐτὰ ἔτερα), τόπῳ δὲ ἀδύνατον. περὶ μέντοι τοῦ νοῦ καὶ τῆς θεωρητικῆς
δυνάμεως οὐδέν πω φανερόν, ἀλλ' ἔσικε ψυχῆς γένος ἔτερον εἰναι τοῦτο
5 μόνον ἐνδέχεσθαι, καθάπερ τὸ ἀδίον τοῦ φιλαρτοῦ. τῇ μὲν οὖν πρώτῃ
διαφορῷ τὰ ζῶα ταύτη διήγενεν. ὅτι τοῖς μὲν ἀπαστι τῆς ψυχῆς ὑπάρχει 20
γενοῦσιν αἱ εἰργμέναι δυνάμεις, τοῖς δὲ πλείους, τοῖς δὲ ἐλάττους, τοῖς δὲ
καὶ μία μόνη, ἅπερ οὐ ζῶα φαμεν, ἀλλὰ ζῶντα. δευτέρᾳ δέ, ὅτι τοῖς μὲν
μᾶλλον, τοῖς δὲ ἡττητον ἀκριβῆς, ἀλλ' ὕστερον περὶ τούτων· νῦν δὲ τοιοῦ- 25
10 τον λάθιμον ἐν τῶν εἰργμένον. εἴργηται δέ, ὅτι τὸ μὲν ἔμψυχον τοῦ
ἀψύχου διωρίσται τῷ ζῆν, τὸ δὲ ζῶον τοῦ μὴ ζῶου καὶ τῷ στιθάνεσθαι.

^{“Ωτι τοιούν ζῶμεν καὶ φιλασθάνομεθα, διγῶς λέγεται, ὥσπερ καὶ φιλο-}
ἐπιστάμεθα· διγῶς γάρ καὶ φι | ἐπιστάμεθα· καὶ γάρ τῇ ψυχῇ καὶ τῇ 85
ἐπιστήμῃ. διγῶς δὲ καὶ φι ὑγιαίνομεν· καὶ γάρ τῷ σώματι καὶ τῇ ὑγιείᾳ,
15 καὶ ἔστι τούτων τὸ μὲν φιδεργέμεθα, τὸ δὲ διδεργέμεθα, καὶ τὸ μὲν οὖν ὄλη, τὸ
δὲ οὖν εἰδος. ἐπιστάμεθα δὲ πρῶτον τῇ ἐπιστήμῃ· κατὰ γάρ ταύτην ἐπιστασθαι εἰ-
καὶ τῇ ψυχῇ λεγόμεθα, καὶ ὑγιαίνομεν πρῶτον τῇ ὑγιείᾳ· διὸ γάρ ταύτην
καὶ τῷ σώματι. καὶ τοιούν ζῶμεν τῇ ψυχῇ πρώτη καὶ αἰσθανόμεθα τῇ
ψυχῇ. πρώτη ἄρα αὕτη αὐτία τῷ ζῆν οὐχ ὡς ὑποκείμενόν τι καὶ ὄλη,
20 ἀλλ' ὡς εἰδος καὶ ἐντελέχεια. ὡς γάρ ἐπί ἐκείνων ήτι ἐπιστήμη καὶ η 10
ὑγίεια μορφή τις καὶ εἰδος καὶ λόγος καὶ ἐντελέχεια τῶν δεκτικῶν, τοῦ τε
ἐπιστασθαι δυναμένου καὶ τοῦ ὑγιαίνειν, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ζώντων ήτι
ψυχή. καὶ γάρ εἰ παρ' ὄλλων ἐνίστε ήτι ἐπιστήμη καὶ η ὑγίεια, οἷον παρὰ 15
τοῦ διδεργούντος καὶ τοῦ ἴατροῦ, ἀλλ' ἐν γε τῷ πάτσχοντι καὶ διατιθεμένῳ
25 τὰς τῶν ποιούντων ἐνυπάρχειν ἐνεργείας ἔφθημεν ἐν τοῖς Περὶ φύσεως ἀπο-
δεξαντες, ὥστε καὶ η ψυχή ἐν τῷ σώματι ὡς εἰδος ἐν ὄλῃ. τρικῆς γάρ
λειρημένης τῆς οὐσίας (πολλάκις γάρ τὰ αὐτὰ ὑπομνηστέον εὐλαβούμένους, 20
μή τι παριδωμεν) τὸ μὲν ὄλη, τὸ δὲ εἰδος, τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν. τούτων δὲ
η μὲν ὄλη δύναμις, τὸ δὲ εἰδος ἐντελέχεια, τὸ δὲ ἐξ ἀμφοῖν τόδε τι καὶ
30 τὸ σύνθετον ηδη. ἐπειδὲ τὸ ἔμψυχον ἐξ ἀμφοῖν, οὐχ η ψυχή δηποιουθέν 25
ἔστιν ὑποκείμενον τῷ σώματι, ὀλλὰ τῇ ψυχῇ τοῦτο· καὶ διὰ τοῦτο καλῶς
ὑπολαμβάνουσιν, οἵτις δικεῖ μήτε σῶμα εἰναι μήτε ἄνευ σώματος η ψυχή·
σῶμα μὲν γάρ οὐκ ἔστι, σώματος δέ τι, καὶ ἐν σώματι ὑπάρχει καὶ σώματι
τοιούτῳ, λέγω δὲ φυσικῷ | καὶ ὀργανικῷ, καὶ οὐχ ὥσπερ οἱ πρότεροι τὴν 86
35 τυχόνταν εἰς τὸ τυχόν σῶμα ἐνήρμασσον, καίπερ οὐδαμοῦν φαινομένου τοῦ
τυχόντος δέχεσθαι τὸ τυχόν· οὐδὲ γάρ λίθος φωνὴν δέξαιτο ἀλλ' οὐδὲ φωνὴν
ἐπιστήμην. νῦν δὲ γίνεται κατὰ λόγον· οὐ γάρ πᾶσα ψυχή παντὸς σώματος ἐ-
εἰδός ἔστιν, ἀλλὰ τοῦ πρὸς αὐτὴν ὀργανικῶς κατεσκευασμένου καὶ ἔχοντος
πρὸς τὰς ὑπαρχούσας τῇ ψυχῇ δυνάμεις ἐπιτηδείως. ὑρῶμεν γάρ ταῖς

4 οὐδὲ C   ἔτερον γένος Cs   4. 5 τοῦτο μόνον ἐνδέχεσθαι] sic Alexandrum legisse
tradit Philop. ad h. l.: καὶ τοῦτο μόνον ἐνδέχεσθαι χωρίζεσθαι Cs ex Arist., qui ἐνδέχεται
(sed καὶ om. Arist. S, χωρίζεσθαι οὐ om. Arist. X)   25 ὑπάρχειν C   ἐν τοῖς
Ἡρεὶ φύσεως] Γ 3   28 παριδωμεν] παρέδραμε C   34 ὥσπερ] δις C

ζωαῖς καὶ τοῖς βίοις τὸ σῶμα ἐπιτηδείως πλαστήμενον ἔκάστου ζόνου καὶ 86 οὐκείως ἔγον πρὸς τὰς ἐνεργείας τῆς ψυχῆς, καὶ ἔστιν ἀπλῶς οὐκείᾳ ὅλῃ 10 ἔκάστῳ εἶναι, οὐκείᾳ μὲν ἡδί, κοινῇ δὲ ἡδί, καὶ ζόνῳ μὲν ἀπλῶς τὸ φυσικὸν σῶμα δργανικόν, τοιῷδε δὲ ζόνῳ τὸ τοιόνδε ὅργανον. ὅτι μὲν οὖν ἔντε- 5 λέχειά τις ἔστι καὶ λόγος τοῦ δύναμιν ἔχοντος εἶναι τοιούτου, φανερὸν ἐκ 15 τῶν εἰρημένων.

3. Τῶν δὲ δυνάμεων τῆς ψυχῆς αἱ λεζθεῖσαι τοῖς μὲν ὑπάρχουσι πᾶσαι, καθάπερ εἴπομεν, τοῖς δὲ τινὲς αὐτῶν, ἐνίσις δὲ μία μόνην. καὶ πᾶλιν γε αὐτὸς ἐν κεφαλαίῳ *(πρὸ)* τοῦ προϊέναι τὴν λόγον ἐφεξῆς ἀνα- 20 10 ληπτέον. δυνάμεις δὲ εἴπομεν θρεπτικὴν αἰσθητικὴν δρεκτικὴν κινητικὴν κατὰ τόπον διανοητικήν. ὑπάρχει δὲ τοῖς μὲν φυτοῖς ἡ θρεπτική, τοῖς δὲ ζόνοις καὶ ἡ αἰσθητική, ἡ ἀκολουθεῖν ἀναγκαῖον τὴν δρεκτικήν. δρεκτικὴ δὲ ἔστιν *[ὅρεξις]* θυμὸς καὶ ἐπιθυμία καὶ βούλησις, καὶ οὐ τοῦτο λέγω, ὅτι εἰς τοῖς αἰσθητομένοις ἀπασιν ἡ δρεκτικὴ πᾶσα ὑπάρχει· πολλοῖς γάρ οὔτε 15 θυμὸς οὔτε βούλησις, ἀλλ᾽ ἐπιθυμία μόνον. Ήσοις | γάρ οὐδὲ ἡ αἰσθητικής 87 ὀλόκληρος, τούτοις οὐδὲ ἡ δρεκτικὴ. τοῖς δὲ καλουμένοις ζωφύτοις ἀφ' ἧν μόνην προσοῦνται ὄρθροιν. ὥσπερ οὖν τῆς ἐσγάτης αὐτοῖς μέτεστι τῶν αἰσθητεῶν, οὕτως καὶ τῆς ἐσγάτης τῶν δρεκτῶν καὶ κοινοτάτης, λέγω δὲ τῆς ἐπιθυμίας· ἀπασιν γάρ αἰσθητικής κρίνει τό τε οὐκεῖν καὶ τὸ ἀλλότριον, 5 20 ἀκολουθεῖται δὲ τοῖς μὲν οὐκείνοις ἡδονή, τοῖς δὲ ἀλλοτρίοις λύπη καὶ ἀποστροφή, καὶ ἡδονὴ μὲν ἐπιθυμία, λύπη δὲ ἀποστροφή. αἰσθάνεται δὲ τὰ ζώφυτα τῆς γε τροφῆς· τῇ γάρ ἀφῇ γρῆται καὶ ἀντὶ γεύσεως. ἕηροῖς 10 γάρ καὶ ὄγροις καὶ θερμοῖς καὶ ψυχροῖς τρέψεται τὰ ζῶντα πάντα, τούτοις δὲ αἰσθητική ἀφῇ. ἀπότομενα οὖν τῶν ἕηρῶν καὶ τῶν ὄγρων καὶ τῶν θερ- 25 μῶν καὶ τῶν ψυχρῶν καὶ οὐχ ὡς ἀπτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς γευστῶν συναίτιανόμενα τὰ μὲν οὐκεῖνα προσίεται, τὰ δὲ ἀλλότρια ἀποσκευάζεται, 15 δῆτε καὶ τῶν μὲν δρέγεται, τὰ δὲ ἐκκλίνει ὡς οὐδόν τε. δῆλον δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν ὀστρεωδῶν ἀπάντων. ὅτι δὲ ἐκ τῶν ἀπτῶν τούτων ἐναντιώτεων προτρηγουμένως ἔστιν ἡ τροφή, λέγω δὲ τῶν θερμῶν τε καὶ ψυχρῶν καὶ τῶν 30 20 ἕηρῶν καὶ τῶν ὄγρων, δῆλον ποιοῦντιν αἱ τῆς τροφῆς ἐπιθυμίαι, πεῖνα καὶ δῆψα καὶ οἱ λόγοι αὐτῶν· πεῖνα μὲν γάρ ἔστιν ἐπιθυμία ἡδροῦ καὶ θερμοῦ, δῆψα δὲ ἐπιθυμία ψυχροῦ καὶ ὄγρου. τῶν δὲ ἀλλων αἰσθητῶν κατὰ συμβίθητη· 25 καὶ ταῖς τροφαῖς δρεκτόμεναι· οὐδὲν γάρ εἰς τροφὴν συμβάλλεται ψόφος οὐδὲ χρῆμα οὐδὲ ὑσμή. ὁ δὲ χυμὸς μάλιστα μὲν καὶ ἀπτός, εἰπερ γευστός· γεύσις 35 γάρ ἀπασια δὲ ἀφῆσ· ἀλλ᾽ οὐδὲ τροφὴ ὁ χυμός, ἀλλ᾽ ἡδονησμα τροφῆς. δια- σαρητέον δὲ περὶ αὐτῶν ὑστερον· νῦν δὲ τοιοῦτον διωρίσθω. ὅτι τῶν 88

4 ante δργανικὸν add. καὶ as τὸ om. Q 8 καθάπερ εἴπομεν om. Arist. ETy μόνη C 9 πρὸ addidi 10 legit αἰσθητικὸν δρεκτικὸν ut Arist. UVX: ὅρ. αἰσθ. Arist. rell. 12 καὶ post add. P: om. C 13 δρεξις delevi suadente Speng. 15. 16 ἡ bis om. C 16 ζωφύτοις Q¹Cs 22 ζώφυτα Q¹Cs 24 ante αἰσθητικής add. ἡ Cs 27 ante τοῦτο add. καὶ C 30 τῶν om. Cs πεῖν C: πεῖνα ex πεῖν (?) P 32 δῆψη C ἐπιθυμία om. C 33. 34 οὐδὲ χρῆμα om. Arist. E 34 δῇ οὐ C 36 διωρίσθω etiam Arist. SUVX: εἰρίσθω Arist. rell.

ζώων τοῖς ἔχουσιν ἀργὴν καὶ ὥρεσιν ὑπάρχειν. εἰ δὲ καὶ φαντασία, μετὰ 88 ταῦτα ἐπικεπτέον. τοῖς δὲ τελειοτέροις τῶν ζώων πρὸς ταῦταις ὑπάρχειν καὶ ἡ κατὰ τόπον κινητική, ἑτέροις δὲ καὶ ἡ διανοητική τε καὶ ὁ νοῦς, ἢ οἷς ἀνθρώποις καὶ εἴ τι τοιοῦτόν ἔστιν ἔτερον ἡ καὶ τιμιότερον. οὕπω 5 γάρ φανερόν, εἰ δύναντο εἶναι φύσεις πᾶλαι τοιαῦται, αἱς μετὰ τοῦ νοῦ καὶ τῶν ὑποκειμένων τινὲς δυνάμεων ἀκολουθοῦσι.

Πέφτηντα τοίνυν. θτι καθίσπερ ἐν τοῖς σχῆμασι τάξις ἔστι καὶ τὸ ἔχειν 10 ἔτης, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς. ὕσπερ οὖν οὐδὲ ἐπὶ τῶν σχημάτων τούτων ἔστι κοινὸν λαβεῖν γένος καὶ μίαν ὄμοιάς ἀπάντων διῆγε 15 κοινων φύσιν, οὕτως οὐδὲ ἐπὶ τῶν ψυχικῶν τούτων δυνάμεων. ἐν οἷς γάρ τὸ πρότερον καὶ τὸ ὄπιστον. ἐν τούτοις τὸ κοινῇ κατηγορούμενον οὐ 20 τούτος γένος οὐδὲ φύσιν μίαν σημαίνει, ἡ δυνατὸν ἐπινοῆσαι γιωρίσαντα τῶν ὑπὸ αὐτῆς ὅγλουμένων. διέπερ καὶ τοὺς ὄρισμάς αὐτῶν ἔξαριθμήσει μᾶλλον 25 ἔσικάτας ἀποδιδόσαν, ἡ γενικήν τινα φύσιν ὅγλουμάντας. τοιοῦτος γάρ καὶ ὁ τοῦ 20 σχῆματος ὄριζμός, τοιοῦτος καὶ ἡ τῆς προτάσεως. δῆλον δὲ ἐκ τοῦ μηδὲ ὅλοκλήρως αὐτὸὺς ἐφαρμόζειν ἑκάστην τῶν εἰδῶν. ὅμως δὲ καίπερ οὕτως ἐχόντων πολλῶν οὐ γρὴ δυσκολαίνειν, ἀλλὰ δέχεσθαι τοὺς ἀποδιδομένους λόγους ἐπομέ· 25 νους τῇ φύσει τῇ τῶν πραγμάτων. ὕσπερ οὖν ὁ τοῦ σχῆματος νῦν ἀποδιδομένος λόγος περιελήφθε μὲν πάντα τὰ σχῆματα, τίνος δὲ οὐκ ἔστιν οὐδενός, οὕτω καὶ ὁ 30 τῆς ψυχῆς λόγος ὁ εἰρημένος περιελήφθε μὲν ἀπάσας τὰς δυνάμεις αὐτῆς, 89 τίνος δὲ μιᾶς οὐκ ἔστι· τοῦτο δὲ ἀφέντας γαλεπὸν εὑρεῖν ἔτερον παραπλήσιον. εἴτε γάρ ἀπὸ τῆς κινήσεως ὄριούμενα τὴν ψυχήν, μιᾶς οὐκεῖνος ἔσται δυνάμεως τῆς κινητικῆς, εἴτε ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως, μιᾶς ὄμοιάς τῆς αἰσθητικῆς. διὸ γελοῖον ἐπὶ τῶν οὕτω κοινῇ κατηγορούμενων, ὡς μᾶλλον 35 ἐποκένται τοῖς πολλαχῶς λεγομένοις ἡ τοῖς γένεσι, τοιοῦτον ἤγειν τὸν κοινὸν λόγον, δις οὐδενὸς τίνος ἔσται τῶν ὑπὸ τῆς κοινῆς φωνῆς δηλουμένων, οὐδὲ οὐκεῖνος τινος τῶν ἀτόμων εἰδῶν, ἀλλὰ πᾶσιν ὄμοιάς ἐφαρμόσει τοῖς εἰδεσιν 10 (εἰπερ εἰδῆς γρὴ καλεῖν τὰ τοιαῦτα, ἐφ' ὃν μία κοινῇ φύσις οὐ θεωρεῖται). *⟨μὴ⟩* ἀγαπᾶν δὲ τὸν ἐνδεχόμενον τρόπον τῶν κοινῶν λόγων, οὐφ καὶ νῦν 30 ήμεῖς ἐχρησάμενα· καὶ γάρ εἰ μηδὲ οὐτίς γε τέλειος ἀπάστης ψυχῆς ἀλλὰ κοινότατός γε ἀπάντων τῶν νῦν λεγομένων. διὸ καθίσπερ ἐπὶ τῶν σχημάτων 15 καὶ τῶν ἀριθμῶν ἀεὶ τῷ ἔφεξῆς ἐνυπάρχει δυνάμει τὸ πρότερον, οἷον τετραγήνῳ τρέμων, καὶ δυάδι μονάς, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἐμψύχων ἐν αἰσθητικῷ μὲν τὸ θρεπτικόν, ἐν ὀρεκτικῷ δὲ τὸ αἰσθητικόν. τύπῳ μὲν οὖν 20 εἰρήται περὶ ψυχῆς καὶ ὡς οἷον τε ἦν εἰπεῖν καθόλου περὶ τοῦ μὴ ὄντος καθόλου· τὸν δὲ μέλλοντα ἀκριβέστερον ὄριονται ἀποδιτέον λίδιζ, τίς ἔστι λόγος ἐκάστης ψυχῆς, οἷον τῆς φυτοῦ, θτι ἐντελέχεια τοῦ πρὸς τροφὴν

2 ταῦταις] ταῖς τοιαύταις Q

4 καὶ (post ἡ) etiam Arist. UX: om. Arist. rell.

12 ἐπινοῆσαι] ἔστι νοῆσαι C

17 ἀποδιδομένους Q 22 κινήσεως mrg. P (γρ.):

κοινῆς οὐδέτες text. P sed expuncta

24 οὕτω] τοιαύτων Q 29 μὴ addidi

τῷ κοινῷ λόγῳ Q et mrg. P (γρ.): τοῦ κοινοῦ λόγου C et mrg. Q (γρ.)

30 τέλειος

scripsi: τελείως

35 ἡγ̄ om. Q περὶ — (36) καθόλου om. C 37 φυτοῦ]

φυτικῆς C

δργανικοῦ, καὶ αὐτὸν πάλιν τῆς θηγρίου. θεὶ ἐντελέχεια τοῦ πρὸς τροφὴν τε 89
καὶ δρεῖν δργανικοῦ· καὶ οὕτω δὴ ταῖς τελειοτέραις ἐψεῦσης τὰς ἀτελεστέρας
περιληπτέον μέχρι τῆς τελευταίας μὲν τῇ γενέσει, πρώτης δὲ τῇ δυνάμει
τῆς λογικῆς, εἰς ἣν προειθυόντα ἐπὶ τῶν φύσικῶν ἡ φύσις ἀπεπάντατο. 90
δοῖς μὲν γάρ ἔδωκε λογισμὸν τῶν θυγρῶν, τούτοις καὶ τὰς λοιπὰς ἀπάσας
δυνάμεις εἰς δορυφορίαν τοῦ λόγου προϋποθήλεται· οἵτις δὲ ἐκείνας, οὐ πάτε
λογισμόν, ἀλλὰ τοῖς μὲν οὐδὲ φαντασίαν, τὰ δὲ τελειότερα τῶν ἀλόγων το
ταύτη μόνη γένεται. περὶ δὲ τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ ἔτερος λόγος. μήποτε γάρ
οὗτος οὔτε δύναμις οὔτε μέρος τῆς προειρημένης ψυχῆς, οὐσίᾳ δὲ ἔτερον
10 βελτίων ἐγγιγνομένη τῇ γένεροι. θεὶ μὲν οὖν οὐκείστερον ἀποδιδωσιν δὲ τὰς 10
δυνάμεις τῆς ψυχῆς γωρίς ἑκάστην ἀφοριζόμενης, ἡ δὲ φιλονικῶν ἐξευρεῖν
τινὰ λόγον ὕσπερ μιᾶς φύσεως ἀπάστης ψυχῆς, φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων.

4. Ἀναγκαῖον δὲ τὸν μέλλοντα περὶ τούτων σκέψιν ποιήσασθαι λαβεῖν 15
ἐκάστης τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς πρῶτον τὸ τί ἐστι καὶ τὸν ὄρισμόν, εἰθ' 15
οὕτω περὶ τῶν ἐγγομένων ἐπιζητεῖν. ἐγγόμενα δέ ἐστι τὰ κατ' αὐτὰ ὑπαρ-
χοντα ἑκάστη δυνάμει. εἰ δὲ γρὴ λέγειν, τὶ ἔκαστον τούτων, οἷον τί τὸ νοητικόν, 20
ἢ τί τὸ αἰσθητικόν. ἡ τὸ θρεπτικόν, πρότερον ἐπισκεπτέον τί τὸ νοεῖν καὶ
τὸ αἰσθάνεσθαι· πρότεροι γάρ καὶ σαφέστεραι πρὸς ἡμῖν τῶν δυνάμεων εἰσιν
αἱ ἐνέργειαι· προεντυγχάνομεν γάρ αὐτοῖς καὶ τὰς δυνάμεις ἀπὸ τούτων
25 ἐπινοοῦμεν, καὶ τὸ εἶδος δὲ ἑκάστης καὶ δὲ λόγος κατὰ τὸ ἔργον· τοῦτο γάρ το
αὐτῶν τὸ τέλος ἐστίν. εἰ δὲ διὰ φύσις προϋποθῆλεται τὰς δυνάμεις καὶ
προτέρας ἐκείνας ἐνδιδωσι τῶν ἐνεργειῶν, οὐδὲν θεωρεῖται. ἀλλοὶ γάρ τὸ
τῇ φύσει πρότερον καὶ ἀλλοὶ τὸ πρὸς ἡμᾶς. πάλιν τοίνυν, ἐπειδὴ | τὸ 91
ἔργον ἑκάστης δυνάμεως περὶ τὸ ὑποκείμενον θεωρεῖται, καὶ οὐ πάσης
30 περὶ ἀπασαν ὅλην ἐστὶν ἡ ἐνέργεια, ἀλλὰ τῇ μὲν ὀρατικῇ περὶ τὸ ὄρατόν,
τῇ δὲ ἀκονιστικῇ περὶ τὸ ἀκονιστόν, καὶ ταῦτα ὕσπερ ἀντίκειται ἀλλήλοις το
κατὰ τὸ πρός τι. τάχα τοιούτων προσήκουτο τὸ ὑποκείμενα τοῖς ἐνεργείαις
πρὸ τῶν ἐνεργειῶν διηρισθῆναι. ταῦτα γάρ σαφέστερα ἡμῖν τῶν ἐνεργειῶν.
πρὸ τοίνυν τοῦ νοεῖν τί τὸ νοητὸν ἐξεταστέον, καὶ πρὸ τοῦ αἰσθάνεσθαι τί
35 τὸ αἰσθητόν, καὶ πρὸ τοῦ τρέψειν τίς ἡ τροφὴ. 10

"Οὐτι μὲν οὖν τὸ αἰσθητὸν καὶ ἡ τροφὴ συφέστερα τῆς θερεπτικῆς δυνά-
μεως καὶ τῆς αἰσθήσεως καὶ τῶν κατὰ ταύτας ἐνεργειῶν, διῆλον· τὰ μὲν
γάρ τῇ αἰσθήσει πρόκειται εἰς τὸν μαρτυρίαν, αἱ δὲ ἐνέργειαι καὶ ἔτι μᾶλλον το
αἱ δυνάμεις τῷ λόγῳ μόνῳ θηγρεύονται. εἰ δὲ καὶ τὸ νοητὸν τοῦ νοεῖν
35 πρότερον, οὐ ἡδίστι ἀποφέρεται. ἀλλὰ τούτο μὲν ἐπισκέψεται προϊόντων δὲ
λόγος, νῦν δὲ ἀκολουθοῦντες Ἀριστοτέλει τὴν κοινωνίαν καὶ πρώτην τῶν

1 καὶ αὐτὸς—(2) δργανικοῦ οὐ. C   θεὶ scripsi: οἶον   2 καὶ (ante οὕτω) οὐ. s
erreto typoth.   5 μὲν οὐ. C   ἀπάστης οὐ. Q   7 τελειότερα Q
9 προειρημένης C   11 φιλονικῶν libri   13 τούτων εκ τούτου Q   ποιεῖσθαι
Arist.   18 πρότεροι etiam Arist. Eγ: πρότερον Arist. rell.   20 τοῦτο] τούτων C
25 διὰ οὐ. C   29 νοητὸν] διὰ in ras. Q³   35 ἐπισκεπτέον προϊόντος τοῦ
λόγου Cs

τῆς ψυχῆς δυνάμεων προγειρισθεῖσα καὶ τοῦρην αὐτῆς καὶ τὴν ὥλην 91 περὶ ἣν πραγματεύεται· ἀπὸ γὰρ ταύτης ἀρκτέον.

Καινοτάτη δὲ ἡ θρεπτικὴ ψυχὴ καὶ πᾶσιν ὑπάρχουσα τοῖς ζῶσι· παρὰ ταύτης γὰρ τὸ ζῆν πρωτόν ἐστιν, ἡς ἐστὶν ἔργα θρέψαι τε καὶ 5 αὐξῆσαι καὶ γεννῆσαι καὶ ἔτερα παραπλήσια· τοῦτο γάρ ὥσπερ τέλος καὶ τὸν ἄλλων ἔργων τῆς θρεπτικῆς ψυχῆς καὶ φυσικώτατον ἀπάντων τοῖς ζῶσιν, ὅσα τέλεια καὶ μὴ πηρώματα. μηδὲ τὴν γένεσιν αὐτομάτην ἔχει ἡ καὶ ἐκ τέγνης πεπορισμένην. τὸ ποιῆσαι ἔτερον οὖν αὐτό, | ζῶσιν μὲν 92 ζῶσιν. φυτόν δὲ φυτόν, ἵνα τοῦ ἀεὶ καὶ τοῦ θείου μετέχωσιν ἢ δύναται τὰ 10 ἐν γενέσει. πάντα γάρ ἐκείνου ὀρέγεται, καὶ ἐκείνου ἔνεκα πράττει. ζσα πράττει κατὰ φύσιν. τὸ δὲ οὐδὲν ἔνεκα δισσόν, τὸ μὲν οὐδὲ, τὸ δὲ φῶτός περ ἡ γάρ καὶ ἐν τοῖς Ἡθικοῖς ἀλέγετο, διτὸν τὸ τέλος, ὃς μὲν τὸ οὐδὲναιμονία, ὡς δὲ τὸ φῶτός ἔκαστος αὐτῷ. καὶ γάρ τὴν εὐδαιμονίαν δι’ αὐτὸν αἱρεῖται, καὶ ὥστε ἑαυτῷ ταύτην περιποιήσασθαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ λατρικῆς 15 οὐδὲν μὲν ἡ ὑγίεια, φῶτός δὲ τῷ κάμνοντι οὕτω δὴ καὶ ἐν τῇ φύσει τὴν διπλόην ταύτην θείου τοῦ τέλους, καὶ οὐδὲν ἔστι, ὁρτέον τοῦτο εἶναι τὸ θείου καὶ τὸ αἰδίον, φῶτός δέ, τοῦτο εἶναι τὸ ἔμψυχον καὶ τὸ ἐν γενέσει· τούτῳ γάρ περιποιῆσαι βούλεται εἰκόνα θείότητος καὶ αἰδίότητος ἡ φύσις, 20 καθόστιν δύναται. δύναται δὲ τῇ συνεγείᾳ μόνῃ διὰ τὸ μηδὲν ἐνδέχεσθαι τῶν φθαρτῶν ταῦτα καὶ ἐν ἀριθμῷ διαιρένειν. ἢ οὖν δύναται μετέχειν ἔκαστον, ταύτῃ κοινωνεῖ τοῦ θείου τὸ μὲν μᾶλλον, τὸ δὲ ἡττον· μᾶλλον μὲν ζσων ἡ γένεσις ἐξ ἀλλήλων οὐδεπώποτε διαιλείπει, ἡττον δὲ ὡς ἐπὶ τοινούς ζῶσιν, ἀ ταῖς δρασίς δοκεῖ ποτὲ μὲν φθείρεσθαι ὀλόκληρα, ποτὲ δὲ γένεσθαι. διαιρένει τοινύν οὐδὲν αὐτὸν ἔκαστον, ἀλλ’ οὖν αὐτό, ἀριθμῷ μὲν 25 οὐχ ἔν, εἴδει δὲ ἔν.

"Εστι δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ ζῶντος σώματος αἰτία καὶ ἀρχή· πλεοναχῶς δὲ τοις λεγομένης τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς αἰτίας δμοίως ἡ ψυχὴ κατὰ τοὺς διαιρισμένης 93 νους ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχῶν τρόποις τριχῶς ἐστὶν αἰτία τοῦ ζῶντος σώματος· καὶ γάρ διεν ἡ κίνησις αὐτῇ, καὶ οὐ ἔνεκα. καὶ ὡς εἶδος. διε μὲν οὖν διεν ἡ κίνησις αἰτίον ἡ ψυχή, γένοιτο ἀν δῆλον, εἰ τὰ εἰδῆ πρωτῶν τῆς κινήσεως ἀριθμῆσαιμεν. πάντων γάρ εύρεθησται τοῖς ζῶσις αἰτία, καὶ τῆς κατὰ τόπον, εἰ καὶ μὴ πᾶσι, καὶ τῆς κατὰ ἀλλοιώσιν (ἡ μὲν γάρ αἰτίη μηδεὶς ἀλλοιώσις τις εἶναι δοκεῖ, αἰτίανται δὲ οὐδὲν, δ μὴ ψυχὴν ἔχει), δμοίως δὲ καὶ αὐξήσεως αὐτῇ αἰτία· οὐδὲν γάρ αὔξεται φυσικῶς μὴ τοινούς τρεφόμενον, τρέφεται δὲ οὐδὲν, δ μὴ κοινωνεῖ ζωῆς. Ἐμπεδοκλῆς δὲ οὐκ

1 προγειρισθεῖσα PQ

2 πεπραγμάτευται C

6 φυσικώτερον Arist. Eγ

9 μετέχουσιν Arist. EU

11 οὐ om. Q in ras.: δ Ms

12 ἐν τοῖς Ἡθικοῖς]

cf. Bernays Die Dialoge des Arist. p. 107 sqq. 168 sqq. οὐδὲν δ in ras. Q³

14 πορίσασθαι C

15 et 16 οὐδὲν δ Q (alt. in ras.) s

17 τὸ (alterum) om. C

18 τούτῳ ex τοῦto Q

19 δύναται δὲ τῇ συνεγείᾳ negat. Arist.

21 κοινωνεῖ

ταύτῃ Arist. praeter SUX

22 οὐσον Q

28 ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχῶν] Metaph.

Δ 1. 2 τρόποις Q

29 αὐτῇ Arist. ES non interpretatur Arist. 415b 12

(ὅτι μὲν οὖν)—21 (καὶ τὸ φῶτόν)

33 ψυχὴν ἔχει etiam Arist. SUX: μετέχει ψυχῆς Arist. ETV

δρυμὸς ποιεῖ τὴν αἰτίαν τῆς αὐξήσεως ἀνάπτων ταῖς ῥοπαῖς τῶν στοιχείων, 93
οὐ τῇ ψυχῇ· τὰ γάρ φυτά φησι κάτω μὲν ὑπερουσθαι διὰ τὸ τὴν γῆν 15
φέρεσθαι κάτω καὶ ὅσον ἐν αὐτοῖς μᾶλλον γεῶδες, ἄνω δὲ τοῖς κλάδοις
καὶ ὅσον ἐν αὐτοῖς μᾶλλον πυρῶδες. οὔτε γάρ τὸ ἄνω καὶ κάτω καὶ ὅσος
5 λαμβάνει· οὐ γάρ τὸ αὐτὸ πάσι τὸ ἄνω καὶ κάτω, ἀλλ' ἡμῖν μὲν ταῦτον
τὸ ἄνω, ἥπερ καὶ τῷ παντὶ, τοῖς φυτοῖς δὲ τούμπαλιν ἔχει. τὸ γάρ κάτω 20
τοῦ παντὸς ἐκείνοις ἄνω ἔστιν· δὲ γάρ η κεφαλὴ τῷ ζῷῳ, τοῦτο η ῥίζα
τῷ φυτῷ, εἰ γρὴ τὰ ὄργανα λέγειν ἔτερα καὶ ταῦτα τοῖς ἔργοις. ὥσπερ
οὖν τοῖς ζώοις η κεφαλὴ ἄνω, ἐν η τὸ στόμα καὶ τὰ ὄργανα τὰ πρὸς
10 τροφήν, οὕτω τοῖς φυτοῖς αἱ ῥίζαι ἄνω, δι’ ὧν ἔλκουσι τὴν τροφήν. ἔτι 25
δὲ καὶ τοῦτο ἄν τις παρὰ Ἐμπεδοκλέους οὕτω λέγοντος ἐπιζητήσειν, τί
τὸ συνέχουν εἰς τὰνατία φερόμενα τὸ τε πῦρ καὶ τὴν γῆν; διαστασθήσεται
γάρ ἐπὶ τὸ ἀντικείμενα γινομένη | τῆς φορᾶς τῶν στοιχείων, εἰ μὴ τὸ 94
συνέχουν ἀμεινον ἔσται καὶ διακρατήσει τὰς ἀντικείμενας ῥοπάς τοῦτο δὲ
15 οὐ τῶν στοιχείων ἄν τι εἴη, ἀλλὰ ψυχή. εἰ δὲ τοῦτο, αὕτη αἰτία τοῦ
αὐξάνεσθαι καὶ τοῦ τρέφεσθαι, οὐ τὰ στοιχεῖα. Ἐμπεδοκλῆς μὲν οὖν τὴν 5
γῆν καὶ τὸ πῦρ τῆς αὐξήσεως αἰτιᾶται, ἀλλοι δὲ οὐ συναριθμοῦσι τὴν γῆν,
ἀλλὰ τὴν τοῦ πυρὸς φύσιν καθ’ ἑαυτὴν ἀπογράψαντες τὸν πρὸς τὰς
αὐξήσεις· φαίνεται γάρ μόνον τῶν στοιχείων τὸ πῦρ τρεφόμενον καὶ αὐξα- 10
20 νόμενον, ὥστε καὶ τοῖς ζώοις καὶ τοῖς φυτοῖς ἐν τούτῳ θετέον τὴν αἰτίαν
τῆς αὐξήσεως. τὸ δὲ συναίτιον μέν πώς ἔστιν, οὐ μὴν καθ’ αὐτό γε αἴτιον,
ἀλλ’ η γραμμένη τούτῳ ψυχή· η μὲν γάρ τοῦ πυρὸς αὐξησις ἀδρίστος,
ἔνως ἂν ἔχῃ τὴν ὄλην τὴν πρὸς τὸ καίσθαι ἐπιτηδέαν, τῶν δὲ φύσει συν- 15
ισταμένων πάντων ἔστι πέρας καὶ λόγος καὶ μεγέθους καὶ αὐξήσεως, λόγος
25 δὲ οὐ πυρὸς ἔργον, ἀλλὰ ψυχῆς, καὶ εἰδούς μᾶλλον η ὅλης.

‘Αλλ’ οὖν ἐπειδὴ η δύναμις αὕτη τῆς ψυχῆς ἄρχεται μὲν ἐκ τοῦ 20
τρέφειν, τελευτὴ δὲ εἰς τὸ γεννᾶν, περὶ τροφῆς ἀναγκαῖον διορίσασθαι
πρῶτον· τούτῳ γάρ τῷ ἔργῳ πρώτῳ διενήνοχε τῶν λοιπῶν δυνάμεων τῆς
ψυχῆς. τοῖς μὲν οὖν ἔδοξεν εἶναι τροφὴ τὸ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου, οὐ πᾶν
30 δὲ ἐναντίον παντὶ ἐναντίῳ, ἀλλ’ δσα τῶν ἐναντίων μὴ μόνον γίνεται ἐξ 25
ἀλλήλων, ἀλλὰ καὶ τρέφεται η καὶ αὐξεῖται· ἔστι γάρ τινα ά γίνεται μέν,
οὐ τρέφεται δέ, οἷον τὸ κάρμνον ἐκ τοῦ ὄγκαιόντος, τὸ λευκὸν ἐκ τοῦ
μέλανος· ἔστι δὲ ά πρὸς τῷ γίνεσθαι καὶ τρέφεται ἐξ οὐ γίνεται, ὥσπερ
τὸ πῦρ· τρέφεται γάρ ὑπὸ τοῦ ὄγκου καὶ τῆς φύσεως τῆς | ὄδατώδους· 95
35 καὶ γάρ τὸ ἔλκιον ὄδατός ἔστι καὶ ἀέρος, ταῦτα δὲ ὄγρά, καὶ πάντα ὅσα
λιπαρὰ καὶ τηκτά. οὐκ ἀνακάμπτει μὲν οὖν οὐδὲ ἐπὶ τούτων η τροφή,
ἀλλὰ τὸ μὲν ὄγρον τροφὴ τοῦ πυρός, τὸ πῦρ δ’ οὐκέτι ὄγρον. αἴτιον δὲ
40 εἰδικώτερον μὲν τὸ πῦρ, ὄλικώτερον δὲ τὸ ὄδωρο. εἰδεῖ μὲν οὖν ὅλη

2 φησι κάτω] φυσικὰ τῶ Q   6 καὶ om. Q: incl. s   ante τῷ add. ἐν C
10 ἄνω] κατώ Q   19. 20 αὐξάνενον Arist. ET   23 τὴν (alt.) om. Q   24 καὶ
μεγ. καὶ αὐξ. etiam Arist. S: μεγ. (τε) καὶ Arist. rell.   25 τῆς ψυχῆς Arist. ET
27 τὸ suprascr. Q   καὶ περὶ Arist. ETW   διορίσασθαι etiam Arist. y: διω-
ρέσθαι (διορίσαται) Arist. rell.   31 καὶ αὐξεῖται C   37 οὐκέτι] οὐκέτι η
4*

τροφή τῇ οὐλῇ δὲ οὐκέτι τὸ εἰδος. οὐσα τούνυν τῶν ἐναντίων φασὶν οὗτως 95
ἔχει πρὸς ἀλληλα, ὡς οὐδώρ καὶ πῦρ, ἐπὶ τούτων ἡ τροφὴ φαίνεται οὖσα
τοῦ ἐναντίου τῷ ἐναντίῳ. τοῖς μὲν οὖν οὗτως ἀρέσκει, τοῖς δὲ ἔμπαλιν· 10
τρέφεσθαι γάρ τῷ οὐδώρῳ τὸ οὐδοιον, καθάπερ καὶ οὐδέποτεσθαι. λόγους δὲ
5 έχουσιν ἑκάτεροι βιοηθιδοντας ὧν ἀκούστεον.

Οἱ μὲν δὴ ἐκ τῶν ἐναντίων τρέφεσθαι λέγοντες εἶναι φησι τὸ
οὐδοιον ὑπὸ τοῦ οὐδώρου. τὴν δὲ τροφὴν δεῖ παθεῖν καὶ μεταβαλεῖν. ἡ γὰρ 15
πέρικις μεταβολὴ, ἡ δὲ μεταβολὴ πᾶσιν εἰς τὸ ἀντικείμενον ἡ τὸ μεταξύ.
ὧστε ἐκ τῆς ἐναντίας ὅρμηται προσήκει φύσεως εἰς τὴν οὐδοίαν, ἵνα
10 προσκριθῇ, ἀμήγανον δὲ προσκριθῇ γαι πρᾶπεν παθοῦσαν τὴν τροφὴν, ἀλλὰ
μεινάσαν ἐν τῇ αὐτῇ φύσει, οἷον τὸν ἄρτον ἡ τὸ κρέας. μεταβάλλει δὲ 20
ἡ τροφὴ ὑπὸ τοῦ σῶματος τοῦ τρεφομένου, ἀλλ’ οὐ τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς
τροφῆς. ἔλκει γάρ αὐτὴν τὸ σῶμα καὶ ἀλλοιοῦ, λέγω δὲ τὸ ἔμψυχον
σῶμα καὶ ζῶον. ὥσπερ οὖν ἡ τέκτων οὐ μεταβάλλεται ὑπὸ τῶν ἔσθων,
15 ἀλλ’ ὑπὸ ἑκείνου μεταβάλλεται τὰ ξύλα, οὗτα καὶ τὸ σῶμα τὸ ἔμψυχον 25
ἔχει πρὸς τὴν τροφὴν. εἰ δὲ καὶ τοῦτο μεταβάλλειν φιλονικούσῃ τις,
συγχωρητέον μὲν τοῦνομα, ἔτερον δὲ εἰδος τοῦτο θετέον εἶναι τῆς
μεταβολῆς, | καθόδη μεταβάλλει εἰς ἐνέργειαν ἢ ἀργίαν· οὗτοι γάρ καὶ τὸ 96
ἔμψυχον σῶμα περὶ τὴν τροφὴν καὶ ὡς τέκτων μεταβάλλει περὶ τὸ ξύλα.
οὗτοι μὲν οὖν ὡς ἐναντίων, ὁ δὲ ἐκ τῶν οὐδοίων ἰσχυρίζεται τῇ προσκρίσει.
προσκρίνεσθαι γάρ οὐ τὸ ἐναντίον τῷ ἐναντίῳ, ἀλλὰ τὸ οὐδοίον τῷ οὐδώρῳ. 5
ἢ μὲν οὖν ἑκάτεροι λέγουσι, ταῦτα ἔτειν· ήμας δὲ ὥσπερ διαιτῶντας αὐτοῖς
δῖοιν προσκανέρεσθαι, τί λέγουσι τὴν τροφὴν; πότερον τὸ τελευταῖον
20 προσκρινόμενον τῷ σώματι, ἡ τὸ πρῶτον, οἷον πότερον τὸν ἄρτον ἡ τὸ
αἷμα; ὁ μὲν γάρ ἄρτος ἡ πρώτη τροφὴ, τὸ δὲ αἷμα ἡ ἐσχάτη. οὐδένος
οὖν ὡς οἱ μὲν τὸ οἷον δὲ τὸ ἐρωτοῦν. ήμεις δὲ ἀμφότερα κατά τινα τρόπον.
τὴν μὲν γάρ ἀπεπτον τροφὴν τὴν δὲ πεπεμψένην. οὗτοι δὲ ἀμφοτέρους
ἐνδέχοιτο ἀν λέγειν ὅρμῶς· ἡ μὲν γάρ ἀπεπτος, ὡς ἐναντίον ἀν εἴη τροφὴ 15
τῶν ἐναντίων, ἡ δὲ πεπεμψένη, ὡς τὸ οὐδοιον. ὥσπερ οὖν ἐξ ήμισείας
25 ἑκάτεροι καὶ φεύδονται καὶ ἀλληλεύονται, ἀλληλεύει δὲ ὡς ἀμφω συνήγων.

Εἰ δὲ οὐδὲν τρέφεται μὴ μετέχον ζωῆς, τὸ ἔμψυχον ἀν εἴη σῶμα τὸ
τρεφόμενον, ἡ ἔμψυχον, καὶ οὐχ ἡ λευκὸν οὐδὲ μέλαν, ὥστε καὶ ἡ τροφὴ 20
πρὸς τὸ ἔμψυχον ἐστι, καὶ οὐ πρὸς τὰ συμβεβηκότα τῷ τοιούτῳ σώματι.
ἐστι δὲ ἔτερον τροφῇ καὶ αὐτητικῇ εἶναι, καὶ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτα,
35 τῷ λόγῳ δὲ διενήργει· τρέφει μὲν γάρ καθόδη τὴν οὐσίαν διαφυλάττει, 25
αὔξει δὲ καθόδη τῷ ποσῷ προστίθησιν. οὐκ δέ εἰ ἀμφω ταῦτα συνάπτεται,

2 έχειν C

ἢ scripsi ex Arist.: καὶ

14 ζῶον καὶ σῶμα Cs

ἀρ. ras. II litt. P: ἀργεῖται as

33 τὸ om. Arist.

7 ὑπὸ τοῦ οὐδώρου om. Arist. EW

τὸ om. Arist. E

16 φιλονικούσῃ libri

24 προσκρινόμενον] προσγινόμενον Arist.

28 et 29 ἡ PQ

34 τροφῇ C et Arist. E

8 ἡ δὲ μεταβολὴ C: om. PQ

11 δὲ] γάρ Cs

13 λέγει Q

18 καθ' δ P

ἀργίας] post

31 εἰ] ἐπει Arist.

32 οὐδὲ] ἡ Cs

36 συνάπτεται scripsi: συναύξεται

PQs: συνάγεται C

ἀλλ' ἐνίστε τρέφει μὲν αὐξεῖ δὲ οὐ· τοῦ μὲν γάρ τρέφεται δεῖται, ἔως 96
 ἀντὶ τὸ ἔμψυχον σῶμα, τοῦ αὐξεσθαι | δὲ οὐκ οὖν τόδε τι 97
 ἐστιν. οἷον ἵππος ἡ ἄνθρωπος, τοῦ τρέφεται δεῖται, ἡ δὲ πῶλος καὶ
 μειράκιον, καὶ τοῦ αὐξεσθαι. ὅταν δὲ ἥδη εἰς ἀκμὴν ἔληπτη τὸ ἔμψυχον
 5 σῶμα, τοῦ⁶ μὲν αὐξεῖται ἡ τροφή, τοῦ τρέφειν δὲ οὐδαμῶς, ἀλλ' ἡ
 ἥδη ποιεῖ καὶ γεννητικόν [τοῦ ὄμοιον γάρ]. τὸ γάρ σπέρμα περίτωμα ἡ
 τῆς ἐσγάτης τροφῆς. γένεται οὖν τηγανικότα καὶ γενέσεως αἰτίᾳ τροφή.
 γενέσεως δὲ οὐ τοῦ τρεφομένου (τοῦτο γάρ ἔστιν), ἀλλὰ τοῦ ἐξ αὐτοῦ
 γεννωμένου. τριῶν οὖν ἕργων τῆς τροφῆς ὅντων, τοῦ τρέφειν τοῦ αὐξεῖν 10
 10 τοῦ γεννᾶν, τὸ πρωτόν ἔστι τὸ ἀναγκαῖστατον τῷ ζῶντι σῶματι·
 πρὸς γάρ τὸ εἶναι αὐτῷ συντελεῖ καὶ πρὸς τὴν οὐσίαν· τὰ δὲ πρὸς τὸ
 ποσόν εἶναι ἡ ποιητικὸν ἄλλου ὄμοιον. ὑρέγεται γοῦν ἡ δύναμις αἴτη τοῦ 15
 θείου καὶ μιμεῖται ἐκεῖνο, ὃς ἐνδέχεται, σώζουσά γε τὸ ὑποκείμενον καὶ
 συνείρουσα τὴν γένεσιν. ὅιος στερηθῆν τροφῆς τὸ ζῶντον οὐ δύναται εἶναι·
 οὐ γάρ οὐδὲ τε ἐνεργεῖν ἡ σώζουσα αὐτὸν δύναμις χωρὶς τῆς οὐλῆς. τρία δέ
 15 ἐστιν οὐ μόνον ἕργα ταύτης τῆς δυνάμεως, ἀλλὰ καὶ ἀπλόντι τρία, ἢ περὶ 20
 αὐτήν μεωρεῖται· τὸ γάρ τρεφόμενόν ἔστι καὶ ὃ τρέφεται καὶ τὸ τρέφον.
 τὸ μὲν οὖν τρέφον ἔστιν ἡ πρώτη ψυχή, λέγω δὲ πρώτην τὴν ψυχήν, ὃ δὲ
 20 τρέφεται, τοῦτ' ἔστιν ἡ τροφή· ὥστε ἀνάγκη τὰ τρία ὑπάρχειν εἰς σύστασιν 25
 τοῦ γεννητικοῦ ζώου. εἴτε δὲ γεννητικὸν λέγεις τὸ τοιοῦτον ζῶον, εἴτε
 θρεπτικόν, οὐ λίγαν τῷ λόγῳ διύσει, πλὴν δύον γε ἀπὸ τοῦ τέλους μᾶλλον
 ἀπαντα προσαγορεύειν δίκαιον, τέλος δὲ τὸ γεννῆσαι οἷον αὐτό, ὥστε καὶ 98
 τὴν τοιαύτην ψυχὴν γεννητικήν ἀν δικαιότερον καλούμεν τοῦ ὄμοιού ἡ
 30 φυλακτικήν τοῦ ὄντος· τέλος γάρ ἐκεῖνο, καὶ οὐ χάριν καὶ τὸ φυλάττειν.
 ἔστι δὲ δύο οἵτις γρῆται ἡ ψυχὴ πρὸς τὸ τρέφειν τὸ ἔμψυχον σῶμα, τῇ τε 5
 δυνάμει τῇ θρεπτικῇ καὶ τῷ θρεπμῷ τῷ ἔμφυτῳ, ἀλλὰ τῇ μὲν ἔσωτῇ
 συμφυεῖ, τῷ δὲ ὥσπερ ἔξωθεν ὑποβεβλημένῳ δρητάνῳ, καθιστέορ δὲν καὶ
 τὴν κυβερνήτην εἰποίεις γρῆσθαι πρὸς τὸ κινεῖν τὴν ναῦν τῇ τε γειρὶ καὶ 10
 τῷ πηδαλίῳ, ἀλλὰ τῇ μὲν συμφυεῖ, τῷ δὲ ἔξωθεν κεχωρισμένῳ. ἡ μὲν
 οὖν δύναμις ἀκίνητος οὔσα κινεῖ μόνον, τὸ θερμὸν δὲ κινεῖται μὲν ὑπὸ τῆς
 δυνάμεως, κινεῖ δὲ τὴν τροφήν, ἡ τροφὴ δὲ αὖθις κινεῖται μόνον ὥσπερ
 τὸ πλοῖον. πάσαν δὲ ἀναγκαῖον τροφὴν δύνασθαι πέσσεσθαι· ἡ γάρ μὴ 15
 τοῦτο πάσχειν δυναμένη οὐδὲ τροφή. ἐργάζεται δὲ τὴν πέψιν τὸ ἔμφυτον
 35 θρεμόν, ὅιος πᾶν ἔμψυχον ἔχει τοιαύτην θερμότητα. τύπῳ μὲν οὖν ἡ
 τροφὴ τί ἔστιν εἴρηται· διασαρθρέον δέ ἐστιν ὄστερον περὶ αὐτῆς ἐν
 τοῖς οἰκείοις λόγοις. νῦν δὲ τοιοῦτον ἔστω δηλον, ὅτι ἔστιν ἡ θρεπτική²⁰
 δύναμις τῆς ψυχῆς σωστικὴ τοῦ ἔχοντος αὐτήν διετὸς τῆς οἰκείας ἐνεργείας

2 αὐξάνεσθαι C

Arist. ES αἰτία Q³: οὐτία ΠΩ(?)C θρεπτικόν] εἴτε θρεπτικὴν λέγεις τὴν τοιαύτην ζωὴν εἴτε γεννητικήν C θρεπτικήν (θρεπτικήν in ras.) Q: γεννητικόν P 33 πέλεσθαι as

6 τοῦ ὄμοιον γάρ delevi: γάρ οικ. as 8 γενέσεως] γεννήσεως

8 γενέσεως] γένεσις C 21. 22 εἴτε—
 26 vid. legisse τρέψει ut Arist. Ty: τρέ-
 φεται Arist. rell. 33 πέλεσθαι as 36 (35) τί ἔστιν ἡ τροφὴ Cs

7 γενέσεως] γεννήσεως

21. 22 εἴτε—
 22 θρεπτι-
 κήν (θρεπτικήν in ras.) 26 vid. legisse τρέψει ut Arist. Ty: τρέ-
 φεται Arist. rell. 33 πέλεσθαι as 36 (35) τί ἔστιν ἡ τροφὴ Cs

παρουσίᾳ τροφῆς, ἢ πρώτη δύναμις τῆς ψυχῆς γεννητικὴ τοῦ διμοίου τῷ 98 ἔχοντι.

5. Διωρισμένων δὲ τούτων λέγομεν κοινῇ πρῶτον περὶ πάσης αἰσθή-²⁵ σεως, εἴτα οὖτο περὶ ἑκάστης ἰδίᾳ. δοκεῖ δ' ἀπασα αἰσθησις ἐν τῷ 5 κινεῖσθαι πως καὶ πάσχειν συμβαίνειν, χρὴ δὲ ἀπλούστερον τέως ἀκούειν | τοῦ πάσχειν τε καὶ τοῦ κινεῖσθαι. ὅστερον γάρ πως ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως 99 ταῦτα λέγομεν διορισθέσται. πᾶν γάρ τὸ ἀλλοιούμενον διὰ πάλιος τινὸς καὶ κινήσεως ἀλλοιοῦται, ἢ δὲ αἰσθησις ἀλλοιούμενη δοκεῖ τὰ εἰδη τῶν αἰσθητῶν ἀναμάττεσθαι, ὅστε καὶ πάσχουσα. δεῖξει δὲ διάλογος προϊόντων 10 καὶ τὴν ἀλλοίωσιν ἐπ' αὐτῆς διπος χρὴ λέγειν, καὶ τὸ πάσχειν ἐπ' αὐτῆς διτι μὴ κυρίως· τέως δὲ ὑπερ ἔχην, ἀπλούστερον ἀκούστερον τούτων ἀπάντων τῶν δινομάτων. ἐπειὶ δὲ καὶ πάσχειν τὴν αἰσθησιν οἱ μὲν ὑπὸ τοῦ διμοίου 15 φασίν, οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ ἀναμοίου, ταῦτα δὲ διωρίσθη τε ἥδη ἐν τοῖς κοινοῖς λόγοις Ηερὶ γενέσεως καὶ φιλορᾶς, ἵτι ἀμφοτέρα πῶς ἔστιν ἀληθῆ οὐκ ἐπὶ 20 τῆς αἰσθήσεως μόνης, ἀλλ' ἐπὶ πάντων διμοίων διάλογοιν πάσχειν. καὶ νῦν δὲ διορισθέσται. ἐπειδὴ γάρ τὸ πάσχον ὑπὸ τούς δύναμει ἔστιν οἷον τὸ 25 ποιοῦν, πεπονθῆς μὲν διμοίον ἔστι τῷ ποιοῦντι, πάσχον δὲ ἀνάμοιον. ἀλλ' ὑπερ εἶπον, περιμένειν προϊόντα προστίκει τὸν λόγον· διορεῖ γάρ ταῦτα ἀπαντα ἀκριβῶς πῶς ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως λέγεται· πρότερον δὲ δισ ἄν τις 20 ἀπορήσειν ὑπὲρ αὐτῆς ἐπεξίημεν.

Εἰ τοίνυν ἡ αἰσθησίς ἔστιν ἡ ἀντιληπτικὴ τῶν αἰσθητῶν, ἔστι δὲ καὶ τῶν αἰσθητηρίων ἔκαστον αἰσθητόν (σῶμα γάρ ἔκαστον καὶ ἐκ τῶν στοιχείων, οἷον ὀφθαλμὸς καὶ γλῶττα καὶ οὐρᾶς). διὸ τί οὐχὶ καὶ τῶν αἰσθητηρίων 25 αὐτῶν ἡ αἰσθησίς ἀντιλαμβάνεται, ὡς καὶ μηδενὸς ἔξωθεν παρόντος ὑπὸ τῶν αἰσθητηρίων κινεῖσθαι; πῶς οὖν οὐχ ὄρθιμεν τοὺς ὀφθαλμούς, ἢ τὰ γράμματα τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλὰ τοῖς ὀφθαλμοῖς τὰ ἄλλα; καὶ πῶς οὐχ ἀπτάμεθα τῆς σαρκὸς καὶ τῆς περὶ τὴν σάρκα θερμότητος, ἀλλὰ τῇ σαρκὶ τῶν ἄλλων; ὅτιον οὖν διτι τὸ αἰσθητὸν καὶ ἡ αἰσθησίς συνειληπται ἐν τοῖς | ὀργάνοις καὶ δινάμεις ἔστιν ἔκάτερον, οὐκ ἐνεργείᾳ. καθάπερ οὖν τὸ 100 καυστὸν οὐ κάσται ὁρ' ἔστιν οὐρόν, ἀλλ' ὁρ' ἔτέρου τοῦ καυστικοῦ (ἔκασ τὸ γάρ ἀν ἔστιν τὰ δύνατα, νῦν δὲ δεῖται πυρός). οὖτω καὶ τὸ αἰσθητικὸν οὐχ οὖτον τε, καθ' ἧν ἔχει δύναμιν, ἐνεργῆσαι μὴ κινοῦντος αὐτὴν τοῦ αἰσθητοῦ, κινεῖ δὲ διταν ἔξωθεν ἢ καὶ μηδενὶ συνειλημμένον καὶ ὕσπερ ἐν· οὐδὲ γάρ ἡ σφύρα αὐτάρκης κινῆσαι τὴν τέχνην οὐδὲ τὸ τρύπανον οὐδὲ δι 15 πρίν, ἀλλ' μη τὸ μέλιν πρίεσθαι ἢ μέλιν τρυπάσθαι ἔξωθεν ἢ. δοκεῖ δέ μοι ταύτην μὴ ἀπλῆς κινεῖν τὴν ἀπορίαν Ἀριστοτέλης, ἀλλ' ὡς 10 καθαπομένην μᾶλιστα τῶν καὶ χωρισθεῖσαν τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος

3 λέγομεν etiam Arist. VWX: λέγωμεν Arist. rell.

A 7. 323b1 ante καὶ add. τε Q

14 Περὶ γενέσεως καὶ φιλορᾶς]

15 ἐλέγομεν s errore typoth.

15. 16 καὶ νῦν δὲ διορισθέσται om. Arist., sed Ἀλέξανδρος λέγει φέρεσθαι καὶ ταύτην γραφήν λεκτέον δὲ καὶ νῦν Philop. ad h. l.

24 αὐτῶν om. C

30 καίεται Q

ὑρ' ἔστιν (αὐτοῦ) etiam Arist. SUV: καθ' ἔστιν (αὐτὸ) Arist. rell.

31 αἰσθητὸν C

35 post ἢ add. τὸ Cs

αἰσθητικὴν εἶναι λεγόντων. εἰ γάρ οὖτα τε καὶ χωρὶς τῶν ὑργάνων αἰσθάνεσθαι, διὰ τί οὐχὶ καὶ αὐτῶν αἰσθάνεται τῶν ὑργάνων;

Ἐπεὶ οὖν τὸ αἰσθάνεσθαι λέγουμεν διγῆς (καὶ γάρ τὸν καθιεύσθαιτα ἀκούειν καὶ ὄρχην λέγουμεν ἀλλὰ δυνάμει, καὶ τὸν ἀκούειντα ηδη καὶ ὅρπντα σᾶλλα¹² ἐνεργοῦ¹³ γείχει), διγῆς ἂν λέγοιτο καὶ ἡ αἰσθησίς καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι, τὸ μὲν δυνάμει, τὸ δὲ ἐνεργείᾳ. ἔστι δὲ τὸ ἐνεργεῖν καὶ τὸ κινεῖσθαι οὐχὶ τὸ πούτον, ἀλλ’¹⁴ 20 οὐδὲ τὸ ἐνεργεῖν ταῦταν καὶ τὸ πάσχειν, ἀλλ’ εἴ τι μὲν κινεῖται, πάντως καὶ ἐνεργεῖται. τὸ δὲ ἐνεργοῦν οὐ πάντως κινεῖται, ἀλλ’ δὲ τὰ γένη πέπονθε πρὸς τὰ εἰδῆ, τοῦτο πάσχει καὶ ἡ ἐνέργεια πρὸς τὴν κίνησιν· τῆς γάρ ἐνεργείας ἡ μέν 10 τις αἰσὶ τελεία καὶ ἡ ὄτισθιν μέρει τοῦ χρόνου καθ’ ὃν γίνεται ἡ αὐτή, εἰς τὸ δὲ ἀτελῆς καὶ αἰσὶ ἀλληλή· ἡ δὲ κίνησις οὐδὲ ἡ τέλειος ἐνέργεια, καθίσπερ εἰρηται πρότερον, ἀλλ’ ἡ ἀτελῆς, πάσχει δὲ αἰσὶ τὸ δυνάμει τοιαῦτα ὅπνι¹⁵ 20 τῶν ἐνεργείας τοιούτων, διὸ ἔστι μὲν ὡς ὅπνι τοῦ ὄψισθιν, ἔστι δὲ ὡς ὅπνι τοῦ ἀνομούσιου. πάσχει μὲν γάρ τὸ ἀνόμοιον. πεπονθήσει δὲ ὅμοιοι γίνεται.

Τοῦτο τε οὖν διαιρετέον, διτι οὐ ταῦτα τὸ ἐνεργεῖν καὶ τὸ κινεῖσθαι, ἢ οὐδὲ δὴ τὸ ἐνεργεῖν καὶ τὸ πάσχειν, καὶ ἔτι πρὸς τούτῳ καθόλου περὶ δυνάμεως καὶ ἐντελεχείας, διτι οὐχὶ ἀπλῶς λέγεται. λέγεται μὲν γάρ καὶ οὐτας ἐπιστήμων ὁ ἀνθρώπος, διτι πέφυκε δέχεσθαι ἐπιστήμην, λέγεται δὲ ἐπιστήμων ὁ γεωμετρης, διτι ἔχει ηδη τὴν ἐπιστήμην· ἐκάτερος δὲ τούτων οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον δυνατός ἔστιν, ἀλλ’ ὁ μὲν διτι τὸ γένος τοιούτων καὶ ἡ φύσις ἡ τοῦ ἀνθρώπου, ὡς εἶναι δεκτικὴ ἐπιστήμης, ὁ δὲ διτι βιουλημέτις θεωρεῖν εὐθὺς δύναται, εἰ μή τι κωλύει τῶν ἔξωθεν τρίτος δὲ ἐπὶ τούτοις ἔστιν ὁ γεωμετρῶν ηδη καὶ θεωρῶν, ἐντελεχείᾳ τις οὗτος ὡν ἐπιστήμων καὶ τέλειος μόνος, οἱ δὲ πρότεροι ἀμφότεροι μὲν κατὰ δύ-²⁵
20 ναμιν ἐπιστήμονες· ἀλλ’ ὁ μὲν δεῖται μαθήσεως καὶ τῆς κατὰ τὴν μάθησιν ἀλλοιώσεως καὶ τοῦ μεταβαθύλλειν ἐκ τῆς ἔξισις τῆς ἐναντίας (ἐκ γάρ²⁵ ἀγνοίας εἰς γνῶσιν καὶ ἐξ ἀνεπιστημοσύνης εἰς ἐπιστήμην κινεῖται). ὁ δὲ ἔχει μὲν τὴν ἔξιν, οἷον τὴν ἀριθμητικὴν ἡ τὴν γραμματικήν, δεῖται δὲ μόνου τοῦ ἐνεργῆται. οὐκ ἔστιν οὖν ὁ αὐτὸς τρόπος ἀμφοῖν τῆς ἐνδείας, τοῦ³⁰ 25 τε μὴ ἔχειν ὅλως ἀλλὰ πεφυκέναι, καὶ τοῦ ἔχοντα μὴ κεχρησθαι, καὶ οὐ ταῦτα τὸ πάσχειν ἐπ’ ἀμφιτέρων τοῦ τε μανθάνοντος τὴν ἐπιστήμην καὶ τοῦ ἔχοντος ηρεμοῦσαν, ἀλλ’ ὁ μὲν ἦν ἔχει διτι θεσιν, ταύτην ἀπόλλουται²⁰ 30 φύεταιται γάρ ἡ ἀγνοία καὶ ἔκχωρεῖ ἐπεισιόντης ἐπιστήμης· ὁ δὲ ἡγίκα ἀν ἐνεργῆται τὴν ἐπιστήμην, ἦν ἔχει, ταύτη γρῆται. ὥστε ἔκει μὲν φύοντα τῆς προσπούντης ποιότητος, ἐνταῦθα δὲ τελείωσις μᾶλλον· θεωροῦν³⁵ γάρ γίνεται τὸ ἔχον τὴν ἐπιστήμην, τοῦτο δὲ οὐκ ἀλλοίωσιν ταῦτα ταῦτα³⁷ τελεῖσθαι³⁸ τοῦ προσπάρχοντος, ἐνταῦθα δὲ εἰς αὐτὸν ἡ ἐπίδοσις καὶ εἰς⁴⁰

12 εἰρηται] Phys. Γ 2. 201β31

add. καὶ Qs

post εἰρηται add. καὶ Qs

18 post δέχεσθαι

19 post ἐπιστήμων add. καὶ C's

21 δεκτικὴν C

23, 24 οὕτος

ῶν] ὥν. οὗτος C's

27 δὲ ε. q. s.] ὁ δὲ (scil. μεταβαθύλλον) ἐκ τοῦ ἔχειν τὴν αἰσθησιν

28 τὴν γραμματικήν Arist.

33 ante ἐπιστήμης add. τῆς Cs

33 ante ἐπιστήμης add. τῆς Cs

35 θεωροῦν Q'C:

θεωρῶν Q(C)P

37 τοῦτο] ταῦτα Qs

τὴν τελείωτητα τοῦ προϋπάρχοντος. εἰ δέ τις τούνομα ἀγαπῶγη τῆς 102 ἀλλοιώσεως καὶ ἐπὶ τούτων, ἀλλὰ διοριστέον γε ἀκριβῶς, θτὶ τὸ μὲν ὄνομα ἔσως ταῦτάν, τὸ δὲ πρᾶγμα οὐχὶ ταῦτάν, ἀλλ’ ἔτερον τοῦτο γένος ἀλλοιώσεως. διὸ οὐ καλῶς ἔχει λέγειν τὸν ἔχοντα τὴν φρόνησιν ὅταν φρονῇ ἀλλοιούσθαι· 15 οὐδὲ γάρ τὸν οἰκοδόμον ὅταν οἰκοδομῇ, οὐδὲ τὸν χαλκοτύπον ὅταν χαλκεύῃ, μήποτε δὲ οὐδὲ τὸν μανθάνοντα καὶ λαμβάνοντα τὴν ἐπιστήμην ὑπὸ τοῦ κατ’ ἐνέργειαν ἐπιστήμην οὐδὲ τοῦτον πάσχειν κυρίως θετέον, ἀλλὰ δύο 20 τρόπους εἶναι τοῦ τε πάσχειν καὶ τοῦ ἀλλοιούσθαι, καὶ τὸν μὲν κυρίως, τὸν δὲ οὐ πάνυ· οὐ γάρ δημιώς πάσχειν ἥτετόν τὸν μεταβάλλοντα ἐξ ἐπιστήμης 10 εἰς ἄγνοιαν καὶ τὸν ἐξ ἀγνοίας εἰς ἐπιστήμην, ἀλλ’ ἐκεῖνον μὲν πάσχειν κυρίως (μεταβάλλει γάρ ἐπὶ τὴν στέρησιν), τοῦτον δὲ οὐκέτι· πρόσεισι γάρ 25 ἐπὶ τὴν ἔξιν καὶ τὴν τῆς φύσεως τελείωτητα, εἰς ἣν η̄ κίνησις. ὡςπερ οὖν ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης ὁ μὲν ἄρτι μανθάνων τὴν πρώτην κινεῖται μεταβολήν, ὁ δὲ μεριμνηκὼς ἔχει μὲν ἥδη τὴν ἔξιν, προσθεῖται δὲ τῆς 103 ἐνέργειας, οὗτῳ καὶ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως τὸ μὲν σπέρμα τοῦ ζῶου καὶ τὸ ὄδν τὴν πρώτην μεταβάλλει μεταβολήν, καθ’ ἣν γίνεται αἰσθητικόν· ὅταν δὲ γένηται ζῶον, ἔχει ἥδη τὴν ἔξιν, ἐλλείπει δὲ αὐτῷ η̄ ἐνέργεια. διαφέρει δὲ τοσοῦτον τῆς ἐπιστήμης η̄ αἰσθησις, θτὶ τῇ μὲν ἔξωθεν δὲ παραγενέσθαι τὰ προαξόμενα αὐτὴν εἰς ἐνέργειαν, τὸ δηματὸν καὶ τὸ ἀκουστὸν καὶ τὸ 20 ἀπότον· η̄ δὲ ἐπιστήμη οὔκοινεν ἔχει τὰ ἐπιστητά· τὰ γάρ νοήματα ἐπιστητά 10 ἔστι τὰ καθόλου, ἀπερ αὐτῇ συναθηρίζει καὶ ἔντητῃ θησαυρίζεται· καὶ ἐπ’ αὐτῷ προγειρίζεσθαι, ὅταν βούληται, τῇ δὲ αἰσθήσει τὰ καθέκαστα ὑπέκειτο καὶ τὰ ἐν μέρει, ταῦτα δὲ ἔξωθεν καὶ τῆς φύσεως ἔργα, οὐ τῆς ψυχῆς. διὸ νοῆσαι μὲν ἐφ’ ήμιν, ὅταν βούλωμεθα, αἰσθέσθαι δὲ οὐκ ἐφ’ ήμιν, ἀλλ’ 25 ἀνάγκη ἔξωθεν ὑπάρχειν τὸ αἰσθητόν. διὰ δὲ τοῦτο καὶ δσαι τῶν τεχνῶν ποιητικῶντεραι, ἀς τῶν αἰσθητῶν ἐπιστήμας ὠνόμασεν Ἀριστοτέλης, καὶ περὶ τὸ καθ’ ἔκαστον μᾶλλον ἡ περὶ τὸ καθόλου, οὐδὲ αὐται ἐνεργοῦσιν, 30 ὅταν προαιρῶνται. η̄ γάρ ὅλη καὶ ταύταις ἔξωθεν, ὡς χαλκευτικὴ μὲν ὁ γαλοκός, οἰκοδομικὴ δὲ οἱ λίθοι. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ὕστερον, νῦν δὲ λέγομεν θτὶ ἔστι τὸ αἰσθητικὸν δυνάμει, οἷν τὸ αἰσθητὸν ἐντελεχεῖα. τὸ δὲ δυνάμει δημοσιεύεται, προείρεται, δτι οὐγ̄ ὡς τὸν παιδὸν λέγομεν 35 δυνάμει στρατηγόν, ἀλλ’ ὡς τὸν ἐν ἡλικίᾳ ὄντα καὶ ἔξιν ἔχοντα. πάσχον μὲν οὖν δημιου, πεπονθός δὲ ὡμοιώται καὶ ἔστιν οἰον ἐκεῖνο. |

6. Ήως δὲ ἐπ’ αὐτῶν τὸ πάσχειν ἀκουστέον, καὶ θτὶ μὴ κυρίως, προείρεται. 104
35 τίνα γάρ ἔστι τὰ πάσχοντα κυρίως, καὶ τίνα τὰ ἀλλοιούμενα, διώρισται ἐν τοῖς προτέροις λόγοις ἴκανῶς. ἀλλ’ ἐπειδὴ μάτις τῆς δυνάμεως ἔχομεν δὲ ὄνομα ἴδιον ἐπὶ τῶν τὴν ἔξιν ἐχόντων, μήτε τοῦ τὴν ἔξιν μεταβάλλειν εἰς ἐνέργειαν, χρώμεθα μὲν ἐπ’ αὐτῶν τῇ καινῶς λειρομένῃ δυνάμει καὶ τῷ κοινῷ λειρομένῳ πάσχειν, διαστελλόμεθα δὲ τὰ σημανόμενα. θτὶ γάρ οὐ

1 δέ supraser. Q: om. PC   2 μὲν οἰον. Q: incl. s   11 τοῦτο as   19 καὶ (post δημοσιεύεται) οἰον. C   22 καθέκαστα] καθ’ αὐτά C   24 αἰσθάνεσθαι QC’s et Arist.   26 ἐπιστήμονας C   ante Ἀριστοτέλης add. ὁ Q   30 λέγομεν P
ζεῖται οἰον. Q   34 μὴ supraser. P   38 et 39 κοινῷ Cs

πάσχουσα κυρίως ή αἰσθητικής ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν, ἀλλ' οὐδὲ ὅλοισιουμένη¹⁰ δέγεται αὐτῶν τὰ εἰδῆ, δὴ λόγον ἐκεῖθεν· οὐ γάρ λευκὴ γινομένη τῶν λευκῶν ἀντιλαμβάνεται, οὐδὲ θερμὴ τῶν θερμῶν, οὐδὲ γλυκεῖα τῶν γλυκών, ἀλλ' ἐκμάττεται μὲν τὰ εἰδῆ τῶν αἰσθητῶν καὶ τοὺς λόγους ἄνευ τῆς θλητῆς,¹⁵ 5 ὥσπερ ὁ κηρός τὸ εἰδός τῆς γρυπῆς σφραγίδος ἄνευ τοῦ γρυποῦ, οὐ μὴν θλητή γινομένη τῷ εἰδεῖ, οὐδὲ τρεπομένη σωματικῆς, ἀλλ' οὐδὲ σχηματικομένη ἐπιπολῆς· ὁ γάρ κηρός, εἰ καὶ μὴ τὴν θλητήν δέγεται τῆς σφραγίδος, ἀλλ' ἐπιπολῆς ἐσγγραμματίζετο, η̄ δὲ αἰσθητική δῆλη δὲ δηλητή τὸ εἰδός ἀναλαμψίαν²⁰ βάνει τοῦ αἰσθητοῦ καὶ οὐ μεταβάλλουσα ἐκ τῆς ἔξιστος, η̄ς πρότερον εἴγεν,

10 ἀλλὰ τούναντίν ἦν ἔχει τελειωτά καὶ βεβαιουμένη τῷ ἐνεργεῖν. τοιωδῶν μὲν οὖν η̄ καθόλου αἰσθητικής, καὶ²⁵ ἕκαστην δὲ ἴδιᾳ ὥριτέον· οὐδὲ γάρ ὁ κοινὸς τοῦ λόγου αὐτῆς ἀντιλαμβάνεται μὲν εἴδη κοινός, ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ αἰσθητῇ τὸ πρότερον καὶ τὸ δεύτερον. τοῦ δὲ περὶ ἕκαστης αἰσθητικῆς λόγοι πρότερον τὰ αἰσθητὰ διαιρετέον.

15 τῶν τοίνυν αἰσθητῶν τὰ μὲν καθ'³⁰ αὐτά ἔστιν αἰσθητά, τὰ δὲ κατὰ συμβεβηκότα. καὶ τῶν καθ'³⁵ αὐτὰ τὰ μὲν κοινά ἔστιν ἀπαστῶν (τῶν αἱ-¹⁰ συγκέντησιν), τὰ δὲ ἴδια καθ'⁴⁰ ἕκαστην· ἴδια μὲν ἕκαστης, ὃν οὐχ οἶν τε ἀλλὰ ἀντιλαμβάνεται καὶ περὶ ἡ̄ ξιτιστα ἀπατᾶται, εἰ κατὰ φύσιν τε ἔχει καὶ μηδὲν ἐμποδίζοι τῶν ἔξωθεν, οἷον η̄ θέσις η̄ διάστημα ἀσύμμετρον.⁴⁵ 20 ἀνεξαπάτητος γάρ περὶ τὰ γρωμάτα η̄ ὄψις, ὅταν αὐτῇ τε ἔχῃ εἰλικρινῶς καὶ διὰ καθαροῦ τοῦ ἀέρος τὰς ἐνεργείας παιῆται καὶ ἀπὸ συμμέτρου διαστήματος καὶ τῶν γρωμάτων οὗτως κειμένων. οὗτως δὲ ἔχει καὶ η̄ ἀκοή περὶ τοὺς ψόφους· δεῖ γάρ αὐτήν τε ὅγιανεν καὶ τὸ μεταξύ ἡρεμοῦν εἶναι καὶ τὸ διάστημα σύμμετρον.⁵⁰ τρον. οὗτοις καὶ περὶ χυμοὺς η̄ γεῦσις. η̄ δὲ ἀρχὴ πλείους μὲν ἔχει 25 διαφορὰς καὶ οὐχ οἶν τε ἐνὶ περιλαβεῖν ὄντας τὸ ὑποκείμενον ταύτη τῇ αἰσθητῇ, ὡς τὸ γρωμάτα ἔστιν ἐπὶ τῆς ὄψεως καὶ οἱ ψόφοι ἐπὶ τῆς ἀκοῆς.⁵⁵ 30 καὶ γάρ λείψων καὶ τραχέων καὶ σκληρῶν καὶ μαλακῶν καὶ βαρέων καὶ κούφων καὶ θερμῶν καὶ ψυχρῶν καὶ ἔηρῶν καὶ ὄγρῶν ἀντιλαμβάνεται, καὶ ἔστι πεντακατάστησις⁶⁰ αὐτῇ συζητῶν ἀνώνυμος ἐνικαθάπτει εἰπεῖν ὄντας οὐ μῆν, εἰ καὶ 35 πλείον ταύτη τὸ ὑποκείμενα, ἔτερον τρόπουν ἐνεργεῖ περὶ αὐτὰ η̄ διπέρη ἕκαστη τῶν λοιπῶν περὶ τὰ ἴδια, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ περὶ τὰ αὐτῆς ξιτιστα εὐεξαπάτητος· καὶ ὥσπερ η̄ ὄψις οὐχ ἔξαπατᾶται τί τὸ γρωμα, ἀλλὰ τί τὸ κεχρωμένον, εἰς οὐδὲ η̄ ἀκοή τίς δὲ ψόφος, ἀλλὰ τί τὸ ψυφοῦν η̄ ἐν ποίῳ τόπῳ, πότερον ἐν δεξιᾷ η̄ ἐν αριστερᾷ, η̄ διπέτισθεν η̄ ἐμπροσθετεῖ· οὗτοις καὶ η̄ ἀρχὴ τοῦ σκληροῦ μὲν 40 ἀντιλαμβάνεται καθ'⁶⁵ αὐτήν, τί δὲ τὸ σκληρόν, οὐχ οὖτα τε εἰπεῖν καθ'⁷⁰ αὐτήν. τὰ μὲν οὖν | τοιωτά λέγεται ἴδια ἕκαστης εἶναι αἰσθητικῆς, κοινὰ αἰσθητικῆς⁷⁵ 45 post εἰ add. καὶ Cs 22 ξηρόν PQ 27 μαλακῶν καὶ σκληρῶν Q εὐεξαπάτητος Q³ (εἰς in ras.): ἀνεξαπάτητος PC 33 τέρπω εἰς τρέπω Q 39 τέρπων] K 535

10 τοιωτό Cs

12 αὐτῆς] αὐτὸς Qs

16. 17 τῶν αἰσθητῶν addidi

18 post εἰ add. καὶ Cs

22 ξηρόν PQ

27 μαλακῶν καὶ σκληρῶν Q

31 αὐτῆς] αὐτῆς Q

εὐεξαπάτητος Q³ (εἰς in ras.): ἀνεξαπάτητος PC

33 τέρπω εἰς

τρέπω Q

39 τέρπων] K 535

προσιόντος καὶ ἀπιόντος τοῦ ὑσφρητοῦ, καὶ γεῦσις ὁμοίως, ἡ δὲ ἄφη καὶ 106 συφέστερον. τάχιστα δὲ οὐ μόνον κύνησις, ἀλλὰ καὶ ἡρεμία καὶ ὀρθυμός κοινὰ πασῶν αἰσθητὰ τῶν αἰσθήσεων· ἐκάστη γάρ οὖν τέ ἔστι τῶν ἰδίων αἰσθητῶν 10 συμπαραστηρεῖν τὸν ἀριθμόν, μέγεθος δὲ καὶ σχῆμα κοινὰ μᾶλιστα τῇ τε ὅραισσει 5 καὶ τῇ ἄφῃ. κατὰ συμβεβηκότες δὲ λέγεται αἰσθητὰ ἢ καθ' αὐτὰ μὲν οὐκ ἔστιν αἰσθητά, τῷ δὲ συμβεβηκένται τοῖς ἀπλῶς αἰσθητοῖς· αἰσθητὸς γάρ δὲ Διάρους 15 οὐδὲς ἡ ὁ Διάρης οὐδὲ ἡ Διάρης, ἀλλ' ὅτι συμβεβηκότες τῷ Διάρει καὶ λευκῷ εἶναι. Ἀριστοτέλης δὲ τὰ κατὰ συμβεβηκότες αἰσθητὰ οὗτως ἐρμηνεύει· κατὰ συμβεβηκότες γάρ τούτου αἰσθάνεται, διότι τῷ λευκῷ τοῦτο συμβεβηκέν 20 οὖν αἰσθάνεται, ὥσπερ ἂν εἰ λέγοι ὅτι κατὰ συμβεβηκότες τοῦ Διάρους αἰσθάνεται, διότι τῷ λευκῷ συμβεβηκότες Διάρει εἶναι. Ἐνīος δὲ αὐτῷ πολλάκις καὶ ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων τῷ τοῦ συμβεβηκότος ὀνόματι κεχρῆσθαι, ὥσπερ καὶ ἐν Κατηγορίαις περιαιρουμένων γάρ φησι τῶν ἀλλων, ὅσα συμβεβηκότα 25 ἔστι τῷ δεσπότῃ, οἷον τοῦ ἀνθρωπον εἶναι καὶ τὰ ἔξης. ὅτι καὶ οὐδὲν πάσχει φησὶν ὑπὸ τῶν τοιούτων ἡ αἰσθησις ἡ τοιαῦτά ἔστιν, οἷον ἡ ὄψις 30 ὑπὸ τοῦ Διάρους ἡ Διάρης ἔστιν· οὐ γάρ ὄρατὸν ὁ Διάρης ἔστιν, | ἀλλὰ τὸ 107 χρῶμα Διάρους. τῶν δὲ καθ' αὐτὰ αἰσθητῶν τὸ ἕδυτα κυρίως αἰσθητά, καὶ πρὸς ἡ ἐκάστης πέφυκεν οὐσία τε καὶ ἐνέργεια. περὶ ὃν καὶ δὴ λέγομεν τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τῆς ὄψεως ποιητάμενοι.

ΑΟΓΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ.

7. Τῆς ὄψεως ἕδυτον αἰσθητὸν τὸ ὄρατόν· ἡ γάρ ὄψις ὄρασις, ἡ δὲ ὄρασις πρὸς τὸ ὄρατόν. ὄρατὸν δὲ λέγω πρώτως τὸ χρῶμα· εἰ δέ τι καὶ ἄλλο ἔστιν ὄρατόν, προσίων ὁ λόγος μηδουσει· δοκεῖ γάρ τινα ἐν φωτὶ μὲν 10 οὐχ ὄρασθαι, διπερ ἕδυτον τῶν χρωμάτων, ἐν σκότει δὲ λάμπειν, ἀνάνυμα δὲ ἐνὶ ὀνόματι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὥσπερ ἔχοντα προσείδων ὁ λόγος διασκρινεῖ, νῦν δὲ τοσούτον κείσθω τὴν πρώτην, διτὶ τὸ ὄρατόν ἔστι χρῶμα. τοῦτο δὲ 15 εἶναι πέφυκεν αἰσθῆσθαι τῆς τῶν σωμάτων ἐπιφανείας, ἡ καθ' αὐτὴν ὄρατή, καθ' αὐτὴν δὲ οὐδὲ διενυπάρχει αὐτῆς ἐν τῷ λόγῳ τὸ ὄρατόν, οὐδὲ διτὶ αὐτὴν ἐν τῷ λόγῳ τοῦ ὄρατοῦ περιέχεται, οὐπερ ἦσαν δύο τρόποι· τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων, ἀλλ' διτὶ πάντως ἐν ἑαυτῇ ἔχει τὸ χρῶμα, καὶ οὐχ 20 οἶνον τε ἄνευ χρωμάτος ἐπιφάνειαν σώματος οὔτε εὑρεῖν οὔτε νοῆσαι. ἐπεὶ τοινύν τὸ αἴτιον τοῦ ὄρατην εἶναι τὴν ἐπιφάνειαν ἐν αὐτῇ ἔστι τῇ ἐπιφα-

7 ὅτι] ἡ Cs 9 διότι] διτὶ Arist. τοῦτο—(10) αἰσθανεται scripsi ex Arist.: οὐ αἰσθανεται τοῦτο συμβ. 11 διτὶ τῷ λευκῷ C: om. PQ, sed διτὶ λευκῷ in marg. δὲ] γάρ Cs 13 ἐν Κατηγορίαις] 7. 7-35 non ad verbum relata φησι add. P² 16 ὄρατὸν om. Ms ἔστιν (alterum) om. QC 20 de titulo v. Praef. 25 οὐχ] μὴ C 27 τοῦτο C¹ in marg. a: οὗτω PQC 28 post ἡ add. ἔστι Cs

νείρη, διὰ τοῦτο λέγοιτ' ἂν ἡ ἐπιφάνεια καθ' αὐτὴν ὑρατή. τιῷ μὲν οὖν 108 ὑποκειμένῳ ταῦτὸν τὸ τε ὑρατὸν καὶ τὸ γρῦμα, τιῷ λόγῳ δὲ ἔτερον· τὸ μὲν γάρ ὑρατὸν πρὸς τὴν ὑρασιν λέγεται, τὸ γρῦμα δὲ καθ' αὐτόν, καὶ ὁ ὑρατὸν μὲν οὐκ ἔστιν ἀπειλούσης τῆς ὑράσεως, εἰ μὴ δυνάμει, γρῦμα δὲ 5 οὐ κωλύεται εἶναι, κανὸν μὴ ὑρᾶται. πᾶν δὲ γρῦμα κίνησίς ἔστι τοῦ κατ' ἐνέργειαν διαφανῆς, καὶ τοῦτο ἔστιν αὐτοῦ ἡ φύσις, καὶ οὐκ ἔστιν ὑρατὸν ἄνευ φωτός, ἀλλὰ πάντως ἔκαστον γρῦμα ἐν φωτὶ ὑρατόν. διὸ περ φωτὸς 10 πρῶτον λεκτέον. τί ἔστιν, εἴπερ διὰ τοῦτο γίνεται ὑρατὸν τὸ γρῦμα. πρῶτον δὲ τί τὸ διαφανές· τούτου γάρ τὸ φῶς οἷον ἐνέργειά τις καὶ τελειότης.

10 Λέγω τὸνν εἶναι διαφανὲς δὲ ἔστι μὲν ὑρατόν, οὐ καθ' αὐτὴν δὲ ὑρατὸν οὐδὲ ἀπὸλος εἰπεῖν, ἀλλὰ δι' ἀλλότριον γρῦμα. τοιοῦτον δέ ἔστιν ἀλλὰ καὶ ὅδωρ, εἴποις δὲ ἂν καὶ λίθους τινάς, οἱ καὶ αὐτῷ τούτῳ τιῷ ὅντιματι προσαγορεύονται, καὶ τὴν οὐδελον καὶ τὰ κέρατα καὶ ἀλλαξ φύσεις σωμάτων, μάλιστα δὲ τὸ δίδιον καὶ θεῖον σῶμα. καὶ τοῦτο μὲν πρώτως διαφανές, 20 15 δευτέρως δὲ διάρρητον δὲ τὸ ὅδωρ, ἔπειτα ὅσα ἐφεξῆς ἡριθμήσαμεν, καὶ τούτων ἔκαστον διαφανὲς οὐχὶ ἡ ὅδωρ οὐδὲ διάρρητος, ἀλλ' ἡ κινητὴ τινὸς φύσεως ἀπαντα κεκοινώνηκεν, δι' ἣν ἐνυπάρχουσαν αὐτοῖς καὶ ἔστιν εἰς διαφανῆ καὶ ὅντιμά τις. γίνεται οὖν ἀπαντα ταῦτα ὑρατὰ οὐ δι' οἰκεῖον γρῦμα· οὐ γάρ ἂν εἴη τι διαφανὲς κεχρωματισμένον, ἀλλ' ὅσα μάλιστα 20 25 ἀγρωμάτιστα, ταῦτα μάλιστα διαφανῆ. ὑρᾶται οὖν, εἴπερ ὑρᾶται, δι' ἀλλότριον ως ἔφην γρῦμα· κινεῖται γάρ ὅποι τῶν ἀλλοτρίων γρυμάτων, 30 κινεῖται δὲ οὐχὶ ως | ἀλλοιοῦσθαι, οὐδὲ ως μεταβάλλειν εἰς αὐτά, οὐδὲ 109 ὥσπερ ὁ κηρὺς τῶν σφραγίδων δέχεται τὰ γλύματα. οὗτος μὲν γάρ ἐπιπολῆς, δι' ἀλλοιοῦσθαι δὲ διορθώσας παραπέμπει τῇ ὥσπερ τὰ γρῦματα, καὶ 25 35 διὰ τὸν διαφανῆς ἀντίτιτα πλείσιν ὥσπερ, διεπειρεύεται τοῖς οὖσι τὸν ἦν, οὐδὲ συνετρέπετο τοῖς γρῦμασι καὶ συνηλλοιοῦτο. παραπέμπει δὲ οὐκ αἰσι τὰ γρῦματα πρὸς τὴν οὐδὲν οὔτε διάρρητον οὔτε τὰ ἀλλα τὰ προειρημένα διαφανῆ, ἀλλ' ἡρίκα ἂν γένηται ἐνέργειά διαφανῆ. γίνεται δὲ ἐνέργειά διαφανῆ, 10 ποιῶν παρουσίᾳ. τὸ μὲν οὖν θεῖον σῶμα δεῖ διαφανὲς ἐνέργειά δεῖ γάρ 30 35 διεπειρεύεται τοῖς οὖσι οὖν δυνάμει τὸ φῶς, ἐν τούτοις ἔστι καὶ τὸ σκότος· οὐδὲν γάρ ἀλλοιοῦσθαι τὸ σκότος ἡ τὸ δυνάμει διαφανές, τὸ δὲ φῶς 15 ἐντελέχειά τις καὶ τελειότητας τοῦ διαφανοῦς ἡ διαφανῆς. οὐ γάρ ἡ ἀρρώστη, οὐδὲ διάρρητος ἔτερα γάρ ἔκάστου καθ' ὃ ἔστιν ἔκαστον τελειότης. ἡ δὲ 20 25 διαφανῆ πάντων τελειότητα τὸ φῶς· οἷον γάρ γρῦμα ἔστι τοῦ διαφανοῦς, τὸ δὲ οἷον εἴπου, διτε οὐ γρωματίζει τὸν άρρώστη τὸ φῶς, ὥσπερ ἡ λευκότητα τὴν γιώνα, ἀλλ' αἰτιόν ἔστι τῷ άρρώστῃ τοῦ γενέσθαι αὐτὸν ὑρατόν, ὥσπερ τὰ

6 ἡ om. Q

7 πάντως ἔκαστον etiam Arist. SUX: πᾶν τὸ ἔκαστον Arist. rell. ὑρατόν] ὑρᾶται Arist. ETy 9 post τι add. ἔστι Ms 17 τινὸς] legit ἔστι τις φύσις ut Arist. UX: τις om. Arist. rell. ἐνυπάρχουσαν] legit ἐνυπάρχουσα ut Arist. SUVX: ὑπάρχουσα Arist. rell. 24 ἐπὶ πολλῆς Q τὰ om. Q 25 ἀν supraser. Q 27 τὰ (post ἀλλα) om. Cs προδιειρημένα Q 28 γίνεται —διαφανῆ add. Q² in marg. 37 γίνεσθαι C

χρώματα τοῖς σώμασι τοῦ ὄρᾶσθαι αἰτια γίνεται, καὶ προάγει τὸ δύναμει 109 διαφανὲς εἰς τὸ γήγεσθαι ἐντελεχείᾳ. ἔστι δὲ οὕτε τὸ πῦρ αὐτὸν φῶς 25 οὔτε ὁ ἥλιος οὐδὲ τὰ λοιπὰ ἀστρα, ἀλλ' ἡ ἐν τῷ διαφανεῖ αὐτῶν παρουσία, καὶ τοῦτο κοινὸν ὑπάρχει τοῖς τοιούτοις ἀπασι σώμασι τὸ δύνατθαι τὰ 5 δυνάμει διαφανῆ ἐνέργειά ποιεῖν, καὶ μάλιστα τῷ ἥλιῳ καὶ τοῖς λοιποῖς 110 θείοις σώμασι, δεύτερον δὲ τῷ πυρὶ καὶ εἴ τι ἀλλο πυρῶδες. ἔσικεν οὖν οὐχ ἢ τῷ πῦρ ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ φωτίζειν, ἀλλ' ἢ τινὸς ἀλληλο φύσεως κεκοι-
νώντες. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ζώων, οἷον τῶν καλουμένων 5 πυρολαμπιῶν, οὐ πῦρ μὲν οὐκ ἔχει, φωτίζει δὲ ὅμως κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ 10 σώματος τὸν πέριξ ἀέρα.

Τέ μὲν οὖν τὸ διαφανὲς εἴρηται, εἴρηται δὲ ὅμοιός καὶ τί τὸ φῶς, 10
ὅτι οὕτε πῦρ οὐδὲ ὅλως σῶμα οὐδὲ ἀπορροὴ σώματος οὐδενός (εἴη γάρ ἀν
καὶ οὗτος σῶμα). ἀλλὰ πυρὸς ἡ τοιούτου τιὸς ἐν τῷ διαφανεῖ παρουσίᾳ,
παρουσίᾳ δὲ οὐχ ὡς ἡ τῶν κιρραμένων πρὸς ἀλληλα, οὐδὲ ὡς τῶν ἐν τῷ
15 αὐτῷ τύπῳ παρακειμένων ἀλλήλων (ἀπαντα γάρ ταῦτα σωμάτων τὰ πάθη). 15
ἀλλ' ὡς ἡ τοῦ ὀρῶντος ἐνέργεια ἐν τῷ πάταχοντι, μᾶλλον δὲ τελειουμένῃ.
οὕτε γάρ σῶμα διὰ σώματος γωρεῖν ὅλον δοῦλο θυγατέρν, οὕτε δύο
σώματα ἀμα κατέχειν τὸν αὐτὸν τόπον, ὡς διὰ πολλῶν ἔμπροσθεν ἀποδέδεικται. 20
ἔχρη δὲ παγύτερον εἰναι τὸν ἀέρα, ἣνίκα δὲν ἔχῃ τὸ φῶς ἡ ὅπηνίκα δὲν
20 ἔχῃ τὸ σκότος, νῦν δὲ τὸ ἐναντίον δοκεῖ. ἀλλως δέ, εἰ τὸ σκότος στέρησις
ἐν τῷ διαφανεῖ τῆς τοῦ πυρὸς παρουσίᾳ, ἡ τούτου παρουσίᾳ τὸ φῶς ἔστι. 25
παρουσίᾳ δὲ ἀπασι σχέσις τοῦ παρόντος πρὸς ἐκεῖνο, ἦ πάρεστι, καὶ οὐχὶ σῶμα.
ἔτι δὲ εἰ σῶμα τὸ φῶς, καὶν ἐκινεῖτο ὑπὸ τῶν πνευμάτων. ἀλλ' οὐδὲ ἡ κίνησις
αὐτοῦ κατὰ φύσιν ἡν ἵεις τὸ κάτω, εἴγε καὶ λεπτότερον τοῦ πυρὸς τὸ
25 φῶς. ἔτι ἔχρη δὲν | γράνω κινεῖσθαι τὸ φῶς, εἴπερ σῶμα ἡν, νῦν δὲ III
ἀθρόως ἀπασι ὁ οἶκος πυρὸς εἰσκομισθέντος φωτίζεται, μᾶλλον δὲ ἀπασι ὁ
ἀέρα ἀντετελαντος τοῦ ἥλιου. Ἐμπεδοκλῆς δὲ οὐκ ὀρθῶς λέγει, οὐδὲ εἰ τις 5
ἀλλος οὗτο λέγει, ὡς κινουμένου τοῦ φωτὸς καὶ τινομένου πρῶτον μεταξὺ
τῆς γῆς (καὶ τοῦ περιέχοντος). εἴθι οὖτο πρὸς τὴν γῆν, ἡμᾶς δὲ λαν-
30 θάνοντος διὰ τὴν ταχυτῆτα τῆς κινήσεως· τοῦτο γάρ ἔστι καὶ παρὰ τὴν
ἐν τῷ λόγῳ ἀλλήλειν καὶ παρὰ τὰ φωτίμενα. ἐν μικρῷ μὲν γάρ δια- 10
στήματι καὶ μικρῷ φωτὸς κίνησις λάθοι ἀν, ἀλλ' ἀνατολῆς δὲ εἰς δυσμάς
λανθάνειν τηλικούτου σώματος κίνησιν μέγα λίαν τὸ αἰτημα.

"Ἔστι δὲ γρώματος μὲν δεκτικὸν τὸ ἄγρουν, φύσιον δὲ τὸ ἄψιφον,
35 ὥσπερ σχήματος τὸ μὴ ἔχον οἰκεῖον σχῆμα, καὶ γυμοῦ τὸ μὴ ἔχον οἰκεῖον 15
κινούν. ἄγρουν δὲ ἔστι τὸ διαφανὲς οἰκεῖον γρώματος· διὰ τοῦτο γάρ
διαφανὲς καὶ κινεῖται ὑπὸ τῶν ἀλλοτρίων γρωμάτων· ὡς εἴπερ οἰκεῖον
εἴγεν, ἐκεῖνο δὲν ἀντιφράστον ἐκάλυψε τὴν αἰσθησιν τῶν ἀλλοτρίων. ἀλλ' 20

2 post αὐτὸ add. τὸ C   8 δέ] δὴ Ms   9 ὅμως] ἵστως Q   11 εἴρηται
iteratum vid. legisse ut Arist. V   15 τὰ πάθη οἱν. Q   17 ὅλον] ὅλως C
19 post δὲ add. καὶ as   26 ἀθρόως add. P (P?) in marg.   28 πρώτου C
29 καὶ τοῦ περιέχοντος addidi   31 ἐν τῷ λόγῳ etiam Arist. SUX: τοῦ λόγου Arist.
rell.   ἀλλήλειν etiam Arist. SUVX: ἐνέργειαν (ἐνέργειαν) Arist. rell.

ὅταν μὲν ἐνεργείᾳ γένηται διαφανὲς ὑπὸ τοῦ φωτός, τότε γίνεται αὐτὸν III οἶνον γρῦπμα τὸ φῶς, καὶ τρικαῦτα γίνεται καὶ αὐτὸ πως ὄρατὸν καὶ αἴτιον τοῖς σώμασι τοῦ ὄρασθαι· ὅταν δὲ δυνάμει, οἷον δοκεῖ τὸ σκότος εἶναι, τίτε καὶ αὐτὸ ἀόρατον καὶ ἀφαίρεται τῶν ἄλλων γρωμάτων τὴν θέαν.²⁵ ὁ δὲ ἀόρατον δὲ ἔφαμεν τὸ σκότος οὐχ ὅτι παντελῶς οὐχ ὄραται, ἀλλ' ὅτι μόλις· διακρίνει γάρ καὶ τὸ σκότος η̄ ὅψις, ὥσπερ καὶ ἀπασα αἰσθησις τὴν στέργησιν τοῦ αὐτῆς αἰσθητοῦ, η̄ δὲ αὐτὴ φύσις | καὶ τὸ αὐτὸ ὑπο-Η2 κείμενον ὅτε μὲν σκότος, ὅτε δὲ φῶς ἐστίν, ὥσπερ τὸ αὐτὸ ὑποκείμενον ὅτε μὲν ὄρατο, ὅτε δὲ τυφλοῦσται. οὐ πάντα δὲ τὰ ὄρατα ἐν φωτὶ ὄρατά, 10 ἀλλὰ τὸ μὲν οἰκεῖον ἔκάστου γρῦπμα ἐν φωτὶ μόνον, ἕνia δὲ ἐν μὲν τῇ φωτὶ οὐχ ὄραται, ἐν δὲ τῷ σκότῳ κινεῖ τὴν αἰσθησιν, ὥσπερ η̄ οὐ γρῷματα ἡγετέον, εἴπερ ὄρθιῶς ἀφώρισται ἴδιον γρῷματος εἰναι τὸ κινητικὸν τοῦ κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς, η̄ ἄλλον τρόπον, οἶνον τὰ πυρώδη φαινόμενα καὶ ἐν νυκτὶ λάμποντα, ὃν ἐν μὲν γένος οὐκ ἔστι, διόπερ οὐδὲ ληρομάζεται ἐνὶ 10 15 διήμυται, πολλοῖς δὲ οὖσι καὶ διαφέρουσι κατ' εἰδος ἀλλήλων ἐν κοινῷ ὑπάρχει τὸ πυρώδη εἰναι δοκεῖν καὶ λάμπειν ἐν σκότει· τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ μόκητες καὶ κέρατά τινων ζώων καὶ ἐχθρῶν κεφαλαὶ καὶ λεπίδες καὶ ταὶ ὄφειλαροι, καὶ ἔντα δὲ τινα σεσηπότα· καὶ τούτων δὲ ἔκάστου τὸ μὲν οἰκεῖον γρῦπμα ἐν φωτὶ ὄραται, τὸ δὲ πυρώδες τοῦτο καὶ ἐκλάμπον ἐν τῇ 20 νυκτὶ ἵστως οὐδὲ γρῦπμα, ἀλλὰ τῶν ἡμετέρων πάθος ὄφειλαρον.

Δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν ταῦτα ὄραται, ἄλλον εἰναι φησι λόγον καὶ ²⁰ προτίκουντα μᾶλλον τοῖς περὶ αἰσθήσεως καὶ αἰσθητῶν· λέγει δὲ αὐτὸν Σωτιγένης ὁ Ἀλεξάνδρου διδάσκαλος ἐν τῷ τρίτῳ Περὶ ὅψεως, εἴ τῷ πιθανὸς ὁ Σωτιγένης, μετέχειν καὶ ταῦτα φάσκων φύσεως τινος ἐπ' ὀλέγον τοιαύτης, οἵας καὶ τὸ πέμπτον σῶμα καὶ τὸ πῦρ· αὕτη δὲ ἐστι τὸ δύνασθαι ²⁵ λάμπειν τε καὶ φωτίζειν τὸ παρακείμενον ἀέρα η̄ τὸ σῶμα τὸ διαφανές. φωτίζεσθαι οὖν πως καὶ ὑπὸ τούτων τὸν ἀέρα νύκτωρ, ὅταν μὴ ὑπὸ τοῦ μᾶλλον φωτίζοντος καταλάμπηται | καὶ ἀφανὲς τὸ παρὰ τούτων γίνεται Η3 φῶς ἀμυνούμενον τῷ λαμπροτέρῳ. ἐν μέντοι τῇ νυκτὶ μέχρι τινὸς οἴτα 30 τε φωτίζειν τὸν πλησίον αὐτῶν ἀέρα, οὐχ ὥστε καὶ ἄλλα ποιεῖν ὄρατά, ἀλλ' ὡς αὐτὰ ἀγαπητῶς διαφαίνεσθαι διὰ τὸ τὴν οὐσίαν ἐκείνην ὀλέγην ³⁰ αὐτοῖς ὑπάρχειν, παρ' ἡ̄ τὸ φῶς. καὶ τὸ πῦρ δὲ αὐτὸ τὸν μὲν πλησίον ἀέρα οὕτω φωτίζει, ὥστε καὶ τὰ τῶν ἄλλων γρῷματα ποιεῖν ὄρατά, τὸν πόρρω δὲ οὕτως, ὥστε ἐκυτὸ μόνον ποιεῖν ὄρατόν. νῦν δὲ ἐπὶ τοιοῦτον 10 35 ἔστω δῆλον, ὅτι τὸ μὲν ἐν φωτὶ ὄρωμενον τοῦτο κυρίως γρῦπμά ἐστι· τοῦτο γάρ ἦν αὐτῷ γρῷματι εἶναι τὸ κινητικὸν εἰναι τοῦ κατ' ἐνέργειαν διαφανοῦς, τὸ δὲ ἐν σκότει η̄ οὐ γρῦπμα, η̄ ἔτερον τρόπον· ὥστε δύο εἶναι διαφοράς ταῦτας τῶν ὄρατῶν τε καὶ γρῷμάτων, ὅτι τὰ μὲν ἐν φωτὶ ὄραται ἐν σκότει δὲ ¹⁵ οὐ, τὰ δὲ ἐν σκότει μὲν ἐν φωτὶ δὲ οὐ. τὸ πῦρ δὲ ἐν λαμπτοῖν ὄραται, καὶ

7 αὐτῆς scripsi: αὐτῆς

17 κέρατα mrg. C:α: χρέα PQC

λοπίδες Arist. E

21 ὄρατά Arist. E

26 τὸ (alt.) supraser. P

27 ὅταν C: δὲ PQ

τὸ Q

35 ἔστω δῆλον] φανερόν ἔστε Arist.

36 ante γρῷματι add. τὸ (τῷ)

Arist. praeter S

37 διαφοράς εἶναι Q

39 τὸ πῦρ—ὄραται C et Arist.: om. PQ

εἰκότως· τὸ γάρ διαφανὲς ὑπὸ τούτου γίνεται διαφανές, καὶ τὸ φῶς τοῦ 113 πυρὸς ἡνὶ τις δύναμις καὶ παρουσία, ὥστε ἀναγκαῖς καὶ ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν 20 νυκτὶ τὸ πῦρ ὁρατόν· φῶς γάρ πάντως περὶ αὐτό. καὶ τοῦτο μόνη τῷ τοῦ πυρὸς χρώματι ὑπάρχει τὸ φωτίζειν δύνασθαι τὸν πληρόν ἀέρα, τοῖς 5 λοιποῖς δὲ χρώμασιν οὐκέτι, τάχα δὲ οὐδὲ τῷ τοῦ πυρὸς χρώματι ἡ πῦρ, ἀλλ’ ἡ τινὸς ἀλλης φύσεως κεκουνώνηκεν· διὸ ἐκεῖνο μὲν ὁρᾶται καὶ ἐν 25 τῷ σκότει, τὰ λοιπὰ δὲ οὐ. δῆτι δὲ τὸ χρῶμα κινητικόν ἔστι τοῦ κατ’ ἐνέργειαν διαφανοῦς, σημεῖον· ἐάν γάρ τις θῇ τὸ ἔχον χρῶμα ἐπ’ αὐτὴν τὴν ὅψin, οὐκ ὄψεται, ἀλλὰ τὸ μὲν χρῶμα κινεῖ τὸ διαφανές, οἷον τὸν 10 ἀέρα, ὑπὸ | τούτου δὲ ἥδη συνεγοῦς ὄντος κινεῖται τὸ αἰσθητήριον. εἰ δὲ 114 μὴ χρεία τοῦ διαφανοῦς ἡν, ὥστε διαπορθμεύειν τὸ χρῶμα τῇ ὅψει, καὶ ἐπ’ αὐτὴν ἀν τὴν ὅψin τιθέμενον ἑωράτο. οὐ καλῶς οὖν λέγει Δημόκριτος · οὐδέμενος, εἰ γένοιτο κενὸν τὸ μεταξύ, ὁρᾶσθαι ἀν ἀκριβέστερον· τοῦτο γάρ ἀδύνατον· ἀλλοιούμενης γάρ τῆς αἰσθήσεως καὶ οἶνον πασχούσης γίνεται 15 τὸ ὄραν. ὑπ’ αὐτοῦ μὲν οὖν τοῦ ὄρωμάνυν χρώματος οὐδὲ πάσχει· ἡ γάρ ἀν μᾶλλον ἔπιστημενον τῇ κόρῃ· λείπεται δὲ ὑπὸ τοῦ μεταξύ· 10 τοῦτο δέ ἐστι τὸ διαφανές. ὥστε οὐχ ὅπως ἀν ἀκριβέστερον ἑωρῶμεν διὰ τοῦ κενοῦ, ἀλλ’ οὐδὲ ἀν ἑωρῶμεν ὅλως μηδενὸς ὄντος, δὲ πρῶτον αὐτὸν ἀλλοιούμενον οὕτω τὴν αἰσθησιν ἀλλοιοῦ.

20 ‘Ο δὲ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ φύσου καὶ περὶ διμῆς ἐστίν· οὐδὲ γάρ 15 αὐτὸς τούτων οὐδὲν ἀπτόμενον τῶν ὀργάνων κινεῖ τὴν αἰσθησιν, ἀλλ’ ὑπὸ μὲν διμῆς καὶ φύσου τὸ μεταξύ κινεῖται, ὑπὸ δὲ τούτων τὰ αἰσθητήρια. ἐάν δὲ αὐτοῖς τις τοῖς ὀργάνοις ἡ φύσις ἡ διμῆν προσαγάγῃ, οἶον τῷ πόρῳ τῶν ὕπων ἡ τῷ πόρῳ τῶν μυκτήρων, ἡ οὐδὲν ὄλως ἀν κινήσεις 20 25 ταύτας τὰς αἰσθήσεις ἡ οὐχ ὄμοιώς. περὶ δὲ ἀφῆς καὶ γεύσεως ἔχει μὲν ὄμοιώς, οὐ δοκεῖ δέ· δι’ ἣν δὲ αἰτίαν, ὅστερον λεχθήσεται. τὸ δὲ μεταξύ φύσου καὶ διμῆς ἀλλ’ καὶ ὅδωρ, οὐχ ἡ ἀλλ’ καὶ ὅδωρ, ἀλλ’ ὥσπερ τὸ 25 διαφανές κοινὸν ἡν πάθος τῶν δύο μαλιστα τούτων στοιχείων, δι’ οὖν παραπέμπει τὰ χρώματα, οὕτως ἀλλοι τι ὑποληπτέον κοινὸν εἶναι πάθος 30 τῶν αὐτῶν τούτων στοιχείων, δὲ παραπέμπει τοὺς φύσους, καὶ αὐτὸν, 115 δὲ παραπέμπει τὰς διμάς· ὄνομάζουσι δὲ οἱ ἐκηγηταὶ τὸ μὲν διηγέεις, τὸ δὲ διόσμον· οὐ γάρ αὐτός γε Ἀριστοτέλης, φαίνεται γάρ καὶ τὰ ἔνυδρα τῶν ζώων ἔχειν αἰσθησιν διμῆς, ἀλλ’ οὐ μὲν ἀνθρωπος καὶ τῶν ζώων δια- 5 ἀναπνεῖ ἀδυνατεῖ διμᾶσθαι μὴ ἀναπνέοντα, τὰ δὲ ἔνυδρα καὶ μὴ ἀναπνέοντα 35 διμῶς διμᾶται. ἡ δὲ αἰτία καὶ περὶ τούτων ὅστερον λεχθήσεται, νῦν δὲ ἐκ τῶν ὁρατῶν δηλόν ἐστι, τί ποτέ ἐστιν καὶ ἡ ὄψις· ἡ γάρ δύναμις ἡ δειγμένη τοὺς τῶν χρωμάτων λόγους ἀνευ τῆν ὄλης διὰ τοῦ μεταξύ δια- φανοῦς ὄψις ἀν εἴη.

3 τούτο] τούτῳ P

15 ἡ C: ἡ PQ

16 δὲ] ἡ Arist. ETW

18 ἀν

οι. C

23. 24 bis

τῷ πόρῳ C: τὸ πόρρω PQ

30 et 31 δ] φ C, fort. recte

36 ὁρατῶν] εἰργμένων C^s

καὶ οι. Cs

8. Μετὰ δὲ τὴν ὅψιν περὶ ἀκοῆς ῥητέον καὶ πρό γε τῆς ἀκοῆς περὶ II5
ψύφου. ἔστι δὲ διττὸς ὁ ψύφος ὁ μὲν ἐνεργείας τις, ὁ δὲ δυνάμει· τὰ μὲν
γάρ οὐδὲ ἡλως φαμὲν ἔχειν ψύφου οὔτε δυνάμει οὔτε ἐνεργείᾳ, οἷον σπόνγης ή
καὶ ἔρια. τὰ δὲ ἔχειν, ἀλλὰ ποτὲ μὲν δυνάμει ποτὲ δὲ καὶ ἐνεργείῃ, οἷον
5 γαλκὸν καὶ λίθιος καὶ ὅσα στερεά τε καὶ λεῖα, ἀπερ διταν μὲν ἡρεμῇ, δυ-
νάμει τὸν ψύφον ἔχει, διταν δὲ πλήττηται ὑπ' ἀλλήλων, τότε δὴ καὶ 20
ἐνεργείᾳ ψυφεῖ. ψυφεῖ δέ, διταν δύνηται ἔστιτοῦ μεταξὺ καὶ τῆς ἀκοῆς
ἔμποιῆσαι τὸν κατ' ἐνέργειαν ψύφον. γίνεται δὲ ὁ κατ' ἐνέργειαν ψύφος
αἵτινος πρός τι καὶ ἔν τινι· σώματος γάρ στερεοῦ πρὸς σῶμα στερεὸν
10 καὶ ἐν ἀέρι οὐ γάρ οἶν τε ἄνευ φορᾶς πληγὴν γενέσθαι, αὕτη δὲ πάντως 25
ἐν ἀέρι, πληγὴ δὲ οὐχ ἡ τυχόντα ποιεῖ τὸν ψύφον οὐδὲ τὸν τυχόντων
σωμάτων, οἷον καὶ ἐρίου καὶ σπόργυου, ἀλλὰ δεῖ εἰναι στερεά καὶ λεῖα ἡ
κοιλὰ ἡ πλατέα τὰ | μέλλοντα ποιήσειν τὸν ψύφον. ἡ μὲν γάρ λειότης II6
αἵτια τοῦ μηδ θρύπτεσθαι τὸν ἀέρα· δεῖ γάρ ἀθρόον καὶ μηδ διηρημένον
15 προσπεσεῖν, ἵστε κινῆσαι τὴν ἀκοήν· ἡ πλατύτης δὲ τοῦ πλείω τὸν ἀέρα
καταλαμβάνεσθαι ὑπὸ τὸν ψυφούντων· τὰ κοιλὰ δὲ διτι πολλὰς ἥδη πληγὰς 5
ποιεῖ μετὰ τὴν πρώτην ἀδύνατοῦντος ἔξελθειν τοῦ κινηθέντος ἀέρος, ἀλλ'
ἐνειλουμένου καὶ ἐπὶ πολὺ σειμένου, δι μάλιστα ἐπὶ τῶν γαλκῶν ἀγγείων
συμβαίνει καὶ τῶν δρούων, ἐφ' ὧν καὶ ἡ λειότης συντρέχει. ψύφος δὲ καὶ 10
20 ἐν ἀέρι καὶ ἐν διτατι, ἀλλ' ἡσσον ἐν διτατι. δημως δὲ εἰ καὶ μᾶλλον τοῦ
διτατος ὁ ἀήρ συντελεῖ πρὸς ψύφον, ἀλλὰ οὐκ αὐτάρκης ὁ ἀήρ, οὐδὲ κύριος
τοῦ ψύφου, ἀλλὰ δεῖ καὶ ποιῶν σωμάτων καὶ ποιᾶς πληγῆς, ποιῶν μὲν 15
στερεοῦ τε καὶ λείων καὶ πλατέων καὶ κοιλων, ὡς προειρήκαμεν, ποιῶν δὲ
τὴν πληγὴν διτι σφυδρὰν καὶ ταχεῖαν, ἵνα μηδ φιλάσῃ διαιρεθεῖς ὁ ἀήρ καὶ
25 διαφύγῃ τὴν κίνησιν τοῦ ῥαπτίζοντος· εὑθυνποτος γάρ καὶ εὐδηλισθος, διὸ καὶ
ταχείας δεῖ τῆς πληγῆς, ἐπει εἰ καὶ τόμπανον τυμπάνῳ ἤδειμα προσάγοις, 20
οὐ ποιήσεις ψύφον, αἱ δὲ μάστιγες ποιῶνται τὸν ψύφον καὶ αἱ ῥάβδοι παρα-
πλησίων αὐτὸν τύπουσαι τὸν ἀέρα, καὶ τῇ ταχυτήτῃ προλαμβάνουσαι αὐτὸν
τὴν θρύψιν, ὕσπερ καὶ εἰ ἀρμονι σωρὸν φερόμενον παίσοι τις προλαμβάνων 25
30 τῇ πληγῇ τὴν φοράν· τηνικαῦτα δὲ τοὺς δύο ἀναδέχεται λόγους ὁ ἀήρ τὸν
τε τοῦ τυπούμενον σώματος καὶ τὸν τοῦ ἐν φό τύπεται.

'Ηγὼ δὲ γίνεται, διταν δὲ πληγεῖς ἀήρ ὑπὸ τοῦ ψυφῆσαντος ἡ
φωνήσαντος προσπεσών στερεῷ τε καὶ λείῳ καὶ ἐνὶ | διτι διὰ τὸν τόπον II7
τὸν δρίζοντα αὐτὸν καὶ κωλύοντα θρύπτεσθαι εἰς τούπισω πάλιν ἀποπάλληται,
35 ὕσπερ σφυρᾶ. ἔσικε δὲ δεῖ μὲν γίνεσθαι ἥχω, ἀλλ' οὐκ δεῖ σαφῆς.
ἀνακλάται μὲν γάρ δεῖ δὲ πληγεῖς εἰς ἀήρ· οὐδὲ γάρ οἶν τε ἄν ἦν αὐτὸν 5
τινα ἀκούειν ἔστιτοῦ φωνοῦντος· ἀλλὰ τὰ πολλὰ συμβαίνει τὴν ἀνάλλασιν
διαλανθάνειν, καθάπερ καὶ ἐπὶ τοῦ φωτῆς· καὶ γάρ τὸ φῶς ἀεὶ μὲν ἀνα-

1 ἀκοῆς prius] ψύφου καὶ δισφρήσεως Arist. EWXY: φ. κ. ἀκοῆς Arist. rell. 2 ἐνεργείᾳ
.. δυνάμει etiam Arist. E: ἐνέργεια .. δύναμις Arist. rell. 4 καὶ (post δὲ) om. C:
10 ἐν om. Q οὐ γάρ—(11) ἀέρι add. P in marg. 14 μὴ Q²(?) in marg. et C:
om. P 16 διτι fort. delendum 20 εἰ om. Q 22 post πληγῆς adl. καὶ Cs
28 καὶ Z 35 post ὕσπερ add. καὶ Cs 36 δεῖ om. Q

κλῆται· οὐ γάρ ἀν ἐγένετο φῶς καὶ ἐν ταῖς σπιᾷς, ἀλλὰ σκότος παντελές 117
ἔξω τους ἡλιομένους δέρος. ἀλλ’ οὐχ οὕτως ἀνακλᾶται ἀπανταχθέν, ὥσπερ
ἀπὸ τῶν λείων οἰον ὅδος τοῦ δέργύρου· διὰ τοῦτο δὲ οὐδὲ ἀνακλᾶσθαι
δοκεῖ· ἐκ γάρ τῶν λείων καὶ στιλπνῶν ἡ σάλκασις ἐκδηλοτέρα διὰ τὸ καὶ
5 σκιὰν δύναται· ποιεῖν τὸ ἀποπαλλόμενον φῶς, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἀνα- 15
κλάσιν οὐ συμβαίνει. οὕτως οὖν καὶ ἡγετὸς πανταχθέν μὲν γίνεται τοῦ
ἀέρος ἀνακλωμένου, οὐ πανταχθέν δὲ γεγωνεῖ, ἐλαφρὸν μὴ ὁ πληγεῖς ἀέρος
λείωρ καὶ κοιλιφρός προσπέσῃ καὶ ἐν ἐπίπεδον ἔχοντι· ἐν γάρ τὸ τοῦ λείου 20
ἐπίπεδον· τότε δὲ καὶ αὐτὸς εἰς γίνεται ἄμα καὶ συνεχής καὶ ἀποπαλλεται
10 ὡς εἰς καὶ ἄμα. ἡ δὲ τραχύτης διαιρεῖ καὶ ὥσπερ πλείω ποιεῖ τὰ ἐπίπεδα
τοῦ ἀέρος φαύλυρον κατὰ φύσιν ὅντος καὶ εὐδαιμότερον. κύριος μὲν οὖν οὐκ
ἔστιν ὁ ἀέρος τοῦ φύσου, κυριώτατος δὲ τῶν ἄλλων στοιχείων· διὸ καὶ δύσις 25
τὸ κενὸν κύριον ὑπολαμβάνουσι τοῦ ἀκούειν, κενὸν ἡγούμενοι τὸν ἀέρα, οὐ
πάντη διαμαρτάνουσι.

15 Ψοφητικὸν μὲν οὖν ἐστὶ τὸ κινητικὸν ἐνὸς ἀέρος συνεχῆς μέχρις ἀκοῦσης,
ἀλλοὶ δὲ συμφυῆς ἀέρι· ἐγκατιφροδόμηται γάρ ἐν τοῖς ωσὶν ἀέρος ὑπὸ τῆς 118
φύσεως τῇ μήνιγγι συμφυῆς καὶ τῷ ἐν αὐτῇ πνεύματι ἐν φρεάτῳ ἡ
αἰσθητικής. κινουμένου τοίνυν τοῦ ἔξω δέρος γίνεται δάκνοστις εἰς τὸν εἴσω
συνεχῆ αὐτῷ γινόμενον· συνεχῆς γάρ ἀλλὰ ἀέρι, καὶ οὐχ ἀπτεται, ὥσπερ οὐδὲ 20
ὑδρορ. ὅδοτος, ἀλλ’ ἐν γίγνεται. παραπέμπει οὖν ὁ ἔξω διὰ τὸν εἴσω τὴν
φωνήν, διόπερ οὐκ ἐκ παντὸς μορίου τὸ ζῶν ὀκούει, ἀλλ’ ἐν φρεάτῳ μόνιμο
ὑπὸ τῆς φύσεως ὁ ἀέρος ἐγκατιφροδόμηται· αὐτὸς μὲν δὴ ἀγνοεῖν δέ τοις 25
οἰκείαν γάρ ἀργὴν φόρου οὐκ ἔχει, ἀλλ’ εὐθρυπτος καὶ εὐδαιμότερος καὶ
εὔεικτος ἔπαντι σώματι. διταν δὲ κωλυθῆ θρύπτεσθαι καὶ διαχείσθαι, ἡ
25 τούτου κίνησις φύσος. ὁ δὲ ἐν τοῖς ωσὶν ἀέρος γίνεται μὲν συνεχῆς καθάπερ
ἔφην τῷ ἔξω, ἀγνοεῖν δὲ μᾶλλον αὐτὸς τὴν οἰκείαν φύσει· μόστε ἀκριβῶς 30
αἰσθάνεται πάσας τὰς διαφορὰς τῶν ἔξωθεν φύσων μὴ ταραττόμενος ὑπὸ
οἰκείου σᾶλου· γίνεται γάρ ὥσπερ μεθόριον δὲ τῇ μήνιγγι συμφυῆς ἀέρος τοῦ
τε εἴσω πνεύματος τοῦ αἰσθητικοῦ καὶ τοῦ ἔξωθεν ἀέρος, καὶ οὐκ ἐκ τὸν 35
30 ἀέρα τὸν ἔξωθεν πλήρετεν τὴν μήνιγγα, ἀλλὰ αὐτὸς ὑποδεχθείμενος τὰ εἰνὴ
τῶν φύσων διὰ τὸ εἰς καὶ ἡρεμος καὶ ἀθρυπτος εἶναι τὴν αἰσθητικὴν ὀργὴν
διαπέμπει. διταν δὲ οὐκ εἰσιόντως τοῦ ἔξωθεν δέρος οὐδὲ τὴν μήνιγγα αὐτὸν
πλήριτοντος, ἀλλὰ τὸν ἐν τοῖς ωσὶν ἀέρα τὸ ἀκούειν συμβαίνει, δηλον τοις
μάλιστα, διταν ἀκούωμεν καὶ ἐν ὅδατι. οὐ γάρ εἴσεισι τὸ ὑδρορ. ἄχρι τῆς
35 μήνιγγος, ἀλλ’ ἀπτεται τοῦ ἐν τοῖς ωσὶν ἀέρος. ἀλλὰ ἐνταῦθα μὲν ἡ
διαφορὰ τῶν στοιχείων τὴν ἀρχὴν ἔνδηλον ποιεῖ· δέρος δὲ πρὸς ἀέρα ἀφὴ
οὐκ ἔστιν, ἀλλ’ εὐθὺς συνεχῆς γίνεται ὁ ἀπτάμενος. ἀλλ’ ὥσπερ τὸ ὑδρορ. II
εἰπερ εἰς τὸ οὖς παραρρυείν, κωλυθῆμενα ἀκούειν, οὕτω καὶ δέ τον εἴσωθεν ἀέρος

1 οὐ] οὐδὲ Arist. EW

ἐγίνετο C et Arist.

2 ἡλιωμένου C

πανταχθέν Q

6 οὖν om. Q: incl. s

14 πάντη] πάνυ Cs

22 αὐτὸς] αὐτὸ Arist.

26 post ἔφην eras. ἐν Q

27 αἰσθάνεσθαι Cs

36 ἔκδηλον C

37 ὁ supraser. P

38 παραρρυεῖται Q(?)C: παραρρύη PQ: 'scrib. παραρρύει vel παρερρύῃ' Spengel

ὅταν διὰ σφιδρότητα πληγεῖς αὐτῆς ἀψήσαι τῆς μάγνητος, καὶ τοῦτο ἡ 119 φύσις εὐλαβουμένη ἐν τῷ διὰ τῶν ὥστων πόρῳ τὰς ἔμικτας ἐμηχανήσατο, ὥστε μὴ ἥδησιν εἶναι τὴν εἰσθυσιν μήτε τοῦ ὅδοτος μήτε τοῦ ἔξωθεν ἀέρος εἰς τὴν ἀκοήν. Ὅπερε δὲν τὸ ὅδωρ τὸ ἐπὶ τῆς κόρης καὶ αὐτὸν διαφανὲς ὑπάρχον δέχεται 5 παρὰ τοῦ ἔξω διαφανοῦς τοὺς τύπους τῶν γριωμάτων καὶ παραπέμπει τῇ 10 ὕψει, οὕτως ὁ ἐν τοῖς ὀστίν ἀργὸς ὅδεται παρὰ τοῦ ἔξωθεν τοὺς ψόφους καὶ τῇ ἀκοῇ παραπέμπει. ἀλλὰ τοῦ μὲν ὄγρου τοῦ ἐπὶ τῆς κόρης προεβάλλετο ὑμένας ἡ φύσις τὴν σκέδασιν αὐτοῦ φυλακτομένη (οὐ γάρ οὖν τε 15 ἦν τὸ ὄγρον συμμένειν μὴ ὡς περ ἀγρεῖσθαι τινὶ συνειλημμένον). ἡ μῆνιγξ 10 δὲ αὐτὴν περιέχει μᾶλλον (τὴν ἀκοὴν ἦ) τὸν ἐν τοῖς ὀστίν ἀέρα (ἔσσει γάρ αὐτὸν συνεχῆ εἶναι τῷ ἔξῳ), ἀντὶ σκεπασμάτως δὲ αἱ ἔμικτες οὔκ ἐπέσαι θρύπουτεσθαι αὐτὸν καὶ διαγεῖσθαι. κάρματος δὲ μάγνητος βλάβῃ τῆς ἀκοῆς, 20 ὕπερ καὶ κάρματος τοῦ ἐπὶ τῇ κόρῃ ὑμένος βλάβῃ τῆς ὕψεως. οὐ μήν, ἐπειὶ γε ἀκίνητον ἔφην τὸν ἐν τοῖς ὀστίν ἀέρα, παντελῶς αὐτὸν ὑποληπτέον 15 ἀκίνητον εἶναι, ἀλλὰ ἀκίνητος οὐτως, οὐδὲ οὐδίσταται ὅλος οὐδὲ ἄλλος 25 καὶ μᾶλλος ὑπάρχει, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἀεὶ διαμένει συμφυής ὃν τῇ μῆνιγγι καὶ τῇ ἀκοῇ, ἐπεὶ τοῖς γε μορίοις οἰκεῖαν τινὰ κίνησιν ἀεὶ κινεῖται ἡρεμον καὶ ἀτάραχον· διὸ καὶ ἡγεῖ τὸ οὖς ἀεὶ ὅπο τῆς τοιαύτης κινήσεως. ἡ δὲ 30 ψόφος οὐδὲ ἡ τοιαύτη | κίνησις ἦν, ἀλλ' [οὐ] ἀλλότριος καὶ μὴ ὁὗτος. κατὰ 20 φύσιν δὲ ἀερί παντὶ τὸ κινεῖσθαι, διὸ καὶ ἐν ταῖς μᾶλιστα νηγεμάσις κινεῖται ὁ ἀέρ. καὶ τοῦτο γίνεται ἔκδηλον διὰ τῶν ἔνσυμάτων, οὐδὲπώποτε γάρ ἡρεμεῖ. διὰ τοῦτο δὲ κανὸν προσθῶμεν κέρας τοῖς ὀστίν, ἀκούσιαν ψόφου, ἢ κινεῖται γάρ ὁ ἐν τῷ κέρατι τὴν οἰκεῖαν κίνησιν. σημεῖον δὲ τοῦ ὑγιαίνειν τὴν ἀκοὴν τὸ ἡγεῖν τὸ οὖς· δῆλος γάρ ὁ ἀέρος συμφυής τῇ μῆνιγγι κατὰ 25 φύσιν ἔχων καὶ οἰον ζῶν. πότερον δὲ ψόφει τὸ τυπόμενον ἡ τὸ τύπον; 10 ἡ δῆλον ὡς ἀμψώ· ἀλλὰ τὸ μὲν ὡς πάζχον, τὸ δὲ ὡς ποιοῦν. πεῖσις δὲ ποιήσει τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταύτον, τῷ λόγῳ δὲ διενήνοχεν. ἔστι δὲ ὁ ψόφος ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν πάθος ἀέρος, διττὸς δὲ οὖτος· ὁ μὲν γάρ τοῦ μεταξὺ τῶν συναρτήτων σωμάτων, ὁ δὲ κατὰ τὴν ἐκείνου κίνησιν ἐκ 35 διαδογῆς ἀποπαλλόμενος· δηπερ ἐστὶ τὸ ἀκουόμενον. θταν ἀκοῆς ἐπιλάβηται. οὐδὲ τὸ ποράδειγμα φένεργεται· Ἀριστοτέλης πάντῃ ἔοικε· φησὶ γάρ τὸν ψόφον εἶναι κίνησιν τοῦ δυναμένου κινεῖσθαι τὸν τρόπον τοῦτον. διὸ τὰ 40 ἀφαλλόμενα ἀπὸ τῶν λειών, θταν τις κρούσῃ. τὰ μὲν γάρ ἀφαλλόμενα γυρρίζεται ὃν ἀφάλλεται, ὁ δὲ πρώτως ψόφερας ἀέρος οὐκ αὐτὸς ἀφαλλέται 35 ἐπὶ τὴν ἀκοήν, ἀλλὰ τὸν συνεχῆ ἀέρα κινεῖ, καὶ ἔοικε μᾶλλον τοῖς κύμασιν, ὃν ἄλλο οὐπ' ἄλλου προσωθεῖται.

Αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν ψόφων ἐν τοῖς κατ' ἐνέργειαν ψόφοις δηλοῦνται, ἐπεὶ μέγρις ἀνὴρ ψόφητικὰ τῇ δυνάμει, ἀδηλος ἡ τῶν ψόφων τῶν παρ'

3 ἔξωθεν Ms 7 ἀλλὰ καὶ C 7. 8 προεβάλετο Q 9 μῆνιγξ C: μῆνις PQ
 10 αὐτὴν scripsi: αὐτὴν τὴν ἀκοὴν ἡ addidi 13 ὥστεν κάρμα: om. Arist. ETWY
 11 αὐτὴν κάρματος vid. legisse 420a15 θταν κάρμα: om. Arist. ETWY
 12 δηλειν 28 διττῶς P 29 συναρτήτων C τὴν om. Q: incl. s
 13 δυναμένου] δυνάμει P οὐν] ὥστε Arist. 33 μὲν om. C 34 πρῶτος Q
 ψόφερας C: ψόφεται PQ 38 ψόφων etiam Arist. TY: ψόφουντον Arist. rell.

αὐτῶν γινομένων διαφορά. ὥσπερ γάρ ἐπὶ τῶν ἀλλων αἰσθήσεων, 120
ὅταν αἰσθητὰ γένηται ἐνεργεῖ, τότε καὶ τὰς διαφορὰς παρα-³⁰
δείκνυσιν. οὕτως ἔχει | καὶ ἐπὶ τοῦ ψόφου. ψόφου δὲ πρῶται διαφοραὶ τὸ 121
δέκαν καὶ τὸ βαρύ, ταῦτα δὲ λέγεται κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τῶν ἀπτῶν· τὸ
μὲν γάρ δέκαν τῷ σχήματι κινεῖ τὴν σάρκα ἵ τὸ σῶμα ἐν διάτηρι χρόνῳ
ἐπὶ πολύ, τὸ δὲ ἀμβλὺ ἐπ’ ὀλίγον ἐν πολλῷ χρόνῳ. οὕτω δὲ ἔχει καὶ ἡ
ἐπὶ τῆς ἀκοῆς τὸ δέκαν καὶ τὸ βαρύ· τὸ μὲν γάρ δέκαν σῖνα κεντεῖ, τὸ δὲ
βαρὺ οὖν ὀθεῖ, ὥσπερ καὶ τὸ ἀμβλύ, διὰ τὸ κινεῖν τὸ μὲν ἐν διάτηρι
χρόνῳ ἐπὶ πολύ, τὸ δὲ ἐν πολλῷ χρόνῳ ἐπ’ ὀλίγον. οὐ ταῦταν οὖν τὸ 10
δέκαν τῷ ταχεῖ, οὐδὲ τὸ βαρὺ τῷ βαρεῖ ὡς οὔσανται τίνες, ἀλλ’ ὅτι συμβαίνει
τοῦ μὲν δέκανος ταχεῖσαν εἴναι τὴν κίνησιν, τοῦ δὲ ἀμβλέος ἡ τοῦ βαρέος
βραχεῖσαν, διὰ τοῦτο ἀπὸ τῶν λειτέρων καὶ λεπτοτέρων καὶ μᾶλλον
τεταμένων δέστερος ἦγος ἀποτελεῖται. ὅτι θάττον τὴν κίνησιν ἐνδιδούσι
τῷ δέρι καὶ διὰ τοῦ ἀέρος τῇ ἀκοῇ.¹⁵

15 Φωνὴ δέ ἐστι ψόφος ἐμβύχου· τῶν γάρ ἀψύχων οὐδὲν φωνεῖ. ἀλλ’
ὅταν λέγηται εὑφωνος ὁ αὐλῆς καὶ ἡ λύρα, καὶ² ὁμούτητα λέγεται τῷ ὑπὸ³⁰
τοιούτων ὄργανων ἐνίστεται καὶ τὰς λέξεις ἀποσαφεῖσθαι. πολλὰ δὲ τῶν 20
ζῴων οὐκ ἔχει φωνήν, οἷον τὰ τε ἄναιμα πάντα, ταῦτα δέ ἐστι τὰ ἔντομα
καὶ τὰ δεσμακόδερμα καὶ τὰ μαλακόστρακα· ὁ γάρ ἀπὸ τῶν τεττάγων
20 ἀποτελούμενος ἦγος ὑμένος τυνάς ἐστι ψόφος. ἀλλ’ οὐδὲ οἱ ἐγθύες φωνοῦσι,
καὶ τοῦτο εὐλόγως· ἀέρος γάρ κίνησίς ἐστιν ἡ φωνὴ, οἱ δὲ οὐ δέχονται τὸν 25
ἀέρα μὲν ἐν διατάχμενοι. τοὺς δὲ ἐν τῷ³ Ἀχελώῳ ψόφεν ταῖς βραχγύΐς
μᾶλλον ἡ φωνεῖν ἂν τις νομίσειν. ζώου μὲν οὖν ψόφος ἡ φωνή, οὐ
παντὸς δὲ ὥσπερ ἔφην, ἀλλ’ οὐδὲ παντὶ | μορίῳ· οὐ γάρ τῷ τυχόντι⁴⁰ 122
25 ψοφοῦμεν γάρ καὶ τὰς κεῖρας συμπαταχοῦντες· τοὶ οὖν καὶ πώς. ἐπειδὴ
οὖν τρία ταῦτα ἐστι, δι’ ὧν ἀπας ψόφος, τὸ τύπτον τὸ τυπτόμενον ἐν ᾧ
τύπτεται, τὸ μὲν ἐν φῷ τύπτεται οὐκ ἐπὶ τῆς φωνῆς μόνον ἀλλὰ καὶ ἔφ·⁵⁰ 5
ἀπαντος ψόφου ἐστὶν ὁ ἀήρ, οὐγὰ ἀπλῆς δὲ ἐπὶ τῆς φωνῆς ὁ ἀήρ, ἀλλ’
δην ἐκπνέομεν καὶ δην εἰσπνέομεν. τούτῳ γάρ γρῆται ἐπὶ δύο ἔργα, καθάπερ
30 τῇ γλώττῃ ἐπὶ τε τὴν γεῦσιν καὶ τὴν διάλεκτον· ὃν ἡ μὲν γεῦσις ἀναγκαῖα·¹⁰
πρὸς γάρ τὸ εἶναι συμβάλλεται, διὸ καὶ πλεῖστον ὑπάρχει· ἡ δὲ ἐρμηνεία
γάριν τοῦ εὗ· διὸ καὶ τοῖς τελειοτέροις ὑπάρχει τῶν ζώων. οὕτω δὴ
καὶ τῷ ἀναπνεῖν γρῆται ἡ γέύσις πρὸς τε τὴν θερμότητα τὴν ἐντὸς ὡς
ἀναγκαῖον καὶ πρὸς τὴν φωνήν, τοῦτο δὲ τοῦ βελτίνος ἔνεκεν. ὕργανον δὲ¹⁵
35 τῆς ἀναπνοῆς ὁ φάρυγξ. ἀναπνέομεν δὲ εἰσπνέοντες καὶ ἐκπνέοντες.
φάρυγξ δὲ ἔνεκεν πνεύμονος, τούτῳ δὲ τῷ μορίῳ, φημὶ δὲ τῷ πνεύμονι,
πλεῖστον ἔχει τὸ θερμὸν τὰ πεζὰ καὶ τὰ ἔναιμα ζῶα· παράκειται γάρ τῇ
καρδιᾷ πηγῇ οὕτη τῆς θερμότητος. αὐτός τε οὖν δεῖται τῆς καταψύξεως²⁰

1 αἰσθητῶν C, fort. recte 16 καὶ ἡ C post ὑπὸ add. τῶν P sed expunxit

19 μαλακόστρακα C: μαλακόστρακα PQ 21 ἡ φωνὴ] ὁ ψόφος Arist. 26 post

τυπτόμενον add. καὶ as 30 γλώττῃ C τε etiam Arist. ET: om. Arist. rell.

31 καὶ om. Arist. ET 35 ὁ Q 36 πνεύμονος] πλεύμων Arist. E δὲ
alterum] δῆ Qs 37 πλεῖστον Arist. EX

καὶ πολλῷ μᾶλλον ἡ καρδία διόπερ ἀναγκαῖα ἡ ἀναπνοή· εἰςεις γάρ διὰ 122 τοῦ φρέσου γῆς ἐλκόμενος ὁ ἔξωθεν ἀήρ καταψύχων τὴν θεραπότητα. τούτου δὲ τοῦ ἀέρος διὸ ἀναπνέουμεν ἡ κατὰ τὴν ὄρμὴν τῆς ψυχῆς ὑπὸ τῶν 25 ἀναπνευστικῶν ὥργάνων γινομένη πληγὴ πρὸς τὴν καλούμενην ἀρτηρίαν ὃ φωνή ἔστιν· ἀναπνευστικὰ δὲ ὥργανα γλωτταὶ καὶ ὑπερῶν καὶ φάρμακα. ἡ βῆσις δὲ οὐκ ἔστι φωνή, εἰ καὶ διὰ τούτων γίνεται τῶν ὥργάνων· οὐ γάρ καθ' ὄρμὴν | ἀλλ' οὐδὲ τὸ γρέμπτεςθι οὐδὲ τὸ ποπτύζειν φωνεῖν ἔστιν. 123 οὐ γάρ γίνεται μετὰ φαντασίας τινός· δεῖ γάρ καὶ τοῦτο προσεῖναι τῷ ὥρῳ τῆς φωνῆς· σημαντικὸς γάρ τις ψήφος ἔστιν ἡ φωνή, ἀλλὰ τῶν μὲν φύσει, 5 10 οἷον ὁ τῶν ἀλόγων ζώων (σημαίνει γάρ καὶ τὰ ἀλογα τὰ πρῶτα πάθη, τὸ ἥδεσθι τῇ τὸ λυπεῖσθιαι), τῶν δὲ καὶ συνθήκῃ οἷον ἡ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἄλλως δὲ ἡ βῆσις οὐκ ἔστι φωνή· τοῦ γάρ ἀναπνεομένου ἀέρος ἔστι πληγὴ, ἡ φωνὴ δὲ οὐχὶ τούτου πληγὴ. ἀλλὰ τούτῳ· τούτῳ γάρ τύπτει 10 τὸν ἀπειληγμένον τῇ ἀρτηρίᾳ· ὅδε γάρ γρὴ νοῆσαι τὸ συμβαῖνον· ὅ μὲν 15 ἀναπνεόμενος ἀήρ τὸν ἐν τῇ ὥρῃ πληγήτει, οὗτος δὲ αὐτὴν τὴν ἀρτηρίαν, ὥσπερ ἐν ταῖς ἀκοσίαις ὁ ἐν τοῖς ωτίνων ἐγκατωκόμημένος ἀήρ ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν πληττόμενος αὐτὸς ἐπληγεῖ τὴν μάνιγγα. σημεῖον δὲ τοῦ τὸν 20 ἀναπνεόμενον σέρα γρηγοριώτατον εἶναι τῇ φωνῇ τὸ μῆτε εἰσπνέοντα μῆτε ἐκπνέοντα δύνασθαι φωνεῖν· δεῖ γάρ κατατρέψειν τὸν εἰσπνεύσαντα σέρα καὶ 25 20 οὕτω πληγεῖ τὸν ἔτσον· ὁ γάρ ἐπὶ πολὺ τοῦτο δυνάμενος μακροφωνήτατος. οὐ γάρ συγχωρεῖ ἡ ἔνδον θερμότητας δειομένη συνεχοῦς καταβύζεισι. συνελόντι δ' οὖν εἰπεῖν ἡ φωνὴ ἔστι ψήφος ὑπὸ ἐμψύχου γινόμενος μὰ τὸν ἀναπνευστικὸν μορίων τοῦ ἀναπνεομένου ἀέρος πρὸς τὸν ἐν τῇ ἀρτηρίᾳ 25 περιειληγμένον ἡ πρὸς αὐτὴν τὴν ἀρτηρίαν κατά τινα ὄρμὴν τῆς ψυχῆς 25 μετὰ φαντασίας σημαντικῆς.

9. Η δὲ δομὴ καὶ τὸ δισφραγὸν τί ποτέ ἔστιν, οὐχ οὕτω ἕδην ἀποδῦναι, ὥσπερ καὶ τὸ γρῦμα καὶ τὸ | διαφανὲς καὶ τὸν ψόφον. διὰ 124 τοῦτο γάρ οὐδὲ δινόματι δηλῶσαι τὸ δισφραγόν ἔστι, καθάπερ τὸ ἀκούστων δι τοῦ ψήφους ἡ φωνή, καὶ τὸ ὄρατὸν δι τῆς φύσης τῇ γρῦμα. αἰτιον δέ, δι τὸν 30 τὴν αἰτίαν ταύτην ἀσθενεστάτην κεκτήμεθα καὶ πολλὰ τῶν ζώων ἀκριβεστέρων δημῶν τὴν δισφραγίαν ἔχει, ὥσπερ τῶν πεζῶν κύνες καὶ τῶν πτηνῶν γύπες. οὔκουνοι οὐδὲ τοιαύτας διαφορὰς καταλαμβάνομεν τῶν δισφραγῶν, διατὰς τῶν ψήφων ἡ τῶν γρωμάτων, καὶ οὐδὲν δὲ αἰτίαν ὄμεθα τῶν δισφραγῶν ἄνευ τοῦ λυπεῖσθαι ἡ διδεσθαι, οὐχὶ ὡς ἡ δύπτις οὐδὲ ὡς ἡ ἀκοή πολλῶν 35 αἰτίαν οὐται γρωμάτων καὶ ψήφων ἄνευ τῶν τοιούτων πατῶν. τοῦτο δὲ σημεῖον τοῦ πρὸς τὴν χρείαν μόνην ἡμῖν μεμηγανῆσθαι τινές φασι ταύτην, τὴν δὲ ἔξω τῆς χρείας ἀκριβειαν μὴ προσειληφέναι· καὶ διὰ τοῦτο πῶς ἔχει 15

2 τοῦ P: τῆς P²QC

6 βῆσις etiam Arist. ETy: ις eras. Q: βῆσ Arist. rell.

7 φωνεῖν] φωνὴ C

8 καὶ om. Pas 9 ἔστιν ψήφος P sed correetit

11 καὶ συνθήκη] κατὰ συνθήκην Cs

12 βῆσ Q¹ τοῦ] οὐ Q 13 τύπτει]

πλήκται Cs 22 δρός φωνῆς adseribit P in marg. 29 ψήφος ἡ addidi

φῶς] legisse vid. ἡ τὸ φῶς ut Arist. TWXy: om. Arist. rell. 33 legit αἰτίαν-νεται: δισφραγίεται Arist. ETW 34 ὡς (alterum) C: om. PQ 36 τοῦ a: om. PQCs

πρὸς ἡμᾶς, οὐ πῶς ἔστι τὰ διαφραντά διαγνώσκομεν. εὐλογον δὲ οὗτω 124 καὶ τὰ σκληρόθυμα λαμα τῶν γρωμάτων αἰτιώνεσθαι. καὶ μὴ δῆλας αὐτοῖς εἶναι τὰς διαφορὰς τῶν γρωμάτων πλὴν τοῦ φοβεροῦ διὰ τὴν παχύτητα 20 τοῦ ὄργανου. ὅμως δέ, ἐπειδὴ μήτε τὰ δινόματα τῶν διαφορῶν τῆς δισμῆς 5 μήτε τὴν φύσιν αὐτῶν καταλαμβάνομεν, ἐκ τῶν γευστῶν μεταφέρομεν τὰς ἐπικλήσεις καὶ ταῖς τῶν χυμῶν προσηγορίαις ἀνάλογον γρώματα ἐπὶ τῶν διαφραντῶν· οὐδεμία γάρ λανθάνει χυμόν διαφορὰ τὴν γεύσιν τὴν ἀνθρωπί· 25 νηγ, ἀλλ' ἀκριβῆ ταύτην ἔχομεν τὴν αἰτιήσιν· ἔστι γάρ οἷον ἀφή τις ἡ γεύσις, τῇ δὲ τῆς ἀφῆς ἀκριβεῖσα σύμπαντα πλεονεκτοῦμεν τὰ ζῶα. οὐδὲ 10 καὶ φρονιμώτατόν ἔστι τῶν ζῶων ὁ ἀνθρωπός· μαλακωτέρα γάρ | ήμῶν ἡ 125 σάρκε παρὰ τὰ λοιπὰ ζῶα, αὕτη δὲ ἡ κρᾶσις πρὸς φρόνησιν μᾶλλον ἐπιτηδεία. σημεῖν δέ, ὅτι καὶ ἐν αὐτῷ τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων οἱ μαλακόσαρκοι τῶν σκληροσάρκων ὡς ἐπίπαν εὐφύεστεροι, λέγω δὲ τὴν κατὰ φύσιν κρᾶσιν 5 καὶ μή, εἴ τῳ δι' ἀσκησιν ἡ γυμνασίαν. αἰτιον δὲ ἵσως τὸ τὴν μαλακότητα 15 τῆς σαρκὸς εὐλυτον καὶ εὐδόδον εἶναι τῷ πρώτῳ πνεύματι τῆς φυγῆς, τὴν σκληρὰν δὲ οἷον δεσμὸν μᾶλλον καὶ ἔμφραξιν. καὶ τὰ μὲν ἄλλα αἰτιητήρια μορίῳ τινὶ τοῦ πνεύματος ὑπηρετεῖται· οὐκ ἔστιν οὖν γνωρίσματα 20 τῆς ὥλης φυγῆς· ἡ σάρκε δὲ τῷ δι' ὥλης διήκοντι. πλὴν ὥπερ εἶπον, οὐκ εὐποροῦντες τῶν οἰκείων δινομάτων ἐπὶ τῆς δισμῆς ἀπὸ τῆς γεύσεως αὐτὰ 25 μεταφέρομεν, καὶ ὥσπερ τῶν χυμῶν τοὺς μὲν γλυκεῖς, τοὺς δὲ πικροὺς δινομάζομεν, οὗτω καὶ τῶν δισμῶν τὰς μὲν γλυκείας, τὰς δὲ πικράς. ἐνίστη μὲν ἐπὶ τῶν αἰτιητήσεων ἀμφοτέρων συντρέχει καὶ τὰ δινόματα καὶ τὰ πράγματα, καὶ ὁ γλυκὺς τῇ γεύσει γυμὸς καὶ τῇ δισμῇ γλυκύς, ὥσπερ τοῦ 30 μέλιτος· πολλὰ δὲ ὥδεα μὲν τῇ δισμῇ, πικρὰ δὲ τῇ γεύσει, ὥσπερ τὰ 35 πολλὰ τῶν μύρων. ὅμοιώς δὲ καὶ αὐστηρὰ δισμὴ καὶ λιπαρὰ λέγεται καὶ ὥξεια καὶ πάντα ταῦτα ἀπὸ τῶν γευστῶν μετελέγουμεν. πῶς δὲ ποτε καὶ τοῖς γευστοῖς παρακολουθούσῃς ἥδονῆς καὶ λύπης ὅμιως ἀκριβεστέρα ἡ γεύσις τῆς δισφρήσεως, οὐδὲ δι φιλόσοφος αὐτὸς οὐδὲ τῶν ἐξηγουμένων τις ἐπεζήτησεν.

30 Ἐστι δὲ ὥσπερ ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ὄψις ἡ μὲν τοῦ ἀκουστοῦ καὶ ἀνγη-
κούστου, ἡ δὲ | τοῦ ὄρατοῦ καὶ ἀρράτου. οὗτω καὶ ἡ δισφρησις τοῦ 126 δισφραντοῦ καὶ ἀνοσφραντοῦ· τῆς γάρ αὐτῆς κρῖναι καὶ τὴν παρουσίαν τοῦ οἰκείου αἰτιητοῦ καὶ τὴν στέρησιν, ἀλλὰ τὴν μὲν καθ' αὐτό, τὴν δὲ κατὰ συμβεβηκός. ἀνόσφραντον δὲ ὥσπερ καὶ ἀρρατον πολλαχῆς· καὶ γάρ 5 τὸ ἀρρατον τὸ μὲν διὰ τὸ μηδ' ὥλως τῆς φύσεως εἶναι τῶν ὄρατῶν, ὥσπερ ἡ φωνὴ καὶ ὁ φόρος, τὸ δὲ διὰ τὸ μόλις ὄρασθαι ὥσπερ τὸ σκότος, τὸ δὲ καὶ διὰ τὸ βλάπτειν τὴν ὄψιν ὡς τὰ λίαν στιλπνὰ καὶ ἀνταυγοῦντα τοῖς 10 ὄμμασιν. οὗτω δὴ καὶ τὸ ἀνόσφραντον καὶ τὸ μηδ' ὥλως πεφυκός ἔχειν

4 ἐπειδὴ om. C
5 καταλαμβάνοντες C
add. οἷον κεχωρισμένα τῆς πρώτης as et praemisso ἔστιν οὖν C, qui om. sequentia
οὐκ—ὥλης 25 ἡ διδμὴ Arist. E
add. καὶ Arist. ET

10 μαλακώτερον Ms
17 post ὑπη-
ρετεῖται add. οἷον κεχωρισμένα τῆς πρώτης as et praemisso ἔστιν οὖν C, qui om. sequentia
οὐκ—ὥλης 25 ἡ διδμὴ Arist. E
30 ἔστι C; ἐπεὶ PQ

ante ἡ ἀκοὴ
PQ

δσμήν καὶ τὸ μικρὸν ἔχον καὶ τὸ φαύλην λίαν καὶ οὖς ἡ δσφρησις οὐκ 126
ἀνέχεται. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ ἐπὶ γευστοῦ καὶ ἀγέεστον διαιρετέον.

Δεῖται δὲ καὶ ἡ δσφρησις ὥσπερ καὶ ἡ γεῦσις καὶ ἡ ἀκοὴ μεταξύ 13
τινος ἑτέρου σώματος τοῦ διαπέμποντος πρὸς αὐτὴν τὰς τῶν ὑσφραντῶν
διαφοράς, καὶ ἔστικε καὶ πρὸς ταύτην ὑπερετεῖσθαι ταύτα στοιχεῖα ὥσπερ
καὶ πρὸς τὴν ἀκοὴν καὶ πρὸς τὴν ὄψιν, λέγω δὲ δέρα καὶ ὅδωρ· καὶ γάρ 20
τὰ ἔνυδρα τῶν ζώων δσμῆς αἰσθάνεσθαι φαίνεται, καὶ ὥσπερ ἐπὶ τῆς
ὄψεως ἡν τὸ διαφανές κοινόν τι πάθος δέρος καὶ ὅδωτος, οὗτος ἐπὶ τῆς
ὑσφρήσεως ἀλλοῦ ἀν εἴη τι πάθος κοινόν, δι καθάπερ ἔφην δίσημόν τινες
10 ὄντομάζουσιν. ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ διόκασιν ἀλλήλαις αἱ 25
αἰσθήσεις, ἔκεινο δὲ ἀξιοῖς ἀπορίας· ἐπειδὴ γάρ ὁρῶμεν καὶ τὰ ἔντομα τῶν
ζώων αἰσθανόμενα τῆς δσμῆς ὥσπερ τὰς μελίσσας (πόρρωθεν γοῦν ἀπαντῶσιν
ἐπὶ τὴν τροφὴν καὶ φεύγουσιν αὐθίς καπνοῦ θυμιαμένου), ἔπειται 127
τί δῆποτε ἀνθρωπος μὲν καὶ τὰ ἔναιμα σύμπαντα δσφραίνεται ἀναπνέοντα,
15 μὴ ἀναπνέοντα δὲ ἡ κατέχοντα τὸ πνεῦμα οὐδὲν μᾶς οὔτε πόρρωθεν οὔτε
ἐγγύθεν, οὐδὲ δὲν ἐπὶ τοῦ μυκτηρός τις ἐπιθῆ. καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἀτοπον· 5
κοινὸν γάρ ἡν καὶ πρὸς τὰς εἰρημένας αἰσθήσεις· οὐδὲ γάρ ἔκειναι τοῖς
ὁργάνοις αὐτοῖς ἐπιτιθεμένων τῶν αἰσθητῶν ἀντελαμβάνοντο. ἀλλὰ τοῦτο
ἀξιοῖς ἀπορίας, πῶς δσμᾶται τὰ ἔντομα μὴ ἀναπνέοντα· εἰς γάρ δὲ τρόπος
20 ἐφ' ἀπάστης αἰσθήσεως τοῖς ἔχουσιν αὐτὴν. ἡ οὖν ἑτέραν τινα αἰσθησιν 10
ἄν ἔχοι τὰ τοιαῦτα ζῶα παρὰ τὴν τοιαύτην δσφρησιν, ἡ ἥρτεον τὴν αἰτίαν
τῆς διαφορᾶς. ἀλλ' ἑτέραν μὲν οὐκ ἀν ἔχοι· τῶν γάρ δσφραντῶν ἡ
ἀντιληψὶς δσφρησις ἡν, ὥσπερ τῶν ὄρατῶν ὄψις καὶ τῶν ἀκουστῶν ἀκοή· 15
ἀδύνατον οὖν ἀντιλαμβάνεσθαι μὲν ταῦτα τὰ ζῶα τῶν δσφραντῶν καὶ τὸ
25 εὐδάδες ἔαυτοῖς καὶ τὸ δυσδάδες διαγινώσκειν, ἑτέρᾳ δὲ αἰσθήσει γράμμενα
καὶ μὴ δσφρήσει. ξει δὲ φθειρόμενα φαίνεται ὑπὸ τῶν ἰσχυρῶν καὶ ταῦτα
τὰ ζῶα, ὡφ' ὕνπερ καὶ τὰ ἀναπνέοντα, οἷον δσφάλτου καὶ θείου καὶ τῶν 20
τοιούτων. ὥστε διτο μὲν δσφραίνεται δῆλον, πῶς δὲ μὴ ἀναπνέοντα, τοῦτο
ἥρτεον. ἔστικεν οὖν τοῖς ἔναιμοις διαφέρειν τὸ αἰσθητήμον τοῦτο τῶν
30 ἐντόμων, καὶ ὥσπερ ἐπὶ τῆς ὄψεως τὰ μὲν γρῆται βλεψάροις ὥσπερ περι- 25
φράγμασι καὶ ἐλύτροις, ἢ μὴ κινήσαντα μηδὲ ἀναπτάσαντα οὐχ ὥρᾳ, τὰ
δὲ οὐδὲν ἔχει προκάλυμμα ἐπικείμενον, ὡς τὰ σκληρόφυτα, ἀλλ' εὐθὺς
ὥρᾳ ὡς οἰνὸν τέ ἐστιν ὥρᾳ τὸ γινόμενὸν ἐν τῷ διαφανεῖ γράμμα· οὕτω
δὲ | ἄρα ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς δσφρήσεως, τοῖς μὲν ἐντήποις ἀκάλυψες εἰναι 128
35 τὸ δσφραντικὸν ὥργανον, ὥσπερ τὸ ὅμια τοῖς σκληροφύτευσις, τοῖς δὲ
ἀναπνέουσιν ἔχειν τι ἐπικάλυμμα, δι ἀναπνεόντων ἀναπετάννυται διευρυ- 5

4 τῶν om. Q   5 στοιχεῖα] γεῖτα add. P²   7 φαίνεται] πέφυκε Qs   9 διφρισμόν
Q sed correcit   10 αἱ om. Q   13 θυμιούσμένου Q   15 post δὲ fort.
addendum ἀλλ' ἔκπνεοντα ex Arist., ubi tamen ἀλλ' ἔκπνεον om. Wy   18 τοῦτο scripsi:
τὶ τὸ: 'fort. ἔστιν vel τοῦτο' Spengel   21 παρὰ] περὶ Q   22 post μὲν add. οὖν Qs
26 δὲ] δῇ Arist. Ey   post ἰσχυρῶν add. δσφρῶν C² in marg. as, sed cf. Simpl. p. 154,17
29 ἀνάμοις Q   31 μῆ] μηδὲ Cs   32 εὐθὺς etiam Arist. SUVX: εὐθέως
Arist. rell.

νομένων τῶν φλεβῶν καὶ τῶν πόρων. διὸ τοῦτο οὖν τὰ ἀναπνέοντα οὐκ 128
δισμάται ἐν τῷ ὅδατι· οὐδὲ γάρ ἀναπνεῦσαι αὐτοῖς δυνατόν. ὥστε μὴ δυ-
ναμένων ἀναπετασθῆγαι τῶν πόρων εἰκάτως οὐδὲ δύναται τηγνικᾶτα γρῆσθαι
τῇ δισφρήσει. τὸ τοίνυν ἀναπνεῖν οὐδὲ τοῦ δισφραντικοῦ αἴτιον θετέσν. ὥσπερ 10
οὐδὲ τὰ βλέφαρα τοῦ ὄραν, ἀλλὰ τῆς τοῦ πάρου τοῦ δισφραντικοῦ ἀνα-
καλύψεως. ἔστι δὲ ἡ δισμὴ τοῦ ἑηροῦ, ὥσπερ ὁ χυμὸς τοῦ ὑγροῦ. δισκεῖ
γάρ τὰ θυμιώμενα καὶ θερμαινόμενα μᾶλλον διδωδέναι. δεῖξει δὲ ταῦτα τὰ
ἐν τοῖς Περὶ τῆς αἰσθήσεως ἀκριβῶς, καὶ ἐκεῖνα περιμενετέον. τὸ δὲ 15
αἰσθητήριον τὸ δισφραντικὸν τὸ δυνάμει τοιοῦτόν ἔστιν οἷον τὸ δισφραντόν,
10 διαταῖ δὲ δισφραίνηται ηὔη, οὐκέτι δισφραντικὸν ἀλλ' δισφραινόμενον
γίνεται.

10. Τὸ δὲ γευστὸν ἔστιν ἀπτόν τι, ὥστε καὶ ἡ γεῦσις ἀφή τις. ὅτι 20
γάρ τὸ γευστὸν ἀπτόν, οὕτως ἀν λαθοῖς. ἐπει γάρ τὸ γευστὸν οὐδὲν ἀλλο
ἔστιν ἡ χυμός, πᾶς δὲ χυμὸς ἐν ὑγρῷ, τὸ δὲ ὑγρὸν ἀφῇ κρίνεται, ἀνάγκη
15 τὸ γευστὸν καὶ ἀπτόν εἶναι. διὸ τοῦτο ἄρα, ἐπειδὴ ἀφή τις καὶ ἡ γεῦσις κα
ἔστιν, οὐ δεῖται τίνος μεταξὺ ὄντος ἀλλοτρίου σώματος τοῦ μέλλοντος αὐτῇ
παραπέμψειν τὰς διαφορὰς τῶν χυμῶν, ὥσπερ ἡ δραστικὴ τοῦ διαφανοῦς
ἔδειτο, καὶ ἡ ἀκοή τοῦ διηγημάτου, καὶ ἡ δισφρηστικὴ τοῦ διόσμου· πᾶσαι γάρ
αὐται δέσονται μεταξύ τίνος ἀλλοτρίου, δι' οὐ ποιοῦνται τὰς ἀντιλήψεις τῶν 129
20 αἰσθητῶν, καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῶν τὸ μεταξὺ τοῦτο, ἀλλ' ἀπολέλυται τῆς
αἰσθήσεως. ἡ δὲ γεῦσις οὐχ οὕτως· οὐδὲ γάρ ἡ ἀφή. ἀλλ' εἰ καὶ δέ-
σιντο τίνος καὶ αὐτοὶ μεταξὺ ὄντος, ὡς ἐπιδειξίουμεν, ἀλλὰ τοῦτο τὸ μεταξὺ ἡ
25 ὁ λόγος εὑρόσει αὐτῶν τι ὅν τῶν αἰσθήσεων· τοιοῦτον γάρ ἡ σάρξ ἡ τὸ
τῇ σαρκὶ ἀνάλογον. διὰ τοῦτο κανὸν ἐν ὅδατι ὥμεν, αἰσθάνεται δυνάμεια
τοῦ χυμοῦ, ὄντινα ἀν ἔχῃ τὸ ὅδωρ, καθάπερ καὶ οἱ ἐν τῇ θαλάττῃ κατα- 30
δυόμενοι· αἰσθάνονται γάρ καὶ οὗτοι τῆς ἀλμυρότητος, ἀλλ' οὐ τῇ ἀφῇ
ἀλλὰ τῇ γεύσει, καὶ οὐ διὰ τοῦ ὅδατος μεταξὺ ὄντος, ἀλλὰ τῷ μεμγῆθαι
τῷ ὅδατι τὸν χυμόν· καὶ γάρ τῶν πομάτων γευόμενα ἐν ὑγρῷ ὄντων,
35 ἀλλ' οὐ τοῦ ὑγροῦ μεταξὺ ὄντος ἀλλ' αὐτοῦ δεξαμένου τὸν χυμόν, δεξα- 15
μένου δὲ οὐγὴ ὡς τὸ διαφανὲς τὰ γρώματα· οὐ γάρ οὕτως ὄραται τὰ
γρώματα τῷ ἀναμήνυσθαι πρὸς τὸν ἀέρα ἡ ἀπορρεῖν τι αὐτῶν καὶ ἀνα-
κίνασθαι πρὸς τὸ διαφανές. τὸν χυμὸν δὲ κερασθῆναι δεῖ τῇ ὑγρότητι 20
καὶ μιγμῆναι καὶ ὥσπερ ἐν ὅλῃ εἰδος γενέσθαι· ποιήτης γάρ ὑγροῦ ὁ
χυμός, ἀλλ' οὐγὴ ἡ ὑγρόν· ἀλλαὶ γάρ ποιήτης ὑγροῦ ἡ ὑγρόν, οἷον τὸ
εὔεικτον καὶ εὐόλισθον καὶ εὐδιαίρετον, ὁ χυμὸς δὲ ποιήτης ὑγροῦ, διὰ πάντως
ἐν ὑγρῷ· καὶ οὕτω κανὸν ἀπό τὸ ὅπαρχει τῷ ὑγρῷ ὁ χυμός. ὅτι τῷ εἶναι 25
αὐτοῦ ἐμπεριέχεται ἡ ὑγρότης, ἐμπεριέχεται δὲ ἡ δυνάμει ἡ ἐνεργείᾳ· οἱ

1 φλεβῶν etiam Arist. ET: φλεβίων Arist. rell.

7 ὀδηζεῖ C τὰ (post ταῦτα) eras. Q: om. Cs

9 τὸ δυνάμει etiam SUN: om. τὸ Arist. rell.

om. C ἀλλὰ λέκυται C 24 κανὸν εἰ Arist. ET: καὶ εἰ Arist. rell.

(εἰμεν E corr.) Arist. δυνάμεια legisse vid. αἰσθάνομεθα: αἰσθανομεθ' ἀν Arist. E:

γ' αἰσθανόμεθ' ἀν Arist. plerique

3 τηγνικᾶτα] τὰ τοιοῦτα C

8 ἐν τοῖς Περὶ τῆς αἰσθήσεως] 5

17 παραπέμπειν C 20 τοῦτο

ημεν (εἰμεν E corr.) Arist. 37 ἐμπεριέχεται—ἐνεργείᾳ] om. quae his respondent Arist. E

γάρ οὐκείσις δύναμεις οὐρροί· ὅμα γάρ τῷ πελάσαι τῇ γλώττῃ συντήκονται καὶ 129
ἔξιγραίνουσι τὴν γλῶτταν.

Τὸ μὲν οὖν μεταξύ, λέγω δὲ τὸ τοιοῦτο | μεταξὺ τὸ ἀλλότριον. ἐπὶ 130
τῶν αἰσθήσεων τούτων ἐλλείπει, τὰ μέντοι γε λοιπὰ ἀνάλογάν ἔστιν· ὡς
δὴ γάρ τὸ γρῦμα ἢν ὀράτον, οὗτον γευστόν ἔστιν ἡ γυμνός· καὶ μᾶσπερ ἡ ὄψις
τοῦ τε ὀράτου καὶ τοῦ ἀοράτου (τὸ γάρ σκότος ὀράτον, κρίνει δὲ καὶ τοῦ
τοῦτο ἡ ὄψις), οὗτον καὶ ἡ γευστός τοῦ τε γευστοῦ καὶ τοῦ ἀγευστοῦ· τῆς
γάρ οἰκείας στερήσεως ἑκάστη τῶν αἰσθήσεων ἀντιληπτική· καὶ οὐ μόνον
γε τῆς στερήσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑπερβολῆς, ἀλλὰ ταύτης γε σὸν βλάβη·
10 οὐ γάρ δημιουρός αἰσθίανται σιγῆς ἡ ἀσκή· καὶ τῶν μεγάλων καὶ βιαίων 10
ψύχρων. ἀλλ᾽ ἐκείνης μὲν τῷ μὴ κινεῖσθαι, τούτων δὲ τῷ φθείρεσθαι
γίνονται γάρ πως καὶ αἱ ὑπερβολαὶ τῶν αἰσθητῶν ἀναίσθηται διὰ τὸ τὴν
δύναμιν ὑπερτείνειν τῆς αἰσθήσεως, καὶ διὰ τοῦτο οὐ μάνον ὁ μικρὸς ψύχρος 15
ἀνήκουστος, ἀλλὰ τρόπον τινὰ καὶ ὁ μέριστος καὶ ὁ βίαιος. οὕτως οὖν
15 διτέττειν καὶ τὸ ἀγεύστον, τὸ μὲν τῷ λίαν ἐλλείπειν, μᾶσπερ οἱ λίθοι, τὸ δὲ
τῷ λίαν ὑπερβάλλειν καὶ φθείρειν τὴν γεῦσιν, μᾶσπερ καὶ τὸ ἄγαν ὀριμέα
καὶ δέξαι καὶ αὐστηρά. τρίτος δέ ἔστι τρόπος ὀλγεύστον τοῦ παντάπαιτι 20
γυμνὸν δέχεσθαι μὴ πεφυκότος, οἷον φωνῆς ἡ ἀέρος οὕτω δὲ εἴχει καὶ
20 ἐπὶ τοῦ ἀοράτου καὶ ἀνηκούστου· ἦν γάρ ἐπ’ αὐτῶν καὶ οὕτως ὁ τρόπος
τοῦ ἀδυνάτου.

Τῶν γευστῶν τοίνυν ἀργὴ τὸ ὑγρόν· ὥῃ γάρ τοῦτο γίνεται τοῖς 25
γυμνοῖς, ἀργὴ δέ τις ἡνὶ καὶ ἡ ὥῃ, τῶν γευστῶν δὲ καὶ τὸ ποτόν·
ὑγρὸν γάρ καὶ τοῦτο καθὸ γυμνὸν ἔγειται ἡ πλείστην ἡ ἐλάττωνα,
25 ἀλλ᾽ ἔδη τὸ μὲν κατὰ φύσιν τοῖς ζώοις, διπερ καὶ κυρίως ποτόν, τὸ
δὲ λοιπανικὸν μᾶλλον καὶ φθειρτικόν, διπερ καὶ ἀποτον μᾶλλον δὲν εἴποις· 131
φθείρει γάρ τὴν γεῦσιν· καὶ γρὴ πρῶτον αὐτὸν γευστόν, εἰδίθ οὕτω καὶ
ποτὸν γενέσθαι. καὶν δὲ ὁργῆς καὶ γεῦσεως τὸ ποτόν· καὶ γάρ ὑγρὸν ἡ
καὶ ἔγχυμον, ὃν τοῦ μὲν ἡ ἀσκή, τοῦ δὲ ἡ γεῦσις ἀντιλαμβάνεται. εἰ οὖν
30 ὑπερβάλλον τὴν συμμετρίαν, ὡς μὲν γευστὸν φθείρει τὴν γεῦσιν. ὡς δὲ
ἀπὸν δὲν τὸ ζῶον. ἐπει οὖν ἐν ὑγρῷ τὸ γευστόν, ἀνάγκη τὸ αἰσθητόριον
αὐτοῦ, λέγω δὲ τὸ ὅργανον ὡς κέργηται ἡ ψυγὴ πρὸς τὴν γεῦσιν, μήτε 10
ὑγρὸν εἰναι ἐντελεχεῖται μήτε ἀδύνατον ὑγραίνεσθαι· πάσχει γάρ ἡ γεῦσις
ὑπὸ τοῦ γευστοῦ ἡ γευστόν δεῖ οὖν αὐτὸν δυνάμει μὲν εἰναι ὑγρόν, ὑγραί-
35 νεσθαι δὲ ἐνεργείᾳ, ὑγραίνεσθαι δὲ οὕτως, ὥστε σώζεσθαι αὐτοῦ τὴν οἰκείαν 15
κατατεκνήν καὶ ἐπηγίνακα ὑγραίνεται. σημεῖον δὲ τὸ μήτε κατάδεξηρον οὕτων
τὴν γλῶτταν αἰσθίανται, μήτε λίαν ὑγράν. μᾶσπερ ἐπὶ τῶν κακιῶντων.
τότε γάρ διὰ τὴν περιεχυμένην ὑγρότητα τῆς πρώτης ἀντιλαμβάνεται, τούς
δὲ ἄλλους γυμνούς μόλις διακρίνει, καὶ φαίνεται τοῖς κάμηνουσι πάντα πικρά, 20

6 τοι om. Arist. EW

7 τοῦ (ante ὀλγεύστου) etiam Arist. SV: om. Arist. refl.

12 αἰσθητῶν Z: αἰσθήσεων PQCs 14 τρόπον τινὰ om. Q καὶ ὁ μέγας τε καὶ ὁ
βίαιος mrg. P² (γρ.) et Arist. et omisso ὁ (ante βίαιος) mrg. Q 16 ὑπερβάλλειν εχ-
ὑπερβάλλειν Q 25 τὸ μὲν om. C καὶ om. Q ὑπερ καὶ κυρίως ποτόν add. P²
in marg. 30 ὑπερβάλλεις QCs 31 post ἀνάγκη add. καὶ Arist. praeter STVX

διότι τῇ γλωσσῃ περιεχύται τοιωτος χυμός, ὥσπερ καὶ ὅταν προγευσάμενοι 131
χυμοῦ ἵσχυροῦ γευσώμεθα εὐθὺς ἑτέρου, οὐχ ὅμοίως δ' αἰσθανόμεθα τῆς
διαφορᾶς τῷ προκατέχεσθαι τῷ σφυροτέρῳ. ἔστι δὲ καὶ τὰ εἰδη τῶν 25
χυμῶν ἀνάλογον τοῖς τῶν χρωμάτων, ἀπλᾶ μὲν τὰ ἐναντία, τὸ γλυκὺ καὶ
5 τὸ πικρόν, ἐχόμενα δὲ τοῦ μὲν γλυκέος τὸ λιπαρόν, τοῦ πικροῦ δὲ τὸ
ἀλμυρόν, μεταξὺ δὲ τούτων τὸ δριμὺ καὶ αὐστηρὸν καὶ στρυφόν καὶ δέξι·
σχεδὸν γάρ αὖται δοκινοῖς εἴναι διαφοραὶ χυμῶν. συγκεχθαλαιωταὶ δὴ καὶ 132
ἐπὶ ταύτης ὁμοίως δὲ λόγος, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων, ὅτι τὸ
μὲν γευστικὸν ὅργανον ἔστι τὸ δυνάμει τοιωτον, γευστὴν δὲ τὸ ποιοῦν
10 ἐντελεχείᾳ τὸ ὅργανον οἷον αὐτό. 5

11. Περὶ δὲ ἀρφῆς δόντο ταῦτα ἀν τις ἀπορήσειν· ἐν μὲν πότερον μία
αἰσθησίς ἔστιν ἡ πλείους, ἔτερον δὲ τί ταύτης τὸ ὅργανον τῆς αἰσθήσεως,
ἀρά δὲ σάρκα καὶ τὸ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν μὴ σάρκας ἐχόντων, ἡ οὖν ἀλλὰ
τοῦτο μὲν ἔστι μεταξύ, τὸ δὲ ὅργανον ἄλλο τι καὶ εἴσω; ὅτι μὲν οὖν οὐκ 10
15 ἔστι μία αἰσθησίς δὲ ἀρφῆς σημεῖον ἀν τις νομίζει τὸ μὴ μιᾶς ἐναντιώσεως
εἶναι κριτικὴν ταύτην τὴν αἰσθησιν, ὥσπερ τὴν οὕτων λευκοῦ καὶ μέλανος
μόνον καὶ τῶν μεταξύ, καὶ τὴν ἀκοὴν δέξος καὶ βαρέος καὶ τῶν μεταξύ, 20
καὶ τὴν γεῦσιν πεικοῦς καὶ γλυκέος· ἐν δὲ τοῖς ἀποτοῖς πολλαὶ εἰσιν ἐναντιώσεις
καὶ πᾶσαι ἔμμεσοι μεσότητος καθ' ἑκάστην οὐκείας θεωρουμένης, οἷον
25 θερμὸν ψυχρόν, ἕτηρὸν ὑγρόν, σκληρὸν μαλακόν, βαρὸν κοῦφον, λεῖον τραχύ, 20
τοῦτο μὲν οὖν τέσσας ἀν τις οὐκ ἀπογράντως μὲν ἀλλὰ πιθανῶς διαλύσει,
ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων πλείους μιᾶς φαίνονται ἐναντιώσεις,
οἷον ἐν φωνῇ οὐ μάνον δεῖντης καὶ βαρύτης, ἀλλὰ καὶ μέγεθος καὶ σμικρότης
καὶ λειτήτης καὶ τραχύτης φωνῆς, εὗροι δὲ ἀν τις καὶ περὶ τὸ χρῶμα 25
30 διαφορὰς τέσσας τοιωτας. ἄλλη οὐχὶ ἕκανὴ καθάπερ εἰπον ἡ παραμυθία·
μέγεθος μὲν γάρ καὶ σμικρότης κοινὰ πασῶν ἔστι τῶν αἰσθήσεων καὶ τοῦ
καὶ δὲ ἑκάστην μεγάλου καὶ μικροῦ αἰσθάνεται, λειτήτης δὲ καὶ τραχύτης 133
ἡτοι λέγονται ἐπὶ μεταφορᾶς τῶν ἀπτῶν, ἡ τοῦ σγήματος καὶ αὖται ἀν
εἰσιν, εἰπερ καὶ φωνῆς σγῆμα θετέον διὰ τὸν πληττόμενον ὑπὲρ αὐτῆς ἀρέα· τὸ
35 δὲ σγῆμα κοινὸν ἡγεῖ καὶ αὐτὸν αἰσθάνον. οὐχὶ οὕτω δὲ ἔχει τὸ θερμὸν καὶ
τὸ ψυχρόν, καὶ τὸ σκληρὸν καὶ τὸ μαλακόν, καὶ τὸ βαρὺ καὶ τὸ κοῦφον,
ἀλλὰ καὶ πάντα ταῦτα ἔδια τῆς ἀρφῆς αἰσθητὰ καὶ οὐδὲν αὐτῶν ἑτέρη
αἰσθήσει προσήκει. τί οὖν τὸ γένος ἡ τις ἡ φύσις ἡ ὑποκειμένη ταύτη 10
τῇ αἰσθήσει; καὶ πότερον μία ἡ πλείους; οὐδὲν γάρ τούνομα αὐτῆς πρόχειρον
40 ὥσπερ ἐπὶ τῆς ἀκοῆς δὲ φόρος, καὶ ἐπὶ τῆς ὅψεως τὸ χρῶμα, καὶ ἐπὶ τῆς
γεῦσεως δὲ χυμός. αὕτη μὲν οὖν τοιωτή τις ἔστιν ἀπορία.

Πότερον δέ ἔστι τὸ αἰσθητήριον τῆς ἀρφῆς εἴσω τῆς σαρκός, ἡ 15
οὐδαμῶς, ἀλλ' εὐθὺς δὲ σάρκα, οὐκ ἀκριβεῖ ἀν τις χρωτὸ σημείῳ ἐκ τοῦ

2 χυμός om. Arist. E γευσόμεθα Q¹C: γευσόμεθα PQ 7 δῆ] δὲ Cs

9 post τοιωτον add. οἷον τὸ γευστὸν C: om. PQ Arist. 10 οἷον αὐτό desideratur ap.

Arist. 20 κοῦφον βαρὺ Q 21 διαλύσειν ci. Spengel 26 ἔστι] εἰσὶ Cs

28 ἀπτῶν P ἀν om. Q 34 οὐδὲ C: οὔτε PQ 38 εὐθὺς ex Arist.
(εὐθέως) Q in ras. a: ἐψ̄ οἵ; P: ἐψ̄ lit. erasa C

γίνεσθαι τὴν αἰσθησιν ἅμα θιγγάνοντι· καὶ γάρ νῦν εἴ τις περὶ τὴν σάρκα 133 περιτείνειν οἰνον ὑμένα ποιήσας ἡ λεπτὴν διόδην, θυμος εὐθὺς ὀφαμένοις 20 γίνεται ἔνδηλος ἡ μερότης ἡ ἡ ψυχρότης ἡ ἡ σκληρότης ἡ ἡ μαλακότης ἡ ἕκαστη τῶν λοιπῶν ἐναντιώσεων· καίτοι δῆλον ὡς οὐκ ἔστιν ἡ ὑγὴν 5 αἰσθητήριον· οὐδὲ γάρ εἰ συμφύεις γένοντο, ὥσπερ οἱ μῦθοι φασι τὸν χιτῶνα τῷ Ἡρακλεῖ, οὐδὲν ἡττον ἀλλὰ καὶ μᾶλλον ἡ αἰσθησις ἀν διυκνοῖτο. τάχα 25 οὖν καὶ νῦν τὸ τοιοῦτον μόριον τοῦ σώματος, οἰνόν ἔστιν ἡ σάρξ, ἔνδον οὖσι τοις ὥργάνοις τοῖς πρὸς ἔκαστην τῶν ἐναντιώσεων πεζυκότις καὶ τοσούτοις γε. Ὁσαπέρ καὶ αἱ ἐναντιώσεις | εἰσὶν περιπέπλασται ἐν καὶ διοισιν ἀπασιν 134 10 ὥσπερ ἔλυτρον, καθάπερ εἰ καὶ σὴρ ἐν κύκλῳ ἡμῖν περιεπεφύκει καὶ συμφύης ἦν καὶ ἀγώριστος ἄργι τινὸς ἐν τῷ σχήματι τοῦ στερεοῦ τούτου σώματος περικεγγυμένος, ἐν ᾧ τὸ ζῶον· ἔδοκον μεν γάρ ἂν τηνικαῦτα δι' ἓνδος ἀντιλαμβάνεσθαι αἰσθητήριον καὶ ψόφων καὶ γρωμάτων καὶ διμῶν, καὶ μίαν τινὰ αἰσθησιν εἶναι ὅμην ἀκοὴν ὅσφρησιν μὴ διακρινομένων τῶν 15 ὥργάνων ἐν τῷ περικεγγυμένῳ ἀέρι, ἀλλὰ διὰ παντὸς ὄψιος καὶ τὰ γράμματα 10 δρόντων ἡμῖν, καὶ τοὺς ψόφους ἀκουόντων, καὶ τὰς διμὰς διψωμένων. νῦν δὲ ὅτι διωρίσται τὰ ὥργανα πρὸς τὴν ἔκτης ἐπιφάνειαν τοῦ σώματος, δι' ὧν γίνονται αἱ αἰσθησεις, φανερὰ τὰ εἰρημένα αἰσθητήρια ἔτερα ὄντα· ἐπὶ δὲ τῆς ἀρχῆς ἀδηλον εἰ πλειόν τῇ ἔν. τί γάρ κωλύει πλειόν μὲν εἶναι, 15 20 20 τὴν σάρκα δὲ ἀπασιν ἔξωθιν ὄψιαν οὖσαν ὥσπερ ἔλυτρον περιπέπλασθαι; τὸ δὲ ὥσπερ ἔλυτρον εἶπον, ὅτι ἐξ ἀέρος ἡ δύστοις ἀδύνατον ἦν συστῆναι τὸ ἔμψυχον σῶμα· δεῖ γάρ στερεὸν εἶναι φί γρηται τὸ γενητὸν καὶ 25 φύταρὸν ζῶον. λείπεται δὴ μικτὸν εἶναι ἐκ τῆς καὶ τῶν ἀλλων στοιχείων, οἷον βιούλεται εἶναι ἡ σάρξ καὶ τὸ ἀνάλογον. εἰ δέ τις ὑπόθιμοιο ζῶα εἶναι 30 πύρινα ἡ ἀέρινα, ἐπὶ τούτων χαλεπὸν διαχρῆναι ὥσπερ ἔσφην τὰς πέντε αἰσθήσεις καὶ τὰ ὥργανα, οἵς γρῆται ἔκαστη. Ήσα δὲ καὶ τὸν λόγον, εἰ μὴ προσάγεται. εἰ γάρ πάσα αἰσθησις διὰ τοῦ μεταξύ, καὶ ἡ ἀρχή· τοῦ δὲ ἀπτοῦ καὶ τοῦ ἀπτικοῦ οὐδέν ἔστερον μεταξύ τὸ σῶμα, τὸ σῶμα ἄρα | τὸ 135 μεταξύ, δι' οὐ γίνεται ἡ ἀντιληφτις. διοίσει δὲ τοῦ ἀέρος τε καὶ τοῦ δύστοις, 35 ἀπερ ἐπὶ τῶν ἀλλων αἰσθησιν τὴν μεταξύ, δεῖ μὴ κεχώρισται ὥσπερ ἔκεινα, ἀλλ' ἔστι συμφύεις τῷ ζῷῳ. Ὅτι δὲ οὐχ ἵκανὸν τεκμήριον τοῦ μίαν εἶναι αἰσθησιν τὴν ἀρχὴν τὸ τὴν σάρκα εἶναι μίαν, δι' ης τῶν ἀπτῶν λειτομένων ποιούμεθα τὰς ἀντικῆψεις, δηλοὶ δὲ ἐπὶ τῆς γλώττης ἀρχή· ἀπάντων γάρ τῶν ἀπτῶν αἰσθάνεται κατὰ τὸ αὐτὸν μόριον καὶ γυμνοῦ. εἰ μὲν οὖν

2 ἀψάμενος ἐντηματεῖ Arist.

Arist. praeter E

18 αἰσθήσεις] κυνήσεις Arist., sed αἰσθήσεις γρ. Arist. S: κυνήσεις καὶ αἱ αἰσθήσεις

Arist. U

Arist. rell.

ἡ om. C

28 τοιούτων Arist. rell.

etiam Arist. Txy: om. Arist. rell.

P in marg.

3 ἔκδηλος C

9 εἰσὶ om. C

20 περιπέφύει PQ

22 γεννητὸν as

24 εἶναι (prius) desideratur ap. Arist.

27 εἰ γάρ— ἡ ἀρχὴ Arist. Ald. et Basil. inseruerunt

ex Them.

29 τε om. C

τοῦ (ante μεταξύ)

5 συμφύης Ms

10 περιπέφύκει PQ

15 πάντων C

23 δη̄ etiam Arist. VW: δὲ

24 εἶναι (prius) desideratur ap. Arist.

27 εἰ γάρ— ἡ ἀρχὴ Arist. Ald. et Basil. inseruerunt

ex Them.

29 τε om. C

τοῦ (ante δύστοις) add.

7 τοιούτον as εἰ

10 περιπέφύει PQ

15 πάντων C

23 δη̄ etiam Arist. VW: δὲ

24 εἶναι (prius) desideratur ap. Arist.

27 εἰ γάρ— ἡ ἀρχὴ Arist. Ald. et Basil. inseruerunt

ex Them.

29 τε om. C

τοῦ (ante δύστοις) add.

καὶ ἡ ἀλλὴ σὰρξ ἡσθίανετο τὸν τε ἄλλων ἐναντιώσεων καὶ τοῦ χυμοῦ, 135
ἔδοκει ἂν ἡ αὐτὴ καὶ μία αἰσθητική γεῦσις καὶ ἀφήνει τὸν δέ δύο φαίνονται
διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέψειν τὰ ὅργανα, ἀλλὰ δὲ οὐ μὲν μορίου τὸν χυμῶν
αἰσθανόμεθα, διὰ τοῦ αὐτοῦ καὶ τὸν ἀπτῶν· δι’ οὐ δὲ τὸν ἀπτῶν, οὐ διὰ 15
5 παντὸς καὶ τὸν χυμῶν. ἔτι καὶ τοῦτο τις περὶ τῆς ἀφῆς ἀπορήσειν.
εἰ γάρ πᾶν σῶμα βάθιος ἔχει, τοῦτο δέ ἐστι τὸ τρίτον μέρος. ὃν δέ
ἐστι σωμάτων μεταξὺ ἔτερον σῶμα. οὐκ ἐνδέχεται ταῦτα ἀλλήλων ἀπτεσθαι,
εἴπερ ἀπτεται ἀλλήλων, τὸν τὸ πέρατά ἐστιν ἄμμα, τοῖς δέ ὑγροῖς περίκειται 20
πάντως ὑγρότης καὶ τοῖς διεροῖς, πῶς δὲ ἀπτούτοις ἐν τῷ δῆσται στερεὰ
10 σώματα ἀλλήλων; ἡ γάρ ἀνάγκη ἔγρα φίνει τὰ ἄκρα καὶ ταῦτα ἐν δῆσται
ὅντα, ἡ δῆσται γίγνεσθαι αὐτῶν μεταξύ, οὐ ἀνάπλεα τὰ ἔσχατα. εἰ δὲ τοῦτο 25
ἀλγήμες, ἀδύνατοι ἀπτεσθαι ἀλλοὶ ἀλλοὶ ἐν δῆσται, δῆτε οὐδὲ τὰ ἄγκαστρα
ἀπτεται τῶν ἤχθων, οὐδὲ οἱ ἤχθωνται ἀλλήλων. εἰ δὲ δῆται ὀλέγον τὸ μεταξύ,
οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον. εἴποι δέ ἂν τις ταῦταν καὶ ἐπὶ τὸν ἐν τῷ | ἀέρι 136
15 διοικούντων ἀπτεσθαι. δῆται πάντως μὲν δὲ ἀλλοὶ μεταξύ παρεμπίπτει τὸν τε
ἀπτεικῶν καὶ τὸν ἀπτῶν, λανθάνει δὲ μᾶλλον ἡμᾶς· ἡττον γάρ αἰσθητὸς δὲ
ἀλλοὶ πρὸς τὴν ἀφήν, ἡ τὸ δῆσται. αὕτη δὲ δὲ ἀπορία τὸ μέν τι πιθανῶς 5
δὲν λέγοι, τὸ δέ τι καὶ σφόδρα δὲν παροργήται. αὐτοῦ γάρ τοῦ δῆσταιος πῶς
ἀπτεται τὰ ἐν δῆσται, καὶ αὐτοῦ τοῦ δέρος πῶς ἀπτεται τὰ ἐν δέρι; οὐ
20 γάρ δῆποι δὲ ἔτέρους καὶ τούτων εἴτε πλείονος εἴτε ἐλάττονος. ἀλλ’ εὐθὺς
ἡ σὰρξ τοῖς στοιχείοις ταύτωις προσπίπτει. ἀλλ’ δὲ γε ἐξ ἀρχῆς προσθέμεθα 10
ζητεῖν, οὐ τοῦτο ἦν, ἀλλ’ εἰ δὲ τὰρκτὸν αὐτὴν αἰσθητήριον τῶν ἀπτῶν, δῆσπερ
ἡ κόρη τῶν ὄρατῶν, ἡ τὸ μὲν αἰσθητήριον εἰσώ, ἡ σὰρξ δὲ μεταξύ τοῦ
τε ὄργανου τοῦ πρώτου καὶ τῶν ἀπτῶν. δοκεῖ γάρ διστωπεῖν ἡμᾶς δὲ 15
25 λόγος τὸ δημοτικὸν ἀποαιτῶν ἐπὶ τῆς ἀφῆς διπέρι καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων αἰσθήσεων,
καὶ δέξιν καὶ τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ἀφήν μηδὲ τῷ ἀπτεσθαι καὶ θιγγάνειν
αὐτὰς τῶν αἰσθητῶν, ἀλλὰ διά τινος μέσου τὰς ἀντιλήψεις ποιεῖσθαι, τὴν
διαιρούντα δὲ εἴπερ ἄρα ὑπάρχειν ἐν μόνῳ τῷ πόρρωθεν καὶ ἐγγύθεν· 20
ἐκείνας μὲν γάρ διὰ πλείονος τοῦ μεταξύ, ταύτας δὲ δὲ ἐλάττονος ἐνεργεῖν.
30 διὸ καὶ λανθάνειν τὸ μέσον οὐ μόνον, δῆται ὀλέγον, ἀλλ’ δῆται καὶ συμφυὲς
ταῖς αἰσθήσεσι. πῶς δὲ ἀμαρτία ἀφήν τε ῥητέον τὴν αἰσθησιν ταύτην καὶ 25
διὰ μέσου τινός ἐχει τὸν ἀπάντων τῶν μεγεθῶν ἐάν τε σώματα, ἐάν τε
ἀσώματα ἡ (λέγονται γάρ καὶ γραμματικοὶ ἀπτεσθαι κύκλων, καὶ κύκλοι
35 ἀλλήλων), ἔτερως δὲ ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν αἰσθήσεων· ἐπ’ ἐκείνον 30
μὲν γάρ κατὰ παράθεσιν μόνον λέγουμεν τὴν ἀφήν, δῆται δημοῦ τὰ πέρατα 137
ἡ, ἐπὶ δὲ τῆς ὡς αἰσθήσεως ἀφῆς κατὰ ἀντιληψίην· δῆτε ἐπ’ ἐκείνων μὲν
οὐχ οἶν τε εἰναί (τι) μεταξύ. τὴν δὲ ὡς αἰσθησιν ἀφήν ἔτει οὐ φύλην
παράθεσιν οὖσαν ἀλλὰ ἀντιληψίην τοῦ προκειμένου οὐδὲν κωλύει καὶ διά 5
40 τινος μέσου ἀντιλαμβάνεσθαι, τὸ δὲ μέσον λανθάνειν ἡμᾶς, δῆσπερ καὶ νῦν,

1 ἡ om. C

5 ἔτι scripsi: ἐπει

7 ταῦτα] αὐτὰ Arist. EWY

12 ἀλλο

ἄλλων ἀπτεσθαι Cs

19 ante ἀέρι add. τῷ Q

23 δὲ om. Q

38 τι addidi

αἰσθησιν ἀφήν transposui: ἀφήν αἰσθησιν

ζηγίκα ἐν ὅδαι τὸ πάτωμα, λανθάνει ήμᾶς ἡ ὑγρότης ἡ περικεγυμένη 137
τοῖς ἐσχάτοις τῶν ἀποιμένων συμβάτων, καὶ ἐν αὐτῷ παραπλήσιων μὲν τὸ
συμβατίνον, ήμᾶς δὲ μᾶλλον ἐκφεύγει τὸ μέσον. ταῦτα δὲ ἀντιθετινεν
ήμαν, καθάπερ καὶ τὸ πρότερον εἰπον. εἰ καὶ δι' ὑσένος αἰσθανούμεθα τῶν
5 ἀπτῶν λανθάνοντος ηὔδιεργει. ἀλλ᾽ ὥσπερ ἐν τῷ ὅδαι τὸ γεγράνεν μὲν
δοκοῦμεν τῶν ἀπτῶν, λανθάνει δὲ τὸ μεταξύ, οὕτως ἵσως καὶ ἐπὶ τῆς 14
πρώτης ἀρχῆς. λέγω δὲ πρώτην τὸ ἔντος αἰσθητήριον. Ἀπτεσθαι μὲν γάρ
αὐτῷ δοκοῦμεν ἐκείνων, λανθάνει δὲ τὸ μέσον καὶ τοσοῦτῳ μᾶλλον, ὅσῳ
καὶ συμφυέστερον τῷ δργάνῳ.

10 Μέσον μὲν οὖν τι εἶναι θετέον καὶ ταύτης τῆς αἰσθησεως, καὶ μὴ 20
κατὰ τοῦτο εἶναι τὴν διαφορὰν τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς γεύσεως πρὸς τὰς ἄλλας,
ἀλλὰ καὶ ἐκείνην μᾶλλον, οὗτοι ἐπὶ ἐκείνων μὲν οὐ τὸ μέσον αὐτὸν ἀλλοιοῦνται,
ἀλλὰ διὰ τοῦ μέσου τὸ αἰσθητήριον (τὸ δὲ ὅπως ἀκούστεον τοῦ ἀλλοιοῦ-²⁵
σιμοῦ προεργάται). ἐνταῦθα δὲ ἄμφα πάσχει τό τε αἰσθητικὸν καὶ τὸ γένον.
15 Λύγεται γάρ αὐτῇ ηὔδιεργει τὸ πάτημα ἀπέκτεινται. ὥσπερ οὖν ὁ τὴν ἀπέκτινα
πλήκτας ἄμφα πλήκτει καὶ τὸν ὄπλιτην, οὕτω τὸ αὐτὸν ἄμφα τὴν σάρκα καὶ
τὴν ἀρχήν, τὸ διαφανές | δὲ οὐκ ἀλλοιοῦτο λευκὸν αὐτὸν ηὔδειν γεγνόμενον. 138
οὐδὲ δὲ ἐν τοῖς ωτίνιν ἐγκαταψιδομημένος ἀλλὰ αὐτῇς δέξις ηὕρεται γεγνόμενος
ἀπὸ τοῦ φόρου, οὐκ δέ τι οὖν αἱ μὲν γρῦπται μέσω, ηὔδειν οὐ γρῦπται.
20 διενηγρήγασιν, ἀλλ᾽ δέ τοις μὲν ἀλλοὶ ἵσως, τοῖς δὲ ἄλλοι ὑπηρετεῖται τὸ
μέσον. ἐπεὶ ταῦτάν γε ηὔδιεργει πρὸς τὴν ἀρχήν, ὥσπερ ἀλλὰ καὶ ὅσῳρο πρὸς
τὴν ὄψιν καὶ τὴν ἀκοήν. σκόπει δὲ καὶ τοῦτο τῇ μὲν κόρῃ εἴ τις ἐπιθείει
τι λευκὸν ηὔδειν τοῖς ωτίνιν ἀλλεὶ τὸν φόρον ηὔδειν τῷ πόρῳ τῷ διὰ τῶν 10
μυκτήρων τὴν ὀσμήν, οὐ γίνεται ταῖς αἰσθησεῖς ταύταις ἀντιληφθεῖ, τῇ
25 σαρκὶ δὲ αὐτῇ ἐπιτιθεμένων τῶν ἀπτῶν αἰσθανόμεθα. δηλούν ἄρα, ὡς
οὐδὲ αὐτῇ τὸ πρῶτον αἰσθητήριον τῶν ἀπτῶν (ταῦταν γάρ ἂν ἐπασχεῖ τοῖς
λοιποῖς); ἀλλ᾽ ἐκείνο μὲν εἴσω, αὐτῇ δὲ μεταξύ. 15

Οἱ λόγοι δὲ οἱ περὶ τῆς ἀρχῆς οἱ σύμπαντες ὡδὲ ἔχουσιν. ἐπειδὴ καὶ
φύλαττιμότερον ἀνέστρεψαι περὶ τὸν τόπον Ἀριστοτέλης. πᾶσα αἰσθησίς
30 διὰ τοῦ μεταξύ, ὥστε καὶ ηὔδη, καὶ οὐδὲν ἀλλοὶ μεταξύ τῆς ἀρχῆς
εὑρίσκεται καὶ τῶν ἀπτῶν, ηὔδη τοῖς σάρεσ, ὥστε αὐτῇ μεταξύ. εἰ δὲ²⁰ 10
οὐδένος ἀποιμένα αὐτὸν διδάσκει, λανθάνει τὸ μέσον. οὐδὲν οὖν θαυματάν,
εἰ καὶ νῦν λανθάνει τὸ μέσον. ὅσῳ καὶ συμφυέστερον. οὐδὲν τῶν
αἰσθητηρίων προτιθεμένου τοῦ αἰσθητοῦ γίνεται ἀντιληφθεῖ, τῇ σαρκὶ δὲ
35 προτιθεμένων τῶν αἰσθητῶν οὐκ ἄρα ηὔδειται αἰσθητήριον. τοῦ κούφου καὶ
καὶ τοῦ βραχέος οὐ θιγγάνοντες αἰσθανόμεθα, ἀλλὰ τῇ εἴσω δυνάμει οὐδὲν
οὖν θαυματάν, εἰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀλλων ἐναντιώσεων ταῦτα συμβαίνει. εἴσω

3 δὲ ἀν ex? Q

4 αἰσθανόμεθα C

5 ηὔδει Arist.

7. 8 ἀπτεσθαι—

δοκοῦμεν] νῦν add. Arist. praeter SUVX 8 ἐκείνων P: ἐκείνου C 10 οὖν τι
εἰναι] εἶναι τι Q 12 ἐκείνων] ἐκείνου PQ 13 τοῦ ἀλλοιοῦται suspectum

16 ἄμφα om. Arist. praeter E

19 ἀπό] ὑπό C

27 οἱ σύμπαντες add. P in marg.

29 ἀντέστρεψαι πρὸς C

λόγος ἀποδεικτικός περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ ταύτης μεταξύ

adscribit P in marg.

30. 31 τῆς ἀρχῆς εὑρίσκεται] ἐνρ. τῆς τε ἀρχῆς Cs ηὕρεται Cs

scriptis; η PQ: εἰ μὴ η Cs

33 νῦν] οὕτω C

35 post αἰσθητῶν add. γίνεται Cs

μέν τισι δυνάμεσιν | ἐκάστης αἰσθανόμεθα, δοκοῦμεν δὲ τῇ σαρκί. οὐτος 139
δὲ οὐκ εἴρητοι ὑπ' Ἀριστοτέλους ὁ λόγος.

"Οτι μὲν οὖν διὰ τοῦ μεταξύ, τοσοῦν· διτὶ δὲ πλείους αἰσθήσεις ἡ
ἀφή, τοσοῦδε, μία αἰσθησις περὶ μίαν ἐστὶν ἐναντίωσιν, ἡ δὲ δοκοῦμεν 5
5 ἀφή περὶ πλείους, οὐκ ἄρα μία αἰσθησις ἡ ἀφή. ὥσπερ πλείους αἰσθήσεις
ὄψις καὶ ἀκοή, δι' ἓντς δὲ τοῦ μεταξύ ἐνεργοῦσιν, οὗτως οὐδὲν καλύπτει
πλείους μὲν εἶναι αἰσθήσεις καθ' ἐκάστην τῶν λειτουργίων ἀπτῶν ἐναντιώ- 10
σεων, ἐνī δὲ γρῆσματι τῷ μεταξύ, λέγω δὲ τῇ σαρκί. περὶ τὸ αὐτὸ μόριον
οὗτον τὴν γλῶτταν καὶ γεῦσίς ἔστι καὶ ἀφή, καὶ ὅμως πλείους εἰσὶν αἱ
10 αἰσθήσεις· οὐδὲν οὖν καλύπτει καὶ περὶ πᾶσαν τὴν σάρκα ταῦταν συμβαίνειν,
αἰσθάνεσθαι μὲν διὰ τὸν αὐτὸν μορίον τῶν ἀπτῶν ἀπάντων, εἶναι δὲ πλείους 15
τὰς αἰσθήσεις. εἰ τὸν τι ζῶντα ἀρίνον, οὐκ ἀνέδοκει διαφέρειν ὄψις τῆς
ἀκοῆς· δι' ὅλου γάρ ἀνέστου καὶ ἤκουεις καὶ ἔωρα· ἀλλ' ὅμως ἡσαν ἀν-
δύο τῇ διαφορῇ τῶν κρινομένων· καὶ νῦν τοίνυν, ἐπειδὴ σάρκινόν ἔστι τὸ 20
15 ζῶνταν καὶ δι' ὅλης αἰσθάνεται τῆς σαρκὸς ἀπάντων τῶν ἀπτῶν, δοκεῖ μὲν
εἶναι μία αἰσθησις ἡ ἀφή, οὐκ ἔστι δὲ ἀλλ' ἡσκει ἐναντιώσεις. δὲ δὲ
ἐπιζητεῖ πρὸς τὸν περὶ τῆς σαρκὸς λόγον Ἀλέξανδρος, οὐγχίκανόν· εἰ γάρ
μὴ ἡ σάρκη αἰσθητήριον τῶν ἀπτῶν, τί, φησιν, ἔτερον; δεῖ γάρ εἰναι τι ἀφωρεῖ· 25
σμένον, ὡς ὑφιστάμενοι ὄψεως καὶ ὕπτιαν ἀκοῆς καὶ τῶν διαφραντῶν οἱ μυκτῆρες
20 καὶ τῶν ὑπὸ τὴν γεῦσιν ἡ γλῶττα. ἀκούετω γάρ· Ἀριστοτέλους τῶν ἀπτῶν
εἶναι τὸ αἰσθητήριον πρὸς τῇ καρδίᾳ. πᾶλιν | εἰ δεῖ τὸ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν 140
αἰσθήσεων ἤτειν, ἔδει, φησιν, ὥσπερ τῶν ἀλλων αἰσθήσεων τὰ μεταξύ οὐκ
αἰσθάνεται, οὗτοι μηδὲ τὴν σάρκα αἰσθάνεσθαι, εἶπερ δι' αὐτῆς μέσης ἡ
ἀφή. ἀκούετω δὲ πρὸς τοῦτο Ἀριστοτέλους, διτὶ οὐκ αἰσθάνεται τῇ σαρκὶ 25
τὸ ζῶντα, ἀλλ' ἀμα τῇ σαρκί· καὶ τὸ ἀνάλογον οὖν οὐ πάντῃ λιπτέον,
ἐπειὶ καὶ συμφύει τὸ μεταξύ τῆς ἀφῆς καὶ τῆς γεύσεως, τῶν λοιπῶν δὲ
οὐ· καὶ οὐγχίκαν τοῦ αὐτοῦ σώματος τῷ σφριθμῷ κατὰ ταῦτα μέρος
πλείους δύκανται ἀμα, ὥσπερ οὐδὲ γεύσασθαι τοῦ αὐτοῦ γυμνοῦ πλείους 10
ἄμα, ἵδεν μέντοι τὸ αὐτὸ γρῦπα πλείους ἀμα καὶ ἀκοῦσται τοῦ αὐτοῦ
30 ψύχρου μυρίους δυνατῶν, καθάπερ ἐν τοῖς θεάτροις. ταῦτα μὲν οὖν τοῦτον
τὸν τρόπον καὶ γηπορήσθω καὶ διακεκρίθω.

Σωματικωτάτη μέντοι τῶν αἰσθήσεων ἔστιν ἡ ἀφή· καὶ γάρ τὰ ὑπο- 15
κείμενα ταύτη σωματικάτατα καὶ σώματος καθὸ σῶμα διαφοραί, οὐ καὶ
ἔμψυχον σῶμα. εἰδοποιοὶ γάρ τῶν πρώτων στοιχείων θερμότης ψυχρότης,
35 ὑγρότης ἑρπότης, περὶ ὧν εἴρηται ἐπ' ἀκριβεῖς ἐν τοῖς Περὶ γενέσεως καὶ 20
φιλοράκες, τὸ δὲ αἰσθητήριον τῶν ἀπτῶν καὶ ἐν φῇ καλούμενη ἀφή πρώτῳ
ὑπάρχει, καλεῖν μὲν ἀπτικὸν προσήκει, ὥσπερ ἀκούστικὸν καὶ ὥρατικὸν καὶ
διαφραντικόν, εἰδέναι δέ, διτὶ τὸ μόριον ἐν φῇ πρώτῳ ἡ δύναμις αὕτη τῆς

6. 7 οὐδὲ (ν eras.) πλείους μὲν καλύπτει Q 9 ὅμως Q!: ὅμοιως PQ(?)C αἱ
ομ. P 12 ἦν] οὖν C δέριον Q ante ὄψις add. ἡ Cs 13 καὶ
ἡκουεις ἐστου Cs 17 Ἀλέξανδρος] cf. de an. p. 57 Br. 19 ὄψεων C 26 τῆς
ἀφῆς καὶ ομ. Q 27 οὐ om. P: post add. Q 34 σῶμα ἔμψυχον Cs 35 Περὶ
γενέσεως καὶ φιλοράκες] B 2 37 ὑπάρχει] αἰσθητικός add. Arist. ETWY 38 πρώτων P

ψυχής. δύναμις τοισθόνιον ἔστιν οὐδὲ τὰ ἀπέκλειστα. δύναμις οὖν [τὸν] 140 θερμὸν καὶ δύναμις ψυχρὸν καὶ τὰ λοιπά· διάπερ εἰπον αὐτὸν καὶ σωματικώτατον εἶναι· τὸ γάρ αἰσθάνεται καθόλου εἴρηται, οὗτοι πάσχειν πως ἦγε, εἴρηται δὲ οὗτοι καὶ τὸ πάσχον πᾶν μὲν ταῦτον ἔστι | τῷ ποιοῦντι, πᾶν δὲ 141 5 οὐ ταῦτον· πάσχον μὲν γάρ οὐ ταῦτον, πεπονθός δὲ ταῦτον. διὸ τοῦ δύματος θερμοῦ ηὔ ψυχροῦ ηὔ σκληροῦ ηὔ μαλακοῦ τὸ αἰσθητήματος τῆς ἀρχῆς οὐκ αἰσθίστεται (καὶ οὐ μάνη γε τὸ εἰσω, ἀλλ’ οὐδὲ τὸ μεταξύ, οἷον ἡ σάρξ), ἀλλὰ τῶν ὑπερβολῶν καὶ τῶν ἐλλείψεων, ὡς τῆς αἰσθητήσεως οἷον μεσότητός τινος οὐστῆς τῶν ἐν τοῖς αἰσθητοῖς ἄκρων, μεσότητος δὲ οὐχ ὡς 10 τὰς ἀρετὰς λέγομεν τῶν κακιῶν εἶναι μεσότητας· αὕτη γάρ τῷ τέσσερι αὐτῶν ἀρεταῖναι μεσότητες καὶ εἰσὶ καὶ λέγονται· ἐνταῦθα δὲ οὗτοι δύναμις 10 τὸ μέσον ἄριστον τὰ ἄκρα. καὶ ταῦτη δὲ οὐχ δύματα ταῖς ἄλλαις αἰσθητήσεσιν ηὔ ἀρχή, οὗτοι μηδὲ δύματος μεσότητες. ἐκεῖ μὲν γάρ ἄγρουν παντάπασιν ἦν, ἐν φρεστῷ πρώτῳ ηὔ δύναμις ηὔ ὁρατική, καὶ ἄλιον παντελῶς, ἐν 15 15 φρεστῷ πρώτῳ ηὔ δύναμις ηὔ ἀκούστική· ἐνταῦθα δὲ οὐχ οἷον τε ἀπάντης αὐτὸν ἀπτῆς ποιότητος ἀμοιβεῖν· σῶμα γάρ ἔστι τὸ ἀπτεκόν, εἴρηται δέ, οὗτοι σώματος ηὔ σῶμα ποιότητές εἰσιν αἱ ἀπταί. ἄλλως οὖν μεσότητης ηὔ ἀρχὴ καὶ ἄλλως αἱ ἄλλαι· ἐκεῖναι μὲν τῷ μηδὲν ἔχειν ὃν δέχονται, αὕτη δὲ τῷ 20 ἔχειν ηὔδη τὸ μεταξὺ τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ τοῦ σκληροῦ καὶ τοῦ μα- 20 λακοῦ· τὸ γάρ μέσον κριτικὸν τῶν ἄκρων· γίνεται γάρ πορὸς ἐκάτερον αὐτὸν θάτερον τῶν ἄκρων ηὔδη καὶ πάσχει οὐφρέστηρον τῶν ἄκρων, οὐχ ηὔ δύμοιον, ἀλλ’ ηὔ ἀνόμητον. Εἴτε δὲ ὥσπερ τοῦ ὁρατοῦ καὶ τοῦ ἀστράτου 25 ηὔ πως ηὔ δύμης, δύματος δὲ καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν οἰκείων στερήσεων, οὗτοι καὶ ηὔ ἀρχὴ τοῦ ἀπτοῦ καὶ τοῦ ἀνάπτου, ἀναπτοντος δὲ τὸ τε μικρὸν παντάπασιν 25 ἔχοντος καὶ ἀμυδράν τῶν ἀπτῶν διαφοράν, καὶ τὸν ὑψόφορον ηὔ ἀκούσιον καὶ 142 142 φρεστικόν, ὡς τὸ λίαν θερμὸν καὶ ψυχρόν. καθ’ ἐκάτητην μὲν οὖν περὶ τῶν αἰσθητήσεων εἴρηται τύπῳ· τεύξονται γάρ ιδίου λόγου.

12. Καθόλου δὲ ἔστω περὶ πάσης αἰσθητήσεως δῆλον, οὗτοι ηὔ μὲν 5 αἰσθητές ἔστι τὸ δεκτικὸν τῶν εἰδῶν ἄνευ τῆς ὅλης, οἷον ὁ κηρὸς τοῦ 30 δικτυοῦ ἄνευ τοῦ σιδήρου καὶ τοῦ χρυσοῦ, καὶ λαμπράνει μὲν τὸν γρυποῦν ηὔ χαλκοῦν τύπον, οὐχ ηὔ δὲ γρυποῦν ηὔ χαλκοῦν. οὗτοι δὲ καὶ ηὔ δύμης τὸ γρῦμα τοῦ ἔχοντος, καὶ τὸν ψύφον ηὔ ἀκούσιον, οὐδὲν δὲ ηὔτεν καὶ 10 ηὔ γενεις καὶ ηὔ διαφραγμής, εἰ καὶ μὴ δοκοῦσι· καὶ γάρ εἰς ταῦτα αἱ ποιότητες μὲν δικυνόδυται, ηὔ δὲ ὅλη καὶ τὸ ὑποκείμενον ἔχει. πάσχειν 35 μὲν οὖν λέγονται αἱ αἰσθητές οὐπὸ τῶν αἰσθητῶν, πολὺ δὲ τὸ παθός διάφορον ηὔ οὓς πάσχει τὸ ἄκρυγχο, μαλλήσι δὲ ἀναίσθητα σώματα· αἱ μὲν 15 γάρ αἰσθητές λέγονται πάσχειν οὐπὸ τῶν αἰσθητῶν ἔχει μενούσις αὐτῆς τῆς ὅλης, τοῦ δὲ εἰδούς μόνου κινοῦντος τὸ αἰσθητήριον, τὰ δὲ τεμηόμενα

1 οἰλαὶ οἶον C   ἀπτὰ Q¹C: αὐτὰ PQ   τὸ eras. Q: om. C
6 ηὔ (ante ψυχροῦ et μαλακοῦ) etiam Arist. SUV: καὶ Arist. rell.
αὐτῶν PQs   11 δὲ ins. Q²   11. 12 τὰ μέσα Qs
18 αὕται Q   20 γίνεται—(21) τῶν ἄκρων add. P² in marg.
om. Arist. ETy   38 μάνην C

4 οὗτοι] ἐπη Q
10 αὐτῶν C:
13 μηδὲν] οὐδὲ C's
29 οἱ (ante κηρὸς)

ἡ θιλώμενα ἡ καρδία συνεισιούσης πάσχει τῆς ὥλης τῆς τοῦ ποιοῦντος· 142
τέμνει γάρ οὐχ ἡ δέσπητης, ἀλλ' ἡ μάχαιρα τουτέστιν δέσπητης ἡ μετά σιδήρου,
καὶ καί τὸ πῦρ, οὐχ ἡ τοῦ πυρὸς μορφὴ καὶ ὁ λόγος. διόπερ ἐπὶ τούτων
μὲν τὸ πάθος κυρίως· εἰς γάρ τροπήν τινα καὶ εἰς μεταβολὴν τελευτᾶ,
οἱ μᾶλλον δὲ ἡ ὥλη γίνεται τοῦ ποιοῦντος τὸ πάσχον [καὶ] κυρίως, ὥσπερ εἰ
τὸ καρδίμενον τοῦ κάρντος, καὶ τὸ θιλώμενον τοῦ θιλῶντος, καὶ τοῦ τέμνοντος
τὸ τεμνόμενον· αἱ δὲ αἰσθήσεις οὐχ ὅλαι γίνονται τῶν αἰσθητῶν· οὐ γάρ
λευκαίνεται ἡ αἰσθήσις οὐδὲ μελαίνεται οὐδὲ βαρύνεται· ἡ δέσπηται, | ἀλλ' 143
οἱ πολλάκις καὶ εἰρήκαρεν καὶ ἔροῦμεν, τὸ εἰδός ὑποδέχεται μόνον καὶ τὸν
λόγον. διὸ καὶ εἰς κρίσιν καὶ εἰς ἀντιληψήν τελευτῶν· ὥλη γάρ οὐδεμία
δύναται κρίνειν τὸ ἐγγυόμενον εἰδός· ἀτύνετον γάρ τι καὶ ἄκριτον καὶ ἡ
ἀνατηληπτὸν ἡ γε ὥλη. ὁ λόγος μέντοι καὶ τὰ ἄλλα καὶ λόγον κρίνει καὶ
εἰδός εἰδός ἀντιλαμβάνεται, εἰδός δὲ ἡ αἰσθήσις καὶ λόγος τοῦ πρώτου
αἰσθητηρίου· δύναμις γάρ αὐτοῦ ἔστι καὶ μορφὴ· καὶ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ
15 ταῦταν ἡ τε αἰσθήσις καὶ τὸ αἰσθητήριον, ὥσπερ καὶ ἀπαστα μορφὴ τῷ 10
δεδεγμένῳ, τὸ δὲ εἴναι ἔτερον τοῦ τε δργάνου καὶ τῆς δυνάμεως· τὸ μὲν
γάρ ὅργανον μέγισθός τι καὶ σῶμα ἔστιν, ἡ δύναμις δὲ λόγος καὶ εἰδός
ἐκείνου. φανερὸν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων καὶ διὰ τί ποτε τῶν αἰσθητῶν αἱ
ὑπερβολαὶ φθείρουσι τὰ αἰσθητήρια· ἐάν γάρ ὑπέρ τὴν δύναμιν ἡ τοῦ 15
20 αἰσθητηρίου ἡ κίνησις, φθείρεται ἀναγκαῖς ἡ δύναμις· λύεται γάρ ὁ λόγος.
τοῦτο δὲ ἡν ἡ αἰσθήσις· πᾶς μὲν γάρ λόγος συμμετρία τις καὶ ἀρμονία
καὶ οἶνος μεσότητης, πᾶν δὲ ἡρμοσμένον φθείρεται ὑπὸ τοῦ καθ' ὑπερβολὴν 20
ἀναρριόστου, ὥσπερ καὶ ἡ συμφωνία καὶ οἱ τόνοι τῶν χορῶν, ὅταν σφυ-
δρότερον πλήττωνται ὑπὸ τῆς δυνάμεως, καθ' ἣν ἡρμόσθησαν.

25 Τοῦτό τε οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων φανερὸν ὅπως συμβαίνει, καὶ διὰ τί
ποτε τὰ φυτὰ οὐκ αἰσθάνεται ἔχοντά τι μόριαν φυγικὸν καὶ πάσχοντα ὑπὸ 25
τῶν ἀπτῶν· καὶ γάρ φύγεται καὶ θερμαίνεται καὶ ὑγραίνε-
ται. περὶ μὲν οὖν τῶν ἄλλων αἰσθήσεων οὐδὲ ἀπορήσει τις εὐλόγως,
εἰ δικούει τὰ φυτὰ ἡ διεργαίνεται· περὶ τῆς ἀφῆς δὲ | οὐκ ἀπεικόνισται· 144
30 πάσχει γάρ ὑπὸ τῶν ἀπτῶν. ἡ πάσχει μέν, οὐχ οὕτω δὲ πάσχει, ὡς τὸν
λόγον τοῦ πάθους ἀναμάττεσθαι χωρὶς τῆς ὥλης· οὐδὲ γάρ ὥλως ἔχει
τοιαύτην ἀρχὴν οἷαν φύλα τὰ εἰδή δέξεται τῶν ἀπτῶν, οὔτε μήν τι ἡ
μόριον τοῦ σώματος ἡ δύναμις τὸ σῶμα ἐν μεσότητι κεκραμένον τῶν ἀπτῶν
ἐναντιώτεων, ὥσπερ ἐπὶ τῶν ζώων ἡ σάρξ καὶ τὸ ἀνάλογον, ἀλλ' ἐπὶ
35 θάτερα τῶν ἐναντίων τὸ σῶμα αὐτῶν νένευκεν· ἀναισθητέρα δὲ καὶ
αὐτῶν τῶν ζώων ἔστι τὰ τοιαῦτα. πάσχει οὖν συνεισιούσης τῆς ὥλης τῆς 10
τοῦ ποιοῦντος· ὑγραίνεται γάρ εἴσω τοῦ ὑγροῦ εἰσιόντος, καὶ φύγεται εἴσω
τοῦ φυγροῦ εἰσιόντος μετὰ τῆς ὥλης. τῶν μὲν οὖν τρεφομένων ἔνδον γρὴ

δὴ ερα. Q: om. Cs

καὶ deleui

8 οὐδὲ δέσπηται C: ἡ δέσπητης PQ

12 καὶ λόγον om. Qs

13 post καὶ add. ὁ Ms

18 ἐκεῖνο Arist. E

τῇ εἰ C ποτε] δήποτε Cs

21 γὰν om. Arist. ETWY

26 post πάσχοντα

add. τι Arist. praeter SUX

post ἀπτῶν add. αὐτῶν Arist. ETWY

29 περὶ

δὲ τ. ἀ. C

31 τῆς om. QC: incl. s

32 οἶνον Q

33 κεκραμένον PQ

γνέσθαι τὴν ὄλην· καὶ γάρ τὴν τροφήν· τὸν αἰτιανομένων δὲ οὐκίσθανται 114
οὐδαμῶς, ἀλλ’ ἔτει μένει τὸ τῷ αἰτιητῷ ὑποκείμενον. ἀλλως τε καὶ
μάτην εἰχεν εἰπερ εἰχεν αἰτιητὸν τὰ φυτά· οὐ γάρ ἐπ’ αὐτοῖς τὸ φεύγειν
τὰ ἀλλότρια καὶ τὰ οἰκεῖα διώκειν, ὅπερ ἐπὶ τῶν ζώων ὥρωμεν, ἀλλ’ ἐν
3 αὐτῷ μένει τῷ τόπῳ κατερριζωμένα· οὐδὲν δὲ οὐ φύσις μάτην ποιεῖ. ἔλκει 20
μὲν οὖν ἔκαστον οἰκεῖον κυμόν, οὐ μὴν αὐτὰ κρίνοντα ως οἰκεῖον, ἀλλὰ
τῆς φύσεως τὰ οἰκεῖα προσαγομένης σχευτικὸς ἀντιληφέως τῶν φυτῶν,
ῶστεπερ καὶ ἐπὶ τῶν ζώων η̄ φύσις ἐποίει· τῆς γάρ τροφῆς τὸ μὲν οἰκεῖον εἰς
10 προσάγεται, τὸ δὲ ἀλλότριον ἀπωθεῖται, αἰτιητὸς δὲ ήμεν οὐδεμία του
γνωμένου. οὔτε οὖν ὅργανον ἐν τοῖς φυτοῖς ἀφιωρισμένον πρὸς αἰτιητὸν.
οὔτε τὸ κοινὸν πάσης αἰτιητήσεως, οἷον τὸ πνεῦμα κεκραμένον ἐν συμμετρίᾳ
τοιαύτῃ.

Καθόλου δ’ ἂν τις καὶ τοῦτο ἐπιτηδεύσειν, εἰ πάθοι ἂν τι ὑπὸ τῆς 145
ἡμῆς τὸ ἀδύνατον ὑπεραντίην, η̄ ὑπὸ γρήγοριας τὸ μὴ δυνάμενον θεῖν,
15 η̄ ὑπὸ φύσου τὸ μὴ δυνάμενον ἀκούσαι. η̄ ὑπὸ τοῦ ἀκούστου μὲν ως ἡ
ἀκούστου τὸ μὴ ἀκοῦσον παύειν ἀδύνατον. οἱ δὲ ἡγεμόνες λύσοι καὶ τὰ
διετάξμενα φυτὰ ὑπὸ τῶν βροντῶν οὐ πάσχουσιν ὑπὸ τοῦ φύσου ως ἀκούστου,
ἀλλ’ θεῖ ἐν δέξι οἱ φύσεις, οὔτεο δὲ πληγετάμενοι ἄγαν ὥμοιας πλήγεται, φὶ ἀν
προσπέσῃ· ἐπεὶ καὶ θεῖαν ὑπὸ τῆς ἀλημητῆρας διατήκηται τὰ γιγάντια, οὐχ ὑπὸ 20
τοῦ γηραῦ πάσχει τῆς ἀλημητῆρος ἡ γευστὴν ὁ γηράς, ἀλλ’ η̄ τοιαῦτη ποιότης.
πάσχει δὲ οἱ ἄλλοι καὶ ὑπὸ φύσου καὶ ὑπὸ ἡμῆς, ἀλλ’ ὅμως δέειν μὲν
τὴν ἀρέα λέγομεν, ὅμητος διηγεῖται δὲ οὐ. πάσχει δὲ καὶ τὸ ὅδωρ καὶ ὑπὸ φύσου 25
καὶ ὑπὸ ἡμῆς, ἀλλ’ οὐ διὰ τοῦτο αἰτιᾶνται, ἀλλ’ εἰ καὶ εὐπαιδέστερα
τῶν σωμάτων τὰ ἀργαστα, ὅμως τὸ αἰτιᾶνται οὐ τὸ ἥρδιας πάσχειν
25 θεῖται. ἀλλὰ τὸ γνέσθαι ἐν τῷ αἰτιανομένῳ τὸ εἶδος ἀνευ τῆς ὄλης καὶ
μένειν γηράνον τινὰ καὶ τοῦ πανήσαντος ἀπελιθίνος. ὅλιος γάρ οὐ καὶ πρότε- 30
ρον εἴρηται, τὸ πάσχον κυρίως ὅλη γένεται τῶν ποιούντων· θερμαίνεται
γάρ καὶ φύγεται καὶ ἕγρανται καὶ ὅγρανται οὐ τελευτῶντος τοῦ πάθους
εἰς κρίσιν, ἀλλ’ εἰς αὐτὴν τὴν τροπὴν καὶ τὴν μεταβολὴν ἴσταμένου. οὐδὲ 35
μάριπτε καὶ η̄ σάρξ διὰ τοῦτο οὐκ η̄ αἰτιητήριον, θεῖ καὶ αὐτῇ πως
ἀπολαύει τῶν ἀπτῶν ἐναντιώσεων τοῦτον τὸν τρόπον ὕσπερ τὰ ἄλιγχα,
θερμαίνομένη καὶ φυγομένη καὶ ῥισπερ ὅλη γηραίμένη ταῖς ἀπταῖς ἐναντιώσει.
τοῦτο δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων αἰτιητῶν οὐχ ὥρωμεν· η̄ γάρ κόρη οὐ λευκαὶ- 40
νεται οὐδὲ οἱ ἐν τοῖς ωστὶ ἐγκαταφυκοδημητέοις αἴρει θαρύτερος γένεται η̄
δέξιτερος. οὔτε καὶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀν εἴη η̄ σάρξ αἰτιητήριον· οὐ γάρ
οὐδὲ τὰ ἀναμάττεται τὸ εἶδος φύλων καὶ τὸν λόγον, ἀλλ’ η̄ ὄλη γένεται τῶν 45
ποιούντων, τὸ δὲ κρίνον ἀπαθέτες εῖναι ὑπὸ τοῦ κρινομένου προσῆκει.

11 κεκραμένον PQ

16 ἀδύνατον Q^oC: δυνατόν PQ

add. τοῦ Ms

28 καὶ (primum) om. Q

13 τι om. Arist. ETWY

19 τῆς om. Q

21 post ὑπὸ (prius)

24 [ἥδινως] κυρίως Cs

32 ἀπταῖς C: αὐταῖς PQ

36 τὸ εἶδος supraser. Q^o

η̄] η̄ QC: om. as

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ.

147

ΑΛΦΡΟΣ ΗΕΜΠΙΤΟΣ.

1. Ὄτι δὲ οὐκ ἔστιν αἰσθησις ἑτέρα παρὰ τὰς πέντε, ἐκ τῶνδες 5 πιστεύσειν ἄν τις. οὐ γάρ ἐπειδὴ διηπορῆσαμεν ἐν τοῖς προτέροις, μήποτε 5 ἀρα πλείους ὥσιν αἱ τῆς ἀρχῆς δυνάμεις, διότι πλείω τὰ ὑποκείμενα, διὸ τοῦτο ἀλληγη τινὰ περιβλεπτέον αἰσθησιν ὡς ἐκλιματάνουσαν· καὶ γάρ εἰ¹⁰ 10 πλείου τὰ ἀπτά· καὶ πλείους αὐτῶν αἱ ἐναντιώτεις, ἀλλ᾽ οὐδέν γε ὅμως αὐτῶν ἐκεζεύγει τὴν κρίσιν τῆς αἰσθήσεως· καὶ γάρ τὸ βαρὺ καὶ τὸ κοῦνιον, εἰ¹⁵ 15 καὶ μὴ μέγουσιν εὐθὺς ἔνδολον ὕσπερ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν, ἀλλ᾽ ὅμως οὐ διαιλανθάνει τὴν αἰσθήσιν· ἔχομεν γάρ τινα δύναμιν κριτικὴν τῆς¹⁶ 20 ῥοπῆς. Λητοῦμεν δὲ νῦν οὐκ, εἴπερ δρυμῶς αὐτὴν συντάττομεν ταῖς δυνάμεις ταῖς ἀπτικαῖς, ἀλλ᾽ εἰ τις ὅλως ἀνιληγμένης ἡμῖν ἐλλείπει τῶν ὑπεργόντων παθῶν τοῖς σώμασιν. οὐ φαίνεται δέ· | πάντα γάρ κρίνομεν καὶ τὸ ὅργανον¹⁷ 25 αὐτῆς ἀνάγκη ἡμῖν ἐλλείπειν. πᾶν δὲ ὅργανον αἰσθητικὸν σῶμα, σῶμα δὲ ἂπαν ἐξ ἑνός τινος τῶν ἀπλῶν στοιχείων η̄ ἐκ πλειόνων. ἔχομεν δὲ καὶ ἡ¹⁸ 30 ἐκ τῶν ἀπλῶν καὶ ἐκ τῶν συνθέτων τὰ αἰσθητήρια· η̄ μὲν γάρ κόρη ἐξ ὄδατος ἦν, η̄ δὲ ἀκοή ἐξ ἀέρος η̄ τοῖς γε ἐνύδροις ἐξ ὄδατος, η̄ δὲ ὁ σφρηγτής θατέρου τούτων· ἐκ πυρὸς γάρ η̄ γῆς η̄ φύσις οὐδὲν ἐποίησεν αἰσθητήριον,¹⁹ 35 πυρὸς μὲν ὅτι κοινὸν αὐτὸν ἀπασιν τοῖς ἀλλοῖς ἐνεκεράσατο· η̄ γάρ θερμότης ἐν ἀπασι τοῖς αὐτὸν ἀνεύ της ἐμφύτου θερμότητος αἰσθητικόν· η̄ δὲ αὐτὴ²⁰ 40 μὲν καθ' ἑαυτὴν οὐχ οἷα τε ἦν ὅργανον εἶναι· παγύτατον γάρ τὸ στοιχεῖον καὶ πρὸς κρίσιν ἀνεπιτήδειον, οὐδὲν καὶ τὰ πλείους αὐτῆς μετέχοντα μόρια τῶν ζώων ἀναισθητάτατα, ὅστα καὶ τρέχεις καὶ ὄνυχες, μέμικται δὲ μαλιστα²⁵ 45 τῇ ἀρχῇ τῶν λοιπῶν αἰσθητηρίων. ὅπερ οὖν ἔστη, τῶν μὲν ἀπλῶν αἰσθητηρίων οὐδὲν ἄν ἡμῖν ἐλλείπει· ἔχομεν δὲ καὶ τὸ σύνθετον ἐκ πλειόνων· τοιοῦτον γάρ η̄ σάρξ καὶ τὸ ἀνάλογον, εἴπερ ἄρα καὶ ταύτην ἐν²⁶ 50 τοῖς αἰσθητηρίοις θετέον. οὐστε εἰ μηδὲν τῶν ὄργανων ἐλλείπει, οὐδὲ δύναμίς τις τῶν τοῖς ὄργανοις χρωμένων. πάλιν ἐπειδὴ πέρηρνεν ἀπαν²⁷ 55 ἡμῖν αἰσθητήριον διά τινος μεταξὺ ὄντος ἀντιλαμβάνεσθαι, ἀνάγκη τὸ μεταξὺ τοῦτο η̄ ἀλλότριον εἶναι η̄ συμφωνές. ἔχομεν δὲ καὶ τὸ συμφωνές (τοιοῦτον γάρ κέχρηται η̄ γενῆς οὐκ η̄ ἀρχή) [ἔχομεν] καὶ τὸ ἀλλότρια· τοιοῦτον γάρ οἱ ἀηρὶ καὶ τὸ ὄδωρ, οἵς κέχρηται αἱ λοιπαὶ μέσοις πρὸς τὸ εἰσαγγέλλειν τὰ αἰσθητά· τοῖς | μὲν γάρ πεζοῖς καὶ πρὸς τὰ χρώματα καὶ²⁸ 60 65 πρὸς τοὺς ψύχους οἱ ἀηρὶ ἐξαρκεῖ, τοῖς δὲ ἐνύδροις τὸ ὄδωρ, ἵκανὸν δὲ καὶ

1 de titulo v. Praef.

3 τῶνδε] τούτων Arist. EW

12 ἐλλείπη^{ει} P

14 ἐπι] ὕστε C

15 δὲ] γάρ Cs

25 ante τη̄ ἀρχή add. ἐν as Arist. 28 ἐλλείποι C

29 πέρηρνεν εχ πέρηρνεν C

32 η̄ γενῆς om. Q

ἔχομεν delevi 34 εἰ-

αγγέλλειν Q

Θάτερον αὐτῶν πρὸς ἄμφω, καὶ ἀμφῳ πρὸς θάτερον αὖθις οἶνον πρὸς 119 γρήγορα τὰ ἄλλα καὶ διδωρό. οὐδὲν ἄρα ἂν τὸν μεταξὺν ἡμῖν ἐλλείπου. εἰ δὲ τὰ ἀπαγγέλλοντα ἀπαντα ἔχομεν, δηλονότι καὶ τὰ δεσχόμενα τὰς εἰσαγγελίας· οὐδεμίᾳ ἄρα αἰτηθησις τοῖς ζώοις ἐλλείπει, λέγω δὲ οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς 5 τελείνις καὶ μὴ κολοκύνις μηδὲ οἶνον πεπηρωμέναις· τὰ γάρ καλούμενα τοῦ ζώφυτα μέντον ἔχει τὴν ἀράγην, τὰ δὲ ζωῆς καὶ τὴν γεῦσιν, τὰ δὲ ζωῆς καὶ τὴν ὅστρησιν, οἷς δὲ πορευτικὰ καὶ τέλεια, ταῦτα ἔχει τὰς πέντε πάσας· φαίνεται γάρ καὶ η ἀσπάλαξ ὑπὸ τὸ δέρμα ἔχοντα ὑφιστατάς μὲν 10 ἐπειδήπερ πρὸς τὸν βίον οὐκ ἦν αὐτῇ ἀναγκαῖη ἡ ὄψις, ἐξεπλήρωσε μὲν 10 καὶ ἐπὶ ταύτης ἡ φύσις τὸν ἀριθμὸν τῶν αἰσθήσεων, τῷ δέρματι δὲ ἐπεκάλυψεν ὡς μὴ δεομένου τοῦ ζώου ταύτης τῆς κρίσεως. ὥστε εἰ μὴ ἔτερον σῶμα παρὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα καὶ τὰ συγκείμενα ἐξ αὐτῶν, σίας 20 τὰ ἐνταῦθα σύμπαντα σώματα, μήτε πάθος ἔτερον τούτων ἐστι τῶν σωμάτων παρὰ τὰ νῦν ὑπάρχειν διοικοῦντα, οὐδεμίᾳ δὲ ἐκλείπει τοῖς ζώοις 15 αἰτηθησις. δηλητὴ δὲ ἐστιν ἡ φύσις, διτι πανταχοῦ τὰς ἀτελεστέρας δυνάμεις καὶ διοικήρους ταῖς τελειωτέραις προσύποβαλλεται, ὥστε εἴπερ ἐν ἀνθρώπῳ λόγος καὶ νοῦς, πᾶσαι δὲ αὐτῷ προσύπαρχοιν αἱ αἰτηθησις.

¹ Άλλὰ μήτε οὐδὲ ἐκεῖνο ἐστιν εἰπεῖν, διτι τῶν κοινῶν αἰτηθητῶν, ὃν νῦν ἀπάσαις ἀντιλαμβανόμεθα | ταῖς αἰτηθησισιν, εἶναι μὲν αἰτηθησιν ἰδίαν 150 20 ἐστὶν ἀναγκαῖον, ἐκλείπει δὲ νῦν, διτι νῦν μὲν αὐτῶν σχεδὸν κατὰ συμβεβηκός αἰτηθανόμεθα τῷ μὴ ἔχειν τὴν ἐπ' αὐτοῖς τεταγμένην οἶνον κινήσεως στάσεως σγήματος μεγέθους ἀριθμοῦ, χρὴ δὲ εἶναι πάντως ἡ τὰ κοινὰ ταῦτα οὐχ ὡς νῦν κοινὰ ὑπόκεινται ἀλλ' ὡς ἔντια, ἐπεὶ νῦν γε ἡ ὄψις μεγέθους οὐκ αἰτηθανέται προηγουμένως, ἀλλ' οὐδὲ σγήματος οὐδὲ στάσεως 25 οὐδὲ τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ αἰτηθανόμενη τῷ γρήγορας καὶ τῷ μεγέθους 10 αὐτοῦ συναιτιθάνεται καὶ τῷ σγήματος καὶ τῷ κινεῖσθαι αὐτὴ ἡ ἀρεμεῖν καὶ τῷ ἐν εἴναι τῷ γάρ ἐν ἡ πολλὰ πᾶσαι γνωρίζουσι. τοῦτο δὲ ἀριθμός, εἴπερ οὖν κατὰ συμβεβηκός αὐτῶν αἰτηθανόμεθα, εἶναι τινα αἰτηθησιν αὐτῶν προηγουμένην προσήκει. ἀλλ' ἀδύνατον· οὐ γάρ κατὰ συμβεβηκός αἰτηθητῶν κινεῖ τὸ αἰτηθητόν καὶ ἀλλοιοῖ καὶ ἐνδιώσι τὴν ἰδίαν μορφήν· καὶ γάρ εἰ μὴ κυρίως ταῦτα ἐπὶ τῶν αἰτηθησισιν λέγεται, ἀλλὰ γίνεται γέ τις καὶ τῇ 20 ὄψις ἀλλοιώσις οὐπὸ τοῦ γρήγορας, καὶ τῇ ἀκοῦ ὑπὸ τοῦ φύσου, καὶ μάλιστα τοῦτον τὸν γρόνον καθ' ὃν ἂν τὸ αἰτηθητὸν εἰς αὐτάς ἐνεργῆ. 30 τὰ κατὰ συμβεβηκός δὲ οὐ τοιαῦτα ἦν· διττὸς γάρ ὁ τρόπος τῶν κατὰ συμβεβηκός αἰτηθητῶν· ἡ γάρ διταν τῇ ὄψει κρίνωμεν τὸ γλυκύ· πολλάκις 25 γάρ θεασάμενοί τι τῶν ὑγρῶν ἔανθιν, μέλι τοῦτο εἶναι ἀποφανόμεθα, οὐκέτι τὴν τῷ γλυκέσις αἰτηθησιν ἀναμείνατες. τοῦτο δὲ ὡδες συμβαίνει· εἴπειδὴ γάρ τοῦ ἔανθιν καὶ τῷ γλυκέσις ὑσθιόμεθα ἀμα τὸν ἐπὶ τῷ

1 post ἄμφῳ (prius) add. οἶνον ἀλλὰ πρὸς πάρος φάρους καὶ γρήγορα Cs
7 πάσας] αἰτηθησις C 8 ἀσπάλαξ PQ²C: σπάλαξ Q Arist. ES

6 ζωόφυτα Cs

Arist. S: ἀκλίπαι Arist. vulg. 22 τὰ κοινὰ] τὰ μεγέθη Q 23 οὐχ ὡς νῦν transposui: νῦν οὐχ ὡς ὑπόκειται as 27 ἐν (prius) Z²: om. PQCs 34 αἰτηθητὸν scripsi: αἰτηθητόν

μέλιτος ἀμφοτέραις περὶ αὐτὸν ταῖς αἰσθήσεσιν ἐνεργήσαντες τὴν ὅψιν καὶ 151 τὴν γεύσειν, καὶ ἑτελεότηταν αἱ δύο ἀντιλήψεις εἰς τὴν πρώτην δύναμιν τὴν αἰσθητικὴν, εἰς ἣν ἀπάντων τῶν αἰσθητῶν αἱ εἰσαγγελίαι μίαν οὖσαν ἀποστηρίζονται, ταύτην τηνικαῦτα συμβαίνει τὴν δύναμιν ἀπατᾶσθαι καὶ 155 τὸ ἔανθίδην εὐθίδης ἀποφανεῖσθαι καὶ γλυκό, συνδραμεῖν αὐτὰ καὶ νῦν οἰηθεῖσαν, ὥσπερ ἡγίκα ἀπ' ἀμφοτέρων ὅμιλα τῶν αἰσθήσεων ἐκινήθη. εἰς μὲν οὖν ὁ τρόπος οὗτος τῆς κατὰ συμβεβηκός ἀντιλήψεως, ἔτερος δὲ ὅταν προσιόντα 160 τὸν Κλέωνος υἱὸν θεασάμενοι μὴ τοῦτο ἀποφανεῖν μάνον ὅτι λευκός, ἀλλ' ὅτι καὶ Κλέωνος υἱός ὁ γάρ Κλέωνος υἱὸς η̄ Κλέωνος υἱὸς οὐκ ἦν 165 αἰσθητός, ἀλλ' ἐπειδὴ συμβαίνει τῷ λευκῷ καὶ οὐχὶ Κλέωνος εἶναι, οὐχὶ 170 ἔτεται ἡ ὅψις ἄχρι τοῦ γρώματος ἢ προσήκει μάνον αὐτῷ. ἀλλὰ κάκεινα προσαποφανεῖται, ἢ μήτε αὐτῆς ἴδιου μήτε ἄλλης τινός· μᾶλλον δὲ οὐχὶ ἡ ὅψις, ἀλλ' ἐκείνη αὐθίς ἡ μία, εἰς ἣν τελευτᾶσι καὶ αἱ λοιπαί. οἱ μὲν οὖν τρόποι τοῦ κατὰ συμβεβηκός οὗτοι, κατ' ἀμφοτέρους δὲ οὐδὲν ἡ 175 180 αἰσθητής τρεπομένη οὔτε πάσχουσα ὑπὸ τοῦ κατὰ συμβεβηκός αἰσθητοῦ κρίνει περὶ αὐτοῦ καὶ γνωματεύει, οἷον ἡ ὅψις οὔτε ὑπὸ τοῦ Κλέωνος υἱοῦ τι πάσχουσα οὔτε ὑπὸ τοῦ γλυκέος τὸ μὲν ἔανθίδην εἶναι μέλι τὸ δὲ λευκὸν Κλέωνος υἱὸν ἀποφανεῖται. ἐπὶ μέντοι τῶν κοινῶν αἰσθητῶν, ὅταν αἰσθάνηται 185 μεγέθους ἡ ὅψις, ἐγγίνεται τοῦ μεγέθους αὐτῇ χαρακτήρ, καὶ τῆς κινήσεως 190 δὲ ὅμοιός καὶ τοῦ ἔνθετος καὶ τοῦ σχῆματος. πῶς ἂν οὖν κατὰ συμβεβηκός αἰσθάναιτο τούτων ὃν ἀπομάρττεται | τὸ εἶδος οὐχ ἡττιον ἢ τὸ γρώματος; 195 οὐκ ἄρα αἰσθητής ἐστιν ἴδια τῶν κοινῶν οὐδαμῶς, κρίνουσι δὲ τὰ ἀλλήλων ἴδια κατὰ συμβεβηκός αἱ αἰσθήσεις, ὅτι εἰς μίαν ἀπασπαι τελευτῶσιν. ὅταν 200 οὖν τὴν μᾶζη ἐκείνη τὸ αὐτὸν ὄγρὸν ἡ μὲν γεῦσις πικρόν, ἡ δὲ ὅψις ἔανθίδην 205 εἰσαγγεῖλη, συμβῆται δὲ ἐν ἀλλῳ γρόνῳ τοῦ ἔανθιδος μάρνον αὐτὴν λαβέσθαι διὰ τῆς ὕψεως, προστεθησαν εὐθέως καὶ τὸ πικρὸν τὴν γεῦσιν μὴ περιμένασι, καὶ τίτοι οὐγῇ ἡ ὅψις ἐστὶν ἡ ἀπατωμένη, ἀλλ' ἡ μία ἐκείνη εἰς 210 ἦν καὶ ἡ ὅψις καὶ ἡ γεῦσις ἀμα τελευτῶσιν· αὐτῇ γάρ ἡ τὸ ἀμφοῖν ἔργον μᾶς ποιοῦσα, καὶ ταύτης ἐστὶ τὸ εἰπεῖν ἀμφι περὶ τῆς χολῆς καὶ τὸ 215 πικρὸν καὶ τὸ ἔανθιδον, καὶ ὅτι τὰ δύο ταῦτα ἐνὶ σώματι ὑπάρχει· διὸ *(περὶ)* τοῦτο καὶ ἀπατᾶται. ἀπατᾶται δὲ καὶ περὶ τὸν Κλέωνος υἱόν, ὅταν 220 ἐκ μόνου τοῦ γρώματος Κλέωνος υἱὸν αὐτὸν ἀποφανένται· οὐ γάρ ἐκ τοῦ γρώματος γνωστὸς ὁ τοῦ Κλέωνος υἱός, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐτέρων πολλῶν ἀ συνθεῖναι καὶ ἐξετάσαι οὐ τῆς μᾶς αἰσθήσεως ἦν, ἀλλ' ἐτέρας ἵσως ἦδη 225 τιμωτέρας δυνάμεως, ἡς οὐ κοινωνεῖ τὰ ἀλογα τῶσα. ἀπατᾶται δὲ καὶ περὶ τὰ κοινά, ὅταν ἐπιτρέψῃ μᾶζη οἷον ἡ ὅψις περὶ τὸ σχῆμα· κοινὸν γάρ τὸ σχῆμα ὕψεως καὶ ὄφης.

"Οὐτι μὲν οὖν οὐκ εἰσὶ τῶν πέντε πλείους αἰσθήσεις, φανερὸν ἐκ τῶν 230 εἰργμένων· διὰ τί δὲ οὐ μία ζητήσειν ἀν τις, ἡ καὶ τῶν ψόφων καὶ τῶν

1 αὐτὸς C: αὐτοῦ PQ

τὴν om. Q

4 ὑποστηρίζονται Cs

7 οἱ om. C

9 ὁ γάρ] καίτοι Q² in marg. s Klέωνος υἱὸς (alterum) om. Q 22 post οὐκ ἄρα add. ἡ Qs: eras. P 23 ἀπασπαι om. Q 30.31 διὸ περὶ scripsi: διὰ 39 ἡ εκ

? Q: εἰ Ps: εἰ C

χρυμῶν καὶ τῶν λοιπῶν αἰσθητῶν οἱόν τε ἦν ὁ ἀντιλαμβάνεσθαι. ἢ τὰ κοινὰ 152 ἀν οὐχ ὡς κοινὰ ἐγνωρίζετο μιᾶς οὕσης ἀπάντων αἰσθήσεως· νῦν δὲ τῷ πλείστιν αἰσθήσεσιν ἀκολουθεῖν ἐλέγεται μιᾶς μὴ προσήκοντα. αὗτη τε | οὖν 153 ἀπογρῦπσα αἰτίᾳ καὶ οἵτινες εἰστι τὰ κοινά· πλείστους οὖν κορίσεις οἵτινες εἰσιν συμφωνῆσαι· καὶ τὸ γε τοῖς εἰρημένοις ἀκολουθοῦν· εἰ γάρ αἰσθησις μία, 10 ἐν ᾧ που καὶ αἰσθητήριν ἦν, τοῦτο δὲ ἀμφίγονον· δυνάμει γάρ τὸ αἰσθητήριον ὅπερ τὸ αἰσθητόν, δυνάμει δὲ οὐχ ἀπαντά πρὸς ἄπαν, ἀλλὰ πρὸς μὲν χρῆμα τὸ ἄγρουν, πρὸς δὲ φύσιον τὸ ἄψιφον· οὕτε γάρ ποιεῖν τὸ τυγχόνιον εἰς τὸ τυγχόνιον πέφυκεν οὔτε πάσχειν τὸ τυγχόνιον παρὰ τοῦ τυγχόντος.

10 καὶ ταῦτα ἐν ἄλλοις ἵκεντας ἀποδέδεικται.

2. Ἐπειδὴ δὲ αἰσθανόμεθα οἵτινες δρῦμεν, καὶ αἰσθανόμεθα οἵτινες ἀκούομεν, ἀνάγκη ἡ τῇ ὅψει αὐτῇ αἰσθανέσθαι οἵτινες δρῦμεν ἡ ἑτέρη αἰσθήσει κρινούσῃ τὴν ὅψιν. εἰ μὲν δὴ ἑτέρᾳ καὶ οὐ τῇ ὅψει, δύο ἔσονται αἰσθήσεις τοῦ αὐτοῦ, οἷον χρώματος ἡ τε ὅψις ἡ προηγουμένως δρῦμα τὸ χρῆμα καὶ 15 ἡ τῇς ὅψεως αἰσθανόμενή· οὐ γάρ οἱόν τε ἀποφῆγασθαι περὶ τῆς ὅψεως οἵτινες δρῦμη μὴ γνώσκουσαν τὸ δρῦμενον. καὶ εἰ τῇ ὅψει χρεία κρινούσῃς αὐτὴν ἑτέρας, διὸ τί οὐ καὶ τῇ κρινούσῃ αὐτίς ἑτέρας, κακεῖνη ἀλλης, 20 καὶ τοῦτο εἰς ἀπειρον πρόσεισιν; εἰ δὲ ταῦτα τις τὰ ἀποπα προσορώμενος συγχωροῖη, οἵτινες δὲ τὴν ὅψιν κρίνουσα αἰσθησις δύναται ἀν κρίνειν καὶ ἔσωτήν, 25 τοῦ δημητρίου τοῦτο οὐχὶ καὶ τῇ ὅψει αὐτῇ συγχωρεῖ; κρινέτω τοίνυν αὐτῇ τῇ ἔσωτήν ἡ ὅψις. ἀλλ᾽ ὅψεως αἰσθητὸν τοίνυν τὸ χρῆμα, χρῆμα ἀρά ἔξει 30 η ὅψις. φανερὸν τοίνυν οἵτινες οὐχ ἀπλοὺς λέγεται τὸ αἰσθανέσθαι· καὶ γάρ οἵτινες μὴ δρῦμεν, τῇ ὅψει κρίνομεν καὶ οὐ μόνον φωτὸς ἀλλὰ | καὶ σκίτους 154 συναστιθανόμεθα, ἀλλ᾽ οὐχ ὠσαύτως. ἡ τούτων αἰσθήσει αἰσθανόμεθα οἵτινες δρῦμεν, τῇ αὐτῇ ταύτῃ αἰσθήσει αἰσθανόμεθα καὶ οἵτινες δρῦμεν, αὕτη 25 οὐχ δρῦμεν, τῇ αὐτῇ ταύτῃ αἰσθήσει αἰσθανόμεθα καὶ οἵτινες δρῦμεν, αὕτη δὲ ἔσται η ὅψις. οὐδὲν δὲ ἀποπον τὸ καὶ τὴν ὅψιν πως κεχρωματίσθαι· ἡ τὸ γάρ αἰσθητήριον δεκτικὸν τοῦ αἰσθητοῦ ἀνευ τῆς ὥλης, διὸ καὶ ἀπειλήντων τῶν αἰσθητῶν, οὓς ἡ αἰσθησις ἀνελέξατο, ἐμμένουσι τινα χρόνον καὶ μὴ παρόντας τῶν τῶν ἔξωθεν. ἀποπον δὲ οἵτινες μὲν ἔσανθὸν τὸ χρῆμα δρῦμεν γνωρί- 10 σκειν ἡμᾶς τῇ ὅψει, οἵτινες δὲ δρῦμεν ἡλως μὴ γνώσκειν ἡμᾶς τῇ αὐτῇ αἰσθήσει· ἀλλ᾽ ἀμφο μὲν τῇ αὐτῇ ὅψει οὐχ ὠσαύτως δέ. λέγομεν γάρ ξανθὸν τῷ πάτσιεν ὑπ' αὐτοῦ, τὸ δὲ οἵτινες δρῦμεν τῷ πάθους ἀντιλαμβάνεσθαι.

35 ‘Π οὐδὲ τοῦ αἰσθητοῦ ἐνέργεια καὶ τῇς αἰσθήσεως η αὐτὴ μέν ἔσται καὶ μία, τὸ δὲ εἶναι αὐταῖς οὐ τὸ αὐτό. λέγω δὲ ταῦτάν ἔσται τὸ κατ' ἐνέργειαν ἀκούστων καὶ η ἀκοή, καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν δραστὸν καὶ η δραστις· οὐδὲν γάρ οἱόν τε ἀκούστων γενέσθαι κατ' ἐνέργειαν χωρὶς ἀκοῆς, οὐδὲν δὲ δραστὸν κατ' ἐνέργειαν χωρὶς ὅψεως. ἀλλὰ τὸ μὲν δυνάμει ἀκούστων καὶ

6 γάρ] δὲ Q 9 (8) τὸ τυγχόνιον ποιεῖν Q 11 καὶ αἰσθ. — (12) δρῦμεν] πότερον τῇ δρῦμεν τοῦτο κρίνομεν C 16 γνώσκουσαν scripsi: γνώσκουσα 22 δεῖ] ως C 26 ἔσται] ἔστιν Ms 28 αἱ αἰσθήσεις Arist. praeter SWX 30 μὲν ξανθὸν τῷ τῷ μὲν ξ. C post χρῆμα add. ὁ Q's 36 οὐ τὸ αὐτὸν αὐταῖς Arist. EL 6*

ἡ δυνάμει ἀκοή δύναται χωρίζεσθαι ἀπ' ἀλλήλων· ἔστι γάρ ἀκοὴν ἔχοντα 154
μὴ ἀκούειν, καὶ ἀκούστων οὗτα μὴ ἀκούεσθαι οἷον τὸν φόσφον· οὐταν δὲ εἰ
ἀκούγη τὸ δυνάμενον ἀκούειν, καὶ ἀκούηται τὸ δυνάμενον ἀκούεσθαι, τότε
ἄμα ἡ κατ' ἐνέργειαν ἀκοή γύνεται καὶ τὸ κατ' ἐνέργειαν ἀκούστων. ἄμφω
5 δὲ ἐν τῇ ἀκοῇ, διντὶς καθόλου πᾶσα παιτητικοῦ καὶ κινητικοῦ ἐνέργεια ἐν
τῷ πάσχοντι· δέδεικται γάρ | τοῦτο ἐν τοῖς Φυσικοῖς. οὕτω τοίνυν καὶ ἡ 155
τοῦ αἰσθητοῦ ἐνέργεια ἐν τῷ αἰσθητικῷ, καὶ ἐντεῦθεν ἔστι δῆλον ὅτι μὴ
πᾶν τὸ κινοῦν ἀνάγκη καὶ κινεῖσθαι, εἴ γε τὰ αἰσθητὰ κινεῖ μὲν τὰς
αἰσθήσεις, αὐτὰ δὲ πολλάκις ἀκίνητα μένει. καὶ μᾶλιστα ἐπὶ τῆς ὅψεως 10
10 τοῦτο δῆλον· κινεῖ γάρ τὸ χρῶμα τὴν ὅψιν. αὐτὸ δὲ ἀκίνητον μένει, καὶ
ἐπὶ τῆς ἀφῆς δὲ εἴποι ἄν τις παραπλησίως· τὸ γάρ ψυχὴν ἀλλοιοῖ μὲν
τὴν σάρκα ἢ τὸ πρὸ τῆς σαρκὸς αἰσθητήριον, αὐτὸ μέντοι γε οὐδὲν ἀλλοιοῦται, το
λέγω δὲ οὐδὲν τηνικαῦτα, ὅτε ἀλλοιοῖ. ἐπ' ἐνίνων μὲν οὖν ἔστι ταῖς δύο ἐνέργειαις
λόγουματα, λέγω δὲ δύο ἐνέργειάς τηγε τοῦ αἰσθητοῦ καὶ τὴν τοῦ αἰσθητικοῦ.
15 τοῦ μὲν γάρ ψιφοῦντος ψόφησίν ἔστιν εἰπεῖν τὴν ἐνέργειαν, τοῦ δὲ ἀκούστικοῦ 15
ἀκούσιν, ἐπ' ἐνίνων δὲ ἀνώνυμον θάτερον· ἡ μὲν γάρ τῆς ὅψεως ἐνέργεια
ὅρασις λέγεται, ἡ δὲ τοῦ χρώματος ἀνώνυμος, καὶ ἡ μὲν τοῦ γευστικοῦ
ἐνέργεια γεῦσις, ἡ δὲ τοῦ χυμοῦ ἀνώνυμος. οὐκ δρῦμῶς οὖν οἱ πρότεροι
φυσιολόγοι οὔτε χρῶμα ἄνευ ὅψεως ὑπολαμβάνοντες εἶναι οὔτε χυμὸν ἄνευ 20
20 γεύσεως· διγῶς γάρ λεγομένων τῶν ὄρατῶν καὶ γευστῶν τὰ μὲν κατ'
ἐνέργειαν ὄρατὰ οὐγεὶ οἴστον τε χωρὶς ὄράσεως εἶναι, τὰ δὲ κατὰ δύναμιν
δυνατόν· λευκὸν γάρ εἶναι καὶ χωρὶς ὅψεως δυνατόν. ὥστε διὰ τοῦτο
αὐτοὺς μεμπέσον, ὅτι ἀπλῶς ἔλεγον περὶ τῶν λεγομένων οὐχ ἀπλῶς. 25

Ἐτ τὸ ταῦτα τὸ κατ' ἐνέργειαν ἀκούστων καὶ ἡ κατ' ἐνέργειαν ἀκοή,
25 δρῦμῶς ἐλέγοντο λόγοι οἱ αἰσθήσεις. δῆλον δὲ ἐντεῦθεν· ἡδίω γάρ
ἡδιν δὲ τὰ κεκραμένα τῶν αἰσθητῶν ἥπερ τὰ ἀκρατα, οἷον ἐν ψόφοις 156
μὲν αἱ συμφωνίαι, ἐν χυμοῖς δὲ οἱ μεμημένοι, καὶ τῶν χρωμάτων δὲ τὰ
κεκραμένα, διὸ παὶ τέχναι μουσική τε καὶ γραφική καὶ μυρεψική καὶ
διψοποίια περὶ τὰς μῆτες καὶ κράσεις τῶν ἀκρων. πᾶσα δὲ μῆτες καὶ 30
30 κράσις λόγος, δις δέ ταν γένηται κατ' ἐνέργειαν αἰσθητός, ὁ αὐτὸς γίνεται τῇ
αἰσθήσει. εἰκότως δρα ἡ αἰσθητικός λόγος· λόγῳ γάρ ἡ αὐτή. οἱ δὲ ἀκρατοι
ψόφοι καὶ ἀμικτοι χυμοὶ εἰτε ὑπερβάλλοντες εἰτε ἐνδέοντες ἡ οὐ κινοῦσι
τὴν αἰσθητικόν ἡ φύσιέρουσιν ἡ λυποῦσιν· οὐκέτι γάρ λόγοι οὐδὲ κράσεις 10
οὐδὲ συμφωνίαι.

35 'Αλλ' ἐπειδὴ πολλάκις εἰρήκαμεν ἔκαστην αἰσθητιν ὑπάρχειν ἐν τῷ
οἰκείῳ αἰσθητηρίῳ καὶ κρίνειν οὕτως τὸ ὑποκείμενον ἔσωτῇ καὶ τὰς ἐν
αὐτῷ διαφοράς, τοῦτο ἄνωθεν ἀναλαβόντες ἀκριβέστερον ἐπισκεψόμεθα. 15
αἰσθανόμεθα τοίνυν οὐ μόνον τὸ λευκὸν τοῦ μέλανος διαφέρον, ἀλλὰ καὶ

6 ἐν τοῖς Φυσικοῖς] Γ 3

15 ἀκούστων P

20 καὶ γευστῶν om. C: post καὶ add. τῶν as

25 post δρῦμῶς add. δὲ Q

τῶν αἰσθητῶν om. Q

κράσεις add. τὰς Cs

8 καὶ om. C

20 καὶ γευστῶν om. C: post καὶ add. τῶν as

25 post δρῦμῶς add. δὲ Q

τῶν αἰσθητῶν om. Q

κράσεις add. τὰς Cs

14 ἐνέργειας Qs

28 κεκραμένα PQ

μουσική τε iterat Q

37 ἐπισκεψόμεθα Cs

38 διαφέρειν Q³

τὴν om. C

24 ταῦτα Q¹C:

26 κεκραμένα Q

29 ante

τὸ λευκὸν τοῦ γλυκέος. ταύτην οὖν τὴν διαφορὰν καθ' ἥν τὸ λευκὸν τοῦ 156 γλυκέος διενήνογχεν τίς ἔστιν ἡ κρίνουσα δύναμις; οὕτε γάρ ἡ ὅψις, γλυκέος εὐ¹ γάρ οὐκ αἰσθάνεται· οὕτε ἡ γεῦσις, λευκὸν γάρ οὐκ οἴδεν. ἀνάγκη δὲ αἰσθῆσαι καὶ τοῦτο κρίνεσθαι· τῶν γάρ αἰσθητῶν αἰσθῆται καὶ οἱ διαφοραί.² 5 οὐδὲν οὖν θυμωπαστόν, εἰ ἐμπροσθεν ήμιν ἑδόκει μὴ εἶναι τὴν ἀφῆν ἐν σαρκὶ, ἀλλὰ τὴν σάρκα μὲν εἶναι μεταξὺ τοῦ τε ἀπτοῦ καὶ τοῦ ἀπτικοῦ, ἡ 25 εἴ τις καὶ βούλοιτο καλεῖν αὐτὴν αἰσθητήριον, ἀλλ᾽ οὕτι γε πρῶτον οὐδὲ ἐν ἦφ ἡ δύναμις ἐγκαθίδρυται ἡ ἀπτική· προϊόντων γάρ ὁ λόγος εὐρήσει μὴ περὶ τὴν σάρκα τοῦτο μόνον συμβεβηκέναι, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ | λοιπὰ 157 10 αἰσθητήρια, οἷον λέγω τὴν κόρην καὶ τοὺς διὰ τῶν ὕπανθρωπών πόρους. μικρὸν δὲ ἀναληπτέον. ὅσπερ γὰρ κρίνουμεν δυνάμεις τὸ λευκὸν τοῦ μέλανος διαφέρειν, αὗτη μία ἔστιν, οὕτω καὶ γὰρ κρίνουμεν τὸ γλυκὸν τοῦ θερμοῦ διαφέρειν, καὶ 5 ταύτην ἀνάγκη μίαν εἶναι· οὐ γάρ οὖν τε κεχωρισμέναις εἶναι δυνάμεις τὴν διεστηκούσαις ἀλλήλων, καὶ τὴν μὲν τοῦ δεῖνος αἰσθανομένην τὴν δὲ τοῦ 15 δεῖνος, κρίνειν θτι μὴ ταῦταν τοδι καὶ τοδί. οὕτω μὲν γάρ κανὸν εἰ τοῦ μὲν ἐγὼ τοῦ δὲ σὺ αἰσθοῦσι, δῆλον ἂν εἴη δεῖτερα ταῦτα ἀλλήλων. ἀλλ' 10 οὐχ οὖν τε, ἀλλ' ἐν δεῖτερον διαφορῶν αἰσθανομένον οὐ λέγει ἐν ἄμφῳ καὶ ταῦταν δεῖν εἶναι δι μὴ ταῦταν φρστι τῷ γλυκεῖ τὸ λευκόν. ὡς οὖν λέγει περὶ τοῦ δυοῖν, οὕτω τοῖν δυοῖν καὶ αἰσθάνεται· λέγει δὲ ὡς 15 20 ἐν ἀμφότερᾳ ἐπεσκεψμένον, οὕτως ἄρα αὐτῶν καὶ αἰσθάνεται. οὐ μόνον δὲ ὡς αὐτὸν ἐν ἀλλὰ καὶ ὡς ἐν χρόνῳ ἐνί· δταν γάρ αἰσθάνεται τοῦ μέλιτος ἔνθισον καὶ γλυκέος. ἡ τῆς γινόντος ψυχρᾶς τε καὶ λευκῆς, οὐκ ἐν ἀλλῷ μὲν τῆς λευκότητος αἰσθάνεται ψυχρόν ἐν ἀλλῷ δὲ τῆς ψυχρότητος, ἀλλ' ἐν τῷ 20 αὐτῇ καὶ ἐνί· καὶ δε λέγει θάτερον θτι τετρον, τότε καὶ θάτερον· λέγω δὲ οὐ κατὰ συμβεβηκός τὸ δτε. εἰποιμ' ἀν γάρ ἐγὼ νῦν θτι Πλάτων ὁ φιλόσοφος εἰς Σικελίαν ἀφίκεται, ἀλλὰ νῦν μὲν λέγω, οὐ μέντοι γε θτι καὶ εἰ 25 νῦν. ἡ δὲ κρίνουσα τὴν τοῦ λευκοῦ πρός τὸ ψυχρὸν διαφορὰν καὶ νῦν λέγει, καὶ νῦν θτι καὶ νῦν λέγει. ὅμα ἄρα, ὅστε οὐκ αὐτὴ μόνη μία ἀλλὰ καὶ ἐν χρόνῳ ἐνί· μία τοινόν ἔστιν ἡ δύναμις ἡ αἰσθητική, εἰς ἥν 30 αἱ τῶν πλειόνων αἰσθητηρίων | τελευτῶσι διαφέρουσαι σήγειναι. ἀλλὰ μήν 158 τοῦτο ἀδύνατον· συμβήσεται γάρ ταῦταν τι καὶ ἀδιαιρέστον πλείους ἀμα κινήσεις κινεῖσθαι καὶ μαλιστα ἐν χρόνῳ ἀδιαιρέτῳ. καὶ τι λέγω πλείους; μήποτε καὶ ἐναντίας· δῆλον γάρ θτι τῇ μιᾷ ταῦτῃ θτις ποτ' ἀν ἥν, οὐχ ἡ ἡ κόρη μόνον καὶ ἡ γλῶττα εἰσήγειλε τὸ ἔνθισον καὶ τὸ γλυκόν, ἀλλὰ καὶ 35 ἡ κόρη μόνη καθ' ἔστητην τὸ λευκόν καὶ μέλαν, ὅσπερ θταν βιβλίοις ἐντυγχάνωμεν γεγραμμένοις· αἰσθανομέθα γάρ ὅμα ἀμφοῖν καὶ τοῦ μέλανος 10 καὶ τοῦ λευκοῦ, ταῦτα δὲ οὐχ τετρα μόνον ἀλλὰ πρὸς τῷ τετρα καὶ ἐναντία. πῶς οὖν μία οὕτα κινήσεται ὅμα τὰς ἐναντίας κινήσεις; οὐκ ἥν οὖν τὸ

3 δεῖ δὴ ei. Spengel

C² in marg.6 supra μεταξὺ ser. μέτην Q²

13 temptavi οὐ γάρ οὖν τε τὰ κεχωρισμένα κεχωρισμέναις κρίναι δυνά-

12 θερμοῦ] πειροῦ C: λευκοῦ

19 οὕτω τοῖν δυοῖν ite-
ratum eras. Q 24 λέγω] λέγεται C 26 οὐ μέντοι γε add. Q² in marg.

27 διαφορὰν καὶ νῦν λέγει καὶ θτι νῦν λέγει as

34 μόνη Qs 28 alibi om. Q

άτοπον τηλικούτον ἐπὶ τῶν διαφόρων αἰσθήσεων· ἐπ’ ἑκείνων γάρ τὸ 158 ἀγγελλόμενα ἔτερα μὲν ἦν, οὐ μὴν ἐναντία. ὡς εἶχε τὸ γλυκὺ καὶ τὸ 15 ἁνθόν. ἀλλ’ ἔστιν ἐπὶ τῆς μιᾶς αἰσθήσεως καὶ τοῦ ἐνὸς αἰσθητηρίου τὸ συμβαῖνον εἶναι ἀτοπώτερον, πῶς τῶν ἐναντίων ἄμφα αἰσθάνεται. ἀρ’ οὖν 20 ὃ ἵκανδε καταφυγεῖν εἰς ἑκείνων αὐθίς τὸν λόγον τὸν λέγοντα τὴν δύναμιν τὴν 25 αἰσθητικὴν εἰς ἦν πᾶσαι αἱ τῶν αἰσθητηρίων εἰςαγγελίαι διατέμπονται, μίαν μὲν εἶναι τῷ ἀριθμῷ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ, τῷ λόγῳ δὲ πλείους; ἐπὶ πολλῶν γάρ οὐτος δὲ λόγος πολλὰς διέλυσεν ἥμπιν ἀπορίας. πῶς μὲν οὖν 30 διηγρημένη αὕτη ἡ δύναμις τῶν διηγρημένων αἰσθάνεται, πῶς δὲ ἀδιαιρέτος εἰς 25 [τῶν διηγρημένων]. τῷ εἶναι μὲν γάρ διηγρημένη, τουτέστι τῷ λόγῳ, τόπῳ δὲ καὶ ἀριθμῷ ἀδιαιρέτος. η̄ ἐπὶ ταύτης γε τῆς ἀπορίας οὐδὲ τοῦδε 35 ἵκανον· δυνάμει μὲν γάρ ταῦτα καὶ διαιρετὸν εἶναι καὶ ἀδιαιρέτον ἵστως οὐδὲν θαυματίσον, διπερ δυνάμει ταῦτα φυγρὸν καὶ θερμὸν καὶ λευκὸν 159 καὶ μέλαν, ἀλλ’ ἐνεργεῖν γε ἄμφα κατ’ ἄμφι τὸ ἐναντία ἀδύνατον, ἀλλ’ 40 ἀνάγκη τὰς διαφερούσας ἐνεργείας η̄ τῷ γρήνῳ διηγρημένας η̄ τοῖς ἐνεργοῦσιν ὑπάρχειν. οὗτως οὖν οὐδὲ τὰ εἴδη παραδέχεσθαι ἄμφα τὰ ἐναντία δυνατόν, εἰ τοιοῦτον η̄ αἰσθητικὸν καὶ η̄ νόητρον, ὡς δέχεσθαι τὰ εἴδη τῶν αἰσθητῶν η̄ τῶν νοητῶν. ἀλλ’ ἔστιν ἄν τις μᾶλλον ὑπολαμβάνοι ἐποιεῖν τὴν δύναμιν τὴν αἰσθητικὴν τῇ στιγμῇ, μᾶλλον δὲ τῷ κέντρῳ 45 τοῦ κύκλου, εἰς δὲ πᾶσαι αἱ ἐκ τῆς περιφερείας γραμμαὶ τελευτῶσιν. αὕτη γάρ η̄ στιγμὴ ἄμφα καὶ μία καὶ πλείους· μία μέν, ἐν γάρ τῷ κέντρῳ τοῦ κύκλου· πλείους δὲ οὗτοι πλειόνων εὐθεῖσῶν καὶ διαφερουσῶν ἔστι πέρας· 50 ὡστε καὶ ἀδιαιρέτος η̄ στιγμὴ καὶ διαιρετή, καὶ ταῦτα ἄμφα. τοῦτον τοίνου τὸν λόγον ἐχέτω καὶ η̄ δύναμις ἦν πρώτως αἰσθητικὴν δεῖ καλεῖν καὶ 55 τὸ πρώτως αἰσθητιν μία γάρ οὖσα πλειόνων ἐστὶ πέρας ὑργάνων. η̄ μὲν οὖν μία καὶ ἀδιαιρέτος. ἐν τῷ κρίνον ἐστι καὶ ἄμφα. η̄ δὲ πολλῶν διηγρημένων πέρας ἐστι, πολλαὶ γίνονται η̄ μία, ὡστε καὶ πολλὰ κρίνειν οὐ κεκώλυται κεχωρισμένα καὶ μία εἶναι. ἐστι γάρ ἄμφα καὶ μία καὶ πολλαῖ. ἐστι δὲ πολλάκις εἰρήκαμεν, οὐκ αὐτὴ λευκαίνεται καὶ μελαίνεται ἄμφα, η̄ φύγεται 60 καὶ θερμαίνεται· τοῦτο γάρ τὸ ἀτοπόν ἦν. ἀλλ’ εἰσαγγέλλει μὲν ἔκαστον αἰσθητηρίου τὰς οἰκείας διαφοράς, η̄ δὲ ἀσώματος οὖσα τῷ λόγῳ καὶ ἐπὶ 65 τοῦ πνεύματος βεβηκυῖα τοῦ πρώτως αἰσθητικοῦ, ἐξ οὐ τὰ αἰσθητηρία σύμπαντα διπερ ἐκ πηγῆς ἐκπνεύεται, καὶ εἰς δὲ πᾶσαι | συμφοιτῶσιν αἱ 70 παρὰ τῶν αἰσθητῶν ἀγγελίαι, οὐκ αὐτὴ πάσχουσα τὰ ἐναντία ἀλλὰ θεωροῦσα 75 τὰ ἐναντία κρίνει καὶ ἀποφαίνεται τὸ λευκὸν τοῦ μέλανος ἔτερον εἶναι καὶ τὸ λευκόν τοῦ γλυκέσ. οὐ τὸ κρίνειν δὲ ἄμφα τὰ ἐναντία ἀτοπὸν ἦν, διπερ 80 οὐδὲ δικάζειν ἄμφα τοῖς ἀντιλέγουσι πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ πάσχειν ἄμφα τὰ ἐναντία.

1 αἰσθητηρίων Q

sed cf. Arist.

18 τῶν διηγρημένων lelevi

Arist. 427a10sq.

33 φοιτῶσιν C

6 αἰσθήσεων ἀγγελίαι Q

zai τάναντία Arist. E, alii alia

22 πέρας εχ πέλας Q

Arist. 427a10sq.

33 φοιτῶσιν C

8 et 9 πῶς: interrogantem faciunt as,

10 τῶν διηγρημένων iterat Q

14. 15 ἀλλ’ ἀνάγκη — (16) δυνατόν iterat Q

23 καὶ ἀδιαιρέτος desiderantur ap.

30 καὶ] η̄ PQ

Δῆλον τοίνυν ἐξ ἀπάντων ἐστὶν ὅτι μήτε ἡ ὄψις ή πρότη ἐστὶν ἐν 160 τῇ καρδιᾷ, μήτε ἡ ἀκοή ή πρότη ἐν τοῖς ώσι, μήτε ἡ γεῦσις ἐν τῇ γλώττῃ,¹⁰ ἀλλὰ καὶ ἡ ὄψις ή πρότη καὶ ἡ γεῦσις καὶ ἡ ἀκοή καὶ ἡ ὕσφρησις καὶ ἡ ἀρχὴ, ἐν τῷ πνεύματι τῷ πρώτῳ ὑπάρχουσι τῷ αἰσθητικῷ, καὶ ὅταν
10 λέγωμεν πέντε εἴναι τὰς πάτερας αἰσθητικές, πέντε εἴναι λέγομεν τὰ αἰσθητήρια
καὶ πέντε εἴναι τὸ πνεύματος τοῦ αἰσθητικοῦ ὅσπερ ἐκ πηγῆς μιᾶς ὁγετοῦς οἱ
οὐταν [ἐν] τούτοις γρωμάνην, καὶ γόραν μὲν εἰςαγγελέων ἔχειν τὰς πέντε,
ἄργοντος δὲ ἡ βασιλέως τὴν μύνην, ὡς γάρ ἐκεῖ πολλοὶ μὲν οἱ ἀγρέλλοντες, 20
εἰς δὲ ὁ κρένων, οὗτοις καὶ ἐντοῦθα πολλὰ μὲν τὰ μηρύσοντα ὥργανα, ἐν δὲ
τῷ περὶ πάντων ἀπορεινόμενον. ταύτη τοίνυν αἰσθητικέμια καὶ ὅτι ὥρομεν
τῇ ὄψει, καὶ διὰ σκοτίας τῇ ἀκοῇ. ἡ γάρ τῇ διαφορᾶς τῶν ἑνεργειῶν,
ταύτη καὶ τῶν ἑνεργειῶν αὐτῶν αἰσθητικέμια. οὐ τῇ ὄψει οὖν κρένους μὲν
τὴν ὄψιν, ὡς μικρῷ πρόσθιεν ἐδόκει, ἀλλὰ τῇ μιᾷ τῇ πρὸς ἔκαστον
15 τῶν αἰσθητήρων τεταγμένη. περὶ μὲν οὖν αἰσθητικέως ἐστι ταῦτα
διαιρισμένα. |

3. Ἐπειδὴ δέ φαμεν οὐκ αἰσθήσει μόνον γνωρίζειν καὶ κρίνειν ἀλλὰ¹⁶¹
καὶ λόγῳ καὶ διανοίᾳ, τί ἀν διαφέροι τὰ κριτήρια ταῦτα ἀλλήλων, σκεπτέον
ἔφεστης. ὅτι δὲ οὐ παρέλκουσα ἡ ἔγειρσίς ἐστιν, δῆλον ἐκ τῶν ἀργατοτέρων
20 φυσικῶν σχεδὸν γάρ ταῦτα ποιοῦσι τὴν αἰσθησιν οὗτοι τῷ λόγῳ, Ἐμπε-
δοκλῆς μὲν λέγων

πρὸς παρόν γάρ μητις ἀέξεται ἀνθρώποισι.
τοῦτο γάρ οἰσθητικῶν ὕδινον ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν παρόντων κινεῖσθαι. καὶ
“Οὐκορος δὲ συντρέπεσθαι τὸν νοῦν ὑπολαμβάνων καὶ συναλλοιασθαι τῷ 25
περιέχοντι σωματικὴν οἰσται τὴν φύσιν τοῦ λόγου, καὶ σχεδὸν αἰσθησιν
ποιεῖ τὸν νοῦν.”

τοῖος γάρ νόος ἐστὶν ἐπιγνονίων ἀνθρώπων

οἶνος ἐπίκμαρο ἄγγειο πατήρ ἀνθρῶπον τε θεῶν τε.

ὅλως δὲ ὅταν ἐκ τῶν τοῦ παντὸς ἀρχῶν συνιστάντες καὶ τὴν ψυχὴν εἴτε¹⁶² 30
ποιῶσιν αὐτὴν τὰ ὄντα γνωρίζειν τῇ θεῖσι τοῦ ὄμοίου, οὐδὲν ἄλλο ἡ σῶμα
μὲν ποιῶσι τὸν νοῦν, συντρέπεσθαι δὲ τοῦτον τοῖς σώμασιν ἀ γινώσκει.
καίτοι γε ἐχρῆν αὐτοὺς οὐ μόνον ὅπως γινώσκει διδάσκειν ἡμᾶς, ὅτι 20
θεγγάνουσα τοῦ ὄμοίου, ἀλλὰ καὶ ὅπως ἐξαπατᾶται· συνηθέσπερον γάρ τὸ
πάθος τοῦτο τοῖς ζόντοις καὶ πλειό παραμένει γρόνον· οἱ δὲ ὅπως μὲν

2 ἡ γεῦσις ή πρότη καὶ ἡ ὄψις Cs
om. C τῷ αἰσθητικῷ Q¹C: τῶν αἰσθητικῶν QP
τοῦ αἰσθητικοῦ πνεύματος C εἰςαγγελέων P
om. C εἰςαγγελέων P 11 et 12 θει] ὅτε P
17 ἐντεῦθεν περὶ τῆς λογικῆς ψυχῆς διαλαμβάνει adseribit P² in marg.
φέρει Q: δια supraser. Q³ 19 ὀδηλού] σκεπτέον C
δοκεῖσθαι] v. 318 Karst., 330 Stein
τις P ἀέξεται Arist. E
ἐ supra ras. Q² πατήρ] πᾶ in ras. Q³

3 καὶ ἡ ἀκοή C: om. PQ
5 εἴναι (ante λέγομεν) om. C
7 ἐποχευσμένους Q¹ τὴν] malum μέν
8 ἐν PQs:
15 αἰσθητήρων scripsi: αἰσθητῶν
20 ταῦτάν Q
22 post πρὸς supraser. τὸ Cs
μῆτις] μῆ
24 “Οὐκορος” σ. 136
28 ἐπίκμαρ]
30 ποιῶσιν Spengel: ποιεῖσιν
31 τὸν νοῦν] αὐτὴν (σὺ post add.) Q

γινώσκομεν, ὅτι τῇ θίξει τοῦ ὥμοίου φασίν. Ὁπως δὲ ἀγνοοῦμεν, οὐ προσ- 161
διδάσκουσιν, οὐκ ἐννοοῦντες ὅτι πολλοστὸν μέρος ἐστὶν ἢ γιγνώσκομεν ὃν 25
ἀγνοοῦμεν· ἀλλας τε ὅτι καὶ τῶν ἐναντίων μία ἐστὶν ἐπιστήμη καὶ μία
ἄγνοια· ὁ γάρ τὸ ἀγαθὸν ὡς ὡφελιμὸν γινώσκων καὶ τὸ κακὸν ὅτι βλαβερὸν |
5 συνεπίσταται καὶ ὁ περὶ Θάτερον ἐξαπατώμενος ἐξαπατᾶται καὶ περὶ 162
Θάτερον. γρὴ οὖν ἡ τοῖς ἐναντίοις ἡμᾶς ὡμοιοῦσθαι ἀμα, ὅταν τάνατία
γινώσκωμεν, ἡ τοῖς ἐναντίοις ἀνομοιοῦσθαι, ὅταν περὶ τὰ ἐναντία ἐξαπατώ- 5
μενα· ἄμφω δὲ ὥμοίως ἀδύνατα.

10 Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔξω τοῦ παρόντος λόγου· ὅτι δὲ ἡ αἰσθήσις
ταῦτα τῇ λογικῇ δυνάμει τῆς ψυχῆς, προχειρότατον εἰπεῖν, ὅτι
τῆς μὲν μετέχει πάντα τὰ ζῶα, τῆς δὲ ἀνθρώπου μόνος, καὶ τῆς
μὲν λογικῆς δυνάμεως ἀλλαι διαφοραί, τῆς αἰσθήσεως δὲ αἱ πέντε, 10
καὶ τὰ κατορθώματα ἔτερα μὲν τῆς αἰσθήσεως, ἔτερα δὲ τοῦ νοῦ.
ταραπτέσθαι δὲ οὐ χρή, εἰ ποτὲ μὲν νοῦν, ποτὲ δὲ δύναμιν λογικῆν,
15 ποτὲ δὲ νόγσιν, ποτὲ δὲ διανοίαν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα τοῦτο καλοῦμεν· προσ-
όντες γάρ τὰ διάνοματα ἀκριβέστερον διακρινοῦμεν, νῦν δὲ ὅσον τὰς πρὸς 15
τὴν αἰσθήσιν διαφορὰς εἰπεῖν ὡς ταῦτα σημαίνουσι πᾶσι τούτοις κεχρήμεθα
τοῖς διάνομαις. καὶ νοῦ μὲν ἀρετᾶς δόξαν ὥρμήν φαμεν καὶ ἐπιστήμης καὶ
φρόνησιν, αἰσθήσεως δὲ οὐδαμῶς, καὶ αὐθίς λόγου μὲν κακίας φεύδοδοςξίαν 20
καὶ ἀνεπιστημοσύνην καὶ ἀφροσύνην, αἰσθήσεως δὲ οὐδεὶς ἀν εἴποι ταύτας
κακίας. καὶ αἰσθήσις ἡ μὲν τῶν ιδίων ἡ δὲ τῶν κοινῶν, καὶ ἡ γε τῶν
ιδίων ὡς τὰ πολλά ἔστιν ἀληθής, νοῦς δὲ εἰ καὶ ἀλλως τῷ νῷ τὰ μὲν
ιδία τὰ δὲ κοινά, δημος περὶ τὰ ιδία μᾶλλον ἡ περὶ τὰ κοινά ἐξαπατᾶται· 25
λαμψάνει γοῦν τὰ κοινά πρῶτα ὡς γνωριμώτερα. εἰ δὲ ὅτι πολλὰ καὶ
30 τῶν ἀληγών ζώων μετέχειν φαμὲν διανοίας. οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον· κα-
ταχρώμεθα γάρ ἐπ' αὐτῶν τῷ τῆς διανοίας διάνοματι. | τὰ δὲ διανοίας μὲν 163
οὐδαμῶς κοινωνεῖ, φαντασίας δὲ ἔσως ἔνια, ἥπερ ἀμείνων μὲν δύναμις τῆς
αἰσθήσεως, πολὺ δὲ ὑποβεβηκοῦ τῆς διανοίας, καὶ ὥσπερ ἀμφοῖν ἐν
μεθορῷ κειμένη καὶ ἐπακολουθοῦσα μὲν τῇ αἰσθήσει, προλαμβάνουσα δὲ 5
35 τὴν ὑπόληψιν. ὑπόληψιν γάρ διομάζω πᾶσαν τὴν κριτικὴν ἔξιν τῆς λογικῆς
δυνάμεως συλλαβθών, ἡς καθάπερ γένους ὑπάρχοντος εἰδῆ ἀν νομίζοιτο δόξα
καὶ ἐπιστήμη καὶ φρόνησις. δέονται μὲν οὖν ἀπασαὶ αἱ δυνάμεις αὗται
φαντασίας προηγουμένης, οὐ μὴν αἱ αὐταὶ εἰσὶ τῇ φαντασίᾳ. διλας γάρ τὸ 10
ὑπολαβεῖν εἴτε διδαστικῶς, εἴτε ἐπιστημονικῶς, εἴτε δὴ κατὰ φρόνησιν
35 ἔτέρας ἔστι δυνάμεως καὶ οὐ φαντασίας. τούτη μὲν γάρ τὸ πάθος, λέγω
δὲ τὴν φαντασίαν, ἐφ' ἡμῖν ἔστιν ὅταν βιολάμψεθα ὑποβαλέσθαι· πρὸς 15
διομάτων γάρ ἔστι ποιήσασθαι προελομένους νῦν μὲν ἵππον, νῦν δὲ κύνα,
νῦν δὲ ὅ τι διπότε, ὑπολαβεῖν δὲ καὶ κρῦναι περὶ τινος οὐχ ὅ τι ἀν ἡμεῖς
προελάμψαμε δυνατόν, ἀλλ' ὅ τι ἀν τὸ δοκοῦν ἐναργὲς ἐπαναγκάσῃ. οὐ
40 γάρ οἶν τε πρὸς τὸ φανὲν φεῦδος μὴ ἀνανεῦσαι, ἀλλ' ὅτι μὲν τὰ διεὶς 20

3 ἔστιν οἱ. Q

7 γιγνώσκομεν C

16 ἀκριβέστερον] εὐκρινέστερον Q

19 φεῦδοςογίαν Qs

20 οὐδὲ ἀν εἴπη τις Q

24 γοῦν] οὖν C πρῶτον Cs

31 νομίζοιτο διομάζοιτο C

δύο τέσσαρα ἀναγκαῖον συγκαταθέσθαι, ἃν τε βιουλώμεθα ἃν τε καὶ μή· 163
ὅτι δὲ τὰ δύο πέντε, οὐκ ἃν τις γινώσκων ἀριθμὸν συγχωρήσειν, ἢ
ὅτι ἀνθρωπὸς οὐκ ἔστι δίπουν. ἢ ὅτι τὸ πῦρ οὐκ ἔστι θερμόν. καλὸν γάρ 5
λέγης τὸν ἄνθρωπον εἶναι τετράπουν, καλὸν λέγης ψυχὴν εἶναι τὸ πῦρ,
λέγεις μέν, οὐχ ὑπολαμβάνεις δὲ οὕτως. τῇ γλώττῃ μὲν οὖν ἀληθεύειν
ἢ ψεύδεσθαι ἐφ' ἡμῖν, τοῦ δὲ διοξάζειν ἢ ὑπολαμβάνειν, καὶ συγκαταθέ-
σθαι ἐνδον ἢ ἀνανεύειν οὐχ ἡμεῖς κύριοι, ἀλλ᾽ ἔστιν ἀκούσια τὰ πάθη |
ταῦτα τῆς ψυχῆς· ἔλκει γάρ αὐτὴν τὰ μὲν ἐναργῆς εἶναι δικοῦντα εἰς 164
συγκαταθέσιν, τὰ δὲ ἐναργῶς μὴ εἶναι δικοῦντα εἰς ἄρνησιν. τὰ δὲ ἄδηλα
10 ὅπως ἔχει εἰς ἐποχήν. τὸ μέντοι φαντάζεσθαι ἐφ' ἡμῖν κεῖται, καὶ οὐ τὰ 5
δυνατὰ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀδύνατα παντελῶς, οἷον πολυκεφάλους ἀνθρώ-
πους ὡς τὸν Γηρυόνην, καὶ πτερωτοὺς ὡς τὸν Βορεάδας, καὶ Ἰππο-
κενταύρους καὶ Σκύλλας. ὡς γάρ τοις ζωγράφοις ἐπ' ἔξουσίας γράφειν ἀ
βούλονται, οὕτω καὶ τῇ ψυχῇ. πρὸς δὲ τούτοις ὅταν μὲν ὑπολάβωμεν 15
15 δεινόν τι εἴναι καὶ φοβερόν, εὐθὺς συμπάσχομεν καὶ τῷ σώματι τρέμοντες
ἢ ὠγριῶντες, δημόσια δὲ καλὸν θαρραλέον τι φαντασθῶμεν, ἐναντίως διατιθέ-
μεθαι· φαντασία δὲ προβάλλοντες ἑαυτοῖς πολλάκις μὲν σεισμῶν, πολλά-
κις δὲ ἐπιόντων θηρίων οὐ συμπάσχομεν οὐδὲ διτύον, ἀλλ' ὥστερ ἐν τοῖς 15
πίνακις τὰ γεγραμμένα θεώμενοι πάσχομεν οὐδέν, οὕτω καὶ ἐν τῇ ψυχῇ
20 τὰ φαντάζουματα.

"Οτι μὲν οὖν ὑπολήψεως ἀπάστης καὶ συγκαταθέσεως διενήνογχεν ἡ φαντα-
σία, ὅτιον ἐκ τῶν εἰρημένων ἔσταν· ἐπειδὴ δὲ πολλὰ νοοῦμεν ὅνευ τοῦ 20
συγκαταθέσθαι καὶ ὑπολαμβάνειν τι περὶ αὐτῶν, ἐποτ' ἀν διδάσκειν, καθ' ἓ
τι ἡ φαντασία νοήσεως διενήνογχεν. οὐ γάρ εἰ πάντως δεῖται φαντασίας προο-
25 πούτης ὁ νοῦς, διὰ τοῦτο ταῦταν φαντασία καὶ νοῦς. ἵνα δὲ ἀκριβέστερον τοῦτο 25
καταπάθωμεν, ὀνομαθεν πρῶτον περὶ φαντασίας διοριστέον. ἀποσκευαζόμενοι
τοίνουν τὰ λοιπὰ σγηματινόμενα τοῦ δημόσιας, ἐφ' ὧν αὐτὸς μεταφέροντες λέγομεν
(πολλάκις μὲν γάρ καὶ τὴν αἰσθήσιν φαντασίαν καλοῦμεν, πολλάκις δὲ καὶ 165
τὴν νότην), περὶ ἐκείνης λέγομεν τῆς φαντασίας, καθ' ἣν φαμεν φάντασμά
30 τι ἡμῖν ἐγγίγεσθαι, οἷον τύπου τινὰ καὶ μορφὴν τοῦ αἰσθήματος ἐν τῇ
ψυχῇ· αὐτῇ τοίνυν, ἣν κυρίως φαντασίαν καλοῦμεν, μία τις ἀν εἴη τῶν 5
δυνάμεων καὶ τῶν ἔξεων τῶν κριτικῶν αἵς ἀληθεύουμεν ἢ ψεύδομεθα.
τοιαυται δέ εἰσιν αἰσθήσις δόξαι ἐπιστήμη νοῦς· νοῦν δὲ λέγομεν διὸ ἀν
τις ἀκριβῶς δημοσίεις, τὸν μὴ διαμαρτάνοντα τῆς ἀληθεύσις· νοῦς γάρ ὁ
35 τοιοῦτος κυρίως, ὥσπερ καὶ ἐπιστήμη κυρίως ἡ μὴ ψεύδομένη. ὅτι μὲν 10
οὖν οὐκ ἔστιν αἰσθήσις ἡ φαντασία, ἐκ τῶνδες δῆλον· ἐν γάρ τοις ὅπνοις
φανταζόμεθα μέν, οὐκ αἰσθανόμεθα δέ· διγῶς γάρ λεγομένης τῆς αἰσθήσεως
τῆς μὲν δυνάμει, τῆς δὲ ἐνεργείᾳ, οὔτε τὴν δυνάμει λέγειν οἶνον τε αἰσθήσιν 15

1 καὶ οἱ. C

4 λέγης εἰπεῖς Cs

6 καὶ] ἡ C

10 ἔχει C: ἔχει PQ

16 καλὸν θαρραλέον τι φαντασθῶμεν] καλὸν (καὶ ἐλὼν) θαρραλέον sc. διοξάσωμεν Arist. ETy: καὶ
ἐλὼν (καλὸν) ἢ θαρραλέον Arist. rell. 24. 25 ὁ νοῦς προϋποστές Q 28 μὲν οἱ. C
καὶ οἱ. Ps καλοῦμεν] λέγομεν Q 30 ἐγγίγεσθαι etiam Arist. Wy: γίγνεσθαι
Arist. ELU: γενέσθαι Arist. rell. 33 ἀν scripsi: δή 38 αἰσθήσιν οἶνον τε λέγειν Cs

εγένετο ήμας ἐν τοῖς δινείρασι· κάνησις γάρ τις ἔστι τὰ δινείρατα τῶν αἰσθητῶν.¹⁶⁵ τῶν διγαταλειμμάτων· οὔτε δὴ πολλῷ μᾶλλον τὴν ἐνεργείαν· οὐ γάρ ἂν οἶντες τε ἣν ὑπονότειν τὸ ζῷον ἐνεργούσης τῆς αἰσθήσεως. ἔπειτα οἱ πρωθιέντες τὰς ὅρεις φαντάζεσθαι μὲν γράμματα οὐ κωλύονται, αἰσθήσεως²⁰ δὲ ἀπετέρηνται καὶ τῆς δυνάμει καὶ τῆς ἐνεργείας. ἔπειτα αἰσθητοῖς μὲν πᾶσιν ὑπάρχει τοῖς ζώοις, φαντασία δὲ τοῖς μὲν τοῖς δὲ οὖ, μύρμηκι μὲν ἕσως καὶ μελίτηται πολλῷ μᾶλλον κυνὶ καὶ ἵππῳ καὶ δσα μετέχει²⁵ αἰσθήσεως, σκύλῳ δὲ οὐ. εἴτα αἰσθητοῖς μὲν τῶν ιδίων ἀληθεῖς οἱ πλείους, φαντασία δὲ οἱ πλείους φεύγεις καὶ τῆς αἰσθήσεως ἐκλυσμένης.

10 δῆλον δέ· οὐ γάρ λέγομεν, ὅταν ἐνεργῶμεν ἀκριβῶς περὶ τὰ αἰσθητά, τότε φαντάζεσθαι ἀλλὰ μᾶλλον ὅταν μὴ | ἐναργῶς αἰσθανόμεθα· οὐδεὶς¹⁶⁶ γάρ πλησίον ὥρην Σωκράτη λέγει, τοῦτον φαντάζομεν εἶναι Σωκράτη, ἀλλ’ ὅταν πόρρωθεν, καὶ ὅταν ἡ αἰσθητοῦς ἐξαπονῆ. ἔπειτα καὶ μύσαντες τοὺς ὄφημαλ-μυλὸς ἥραν μὲν οὐχ οἷς τ’ ἐσμὲν τὰ γράμματα, φαντάζεσθαι δὲ οὐ κωλύομεθα.⁵

15 αἰσθήσεως μὲν οὖν καὶ ταύταις καὶ ἄλλοις πολλοῖς φαντασίᾳ διενήγησε, νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης, ὅτι ταύταις μὲν αἱ ταῖς ἔξεσιν ἀληθεύομεν, ἐν ταῖς φαντασίαις δὲ ἀληγάκις. λείπεται ἀρά ζητεῖν, εἰ δόξα ταῦτην καὶ φαντασία. ἀλλ’¹⁰ ἐφῆμοιν καὶ τῆς δόξης αὐτὴν διακρίναντες. ὅτε γάρ ἀπάστης ὑπολήψεως ἐχωρίζομεν φαντασίαν, τότε δήπου καὶ τῆς δόξης ἐτέρων αὐτὴν ἀπεδείχνων²⁰ μεν. ἦν γάρ εἰδός τι τῆς ὑπολήψεως ἡ δόξα. τὸ μὲν οὖν ἀληθεύειν καὶ φεύγεσθαι τὴν φαντασίαν ὥσπερ τὴν δόξαν κοινὸν ὅμοιον, ἀλλὰ δόξῃ μὲν¹⁵ ἔπειται πίστις (οὐκ ἐνδέχεται γάρ τὸν δοκιμάζοντα τοῖς δοκοῦσιν αὐτῷ μὴ πιστεύειν), πίστις δὲ²⁵ ἔπειται τὸ πεπεισθαι, πειθοῖ δὲ λόγος· λογικὴ γάρ τις ἔστι συγκατάθεσις ἡ δόξα. τῶν δὲ ἀλήγων ζῶοιν ἐνίσις φαντασία μὲν²⁰ ὑπάρχει, λόγου δέ ἔστι παντάπασιν ἀκοινόντα· καὶ δοξάζουν μέν, ὥσπερ καὶ πρότερον εἴπομεν. οὐδὲ ἐφ’ ἡμῖν τὰ ἀδύνατα, οἷον πτερωτὸς ἀνθρώπους,²⁵ φαντάζεσθαι δ’ ἐφ’ ἡμῖν.

Φανερὸν οὖν δεῖ οὔτε δόξα μετ’ αἰσθήσεως, οὔτε συμπλοκὴ δόξης²⁵ καὶ αἰσθήσεως ἡ φαντασία· λέγει γάρ Πλάτων, ὅταν αἰσθανόμεθα τι καὶ προσδιδάσσωμεν. Ήτι τοῦθ’ οὕτως ἔχει, τοῦτ’ εἶναι τὴν φαντασίαν. ἐδείχθη δὲ οὐ πάντως ἡ φαντασία συνεφελκυόμηντη τὴν δόξαν, ὥσπερ ἐν ταῖς ἀναζωγραφήσεσι τῶν ἀδυνάτων καὶ ἀμφιγάνων. καὶ χωρίς γε τῶν¹⁶⁷ εἰργμάτων δῆλον ἔστιν δεῖ, εἴπερ συμπλοκὴ δόξης ἔστιν καὶ αἰσθήσεως φαντασία, οὐδὲ ἄλλου μὲν τὴν αἰσθησιν εἶναι προσάρκει. ἄλλου δὲ τὴν δόξαν, οἷον λευκοῦ μὲν τὴν αἰσθησιν, δόξαν δὲ ἀγαθοῦ, οὐδὲ τοῦ αὐτοῦ μὲν⁵ οὐ ποιειμένου κατ’ ἄλλο δὲ καὶ ἄλλο, οἷον εἰ τὸ ὑποκείμενον εἶη λευκόν καὶ ἀγαθόν, τὴν μὲν δόξαν εἶναι περὶ αὐτοῦ καθὸ διγαθόν, τὴν δὲ αἰσθησιν καθὸ λευκόν· κατὰ συμβεβηκός γάρ τὸν αὐτοῦ ἡ δόξα τε καὶ ἡ αἰσθησις.¹⁰ δεῖ οὖν καὶ τὸν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸν γενέσθαι τὴν συμπλοκὴν τῆς

² ἐγκαταλειμμάτων οι. Q: incl. s
δὲ τοῖς μὲν ε. q. s.] δοκεῖ δὲ οὐ (sc. τοῖς θηροῖς φαντασίᾳ ὑπάρχειν), οἷον μύρμηκι η μελίτη¹⁶⁸ η σκύλῳ Arist.

⁵ τῆς—τῆς C: τῆς—τῆς PQ
8 αἰσθήσεως falsum
Cs 22 γάρ] δὲ C
28 οὖν] δὲ Qs

6 φαντασία
11 ἐνεργῶς Arist. E
12 Σωκράτην
29 Πλάτων] Theaetet. p. 152 C

δόξης καὶ τῆς αἰσθήσεως, καὶ ἔτι συνοδεύειν αὐτὰς καὶ μὴ μάχεσθαι. 167
 οἵταν τούνων περὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ αὐτὸν γενομένης τῆς δόξης καὶ τῆς
 αἰσθήσεως ὑπάρχῃ διαφωνία, καὶ οὐ μὲν δόξα ἀληθεύῃ, ἡ αἰσθήσις δὲ δια- 15
 φεύδηται, πῶς ἐροῦμεν τὴν τούτων συμπλοκὴν φαντασίαν; οἵταν γάρ οὐ μὲν
 5 αἰσθήσις λέγῃ ποδιαῖσιν εἶναι τὸν ἥλιον, οὐ δὲ δόξα πολλῷ μείζω τῆς οἰκουμένης,
 πῶς ταύτας οἱόν τε συμπλακήγονται, ἡ πᾶς οἱόν τε μίαν δὲ αὐτῶν γενέσθαι κράτιν 20
 τῆς μὲν ἀληθεύσαστης τῆς δὲ φευδημένης; ἀνάγκη γάρ ἔσται τηνικαῦτα ἡ τὴν
 ἀληθινὴν περὶ τοῦ ἥλιου δόξαν ἀποβαλεῖν, ἵνα μεταλάβωμεν τὴν φευδηθεῖ τοῦ
 τύπωνον τῇ αἰσθήσει, ἡ τὴν αὐτὴν φυλάσσοντας ἔτι δόξαν ἀμελεῖν τῆς
 10 αἰσθήσεως καθ' ἧν μᾶλιστα ἐκτυπώνται η̄ φαντασία. ἐκάτερον δὲ τούτων 25
 ἀλλάγονται· οὔτε γάρ ἀποβαλεῖν οἱόν τε τὴν ἀληθῆ δόξαν μὴ καὶ τοῦ πράγ-
 ματος μεταπεσόντος, ἀλλ' ὅμοιός ἔχοντος καὶ σωζόμενου καὶ αὐτὸν σωζό-
 μενον τὸν δοκάζοντα, οὔτε τὴν ἀληθῆ κατέχοντα δόξαν, οἵτι πολλῷ μείζων
 οὐ φίλος τῆς οἰκουμένης, πιστεύειν τῇ φαντασίᾳ δὲ ποδιαῖς. οὐδὲ ἄρα 168
 15 κίρρωται τηνικαῦτα πρὸς τὴν αἰσθήσιν οὐ δόξα, ἀλλ' ἐκκρινεῖ μᾶλλον τὴν
 αἰσθήσιν καὶ συνεκκρίνει καὶ τὴν φαντασίαν· τόπος γάρ τῆς αἰσθήσεως
 καὶ ἔγνοια ἔστιν η̄ φαντασία καὶ οὐ κρᾶσις δόξης καὶ αἰσθήσεως· οὐδὲ γάρ 5
 ἐπὶ τῆς κώπης ἐν τῇ δύστατη κρᾶσις δύναται· δὲ γενέσθαι δόξης καὶ αἰσθή-
 σεως η̄ φαντασία, ἀλλ' η̄ φαντασία μὲν ἀκολουθεῖ τῇ αἰσθήσει, η̄ δόξα
 20 δὲ διαμάχεται· εἰ οὖν μῆτε αἰσθήσις η̄ φαντασία, μῆτε ὑπάληψίς (οὔτε 10
 γάρ δόξα οὔτε φρόνησις οὔτε ἐπιστήμη οὔτε νοῦς), [οὔτε] κυρίως ἄρα
 οὐδεμία λείπονται· ἀν δύναμις τῆς ψυχῆς πρὸς ἧν ἀμφισβητήσιμός ἔστιν η̄
 φαντασία. εἰ μὲν οὖν διπας νοῦς ἔστιν ἀναμάρτητος, οὐδεμία λείπεται
 δύναμις· εἰ δέ τις νοῦς ἔστιν οὗτος τε καὶ ἀμαρτάνειν, καὶ μὴ μόνον 15
 25 ἀληθεύειν ἀλλὰ καὶ φύμεσθαι, τούτου διακρῆναι τὴν φαντασίαν οὐ φάδιον·
 πολλὴν γάρ ἔχει τὴν δύσιτητα. πρῶτον μὲν αὐτὴ τοῦτο ὅπερ ἔφην, τὸ
 δύναται καὶ ἀμαρτάνειν, εἴτα δὲ καθιάπερ φαντάζεσθαι ἐφ' ἡμῖν, οὕτω 20
 καὶ νοεῖν ἀ βουλήμεθα. τίς οὖν η̄ τῆς φαντασίας πρὸς τὸν τοιοῦτον νοῦν
 διαφορά. Κητῶμεν ἐφεξῆς. πρῶτον δὲ τὴν ἐκατέρου φύσιν χωρὶς ἀν εἴη
 30 διοριστέον· οὕτω γάρ καὶ πῃ διενηγόρασσον ἀλλήλοιν καταφανὲς ἡμῖν γενήσε-
 ται, καὶ πρῶτην γε τί ἔστιν η̄ φαντασία· τέως γάρ οὐ τί ἔστιν, ἀλλ' οὐσα 25
 οὐδὲ ἔστι, προειρήτω.

'Επεὶ τούνου πολλὰ κινηθέντα ὑπ' ἄλλου κινεῖν ἔτερον πέφυκεν, ὥσπερ
 6 ρυγχὸς κινηθεὶς ὑπὸ τῆς χειρὸς κινεῖ τὸν λίθον, καὶ η̄ θάλαττα ὑπὸ τοῦ
 35 πνεύματος κινηθεῖσα κινεῖ τὴν ναῦν, οὐδὲν θαυμαστὸν | οὐδὲ ἐπὶ τῆς 169
 αἰσθήσεως τοῦτο συμβαίνειν. αὕτη γάρ κινηθεῖσα ὑπὸ τῶν ἔξωθεν αἰσθή-
 τῶν καὶ τὸ εἰδός ἀναλαβθῆσα τοῦ κινηθεῖσαν τοῦτον κινεῖ δύναμιν ἐτέρων τῆς ψυ-
 χῆς ἐπὶ τῶν τελειστέρων ζώων ταῦτην ἦν φαντασίαν καλοῦμεν, η̄ς φύσις 5
 ἔστι τοὺς τύπους, οὓς η̄ αἰσθήσις αὐτῇ παραδίδωσιν ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν
 40 ἀναμάρτανεν, κατέχειν ἐν ἑαυτῇ καὶ ἐνσφραγίζεσθαι καὶ δύναται καὶ

5 μείζων Q: corr. Q¹

20 οὔτε (post νοῦσοι). Cs

38 τελεῖσιν C

6 κρᾶσιν Q¹: κρίσιν PQC

24 οὗτος τε om. Qs

40 καὶ om. C

15 τηνικαῦτα post δόξα Q

31 τί (prius) scripsi: τίς

ἀπελθόντων τῶν αἰσθητῶν διατηρεῖν ἐπί τινα γρόνον τὰ ἔγνη. ἀπελθόντων μὲν οὖν τῶν αἰσθητῶν ἐκφανῶς ή δύναμις ή φανταστική τῆς αἰσθητικῆς¹⁰ διενήργειν· ή μὲν γάρ παύεται ἐνεργοῦσα, η δὲ οὐς παρεῖληφε τύπους ἔτι κατέχει. παρόντος δὲ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ ἄμα ἄμφῳ ἐκκαλουμένου, λέγω δ' ἄμφῳ τὴν τε αἰσθησιν ἄμα καὶ τὴν φαντασίαν, τηγικαῦτα γαλεπὸν¹⁵ ἐξευρεῖν τῶν δυνάμεων τούτων τὴν διαφοράν. διοκοῦσι γάρ αἱ δύο τηγικαῦτα καὶ περὶ ταῦτὸν ὑποκείμενον ἐνεργεῖν καὶ ἐν ταῦτῷ γρόνῳ. η μήποτε καὶ τηγικαῦτα περὶ ταῦτὸν μὲν καὶ ἐν ταῦτῷ γρόνῳ, οὐχ ὡσαύτως δὲ ἐνεργοῦσιν, ἀλλ' η μὲν αἰσθησις πρὸς τὸ ἔξωθεν αἰσθητὸν ἀπερεῖται καὶ ὅπ' ²⁰ 10 ἐκείνου κινεῖται, η φαντασία δὲ περὶ τὸ εἶδος δημητρίου, καὶ γίνεται ὥπερ τὸ αἰσθητὸν τῇ αἰσθησει, τοῦτο η κατ' ἐνέργειαν αἰσθησις τῇ φαντασίᾳ. τῷ δὲ ὁμοιότερας τὰς κινήσεις ἄμα συμβάίνει μᾶλιστα ἐντεῦθεν²⁵ τοῦ αὐτῶν δυνήρατος η διαφορά· ἐπεὶ δὲ τοι γέ ἔτεραι, δῆλον ἐκ τοῦ τὴν μὲν αἰσθησιν τῆς ἐνεργείας παύεται προτέρων ἐπὶ πολλῶν, τὴν φαντασίαν δὲ 15 παραμένειν· τηγικαῦτα γάρ τὸ ἔγνος δικατέχουσα η αἰσθησις εἰς | τὸ ἔξωθεν³⁰ αἰσθητὸν ἀπετείνετο γίνεται ὑποκείμενον τῇ φαντασίᾳ, ὥσπερ εἰ δι' ὅλου μὲν ὁ κηρὸς ἀνεμάττετο τὴν σφραγῖδα, ἀναμαζάμενος δὲ καὶ περιπτυγεὶς αὐτῇ παλιν τὸν αὐτὸν τύπον ἐνεστημάνετο τῷ ἀσρί, ὥστε καὶ ἀπελθόντος³⁵ τοῦ κηροῦ καὶ τοῦ δακτυλίου μεμορφώσθαι τὸν ἀσρά τὸν περικείμενον. ἀλλ' αὐταις μὲν ἀψύχων σωμάτων οἱ πείσεις, ἐπὶ δὲ τῶν ἀψύχων ἔτερος τρόπος· τὸ γάρ πάτσιεν ἐπὶ τούτων ἐνεργεῖν ἐστὶ μᾶλλον καὶ τελειοῦσθαι, τελειοῦται δὲ η φαντασία ὑπὸ τῆς αἰσθησεως εἰς ἐνέργειαν προΐοῦσα, ὥσπερ η αἰσθητά⁴⁰ σις ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν. μᾶλιστα δὲ ἐπὶ τῶν ζώων ἐστὶ λαβεῖν τὴν διαφοράν, ἐν οἷς φαμὲν αἰσθησιν μὲν εἶναι, φαντασίαν δὲ μή, οἷον μυιῶν τε⁴⁵ 25 καὶ σκωλήκων καὶ πολλῶν τοιούτων τερόπων ἔτερων. κινεῖται μὲν γάρ ὅποι τῶν αἰσθητῶν, οὐ μὴν ὥστε κατέχειν δύνασθαι τὰ αἰσθητά· φέρεται οὖν ὅπῃ καὶ τόχοι ἀποροῦντα δυνάμεως καθεκτικῆς τῶν αἰσθητῶν. πλήξει τοῖνυν ἔσικεν η αἰσθησις ἐπ' αὐτῶν μηδὲ ἀκαρεὶ παραμένουσα. ἐφ' ὧν δὲ τὸ ἐκμαγεῖν τῶν αἰσθητῶν στερεωτέρον, ἐπὶ τούτων η φύσις προϊστορία⁵⁰ 30 ἐμήγει τῇ αἰσθησις δύναμιν ἔτεραν ὥσπερ ταμιεύον τῶν αἰσθημάτων.

Διὰ τοῦτο οὖν οὕτε ἄνευ αἰσθησεως η φαντασία οὕτε ἄλλων πραγμάτων, ἀλλ' ὅνπερ η αἰσθησις· καὶ γάρ εἰ νοητῶν ποτὲ γίνεται φαντασία, ἀλλὰ⁵⁵ καὶ μὲν ἐξάπτεται τῆς αἰσθησεως. ὥσπερ οὖν ὁ αὐτὸς κηρὸς καὶ δέγεται⁶⁰ τὴν σφραγῖδα πέφυκε καὶ τηρεῖν, καὶ καθὸ μὲν δέγεται, ἔτεραν ἄν τις φαίη περὶ αὐτὸν δύναμιν θεωρεῖσθαι καθ' ἣν εἰκτικὸς καὶ εὐτύπωτος ὅποι τοῦ γλύματος, καθὸ δὲ | τηρεῖ, ἔτεραν αὐθις κεκτῆσθαι καθ' ἣν στερεωτές⁶⁵ 35 ρας φύσεως καὶ μονιμωτέρας τετούχηκεν· τοῦτο αὐτὸν ἐστὶ καὶ περὶ φυγῆς ἀποφήνασθαι, διτι καθὸ μὲν κινεῖται ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν αἰσθητικὴν ἔχει τὴν δύναμιν, καθὸ δὲ τηρεῖν οἴσα τε τὰ αἰσθημάτα, φανταστικήν. δῆλον τούτων διτι,⁷⁰

2 ἄμφων C

5 ἄμα om. Q

6 ἐφευρεῖν Qs

18 ἐνεστημάνατο C

19 κηροῦ Q

25 τοιούτων Q

27 τύχη Q: 'fort. καὶ τύχη' Spengel

28 ἀκαρῆ Cs

39 τὴν om. C

40 φανταστικὴ C: φανταστικὴ PQ

γήνεια καὶ ἡ αἰσθησις περὶ τὸ αἰσθητὸν ἐνεργεῖ, τηγνικαῦτα καὶ ἡ φαντασία.² 171
οὐδὲ γάρ δὴ ἀσύνετος οὐδὲ ἀναπτητός γινομένη τηρεῖν οἴτα τε ἦν τὸ ἔγχος
καὶ ἀπελθόντος τοῦ αἰσθητοῦ καὶ προβάλλεσθαι ὡς ἐγνωκοῦ. ὅσα τοίνυν 10
τῶν ζώων ταύτης μετεῖληφε τῆς δύναμεως, πολλὰ κατ' αὐτὴν καὶ ποιεῖ
5 καὶ πάσχει ποτὲ μὲν ὄρθις ἐνεργούσης ποτὲ δὲ ἡμαρτημένως, τὸ δὲ ὄρθις
καὶ μὴ ὄρθις παρὰ τῆς αἰσθησεως αὐτῇ προσγίνεται· συναπολαθεῖν γάρ τι
ἀνάγκη τοῖς ἑκείνης κατορθώμασι καὶ ἡμαρτήμασι τὴν φαντασίαν, καὶ
συναπληθεύειν μὲν ἀληθευόντα, συμψύδεσθαι δὲ φευδομένη. ὥσπερ τοί-
νυν ἡ αἰσθησις τῶν μὲν ιδίων ἀληθῆς ἐστιν ἡ ὅτι οὐδέποτε ἔχουσα τὸ
10 ψεῦδος, δεύτερον δὲ τῶν ὑποκειμένων τοῖς ιδίοις καὶ οἷς ἐκεῖνα συμβέβηκε,²⁰
καὶ ἐνταῦθα ἥδη ἐνδέχεται διαφεύδεσθαι (ὅτι μὲν γάρ λευκὸν τὸ προσιών,
ὄρθιος καὶ κρίνει καὶ ἀποφαίνεται, διτὶ δὲ Σωκράτης ὁ προσιών, διαμαρ-
τάνει), τρίτον δὲ τῶν κοινῶν καὶ τοῖς ιδίοις συναπτομένων, λέγω δὲ οἶν
κινήσεως καὶ μεγέθους καὶ ἀριθμοῦ καὶ σχήματος περὶ ἀμάλιστα ἐστιν 25
15 ἀπατηθῆναι κατὰ τὴν αἰσθησιν, ὅταν τὸ πλειόνων ἔργον μιᾶς τινί αὐτῶν
ἐπιτρέπωμεν· οὕτω δὴ καὶ ἡ φαντασία περὶ μὲν τὰ ὕδατα αἰσθητὰ τῆς
αἰσθησεως ἐνεργούσης ἀληθῆς | καὶ αὐτῇ, περὶ δέ γε τὰ ὑποκειμένα καὶ 172
τὰ κοινά *(καὶ)* παρούσης τῆς αἰσθησεως καὶ ἀπούσης διαφεύδεται· παρούσης
μὲν ἐξ ἀνάγκης, συνεξαμπατάνειν γάρ αὐτὴν ἀναγκαῖον ἐστι τῇ αἰσθησει.
20 ἀπούσης δὲ ὅταν ἐγκαταλείμματα μὴ αἰάπερ εἰληφε διαφυλάττῃ· καὶ δ
μάλιστα ὅταν πόρρω ὄντος τοῦ αἰσθητοῦ ἡ αἰσθησις ἀντιλάβηται. εἰ τοίνυν
ὅτι μὲν ἐστιν ἡ φανταστικὴ δύναμις τῆς ψυχῆς, ἀπασι φανερόν, οὐδεμίαν
δὲ ἀλληγ τῶν διηρεμημένων οὖσαν τοιαύτην ὁ λόγος ἔξειρεν, λείπεται 10
ταύτην εἰναι ἦν ἡμεῖς φαμὲν κίνησιν τῆς ψυχῆς ὑπὸ τῆς αἰσθησεως τῆς
25 κατ' ἐνέργειαν γινομένην. ἐπειδὴ δὲ ἡ ὄψις μάλιστα τιμωτάτη πασῶν τῶν
αἰσθησεων, καὶ τὸ ὄνομα ἐντεῦθεν ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τοῦ φάνους, διτὶ ἀνευ
φωτῆς οὐκ ἐστιν ιδεῖν. καὶ διπερ εἴπον, διὰ τὸ παραμένειν καὶ ὄψις εἰναι 15
ταῖς αἰσθησεσι τὰς φαντασίας πολλὰ κατ' αὐτὰς πράττει τὰ ζῶα, τὰ μὲν
διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἑτέραν δύναμιν κυριωτέραν οἵον τὰ θηρία, τὰ δὲ διὰ τὸ
30 πολλάκις ἐπικαλούπτεσθαι τὴν κυριωτέραν τῆς φαντασίας ἡ νόσοις ἡ ὑπνῳρ 20
οῖον οἱ ἄνθρωποι.

4. Περὶ δὲ τοῦ μορίου τοῦ τῆς ψυχῆς, φῶντος οὐδὲ θεωρίαν καὶ
πρᾶξιν, εἴτε χωριστοῦ ὄντος κατὰ τόπον, ὡς φέτο Πλάτων τὸν λόγον μὲν 25

2 οὐ γάρ δὴ] οὐδὲ γάρ C 4 κατ' αὐτὴν] κατὰ ταύτην Arist. EL ποιεῖ καὶ
πάσχει Q¹: ποιεῖν καὶ πάσχειν PQG 8 συναπληθεύειν C: συναπολαθεῖν PQ 11 δια-
φεύδεσθαι Arist. E τὸ προσιών λευκόν Q 18 καὶ addidī διαφεύδεται
C: διαφεύδονται PQ 19 συναμπατάνειν C 22 ἐστιν ἡ φαντασία aut
aut ἐστι φανταστικὴ ci. Spengel, sed videtur legisse εἰ οὖν μηδὲν ἄλλο ἔχει (ἔχοι η E: ἔχοι Ly) τὰ εἰρημένα η η (sic W: η E: η rell.) φαντασία, τοῦτο δὲ ἔστι (Biehl: ἔστι vulg.) τὸ λεγόθεν 23 ἔξειρεν] ἔξειρεν δύναται C 25 γινομένην] legit πλήντος . . . γινομένην ut ELy: γινομένης Arist. rell. 28 κατ' αὐτὰς] κατὰ ταύτας Arist. ELy
30 οἱ om. Q: incl. s 31 post ἄνθρωποι add. περὶ μὲν οὖν φαντασίας τι ἐστι καὶ διὰ
τι ἐστιν εἰρημένω ἐπὶ τοσοῦτον C ex Arist. 32 τοῦ τῆς ψυχῆς etiam Arist. EV: τοῦ
om. Arist. rell. 33 Πλάτων] cf. p. 37,4 adn.

ἐν τῇ κεφαλῇ | καθιδρύοντι, τὸν θυμὸν δὲ ἐν τῇ καρδίᾳ, τὴν ἐπιθυμίαν δὲ 173
ἐν τῷ ἥπατι, εἴτε τόπῳ μὲν οὐ διεσπῶται τῶν ἀλλών δυνάμεων τῆς ψυχῆς,
λόγῳ δὲ μόνῳ γωρίζομένου, σκεπτέον τίνα ἔχει διαφορὰν πρὸς τὰς προ-
ειργμένας δυνάμεις καὶ μάλιστα πρὸς τὴν φαντασίαν, καὶ πᾶς ποτὲ γίνεται
5 τὸ νοεῖν. εἰ δὴ τὸ νοεῖν ἀνάλογόν ἐστι τῷ αἰσθήσει (οἱ ἀμφοῖν γάρ
κρίνεται τε καὶ γνωρίζει καθάπερ καὶ πρότερον ἔφαμεν ἡ ψυχή), πάσχοι ἄν
τι καὶ ὁ νοῦς ὑπὸ τῶν νοητῶν, ὥσπερ ὑπὸ τῶν αἰσθητῶν ἡ αἰσθήσις, τὸ 10
πάσχοι δὲ ἂν καὶ ἐνταῦθα ἀκούστεον παραπλήσιώς· κυριώτεροι γάρ εἰπεῖν, θεί
μᾶλλον τελειοτέροι ἂν εἰς ἐνέργειαν ἐκ δυνάμεως προσαγόμενος. θεί δὲ ἐκ δυνά-
10 μεως, δηλον· διὰ γάρ τοῦτο οὗτος αἰεὶ νοοῦμεν, ἀλλ' οὐδὲ τὰ σύντα αἰεὶ, ἀλλὰ το-
15 ἀλλοτε ἄλλα· τοῦτο γάρ σημεῖν τοῦ δυνάμεις εἶναι τοῦτον τὸν νοῦν· οὐ
γάρ οὖν τε μεταβασίνειν ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην ἐνέργειαν μὴ δυνάμεως ὑπο-
μενούσης, ἡ τὰς διαφόρους ἐνέργειας ἀποδίδωσιν. δεῖ τοίνοιν αὐτὸν ἀπαλῇ
εἶναι τοῦ κυρίως λεγομένου πάθους καὶ μὴ ἔχειν οὐκείαν μὲν μορφήν, 20
20 δεκτικὸν δὲ εἶναι παντὸς εἴδους καὶ δυνάμεις τοιούτον ἀλλὰ μὴ τοῦτο, καὶ
ὅμοιως ἔχειν πρὸς τὰ νοητὰ ὥσπερ ἡ αἰσθήσις πρὸς τὰ αἰσθητά, καὶ
ὥσπερ ἔκεινη κατ' ἐνέργειαν οὐδὲ διεισῆν ἦν τὸν ἡσθίαντο, οὗτοι μηδὲ τὸν 25
τοιούτουν νοῦν κατ' ἐνέργειαν εἶναι· τι τῶν νοούμενον. ἀνάγκη ἄρα, ἐπειδὴ
πάντα νοεῖ, πάντα εἶναι δυναμεῖ, τουτέστι μὴ ἔχειν εἴδος οὐκείνον μηδὲ
20 μορφήν. οὐ φάντως ἄρα Ἀναξαγόρας ὠνειροπόλει τὸν νοῦν ἀμφιγῆ ποιῶν
καὶ φύσεως διαφερούσης ἀπάντων τῶν ὑπὸ αὐτοῦ γινωσκομένων· | οὕτω 174
γάρ ἂν ἤρεστα γνωρίζοι μηδενὸς οὐκείου παρεμφανούμενον καὶ συνυπάρχοντος
κωλύσει γάρ καὶ ἀντιφράσει τὸ ἐνυπάρχον εἴδος τὰ ἄλλα ὥσπερ ἀλλό-
τρια. ἀναγκαῖον ἄρα τοῦ τοιούτου νοῦ μὴ εἶναι φύσιν οὐκείαν μηδεμίαν 5
25 μηδὲ μορφὴν ἀλλ' ἡ ταύτη, θεί δυνατὸς περιλαβεῖν τὰς ἀλλοτρίας φύσεις
τε καὶ μορφάς, καὶ μηδὲν ἔχειν εἴδος ἀφωρισμένον, ἐπειδὴ καταλαμβάνειν
ἄπαντα πέφυκεν. ὁ ἄρα καλούμενος τῆς ψυχῆς νοῦς (λέγω δὲ νοῦν φῶ
διανοεῖται καὶ ὑπολαμβάνει ἡ ψυχή, οὐχ δι πολλάκις καταχρώμενοι φέρομεν 10
καὶ ἐπὶ τῆς φαντασίας) οὐδέν ἐστιν ἐνέργειά τῶν ὅντων πρὸν τι νοεῖν. διὸ
30 οὐδὲ μεμχθεὶς αὐτὸν εὐλογοῦν τῷ σώματι· σώματος γάρ πρὸς σῶμα μίας
ἐστιν. ἀνάγκη δὲ σῶμα ὑπάρχοντα ἐνεργέατι εἶναι καὶ μορφὴν ἔχειν οὐκείαν. 15
ἀλλ' οὐδὲ ὅργανόν ἂν χρωτὸν τῷ σώματι, ὥσπερ ἡ αἰσθήσις· καὶ γάρ
οὗτοις ἀπολαύσεται τῆς τοῦ ὅργανου ποιότητος, ἡ συνυπάρχουσα ἀεὶ ταῖς
ἐνέργειαις αὐτοῦ τὰ ἄλλα εἰδῆ κωλύσει. δηλον δὲ μάλιστα ἐκ τῆς αἰσθητι-
35 κῆς τοῦτο δυνάμεως· αὕτη γάρ σῶμα μὲν οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἐπειδὴ γρῆται 20
ὅλως ὅργανοις σωματικοῖς. συναπολαύει τούτοις τοῦ πάθους. καὶ τοῦτο
φανερὸν ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων· ἡνίκα γάρ διὸ ὑπὸ τῶν σφύρων αἰσθητῶν
σφύρωντερον κινηθῆ τὰ αἰσθητήρια, οἷον ὑπὸ ψόφου μεγάλου ἡ ἀκοή, καὶ 25
λαμπροῦ χρώματος ἡ ὄψις, ἡ βαρείας δεσμῆς ἡ σσφρηστις. οὐ δύναται ἔτι

9 μᾶλλον] μάλιστα Qs

18 ἐπειδὴ] ἐπει Arist. ELT

28 ὅν] v. supra v. add. P

31 οὐκείαν ἔχειν Qs

37 ἡνίκα e. q. s.] cf. p. 104,33sqq.

ἀν om. C ὑπὸ

ex ἐπὶ Q³

38 μεγάλου] μᾶλλον C

τῶν ἐκλελυμένων αἰσθητῶν καὶ ἀμυδροτέρων ἀντιλαμβάνεσθαι ἡρᾶνται, ἀλλ᾽¹ 174
ἐμφένει τὸ ὕγιος τῆς βιωτούσας πληγῆς ἐκκροῦσιν τὴν ἀμυδροτέραν καὶ |
ἀπίθεντετέραν. ὁ μέντοι γε νοῦς ὅταν νοήσῃ σφόδρα νοητόν, οὐχ² 175
νοεῖ τὰ ὑποδέεστερα, ἀλλὰ καὶ μᾶλλον. οὕτως ἄρα ἡ μὲν αἰσθητίς οὐκ
τὸν ἄνευ σώματος, ἡ δὲ γωριστὸς ἀπαντος σώματος, καὶ εὖ δὴ οἱ λέγοντες³
τὴν ψυχὴν τόπον εἶναι εἰδῶν, εἰ καὶ τῷ διάματι καταγράπται τοῦ τόπου.
πλὴν δὲ οὔτε ὅλη ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ αἱ δύο μόναι δυνάμεις καὶ⁴ 176
καὶ⁵ ἣν τε αἰσθανόμεθα, οὐδὲ⁶ οὕτω τόπος ὡς περιέχειν, ἀλλ᾽ ὡς γίνεσθαι
πως ἡ νοεῖ καὶ λὸν αἰσθάνεται. οὕτως τούτους ὁ δυνάμεις νοῦς γίνεται μὲν καὶ ἐν⁷
10 τοῖς νηπίοις· ὅταν δὲ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν καὶ τῶν ἀπὸ τούτων φαντασιῶν
καὶ τῆς περὶ ταῦτα γυμνασίας τὸ καθίλου δύνηται θηρεύειν καὶ συνάγειν
τὸ δυοῖν τὸν τοῦτον ἀνομοίοις καὶ τὸ ταῦτὸν ἐν τοῖς διαφόροις, τηγικαῦτα ΙΙ
τελεώντερος γίνεται νοῦς ἀνδλογὸν ἔχον τῷ ἐπιστήμονι, διστις τὰ θεωρήματα
τῆς ἐπιστήμης συνειληγός οἵτε τε καὶ⁸ ἔστιν ἔστιν ἔκαστον αὐτῶν
15 ὅλη προγειρόμενος, καὶ οὕτε διδασκαλίας ἔξωθλέν τινος οὕτε γυμνασίας
δεόμενος. ἔστι μὲν οὖν καὶ τηγικαῦτα δύναμει, οὐ μὴν ὄμοιῶς καὶ πρὶν⁹
μαζίθεν· ἡ εὐρεῖν· ἐγγίνεται γάρ οὖν ὅπις αὐτῷ πρότερον οὐκ ἐνοῦσα
δρακικὴ τῶν δύοῖν καὶ τῶν ἀνομοίων καὶ ταῦτον καὶ ἐτέρου καὶ ἀκολούθου
καὶ μαχημένου, καὶ αὐτὸς δὲ ἔστιν τηγικαῦτα δύνηται νοεῖν· οὐδὲν γάρ¹⁰
20 ἄλλο ὁ νοῦς ἔστιν ἡ τὰ νοήματα. γινόμενος οὖν ὁ αὐτὸς τοῖς νοούμενοις
νοεῖ τηγικαῦτα καὶ ἔστιν· ὅταν μὲν οὖν τὴν ἔξιν ἔχῃ μόνον, τὰ νοήματά
ἔστιν ὥσπερ ἀποκείμενα· ὅταν δὲ ἐνεργῇ, τότε σύνδρομος γίνεται τῷ
νοούμενῳ καὶ | εἰκότως ἔστιν τηγικαῦτα· αὐτὸς γάρ ἔστιν ἡ νοεῖ· ὥσπερ¹¹ 176
γάρ ἡ ἐπιστήμη τὰ ἐπιστητά ἔστι θεωρήματα (οὐδὲν γάρ ἄλλο ἔστι γεωμετρία
25 ἡ τὰ γεωμετρικὰ θεωρήματα), οὕτω καὶ ὁ νοῦς τὰ νοήματα, καὶ μέχρι μὲν ἦν
ἡ ἔξις αὐτὴ ἡρεμῆ, ἡρεμεῖ καὶ τὰ θεωρήματα, κινηθεῖσα δὲ ἡ ἔξις καὶ ἐνερ-
γοῦσα ἐνεργεῖ μὲν πάντως περὶ ἐν τῶν θεωρημάτων τῶν ἔστιν, γίνεται δὲ
ταῦτὸν ἐκεῖνῷ δ θεωρεῖ· ἡ γάρ ἐπιστήμη τοῦ δύο δρυθάς ἔχειν τὸ τρίγωνον, τὸ
θεωρημάτης ἔστι καὶ ἡ λόγος καὶ¹² διάδημας ἔχειν ἀποδείκνυται τὸ τρίγωνον. 10
30 οὕτω τούτους καὶ ὁ νοῦς ὅταν μὲν ἡρεμῇ, τὴν ἔξιν λέγεται ἔχειν τῶν νοη-
μάτων, ὅταν δὲ ἐνεργῇ περὶ ἐν τῶν νοημάτων, τότε ὁ αὐτὸς ἔστι τῷ
νοούμενῳ, καὶ νοῦν ἐκεῖνον καὶ αὐτὸν νοεῖ. τίς οὖν ἡ διαφορὰ τοῦ τοιούδει ΙΙ
νοῦ καὶ τῆς δυνάμεως τῆς αἰσθητικῆς φαντασίας μετὰ τὴν διαστήσασθαι τὴν
ἐκάστου τῶν εἰρημένων φύσιν ἡρεμεῖν ἐφεξῆς.

35 Ἐπειδὴ τούτους ἄλλο μέν ἔστιν διδωρ, ἄλλο δὲ διδατι εἰναι· διδωρ μὲν
γάρ τὸ ἐξ εἰδους καὶ ὅλης, τὸ δὲ διδατι εἰναι τὸ εἰδός ἔστι τὸ διδατος καὶ¹³
καὶ¹⁴ διδατι διδωρ· ἔκαστον γάρ οὐ κατὰ τὴν ὅλην, ἀλλὰ κατὰ τὴν μαρτσὴν

1 ἐκλελυμένων PQ: supra v (corr. ex ωμ) ser. ειρ Q¹ αἰσθητῶν] αἱ (omisso σθητῶν)
Q in extremo v.: del. Q² 2 πηγῆς (?) Q: corr. Q¹ 5 καὶ om. C 8 οὐδὲ³]
οὐχ C 9 γίνεται P 12 ταῦτὸν PQ¹ et supra v. (γρ.) C: τακτὸν QC 16 μὲν
οὖν etiam Arist. LW: οὖν om. Arist. rell. καὶ τηγικαῦτα] καὶ τότε Arist. Ey: ὄμοιως
καὶ τότε Arist. rell. 22 ὥσπερ⁴ οἰον Q 24 οὐδὲν—(25) θεωρήματα add. P²
in marg. 29 καὶ⁵ δι Q¹C: καὶ⁶ δ PQ 36 ὅλης καὶ εἰδους C⁸

χαρακτηρίζεται· οὗτοι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τεχνικῶν· ἀλλο γάρ οὐκία καὶ οὐκίδια 176 εἶναι, καὶ ἄλλο ἀνδριάς καὶ ἀνδριάντι εἶναι, καὶ οὐκία μὲν τὸ σχῆμα σὺν τῷ τοῖς λίθοις καὶ τοῖς ἑύλοις καὶ τῷ κεράμῳ, οὐκίδια δὲ εἶναι ἡ μορφὴ καὶ ἡ σύνθεσις ἡ τοιαῦτη· δόμοις δὲ καὶ ἀνδριάς μὲν τὸ σχῆμα σὺν τῷ λίθῳ
 5 ἡ τῷ χαλκῷ, ἀνδριάντι δὲ εἶναι τὸ εἰδός του ἀνδριάντας. ἀλλ’ οὐκ ἐπὶ πάντων δόμοις· ἐπ’ ἐνίων γάρ ταῦτα ἔστιν οἵον στιγμὴ καὶ | στιγμῇ 177 εἶναι, ἢ εἴ τι ἀλλον παντελῶς καὶ ἀπλοῦν, ἐφ’ ὃν ὁ λόγος τοῦ τέτταν εἶναι καὶ τὸ εἰδός καθ’ ὃ ἔστι ταῦταν ἔστιν ὅλη τῇ φύσει τοῦ πράγματος. οὗτοι δὴ τούτων ἔχοντων δταν μὲν τὴν μορφὴν κρίνωμεν ὡς συνειλημμένην τῇ 5
 10 ὅλῃ, οἷον τὸ ψυχρὸν καὶ ὑγρὸν σὺν τῇ ὅλῃ, τουτέστιν δταν κρίνωμεν ὅλον τὸ ὅδωρ· ὁ γάρ λόγος τούτων καὶ ἡ σύνθεσις ἡ μετά τῆς ὅλης τὸ ὅδωρ ἡγ. δταν οὖν κρίνωμεν τὸ ὅδωρ ὅλον ἡ τὴν σάρκα ὅλην, ἀπογράψας ἡμῖν ἔστιν ἡ αἰσθητικὴ 10 δύναμις, μᾶλλον δὲ καὶ ἡ σύζυγος αὐτῇ φαντασία· δταν δὲ ἔξετάζωμεν τί τὸ ὅδατι εἶναι καὶ τί τὸ σαρκὶ εἶναι, ἀλλο τι ἤδη τὸ κρινόν ἔστιν ἡ ἄλλως ἔχον.
 15 μῆρποτε γάρ ὥσπερ μίαν ἀνάγκη δύναμιν εἶναι τὴν κρίνουσαν, δτι τὸ γλυκὸν τοῦ ἔανθου διενήνογχεν, οὗτος αὖ πάλιν μίαν καὶ ταύτην εἶναι ἀνάγκη τὴν κρί· 15 νουσαν, δτι ἀλλο μὲν ὅδωρ, ἀλλο δὲ ὅδατι εἶναι, καὶ ταύτην ἀντιλαμβάνεσθαι μὲν ἀμφοτέρων, ἀλλως δὲ ἔχουσαν καὶ ἀλλως δταν τε τὴν ὅλην σὺν τῷ εἰδεῖ παρασκευῇ καὶ δταν τὸ εἰδός ἔκλαμβάνη γωρίς. πρὸς μὲν γάρ τὸ 20
 20 ὅδωρ δεῖται τῆς φαντασίας ἀπαγγελούσσης, πρὸς δὲ τὸ ὅδατι εἶναι ἀπόγρητη ἔαυτῇ. ὥσπερ οὖν τὴν αὐτὴν γραμμὴν ἔκτεινομένην τε καὶ κλωμένην τὴν αὐτὴν μὲν εἶναι φαίνεται, ἀλλως δὲ ἔχειν καὶ ἀλλως, οὗτοι δὲ καὶ τὸν νοῦν, δταν τε ὡς σύνθετον τὸ σῶμα καταλαμβάνη καὶ δταν τὸ εἰδός αὐτὸς 25 μόνον καὶ τὴν μορφὴν· συνεξομοιοῦται γάρ τοῖς πράγμασιν ἡ θεωρεῖ, καὶ ποτὲ μὲν ὥσπερ σύνθετος γίνεται, ὑπόταν τὸ σύνθετον νοῇ, ποτὲ δὲ ὡς ἀπλοῦς, δταν τὸ εἰδός ἔκλαμβάνη μόνον, καὶ ποτὲ μὲν ἐοικώς | τῇ εὐθείᾳ 178 γραμμῇ, ποτὲ δὲ τῇ κεκλασμένῃ. Πλάτων μὲν γάρ κύκλοις ἀφομοιοῖ τὰς ἐνεργείας τοῦ νοῦ τῷ τε εὐτρόχῳ καὶ τῷ ὅρθῳ, Ἀριστοτέλης δὲ γραμμῇ ἔκτεινομένη τε καὶ κλωμένη· γίνεται γάρ ἀνθ’ ἐνὸς ὥσπερ διπλοῦς τηγικαῦτα, 5
 30 δταν τὴν ὅλην συμπαρασκευῇ τῇ μορφῇ. ἔστι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως λεγομένων τὰ μὲν ἐοικότα τῷ ὅδατι, τὰ δὲ ἐοικότα τῷ ὅδατι εἶναι· ἀλλο γάρ καὶ ἐν τούτοις τὸ εὐθὺν καὶ τὸ εὐθεῖν εἶναι, καὶ τὸ μὲν εὐθὺν μετὰ 10 τοῦ συνεχοῦς, ὥσπερ τὸ σημύν (ὑπόκειται γάρ τὸ συνεχές τῇ εὐθείᾳ), τὸ δὲ εὐθεῖν εἶναι οἱ λόγοι ὁ τοῦ εὐθέος. ἐπὶ τούτων δὴ τῶν ἐξ ἀφαιρέσεως 35 ἀμφω ὁ νοῦς ἔοικε κρίνειν, λέγω δὲ ἀμφω τὸ τε σύνθετον ἐκ τοῦ ὑποκειμένου καὶ τῆς μορφῆς καὶ αὐτὴν τὴν μορφὴν, ἀλλ’ οὐχ δόμοις ἔχων 15 καὶ τηγικαῦτα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τούτων ποτὲ μὲν ὡς ἀπλοῦς, ποτὲ δὲ ὥσπερ σύνθετος γινόμενος. καὶ γάρ εἰ ἀλλη μὲν ὅλη τοῖς αἰσθητοῖς ὑπόκειται σώμασιν, ἀλλη δὲ τοῖς ἐξ ἀφαιρέσεως λεγομένοις, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τούτων 40 ἡμῶς ποτὲ μὲν ἀπλουστέρας εἴποιμεν ἀν τὰς τοῦ νοῦ θεωρίας, ποτὲ δὲ 20

10 post καὶ add. τὸ Q   14 ἄλλο—ἔχον] ἀλλη ἡ ἀλλως ἔχοντι κρίνει Arist. TWX: ἔχοντι om. Arist. E rell.   16 ἀνάγκη εἶναι Q   19 δταν εχ δτι Q   20 ἐπαγγελλούσης as 21 γραμμὴν post add. Q   τε om. Q   27 Πλάτων] Tim. p. 37 C

μᾶλλον συνθέτους. τὰ μὲν οὖν σώματα ἐπισκοπῶν δεῖται τῆς δυνάμεως 178 τῆς αἰσθητικῆς· οὐ γάρ οἶόν τε αὐτῷ καθ' αὐτὸν κρίναι, τί δῦνωρ ἡ σάρκα, ἀπειμένῳ παντάπασι τῆς αἰσθήσεως· πρὸς δὲ τὸ τρόπων καὶ πρὸς τὸ εὐθὺ 25 μᾶλλον ἔσωτῷ αὐτάρκης ὁ νοῦς, ὡς γάρ τὰ πράγματα γωριστὰ τῆς ὥλης, 5 οὗτοι καὶ ἡ τοῦ νοῦ θεωρία. ὡς οὖν ταῦτα τῷ λόγῳ γωρίζεσθαι μόνῳ δύναται, καθ' αὐτὸν δὲ οὐκ ἀν υποστατί, οὗτοι καὶ ὁ νοῦς γωρίζειν αὐτὰ τῷ λόγῳ μόνῳ ἐπιχειρεῖ. 30

'Αναξαγόρας δὲ πῇ μὲν ὑρίθιος ἐλεγε περὶ τοῦ | νοῦ, πῇ δὲ οὐκ 179 ὑρίθιος· ἄμικτον μὲν γάρ αὐτὸν πάσης ὥλης ποιῶν ὑρίθιος ὑπενθέει, πῶς δὲ 10 τοιοῦτος μὲν πάντα νοήσει, εἰπερ τὸ νοεῖν πάσχειν ἐστίν, οὐκ ὑρίθιος διδάσκειν ἡμᾶς παρεώρα· πάσχει γάρ οὐδὲν δη μὴ κεκοινώηκεν ὥλης, ἀλλὰ ἓταύτην δεῖ κοινὴν ὑποκείσθαι καὶ τῷ πάσχοντι καὶ τῷ ποιοῦντι. διηπερ οὐδὲ πάσχει τὸ τυχόν, οὐδὲ τοῦ τυχόντος, οἷον οὐδὲ φόρου γραμμή, ἀλλ' 15 ὃν ἡ αὐτὴ καὶ κοινὴ ὥλη. ἀλλὰ τοῦτο 'Αναξαγόρας μὲν οὐ διέκρινεν, 15 ἥμιν δὲ αὐθὶς ὑπομνηστέον τῶν ἥδη πολλάκις διωρισμένων. εἰ γάρ τὸ 10 πάσχειν μηδὲ ἐπὶ τῆς αἰσθήσεως λέγεται κυρίως, πόστῳ δὴ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ νοῦ; ή μέν γε αἰσθητις προσχρῆται τοῦς τοῖς σωματικοῖς καὶ ἔχοι ἄν τι κοινὸν ὑποκείμενον πρὸς τὰ ποιοῦντα, λέγω δὲ τὰ αἰσθητά· σώματα γάρ τὸ 20 γρωμένη κινεῖται ὑπὸ σωμάτων· οὐ δὲ νοῦς, ὥσπερ εἴρηται, δυνάμει μὲν 25 ἀπαντά ἐστι τὰ νοητά, ἐντελεχείᾳ δὲ οὐδὲν πρὸιν ἄν νοῦ. πορφωτέρω τοίνυν τοῦ πάσχειν ἐστίν, ής γε οὐδὲ φύσεως τετύχηκεν ἀφωρισμένης, ἀλλ' 30 δισπερ ἐν γραμματείῳ μηδὲν ἔχοντι γεγραμμένον ἐντελεχείᾳ διταν γραφῇ 20 τὰ γράμματα, τελείωσιν ἀν εἰποις τοῦ γραμματέου τὰ γεγραμμένα, οὐ πάθος, ἐπειδὴ πρὸς δὲ γέροντα ταῦτα ἀπειληφεῖν· οὕτω συμβαίνει καὶ ἐπὶ 25 τοῦ νοῦ. οὐ γάρ πάσχει *{περὶ}* τὰ νοητὰ ἐνεργῶν ἀλλὰ τελειοῦται, ὥστε κατὰ τοῦτο ἀμαργῆς καὶ ἀποιοῦς· ὅλως γάρ ὁ δυνάμεις νοῦς, ὡς φησιν 'Αριστοτέλης, 25 οὐδέντιν ἐστιν ἐνεργείᾳ τῶν ὄντων, μηδὲν δὲ ἀν ἐνεργείᾳ οὐδὲ ἀν πάσχοι, οὐδὲ ἄν μιγνύοιτο· τοῦ γάρ ὄντος τι ἐνεργείᾳ καὶ τὸ πάσχειν καὶ τὸ μήγυνομαι. γίνεται δὲ ἐκ τοῦ δυνάμει | νοῦς ἐνεργείᾳ, ἤντα ἀν αὐτῷ 10 30 γένεται καὶ νοήματα, καὶ τότε ἀμά νοῦς τε καὶ νοητός. οὐ πάσχει τοίνυν ὅπερ τῶν νοητῶν, ἀλλ' αὐτὸς ἐκεῖνα γίνεται. καὶ ἔστιν ἐν μόνῃ γίνεσθαι τῇ ψυχῇ τῇ ἀνθρωπίνῃ ὁ δυνάμεις νοῦς· ταῦτης γάρ μόνης καὶ τὰ πάθη ἃ ἐπέκρινα λόγου καὶ πρὸς λόγου εὐφωνία ἔχει, τῶν δὲ ἀλλων ζώων οὐκέτι. ἀλλὰ πῶς ὅμα νοῦς τε καὶ νοητός; καὶ ἀρά κατὰ ταῦτα, γῇ κατ' ἄλλο μὲν 35 γίνεται νοῦς, κατ' ἄλλο δὲ νοητός; γῇ ἐπὶ μὲν τῶν ἄνευ ὥλης ταῦτον ἐστι τὸ 10 νοοῦν καὶ τὸ νοούμενον, γὰρ ἐπιστήμη γῇ θεωρητικὴ ταῦτον καὶ τὸ οὕτως ἐπιστητήν· ἐπὶ δὲ τῶν ἐνόλων εἰδῶν ἄλλο μὲν τὸ νοητὸν ἄλλο δὲ ὁ νοῦς. οὐδὲ γάρ

9 ἀπάσης Cs	10. 11 διδάσκων C	16 μηδὲ Q'C: μὴ PQ	δὴ ex δεῖ Q
17 γε] γάρ ex γε Q	20 post οὐδὲν ερμηνεῖ ἀν Q	ἄν om. Arist. E	
22 γραμματίου P	γεγραμμένον] καταγεγραμμένον Arist. ELT	23 γραμμα-	
τείου Q'C: γραμματίου PQ	τὰ γεγραμμένα om. C	25 περὶ addidi	29 post
δυνάμεις add. νοῦ Cs	30 καὶ] τὰ Cs	33 λόγου] λόγῳ C	36 τὸ (ante
νοούμενον) om. C	ἡ (ante θεωρητική) om. Arist. E		

ἢν φύσεις ταῦτα [τὰ] νοητά, λέγω δὲ τὰ ἔνυλα εἰδη, ἀλλ' ὁ νοῦς αὐτὰ νοητὰ 180 ποιεῖ τῆς ὑλῆς ἀποτεμνόμενος, καὶ δυνάμει ἐστὶ νοητά, οὐκ ἐνεργείᾳ· ὅτι 15 γάρ ἐπιτηδείως ἔχει πρὸς τὸ νοεῖσθαι, οὐχ ἡτὶ ἡ φύσις αὐτῶν καθ' αὐτὴν νοητή, ὥστε εἰκότως νοεῖται μὲν τὰ τοιαῦτα, νοεῖ δὲ οὐ. ὁ δὲ 5 νοῦς οὗτος, ὁ δυνάμει λέγω, ὥσπερ δυνάμει νοῦς, οὗτον καὶ δυνάμει νοητός· 20 διόπερ οὐκ αἰσὶ νοεῖ καὶ νοῶν συνεχῶς κάμνει· ὥσπεστι γάρ αὐτῷ τὸ δυ- νάμει, ὥστε οὐδὲ ἀεὶ νοητός, ἀλλ' ὅταν συλλέξηται τὰ νοήματα. εἰ δέ 25 τις νοῦς παντάπασιν ἄνευ τοῦ δυνάμει, οὗτος οὐκέτι καὶ νοῦς ἄμα καὶ νοητός, περὶ οὐ καὶ δὴ λέγομεν ἀρχὴν ἀλληγορικούς ποιησάμενοι. | 25

ΑΓΩΓΟΣ ΕΚΤΟΣ.

5. Ἐπειδὴ τῶν ὑπὸ τῆς φύσεως γινομένων ἔκαστον προλαμβάνουσαν ἔχει τὴν δύναμιν, ἐποιέντην δὲ τὴν τελειότητα, καὶ οὐχ ἵσταται ἄχρι τῆς 5 εὑφύιας καὶ τοῦ δυνάμει (μάτην γάρ ἀν ἔχοι ταῦτα παρὰ τῆς φύσεως), 15 δῆλον ὅτι καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ οὐκ ἄχρι τοῦ τὸν δυνάμει νοῦν ἔχειν προελήλυθεν οὐδὲ ἄχρι τοῦ περιφύκενται πρὸς τὸ νοεῖν ἐπιτηδείας, ἀλλὰ ἀκολουθεῖν ἀναγκαῖον τῇ εὐφυΐᾳ τὸ τέλος, οὐδὲν οὔτως ὑπὸ τῆς φύσεως 10 παρεσκευασθη. δεῖ τοίνυν τὸν δυνάμει νοῦν τελειοῦσθαι, τελειοῦται δὲ οὐδὲν ὑφ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὑφ' ἑτέρου. ἀνάγκη ἄρα καὶ ἐν τῇ ψυχῇ ὑπάρχειν 20 ταῦτα τὰς διαφοράς, καὶ εἶναι τὸν μὲν τινα δυνάμει νοῦν, τὸν δέ τινα 25 ἐνεργείᾳ νοῦν τέλειον τε καὶ μηκέτι δυνάμει καὶ τῷ περιφύκενται, ἀλλὰ νοῦν οὐντα ἐνεργείᾳ, διὸ ἐκείνῳ συμπλακεῖς τῷ δυνάμει καὶ προσαγαγών αὐτὸν εἰς ἐνέργειαν τὸν καθ' ἔξιν νοῦν ἀπεργάζεται, ἐν φ' τὰ καθόλου νοήματα καὶ οἱ ἐπιστῆμαι. ὡς γὰρ τὴν οἰκίαν τὴν δυνάμει καὶ τὸν ἀνδριάντα τὸν 30 δυνάμει, τουτέστι τὸς λίθους καὶ τὸν γαλκόν, οὐχ οἵνα τε ἀπολαβεῖν τὴν τῆς οἰκίας ἡ τὴν τοῦ ἀνδριάντος μορφήν, εἰ μὴ τέχνῃ ταῖς θλαις ταῖς ἐπιτηδείως πρὸς τοῦτο ἐχούσαις τὴν οἰκείαν ἐνδοῦσα δύναμιν καὶ τὸ τεχνικὸν 35 εἰδῆς ἐνθεῖσα τὴν σύνθετον οἰκίαν ἀπεργάζεται καὶ τὸν ἀνδριάντα, οὔτω καὶ τὸν δυνάμει νοῦν ἀναγκαῖον ὅπ' ἀλλου τινὸς νοῦν τελειοῦσθαι τελείου 40 ὄντος ἥδη καὶ ἐνεργείᾳ οὐχὶ δυνάμει, διὸ ἀνάλογον ἔχων τῇ τέχνῃ κινεῖ τὸν δυνάμει νοῦν, καὶ τὴν εὐφύιαν τὴν πρὸς τὸ νοεῖν τῆς ψυχῆς τελειοῦ 45 καὶ ἔξιν κατασκευάζει. καὶ ἔστιν οὕτος ὁ νοῦς χωριστός τε καὶ ἀπαθής· 5 καὶ ἀμιγής. διὸ δὲ λέγομεν δυνάμει νοῦν, εἰ καὶ τὰ μᾶλιστα αὐτῷ τὰ αὐτὰ ἐπιφημίζομεν, ἀλλὰ μᾶλλον γε ἔστι τῇ ψυχῇ συμφυής, λέγω δὲ οὐ 50 πάττῃ ψυχῇ ἀλλὰ μόνον τῇ ἀνθρωπίνῃ. καὶ ὥσπερ τὸ φῶς τῇ δυνάμει δύει καὶ τοῖς δυνάμει γραμμασιν ἐπιγινόμενον τὴν μὲν ἐνεργείᾳ ὅψιν ἐποίησεν, 55

1 τὰ (prioris) erasit Q
οὗτος as

9 λέγωμεν Q³

33, 34 ἀμιγής καὶ ἀπαθής Arist. praeter EL

10 de titulo v. Praef.

17 οὔτως]

τὰ δὲ ἐνεργείᾳ χρώματα, οὗτοι καὶ ὁ νοῦς αὐτοῖς ὡς ἐνεργείᾳ προσαγαγόν 182 τὸν δυνάμει νοῦν οὐ μόνον αὐτὸν ἐνεργείᾳ νοῦν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν δυνάμει νοητὰ ἐνεργείᾳ νοητὰ αὐτῷ κατεσκεύασεν. ταῦτα δὴ τὰ ἔνυλα εἰδη,¹⁵ καὶ τὰ ἐκ τῶν καθ' ἔκαστον αἰτιητῶν συλλεγόμενα κοινὰ νοῆματα, οὐ τέως μὲν οὐχ οἶστι τέ ἐστι διακρίναι, οὐδὲ ἐξ ἑτέρων εἰς ἕτερα μετιέναι. οὐδὲ συντιθέναι καὶ διαιρεῖν ἀλλ' ὥσπερ θήσαυρὸς νοημάτων ἦ τοῦ μᾶλλον γε²⁰ ὥσπερ ὅλη τοὺς παρὰ τῆς αἰτιήσεως καὶ τῆς φαντασίας τύπους τιθησιν διὰ τῆς μνήμης. ἐπελθόντος δὲ αὐτῷ τοῦ ποιητικοῦ νοῦ καὶ τὴν ὅλην ταύτην τῶν νοημάτων καταλαβόντος γεννήμενος εἰς μετ' ἐκείνου καὶ μεταβαίνειν οἵσις τε γίνεται καὶ συντιθέναι καὶ διαιρεῖν καὶ περισκοπεῖν ἄλλα ἐξ ἄλλων.²⁵ ὥσπερ οὖν ἡ τέχνη πρὸς τὴν ὅλην λόγου ἔχει, τοῦτον καὶ ὁ νοῦς ὡς ποιητής πρὸς τὸν δυνάμει, καὶ οὕτως ὁ μὲν πάντα γίνεται, ὁ δὲ πάντα ποιεῖ. διὸ καὶ ἐφ' ἡμῖν νοεῖν δταν βουλώμεθα· οὐ γάρ ἔξωθεν τῆς ὅλης ἡ | τέχνη, ὥσπερ γαλκευτικὴ τοῦ γαλκοῦ καὶ τεκτονικὴ τοῦ ἔνθου, ἀλλ' 183 ἐνδύεται ὅλῳ τῷ δυνάμει νῷ ὡς ποιητικός, ὥσπερ ἂν εἰ ὡς τέκνων τοῖς ἔνθουις καὶ ὡς γαλκοτύπος τῷ γαλκῷ μὴ ἔξωθεν ἐπειστάται, διὸ ὅλου ὁ δὲ αὐτὸν φοιτῶν οἴστις τε ἡγ. οὗτοι γάρ καὶ ὡς κατ' ἐνέργειαν νοῦς τῷ δυνάμει νῷ προσαγενόμενος εἰς τε γίνεται μετ' αὐτῷ. ἐν γάρ τῷ ἐξ ὅλης καὶ εἰδούσι· καὶ αὐτὸς ἔχει τοὺς δύο λόγους τόν τε τῆς ὅλης καὶ τὸν τῆς δημιουργίας πῃ μὲν 20 ἄπαντα γνημάτους, πῃ δὲ ἄπαντα ποιῶν· γίνεται γάρ πως αὐτὸς τὰ πράγματα ἐνεργῶν κατὰ τὴν νόησιν, καὶ φανέται αὐτοῦ τὸ μέν τι ὡς ὅλη, δπου τὸ πλῆθος τῶν νοημάτων, τὸ δὲ ὡς τεχνίτης· επ' αὐτῷ γάρ δτε βούλεται νοῆματα περιλαβεῖν καὶ μορφῶσαι ποιητικὸς γάρ αὐτὸς καὶ ἀρχηγὸς τῶν νοημάτων. διὸ¹⁵ 25 καὶ θεοφ μᾶλλιστα ἔσικε· καὶ γάρ ὡς θεὸς πὼς μὲν αὐτὸς τὰ ὄντα ἐστί, πὼς δὲ ὡς τούτων χορηγὸς· τιμιώτερος δὲ ὡς νοῦς καθὸδο δημιουργεῖ μᾶλλον ἡ καθὸδο πάσχει· πανταχοῦ γάρ ὡς ποιητικὴ ἀρχὴ τῆς ὅλης τιμιωτέρα, καὶ γίνεται μέν, ὥσπερ ἔχειν πολλάκις, ὡς αὐτὸς νοῦς καὶ νοητός, ὥσπερ ἡ ἐπιστήμη ἡ κατ' ἐνέργειαν αὐτὸς ἐστι τὸ ἐπιστητόν, οὐ μὴν κατὰ ταῦτάν, ἀλλ' ἡ μὲν συνειληφε τὸν δυνάμει νοῦν, νοητός· ἦ δὲ ἐστιν αὐτὸς κατ' ἐνέργειαν, 30 νοῦς. ἐν μὲν οὖν ἀνθρώπῳ πρότερος ὡς δυνάμει νοῦς τοῦ ἐνεργείᾳ, προτέρα²⁵ γάρ τῷ χρόνῳ πᾶσα εὐρύσκεται τῆς ἐνεργείας· ἀπλῶς δὲ οὐ πρότερος, οὐδέποτε γάρ πρότερον τὸ ἀτελὲς τοῦ τελείου, οὐδὲ δύναμις ἐνεργείας. ἡ δὲ οὐσία τοῦ ποιητικοῦ νοῦ ταῦτην ἐστι τῇ ἐνεργείᾳ καὶ οὐκ ἐκ δυνάμεως πρόσεισιν, ἀλλ' ἡ αὐτὸς | φύσις δημιουργῆς τῇ ἐνεργείᾳ, καὶ οὕτως ὡς νοῦς, 184 35 ὥσπερ ἥδη καὶ πρότερον εἰρήται, χωριστὸς καὶ ἀπαθῆς καὶ ἀμιγῆς δητως, οὐχ δὲ τὸν νοῦν ὃτε δὲ οὐ νοῦν. τοῦτο μὲν γάρ ὑπομένει, δταν ὑποβάλλεται τὸν δυνάμει, δταν δὲ αὐτὸς καθ' ἐσωτὸν ἦ, τοῦτ' ἐστι μόνον ὥσπερ ἐστίν. ἐστι δὲ ἐνέργεια ἄπαντος καὶ ἀκάματος καὶ ἀθάνατος καὶ ἀίδιος, νοῦς τε καὶ

1 προσαγαγόν C

10 ἄλλων] ἄλλου C

13 τῆς ὅλης ἔξωθεν Qs

22 post βούλεται add. τὰ C

νόημα Qs

26 πανταχοῦ] πάντων C

28 ταῦτα QC

33 καὶ οὐκ] οὐ γάρ Cs

34 αὐτὸς PQ¹: αὐτὴ Q(?)Cs

35 οὐχ om. Arist. Wy Simpl. Soph.

36 οὐ] μὴ Cs

ὑποβάλλεται Cs

38 ἐνέργειά Cs

νοητὸς ὁ αὐτὸς ἀκριβῶς, οὐκέτι κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο, οὐδὲ δι' ἄλλο ὥσπερ 184 τὰ λοιπὰ νοητά, ὅσα ἂν ὁ νοῦς ὁ καθ' ἔξιν νοητὰ ποιῇ γωρίζων τῆς 10 ὅλης, ἀλλὰ δι' αὐτὸν νοητὸς καὶ τῇ φύσει τῇ παρ' ἑαυτοῦ καὶ τὸ νοεῖσθαι καὶ τὸ νοεῖν ἔχων. ἐν μὲν οὖν τῷ δυνάμει νῷ διηγημένῳ τὰ νοήματα. ἐν 5 ᾧ καὶ αἱ τέχναι καὶ αἱ ἐπιστήμαι. ἐν δὲ τῷ κατ' ἐνέργειαν. μᾶλλον δὲ ἐν τῇ ἐνέργειᾳ, εἰπερ ταῦτὸν ἐπ' αὐτοῦ η οὐσία τῇ ἐνέργειᾳ, ἀλλον τρόπον 15 ἂν εἴη δυσφραστότερον καὶ θειότερον οὐ μεταβαλλοντος ἐκ τοῦδε εἰς τόδε, οὐδὲ συντιθέντος, οὐδὲ διαιροῦντος. οὐδὲ διεξόδῳ προσγρωμένου πρὸς τὰς 20 νοήσεις, ἀλλὰ πάντα ἔχοντος ἀληρόως τὰ εἶδη καὶ σπαντα ἀμα προβεβλη- 25 10 μένου. οὕτω γάρ μόνως ἂν εἴη, καθά φησιν Ἀριστοτέλης, ταῦτὸν ἦ τε οὐσία αὐτοῦ καὶ ἡ ἐνέργεια. εἰ γάρ μεταβαίνοι καθάπερ οἱ ἐπιστήμονες, ἀνάγκη ὑπομένειν μὲν τὴν οὐσίαν, ἔκαλλάτεσθαι δὲ τὴν ἐνέργειαν, τοῦτο δ' 30 ἐστὶ διαφέρειν ἐπ' αὐτοῦ τὴν οὐσίαν τῆς ἐνέργειας, διαφέρειν Ἀριστοτέλης 25 οὐ συγχωρεῖ. ταῦτη τοι καὶ ἐν τοῖς πρώτοις φησίν. τὸ δὲ διαυγοεῖσθαι 15 καὶ φιλεῖν καὶ μισεῖν οὐκ ἔστιν ἔκείνου πάθη. |

'Ημεῖς οὖν ἦ δινάμει νοῦς ἦ δινέργεια. εἰπερ οὖν ἄλλο ἐπὶ τῶν 185 συγκειμένων ἀπάντων ἔχ τε τοῦ δυνάμει καὶ τοῦ ἐνέργεια τὸ τόδε καὶ τὸ τῷδε (εἰνα), ἄλλο ἂν εἴη καὶ τὸ ἐγώ καὶ τὸ ἐμοὶ εἶναι, καὶ ἐγώ μὲν δινάμεινος νοῦς ἐκ τοῦ δυνάμει καὶ τοῦ ἐνέργεια, τὸ δὲ ἐμοὶ εἶναι ἐκ 20 τοῦ διαφέρειν ἔστιν, ὥστε καὶ ἡ διανοοῦμαι ταῦτα καὶ ἡ συγγράφω. γράφει μὲν δινάμειος νοῦς ἐκ τοῦ δυνάμει καὶ τοῦ ἐνέργεια, γράφει δὲ οὐχ ἡ δινάμει, ἀλλ' ἡ ἐνέργεια· τὸ γάρ ἐνέργειν ἔκειταιν αὐτῷ ἐποχετεύεται. εἰ 10 δὲ οὐχ οὗτος τε δέξαθαι ἀμερῶς, ἡ ἐκεῖνος διδωσιν ἀμερῶς, οὐδὲν θαυμαστόν· οὐδὲ γάρ ἐπὶ τῶν σωμάτων τὰς ποιότητας αἱ ὅλαι δέχονται 25 ἀμερῶς, καίτοι κατὰ τὴν ἕδιον λόγον ἀμερεῖς οὔσας, ἀλλὰ τὴν λευκότητα ἀμέριστον οὖσαν δέχεται μεμερισμένως η ὅλη. ὥστερ οὖν ἄλλο τὸ ζῶν 30 τὸ ζῷον εἶναι, καὶ τὸ ζῷον εἶναι παρὰ τῆς ψυχῆς ἔστι τοῦ ζῶνος, οὕτω καὶ ἄλλο μὲν τὸ ἐγώ, ἄλλο δὲ τὸ ἐμοὶ εἶναι. τὸ οὖν ἐμοὶ εἶναι παρὰ τῆς ψυχῆς, καὶ ταῦτης γε οὐ πάγη· οὐ γάρ τῆς αἰσθητικῆς, ὅλη γάρ ἦν τοῦ δυνάμει νοῦ. οὐδὲ αὖτης τῆς φανταστικῆς, ὅλη γάρ ἦν τοῦ ποιητικοῦ. παρὸς μόνου τοίνυν τοῦ ποιητικοῦ τὸ ἐμοὶ εἶναι· μόνος γάρ οὗτος εἶδος ην ἀκριβῶς, μᾶλλον δὲ οὗτος εἶδος εἰδῶν, τὰ δὲ ἄλλα καὶ ὑποκείμενα ἀμα καὶ εἰδη, καὶ προνήσει 35 δὲ [αὐτῶν] η φύσις εἰδεστι μὲν πρὸς τὰ ἀτιμάτερα αὐτοῖς γραμμένη, ὅλαις δὲ πρὸς τὰ ἐντιμάτερα. ἔσχατον δὲ καὶ ἀκρότατον τῶν εἰδῶν δι ποιητικὸς οὗτος νοῦς, | καὶ ἀγρι τούτου προελθοῦσα η φύσις ἀπεπαύσατο ως μηδὲν 186 ἔχουσα ἔτερον τιμιώτερον, διτι ἂν αὐτὸν ἐποίησεν ὑποκείμενον. ημεῖς οὖν

8 προσγρωμένῳ Q   9 ἀμα σπαντα C   14 τοι] τοιγχροῦν Ms   φησίν]
 A 4. 408b 25   17 τὸ (ante τῷδε) om. C   18 εἶναι add. Spengel   καὶ
 (post εἴη) om. as   20 συγγράφωμαι Q   22 ἐποχεύεται Q: corr. Q³   27 καὶ
 τὸ] τὸ δὲ Qs   28 ἐμοὶ εἶναι (alternum) transposui: εἶναι ἐμοὶ   31 τοίνυν μόνον C
 32 ην—(33) εἶδος om. Q   34 αὐτῶν PQs: om. C   αὐτοῖς P: αὐτῆς Q (η in
 ras.) s: αὐτῶν αὐτοῖς C   36 ἐπαύσατο C

ό ποιητικὸς νοῦς, καὶ εἰκότως Ἀριστοτέλης ἀπορεῖ πρὸς ἑκατόν, πῶς οὖν 186 μετὰ τὸν θάνατον οὐ μνημονεύμεν ὡν ἐνταῦθα νοήσωμεν; καὶ γὰρ λύτις ἁ αὐτόλουθος καὶ τοῖς ἀρτίως περὶ τοῦ νοῦ καὶ τοῖς πρότερον εἰρημένοις, ὅτι δὲ μὲν ποιητικὸς ἀπαρτής, ὁ δὲ παθητικὸς νοῦς φθαρτός.

5 Τίνα μὲν οὖν λέγει τὸν παθητικὸν νοῦν καὶ φθαρτόν, προτίντες ἐπι- 10 σκεψέμεθα καὶ διὰ τὸν δυνάμει τοῦτον παραλαμβάνει, ἀλλ᾽ ἔτερόν τινα νοῦν, ὃν κοινὸν ὀνόματεν ἔν τοῖς πρώτοις, μεθ' οὐ τὰ ἐνταῦθα νοῦν, καὶ σὺν φῷ περὶ τῶν ἐνταῦθα διανοεῖται, οὐν καὶ τὸ φυλεῖν φῆσθαι καὶ τὸ μισεῖν καὶ τὸ μεμνῆσθαι. νῦν δὲ τοῦτο ἡμῖν βεβαιότερον, ὅτι ἡμᾶς οἰσται τὸν 15 ποιητικὸν εἶναι νοῦν, ὄπόταν καὶ ἀπορῇ καὶ ἐπιλύγαι λέγων· οὐ μνημονεύμεν δὲ διὰ τοῦτο μὲν ἀπαθέτος, ὁ δὲ παθητικὸς νοῦς φθαρτός. τοῦτο γάρ ἀκόλουθον τὸ ἀπόρημα καὶ πρὸς ἀπαντας κοινὸν τοὺς ἀθάνατον τὸν νοῦν τιθεμένους, τι δῆποτε οὐ μνημονεύμεν τῶν ἐν τῷ 20 βίῳ μετὰ τὸν θάνατον οὐδὲ ἔχθρος ἀμειβόμεθα οὐδὲ φυλίας οὐδὲ φαινόμεθα 10 τοῖς οἰκείοις ὡν μάλιστα ἑαλόνταμεν. διὸ καὶ ἐν τοῖς πρώτοις αὐτῷ διορθώσεως καὶ νῦν ἀξιοῦ, καὶ τὰς αὐτὰς ἀπολογίζεται τοῦ τὸν νοῦν ἡμῖν 25 μὴ μεμνῆσθαι ἐν οἷς τε ἀρχήμενος εἴπε περὶ αὐτοῦ καὶ οἵτινες νῦν ἐπέξεισιν ἐμφανέστερον. τοῦτο γάρ ἀντικροῦς καὶ τοῖς ὄργασιν αὐτοῖς γράπται ἐκεῖ μὲν εἰπών· τὸ δὲ ὃ διὰ διανοεῖσθαι καὶ φιλεῖν ηγετεῖν οὐκ ἔστιν 187 20 ἐκείνου πάθημα ἀλλὰ τοῦτο τοῦ ἔχοντος ἐκείνον ηγετεῖν ἐκείνον ἔχειν. διὸ καὶ τούτου φθειρομένου οὕτε μνημονεύει οὕτε φιλεῖ· οὐ γάρ ἐκείνου ηγετεῖν, ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ ὃ ἀπόλωλεν, ὁ δὲ νοῦς ἵστως 10 θειότερον τι καὶ ἀπαθέτος ἔστιν. ἐνταῦθα δέ· δῆλος δὲ οὐδὲ ἐν γράπτῳ, ἀλλ᾽ οὐχ ὅτε μὲν νοεῖ ὅτε δὲ οὐ νοεῖ. γωρισθεὶς δέ 25 ἐστι μόνον τοῦθ᾽ ὅπερ ἔστι, καὶ τοῦτο μόνον ἀθάνατον καὶ ἀδίδιον, οὐ μνημονεύμεν δὲ διὰ τοῦτο μὲν ἀπαθέτος ὁ δὲ παθητ- 10 τικὸς νοῦς φθαρτός, καὶ ἄνευ τούτου οὐδὲν νοεῖ. τὸ μὲν γάρ οὐδὲ ἐν γράπτῳ νοεῖ καὶ οὐχ ὅτε μὲν νοεῖ ὅτε δὲ οὐ νοεῖ, ταῦτα 20 ἀντικροῦς τῷ ‘οὐ διανοεῖται, ἀλλ᾽ ἔτερον τὸ διανοεῖσθαι οὐ καὶ τὸ μὴ 15 ἀδίδιον. οὐδὲ γωρισθεὶς δέ ἐστι μόνον τοῦθ᾽ ὅπερ ἔστι καὶ τοῦτο μόνον ἀθάνατον καὶ ἀδίδιον, τῷ δὲ νοῦς ἵστως θειότερον τι καὶ ἀπαθέτος ἔστιν· τὸ δὲ, οὐ μνημονεύμενον 25 δὲ διὰ τοῦτο μὲν ἀπαθέτος ὁ δὲ παθητικὸς νοῦς φθαρτός καὶ ἄνευ τούτου οὐδὲν νοεῖ, τῷ διὸ καὶ τούτου φθειρομένου οὕτε 30 μνημονεύει οὕτε φιλεῖ· οὐ γάρ ἐκείνου ηγετεῖν ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ ὃ ἀπόλωλεν. ἔστε παραγνέθησαν ἀπαντές τῶν διοκούντων ἐγκαλεῖν τῷ 25 φύλασσόφω, δισοι καὶ ἀπορεῖν αὐτὸν καὶ διαλύειν φήμησαν.

2 ἐντεῦθεν Q   5. 6 ἐπιτεκμέριμεν C   8 μισεῖν ex νοεῖν Q   9 βεβαιότερον fort. βεβαιούέσθιν   10 εἰναι om. C   λέγων] 430^a23   12 πάντας (καὶ εἰπάν] A 4. 408^b25   20 ἔγει om. QC   23 οὐδὲ ἐν] οὐ Arist. E: οὐδὲ Arist. rell.   24 οὐχ cf. p. 99,35   25 μόνον (post ἔστι) om. C   30 μόνον (post ἔστι) om. C   31 καὶ τοῦτο in ras. Q²   6 δὲ in ras. Q   36, 37 ὥστε—φήμησαν non intellego, fort. delendum ἐγκαλεῖν, post δσοι addendum velut μὴ περὶ τοῦ ποιητικοῦ νοῦ, cf. p. 102,15 sqq.

Διὰ τέ ποτε οὖν οὐ μεμνήμεθα ὅν ὁ ποιητικὸς | νοῦς ἐνεργεῖ καθ' 188
έκαυτὸν καὶ πρὸν εἰς τὴν σύστασιν συντελέσαι τὴν ἡμετέραν; φθειρομένου
γάρ φησι τοῦ κοινοῦ οὐχ οἵτις τέ ἔστιν ὁ ποιητικὸς οὗτε διανοεῖσθαι οὔτε
μνημονεύειν· οὐ γάρ ἐκείνου ἦν τὸ διανοεῖσθαι, ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ ὁ ἀπόλωλεν, 5
ὅ διστε καὶ διτελ λέγγι πάλιν οὐ μνημονεύειν δὲ διτελ τοῦτο μὲν
ἀπαθέτες ὃ δὲ παθητικὸς νοῦς φθαρτός, ἡμᾶς μὲν ποιεῖ τὸν ποιητικὸν
νοῦν, φθείρεσθαι δέ φησι τὸν κοινόν, καὶ διὰ τοῦτο μὴ δύνασθαι μνημο- 10
νεύειν ἡμᾶς ἀθανάτους δύντας, ὥν σὺν τῷ θνητῷ νῷ ἐνηργήσαμεν. παρα-
βάλλειν οὖν χρὴ τὰς ῥήσεις ἀμφοτέρας καὶ συμφώνους γε εὑρίσομεν ἀλ-
λοκλειστούς καὶ τὸ δικοῦν ἀκριβῶς διδασκούσας τῷ φιλοσόφῳ, ἐπει τάκεινο
τοῖς ἐνταῦθα σύμφωνον ἀκριβῶς· περὶ δὲ τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ 15
οὐδέν πω φανερόν, ἀλλ᾽ ἔστικε τῆς ψυχῆς ἔτερον γένος εἰναι
τοῦτο, καθάπερ τὸ ἀίδιον τοῦ φθαρτοῦ. ἀκάλονθον γάρ περὶ ὧν
ἐν τοῖς πρώτοις ἡπόρησεν καὶ μετρίως ἐπειδύσατο, ἐνταῦθα αὐτὸν ἐπι- 20
λούσθι μὲν ἀκριβέστερον· ἡπόρησε δὲ ἐν τοῖς πρώτοις οὐ, διὰ τί ποτε ὁ φθαρτὸς
καὶ παθητικὸς νοῦς οὗτος οὐ μνημονεύει τῶν ἐνεργειῶν ἢ ἀπαθῆς ἐνεργεῖ
καὶ ἀίδιος· οὐδὲ γάρ ἦν ἄξιον ἀπορίας, κομιδὴ γάρ ἀνοήτου τὸ διαπορεῖν πῶς
ὁ φθειρόμενος τῶν τοῦ ἀφθάρτου ἐνεργειῶν οὐ μνημονεύει· τούτωντίν δὲ 25
ἄξιον ἀπορίας, διὰ τί ὁ μὴ πάσχων μηδὲ φθειρόμενος οὐ μέμνηται τῶν
σὺν τῷ φθειρομένῳ ἐνεργειῶν. ἐπιλύεται δὲ ἐκεὶ μὲν εἰπών· διὸ καὶ
τούτου | φθειρομένου οὕτε μνημονεύει οὕτε φιλεῖ· οὐ γάρ 189
ἐκείνου ἦν ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ ὁ ἀπόλωλεν, ἐνταῦθα δέ· οὐ μνημο-
νεύομεν δὲ διτελ τοῦτο μὲν ἀπαθέτες, ὃ δὲ παθητικὸς νοῦς
φθαρτός, καὶ ἀνευ τούτου οὐδὲν νοεῖ οὐδὲ μνημονεύει. οὗτοι δὲ 30
25 καὶ Θεόφραστος, ἐν οἷς ἐξετάζει τὰ Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ ποιητικοῦ νοῦ,
ἀπορεῖ· ‘εἰ μὲν γάρ ὡς ἔξι’ φησίν ‘ἢ δύναμις, ἐκεῖνῳ εἰ μὲν σύμφυτος,
αἰεὶ καὶ εὐθὺς ἐχρῆν· εἰ δὲ δύναμις, μετὰ τίνος καὶ πῶς ἡ γένεσις; 10
ἔστικε δὲ οὖν ὡς ἀγένητος εἴπερ ἀφθαρτός. ἐνυπάρχων δὲ οὖν διὰ τί οὐκ
αἴτιος; ηδὶ διὰ τί λήθη καὶ ἀπάτη; ηδὶ διὰ τὴν μῆτιν?’
30 ’Ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν ῥήσεων θαυμάσαι κάκεινων ἄξιον, δισοι τὸν μὲν
ποιητικὸν τοῦτον νοῦν ἦ τὸν πρῶτον θεὸν φύγητας εἰναι κατὰ Ἀριστοτέλην,
ἦ τὰς προτάσεις καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν ἐπιστήμας αἱ δύντερον ἡμῖν παραγίνονται.
οἱ μὲν γάρ τὰς προτάσεις ὑπολαμβάνοντες ἐκκενώργηται παντελῶς καὶ
οὐδὲ ἐμβιωντος ἀκάνθουσι τοῦ φιλοσόφου, διτελ ὁ νοῦς οὗτος θεῖος καὶ 20
35 ἀπαθῆς καὶ ταῦτην ἔχων τῇ οὐσίᾳ τὴν ἐνέργειαν καὶ οὗτος μόνος ἀθανάτος
καὶ ἀίδιος καὶ χωριστός. οἱ δὲ τὸν πρῶτον θεὸν λέγεσθαι παρ’ αὐτοῦ
τὸν ποιητικὸν νοῦν ὑπολαμβάνοντες, τέ δήποτε ἐν αὐτῇ τῇ ῥήσει εἰ-
τεράς τον C 28 ἀγένητος Cs 29 ἦ (prioris) om. Q 33 ἐκκενώργηται ν.
supraser. Q³ 35 ἐνέργεια Q

4 οὐ γάρ— ἀπόλωλεν add. P² in marg.

B 2. 413b24

11 τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ] τοῦ νοῦ καὶ τῆς θεωρητικῆς δυνάμεως Arist.,

idem legit Them., cf. p. 46,3

12 οὐδέ P: corr. P¹, cf. p. 46,4

13 post τοῦτο

add. καὶ τοῦτο μόνον ἐνέργεισθαι χωρίζεσθαι

C ex Arist., cf. p. 46,5

25 ἐξε-

τεράς τον C

28 ἀγένητος Cs

29 ἦ (prioris) om. Q

33 ἐκκενώργηται ν.

6 ποιητικὸν] ἀπαθῆ C

10 πάκεινο]

B 2. 413b24

11 τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ]

τοῦ νοῦ καὶ τῆς θεωρητικῆς δυνάμεως Arist.,

idem legit Them., cf. p. 46,3

12 οὐδέ P: corr. P¹, cf. p. 46,4

13 post τοῦτο

add. καὶ τοῦτο μόνον ἐνέργεισθαι χωρίζεσθαι

C ex Arist., cf. p. 46,5

25 ἐξε-

τεράς τον C

28 ἀγένητος Cs

29 ἦ (prioris) om. Q

33 ἐκκενώργηται ν.

ταῦτα παρηρῆσι· προειπόντων γάρ ἐν ἀπάσῃ τῇ φύσει τὸ μὲν ὅλην εἶναι, τὸ 189
δὲ δὲ τὴν ὅλην κινεῖ καὶ τελεῖν, ἀνάγκη φῆσθαι καὶ ἐν φυγῇ ὑπάρχειν
ταύτας τὰς διαφοράς, καὶ εἰναί τινα τὸν μὲν τοιοῦτον νοῦν τῷ πάντα
γίνεσθαι, τὸν δὲ τοιοῦτον τῷ πάντα ποιεῖν. ἐν τῇ φυγῇ γάρ εἰναί φῆσθαι 30
τὸν τοιοῦτον νοῦν καὶ τῆς φυγῆς τῆς ὥρισεως δηλουν οἵς μικρῷ πρόσθμεν
τιμιωτάτην. / τοῦτο δὲ καὶ ἐξ ἔκεινης τῆς ὥρισεως δηλουν οἵς μικρῷ πρόσθμεν
ἔμνημονεύσαμεν, περὶ δὲ τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ οὐδέν πω φανερόν, ἢ
ἀλλ’ ἔστικε φυγῇς γένος ἔτερον εἶναι τοῦτο, καθάπερ τὸ δίδιον
τοῦ φυχαρτοῦ. ἐπεὶ καὶ ὅταν λέγῃ, τοῦτ’ ἔστι μόνον ἀθάνατον καὶ
10 ἀδίδιον, οὐκ ἀν λέγοι ἐπὶ τὸν πρῶτον θεὸν ἐπαναφέρων. οὐ γάρ τοῦτον
τίθεται μόνον ἀθάνατον καὶ ἀδίδιον, ἀλλὰ καὶ σχεδὸν ἀπάστας τὰς κινητικὰς
τῶν θείων σωμάτων δυνάμεις, δις καὶ ὑπ’ ἀριθμὸν ἀγεῖν ἐν τῇ συντάξει
τῇ μετὰ τὰ Φυσικὰ προσαιρεῖται· ἐπὶ μέντοι τῆς φυγῆς τῆς ὄνθρωπόντος
καὶ τῶν περὶ ταύτην δυνάμεων μόνην εἶναι αὐτὴν ἀθάνατον διορίζομενος 15
15 ὅριθμὸς ἀν λέγοι καὶ τοῦτ’ ἔστι μόνον ἀθάνατον. ἐκ δὴ τῆς αὐτῆς ταύτης
ἥρισεως καὶ τοῦτ’ ἔστι βεβιώσασθαι, διτὶ η̄ ἡμῶν τι εἶναι οὔεται τὸν ποιητι-
κὸν νοῦν η̄ ἡμᾶς· ἡμῶν μὲν γάρ τοῦτο μόνον ἀθάνατον λέγων σύμφωνα 20
ἀν ἔκυτη λέγοι, ἀπλῶς δὲ τοῦτο μόνον ἀθάνατον λέγων οὐκ ἀν ἔκυτη
συμφωνίᾳ πολλὰ καὶ ἀλλα σοιμένῳ εἶναι ἀθάνατα.

20   'Αλλὰ ταῦτα μὲν οὕτω γαλεπὸν ἀπολύσασθαι, ἔκεινο δὲ ἀξιον καὶ
πάνυ πολλῆς ἔξετάσεως, ἀρά εἰς δὲ ποιητικὸς οὗτος νοῦς η̄ πολλοί; ἐκ μὲν δι-
γάρ τοῦ φωτὸς ἢ παραβέβληται, εἰς δὲ εἴη· ἐν γάρ που καὶ τὸ φῶς,
μᾶλλον δὲ καὶ δὲ τοῦ φωτὸς χορηγός, ὑφ’ οὐ πᾶσαι αἱ τῶν ζώων ὅψεις
προάγονται ἐκ δυνάμεως εἰς ἐνέργειαν. Ὡσπερ οὖν οὐδὲν πρὸς ἔκάστην
25 τῶν | ὅψεων η̄ τοῦ κοινοῦ φωτὸς ἀφεμαρτία, οὕτως οὐδὲν πρὸς ἔκαστον 191
ἡμῶν η̄ τοῦ ποιητικοῦ νοῦ αἰδιότης. / εἰ δὲ πολλοί καὶ καθ’ ἔκαστον τῶν
δυνάμει εἰς ποιητικός, πόθεν ἀλλήλων διοίσουσιν; ἐπὶ γάρ τῶν αὐτῶν τῷ εἰδεῖ ἃ
κατὰ τὴν ὅλην διερισμένας ἀνάγκη δὲ τοὺς αὐτοὺς εἶναι τῷ εἰδεῖ τοὺς ποιητι-
κούς, εἴ γε ἀπαντεῖ τὴν αὐτὴν ἔχουσιν οὐσίαν τῇ ἐνέργειᾳ καὶ τὰ αὐτὰ πάντες;
30 οὐδὲν δι. εἰ γάρ μὴ τὰ αὐτὰ ἀλλ’ ἔτερα, τίς ἔσται η̄ ἀποκλήσιας; πόθεν δὲ
καὶ δὲ δυνάμει νοῦς πάντα νοῆσει, εἰ μὴ πρῶτος πάντα νοεῖ δὲ προάγων αὐτὸν 10
εἰς ἐνέργειαν; η̄ δὲ μὲν πρῶτως ἐλλάμπων εἰς, οἱ δὲ ἐλλαμπόμενοι καὶ
ἐλλάμποντες πλείους ὠσπερ τὸ φῶς. δὲ μὲν γάρ ἥλιος εἰς, τὸ δὲ φῶς
εἴποις δὲν τρόπον τινὰ μερίζεσθαι εἰς τὰς ὅψεις. δὲ τοῦτο γάρ οὐ τὸν 15
35 ἥλιον παραβέβληκεν ἀλλὰ τὸ φῶς, Πλάτων δὲ τὸν ἥλιον· τῷ γάρ ἀγαθῷ
ἀνάλογον αὐτὸν ποιεῖ. εἰ δὲ εἰς ἕνα ποιητικὸν νοῦν ἀπαντεῖ ἀναγόμεθα οἱ
συγκείμενοι ἐκ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνέργειᾳ, καὶ ἔκάστη τῷ εἶναι παρὰ
τοῦ ἑνὸς ἔκεινου ἔστιν, οὐ χρὴ θαυμάζειν. πόθεν γάρ αἱ κοιναὶ ἔννοιαι; 20

2 τὴν ὅλην ομ. C   7 τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ] cf. p. 102,11 adn.   οὐδέν πω] cf. p. 46,4

7 post τοῦτο add. καὶ τοῦτο μόνον ἐνδέχεται γωρίζεσθαι C ex Arist., cf. p. 46,5

13 μετὰ τὰ Φυσικὰ] Λ 8. 1073b 16   προσαιρεῖται] οὐ (supraser. Q³) παρατίτεται Q³

16. 17 τὸν ποιητικὸν νοῦν οὔεται η̄ ἡμῶν τι voluit Q³   25 τὸν ὅψεων] ἐνέργειαν C

35 Πλάτων] Rep. VI p. 508

πόθεν δὲ ή ἀδίδακτος καὶ ὥμοιά τῶν πρώτων ὅρων σύνεσις καὶ τῶν πρώτων ἀξιωμάτων; μήποτε γάρ οὐδὲ τὸ συνέναι ἀλλήλων ὑπῆρχεν ἄν, εἰ μή τις ἦν εἰς νοῦς, οὐ πάντες ἐκουνωνόμενοι, καὶ τὸ Πλάτωνος ἀληθές, 25 ὡς εἰ μή τι ἦν τοῖς ἀνθρώποις *(πάθος)* τοῖς μὲν ἄλλοι τι τοῖς δὲ ἄλλοι τι 5 ταῦτον, ἀλλά τις ἡμῶν ἔδιον τι ἔπασχε πάθος ἡ οἱ ἄλλοι, οὐκ ἀνὴρ ἄλλοιον ἐνδέξασθαι τῷ ἑτέρῳ τὸ ἔαυτοῦ πάθημα. | οὕτω δὲ καὶ ἐν ταῖς 192 ἐπιστήμαις ὁ διδάσκων τῷ μανθάνοντι τὰ αὐτὰ νοεῖ. οὐδὲ γάρ ἀνὴρ τὸ διδάσκειν καὶ τὸ μανθάνειν, εἰ μὴ ταῦτα ἦν τὸ νόημα τοῦ διδάσκοντος καὶ τοῦ μανθάνοντος. εἰ δὲ ταῦτὸν ὕσπερ ἀνάγκη, δηλονότι καὶ ὁ αὐτὸς 10 γίνεται νοῦς ὁ τοῦ διδάσκοντος τῷ τοῦ μανθάνοντος, εἴπερ ταῦτην ἐπὶ τοῦ νοῦ ἡ οὐσία τῇ ἐνέργειᾳ, καὶ διὰ τοῦτο ἵσως ἐπὶ ἀνθρώπων μόνων τὸ διδάσκειν καὶ τὸ μανθάνειν καὶ τὸ συνέναι ὅλως ἀλλήλων, ἐπὶ δὲ τῶν ἀλλών ζώων οὐκέτι. διότι μηδὲ ἡ κατασκευὴ τῶν ἀλλών ψυχῶν τοιαύτη, 15 ὥστε δέχεσθαι τὸν δυνάμει νοῦν καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνέργειαν νοῦ τελειουσθαι. καὶ 15 τὸ παρὰ τινῶν ζητούμενον καὶ νεωτέρων καὶ πρεσβύτερων, εἰ πᾶσι αἱ ψυχαὶ μία, καλλιον ἀνὴρ ἐζητεῖτο, εἰ πάντες οἱ νοῦ εἰς, ψυχὴ μὲν γάρ τα 20 ἵσως εἰ καὶ μία κατ’ αὐτούς ἐστι καὶ χωριστή, ἀλλ’ αἱ γε δυνάμεις αὐτῆς πολλαὶ καὶ φανερῶς ἀλλήλων διενηρόχασιν· ἄλλη γάρ ἡ θρεπτικὴ τῆς αἰσθητικῆς, καὶ αὐτὴ τῆς ὀρεκτικῆς· ἐπὶ δὲ τοῦ νοῦ καὶ μάλιστα τοῦ 25 θεωρητικοῦ τὸ ζήτημα καὶ ἀσύλουθον καὶ ἀναγκαῖον τοῖς γε παραδεχομένοις 20 ἐπὶ αὐτοῦ τὴν οὐσίαν τὴν αὐτὴν εἶναι τῇ ἐνέργειᾳ. ἡ γάρ οὐ τὰ αὐτὰ νοοῦσιν, διαν ὁ μὲν διδάσκη ὁ δὲ μανθάνη, ἡ γε εἴπερ τὰ αὐτὰ νοοῦσιν, ἡ αὐτὴ αὐτῶν ἐνέργεια, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ οὐσία. ἀλλ’ εἰ τῆς τοῦ φωτὸς 25 ἀφιθαρσίας οὐ συναπολαύει ἡ δύναμις ἡ αἰσθητική. οὐδὲ τῆς τοῦ νοῦ τοῦ 30 ποιητικοῦ ὁ νοῦς ὁ δυνάμει· ἡ η μὲν αἰσθησις εἰ καὶ ἀπαθεστέρα ποιὸν τῶν ὀργάνων ἐστὶ καὶ πάσχουσιν αὐτοῖς οὐ συμπάσχει (εἰ γάρ λαβοι, φησίν, 35 οἷμα ὁ πρεσβύτερος | τοιούνδε βλέποι ἀνὴρ ὕσπερ καὶ ὁ νέος), ἀλλ’ οἵμως οὐ 193 παντάπασιν ἀπαθής, ἀλλὰ συναπολαύει πως τοῖς αἰσθητηρίοις τοῦ πάθους, ὁ δὲ νοῦς παντάπασιν ἀπαθής καὶ χωριστός. καὶ τοῦτο δηλον ἐξ ὧν ἔμ- 30 προσθεν εἰρηκεν ἔτι περὶ τοῦ δυνάμει νοῦ διαλεγόμενος καὶ οὕπω τοῦ 5 ποιητικοῦ μηνηθείς· διτι δὲ οὐχ ὥμοιά, φησίν, ἡ ἀπάθεια τοῦ αἰσθη- 35 τικοῦ καὶ νοητικοῦ, φανερὸν ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων καὶ τῆς αἰσθησεως· ἡ μὲν γάρ αἰσθησις οὐ δύναται αἰσθάνεσθαι ἐκ τοῦ 10 σφόδρα αἰσθητοῦ οἶον ἐκ τοῦ φύσου τοῦ μεγάλου [ἢ] τῶν μ. φ. Arist. rell. 31 φησίν] Γ 4. 429 a 29 32 post καὶ (prius) add. τοῦ Arist. 34. 35 ἐκ- 35 φύσων] ἐκ τοῦ φύσου τῶν μεγάλων φύσων Arist. E: φύσου (τοῦ φύσου) ἐκ τῶν μ. φ. Arist. rell. 34 ἡ P: om. Q in ras. et C, cf. p. 94,37 sqq. 35 οὐδὲ ἐκ] οὐδὲ

2 ὑπῆρξεν Qs 3 Πλάτωνος] Gorg. p. 481 C

4 πάθος addidi ex Platone

6 ἐνδέξασθαι τῷ ἑτέρῳ] ἑτέρῳ ἐνδ. C 10 ἐγγίνεται C 16 οἱ νοῖ] ἔνθρωποι compendiose C 23 ἡ (post καὶ) om. C 26 φησίν] A 4. 408 b 21

27 τοιούνδε C: om. PQ 29 ἀπαθής om. Q 30 εἰρηκεν C: εἰρηται PQ

31 φησίν] Γ 4. 429 a 29 32 post καὶ (prius) add. τοῦ Arist. 34. 35 ἐκ-

ψύσων] ἐκ τοῦ φύσου τῶν μεγάλων φύσων Arist. E: φύσου (τοῦ φύσου) ἐκ τῶν μ. φ. Arist. rell. 34 ἡ P: om. Q in ras. et C, cf. p. 94,37 sqq. 35 οὐδὲ ἐκ] οὐδὲ

[οὐδὲ αὖ] τῶν ἀμυδροτέρων ὀσμῆν καὶ γρωμάτων, ὃ δὲ νοῦς 193
ζεῖται (π.) νοήση σφύρορα νοητόν, οὐχὶ ἡττον νοεῖ τὰ ὑποδέστερα, οὐ
ἀλλὰ καὶ μᾶλλον· τὸ μὲν γάρ αἰσθητικὸν οὐκ ἄνευ σώματος,
ὅ δὲ γωριστός. ταῦτα γάρ ἀντικρυς περὶ τοῦ δυνάμει νοῦ διορίζεται.
5 ή μὲν γάρ μετάβασις τούτου. καὶ ἀνωτέρῳ μικρόν· διὸ οὐδὲ μεμιγθαί 20
εὐλογον αὐτὸν τῷ σώματι, οὐδὲ ὅργανόν τι αὐτῷ εἶναι, ὥσπερ
τῷ αἰσθητικῷ· καὶ ἔτι μικρὸν ἀνωτέρῳ· ἀπαθής ἄρα δεῖ εἶναι τὸ
νοητικόν, δεκτικὸν δὲ τοῦ εἴδους. ὥστε τὴν μὲν αἰσθησιν ὀλγής
ἔστι δυσπαθεστέραν μὲν τῶν ὄργανων τυπέσται τῶν αἰσθητηρίων νενομικώς, 25
10 οὐ παντάπασι δὲ ἀπαθή οὐδὲ γωριστήν, τὴν νοῦν δὲ ἀτε μὴ γρῷμενον
ὄργανῷ σωματικῷ πρὸς τὴν ἐνέργειαν καὶ ἀμικτὸν τῷ σώματι παντάπασι 194
καὶ ἀπαθή καὶ γωριστόν.

'Αλλ' εἰ τοιοῦτος ὁ δυνάμει, τίνα ἀν λοιπὸν λέγοι τὸν παθητικὸν νοῦν
καὶ φιλαρτόν; τοῦτο γάρ ἀνεμέμεθα ἐπιτεκέψασθαι οὕτω δὲ ἀν ῥάστα το
15 ἐπιτεκέψαμεθα, εἰ αὐτὸν παραλάβομεν κοινωνὸν Ἀριστοτελῆν. φέρε οὖν
ἴδωμεν αὖθις, ἂν λέγει διαπορῶν περὶ τοῦ νοῦ καὶ φροιμιαζόμενος ἐν τῷ
πρώτῳ· τόχα γάρ οἶον ἐκ πυρείων πριβομένων πολλάκις τῶν ἥρμεσων τοῦ
φιλοσόφου ἐκλάμψειεν ἀν ἡ διάνοια· τὸ δὲ διανοεῖσθαι καὶ φιλεῖν 20
ἡ μισεῖν οὐκ ἔκεινον πάθη ἀλλὰ τουδὶ τοῦ ἔχοντος ἔκεινον ἡ
20 ἔκεινον ἔχει· διὸ καὶ τούτου φθειρομένου οὔτε μνημονεύει
οὔτε φιλεῖ· οὐ γάρ ἔκεινον ἦν, ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ δὲ ἀπόλωλεν. 25
ἥστε τὸν κοινὸν ἀν λέγοι τὸν παθητικὸν καὶ φιλαρτόν. ἀλλὰ μὴν περὶ γε
τοῦ δυνάμει νοῦ διαρρήδηγ φησὶν ἀπαθή δεῖν αὐτὸν εἶναι καὶ γωριστὸν
καὶ δεκτικὸν τοῦ εἴδους καὶ δυνάμει τοιοῦτον, ἀλλὰ μὴ τοῦτο, καὶ μηδὲ
25 μεμιγθαί αὐτὸν τῷ σώματι, μηδὲ ὅργανον ἔχειν σωματικόν, μηδὲ ὄμοιάν το
τὴν ἀπάλμειαν εἶναι τούτου τε καὶ τῆς αἰσθήσεως. εἰ οὖν μὴ μαχόμενα
λέγει περὶ τούτου, ἄλλος ἀν εἴη κατ' αὐτὸν ὁ κοινός, ἄλλος δὲ ὁ δυνάμει,
καὶ ὁ μὲν κοινὸς [καὶ] φιλαρτὸς καὶ παθητικὸς καὶ ἀγρότης καὶ τῷ 30
σώματι μεμιγμένος, ὁ δυνάμει δὲ ἀπαθής καὶ ἀμικτὸς τῷ σώματι καὶ
35 γωριστός (ταῦτα γάρ περὶ αὐτοῦ διαρρήδηγ φησίν), οἷον πρόδρομος τοῦ
ποιητικοῦ, ὥσπερ ἡ αὐγὴ τοῦ φωτός, ἡ ὥσπερ ἄνθος πρόδρομος τοῦ 195
καρποῦ· οὐδὲ γάρ ἐπὶ τῶν ἀλλων ἡ φύσις ἀφροιμάστον τὸ τέλος εὐθὺς
παραδίδωσιν, ἀλλὰ τὸ καταδέστερα μὲν συγγενὴ δὲ τῶν τελειωτέρων προ-
τέχει. γωριστὸς μὲν οὖν καὶ αὐτὸς καὶ ἀμιγής καὶ ἀπαθής (όργως γάρ 40
περὶ αὐτοῦ ταῦτα φησιν), οὐ μὴν ὄμοιός γωριστὸς τῷ ποιητικῷ· πάλιν γάρ

1 οὐδὲ αὖ τῶν P: οὐδὲ αὐτῶν Q: τῶν C τῶν—γρωμάτων] οὔτε ὄραν οὔτε δεμάτηαι Arist. ὃ δὲ νοῦς] ἀλλ' ὃ νοῦς Arist. 2 τι addidi ex Arist. 3 ἀνωτέρῳ]
429a24 6 αὐτῶν ex αὐτῶν Q οὐδὲ—εἴηται] ποιός τις γάρ ἀν γίγνοτο, ἡ φύγρος
ἡ θερμός, ἡ καὶ ὄργανόν τι εἴη Arist. E: eadem fere Arist. rell. 7 ἀνωτέρῳ] 429a15
7. δ τὸ νοητικόν ap. Arist. ex superioribus intellegitur 13 παθητικὸν C: ποιητικὸν PQ
14 φιλαρτὸν C: ἀφιλαρτὸν PQ ἀνεμέμεθα] p. 101,5 16 ίδωμεν (ex εἰδῶμεν?) Z:
εἰδῶμεν PQC 16. 17 ἐν τῷ πρώτῳ] 4. 408a25 18 ἀν om. C 19 ante
ἔκεινον add. ἔτεν Arist. 24 μηδὲ] μὴ C 27 ὁ κατ' αὐτὸν C 28 καὶ
delevi καὶ παθητικὸς om. Q

δρα, τί λέγει περὶ τοῦ ποιητικοῦ παραβόλλων αὐτὸν τῷ δυνάμει· καὶ 195
ἔστιν ὁ μὲν τοιοῦτος νοῦς τῷ πάντα γίνεσθαι, ὁ δὲ τῷ πάντα
ποιεῖν ὡς ἔξις τις, οἶον τὸ φῶς· τρόπον γάρ τινα καὶ τὸ φῶς 10
ποιεῖ τὰ δυνάμεις γράμματα ἐνεργείᾳ· καὶ οὗτος ὁ νοῦς χωριστὸς
καὶ ἀπαθῆς καὶ ἀμιγῆς, τῇ οὐσίᾳ ὥν ἐνέργεια· ἀεὶ γάρ
τιμιώτερον τὸ ποιεῦν τοῦ πάσχοντος καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ὅλης· 15
ὧς περ ἂν εἰ καὶ τὸν ἥλιον λέγομεν μᾶλλον χωριστὸν τῆς αὐγῆς. Ὅτε
δηλός ἔστι· χωριστὸς μὲν ἀμφιτέρους ὑπολαμβάνων, μᾶλλον δὲ χωριστὸν
τὸν ποιητικὸν καὶ μᾶλλον ἀπαθῆ καὶ μᾶλλον ἀμιγῆ, καὶ γρόνῳ μὲν πρό-
10 τερον ἐγγίνεσθαι ήμεν τὸν δυνάμει, φύεται δὲ εἰναι πρότερον καὶ τῇ τελείστητι 20
τὸν ἐνεργεία, μᾶλλον δὲ μηδὲ τῷ γρόνῳ τὸ πρότερον ἔχειν τὸν δυνάμει,
ἄλλ’ ἐμοὶ μὲν ἡ σοὶ πρότερον παραγίνεσθαι. ἀπλῶς δὲ μὴ πρότερον είναι,
ῶσπερ οὐδὲ τὸν πρόδρομον τοῦ βασιλέως οὐδὲ τὴν αὐγὴν τοῦ φωτὸς οὐδὲ 25
τὸ ἄνθος τοῦ καρποῦ. φύαρτὸν δὲ λέγει τὸν κοινόν, καθ’ ὃν ὁ ἄνθρωπος
15 ὁ συγκείμενος ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος, ἐν τῷ θυμῷ καὶ ἐπιθυμίαι· ἀ καὶ
Πλάτων φύαρτα ὑπολαμβάνει, ὡς δηλούν ἐκ τῶν λεγομένων ἐν τῷ Τίμαιῳ.
‘οἱ δὲ | λαβόντες ἀρχὴν ψυχῆς ἀλιγάντον τὸ μετὰ τοῦτο θυμητὸν σῶμα αὐτῇ 196
περιετόρνευσαν ἄλλο τι εἴδος αὐτῇ ψυχῆς προσικοδομοῦντες θυμητὸν δεινὰ
καὶ ἀναρκικὰ παθήματα ἔχον ἐν ἑαυτῷ, πρῶτον μὲν ἡδονὴν μέγιστον 20
κακοῦ δέλεαρ, ἔπειτα λύπας ἀγαθῶν φυγάς, ἔτι οὖν θάρσος καὶ φόβον
ἀφροῦς ἐμβρύωλα, θυμὸν δὲ δυσπαραμύθητον, ἐλπῖα δὲ εὔπαράγωγον,
αἰσθήσει δὲ ἀλόγῳ καὶ ἐπιγειρητῇ παντὸς ἔρωτι συγκερασάμενοι τὸ θυμητὸν 25
τῆς ψυχῆς γένος συνέθεσαν. καὶ διὰ ταῦτα πάντα σεβόμενοι μιανεῖν τὸ
θεῖον, ὅ τι μὴ πᾶσα ἀνάγκη, χωρὶς ἐκείνου κατοικίζουσι τὸ θυμητόν, ισιμὸν
30 καὶ ὅρον τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ στήθους αὐγένα μεταξὺ θέντες, ἵνα εἴη 15
χωρίς. ἐν δῃ τοῖς στήθεσι καὶ ἐν τῷ καλούμενῷ θώρακι τὸ τῆς ψυχῆς
θυμητὸν γένος ἐνέδουν· καὶ ἐπὶ πᾶσι τὰ περὶ ψυχῆς εἰρημένα συγκεφαλαιού-
μενος γράψει· ‘τὰ μὲν οὖν περὶ ψυχῆς δύον θυμητὸν ἔχει καὶ δύον 20
θεῖον·’ καὶ οἱ λόγοι δὲ οὓς ἡρώησε περὶ ψυχῆς ἀλιγατίας εἰς τὸν νοῦν
35 ἀνάγονται σγεδόν τι οἱ πλεῖστοι καὶ ἐμβριθέστατοι· ὅ τε ἐκ τῆς αὐτοκινητίας
(ἐδείγη) γάρ ὡς αὐτοκίνητος μόνος ὁ νοῦς, εἰ τὴν κίνησιν ἀντὶ τῆς ἐνέργειας

1 λέγει] Γ 5. 430 a 14   4 post δυνάμει add. ὄντα Arist.   post ἐνέργειᾳ add.
χρώματα ex Arist. as, fort. recte, sed cf. p. 60,5   5 ἀπαθῆς καὶ ἀμιγῆς etiam
Arist. EL: ἀπ. ο. ἀπ. Arist. rell.   καὶ ἀμιγῆς τῇ οὐσίᾳ post χωριστὸς Q
ἐνέργεια scripsi: ἐνέργειᾳ, ut libri Aristotelis: illud legit (cf. p. 99,33; 100,6) ut Simpl.
(p. 243,8)   16 Τίμαιῳ] p. 69 C sqq.   17 λαβόντες] μιμούμενοι παραλαβόντες Plato
18 περιετόρνευσαν ὄχημά τε πᾶν τὸ σῶμα ἔσσοσαν ἄλλο τε εἴδος ἐν αὐτῷ ψυχῆς προσικοδόμουν
τὸ θυμητόν Plato   αὐτῇ] αὐτῷ ei. Spengel, sed cf. p. 107,27   19 ἐν ἑαυτῷ
παθήματα ἔχον Plato   20 ἐτι δ’ αὐτὸν Plato   21 συμβρύλων C   22 συγ-
κερασάμενοι ταῦτα ἀναγκαῖον Plato   23 τῆς ψυχῆς ου. Plato   πάντα] δῃ
Plato   24 ἦν ἀνάγκη Plato   κατοικίζουσιν εἰς ἀλληγον τοῦ σώματος οἰκησιν τὸ
θυμητόν, ισιμὸν καὶ ὅρον διοικοδομήσαντες τῆς τε κεφαλῆς καὶ τοῦ στήθους αὐγένα μεταξὺ^{τιθέντες} Plato   26 ἐν om. Plato   27 post περὶ add. τῇ as   28 γράψει]
p. 72 D   31 post εἰ rasura P: add. γε C

νοοίημεν), | καὶ ὁ τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις εἶναι λαμβάνων, καὶ ὁ τὴν πρὸς 197
τὸν θεὸν ὄμοιότητα· καὶ τῶν ἄλλων δὲ τοὺς ἀξιοπιστοτέρους δοκοῦντας οὐ
γαλεπῶς ἃν τις τῷ νῷ προσθιβάσσειν, ὥσπερ γε καὶ τῶν ὑπὸ ἀὐτοῦ
Ἄριστοτέλους ἔξειργασμένων ἐν τῷ Εὔδημῳ, ἐξ ὧν δῆλον ὅτι καὶ Πλάτων 5
5 τὸν νοῦν ἀθίνατον μόνον ὑπολαμβάνει, τῆς ψυχῆς τι καὶ αὐτὸν ὄντα.
φύκετά δὲ τὰ πάθη καὶ τὸν τινάτοις ἐνόντα λόγον, διν' Αριστοτέλης παθητι-
κὸν νοῦν ὀνομάζει. οὐ γάρ παντάπασιν ἀλλογα τὰ πάθη τῆς ψυχῆς τῆς 10
ἀνθρωπίνης, ὃ γε καὶ ὑπακούει τῷ λόγῳ καὶ παιδεύεται καὶ νοοῦσται,
ἄλλα τὰ μὲν τῶν ἀλλογῶν ἀτίνατα λόγου παντάπασιν, ἣ μόλις γέ τινα καὶ
10 ἀμυδρῶς ἔγρης ἐμφαίνοντα λόγου, τὰ δὲ ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ συμπέ-
πλεκται λόγῳ. Θάρσος γάρ καὶ φρόνος καὶ ἐλπὶς εὐθὺς ἐμφαίνει τὸ λογικῆς 15
εἶναι ψυχῆς· εἰς γάρ τὸν μέλλοντα ἀποτείνεται γρόνον. διόπερ οὐ γίνεται
ἐν τοῖς ἀλλογίοις ζώαις, ἀλλ' ἡδονὴ μόνη καὶ λόπη ἐπὶ παροῦσας τοῖς ἡδεσιν
ἢ λυπηροῖς, καὶ ταῦτα παντάπασιν ἀνεπαίσθητα λόγου καὶ νοῦ· ἐν ἀνθρώ· 20
15 ποιεῖ δὲ οὕτως ἄρα καὶ τὰ πάθη μέτογα λόγου, ὥστε μετρηθέντα γίνονται
ἀρεσταῖ· τούτο δὲ σχηματίνον τοῦ μὴ τὴν φύσιν αὐτῶν ἀλλογον εἶναι, ἀλλὰ τὸ
ἄμετρον, καὶ οὐ κακῶς οἱ ἀπὸ Ζήνωνος τὰ πάθη τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς
τοῦ λόγου διαταροφάς εἶναι τιμέμενοι καὶ λόγων κρίσεις ἡμαρτημένας· καὶ 25
εἴη ἄν ταῦτα εἰπεῖν παθητικὸν τε νοῦν καὶ πάθος λογικόν, τουτέστι πάθος
20 ψυχῆς ἀνθρωπίνης· ἢ διὰ τὴν εἰς σῶμα τοῦ νοῦ κατοίκισιν λόγου μέτογα
γίνεται καὶ ἐπίκροτον· οὐδὲ γάρ ἄλλως | οἵδη τε ἦν τὸν νοῦν ἐγκατοικίζεσθαι 198
τῷ σώματι μὴ διὰ μέσων τῶν παθῶν συνδούμενον καὶ συναπτόμενον· μὴ
καθαρῷ γάρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι οὐ θεμιτόν, ἢ φησίν ὁ θεῖος Πλάτων.
λαβθόντες οὖν, φησί, τὴν ἀργήν τῆς ψυχῆς τὴν ἀθίνατον τὸ μετά τούτο 5
25 θυητὸν σῶμα αὐτῇ περιετέρνευσαν. ἵνα δὲ τοῦτο δυνατὸν γένηται καὶ
ἀρχὴ ἀθίνατος ἐγκατοικισθείη τῷ σώματι, ἀλλο, φησίν, εἰδὼς προσύφηγαν
αὐτῇ ψυχῆς θυητὸν καὶ ἐπίκροτον· ἀνάγκη γάρ ἡ τὸν σύνδεσμον τοῦ 10
ἀθίνατου πρὸς τὸ θυητὸν καὶ αὐτὸν θυητὸν εἶναι· φύεται μεριμένου γάρ τοῦ
θυητοῦ συμφέρεται ὁ πρὸς αὐτὸν δεσμὸς τοῦ αἰθανάτου.

30 "Αμεινον δὲ καὶ τὰ Θεοφράστου παραθέμεθαι περί τε τοῦ δυνάμει νοῦ
καὶ τοῦ ἐνεργεία· περὶ μὲν οὖν τοῦ δυνάμει τὰς φησίν· ὃ δὲ νοῦς πῶς 15
ποτε ἔξωθεν ὄντας ἐπιθετος ὅμως συμφυῆς; καὶ τίς ἡ φύσις αὐτοῦ;
τὸ μὲν γάρ μηδὲν εἶναι κατ' ἐνέργειαν, δυνάμει δὲ πάντα, καλῶς, ὥσπερ
καὶ ἡ αἰτίης· οὐ γάρ οὕτως ληπτέον ὡς οὐδὲ αὐτός (ἐμπειρικὸν γάρ). 20
35 ἄλλο· ὡς ὑποκειμένην τινὰ δύναμιν καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ὄλικῶν. ἀλλὰ τὸ
ἔξωθεν ἄρα οὐχ ὡς ἐπιθετον· ἀλλ' ὡς ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει συμπειριλαμβανό-

1 μαθήσεις εχ ἀνήσεις (?) Q   4 Ἀριστοτέλης Q   ἐν τῷ Εὔδημῳ fr. 38
 5 τι οι. Q   9 τινα οι. C   10.11 συμπλέκεται C   14 post ἡ add.
 τοῖς C   20 κατοίκισιν αἱ κατοίκισιν POC   21 ὑπέκρισα Q   23 καθαρῷ]
 καθαρὸν C   οὐ θεμιτὸν] μὴ οὐ θεμι. ἡ Plato   ἡ Spengel   Πλάτων]
 Phaedr. p. 67 B   24 τῆς ψυχῆς τὴν ἀργήν Cs   26 'malim ἐγκατοικισθῆ' Spengel
 29 θυητοῦ] φθιτοῦ Q   31 μὲν οι. Q   φησί] fr. LIII b Wimmer (usque ad
 p. 108,34)   34 ὡς οὐδὲ αὐτός] scil. ὁ Ἀριστοτέλης ἔλεγεν   36 συμπειριλαμβα-
 νόμενον Brandis Handb. d. Giesch. d. griech.-röm. Philos. III p. 289; συμπειριλαμβάνον

μενον θετέον. πῶς δέ ποτε γίνεται τὰ νοητὰ καὶ τί τὸ πάσχειν (ὑπ') αὐτῶν; 198
δεῖ γάρ, εἰπερ εἰς ἐνέργειαν ηὗται καθάπερ ἡ αἰσθήσις, ὀσμαράτῳ δὲ ὅπῃ
σώματος τί τὸ πάθος ἡ ποία μεταβολή: καὶ πότερον ἀπ' ἔκεινου ἡ ἀργὴ
ἢ ἀπ' αὐτοῦ; τῷ | μὲν γάρ πάσχειν ἀπ' ἔκεινου δόξειν ἄν (οὐδὲν γάρ 199
5 ἀφ' ἑαυτοῦ τῶν ἐν πάθει). τῷ δὲ ἀργὴν πάντων εἶναι καὶ ἀπ' αὐτῷ τὸ
νοεῖν καὶ μῆτ, ὥσπερ ταῖς αἰσθήσεσιν, ἀπ' αὐτοῦ. τάχα δ' ἂν φανεῖ καὶ ἡ
τοῦτο ἀτοπιν, εἰ δὲ νοῦς ὅλης ἔχει φύσιν μηδὲν ὡν ἀπαντά δὲ δυνατός·
καὶ τὰ ἐφεξῆς μακρὸν ἀν εἴη παρατίθεσθαι καίτοι μὴ μακρῶς εἰρημένα,
ἄλλα λίαν συντόμως τε καὶ βραχέως τῇ γε λέξει τοῖς γάρ πράγματι
10 μετάτη ἔστι πολλῶν μὲν ἀπορίην, πολλῶν δὲ ἐπιστάσεων, πολλῶν δὲ λύσεων.
ἔστι δὲ ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν Φυσικῶν, δευτέρῳ δὲ τῶν Περὶ ψυχῆς, ἐξ ὧν
ἀπάντων δῆλόν ἔστιν, ὅτι καὶ περὶ τοῦ δυνάμει νοῦ σχεδὸν τὰ αὐτὰ δια-
ποροῦνται, εἴτε ἔξωθιέν ἔστιν εἴτε συμφύτης, καὶ διορίζειν πειρῶνται, πῶς 15
μὲν ἔξωθιέν πῶς δὲ συμφύτης. λέγουσι δὲ καὶ αὐτὸν ἀπαύθη καὶ χωριστόν,
15 ὥσπερ τὸν ποιητικὸν καὶ τὸν ἐνέργειαν 'ἀπαύθης γάρ' φησιν 'δὲ νοῦς, εἰ μὴ
ἄρα ἄλλως παθητικός', καὶ ὅτι τὸ παθητικὸν ἐπ' αὐτοῦ οὐχ ὡς τὸ κινη-
τὸν ληπτέον (ἀτελῆς γάρ ἡ κίνησις), ἄλλ' ὡς ἐνέργειαν. καὶ προτίνα φησιν 20
τὰς μὲν αἰσθήσεις οὖν ἀνεύ σώματος, τὸν δὲ νοῦν χωριστόν. ἀψάμενος
δὲ καὶ τῶν περὶ τοῦ ποιητικοῦ νοῦ διωρισμένων Ἀριστοτέλει 'ἔκεινον' φησιν
20 'ἐπισκεπτέον, δὲ δὴ φαμεν ἐν πάσῃ φύσει τὸ μὲν ὡς ὅλην καὶ δυνάμει. τὸ δὲ
δὲ αἴτιον καὶ ποιητικόν', καὶ ὅτι ἀεὶ τιμιώτερον τὸ παιδίν τοῦ πάσχοντος,
καὶ ἡ ἀργὴ τῆς ὅλης. ταῦτα μὲν ἀποδέχεται, διαπορεῖ δέ· | 'τίνες οὖν 250
αῦται αἱ δύο φύσεις; καὶ τί πᾶλιν τὸ ὑποκείμενον ἡ συνηργημένον τῷ
ποιητικῷ; μικτὸν γάρ πως δὲ νοῦς ἔκ τε τοῦ ποιητικοῦ καὶ τοῦ δυνάμει.
25 εἰ μὲν οὖν σύμφυτος δὲ κινῶν, καὶ εὐθὺς ἔχορην καὶ θεῖ· εἰ δὲ ὅστερον, δὲ
μετὰ τίνος καὶ πῶς ἡ γένεσις; ἔστικε δὲ οὖν ὡς ἀγένητος, εἰπερ καὶ ἀψιμαρ-
τος, ἐνυπάρχων δὲ οὖν διὰ τί οὐκ θεῖ; ἡ διὰ τί λήθη καὶ ἀπάτη καὶ
ψεῦδος; ἡ διὰ τὴν μῆτιν· ἐξ ὧν ἀπάντων δῆλόν ἔστιν, ὅτι οὐ φαύλως 10
ὑπονοούμεν σᾶλλον μέν τινα παρ' αὐτοῖς εἶναι τὸν παθητικὸν νοῦν καὶ φίλαρ-
30 τόν, διν καὶ κοινὸν δημιουργοῦσι· καὶ ἀγώριστον τοῦ σώματος. καὶ διὰ τὴν
πρὸς τούτον μῆτιν τὴν λήθην καὶ τὴν ἀπάτην γίνεται φησιν ὁ Θεόφραστος. 15
ἄλλον δὲ τὸν ὥσπερ συγκείμενον ἐκ τοῦ δυνάμει καὶ ἐνέργεια, διν καὶ χωρι-
στὸν τοῦ σώματος εἶναι τιθέσαι καὶ ἀψιμαρτον καὶ ἀγένητον, καὶ πῶς μὲν
δύο φύσεις τούτους τοὺς νοῦς, πῶς δὲ μίαν· ἐν γάρ τὸ δὲ ἕξ ὅλης καὶ εἶδος.
35 ἄλλ' ὅπερ εἰπον, τὸ μὲν ἀποφαίνεσθαι περὶ τοῦ διοκοῦντος τοῖς φιλοσόφοις 20
ἰδίας καὶ σχολῆς ἔστι καὶ φροντίδος, διτ δὲ μάλιστα ἄν τις ἐξ ὧν συνηργά-

1 γίνεται] scil. ὁ νοῦς   ὑπ' addidi   αὐτὸν as   3 σώματος] fort. ἀσωμάτου
4 τῷ] τὸ Qs   5 τῷ] τὸ Q in ras. s   ἀργὴ Usser ap. Brandis p. 290   8 ἀν
om. Q   11 ἔτι ex ἔστι Q   12. 13 διαπορεῖ . . . πειρᾶται . . . λέγει ci. Spengel, sed
cf. infra 29 sqq.   16 ἄλλως om. Q: incl. s   ἐπ' C: ὑπ' PQ   τὸ (post
ώς) om. Qs   κινητικὸν C   22 τὸν PQ (?); τίνες Q³Cs   26 δὲ οὖν ὡς]
οὖν καὶ as   ἀγένητος Qs   31 τοῦτο C   32 καὶ (alt.) om. M: incl. s
33 εἶναι; τοῦ σώματος Cs   ἀγένητον Ms

γημεν ῥήγεων λάθοι τὴν περὶ τούτων γνῶσιν² Αριστοτέλους καὶ Θεοφράστου. 200 μᾶλλον δὲ τοις καὶ αὐτοῖς Πλάτωνος, τοῦτο γοῦν πρόγειρον τοις διασχυρέσ-³ τε σεθμαί.

6. Οὗτος τούτους δὲ δυνάμεις νοῦς δέται ἀπολάθῃ τὴν σίκείν την μηροφήν 5 ἐλλάσψαντος αὐτῷ τοῦ ποιητικοῦ, πρῶτον μὲν νοεῖ τὰ ἀπλὰ καὶ ἀδιαιρετα σημαντόμενα, διστάντες ταῖς κατηγορίαις διώρισται, ἐν οἷς οὕπο τὸ ἀληθῆς 201 ἦ τὸ φεῦδος· ἔστι προτὸν δὲ καὶ συντίθησιν αὐτὰ πρὸς ἄλληλα. οἶνον τὸ Σωκράτης καὶ τὸ βασίλει, ἐν οἷς ἡδη τὸ ἀληθῆς καὶ τὸ φεῦδος. συντίθησι 205 δὲ οὐκ ὕστερ σωρόν, ἀλλ’ ὕστερ ἐν αὐτίς τὰ πολλὰ ποιῆσαι καὶ περι- 5 αγαγεῖν εἰς μίαν νόησιν τὸ πλήθος τῶν ἀπλῶν σημαντορέων· τοιοῦτον γάρ τὸ δὲ Σωκράτης φιλοσοφεῖ, καὶ σίκειν ἡ σύνθεσις αὕτη τῶν ἐννοητάτων τῇ παρ’ Ἐμπεδοντεῖ τῶν μελῶν, γῆ ἐκείνῳ συντίθησιν ἡ φιλία τὰ μέλη, 10 τῶν ζώων διεσπαρμένα, καὶ ὕστερ ἐκείνῳ οὐ πᾶσα σύνθεσις τῶν μελῶν ποιεῖ τὸ ζῶον, οὕτως οὐδὲ ἐνταῦθα πᾶσα σύνθεσις τὸ ἀληθές, ἀλλὰ τὶς 15 μὲν τὸ ἀληθῆς ποιεῖ σύνθεσις, τὶς δὲ τὸ φεῦδος, οἶνον τὸ ἀσύμμετρον μὲν συντίθηται τῇ διαμετρῷ τὸ ἀληθῆς, τὸ σύμμετρον δὲ τὸ φεῦδος. καὶ ὕστερ 15 ἐκεῖ ἐξ ἀπλῶν τῶν μελῶν ἀπλοῦν γίνεται αὐτίς τὸ ζῶον, οὕτως ἐξ ἀπλῶν σημαντορέων ὅπλοις αὐθίς γίνεται ὁ λόγος, πολλοῖς δὲ προσυοῖς καὶ τὸν γρόνον 20 ὅταν ὡς περὶ γενομένων ἦ τοιούτων διανοηται, καὶ τοῦτο θέτοντας 205 ἡδη τοῦ νοῦ ἦ τῆς ὑπὲρ τὴν φαντασίαν δυνάμεως τὸ συναντιλαμβάνεσθαι καὶ γρόνου γίνοντο παρελθόντος ἦ μελλοντος· ἡ γάρ αἰσθησις καὶ ἡ φαντασία ἀναντιληπτοὶ παντάπαις γρόνου καὶ μᾶλιστα παρεληλυθότος ἦ μελλοντος· οὖδὲν γάρ ἐγγίνεται φάντασμα τῇ ψυχῇ οὐδὲ αἴσθησις τῷ πεφύλασσοφράκτος· 25 ἦ δεδραμηρότος. ὕστερ οὐδὲ εἰκόνων, ἀλλ’ ἔκστον ὡς παρὸν ἔρτι κινεῖ τὴν 25 αἰσθησιν ἦ τὴν φαντασίαν, τὸν γρόνον δὲ προσενοῦσαι τοῦ νοῦ, καὶ ἔστι τὸ ἀληθῆς καὶ τὸ φεῦδος καὶ περὶ τὸν γρόνον. τὸ μὲν γάρ ἦν | Κροῖσος 202 δὲ Λυδὸς⁴ ἀληθές, τὸ δὲ ἔστι Κροῖσος δὲ Λυδὸς⁵ φεῦδος. πολλάκις μὲν οὖν συντίθησι τὸ ὑπάρχον τῇ πρότυπατι ὡς ὑπάρχον. Ήταν λέγη⁶ ἡ γιών λευκή⁷ ἔστι, πολλάκις δὲ τὸ ὑπάρχον ὡς μὴ ὑπάρχον. Ήταν λέγη⁸ ἡ γιών⁹ 30 οὖν ἔστι λευκή¹⁰. συντίθησι γάρ τηνικαῦτα τῷ τοιούτῳ τὸ τοιοῦτον μὴ ὑπάρχειν. εἰ δέ τις μὴ σύνθεσιν τὰ ποιαῦτα ἀλλὰ διαιρεσιν λέγοι, οὐδὲ οὗτος ἀλλά λέγοι κακῶν· διαιρέσσει γάρ ἔσικεν ἡ ἀπόφασις, συνθέσει δὲ ἡ καταφασις. τάχα δὲ καὶ πάντα διαιρέσις· ἢ γάρ ἡ φαντασία συγκεχυμένως 35 παρὰ τῆς αἰσθησεως ὑπεδέξατο, ὁ νοῦς διαιρεῖ· ἢ μὲν γάρ ὡς ἐν φαντάζεται τὸν βασίζοντα Σωκράτην, ὁ νοῦς δὲ διαιρεῖ γιωρίς μὲν τὸ Σωκράτης, γιωρίς δὲ τὸ βασίζει, καὶ ἐξαγγέλλει γιωρίς τὸ μὴ γιωρίς· γιωρίσας μέντοι 40 γε αὐθίς ἐν ποιεῖ· εἰς γάρ λόγος καὶ ἐν αὐθίς νόημα τὸ Σωκράτης φιλο-

2 γ' οὖν P: οὖν C

5 νοεῖται

Q ποιεῖται

8 ἡδη

om. Arist. I.

11 τὸ om. Q

αὗται ἡ σύνθεσις C's

12 μέλη

et μελῶν] post μ erasit u ut vid. Q

16 ἀσύμ-

μετρον Q: corr. Q¹

18 προσενοῖται

ci. Spengel

23 τῇ

ψυχῇ C: τῇς ψυχῇ

17 ψυχῆς

PQs αἰσθημα C

24 ὡς

ex τῶν (?) Q

28 τὸ ex ? Q

legisse

vid. καὶ γάρ ἀν τὸ λευκὸν μὴ λευκόν, τὸ μὴ λευκὸν συνέθηκεν, ut recte traditur ap. Arist.

29 ἡ γιών

om. Q

33 συγκεχυμένως

P: corr. P¹: συγκεχυμένα C

34 ἐδέξατο C

σοφεῖ, καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ φεῦδος ὡς ἔνδις λόγου. δύο τοίνυν ίδια ταῦτα 202
τοῦ νοῦ, τό τε πολλὰ δύνασθαι νοήματα εἰς ἓν συνάγειν ὥσπερ ἐν. καὶ τὸ
προσεννοεῖν τὸν γρόνον, ταύτων δὲ οὐδέτερον οὔτε τῆς φαντασίας οὔτε τῆς 20
αἰσθήσεως ἔργον ἔστι.

5 Τὸ δὲ ἀπλοῦν καὶ ἀδιαιρέτων λέγεται ὑγιῶς· ἢ γάρ ὅτι μῆτε δυνάμει
μήτε ἐνεργείᾳ τοῦτο ἔστι διαιρετόν, ὥσπερ εἴχε τὰ ἄντα εἰδῆ καὶ ἡ στιγμή,
ἢ ὅτι δυνάμει μὲν διαιρετὸν ἐνεργείᾳ δὲ ἀδιαιρέτον, ὥσπερ ἡ γραμμὴ καὶ 25
πᾶν μέγεθος, καὶ ὁ νοῦς τούτων καὶ ὁ γρόνος, ὡς προσχρῆται εἰς τὴν
νόησιν, τοῖς πράγμασιν ὄμοίως καὶ διαιρετὸς καὶ ἀδιαιρέτος· ἐπὶ μὲν τῶν
10 ἀύλων εἰδῶν πάνταπασιν ἀδιαιρέτος ἡ τὸ γρόνος καὶ αὐτῆς ἡ νοῦς, ἕταν δὲ
τὰ δυνάμει μὲν διαιρετὰ ἐνεργείᾳ δὲ ἀδιαιρέτα νοῦ, νοεῖ καὶ αὐτὸς ὃν 203
ἐνεργείᾳ ἀδιαιρέτος καὶ ἐν γρόνῳ ἀδιαιρέτῳ· νοεῖ γάρ ὡς ἐν τῷ μῆκος καὶ
οὐκ ἐν τῷ ἡμίσει μὲν γρόνῳ τόδε, ἐν τῷ ἡμίσει δὲ τοδέ· οὕτω γάρ ἂν
μῆκη δύο καὶ οὐχὶ μῆκος νοοίη, διαιρῶν δὲ τὸ μῆκος εἰς μῆκη διαιρεσίη 5
15 ἀν καὶ τὸν γρόνον. τὸ δὲ μὴ κατὰ ποσὸν ἀδιαιρέτον ἀλλὰ τῷ εἶδει οἷον
τὸ ἄνθρωπος ἢ τὸ Σωκράτης (ἄμφω γάρ ἀδιαιρέτα τῷ εἶδει· οὔτε γάρ τὸ
τοῦ ἀνθρώπου νόημα διαιρετὸν τῷ εἶδει, ἀλλ’ εἰπερ ἄρα τοῖς καὶ ἔκαστον, 10
οὔτε δὴ μᾶλλον τὸ Σωκράτους), ταῦτα τοίνυν τὰ ἀδιαιρέτα τῷ εἶδει καὶ ἐν
γρόνῳ ἀδιαιρέτῳ νοεῖ καὶ νοήσει ἀδιαιρέτῳ· οὐ γάρ τὸ μὲν ἡμίσου τοῦ Σω-
20 κράτους ἐν τῷ ἡμίσει, τὸ δὲ ἡμίσου αὐθίς ἐν τῷ ἡμίσει, οὐδὲ παρατείνεται
τῇ διεξόδῳ τῆς λέξεως δι’ ἡς προφερόμεθα τὸ ἄνθρωπος ἢ σύνθεσις τοῦ 15
νοήματος· καὶ γάρ τοῦτο ἡδη τῶν τοῦ νοῦ θαυμάτων· ἀκούει μὲν γάρ ἐν
γρόνῳ, νοεῖ δὲ οὐκ ἐν γρόνῳ, ἀλλ’ ἐν τῷ νῦν ὅπερ ἢ οὐδὲ μῆλος γρόνος
ἐστὶν ἢ ἀμερῆς γρόνος. καὶ αὐτῆς δὲ ἀμερεῖ τῇ νοήσει νοεῖ, οὐ διορ-
25 παρατείνουμενος ὥσπερ ἔσθην τῷ δινόματι οὐδὲ κατὰ μέριον τοῦ δινόματος
καὶ καθ’ ἔκάστην συλλαβήν προσλαμβάνων τι μέριον τοῦ νοήματος, ἀλλὰ
τὸ μὲν δινόμα διαιρετόν, ἀδιαιρέτον δὲ τὸ νόημα. εἰ δὲ καὶ τὸ νόημα διαι-
ρετὸν φιλονομίη τις λέγειν, κατὰ [τὸ] συμβεβηκός ἀν αὐτὸν λέγοι διαιρετόν, καὶ 30
οὐχ ἢ αὐτὸ διαιρετόν, ἀλλ’ ἢ τούνομα καὶ ἡ φωνή, δι’ ἡς καὶ προφέρεται
35 αὐτὴ καὶ νοεῖ, καὶ ἢ ἀμερὲς δὲν μεριστῇ οὔσῃ τρόπον τινὰ δύσφραστον
ἐναρμόζεται. πολλὰ δὲ κατὰ συμβεβηκός διαιρετὰ καὶ οὐχ ἢ αὐτὰ |
διαιρετά, ἀλλ’ ἢ ἔκεινα δι’ ὃν γνωρίζεται. οὕτω γάρ καὶ τὸ πέρας τοῦ 204
γρόνου, ἐν τῷ νοεῖ· κατὰ συμβεβηκός διαιρετὸν εἰπομένῳ δι’ ὅτι συμβεβηκέ
τῷ γρόνῳ οὖ ἔτι πέρας καὶ δι’ ἔκεινον γνωρίζεται· εἰ μὴ γάρ τὸ ἐν
35 πλάτει νῦν ἔνιαν ὁ ἐνιαυτὸς ὁ νῦν καὶ ὁ μὴν καὶ ἡ ἡμέρα καὶ ἡ ἡμέρα, 5
οὐδὲ δι’ αὐτὸς ἀμερὲς δὲν ἐνοήσαμεν. αἵτιον δὲ ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς διαιρουμένοις
ἐνεστὶ τι καὶ ἀδιαιρέτον καὶ ἐν πᾶσι τοῖς συνθέτοις ἀπλοῦν, καὶ τοῦτο μὲν
ίσιος οὐ χωριστὸν ἔκεινων οὐδὲ καὶ ἔστι διαιρουμένον ὑποστῆγαι, ἔνεστι 10

6 διαιρετόν Victorius: ἀδιαιρέτον

12 ἀδιαιρέτος C: om. PQ: incl. s

νοεῖ] legit

ἐννοεῖ: ἐνεῖ Arist. L

19 post ἀδιαιρέτῳ (alt.) ras. P: ἀδιαιρέτως as

22 γάρ

om. Qs

23 ἀλλ’ ἐν τῷ νῦν om. Q

26 καὶ—νοήματος om. Q

28 φιλο-

νεικοὶ libri

τὸ Pas: om. QC Arist.

31 et 32 διαιρετά scripsi: ἀδιαιρέτα

38 δυνάμενον om. Q

δ' ὅμως· οὐτε γάρ τῆς σημανιούσης φωνῆς τὸ σημανόμενόν ἐστι διαιτήσαι, 204
 ἀλλ' οὐδὲ ἔξειπεν οἷόν τε ἄνευ φωνῆς, τάχα δὲ οὐ συνεῖναι παρ' ἔκυρῷ
 μή τινι λέξει καὶ πρὸς αὐτὸν ἐναρμόσαντα· ἀλλ' ὅμως τοῦτο ἐστιν δ'
 μεριστὴν οὖσαν τὴν λέξιν ἀμερῆ ποιεῖ καὶ διαιρετὴν διαιρίσετον. ὅμοίως 15
 δὲ καὶ ἐν τῷ χρόνῳ τὸ ἀδιαιρέτον καὶ ἐν μάκρῃ ἐστὶ καὶ ἀπλῶς ἐν ἀπαντί²
 τῷ συνεγένει, δὲ ποιεῖ καὶ τὸ μῆκος ἐν καὶ τὸν γρήνον ἔνα· τὸ γάρ συνεχές
 καὶ τὸ ἔν· διὸ λέγουμεν εἰναι τὸ στάδιον ἔν, καὶ τὴν ἡμέραν μίαν καὶ τὸν 20
 μῆνα ἔνα. τουτέστιν δὲ φημι εἰναι ἐν τῷ μῆκει καὶ ἐν τῷ χρόνῳ καίτοι
 διαιρετοῖς οὖσιν ἀδιαιρέτον καὶ συνθέτοις οὖσιν ἀσύνθετον· ἐπειδὴ πάντα ἀν
 10 ἦν τὰ ποσὰ διωρισμένα καὶ πάντα πλῆθος, νῦν δὲ καὶ τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ
 ἑνὸς περιλαμβάνεται, καὶ οὐ μόνον τὸ συνεχές ποσόν, ἀλλ' ἥδη καὶ τὸ 25
 διωρισμένον. δυάς γάρ καὶ τριάς καὶ δεκάς πλῆθος ὡφέλη ἔνός ἐστι περι-
 ειλημμένον. διαν δὲ λέγω τὴν στιγμὴν ἀδιαιρέτον καὶ τὸ νῦν, ἔτερον
 τρόπον χρὴ ταῦτα ἀκούειν ἀδιαιρέτα καὶ ἀσύνθετα, καὶ ὥσπερ ἐστὶ φύσει |
 15 καὶ καθ' ἑαυτὸν ἀδιαιρέτον· ταῦτα γάρ τῇ στερήσει τοῦ συνεχοῦς 205
 ἀδιαιρέτα. οὗτω γοῦν αὐτὰ δὲ νοῦς καὶ νοεῖ καὶ ὑρίζεται· οὐ γάρ αὐτοῖς
 ἐπιβάλλων· οὐδὲ γάρ ἔχει μορφὴν οἰκείαν· ἀλλὰ ἀφαιρούμενος τὸ διάστημα δ'
 καὶ τὸ μέγεθος οὐ πέρατα ἦν. ἐστι γάρ καὶ τῷ νῷ καθάπερ καὶ τῇ
 αἰσθήσει τὰ μὲν κατ' ἐπιβολὴν νοητὰ καὶ τῆς φύσεως αὐτῶν δραττόμενα,
 20 τὰ δὲ κατὰ στέρησιν καὶ ἀφαιρεσιν. ὥσπερ γάρ καὶ τῇ αἰσθήσει τὸ μὲν
 λεικὸν καὶ τὸ φῶς κατ' ἐπιβολὴν, τὸ δὲ μέλαν καὶ τὸ σκότος κατὰ στέρησιν, 10
 καὶ τῇ ἀκοῇ δὲ μὲν φόρος κατ' ἐπιβολὴν, ἡ σιωπὴ δὲ κατὰ στέρησιν,
 οὗτω καὶ τῷ νῷ τὸ μὲν ἀγαθὸν κατ' ἐπιβολὴν, τὸ δὲ κακὸν κατὰ στέρησιν,
 καὶ τὸ Πλατωνικὸν τοῦτο ἀν εἴη περὶ τῆς ὅλης, οὐτε νόθιον λογισμῷ ληπτόν·
 25 νόθος γάρ ἀκριβῶς ἐνέργεια καὶ τοῦ νοῦ καὶ τῆς αἰσθήσεως ἡ μή κατ' 15
 ἐπέρεισιν εἶδος ἀλλὰ κατὰ ἀναγρήσιν γνωμένη· καθάπερ τοίνυν ἡ
 αἰσθήσις, εἰ μή δύναμιν εἴχει καὶ πρὸς τὸ ἐνεργεῖν καὶ πρὸς τὸ μή, ἀλλὰ
 ἀεὶ ἐνήργει, οὐκ ἀν ποτε γένησται τοῦ σκότους, οὐδὲ ἡ ἀκοὴ τῆς σιωπῆς, 20
 οὗτως, εἰ μή καὶ νοῦς τις ἦν πρὸς ἀμφότερα πεφυκὼς καὶ πρὸς νότισιν
 30 καὶ πρὸς ἡρεμίαν, ἡ μᾶλλον γε καὶ πρὸς νότισιν καὶ πρὸς ἄνοιαν. οὐκ ἀν
 ἐνήργει τὰ κακά, οὐδὲ τὸ ἀμφορέον καὶ ἀνείδεον. τοιοῦτος τοίνυν ἐστὶν δ'
 δυνάμει· τρόπον γάρ τινα τοῖς ἐναντίοις τὰ ἐναντία γνωρίζει, τῷ μὲν ἐνεργε- 25
 γειν τὰ εἰδη, τῇ δυνάμει δὲ τὰ κατὰ στέρησιν· ἐναντία γάρ ποιεῖ δύναμις
 καὶ ἐνέργεια. εἴ τις | οὖν νοῦς μή κοινωνεῖ τοῦ δυνάμει, οὐδὲ τὰς στερή- 206
 35 σεις νοεῖ· οὐδὲ ἄρα τὰ κακά. τοιοῦτος δὲ δὲ τε ἔξωθεν καὶ πολλῷ μᾶλλον

2 οὖ] οὐδὲ C   5 τῷ οἱ. Q.: incl. s   ἀδιαιρέτον C: διαιρετὸν PQ   ἐστὶ]
 fort. ἔνεστι   6. 7 τὸ γάρ—διό] καὶ ἄπαν συνεγένει· τὸ γάρ ἔν, δι' δ C   8 post
 εἰναι add. καὶ C   11 περιλαμβάνεται C   12. 13 περιελημμένον] περιειλ Q¹ ex ?
 15 καὶ supra v. add. P²   post ἑαυτὸν add. αὐτὸν C   16 οὖ] οὐδὲ Q   19 καὶ —
 δραττόμενα non intellego, fort. scrib. δραττομένῳ   20 καὶ om. C   22 δ
 supra v. add. P²   24 Πλατωνικὸν] Tim. p. 52 B   25 ἡ in ras. Q³
 27 αἰσθήσις] ὅψις C² in marg.   πρὸς (ante τὸ μή) om. C   29 μή καὶ] καὶ
 μή C   30 ἡ—ἄνοια om. C   post οὐκ ἀν add. ποτε Cs

τὸ πρῶτον αἴτιον ὅσφι καὶ μᾶλλον ἀπῆλλακται τοῦ δυνάμει· διὰ τοῦτο γάρ οὗτος 206
καὶ τὸ μᾶλιστα ὄν καὶ τὸ μᾶλιστα εἶδος νοεῖ καὶ πορρωτάτῳ στερήσεως καὶ
ἀμορφίας· τοιοῦτος δὲ αὐτός, ἔναυτὸν ἄρα νοεῖ, καὶ οὗτος ἐστιν οὐ τὴν οὐδέαν
ἐνέργειαν λέγειν προσήκει καὶ διὸ ἀκριβῶς γιωριστόν, οὐδὲ ἀκαρεῖ προσαρμόζό-
5 μενον τῷ δυνάμει. οὐ διὰ τοῦτο δὲ ὁ τοιοῦτος νοῦς οὐ τιμιώτερος τοῦ νοοῦντος
τὰ ἐναντία· τιμιώτερος γάρ νοῦς οὐχ ὁ τὰ πλεύν νοῶν ἀλλ᾽ ὁ τὰ ἀμείνω.
10 οὐ διήρηται δὲ ἐπ' αὐτοῦ τὸ νογέλην καὶ διὸ νοῦς, ὥσπερ ἐπὶ τοῦ δυνάμει,
ἀλλ᾽ ἔστι καθὸ νοῦς νοητός, καὶ καθὸ νοητὸς αὐθίς καὶ νοῦς, καὶ τὸ ἀληθὲς
ἀπλῶς ἐπ' αὐτοῦ, μᾶλλον δὲ αὐτὸς ἡ ἀληθήεια. οὐ γάρ ἄλλο νοῶν ἀληθεύειν
15 οὐλλ᾽ ἔναυτόν, δὲ ἡμέτερος ἀτε σμικρὸν ἔνδαλμα ἔκείνου φέρων καὶ τὸ
ἀληθὲς οὐχ ἀπλοῦν ἐπιδείκνυται, ἀλλ᾽ διὸ τῷ φεύδει ἀντίκειται. ἀνάγκη
γάρ εἰ ἐν τῇ καταφάσει τὸ ἀληθές, ἐν τῇ ἀποφάσει γίνεται τὸ φεύδος, 20
ὅστε αἱ τοιμαζομένην ἔχει τῷ ἀληθεῖ τὸ φεύδος καὶ συμπαραθεωρού-
μενον. ὅταν μέντοι γε τῶν ἀπλῶν τι σημανομένων ἐπισκοπή καὶ τὸ εἶδος
15 αὐτοῦ θεωρῇ καὶ τὸν λόγον τοῦ τί ἦν εἰναι, ζητιστα μὲν διαφεύδεται, οὐ
μήν αἱ τυγχάνει τοῦ ὄντος, ἀλλ᾽ ὥσπερ ἡ ὄψις μόνον μὲν κρίνουσα τὸ εἴ-
λευκόν ἐλάχιστα ἀν διαμαρτάνοι, Κλέωνα δὲ εἰναι τὸ λευκόν ἀποφαινομένη
πολλάκις διαμαρτάνει, οὕτω καὶ διὸ νοῦς, ἔστιν ἀν μὲν ἵστηται ἐπ' αὐτῆς
τῆς ἐννοίας τοῦ τί ἦν εἰναι, οἷον τοῦ ἀγαθοῦ ἡ τοῦ καλοῦ, ὡς τὰ πολλὰ 20
ἀναμάρτητος καὶ ἀψεύδης· ὅταν δὲ ἀγαθὸν τοῦτο λέγῃ καὶ τοῦτο καλόν,
25 ἀλλοτριονομεῖ πολλάκις καὶ ἐπαλλάξει τὰ τοιαῦτα τοῖς μὴ τοιούτοις, καὶ
ἐνταῦθα ἡδη πολὺ τὸ φεύδος καὶ διὸ ἀπάτη. δεῖ οὖν ἵστασθαι ἐπὶ τῶν
εἰδῶν καὶ μᾶλιστα ζητεῖν τὸ ἄνευ ὅλης· περὶ ταῦτα γάρ τὸ ἴδιον ἔργον
τοῦ νοῦ.

25 7. "Ομως δὲ εἰ καὶ πολὺ βέλτιον δι νοῦς τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως,
τὰ πολλὰ αὐτῷ ὑπάρχει ἀνάλογον καὶ τῇ αἰσθήσει. ὡς γάρ ἡ ἔκεινης
ἐνέργεια οὐ πάθος ἐστίν οὐδὲ ἀλλοιώσις, ἀλλ᾽ οὐδὲ κίνησις θλως (ἀπελοῦς 10
γάρ ἡ γε κίνησις καὶ αἱ τοιμαζομένης τὸ ἀλλο καὶ ἄλλο, ἡ δὲ τῆς
αἰσθήσεως ἐνέργεια αἱ τελεία· διόπερ οὐδὲ κίνησις ἡ ἔτερην εἰδὸς κινή-
30 σεως), οὕτως καὶ ἡ τοῦ νοῦ πρὸς τὰ νοητὰ ἐπιβολή [οὐδὲ] ἡ τοῦ τὴν ἔξιν
ἔχοντος ἔργη, ὥσπερ τοῦ ἐπιστήμονος ἡ περὶ τὰ ἐπιστητὰ ἐνέργεια καὶ ἐπὶ-
15 βολὴ οὐ κίνησις ἀλλ᾽ ἐνέργεια, διότι τελείου καὶ αὐτῆς τελεία. ἡ γάρ τοῦ
δυνάμει γενέσει μᾶλλον προσέστικεν ἡ τελειότης. τοῦτο τε οὖν αὐτοῖς ἀνά-
λογον καὶ ἔτι ἡ ὅρεξις καὶ ἡ φυγή. μικρὸν δὲ ἄνωθεν.

35 8. 'Η γάρ αἰσθησις ποτὲ μὲν τοῦτο ἀποφαίνεται μόνον ὅτι ἔανθίν, ποτὲ 20
δὲ καὶ ὅτι ἔδυ τὸ ἔανθόν. ὅταν μὲν οὖν τοῦτο μόνον ἀποφαίνηται ὅτι

3 post ἔναυτὸν expunxit δὲ Q νοεῖ om. Q: incl. s οὐδέαν ἐνέργειαν λέγειν]
ἐνεργείᾳ ἐστίν Arist., cf. p. 106,5 adn. 4 προσαρμοζόμενον Q: corr. Q¹
5 οὐ (alt.) supraser. P 9 ἀπλῶς scripsi: ἀλλοί 11 ἀποδείκνυται C 12 post
εἰ add. καὶ C 16 μόνον μὲν κρίνουσα] κρίνουσα μόνον C 25 non interpretat-
tatur Arist. 431a1 τὸ δὲ αὐτό—4 γιγνόμενα βέλτιον PQ: βέλτιων Q³C 26 καὶ
om. C 30 οὐδὲ delevi 31 ἐπιστητὰ Q³C: αἰσθητὰ PQ(?) 34 ὅτι ex
ὅτι Q³ φυγή C: φύσις PQ(?) φάσις Q³

ἔνανθινον, οὕτε φεύγει οὔτε διώκει· ὅταν δὲ προσαποφανῆται ὅτι ἡδὸν ὥσπερ 207 τὸ μέλι, τότε διώκει, καὶ ὅταν γε ὅτι λυπηρὸν ὥσπερ τὴν χολήν, τηρικαῦτα φεύγει. θέα τοίνυν ταῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ νοῦ. ὅταν μὲν γάρ νοῇ μόνον ἡ τί τὸ τί ἡγεῖται τῆς ὑγίειας, οὕτε φεύγει οὔτε διώκει· ὅταν δὲ προσονοῇ 5 καὶ προσδοκάζῃ ὅτι ἀγαθὸν ἡ ὑγίεια, τότε διώκει. ὅπερ τοίνυν τῇ | αἰσθήτῃ-208 σει τὸ ἡδόνη, τοῦτο τῷ νῷ δύναται τὸ ἀγαθόν, καὶ ὅπερ τῇ αἰσθήσει τὸ λυπηρόν, τοῦτο τῷ νῷ δύναται τὸ κακόν· ἀγαθοῦ γάρ ἡ αἰσθήσης ἀντιλαμβάνεσθαι οὐχ οἷα τε οὐδὲ κακοῦ, ἀλλὰ μόνον τοῦ τέρποντος ἡ ἀνιπνοτος, εἰ τὸ δὲ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν τοῦ νοῦ μόνου κρίνειν ἔστι, νοῦ δὲ οὖ πολλάκις εἰρήκαμεν, τοῦ καὶ τὸν χρόνον ἐφεξῆς προσεννοῦντος. ἀλλ’ ὅμως ἐν οἴεται τὸ ἡδόνη καὶ τὸ ἀγαθὸν εἶναι ἡ αἰσθήσης καὶ τὸ λυπηρὸν καὶ τὸ κακόν· ἔλκει τοῦ γοῦν ἐπὶ τὰ ἡδέα καὶ ἀπὸ τῶν λυπηρῶν ἀποστρέψει· ἐν νοῦς δὲ ἀντιθίνει πολλάκις ταῖς ἐκείνης δρμαῖς ἄλλο τι λέγων τὸ ἡδόνη τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὸ λυπηρὸν τοῦ κακοῦ. τῇ δὲ διανοητικῇ ψυχῇ τὰ μὲν φαντάσματα πρόκειται ὥσπερ 15 καὶ τὰ αἰσθήματα τῇ αἰσθήσει, τὸ δὲ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ὥσπερ ἐκείνῃ τὸ ἡδόνη καὶ τὸ λυπηρόν. ὅταν οὖν αὐτὰ συμπλέξῃ οἶον τὸ φάντασμα καὶ τὸ ἀγαθόν, ἡ τὸ φάντασμα καὶ τὸ κακόν, τότε φεύγει ἡ διώκει καὶ ἔστικε καταφάσαι ἡ δίωξις, ἀποφάσει δὲ ἡ φυγή. ἀλλ’ ὥσπερ οὐχ οὖν τε ἡγεῖται αἰσθήσιν ἀνεύ τῶν αἰσθητῶν ἐνεργῆσαι, οὕτως οὐδὲ τὸν νοῦν τὸν 20 συμφυτῇ τῇ ψυχῇ τῇ ἡμετέρῳ ἀνεύ τῶν ἐκ τῆς αἰσθήσεως φαντασμάτων· καὶ γάρ ὅταν δρέγγηται καὶ ὅταν φεύγῃ, προτρέχει πάντως ἡ φαντασία. εἰ δέ τις νοῦς μήτε ἐνδεής ὥστε ἐφίεσθαι, μήτε αἰσθενής ὥστε φεύγειν, οὗτος οὖν ἀν δέστιο φαντασίας. ὕρεξις δὲ αἰσθητικῇ μὲν ἐπιθυμίᾳ, διανοητικῇ δὲ 25 βιολγησις, καὶ ἡ μὲν τοῦ ἡδόνος, ἡ δὲ τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ τῷ μὲν ὑποκειμένῳ ταῦτάν αἰσθήσεις τε καὶ ὕρεξις αἰσθητικῇ, τῷ λόγῳ δὲ ἄλλῳ, ὥσπερ καὶ νοῦς καὶ βιολγησις τῷ μὲν ὑποκειμένῳ | ταῦτάν, διαφέρει δὲ τῷ τί ἡν 30 εἶναι. οὐγ̄ ἔτερον δὲ τὸ δρεκτικὸν καὶ τὸ φευκτικὸν οὔτε ἀλλήλων οὔτε τῆς δυνάμεως τῆς αἰσθητικῆς, ὥσπερ οὐδὲ τὸ βιολγμένον καὶ μὴ βιολγμένον οὔτε ἀλλήλων οὔτε αὐτῆς τῆς δυνάμεως τῆς νοητικῆς, ἀλλ’ ἡ αὐτὴ 35 δύναμις καὶ φεύγειν πέφυκε καὶ διώκειν, ἡ αὐτὴ καὶ βιολγεσθαι καὶ μὴ βιολγεσθαι, δρέξεις δὲ ἀπαντα ταῦτα· δρέγγεται γάρ καὶ ὅταν φεύγῃ τοῦ φυγεῖν, καὶ ὅταν μὴ βιολγηται τοῦ μὴ περιπεσεῖν φ̄ μὴ βιολγεται. ὁ τοί 40 νοῦς πολλάκις εἰρήκαμεν, τοῦτο πάλιν ἀναληπτόν, ὅτι τῷ νῷ τὰ εἰδῆ ἐν τοῖς φαντάσμασιν ἔστιν, ὥσπερ τῇ αἰσθήσει τὰ εἰδῆ ἐν τοῖς αἰσθήμασι, καὶ ἐν ἐκείνοις αὐτὰ νοεῖ. συμβαίνει οὖν αὐτῷ καὶ παρούσης τῆς αἰσθήσεως καὶ ἀπούσης κινεῖν τὴν ὕρεξιν παραπληγίων. ἡ γάρ δέξα τοῦ ἀγαθοῦ εἰ τὸ τὰ τῇ αἰσθήσει εἰδῆ C

4 τί (post μόνον) om. Cs προσονοῇ] προσεννοῇ ei. Spengel
ras. Q: add. ἡ αἰσθήσης Qs 9 μόνον C οὐ om. Q: incl. s 12 γοῦν]
γάρ Qs 14 ὑπόκειται ex πρόκειται Q³ non interpretatur Arist. 431a17 ὥσπερ
—431b1 τὸ λευκόν. 23 post ἀν expunxit κανὸν Q 27 τὸ φευκτικὸν etiam
Arist. L 431a13: τὸ om. Arist. rell. φευκτὸν Q: corr. Q³ 32 φ̄ ex δ Q³
34 τὰ τῇ αἰσθήσει εἰδῆ C
Comment. in Arist. V, 3 Themist. de anima.

7 post αἰσθήσεις
9 μόνον C οὐ om. Q: incl. s 12 γοῦν]
non interpretatur Arist. 431a17 ὥσπερ
—431b1 τὸ λευκόν. 23 post ἀν expunxit κανὸν Q 27 τὸ φευκτικὸν etiam
Arist. L 431a13: τὸ om. Arist. rell. φευκτὸν Q: corr. Q³ 32 φ̄ ex δ Q³

τὸν φευκτὸν καὶ συνεῖς, ὅτι πολέμιος, φεύγει, καὶ μὴ ὥρῶν δὲ ἀλλ᾽ ἔωτῷ 209 προβάλλων τὰ φαντάσματα καὶ προστιθεῖς τὴν δόξαν ταῦτὸν ποιεῖ. ταῦτα δέ ἔστι τὸ ἔργα τοῦ πρακτικοῦ νοῦ· τούτου γάρ τὸ κινεῖν τὴν ὅρεξιν, ἐπεὶ 20 ὁ γε θεωρητικὸς νοῦς γρήγορεις μόνον. ἔστι μέντοι καθάπερ τῇ αἰσθήσει 5 τὸ ἡδὺ καὶ τὸ λυπηρόν, οὗτος αὖ πάλιν τῷ θεωρητικῷ τὸ ἀληθές καὶ τὸ ψεῦδος, τὸ ἀληθές μὲν ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ, τὸ ψεῦδος δὲ ἀντὶ τοῦ κακοῦ, 25 διαφέρει δὲ ὅτι τὸ μὲν ἀληθές ἀπλῶς ἀληθές, καὶ τὸ ψεῦδος παραπλήσιός, τὸ δὲ ἀγαθὸν τινὶ καὶ τὸ ἡδὺ τινί, ὡστε ὁ μὲν θεωρητικὸς τὸ ἀπλῶς κρίνει, ὁ δὲ πρακτικὸς τὸ τινί. νοεῖ δὲ ἀλλως μὲν τὰ καθ' αὐτὰ νοιγτά, 10 ἄλλως δὲ τὰ ἀφαιρέσει λεγόμενα, τὴν γραμμὴν λέγω καὶ τὴν ἐπιφάνειαν | 30 καὶ διῃ γεωμετρίας· ταῦτα γάρ ἔστι μὲν πέρατα τῶν σωμάτων τῶν φυσικῶν, νοεῖ δὲ αὐτά οὐ συλλαμβάνων τὸ φυσικὸν σῶμα, ὥσπερ εἰ τὸ σιμὸν οἱός τε ἦν γραμμῆσιν τῆς ῥινὸς ἢ τῆς σαρκὸς ἢ συμβέβηκεν· ἐνδέι 5 γάρ ἀν τὸ μὴ δυνάμενον ἀνευ τῆς ῥινὸς ὑποστῆναι γωρίς τῆς ῥινός. νῦν 15 δὲ ἐπὶ τοῦ σιμοῦ μὲν τοῦτο ποιεῖν ἀδυνατεῖ· ὁ γάρ λόγος τοῦ σιμοῦ τὴν ῥινὰ περιλαμβάνει· ῥινὸς γάρ πάντως καὶ σαρκὸς κοιλότης ἔστιν ἡ σιμότης, αὐτὴ δὲ τὸ κοιλον καὶ τὸ κυρτὸν καὶ τὴν εὐθεῖαν καὶ τὴν κεκλασμένην 20 καὶ τὸ τρέγωνον καὶ τὸ τετράγωνον οἱός τέ ἔστι καθ' ἑαυτὰ θεωρεῖν. καίτοι μὴ καθ' αὐτὰ ὑφεστῶται. αἰτιον δὲ ὅτι εἰ καὶ μὴ κεχώρισται τὰ τιαῦτα 25 τῶν σωμάτων τῶν φυσικῶν, ἀλλ' ὁ λόγος αὐτῶν καὶ τὸ τί ἦν εἶναι τὴν ὄλην οὐ συνεφέλεται. διὰ τοῦτο οὖν τὰ καθ' ὑπόστασιν μὴ κεχωρισμένα 30 ὁ νοῦς ἔστι τῷ δύναται ποιεῖν κεχωρισμένα πρὸς τὴν τοῦ ποσοῦ θεωρίαν, ἢ θεωρία δὲ τοῦ ποσοῦ οὐ δεῖται τοῦ φυσικοῦ σώματος οὐδὲ τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ποιῶν ἢ φυσικόν, οἷον θερμότητος ἢ ψυχρότητος ἢ ἕγροτητος 20 35 ἢ ὑγρότητος, ἀλλὰ τῶν διαστημάτων αὐτοῦ μόνον καὶ τῶν περάτων. καὶ διὰ τοῦτο γεωμετρία καὶ ἀριθμητικὴ μάλιστα τῶν ἐπιστημῶν ἀφεστήκασι τῆς φυσικῆς ὄλης, ὅτι δύγα τοῦ παρασυνθεωρεῖν αὐτὴν προστάσιν αὐταῖς αἱ ἀποδείξεις· διὸ καὶ τῆς αἰσθήσεως ἤκιστα προσδέονται, ὅτι καὶ ὄλης· 25 ἀστρονομία δὲ καὶ μουσικὴ πειρᾶνται μὲν καὶ αὐταῖς, οὐχ δύοις δὲ ἔξευποροῦσιν, ἀλλ' ἡ αἰσθήσις αὐταῖς καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος τῆς θεωρίας.

Τὰ μὲν οὖν ἔξι ἀφαιρέσεως οὕτω νοεῖ· εἰ δὲ καὶ τὰ φύσει κεχωρι- 21 σμένα καὶ τὰ ἀπλῶς ἀντα εἰδὴ οἱός τέ ἔστι νοεῖν ἐν τῷ σώματι ὧν καὶ μὴ κεχωρισμένος μεγέθους, σκεπτέον μὲν καὶ ὄστερον, ῥητέον δὲ καὶ νῦν· δέξεται γάρ ἀν εὔλογον εἶναι, καθάπερ ἔκεινος ὁ θεῖος νοῦς γωρίστες ὧν 30 καὶ ἐνεργείᾳ οὐδὲν νοεῖ τῶν ἐνύλων, μηδὲ τῶν ἐνύλων νοεῖν τι τῶν κεχωρισμένων. ὁ δὲ θεῖος νοῦς οὐδὲν νοεῖ τῶν ἐνύλων εἰκότως· οὐ γάρ ἔχει δύ-

1 τὸν φευκτὸν P ut Arist. plerique: τὸ φευκτὸν QC: τὸν φρυκτὸν Q's et Arist. LS

9 αἴτη QC: αὐτῶν PQ 10 λέγω om. Q: incl. s 13 γορίζειν Q: corr. Q¹

ἢ τῆς—(14) ῥινός om. Q 19 καὶ om. Q 20 τῶν ante σωμάτων om. s typoth.

errore αὐτῶν] αὐτοῦ Q 21 τὰ καθ' ὑπόστασιν μὴ κεχωρισμένα] vid. legisse

τὰ μαθηματικά οὐ κεχωρισμένα τῇ ὑπόστασιν ut Arist. LW: τῇ ὑπόστασι om. Arist. rell.

27 post ὅτι add. καὶ Cs αὐταῖς] aī supra ras. Q 30 ἐπευπο-

ροῦσιν Qs 35 μηδὲ—(36) ἐνύλων om. C

ναμιν ή τῶν στερήσεων ἀντιλήψεται, καὶ τοῦτο οὐκ ἦν ἐλάττωμα αὐτοῦ 211
ἀλλ' ὑπερογκή· οὐδὲ γάρ τὴν τοῦ φύσιέρεσθαι δύναμιν ἔχει καὶ οὐ διὰ τοῦτο
τῶν ἐχόντων αὐτὴν ἐλαττοῦται. οὐπερ οὖν ἔφην, εἰ οὗτος μηδὲν τῶν
ἐνύλιων νοεῖ, δέξεισεν ἂν ἀκόλουθον εἶναι μηδὲ τὸν ἔνυλον νοεῖν τι τῶν ἔχω
5 τῆς ὄλης. οὐ μὴν ἀληθίες τοῦτο· ἔχει γάρ οὗτος δύναμιν τοῦ νοεῖν καὶ τα
τὰ ἄντα παντελῶς. οὐ γάρ καὶ τὰ ἔνυλα εἰδῇ χωρίζων τῆς ὄλης νοεῖ,
δηλούντι πέφυκε μᾶλλον τὰ κεχωρισμένα νοεῖν· η γάρ ἐλάττωσις αὐτῷ πρὸς
τὸν θεῖον νοῦν οὐχ ὅτι μηδέποτε δύναται νοεῖν τὰ ἄντα εἰδῆ, ἀλλ' οὐτὶ μὴν
συνεγράψει καὶ ἀσί.

10 8. Ταῦτα μὲν οὖν πολλάκις ἐπισκεπτέον· νῦν δὲ περὶ ψυχῆς τὰ
λεχθέντα συγκεφαλιώσαντες εἰπομεν πάλιν, οὐτὶ η ψυχὴ τὰ ὅντα πώς ἐστιν
ἀπαντα. η γάρ αἰσθητὰ τὰ ὅντα η νοητά. ἐστι οὐδὲ η μὲν κατ' ἐνέργειαν
ἐπιστήμη τὰ ἐπιστητά, η δὲ κατ' ἐνέργειαν αἰσθησις τὰ αἰσθητά. πῶς οὐ
δὲ τοῦτο, εἰρηται μὲν καὶ πρότερον ἵκανως. νῦν δὲ καὶ ἕτερόν τι προσλη-
15 πτέσιν. τὰ ὅντα τούντων τὰ μὲν δυνάμει τὰ δὲ ἐνεργείᾳ, οὕτω δὲ καὶ η ψυχὴ
τὰ | μὲν δυνάμει εἰδῇ ἐστί, τὰ δὲ ἐνεργείᾳ. οὕτων μὲν γάρ ἔχῃ τὴν 212
τῆς αἰσθήσεως καὶ τοῦ νοῦ, μὴ ἐνεργῆ δέ, δυνάμει ἐστὶ τὰ ὅντα. οὕτων δὲ
ἐνεργῆ ταῖς ἔξεσιν ἀμφοτέραις, ἐνεργείᾳ ἐστὶ τὰ ὅντα. καλῶς δὲ λέγομεν ἡ
τὰ ὅντα εἶναι ἀπαντα τὴν ψυχήν· τὰ γάρ εἰδῇ ἐστὶ τὰ ὅντα καὶ κατὰ τὸ
20 εἴδος ἔκασταν ἐστιν, η δὲ ὄλη γενέσεως ηγ μᾶλλον αἰτία καὶ τοῦ
γίνεσθαι, οὐ τοῦ εἶναι· η μὲν γάρ ἀπαυστος ἥση τῶν σωμάτων διὰ τὴν
ὄλην, ἀτρεμίζει δὲ ἔκαστον καὶ ταύτην ἐστιν ἐπὶ τινα χρόνον διὰ τὸ εἴδος. 10
καλῶς οὖν λέγεται τὰ ὅντα πάντα εἶναι τὴν ψυχήν, ἐπειδὴ τὰ εἰδῇ τῶν
ὅντων πάντων λαμβάνει τῷ τε νῷ καὶ τῇ αἰσθησίᾳ, καὶ γίνεται αὐτοῖς η
25 αὐτή. γίνεται δὲ οὐχ ὄλις τοῖς πράγμασι η αὐτή· οὐ γάρ λίθος ἐν τῇ
ψυχῇ οὐδὲ πῦρ οὐδὲ γῆ. λείπεται τούντων τὰ εἰδῇ γένεσθαι τὴν ψυχήν, 15
καὶ οὐδὲν κωλύει λόγῳ συναρμόζεσθαι καὶ μορφῇ μορφῇ, ῥίστε η
ψυχὴ ὥσπερ η γείρ. καὶ γάρ η γείρ ὥργανον ὥργανων, δι' οὐ γράμμεσθαι
τοῖς ἄλλοις ὥργανοις, καὶ η ψυχὴ εἰδὸς εἰδῶν φὰ σαντιλαμβανόμενα τῶν 20
30 ὄληων εἰδῶν. μήποτε δὲ οὐ τῷ λαμβάνειν μόνον τὰ εἰδῇ πάντα λέγεται
καλῶς εἶναι τὰ ὅντα η ψυχὴ ἀλλὰ καὶ τῷ ἐντιθέναι τὰ εἰδῇ τῇ ὄλῃ.
αὐτῇ γάρ ἐστιν η τὴν ὄλην μορφουσα ποικιλαις μορφαις· η γάρ ζωὴ
παρὰ ταύτης η πολὺ [τῆς ὄλης] τρανεστέρα μὲν ἐπὶ τῶν ζώων, ἀμυδροτέρα 25
δὲ ἐπὶ τῶν φυτῶν καὶ τῶν στοιχείων.

35 Οἵτις δὲ οὐδὲν εἶναι πράγμα δυσκεῖ παρὰ τὰ μεγάλη τὰ αἰσθητὰ
κεχωρισμένον, τούτοις ἀκόλουθονται τὰ νοητὰ εἰδῇ τίθεσθαι ἐν τοῖς εἰδέσι τοῖς

2 τὴν om. C καὶ οὐ scripsi: καὶ PQs: ἀλλ' οὐ C 4 δέξειεν] δέξειεν γ' (γ' εχ
γάρ) Q³s 11.12 ἐστιν ἀπαντα. η γάρ] ἐστιν· πάντα γάρ η Arist. E 16 τὰ μὲν
—ἐνεργείᾳ] legit 431^b25 τὰ δυνάμει —τὰ ἐντελεχείᾳ ut Arist. vulg.: δυνάμεις —ἐντε-
λεχείας EL 17 ἐνεργῆ Q¹C: ἐνεργεῖ PQ οὕτων —(18) ἀμφοτέραις] ἐνεργοῦσα δὲ C
18 post ἐνεργείᾳ add. ηδὴ Cs καλῶς —(19) ὅντα om. C 19 post xxi add.
γάρ Cs 24 τε om. C 25 ante λίθος add. οὐ Arist. vulg.: om. Arist. EL
27 λόγῳ λόγον Cs 33 πολὺ Victorius: πολλὴ τῆς ὄλης delevi 35 τοῦ
αἰσθητῶν C

αισθητοῖς, τοιαῦτα δὲ τὰ | τῇ ἀφαιρέσει λεγόμενα καὶ οὐταὶ τῶν αἰσθητῶν 213
 ἔξεις καὶ πάθη * * * τὰ δὲ ὥσπερ συμπεφυρμένα τῇ ὅλῃ, ἀπαντα δ' οὖν
 ὅμως αὐτῆς ἔξημενα. σημεῖον δέ· ὁ γάρ ἐκ γενετῆς τυφλὸς καὶ κωφὸς
 οὐκ ἀντί μάθοι γεωμετρίαν, μήποτε δὲ οὐδὲ δὴ φαντασθείη κύκλον ἡ τρίγω- 5
 5 νην, εἰ μὴ θερμὸν ζωσ καὶ ψυχρὸν καὶ γλυκὺν καὶ πικρὸν καὶ ὄντας τὸ
 εὐῶδες καὶ τὸ δυσῶδες, ἀ καὶ αἰσθάνεται. καὶ τὸ ἐν δὲ καὶ τὰ δύο καὶ
 τὸν ἀριθμὸν ἐκ τῶν αἰσθητῶν ὁ νοῦς ἐξ ἀρχῆς ἐρανίζεται. διὰ τοῦτο οὖν
 καὶ νῦν ὅταν θεωρῇ τὰ τοιαῦτα ἀνάγκη αὐτῷ μέμα φαντάσματι θεωρεῖν· 10
 τὰ γάρ φαντάσματα ὥσπερ αἰσθήματά ἔστι πλὴν ἀνευ ὅλης.

10   "Εστι δὲ τὰ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λεγόμενα καὶ νοούμενα φανερῶς
 ἔτερα τῶν φαντασμάτων. ἡμέρας μὲν γάρ καὶ φωτὸς τὰ αὐτὰ φαντάσματα 15
 μένει ἐν τῇ ψυχῇ, συμπλέκει δὲ αὐτὰ ὁ νοῦς ποικιλῶς ἐν τῷ 'εἰ ἡμέρα²
 ἔστι, φῶς ἔστι' καὶ ἐν τῷ 'ἡμέρα ἔστι καὶ φῶς ἔστι' καὶ ἐν τῷ 'ἡμέρα
 μέν ἔστι, φῶς δὲ οὐκ ἔστι' καὶ ἐν τῷ 'ἔστω ἡμέραν εἶναι καὶ φῶς εἶναι'.
 15 καὶ αὗται πᾶσαι αἱ συμπλοκαὶ διαφέρουσιν ἀλλήλων τε καὶ τῶν φαντασμά- 20
 των, καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ φεῦδος κατὰ τὴν συμπλοκήν, ἐν ταῖς φαντασίαις
 δὲ οὐ. τὰ δὲ ἀπλὰ καὶ πρῶτα νοημάτα τί δύσισει τοῦ μὴ φαντάσματα
 εἶναι; ἡ οὐδὲ τὰλλα φαντάσματα, ἀλλὰ οὐκ ἀνευ φαντασμάτων οὐ γάρ τα- 25
 ταῦτὸν τὸ τε νόγμα τὸ ἀπὸ τοῦ Σωκράτους καὶ ἡ φαντασία, ἀλλὰ τὰ μὲν
 20 φαντάσματα τύπος τις καὶ ἔγνοια αἰσθήσεως καὶ ὥσπερ πεῖσις, εἴ μοι τὴν
 πεῖσιν νοοίης ὡς πολλάκις προειρήκαμεν, τὸ νόγμα δὲ ἐνέργεια τοῦ νοῦ 214
 περὶ τὸ φάντασμα ὑποκείμενον. ταῦτη τοι καὶ ποικιλῶς αὐτῷ γρῆται καὶ
 ταῖς πτώσεσιν ἔξαλλάττων καὶ τοῖς ἄρθροις.

ΘΕΜΙΣΤΙΟΥ ΤΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ ΠΑΡΑΦΡΑΣΕΩΝ ΠΕΡΙ ΨΥΧΗΣ 5

9. Ἐπεὶ δὲ ἡ ψυχὴ τῶν ζώων κατὰ δύο ὥρισται μάλιστα δυνάμεις,
 τήν τε κριτικήν, αὕτη δέ ἔστι διαινοίας ἔργον καὶ αἰσθήσεως, καὶ τὴν κινητικὴν 10
 τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, περὶ μὲν αἰσθήσεως καὶ νοῦ διωρίσθω τέως τοσαῦτα.
 περὶ δὲ τοῦ κινοῦντος τί ποτέ ἔστιν, ἔτις σκεπτέον, πότερον ἐν τι μόριον τῆς
 30 ψυχῆς καὶ τοῦτο γωριστὸν κατὰ μέγεθος ἡ κατὰ λόγον, ἡ πᾶσα ἡ ψυχὴ· 15
 καὶ εἰ μόριον, πότερον ἔτερον παρὰ τὰ λέγεσθαι εἰωθότα οἷον τὸ λογιστικὸν

2 post πάθη lacuna, quam satis probabiliter explet Z ἀλλὰ τὰ μὲν ὥσπερ ἀφιστάμενα (melius
 ἀφεστηκότα) μᾶλλον τῆς ὅλης, cf. p. 114,26   ὥσπερ] ως C   5 εἰ] ἡ Q   ως
 addidi   7 ἐξ ἀρχῆς om. C   8 φαντάσματι etiam Arist. E (i in ras.): φάντασμά
 τι aut φαντάσματα Arist. rell.   10 λεγόμενα] τυπούμενα Qs   11 γὰρ supraser.
 Q²   12 εἰ Q³C: om. PQ   17 τῇ τένι Arist. EL   φαντάσματα] φάντασμα
 C ut Arist. E   18 τὰλλα scripsi ex Arist.: ταῦτα   22 πικρίας Q
 23 πτώσεσιν] προτάσσειν C   ἔξαλλτον Q (aut ω ex o)   24 de titulo v. Praef.

καὶ θυμικὸν καὶ ἐπιθυμητικόν, ἢ τούτων ἐν τι. καίτοι γε αὐτὸς τοῦτο 211
ἀπορίαν ἔχει πολλήν, πότερον δεῖ μόρια λέγειν ψυχῆς μεγάλει καὶ τόπῳ
διεστηκότα, ἢ δυνάμεις πλείους ἐν ταῦτῃ ὑποκειμένῳ διαφερούσας, ὥσπερ 20
εἰχεν ἐπὶ τοῦ μῆλου τὸ | γένον καὶ τὸ εὐῶδες καὶ τὸ λευκόν. εἰ δὲ 215
5 μόρια, πόσα ἄρα τὸν ἀριθμόν, καὶ εἰ μόνα τὰ τρία, ὡς τίθενται τινες, ἢ
καὶ πλείω. σχεδὸν γάρ οὐκ εὐαριθμητα φαίνεται τὰ μέρη τῆς ψυχῆς, εἰ
τοιαύτας λαμβάνοι τις τὰς διαφοράς, αἰτίας τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ 5
τὸν λογισμὸν χωρίζουσι· φαίνεται γάρ ἀλλα μόρια μετ' αὐτῷ διάστασιν ἔχοντα
τούτων· τὸ γάρ θρεπτικὸν δικαίως φυτοῖς ὑπάρχει καὶ πᾶσι τοῖς ζώοις, μακρῷ
10 μᾶλλον τῶν τριῶν διενήνογχεν ἢ τὰ τρία ταῦτα ἀλλήλων, καὶ τὸ αἰτιητικὸν δὲ 10
παραπληγίως οὔτε γάρ ὡς λόγον ἔχον αὐτό, οὔτε ὡς ἀλογὸν παντελῶς θετέον.
καθὸ μὲν γάρ κρίνει τὰς ἐν τοῖς αἰτιητοῖς διαφοράς καὶ ἀριθμὴν καὶ ἐπιβλήτηρα
γίνεται τῷ λόγῳ, κατὰ τοῦτο ἀν δόξεις νῦν κοινωνεῖν· καθὸ δέ ἐστιν οὐδὲν
15 ἔλαττον ἐν τοῖς ἀλλόγροις ζώοις, ταῦτη δὲ αὖ πολὺν ἀλογὸν ἀν νομισθείην. εἴτε
εἴτερον δὲ τὰ τρία μέρη μόνα τουτέστι τὰ λεγόμενα τῆς ψυχῆς, ἢ τῷ λόγῳ
συντακτέον αὐτὴν ἢ τῇ ἐπιθυμίᾳ ἢ τῷ θυμῷ. πρὸς ἀπασι δὲ τοῖς εἰρηγ. 20
μένοις τὸ δρεπτικόν, δικαίως φαίνεται διαφέρει καὶ τῇ δυνάμει καὶ
τῇ ἐνεργείᾳ τῶν προεργαμένων δράστων, ἐν τιμείᾳ τις ἀν τῶν τριῶν· καὶ
20 γάρ ἀποποιεῖσθαι τὸ διασπᾶν ταῦτην τὴν δύναμιν καὶ τιμέναι αὐτὴν καὶ ἐν
τῷ λόγον ἔχονται καὶ ἐν τῷ ἀλόγῳ, καὶ μὴ ποιεῖν καὶ ταῦτην χωρὶς ὥσπερ 25
ἐκείνων ἔκαστον. ἀλλ᾽ οὐδὲν ἐξετραπόμεθα, τί τὸ κινοῦν κατὰ τόπον τὸ
ζῷον ἔστι; τὴν μὲν γάρ κατὰ αὐξῆσιν κίνησιν καὶ φύσιν τὸ πᾶσιν ὑπάρχον
δόξειν ἀν κινεῖν, λέγω δὲ τὸ γεννητικὸν καὶ θρεπτικόν, σκεπτέον δὲ ὅπερερον
25 καὶ περὶ ἀναπνοῆς | καὶ ἐκπνοῆς, ὑπὸ τίνος γίνονται δυνάμεις, καὶ περὶ 26
ὑπνου καὶ ἐγρηγόρεωσις· κινήσεις γάρ καὶ αὐτοῖς καὶ ἀλλοιώσεις τοῦ ζῶου. 5
ἀλλ᾽ ο γε προιημέθα ἐξ ἀργῆς περὶ τῆς κατὰ τόπον κινήσεως, τί τὸ
κινοῦν τὸ ζῷον τὴν πορευτικὴν κίνησιν ἐπισκεπτέον.

"Οὐ μὲν οὖν ἡ θρεπτικὴ δύναμις οὐ κινεῖ τὸ ζῷον ταῦτην τὴν κινη-
30 σιν, δῆλον· αἰτία γάρ ἐνεκά τινος ἡ κίνησις ἡ κατὰ τόπον καὶ μετὰ φυτα-
σίας καὶ διώξεως ἡ φυγῆς τοῖς μὴ βίᾳ κινούμενοις ἀλλ᾽ ἔκουσιν· ἡ
θρεπτικὴ δὲ φαντασίας ἀμοιρος παντελῶς, διὸ τοῦτο δὲ καὶ δρέξειν· πᾶσα 10
γάρ δρέξεις ἐπ' αἰτητοῖς καὶ φαντασίᾳ. δρεγχενα μὲν οὖν τῇ τροφῆς
35 ἐπ' αὐτὴν κινεῖται τὰ ζῷα· οὐ μὴ διὰ τοῦτο ταῦτην ἡ θρεπτικὴ δύναμις
τῇ δρεπτικῇ· σημειῶν δέ· ἐν γάρ τοῖς φυτοῖς ἡ θρεπτικὴ μέν ἐστιν. ἡ 15
δρεπτικὴ δὲ οὐδὲμις, διότι μηδὲ αἰτητοῖς μηδὲ φαντασίᾳ. εἰ δὲ τὴν
τῷ θρεπτικῷ τὸ κατὰ τόπον κινητικόν, εἶχεν ἀν τι μόριον δραγανικὸν πρὸς
τὴν κίνησιν τὴν πορευτικὴν τὰ φυτά· οὐδὲν γάρ μάτην ἡ φύσις διδωσειν.

2 τῆς ψυχῆς Arist. EL	4 γένον] ἥδη Qs	7 λαμβάνει Qs	τὰς om. QCs
8 φανεῖται Arist. E	13 κοινωνικὸν C	15 ante τῷ add. δ Arist. praeter E	
τῷ] τῷ Arist. EL	καὶ addidi 22. 23 τὸ ζῷον κατὰ τόπον Cs	23 αὐξῆσιν]	
αὐξῆσιν Arist. E	24 καὶ θρεπτικὸν om. Arist. EL	27 τι om. Arist. E	
28 πορευτικὴν] τοπικὴν Q	33 μὲν om. C		

ἀλλ' οὐδὲ τὸ αἰσθητικὸν ταῦτὸν τῇ κατὰ τόπον κυνηγεῖαι⁹ πολλὰ γάρ τῶν 216
ζώων αἰσθητινού μὲν ἔχει, μόνιμα δὲ ἐστὶ καὶ ἀκίνητα διὸ τέλους οὐδὲ δύ-
ναμιν ἔχοντα τοῦ κατὰ τόπον κινεῖσθαι¹⁰ μάτην γάρ ἂν εἶχεν, η̄ δὲ φύσις
ἄλφιον κατ' ἵσην φυλάσσεται καὶ τὸ μάτην τι προστιθέναι καὶ τὸ ἐλειπεῖν εἴ-
5 τι τῶν ἀναγκαίων. πλὴν ἐν τοῖς πηρῷμασι καὶ ἀτελέσι. τὰ δὲ τοιαῦτα
τῶν ζώων τέλεια καὶ οὐ πηρῷματά ἐστι. σημεῖον δέ, οὗτοι γεννητικὰ ἑτέρων
τοιούτων καὶ ἀκμὴν ἔχει καὶ φύσιν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τὸ λογιστικὸν καὶ ὁ
καλούμενος νοῦς ἐστιν ὁ κινῶν· ἐπειδὴ γάρ διτήδε ὁ νοῦς, ὁ μὲν θεωρητικὸς 217
οὐδὲν | θεωρεῖ τῶν πρακτῶν οὐδὲ περὶ φευκτοῦ καὶ ὥρεκτοῦ διανοεῖται, η̄ 218
10 κίνησις δὲ η̄ κατὰ τόπον η̄ φεύγοντος η̄ διώκοντος· ὁ δὲ πρακτικὸς νοῦς
μὲν τι περὶ τούτων, κύριος δὲ οὐκ ἔστι τῆς κινήσεως. πολλάκις γοῦν τι 5
διανοεῖται φυῆς ἀξιοῦ καὶ οὐ φεύγει, οἷον σεισμὸν η̄ θηρίον, ἀλλὰ πλέον
μὲν η̄ καρδία καὶ φρίττουσιν οἱ τρίχες, μένει δὲ ἐν τῷ τόπῳ τὸ ζῶον.
πολλάκις δὲ καὶ ἡδό τι λογιζομένου μόριον μέν τι τοῦ σώματος συναι-
15 σιλάνεται, η̄ρεμεῖ δὲ ὅλον τὸ ζῶον. αἴτιον δέ, θεῖ τὰ φοβερὰ καὶ τὰ ἡδέα 10
οὐ μόνον παρόντα καὶ μέλλοντα διανοεῖται, ἀλλὰ καὶ παρελήλυθότα ἐνίστηται
καὶ μᾶλιστά γε ὁ ἄνθρωπος, κινεῖσθαι δὲ ἐπὶ τὰ παρελθόντα οὐγὶ οὔτε τε.
οὐκ ἔστιν οὖν η̄ νόησις κυρίᾳ τοῦ μεταβαίνειν, πολλάκις δὲ καὶ φανερῶς 20
25 θειτάταντος τοῦ νοῦ καὶ κελευσόσῃς τῆς διανοίας φεύγειν η̄ διώκειν οὐ
κινεῖται τὸ ζῶον κατὰ τὸν νοῦν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν, ὥσπερ δὲ ὁ ἀκρα-
τέρης. οὐκ ἄρα ὁ νοῦς οὐδὲ η̄ ἐπιστήμη κινεῖ τὸ ζῶον ταύτην τὴν κίνησιν. καὶ
γάρ ἀλλως ὄρῳμεν. θεῖ τοιούτων εἰς τὴν ἴστρειν μὴ ἴστρειν, καὶ 20
τὸν ἔχοντα τὴν ἴππικὴν μὴ ἴππειν, ὡς ἐπέρου τινὸς ὄντος κυρίου τοῦ κινε-
σθεῖται, ἀλλ' οὐ τῆς τέχνης η̄ τῆς ἐπιστήμης. ἀλλὰ μὴν οὔτε η̄ ἐπιθυμία
25 καὶ¹¹ ἔσυτην ταῦτης κυρίᾳ τῆς κινήσεως, οὔτε ὁ θυμός· οἱ γάρ ἐγκρατεῖς 25
θυμούμενοι καὶ ἐπιθυμοῦντες ἡσυγάγουσιν ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ κατεχόμενοι.

10. Φαίνεται δὴ τὰ δύο ταῦτα κινοῦντα, νοῦς καὶ ὄρεξις, [η̄] εἰς τις
καὶ τὴν φαντασίαν ὡς νόησιν τιθείη· πολλὰ γάρ καὶ ἄνθρωποι ταῖς φαντα- 218
σίαις ἀκολουθοῦσι μᾶλλον η̄ ταῖς ἐπιστήμαις, καὶ τὰ ἀλογα ζῶα ταῦταις
30 οἰσταῖσθαι μόνοις ἀποροῦντα φρονήσεως, οἷς η̄ φαντασία γίνεται ἀντὶ νοή-
σεως. θεῖν δὲ λέγω τὸν νοῦν κινεῖν κατὰ τόπον, τὸν πρακτικὸν λέγω 5
νοῦν καὶ ἔνεκά του λογιζόμενον η̄ βιολευόμενον. διαφέρει δὲ τοῦ θεωρητι-
κοῦ τὴν πολλάκις εἰργμένη διαφορᾶ, θεῖ τῷ μὲν αὐτῇ τέλος η̄ ἐνέργεια, τῷ
πρακτικῷ δὲ η̄ ὄρεξις ἀλλους τινὸς ἔνεκεν παρ' αὐτῇ τὴν ἐνέργειαν· δὲ γάρ 10
35 τοιοῦτος ἐφ' οὐδὲ η̄ θεωρία καὶ η̄ ὄρεξις, οὐτός ἔστιν ἀρχὴ τοῦ πρακτικοῦ
νοῦ· πρὸς τοῦτον γάρ ὄρῳν λογίζεται καὶ βιολεύεται περὶ τῶν πρακτέων.
καὶ τὸ ἔσχατον αὐτῷ τῆς νοήσεως, εἰς δὲ λίσταται βιολευόμενος, ὅπως ἀν-

2. 3 οὐδὲ δύναμιν ἔχοντα] οὐ γάρ ἔχει δύναμιν C 6 post οὐτι add. ἔστι Arist. E
9 θεωρεῖ δύο. C: νοῦς Arist. praeter EL 10 legit η̄ δὲ κίνησις ut Arist. W: εἰ δὲ η̄
z. Arist. E: δεῖ δὲ η̄ z. Arist. rell. 14. 15 αἰσθάνεται Q 20. 21 ἀνρατής
ex ἀκρατεῖς Q 25 καὶ¹² ἔσυτην post κινήσεως Q 27 ταῦτα δύο Arist. EL
η̄ del. Spengel 28 post καὶ (alt.) add. οἱ C 29 ἀλογα] ἐν τοῖς ἀλογοῖς ζώοις
Arist. 37 αὐτῶν C

τὸ τέλος περιποιήσατο, ἀργὴν τῆς πράξεως καὶ αὐτὸν τὸ πέρας τῆς ²¹⁸ πράξεως ἡ τῆς νοήσεως ἐστιν ἀργὴν. εἰδόλως οὖν ἐν τοῖς δύο τούτοις ζητητέον τὴν κινητικὴν αἰτίαν τῆς πορείας τοῖς ζώοις, λέγω δὲ ἐν ὥρξεσι καὶ διανοίᾳ προσπεκτικῇ. διότι καὶ ἀμφοτέλους ἔνεκτέν του ὥρεκτον· καὶ γάρ ²⁰ 5 ἡ διάνοια ὅταν κινῇ ὥρεκτον τὸν χάριν κινεῖ, ὥστε οὐδὲ ἄνευ ὥρξεως, εἰπερ τὰ πράξις τι πρὸς ἄλληλα. ἐν δή τι τὸ κινοῦν πρώτως τὸ ὥρεκτόν, καὶ μία ἡ τούτου ὥρξεις, καὶ οὐχί ὡς ἄλλο τι θετέον τὸν νοῦν καὶ τὴν ὥρξειν· οὐδὲ γάρ ἄλλο τὸ εἰδός του γένους, τὴν δὲ καὶ ἐν τῷ νῷ ὥρξεις· ²⁵ 10 ἡ γάρ βούλησις ὥρξεις ἦν. εἰ δὲ τὴν δύναμις ὑπῆρχεν ἀμφοτέροις κοινῇ, τῆς ἀμφότερα κοινωνῶντα ἐκίνει τὸ ζῶον, ὃς τῷ δίποδὶ καὶ τῷ τετράποδῳ τὸ πόδας | ἔχειν. νῦν δὲ ὁ μὲν νοῦς οὐ φαίνεται κινῆν ἄνευ ὥρξεως ²¹⁹ (εἰργάται γάρ δι τοις καὶ ἡ βούλησις ὥρξεις), ἡ δὲ ὥρξεις καὶ ἄνευ νοῦ ὥρξεις γάρ ἐστι καὶ θυμός καὶ ἐπιθυμία, καὶ παρὰ τὸν λογισμὸν κινεῖ πολλάκις. ¹⁵ 15 δῆλον δὲ ἐπὶ τῶν ἀκρατῶν, διτοις τοῦ νοῦ πρὸς τὰ ἀμείνων κινοῦντος ὥρέγον· ²⁰ ταῦτα φαυλοτέρων.

Νοῦς μὲν οὖν ἀπας ὥρθις ὁ γε κυρίως, ὥρξεις δὲ οὐ πᾶσα ὥρθις, ἀλλ᾽ οὐδὲ φαντασία ἡ χωρίς νοῦ, εἰ καὶ τῷ νῷ ποιλάκις αὐτὴν συνετάξαμεν. διὰ ταῦτα τούτου κινεῖ μὲν αἰεὶ τὸ ὥρεκτόν, τοῦτο δέ ἐστιν ἡ τὸ ἀγαθὸν ²⁰ 5 ἡ τὸ φαντόμενον ἀγαθόν· ἀλλὰ τὸν μὲν νοῦν τὸ ἀληθινὸν ἀγαθόν, τὸ φαντόμενον δὲ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ τὸν θυμόν· καὶ γάρ τὸ ήδη τρικαῦτα φαίνεται ἀγαθόν, διτοις κινῇ τὴν ἐπιθυμίαν ἡ τὸν θυμόν. οὐ πᾶν δὲ ἀγαθὸν τα ²⁵ κινητικὴν τῆς ὥρξεως· οὐ γάρ τὸ πρῶτον οὐδὲ εἰ τι ἀπλῆς ἀγαθὸν καὶ αἴδιον· τοῦτο μὲν γάρ τοις κοινὸν ἀπασι τὸ ὥρεκτὸν καὶ ἄλλον τρόπον δι ³⁰ διτερὸν ἐπιτεκπέτεν. νῦν δὲ τὸ ἑκάστῳ τῶν ζώων αἰτιον τὴς κινήσεως ἐπιζητοῦμεν, διπερ ἥδη τὸ ἐν μέρει ἐστὸν ἀγαθὸν καὶ τὸ ἐνδεγόμενον καὶ ²⁰ γενέσθαι καὶ μὴ γενέσθαι, καὶ τὸ μὴ ἀπλῆς ἀλλὰ τονί καὶ ποτὲ καὶ πρὸς τόδε.

³⁰ "Οὐ μὲν οὖν ἡ τοιαύτη δύναμις τῆς φυγῆς κινεῖ τὴν κατὰ τόπον κινησιν τὰ ζῶα τὴν καλοῦμεν ὥρξιν, φανερόν, καὶ διτοις διαιροῦσι τὰ ²⁵ μέρη τῆς φυγῆς, ἐὰν κατὰ τὰς δυνάμεις διαιρῶσι καὶ χωρίσωσι, προσαριθμητέον καὶ ταῦτην, ὥσπερ τὸ θρεπτικὸν καὶ τὸ αἰτιθητικὸν καὶ τὸ θεωρητικὸν καὶ τὸ βουλευτικόν, μεθ' ὧν δὴ | καὶ τὸ ὥρεκτικὸν τοῦτο ²⁰ περὶ οὐ δέ λόγος διώρισε· ταῦτα γάρ πλείω διενήγορεν ἀλλήλων τῇ θυμῷ

2 τοῖς δύο τούτοις] δύο ταῦτα Arist. plerique: ταῦτα δύο Arist. ELW 4 τοι scripsi: τοῦ ὥρεκτοῦ PQ^a: ὥρεκτικοῦ CQ(?) 5 ὥρεκτοῦ Q^bC: ὥρεκτικοῦ PQ(?) legit 433a20 ὥρεκτόν ut Arist. EL 6 ὥρεκτόν C: ὥρεκτικόν PQ: legisse vid. 433a21 ὥρεκτόν ut Arist. ELW, cf. p. 120,25 13 ὥρξεις ex ἄνευ ὥρξεως Q καὶ ἄνευ νοῦ] fort. legit ἡ δὲ ὥρξεις κινεῖ καὶ παρὰ τὸν λογισμὸν ut Philop.: καὶ om. Arist. 14 καὶ (post ἐστὶ) om. Q post ἐπιθυμία ins. θυμὸς δὲ καὶ ἐπιθυμία Q in marg. 17 post ὥρθις add. ἐστιν Arist. praeter EL 19 δὲ κινεῖ μὲν Arist. El.: δὲ μὲν κινεῖ Arist. refl. ὥρεκτόν Q^as 20 ἀγαθὸν (prior) om. Q: incl. s 25 post τὸ add. ἐν C 27 post καὶ (primum) add. τὸ as 31 τὰς om. C 32 τὸ αἰτιθητικὸν καὶ τὸ θρεπτικὸν Q καὶ — (33) βουλευτικὸν om. Q 34 πλείων (ex πλείω) Q^b ut Arist. LSU: πλέον Arist. E

καὶ ἐπιθυμία καὶ αἱ ταῦτα φέρουσαι τὰ πάθη δυνάμεις· οὗτοι δὲ ἀνὴρ 220 τρία μέρη τῆς ψυχῆς εἴη καθάπερ λέγουσιν, ὅλλα πολλῷ πλεῖστοι. πάλιν δὲ ἡ ἐπὶ τὰ προκείμενα ἐπανιτέον.

Μία οὖν δύναμις ἡ κινοῦσα κατὰ τόπον τὰ ζῶα, ἣν πολλάκις ὠνομάζεται· 5 μεν ὅρεξιν εἴτε λογισμῷ προηγγούμενον εἴτε ἐπιθυμίας εἴτε θυμοῦ· ὥστε περ γάρ οὐδὲν ἔκπληκτο μίαν εἶναι τὴν αἰσθητικὴν ἀρχὴν πέντε οὐδεῖς τῶν 10 αἰσθήσεων. οὗτοις οὐδὲν κωλύει μίαν εἶναι τὴν ὀρεκτικὴν δύναμιν, τρεῖς δὲ ἐνεργείας, ἐφ' αἷς ἡ ὄρεξις. διὸ τοῦτο δὲ συμβαίνει πολλάκις καὶ ἐναντίας ὅλλήλαις γίνεσθαι τὰς ὄρεξεις, ὅταν ὁ λογισμὸς διαμάγγηται πρὸς τὴν ἐπι- 15 θυμίαν ἢ τὸν θυμόν. γίνεται δὲ αὕτη ἡ μάχη τῶν ὄρεξεων ἐν τοῖς χρόνοις ταῖς αἰσθησίν τοῖς ξεγουσίν καὶ μᾶλιστά γε ἐν ἀνθρώπῳ· οὗτος γάρ αἰσθάνεται χρόνου καθ' αὐτόν, τὰ δὲ ἄλλα κατὰ συμβεβηκότας, οὐδὲν γάρ τοῦ χρόνου ἀλλὰ τοῦ πάθους οὐδὲν ἔπειτε πάλαι· ἀμέλει τοῦ μέλλοντος οὐδὲν αὐτῶν αἰσθησίν τοῖς ξεγουσίν· τοῖς οὐδὲν πάτερι τοῦ μέλλοντος· εἰ μὴ ἄρα ἐν μύρμηξι καὶ μελίτταις καὶ 20 τοῖς ἀποιηθαυρίζουσι τὴν τροφὴν ἔστι πως καὶ τοῦ μέλλοντος αἰσθησίς χρόνου. ἀνθρώποις δὲ μόνος ἡμῖν πρότερον καὶ ὑπέστω· μόνος γάρ νοῦν ἔχει φὶ τῷ τοῦ πρότερον ἀριθμοῖς καὶ τῷ ὄντερον, οὐ δὲ ἀριθμὸς οὗτος χρόνος ἔστιν. ὥστε καὶ παιητὴν εἰπόντα τοῦ χρόνου τὸν ἀνθρώπων ὁ ἐξηγητῆς Ἀλέξανδρος οὐκ οἰτεποιαὶ φαύλως εἰρηκέναι, ἀντικρυῖς ἐπίνοιαν ἡμετέραν ποιῶν τὸν χρόνον. ὑπόστασιν 25 δὲ οἰκεῖαν αὐτῷ μὴ διδούσι· οὐκ ὅριθμος οὐδὲν ἐπομένως Ἀριστοτέλει. εἰπερ | 30 τι δεῖ προσέγειν τοῖς ἐν τῇ Φυσικῇ ἀκροάσσει. ἀλλ᾽ ὅταν γε ὁ νοῦς δια- 221 μάχηται πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν, [διὸ] οὐ μὲν διὰ τὸ μέλλον ἀνθέλκει, οὐδὲ ἐπιθυμία τὸ παρὸν ἤδη διώκει· φαίνεται γάρ τὸ νῦν ἤδη καὶ ἀπλῆς ἤδη 5 καὶ ἀπλῆς ἀγαθὸν διὰ τὸ μὴ ὄραν τὸ μέλλον. ἐν μὲν οὖν εἰδεῖ τὸ ὄρεξ- 25 τικόν, θν δὲ καὶ τὸ πρὸ τοῦτο τὸ ὄρεκτόν, ὥπερ ἤδη κινεῖ οὐ κινούμενον τῷ νοητῷ γε τὴν φαντασίην· ἀριθμῷ δὲ εἶναι πλείω τὰ κινοῦντα καὶ ὡς 10 ὄρεκτικά οὐδὲν κωλύει. τρία τοίνυν ἔστιν ὅντας χωρὶς οὐκ ἀντίοιτο ἡ κίνησις αὕτη τοῖς ζώοις, μᾶλλον δὲ τέτταρα, τὸ κινοῦν καὶ φὶ κινεῖ καὶ τὸ κινούμενον. τέτταρα δὲ εἰπον, θν τὸ κινοῦν διττόν, τὸ μὲν ἀκίνητον ὥστε περ 15 τὸ πρακτὸν ἀγαθόν, τὸ δὲ κινούμενον καὶ κινοῦν ὥσπερ ὄρεξις· αὕτη γάρ κινεῖ τὰ ζῶα κινηθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ· οὐδὲν γάνησις ἡ κατὰ τόπον οὐδὲν ἄλλο ἔστιν ἢ τῆς ὄρεξεως εἰς τούμφαντες πρόσθιος καὶ ἐνέργεια· ὅλλα ἐπειδὴ μὴ παρ' ἔαυτης ἔχει τὴν ἀρχὴν, ὅλλα παρὰ τοῦ πρακτοῦ ἀγαθοῦ, οὐτὰ 20 τοῦτο φαμεν καὶ κινεῖν αὐτὴν καὶ κινεῖσθαι. τὸ κινούμενον δέ ἔστι τὸ

8 καὶ etiam Arist. SUV: om. Arist. rell.

9 διαμάγγηται] γηται add. Q³

11 post αἰσθάνεται add. γε Qs

16 πρότω C ἀμα πρότω καὶ δπ.] A 343

ὑπέστω] σ (alterum) supraser. P: ὑπέστω QC post ὑπέστω supraser. λεύσσαι Q ex

Γ 110 ἔχει νοῦν Cs 19 φαύλῳ Q: corr. Q¹ 21 Φυσικῇ ἀκροάσσει]

Δ 10 sqq. 22 post ἐπιθυμίαν add. τότε τὰς ὄρεξεις ὡς ἔφην ἐναντίας ὅλλήλαις γίνεσθαι συμβάνει Cs ὁν delevi 23 τὸ νῦν ἤδη legit τὸ ἤδη ἤδη ut Arist. plerique:

ἡδη om. Arist. E 24 οὖν etiam Arist. TVXy: om. Arist. rell. 30 καὶ κινοῦν om. Arist. E 31 leguisse vid. ἡ κίνησις ὄρεξις τίς ἔστιν ut Arist. EL: ὄρεξις κίνησις Arist. rell.

ζῶν. τρία μὲν οὖν ταῦτα· τέταρτον δὲ ἐπεισέρχεται πρὸς τούτους, ὡς 221 κινεῖ ὀργάνῳ ή ὅρεξις, τοῦτο δὲ ἥδη σωματικόν, καὶ ἐν τοῖς κοινοῖς σώμα-²⁵ τοῖς καὶ ψυχῆς ἔργοις θεωρητέον [δὲ] περὶ αὐτοῦ δι’ ἀκριβείας, νῦν δὲ δισον ἐν κεφαλαίῳ τοσοῦτον ῥητέον. διτὶ τὸ ὄργανον ὃ χρῆται πρὸς τὴν 5 κίνησιν τὴν κατὰ τόπον ή ὅρεξις, ἐν τοιούτῳ θετέον μέρει τοῦ σώματος, ἐν οἷς δύναται ἀν καὶ ἀργή, καὶ τελευτὴ | τὸ αὐτὸν εἶναι. λόγῳ μὲν ἔτερᾳ 222 δύτα μεγάλει δὲ ἀγώριστα. τοιοῦτος δὲ ὁ περὶ τὴν καρδίαν τόπος ἐστιν· αὗτη γάρ ἀργή καὶ τελευτὴ τῶν τε δεξιῶν καὶ τῶν εὐνομύμων καὶ τῶν ἄνω καὶ κάτω, καθ’ ὃ τοῖς ζώοις ή κίνησις· δεῖται γάρ τὸ ζῶν πρὸς 10 τὴν κίνησιν δύο τινῶν ἑταῖρων καὶ ἡρεμούντων, τοῦ μὲν ἐκτὸς πρὸς δὲ ἀντιθαῖνον κινεῖται, τοῦ δὲ εἰσω περὶ δὲ τὰ δεξιά καὶ ἀριστερὰ παρὰ μέρος προβάλλον κινεῖται, ὕσπερ ἐπὶ τῶν γυγλομάνων. περὶ γάρ τὴν περόνην μένονταν οἱ γυγλομόι παραλλάξιν κινεῦνται· πάντα γάρ ὅτε κινεῖται καὶ 15 θέλει τὰ ζῶα· ἐκτείνοντα γάρ καὶ συστέλλοντα παρὰ μέρος τὰ δεξιά καὶ τῶν εὐνομυμά οὕτω πορεύεται, ταῦτα δὲ ὡσις καὶ θέλεις. ὕσπερ οὖν ἐν κύκλῳ μένειν δεῖ τὸ σημεῖον καὶ ἐντεῦθεν ὄργεσθαι τῆς κινήσεως τὴν περιφέρειαν, 20 οὕτω καὶ ἐν τῷ ζῷῳ μένειν ἀνάγκη τι ἐν τῷ μέσῳ καὶ παρὰ τούτου καὶ ἀπὸ τούτου τὴν κίνησιν γίνεσθαι τῶν μερῶν.

“Ολος μὲν οὖν ὕσπερ εἴρηται, η ὄρεκτικὸν τὸ ζῶον, ταῦτη ἑαυτοῦ 20 κινητικόν, ὄρεκτικὸν δὲ οὐκ ἄνευ φαντασίας, φαντασία δὲ πᾶσα η λογική²⁰ η πλευρική. ή μὲν οὖν αἰσθητικὴ καὶ τοῖς ἀλόγοις ζώοις ὑπάρχει, η δὲ λογικὴ ἀνθρώποις μόνοις· ἐν τούτοις γάρ πλειόνων φαντασμάτων συντεέτασις, καὶ πότερον τόδε αἱρετώτερον η τόδε· τοῦτο δὲ λογιστικὸν ἔργον ἐστί, καὶ ἀνάγκη ἐν μετρεῖν· τὸ μεῖζον γάρ διώκει. ὕσπερ οὖν ἐν τοῖς ποσοῖς²⁵ 25 εὑρίσκει τῶν ἀνίσων τὸ μεῖζον ἐν μέτρῳ γράμμενος, οἷον τῷ πάγκει η τῷ παλαιστῇ, οὗτοι καὶ ἐν τοῖς φαντάσμασιν εὑρίσκει τὸ αἱρετώτερον ἐν μέτροις προσάγων. οἷον τὸ ἄδην η τὸ συμφέρον, καὶ οὐκ ἀγεται ὑπὸ τοῦ φανέντος²⁹ εὐθὺς ὕσπερ τὰ ἄλογα ζῶα, ἀλλὰ καὶ συντίθηται πολλάκις, εἰ τόδε τόδε, καὶ εἰ τόδε αὐθὶς τόδε, καὶ συμπεραίνεται ἐκ πλειόνων ἐν. διύπερ η μὲν 30 τῶν ἀλόγων ζώων ὄρεξις ἂτε κινουμένη ὑπὸ ἀπλῆς δεῖ φαντασίας δέξαιον⁵ οὐκ ἔχει· συλλογισμὸν γάρ οὐκ ἔχει· η δὲ τῶν λογικῶν ὄρεξις καὶ ἄνευ δέξης καὶ μετὰ δέξης, καὶ ἐντεῦθεν ὄρεξις μὲν οὐγά πασα καὶ βιούλησις, βιούλησις δὲ πάντως καὶ ὄρεξις. νικῆ δὲ ἐν ἀνθρώποις ποτὲ μὲν η ἄλογος τὴν λογικήν,¹⁰ ποτὲ δὲ τοῦμπαλιν, κινεῖ δὲ η κρατουσσα τὴν κρατουμένην οὐ παύουσα τῆς 35 ὄρηγῆς ἀλλὰ συμπεριάρχουσα ἑαυτῇ, ὕσπερ ἐπὶ τῆς σφαίρας τῆς οὐρανίας η τῶν ἀπλανῶν τὴν τῶν πλανήτων οὐγά ζητησιν, ἀλλὰ κινουμένη ὑδαταν κίνησιν ζημως ἔχαυτῃ συμπεριάγει. ἐπὶ μὲν οὖν τοῦ παντὸς η φύσει κρείττων αἰτεῖ¹⁵

3 δὲ P: del. Q: μὲν C: om. as

αὐτοῦ etiam Arist. STX: αὐτῶν Arist. rell.

10 καὶ iteravit Q 12 γυγλομάνων C 13 γυγλομάνων C 19 ἑαυτοῦ δὲ αὐτὸς Arist. EL 24 διώκει C: διώκειν PQ 29 πλειόνων Arist. E

30 ἀλόγων] legit 434a6 ἀλόγως ut Arist. TWy: ἀλλας Arist. rell. 35 ἑαυτῇ]

αὐτῇ Q σφέρας Q: corr. Q¹ 36 τὴν τὰ C 37 ὄμως] ὄμως Qs περιάγει C

κρατεῖ (ἢ γάρ ἀνωτάτῳ φύσει ἀρχικωτέρᾳ): ἐπὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων ἔσθ' 223
ὅτε ἡ φύσει κρίττων ἡττᾶται ὑσπερ ἐν ταῖς ἀκρασίαις. καὶ τρεῖς ἥδη τη-
νικαῦτα κινήσεις εἴποις ἂν εἰναι ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, ὃνος μὲν τὰς τῶν 20
ὑρέξεων, μάλιν δὲ τὴν τοῦ ἀνθρώπου ὅπ' ἀμφοῖν ἀντισπωμένην.

5 11. 'Αλλ' ἐπεὶ κινεῖται κατὰ τόπουν καὶ τὰ ἀτελέστερα ζῶα οὖν
μοῖσαν καὶ εὐλαβεῖται καὶ ὅσα τοικαῦτα, πῶς κινεῖται ἀνευ ὑρέξεως; ἢ πῶς ὑρέγεται
ἀνευ φαντασίας, ἣν ἔφαμεν αὐτὰ μὴ ἔχειν; φαίνεται δὲ καὶ λύπη ἐνοῦστα 25
τοῖς τοικούτοις καὶ ἥδονή, ὅπου δὲ ἥδονή, πάντως καὶ ἐπιθυμία· ὅπου δὲ
ἐπιθυμία, πάντως καὶ ὄρεξις· ὅπου δὲ ὄρεξις, καὶ φαντασία, ταύτην δὲ
10 αὐτὰ δὲ πρότερος ἀφγρεῖτο λόγος. | ἢ ὑσπερ κινεῖται ἀρίστως, οὗτον καὶ 224
φαντάζεται ἀρίστως, ὡς τε ἔχει μὲν φαντασίαν, ἀδιάρθρωτον δὲ καὶ συγκε-
χυμένην, καθάπερ δὴ καὶ τὴν αἰσθήσιν· καὶ γάρ ταύτην ἔχει ἀτελῆ καὶ
ἀνέριστον.

Τοῦτο μὲν οὖν ταύτη καὶ ἐπιζητείσθιον καὶ ἐπιλεκύσθιον. ἐπειδὴ δὲ ὁ
15 ἡ μὲν τοῦ καθύλου ὑπόληψίς, ἡ δὲ τοῦ καθ' ἔκαστον· ἡ μὲν γάρ λέγει
ὅτι παντὶ τῷ φύλοσοφοῦντι εὖ ποιητέον, ἡ δὲ ὅτι ἐγὼ δὲ φύλοσοφῶ· τίς
ἄρα τοῦ κινεῖσθαι κυρία; ἀρά ἡ ἐν μέρει, ἢ ἡ καθύλου, ἢ ἄμφω; ἄμφω 10
μὲν οὖν, ἀλλ' ἡ μὲν ἡρεμοῦσα μᾶλλον, ἡ δὲ τῇ κινήσει συνάπτουσα· τὸ
γάρ τι συμπέρασμα κατ' ἔκεινην 'ἔμοι τοίνυν τοδὶ πρακτέον', καὶ τὸδε εὐθὺς
20 κινεῖσθαι, ἀν μή τι κωλύῃ.

12. Τὴν μὲν οὖν θρεπτικὴν ψυχὴν ἀνάγκη πᾶν ἔχειν ζῶον, ὅτιπερ 25
ἀν ἡ γενητὸν καὶ φύλαρτόν, καὶ συμπαρατείνειν αὐτῷ τὴν δύναμιν ταύτην
ἀπὸ γενέσεως ἕχρι φύλαρτος· πᾶν γάρ τὸ γεννώμενον αἰδῆσιν ἔχει καὶ
ἀκμὴν καὶ φύσιν, ταῦτα δὲ ἀνευ τροφῆς ὑπάρχειν ἀδύνατον. τὴν μὲν οὖν
25 θρεπτικὴν διὰ τοῦτο ἀναγκαῖν ἔστιν ἐν πᾶσι τοῖς αἰδανομένοις εἰναι καὶ 20
φύσινούσι, τὴν αἰσθητικὴν δὲ οὐκ ἀναγκαῖν ἐν ἀπασι τοῖς τρεφομένοις· οὐ
γάρ καὶ τοῖς φυτοῖς. ἀναθεν δὲ καὶ περὶ τούδε διαληγετέον.

Τῶν αἰσθήσεων ἀπασῶν προϋπάρχειν δεῖ πρώτην ἀφήν· πᾶσαι γάρ τα
αἱ λοιπαὶ ταύτη προτρέψονται, αὕτη δὲ οὐδεμιᾷ τῶν ἐφεδῆς. ὅσα τοίνυν
30 τῶν ζώντων ἡ δὲ ἀπλοῦ παντάπασι σώματος ἡ ἐγγὺς ἀπλοῦ, οὐχ οἷά τε
ἔχειν ἀφήν· ἐν μεσότητι γάρ τῶν ἀπτῶν ἐναντιώσεων ἡ ἀφήν· ἀφῆς δὲ
ἀμοιροῦντα καὶ | τῶν μᾶλλων αἰσθήσεων ἀμοιρεῖται. διὰ τοῦτο γάρ οὐδὲ τοῖς 225
φυτοῖς αἰσθήσεως ἡ φύσις μετέδωκεν, ὅτι τὸ σῶμα αὐτῶν ἐγγὺς ἀπλοῦ
καὶ οὐχ οἷόν τε δέχεσθαι τὸ εἶδος ἀνευ τῆς ὄλης, τῆς τοιαύτης μεσότητος
35 ἀτε ἐστερημένον καὶ πλείστους μετέγοντας γῆς, ἡ μᾶλιστα ἀναίσθητος τῶν ἡ
στοιχείων. δῆλον δὲ καὶ ἐκ τῶν ἡμετέρων μερῶν, ὅσα γῆς ἔστι πλείστος.

7 ἐνοῦσα] ἔχουσα Arist. E 10 ἡ om. Arist. ES κινεῖται ἀρίστως etiam Arist.
ES: ziv. ἀρίστος Arist. rell. 11 ἔχειν Cs 15 ἔκαστον etiam Arist. Eγ: ἔκαστα
Arist. rell. 19 τὸ εὐθὺς κνείσθεται scripsi: εὐθὺς κινεῖται 22 συμπαρατείνειν]
vid. legisse καὶ φυγὴν ἔχειν: ἔχει Arist. 23 γεννώμενον] γεννόμενον Arist.
27 καὶ (post δὲ) om. Q: incl. s 28 post δεῖ add. τὴν Cs πρώτην] μόνην Q
29 ὅσα] legit ὅσων: δῶν Arist. EL 30 ζώντων PQ: ζῶων QC 34 τῆς (post
ὅλης) om. C

εἰ δέ τι ἀλλο τῶν ζωῆς μετεγγόντων ἐστὶν ἐξ ἀπλοῦ σώματος, διὸ τὴν 225 αὐτὴν ταύτην σίτιάν οὐκ οἶδον τε οὐδὲ ἐκεῖνο αἰσθήσιν ἔχειν. ἀλλ' ἐστιν 10 ἡ αἰσθήσις ἀναγκαῖα τοῖς οὐ μόνον ζῶσιν ἀλλ' ἥδη καὶ ζώοις, καὶ οὐκ ἀπλῶς ἀλλὰ ζῶοις πορευετοῖς, καὶ οὐδὲ τοῦτο ἀπογράψῃ, ἀλλὰ καὶ γενη-
5 τοῖς καὶ φιλαρτοῖς. οὐ γάρ ἐγγύθεν ἔχει τὴν τροφὴν ἐπιφρένουσαν, οὐδὲ ἐν τῶν στοιχείων, ἐν οἷς ἐσπάρη καὶ ἐρυτεύθη, ἀλλὰ δεῖ πορίζεσθαι αὐτὰ καὶ τοις μετέπειναι τοῦτο δὲ πῶς ἀν ὑπῆρχεν αὐτοῖς ἄνευ αἰσθήσεως, εἰ μὴ καὶ πόρρωθεν προσώρα τὰ οἰκεῖα καὶ τὰ ἀλλότρα, ὡςτε ἐπὶ μὲν τὰ κυνέτοις,
ἀπὸ δὲ τῶν ἀποτρέπεσθαι; καὶ οὐδὲ ἂν ἀκαρηγόνον διεσθῆσθαι μὴ προς- 20 10 αγριελλουσῶν αὐτοῖς τῶν αἰσθήσεων ἐφ' ὁ κινητέον καὶ ἐφ' ὁ μῆν. ὡςτε μάτην ἂν ἡ φύσις τοσαῦτα ζῶα παρήγει μὴ μελλουσα αὐτὰ προσέειν εἰς τὸ οἰκεῖον τέλος τέλος δὲ οἰκεῖον ἐκάστη τῶν γενητῶν ζῶον τὸ γεννητόν
οἰον αὐτό. τοῖς μὲν οὖν φυτοῖς καὶ μονάρμοις οὖσιν ὑπάρχει τὸ τέλος τα-
τρέψεται γάρ καὶ γεννηταὶ ἐξ αὐτῶν οὐ μεταβαίνοντα διὸ τὴν τροφὴν, ἀλλ'
15 15 ἔχοντα παρακειμένην διὰ τῆς δυνάμεως τῆς θρεπτικῆς· τοῖς πορευετοῖς δὲ καὶ γεννητοῖς καὶ | τὴν τροφὴν ἔχοντεν πορίζουμένους ἀδύνατον μὴ προτέ- 226 ρον ἐγγίνεσθαι τὴν αἰσθήσιν τῆς τὸ ἀλληλούχης ψυχῆς καὶ τοῦ νοῦ. καὶ γάρ εἰ τιμωτάτη δύναμις τῆς ψυχῆς ἡ νοῦς, ἀλλ' οὐ διὰ νοῦ τρέψεται τὸ ζῶον,
ἀλλὰ διὰ γενετῶν καὶ ἀρχῆς, τούτοις μὲν οὖν διὰ τοῦτα ἀναγκαῖον ὑπάρ- 5 20 20 γειν αἰσθῆσιν. οὗτοι δὲ ἀγένητα μὲν καὶ ἀδια, κινητικὰ δὲ κατὰ τόπουν,
τούτοις οὐδὲ αμῶς ἡ αἰσθήσις ἀναγκαῖα. αἰτίᾳ δὲ ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ τούτων,
οὗτοι μηδὲν μάτην ἡ φύσις ποιεῖ τῶν τηλικούστων, ἀλλὰ πάντα τῇ ἔνεκά του 10
ἡ ὡς συμπτώματα τῶν ἔνεκά του, ὡς εἰποιεῖς ἀν τρύγας ἐν τισι μέρεσι τῷ
σώματος καὶ ἀκρογορδόνας· τοῖς δὲ ἀδιάνοις ζῶοις καὶ ἀγένητοις οὔτε προ-
25 γηρουμένως γερεῖ τῆς αἰσθήσεως οὔτε ὡς συμπτώματος· οὐ γάρ δεῖται
τροφῆς, καὶ ἀλλοι, εἰπερ ἔχοι τὴν αἰσθήσιν, διὰ θάτερον ἔξει τοὺν οὐντινά
ἡ ὡς τῇ ψυχῇ βέλτιον ἡ ὡς τῷ σώματι. οὐν δὲ οὐδέτερον· οὔτε γάρ ἡ
ψυχὴ μᾶλλον νοήσει, ἀλλὰ καὶ ἡττον ὑπὸ τῆς αἰσθήσεως ἐνογκλουμένη.
οὔτε τὸ σῶμα μᾶλλον διὰ τὴν αἰσθήσιν. ὡςτε ἀμοιρα αἰσθήσεως μᾶλλον 20
30 τὰ ἄκρα τῶν ζώντων, τὰ φυτὰ λέγον καὶ τὰ στερα, τὰ μὲν οὐτι γείρω τῆς
τοιαύτης δυνάμεως, τὰ δὲ οὐτι βελτίων, ἀμφοτὲ δὲ διὰ τὸ μὴ δεῖται πορισμοῦ
τροφῆς, ἀλλὰ τὰ μὲν ἐγγύθεν ἔχειν, τὰ δὲ διάλογος μὴ δεῖται. τὰ μέντοι τα-
γε μεταξὺ σύμπαντα ζῶα, καὶ οὗτα στελέστερα αὐτῶν καὶ οὗτα τελείστερα,
ταῦτα δὲ οὔτε οἵτα φιλαρτὰ καὶ κινητικὰ κατὰ τόπουν δεῖται πρὸς διαιρούγην
35 καὶ σωτηρίαν τῆς αἰσθητικῆς δυνάμεως.

Ταύτη τοι καὶ τὸ σῶμα οὐδενὶς τῶν τοιούτων ἀπλοῦν, ἀλλ' ἐν με-
σήτητι κεκρυμένον τῶν πρώτων ἐναντιώσεων, ὡςτε δύνασθαι ἀπτικὸν εἶναι. 227

3 ἀναγκαῖα post ζῶσι Q

4, 5 γεννητοῖς C

8 τὰ (post μὲν) a: τὸ PQC

9, 10 προσαγγελλουσῶν] alt. λ supraser. P 10 αὐτοῖς scripsi: αὐτὰ post ἐφ' ἡ

add. τε Cs 15 post διὰ add. τὴν Q

20 ἀγένητα P¹QC: ἀγένητα Pas

κινητικὰ ex κινητὰ Q κατὰ ex καὶ Q

24 ἀγένητοι P¹QC: ἀγενήτοι Pas

26 ἔχει Cs 30 ζώντων Q¹C: ζῶων PQ

γείρω C: χωρὶς PQ 37 κεκρα-

μένον Q¹C: κεκραμένον PQ

άφη δὲ καὶ διὰ τάδε ἀναγκαιοτάτη τοῖς γενητοῖς ζώοις· ἐπεὶ γάρ τὸ ζῶον 227 σῶμα ἔμψυχόν ἐστι, σώματι δὲ ὅντι αὐτῷ ἀνάγκη ἀπτεσθαι τὸν πελαζόντων 5 σωμάτων, ἀνάγκη διὰ τοῦτο τῷ ζῷῳ καὶ ἀπτικῷ εἶναι καὶ κρίνειν τὸ τε οἰκεῖον καὶ τὸ ἀλλότριον, εἰ μέλλου σώζεσθαι. οὐ γάρ ὥσπερ τὰ ἄψυχα λέγεται 5 ἀπτεσθαι ἀλλήλων τῷ μηδὲν εἶναι τὸ μεταξύ, τοῦτο καὶ τοῖς ζώοις ἀπόγρη, ἀλλ’ ἡ τῶν ζώων ἀφὴ κρίσις ἐστι καὶ ἀντιληφθεὶς τοῦ θιγγάνοντος. αἱ μὲν 10 οὖν ἄλλαι αἰσθῆσεις δὲ ἐτέρων αἰσθᾶνται, ἡ δὲ ἀφὴ διὰ τῆς σαρκὸς ἡ τοῦ ἀνάλογον, ὥστε εἰ μὴ κρίνει τὰ βλάπτοντα καὶ τὰ ὡφελοῦντα, οὐ δυνή- 15 σεται τὰ μὲν φεύγειν τὰ δὲ λαμβάνειν, τοῦτο δὲ ἀδύνατοῦντα ἀδύνατης 15 καὶ σώζεσθαι. ἀπτεται μὲν οὖν καὶ τὰ φυτὰ τῆς τροφῆς, ἀλλ’ ἔστι τῶν ἄψυχων ἔττις ἡ τούτων ἀφὴ· μόνιμα γάρ ἔστι κατὰ τόπουν· διόπερ οὐδὲ 20 γεύσει προσχρῆται, ὅτι μάτην ἀν ἐχρῆται, φεύγειν γάρ οὐχ οἰά τε τοὺς λυποῦντας χυμούς. οὗτον δὲ καὶ φιθίρεται ῥαδίως ὑπὸ τῶν ἀπτῶν ὅσα 20 ἀλλότρια. τὰ δὲ ζῶα πρωτέρᾳ γρῆται τῇ γεύσει τῆς τροφῆς, καὶ διὰ τοῦτο 25 οὖν ἡ ἀφὴ αὐτοῖς ἀναγκαῖα· καὶ γάρ ἡ γεῦσις ὥσπερ ἀφῆ· τροφῆς γάρ ἡ γεῦσις ἡ δὲ τροφὴ σῶμα ἀπτόν· σώματι γάρ τρέφεται σῶμα, ψύχος 25 δὲ καὶ χρῶμα καὶ ὅσμη οὐ τρέφει οὐδὲ ποιεῖ αἴσχησιν οὐδὲ φιθίσιν. αὐται μὲν οὖν ἀναγκαῖαι τῷ ζῷῳ, καὶ φανερὸν ὅτι οὐχ οὔρον τε ἀνεύ ἀφῆς εἶναι 30 ζῶον, κανὸν τέλειον κανὸν ἀτελὲς ἦ· τὰ γάρ καλούμενα ζῷφυτα διὰ ταῦτα 35 κεκοινώνηκε τοῦ ζῶος | πως εἶναι. αἱ δὲ ἄλλαι τοῦ εὗ ἔνεκα καὶ γένει ζῶον 228 ἔρη οὐ τῷ τυγχόντι, ἀλλὰ τοῖς τελειοτέροις καὶ πορευτικοῖς. ταῦτα γάρ εἰ μέλλοι σώζεσθαι δεῖ πόρρωμεν προστιθάνεσθαι· ἂ τε φευκτέον αὐτοῖς καὶ ἡ διωκτέον· διόπερ ἀκοή καὶ ὄψις καὶ ὑστρηφησις πρὸς τοῦτο αὐτοῖς ὑπηρε- 5 τοῦσι· διὰ γάρ τοῦ μεταξύ, ὑπὸ τοῦ μεταξύ δὲ τὸ ζῶον. ὥσπερ γάρ ἐν 25 τοῖς κατὰ τόπουν ὠθησότε τε καὶ ὀθησόμενοις, δεῖται διὰ πολλῶν ἡ κίνησις ἦ, τὸ μὲν πρῶτον ὠθεῖ μὴ ὠθησόμενον, τὸ δὲ ἐσχατον τὸν μόνον ὠθεῖται, τὰ μέσα 10 δὲ καὶ ὠθεῖ καὶ ὠθεῖται, καὶ ἔστιν ἐνίστε μὲν ἐλάττων ἐνίστε δὲ πλείω τὰ μέσα, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς ἀλλοιώσεως· πλὴν ὅτι μένοντος ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τοῦ ἀλλοιοῦντος ἡ ἀλλοιώσις ἐπὶ πολὺ δικυνεῖται τῶν γε πεφυκότων δια- 30 διδόναι τὸ πάθος, οἷον εἰ μέν τις εἰς κηρὸν βάψει τὸ γλύμα μέγρι του 15 κινεῖται, καὶ δέχεται τὸ σημεῖον μέγρι τοῦ βάθους τοῦ ἔαυτοῦ, λίθος δὲ οὐδὲ ὅλως κινεῖται ὑπὸ τῆς σφραγίδος προσενεγμείσης, ἀλλ’ ὅδωρ μέγρι πόρρω, ὥστε καὶ ὀρᾶσθαι δὲ αὐτοῦ τὸ γλύμα τοῦ δακτύλου· ὃ δὲ ἀλήρ 20 ἐπὶ πλεῖστον κινεῖται καὶ πάσχει, ἐὰν ἀθρυπτος μείνῃ καὶ εἰς. διὸ καὶ περὶ 35 ἀνακλάσεως βέλτιον οὕτω νομίζειν, ἡ τὴν ὄψιν ἐξιοῦσαν ἀνακλάσθαι· πιθα- νώτερον γάρ τὸν δέρα πάσχειν ὑπὸ τοῦ σχήματος καὶ τοῦ χρώματος 25 μέγριπερ ἀν δύνηται εἰς μένειν, ὥσπερ ἐπὶ τῶν λείων καὶ λαμπρῶν· διὸ πάλιν οὕτος τὴν ὄψιν κινεῖ, ὥσπερ ἀν εἰ ἐν κηρῷ σημεῖον διεδίδοτο μέγρι τοῦ πέρατος.

1 γενητοῖς Cs

4 μέλοι Q post τὰ add. ἄλλα Qs

14 καὶ om. C

19 ζῷοφυτα Cs

22 μέλλει εἰ μέλλοι (aut contra) Q: μέλλοι s 27 ὠθεῖ

καὶ post add. Q

28 καὶ desideratur ap. Arist. 34 μείνη etiam Arist. SUNy:

μένη Arist. rell.

35 ἀνακλάσθαι] ἀνα expunxit P 38 post εἰ add. τὸ Cs

post ἐν add. τῷ Cs

13. Ἐάλλ' οὐ γέ λόγος καὶ τοῦτο ὥρμηται προσαποδεῖξαι, οὗτοι οὐκ 229 οἵνις τε ἀπλοῦν εἰναι τὸ τοῦ γενητοῦ ζώου σῶμα, λέγω δὲ ἀπλοῦν ἐκ τῶν τριῶν τούτων τινός, οἷον πύρινον ηὔδατίνον ηὔδερινον (τὸ γάρ θεῖον σῶμα χωρὶς ἔστω ἐν εὐφρημάτῳ)· ἀφὴν γάρ οὐκ οἴνος τε εἰναι ἐξ ἀπλοῦ σῶματος, οὐδὲ ἀλλ' ἐν μεσότητη κεχραμένου, καὶ οἶσα ἐκ τῶν ἀπλῶν στοιχείων ἐδείκνυτο αἰσθητήρια, τῶν ἀλλων αἰσθητῶν ἐδείκνυτο πλὴν τῆς ἀφῆς, οἷον ζύμεως καὶ ἀκοῆς καὶ διστρῆσσεως ὅδωρ καὶ ἀνέρ. καὶ ταῦτα ἐδεῖτο μὲν τοῦ θιγγάνειν, οὐκαντῶν δὲ δημαρτιθιγγάνοντα τὴν κρίσιν ἐποιεῖτο τῶν αἰσθητῶν, 10 ἀλλ' ἑτέρουν σώματος μεταξὺ διακονοῦντος, τὴν δὲ ἀφὴν αὐτῶν ἀπτεσθαι τῶν αἰσθητῶν ἀναγκαῖον. καὶ γάρ τούνομα αὐτῆς ἐκ τοῦ ἀπτεσθαι καὶ θιγγάνειν. τὸ τοίνου συμβατίνον ἐτοῦ λόγου συγχωρητέον· εἰ γάρ ἀναγκαῖον μὲν τὴν ἀφὴν τοῖς ζώοις ὑπάρχειν, ταῦτην δὲ οὐκ οἴνος τε ἐκ τινος εἰναι τῶν τριῶν τούτων στοιχείων, οὐδὲ δὲν τὸ τοῦ ζώου σῶμα ἐκ τινος εἴη τῶν εἰρημένων. ἀλλὰ ἀρά γῆς; ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ταῦτης ὁ αὐτὸς λόγος, 15 οὗτοι ἔστιν ηἱ ἀφὴ μεσότητης ἀπατῶν τῶν ἀπάντων ἐναντιώτεσσον οὐδὲ μόνον φύγροτητος καὶ θερμότητος, ἀλλὰ καὶ ἔηροτητος καὶ ὑγρότητος τῶν ἐν τοῖς ἀπλοῖς στοιχείοις. κέκραται γάρ ἐξ ἀπάντων ὑπὸ τῆς φύσεως η μέλλουσά γε ἀπάντων αὐτῶν ἀντιλήψεσθαι, γῆ δὲ καθ' ἔαυτὴν ἀναισθητάτων τῶν στοιχείων. τεκμήριον δέ· καὶ γάρ τὰ ἡμέτερα μέρη οἶσα γῆς πλείσιον καὶ 20 τὰ φυτὰ διὰ τοῦτο οὖν αἰσθάνεται, οὗτοι γῆς πλείσιοι. οὖν ἄρα ἀπλοῦν τὸ τοῦ ζώου σῶμα. πάλιν δὲ διατὰ | λέγω τοῦ ζώου, τοῦ γενητοῦ λέγω· τούτῳ 230 γάρ καὶ τὴν ἀφὴν ἀναγκαῖον δὲ λόγος ἐξεῦρε, τῷθιμείῳ δὲ μάτην δὲν ὑπῆρχεν ἀφῆ· κινεῖται γάρ δι' ὄμοιειδοῦς τὸν δεῖ γρόνον. ἀλλ' οὐδὲ γενῆς οὐδὲ διστρῆσσος οὐδὲ δὲ ἀκοῆς· οὔτε γάρ χυμὸς ἔκει οὔτε ἀνέρ, ἀλλ' οὐδὲ δὲν 25 χρῶμα· τοῦ γάρ γάριν ἀντιλήψεται τῶν χρωμάτων; ἀλλ' ἔτερον εἰδος ζώου τὸ θεῖον σῶμα πολλῷ ἔμεινον καὶ ἀλλον θεῶς τρόπον ἀντιλαμβανόμενον τῶν αἰσθητῶν, δηπερ τὰ γεννῶντα τῶν γεννωμένων. ήμεις 30 μὲν οὖν καὶ ζῶον λέγομεν καὶ ἀμεινον αἰσθητῶν τὸ θεῖον σῶμα· οὐ δὲ ζῶον μὲν αὐτὸν εἰναι τιθέμενοι, ἐκ πυρὸς δὲ εἰναι λέγοντες καὶ τροφῆς 35 γρῆσθαι, λεγέτωσαν ηἱ πῶς οἴρον τε ζῶον τρέφεσθαι χωρὶς γεύσεως, ηἱ πῶς γεύεσθαι χωρὶς ἀφῆς ηἱ καὶ τὰς ἀλλας ἔχειν αἰσθησεις χωρὶς ἀφῆς ηἱ τὴν 40 ἀφῆν δύναται εἶναι δι' ἀπλοῦ σώματος.

Πέρφρητε τούνον ἡμῖν ηἱ ἀνάγκη δι' ηἱ ταῦτης μάνης στερισκόμενα τῆς αἰσθητῶν εὐθὺς ἀποθηγάσει τὰ ζῶα· οὔτε γάρ τὴν ἀφῆν ἔχειν δύναται, 45 διατὰ μὴ ζῶον ὑπάρχῃ, οὔτε ζῶον εἰναι, διατὰ μὴ ἔχῃ τὴν ἀφῆν, ἀλλ' εἴτε αὐτῇ πρώτη τῶν αἰσθητῶν τῷ ζῷῳ ὑπάρχουσα καθὸν ζῶον καὶ διὰ τοῦτο τῶν μὲν ἀλλων αἰσθητῶν αἱ ὑπερβολαὶ οὐ τὸ ζῶον φθείρουσιν

3 οὐδέτετον] v. (prius) eras. P: ινον in ras. Q: ἀφέρινον] v. (prius) eras. Q
 θεῖον Q¹: θεῶν PQ(?C 15 διτι] έτι C 16 ψυχρότητος καὶ θερμ. ἀλλὰ κ. ξηρό.
 C: ψυχρ. κ. ξηρ. ἀλλὰ κ. θερμ. PQ 18 ἀντιλήψεσθαι] ντιλ in ras. Q² 19 post
 γάρ add. καὶ Cs 21 τοῦ (post λέγω) om. Q γεννητικοῦ C: γεννητικοῦ as
 27 ante ήμεις add. ηἱ P 28 λέγωμεν as οἱ οὐ Q 32 εἶναι δύναται Cs
 36 ζῶω] πρώτων Q

ἀλλὰ τὴν αἰσθησιν, οἷον χρώματος ὑπερβολὴ τὴν ὄψιν, ψόφου δὲ ὑπερβολὴ²³⁰
 τὴν ἀκοήν, καὶ ὁ σμῆνος ὄμοιός τὴν ὕσφρησιν. ὅταν δὲ λέγηται ὑπὸ τῆς
 βροντῆς ἐπειδόμενοι τὸ ζῶον, οὐκ ἀδηλον ὅπως λέγεται· οὐδὲ γάρ η βροντὴ²³¹
 οὐδὲ ὁ ψόφος ἔπληξεν, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα καὶ ὁ | ἀήρ, οὐδὲ τὸ χρῶμα²³¹
 5 ἔξεπληξε τὸ ζῶον ἀλλ' ὁ φόβος ὁ τοῦ χρώματος τῷ σώματι τροπὴν
 ἔμποιησας. οὐδὲ η ὁσμὴ ἀλλὰ τὸ κυνηγηθὲν ὑπὸ τῆς ὁσμῆς, καὶ ὁ χυμὸς
 δὲ οὐκ η χυμὸς ἀλλ' η ἥψιτο τῶν κυρίων μερῶν. αἱ δὲ τῶν ἀπτῶν 5
 ὑπερβολαὶ τὸ ζῶον οὐ κατὰ συμβεβηκός ἀναροῦσιν, ἀλλ' ὅταν ὑπερβάλῃ
 τὴν θερμόδν η τὸ ψυχρὸν η τὸ σκληρόν, ταῦτα διαφίεσθε τὸ ζῶον, καὶ λίγην
 10 εἰκότως παντὸς μὲν γάρ ἐν ὑπερβολῇ αἰσθητοῦ φθείρεται τὸ αἰσθητήριον,
 τῆς δὲ ἀφῆς αἰσθητήριον δῆλη η σάρξ καὶ ὅλον τὸ σῶμα τοῦ ζῶού καὶ οὐ 10
 μέρος τι ἀφωρισμένον. ὅταν οὖν φθείρεται τὸ σῶμα, φθείρεται τὸ ζῶον.
 ἔφηγ δὲ καὶ πρότερον ἥδη, ὅτι τῶν πέντε αἰσθησιν αὕτη μόνη πρὸς τὸ
 ζῶον εἶναι ἀπόγρηγρη, αἱ δὲ τέσσαρες πρὸς τὸ εὖ εἶναι, ὡστε η μὲν ἐκείνων¹³
 15 φθιορὰ τοῦ εὖ εἶναι φθιορά, η δὲ τῆς ἀφῆς τοῦ ζῶον εἶναι. ἐπεὶ τὴν γε
 ὄψιν· ἔχει τὸ ζῶον οὐ διότε ζῶον, ἀλλ' ὅτι ἐν δέρι διαιτώμενον η ὅδοι
 καὶ διώσις ἐν τῷ διαιτανεῖ· τὴν δὲ γεῦσιν ἵνα τὸ ἤδον καὶ τὸ λυπτήρὸν δια-²⁰
 γιγνώσκῃ τὸ ἐν τροφῇ, καὶ τὸ μὲν φύγῃ τὸ δὲ διώκῃ πρὸς γάρ τὸ
 τρέσσεσθαι μόνον η θερπτικὴ δύναμις ἥρκεσεν ἄν, ἔσπερ καὶ τοῖς φυτοῖς·
 20 ἀκοὴν δὲ πρὸς τὸ σημαίνεσθαι τι αὐτῷ· γλῶτταν δὲ διυσπεν ἔνεκεν καὶ πρὸς
 τὴν γεῦσιν καὶ πρὸς τὸ σημαίνειν ἔτερῳ.

Τέλος τῆς Θεμιστίου παραφράσεως τῶν Ηερὶ ψυχῆς Ἀριστοτέλους. 25

7 ἀπτῶν C: ἀπλῶν PQ

8 ὑπερβάλλῃ Cs

12 τὸ (ante σῶμα) om. Q

13 post αὕτη add. μὲν C

17 καὶ prius] η Cs

18 post πρὸς supraser. μὲν C

22 τῆς om. Q

Θεμιστίου παραφράσις εἰς τὸ περὶ ψυχῆς Ἀριστοτέλους. Τέλος as: sub-

scriptione caret C

I N D I C E S

I INDEX VERBORUM

Verba asterisco notata desiderantur in lexicis

Αγαθός 80,4 103,35 111,23 al. (ἀληθινόν oppr. φανέμενον) 119,20 (πρῶτον, ἀπλῶς, ἀδύνατον oppr. ἐν μέρει, τινί, ποτέ, πρὸς τόδε) 119,23 sqq. (πρακτόν) 120,30.33 — ἀμενινὸν 51,14 τὰ ἀμενίων 119,15 βέλτιων 35, 38 sq. 36,12 123,27.31 τὸ βέλτιον καὶ κρείττον ψυχή 34,22 cf. 25 βέλτιον οὐτωνομίζειν 124,35 βέλτιστε ironice 16,39 κρείττων φύσει 121,37 122,2

ἄγαλμα 5,14

ἄγαπάν 48,29 56,1 ἄγαπητόν σαφεστέρους γῆνεσθαι 19,27 ἄγαπητῷς 61,31

ἄγασθαι 1,6

ἄγγειον 63,18 ἐν ἀγγείῳ (eoni. ἐν τόπῳ) 17,3,6

ἄγγειά 85,30 86,34

ἄγγέλλειν 86,2 87,9

ἄγειν pass. 40,10 121,27

ἄγένητος (νοῦς) 108,33 Theophr. 102,28 108,26 (ζῶα, eoni. ἀδιά) 123,20.24

ἄγευστος 69,2 71,7 (διττόν) 71,15 τρίτος τρόπος ἀγέντων 71,17

ἄγκιστρον 74,12

ἄγνοεῖν 6,15 8,1 18,20 88,1,3

ἄγνοια (opp. σύνεσις) 34,11 (opp. γνῶσις) 55,27 (opp. ἐπιστήμη) 55,33 56,10 88,4

ἄγορά Arat. 35,31

ἄγνια Arat. 35,30

ἄγγινοια 20,3

ἄγωγή. λόγος μὴ τὴν ἀγωγὴν ἔχων ὡγυῆ 6,11

ἀγωγήσειν. ἀγωνιστέον 19,30

ἀδεήσει. δεδέσαι τὰ ἀδεῖ 7,15

ἀδηλος 7,6 65,38 τὰ ἀδηλα ὅπως ἔγειτ 89,9

ἀδηλον εἰ 73,19 οὐκ ἀδηλον δὲ 43,23 (νός) 46,2 οὐκ ἀδηλα ὅπως λέγεται 125,3 ἀδιαβλητος 6,28

ἀδιαίρετος 21,8 86,9.12.26 (τόπος) 31,33 (γρόνος) 85,32 ἀδιαίρετος ἢ στιγμὴ καὶ διαιρετή 86,23 (eoni. τάντόν) 85,31 (eoni. ἀπλόν) 109,5 λέγεται διχῶς 110,5 (τόπῳ καὶ ἀριθμῷ) 86,11 (φύσει καὶ καθ' ἐντάξι, opp. τῇ στερήσει τοῦ συνεχοῦς) 111,15 ἐν πᾶσι τοῖς διαιρουμένοις ἔνεστι τι καὶ ἀδιαίρετον 110,37 sqq.

ἀδιανόητος 32,21

ἀδιάρθρωτος 122,11

ἀδιάφορος (eoni. ἀμερής) 31,10

ἀδιάκτος 104,1

ἀδυνατεῖν 62,34 63,17 114,15 124,9

ἀδύνατος 62,14 τρόπος τοῦ ἀδυνάτου 71,21 ἀναζωγραφήσεις τῶν ἀδυνάτων 90,32 (eum inf.) 71,33 74,12 79,14.16 ἀδύνατον eum acc. e. inf. 86,14

ἀεί. τοῦ ἀεὶ μετέχειν 50,9 τὸν δεῖ γράνων 125,23

ἀερίνος 73,25 76,12 125,3

ἀήρ. φαθυρός κατὰ φύσιν καὶ εὐδαιμόνετος 64,11 εὖθυπτος εὐδαιμόνετος εὐεικτος 64, εὐδαιμόνος 63,25 eius partes in videndo 59,11 sqq. (θενέρως διαφανές) 59,15 in audiendo 63,10 sqq. (ἢ ἐν τοῖς ὠσάν) 64, 16 sqq. 65,6 sqq. 65,16 75,17. 22 79,34 in odorando 69,6 sqq. πάσχει ὑπὸ τοῦ σχήματος καὶ γράμματος 124,36 ὑπὸ φύσου καὶ ὑπὸ ὀρμῆς 79,21 — anima secundum Anaxim. Diogenem al. 13,24 — ei. εἰς, καθαρός, κενός, κύριος.

- ἀθανασία 106,29
 ἀθάνατος 37,30 103,11 sqq. 107,28 sq.
 ἀπαύγει καὶ διὰ τοῦτο ἀθάνατος 30,17
 (ἐνέργεια) 99,38 (ἴμεις) 102,8 (ὁ νοῦς
 ποιητικός) 102,35 — βελτίω καὶ ἀθανα-
 τωτέρων 36,12
 ἀθροις. πατασχεῖν ἀθροιν (τὸ νοούμενον)
 30,34 ἀθρόον προσπεσεῖν (τὸν δέρα) 63,
 14 ἀθρόως 29,19 60,26 100,9
 ἀθροπτος 64,31 124,34
 αἴγλη Emped. 33,13
 ἀδίοις (ἀγαθόν) 119,24 (ἐνέργεια) 99,35
 (ζῶν) 5,19 123,20,24 (θέος) 103,11 (zi-
 νησις) 19,5 (σῶμα) 59,14 τὸ ἀδίον 46,5
 50,17
 ἀιδιότης 50,18 103,26
 αἷμα ἡ ἐχάρτη τροφή 52,25 anima Critiae
 13,35, 36
 αἱρετός 121,23, 26
 αἰσθάνεσθαι expl. 79,24 sqq. τὸ αἰσθάνε-
 σθαι λέγομεν διγῶς 55,3 sqq. cf. 83,23
 φ. αἰσθανόμεθα διγῶς λέγεται 46,12 (κατὰ
 συμβεβηκός) 81,21. 28, 29 (τίνος) 47, 21
 67, 23. 35 68,2 al. (πάσας τὰς διαφοράς)
 64,27 (τὸ λευκόν τοῦ μέλανος διαφέρον)
 84,38 (ῷ) 116,6 (ὅτι) 83,11. 12 87,11 —
 αἰσθεσθαι 56,24 ?
 αἰσθημα 89,80 92,30. 40 113,15. 34 116,9
 αἰσθητις. περὶ αἰσθήσεως 54,3 sqq. εἰus
 ἐνέργεια expl. 112,26 sqq. (ἀλλοιωτις τις)
 50,35 (μεσότης τις) 77,9 (ξεις χριτική)
 89,33 λόγου αἱ αἰσθήσεις 84,25 δεκτικὸν
 τῶν εἰδῶν 77,28 ἡ μία αἰσθῆσις 82,13.
 34 (dist. αἱ πέντε) 87,5 sqq. διγῶς 89,
 37 sqq. (dist. ἐπιστήμη) 56,18 (dist. λόγος,
 διάνοια) 87,17 88,10 sqq. (dist. φαντασία)
 89,35 sqq. 91,36 sqq. (dist. δρεῖς αἰσθη-
 τική) 113,25 sq. (dist. αἰσθητήρων) 78,
 15 sqq.
 αἰσθητήριον 7,18 54,22 sqq. 68,17 69,29
 al. (χινεῖται) 62,10 (φθείρεται) 126,10
 (τῆς ἀρῆς) 72,37 77,6 126,11 (τῶν ἀπτῶν)
 74,22. 23 76,4 τὸ πρὸ τῆς σαρκὸς αἰσθη-
 τήριον 84,12 (τὸ ἐντός) 75,7 (πρώτων)
 78,14 85,7 75,26 (ἐκ τῶν ἀπλῶν στοιχείων)
 125,6
 αἰσθητικός. τὸ αἰσθητικὸν 4,29 54,31 75,
 13 84,7 117,10 119,1 119,32 (dist. τὸ
 αἰσθητόν) 56,30 (ζῶν) 56,16 (οὐσία) 3,26
 (σῶμα) 43,5 (φαντασία) 121,21 v. δύναμις,
 ψυχή — αἰσθητικότερος (νεῦρα) 14,1
- αἰσθητός. εἰδη τῶν αἰσθητῶν 54,9 (dist.
 αἰσθητικόν) 56,30 (dist. νοητά) 115,12 sqq.
 τὰ ἀπλῶς αἰσθητά 58,6 (syn. τὰ καθ'
 αὐτά αἰσθητά) 57,15 sqq. (opp. τὰ πατὰ
 συμβεβηκός αἰσθητό) 58,5 sqq. 87,30,35
 τὰ καθ' ἔκαστον αἰσθητά 99,4 (κυρίως)
 57,17 — v. ἴδιος, κοινός.
 αἰσχύνεσθαι. οὐκ αἰσχύνονται ὄμολογεῖν
 23,11 οὐκ αἰσχύνονται ποιεῦντες 34,23
 αἴτημα 60,33
 αἴτια 40,7 46,19 53,7 63,14 al. (ἀμυδρά,
 σικαρά) 7,9, 12 (κινητική) 119,3 (πλεονα-
 γῆς λέγεται) 50,27 sqq.
 αἴτιᾶςθαι τί τινός 51,17
 αἴτιος. τὸ αἴτιον τινός 44,7 58,33 59,37
 61,2 70,4 al. αἴτιον δὲ ὅτι 67,29 114,19
 118,15 (τὸ πρώτον) 112,1 Theophr.
 (coni. ποιητικόν, opp. θηλη καὶ δύναμει)
 108,21
 ἀκαλυφής 69,34
 ἀκάματος 99,38
 ἀκαρής. οὐδὲ ἀκαρῆ γρόνον 123,9 ἀκαρεῖ
 18,12 92,28 112,4
 ἀκίνητος 53,31 65,14 sq. 84,9. 10 118,2
 ἀκμή 42,22 53,4 118,7 122,24
 ἀκοή 57,22. 26 80,18 83,37 84,4. 24 124,
 23 125,7. 14 126,20 περὶ ἀκοῆς 63,1 sqq.
 ἐν ταῖς ἀκοαῖς 67,16
 ἀκούμητος 41,16
 ἀκοινώνητος λόγου 90,25
 ἀκολουθεῖν (Ἀριστοτέλει) 1,2 49,36 (λόγῳ)
 36,14 (παραδείγμασιν) 17,30 25,38 (φαντα-
 σίαις μᾶλλον ἢ ἐπιστήμαις) 118,26 ἀκο-
 λουθεῖ τοῖς . . τιθεμένοις συγχωρεῖν 22,7
 sim. 13,3 115,36 ἀκολουθεῖ τῇ εὑφυίᾳ
 τὸ τέλος 96,17
 ἀκολούθησις 6,23
 ἀκολουθία ἀναγκαῖα (opp. ἐνδεχομένη) 6,
 26 sqq. (τῶν λεγομένων) 29,36
 ἀκόλουθος. ἀκόλουθον (syn. ἐπόμενον) 16,
 14 83,5 101,3 (opp. μαχόμενον) 95,18
 (λύσις) 101,3 (ἀπόρημα) 101,12 (ζήτημα,
 coni. ἀναγκαῖον) 104,20 ἀκόλουθον cum
 acc. e. inf. 102,13 115,4
 ἀκούειν ϕόρου 65,22 76,24 ϕόρους 73,16
 Ἀριστοτέλους 76,20,24 cf. 102,34 *accipere,*
interpretari πῶς τὸ πάσχειν ἀκουστέον 56,
 31, 34 94,8 111,14 ἀπλούστερον ἀκούειν
 τοῦ πάσχειν 54,5. 11 75,12 (?)
 ἀκούσιος 89,7
 ἀκουστικόν τοῦ ἀκουστικοῦ ἐνέργεια 84,16

- ἀκουστικός 76,37 (δύναμις) 77,15 (ἐνέργεια) 49,26 84,15
 ἀκουστός, τὸ ἀκουστόν 56,19 68,30 79, 15,17 τὸ κατ' ἐνέργειαν, τὸ δυνάμεις ἀκουστόν 83,37, 39 84,4, 24
 ἀκρασία 122,2
 ἀκρατής 118,20 119,15
 ἀκρατος (ψόφοι) 84,26, 31
 ἀκρίβεια 1,13, 20 67,37 68,9 δι' ἀκρίβειας 121,3
 ἀκριβής αἰσθητις 68,8 στροφης 67,30 68, 27 δύναμις τῆς ψυχῆς 46,9 (σημεῖον) 72,38 τὸ ἀκριβές 1,15 18,19 ἐπ' ἀκριβές 15,15 76,35 ἀκριβῶς accurate 43,31 54,19 56,2 64,26 70,8 102,10 (ἀκριβέστερον) 38,31 48,36 84,37 88,16 89,25 *proprié, re vera* 11,25 15,3 57,12 89,34 102,11 111,25 112,4 (opp. κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο) 100,1
 ἀκριβολογεῖσθαι 21,30
 ἀκριτος 78,11
 ἀκροάσθαι τοὺς ἀκροωμένους *lectores* 39, 23
 ἀκρον. τὰ ἄκρα *proprie* 74,10 (ἐν τοῖς αἰσθητοῖς) 77,9 sqq. 84,29 τὰ ἄκρα τῶν ζώντων 123,30 ἔσχατον καὶ ἀκρότατον τῶν εἰδῶν 100,35
 ἀκρογορδῶν 123,24
 ἀκτίς 9,16
 ἀλήθεια 60,31 89,34 112,9
 ἀληθέας 54,30 89,5, 32 90,16, 20 91,3, 7,25 93,8 112,9
 ἀληθής (αἰσθητις) 90,8 δέξα 91,11 τὸ ἀληθέας 112,12 sq. 114,5 sqq. 116,16 τὸ ἀπλῶς ἀληθέας 112,9 114,7 τὸ ἀληθέας εἶναι τὸ φανόμενον τῇ αἰσθήσει Αναχα-
 goras 9,38
 ἀληθινός 11,23 91,8 119,20
 ἀλίσκεσθαι. ἐάλωκεντι τινός *amare* 101, 15
 ἀλλά. οὐδεὶς ἄλλος ἀλλ' ὁ φυσικός 8,6 92,33 (apodosin incipit post εἰ καὶ) 70,22 (post καὶ γάρ εἰ) 80,7 92,33 96,30
 ἀλλοιοῦν 15,8 52,13 54,7 sq. al. δόν τρόποι τοῦ ἀλλοιοῦθαι (eoni. πάζεν) 56,8 sqq.
 ἀλλοίωτις 15,30 54,10 55,38 56,3 81,33 112,27 117,26 124,28 sq. (τρόπος τῆς νοῦσεως) 50,32 (ἡ κατὰ μάθησιν) 55,26
 ἀλλος. ἀλλο τὸ ἥδον τοῦ ἀγαθοῦ 113,13 τὸ ἀλλο καὶ ἄλλο 18,26 22,17, 18 112,28
 ἀλλως 108,16 ἄλλως . . ἄλλως 77,17 καὶ ἄλλως 76,12 123,26 καὶ γάρ ἄλλως 118,22
 ἄλλως τε 19,29 80,3 ἄλλως τε καὶ 79,2
 ἀλλοτριονομεῖν 112,21
 ἀλλότριος (μεταξύ) 70,16, 19 71,3 80,31 sq. (χρῶμα, opp. οἰκεῖα) 59,11, 21 60,37 79, 4,38 τὸ ἀλλότριον (opp. τὸ οἰκεῖον) 45, 37 123,8 124,4
 ἀλλοφρονέων *Hom.* 10,2
 ἀλμη 79,19, 20
 ἀλμυρός 72,6
 ἀλμυρότερης 70,26
 ἀλογος (δύναμις) 10,34 11,5 (τὸ αἰσθητικόν, opp. λόγον ἔχον) 117,11, 14 Plato (αἰ-
 σθητις) 106,22 τὰ ἀλογα 107,9 τὰ ἀλογα ζῶα 67,10 82,35 88,25 90,24 107, 13 al.
 ἀλς. θλες δυνάμεις ὑγροί 71,1
 ἀμαρτάνειν 91,24, 27 κρίσεις ἡμαρτημένας 107,18 ἡμαρτημένως 93,5
 ἀμάρτημα 93,7
 ἀμαυροῦν (φῶς) ἀμαυρούμενον τῷ λαμ-
 προτέρῳ 61,29
 ἀμαύρωσις 30,14
 ἀμβλόνειν 42,23
 ἀμβλός 66,6, 8, 11
 ἀμεγέθης. ἀμέγεθες καθ' αὐτό 21,15
 ἀμειβεσθαι 101,14
 ἀμέλει 120,13
 ἀμελεῖν 26,32 35,4 91,9
 ἀμερής. νοῦς 21,1 (νοούμενα) 21,30 (κυή-
 ματα) 16,28 (ποιητής) 100,25 (χρόνος)
 110,24 (νόησις) 110,24 τὸ ἀμερῆ 21,35
 ἀμερεῖς 100,27, 25
 ἀμέριστος 100,26 τὸ ἀμέριστα (opp. τὰ
 μεριστά) 21,36 Plato (φύσις) 10,24
 ἀμέτοχος 34,15
 ἀμετρος 107,17
 ἀμήχανος 52,10 83,6 90,32
 ἀμιγής (ὁ νοῦς) 98,33 99,35 105,34 μᾶλλον
 ἀμιγής 106,9 Λαμαγορας 13,17 14,12 94,20
 ἀμικτος (χυμοῖ) 84,32 (πάσης ὅλης) 97,9
 (τῷ σώματι) 105,11, 29
 ἀμμος 63,29
 ἀμοιρεῖν 77,16 122,32
 ἀμοιρος. αἰσθητως 123,29
 ἀμορφία 112,3
 ἀμορφος (βλη) 10,30 τὸ ἀμορφον 111, 31
 ἀμόρφωτος. αἰσθητος 43,10

- ἀμυδρός (*αἵτια*) 7,11 (*αἰσθητά*) 95,1 (*διαφορά*) 77,25 (*ζωή*) 41,36 115,33 (*έρμοιστης*) 3,33 (*πληγή*) 95,2 ἀμυδρώς 107,10 ἀμφιενύναι (ἢ φύσις τὰ σπερμάτα) 42,12 ἀμφιεβητεῖν. περὶ τινος 26,24 38,22 pass. 41,39
 ἀμφιεβητήσιμος 2,11 33,27 (*πρός τι*) 91,27
 ἀμφότερος. ἀμφοτέρως 36,1
 ἀμφω. κατ' ἄμφῳ 37,31
 ἄν. οὗτος ἄν τις διαλέσει 72,21 ὥσπερ ἄν εἰ 58,10 99,15 106,7 124,38
 ἀνάγειν (εἰς τὰς ἀρχὰς τὴν ψυχήν) 14,8 εἰς ἔνα ποιητικὸν νοῦν ἀναγόμεθα 103,36 οἱ λόγοι εἰς τὸν νοῦν ἀνάγονται 106,30
 ἀναγκαῖος 45,21. 24 47,12 53,33 93,19 ἀναγκαῖος 62,2 78,20
 ἀνάγκη (scil. ἐστίν) c. inf. 1,18 36,18 53, 20 saepe — ἀνάγκη πᾶσα 40,12 ἐξ ἀνάγκης 37,17 93,19
 ἀναδέχεσθαι 63,34
 ἀναζωγράφησις 90,32
 ἀναζυμίατις. Heraclitus 13,27 16,25 18,14
 ἀναιμος (νεῦρος) 14,1 τὰ ἀναιμα expl. 66, 18 οὐκ ἔχει φωνήν ib. τὰ ἀναιμα ἀναι- σθῆται Critias 13,36
 ἀναιρεῖν (syn. διαφθείρειν) 126,8 (opp. τελειοῦν) 55,36 logice 6,13. 14
 ἀναιρεῖσθαι. logice 6,17. 18. 27. 31
 ἀναισθητος 13,37 77,35 122,35 ἀναισθη- τώτερος 78,55 ἀναισθητότατος 34,10 80, 24 125,18 passive 71,12
 ἀναισθητεῖν 10,1
 ἀνακάλυψις 70,5
 ἀνακάμπτειν 22,24 51,36
 ἀνακινάναι (pass.) 70,31
 ἀνακλῆν (pass. ἄλρ, φῶς) 63,36. 39 64,2. 3. 7 (ὅδις) 124,33
 ἀνάλασις 63,37 64,4. 5 expl. 124,35
 ἀναλαμβάνειν (τὸ εἴδος τοῦ αἰσθητοῦ) 57,8 91,37 *resumere orationem* 84,37 ἀνα- ληπτέον 8,24 47,9 85,37 113,33
 ἀναλέγειν (med. ἢ αἰσθηταις τοὺς λόγους τῶν αἰσθητῶν) 83,29
 ἀναλογεῖν. τὸ τοῖς ὅμμασιν ἀναλογοῦν 30,17
 ἀνάλογος. τῷ ἀγαθῷ ἀνάλογον αὐτὸν (τὸν ἥπιν) ποιεῖ 103,36 τὸ ἀνάλογον 42,8 70,24 76,21. 25 ἢ σάρξ καὶ τὸ ἀνάλογον 72,13 73,24 78,34 80,27 124,8 μορίου τινὸς τοῦ ἀνάλογον τῷ αἴματι 27,27 ἀνάλογον adv. c. dat. (εἶναι) 71,4 72,4
 94,5 (ἔχειν) 43,3 95,13 98,30 (ὑπάρχειν) 112,26 (χρῆσθαι) 68,7
 ἀναμάρτητος 91,18 112,20
 ἀναμάρττειν med. (ἢ κηρὸς τὴν σφραγῖδα) 92,17 (ἢ αἰσθηταις τὰ εἴδη τῶν αἰσθητῶν) 28,8 54,9 78,31 79,36 91,40 92,10
 ἀναμένειν 81,38
 ἀναμιγνύναι. pass. 70,31
 ἀναμιγνήσκειν 39,22
 ἀνάμνησις. αἱ ἀναμνήσεις πᾶσι ἀπὸ τῆς ψυχῆς 28,12 sqq. 19 sqq. Plato 107,1
 ἀναμφιεβητητος 37,23
 ἀνανεύειν (πρὸς τὸ φανέν ψεῦδος) 88,40 89,7
 ἀναντίληπτος 78,12 93,2 109,22
 ἀνάξιος 21,3
 ἀναπαύεσθαι (ἢ φύσις) 49,4
 ἀναπετανύναι pass. 69,36 70,3
 ἀναπλεος 74,11
 ἀναπλήρωσις 39,9
 ἀναπνεῖν 62,34 66,33 67,3. 12 sqq. 69, 14 sqq. 70,1 sqq. ἀναπνέομεν εἰσπνέον- τες καὶ ἐκπνέοντες 66,35 τὰ μὴ ἀνα- πνέοντα 35,19
 ἀναπνοή 66,35 67,1 117,25 παρὰ τὴν πρώτην ἀναπνοήν 35,19 Democritus τοῦ ζῆν ὅρον εἶναι τὴν ἀναπνοήν 9,20
 ἀναπνευστικός (ὄργανα) 67,4. 5 (μόρια) 67,23
 ἀνάπτειν 51,1
 ἀναπτος 77,24
 ἀναρροστία 24,26. 27
 ἀνάρροστος 78,23
 ἀναρρίπτειν 26,4
 ἀναστᾶν 69,31
 ἀναστρέφειν. φιλοτιμότερον ἀνέστραπται περὶ τὸν τόπον Ἀριστοτέλης 78,28
 ἀνατέλλειν (ἢ ἥλιος) 60,27
 ἀνατιθέναι. φί Πλάτων ἀνέθηκε τὸν διά- λογον 20,5 ἀνέθεμα ἐπισκέψασθαι 105,14
 ἀνατολή 60,32
 ἀναφέρειν. τὰ πάθη τῆς ψυχῆς εἰς ἀρμο- νίαν τινά 29,37
 ἀναφορά 28,6
 ἀναγώρησις 22,30 111,26
 ἀνδριάς 40,23. 35 96,2 sqq. 98,24. 26
 ἀνείδεος 111,31
 ἀνελίπτειν 28,14
 ἀνεμος 7,35 18,11 ἀνεμος μὴ κινούμενος ἀήρ ἢ ἀναθυματις 18,24
 ἀνέμφατος. πλήθινος ἀνέμφατος φύσις 3,10

- ἀνεξαπάτητος 57,20
 ἀνεπαίσθητος. ἀνεπαίσθητα λόγου καὶ νοῦ
 107,14
 ἀνεπιστημοσύνη 55,27 88,20
 ἀνεπιτήδειος 80,23
 ἄνευ. τὸν ὃν οὐκ ἄνευ λόγου 17,25
 ἄνέγειν med. τινός 69,2
 ἀνήκουστος 68,30 71,14, 20
 ἄνηρ. τάνδροι 32,35 οἱ ἀνδρες ἐκεῖνοι 11,21
 ἄνθελκειν 120,22
 ἀνθροΐς 105,31 106,14
 ἄνθρωπινος (ψυχή) 3,22 26,37 87,32 103,
 5, 13 107,8,10
 ἄνθρωπος def. 3,26 φρονιμότετον τῶν
 ζώων 68,10 μόνος νοῦν ἔχει 88,11 120,
 16 αἰσθάνεται χρόνον καθ' αὐτό 120,11
 Alexander (ποιητής τοῦ χρόνου) 120,18
 ἄνθρωπος collective sine articulo ἐν τοῖς
 χρόνοις αἰσθῆταις ζητοῦσι καὶ μάλιστα γε
 ἐν ἄνθρωπῳ 13,22 69,14 88,11 89,2
 120,11 ἄνθρωποι 118,28
 ἀντίαν (opp. τέρπειν) 113,8
 ἀντέναι. ἐπιτένειθαι καὶ ἀνίειθαι 7,16
 ἀντίος 121,25
 ἀντιστάναι. ἀνίσταθαι τὰ τεθνεῶτα τῶν
 ζῶν 16,18
 ἀντιγενέειν 11,9
 ἀντητος 102,17
 ἀνοιδαίνειν 27,16
 ἀνομοειδῆς 36,13
 ἀνόμοιος 54,17 55,14 77,22 95,18
 ἀνομοιοῦν. τοῖς ἐναντίοις ἀνομοιοῦσθαι 88,7
 ἀνόσφραντος 68,32 ἀνόσφραντον πολλαχῷς
 68,34 sqq.
 ἀνταυγεῖν. ἀνταυγοῦντα (coni. στιλπνά)
 68,37
 ἀντεξέτασις 121,22
 ἀντεπιστρέψειν 23,1
 ἀντιβάνειν 113,12 121,11
 ἀντικεῖσθαι 112,11 ἀντέκειται ὡς τὰ πρός
 τι 4,36 κατά τὸ πρός τι 49,26 ἀντε-
 κείμεναι βούται 51,14 τὸ ἀντικείμενον 6,13
 16,5 35,23 51,13 52,8
 ἀντικρυς 19,7 30,4 101,18, 29 105,4 120,
 19
 ἀντιλαμβάνειν med. (ἢ ψυχή, ἢ αἰσθησίς
 sim. τινός) 10,17 54,24 57,3 saepe — αἱ
 πλείους (ἐνέργειαι τῆς ψυχῆς) οὐδὲ ἀλλή-
 λων ἀντιλαμβάνονται 37,9
 ἀντιλέγειν 19,25 86,37
 ἀντιληπτικός (αἰσθητός) 54,21 71,8
- ἀντίληψίς. τῶν ὁσφραντῶν ἡ ἀντίληψίς
 δεσφρησίς ἦν 69,23 70,19 73,29 33 al.
 ἡ κατὰ συμβεβήκος ἀντίληψίς 82,7 ἀφὴ
 κατὰ ἀντίληψιν 74,37,39 (coni. κράτις,
 τοῦ θεγγάνοντος) 124,6
 ἀντιλύπησις 7,27, 31
 ἀντισήκωσις 9,24
 ἀντισπάν 122,4
 ἀντιστρέψειν intr. 74,3 logice 16,15
 ἀντιστροφή 16,22
 ἀντιφράττειν 60,38 94,23
 ἀνύειν 110,35
 ἀνυπόστατος (ἐννόημα) 3,32
 ἀνω. τὰ ἄνω καὶ κάτω 121,9 οὐ τὸ αὐτὸ-
 πᾶς τὸ ἄνω καὶ κάτω 51,5 sqq. ἀνω-
 τέρω μικρὸν de volumine 105,5,7 τοῦ-
 των ἑστίν ἀνωτέρω ἡ 8,36 τὸ γένος τὸ
 ἀνωτάτω (opp. τὸ προσεγγίστερον καὶ τὸ
 ἐγγύτερον) 2,34 122,1
 ἀνωθεν. ὑπομνηστέον 8,11 sim. 84,37 89,
 26 122,27 μικρὸν δὲ ἀνωθεν elliptice
 112,34
 ἀνώνυμος 84,16 (ἐνὶ ὀνόματι) 57,29 58,25
 ἀξιόλογος (ἀφορμή) 1,28 (θεωρία) 3,36
 ἀξιόπιστος 2,5 107,2
 ἀξιος. ἀξιος ἀπορίας 69,11, 19 102,17, 19
 (ξετάσεως) 104,20 (c. inf.) 32,22 52,23
 102,30
 ἀξιοῦν (διορθώσεως) 101,16 (c. inf.) 2,13
 74,26
 ἀξιωμα ἐναργές 6,32 (τὰ πρῶτα) 104,2
 ἀδράτος 61,4, 5 68,31 71,6, 20 77,22 ἀδρά-
 τον πολλαχῷς 68,34
 ἀδρίστος (αἰσθητός) 122,13 (ἢ τοῦ πυρὸς
 αἰσησίς) 51,22 τὰ ἀδρίστα τῶν σωμάτων
 79,24 Platonicorum ἀδρίστος δυάς 12,15
 expl. 12,18 ἀδρίστως κινεῖθαι, φαντά-
 τζεῖθαι 122,10, 11
 ἀπαγγέλλειν 80,3 96,20
 ἀπάθεια 105,26
 ἀπαρθήσις (νοῦς) 30,19 (coni. γωριστός, ἀμι-
 γής) 98,32 99,35 104,29 105,10, 23, 29,
 34 108,14 (opp. φθαρτός) 101,4 102,16,
 35 (πάθος) 94,13 ὑπό τινος 52,6 79,37
 ἀπαθέστερος 104,25
 ἀπαιτεῖν. ὁ λόγος ἀπαιτῶν 74,25 ἀπαι-
 τητέον 25,17 45,13
 ἀπαλλάξειν 112,1
 ἀπαντᾶν. ἐπὶ τὴν τροφήν 69,12 ἀπαντᾷ
 τι translate 2,21 19,6 36,2
 ἀπανταχόθεν 64,2

- ἀπαυστος (ἐνέργεια) 99,38 (κίνησις) 19,5
 (ροή) 18,15 115,21
 ἀπαριθμεῖν 44,10
 ἀπαρτᾶν. τὰ ἀπαρτημένα τῶν συμβεβηκό-
 των 5,11,16 οὐ διεστηκεν οὐδὲ ἀπαρτη-
 ται 25,7
 ἀπατᾶν pass. 1,6 57,18 82,4 al.
 ἀπάτη 112,22 Theophr. 102,29 108,27,31
 ἀπεικότως 78,29
 ἀπεῖναι (opp. πορεῖναι) 40,37 93,18,20
 113,36
 ἀπειράντις 21,12
 ἀπειρος (στιγμα) 21,11 πρόεισιν ἐπ' ἀπει-
 ρον 37,19 83,18 εἰς ἀπειρον ἡ λόγος
 προϊζει 14,37
 ἀπεπτος 52,27,28
 ἀπεργάζεται 39,25 98,23, 28
 ἀπεριέσθαι πρός τι 92,9
 ἀπλανής 121,36
 ἀπλοῦς (σώματα) 35,39 122,30,33 (στοιχεῖα)
 80,16 (ροή) 30,25 (αἰσθητήρια) 80,25
 (coni. ἀριθμός) 97,26 (coni. σῶλος) 96,7
 (opp. σύνθετος) 35,39 80,16 96,26,37.
 40 τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀδιαίρετον λέγεται ὅτιώς
 110,5 sqq. ἀπλῶς (opp. ὑψηλός) 55,17
 cf. 73,22 84,23 ὅταν γῆς ἀπλῶς 34,9
 i. q. ἀδιαίρετως 29,3 (σῶμα opp. σῶμα
 τοινδό) 39,33 66,28 123,4 al. (πρότερος,
 opp. τῷ χρόνῳ) 99,31 (ἡδύ, opp. τὸ νῦν)
 120,23 μὴ ἀπλῶς κινεῖν τὴν ἀπορίαν
 (opp. ad refutandam certum aliquam opiniōnem) 54,36 ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν 59,11
 65,28
 ἀπόδειξθαι ἀπό τινος 48,22 οἱ ἀπό
 Ζήνωνος 35,32 ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν τὰ
 καθόλου θηρεύειν 95,10 ἀλλας ἀπ' ἄλλων
 κινεῖσθαι κινήσεις 29,11 ἡ γνώμη ἀπ'
 ἵς ταῦτα ποιεῖ 28,1 ἀλλα δέκας γνόμενος
 ἀπὸ τοῦ φόρου 75,18 Theophr. οὐδὲν
 ἀφ' ἔαυτοῦ τῶν ἐν πάσι 108,5
 ἀποβάλλειν 91,8,11
 ἀποβλέπειν. ἐπεὶ τι 10,12 εἴς τι 27,11
 ἀποδειχνύαι 46,25 15,17 60,18 90,19
 95,29
 ἀπόδειξις 1,13 2,15, 20 5,9. 10, 19 22,24
 25,37 114,28 (dist. ὀρισμός) 22,23 συμ-
 περάσματα ἀπόδειξων 44,3
 ἀποδέχεσθαι 108,22
 ἀποδιδόναι. τῇ ψυχῇ τῶν ὄντων τὴν
 κατάληψιν ἀποδιδόσαν 12,29 φυτὸν ἀπο-
 διδωσα (τὰ φυτὰ) 38,3 exhibere, praestare
- (ζωήν) 38,21 (δυνάμεις) 38,7 (ἐνεργείας) 6,7
 94,13 (αἰσθητὸν ἐπιστήμην al.) 36,37 in
 disserendo (αἰτίαν) 35,39 37,15 (ὑρισμός) 2,9 5,29 48,14 (τὸν ὄφον) 14,36 (τὸν
 λόγον) 7,34 48, 17. 18 49,10 explicare
 (τὰ πάθη τῆς ψυχῆς) 32,16 (τὴν ὄργην
 ζεῖσαν) 7,27 (τίνος αὕτη, τίς ἐστι) 41,24
 48,36 67,27
 ἀπόδοσις (τῆς ψυχῆς) 12,30
 ἀποθησαρέειν 120,15
 ἀποθνήσκειν 125,34
 ἀποκεῖσθαι. ἀποκείμενα 95,22
 ἀποκλήρωσις 26,37 103,39
 ἀποκρίνειν. εἴ τις διδωρ τὴν ψυχὴν ἀπε-
 κρίνατο 17,8 (?)
 ἀπολαμβάνειν. (τὴν οἰκεῖαν μορφήν) 39,15
 98,25 109,4 (πρὸς ἡ γένον) 97,24 ἀλλα
 ἀπειλημένος ἐν τῇ ἀρτηρίᾳ 67,14
 ἀπολάύειν (τὰ ζῶα τῆς ψυχῆς) 26,6 34,31
 (ἥ σάρξ τῶν ἀπτῶν ἐναντιότεων) 79,31
 (ὁ νοῦς τῆς τοῦ ὄργανου ποιότητος) 94,33
 (τὸ τόδε τοῦ γίνεσθαι παρὰ τῆς θητῆς)
 39,13
 ἀπολεῖπειν 43,1
 ἀπολλύναι 55,32 102,4
 ἀπολογία 17,3
 ἀπολογίζεσθαι (τὰς αὐτὰς αἰτίας) 101,16
 ἀπολύειν (pass. τῶν σωμάτων, τῆς αἰσθή-
 σεως) 32,1 70,20 (med., quaestioneum)
 30,30 103,20
 ἀπομάττειν med. 82,21
 ἀποπάλειν pass. 63,34 64,5,9 65,30
 ἀποπάθειν med. 100,36
 ἀποπέμπειν (ἀτόμους, opp. εἰσῆλκειν) 9,26
 ἀποπίπτειν 4,3
 ἀπορεῖν (δυνάμεως) 92,27 (φρονήσεως) 118,
 30 (opp. ἐπιλύεσθαι, διαλέγειν) 101,10,
 37 al. ἀπορεῖν δύο ταῦτα 72,11 74,5
 ταῦτα ἡπορθόσθιο 76,31 περὶ δύο ἡπόρησε
 102,14 ὅταν ἂν τις ἀπορήσειν ὑπὲρ αὐτῆς
 54,20 Ἀριστοτέλης ἀπορεῖ πρὸς ἔαυτὸν
 101,1 ἀποροῦντι μᾶλλον ἡ διδάσκωντι
 προσέστιν 30,37 ἀπορητόν 25,29
 ἀπόρημα 101,12
 ἀπορία 35,36 69,11 saep. ταῦτην κινεῖν τὴν
 ἀπορίαν 54,36 τοῦτο ἀπορίαν ἔχει πολλήν
 117,2
 ἀπορεῖν 70,31
 ἀποροή 36,32 60,12
 ἀποσαρεῖν. pass. (αἱ λέξεις) 66,17
 ἀποισωπᾶν 24,12

- ἀποσκευάζειν med. 47,26 89,26
 ἀποστερίσκειν. αἰσθήσεως ἀπεστέρηται
 90,5
 ἀποστηρίζειν. med. (εἰς τι) 7,5 82,4
 ἀποστρέφειν 113,12
 ἀποστροφή 47,20, 21
 ἀποτάξειν. ἐν τίνι τῶν διαφορῶν ἀπο-
 ταχθῆσται (ἢ φυγῇ) 3,2
 ἀποτείνειν. med. εἰς τι 92,16 107,12
 ἀποτελεῖν. pass. (ἀξέντερος ηγετος) 66,13, 20
 ἀποτέμνειν. med. 98,2
 ἀποτος 71,26
 ἀποτρέπειν. med. 123,9
 ἀποφαίνειν. med. 9,1, 9,30 12,31, 40 13,7
 σαρεψ περὶ τινος 87,11 92,38 108,35
 οὗτοι 93,12 112,35 eum acc. e. inf. 9,18
 86,35 112,17
 ἀποφασις 109,32 112,12 113,16
 ἀποφέρειν. pass. ἐπὶ τι 34,28
 ἀπογετεύεσθαι 87,7
 ἀπόδρη 21,12 44,11, 19 51,19 al. ἀποχρώσα-
 αιτία 83,4 ἀποχρώσα ἡμῖν ἔστιν ἢ ὁνα-
 μις 96,12 ἀποχρώντως 72,21
 ἀπτεσθαι 47,24 62,21 73,2 al. ἀπτεται ἀλλή-
 λων ὥν τὰ πέρατά ἔστιν ἄμα 74,8 cf. 124,5
 (τῆς περὶ φυγῆς θεωρίας) 8,38 (τῶν δι-
 ωρισμένων) 108,18
 ἀπτικός (αἰσθητής) 44,33 (δύναμις) 80,12
 85,8 (αἰσθητήριον) 76,37 (σῶμα) 123,37
 (ζῶν) 124,3 τὸ ἀπτικόν 73,28 77,16
 85,6 τὰ ἀπτικά 74,16
 ἀπτός 47,25 70,12 sqq. 72,28 al. (ἐναντιώ-
 σεις) 47,28 78,33 79,31sq. 122,31 125,15
 (ποιότης) 77,16 τὸ ἀπτόν 56,20 τῶν
 ἀπτῶν λεγομένων 73,32
 ἀπωθεῖν med. 79,9
 ἀραβός Ilom. 7,7
 ἀρα. ἀρα... ἢ οὖ 72,13 ἀλλὰ ἀρα γῆς 125,
 14
 ἀρα. οὕπω δῆλον εἰ... ἀρα 43,28 διηπορή-
 σαμεν μήποτε ἀρα 80,5 ν. εἴπερ
 ἀράγης 17,26, 31
 ἀργία. μεταβάλλει εἰς ἐνέργειαν ἢ ἀργίας
 52,18
 ἀργός. μηδὲν ἢ φύσις παρήγαγεν ἀργόν 6,10
 cf. 33
 ἀργυρον (χυτόν) 19,11
 ἀρέσκειν. καθάπερ ἡρεστε Ηλάτων 2,19
 52,3
 ἀρετή (εονι. τελειότητες) 2,1 ἀρεται τῶν
 κακιῶν μεστήτης 77,60 τὰ πάθη μετρη-
- θέντα γίνονται ἀρεται 107,16 (νοῦ syn.
 κατορθόματα) 88,18
 ἀρθρον grammaticē 116,23
 ἀριθμεῖν 50,31 59,16 120,17 μονάδα, εἰτα
 δυάδα εἰτα τριάδα 21,2
 ἀριθμητικός. ἢ ἀριθμητική 55,28, 114,26
 ἀριθμός 2,24 48,32 81,10 120,17 ὅν
 ἀριθμὸν ἔχειν 103,12 σοινὸν πλειόνων.
 πατῶν αἰσθησεων 57,37 58,2, 3 81,22
 93,14 τὸν ἀριθμὸν ἐκ τῶν αἰσθητῶν ὁ
 νοῦς ἐρνίζεται 116,7 cf. 81,27 Platonico-
 rum ἀριθμοὶ εἰδητικοὶ 11,25 12,14 22
 eorum στοιχεῖα 12,14 (ἀριθμοῖς) 19,20
 20,16 Xenocriani anima ἀριθμός μονα-
 δικός, κινοῦν ἑαυτὸν 31,4 32,29 τῷ ἀριθμῷ
 ordine 4,11 ἀριθμῷ ἔν, πλειν (ορρ. εἴδει,
 λέγω) 38,5 50,24 86,7 120,26 (τὸ ἀϊτό,
 ἔτερον) 76,27 16,33 ἀριθμῷ δέ τε πάντε
 ἐπέστεν vers. Pyth. 11,27
 ἀριστερός 57,34 121,11
 ἀρκεῖν 126,19
 ἀρμόζειν 25,8 intr. 30,4, 15 ἀρμονία ἀρμό-
 ζουσα ἑαυτὴν 32,31 pass. 24,28 25,3, 9
 78,24, 22 al.
 ἀρμονία def. 24,30 expl. 25,4 τρόποι τῆς
 ἀρμονίας 25,11 animam λέγουσι τινες ἀρ-
 μονιν 24,15 sqq. 32,27 πᾶς λόγος συμ-
 μετρία τις καὶ ἀρμονία 18,21 καθ' ἀρμο-
 νίαν κινεῖσθαι 20,15
 ἀρμονικός (ἀριθμοὶ) 19,20 20,16
 ἀρνησις 89,9
 ἀρτηρία 67,4, 14 sqq.
 ἀρτι 56,13 109,24
 ἀρτίως 103,3
 ἀρτος 52,11, 24, 25
 ἀργαῖος (δόξα) 20,4 ἀργαῖοτερος (φυσικοὶ)
 87,19
 ἀργειν. πρῶτον ἀργεσθαι 4,28 ἀπὸ ταύ-
 της ἀρκτέον 20,2
 ἀργή (πλεοναγός λέγεται) 50,27 dist. τέλος,
 τελευτή 114,30 121,6, 8 ἢ ἀρχῆς 74,21
 116,7 117,27 ἀργὴν ἀλληγ. φανερωτέραν
 ποιησάμενοι 38,55 44,7 98,9 (coni. στο-
 γεῖα) 33,32 λέγουσι τὴν φυγὴν τὰς ἀρχάς
 10,15 (τοῦ παντός) 87,29 τὰ φυσικά
 σώματα τῶν ἀλλων ἀρχαί 39,21 ἢ φυγὴ
 ἐτέρων δυνάμεων καὶ ἔργων ἀρχή 45,22
 (κινήσεως) 41,27, 33 τῶν γενεστῶν ἀρχὴ τὸ
 ὑγρόν 71,22 ἀρχή τις ἢν καὶ ἡ ὥλη 71,
 23 Theophr. (ορρ. ὥλη) 107,22 (i. φ.
 δύναμις) 41,26 78,32 (αἰσθητική) 64,31

- 120,6 (*ποιητική*) 99,26 ἐν τοῖς περὶ τῶν
ἀρχῶν τῆς θητικῆς φύσεως 39,6 50,28,
v. ind. loc. Arist.
- ἀρχηγός. τῶν νοημάτων 99,23
- ἀρχικός 122,1
- ἀρχων 87,9
- ἀσάφεια 19,29
- ἀσθένεια (τοῦ κατατγεῖν) 30,33
- ἀσθενής (αἰσθητός) 67,30 (*πληγή*) 95,3
(νοῦς) 118,22
- ἀσπάλαξ 81,8
- ἀσκησίς 68,14
- ἀσπίς 75,24
- ἀστήρ 13,32
- ἀστρον 60,3 123,30
- ἀστρονομία 1,14, 17 114,29
- ἀσύμμετρος (διάτημα) 57,19 τὸ ἀσύμμετ-
τρον 109,15
- ἀσύνετος 78,11 93,2 (*λόγου*) 107,9
- ἀσύνθετος 111,9,14
- ἀσφαλτος 69,17
- ἀσώματος (ἀρχαῖ) 12,39 (*μεγάθη*) 74,34
(κίνησις) 99,6 (*ψυχή*) 27,18 Theophr.
108,2 Plato (*φύσις*) 10,24 11,20 Heracl.
(πῦρ) 13,28
- ἀτάραχος 62,18
- ἀτελῆς. (ζ. κίνησις ἐντελέχεια) 18,25 108,17
cf. 36,25 112,27 (αἴσθητος) 122,12
(ζῶν) 124,19 τὰ ἀτελῆ (coni. πυρώ-
ματα) 113,5 τὰ ἀτελέστερα ζῶν 122,5
123,33 (opp. τὰ τέλειον) 15,13 49,2
99,32
- ἀτελέγεις 17,38
- ἀτιμάζειν 19,31
- ἀτιμός 10,8 100,34
- ἄτομος. αἱ ἄτομοι Democriti 9,18,26 13,
13 19,17 20,2 τὰ ἄτομα (?) 9,10 τὰ
ἄτομα εἰδη 48,27
- ἀτοπία 18,9
- ἄτοπος 34,4 36,1 69,16 al. ἄτοπον εἰμ
acc. c. inf. 83,30.26 ἄτοπώτερος 34,5
15,9
- ἀτρεμοῦσι 115,22
- ἀύγη 105,31 106,7,13
- ἀύγοειδής. Plato (*οὐρανός*) 19,33
- ἀύλητικός. ἡ ἀύλητική 24,5
- ἀυλος. τὰ ἄυλα 115,6 (coni. ἀκίνητα)
22,37 (*εἶδη*) 110,6 114,32 115,8 εἰ τι
ἄυλον παντελῶς καὶ ἀπλοῦν 96,7 Plato
(φύσις) 10,24, 26
- ἀύλαξ 66,16
- ἀύξάνεται. τὸ ἀύξησαι 44,12 pass. 44,15,
20 51,19 52,4 122,25
- ἀύξειν 52,36 pass. 4,22 15,6 37,27 44,17
50,34 51,31
- ἀύξησις 15,30 34,35 39,31 122,23 al. (τῶν
λίθων ὁράνων μορφής) 41,34 (*τρόπος τῆς κυνή-
σεως* 50,34)
- ἀύξητικός. τὸ ἀύξητικόν 4,18 45,29
ἀύξητικῷ εἰναι 52,34
- ἀύξητηρός. τὰ ἄγαν ἀύξητηρά 71,17 (δευτή)
68,25 (χρυσός) 72,6
- ἀύτάρκης 63,21 ὅτῳ μὴ αὐτάρκῃ τὰ εἰρη-
μένα 15,6 πρὸς . . μᾶλλον ἔστι τῷ αὐτάρ-
κης ὁ νοῦς 97,4 c. inf. 54,34
- ἀύτοῖς· Platon (expl.) 11,28 12,1
- ἀύτοκινησία 106,30
- ἀύτοκινητος 9,32 15,1 sqq. 106,31
- ἀύτόματος. τὴν γένεσιν ἀύτομάτην ἔχει
50,7 τῶν ζῶν τὰ αὐτομάτων γενόμενα
26,28
- ἀύτός. τοῖς ῥήμασιν αὐτοῖς *eisdem* 101,18
πρὸς τὰ ἔργα αὐτῆς pro ἐντῆς 7,29 sic
αὐτῶν 17,29 ἡ αὐτοῦ φύσις ὁμογενής
τῇ ἐνεργείᾳ 99,34 ἡ ταύτου δύναμις
(opp. θατέρων) Platonice 11,8
- ἀφαιρεῖν 8,21 med. τι 61,4 111,17 τινά
τι 122,10 τινός τι 14,11 16,6
- ἀφαιρέσται. τὰ ἀφαιρέσται λεγόμενα expl.
114,10 τὰ τῷ ἀφαιρέσται λεγόμενα 116,1
τὰ ἐξ ἀφαιρέστως λεγόμενα 96,30.34.39
114,31 τὰ κατὰ στέρησται καὶ ἀφαιρέσται
νοητά 111,20
- ἀφάλλεσθαι 65,33, 34
- ἀφανής 6,8 30,21 44,8 61,28
- ἀφή etymol. 125,10 περὶ ἀφῆς 72,11 sqq.
122,28 sqq. 125,4, 34 sqq. ἀφή κατὰ
παράθεσιν, κατὰ ἀντιτίθητιν 74,32 sqq.
(τῶν ἀύληγων, τῶν ζῶν, τῶν φυτῶν)
124,4 sqq. ἡ πρώτη ἀφή expl. 75,6
(πρώτη τῶν αἰσθήσεων τῷ ζῷῳ ὑπάρ-
χουσα) 125,36 cf. 122,28 44,30 (ἐσχάτη
τῶν αἰσθήσεων) 44,17 (ἀναγκαιοτάτη τοῖς
γενητοῖς ζώοις) 124,1 (σωματικοτάτη τῶν
αἰσθήσεων) 76,32 (πλεῖονς ἔχει διαφοράς)
57,24 ἡ γενητική ἀφή τις 70,12 sqq.
- ἀφθαρσία 37,27 103,25 104,24
- ἀφθαρτος 18,28 102,18 Theophr. 102,28
108,26
- ἀφίεναι (*λόγον*) 48,21 οὐκ ἀφίενται τῶν
ἀρχῶν 14,14 ἀφεμένῳ (νῦν) τῆς αἰσθή-
σεως 97,3 τὰ τεχνικά ἀφείσθω 39,29

- ἀφιστάναι (τὸ εἶδος τῆς ὅλης) 8,7,35 ισον
ἀφεστάναι 77,11 γεωμετρία καὶ ἀριθμη-
τικὴ . . . ἀφεστήκασι τῆς φυσικῆς ὅλης
114,26 τῆς . . ὅλης οὐκ ἀποστήσονται
7,26 cf. 116,2 n.
- ἀφορίζειν med. 32,32 49,11 21,12 ἀφωνι-
μένος 76,18 79,10 94,26 97,21 126,12
- ἀφορημή 1,9 2,1 (coni. ἐπιβάθμα) 117,
12
- ἀφοριμίαστος 105,32
- ἀφροσάνη 88,20
- ἀφρων 34,13 Plato (ξυμβούλω) 106,21
- ἀγρονος (μεταβολα) 29,17 ἀγρόνως 21,22
- ἀγρους 60,34 77,13 83,8 (οἰκεῖον χρώμα-
τος) 60,36
- ἀγρωμάτιστος 59,20
- ἀγροιστος 6,37 8,5 17,24 43,29 73,11
105,28 121,7 (τινός) 108,30
- ἀψευδής 112,20
- ἀψοφος 60,34 64,22 26 77,14 83,8
- ἀψυχος 77,36 78,34 79,31 124,4,11 (σώ-
ματα) 92,20
- Βαδίζειν 109,8,35,36
- βάθος 74,6 124,31
- βαίνειν (ἱ πρώτως αἰσθησις) ἐπὶ τοῦ πνεύ-
ματος βεβηκοῦντα τοῦ πρώτως αἰσθητικοῦ
86,32
- βάλλειν (ἴγνας, πόρρω τῆς ἀληθείας) 23,24
- βάπτειν 129,30
- βαρύνειν pass. 78,8
- βαρός (opp. κοῦφος) 57,27 72,20,31 80,8
(opp. ὅξος de sono) 24,20 66,4 sqq. 79,
34 (δομή) 94,39
- βαρύτης 72,23
- βασιλεύς 81,9
- βέβαιος. τοῦτο ἡμέν βεβαιώτερον (?) 101,9
- βεβαιότης 18,16
- βεβαιοῦν 6,33 med. 57,10 103,16 cf.
101,9 n.
- βῆξις 67,6,12
- βία. ὥθεομένου βίᾳ 17,11 βίᾳ κινήσεται
16,1,3 117,31
- βίαιος (πληγή) 95,2 (κίνησις) 15,37 16,1,
5 17,2 (ψύχος) 71,10,14 βίαιον ἀπαν τὸ
παρὰ φύσιν 22,35
- βιβλίον. βιβλίοις γεγραμμένοις 85,36
- βίος 81,9 101, 14
- βιασθερός 88,4
- βιάρη 65,12,13 71,9
- βιάπτειν. (τὴν ὄψιν) 68,37 τὰ βιάπτοντα
124,8
- βιέφαρον 69,30 70,5
- βοή θεία 9,23
- βοήθειν. ταῖς ἐλλεῖψεσι 8,16 λόγους βοη-
θοῦτας 52,5
- βούλεσθαι. τὸ εἶδος φύσις τις εἶναι βούλε-
ται 3,35 cf. 4,1 οἷον βούλεται εἶναι ἡ
τάξις 73,24 βούληθείς θεωρεῖν 55,22
- βουλεύεσθαι 36,29 (?) 36,37 118,32
- βουλευτικός. τὸ βουλευτικόν 119,33
- βούληται 36,36 47,13,15 113,24,26 119,
9,13 (dist. ὅρεται) 121,32 sq.
- βράγχιον 66,22
- βραδύς 66,10
- βραχύς. βραχέως τῷ λέξει 108,9
- βροντή 79,17 126,3
- βωμός 5,13
- Γάρ elliptice 67,21 73,5
- γαστήρ 42,7
- γε. ἢ γε explicative 4,21
- γεγωνεῖν 64,7
- γελοῖος 4,14 25,13 27,25 48,24 γελούντε-
ρον τῶν μύθων 26,35 εἰ δεῖ γελοῖον λέ-
γειν τὸ ἀδύνατον 34,1
- γένεσις. ἀπὸ γενέσεως ἄρχοι φύσιρξ 122,23
(dist. τελέωτος) 112,33 γενέσεως αἵτινα
53,7 115,20 (αὐτομάτη, ἐκ τέχνης πεπο-
ριμένη) 50,7 (ἔξ ἀλλήλων) 50,22 Theophr.
πῶς ἡ γένεσις (τοῦ νοῦ) 102,27 107,26
ἐν τῇ πρώτῃ γενέσει 107,36 — ὅσα θνητὰ
καὶ ἐν γενέσει 42,3 50,10,17
- γενετή 116,3
- γενητός (ζῶον) 73,22 123,4,12 124,1 125,
2,21 (coni. φυτρόν) 122,22
- γενικός (φύσις) 48,14
- γεννᾶν 4,22 41,36 44,21 45,11 51,25 53,9,
10,23 122,23 123,12,14 125,27
- γεννητικός. τὸ γεννητικόν 45,30 (coni
θρεπτικόν) 117,24 (μέρος τῆς ψυχῆς)
45,9 (ψυχή) 53,24 (δύναμις τῆς ψυχῆς)
54,1 (σῶμα) 53,6 (ζῶον) 53,21 123,16
(ἔτερων τοιωτῶν) 118,6
- γένος expl. 3,22 δύχος ἔκαστον λέγεται
γένος 2,39 νοήματα ἡμέτερα ἦν τὰ γένη
33,37 τῆς περὶ γενῶν καὶ εἰδῶν θεωρίας
οἰκειότερα 4,10 (dist. εἰδῆ) 55,8 88,31

- (conī. φύσις) 55,22 72,33 (κοινόν) 48, 9, 12, 25 ὁν ἐν γένος οὐκ ἔστι 61,14 γενέσθαι. τενάς 70,33 72,2 76,28 125,31 γενίσις. περὶ γένεσις 70,12 sqq. expl. 84, 18 (οἶον ἀφή τις) 68,9 124,15 (ἀπατά δι² ἀφῆς) 47,34 — 57,24 62,25 66,30 84,20 126,17 et saepe.
- γενεστικός (ὅργανον) 72,9
- γενεστέρες 47,25, 34 68,5. 26. 27 69,2 79,20 περὶ τοῦ γενεστοῦ 70,12 sqq.
- γεώδης 51,3
- γεωμετρεῖν 55,23
- γεωμετρία 1,14 95,24 114,11, 26 116,4
- γεωμετρικός (θεωρίματα) 95,25
- γεωργία 8,16.
- γῆ 60,29 80,19 sqq. 115,26 (δεῖ κάτω κινεῖ- ται) 16,10 (μέριμναι μάλιστα τῇ ἀφῆ) 80,24 (μάλιστα ἀναίσθητος τῶν στοιχείων) 122,35 ἐν τῶν ἡμετέρων μερῶν ὅτα γῆς ἔστι πλείστος 122,35 125,19
- γιγγλούμρις 121,12, 13
- γίνεσθαι (opp. εἶναι) 39,13 115,21
- γιγνώσκειν 87,31. 32 88,1. 2. 7 93,3 114,4 (ἀριθμόν) 89,2
- γλαφυρός. γλαφυρωτέρως 13,10
- γλυκύς. τὸ γλυκό 72,4. 5 81,36 sqq. 85,2. 12 sqq. al. (χρυσό) 68,20 (όσμαι) 68,21
- γλύκμα 59,23 92,37 124,30 33
- γλῶττα 54,23 66,30 67,5 71,1. 2. 37 72,1 76,20 85,34 89,5 126,20
- γνωματεύειν 82,16
- γνώμη 28,1
- γνωρίζειν 33,3 sqq. 22 81,27 83,2 87,17. 30 94,6. 22 110,32 111,32
- γνώριμος 5,9 88,24
- γνώρισμα 68,17
- γνῶσις 1,11 13,4 14,5 (i. q. γνώμη) 109,1
- γνωστικός (θύματος) 12,32
- γνωστός 82,33
- γονή. (πάντων ὥρη) 13,34
- γοῦν 13,16 34,10 38,2. 26 saepe
- γράμμα 97,23
- γραμματεῖον 97,52. 23
- γραμματικός. ἡ γραμματική 55,28
- γραμμή 97,13 114,10 (ἐκτεινομένη, κλω- μένη) 96,21 στιγμής κίνησις γραμμὴν ποιεῖ 31,15 (λέγονται ἀπεισθαι κύκλου) 74,35 (αἱ ἐκ τῆς περιφερείας) 86,20 (δινάμει διαιρετόν, ἐνεργείᾳ ἀδιαιρετον) 110,7
- γράφειν. *ringere* 43,2 89,13, 19 *scribere* 19,23 85,36 97,22. 23 100,20. 21 106,28
- γραφικός (τέχνη) 84,28
- γυμνασία 68,14 95,11, 15
- γύψη 67,32
- Δακτύλιον 77,30 92,19 124,33
- δέ. εἴδος ἀγώριστον μὲν τοῦ φυσικοῦ σύμβα- τος, οὐχ ἢ δὲ φυσικὸν σῶμα ὑπάρχον αὐ- τῷ 8,18 καὶ τὸ ζῆν δὲ 36,37 et sic saepe — in apodosis post ὕπερ . . . οὗτο- δὲ ἄρα 69,34 οὗτοι δὲ καὶ 96,22 οὐχ ὑποίσιοι δὲ 72,2
- δεικνύνται. δεῖξει ὁ λόγος 54,9 δεῖξει ταῦτα τὰ ἐν τοῖς Περὶ τῆς αἰσθήσεως 70,7 δεῖτελθη ἡ φυτασία e. part. 90,30 δεικτέον 16,26
- δεῖν. οὐ λέγει ἐν ἀμφῳ καὶ ταῦτὸν δεῖν εἴναι 85,18 φησὶν ἀπαθῆ δεῖν αὐτὸν (τὸν νῦν) εἴναι 105,23
- δεινός 89,15
- δεῖος. Hom. 27,27
- δεκάς 111,12
- δεκαγῆς 42,18
- δεκτικός 46,21 55,21 60,34 77,29 83,27 94,15 105,24
- δέλεαρ 106,20
- δένδρον 2,41
- δεξιάς. ἐν δεξιᾷ 57,33 τὰ δεξιά 121,8 11, 14
- δέρμα 81,8. 10
- δεσμός 68,16 108,29
- δευτέρως 59,15
- δέγκεσθαι 43,9 46,15. 36 70,29 71,19 100, 23 104,14 (ό κτρός τὴν σφραγίδα, τὸ σημεῖον) 92,34. 35 124,31 (ή αἰσθησις σίμη, τὰ εἰδῆ) 11,18 86,17 122,34 (τοὺς ἀποδεικμένους λόγους) 48,17.
- δῆλος. δῆλον δῆτι, δῆλον ὡς, δῆλος ἔστιν e. part. saepe δῆλη ἔστιν ἡ φύσις δῆτι 81,15 δῆλον ἐτο 43,6 94,34 δῆλον δέ, δῆτι inde quod 45,32 δῆτι . . . δῆλον ποιεῦσιν αἱ ἐπιθυμίαι 47,30 δῆλον δέ οὐ γάρ 90,10 δῆλον 44,2 48,13. 24 65,37 67,28 73,34 δῆλωσις 44,36
- δημιουργεῖν (ό νοῦς, opp. πάσχειν) 99,25
- δημιουργία 99,19
- δημιουργός. Plato 11,15 20,10
- δήπουθεν 46,30

- διά. διά κρασίδροτης πληγείς 65,1 τιθησεν
διά τῆς μνήμης 99,8 διά τοσούτων εἰρή-
σιν 2,26
- διαγινώσκειν 68,1 69,25 126,17
- διαδιδόνται 124,29,38
- διαδόσις 28,10 64,18
- διαδοχή. ἐν διαδοχῇς ἀποπαλλόμενος 65,30
- διαδέεσθαι. (διά παντὸς τοῦ σώματος) 9,13
- διαδήσις 55,32
- διαφερεῖν (ό νοῦς, logice) 99,6 109,34 (τὰ
μέρη τῆς φυγῆς, coni. γνωρίζειν) 109,30
pass. (τὰ φυτά) 45,32 (γένος εἰς εἶδον)
3,31 saepē διηγημένος (opp. διατάρετος)
86,9 sqq. ταῦτα ἔξωθεν διηγήσθω 8,32
med. 5,32 διαφερέτος 86,12 110,6 sqq.
(κατὰ σωματικῆς) 110,28 sqq. διαφερεῖν
55,15 57,14 69,2
- διαφερεῖν 38,14 (opp. σύνθετος) 109,31,32
κατὰ διαβίστων (opp. συνθέσεις) 2,19
- διατατῆν. τινὲς 52,22 (med.) 66,22 126,16
- διατανεῖν 42,6 425,9
- διατακόπτειν pass. 38,4,9
- διατακρατεῖν τὰς ἀντικειμένας ἥποτε 51,
14
- διατακρίνειν (dist. συγκρίνειν, ἡ φυσικὴ διά-
ναμις τὰ στοιχεῖα) 10,31 *distinguere* 71,
39 73,14,25 88,16 90,18 91,25 97,14
- διατακρίσθων (opp. ἡπαρήβων) 76,31 sim.
2,38 29,6 45,25 61,6 (ό λόγος) 58,26
(τὰ προβλήματα) 3,21
- διαταμβάνειν. ἔξωθεν περὶ τοῦδε διατη-
πτέον 122,27
- διαταλανθάνειν 73,39 80,10
- διατάγεσθαι 35,16 104,30
- διαταξίπειν 50,22
- διατακτικός 7,30 31 8,4
- διατάκτος 66,30
- διαταλλάττειν. διηγήσθαι τενός *diversum esse*
37,29
- διάλογος. ἐν πολλοῖς διαλόγοις (Platonis)
19,23 ἀνέθηκε τὸν διάλογον 20,5
- διατάκτειν (ἀπορίας) 86,1 72,21 (dist. ἀπο-
ρεῖν) 101,37
- διαμαρτάνειν. *errare* 64,14 93,12 112,17,
18 (τῆς ἀληθείας) 89,34
- διαμάχεσθαι 91,20 120,9,21
- διαμένειν 50,20 65,16
- διάμετρος 109,16
- διαμονή (coni. σωτηρία) 123,34
- διανέμειν. ταῖς δόσεις διενεμήθησαν 9,5
- διανοεῖσθαι 27,25 102,3,4 (coni. ὑπο-
- λαμβάνειν) 94,28 (τι) 100,20 118,12
(περὶ τινος) 101,8 109,19 118,9 (dist.
νοεῖν) 30,24 sqq.
- διανόησις 11,18
- διανοητικός. ἡ διανοητική 48,3 (ψυχή)
113,14 (ὄρεξις) 113,23
- διάνοια (syn. νοῦς, νόησις, δύναμις λογική)
88,15 (coni. νοῦς) 118,19 (coni. λόγος)
87,18 (dist. φαντασία) 88,28 (dist. αἴ-
σθησις) 35,8 116,27 (πρακτική) 119,4
(ἐπὶ τῶν ἀλόγων) καταχρώμεθα τῷ τῆς
διανοίας δινόματι 88,26 τὴν διάνοιαν ἐπι-
ζητῶν τὴν Σενοκράτους 31,3 105,18
- διαπέμπειν (ἄπειρος) 74,32 sim. 69,4
86,6
- διαπορθμεύειν (τὸ διαφανὲς τὸ γράμμα τῆς
ὅψει) 62,11
- διαπνεῖν pass. (coni. εκπίνεται, διαπήπεται)
37,12
- διαπορεῖν 80,4 102,17 105,16 108,12 22
- διαριθμεῖν διηγηθηται 2,35 33,22 36,
36 93,23
- διαρρήσην 28,28 30,5 41,13 100,13 105,
23,30
- διαταφεῖν 10,4 13,14 53,36 διαταφητέον
47,35 53,36
- διατάξεσθαι 37,12
- διαταπᾶν 117,20 διασπασθήσεται (τὰ στοι-
χεῖα) ἐπὶ τὰ ἀντικείμενα 51,12
- διαταπείρειν. τὰ μέλη τῶν ζώων διεσπα-
ρμένα 109,13
- διατάσσειν 117,8
- διατατέλλειν med. (τὰ σημαντόμενα) 56,39
- διάστημα 8,22 57,19 sqq. 60,31 111,17
114,25 (σωματικόν) 22,2
- διαταρροφή. τοῦ λόγου 107,18
- διατάχειν 14,24 pass. 123,9
- διατέμνειν pass. 38,2
- διατελεῖν. διατελεῖ ζῶντα καὶ κινούμενα
38,17,21
- διατήκειν pass. 79,19
- διατηρεῖν 92,1
- διατηρητικός. τὸ ἐνεργεῖν διατηρητικόν
ἔστι τῆς φύσεως τοῦ ἐνεργοῦντος 18,21
- διατείθενται pass. 1,20 89,16 (coni. πάσχειν)
46,24
- διαφαίνεσθαι 61,31
- διαφανής expl. 59,10 sqq. (κοινὸν πάθος
άέρος καὶ θάλατα) 62,28 69,8 127,17 65,
4,5 70,17 (δέχεται τὰ γράμματα) 70,30
(οὐκ ἀλλοιοῦται) 75,17 τὸ κατ' ἐνέργειαν

- διαφανές 25,13, 15, 59,6 ήλιος, φῶς δύο ἐντελέχεισι τοῦ διαφανοῦς 26,19
 διαφέρειν τινος 85,12 100,13 saepē διαφέρει σύτως ἡ ἐκείνως 3,11 οὐ λαν τῷ λόγῳ διοίσει 53,22 διαφρασσαι ἀγγελιαι 85,30 περὶ ὄντας οὐ διοισθεῖται 18,32 διαφέροντας 7,29
 διαφεύγειν 63,25
 διαφύετειν 126,9 διαφύεται (opp. ἔστι) 40,22
 διαφορά 18,20 57,25 72,3 al. (ἐν τινι) 84, 37 98,20 (πρός τι) 36,33 40,1 85,27 91, 29 94,3 τῇ . . διαφορῇ διαφέρειν 85,1 τὴν διαφορὰν ὑπάρχειν ἐν μόνῳ τῷ πόρωθεν καὶ ἐγγύθεν 74,28
 διαφορος (δυνάμεις) 37,22 διαφορὸν τὸ πάθος ἡ ὡς πάσχει τὰ ἀψυχα 77,36
 διαφυγγάνειν 21,28
 διαφυλάτειν 52,35 93,20
 διαφωνία 91,3
 διαγεῖν pass. (coni. θρύπτεσθαι) 64,24 65,12
 διαψεύδεσθαι 81,3 93,11, 18 112,15
 διδασκαλία 95,15
 διδάσκειν 17,16 41,19 46,24 al. δσοι τι διὰ λόγου διδάσκουσιν 2,12
 διδόναι concedere 14,16 (?) 34,4
 διεργειν 75,4
 διελέγχειν 20,2 (τὸν Σενοκράτους ὥρισμόν) 31,1 διελήγεται 24,21
 διεξιέναι 21,11
 διεξόδος 100,8 110,21
 διερός 74,9
 διέργεται. τὴν παραδοθεῖσαν ιστορίαν διεληλύθαιν 14,26
 διευρύνειν med. 69,36
 διήκειν (διὰ πάντων τῶν ὅντων) 1,20 (διὰ παντὸς τοῦ κάθημον) 35,27 (διὸ ὥλης ψυχῆς) 68,18
 διηγήσ νοις non Aristotelica 62,31 70,18
 διεκνεῖσθαι 73,6 77,34 124,29
 διεστάναι distinguere 45,35 46,2 111,1 διαστήσασθαι τὴν ἐκάστου τῶν εἰρημένων φύσιν 95,33 διαστήνειν φυτά ὑπὸ τῶν βροντῶν 77,17 διεστηκέναι πρός τι 23, 36 διεστηκώς διεστώς 37,9, 15, 17 85, 14 94,2
 διεισχυρίζεσθαι 109,2
 διεκάζειν τινι 86,27
 δίκαιος. δίκαιων c. inf. 53,23 δικαιώς 20,6 δικαιώτερον 53,24
 διοικήσειν 37,5 (τὸν νοῦν τῶν ἄλλων) 37,26
- διεράχν. οὐ πολλὴ ἡρσάνη διαδεῖν 29,7
 διερθοῦσθαι τὸ ἐνδεές καὶ ἐλλεῖπον τῆς ὅλης 8,15
 διέρθυσις 101,15
 διερίζειν. διορίζοντες τοῖς τόποις τὰ μέρη 3,14 διώρισται τὸ ἔμψυχον τοῦ ἀλύγου τῷ ζῆν 44,9 46,11 διωρισμένος (opp. συνεχὲς) ποτόν 11,22 111,12 — definire, statuere 38,35 108,13 (ὁ λόγος) 54,18 119,34 med. 12,8 (περὶ τινος) 13,3 51,27 (acc. c. inf.) 103,14 τέπω διώρισται, ἀκριβῶς δὲ οὐ 43,21 διωριστέον 2,18 41,25 56,2 al.
 διοσμός νοις non Aristotelica 62,32 69,9 70,18
 διογκλεῖν pass. 37,28
 διπηγυς. τὸ διπηγυ 15,23
 διπλάνη 3,4 41,3 50,16
 διπλοῦς 96,29
 διποὺς 89,3 119,11
 δισταχῆ Plato 20,12
 διστάς 50,11, 12 63,2 65,28 71,15 81,35 118,8 120,29
 διέγα 114,27
 διέψις 2,39 15,18, 26 46,12 sqq. 54,3, 5 84, 20 89,37 110,5
 διέψα def. 47,32
 διώκειν (opp. φεύγειν) 79,4 113,2 sqq. 118, 10 120,23 121,24 124,23 126,18
 διώκτης 113,37
 διώκτις (opp. φυγή) 113,18 117,31
 διγματίζειν 17,1
 δοκεῖν. θηγάναιν δοκοῦμεν 75,5. 7 δοκοῦσι ἐνεργεῖν 92,6 al. τὸ δοκοῦν ἐναργές 88, 39 107,2 ἡμῖν ἐδόκει μὴ εἶναι τὴν ἀφῆν ἐν σαρκὶ 85,5 ὡς μικρῷ πρόσθεν ἐδόκει 87,14
 δοξᾶ expl. 90,24 (εἰδος τῆς ὑπολήψεως) 88, 31 (ἔξι κριτική) 89,33 (dist. φαντασία) 90,17 ἡ τῶν ἀλόγων ζώων ἔρεξις δοξᾶν οὐκ ἔχει 121,30,32 (δρῦθή) 88,18 (ἰσχυράκαι ἀρχαῖα) 20,3 (τῶν παλαιῶν) 8,39 — Platonicorum (dist. νοῦς ἐπιστήμη μηδέθεις 12,7 sqq.
 δοξάζειν 89,6 90,22, 25 91,13
 δοξαστικός. ὑπολαβεῖν δοξαστικῶς 88,34
 δορυφορία 49,6
 δούρειος Plato (Ἴππος) 4,15
 δρᾶν. ἡ τοῦ δρῶντος ἐνέργεια ἐν τῷ πάσχοντι 69,16
 δράττεσθαι 111,19

- δριμύς 71,16 72,6
 δρομέός 45,15
δυάς 21,3 48,33 111,12 Platonicorum (πρώτη) 11,30,33 12,8 (ἀριστος) 12,15
δύναμις. δυνάμεις τῆς φυγῆς euumerantur 47,10 θερπτική def. 53,37 sqq. 47,10,11 53,27 104,18 117,29 sqq. al. ζωτική 26,26 φυτική 38,22 44,11,19 αἰσθητική 41,8 44,27,33 92,2 94,35 97,1 104,19 al. ἡ πρώτη δύναμις ἡ αἰσθητική 82,2 86,24 ἀκουστική 77,15 (ἀπτικα) 80,11 καταληπτική 34,29 κριτική 80,10 116,27 γνωριστική 34,29 γνωστική 12,32 δρεπτική 17,39 36,29 104,19 117,35 sqq. 120,7 καινητική 34,28 103,12 (κατά τόπον) 41,8 47,10 διανοητική 47,11 λογική 49,4 88,10,31 θεωρητική 46,3 νοερά 27,3 νοητική 113,29 φανταστική 82,2 86,24 δύναμις τοῦ αἰσθητηρίου 78,19 (τῆς ἀφῆς) 80,5 (τοῦ λόγου) 6,12 δύναμις τις περὶ τὴν ἀλήθειαν 10,3 δύναμιν ἔχειν πρός την 111,27 δυνάμει (ορρ. ἐνεργείᾳ) 2,40 77,1 86,13 115,15 τὸ δύναμει 43,9 (οὐχ ἀπλῶς λέγεται) 55,17 sqq. τὰ συγκείμενα ἐκ τῶν δυνάμει καὶ τοῦ ἐνεργείᾳ 100,17 τοῦ δυνάμει πρός τὸ τέλος προσαγωγή 39,10
δύνασθαι. ὅπερ τῷ αἰσθήσει τὸ ἥδον, τοῦτο τῷ νῷ δύναται τὸ ἀγαθόν 113,6
δυνατός. δυνατόν ε. inf. 1,2 48,12 70,2 84,22 λέγεται δυνατὸν εἶναι βαθέστεν ὅτι βαδίζει καὶ ὅλως δυνατόν εἶναι ὅτι ἥδη ἐστι κατ' ἐνέργειαν 42,30
δυνατότερος 29,24
δυναθήρατος 92,13
δυνακάθεκτος 38,9
δυνακολαίνειν. οὐ γρὴ δυνακολαίνειν 47,17
δύνακος. δύνακον καὶ πλάσι 37,34
δύνακριτος 83,4 (coni. δυνατότερα) 29,24
δυναπαθής. δυναπαθεστέραν (τὴν αἰσθησιν) τῶν ὀργάνων 105,9
δυναπαραμύθητος 106,21
δύνατραστος 100,7 110,30
δυνάθης 69,25 116,6
δυναπεῖν. δυναπεῖ ἡμᾶς ὁ λόγος 74,24
- τὰς ἐνεργείας ἐκποτῆς 7,4 ἐκποτοῖς nobis 89,17
ἐγγίνεσθαι 7,33 49,10 78,11 89,30 95,17 106,10 109,23
ἐγγύθεν 74,28 123,5,32
ἐγγύς. τῷ ἐγγίστα χρῆται (ἡ ἀστρονομία) 1,17 ἐξ ἀπλοῦ σώματος ἡ ἐγγύς ἀπλοῦ 122,30
ἐγείρειν 7,22
ἐγκαθιδρύειν. ἐγκαθιδρύται 85,8
ἐγκαλεῖν. ἄγνοιαν ἐγκαλῶν Λριστοτέλει 6,15 101,36 (?)
ἐγκατάλειμμα (τῶν αἰσθητῶν) 28,17 90,2 93,20
ἐγκατοικίζειν 107,21 (Plato) 26
ἐγκατοικοδομεῖν pass. (ἀὶρε ἐν τοῖς ὕσιν) 64,16,22 67,16 75,18 79,34
ἐγκεραννύναι med. 80,20
ἐγκρατής 118,25
ἐγρήγορσις 117,26 (οἶον ἐνέργεια) 41,4 (ἐντιλέγεια) 43,15
ἐγκείν 19,11
ἐγώ. τὸ ἐγώ (dist. τὸ ἐμοὶ εἶναι) 100,18 sqq.
ἔδαφος 17,34 sqq.
ἔδωδικος 42,13
ἔθος 58,11
εἰ e. opt., in apod.: prae. ind. 57,18 71,29 75,30 124,21 fut. ind. 3,1 4,7 5,13 al. ind. e. ἢν 75,3 κανεὶς εἰ e. opt. 85,15
εἰδέναι. τὰ πράγματα δεῖ εἰδέναι διαφέροντα 18,36 ἡ γενικὲς λευκὸν οὐκ οὔεν 85,3
εἰδητηκός ἀριθμός Platonicorum 11,25 12,14, 22, 24, 27
εἰδικός. εἰδικώτερον τὸ πῦρ 51,38
εἰδοποτεῖν 34,20
εἰδοποιός 76,34
εἰδός (dist. γένος) 3,34 18,33 cf. 119,8 (ψυχῆς) 3,49 (τῆς κινήσεως) 50,30 (τῶν γυμνῶν syn. διαφορα) 72,3 (ζώου) 125,25 (syn. λόγος; coni. λόγος) 3,36 23,5 (coni. τὸ τί ἦν εἶναι) 22,5 (coni. ἐντελέχεια) 40,2 (coni. μορφή) 40,37 (dist. ὅλη 23,4 115,22 expl. 39,9 (dist. ὅλη, τὸ ἐξ ἀμφοῖν) 39,5 sqq. 42,34 (opp. τὰ κατά στέρησιν) 111,33 (τὰ ἀτομα) 48,27 (τὰ ὄντα) 8,30 (τὸ μάλιστα) 112,2 (νοητά, αἰσθητά) expl. 115,36 116,1 (ἔνολα) 97,37 98,1 99,3 115,6 τὰ εἰδη τῶν αἰσθητῶν ἀναμάττεσθαι siw. 54,8 57,4 64,30 91,37 saepre (τῶν νοητῶν) 86,17 εἰδεῖ εἰδεῖ εἰδεῖ — τῷ εἰδεῖ ἀδιαιρετον (opp. κατά

Ἐὰν 65,11

ἐκποτοῖς. τὰ καθ' αὐτὰ ὑπάρχοντα 2,14,5,25 expl. 58,30 μόνῃ καθ' ἐκποτήν 85,35

- τόπον) 110,15 ἐπὶ τῶν αὐτῶν τῷ εἶδει κατὰ τὴν ὥλην ὁ μερισμός 103,27 εἰδὸς ἦτοι φυσικὸν ἢ μαθηματικὸν ἢ τεχνικὸν 8,25 φύσις τις εἶναι βούλεται καὶ μορφή 3,34 (αἴτιον τοῦ εἶναι καὶ τοῦ ἐν εἶναι) 42,19 τὰ εἰδῆ ἐστὶ τὰ ὄντα 115,19 sqq. τὸ εἰδὸς τοῦτο ὡς δύνασθαι τέμνειν 42, 20 (ἢ ψυχή) εἰδὸς τι ἐπὶ τοῦ ζῶου 40, 37 εἰδὸς εἰδῶν 115,29 μάνος εἰδὸς ἀκριβῶς, μᾶλλον δὲ οὗτος (ἢ ποιητικὸς νοῦς) εἰδὸς εἰδῶν 100,32 εἰδη Platonicorum 11,26,27
- εἰκάζειν 5,29
- εἰκός εἰκότως. cf. ἔστινειν
- εἰκότικός 92,36
- εἰκόνη 12,22 50,18 109,24
- εἰλικρινής. εἰλικρινῶς 57,20
- εἶναι. τὸ εἶναι δεκαχῶς 42,18 ἐκάστῳ ἥμῶν τὸ εἶναι παρὰ τοῦ ἑνὸς (νοῦ) ἐκείνου ἐστὲν 103,31 τὸ εἶναι (τινῶν) Ἐπερον (opp. τῷ ὑποκειμένῳ ταύτῃ) 78,16 cf. 83,36 τῷ εἶναι (coni. κατὰ τὸν λόγον, τῷ λόγῳ opp. τόπῳ καὶ ἀριθμῷ) 87,10 117,15 ὅδωρ ετ ὅδατι εἶναι sim. dist. 95,35 sqq. τὸ μᾶλιστα ὃν 112,2 τὸ τὸ ἦν εἶναι 5,2 112,19 113,4 (coni. εἰδός, λόγος, ὑρισμός) 3,24 22,5 96,8 114,20 ὁ λόγος τοῦ τι ἦν εἶναι 96,7 112,15
- εἰπερ elliptice 36,25 εἰπερ ἄρα elliptice 30,2 31,18 33,26 74,28 110,17
- εἰς. ἐνέργειν εἰς τι 81,34 ποιεῖν εἰς τι 83,9
- εἰς. δεκαχῶς τὸ ἐν εἶναι 42,18 (τῷ ἐφεξῆς opp. τῷ συνεχῇ εἶναι) 20,33 sqq. cf. 111, 6 sq. ἐν εἶδει (opp. ἀριθμῷ) 50,20, 25 120,24 τὸ ἐν παρὰ τοῦ εἰδούς 42,17 ὁ πληρεῖς εἰς ἄρα 63,36 64,9 sqq. 124,34. 37 εἰς γίνεται μετ' αὐτοῦ 99,18
- εἰσαγγελεύειν 87,8
- εἰσαγγέλια 81,3 82,3 85,6
- εἰσαγγέλλειν 80,34 86,30
- εἰσδυσις 65,3
- εἰσέλκειν 9,25, 26
- εἰσέλεναι 17,2 64,32, 34 67,1 al.
- εἰσκομίζειν pass. 60,26
- εἰσοικίζειν. εἰς τὸ σῶμα τὴν ψυχὴν εἰσοικίζεσθαι 24,1
- εἰσπνεῖν 66,29, 35 67,18, 19
- εἰσφοιτᾶν 24,7, 8
- εἰσω 72,14 74,23 78,37 al. (τῆς σαρκός) 72, 37 τὸ εἴσω αἰσθητήριον 77,7
- εἰτα. præterea 90,8 πρῶτον . . εἰτα 2,29
- πρότερον . . εἰθ' οὕτω 41,11 πρῶτον . . εἰθ' οὕτω 49,14 54,4 60,29 71,27 συνιστάντες . . εἰτα 87,29
- εἰωθείναται. ὁ πολλάκις εἰώθαμεν λέγειν 43, 35 τὰ λέγεσθαι εἰωθότα 116,31
- ἐκ. τριγῶς τὰ ἐκ τῶνδε ὡς ἐνυπαρχόντων 40,15 ἐκ πολεις (ψυχῆς) λέγεται ξῆν 35,5 (ἢ κατάψυξις) σώζει τὸ ζῶον ἐκ τῆς ἀναπνοῆς 14,25 γένεσις ἐκ τέγης πεπορισμένη 50,8 ἐκ τῶν ὄντων κομψέουνται 14,22 οὐκ ἐκ παντὸς μορίου τὸ ζῶον ἀκούει 64,21 οὐκ ἀκριβεῖ ἂν τις χρῆστος σημειῷ ἐκ τοῦ γίνεσθαι . . 72,38 οὐσα τῶν ζώντων ἐξ ἀπλοῦ σώματος 122, 30 123,1
- ἐκδηλος. ἐκδήλον γίγνεται 7,13 65,21 ἐκδηλοτέρᾳ 64,4
- ἐκδιδόνται. σύνοψιν ἐκδεδωκός 16,30
- ἐκεῖθεν 14,35 57,2
- ἐκδηλίζειν. med. εἰς ὀργὴν 7,10 τὴν ψυχὴν εἰς ἐπίκρισιν 17,29 pass. (αισθησίς, φαντασία) 92,4
- ἐκκαλύπτειν 1,4
- ἐκκειθεῖται. συνεστηκυῖται ἐκ τῶν ἐκκειμένων στοιχείων 19,19
- ἐκκλινεῖν 47,27
- ἐκκρούειν 91,15 95,2
- ἐκκυωφάν. ἐκκεκώφηνται παντελῶς 102,33
- ἐκλαμβάνειν. τὸ εἰδός χωρίς 96,19, 26 τὰ εἴδη τῆς ὥλης 22,6
- ἐκλάμπειν 61,19 105,18
- ἐκλανθάνεσθαι 8,2 ἐκλελῆσθαι 16,30
- ἐκλέγειν. ἐξεπειν ἀνευ φωνῆς 111,2
- ἐκλείπειν 81,14, 20
- ἐκλιμπάνειν 80,6
- ἐκλογή 5,26
- ἐκλύειν. τῆς αἰσθήσεως ἐκλυμένης 90,9 τῶν ἐκλελυμένων αἰσθητῶν 95,1
- ἐκμαγεῖον 92,29
- ἐκμάττειν med. 57,4
- ἐκουσίως 117,31
- ἐκπληροῦν 81,9
- ἐκπλήττειν 126,5
- ἐκπνεῖν (dist. εἰσπνεῖν) 66,29, 35 67,19 (τὸ πνεῦμα τὸ πρώτως αἰσθητικόν) ἐξ οὐ τὰ αἰσθητήρια σύμπαντα ἐκπνεῖται 86,23
- ἐκπνοή 9,34 117,25
- ἐκστασις τῆς οὐσίας 18,6, 23
- ἐκτείνειν 121,14 pass. (γραμμή opp. κλᾶσθαι) 96,21, 29

ἐκτιθέναι. med. 1,3
 ἐκτρέπειν. θέντες ἐξετραπόμεθα 117,22
 ἐκτυποῦν. pass. (ἡ φαντασία) 91,10
 ἐκφράνης. ἐκφράνεις 92,2
 ἐκφέύγειν 22,14. 15. 75,2 80,8
 ἐκχωρεῖν 55,33
 ἐλατον 51,35
 ἐλαττοῦν. pass. 115,3
 ἐλάττωμα 115,1
 ἐλάττωσις 115,7
 ἐλέγχειν. pass. c. part. 83,3
 ἐλεγχός. διπλοῦν ἔχει τὸν ἐλεγχὸν οὗτος ὁ λόγος 27,12
 ἐλεῖν 27,39
 ἐλεῖσθαι. ἐλεῖσθαι (ἐν τῷ διὰ τῶν ὡτῶν πόρῳ) 65,2. 11
 ἐλειν (ἡ αἰσθησίς ἐπὶ τῷ ἥδει) 113,11 τὴν προφήτη 42,9 51,10 52,13 79,5 (τὴν ψυχὴν) εἰς συγκατάθεσιν 89,8
 ἐλλάμπειν (ὁ γῆτος) τὸ φῶς ἀέρι 25,21 (ἡ ψυχὴ) τὴν ζωὴν 25,25 26,2 τὴν ἐμβούγησα 26,25. 35 intr. (ὁ γῆτος) 9,16 (ὁ νοῦς) 109,5 cf. 103,32 pass. 103,32
 ἐλλείπειν 56,17 71,4 80,12 sqq. al. τὸ ἐνδέεις καὶ ἐλλείπον τῆς ὥλης 8,15
 ἐλλειψίς 8,17 77,8
 ἐλέις 121,14.15
 ἐλπίς 107,11
 ἐλυτρον 69,31 73,10. 20. 21
 ἐμβοῶντος ἀκούουσι τοῦ φυλαρχοῦ 102,34
 ἐμβριθής. λόγοι ἐμβριθέστατοι 106,30
 ἐμμένειν 83,29 95,2
 ἐμπαλιν 6,11 52,3 τοῦμπαλιν 43,36 51,6
 ἐμπεριέχειν. pass. 70,37
 ἐμπίπτειν 17,27. 28
 ἐμπίς 17,31 24,2 26,30
 ἐμπλέκειν. ἐμπεπλέγθαι τῷ σώματι 27,4
 ἐμποδίζειν 57,19 τεν 7,22
 ἐμποδών 7,20 37,29
 ἐμπνεῖν (coni. ζῆ) 26,28
 ἐμποιεῖν ψέφον 63,8 (φέρον) 7,10 (τρόπην) 126,6
 ἐμπροσθεῖν (opp. ὅπισθεν) 57,34 ἐμπροσθεν ἀποδέδεικται 60,18 85,5 104,29
 ἐμφαίνειν 107,10. 11 ἐμφαίνεται 5,21
 ἐμφράνης. εἰς τοῦμφρανὲς 49,33 120,32 ἐμφράνεις 7,5 ἐμφανέστερον 101,18
 ἐμφράξις 68,16
 ἐμφύτειν. ἐμφύτευσθαι δυνάμενος (ὁ νοῦς) 1,23
 ἐμφύτος (θερμόν) 53,27. 34

ἐμψυχία 25,34 26,11. 22. 26. 35 ἐμψυχίαι 26,7
 ἐμψυχός. τὸ ἐμψυχόν (dist. τὸ ἄψυχον) 9,3 sqq. (coni. τὸ ἐν γενέσει) 50,17 τὰ ἐμψυχά 40,5 (κόσμου μόρον) 35,28 (ζῶα) 34,32 (σῶμα) 73,22 92,20
 ἐν. ἐν τοῖς πάθεις γίγνονται 7,14 ἐργαζόμενοι ἐν τῇ Ὡλῃ 8,28 δοὺς ἐν τοῖς στοιχείοις θερμότηται 14,16
 ἐναιμός. τὰ ἐναιμάτα 69,14 (dist. ἐνομάτα) 69,29 τὰ ἐναιμάτα ζῶα 66,37
 ἐναντίος (τόποι) 44,14. 18 (κινήσεις) 85,33. 48 (εἴδη) 86,16 (dist. ἐπερχ.) 85,37 86,2 ἐναντίων διατιθέμεθα 89,16
 ἐναντίωσις 14,15. 17 24,19 35,23 72, 15 sqq. 73,4 sq. al. (πρώται) 123,37 cf. ἀπότος
 ἐναπολαμβάνειν. pass. 36,7
 ἐναργής (λίτων) 19,12 35,8 (ἀξιωμα) 6,32 (τὸ δοκοῦν) 88,39 ἐναργῶς εἶναι 89,8. 9 (αἰτηθάνεσθαι) 90,11 μαλιστα ἐναργῶς 7,8
 ἐναρρότειν 46,35 110,31 111,3
 ἐνάρδις (syn. μονάς) 11,23
 ἐνδεής 7,12 113,22 τὸ ἐνδέεις καὶ ἐλλείπον (τῆς ὥλης) 8,15
 ἐνδεια 55,29
 ἐνδεικνύναι. med. 12,33 104,6
 ἐνδεῖν (dist. ὑπερβάλλειν) 84,32
 ἐνδεῖν *inligare* Plato 106,27
 ἐνδέχεσθαι 6,5. 19 sqq. 9,8 46,5 48,29 119,26 al. ὡς ἐνδέχεται 53,13 ἐνδέχομένη ἀκολουθία, ἀκολούθησις 6,17. 23 ἐνδεχομένως 6,25
 ἐνδηλός 64,36 73,3 80,9
 ἐνδιδόναι 1,9 49,22 66,13 81,31 98,27
 ἐνδοιθεν 17,15
 ἐνδον 67,21 73,7 78,38 (συγκατατίθεσθαι) 89,7
 ἐνειλεῖσθαι 63,18
 ἐνειναι 83,28 95,17 122,7
 ἐνεκα. τὸ οὖς ἐνεκα διττόν 50,11
 ἐνέργεια (dist. πληγής) 18,21 sq. 28,26. 33 sqq. 55,9 (opp. δύναμις) 49,19 94,9 111,34 120,8 ἐνέργεια ὅπερ λέγομεν ἐντελεχείᾳ 2,41 (τελεῖα, ἀτελής) 55,10 sqq. (τῆς ψυχῆς) 28,25 47,2 (τῆς αἰτηθήσεως) expl. 112,27 sqq. (τοῦ αἰτηθητοῦ καὶ τῆς αἰτηθήσεως) 83,35 sqq. (τοῦ νοῦ) 94,34 96,28 111,25 (τοῦ ἐπιστήμονος περὶ τὰ ἐπιστητά) 112,31 (τῆς ἔξεως) 41,2 (ἀτελοῦς, τετελεσμένου) 29,2. 3 τὰς ἐνέργειάς ποι-

- εἰσθαι 57,21 τὸ κατ' ἐνέργειαν ἀκουστόν, ὅρατόν 83,36 sqq.
- ἐνεργεῖν (dist. τὸ κινεῖσθαι) 55,6 sqq. (dist. τὸ πάσχειν) 55,7 (αἰσθῆσις, φαντασία περὶ τι) 57,39 76,6 92,7 93,1,17 (ἐπιστήμη, νοῦς περὶ τι) 95,27,31 97,25 ὅταν ἐνεργῶμεν περὶ τὰ αἰσθητά 90,10 (τὰ αἰσθητὰ εἰς τὴν αἰσθησιν) 81,34 ὅλῃ τῇ ψυχῇ τούτων (τῶν ἔργων) ἔκαστον ἐνεργοῦμεν 36, 34 τῶν ἐνεργειῶν ἃς ἐνεργεῖ 102,16
- ἐνιαυτός 110,35
- ἐνιστάναι 6,11 16,19 med. τινί 16,19 πρός τι 6,11
- ἐννοεῖν 36,33 37,4 88,2 ὅπερ οὐδὲ ἐννοῆσαι δύνατόν 40,28
- ἐννόημα 3,32 109,11
- ἐννοια. εἰς ἐννοιαν ἀλλθεῖν 32,10 (τοῦ τι ἦν εἰναὶ) 112,19 (αἱ κοιναὶ) 103,38
- ἐνοποιεῖν (eoni. συνέχειν) 34,21
- ἐνοῦς 37,10
- ἐνογλεῖν 123,28
- ἐνσημαίνεσθαι med. 44,3 92,18
- ἐνσφραγίζεσθαι 91,40
- ἐντελέχεια. etymol. 39,17 sqq. expl. 39, 20 (πρώτη, δευτέρα) expl. 3,5 41,9 (οὐχ ἀπλῶς λέγεται) 55,17 (διχῶς) 39,20 (eoni. εἰδος) 40,3 (eoni. τελειότης) 43,24 (ἀτελής, τελεῖος) 18,25,37 cf. 36,28 (γεωργιτή) 43,30 ἐντελεγείᾳ (syn. ἐνεργείᾳ) 3,1 (opp. δυνάμει) 45,33 97,20,22
- ἐντελής. ἐντελῶς ἔχειν 39,15,19
- ἐντεριώνη 42,10
- ἐντεῦθεν 4,7 84,25 92,12 93,26 al.
- ἐντιθέναι 98,28 115,31
- ἐντιμος 100,35
- ἐντομος. τὰ ἐντομα 31,19 35,20 38,17 45,36 66,18 τὰ ἐντομα τῶν ζῶν 69, 11,19 sqq. (ζῶα) 38,3
- ἐντυγχάνειν. τινί 85,36
- ἐνυδρος. τὰ ἐνυδρα 62,34 80,18,35 τὰ ἐνυδρα τῶν ζῶων 62,32 99,7
- ἐνυλος (λόγοι) expl. 7,24 12,23 (εἴδη) 97, 37 98,1 99,3 115,6 Platonicorum 12,23 (νοῦς) 114,25 115,4 τὰ ἐνυλα 114,35 sqq. 115,4
- ἐνυπάρχειν 17,10 19,4 27,4 al. τὸ ἐν τῶνδες ὡς ἐνυπαρχόντων 40,15 Theophr. (ὁ νοῦς) 102,28 108,27
- ἐξαγγέλειν 109,36
- ἐξαλλάτειν 116,23 (eoni. διενήγορε) 3,12 pass. 37,8 100,12
- ἐξαπατᾶν. pass. 57,32 87,33 (περὶ τι) 88,5, 7,23
- ἐξάπτειν. τὴν οὐσίαν αὐτῆς ἐξάπτουσι τῆς κινήσεως 15,34 ἐξάπτεται (ἢ φαντασία) τῆς αἰσθήσεως 92,34 ἐξημμένος 7,23 116,3
- ἐξαριθμεῖν. med. 1,8
- ἐξαριθμησις 48,13
- ἐξαρκεῖν 80,35
- ἐξαρτᾶν. αἱ διανοήσεις ἐξήρτηγαται τῶν αἰσθήσεων 17,18 τῆς ἔνδοθεν φύσεως ἐξηρτημένας (κινήσεις) 17,15
- ἐξατονεῖν 90,13
- ἐξεργάζεσθαι. ἐξεργάσασθαι 1,5 pass. 15, 15 (λόγοι) 107,4
- ἐξέργεισθαι. ἐξεργάσσαν (ἢ ψυχή) 16,17, 37,38 ἐξελθεῖν 63,17
- ἐξετάζειν 8,22 32,23 49,29 82,34 96,13 102,25
- ἐξέτασις 103,21
- ἐξέτασής. ὁ τῶν Ἀριστοτελούς ἐξέτασής 16,19
- ἐξευπορεῖν 114,30
- ἐξευρίσκειν 2,34 11,10 92,6 93,23 125,22
- ἐξηγείσθαι. τῶν ἐνηγουμένων τις 68,28
- ἐξήγησις 42,35
- ἐξηγητής. οἱ ἐξηγηται 62,31 ὁ ἐξηγητής Ἀλέξανδρος 120,18
- ἐξῆς. καὶ τὰ ἐξῆς 58,14 ἐξῆς σκεπτέον 116,29
- ἐξιέναι 17,1 124,35
- ἐξινεύεσθαι. ἢ μηδὲ ἐξαριθμήσασθαι μόνον .. ἐξικοντα 1,8
- ἐξις (dist. ἔργον, ἐνέργεια) 39,22 41,2,19 56,14 95,25 sqq. (τῆς τελειότητος) 39,20 (κριτικὴ τῆς λογικῆς δυνάμεως) 88,30 (τῆς αἰσθήσεως καὶ τοῦ νοῦ) 115,16,18 (τῶν αἰσθητῶν) 116,2 ὁ καθ' ἔξιν νοῦς (dist. ὁ ἐνεργείᾳ, ὁ δυνάμει) 98,23 100,2 cf. 112,30 εἰ ὡς ἔξις ἡ δύναμις Theophr. 107,26 (οἰκοδομική) 27,35 τὴν ἔξιν μεταβάλλειν εἰς ἐνέργειαν 56,37 πρόεισι ἐπὶ τὴν ἔξιν 56,12
- ἐξιστάναι 55,38 med. 17,2 sqq.
- ἐξιόδος 17,5
- ἐξουσία. τοις ζωγράφοις ἐπ' ἐξουσίας 89,13
- ἐξυγράψειν 71,2
- ἐξω. ταῦτα μὲν ἔχω τοὺς παρόντος λάγου 88,8
- ἐξωθεν 8,12, 14 41,18 53,28 al. (dist. καθ' αὐτό) 17,22 τὰ ἔξωθεν (opp. ἢ ψυχή) 34,36 ταῦτα ἔξωθεν διηγήσθω 8,32

- ἔστενατ. τινί 22,18 48,25 86,19 92,26
113,7 ἔστει c. inf. 3,23 46,4 69,5 86,3
οὐδὲ τὸ παράδειγμα πάντη ἔστει 65,31
εἰκός 14,27 44,23 εἰκότως 36,34 62,1
70,3 al.
- ἐπάγειν. ἡ ἐπάγει περὶ τοῦ νοῦ 29,21
med. (μάρτυρα) 9,39
- ἐπανολουθεῖν 88,20
- ἐπαλλάστειν 112,21
- ἐπαναγένεται 88,39
- ἐπαναγέρειν 102,10
- ἐπανιέναι. ἐπανίτεον ὅθεν ὁ λόγος 8,33
(ἐπὶ τὰ προκείμενα) 119,3
- ἐπεῑ. etenim elliptice 3,36
- ἐπειδή. διὰ τούτο—ἐπειδή 16,11 36,14
- ἐπεισέργεσθαι 121,1
- ἐπεισιέναι 9,23 55,33
- ἐπεισκρίνεσθαι (ὑδραθεν) 37,27
- ἐπέλευσις 30,33
- ἐπεξιέναι. τινὶ 4,10 35,15 45,23 101,17
ὅταν τις ἀπορήσειν . . . ἐπεξιώμεν 54,
20
- ἐπέρεισις. εἰδους; 111,26
- ἐπέργεσθαι. τινὶ 43,31 99,8
- ἐπεσθαι. τῇ φύσει τῇ τῶν πραγμάτων 48,
17 τούτῳ ἐπεται c. inf. 16,17 ἐπεται
ζητεῖν 69,13 (διδάσκειν) 86,23 ἐπόμενον
(coni. εὐλογον, c. inf.) 16,13 τὸ ἐπόμενον
logice 6,14 sqq. ἐπομένως 13,2 120,20
- ἐπέχειν 17,26. 34
- ἐπήκνοος 97,33 107,21
- ἐπῆμαρ. Hom. 87,28
- ἐπιβάθρα 117,12
- ἐπιβάλλειν. τινὶ 111,17
- ἐπιβάλλῃ (coni. θέτει) 30,32 (τοῦ νοῦ πρὸς
τὰ νοητὰ) 112,30 sqq. τὰ κατ' ἐπιβολὴν
νοητά 111,19. 23 (αἰσθητά) 111,21. 22
- ἐπιγίνεσθαι 98,36
- ἐπιδεικνύναι 38,31 70,22 med. 112,11
- ἐπιδέδοναι. ἡ ἐμψυχία ἦν ἡ ψυχὴ τῷ
σώματι ἐπιδῶσι 25,34
- ἐπίδοσις 55,38
- ἐπιέναι 89,18
- ἐπιέγειν 26,13 29,36 31,3 49,15 al.
- ἐπίηρος. Emped. 33,12
- ἐπιθετος. Theophr. (ὁ νοῦς) 107,32
- ἐπιθυμητικός (μάρτιον τῆς ψυχῆς) 37,3
117,1
- ἐπιθυμία 47,13 sqq. 119,14. 21 al. expl.
113,23 (έσχάτη καὶ κοινοτάτη τῶν ὀρέ-
ξεων) 47,19 Plato 20,22 94,1
- ἐπικαλεῖν 20,6 34,27 ἐπικλητέον τὴν κοι-
νὴν συνήθειαν 48,13
- ἐπικάλυμμα 69,36
- ἐπικαλόπτειν 81,11 93,30
- ἐπικεῖσθαι v. ἐπιθέναι
- ἐπίκηρος 107,27
- ἐπίκλησις 68,6
- ἐπίκρισις 17,29
- ἐπιλαμβάνειν. med. (ἀκοῆς) 65,30
- ἐπιλόγειν. ἀπορῇ καὶ ἐπιλόγηται 101,10 102,
14. 20 ἐπιληπτισθω καὶ ἐπιλελέσθω 122,
14
- ἐπινοεῖν 48,12 49,20
- ἐπίνοια 120,19
- ἐπίπας. ὡς ἐπίπαν 68,13
- ἐπιπέδον 2,29 5,6 32,3 64,8 τῶν ἐπιπέδων
σχημάτων 11,35
- ἐπιπολῆς 27,30 57,7. 8 59,24
- ἐπίπονος 23,8
- ἐπιρρεῖν 123,5
- ἐπιρροή 36,32
- ἐπισκέπτεσθαι. ἐπισκέψασθαι 33,1 105,
14. 15 ἐπισκέψεται ὁ λόγος 49,35 ἐπι-
σκεψόμεθα 101,5 ἐπεισκεμμένον 85,20 —
ἐπισκεπτέον 3,23 14,28 41,14 48,2 118,
10 119,25 Theophr. 108,20
- ἐπίσκεψις (coni. φροντίς) 29,21
- ἐπισκοπεῖν 4,25 47,1 112,14 med. 3,21
- ἐπιστασθαι. φ ἐπιστάμεθα (διγῶς λέγεται)
46,13 sqq.
- ἐπιστασις 22,27 108,10
- ἐπιστατεῖν 41,19 99,16
- ἐπιστήμη (dist. τὸ θεωρεῖν) 39,21 41,1
(dist. αἰσθητις) 56,18 sqq. (θεωρητική)
97,36 (ἢ κατ' ἔνεργειαν) 99,17 (expl.)
115,13 (κυρίως) 81,35 (τῶν αἰσθητῶν)
expl. 56,26 σὸν ἐπιστήμη λαβεῖν 1,2 2,22
- ἐπιστημονικός (μάρτιον τῆς ψυχῆς) 37,3
ἐπιστημονικῶς 88,34
- ἐπιστήμων. ὁ ἐπιστήμων expl. 95,13 sqq.
tres gradus 55,18 (coni. οἱ τεχνῆται) 8,27
- ἐπιστητέος 56,20 97,35 99,28 (θεωρήματα)
95,24
- ἐπισυμβαίνειν 39,27
- ἐπιτάσσειν 118,19
- ἐπιτείνειν (coni. ἐγείρειν) 7,22 ἐπιτείνεσθαι
καὶ ἀνεσθαι (παθη) 7,16
- ἐπιτηδεῖος 51,23 68,11 ἐπιτηδεῖως ἔγειν
46,39 47,1 (πρός τι) 98,3. 27 (πεφυκέναι)
98,16
- ἐπιτιθέναι 69,16. 18 75,21 pass. 62,16

- 75,24 ἐπικεῖσθαι 29,32 ἡ θλη καὶ τὸ
ἐπικείμενον αὐτῇ 42,16
ἐπιτρέπειν 82,36 93,16
ἐπιτρέχειν. τὰς τῶν παλαιῶν δόξας ἐπι-
δραμεῖν 8,39
ἐπιφάνεια 58,28 sqq. 59,1 73,17 114,10
ἐπιφανής (πρόσωπον) 20,4
ἐπιφημίζειν 98,34
ἐπιχειρεῖν 32,16 97,7
ἐπιχειρητής. Plato 106,22
ἐπιχθόνιος. Hom. 87,27
Ἐπος. ἐν τοῖς καλουμένοις Ὁρφέως ἔπειται
35,18
ἐποχετεύειν. med. 100,22
ἐποκή 89,10
ἐρανίζειν. med. (ἀπό τίνος) 11,11 (ἐκ
τινος) 116,7
ἐργάζεσθαι 8,28 53,34
ἔργον (τῆς ψυχῆς) 5,32 46,33 44,11 (τοῦ
νοῦ) 112,23 114,3 (τῆς ἔξιως) 39,22
(κοινὴ σώματος καὶ ψυχῆς) 121,3 (τῶν
φυῶν) 42,9 (τέλος τῶν δυνάμεων) 49,20
cf. 45,9
ἐργάθης (Θεωρία) 2,25 ταῦτα οὐ λίγην
ἐργάθη 29,20
ἔριον 39,28 63,4,12
ἐριστικός. Theophr. 107,34
ἐρμηνεία 66,31
ἐρμηνεύειν 58,8
ἐρυθραίνεσθαι 7,5
ἐρωτᾶν (λόγους) 106,29
ἔσχατος (ψυχῆς) 1,21 ἐσχάτη τῶν αἰσθήσεων,
ὅρεσεων 47,17, 18 (τροφή) 52,25 53,7 τὰ
ἔσχατα 74,11 75,1 τὸ ἔσχατον τῆς νοή-
σεως 118,37
ἐτερομήκης 44,4
ἐτερος cf. ἐναντίος. ἐτέρως 26,5 ἄλλον
μὲν τρόπον . . . ἐτέρως δὲ 74,35
ἐτερότης. Plat. 11,10
ἐτοιμός. πρός τι 40,11
εὖ. τὸ εὖ 21,13 πρὸς τὸ εὖ εἶναι (opp.
πρὸς τὸ ζῶον εἶναι) 126,14,15 γάριν
τοῦ εὖ 66,32 τοῦ εὖ ἔνεκα 124,20
εὖαριθμητος 117,6
εὺδαιμονία 50,13
εὺδαιμότεος 64,11,18 70,35
εὺδιόδος 68,15
εὔεικτος 70,35 (τινί) 64,24
εὔεξαπάτητος. ζητεῖται εὐεξαπάτητος 57,31
εὔθρυπτος 63,25 64,24
εὔθύνη. δόξα δεδωκυῖα εὐθύνας 24,14
εὐθύποροια 22,25
εὐθύς 8,19 (κανών) 6,36 (γραμμή) 16,24
τὸ εὐθύς 35,24 97,3 al. (dist. τὸ εὐθεῖται
εἶναι) 96,32 sqq. ἡ εὐθεῖα (opp. κεκλασ-
μένη) 96,26 6,35 114,17 κατ' εὐθεῖαν
20,25 εὐθύς adv. 1,11 4,18 saepe εὐ-
θέως 82,26
εὐθυντία Plato 20,10, 11 22,11 23,15
εὐχήνητος 14,7
εὐλαβεῖσθαι 46,27 65,2
εὐλήγη 26,30 122,6
εὐλογος. εὐλογον c. inf. 68,1 94,30 114,
34 (coni. πιθανόν) 13,17 (coni. ἐπό-
μενον) 16,23 τὸ εὐλογον τοῦ λόγου 36,13
εὐλόγως 66,21 78,28 119,2 εὐλογώτερον
27,8
εὐλυτος 68,15
εὐμαρής. μηδὲ εἰκάσαι τι ὑπάρχειν εὐμα-
ρῶς 5,30
εὐόλισθος 63,25 70,35
εὐπαθής 79,23
εὐπαράγωγος 106,21
εὐπετής. οὐ λίαν πρόγειρον οὐδὲ εὐπετές
2,9
εὐπλοεῖν 6,20,21
εὐποιητικός 5,19
εὐπορεῖν. οὐκ εὐποροῦντες τῶν οἰκείων
δρομάτων 68,19
εὐπορία 1,8
εὐρεσίς 5,2,13,31 44,6,8
εὐρίσκειν 50,31 58,32 72,24 al. ὁ λόγος
εὐρήσει 70,23 85,8
εῦστερονος. Emped. 33,12
εὔτροχος. κάκλος Plato 96,28
εὐτύπωτος 92,36
εὐφημία. χωρὶς ἔστω ἐν εὐφημίᾳ 125,4
εὐφυής. πρὸς οὐδεναν ἔχουσα εὐφυῶς 3,3
(πρὸς λόγον) 97,33 εὐφύεστεροι 68,13
εὐφύία 39,8, 10 98,14, 17, 31 99,31
εὐφωνος 66,16
εὔχροια 37,23
εὐώδης. τὸ εὐώδεις καὶ τὸ δυσώδεις 69,25
116,6 117,4
εὐωδία 37,22
εὐώνυμος 121,8, 15
ἐφάπτεσθαι 21,27, 33,35 Plato 107,23
ἐφαρμόζειν intr. 21,34 39,2 48,16,27
ἐφέλκειν med. 7,4
ἐφελκύειν med. 28,20
ἐφεξῆς 2,27 49,2 59,15 saepe ἐν τοῖς
ἐφεξῆς 3,1 τὸ ἐφεξῆς ἀλλήλοις ἔχει (τὰ

- νοήματα) 20,35 προστιθέντες ως φόντο
και τὸ ἐφεξῆς 9,8
- ἐφιέναι. ἐφήσει τῷ λόγῳ .. δριζομένῳ 8,9
med. (syn. ὀρέγεσθαι) 113,22 γρῆσθαι
ἐφέπται 18,32
- ἐφιστάναι τινὶ 1,4 ἐφεστήσει 27,1 ἐφε-
στώς 27,3
- ἐφόδιον πρὸς σύμπασαν τὴν ἀλήθειαν 1,28
ἔχειν c. inf. 11,17 40,13 intr. 86, 2 110,6
οἱ λόγοι ὡς ἔχουσιν 75,28 ἔχει ἐπὶ τῶν
71,19 117,4 ταῦτης ἔχεται τῇς ὑπονοίας
19,34 ἔχομένα *contigua* 72,5 τὰ ἔχο-
μενα (τῶν δυνάμεων) expl. 49,15
- ἔχθρα 101,14
- Ζεῖν 14,23
- ζέσις 7,27 27,17
- ζῆν etymol. 14,23 φί ζῶμεν διγῶς λέγεται
46,12 δῆλος ὁ ἄληρος .. οἶνος ζῶν 65,24 τὰ
ζῶντα 122,30 (dist. τὰ μὴ ζῶντα) 38,26
(dist. ζῶα) 44,37 sqq.
- ζητεῖν 2,32 3,27 sqq. 5,1 69,13 74,22 al.
- ζήτημα 3,16 104,20
- ζήτησις 87,19
- ζώγραφος 89,13
- ζωή expl. 32,30 41,31 (φυτική) 27,1 (παρὰ
τῆς φυτῆς) 115,32 (τῆς φυτῆς ἡ κίνη-
σις) 18,19 οὐ σῶμα ἡ ζωή 40,7 plur.
45,5 47,1
- ζῶον def. 3,25 cf. 27,24 124,1 (dist. ζῶντα)
45,1 sqq. 123,3 (dist. τὸ ζῶον εἶναι) 100,
26 sqq. αὐτὸν τὸ ζῶον Platonice 11,18
(ζεῦψηχος, μόνιμα κατὰ τόπον) 34,30 (πο-
ρευτικόν) 123,4 (ἀδιά, ἀγένητα) 123,20
(ἀτελέστερα, τελείστερα) 123,33
- ζώφυτον 35,20 44,29,32 47,16. 22 81,6
124,19
- ἢ in responso sive λύσει 8,2 28,5 65,26
87,30 83,1 116,18 Theophr. 102,29
108,28 ἢτοι .. ἢ 3,33 8,25 14,36 al.
- ἢγεισθαι. τὸ ἴγρούμενον logice 6,13 sqq.
- ἢδεσθαι 67,11,34
- ἢδονή 2,31 45,38 47,20. 21 al.
- ἢδός 68,24 107,13 112,36 113,1. 6 al.
- ἢδομένα 47,35
- ἢκειν εἰς ἐνέργειαν Theophr. 108,2
ἢλικία. τὸν ἐν ἄλικι δῆτα 56,32
- ἢλιος 13,22 16,25 25,35 26,1 60,3 91,5
103,33 106,7 def. 26,14
- ἢλιον. ἀλισόμενος (ἄληρος) 64,2
- ἢμέρα 110,35 111,7 116,11 sqq.
- ἢμιτις (χρόνος) 116,13. 19. 20 ἢς ἀμιτεῖς
52,29
- ἢπαρ 36,7 94,2
- ἢρεμεν 9,31 15,21. 36 29,3. 8 55,32 95,
26. 30 al. ἀρεμοῦν εἶναι 57,23
- ἢρέμα 63,26
- ἢρέμησις 22,17. 30
- ἢρεμία 19,5 57,37 58,2 (βέλος) 15,37
- ἢρεμίζειν 19,3
- ἢρεμος 64,31 65,17
- ἢσυχάζειν 118,26
- ἢττασθαι 122,2
- ἢχεῖν 65,18. 24
- ἢχος 66,13. 20
- ἢχώ. περὶ ἢχος 63,32 sqq.
- Θάλαττα 70,25 91,34
- Θαυμάς Emped. 35,14
- Θαρραλέος 89,16
- Θαρρεῖν. ἂ δὲ ἀν τις περὶ αὐτῶν θαρρή-
σειν ὑπονοῆσαι 30,36
- Θάρσος 107,11
- Θαῦμα (τοῦ νοῦ) 110,22
- Θαυμάζειν 74,32 103,38 (τι) 1,6 (τινός)
25,36 102,30 θαυμαστός 34,7 41,12
οὐδὲν θαυμαστόν 38,18. 28 49,22 85,5
86,13 al.
- Θαυμάσιος 1,15. 19. 20. 24
- Θέα 61,4
- Θεᾶν. θέα δὲ καὶ τὸν λόγον 73,26 θέα
ταῦτο τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ νοῦ 113,3 med.
81,37 82,8 89,19
- Θέατρον 76,30
- Θεῖον (coni. ἀσφαλτος) 69,27
- Θεῖος (σῶμα) 19,32 59,14. 29 60,6 125,3.
26. 28 (ζῶον) 125,2 (νοῦς) 102,34 114,
34. 36 115,8 (ΙΙδάτων) 4,15 107,23 τὸ
θεῖον 50,17. 21 53,13 (coni. τὸ θεῖον) 50,
9. 21 θειότερος (νοῦς) 10,6 (φύσεις)
44,23
- Θειότης 50,18
- Θεριτάς Plato 107,23
- Θεές 23,22 33,8 34,13 def. 5,18 (πρώτος)
10*

- 102,31,36 103,10 (ό ποιητικός νοῦς)
 θεώρη μάλιστα έποικη 99,24 sqq. οἱ δεύτεροι
 θεοὶ Plato 11,15 20,23 σφάρος deus
 Empedoclii 34,14 πάντα πλήρη θεῶν
 είναι Thales 35,29 διὰ πάντας οὐσίας
 πεφοιτηκέναι τὸν θεόν Stoici 35,33
- θεραπεύειν 5,17
 θερμαίνειν pass. 70,7 75,14 78,27 al.
 θερμός 47,23 sqq. 57,28 72,20 66,37 al.
 τὸ ἔμφυτον θερμόν 55,27,35
- θερμότητς 53,35 54,27 80,20 al. (ἡ ἐντάξις,
 ἔνδον) 66,33,38 67,21 (ἡ ἔμφυτος)
 80,21
- θέσις 31,16 sqq. 57,19
 θεωρεῖν 5,4 41,11 112,15 al. τὸ θεωρεῖν
 (dist. ἡ ἐπιστῆμη) 39,21 41,1 θεώρει
 καὶ ἐπὶ τῶν μερῶν τὸ λεγθέν 42,37 με-
 ρῶν πλῆθος περὶ αὐτὴν οὐ θεωρεῖται 3,11
 sīm. 49,24 53,17 92,36
- θεωρημα (dist. ζῆτις) 95,26 sqq. (τῆς ἐπι-
 στήμης) 95,14 (ἐπιστητά) 95,24 (γεω-
 μετρικά) 95,25
- θεωρητικός (δύναμις) 43,3 (νοῦς) 144,4
 sqq. (νόησις) 22,21 τὸ θεωρητικόν
 119,33
- θεωρία 1,9 2,26 3,32 al. (conī. νόησις)
 2,31 (ἡ περὶ φύσεως) 2,3 (ἡ περὶ γενῶν
 καὶ εἰδῶν) 4,10 (ἡ προκειμένη) 2,7 ἔχει
 τινὰ δεῖθλογον θεωρίαν 3,37
- θήραμα 17,31
 θηρᾶν 17,31
 θηρεύειν (ό νοῦς) 95,11 (διὸ ἀποδείξεως)
 5,9 (τῷ λόγῳ μάνῳ) 49,34 (ἐκ τῶν
 ἔγων) 42,8
- θηρίον 49,1 89,18 93,29 118,12
 θησαυρίζειν 28,16 med. (έπαυτη) 56,21
 θησαυρός 99,6
 θεγάγνειν 73,1 74,26 75,4 al.
 θέγειν 21,14 (?) 80,9
 θέτει 87,30 88,1 (conī. ἀφῇ) 21,31
 θλᾶν pass. 78,1,6
 θνήσκειν v. ἀποθνήσκειν
 θνητός 107,28,29
 θορυβεῖν 22,32
 θρεπτικός. τὸ θρεπτικόν 44,30 45,9,29
 117,9,24 119,32 (μέρος) 44,20 cf. δι-
 ναμις, φυγή
 θρήξ. τρήξ 34,10 80,24 118,13 123,23
 θρόπτειν pass. 63,14,34 64,24 65,12
 θρύψις 63,29
 θυμιᾶν pass. 69,13 70,7
- θυμικός (μάρτιον τῆς ψυχῆς) 117,1
 θυμός 20,23 47,13,15 117,7,17 118,25
 119,14 al. ἐν τοῖς θυμοῖς 27,30 Plato
 94,1
 θυμοῦν. pass. 7,2 118,26
 θύραθεν 37,27 9,23
 θυρίς 9,25
 θυροκοπεῖν. θυροκοπουμένη κινεῖται (ἡ
 αἰσθητική) 17,17
 θυσία 5,14
- ιατρεύειν 118,22
 ιατρική 3,9 8,16 50,14 118,22
 ιατρός 46,24
 ιδέα. Platonice τοῦ ἑνός eet. 11,19, 29, 33
 12,7,12 (τῶν αἰσθητῶν) 12,4
 ιδιάζειν. ποιήτητα ιδιάζουσαν 11,4
 ιδιος 2,29 35,4 48,19 saepe (αἰσθητά, opp.
 κοινά) 57,17 sqq. 81,23 83,21 93,16
 ιδίᾳ 95,15 (opp. καθόλου) 48,36 57,11
 (opp. κοινῆ) 54,4
 ικανός (τεκμήριον) 73,31 (προοίμιον) 5,18
 (παραμυθία) 72,35 ὁ ἐπίζητει . . οὐχ
 ικανόν 76,17 86,5,12 ικανῶς εἰρηται
 38,35 (διώρισται) 56,35 (ἀποδέειται)
 83,10
- ιλυσπάσθαι 38,10
 ιμάτιον 39,26 41,28
 ινδαλμα 112,10
 ιππεύειν 118,23
 ιππικός. ιππική 118,23
 ιππος 3,18, 25 6,24 53,3 al.
 ις plur. 42,10
 ισθμός Plat. 106,29
 ίσος. κατ' ίσον 118,4
 ιστάναι med. ἄχρι τινός 82,11 98,13 (εἰς
 τι) 79,29 118,37 (ἐπί τινος) 112,18,22
 ιστῶται (conī. θρεμοῦντα) 121,10
 ιστορία 14,4 (ἡ παραδοσίεις ήμεν) 14,26
 ισχυρίζειν med. (τινός) 52,20
 ισχυρός (αἵτια) 7,9 (δέξια) 20,3 (χυρός) 72,3
 (δύσματ) 69,26
 ίσως 2,4 4,35 10,11 saepe
 ιχθύς 38,8, 18 61,17 66,20 74,13
 ίγνος αἰσθήσεως 45,35 (conī. τόπος) 91,17
 116,20 (τῶν αἰσθητῶν) 92,1 93,2 (κινή-
 σεως) 45,35 (λόγου) 107,10 (πληγῆς)
 95,2

- Καθάπτεσθαι 54,57
 καθαρός (ἀήρ) 57,21 Plato 107,23
 καθέξεσθαι 4,15
 καθέκαστον. τὰ καθέκαστα 56,22
 καθεκτικός (δύναμις) 92,27
 καθεύδειν 41,7 55,3
 καθιδρύειν 94,1
 καθιστάναι med. (τὰς ἀρετὰς) 2,2 καθε-
 στάναι 18,15 καθεστώς 16,22 (σῶμα,
 ορρ. θορυβούμενον) 22,32
 καθόλου. τὴν καθόλου φύσην 3,23 δρισμὸς
 τοῦ ζῶου καθόλου (ορρ. τοῦ ἀνθρώπου
 γέωρις) 3,25 ἡ καθόλου ὑπόληψις (ορρ.
 ἡ ἐν μέρετ) 22,17 εἰπεῖν ναθόλου περὶ
 τοῦ μὴ δύντος καθόλου 48,35 τὰ καθόλου
 (comi. τὰ γένη) 33,22 (ορρ. τὰ καθί^ζ
 ξεκαστον) 56,27 57,11 122,15
 καὶ saepius abundare videtur velut κονὸν
 γάρ ἦν καὶ πρὸς τὰς εἰρημένας αἰσθήσεις
 69,17 post ὥσπερ 14,5 61,6 113,15
 post ὥσπερ 37,8 post οἷον 43,22
 ἡγίκα καὶ . . τηνικαῦτα καὶ 93,1 εἰ καὶ
 pro καὶ εἰ 63,26 73,10 75,3 v. δέ
 καίειν κάειν 51,23 54,30 78,1,6
 κατρός. ἐν καρφ 82,22
 κακία 5,26 77,10 88,19,21
 κακός. τὸ κακόν 88,4 113,7 sqq. (κατὰ^τ
 στέρησιν νοητόν) 111,23. 31,35 κακός
 16,39
 καλεῖν 17,37 45,1 τὰ καλούμενα ζώφυτα
 37,20 ὁ καλούμενος νεῦς 118,7 ἡ καλού-
 μένη ἀφί 76,36 sim. saepe
 καλός (ἐπιστήμη, comi. τίμας) 1,12 τὸ κα-
 λόν 112,19 καλῶς 32,21 33,6 46,31
 51,4 56,4 62,12
 κάματος 65,12,13
 κάμνειν 50,15 71,37,39 98,6
 καμπόλος. ἡ καμπόλη 5,5 τὸ καμπόλον
 35,24
 κανάνη 6,36,38 35,25
 καπνός 69,13
 καρδία 36,7 66,38 sq. 76,21 94,1 118,12
 121,7
 καρπός 42,12 sq. 105,32 106,14
 κατάγαιος στρουθός 38,11
 καταγείς 105,33
 κατακάμπτειν Plato 20,11
 κατακλυσμός 4,8
 κατακρατεῖν 36,21
 καταλαμβάνειν 63,16 (i. q. αἰσθάνεσθαι)
- 67,32 68,5 (ὁ νοῦς) 21,35 30,25 94,26
 96,23 99,9
 καταλάμπειν 61,28
 καταλείπειν 4,7
 κατάληψις 11,8 12,6, 29
 καταμανθάνειν 2,2 89,25
 κατανοεῖν 1,27
 κατάξηρος 71,36
 καταρριζοῦν pass. 79,5
 κατάρχειν 29,13
 κατασκευάζειν 10,9 44,5 46,38 98,32
 99,3
 κατασκευή 71,36 104,13 (comi. ἔξις) 43,15
 (τῶν ὄρισμῶν) 5,27
 κατατάσσειν (τὴν κατηγοριατάτην αἴτιαν ἐν
 ταῖς πρώταις ἀρχαῖς) 73,8
 καταφανῆς 91,30
 κατάφασις 109,33 112,12 113,18
 καταφεύγειν εἰς τί 86,5
 καταρρήσθαι 94,28 (δύναμις) 88,25 95,6
 καταψηφίζεσθαι 17,33
 κατάψυξις 14,25 65,38 67,21
 καταψύχειν 27,22, 31 67,2
 κατέχειν (τόπον) 60,18 (τὸν δέρα πνεῦμα)
 67,19 69,15 (δόξαν) 91,13 (ἱ τιθησις τὰ
 αἰσθητά) 91,40 92,4, 15, 26 pass. (οἱ
 ἔγχρατες ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ) 118,26
 κατηγορεῖν. κανὴ κατηγορούμενα 48,24
 κατηγορία. αἱ κατηγορίαι 2,35 33,22, 28
 109,6
 κατοικίζειν Plato 106,24
 κατοίκισις 107,20
 κατόρθωμα 88,13 sqq. 93,7
 καῦμα 7,35
 καυστικός 54,30
 καυστός. τὸ καυστόν 54,30
 κείσθαι 15,21 τοσοῦτον κείσθω τὴν πρώτην
 58,27 ἐφ' ἡμίν κείται 89,10
 κελεύειν 118,19
 κενολογεῖν 8,4
 κενός 62,13 64,13 κενῶς (comi. λογικῶς)
 5,30
 κεντεῖν 66,7
 κέντρον 86,19, 21
 κέραμος 95,3
 κερανύνειν pass. aor. 40,18 70,32 perf.
 40,21 125,17 (κεκεραμένον) 40,18 (κε-
 κραμένον) 84,26, 28 123,37 115,5 v. κυρ-
 νάνειν
 κέρας 59,13 61,17 65,22, 23
 κερκίς 24,4

- κεφαλαιον 5,1 (ἐν κεφαλαιῳ) 47,9 121,4
 κεφαλαιον . . ἐνόνημα . . κεφαλαιομενον
 3,33
- κεφαλή 37,6 94,1
 κηρός 42,15 57,5,7 59,23 77,29 92,17,19.
 34 124,38
- κιθαριστικός. ἡ κιθαριστική 24,6,10
 κινεῖν. περὶ τοῦ κινοῦντος 126,29 sqq. (τὴν
 αἰσθησιν) 61,11 62,21,24 84,8 (τὴν δύνην)
 124,38 (τὸ αἰσθητήριον) 77,38 81,30 94,
 38 κινοῦν τὸ ζῶον ταῦτην τὴν κίνησιν
 117,29 118,21 119,29 (δέξαν ισχυρόν)
 20,3 (τὴν ἀπορίαν) 54,36 κινεῖσθαι καθ'
 αὐτό, κατ' ἄλλο (syn. κατὰ συμβεβηκός)
 15,18 sqq. 17,10 18,5 (κατά φοράν, κατ'
 ἄλλοισιν) 27,29 sqq. (dist. ἐνεργειν) 55,6
 κινούμενον τὴν οἰκείαν κίνησιν 15,22 65,
 17 121,36 (πλείους, τὰς ἐναντίας κινήσεις)
 85,32,38
- κίνημα (ἀμέρη) 16,28
- κίνησις (τέσσαρες) 15,29 (ἡ κατὰ τόπον)
 exp!l. 120,31 dist. αἴσχησις, αἰσθησις 35,2
 117,27 sqq. (κατὰ αἴσχησιν καὶ φύσιν)
 117,23 (dist. ἐνέργεια) 18,21 sqq. 55,9 sqq.
 (ἀτελής) 108,17 (ἀτελοῦς) 112,28 (ἀσώ-
 ματος) 19,6 (σωματική) 27,32 28,20 (πο-
 ρευτική) 117,38 (ἀδίδος καὶ ἀπαυστος) 19,
 5 κίνησις ἀπασῶν κοινόν τι αἰσθήσεων
 51,37 sqq. 81,21 82,19 93,14
- κινητικός (αἰτία) 13,7 119,3 τὸ κινητικόν
 45,34 (τενός) 61,12 119,23 (ἔστετο) 121,
 20 τὸ κατὰ τόπον κινητικόν 117,37 118,1
 123,20,34 τὸ κινητικότατον 10,13
- κιρνᾶν 25,17 34,20 pass. prae. 60,14
 91,15
- κλάδος 38,1 44,15 51,3
- κλῆν pass. 8,19 (γραμμή) 96,21 sqq. 114,17
- κληρονομεῖν 93,26
- κλίνη 39,26 41,28
- κοιλός 8,20 63,13 16,23 64,8 114,17
- κοιλότης 114,16
- κοινός (αἰσθητόν) 57,16,37 sqq. 72,30 81,
 18 sqq. 83,1,4 (λόρος) 39,1 48,29,31 57,
 11 (νοῦς) 101,7 102,3 sqq. 105,22 (ἐν-
 νοια) 103,38 (ὕλη) 47,3 (φωνή) 48,26
- κοινοτάτη τῶν αἰσθήσεων 47,18 (τῶν τῆς
 φυγῆς δυνάμεων) 49,36 (πρός τι) 5,33
 69,17 97,18 101,12 (μετά τινος) 7,1
- κοινή 39,26 48,24 54,3 κοινῶς 56,38 sqq.
 74,33
- κοινωνεῖν 35,8 38,24 50,21,35 59,17 saepe
- κοινωνάς 8,39 105,15
- κολοβός 81,5
- κομιδὴ 102,17
- κομψέει 27,5
- κομψέειν. (med. ἐκ τῶν ὀνομάτων) 14,22
- κομψός 17,30
- κόρη 43,20 62,16 65,4,7,13 al.
- κόρος Emped. 35,13
- κοσμεῖν 8,14,16
- κόσμος 11,14 35,27
- κούρη Emped. 35,13
- κοῦφος 57,28 72,20,31 80,8
- κράσις τοῦ σώματος 7,15,16 (δόξης καὶ
 αἰσθήσεως) 90,6,12,13 (coni. μέτις) 81,
 29 (coni. συμφωνία) 84,33
- κρατεῖν 40,11 121,34 122,1
- κρέας 52,11
- κρίνειν τι 35,23 47,19 68,32 saepe περὶ
 τινος 82,16 88,38 e. inf. 85,11 ὅτι 85,
 15 93,12
- κρίσις τῆς αἰσθήσεως 80,8 (λόρου) 107,18
 (τῶν αἰσθητῶν) 125,8 (coni. συγκατα-
 θέσεις) 16,20 (coni. ἀντιτηψίς) 78,10
 ταύτης τῆς κρίσεως i. e. ὅψεως 81,11
- κριτήριον 35,25 87,18
- κριτής. πάντα τὰ στοιχεῖα κριτήν εἰληφε
 14,1 κριτής ἀμφοῖν (τοῦ εὐθέος, τοῦ
 καρπόλου) δ κανίν 35,24
- κριτικός 72,16 77,20 80,10 88,30 89,
 32
- κρούειν 65,33
- κτέσθαι 67,30 92,37 al.
- κτύπος Ilom. 57,39
- κυβερνήτης 43,29 53,29
- κύκλος 5,20 73,10 74,34 86,20 al.
- κυκλοφορία 20,24 23,15
- κυλινδεῖν 29,8
- κῦμα 65,35
- κύριος τινος 35,2 63,31 64,12,13 89,7
 118,11,18,23,25 ἀλλη τις φύσις κυριω-
 τέρα 34,20 93,29 κυριώτατον (coni. προ-
 γενέστατον) 34,26 κυρίως 71,25 78,5
 87,7 97,16 al. κυριώτερον εἰπεῖν 94,8
- κυρτός. τὸ κυρτόν 8,20 114,17
- κύων 67,31 88,37 90,7
- κωλύειν 15,5 59,5 90,4,14 saepe
- κωλυτικός 7,35
- κωμῳδοῦτάσκαλος 19,9
- κώνειον 42,25
- κώπη 91,18
- κωφός 116,3

- Λαμβάνειν (ορρ. φεύγειν) 124,9 ἔστι τὸ γενεστὸν ἀπότον, οὕτως ὡς λάβοις 70,13 (τὰ ἔνω καὶ κάτω οὐ καλῶς) 51,5 (τὰ καλῶς εἰρημένα, ορρ. φυλάσσεσθαι) 9,2 συνίσταται τοῖς εἰλημμένοις 16,19 (τι ἀντί τενος) 42,28 ἔστι κοινὸν λαβεῖν γένος 48,9 med. (τινός, ἡ ψυχή, i. q. ἀντιλαμβάνεσθαι 82,25) ληπτέον Theophr. 107,34 108,17
 λάμπειν 58,25 61,14. 16. 26
 λαμπετᾶν Hom. 7,6
 λαμπρός 61,29 94,39 124,37
 λανθάνειν 35,20 60,29 74,16 al.
 λέγειν. δέξα . μερῆδαι λέγουσα τὴν ψυχὴν 35,27 εἰπεν τὸ ζῶον ἐν σώματος καὶ ψυχῆς 40,13 λέγω δὲ explicative 1,22 52,13 68,13 71,32 saepe ἄμφω . λέγω δὲ ἄμφω τὴν ε. q. s. 92,4 ὁ νοῦς οὗτος, ὁ δυνάμει λέγω 98,5
 λεῖος 57,27 64,5 72,20 124,37 al.
 λειτής 63,13. 19 72,24. 27
 λείπειν pass. τινός 20,3 λείπεται ζητεῖν 90,17 33,1 λείπεται εἰμι acc. e. inf. 40, 32 73,23 93,23 115,26
 λέξις 36,20 66,17 110,21 111,3.4 βραχέως τῇ λέξει 108,9
 λεπίς 61,17
 λεπτομέρεια 13,25
 λεπτομερής 13,9 14,6 32,7
 λεπτός 60,24 66,12 73,2
 λευκαίνειν pass. 78,8 79,33 86,29
 λευκός 21,16. 17 82,10. 17 84,38 sqq. saepe λευκότης 15,23 21,18 59,36 85,23 100, 25
 λήγειν. logice τὸ λῆγον (syn. τὸ ἐπόρευον ορρ. τὸ ἡγούμενον) 6,12
 λῆθη. Theophr. 102,29 108,27. 31
 λῆμψα 20,36
 λίαν 5,12 6,12 7,12 8,32 saepe λιθίνος 43,2
 λιθος 7,36 33,19 46,36 al. ἡ λιθος ἡ Ἡρακλεῖα 13,22. 23. (γεννᾶν τινὲς λέγονται) 41,36 (διαφανεῖς τινὲς) 59,12 ἀμφιβλητέται εἴτε τινων πότερον φυτὸν ἡ λιθος 41,40
 λιπαρός 51,36 (δισκή) 68,25 (χυμός) 72,5 λογίζεσθαι 118,14. 32. 36
 λογικός. λογικά (ορρ. ἀλογα) 121,31. 33 λογικῶς (coni. κενῶς) 5,30 cf. δύναμις, ψυχή, φανταστικός 49,5. 7 117,8 118,26 119,14 120,5 Plato 111,24
 λογιστικός (μάριον τῆς ψυχῆς) 116,31 τὸ λογιστικόν 118,7 λογιστικῶς ἔργον 121,33; λόγος. ἀρχόμενος τοῦ λόγου 1,11 (ὁ παρὸν λόγος) 26,10 28,18 88,9 (ὁ πρότερος) 122,10 56,36 ἔτερος λόγος (sc. ἔστιν) 27,33 49,8 (ἄλλος) 61,21 (κοινόν, ιδεα) 24,15 οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον 16,34 74,14 88,25 ὁ λόγος εὑρίσκει, δεῖξει, ἐπισκέψεται σια. 70,23 120,22 54,9 49,36 al. πρὸ τοῦ προιέναι τὸν λόγον 47,9 cf. προιέναι (εἰς ἀπειρον προσήσεται) 14,38 ἡ κομψέστατη θεωρίη εἴσαντη τεύχεται λόγον 27,5 τεύχεται ιδίου λόγου 77,27 οὐ πολλοῦ ἢ δεσμένη πλόγου 45,21 διὰ λόγου διδάσκεται 2,12 λόγον ἀπαντεῖν 45,3 διδάσκαι 23,21 notio (τοῦ εἰδους) 7,34 (τοῦ τί ἦν εἶναι) 96,7 (τοῦ σημαντικοῦ) 114,15 (κοινότατος) 39,1 (i. q. εἶδος, τοῦ ὄρατοῦ) 58,30 (τῶν γραμμάτων) 62,37 (τοῦ πάθους) 78,31 τῷ λόγῳ (opp. τῷ ὑποκειμένῳ) 4,19, 25,35 59,2 65,27 86,7 (dist. τῷ ὑποστάσει) 8,31 97,5 (opp. τόπῳ) 45,28 sqq. 46,1 94,3 (dist. μεγάθει) 121,6 116,30 οὐσίᾳ ἡ κατὰ τὸν λόγον 41,23 γίνεται κατὰ λόγον 46, 37 τοῦτον τὸν λόγον ἔχειν i. q. οὕτως ἔχειν 86,24 relatio ὅντερ ἡ τέχνη πρὸς τὴν θληγον λόγον ἔχει 99,11 proportio τὰ μιμημένα κατὰ λόγον τινὰ 25,6 (τῆς μίμεως) 25,14 πᾶσα μιᾶς καὶ αρπάσι λόγος 84,30 πᾶς λόγος συμμετρία τις καὶ ζρμονία 78,21 (coni. σύνθετος) 33,9. 15 96,11 (coni. πέρας) 51,24 λόγοι αἱ αἰσθήσεις 84,25 sqq. Platonic λογιστικόν 93,33
 λοιπός. λοιπὸν ἀποδοῦναι 41,24 λοιπόν adv. 8,38 10,36 105,13
 λυραίνεσθαι 22,36
 λυραντικός 22,27 71,26
 λυπεῖν 67,11. 34 84,33 124,13
 λύπη 45,38 47,20. 21 67,27 107,13 122,7 λυπηρός 107,14 113,2. 7 sqq. 114,5 λύρα 66,16
 λύσις (ἀπορίας) 101,2 108,10

Μάθημα 5, 5. 24

μαθηματικός (εἶδος) 8,25 ἡ μαθηματική 8,20

- μάθησις 55,25 107,1
 μακάριος 22,34
 μακρός. μακρὸν ἂν εἴπη παρατίθεσθαι καίτοι
 μὴ μακρῶς εἰρημένα 108,8
 μακρόφωνος 67,20
 μάλα. μᾶλλον comparativo additum velut
   ἀποπότερον ἂν μᾶλλον φανεῖται 15,10 86,18
   99,25 κυρώτερον εἰπεῖν δὲτο μᾶλλον τε-
   λεισθεῖτο ἂν 94,9 οὕτε . . οὕτε δὲτο μᾶλλον
   ετ minus etiam 110,18 19, 30 90,2 μηδὲ
   . . πόσῳ δὲτο μᾶλλον quanto minus 97,16
 μέμικται μᾶλιστα τῇ ἀφῇ τῶν λοιπῶν
 αἰσθητηρίων 80,24 ἡ ὅψις μᾶλιστα τιμω-
 τάτῃ ποσῶν τῶν αἰσθήσεων 93,25 τὰ
 μᾶλιστα 98,33
 μαλακός 57,27 68,10 72,20.31 77,6.19
   (ἀποδεξεῖται) 1,10
 μαλακόστραχα 66,19
 μαλακότης 68,14 73,3
 μανθάνειν 95,17 105,7 116,4 (τὴν ἐπι-
   στήμην) 55,31 cf. 56,6
 μαντεύεσθαι. οὐδὲ μαντεύεσθαι τι ἡράσιν
   ἢ ἀντῶν 32,18
 μαρτυρεῖν 19,1
 μάρτυς 9,39
 μάστιξ 63,27
 μάτην 21,30 22,9,19 69,3.5 124,12 125,
   22 al.
 μάχαιρα 29,7 78,2
 μάχεσθαι 26,4 31,2 91,1 μαχόμενα λέγει
   περὶ τούτου 105,26 μαχόμενον (οἱρ.
   ἀκάλουθον) 95,19
 μάχη. τῶν ὀρέξεων 120,10
 μέγας ψύφος 94,38
 μέγεθος (dist. ἀριθμός) 20,34 (coni. σῶμα)
   78,17 μὴ κεχωρισμένος μεγέθους (ἢ νοῦς)
   114,33 ἐν μεγέθει εἰναι 22,3 (αἰσθητά)
   115,35 (σῶματα) 74,33 ἡ γραμμὴ καὶ
   τὰν μέγεθος 110,8 111,18 (τὸ τρίτον i. e.
   βάθος) 74,6 (ἄπταν συνεχές) 20,27 (κοι-
   νὸν πλεινῶν αἰσθήσεων) 57,37 58,4 81,
   23 82,19.22 93,14 μεγέθει, κατὰ μέγε-
   θος (dist. λόγῳ) 121,7 116,30 (coni.
   τόπῳ) 117,2
 μεθιστάναι med. 16,17 65,15
 μέθυος; 1,9 2,10.13.14
 μεθόριον 64,28 88,29
 μεθύειν 25,31
 μειοῦν 44,18
 μειράκιον 53,4
 μελαγχολικός 7,13
 μελαίνειν pass. 78,8 86,29
 μελανία 15,23
 μέλας 84,33 111,21
 μέλι 68,24 81,37 82,1.17 85,21 113,2
 μελικρατον 40,18
 μέλισσα 69,12 90,7 120,14
 μέλιλειν c. inf. fut. 48,37 63,13 70,16 al.
   (c. inf. prae.) 20,3 54,35 124,4.22 (c.
   inf. aor.) 49,13 τὸ μέλιον 120,13 sqq.
   ἢ μέλιον γράνος 107,12 12 109,21.22.
 μέλιος 109,12.13
 μέμφεσθαι. αὐτοὺς μεμπτέον 84,23
 μέν. μέν γε vim pronominis auget 35,6
   μὲν — καὶ νῦν δὲ 39,6 δύναται μὲν
   ἄλλο ὕστερον 43,8
 μένειν 124,28. 34. 37 al. (ἐν τῇ αὐτῇ φύσει)
   52,11
 μερίζειν 19,20 20,16 103,34 μεριμνένως
   100,26
 μερικός (ζῶα) 20,24
 μερισμός 26,39 103,28
 μεριστός 37,17. 18 43,23 (ώς σῶμα ἢ ὡς
   τέχνη) 3,7 Plato (φύσις περὶ τὰ σώματα)
   10,25
 μέρος 3,9 40,15 122,36 al. (τῆς φύσης)
   119,31 120,2 (τῆς ἐναντιότεως) 35,23
 συμβάλλεται μέρχα μέρος 5,8 παρὰ μέρος
   121,11. 14 ἐν μέραι 56,23 119,26 (opp.
   καθόλου) 122,17 τὰ ἐπὶ μέρους Platoní-
   corum 12,2
 μέρος; 45,16 μέση (sc. γραμμή) 44,6 μέσον
   (i. q. μεταξύ τι) 74,27 sqq. 75,2. 7 sqq.
   80,33
 μεσότης 72,19 77,9 sqq. 78,22 (τῶν ἐναν-
   τιώσεων) 122,31. 34 125,15 ἐν μεσότητι
   κενραμένον 78,33 123,36 125,5
 μεστός 108,10 Arat. 35,30
 μεταβαίνειν 17,34 34,34 41,38 94,12 99,9
   100,11 118,18 123,14
 μεταβάλλειν. (τὸ σῆμα) 42,33 (coni.
   παθεῖν) 52,7 (ἐκ τινος εἰς τι) 55,26 56,
   9. 11. 16 57,9 100,7 (ἢ ἔξις εἰς ἐνέρ-
   γειαν) 56,37
 μετάβασις τοῦ δυνάμει νοῦ 105,5
 μεταβολή 52,8.13 56,14.16. 79,29. Theophr.
   108,3
 μεταδιδόναι 122,33
 μεταλαμβάνειν 91,8 τινός 35,18 93,4
   alio sensu usurpare 18,35
 μεταξύ. τὸ μεταξύ 57,23 62,13 73,27 sqq.
   σαερε τὸ μεταξύ ψύφου καὶ δσμῆς 62,26

- μεταπίπτειν 91,12
 μεταρρεῖν 32,11
 μετατιθέναι μηδὲν μεταθέντας ἔνεκα τῆς
 σαρηνείας 20,23
 μεταφέρειν (τὰ εἰρημένα) 32,22 (τὰς ἐπι-
 κλήσεις) 68,5 (όνδριματα) 68,20 cf. 89,
 27
 μεταφορά κατὰ γεταφορὰν 66,4 ἐκ μετα-
 φορᾶς 72,28
 μετεῖναι 47,17
 μετέργεσθαι μετελήλυθεν 68,26
 μετέγειν 15,27 39,32 42,3 88,11,25 90,7
 122,36 123,1
 μετέιναι 99,5 125,7 (λόγον) 12,5 τῷ
 καθ' ὅδον μετιώντι 2,27
 μέτοχος 107,15,20
 μετρεῖν 107,15 121,24
 μέτριος μετρίως ἐπελήσατο (ορρ. ἀκριβέ-
 στερον) 102,14
 μέτρον 121,25,27
 μέχρι τινός 61,29 124,38 μέχριπερ ἂν
 δύνηται 124,37
 μὴ μηδέ μήτε pro οὐ οὐδὲ οὔτε post
 ὅτι 15,17 34,27 41,33 77,13 87,1 saepe
 post διότι 9,30 117,36 post ἐπειδὴ 56,
 36 120,33 cum participio non condicio-
 nali 8,22 17,5 35,9 71,19 114,21 al.
 cum infinitivo post δοκεῖ, οἶσθαι 46,32
 9,37 — νοήματα τί διοίσει τοῦ μὴ φαν-
 τάζεται εἰναι 116,17 μὴ γελοῖον ἢ 34,1
 26,34
 μῆκος 110,114 111,5 sqq.
 μῆλον 37,22 117,4
 μῆν 110,35 111,8
 μῆνιτξ 64,17,28,30,35 65,1,9,12,24
 67,17
 μηνέιν 7,8 58,24 87,10
 μήποτε fortasse c. ind. 9,27 38,30 92,7 al.
 μήποτε οὐ 11,13 49,8 56,6 79,30 μή-
 ποτε οὐδὲ ἂν φαντασθεῖ 116,4 μήποτε
 οὐδὲ ὑπῆρχεν ἂν 104,2
 μηγανᾶσθαι 63,2 57,35
 μιαίνειν. Plato 106,23
 μιγνύναι. pass. ποτὶ 70,07,33 80,24 94,
 30 al. ἐν ποντὶ τῷ ὄντι μεμήθαι τὴν
 ψυχήν 35,27 τὰ μικτά (ορρ. τὰ ἀπλά
 σώματα) 35,38 73,23
 μιμεῖσθαι 53,3
 μιμνήσκειν. μηγθείς τινος 104,31 με-
 μῆσθαι 101,9,17 102,1
 μῖσις (dist. κρᾶσις) 25,24 (coni. κρᾶσις) 84,
- 29 (σόματος πρὸς σῶμά ἔστιν) 94,30
 Theophr. 102,29 108,28
 μισεῖν 101,8
 μνήμη 18,16 99,8
 μνημονεύειν 101,2,13 102,4 sqq. 103,7
 Modī. Coniunctivus ἵνα αἰτιάνται τῶν
 ὄντων καὶ ἔκαστον ὅπως ἔχῃ γνωρίζῃ
 33,2 Optativus οὖπι φανερὸν εἰ δύναται
 εἴναι φύσεις ἄλλαι τοιαῦται 48,5 εἴεν
 αὐτῇ κατὰ φύσιν αἱ ἀντικείμεναι 16,5
 φέρεται ὅπῃ καὶ τύχοι 92,27
 μοῖρα 103,5
 μόλις 60,6 68,36 71,29 107,9
 μοναδικός ἀριθμός Xenocratis 31,4
 μονάς 21,2 48,33 Xenocrates 31,8 sqq.
 μοναχός μοναχῶς τούτων ἡ κίνησις 44,17
 μονή 28,18
 μόνιμος (φυτό) 123,13 ζῶα μόνιμα κατὰ
 τόπον 34,30 118,2 124,11 φύτεως μο-
 νιμωτέρας 92,38
 μόνος μόνως 100,10
 μόριον τοῦ ζώου 34,9 (σωμάτων) 36,7 sqq.
 (τοῦ κόσμου) 35,27 (τοῦ χρόνου) 18,24
 21,24 (τῆς ψυχῆς) 37,8 45,12,27 93,32
 116,21,29 (dist. δυνάμεις τῆς ψυχῆς)
 117,2 (ὅργανον, i. e. ὅργανον) 117,38
 μορφή (coni. σχῆμα) 43,27 (coni. εἶδος) 39,
 16,35 46,21 96,24 cf. 39,12 40,35 95,
 37 (dist. εἶδος) 94,20 (coni. λόγος) 78,3
 (coni. τόπος) 89,30 (coni. φύσις) 3,35
 94,35 (coni. δύναμις) 78,14 (οἰκεία) 39,
 16 94,14 109,4 111,17
 μορφοῦν 40,11 43,11 92,19 99,23 115,32
 μουσικός (λόγοι) 20,17 (τέχνη) 84,28 ἢ
 μουσική 114,29
 μογλός 91,34
 μύειν (τοὺς ὄφθαλμούς) 90,13
 μῦθος 4,8 73,5 μὴ γελοιότερον ἢ τῶν ρύθμων
 26,35 (Πιθαγορικό) 23,33
 μυῖα 92,24 122,6
 μύκης 61,17
 μυκτήρ 62,24 69,16 75,23 76,13
 μυρεψίκες (τέχνη) 81,28
 μύριοι 76,30
 μύρμηξ 90,6 120,14
 μύρον 68,25
 μῦς τοὺς μῦς φασίν ἐν Λιγύπτῳ (κάτ-
 ράτιος γίνεσθαι) 26,29

- Ναῦς 41,28 15,20 sqq. 53,29 91,35
 ναυτιάν 28,22
 νεῖκος. Emped. 10,19 34,15
 νεκρός (σῶμα) 43,6 νεκρόν (ορρ. ζῶν)
 90,36
 νεκροῦν. νεκρωθέντων τῶν ὀργάνων 28,11
 νέος. ἡπτον οἱ νέοι τῶν πρεσβυτέρων 22,32
 παρά τινων .. καὶ νεωτέρων καὶ πρεσβύ-
 τέρων 104,15
 νεύειν 78,35
 νεῦρον 14,1 34,9
 Neutrūm. αὐτὸς μὲν δὴ ἄψιζον ὁ ἀήρ 64,
 22 γενστὸν ἔστιν ὁ χυμός 71,5 ἡ αἰσθη-
 σίς ἐστι δεκτικὸν τοῦ εἰδους 77,28 πολὺ
 βέλτιον ὁ νοῦς τῆς αἰσθήσεως 112,25
 νηγερμία 9,31 65,20
 νήπιος 95,10
 νηστίς. Emped. 33,13
 νήφειν 22,31
 νικᾶν 1,18 121,33
 νοεῖν 4,23 15,14 49,17 87,14 89,22 al.
 περὶ τοῦ νοεῖν 94,5 sqq. (dist. διανοεῖσθαι)
 30,24 sqq. (πι περὶ τινος) 118,10 τὰ
 νοούμενα 95, 20, 32 97, 37 *intelligere*
 (τὴν κίνησιν ἀντί τῆς ἐνεργείας) 107,1
 116,21 νοητὸς κόσμος 11,28, 31 δυνάμει,
 ἐνεργείᾳ νοητά 98,2 99,2 τὰ καθ' αὐτὰ
 νοητά 114,9 ὁ νοῦς δυνάμει ἀπαντά ἐστι
 τὰ νοητά 97,20, 31 112,7
 νέρματα 3,87 οὐδὲν ἄλλο ὁ νοῦς ἐστὶν ἢ τὰ
 νοήματα (syn. νοούμενα) 95,20 (dist. φαν-
 τάσματα) 116,22 (dist. φύσεις ὑφεστηκοῦσι)
 3,37 sqq. (τὰ καθέλου) 56,20 98,23 (τὰ
 ἀπλὰ καὶ πρῶτα) 116,17 (κοινά) 99,4
 τὸ τοῦ ἀνθρώπου νόημα 110,17 τὸ νόημα
 τὸ ἀπὸ τοῦ Σωκράτους 116,19
 νόησις. ταῦτα ὁ νοῦς τῇ νοήσει 20,31 ἢ
 νόησις ταῦτὸν τοῖς νοήμασι 20,32 (syn.
 νοῦς, δύναμις λογική, διάνοια) 88,15 (dist.
 φαντασία) 89,23 sqq. (dist. ἡρεμία, ἀνοια
 111,29 sq. (πρακτική, θεωρητική) 20,21
 (ἀδιαίρετος, ἀμερῆς) 110,19, 24 (τῶν με-
 ριστῶν, τῶν ἀμερῶν) 22,14 (τῶν ἀπλῶν
 ὅρων) 22,28 ἐνεργῶν (ὁ νοῦς) κατὰ τὴν
 νόησιν 99,21
 νέθος. λογισμός Plato 111,24 cf. 25
 νομίζειν 72,15 105,9 οὕτω περὶ τινος
 124,35
 νόσος 93,30
 νουθετεῖν. pass. 107,8
- νοῦς. περὶ τοῦ νοῦ 94,7 sqq. (κυρίως) 119,
 27 expl. 89,33 sqq. (dist. αἰσθητος) 94,
 34 sqq. (dist. φαντασία) 89,24 (dist. ὄρεξις)
 119,7 sqq. (dist. βούλησις) 113,26 ὁ
 καλούμενος τῆς ψυχῆς νοῦς expl. 94,27
 (ὁ δυνάμει, ορρ. ἐνεργεία) 97,26 sqq. 98,
 15 sqq. 105,23 sqq. 109,4 sqq. (ὁ καθ'
 ἔξιν 98,23 100,2 Theophr. 107,30 sqq.
 (ὁ ποιητικός, ορρ. παθητικός, κοινός) 97,
 8 sqq. 101,1 sqq. 105,13 sqq. ἡμεῖς ὁ
 ποιητικὸς νοῦς 101,1, 9 102,6 103,16
 (ὁ κοινός) 105,22 sqq. 106,14 108,29 (ὁ
 πρακτικός, ορρ. ὁ θεωρητικός) 49,8 114,
 3 sqq. 118,8, 31 sqq. (θεῖος, dist. ἔννοια)
 114,34, 36 115,8 Platonici 11,5 12,6, 7
 Anaxagoras 13,16 14,12 94,20 97,8
- νύκτωρ 61,27
- Numerus. συμφθερέτος τῷ ἀμερίστῳ τοῦ
 μεριστοῦ καὶ τὴν μὲν οἰκεῖαν δύναμιν ἀπο-
 λεσάντων cet. 11,2 μέρεθος καὶ σμικρό-
 της κοινά πασῶν ἐστὶ τῶν αἰσθήσεων 72,
 26 πολλαὶ γίνονται ἡ μία 86, 26 τὰ
 πάθη μετρήθεντα γίνονται ἀρεταὶ 107,15
 ἢ τὰ κοινά ταῦτα οὐγῇ ὡς νῦν κοινά ὑπό-
 κεινται ἀλλ᾽ ὡς ίδια 81,23
- νῦν 85,25 sqq. τὸ νῦν expl. 110,23 τὸ ἐν
 πλάτει νῦν (dist. τὸ ἀμερές νῦν) 110,35 sq.
 (ἀδιαίρετον) 111,13 sqq.
- νύκτειν 17,37
- Ξανθός 81,37, 39 82,17, 25, 30 113,1 al.
 ξηραίνειν pass. 78,27 79,28
 ξηρός 47,22 57,28 70,6 72,20
 ξηρότης 76,35 114,24 125,16
 ξύλινος (Ἀφροδίτη) 19,11 (κανάν) 6,38
 ξύλον 7,36 16,23, 31 39,28 42,10 al.
 ξύμβουλος. Plato 106,21
 ξύσμα. τὰ ἐν τῷ οἴρῳ καλούμενα ὡς φῆμι
 (Democrit.) ξύσματα 9,14 65,21
- O. articulus totis enuntiatis praepositus
 6,16 101,27, 29, 30 al. ἢ οὐλη γίνεται
 τοῦ ποιεῦντος τὸ πάσχον κυρίως 78,5.
 79,36 (contra οὐλη γιγνομένη τῷ εἰδεῖ
 57,6 79,27, 32)
- ὄγκος τοῦ σώματος 38,16 μεριστή ὡς
 σώμα εἰς ὄγκους 3,8 ἐν ὄγκῳ μὴ ὑφε-
 στῶσαν (φύσιν) 11,22

- ὅδε. τόδε τι 53,2 (opp. ἡ ὥς οὐσία) 39,7 (coni. σύνθετον) 46,29 42,35
 ὅδος. τῷ καθ' ὁδὸν μετάποντι 2,27 οὐκέτι ἀν αὐτοῖς ὁδῷ προβαίνοι τὸ εὖλογον 36,13
 ὅδος· 13,37
 ὅζειν 79,21 ὁδωδέναι 70,7
 ὅθεν. ἐπανιτέον θεῖν ὁ λόγος 8,33
 ὅθρην 73,2
 οἰλανίζειν 118,30
 οἰεῖθαι 101,37 102,31 103,19 120,18
 οἰκεῖν. ἡ οἰκουμένη 91,5, 14
 οἰκεῖος (opp. ἀλλότριος) 45,38 46,19 sqq.
 123,8 124,3 (opp. κατόντος) 47,2 48,22 ἐν τοῖς οἰκείοις λόγοις 53,37 ταῦτα τῆς . .
 θεωρίας οἰκεῖτερα 4,10 *idoneus* 17,33
 49,10 οἱ οἰκεῖοι *familiares* 101,15 οἰκεῖος
 ἔχειν πρός τι 47,2
 οἰκία 40,16. 24 95,1. 2 98,24 def. 7,34 sqq.
 οἰκοδομεῖν 56,5
 οἰκοδομικός. ἡ οἰκοδομική 56,29
 οἰκοδόμος 56,5
 οἴκοθεν 23,16 (opp. ἔξωθεν) 56,20
 οἶκος 60,26
 οἶος. τοιαυτὴν ἀργῆν οἶκον . . θέγειθαι 78,
 32 οἷον *quasi* 59,35 62,14 66,7. 8 78,
 22 *scilicet* 44,11 62,9 76,9 79,11 οἶον
 λέγω τὴν κύρην 85,10 λέγω δὲ οἶον
 κυνήσεως 93,13 οἶος τε c. inf., οἶον τε
 acc. c. inf. saepe. οὐ γάρ οἶον τε αὐτῷ
 φρίναι 97,2 ὡς οἶον τε 47,27
 οἰωνός. Emped. 35,14
 ὀλιγάτις 90,17
 ὀλίγος. ἐπ' ὀλίγον 61,24 66,6 ἐν ὀλίγῳ
 χρόνῳ 66,6 ὅτι ὀλίγιστον ἔχουσα τὸ φεῦδος
 93,9
 ὀλιγωρεῖν 34,28
 ὀλόκληρος 21,24 (*ζωῆ*) 38,21 (αἰσθητική)
 47,16 (Θυνάμεις) 81,16 ὀλόκληρος ἐφαρ-
 μόσειν 48,15 φθείρεσθαι ὀλόκληρος 50,23
 οἶκος. ἔμψυχον οἶκον δι? οἶκοι 40,26 59,24
 sim. 57,8 60,17 al. οἶκος 74,26 83,31
 87,29 saepe — οὐδὲ οἶκος 124,32
 οὐκέρος 7,35
 οὐκοι 68,38 69,35 πρὸ δημάτων ποιήσασθαι
 88,37
 οὐμογενής 99,34
 οὐμοιδής 26,38 38,3 125,23 (τοῖς ἔκαυτοῦ
 μορφοῖς) 36,6 38,12 τὸ σῶμα οὐμοιδῆς
 τοῦ ἀέρος τὸ τε ἐν ἡμῖν καὶ τὸ τοῦ οὐκοι
 36,10 sqq. (πρός τι) 3,16
 οὐμοιομέρεια. Anaxagoras 13,17
- οὐμοιος 33,4 οὐ μὴν οὐμοίως καὶ πρὸν μαθεῖν
 αερεῖς ac 95,16
 οὐμοιότης 3,33 4,2 91,26 (πρὸς τὸν θεόν)
 107,2 καθ' οὐμοιότητα 66,16
 οὐμοιότροπος. οὐμοιοτρόπως 11,20
 οὐμοιοῦν. τοῖς ἐναντίοις οὐμοιοῦσθαι 80,6
 οὐμοιώται 56,33
 οὐμοιογεῖν 18,6, 17
 οὐμός χωρῶν 18,17
 οὐμοῦ 42,19, 20
 οὐμώνυμος (αὐξητικός) 41,34 (γένεσις, dist.
 ἀλλον τρόπον) 41,37 τὸ ζῆν ἐπ' οὐμώνυ-
 τέρων οὐχ οὐμώνυμον 45,3 οὐμώνυμα 42,
 24 45 48,2
 ὀνείρατα. ἐν τοῖς ὀνείρασι 90,1 expl.
 ib. sqq.
- ὄνειροποιεῖν 14,7 19,6 94,20
 ὀντινάντι. οὐδὲν ὄντισι 5,12
- ὄνομα. Κρήσθαι ἐψεῖται ὡς τις βιούλεται
 τοῖς ὄνδρασι 18,32 sim. 26,24 28,26 52,
 17 56,2 οὐ πρὸς τούνομα τοῦ ἀριθμοῦ
 μαχάριμον 31,2 φανερὸν ἐκ τῶν ὄνομά-
 των 44,36 ἐκ τῶν δυομάτων κομψύεονται
 14,22, 24 οὐκ εὐποροῦντες τῶν οἰκείων
 ὄνομάτων 68,19 cf. 61,15 67,28 συν-
 τρέχει τὰ ὄνδρατα καὶ τὰ πράγματα 68,22
 ὄνομαζεῖν 18,31 40,35 61,14 al. καὶ ἔστι
 καὶ ὄνομαζεται 59,18
- ὄντως. τὰ ὄντως εἰδη 8,30
- ὄνυξ. ὄνυχες 13,37 80,24
- ὄξύνειν 78,8
- ὄξυς. τὸ ὄξειν τῷ σχήματι 66,5 (ὅσμή) 68,
 25 (*ἥλιος*) 66,13 τὰ ἄγαν ὄξεα (γενυστά)
 71,17 72,6 ὄξη ὄρωντας 30,34
- ὄξυτης 72,23 78,2
- ὄπλιτης 75,15
- ὄπωπα. Emped. 33,7
- ὄπως. οὐχ ὄπως ἂν ἀκριβέστερον ἐωρῶμεν
 .. ἀλλ' οὐδὲ ἂν ἐωρῶμεν οἶκος 62,17
 οὐχ ὄπως κατὰ φύσιν .. ἀλλὰ 22,26
- ὄπωστον 33,10
- ὄραν (πρός τι) 118,36 (ὅτι) 118,22 (c. part.)
 46,39 47,17 ὄρωμεν δὲ λέγει 105,16 ὄρα
 τι λέγει 106,1
- ὄρασις 17,35 43,14 58,4 ἡ ὄψις ὄρασις
 58,22 ἡ τῆς ὄψεως ἐνέργεια ὄρασις λέγεται
 84,17 τὸ ὄρατὸν πρὸς τὴν ὄρασιν λέγεται
 59,3
- ὄρατικής 76,37 (ἐνέργεια) 49,25 (δύναμις)
 77,14 (ὄψις) 95,18
- ὄρατός. περὶ τοῦ ὄρατοῦ 58,22 sqq. (dist.

- τὸ χρῆμα) 59, 1 sqq. 61, 38 (τὸ κατ' ἐνέργειαν) 13, 37, 39 (opp. τὰ κατὰ δύναμιν ὄφατά) 84, 21
 ὁργανικός 43, 9 (μόριον) 117, 35 τὸ πρός τι ὀργανικόν 49, 2 πᾶν τὸ ζωῆς μετέχον ὀργανικόν 42, 3, 27 sqq. ὁργανικῶς κατεσκευασμένος 46, 38
 ὁργανικόν (τεχνικόν) 42, 26 *musica* 66, 17 (σῶμα) 47, 4 7, 17 94, 32 (τὰ πρός τροφήν) 51, 9 (τῆς ἀνατοῦς) 66, 35 (τῆς αἰσθήσεως, αἰσθητικῆς) 7, 19 80, 15 (i. q. αἰσθητήριον) 54, 29 55, 1 62, 21 105, 9 saepē cf. *σωματικός*
 ὁργή. def. 7, 26, 30 sqq. expl. 27, 15
 ὁργίζεσθαι 29, 9
 ὁρέγεσθαι 17, 32 47, 27, 33 50, 10 53, 12 al.
 ὁρεκτός (τελος) 119, 4 τὸ ὁρεκτόν 17, 18, 31 119, 6, 24
 ὁρεκτικός (ζῶον) 121, 19, 20 ἡ ὁρεκτική,
 eius partes 47, 13 τὸ ὁρεκτικόν 117, 18
 119, 33 (opp. τὸ φευκτικόν) 113, 27
 ὁρεξίς 45, 23 46, 1 47, 16 119, 3 sqq. 120, 5
 sqq. al. (τῶν ἀλόγων, τῶν λογικῶν) 121,
 30 sqq. (τῶν ἀτελεστέρων ζῶων) 122, 6 sqq.
 (πᾶσα ἐπ' αἰσθήσει καὶ φαντασίᾳ) 117, 33
 (αἰσθητική, dist. διανοητική) 113, 23 sqq.
 ὁρθός. δύο ὁρθάς (sc. γωνίας) 95, 28, 29
 (δόξα) 88, 18 (νοῦς, ὁρεξίς) 119, 17 ὁρθῶς
 51, 1 52, 28 60, 27 al.
 ὁρίζειν 63, 34 med. 5, 13 41, 20 48, 22, 36
 111, 16 ἡ ψυχὴ κατὰ δύο ὥρισται δυνάμεις
 116, 26
 ὁρισμός 2, 12 sqq. 3, 37 22, 14 32, 15 44, 2
 (dist. ἀπόδειξης) 22, 23 (ἀρχὴ πάσῃς ἀποδεῖξεως) 5, 19
 ὁριστικός (πραγματεία) 2, 18
 ὁρμῆσθαι 52, 9 125, 1
 ὁρμή 17, 28 67, 3, 7, 24 113, 13 121, 35
 ὁρμητήριον 17, 26
 ὅρνις 2, 41
 ὅρος 8, 36 14, 30 20, 28, 32 οἱ πρῶτοι ὅροι
 expl. 22, 5 104, 1 ὁ νοῦς ὁ τῶν πρώτων
 ὅρων 21, 1 (οἱ ἄπλοι) 22, 28 30, 25 τοῦ
 ζῆν ὅρου εἰναὶ τὴν ἀναπνοήν *Demoer.* 9, 19
 ὁσμᾶσθαι 62, 34, 35 69, 19 70, 2, 4 (τὰς
 ὁσμάς) 73, 16 (dist. ὁσεῖν) 79, 22
 ὁσμή 62, 20 sqq. 79, 21, 23 126, 2 περὶ
 ὁσμῆς 67, 26 sq. 68, 19 sqq.
 ὁσος. τῆς τοιαύτης ψυχῆς ὁση . . . 7, 28
 τὴν ἐπιφάνειαν καὶ ὁση ὅλη γεωμετρίας
 114, 11 τετράδος ὁσος ἦν καὶ τοῦ ἐπι-
- πέδου ἀρθρός 12, 10 ὁσον τὰς διαφορὰς
 εἰπεῖν 88, 16
 ὁσσε. *Hom.* 7, 6
 ὁστοῦν 13, 37 33, 9 42, 11 84, 24 al.
 ὁστρακόδερμος. τὰ ὁστρακόδερμα 66, 19
 ὁστρεον 44, 29
 ὁστρεώδης 47, 28
 ὁσφραίνεσθαι 69, 14, 28 70, 10 78, 29
 ὁσφρανθῆγαι 79, 14 ὁσφραντός 67, 26 sqq.
 68, 32 70, 9
 ὁσφραντικός. πόρος 70, 5 (αἰσθητήριον)
 70, 9, 10 76, 38
 ὁσφρηστις 57, 39 67, 31 68, 28, 31 69, 1 sqq.
 ὁσφρητός 58, 1
 ὅτι. διαφέρει τοσοῦτον τῆς ἐπιστήμης ἡ
 αἰσθητική ὅτι 56, 18 ἀκίνητος οὐτως, ὅτι
 62, 15 διενηγόχαστιν ὅτι 75, 18 εἰ δὲ ὅτι
 ὀλίγον τὸ μεταξύ, οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον
 74, 13 88, 24
 οὖ. οὐδεὶς, οὐδέποτε post εἰ 22, 19 45, 4
 52, 31
 οὖας. *Hom.* 57, 39
 οὐδεμιῶς 3, 17 53, 5 72, 38 78, 2
 οὐρά 38, 10
 οὐράνιος (σώματα) 18, 28 19, 32 (σφαιρα)
 121, 35
 οὐρανός 20, 14
 οὖς 54, 23 62, 24 64, 16 sqq.
 οὖσια γένος τῶν ὄντων 33, 23 39, 4 (τριγῶς
 ὅλη, εἰδος, τὸ ἐξ ἀμφοῖν) 39, 4 46, 27 (ώς
 συντεθῆ) 39, 32 (ώς εἰδος) 40, 3 (κατὰ τὸν
 λόγον) 40, 32 πρὸς τὸ εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν
 53, 11 ἡ νοῦς οὐσία 29, 37 (τοῦ ποιητικοῦ
 νοῦ) 99, 33 τεύτον ἐπ' αὐτῷ ἡ οὐσία τῇ
 ἔνεργειᾳ 100, 6, 11 104, 11, 21 112, 3
 οὗτος. τὸ ἐπ' φωτὶ ὁρώμενον τοῦτο κυρίως
 χρῶμα ἔστιν 62, 35
 ὁφελος. οὐδὲν οὖν ὁφελος εἰναι τὰ στοιχεῖα
 τὴν ψυχήν 33, 15
 ὁφθαλμός 42, 38 43, 24 54, 23 sqq. 76, 19
 81, 8 90, 13 (λίθινος, γεγραμμένος) 43, 2
 ὁφθαλμός ἡ τε κόρη καὶ ἡ ὄψις 43, 19
 90, 13
 ὁχετός 87, 6
 ὁγγη πλato 19, 34
 ὁψις expl. 42, 38 43, 24 περὶ ὁψεως 58, 22 —
 62, 38 (def.) 62, 36 (τιμιωτάτη πασῶν τῶν
 αἰσθήσεων) 93, 25 (ἡ δυνάμει) 98, 36 πᾶσαι
 αἱ τῶν ζῶων ὄψεις 103, 23, 25
 ὁψιοποίεια 84, 29

- Πάθημα 6,5 8,36 104,6 Plato 106,19
 παθητικός, νοῦς 101,4,5 102,16 105,28
 107,6 τὸ παθητικόν ἐπ' αὐτοῦ οὐχί ὡς
 τὸ κινητὸν ληπτέον, ἀλλά ὡς ἐνέργειαν
 108,17
- πάθος (κυρίως) 78,4 (τοῦ φυσικοῦ σώματος)
 114,24 (τῶν αἰσθητῶν, *coni.* ἔξεις) 116,2
 (ἀέρος, θεραπείας) 65, 28 69, 8 sq. (τῶν
 ὀφθαλμῶν) 61,20 (τῶν αἰσθήσεων) 77,35
 (τῆς ψυχῆς) 2,29 5,32 7,1 97,32 107,7
 (μετρηθέντα γίνονται ἀρεταῖ) 107,15 expl.
Stoici 107,17 (τὰ πρῶτα, τὸ ἄρεσθαι τὸ
 λυπεῖσθαι) 67,11 (λογικόν) expl. 107,19
 τὸ πάθος τοῦτο (*sc.* τὸ ἔπαπτασθαι) 87,
 34 τὰ ἐν πάθει 108,5
- παιδεύειν 107,8
 παίειν 63,29
 παῖς 56,31
 πάλαι. πολλοὶς τῶν πάλαι 23,10
 παλαιεῖν 45,15
 παλαιός. τὰς τῶν παλαιῶν διᾶς 8,39 οἱ
 παλαιότεροι 9,5
 παλαιστής expl. 45,15 (μέτρον) 121,26
 πάλιν. αὖ πάλιν 44,31 49,1 καὶ πάλιν γε
 αὖ 12,40
 πάλιειν 118,12
 παρέγας 1,27
 πάμπολος. πάμπολοι διαφέροντα 18,36
 πανσπερμία *Democrit.* (τῶν ἀτόμων) 9,11
 πανταχόθεν 64,6,7
 παντάπατ 8,30 9,16 11,21 saepe
 παντελής (νηγερία) 9,31 (σκότος) 64,1 παν-
 τελῶς 6,10 18,28 22,28 al.
 πάντη 64,14 65,31 76,25
 πάντως 11,31 15,32 16,22 saepe
 παρά. λέγουσι παρά τὰ λίτιν ἐναργῆ 35,7
 μαλακώτερά ἥμῶν ἡ σάρξ παρά τὰ λοιπά
 ζῶα 68,11 ἐπέραν αἰνῆταιν παρά τὴν
 τοιαύτην ἀναπονήν 35,18 παρά μέρος
 121,11,14
 παραβάλλειν 17,26 32,23 102,8 103,22
 35 106,1
 παράβολος. τῶν παραβολωτέων ἔστι (*xyn.*
 ἀποποιος) 36,2
 παράγειν *creare* (ἡ φύσις) 6,9 123,11 ἐν
 τοῦ ἐνὸς οὐδὲν ἂν ἐπέρον παραγθεῖν 12,17
 25,26
 παραγίνεσθαι 56,18 102,32 106,12
 παράδειγμα 17,30 65,31 (τῶν πίστεων
 ἀσθενεστάτων) 25,37
- παραδεικνύναι 66,2
 παραδέχεσθαι 86,16 104,20
 παραδηλόῦν 5,28
 παραδιδόναι 91,39 105,33 παραδεμένα
 περὶ ψυχῆς 34,38 παραδοθεῖσα (ιστορία)
 14,26
 παράθεσις (ψύλη) 74,39 κατὰ παράθεσιν
 ἀφῇ 74,36
 παρακαλεῖν 1,24
 παρακείσθαι v. παρατιθέναι
 παρακολουθεῖν 68,27
 παρακούειν τῆς δυνάμεως τοῦ λόγου 6,12
 παραλαμβάνειν 92,3 101,6 105,15 med.
 8,7
 παραλλάξι 121,13
 παράλογος. ἀπόπον τι καὶ παράλογον 36,1
 παραμένειν 87,34 92,15 93,27
 παραμυθία *explicatio* 72,25
 παραπέμπειν 59,24 26 62,29 sqq. 64,20
 65,5,7
 παραπλήσιος 19,9 48,21 50,5 75,1 παρα-
 πλησίως 13,30 33 20,25 45,24 al.
 παραρρέω. τὸ ὅδωρ εἴπερ εἰς τὸ οὖς παρα-
 ρυεῖη 64,39
 παρασκευάζειν pass. 98,18
 παρασκευή 39,8
 παρασκοπεῖν 96,19
 *παρασυνθεωρεῖν 114,27
 παρατείνειν. παρατείνεσθαι χρόνῳ 16,28
 (τῷ διεξόδῳ τῆς λέξεως) 110,20
 παρατιθέναι med. 107,30 108,8 παρακεί-
 σθαι (ἡ ψυχὴ τῷ σώματι) 40,27 παρακεί-
 μενος (τροφὴ) 123,15 (ἀήρ) 61,26 (ἀλλή-
 λοις, dist. κιρνάμενα) 60,15
 παραφέρειν. παρηγέθησαν (τινός?) 101,36
 παράφρασις 116,24 126,22
 παρειά Hom. 7,7
 παρεῖναι 39,12 40,37 60,22 92,4 al.
 παρέλκειν. ζήτησις οὐ παρέλκουσα 78,19
 παρεμπίπτειν 74,15
 παρεμπαίνειν med. 11,31 94,22
 παρέργεσθαι. χρόνου παρεληλυθότος 109,21
 παρεληλυθότα (opp. παρόντα καὶ μέλλοντα)
 118,16 τὰ παρελθόντα 118,17
 παροξύνειν. μηδὲν παροξύνεσθαι 7,11
 παρορᾶν 3,22 46,28 103,1 (ἀπορία) 74,18
 (Ἀνατριχόρα) οὐκ ὀρθῶς δινάσκειν ἥμᾶς
 παρώρα 97,11
 παρουσία 54,1 59,29 60,3 expl. 60,22
 variae significaciones 60,15 sqq. (*coni.*
 δύναμις) 62,2 (opp. στέρησις) 68,32

- παρυφιστάναι. τούτης τῷ ἐνι παρυποστάσης τῆς φύσεως 12,21
- πᾶς. ἐν πάντων γὰρ τὰ θνητὰ τῶν στοιχείων 34,16 τὸ πᾶν 51,6 7 87,29 121,37 πάσχειν. δύο τρόποι τοῦ τε πάσχειν καὶ τοῦ ἀλλοιοῦσθαι 56,8 sqq. (κυρίως) 78,5 79,27 (μὴ κυρίως) 54,10 (τὸ κοινῶς λεγόμενον) 56,39 (coni. διατίθεσθαι) 46,29 (coni. μεταβαλεῖν) 52,7 (coni. κτινέσθαι) 54,5 sqq. (dist. ἐνεργεῖν) 55,7. 16 cf. 92, 21 (coll. ποιεῖν) 54,16 sq. 77,4 τὸ αἰσθάνεσθαι πάσχειν πῶς ἡν 73,3 (αἱ αἰσθήσεις) 75,13. 25 77,34 sqq. (ἢ γεῦσις) 71,38 (ἢ ἀήρ ὥπο τοῦ σχήματος) 124,36 τοῦτο πέπονθε καὶ ὁ λόγος *eadem causa est* 35,17 πάσχειν πρὸς τι *ratio intercedit* 1,14 55,9 παίειν τινά τινός 121,34 med. 41,5 (τινός) 53,5 92,14 (c. part.) 92,3 παχύς (ἀήρ) 60,19 (στοιχεῖον) 80,22 παχύτης τοῦ ὅργανου 68,3 πεζός. τὰ πεζά 67,31 80,34 (coni. τὰ ἔναμα ζῶα) 66,37 πείθειν. πίστει ἔπειται τὸ πεπεῖσθαι 90,23 πειθώ 90,23 πεῖνα def. 47,31 πειρᾶσθαι 1,3 2,12 38,35 108,13 al. πεῖσις 65,26 92,20 116,20 πελάζειν 13,10 71,1 124,2 πέλασις πρὸς τὸ νοούμενον 21,6 πέλενος 92,20 τὸ πελένει εἶναι 42,23 πεντάς 57,29 πέρας 8,21 64,8. 36 86,22 al. πάσχεις νοήσεως ἔστι πέρατα 22,21 (coni. λόγος) 51,24 περὶ. ὁ περὶ τὸν λόγον μόνον 8,1. 6 περὶ τὸ τοιοῦτον σῶμα ἡ αἴσθησις 12,13 δύναμίς τις περὶ τὴν ἀλήθειαν 10,3 ἐπὶ τῆς ψυχῆς . . καὶ τῶν περὶ ταύτην δυνάμεων 103,14 περιάγειν εἰς μίαν νόησιν 109,10 περιβλέπειν. περιβλέπειν 80,6 περιεῖναι (τῆς φύσεως τοῦ πράγματος) 2,22 (τῆς ἐπιφροῆς ἢ ἀπορροῆς) 36,32 περιέχειν 17,6 20,13 58,30 65,10 95,8 τὸ περιέχον 9,20 60,29 περιέλεναι 16,25 περιστάναι. εἰς τὴν αὐτὴν χαλεπότητα ὁ λόγος περισταται 2,23 περικαλύπτειν Plato 35,36 περικάρπιον 42,11 expl. 12 περικεῖσθαι 74,8 92,19 περιλαμβάνειν 41,16. 21 48,19 49,3 57, 25 al.
- περιμένειν 54,18 70,8 82,26 πέριξ. τὸν πέριξ ἀέρα 60,10 περιορίζειν 4,9 περιπατεῖν 17,35 περιπίπτειν 22,12 113,32 περιπλάσσειν 73,9,20 περιποιεῖν med. 50,18 (ἴαυτῷ) 50,14 (τὸ τέλος) 119,1 περιπτύσσειν. περιπτυγεῖς 92,17 περισκοπεῖν 99,10 περιτείνειν 73,2 περιτορεύειν Plato 106,18 107,25 περίττωμα. τὸ σπέρμα περίττωμα τῆς ἐσχάτης τροφῆς 53,6 περιφανής. περιφανῶς 46,2 περιφέρεια 86,20 121,16 περιφέρειν 22,7 περιφορά 21,7 22,10 περιφραγμα 69,30 περιφύειν. περιεπέρυκει 73,10 περιχεῖν. περιτέχνηται 72,1 περικεχυμένος (ἀήρ) 73,52. 15 (ὑγρότης) 71,38 75,1 περόνη 121,12 πέσσειν 53,33 πεπεμμένη τροφή 52,27. 29 πέψις 52,8 53,34 πηγή καὶ ἀρχὴ πάσης κινήσεως ἡ ψυχή 2,3 ἡ καρδία πηγὴ τῆς θερμότητος 66,38 ὡσπερ ἐν πηγῇς 86,33 87,6 πηδάλιον 55,30 πήδησις 27,18 πηροῦν. μὴ κολοβοῖς μηδὲ οἷον πεπτηρωμένοις 81 ὁ οἱ πηρωθέντες τὰς ὄψεις 90,4 πήρωμα 50,7 118,5. 6 πηγαδίος. τὸ πηγαδίον λευκόν 21,11 πῆγχος 121,25 πιθανός. εὐλογον καὶ λίαν πιθανόν 13,7 πιθανός 72,21 74,17 πιθανότερον 124,35 πιθανότης. πιθανότητα ἔχει 19,32 24,21 25,25 πικρός 68,20. 24 71,39 72,5 82,24 sqq. 116,2 (σόμα) 68,21 πίναξ 89,19 πιστεύειν 9,33 19,30 90,23 91,14 ἐκ τῶνδε πιστεύειν τις 80,4 πίστεις. τῶν πι πιθενέστατον τὸ παράδειγμα 25,37 οὖς ἔπειται πίστις, πίστει δὲ ἔπειται τὸ πεπεῖσθαι 90,22 πλανήτης 121,36 πλάσσειν. τὸ ἀγόμενον καὶ πλασσόμενον

- 40,10 τὸ σῶμα ἐπιτηδεῖως πλαστόμενον
 47,1 δύσκολον καὶ πλάσαι 37,34 οὐδὲ
 πλάσαι βουλομένοις ῥάβιον ἔστιν 16,2
 πλάτανος 33,20
 πλάτος. τὸ ἐν πλάται νῦν (ορp. τὸ ἀμφέπει
 νῦν) 110,35
 πλατός 63,13. 23
 πλατύτης 63,15
 πλεῖν 6,22 πλευστεῖται 6,19. 20
 πλεοναχῶς 50,26 74,32
 πλεονεκτεῖν 1,12 τῇ ἀφῇ .. πλεονεκτοῦμεν
 τὰ ζῶa 68,9
 πληγή 63,10 sqq. 67,13
 πλῆθος 1,7 3,10 99,21 (ὅφ· ἐνὸς περι-
 εὐλημένον) 111,12 Platonicorum 11,22
 12,17
 πληθύνειν 12,21
 πλήήν quamquam 53,22 68,18 95,7
 πλῆτις 92,27
 πλήρης 35,29
 πλησίος 90,12
 πλήττειν 63,6. 32. 36 64,30. 33 65,1 saepe
 πλήθης 7,36 49,16. 23
 πλοῖον 43,30
 πλωτήρ 15,20. 21
 πνεῦμα 18,28 60,23 91,35 126,4 (αἰσθητικόν)
 64,29 (τὸ πρῶτον, πρώτως αἰσθητικόν)
 87,4 86,32 (τοῦ αἰσθητικοῦ) 87,6 (τὸ
 πρῶτον τῇ ψυχῇ) 68,15. 17 (κοινὸν
 ὅργανον πάσης αἰσθήσεως) 79,11 (τὸ ἐν τῇ
 μήτρῃ) 64,17
 πνεῦμαν 66,36
 ποδιαῖος (ὁ ἡλιος) 91,5. 14 τὸ ποδιαῖον
 λευκὸν 21,17
 ποιεῖν. τὰς τῶν ποιῶντων ἐνεργειας (ορp.
 ὁ πάτσων) 46,25 med. (τὴν κρίσιν) 125,8
 (ἀντιλήψεις) 70,19 73,34 74,27 (πρὸ¹
 ὅμιλάτων τοῦ) 88,37 Theophr. ἀεὶ τιμώ-
 τερον τὸ ποιῶν τοῦ πάσχοντος 108,21
 ποίησις 65,27
 ποιητής. οὐδὲ τοῖς ποιηταῖς ταῦτα ἀδηλο-
 7,6 Alexander ποιητής τοῦ χρόνου ἄν-
 θρωπος 120,18
 ποιητικός (τέχνη) 56,26 (ἀρχή) 99,26
 v. νοῦς (ἄλλου ὅμοιον) 53,12 (coni. κανη-
 τικόν) 84,5 Theop! ii. αἴτιον) 108,21
 ποικιλία 3,11
 ποικίλος. ποικίλως 116,12. 22
 ποιότης 14,20 18,5 21,1 55, 35 saepe
 (πρῶτα) 10,27 (ψυστατ) 8,23
 πολέμιος 114,1
- πολιτικός πολιτικῶς (ορp. φυσικῶς) 23,33
 πολλαχῆς 42,17 64,34 τὰ πολλαχῶς λε-
 γόμενα (ορp. τὰ μέρη) 48,25
 πολλοστός 88,2
 πολυδόναμις 2,13 37,31
 πολυκέφαλος 89,11
 πολυμερής 2,14 37,14. 30
 πολύς. διὰ πολλῶν ἀποδέειται 60,18 τὰ
 πολλά 63,37 ὡς τὰ πολλά 88,22 πολύ
 διάφορον 77,35 ἐπὶ πολὺ 38,4. 10 63,18
 66,6. 9 67,20 οὐδὲν πλέον πρόκειται τῷ
 φιλοσοφῷ 16,34 πλεῖσθιον διενήγορεν 119,34
 διὰ πλειόνων 14,34 ἐπὶ πλεῖστον 124,34
 πόμα 70,28
 ποππάζειν 67,7
 πορεία 119,3
 πορεύεσθαι 121,15
 πορευτικός 81,7 (χύνης) 117,38 (ζῶa)
 123,4. 15 124,21
 πορτέειν. γένεσις ἐν τέχνῃς πεπορισμένη
 50,8 med. 123,6. 16
 πορισμός 123,31
 πόρος (coni. φλέβες) 70,1,3 (τῶν ὥτων,
 τῶν μυκτήρων) 62,24 (ἢ διὰ τῶν ὥτων)
 65,2 85,10 (δισφραγικός) 70,5 (διὰ τῶν
 μυκτήρων) 75,22
 πόρρω 93,20 πόρρῳ παντάπατι τοῦ καὶ
 νομισθῆναι στοιχεῖα 33,25 πορρωτέρῳ
 τοῦ πάσχειν ἔστεν 97,20 πορρωτάτῳ
 στερήσεως 112,2
 πόρρωθεν 90,13 123,8 124,22 τὸ πόρρωθεν
 καὶ ἔγγύθεν 74,28 (τοῦ συνεχοῦς ποσοῦ)
 11,21
 πόσας. πόσα τὸν ἀριθμόν 117,5
 ποσός. ἡ τοῦ ποσοῦ θεωρία 114,22. 23
 εἰς τὸ ποσὸν συντελεῖν τῇ ζῷῳ 40,28
 πρὸς τὸ ποσὸν εἶναι 53,12 πάντα τὰ
 ποσά 111,10 ἐν τοῖς ποσοῖς 121,24 (τὸ
 συνεχές) 11,20 (ορp. τὸ διωριζμένον) 111,11
 τὸ κατὰ ποσόν ἀδιαίρετον (ορp. τῷ εἴσει)
 110,15
 ποταμός 17,23 18,12. 13. 27
 ποτός. τὸ ποτόν 71,23. 28 καρίας ποτόν
 71,25 (κοινὸν ἀφῆς καὶ γενέσεως) 71,28
 ποὺς 119,12 τὰ ἐν ποὶ σώματα 19,31
 πρᾶγμα (ορp. ὀνόματα) 68,23
 πραγματεία 1,7 2,16 (όριστική) 2,19 (ἥδε)
 1,3 (ἢ προκειμένη) 8,32
 πραγματεύεσθαι περὶ τίνος 1,16 περὶ τι 8,5
 κατικός (νόησις) 22,21 (διάνοια) 119,4
 . νοῦς (μέρος τῆς φιλοσοφίας) 2,1

- πρᾶξις 93,33 (dist. νόησις) 119,1,2
 πράττειν. πρακτός 118,9 120,30,33 πρά-
 τέος 118,30 122,19
 πραγμάτειν. τὸ πραγματίθαι 7,2
 πρεσβύτης 104,27 πρεσβύτερος 22,33 104,
 15
 πρέιν 43,16 54,35
 πρίσις 43,14
 πρίων 39,26 43,11,19 54,35
 προάγειν εἰς τὸ ἐφεξῆς 39,23 (εἰς τὸ οἰκεῖον
 τέλος) 123,11 (εἰς ἔνεργειαν) 56,19 94,9
 98,22 103,24,31 cf. 60,1 99,1
 προαγωγή 39,10
 προαιρεῖν med. 5,13 19,14,26 33,3 56,28
 88,37 39 103,13
 προαισθένεσθαι 124,22
 προβάσινειν. οὐκέτ' ἀν αὐτοῖς ὅδῷ προβα-
 σοι τὸ εἴλογον 36,13
 προβάλλειν 28,13 89,17 121,12 (ἔνωντῷ
 τὰ φαντάσματα) 114,2 intr. 25,20 med.
 75,7 93,3 100,9
 πρόβλημα 1,7 3,21 19,27
 προβολή. τῶν φαντασμάτων 28,15,19
 προγενής. προγενέστατον (coni. κυριώτατον)
 34,25
 προγενέσθαι 72,1
 πρόδηλος. ἐν πρόδηλῳ 30,23
 προδηλοῦν 5,22
 προδιορίζειν med. 8,38
 πρόδρομος. (τοῦ βασιλέως) 106,13 (νοῦς)
 105,30 (ἄνθος) 105,31
 προεντυχάνειν 49,19
 προεξάλλεσθαι 27,30
 προέρχεσθαι. προελθεῖν εἰς τὶ 49,4 ἄλλι
 τινές 98,10 100,36
 προηγεῖσθαι. προηγούμενος 88,33 120,5
 (αἰσθητικός, opp. κατὰ συμβεβηκός) 81,39
 προηγουμένως *omnino* 29,4 (opp. κατὰ
 συμβεβηκός) 36,31 81,24 83,14 (opp.
 ώς σύμπτωμα) 123,24
 προήκειν. ὁ λόγος προήκει 14,38
 προέναι 93,11,12 (ἡ φύσις) 100,33
 προών φησι (Θεόφραστος) 108,17 προϊόν-
 τες διακρινοῦμεν 88,16 101,5 (ὁ λόγος)
 43,37 47,9 49,35 54,9 58,24,26 85,8
 (ἡ μέθοδος) 2,10 (αἱ ἀποδεξίαι) 114,27
 (ταῦτα εἰς ἀπειρον) 83,18 (ὁ νοῦς) 109,7
 ἐκ τοῦ δυνάμει εἰς ἐντελέχειαν sim. 16,29
 56,4 92,22 99,34
 προειπάνει med. (πρόσωπον) 20,5 τῆς
 δέξιας προειπάντες 20,8
- προκάλυμμα 69,32
 προκατέχειν 72,3
 προκεισθαι v. προτιθέναι
 προκινεῖν 19,12
 προλαμβάνειν 63,28, 29 in disquirendo
 5,3. 4. 7. 21, 35 *praecedere* 88,29 98,12
 προλέγειν 103,1 116,21 τέως προείρηται
 91,32 προειρημένος 39,18 45,26 94,3
vaticinari 5,17
 πρόσδοτος 5,23 120,32 (ἐπ' ἄπειρον) 22,24
 προσέμπιστον ικανόν τοῦ τι ἦν εἶναι 5,18
 προσφάν 123,8 med. 83,18
 προπτύδην 27,30
 πρός. πρός τι *categoría* 33,23, 25 τὰ πρός;
 τι 4,36 τὰ πρός τι πρός ἄλληλα 119,6
 τὸ πρός ἡμᾶς σαφές (dist. τὰ πρός τὴν
 φύσιν) 43,35 πῶς ἔχει πρός ἡμᾶς dist.
 πῶς ἔστι 68,1 δυνάμει εὑρίσκειν πρός
 ἄπαν 15,12 83,7 ἡ τροφὴ πρός τὸ ἔμ-
 φυγόν ἔστι 52,33 αἰσθητός πρός τὴν
 ἀφήν 74,17
 προσαγγέλλειν 123,9
 προσάγειν 62,23 63,26 121,27 med. 79,
 7, 9 θέα τὸν λόγον εἰ μὴ προσάγεται 73,
 27
 προσαγορεύειν 13,17 53,23 59,13
 προσανέρεσθαι 52,23
 προσαποδεικνύειν 125,1
 προσαπορεῖν 30,5
 προσαποφαίνειν med. 82,12
 προσάπτειν 22,9
 προσαριθμεῖν 119,31
 προσαρμόζειν 112,4
 προσβιβάζειν 107,3
 προσγίνεσθαι 2,31 8,12 44,35 93,6 99,
 18
 προσδεῖσθαι 3,35 8,10 11,16 15,25 al.
 προσδιδάσκειν 88,1
 προσδιορίζειν 23,25
 προσδοξάζειν 90,30 113,5
 προσεῖναι 19,4 47,17 67,8
 προσεννοεῖν 109,25 110,3 113,10
 προσεοικέναι. τινὶ 17,38 112,33 (ἀπο-
 ροῦντι μᾶλλον ἢ διδάσκοντι) 30,38 (ὑπο-
 γραφῇ ὁ λόγος) 43,32
 προσέχειν 120,21 εἰδος τοῖς καθ' ἔκαστον
 προσεγγίζειν 3,30
 προσεγγίζειν. προσεγγίζετον ἐξημένα 7,23
 προσηγορία 68,8
 προσήκειν. (ἐπέρα αἰσθήσει) 72,33 82,11
 83,3 ἄλλος λόγος καὶ προσήκων μᾶλλον

- τοῖς .. 61,22 οὐδήκει c. inf. 1,6 3,27 al.
προσῆκεν 34, ,
πρόσθεν. δέδειται ἡδη καὶ πρόσθεν 40,5
μικρῷ πρόσθεν ἐδόκει 87,14
προσῆκην 32,29 41,34
προσίένειν. δέδη προσιένεια ἔγγις τῇ φύσει
τῇς ψυχῆς 20,4
προσίένειν med. 18,9 (opp. ἀποσκευάζεται)
47,26
προσκρίνειν pass. 52,10. 21. 24
πρόσκρισις 52,20
προσλαμβάνειν 18,26 31,14 67,37 al.
προστέμειν. πατήτι τῷ ὅντι καὶ ἔργον τι
προστενέμηται 6,10
προσνοεῖν 109,18 113,4
προσοτικοδομεῖν. Plato 106,18
προσπηδᾶν 17,27
προσπίπτειν 7,9 63,15. 33 64,8 74,21
78,19
προσποιεῖν. ὡς προσποιήγεται (syn. ὀλιγάρχησαν 34,29
προστιθέναι 9,7. 10 14,20 65,22 saepe
ὦσαν προσθῇ τῇ ἐντελεχείᾳ τὴν πρώτην
41,15
προσυπολαρψ 39
προσυφαίνειν. Plato 11,15 20,23 107,26
προσφέρειν 24,32
προσχρῆσθα 97,17 100,8 124,12
πρόσωπον. ἐπιφανές ἐν φιλοτοφίᾳ πρόσωπον
20,4
πρότασις 1: 9,11 22,25 102,32. 33 ὁρι-
μός τῆς τις πεποιηθεῖσας 48,15 ἐν τοῖς Ηερὶ
τῶν προτοτοποιηθεῖσας 1 ind. loc. Arist.
πρότερος. τοῦ λόγου πρότερον 57,13 οἱ
πρότερον 38,34 οἱ πρότερον φυσιολόγοι
84,18 καθάπερ καὶ τὸ πρότερον εἰτον
75,3 τὸ πρότερον ἔχειν 106,11 τὸ πρό-
τερον καὶ βαστερὸν 57,12 120,17 τὸ τῇ
φύσει πρότερον (opp. τὸ πρὸς ἥμας πρό-
τερον) 49,33 (τῷ χρόνῳ, opp. ἀπόλετοι)
99,30 sqq. (χρόνῳ, opp. φύσει καὶ τῇ
τελείωσι) 166,9,11
προτιθέναι. δι προύθμευθα 14,16 117,27
(c. inf.) 14,4 74,21 προκειθαι (τῇ αἰ-
σθήσει) 49,33 cf. 74,39 (τῇ διανοητικῇ
ψυχῇ) 113,14 (τῷ φιλοσόφῳ) 16,34 προ-
κείμενος (θεωρίᾳ) 2,7 (πραγματείᾳ) 8,32
ἐπὶ τὰ προκείμενα ἐπανιτέον 120,3
προτρέχειν 105,33 113,21
προσπάρχειν 38,20 55,38 56,1 81,17
122,28
- προσπεῖναι 55,25 89,24
προσποράλλεται 49,6 med. ib. 21 81,16
προσργον (coni. ἀναγκαῖα) 5,2
προσφανής. προσφανός 43,24
προφέρειν med. 110,21. 29
προγειρίτειν med. 50,1 56,22 95,15
πρόγειρισ 2,0 6,15 72,34 109,2 προγειρί-
τατον εἰπεῖν 88,10
προσωθεῖν pass. 65,36
πρώτος. τὰς πρώτας δυνάμεις καθὼς ἡς ἔμ-
ψυχα λέγεται καὶ ζῶα 45,19 (ὄντις, ἀκοή
et.) 87,1 sqq. v. πνεῦμα — πρώτως 41,27
58,23 119,6 saepe ἡ πρώτως αἰσθητις
(coni. κυριώς) 87,7
πτερωτός 89,12 90,26
πτηνός 67,31
πτῶσις (grammatice) 116,23
πυγολαμπίς 60,9
πῦρ 51,12. 17 sqq. 54,31 78,3 80,19 sq.
115,26 (ἀεὶ ἄνω) 16,9 (τρέφεται ὑπὸ^{τοῦ} ὑγροῦ) 51,34 οἱ ἐν πυρὶ εἰναι λέ-
γοντες (τὸ θεῖον σῶμα) 125,29 anima
Heraclito 13,27 17,8
πυραμίς 11,37
πυρεῖον 105,17
πύρινος 73,25 125,3
πυρώδης 51,4 59,6 61,13. 16. 19
πῦλος 53,3
πώς — πώς 4,25—28 86,8. 9 99,24 108,
33 sq.
- Πάρδος 63,27
ἱάδης. οὐ μὴν ἱάστον γε τὸ ἔργον 2,7
ἱάδης 79,24 95,1
ἱαπίζειν 63,25
ἱάστωνη. ταῦτα οὐ πολλὴ ἱάστωνη διαδεῖν
29,6
ἱεῖν. πῦρ ἱέσον ἀεὶ Heracl. 13,28
ἱηγνύναι. ἡηγνύμενοι λιθοι 79,16
ἱῆμα 101,18
ἱῆσις. 102,9 30,37 103, 6. 16 105,17
109,1 αὐτὴν τοῦ φιλοσόφου τὴν ἱῆσιν
29,22
ἱητός. ἡητῶς φησίν 105,34
ἱέζα 37,36 42,9 44,16 51,7. 10
ἱέζον pass. 51,2
ἱέζα 114,13. 14. 16
ἱοή (συνεχής καὶ ἀπωστος) 18,15 (ἀπω-
στος τῶν σωμάτων) 115,21

- ρόπη. δύναμις κριτική τῆς ρόπης 80,11
ρόπαι τῶν στοιχείων Emped. 51,1 cf. 14
- Σάλος 64,28
σάρκινος 76,14
σάρξ 33,8 40,17 76,8 sqq. 85,6. 9 96,12 al.
σαφήνεια 29,23
σαφής 4,24 sqq. 58,1 63,35 σαφεστέρους
γίνεσθαι τῆς ἐν τοῖς πράγμασιν ἀσαφείας
19,8 τοῦ σαφοῦς ἔνεκεν 14,35 ἡμῖν
σαφῇ (ορρ. τῇ φύσει) 43,37 cf. 49,18
σαφέστερον διοριστέον 41,25
σέβεσθαι. Plato 106,23
σείειν pass. 63,18
σεισμός 89,17 118,12
σελήνη 13,32
σεμνός. οὐδὲν σεμνὸν ἦν διελέγχειν 20,2
σημαίνειν 42,37 67,10 126,21 (δυναμα)
88,17 τῆς σημαντινότης φωνῆς τὸ σηματ-
νόμενον διεισθῆσαι 111,1 τὸ σημανόμενον
significatio 89,27 56,39 (τὰ ἀπλᾶ καὶ
ἀδιάτετα, οἷα ἐν ταῖς κατηγορίαις διώ-
ρισται) 109,5. 10,18 112,14
σημαντικός. ψόφος 67,9 (φαντασία) 67,
25
σημεῖον *punctum* 11,34 21,32 sqq. *centrum*
121,16 (τοῦ γλύκυματος) 124,31. 38 —
σημεῖον τοῦ . . τό 65,24 67,17 τοῦτο
σημεῖον τοῦ . . 67,36 94,11 107,16 ὅτι
. . σημεῖον τό . . 72,15 ὅτι . . σημεῖον
ἐάν γάρ 62,8 σημεῖον δέ, ὅτι 68,12 118,6
σημεῖον δέ τό 71,36 σημεῖον δέ· ὁ γάρ
116,3 117,35 πότερον . . η . . οὐδὲ ἀκρι-
βεῖ ἣν τις γρήπτο σημεῖον ἐκ τοῦ 72,38
σήπειν. ξύλα σεσηπότα 61,18
σιγή 71,10
σιδήρος 13,22 39,28 42,22 al. (ἄμμροφωτος)
43,10
σιμός 96,33 114,13. 15
σιμότης expl. 114,16
σιωπή 111,22. 28
σκεδαννύναι 34,23
σκέδαστις 65,8 (coni. φθορά) 40,11
σκέπασμα 7,34 42,11 65,11
σκέπτεσθαι. σκεπτέον 3,6 78,18 94,3 114,
33 117,24
σκέψις 2,17 9,1 σκέψιν ποιήσασθαι 49,13
σκιά 64,5 ἐν ταῖς σκιαῖς 64,1
σκίδνασθαι 37,12
- σκληρός 57,27 34,35 68,16 72,20. 31 al.
σκληρότης 73,3
σκληρόφθαλμος. τὰ σκληρόφθαλμα 68,2
69,32
σκληρόσαρκος (ἄνθρωποι) 68,13
σκοπεῖν. σκοποῦμεν νῦν ἐπὶ τῆς ψυχῆς εἰ
15,26 σκόπει δὲ καὶ τοῦτο 75,21
σκοπός. ὁ σκοπός ἐφ' ὃν ἡ θεωρία καὶ ἡ
ὅρεξις 118,35
σκόπος def. 59,32 60,20 (ἀόρατον, μᾶλις
ὄρπται) 71,6 68,36 cf. 83,23 111,21. 28
ἐν σκόπει, ἐν τῷ σκόπει 61,16. 37. 38
62,7
σκάλης 23,37 90,8 92,25
σμικρομέρεια 13,12
σμικρότης. φωνῆς 72,23. 26
σπείρειν 123,6
σπέρμα 42,12. 13 43,7 56,15 (δυνάμεις ζῶον)
2,40 43,12 (περίττωμα τῆς ἐπιζάτης τρο-
φῆς) 53,1
σπιθαμιαῖος 21,17
σπόγγος 63,3. 17
σπουδάζειν 39,10
στάδιον 111,7
στάσις 81,22. 24 (coni. ἡρεμία) 27,20
(πρὸς τῷ συμπεράσματι) 22,29
στέλεχος 38,1
στερεός 9,17 11,37 63,5 saepe
στέρησις 60,20 61,7 (dist. παρουσίᾳ) 68,33
(οἰκεῖαι τῶν αἰσθήσεων) 71,8. 9 77,23
στερήσεις ἀντιλαμβάνεσθαι 115,1 στερή-
σεις νοεῖν 111,34 κατὰ στέρησιν (coni.
ἀφαίρεσιν) νοητά, αἰσθητά 111,20 sqq.
μεταβλῆται ἐπὶ τὴν στέρησιν 56,11 (coni.
ἀμυροφία) 112,2
στερίσκειν pass. 53,14 122,35 125,33
στιγμή 6,35. 39 21,9. 10 31,15 86,19. 21.
23 96,6 110,6 111,13 sqq.
στιλπνός 64,4 68,37
στοιχεῖον 34,19 69,5 74,21 122,36 123,6
πάντα ἡ στοιχεῖα ἡ ἐν στοιχείων 34,18
(τὰ πρῶτα) 32,27. 32 76,34 (τὰ ἀπλᾶ)
80,16 125,5. 17 ἐν τῶν στοιχείων τὴν
ψυχὴν εἶναι 33,1 sqq. (τὰ τέσσαρα) 81,12
(φυσικά μέν, οὐ ζῶοντα δέ) 41,33 cf. ἡ
ζωὴ ἀμυροτέρα ἐπὶ τῶν στοιχείων 115,34
στόχος 42,7,9
στρατηγός 56,32
στρούθιός. κατάγατος 38,11
στρυφόντος 72,6
σύ. adversarium adloquitur 26,22. 24

συγγένεια. πρός τι 7,19 11,6 12,29 14,9
23,26 (conī κονωνία) 23,28
συγγενής 1,23 2,24 13,6 105,33
συγγράφειν 100,20
συγκάμνειν 30,10
συγκατάθεσις 16,21. 26 89,9. 20 (λογική)
90,24
συγκατάτιθέναι med. 89,1. 6. 22
συγκεῖσθαι v. συντέθειν
συγκερανύναι. συγκεκρισθεὶς κυρίως expl.
11,1 sqq.
συγκεραλιστῶν τὰ λεγθέντα 115,11 med.
106,27 pass. (δὲ λόγος) 72,7
συγκινεῖν 19,2
σύγκριμα 17,5
συγκρίνειν (dist. διακρίνειν) 10,31
σύγκρισις. ἐν τῆς κατὰ τὴν φιλίαν συγκρί-
σεως Emped. 34,14
συγχεῖν 10,7 συγκεχυμένη φαντασία 122,11
συγκεχυμένως 109,33
συγχωρεῖν 14,11 15,28. 36. 37 22,8 saepe
συγχώρια 58,29
σύγχυσις 96,13
συγῆ 33,20
συκοφαντεῖν 20,6 39,17
συλλαβή 110,26
συλλαλητήριον 7,36 9,38 54,28 88,31 99,
29 114,12 συνειλημένον καὶ ὀπερ
ἔν 54,33 μωρῷ συνειλημένη τῇ ὅλῃ
96,6
συλλέγειν med. 98,7 pass. 99,4
συλλογισμός 20,36 22,29 121,31
συλλαγήσαντα. (δὲ ἐπιστήμων) τὰ θεωρήματα
τῆς ἐπιστήμης συνειληγός 95,14
συμβαίνειν (αἰσθητας ἐν τῷ κινεῖσθαι) 54,5
(τοινὶ τι) 114,13 (c. inf.) 8,4 34,13 58,7
82,10 (περὶ τοῦ) 2,29 85,9 (cum acc. c.
inf.) 63,39 85,31 al. τὸ συμβάνον ἐν
τοῦ λόγοι 125,11 τὸ συμβεβηκός expl.
58,12 κατὰ συμβεβηκός 85,25 90,38
126,8 al. (διετέτος δὲ τρόπος) 81,35 (opp.
προηγουμένως) 36,32 81,20 τὰ καθ' αὐτὰ
συμβεβηκότα τινὶ 5,4. 6
συμβάλλειν med. εἰς τι 47,33 πρός τι 5,
8. 14 66,31
συμμετρία 71,30 78,21 79,11
σύμμετρος (διάστημα) 57,21. 23 τὸ σύμ-
μετρον 109,16
συμπαραθεωρεῖν pass. 112,13
συμπαραλαμβάνειν 9,1
*συμπαρασκοπεῖν 96,30

συμπαραπτεῖν 122,22 συμπαραπτεινόμενος
τῷ δόντα 110,24
συμπαραπτηρεῖν 58,4
σύμπας 8,21 68,9 69,14 al.
συμπάσχειν 30,10 89,15. 18 104,26
συμπαταγεῖν 66,25
συμπεράνειν. med. 121,29
συμπέρασμα 12,9 20,36 22,29 44,3. 5
122,19
συμπεριάγειν 19,21 121,35. 37
συμπεριλαμβάνειν. pass. Theophr. 107,36
συμπίπτειν. μηδενὸς φοβεροῦ συμπίπτοντος
7,14
συμπλέκειν 98,22 (pass. ἡ ψυχὴ πρὸς τὸ
σώμα) 19,19 (εἰς τὸ αὐτὸν κίνησαν καὶ
ἀριθμόν) 33,12 (τὰ δύο εἰς τὴν ἀπόδοσιν
τῆς ψυχῆς) 12,30 (pass. ὅροι τοῖς παθή-
ματι τοῦ σώματος) 8,36 (pass. δόξα καὶ
αἰσθησία) 91,6 logice (δὲ νοῦς) 113,16
116,12
συμπλοκή. δύνης καὶ αἰσθήσεως 90,28. 33.
39 91,4 logice 116,15. 16 τὰ κατὰ
συμπλοκὴν λεγόμενα καὶ νοούμενα 116,10
σύμπτωμα. (τὸν ἔνεκά του) 123, 23 ὡς
σύμπτωμα (opp. προηγουμένως) 123,25
συμφανής 14,14 πολλαχόθεν ἔστιν συμ-
φανές 19,22
συμφέρειν. τὸ συμφέρον 121,27
συμφθίεται 11,2 107,29
συμφοιτᾶν 86,33
συμφύσις 53,28. 30 64,16. 17. 28 saepe — ἀληρ
συμψυχή τῇ μήνυγγι 65,16. 24
συμφύρειν. συμπεφυρέμενον 112,13 116,2
σύμφυτος. (δύναμις τῆς ψυχῆς) 13,6 Theophr.
102,26 108,25 αἰσθητικός σύμφυτος ἀρμο-
νίας Plato 20,17
συμφωνεῖν 83,5 103,19
συμφωνία. ἐν ψύσιοις 84,27. 34 (ψιλόγων)
25,10 (ζερθῶν) 78,23 τάνατία εἰς συμ-
φωνίαν ἔχειν 24,17
σύμφωνος 102,11 (ψήσιος) 102,9 (δόξα, τινὶ)
35,32 91,9 σύμφωνα ἂν ἐαυτῷ λέγου
103,17 (φορατ) Plato 20,17 23,18
συμψεύδεσθαι 93,8
συνάγειν 9,20 52,30 108,36 110,2 (τὰ
γένη καὶ τὰ εἴδη) 11,9 (τὸ δμοιον ἐν τοῖς
ἀνορούσις) 95,11
συναγωγή 9,21
συναθροίζειν 4,2 56,21
συναιρεῖν 22,4 συνελόντι εἶπεν 67,21
συναισθήσαντα 17,26 81,26 83,24 118,14

- συναίτιος 34,36 συναίτιον (opp. καθ' αὐτὸν αἴτιον) 51,21
 συναληθεύειν 93,8
 συναλλοιοῦν. pass. 59,26
 συναναπτεῖν. logice 6,17. 19. 27. 31
 συναντιλαμβάνειν. med. 109,20
 συναπολαύειν. τινός 17,22 27,32 104,24
 (τινὶ) 93,6 (τινὶ τινός) 94,36 104,28
 συνάπτειν (τῇ κτινήσῃ) 122,18 (τῇ ψυχῇ
 sc. τῷ σώματι) 23,24 intr. (πρός τι) 20,
 28, 37 pass. 52,36 93,13 (coni. συν-
 δεῖσθαι) 107,22 (coni. συνίειν) 23,27
 συνημμένον logice 6,28 κύκλους δισσαγή
 συνημμένους Plato 20,12
 συναράττειν 65,29
 συναριθμεῖν 51,17
 συναρμόζειν. pass. (λόγος λόγῳ) 115,27
 συναρτᾶν. Theophr. τί τὸ ὑποκείμενον η
 συνηρητημένον τῷ ποιητικῷ 108,23
 συνδεῖν. pass. 107,22
 σύνδεσμος 107,27
 συνδιαφέρειν. περὶ τῆς ψυχῆς συνδιενέχ-
 θησαν 12,36
 *συνδιοικίζειν. τοῖς μέρεσι τοῖς τοῦ σώ-
 ματος οὐ συνδιμένοις τὰ μέρη τῆς ψυχῆς
 37,35
 σύνδρομος 95,22
 συνείρειν. τὴν γένεσιν 53,14
 συνεισιέναι 78,1,36
 συνεισφέρειν (syn. συντελεῖν) 21,23
 συνεκκρούειν 91,19
 συνεκτικός 37,17
 συνεξαμαρτάνειν 93,19
 συνεξιμοιοῦν. pass. 96,24
 συνεπίστασθαι 88,5
 σύνεσις 22,1 104,1 (opp. ἄγνωσις) 34,12
 συνεφέλκειν. wed. 7,29 90,31 114,21
 συνέχεια 50,19
 συνέζειν 34,23 51,12 (coni. ἔνοῦν sīm.)
 37,9 sqq. 34,21
 συνεζήσεις (ώς μέγεθος, ώς ἀριθμός) 21,1
 (μέγεθος ἀπαν) 20,27 96,33 111,6 (κένη-
 σις) 16,27 17,16 (ἥβη) 18,15 (κατάψυξις)
 67,21 v. ποσός — (ἄπειρο) 64,19. 25,37
 65,11 συνεζῶς 13,32 98,6 (coni. ἀει)
 42,5 115,9
 συνήθεια (τοινή) 45,14 (όνομάτων) 14,23
 συνήθης. συνηθέστερον τὸ πάθος τοῦτο τοῖς
 ζώοις 87,33
 σύνθεσις 40,24 96,4 (τῶν μελῶν) 109,12
 (coni. λόγος) 33,11. 16 sqq. 96,11 (τῶν
- έννοημάτων) 109,11 (dist. διαίρεσις) 109,
 31 sqq. συνθέσει (opp. κατὰ διαίρεσιν)
 2,20
 συνθήκη. συνθήκη (dist. φύσει) 67,11
 συνίεναι (τὰ λεγόμενα) 41,13 104,12 114,1
 (παρ' ἐντῷ) 111,2
 συγκερανύματ. med. Plato 106,22
 συνιστάνατ. τὴν ψυχὴν 13,13 14,15 87,
 29 med. 12,35 (ποιήτη τῆς θεωρίας)
 11,3 (τὰ ἅλλα ἐξ ἀναθυμάσεως) 13,27
 τὰ φύσει συνιστάμενα 51,23 συστῆναι,
 συνεστάναι consistere 73,21 33,31 19,19
 opem ferre τινὶ 1,4 οὐ συστῆσεται εἰς τὸ
 ἐν οὕτε ὁ λόγος οὕτε ἡ ψυχὴ 37,20
 συνοδεύειν 91,1
 σύνολος 6,39 39,12 42,37
 συνορᾶν. ῥῦδιον συνιδεῖν τοῖς βουλομένοις
 36,21
 σύνοψις. compendium 16,30
 σύνταγμα 1,5
 σύνταξις 103,12
 συντάττειν 80,11 117,17 119,18
 συντελεῖν. τὴν νόησιν 22, 19, 20 intr.
 102,2 conferre εἰς τι 40,28 πρός τι
 53,11 63,21
 συντήξειν. pass. 71,1
 συντήθεναι. τὴν ψυχὴν 35,22 (ἡ σύνθεσις)
 ἦν συντίθησαν ἡ φύλια τὰ μέλη 109,12
 συντεθεῖσθαι 11,1 logice (opp. διαίρεσιν)
 30,37 99,6. 10 100,8 (ἢ νοῦς) 109,7 sqq.
 (e. inf.) 109,30 (εἰ) 121,28 (ἡ μία αἰσθη-
 σις) 82,34 — συγκείμενος 39, 11 81,12
 100, 17. 19 103,37 — σύνθετος (opp.
 ἀπλοῦς) 33,8 36,1,8 42,33 46,30 96,
 33 sqq. οὖτας ὡς συνθετή (ἐξ ὕλης καὶ
 εἴδους) 39, 32 ἐν τῇ συνθέτῳ οὐσίᾳ
 40,8
 σύντομος. συντόμως καὶ βραχέως τῇ λέξει
 108,9
 συντρέπειν. συνετρέπετο 59,29 87,31
 συντρέχειν 1,18 63,19 68,22 συνδραμεῖν
 82,5
 συνυπάρχειν 37,2 94,22. 33
 σύρειν 17,17. 38
 σύστασις constitutio (τῆς ψυχῆς sīm.) 11,17
 37,26 53,20 102,2 — (τοῦ μὴ φθείρεσθαι
 τὸν νοῦν) 30,3 (τοῦ λόγου τοῦ Σενοκρά-
 τους) 32,25
 συστέλλειν 27,21 121,14
 σύστημα 31,12. 13
 σύστοιχος. ποιέτης 10,28

- σφαῖρα 6,35 sqq. 29,7 63,35 (*οὐρανία*) 121,
35 (*Δημοκρίτου*) 31,22
- σφαιρικός (*σφαῖτα*) 31,22
- σφαιροειδής (*ἄστροι*) 9,12, 19 13,13 20,1
- σφαιρος. *deus Empedoclis* 34,14
- σφέδρα 74,18 τὰ σφέδρα αἰσθητά 94,37
σφέδρα νοητόν 95,3 σφέδροτερον 78,23
94,38
- σφέδρος (*πληγή*) 63,24 (*χρυσός*) 72,3
- σφέδροτης. διὰ σφέδροτητα πληγεῖς 65,1
- σφραγίς 57,5,7 59,23 92,17,35 121,32
- σφύρα 54,34
- σγεδόν 2,8 3,25 10,9 saepe σγεδόν τι οἱ
πλείστοι 106,30
- σγέσις 60,22
- σγῆμα 73,11 124,36 κοτὸν πλειόνων αἰσθη-
σεων 57,37 72,30 81,22 sqq. 82,36 93,14
comparatur cum anima 29,7 sqq. 42,
16 sqq. 43,27 48,7 sqq. (*φωνῆς*) 72,29
- σγηματίζειν 20,27 57,6,8
- σγολή. ἀλλης ἢν εἴη σγολῆς 32,23 θέτεις
καὶ σγολῆς καὶ φροντίδος 108,36
- σώζειν 6,9 16,29 40,31 53,13,15 pass.
(coni. ὅροις *ζεῖν*) 91,12
- σῶμα 60,17 76,33 80,15 (*πρῶτα*) 24,19
(ἀπλᾶ) 35,39 36,4 (*φυσικά*) 8,11 sqq. 25,5
41,30 expl. 39,25 (opp. *τεγνικά*) ib.
(ὅργανα) 26,21 43,13 (*αἰσθητικόν*) 43,5
(ἔμψυχον, opp. *νεύρον*) ib. (opp. *ψυχή*)
36,10 40,4 sqq. al. ζεῖται τῶν ζάντων ἐξ
ἀπλοῦ σῶματος 122,30 123,1,35 expl.
125,2 sqq. (*τοῦ ὄφθαλμοῦ*) 43,1 (*τὸ πέμ-
πτον*) 61,25 (*θεῖα, οὐράνια* opp. τὰ ἐν
ποσὶ) 18,28 19,32 20,15
- σωματικός (*κίνησις*) 17,9 (*διάστημα*) 22,2
(αἰσθητικός) 76,32 (*ὅργανα*) 94,36 105,11,
25 121,2 τὰ σωματικά 97,17 σωματι-
κῶς κυνεῖσθαι expl. 29,15 (*τρέπεσθαι*)
57,6
- σωματόδητος 13,9
- σωρός 63,29 109,9
- σωστικός 53,38
- σωτηρία 123,35
- Ταμιεῖον. τῶν αἰσθημάτων 92,30
- ταμιεύειν. med. (εἰς ἔτερον καιρόν) 30,36
- ταράττειν 64,27 88,14
- τάσσειν. τὸ γένος ἐν ᾧ τακτέον τὴν ψυχήν
2,35 τὴν ἐπ' αὐτοῖς τεταγμένην (αἰσθη-
- τι) 81,21 τὴν μαῖη (αἰσθητικήν) τὴν πρότι
ἔνεστον τῶν αἰσθητηρίων τεταγμένην 87,15
- ταυτόν. τὸ ταυτὸν ἐν τοῖς διαφόροις 95,12
(opp. ἔτερον) 95,18
- ταυτότης. Plato 11,9
- τάχις 43,30 49,27 62,5 al.
- ταχὺς 66,11 (dist. τὸ δέσι) 66,10 θάττον
66,13
- ταγματίζειν 60,30 63,28
- τείνειν. ἀπὸ τῶν μᾶλλον τεταρμένων ὁξε-
τερος ἥχος 66,13
- τεκμήριον. ἵκανὸν τεκμήριον τοῦ . . τὸ
73,31 τεκμήριον δέ· καὶ γάρ 125,19
- τεκτονικός. τεκτονική 8,16 99,14
- τέκτων 52,14,19 99,15
- τέλειος. τέλειον εἶναι expl. 39,15 (opp.
ἀτέλειος) 15,13 al. ζῶα, ζῶντα opp. πτερό-
ματα) 50,7 81,5,7 124,10 (id. τελεύτηρα)
48,2 49,7 al. (ἐνέργεια) 18,24 112,29,32
(δυνάμεις) 81,16 (νοῦς) 98,21,29 τελεύ-
τεραι ψυχή 49,2 τὰ τελειότερα (opp.
καταδέεστερα) 105,33
- τελειότης 39,9,20 56,12 59,34,35 (coni.
ἀρεταῖ) 2,1 (coni. ἐντελέχεια) 43,24 59,
33 (coni. ἐνέργεια) 59,9 (opp. δύναμις)
98,13
- τελειοῦν 55,37 57,10 60,16 pass. (ἡ ταν-
ταῖα ὑπὸ τῆς αἰσθησεως, η αἰσθητική ὑπὸ¹
τῶν αἰσθητῶν) 92,21 (ὁ νοῦς) 94,9 97,25
98,18 104,14
- τελειωτις 21,23 39,18 55,35 97,23 112,33
- τέλειος. τελεώτερος γίνεται νοῦς 95,13
- τελευτᾶν. εἰς τι 20,35 51,27 78,4,10 79,
28 82,2,13,23,28 85,30 86,20
- τελευτή 121,6,8
- τέλος 105,32 114,30 123,12 διετὸν τὸ
τέλος 50,12 ἡ τοῦ δυνάμει πρότι τὸ τέλος
προσαγωγή 39,10 ἀπὸ τοῦ τέλους ἀπαντά²
προσαγορεύειν δίκαιον 53,22 τέλος τὸ
ἔργον, η ἐνέργεια 49,21 118,33 διὰ
τέλους 118,2
- τέμνειν 42,20,22 77,38 78,2,6,7
- τέρπειν 113,8
- τετραγωνισμός. def. 44,4
- τετράγωνον 44,5 48,33 114,18
- τετράποδος 89,4 119,11
- τετράς. πρώτη 11,30,36 12,12
- τέττις 66,19
- τέγγη 8,14 30,31 sqq. 56,25 84,28 100,5 al.
- τεγχικός. τὰ τεγνικά (dist. τὰ τῆς φύσεως)
39,27 96,1 (εἶδος) 8,25 98,27

- τεχνίτης 8,27 34,25 99,22
 τέως 15,16 43,32 54,5 91,32 99,4 116,28
 τηκτός 51,36
 τηρεῖν 31,23 92,35 37,40 93,2 (τὰς ὑποθέσεις) 16,27
 τιθέναι (i. q. λέγειν) 36,12 117,19 med.
 117,5 125,29 al.
 τίμιος 1,12 10,8 48,4 82,35 93,25 al.
 Theophr. 108,21
 τιμιότης 1,13
 τίς. τὸ τί δηλῶν 44,2 τὸ τί ἔστι καὶ τὸν ὄρισμόν 99,14 τὸ τί ἦν εἶναι cf. εἶναι
 τμητικός (σχῆμα) 43,12
 τοισάνδε (ζῶν, ορρ. ζῶσαν ἀπλῶς) 47,3. 4
 τοιοῦτος. ἐν σώματι καὶ σώματι τοιούτῳ,
 λέγω δὲ . . . 46,34 τοῦ δύναμιν ἔχοντος
 εἶναι τοιούτου 47,5 τὸ αἰσθητήριον τὸ
 ὀπτραντικόν τὸ δυνάμει τοιοῦτόν ἔστιν
 οἷον ὀσφραντόν 70,9 72,9 (cf. 77,1)
 δυνάμει τοιοῦτον ἀλλὰ μὴ τοῦτο 94,15
 105,24 τὰ τοιαῦτα τῶν ζῶντων 118,5
 τοιουτάτροπος 92,25
 τοίγος 40,16
 τομή. τέμνει παικῆλας τομάς 29,12
 τόνος 78,23
 τοπικός (κίνησις) 16,21
 τόπος 44,14. 15 τὰ ἐν τόπῳ 17,3. 6 (τῆς αἰσθήσεως ἡ φαντασία) 91,16 τόπος εἰδῶν (ἡ ψυχή) 95,6 sqq. disputationis 75,28 τόπῳ cf. λόγῳ
 τοσοῦτος. τοσοῦτον ἔστω δῆλον 53,37 58,
 27 ἐπὶ τοσοῦτον ἔστω δῆλον 61,34
 τρανής 115,33
 τραγύδης 57,27 72,20
 τραγύτης 64,10 72,27
 τρέμειν 89,15
 τρέπειν pass. (ἡ αἰσθησία) 82,15 (σωματικῶς)
 57,6
 τρέψειν 43,14 78,38 122,26 al.
 τρέγειν 45,15 109,24
 τριάς 21,3 111,12 (πρώτη) Platonicorum
 11,30. 35 12,10
 τριβεῖν 105,17
 τρίγωνον 5,6 8,20 11,36 48,36 95,29. 30
 97,3 114,18 116,4
 τρίπηγυς. τὸ τρίπηγυ 05,23
 τριγῶς 46,26
 τροπή 78,4 79,29 126,5
 τρόπος 10,28 55,20. 29 56,8 al. ἀπερ ἡ
 οὐ γράμματα ἥτεσον . . . ἡ ἀλλον τρόπον
 61,13. 37 εἰς ἡ τρόπος ἐφ' ἀπάσης αι-
- σθήσεως τοῖς ἔχοντιν αὐτὴν 69,19 τρόπον
 τινά 71,14
 τροφῆ 69,13 117,33 120,15 123,5. 14. 26 al.
 περὶ τροφῆς 51,27 sqq. (ἐσχάτη) 52,25
 53,7 τρόπα ἔργα τῆς τροφῆς 53,9
 τρυπᾶν 54,35
 τρύπανον 54,34
 τυγχάνειν. φύσεις τίνος τετυγχηνεῖται 92,
 38 (ἢ νοῦς τοῦ ὄντος) 112,16 (λόγων)
 27,5 77,27 τὴν τυγχάναν (ψυχὴν) εἰς τὸ
 τυχόν σῶμα ἐνήρμον 46,35 sim. 97,13
 πληγὴ οὐκ ἡ τυγχάνα σύνδε τῶν τυγχάντων
 63,11 τυχόν 3,15 9,7
 τύμπανον 63,26
 τύπος (χρυσός) 77,31 (τῆς σφαγῆδος) 92,18
 (τῶν γριμάτων) 65,5 (αἰσθήσεως) 116,20
 (παρὰ τῆς αἰσθήσεως) 99,7 τύπῳ (ορρ.
 ἀκριβῶς sim.) 43,31 48,34 53,35
 τύπτειν 63,28. 31 65,25 66,26. 27 67,13
 τυφλός 116,3
 τυφλοῦν. ὅτε μὲν ὁρᾷ ὅτε δὲ τυφλοῦται
 61,9
 τυφλώττειν 30,39
- ὑγιαίζειν. ὑγιάζοι καὶ ὑγιαίσαι τὴν αὐτὴν
 ὑγείαν 15,8
 ὑγιαίνειν 51,32 57,23 (ἢ ἀκοή) 65,23
 δυγῶς φῶνταίνομεν 46,14. 17
 ὑγεία 15,9 46,14 sqq. 113,4. 5
 ὑγιάς. λόγος μὴ τὴν ἀγωγὴν ἔχων ὑγιῆ
 6,11
 ὑγραίνειν pass. 71,33 78,27. 37 79,28
 ὑγρός 47,25 sqq. 57,28 72,20 61. τὸ ὑγρόν
 70,6. 14. 28 sqq. 82,24 eius qualitates
 70,34 (δυνάμει, ἐντελεχείᾳ) 71,1. 33 sq.
 (τὸ ἐπὶ τῆς κόρης) 65,7
 ὑγρότης 71,38 74,9 76,35 114,25 al.
 ὑδάτινος 125,3
 ὑδατωδής 51,34
 ὕδωρ. τὸ ἔλαιον ὕδατός ἔστι καὶ δέρος 51,
 35 eius partes in videndo 59,12 sqq.
 65,4. 7 124,32 in audiendo 64,34. 37 in
 odorando 69,6. 8 in sapiendo 70,24 sqq.
 in tangendo 74,9 sqq. ὕδωρ dist. ὕδατι
 εἶναι 95,35 sqq. 96,11 sqq. — anima se-
 cundum Hipponem 13,33 14,21 17,8
 ὕελος 59,13
 οὔδες 58,7 82,8 sqq.
 ὕλη ignem alit 51,23 (γεωμετρίας) 114,11

- (dist. εἰδος, τὸ ἔξι ἀμφοῖν) 39,5 43,1
 (opp. εἰδος, λόγος) 7,32 scq. al. εἰδεῖς θλη
 τροφή 51,38 ἡ ὡς θλη οὐσία expl. 39,7
 (eouī. ὑποκείμενον) 39,34. 36 77,34 (ἡ
 ὑποκείμενη) 7,26 al. χρήζῃ τις ἡγη καὶ ἡ
 θλη 71,23 (γενέσεως αἰτία) 115,20 τὸ
 ἄνευ θλης 112,23 τὸ πάσχον θλη τοῦ
 ποιῶντος 78,5 79,36 (τὸ θηρόν τοῖς
 γυμοῖς) 71,22
- θλικός. θλικώτερον τὸ θδωρ (opp. εἰδικώ-
 τερον) 51,38 τὰ θλικά Theophr. 107,35
 θρῆν 65,13 66,20 73,2. 4 75,3. 31 plur. 65,8
 ὑπάλι Hom. 27,22
 ὑπακούειν 107,8
 ὑπάρχειν 38,17. 19. 20 109,28. 29 al. (καθ'
 αὐτό) 17,22
 ὑπείδεται 37,25
 ὑπειναι. ὑπειτε αὐτῷ (τῷ νῷ) τὸ δυνάμει
 98,6
 ὑπέρ τενος = περὶ τενος 4,29 29,36 54,
 20
 ὑπερβάλλειν 71,16 77,25 84,32 126,8
 ὑπερβολή (opp. ἐλεύθεια) 77,8 (opp. στέρησις)
 71,9 (τῶν αἰσθητῶν) 71,12 78,19 125,37
 126,10 (τῶν ἀπτῶν) 126,8 (χρώματος,
 φύσου) 126,1 τὸ καθ' ὑπερβολὴν ἀνάρ-
 μοστον 78,22
 ὑπεροχή 115,2
 ὑπερτείνειν 71,13
 ὑπερφά 67,5
 ὑπεύθυνος. ὑπεύθυνός ἐστιν ἡ τῆς δέξιης
 ἡ τῆς φωνῆς ὑπὸ τῶν μὴ προαιρουμένων . .
 19,25
 ὑπήκοος λόγῳ 10,34
 ὑπηρετεῖν τινὶ πρός τι 124,23 med. 7,17
 19,13 68,17 75,19 (πρός τι) 69,5
 ὕπνος 93,30 117,26 (οἷον ἔξις τις τῆς φυγῆς)
 41,3 43,16 ἐν τοῖς ὕπνοις 41,5. 7,21
 89,36
 ὕπνωττειν 90,3
 ὕπνος ἀπαθής ὕπνος τενος 34,5 52,6 τὰ ὕπνο
 τὴν γενέτων 76,26
 ὕποβασίνειν. ὕποβεβηκώς (opp. ἀμείνων)
 88,28
 ὕποβάλλειν med. (τὴν φαντασίαν) 88,36
 med. (τὸν δυνάμεις sc. νοῦν) 99,36 pass.
 42,29 53,28
 ὕπογραφή 43,31
 ὕποδεής. τὰ ὕποδεέστερα 95,4
 ὕποδέγεισθαι 64,30 78,9 109,34
 ὕποδεσίς. ὕποδεστι ταῖς περὶ τῶν ἀργῶν
- 13,2 τηροῦντι τὰς ὑποδέσεις ἐφ' αἰς . .
 ὑποέργασμαν 26,27 πρὸς ὑπόδεστον 4,7
 ὑποκείσθαι. v. ὑποτιθέναι
 ὑπολαμβάνειν 18,37 35,12 36,4 46,32 saepē
 ὑποληπτέον 43,39 92,29
 ὑπολείπειν 17,3
 ὑποληψίς 89,20 expl. 88,30 (τοῦ καθόλου,
 τοῦ καθέκαστον) 122,15
 ὑπομένειν 28,4 94,12 99,36 (opp. ἐξαλλά-
 τεσθαι) 100,12
 ὑπομημήσκειν 20,8 40,5 ὑπομηματέον
 8,11 39,7 46,27 97,15
 ὑπόμνησις. τὰ ἐφεξῆς ὑπόμνησιν ἔχει τῶν . .
 32,36
 ὑπονοεῖν 10,26 11,23 13,6 15,7 30,36 97,9
 108,29
 ὑπόνοια. τάντης ἔχεται τῆς υπονοίας 19,34
 διδάσκων ὑπονοίας 20,8
 ὑπόστασις (οἰκεία) 120,20 τῷ λόγῳ καὶ
 τῇ ὑποστάσει 8,31 τὰ καθ' ὑπόστασιν
 μὴ κεχωρισμένα 114,21
 ὑποτιθέναι (άς θλη) 13,17 (τὴν δυάδα τῷ
 ἑνὶ) 12,15 med. fingerē 31,22 73,24
 ὑποκείμενος (φύσις περὶ ἣς πραγματεύεται)
 1,15 (πράγματα) 1,13 ὑποκείσθαι (θλη)
 ὑποκείμενον (i. q. θλη, eouī. θλη) saepē
 ὑποκείσθαι, τὸ ὑποκείμενον αἰσθήσει 56,22
 57,25. 30 72,33 76,32 80,5 84,36 90,36
 (τῷ αἰσθητῷ) 79,2 (φαντασίᾳ) 90,36 92,
 16 (δύναμις) 3,3 48,6 τῷ ὑποκείμενῳ
 37,20. 22 (opp. τῷ λόγῳ, τῷ τι ἡγεῖναι)
 4,19 59,1 86,7 113,25. 26
 ὑποφέρω pass. (ἐπὶ τι) 14,5 (εἰς οἶους λόγους)
 39,3 (εἰς τοιαύτην δέξιν) 9,29
 ὑφαίνειν 27,34
 ὑφαντεῖς. ἡ ὑφαντεῖς 24,3
 ὑφασμα (τῶν ἀρχηγῶν) 17,27
 ὑφίέναι. τὰ ὑφειμένα (οἱ). αἱ πρῶται
 ἀργαῖ 12,3
 ὑφιστάναι. τὴν ἀτάθματον φύσιν . . ἄπε τε
 δύκιν μὴ ὑφεστῶσαν 11,22 φύσεις ἐν τοῖς
 καθ' ἔκστασι ὑφιστάμεναι 4,1. 4 καθ'
 ἔκυτο ὑφαστήναι 97,6 110,38 114,19
- Φαίνειν. φαίνεσθαι c. inf. 41,25 44,32 al.
 c. part. 21,26 51,19 52,2 69,26 al. πέ-
 φηνε ὅτι 48,7 ἵκανόν τὸ φανόμενον καὶ
 ἡ φαντασία (opp. ἀπόδειξις) 5,11 τὸ φανέν
 121,27 παρὰ τὰ φανόμενα 60,31 τὸ

- φανεν *ψεῦδος* 88,40 — φαίνεσθαι de mortuis 101,14
- φάναται. Ἀριστοτέλης οὐ πρός Ηλίατωνά φησεν ἀντιλέγειν 19,24 cf. 26,9 ἐπειδή φαμεν οὐκ αἰσθήσει μόνον γνωρίζειν 87,17 92, 24 al. φημὶ δὲ explicative (i. q. λέγω δέ) 66,36
- φανερός. φανερόν 40,8 45,25 48,5 al. (εἰς τίνος) 44,36 47,5 49,12 al. (c. part.) 73,18 τὰ ἡμέν φανερά (opp. τὰ τῇ φύσει) 43,38 φανερῶς 104,18 116,10 118,18 φανερώτατα 40,15
- φαντάζεσθαι 89,10 90,4 91,27 109,34 al. φαντασία (κυρίως) exp! 89,29 sqq. def. 93, 24 ετυμ. 93,25 sqq. (dist. νόησις) 89, 23 sqq. (dist. αἴσθησις) 89,35 sqq. (dist. νοῦς, ἐπιστήμη) 90,15 sqq. (dist. θέξα) 90,17 sqq. πολλάκις τὴν αἴσθησιν φαντασίαν καλοῦμεν, πολλάκις δὲ καὶ τὴν νόησιν 89,38 cf. 118,28 (πᾶσα ἡ λογικὴ ἡ αἴσθητική) 121,20 sqq. 95,33 (αἱ ἀπὸ τῶν αἰσθητῶν) 6,3 95,10 (ἀπλῆ) 121,30 (σημαντική) 67,25 in brutis 88,27 90,24 92,24 93,29 121,30 122,7
- φάντασμα 28,14 89,20 109,23 113,14 sqq. al. (τὰ ἐκ τῆς αἰσθησίου) 113,20 (dist. αἴσθηματα, νοήματα) 116,9 sqq.
- φανταστικός (δύναμις) 92,2,40 93,22 (ψυχή) 100,30 τὸ φανταστικόν 4,20 117,15
- φάνος 93,26
- φάρυγξ 66,35 36 67,2,5
- φαῦλος 11,5 119,16 (ἀβού) 69,1 (κράτις τοῦ σώματος) 7,21 οὐ φαῦλος 94,20 108,28 120,19
- φέρειν. λέγω δὲ νοῦν φ· . . . , οὐχ διν καταχρώμενος φέρουμεν καὶ ἐπὶ τῆς φαντασίας 94,28 αἱ ταῦτα φέρουσαι τὰ πάθη δυνάμεις 120,1 φέρε θῶμαν 105,15 pass. 51, 12 63,29 92,26
- φεύγειν 69,13 79,3 113,1 sqq. 118,10 sqq. 126,18 φευκτός 23,9 113,37 114,1 118,9
- φευκτικός. τὸ φευκτόν 113,27
- φθάνειν c. part. 41,31 46,25 63,29 90,18
- φθαρτικός 71,26 77,26
- φθέγγεσθαι 19,28
- φθείρειν 71,16 27,30 78,19 84,33 pass. 69, 26 102,2 115,2 al. ὁ φθειρόμενος νοῦς (i. q. φθαρτός) 102,18 φθαρτός (ζῶν) 73,23 122,22 al. (οοῦς) 101,4 102,15 105,14,28 (νὐχ ἀπλῶς ἀλλ' ὥσπερ τὸ ἐν ὕδατι φῶς) 26,23
- φθίνεται 44,18 122,26
- φθίσις 15,30 118,7 122,24 124,17
- φθορά 17,5 55,35 122,23 126,15
- φιλεῖν 101,8
- φιλία (opp. ἔχθραι) 101,14 Emped. 10,19 25,21 34,14 109,12
- φιλονικεῖν περὶ τίνος 18,36 (πρός τι) 28,27 (c. inf.) 18,31 49,11 52,16 110,28
- φιλοσοφεῖν 109,11,23,37 122,16
- φιλοσοφία. μέρη τῆς φιλοσοφίας 1,28 3,9 ἐν φιλοσοφίᾳ 19,26 ἐν τοῖς περὶ φιλοσοφίας 11,18
- φιλόσοφος (τὸ πρῶτος) 8,31 ὁ φιλόσοφος i. e. Aristoteles v. ind. nom.
- φιλότεμος. φιλοτεμέτερον ἀνέστραπται περὶ τὸν τόπον Ἀριστοτέλης 75,28
- φιλέψ. plur. 42,7, 10 70,1
- φιλοίς 42,10
- φιλός 17,23 18,11
- φοβερός 68,3 89,15 118,15
- φοιτᾶν (διὰ πάσης οὐσίας) 35,33 (διὰ παντὸς τοῦ σώματος) 45,31 (δι᾽ οὗσαν αὐτοῦ) 99,17
- φορά 15,30 51,13 63,10
- φορτικός. εἰ μὴ φορτικὸν εἶπεν 1,4 φορτικῶς 13,33,34
- φρίττειν 118,13
- φροιμιαζεσθαι 105,16
- φρονεῖν 19,28 56,4
- φρόνησις 56,4 68,11 88,19,32 118,30 κατὰ φρόνησιν ὑπολαβεῖν 88,34
- φρόνιμος 68,10
- φροντίζειν. τινός 8,1 περὶ τινος 3,23
- φροντίς. (ἡ προκειμένη) 1,24 ἄξιον πολλῆς φροντίδος 4,12 ἴδεις καὶ σχολῆς ἐστὶ καὶ φροντίδος 108,36
- φυγή. (opp. ὅρεζεις) 112,34 (opp. δίωξις) 113,18 117,31 φυγῆς ἔξιον 118,12
- φύειν. τὰ φύοντα 44,13, 25 τῷ πεφυκέναι (eom. δυνάμει opp. ἐνεργείᾳ) 98,21 πεφυκέναι πρός τι 58,18 73,8 (c. inf.) 8,3 15,27 91,33 saepre
- φύλακτικός 58,25
- φύλασσειν (i. q. σώζειν) 53,25 (opp. ἀποβάλλειν) 91,9 med. τι 9,2 65,8 118,4
- φύλλον 42,11
- φυσικός. (σῶμα) 114,12, 20, 23, 24 (ζῶν) 114,27 ὁ φυσικός 87,20 (dist. οὐ διαλεκτικός) 7,29 sqq. τοῦτο . . φυσικάτων ἀπάντων τῶν ζῶν 50,6 φυσικῶς 50,34 φυσιολογεῖν. περὶ ψυχῆς 19,17

- φυσιολόγος 84,20
 φύσις (οὐδὲν μάτην ποιεῖ) 79,5 117,38 cf.
 6,9 118,3 123,11,22 (ἀπεργάζεται) 39,25
 (ἐμπηκήσατο) 65,2 (ἐποίησεν) 80,19
 (τὰ σπέρματα ἀμφιέννυσεν) 42,12 τὰ ὑπὸ
 τῆς φύσεως γνώμενα 98,13 (dist. ψυχή) 45,4 sqq. φύσει χρῆσθαι (dist. ζῆν) ib.
 — τῇ οἰκείᾳ φύσει 64,26 μένειν ἐν τῇ
 ἀντῇ φύσει 52,11 (ἀφωρισμένη) 97,21
 φυντασία ἡς φύσις ἐστί e. inf. 91,38 κοι-
 νῆς τινος φύσεως κεκοινηκέναι 59,17 διὸ
 τὸ μηδὲ ἔλας τῆς φύσεως εἶναι τῶν ὄρα-
 τῶν 68,35 ἐπομένως τῇ φύσει τῇ τῶν
 πραγμάτων 48,18 ἀλλας φύσεις σωμάτων
 (i. q. ἀλλα σώματα) 59,13 ταῦτης τῆς
 φύσεως (sc. ψυχῆς) 35,10 (ἄλλαι τοι-
 αῦται) 48,5 (θείατραι) 44,23 (γενική)
 48,14 (eoni. οὐσία, opp. τὰ συμβεβηκότα)
 2,28 (eoni. μορφή) 3,34 ἡ αὐτοῦ (sc.
 τοῦ νοῦ) φύσις (i. q. οὐσία) 99,34 τῇ
 φύσει τῇ παρ' ἐναυτοῦ 100,3 — φύσει (τῇ
 φύσει, κατὰ φύσιν) v. βίας, πρότερος,
 σαφής, συνθήκη, φανερός.
- φυτέειν 38,2 123,6
 φυτόν 38,3 46,36 48,37 τὰ φυτά 35,5 37,
 36 38,2, 24 sqq. 41,39 51,6 78,25 sqq.
 79,17 115,34 117,9, 35 122,27, 33 123,
 30 124,10 125,20 126,19
- φυνέειν 63,33 66,15, 20, 23
 φυνή. περὶ φυνῆς 66,15 sqq. def. 67,22
 φυνῆς στῆμα 72,29 (eoni. τοῦνομα) 29,16
 110,29 (κανή) 48,26
- φῶς 63,39 83,23 93,27 103,22 sqq. 34 116,
 11 def. 26,12 59,9,32 60,11 (dist. ζῆτος)
 26,12, 20
- φωτίζειν 60,7, 9, 26 61,26 sqq.
- γαλεπός (ἢ λόγος) 37,30,32 γαλεπόν e. inf.
 4,17 48,21 92,5 103,20
 γαλεπότης 2,16, 23
 γαλεύειν 56,5
 γαλευτικός. ἡ γαλευτική 8,15 24,4 56,
 28 99,14
 γαλάζιος 40,23 56,29 63,5 98,25 99,14, 16
 γαλοπόνος 56,5 99,16
 γαλοῦς 6,38 63,18 77,31
 γαραγήρ 82,19
 γαραγήριζειν 9,32 96,1
- γείρ 91,34 (ὅργανον δραγάνου) 115,28
 γειτόν 73,5
 γειτώνιον 79,19
 γείρων 59,37 85,22 109,28, 29
 γέρανος. Emped. 33,12
 γολή 82,29 113,2
 γορδή 78,23
 γοργεῖν τι τεῖ 26,1 27,1 12,20
 γοργῆς (ἢ θεός τεν δηνον) 99,25 (τοῦ
 φωτός) 103,23
 γρεία. τείνει 21,5, 26 62,11 83,16 πρός
 τὴν γρείαν μόνην 67,36 sqq.
 γρέμπτεσθαι 67,7
 γρῆμα. πάντα γρήματα Λην. 13,20
 γρήσιμος. πρός τι 2,33, 34, 5,3
 γρόνιος expl. 120,7 ἐν γρόνῳ κινεῖσθαι
 60,25 ἐν γρόνῳ ἐνί 85,21, 23, 29 (διαι-
 ρετέν. ἀδιαιρέτος) 110,8 sqq. προσνοεῖν
 (προσενοεῖν) τὸν γρόνον 109,19 sqq. 110,3
 113,10 γρόνοις αἴσθησις 120,10 sqq.
 γριαές 57,5 77,30
 γριασσεῖν 57,5 77,31
 γριζεῖν. τὸ κεγρωσμένον 57,32
 γριώμα 54,25 57,20 sqq. 124,17 saepē περὶ¹
 γριώματος 58,23 sqq. (def.) 59,5 cf. 61,
 12,36 (κυρίας) 61,35 (dist. ὥρατά) 61,
 38 γριώματι εἶναι 61,36 ἡ τοῦ γριώμα-
 τος ἐνέργεια ἀνάνθησις 84,17 (τὰ δυνάμει)
 98,36 (τοῦ παρός) 62,4
- γριώματζειν 59,36 pass. perf. 59,19 83,26
 γυμνός expl. 47,35 70,34 (γενστόν) 71,5 —
 7,13 57,24 60,35 sqq. 68,6 sqq. 70,14 sqq.
 71,23 sq. 72,1 sqq. al.
- γύρα. (eoni. τόπος) 17,35, 39 γύρων ἔχειν
 συμβεβηκότος, ὑποκειμένου, ἅρχοντος 39,
 27, 36 40,4 87,8
- γωρεῖν. τούτῳ ὕστερος ὅμοιος γωρῶν 18,17
 (σῶμα διὰ σώματος) 60,17
- γωρίζειν (i. q. διαχρένειν) 90,19 100,36 pass.
 38,28 41,17 43,26, 29 45,29 sqq. 54,37
 73,30 114,19 al. κεχωρισμένος καθ' ὑπό-
 στατον (opp. τὰ ἔνολα εἴη) 115,7 γωρι-
 στές τινες 97,4 (ἢ νοῦς) 25,5 98,32 99,
 35 102,36 105,12, 34 112,4 (ἢ ψυχή)
 43,21 104,17 (τόποι, κατὰ τόπον opp.
 λόγῳ) 45,38 93,33 (κατὰ μέγεθος opp.
 κατὰ λόγον) 116,30
- γωρίς. τείνει 53,15 78,31 83,38 al. (τῶν
 εἰρημένων) 90,32 (ἀφορίζεσθαι) 49,11
 (διοριστέον) 91,29 (ἐκλαμβάνειν) 96,19
 γωρίς ἔστιν ἐν εὐργμάτῃ 125,4

- Ψαθυρός 64,11
 ψεύδεσθαι 52,30 89,6. 32. 35 90,21 91,7.
 25 93,8
 ψευδής 90,9
 ψευδοδοξία 88,19
 ψεῦδος 14,32 88,40 93,10 (opp. τὸ ἀληθές)
 109,7 sqq. 112,12 sqq. 114,6 sq. 116,16
 Theophr. 108,28
 ψιλός (παράθεσις) 74,38 (τὰ εἴδη) 78,32
 79,36
 ψιφεῖν 57,33 63,7. 16. 32 65,25. 34 66,22
 25 84,15
 ψόφησις. τοῦ ψοφοῦντος ψόφησίν ἔστιν εἰ-
 πεῖν τὴν ἐνέργειαν 84,15
 ψοφητικός. ψοφητικόν def. 64,15 (τῇ δυ-
 ναμεῖ) 68,38
 ψόφος 57,22. 26. 33 62,20 sqq. 80,35 al.
 περὶ ψόφου 63,1 sqq. (διττός, ἐνεργείζ,
 δυνάμει) 63,2 sqq. 65,28 (def.) 65,28
 (διαφοραί) 65,37 sqq.
 ψύλλα 23,37 26,35
 ψύχειν pass. 75,15 78,23. 37 79,28. 32 86,29
 ψυγή. eius δυνάμεις 20,21 sqq. 116,26 117,2
 etymol. 14,24 def. 42,14 (θρεπτική) 41,
 16. 22 (κοινοτάτη) 50,3 sqq. 122,21. 25
 (πρώτη) 38,30 53,18 (φυτική) 15,6 35,4
 38,1. 24 (αἰσθητική) 30,21 38,29 100,29
 122,26 (φαντασιακή) 100,30 (λογική)
 20,20 107,12 (διανοητική) 113,14 (κινη-
 τική) 34,31 38,29 (ἡ ἔξωθεν καὶ μία)
 26,1. 15. 21 (τοῦ κόσμου, τοῦ παντός)
- 11,14 26,15 Plato 20,22 τὸ ζητούμενον
 εἰ πᾶσαι ψυχαὶ μία 104,15 (ψυτοῦ) 38,
 26. 28 45,11 sqq. def. 48,37 (Θηρίου)
 47,11 sqq. def. 49,1
 ψυχικός. (σύνταξις) 17,14 (κινήσεις) 17,40
 (μάρτυς) 78,26
 ψυχρός 47,23 sqq. 57,28 72,20. 31 77,6.
 19. 26 80,9 84,11 85,22 96,10 116,5
 126,9
 ψυχρότης 73,3 76,34 85,23 114,24 125,16
- ῳδες γένοιτο ἂν φανερόν 40,8 λέγω δὲ ὡδες
 3,28
 ωθεῖν 16,4 17,11 66,8 124,25 sqq.
 ωκύπονος. Hom. 57,39
 ων 56,15 (δυνάμεις ζῶν) 2,40
 ωρα 110,35 ταῖς ὥραις φθερεσθαι, γένεσθαι
 50,23
 ως c. inf. 14,29 54,24 (post τοιωτον) 55,
 21 86,17 (post τοῦτο) 42,20 (post οὖτο)
 78,30 95,8 (post τοῦτον τὸν τρόπον)
 5,29 οὐχ ὄστε . . ἀλλ ὡς 61,30 κινεῖ-
 ται οὐχ ὡς ἀλλοιοῦσθαι 59,22 διττὸν τὸ
 τέλος, ὡς μὲν τὸ οὖν εὐδαιμονία . . . 50,12
 ὡς τὰ πολλά 112,19
 ωτις 121,13. 15
 ωφελεῖν τὰ ωφελοῦντα 124,8 pass. 5,27
 ωφέλιμος 88,4
 ωγριᾶν 7,5 27,25 89,16
 ωγρος. Hom. 27,28

II INDEX NOMINUM

- Αἰγαπτος. τοὺς μὲν φασὶν ἐν Αἰγαπτῷ
(αὐτομάτως γίνεσθαι) 26,29
- Ἀλέξανδρος. Σωτιγένης ὁ τοῦ Ἀλέξανδρου
διδάσκαλος 61,23 ὁ ἐπιζητεῖ πρὸς τὸν
περὶ τῆς σαρκὸς λόγον Ἀλέξανδρος οὐχ
ικανόν 76,17 ὁ ἐξηγητής 120,18
- Ἀλκυρίων ὁ Κροτωνιάτης φυσικὸς, φησὶ
τὴν φυσὴν ἀθανάτον εἶναι διὰ τὸ μᾶλιστα
ἔνοψέν τοις ἀθανάτοις δεῖ κινουμένην
13,30
- Ἀναξαγόρας ἀπὸ τῆς κινήσεως μᾶλιστα
ὅρισάμενος τὴν φυσὴν 9,7 φυσὴν λέγει
τὴν κινοῦσαν ἀρχὴν 9,35 ἡπτὸν διαταχεῖ
περὶ τούτων (sc. εἰ ταῦτα φυσὴν καὶ νοῦν)
10,4 13,14 ἀμφὶ καὶ ἀπλοῦν φησιν εἶναι
τὸν νοῦν 14,10 94,26 97,8,14 τὸν νοῦν
ἐνυπάρχειν ἀπάξιην φυσὴν 33,9
- Ἀναξιμένης . . καὶ δοις ἀέρᾳ λέγουσι τὴν
φυσὴν 13,23
- Ἀνδρόνικος (πρὸς τούνομα τοῦ ἀριθμοῦ
μάχεται Aristotelem) 31,2 de animae
definitione Xenocratea citatur 32,24 sqq.
- Ἀπόλλων προλέγει 5,17
- Ἀγέλων. τοὺς ἐν Ἀγέλῳ (ἴχθυς) φορεῦν
τοῖς βραγγίνοις μᾶλλον ἡ φωνὴν 66,22
- Aratus. v. 2 sq. citantur celato nomine
35,30
- Ἀριστοτέλης. dicitur ὁ φιλόσοφος 29,22
68,28 101,37 al. eius συντάγματα 1,5
eius ἀγγίνοια 20,2 Θεόφραστος ἔξετάζει
τὰ Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ ποιητικοῦ νοῦ
102,25 ὁ τῶν Ἀριστοτέλους ἔξετατής . .
σύνοψιν ἐκδιδωκὼς τῶν περὶ κινήσεως
εἰρημένων Ἀριστοτέλει 16,19 ὁ τὰ Ἀρι-
στοτέλους ἀδικούγητα διομάζων 32,20 —
- τὴν ὄρισταικὴν πραγματείαν συνθέσει μᾶλλον
βούλεται 2,20 τῶν σωμάτων τὰ μὲν εἰναι
φυσικά, τὰ δὲ οὖς 41,29 ἔθος αὐτῷ πολ-
λάκις καὶ ἐπὶ τῶν ὑποκειμένων τῷ τοῦ
συμβεβηκότος ὀνόματι κεγρῆσθαι 58,11
τὸ ἀνάλογον τῷ πέμπτῳ σώματι ὁ φησιν
ὑπάρχειν ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς τῶν ζώων
ψυχαῖς 19,34 μέσος Πλάτωνος καὶ τῶν
ἀπὸ τῆς στοᾶς, ἔμψυχα μὲν τὰ φυτὰ λέγων,
ζῶα δὲ μη 45,17 τῶν (λόγων περὶ ψυχῆς
ἀθανατίας) ὑπὸ αὐτοῦ ἐξειργασμένων ἐν τῷ
Εὔδημῳ 107,4 (*animam harmoniam esse*)
διελθηγεται πολλάκις καὶ ὑπὸ Ἀριστοτέ-
λους καὶ ὑπὸ Πλάτωνος 24,22 τῶν ἀπ-
τῶν εἶναι τὸ αἰσθητήριον πρὸς τὴν καρδίην
76,20 οὐκ αἰσθάνεται τῇ σαρκὶ τὸ ζῶον
ἀλλ’ ἀμα τῇ σαρκὶ 76,24 τὸν νοῦν εἰσ-
χρίνεσθαι θύραθεν 37,26 cf. Ind. IV Loci
Aristotelici
- Ἀστλήπιος θεραπεύει 5,18
- Ἀρροδίτη η ξαλνη 19,11
- Βορεάδαι 89,12
- Γηρυόνης 89,12
- Δαΐδαλος (παρὰ Φιλίππων τῷ κινητόδο-
δασκάλῳ) 19,10
- Δευκαλίων 4,8
- Δημόκριτος ἀπὸ κινήσεως μᾶλιστα τὴν
φυσὴν ὄρισάμενος 9,2 περὶ καὶ θερμόν
9,9 sqq. τὸ μὲν κινεῖν διὰ τὴν σμικρο-
μέρειαν, τὸ δὲ κινεῖσθαι διὰ τὸ σχῆμα.
ἀμφω γάρ οἱτει ὑπάρχειν ταῖς σφαιροει-
δέσιν ἀτόμοις, εἰς ὅν συνιστάσιν οὐ μόνον
τὴν φυσὴν ἀλλὰ καὶ τὸ πῦρ 13,10 31,21
32,6,9 κινεῖσθαι τὰς ἀτόμους δεῖ 19,7
ταῦτα λέγει αἰσθησίν τε καὶ νοῦν 35,7

- τὸν ἀντὸν τρόπον καὶ ὁ Τίμαιος Δημοκρίτῳ φυσιστοῖς περὶ ψυχῆς 19,17 εἰ γένοτο κενὸν τὸ μεταξύ, ὥραῖςθαι ἣν ἀρχήβαστερον 62,12 οἱ περὶ Δημοκρίτον 17,8
- Διάρρης** exemplum 58,7 sqq.
- Διογένης** καὶ οἵσαι δέρα λέγουσι τὴν ψυχήν 13,23
- Δίων** exemplum 3,30 6,19 sq.
- Ἐκτωρ** 10,1
- Ἐμπεδοκλῆς** quattuor elementa et duo principia, e quibus sensus quoque et anima 10,18 elementorum qualitates in anima 14,16 similia similibus percipi 10,22 ταῦτὸν ποιεῖ τὴν αἰσθησιν τῷ λόγῳ 87,20 πίρηνται ἔκαστον τῶν τοῦ σώματος μορίων ἴδιῳ λόγῳ 25,17 σύνθετος τῶν μελῶν 109,12 τὴν αἰτίαν τῆς αὐξήσως ἀνάπτων ταῖς ῥοπαῖς τῶν στοιχείων, οὐ τῇ ψυχῇ 50,35 51,11. 16 lumen moveri et gradatim ad nos pervenire 60,27 ἀφρονέστατον ποιεῖ τὸν θεὸν 34,8
- versus citantur:
199	Stein	33,12
330		87,22
333	10,20 14,18	33,7 34,8
383 384		35,13
- ἐξηγηταί, οἱ ἐξηγηταὶ 62,31 οἱ ἐξηγούμενοι 68,28 οἱ πρὸ ἡμῶν 36,21
- Ζεύς**. Διός Aratus 35,30
- Ζήνων**. οἱ ἀπὸ Ζήνωνος διὰ πάσης οὐσίας πεφοιτηγένει τὸν θεὸν 35,32 κενράσσουι θέλην δι' οὗ τοῦ σώματος τὴν ψυχήν 17,4,6 οἱ ἀπὸ Ζήνωνος τὰ πάθη τοῦ λόγου διατροφάς εἶναι τιθέμενοι καὶ λόγου κρίσεις ἡμαρτημένας 107,17
- Ηρακλεῖτα, λήθος 13,22
- Ηράκλειτος, ἦν ἀρχὴν τίθεται τῶν ὄντων, ταύτην τίθεται καὶ ψυχὴν πᾶρο γάρ καὶ οὕτος. τὴν γάρ ἀναθυμίαν ἔξ ής τὰ ὅλα τυνιστήσιν οὓς ἂλλο τι ἢ πᾶρ ὑποληπτέον 13,26 ignis calorem animae attribuit 14,21
- Ηρακλῆς 73,6
- Ηφαιστος. Emped. 33,14
- Θαλῆς ἔστις κινητικόν τι τὴν ψυχὴν ὑπολαβεῖν 13,21 φίλη πάντα πλήρη θεῶν εἶναι 35,29
- Ηεκτήτος exemplum 3,31
- Ηερόφραστος citatur ἐν οἷς ἐξετάζει τὰ Ἀριστοτέλους περὶ τοῦ ποιητικοῦ νοῦ 102,
- 25 citatur 107,30 sqq. (ἔστι δὲ ἐν τῷ πέμπτῳ τῶν Φυσικῶν, δευτέρῳ δὲ τῶν Ηερί ψυχῆς 108,11) 108,31 109,1
- Ιπποκένταυροι 89,12
- Ιππον. φορτικῶς καὶ σύντετος Ἱππων παραπλησίως ὅδιοι τὴν ψυχὴν ἀπεργήναντο 13, 33 14,21
- Κλέαρχος. γεννῆν τινὲς λίθοι λέγονται, ὡς Κλέαρχός φησι 31,36
- Κλέων. ὁ Κλέωνος νιός exemplum 82,8 sqq. Κλέων exemplum 112,17
- Κριτίας. αἴμα τὴν ψυχὴν . . . τὰ γάρ ἀναιματικά ἀναίσθητα εἶναι 13,35
- Κροίσος. ὁ Λυδός 109,26, 27
- Λυδός v. Κροίσος
- Ξενοκράτης. μοναδικὸν ἀριθμὸν τὴν ψυχὴν 31,4 explicatur ab Audroneio 32,24 sqq. Περὶ φύσεως (de ideis et numeris) 12,1: fr. 39 Heinze (de anima) 31,4: fr. 61 liber V (idem) 32,34: fr. 61
- Ομηρος dicitur ἐπονήτης 27,23 σωματικὴν οἴεται τὴν φύσιν τοῦ λόγου 87,25
A 343	120,16	
	404	7,6
Γ 35	7,7; 27,3	
K 335	57,39	
	375	7,7
O 4	27,22	
σ 136	87,25	
- versus ignotus a Democrito laudatus (cf. Diels ad Dox. 515,26) 10,1
- Ορφεὺς. ἐν τοῖς καλογρένοις Ὁρφέως ἐπειτα 35,18 fr. 241 Ab.
- Πλάτων. ὁ θεὸς 4,15 107,22 exemplum εἰς Στεκέλων ἀφίκεται 85,25 μέταν εἶναι τὴν ὀριστικὴν πραγματεύνην, κατὰ διαιρέσιν 2,19 ἐνέργειαν καὶ κίνησιν πολλάκις μεταλαμβάνων δηλός ἔστιν 18,35 τυχόν καὶ Η. ἀπὸ τῆς κινήσεως ὄριζεται τὴν ψυχὴν 9,7 ἐκ τῆς πρὸς τὰς ἀρχὰς συγγενεῖς τῇ ψυχῇ τῶν ὄντων τὴν κατάληψιν ἀποδίδωσιν 12,28 (ὁ λόγος, sc. ἀρμονίαν τὴν ψυχὴν εἶναι) διελήγεται πολλαχῆ . . . ὑπὸ Πλάτωνος 24,22 ἔμψυχα καὶ ξῶα τὰ φυτά 45,17 de immortalitate animas 106,29 sqq. τὸν νοῦν ἀθάνατον μόνον ὑπολαμβάνει 107,4 εὐθὺς ἐν τῇ συστάσει τὸν νοῦν τῶν ἀλλων διοικεῖ 37,25 cf. Ind. III Locri Platonicie
- Πορφύριος. οἱ πρὸς τούς νομούς τοῦ ἀριθμοῦ μαχόμενος (ὁ Ἀριστοτέλης), ὡς φησιν

Άνδρόνικος καὶ Πορφύριος 31,2 [ὅτι τῶν Ἀριστοτέλους ἔξεταστής .. σύνοψιν ἐνδεδωκὼς τῶν περὶ πινήσεως εἰρημένων Ἀριστοτέλει (τὸν Πορφύριον λέγει cod. Q. marg.) 16,19 sqq. ὁ τὰ Ἀριστοτέλους διειπέτει ὄνομάζων καὶ τὰ καλῶς ἀλλοις εἰρημένα καὶ ἐν καιρῷ οὗτε καλῶς οὔτε ἐν καιρῷ μεταχέρων ἀλτός (ὁ πορφύριος Q. marg) 32,21] Πυθαγόρας. ἀνάξιον Τίμαιον καὶ Πυθαγόρου τὸν νῦν μέγεθος ὑπόλαμβάνειν 21,3 Πυθαγόρειοι. τῶν Πυθαγορείων τινές, φησιν Ἀριστοτέλης (οὐκ οἶδα οὕτινας λέγων τὸν οὕτως λέγοντας Πυθαγορείους (animam τὰ ἐν τῷ ἀέρι κινούμενα ξύσματα σίνε τὴν ταῦτα κινοῦσαν αἰτίαν) 9,27 κατὰ τοὺς Πυθαγορείους μάθους (dicit μετεμψύγωσιν) 23,33

Σικελία 85,26

Σκύλλα 89,13

Στιωτοῖς. πολυμερῆ ἀξιοῦσιν εἶναι τὴν ψυχήν, διορίζοντες καὶ τοῖς τόποις τὰ μέρη 3,14

οἱ ἀπὸ τῆς στοᾶς plantas neque animatas neque animalia esse 45,17 cf. Ζήνων Σωκράτης exemplum 3,30 41,11 42,24 90,12 93,12 109,8. 11. 35. 37 110,16. 18. 19 116,19 Σωσιγένης. Ἀλεξανδρου διδάσκαλος ἐν τῷ τρίτῳ Περὶ ὅλου, εἴ τῷ πιθανὸς ὁ Σωσιγένης 61,23. 24 (cf. Hayduck vol. III, 2 p. Vsq.)

Τίμαιος. Plato in Timaeo saepe ὁ Τίμαιος citatur, distinguitur Timaeus a Platone ὁ περὶ Πλάτωνι Τίμαιος καὶ ἀντός Πλάτων 12,28 19,21 sqq. ἐπιφανὲς ἐν φιλοσοφίᾳ πρόσωπον φιλοσοφίᾳ Πλάτων ἀνέθηκε τὸν διάλογον 20,4 Timaeum Pythagoricum (p. 100) videri possit citare 37,4 ὁ Τίμαιος, sed cf. 93,33 Πλάτων — 10,23 11,12 19,17. 24 20,6. 9. 20 21,3. 5 23,21 24,11 37,4

Φιλιππος. ὁ κωμῳδοδιδάσκαλος 19,9

Χρύσιππος. ὥρισμάς θεοῦ 5,15

III LOC I PLATONICI

Gorgias p. 481 C	104,3	p. 37 C	96,27
Leges X p. 896 A	14,31	p. 44 D	37,4 93,33
Res publica VI p. 508	103,35	p. 52 B	111,24
Theaetetus p. 152 C	91,29	p. 69 C sqq.	106,17 sqq.
p. 184 D	4,15	D	106,28
Timaeus generaliter v. ind. II Τίμαιος		p. 70 B 71 A	37,4 93,33
p. 34 B	35,24	Phaedrus p. 67 B	107,23

IV LOC I ARISTOTELICI

ἐν τοῖς Περὶ τῆς αἰσθήσεως c. 5	70,8
?Αναλογικά (πρότ.) A 3 p. 25 a 38 (ἐν τοῖς περὶ ^{προτάσεων)}	42,31
ἐν τοῖς κοινοῖς λόγοις Περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς A 7 p. 323 b 1	54,14
B 3 (ἐν τοῖς Η. γ. η. φθ.)	76,35
ἐν τῷ Εὐδήμῳ fr. 38	107,4
ἐν τοῖς Ἡθικοῖς (v. not.)	50,12
ἐν Κατηγορίαις 7 p. 7 a 35	50,13
Μετὰ τὰ Φυσικά Δ 1. 2 (ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχῶν)	50,28
Η 1 (ἐν τοῖς περὶ τῶν ἀρχῶν τῆς ὅλης φύσεως) . . .	39,6
Λ 8 p. 1073 b 16 (ἐν τῇ συν- τάξει τῇ μετὰ τὰ Φυσικά) 103,13	
ἐν τοῖς Περὶ φιλοσοφίας (v. not.) .	11,18

Φυσικὴ ἀκρόασις

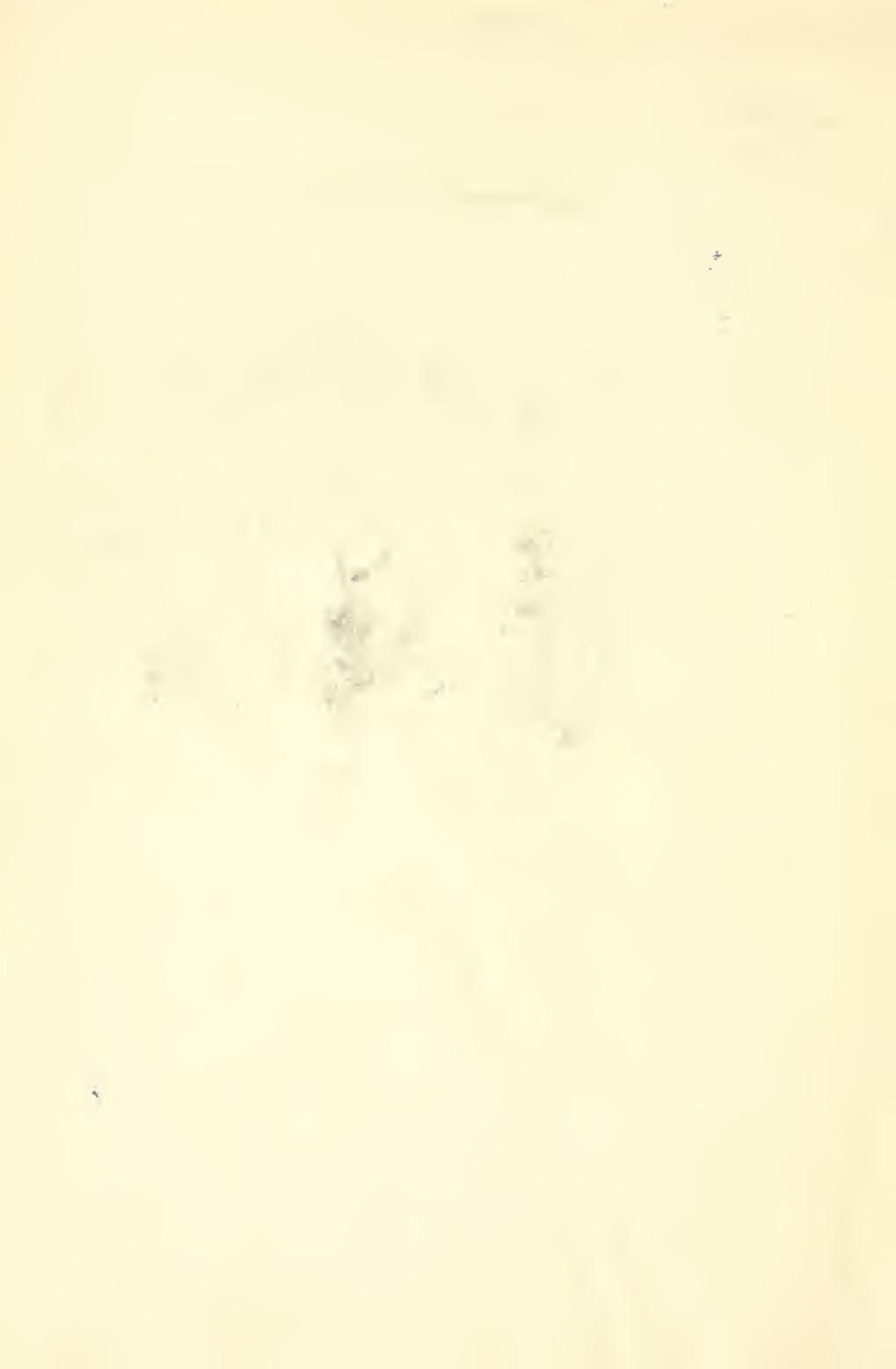
B 1 p. 192 b 13 (ἐν τοῖς περὶ ^{τῶν ἀρχῶν τῆς ὅλης φύ-^{σεως)} . . . . .}	41,29
Γ 3 (ἐν τοῖς Περὶ φύσεως) 46,25 (ἐν τοῖς Φυσικοῖς)	84,6
Δ 10 sqq. (ἐν τῇ Φυσικῇ ἀκρόασται)	120,21
Θ 5 (ἐν τοῖς Φυσικοῖς)	14,34
Περὶ ψυχῆς	
Α 4 p. 408 b 18	29,24
p. 408 b 25	100,14 101,19 105,18
B 2 p. 413 b 24	102,11 103,7
5 p. 417 b 6	28,29
Γ 4 p. 429 a 15	105,7 24 105,5
29	104,31
5 p. 430 a 14	106,1 23 . . . . . 101,10 102,5,22
7 p. 431 a 4	28,34

C O R R I G E N D A

- p. 2,24 n. lege 25
p. 3,9 n. lege 14
p. 26,37 n. P¹: lege P²
p. 27,5 dele adn.
p. 40,32 n. $\alpha\alpha\lambda$ (prius): lege $\alpha\alpha\lambda$ (alterum)
p. 67,5 lege $\delta\pi\varepsilon\rho\phi\alpha$

PA
3902   Commentaria in Aristotelem
A25   graeca
1882
v.5
pars.1-3

